

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

M. VALERII
MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBROS XV.

INTERPRETATIONE ET NOTIS ILLUSTRAVIT

VINCENTIUS COLLESSO F. C.

JUSSU

CHRISTIANISSIMI REGIS,

AD USUM

SERENISSIMI DELPHINI.

PARISIIS,

Apud ANTONIUM CELLIER, via Citharæa.

M. DC. LXXX.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

L. Moreau sculp.

EPISTOLA.

me feliciorum dixerim, qui Tibi, SERENISSIME DELPHINE, offeram lepidum hunc poetam, in carpendis vitiis acutissimum, virtutis vero defensorem acerrimum. In usus tuos jussu Ludovici Magni interpretatione & notis illustrandum illum susceperam: sed fato nostro serius in lucem prodiit poeta, abs Te pridem nedum Minerva ludo, sed & disciplina equestri stadio feliciter decurso. In Te enim tam egregia, & tam preclara indoles est, ut, quibus indulgisti artibus, iis omnibus summum attuleris ornamentum. Quantus vero sit oris tui decor, quanta morum suavitas, quam acre ingenium tacitus admiror. Nimirum paternam refert sapientiam incredibilem, ac pene divinam. Ludovici Magni clementiam, res gestas, disjunctissimas regiones cursibus peragratas, simul & victoriis illustratas totus stupet orbis. Te, SERENISSIME DELPHINE, simillimum tanto genitori filium verbo uno

EPISTOLA.

cum affirmo, laudum omnium materiam statim exhausisse mihi videor. Ergo Tibi auxilio jam esse nequit noster poeta, at delectationi esse poterit. Si quando, dum quiescit Europa benignitate Maximi tui Parentis, Tu saltem rerum bellicarum imagine, venandi scilicet studio in montes & silvas raptus vel unam horam donaveris Martiali:

Retia dum cessant, latratoresque molossi;

Et non invento silva quiescit apro.

Nec horam totam perdidideris forte oblectatus salibus Atticis nostri poeta, & hominum moribus, quos describit elegantissime. Hoc si contigerit, merito gratulabor & Martiali, & mihi. Vale, SERENISSIME DELPHINE, diuque Galliarum populis vive.

Lut. Paris. Calendis Maiis
M. DC. LXXX.

A D L E C T O R E M .

AUCTORES Latinos commentariis alii brevioribus, alii tam diffusis illustrarunt, ut nec hos, nec illos facile capiant juvenes, quorum ætati non ita exigua, nec adeo ingentia conveniunt volumina. Quapropter in usum SERENISSIMI DELPHINI jussit LUDOVICUS MAGNUS, Historicorum & Poëtarum Latinorum verba ad verba faciliori interpretatione, adjectis deinde notis breviter & nitide explicari. Hoc munus multis viris ingenio & doctrina præstantibus fuit impositum: mihi autem hæc contigit provincia, ut MARCI VALERII MARTIALIS opera modo præscripto in lucem edi curarem. Hoc initum consilium ad promovenda Augusti Principis studia, Tibi etiam, CANDIDE LECTOR, licet per regiam munificentiam in tuos usus convertere.

Sic LUDOVICUS MAGNUS ferventium undique armorum strepitu, dum solus nec totus

AD LECTOREM.

quidem sufficit tot potentissimis hostibus in victrices Gallias conjuratis, cogitat tamen artes ingenuas, quibus informandum Augustum Filium commiserat nobilissimo CAROLO SANCTÆ MAURÆO Duci Montauserii illustrissimo. Elegit Rex sapientissimus virum moris antiqui, bello ac pace conspicuum, cujus prisca fides, amor recti, res gestæ domi militiaeque exemplo essent SERENISSIMO DELPHINO. Ille statim meditatus qua posset ratione erudiri Augustus Princeps, faciliorem hanc excogitavit, quam Tibi subjeci.

Illustrissimus ac Reverendissimus Episcopus Condomensis JACOBUS-BENIGNUS BOSSUËTIUS Præceptor ascitus est. Vir ille sacrarum & humaniorum literarum peritissimus, Magister docendi facundissimus tam suaviter variis disciplinis imbuit SERENISSIMUM DELPHINUM, ut quæ præcepta defatigationi aliis, Ipsi fuerint voluptati. Porro in partem tanti operis perficiendi, quo nihil deesset Augusto Principi, adjunctus est PETRUS-DANIEL HUETIUS Abbas Alnetensis: vir propitio Apolline natus, qui omnes omnium literarum partes felicissima ingenii ubertate complexus est, & mirum in modum excoluit. HUETIUM nominasse sufficiat, cujus nominis fama in Republica literaria jamdudum percrebuit. Vir ille nobilissimus

atque

AD LECTOREM.

atque eruditissimus quibusdam in locis obscurissimis comiter mihi monstravit viam, quibus si quid lucis accesserit, ipsi acceptum refero.

His initiis institutus adolevit SERENISSIMUS DELPHINUS: quem crescentem sumus admirati, eundem toti orbi jam esse admirationi, atque expectationi congratulamur.

Pauca quæ supersunt habeo, quæ Te scire velim. Variorum scriptorum notis usus sum sæpius, quos passim honoris causa nominavi; & de quibus bene meritum me fateor lubenter. Quæ caractere Romano lemmatibus adjecta reperies, ea ego addidi brevia argumenta epigrammatum. Ut plurimum corrupta sunt, & a Grammaticis inscripta; exceptis libris decimo tertio, & decimo quarto, quibus apposita videntur lemmata ab ipso Martiale, epig. 3. lib. 13. & epig. 2. lib. 14.

Josephi Langii indicem subjeci, mendis innumeris sublatis. Junii editionem quam secutus est Langius omnium optimam, fideliter quoque sum secutus, non prætermisissis variis lectionibus. Doctissimi Mathæi Raderi e Societate JESU quatuor capita, quæ sequuntur, apposuimus. Primum est de vita Martialis, secundum de illius libris & scriptis, tertium continet testimonia scriptorum de Martiale, quarto denique agitur de epigrammate. Vale.

A D
M. VALERII MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBROS
PROLEMMATA.

VITA MARTIALIS
EX IPSO MARTIALE
POTISSIMUM DE PROMPTA.

CAPUT I.

M VALERIUS MARTIALIS COQUUS, patre Frontone, matre Flaccilla, Bilbili in Celtiberia natus, Calagurritanus fuit alumnus, quam obscurus majorum natalibus, tam clarus ingenii monumentis. De nominibus poëtae constat ex omnium codicum fide, qui M. Valerium Martialem præferunt, quæ, num ipse sibi adsciverit, an a parentibus acceperit, in medio relinquo. Quanquam Marci & Valerii Romana nomina Romæ primum assumpta judico. Civem enim Romanum fuisse, nullus dubito, cum aliis ipse civitatem impetraret, ut lib. 3. epig. 94. gloriatur in Nævolum:

*Quot mihi Casareo facti sunt munere cives,
Nec totidem famulos suspicor esse tibi.*

Nec factum, sed natum, alioqui patronum suum carmine laudasset. Facilis vero erat tum aditus ad jus civitatis, quod Claudius tam vile fecerat, ut vitreis fractis vulgo diceretur emi. Otho vero peregrinis etiam donavit, ut Dio in Claudio & Othone testatum reliquit. Bilbilis colonia Augusta dicta est, ut ipse scribit lib. 10. epig. 103.

*Municipes Augusta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat* ———

Et extat in Tiberii Imperatoris æreo nummo AUGUSTA BILBILIS: Vespasianus autem, Plinio teste lib. 3. cap. 3. universæ Hispaniæ jus Latii

dedit, civitatem postea Caracallus. Marci ergo & Valerii nomina mote civium Romanorum, qui prænomen, nomen, cognomen ferebant, sibi poeta legit, arbitrato reor suo. Marci forte & Martialis quod mensē Martio esset editus. Illi enim Marci, ut veteres tradunt, vocabantur. Valerii nomen vel a Mœcenate suo aliquo Valerio, vel Valerio Flacco familiari poeta, vel forte ob memoriam Catulli quem est imitatus, qui & ipse Valerius audivit, sibi sumpsit: nec enim a majoribus acceptum arbitror, etsi non ignoro, nomina novis civibus assumpta ab iis, quorum beneficio civitatem impetrassent, sua vero pro cognominibus servata. Quod lib. 1. de bello Gallico Cæsar ostendit, cum ait: *Commodissimum visum est M. Valerium Procellum, Caii Valerii Cæburi filium, cuius pater a Caio Valerio Flacco civitate donatus erat, mittere.* Et Cicero ad Acilium scribens idem tradit: *Cum Demetrio Mega mihi vetustum hospitium est, ei Dolabella rogatus meo civitatem impetravit, qua in re ego interfui. Itaque nunc P. Cornelius vocatur.* Idem ad eundem Acilium scribens ait: *C. Avianium Philoxenum Cæsar meo beneficio in Novocomenses retulit. Nomen autem Aviani, consecutus est, quod homine nullo plus usus est quam Flacco Aviano meo familiarissimo.* Item in Verrem: *Q. Lutarius Dilorus beneficio Q. Catuli a Sulla civis Romanus factus. ea tempe ratione de Dione, qui beneficio Q. Metelli civis factus. Q. Cæcilius Dio est appellatus.* Sub Imperatoribus quum Romana civitas integris provinciis daretur, hi qui civitatem Romanam consequerentur, vel Imperatoris prænomen & nomen, vel ejus, aut eorum, quorum præcipue subsidio civitatem impetrassent, nomina ferebant. Verum cum Antoninus Caracallus Imperator constitutionem edidisset, quæ lib. 1. Digestorum sub titulo *de statu hominum* refertur, qua omnes eos qui in urbe Romana (Alii orbe Romano) essent, cives esse voluit; tum pro cujuscumque arbitrio nomina sumpta, aut nobilissimarum familiarum quæ jam defecerant, aut nova excogitata, veteri vocandi consuetudine, quæ ad ea usque tempora parum certe violata perduraverat, paulatim postea labante. Quæ præcipua causa fuit (quod portento simile est) ut post Caracalli tempora, intra paucissimos annos horum nominum usus per mille annos conservatus, omnino dissipatus, & in nova vocabula transformatus. Nam nulla deinceps nominis, prænominis vel cognominis distinctio observata est; sed omnia in fœditissimam barbariem versa, antiquitatis cognitionem omni ex parte perdiderunt. Hæc Panvinius de antiquis nominibus Romanorum. Vide & Sigonium & Ursinum de nominibus & familiis Romanorum, Volaterranum Anthropol. Martial. (quævis & hoc Romanum) a parentibus indigitatum sive a Kal. Martiis, quibus est editus, sive majorum arbitrato ob Martis cultum & memoriam cenfeo. Martiales porro nostro poetæ fere æquales plures lego apud scriptores. Est apud Lampridium Gargilius Martialis, paulo tamen nostro Martiale junior. Celebrat Tacitus Cornelium Martialem primipilarem. Laudat nosster Martialis Julium Martialem familiarem suum. Vixit eodem fere ævo S. Martialis, Gallorum Myrtagogus, Lemovicensis Pontifex, scriptis pri-

num suis nobilitatus, dein etiam sanguine pro Christi nomine profuso purpuratus. Notus est & ille Martialis apud Herodianum lib. 4. Caracallæ percussor. De Kalendis Martiis poetæ natalitiis ita lib. 10. epig. 24. Martialis ipse canit:

Natales mihi Martia Kalende

Lux formosior omnibus Kalendis.

Et lib. eodem epig. 92.

Artem mearum principem Kalendarum.

Coquus audit apud Lampridium in Alexandro Severo, ut Martialis Coci, inquit, Epigramma significat, quod contra quandam Gelliam scripsit hujusmodi:

Quum leporem mittis.

Coquum item appellat Joannes Solisberiensis lib. 8. Polycrat. cap. 6. & cap. 13. & lib. 7. cap. 12. Auctor Sophologii, præter alios quosdam qui vitam Martialis conscripserunt. Quod nomen an gentilitium sit, an posthumum & hominum studio inditum, non decerno. Sunt qui censeant a conviviis quæ frequenter celebrat, Xenii, Apophoretisque hoc illi nomen conditum, alii re ipsa coquum egisse principio existimant. Titius lib. 7. cap. 21. A majoribus adhæsisse illi potius existimem, seu parens coquus ab artificio audiit, seu a majoribus accepit. Ob tam pauca epigrammata, quibus convivia celebrat, nomenclaturam hanc indeptum esse non est vero simile. Est cum *æpigrammatarius*, ut Homerus vel Virgilius poeta, Demosthenes vel Cicero orator, philosophus Aristoteles dicitur. Parentum nomina, nisi filius cantasset, oblivione sepulta jacerent, liber 5. immortalia reddidit epig. 35.

Hanc tibi Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam.

Parentem tamen affirmant aliqui coquum dictum lectumque. Uxorem habuit Clodiam Marcellam ex gente Claudia plebeia, lib. 12. epig. 21.

Municipem rigidi quis te Marcella Salonis,

Et genitam nostris quis putet esse locis?

Et mox:

Te cito ridebit peregrinus gloria partus

Romanam ducat quam magis esse nurum,

Ita distichon hoc legit Johannes Scaliger ad illud Catullianum:

Dulce rideat ad patrem.

Ex Martiale tamen discis, Clodiam hanc Marcellam, non Romanam, sed Hispanam & Bilbilitanam patria fuisse, ut merito dubitare possis, an ex gente Claudia Romana fuerit hæc Marcella. Versum ergo Martialis rectius scripserim, ut ante habuit:

Nec cito ridebit peregrini gloria partus.

In patria laudanda tam diligens & frequens est, ut illius amantissimum facile intelligas lib. 1. epig. 62.

Te, Liciane, gloriabitur nostra

Nec me tacebit Bilbilis.

Lib. eodem epist. 50.

*Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Nostraque laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciane, Bilbilin
Aquis & armis nobilem.*

Lib. 10. epig. 103.

*Municipes Augusta mihi, quos Bilbilis alto
Monte creat, rapidis, quos Salo cingit aquis.
Ecquid lata juvat vestri vos gloria Vatis?
Nam decus & nomen, famaue vestra sumus.*

Et mox in sequenti:

*Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forsitan effedo videbis.*

Lib. 12. epig. 18.

*Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit
Auro Bilbilis & superba ferro.*

Sed de patria Martialis & hac Bilbili plura lib. 1. epig. 50. Roman venit, cum annum ageret alterum & vicimum, egit in urbe annos quinque supra triginta, discessit septimo & quinquagesimo. Quod ipse me docet poeta cum lib. 12. epig. 31. de hortis Marcellæ uxoris ita canit:

Munera sunt domino post septima lustra reverso.

Lib. vero 10. epig. 104. a patria se triginta quatuor annos abfuisse adhuc in urbe degens scripsit. Porro lib. 10. epig. 24. de suis Kalendis monet se quinquagesimum septimum annum attingisse:

*Quinquagesima liba septimamque
Vestris addidimus hanc (vel huc) acerram.*

Ex quibus concludo, poetam sub Galba, Othone, Vitellio, Vespasiano, Tito, Domitiano, Nerva, Trajano Romæ vixisse, cum, ut plane sentio, sub primum vel alterum Trajani annum, quod ab eo negligeretur, in patriam redierit, ibique post quadriennium, summum quinquennium exactum, ultimum vitæ diem clauserit, ita ut *Ennobarbus* fere obierit, aut biennium ultra vitam propagarit. Romæ Domitiano, inmo & Tito carus gratusque fuit, magnisque honoribus & donis ab utroque ornatus. Jure nempe trium liberorum, quod solus Imperator conferebat, maximæque argumentum gratiæ erat. De quo Plinius minor, Tacitus, Lipsius, alii, & nos suo loco. Gloriatur de hoc munere poeta lib. 3. epig. 94.

*Premia laudato tribuit mihi Cæsar uterque
Natorumque dedit jura paterna trium.*

Et lib. 9. epig. 99.

*Rumpitur invidia, tribuit quod Cæsar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidia.*

Et lib. 2. epig. 92.

*Natorum mihi jus trium roganti
Musarum pretium dedit mearum
Solutus qui poterat. Valebis uxor,
Non debet domino perire munus.*

Creatus est tribunus, quod lib. 3. epig. 94. jactat:

Est & in hoc aliquid vidit me Roma tribunum.

Ornatus est equestri dignitate. Ibidem,

Et sedeo qua te suscitavit Oceanus.

Hoc est, specto in theatris ludos in equestribus, quo solis equitibus licet aspirare. Prædicat eandem lib. 5. epig. 13.

Sum, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,

Sed non obscurus, nec male notus eques.

Auctus est donis in urbe & ruri, domicilium sibi assignatum in urbe, & rus suburbanum docet lib. 9. epig. 99.

Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce sub urbe est,

Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.

Et lib. 10. epig. 58.

Dura suburbani dum jugera pascimus agri

Vicinosque tibi, sancte Quirine, lares.

Lib. item 8. epig. 61.

Sed quod sub urbe rus habemus æstivum;

Vehimurque mulis, non ut ante conductis.

Prædium Nomentanum pluribus versiculis nobilitat lib. 6. epig. 43. lib. 7. epig. 92. lib. 10. epig. 94. & 48. lib. 13. epig. 119.

Italiæ quoque partem eam obiit poeta, quam olim Æmiliam, seu togatam Galliam dixere, nunc Lombardia cis Padum nuncupatur, ibique nobilissimas urbes lustravit: Forum Cornelii, seu Immolam, unde tertium epigrammatum librum emisit, ut lib. 3. epig. 1. & 4. scribit:

Hoc tibi, quidquid id est, longinquis mittit ab oris

Gallia Romana, nomina dicta toge.

Et: *Si quibus in terris, qua sumus in urbe rogabit,*

Corneli referas, me licet esse foro.

Ravennam, item olim caput Piceni, ut docet vetus inscriptio: & in Venetorum ditone uti & Patavium & Altinum, Aquileiam Fori Julii primariam urbem: quæ civitates adeo poetæ arrisere, ut constituerit, extremam illis ætatem consecrare; sic enim lib. 4. epig. 25. testatur:

Vos eritis nostræ portus, requiesque salutis,

Si juris fuerint, otia nostra sui.

Amicis usus est, præter Cæsares, claris, & potentibus, & multis: Stertino, quem Avitum vocat, Deciano, Liciniano, Stella, Nepote, Lupo, Plinio juniore, Cornelio Prisco, Julio Martiale, Regulo oratore, Quintiliano, Quinto Ovidio, Juvenale, Valerio Flacco, Silio Parthenio tyrannoctono, aliisque compluribus, quos passim in suis libris æternis ornat elogiis. Librarium puerum habuit, Afrum Demetrium, quem moritu-

DE LIBRIS ET SCRIPTIS

rum, fero nimis, libertate donavit, de quo lib. 1. epig. 102.

*Illam manus quondam studiorum fida meorum
Et felix domino, notaque Caesaribus.*

Gravi morbo semel duntaxat, dum Romæ vixit, tentatus est, lib. 8. epig. 25.

*Vidisti semel, Oppiane, tantum
Ægrum me male, saepe te videbo.*

Lib. 6. epig. 58. se jam prope conclamatum ait:

*O quam pene tibi Stygias ego raptus ad undas
Elysia vidi nubila fusca plage.*

Domitiano sublato, Parthenio Mæcenate amico aulico a militibus interfecto, cum apud Nervam parum, apud Trajanum nihil posset, rerum urbanarum tædio affectus, urgentibus jam tædio & fatis patriam repetivit, in eaque, confecto per triennium libro duodecimo, naturæ concessit: neque enim tam gratam & suavem vitam, quam in patria speravit, invenit, imo æmulum municipum dente laceratus assidue, ex ægritudine credo animi morbum concepit, & periit. Nam paulo post, ejus mortem Plinius eleganti ad Priscum epistola deploravit, simulque velut funebria perfolvit. Forma oris, & voce virili fuit, piloso & hirsuto corpore, ut illa gens plerumque solet. Hoc poeta ostendit, cum lib. 10. epig. 65. Carmenionem carpit, seque ipsum depingit:

Hispanis ego contumax capillis.

Et: *Hirsutis ego crinibus, genisque
Os blasum tibi, debilisque lingua,
Nobis filia fortius loquetur.*

Scripserunt eandem Martialis vitam Calderinus, Sipontinus, Georgius Alexandrinus, Petrus Crinitus, & alii hos secuti. Nos ex ipso Martiale Martialem volumus depingere,

DE LIBRIS ET SCRIPTIS MARTIALIS.

CAPUT II.

QUOD nobilissimis scriptoribus usu venit, uti plurimos eorum labores, aut casus, aut bellum, aut vetustas ipsa deterreret & obliteraret, hoc, nostro quoque Martiali aliqua ex parte accidit: neque enim omnia illius scripta poematave perannarunt, canit ipse de suis nescio quibus juvenilibus & apinis lib. 1. epig. 114.

*Quacunque lusi juvenis & puer quondam
Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi, &c.*

Perierunt & quædam de libro singulari seu Spectaculorum (quem quidem ipse, meo judicio, collegit: itaque, ut legitur, composuit, præter inscriptiones quædam parum aut omnino epigrammati non convenientes) Nam

Nam

MARTIALIS.

Nam lib. 1. quædam citat epigrammata de libro Amphitheatri, quæ non reperiuntur. Ad Stellam lib. 1. epig. 45. ita scribit:

*Lascivos leporum cursus lususque leonum,
Quod major nobis, charta minorque gerit,
Et bis idem facimus: nimium si Stella videtur
Hoc tibi: bis leporem tu quoque pone mihi.*

Majorem chartam librum primum interpretor, quod plura epigrammata contineat quam liber Spectaculorum, qui quidem ad Titi laudes, & Amphitheatrum, seu ludos in amphitheatro editos potissimum, ut doctissimus sentit Lipsius, est referendus. A poeta, post Titi mortem, cognitum arbitror, & inscriptiones epigrammatum ita positas, ut possent pleræque ad Domitianum, qui sibi patris fratrisque opera omnia transcriberet, referri atque intelligi. De quo infra copiosius. Epigrammatum libros, præter singularem, composuit duodecim, quos non simul in manus hominum dedit; sed ut quemque abolverat, ita in literas misit, quod ex epistolis & multis epigrammatis lector cognoscet. Revocavit tamen editos, & quosdam emendavit, ut fatetur lib. 10. epig. 2.

Estinata prior decimi mihi cura libelli

Elapsum manibus nunc revocavit opus,

Nota leges quædam sed lima rafa recenti

Pars nova major erit: lector utrique fave.

Et hæc forte causa sit, cur exemplaria hodierna tantum inter se differant: Aldina, inquam, & Calderina seu vulgaria. Nos Junianâ secuti sumus.

Librum 13. & 14. hoc est, Xenia & Apophoreta ante librum 10. & sequentes scripsit, vivo adhuc tyranno Domitiano; cui in Xenis & Apophoretis blanditur. Nam illud profecto Domitianum spectat, cui lemma Anser est:

Hæc servavit avis Tarpeii templa Tonantis:

Miraris: nondum fecerat illa Deus.

Utique Domitianum vocat Deum, qui incensam Capitolium restituit, ut supra ostendimus. Nec de alio intelligo primum distichon lib. 14.

Synthesibus dum gaudet eques, dominusque Senatus

Dumque decent nostrum pilea sumpra fovem.

Jovem Domitianum more suo appellat, ut supra:

Me meus in terris Juppiter ecce tenet.

Cæterum, quod generatim ad universa poetæ epigrammata attinet, non ita admiror omnia, ut vel paria, vel omnia præstantissima judicem. Sunt alia aliis meliora: quod ipse fatetur de suis, lib. 1. epig. 12. scribit:

Sunt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura

Quæ legis: hic aliter non fit, Avite, liber.

Et lib. 7. epig. 30.

Triginta toto mala sunt epigrammata libro:

Si toridem bona sunt, Lause, bonus liber est.

Quod vero monent nonnulli, ut mala a bonis fecernantur, maleque

TESTIMONIA SCRIPTORVM

natis infœlix nota adscribatur, id curæ alteri non inuidebo. Ego quæ forte an acutissima censeo, alius plumbea dicat; nec enim doctissimis etiam in hac censura convenit, quod Ciceronis & Plutarchi, qualium, Deus bone, virorum iudicia ostendunt, quorum alter omnium seculorum auctoritate comprobatus Cicero Timæi dictum de Dianæ absentia in ejus templi conflagratione, ut argutum & acutum celebrat ac miratur: Alter vero Plutarchus in Alexandri vita tam frigidum ait eundem Hegesiæ jocum, (in nomine quoque controversia est) ut ipsum etiam incendium restinguere potuerit. Victorius lib. 16. Var. cap. 15. commendat Adagiographus Palladæ Græci epigrammata, elevat eadem ac penitus deprimit H. Stephanus, ut verissimum sit illud Luciani:

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις ἄκαρδον ἔστι νόημα

Ἀλλ' ὅτε θαυμάζεις τῶν ἐπέσει γέλας.

Editur humana eximium nil mente: Sed illud

Quod tu miraris, ridiculum est aliis.

Nunquam fiet, ut omnes eadem mirentur amentque: quot capita, tot sententiæ. Præclara tamen pleraque sunt hujus poetæ epigrammata, in quibus nullum habet secundum. Accedit, mihi necessario multa prætereunda, quæ tibi forte maxime jucunda.

TESTIMONIA SCRIPTORVM

DE MARTIALE.

CAPUT III.

OMNIUM nobilissimum testatissimumque est C. Plinii Cæcili Se-
cundi, poetæ æqualis & amici, cujus iudicium merito tanti fit ab omnibus, quanti Plinius hic ipse ab omnibus fieri solet, cujus ad Cornelium Priscum epistolam de Martiale apponam.

CAIVS PLINIUS Cornelio Prisco S.

Audio Valerium Martialem decessisse, & moleste fero. Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in scribendo, & salis haberet & fellis, nec candoris minus. Profecutus eram viatico secedentem, dederam hoc amicitiae, dederam etiam versiculis quos de me composuit. Fuit mos antiquis, eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant, aut honoribus, aut pecunia ornare. Nostros vero temporibus, ut alia speciosa & egregia, ita hoc inprimis exolevit. Nam postquam desivimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui sint versiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipsorum volumen, nisi quosdam tenerem. Tu, si placuerint hi, cæteros in libro requires. Alloquitur Musam, Mandat, ut domum meam in exquilis quærat, adeat reverenter.

DE MARTIALE.

Sed ne tempore non tuo disertam

Pulses ebria januam, videto:

Totos dat tetrica dies Minervæ

Dum centum studet, auribus virorum

Hoc, quod secula posterique possint

Arpinis quoque comparare chartis

Seras tutior ibis ad lucernas.

Hæc hora est tua, dum furit Lyæus

Dum regnat rosa, dum madent capilli,

Tum me vel rigidi legant Catones.

Meritone, qui hoc de me scripsit, & tunc dimisi amicissime, & nunc amicissimum defunctum esse doleo? Dedit enim mihi, quantum maxime potuit: daturus amplius si potuisset. Tametsi quid homini potest dari majus quam gloria, laus, & æternitas? Æterna, quæ scripsit, non erunt fortasse: ille tamen scripsit tanquam futura. Vale.

ÆLIUS VERVS CÆSAR.

Addam & Spartiani, aut potius Ælii Veri Cæsaris de poetâ nostro elogium. Idem (Ælius Verus Cæsar) Martialem epigrammatarium poetam. Virgilium suum dixisse fertur. Virgilium intellige in suo genere, hoc est principem epigrammatis, ut ille epici poematis.

LAMPRIDIVS in Alexandro Severo.

Martialem ævo Alexandri Severi plurimum legi celebratique solitum ostendunt Lampridii verba: *Et quoniam, inquit, de lepuseulis facta est mentio, quod ille (Alexander) leporem quotidie haberet, jocus poeticus emerfit, idcirco quod multi septem diebus pulchros esse dicunt, qui leporem comederint, ut Martialis Coci epigramma significat, quod contra Gelliam scripsit hujusmodi:*

Quum leporem mittis, semper mihi, Gellia, mandas,

Septem formosus, Marce, diebus eris,

Si verum dicis, si verum, Gellia, mandas;

Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

Sed hos versus Martialis in eam, quæ deformis esset, composuit, &c. Ista Lampridius de Martiale quem cocum nominat. Ex ævi illius credo more, quo & Gargilius Martialis scribebat & florebat, ut discriminis forte causa poetam nostrum cocum dixerit, aut quod reapse coquus fuerit.

SIDONIUS carm. 23.

Inter claros scriptores sæpius numeratur Martialis a clarò Sidonio, qui ita canit:

Quid celsos Senecas loquar, vel illum

Quem dat Bilbilis alta Martialem

Terrarum indigenas Ibericarum?

TESTIMONIA SCRIPTORVM

Idem carmine 119.

Aut mordax sine fine Martialis.

Omitto Salisberienſis, Æneæ Silvii, Historicorum item Hispaniæ Joannis Vaſæi, Franciſci Taraphæ, Marianæ, & aliorum encomia Martiali impertita. Nec interpretes Martialis commemoro Calderinum, Sipontinum, Merulam, Micillum, & alios, qui Martialem certatim prædicant. Sunt nonnulli qui minus recte ſentiunt de noſtro poëta. Sed horum ſententiæ lumina noſtri ævi & à noſtro proximi Jovianos Pontanos, Scaligeros, Turnebos, Lipſios oppono.

IOVIANVS PONTANVS lib. 3. de Sermone
cap. 18.

Valerius Martialis artiſcioſiſſimus epigrammatum ſcriptor ita in iis quidem jocus eſt, ut frequentius carpat quam delectet: tamenſi e demorſione ipſa delectatio quoque paritur. Ad hæc dictis ejus partim occultiſſima quadam inſunt ſpicula, partim verba que non ſolum a factis ſunt aliena, verum aut obſcena ipſa admodum ſcurriliaque, aut maxime ampulloſa & atida, quod quidem Hiſpanicum eſt. Nam etſi Hiſpani cum primis ſunt facetiarum ſtudioſi, tamen ſi populares reſpexeris ac plebeios gentis ejus homines, invenies eorum jocos non tam propendere in luſum ac delicias, quam in ſubmorſiones, magisque ſpectare in invectivas & ſubſannationes, quam in riſum; voluptatemque e jucunditate conceptam, qua in facietis viris tenerrima quidem eſt. Sunt tamen dicta ejus in univerſum arguta, ſubtiliterque conſiſta, abſtruſe ſententiæ, eademque rara, ſalfa, aculeata: inventio vero maxime acuta, verba autem præcipue accommodata, queque non prima tantum facie, atque in ipſo explicatu lectorem alliciant, atque auditorem: verum que in ejus animo relinquunt tacitam quandam quaſi ſubtiliſſationem. Nihil tamen minus in iis non pauca quidem animadvertas, que decorum illud retineant, quod virtutis hujus, de qua præcipimus, maxime eſt proprium. Quale illud, quod & jucundum ſimul & falſum eſt, riſumque venuſte pariter atque honeſte movet, ac vel in ore etiam matronæ non dedecet.

Unguentum fateor bonum dedisti. Et quæ ſequuntur.

Hæc Jovianus vere ſincereque probat, nec falſo, quæ de eodem ſubjicit, petulantiore tamen, & nobis hîc tacendo. Concludit demum laudem hiſce verbis: *Ejuſmodi ſunt igitur Martialis dicta, ut pleraque multum habeant ſalis: nec minus fellis, atque ampulloſi proque loco & jocentur, & delectent*: Cætera ad illam partem epigrammatum pertinent, quam nos præſcripſimus.

Angelus Politianus Præfat. in Quintil. *Ut ab ingeniſſimo Latinorum epigrammatum poëta, & vaga juventutis moderator, & Romana gloria ſoga vere meruerit appellari,*

DE MARTIALE.

IVLIUS SCALIGER lib. 6. poët.

Ne Martialem quidem transferre libet ad meliora. De illius libris alibi ſatis a nobis dictum eſt. Multa ſunt ejus epigrammata divina, in quibus & ſermonis caſtitas, & argumenti ſpecies luculenta eſt. Verſus vero candidi, numeroſi, pleni, denique optimi. Alia fœda ne legerim quidem (merito igitur purgantur) tantum abeſt ut ad cenſuram vocem.

Idem lib. 3. cap. 126.

Epigrammatis virtutes peculiareſ brevitas & argutia, hanc Catullus non ſemper eſt aſſecutus, Martialis nuſquam omiſit.

TURNEBVS lib. 13. cap. 19.

Cum a Martiale lepidiſſimo poëta (nec enim illis aſſentior, qui ſcurram ineptum eum appellant, neque ſatis elegante Muſa libros epigrammatum ſcripſiſſe autumant, &c.) canitur lib. 3. epiſt. 93.

Admittat inter buſtuarias mœchas, &c.

Idem cap. 4. lib. 8.

Quid vetat attingere feſtiviſſimi poëta Martialis luſus, atque in his operam ludere? Non ſemper ſupercilia adducenda ſunt, &c.

Idem lib. 29. cap. 9.

Verſus Martialis ſunt lepidi, ſed paucis intellecti, cum tamen verbis minime obſcuris contexti ſint.

IVSTVS LIPSIVS lib. 1. epiſtolic. quæſt. cap. 5.

Quid cenſes tu? Non melius de Martiale Scaliger judicavit, qui verſus ejus candidos, numeroſos, plenos, epigrammata multa divina dicit: quam ille qui ſcurram de trivio appellat. Nollem excidiſſet viro magno hoc iudicium iudicii diſſimile. Nihil ad Catullum Martialis, ſcio: Sed & hoc ſcio epigrammata illa, nec in trivio nata, nec in triclinio. Multa fœda, obſcena in Martiale: & mehercule in uno Catulli libello non pudiciora, ſed pauciora. Ignorat ſeculum illud qui hoc accuſat. Sunt & joci aliquot leves, vulgati pueriles: ſed meliorum major eſt numerus. Faceret e re literaria, ſi quis more veterum criticorum dilectum ejus epigrammatum haberet, & bonis adfigeret laudis notam, aliis culpæ, &c. Hæc Lipſius.

Taceo eorum qui hodie ſcribunt egregia de Martiale iudicia, nullus certe vel Catulli, Tibulli, Propertii, Virgilii, Ovidii, Stati, Aufonii interpres non ſexcenties utitur teſtimonio Martialis, nullus antiquitatis admirator & ſcriptor, tacet Martialem, cujus teſtimonio omnes pro oraculis utuntur, qui de rebus Romanis libros meditantur. Itaque, ut hoc caput concludam, ſatis meo animo vel tacitus laudatur is qui plurimum citatur, legitur, & teritur, ut vere de ſeipſo Martialis:

DE EPIGRAMMATE.

Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant:

Confiteor: laudant illa, sed ista legunt.

Sint alia poemata epigrammatis graviora, non sunt vel jucundiora, vel utiliora, non minus emendat mores noster, quam vel Lucilius, qui versu secuit urbem, vel Horatius, Persius, Juvenalis. Quin & hoc laudis habet noster, quod bonos aperte laudat, improbos alieno nomine tecte corrigit, ut de se fatetur ipse lib. 10. epig. 33.

Hunc servare modum nostri novere libelli,

Parcere personis, dicere de vitiis.

Vere etiam hoc poeta de epigrammatis, & fabulosis aliis poematis.

Nescis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce,

Qui tantum lusus illa, jocosque putas.

Ille magis ludit, qui scribit prandia savi

Tereos, aut cenam, crude Thyesta, tuam.

~~~~~

DE EPIGRAMMATE.

CAPUT IV.

ALRI quam multi scriptores de epigrammate varie admodum præceperunt. Parmenio lib. 1. Anthol. cap. 44. εἰς λογογραφίαν. Cyrillus ibidem. Gyraldus Dial. 10. histor. poet. Robertellus libro singulari ad Aristotelis poetice. Julius Scaliger lib. 3. poet. Minturnus lib. 5. de poeta. Thomas Correa libro singulari, & duo nuper e Societate, Antonius Possevinus, & Jacobus Pontanus. Mihi sicut animus non est, omnia quæ ad epigrammatis laudes, antiquitatem, artem, & varietatem, pertinent exequi, ita profus tacere, nec vim, originem, naturamque ejus attingere, cum epigrammatarium poetam enarrandum susceperim, non est omnino visum opportunum. Quare tribus, ut aiunt, verbis rem expediam; & unde natum epigramma, quid illud, & quas virtutes desideret, exponam.

Epigramma syllabatim expressum latine inscriptionem sonat. ἐπιγράφο enim inscribo, superscribo, seu titulum alicui rei addo, valet. Unde ἐπιγράφην τὸ βιβλίον, ἐπιτολίω, ἀδριαύτα, πάρον, &c. Inscribere librum, literas, statuam, tumulum.

Observavit Budæus a Plutarcho τὸ ἐπιγράφην, usurpari pro eo quod est, epigramma scribere.

Prima sane notione epigramma nihil aliud est quam ἐπιγραφή, quæ primitus nuda & simplex fuit, & sæpe uno duntaxat verbo fiebat; qualis est apud Pausaniam ἐνυάλιθ Mars, seu Mavortius. ἐπιγράμμα, inquit, ἐστὶν αὐτῷ ἐνυάλιθ hoc est, ἐπιγραφῶν ἔχει, ἐνυάλιθ. Talis est inscriptio Verriæ statuæ apud Ciceronem; ΣΩΤΗΡ Pluribus verbis liberis tamen epigramma de Cyro adfert Strabo. Infinita etiam extant hodie soluta oratione pluribus verbis facta, Cyri hoc est lib. 13. Ω ἀδρωπε, ἐγὼ κῆρς

DE EPIGRAMMATE.

εἶμι ὁ πῶ ἀρχῶ τοῖς Πέρσαις κησάμεθ, καὶ τῆς Ἀσίας βασιλῆς μὴ ἐν οὐδὲ νόσῃ τῆ μνήματ. Plura ibid. Primo igitur & vero significato, ea dicta sunt epigrammata, quæ pro elogiis inscribebantur monumentis, statuis, tropæis, imaginibus. Est enim epigramma statuæ, vel imaginis inscriptio. Deinde translatum est epigramma ad libros, factumque est contra, ut epigramma fieret inscriptio inscriptionis: hoc est; statua, inscriptio epigrammatis, id quod exemplo intelliges. Primum cogita, positam Herculi aut Romulo statuam cum hac inscriptione, Herculi orbis liberatori, vel Romulo urbis conditori. Accessit deinde poeta, scripsit epigramma in statuas hæc Herculis & Romuli, eaque libro suo epigrammatum seu carminum inseruit cum hac inscriptione: De statua Herculis, de colosso Jovis, de specie Romuli, &c. Hic, ut vides, statua Herculis, Jovis, Romuli, est inscriptio epigrammatis: cum tamen ipsum epigramma natura sua significet inscriptionem. Ita fit ut in libris epigramma sit inscriptio inscriptionis, & quasi epigramma epigrammatis.

Est autem epigramma, uti nunc accipitur, poema breve, cum simplicis cujuscumque rei, vel personæ, vel facti indicatione, aut ex propositis aliquid deducens.

Simplex est illud apud Gellium Pacuvii lib. 1. cap. 24.

Adolescens tamen si properas, hoc te saxum rogat

Ut se aspicias: deinde quod scriptum est, legas.

Hic sunt poeta Pacuvii Marci sita

Offa; hoc volebam, nescius ne esses: Vale.

& illud Simonidis lib. 3. Anthol. cap. 2. quo nomen Casmyli, patria, pater, & victoria exprimitur.

α. Εἶπὼν ἦς, ἦνθ' ἰοσι, ἦνθ' πατρίδθ, ἦδε νικῆς;

β. Κασμυλθ δαρόεσ, πόδια, πῶξ, ῥόδιθ.

Dic quis es, & cujus, quæ patria palmaque pugna:

Casmylus Evagora, Pythia, Lueta, Rhodus.

Illud etiam Virgilii,

Aeneas hæc de Danaïis victoribus arma.

& illud de eodem nescio an ejusdem:

Mantua me genuit, &c.

Compositum est, cum ex propositis aliud deducitur, idque vel majus, vel minus, vel par, vel diversum, contrariumve. Majus deducitur ab Antipatro 1. Anthol. cap. 54. in Dianæ Ephesinæ templum, quod Babylonii, Jovi Alpheio, hortis pensilibus, Colosso Rhodio, Mausoli tumulo anteposit. Noster item poeta Antipatrum imitatus, 1. epig. Amphitheatrum Titi septem orbis miraculis antetulit. Sed hujus exempla passim apud Græcos & Latinos occurrunt. Minus, ut Martialis ad Paullum de Phiala & Galla epig. 75. lib. 10. & lib. A. epig. 6. ubi docet, fœminas posse, quod olim vix Hercules. Et de sue quæ ex vulnere peperit. Est a minori, quo probat majus. Si nata est fera ex funere matris, cur non potuerit Deus? Minus, concludit lib. 9. epig. 4. ubi ostendit Jovem esse pauperiorem Cæ-

DE EPIGRAMMATE.

fare, majoraque Cæsaris merita, quam ut illa æquare possit Jupiter. Minus deducit lib. 9. epig. 49. ad Gallicum, & eodem lib. 9. epig. 60. Obvia passim hujus exempla leges. Paria sunt illa lib. 2. cap. 18. ad Maximum, quem se majorem, sibi tamen esse patrem probat ex paribus. *Captivam pudet heu, &c.* Contra libro eodem epig. 43. Ad Candidum se patrem amicis jactantem, ostendit disparem. A paribus est illud lib. 8. epig. 35.

*Cum sitis similes paresque vita
Vxor pessima, pessimus maritus,
Miror non bene convenire vobis.*

Sed his epigrammatis non tam par concludit, quam ex paribus diversum. Par omnino colligit ex propositis lib. 1. epig. 61. ad Licinianum:
Nec me tacebit Bilbilis.

quia sum æque celebratus meis scriptis atque Catullus, Livius, Maro, Stella, Flaccus, Ovidius, Lucanus ex suis. Par concludit lib. 8. epig. 56. ad Flaccum:

*Ergo ero Virgilius, si munera Mæcenatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marsus ero.*

Sæpe diversum colligitur:

*Pars maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rafa est.
Pars vulsa est, unum quis putet esse caput?*

Plurima sunt quæ contrarium inferunt. Martialis:

*Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem,
Nec possum tecum vivere, nec sine te.*

Et:

*Insequeris, fugio; fugis, insequor: hac mihi mens est:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.*

Catullus:

*Odi & amo, quare id faciam fortasse requiris;
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.*

Sæpe ambigue, & vel argutissime epigramma concluditur, cujusmodi est illud Martialis lib. 1. epig. 97.

———— excidit mihi nomen.

& illud lib. 4. epig. 66.

———— fecisti rem, Line, difficilem.

& lib. eodem epig. 34.

*Sordida cum tibi sit, verum tamen, Attale, dicit,
Quisquis te niveam dicit habere togam.*

Multa sunt præterea quæ diversum ex uno, vel unum ex diversis colligunt, epig. 2. Amph. vel quæ ex paribus vel repugnantibus contrariis, &c. componuntur. Non pauca præterea, quæ non facile ad certum genus revocantur. Pleraque tamen laudem vel reprehensionem, suasionem, officium, documentumve continent. Multa proferrem ex Græcis & Latinis, si hoc mihi propositum foret, exempla.

Hypothesis

DE EPIGRAMMATE.

Hypothesis seu res subjectæ, sunt quidem illæ omnes, sed tamen amant epigrammata præ ceteris illustrissima facta: cujusmodi sunt Q. Mutii Scævola, Lucretiæ, Herculis, Democlis Atheniensis, Alexandri Magni, Themistoclis, Leonidæ, &c. Vel ingentia flagitia, quæ maxime ad Satyram pertinent; qualia Neronis, Phalaridis, Dionysii, & hujusmodi monstrorum leguntur. Vel vitia corporis, vel animi, vel quæcumque in materiam ridiculi cadunt: vel quæ indignationem maximam, ingentesque animi motus & affectus habent, amoris, odii, invidiæ, iræ, molestiæ, spei, timoris: Quorum omnium multo illustriora habemus in nostra tam antiqua, quam nova Republica monumenta, quam profana & impia hominum sæcula unquam habuere. Quid non suppeditabunt humani generis conditores Adam & Eva, cum ex beato & florente statu gloriæ, in lamentabiles mortis, omniumque ærunnarum casus inciderunt? Quid Samson, David, Machabæi? Quid Juditha, Hester? Quid Magdalena nostra lacrymis amoris & doloris ubique madens? Quid heroes nostri, heroidesque Martyres, Laurentius, Ignatius, Georgius, Catharina, Hagne, Agatha, utraque Lucia, quibus mille partibus gentiam superstitionem superamus. Aptissima vero & acutissima obijciuntur cogitata ex Christi *θεανδράπου* persona, ubi plurima ex contrario possunt dici, quo pacto idem sit æternus & mortalitatis, sitiat fons, esuriat omnium rerum satietas, frigeat ignis, langueat vigor, ægrotet medicus, moriatur vita, &c.

Definitio tandem materiam epigrammatis, fortissima & ignavissima facta, pulcherrima & turpissima, absurdissima & aptissima, stultissima & sapientissima, maxime ridicula & lamentabilia, minima & maxima, prima & extrema, artes, fraudes, eventus humanos, divina naturalia cadere in epigramma. Atque ut materia est incircumscripita, ita genus carminis liberum est, quanquam duo triave genera potissimum usurpentur. Elegiacum, Phaleucium, Iambicum; non raro etiam heroicum, ut docet noster lib. 6. epig. 65.

Hexametris epigramma facis? scio dicere Tuccam:

Tucca solet fieri: denique Tucca licet.

Est epigramma per se opus, nec pars vel Elegiæ, vel Epopiæ, vel Tragœdiæ, vel Comœdiæ, ut censuit Robertellus, quem & ratio, & viri docti merito rejiciunt.

Virtutes epigrammatis alii duas, alii tres pluresve adferunt, præcipuas complectemur. Brevitatem, argutiam, venustatem seu suavitatem. Brevitas ideo tribuitur epigrammati, quod olim epigramma nihil esset aliud præter ipsam inscriptionem, quæ sæpe tribus, alias duobus, nonnunquam etiam uno verbo absoluebatur. Nec definitum est hodie, quot versibus epigramma sit conficiendum. Minturnus ex Cyrilli sententia ait, distichum esse nimis longum in epigrammate; sed Cyrillus contra docet, distichum esse justum epigramma. Apponam epigramma Cyrilli:

*Πᾶν καλὸν ἐστ' ἐπίγραμμα τὸ δίσηρον. καὶ ὃ παρέλθει
Τὸς ἄξις, βαρύτερος, καὶ ἐπίγραμμα λέγει.*

DE EPIGRAMMATE.

Omne epigramma placet, geminis quod versibus exit,
Quod plus est, librum, non epigramma voces.

& noster:

Disticha qui scribit, puto vult brevitate placere:

Quid prodest brevis, dic mihi, si liber est.

Sunt qui duobus distichis non amplius epigramma scribebant, ut de Lampridio quodam tradit Sidonius epist. 9. lib. 8. Præterea, inquit, quod ad epigrammata spectat, non copia, sed acumine placent, quæ nec brevius disticho, nec longius tetrasticho finiebantur. In eadem sententia videtur fuisse Parmenio, cujus est hoc epigramma de epigrammate.

Φημι πολυστήλιον ἐπιγράμματ' ἔχει Μένους

εἶναι. μὴ ζητεῖτ' ἐν σταδίῳ δολιχόν

Πολλ' ἀπαυλαίετ' ἐν δολιχῷ δρόμῳ. ἐν σταδίῳ δ'

ὄξυς ἐλαυνοῦσθ'. πάλματις ὄχι τίνθ'.

A Musis procul est, multos epigrammate versus

Complecti, an queras in stadio dolichon?

In dolicho cursus crebro torquetur: acuta

Pectoris in stadio concita vis rapitur.

Nonnulli ultra δολιχόν, hoc est, quina disticha non progrediendum docent: Ego ex Græcis & Latinis ἐπιγράμματοποιοῖς discō epigrammata scribi posse, & frequenter scripta solo monosticho, ut illud Græcorum lib. 4. cap. 8. in Centaurum: & lib. 1. Theonis, εἰς ἐβδμήδα, & 4. εἰς ἄγαλμα ἡχοῦ ἢ ἡχοῦ μνημολύγω. Et multa præter hæc epigrammata Græcis passim obvia. Martialis lib. 8. epig. 19.

Pauper videri vult Cinna, & est pauper.

& lib. 7. epig. 97.

Omnia, Castor, emis; sic fiet ut omnia vendas.

Disticha vero, tristicha, tetrasticha, pentasticha, hexasticha, septasticha, ἐνεάστηχα, decasticha ubique occurrunt, apud Catullum, Martialem, in Anthologia Græcorum. Quod jam negant decasticho licere versum addere; refutant principes epigrammatis, Catullus, Martialis, & plurimi Græcorum. Catullus & Martialis trigessimum versum excedunt. Agathias Græcus Icosistichon, hoc est, viginti versuum epigramma scripsit lib. 7. Anthol. Longiora leges lib. 5. Concludo igitur disticha, tetrasticha, octosticha, decasticha, esse venustissima in genere Elegiaco. Epodos & Hexametros, & Scazontes, Anacreontæos, hendecasyllabos plures congestos, ubique leges, quanquam sæpe transgrediantur nonnulli limites epigrammatis. De brevitate & longitudine epig. sic noster lib. 2. epig. 77.

Cosconi, qui longa putas epigrammata nostra

Vtilis ungendis axibus esse potes.

Hac tu credideris longum ratione colossum,

Et puerum Bruti dixeris esse brevem.

Disce quod ignoras. Marsi doctique Pedonis

Sæpe duplex unum pagina tractat opus.

DE EPIGRAMMATE.

Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis:

Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

Argutia vel maxime propria est epigrammati, unde nervum, vim & acrimoniam, geniumque suum habet epigramma, ex qua comparatur epigramma; nunc pugioni, quo punctim feritur hostis; nunc scorpionum, qui cauda icit; modo piperi, quod acrimonia sua mordet linguam; nunc felli, quod amarissimum: Quo in genere facile princeps est Martialis. Quod ipsemet de se non ignoravit, cum lib. 1. epig. 1. scripsit:

Toto notus in orbe Martialis

Argutis epigrammaton libellis.

& Sidonius:

Et mordax sine fine Martialis.

Arguta sunt pleraque Lucilii, Antipatri, Luciani, Nicarchi. Caruit fere hac laude Catullus, quam venustate compensavit. Sunt autem argutissima fere, quæ ludunt in ambiguo, vel concludunt ὀξύωροσκόπιαν: Nam tota vis argutiæ plerumque est in extremo versu, aut disticho, velut in teli mucrone, quod omnia epigrammata ostendunt; aut si hac careant, epigrammatis nomen relinquunt. Quod in soluta oratione Apophthegmata, hoc in carmine sunt epigrammata. Limis etiam & obliquis oculis epigrammata velut optice pictura intuenda. Aliud enim plerumque habent in recessu conditum, quam in fronte promittunt. Exemplum sit illud Martialis lib. 1. epig. 97. Ultimo versu dicit,

Excidit mihi nomen.

Videtur significare, memoria excidisse, cum lingua exciderit, hoc est, pronunciarit. Venustas, quæ suavitatem continet, in epigrammate tunc cernitur, cum est rotundum, amœnisque & gratis verbis compositum, non distortum numeris, non hiulcum, sed quod orbem sententiæ feliciter absolvit, quodque dulcem sensum & comparationes gratas continet. Est venustissimus atque suavissimus in suis hendecasyllabis Catullus, quem assequi in hoc genere Martialis non potuit. Venustum illud Archiæ 1. Antholog.

Τέωρες εἰσιν ἄγῶνες, &c.

& illud Cæsari adscriptum:

Thrax puer, &c.

& illud Pullicis, vel Pollucis rotundum,

Cum mea me genitrix, &c.

& Ovidii de Lucretia:

Cum foderet castum ferro Lucretia pectus, &c.

Aliaque innumera: omnia fere Catulli phaleucia & iambica. Et illud Martialis in Catellam Publii,

Issa est passere, &c.

Non onerabo chartas exemplis, quæ tu multa leges apud eos quos in prima pagina laudavi: mihi cursus ad alia.

EXTRAIT DV PRIVILEGE DV ROY.

PAR grace & Privilege du Roy il est permis à Antoine Cellier Marchand-Libraire-Imprimeur à Paris, d'imprimer, faire imprimer, vendre & debiter par tous les lieux de l'obéissance de Sa Majesté, un Livre intitulé, *Opera Martialis, cum interpretatione & notis Vincentii Colleson Juriconsulti, ad usum Serenissimi Delphini, &c.* en tel volume & caractère, & autant de fois que bon luy semblera pendant le temps de six années entières & consecutives, à compter du jour que chaque volume sera achevé d'imprimer pour la premiere fois: Avec deffenses à toutes personnes de quelque qualité & condition qu'elles soient, d'imprimer, faire imprimer, vendre & distribuer ledit Livre pendant ledit temps, en quelque sorte & maniere, & sous quelque prétexte que ce soit, sans le consentement dudit Cellier, ou de ceux qui auront droit de luy, ny d'en faire des extraits ou abrezés, à peine de trois mille livres d'amende, confiscation des exemplaires contrefaits, dépens, dommages & interets, comme il est plus amplement porté par les Lettres dudit Privilege donné à Fontainebleau le dixième jour de Septembre mil six cens soixante-&-dix-neuf, & du regne de Sa Majesté le trente-septième. Signé, Par le Roy en son Conseil, DALENCE, & scellé du grand sceau de cire jaune.

Registré sur le Livre de la Communauté des Marchands Libraires & Imprimeurs de Paris le 28 Septembre 1679. suivant l'Arrest du Parlement du 8 Avril 1653. & celuy du Conseil-Privé du Roy du 27 Février 1665. Signé, ANGOT Syndic.

Achévé d'imprimer pour la premiere fois le 8 Juin 1680.

Les Exemplaires ont esté fournis.

M. VAL. MARTIALIS

M. VAL. MARTIALIS
SPECTACULORUM
LIBER.

In Amphitheatrum Cæsaris
præferendum pulcherrimis orbis ædificiis,
EPIGRAMMA I.

ARBARA Pyramidum fileat miracula Memphis,
Assiduus jactet nec Babylona labor:
Nec Triviæ templo molles laudentur honores,
Dissimuletque deum cornibus ara frequens.
Aère nec vacuo pendentia Mausolea
Laudibus immodicis Cares in astra ferant.

Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro:
Unum pro cunctis fama loquatur opus.

INTERPRETATIO.

B Arbara Memphis taceat admirandas pyramides, nec labor improbus ostendet Babylona: nec celebrentur delicata ornamenta Templi Diana, & ara referenda cornibus fileat Deum: nec Cares commendatione nimia in caelum tollant monumentum Mausoli suspensum in aëre vacuo: Omne opus det primas Amphitheatro Cæsaris, & fama predicet unicum illud ædificium pro omnibus.

NOTÆ.

Memphis.] Urbs Ægypti nobilissima, e regione Cairi, cujus nihil extare præsecundum plerosque hodie le Cairé: ter nomen, Menchis, putat Postellus: Cum tamen ab altera parte Nili fuerit, vana est illa opinio. Strabo lib. 17. ait,

Λ

Pyramides, quæ apud Memphim sunt, in ulteriore regione apparere, scilicet Babylonis castelli natura muniti a Babylo- niis quibusdam conditi, ut ait idem Strabo. ἡ δὲ τῆς Δέλτα τῆς ποταμοῦ αἰτῆ αὐτῆς: tribus schœnis a Delta diffi- ta est Memphis nempe. Schœnum ex eodem Strabone libro citato triginta stadia complectitur, secundum Hero- dotum sexaginta: stadium verò men- sura est pedum sexcentenûm, ut tradit Budæus ex Herodoto lib. 2. de laby- rintho loquente. Plinius lib. 2. cap. 23. ait: Stadium centum viginti quinque nostros efficit passus, pedes sexcentos viginti quinque. Barbaram dicit Mem- phim, quod Romani, præter Græcos, omnes alios populos barbaros vocarent. Apud hanc urbem Ægyptii Reges potius ad ostentationem, quam ad usum Pyra- mides extruxere adhuc extantes, quæ inter septem orbis miracula annume- ratæ: sunt verò quadratæ moles, quæ ab ima & latissima basi paulatim in api- cem desinentes summam in altitudinem crescunt.

Affiduus labor.] Alii hunc laborem referunt ad scriptores, qui multis lau- dibus Babylonem extulerunt: estque idem, inquit, quod Horatius lib. 1. carm. ode 7. vocat unum opus.

Sunt quibus unum opus est intacta Palladis urbem

Garmine perpetuo celebrare.

Sed Poëta comparat Amphitheatrum cum alio ædificio, itaque alii melius meo iudicio laborem illum assiduum referunt ad Babylonis muros, quorum ambitus quadringenta & octoginta sta- dia complectebatur teste Herodoto lib. 1. ita ut ingenti labore fuerint perfecti, & inter orbis miracula recensiti: assiduus ergo labor fuitur hic pro ingenti, & improbo. Babylon verò urbs fuit cele- berrima ad Euphratem, cujus situm fusè explicat Herodotus lib. 1. de qua Ovi- dius lib. 4. Metamorph.

Vbi dicitur altam

Coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem.

de pensilibus illius hortis tum ab histori- cis tum à Poëtis narrantur multa. Alii le- gunt Assyrius labor quod Babylon olim fuit Metropolis Assyriæ. Strabo lib. 16.

Nec Trivia.] Diana dicta est Trivia, quod in trivii coleretur, unde a Græcis dicitur τριώδης hoc est in trivio constituta. Molles honores intellige signa in Tem- plo Dianæ, columnas, ipsum deni- que templum summo artificio elabo- ratum; molles autem delicatissimos & quasi vivos interpretare sic Virg. lib. 6. Æneid.

Excudent alii spirantia mollis ara: Credo equidem vivos ducent de mar- more vultus.

Ephelus Ionix regionis Asiaticæ urbs nobilis ab hoc Dianæ Templo: quare legunt alii molles Iones. Quæ lectio non displiceret si antiquis in codicibus reperiretur: hoc est nec celebrentur molles Iones a Templo Dianæ Ephesæ: sententia perspicua est, Iones nempe effœmina- tos adeo non esse laudandos a Templo quod Dianæ ædificaverunt, nec Cares a Mausoleo, nec Babylonios a suis muris, nec Delios ab ara cornea, nec Ægyptios a suis Pyramidibus: cum omnia illa æ- dificia longè superet Amphitheatrum a Vespasiano extructum Suetonius in Vespasiano cap. 9. a Tito dedicatum in Tito cap. 7. in quo spectacula magnifi- ca assidue, & sumptuosa edidit Domi- tianus, idem Suetonius in Domitiano cap. 4. unde dicitur hic spectaculorum liber: extructi autem Amphithea- tri laudem Domitiano tribuit noster Poëta.

Cornibus ara.] Βωῶνς νεοτάτος, ara cornea inter septem orbis miracula re- censita, quam in insula Delo hodie sãiles ex cornibus caprarum a Diana sorore interfectarum extruxit Apollo, non tanquam divinum opus se jactet cum ab Amphitheatro mortali manu facto longè superetur. De cornea hac ara agit Callimachus in hymno Apollinis, & Plutarchus de animalium solertia, scribit hanc aram inter orbis miracula positam. Alii minus bene videntur in- telligere Templum Jovis Hammonis apud Nasamonas Libyæ populos in ora Syrtis. Strabo lib. 17. alii. Dissimulet Delon.

Mausolea.] id est Sepulchrum Mausoli regis Carix conditum ab Artemisia uxore, & enumeratum inter orbis mi- racula. Pendencia dixit quia columnis

erant suffulta vide Epig. 14. lib. 2.

Inde petit centum pendencia tecta co- lumnis.

Cares verò Asiam minorem habitarunt contra Rhodum caput regni Halicar- nassus ubi Mausoleum spectabatur: de quo Vitruvius lib. 2. cap. 8. & Plinius

lib. 35. cap. 5.

Vnum pro.] Alii præ Lipsius de Am- phitheatro cap. 7. Intelligit, inquit, hoc Titianum: nec ad Domitianum illa, aut de Domitiano, ut allucinetur inter- pretum vulgus. Judicet lector ex his quæ supra diximus.

Ad eundem Cæsarem de ejus operibus. II.

Hic ubi sidereus propius videt astra colossus,
Et crescunt media pegmata celsa via;
Invidiosa feri radiabant atria regis,
Unaque jam tota stabat in urbe domus.
Hic, ubi conspicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles, stagna Neronis erant.
Hic, ubi miramur velocia munera thermas,
Abstulerat miseris tecta superbus ager.
Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulae deficientis erat.
Reddita Roma sibi est, & sunt, te præside, Cæsar
Deliciæ populi, quæ fuerant domini.

INTERPRETATIO.

*O*diosa aula crudelis regis Neronis hic splendebat, & jam unicum domicilium erat in tota civitate, ubi radiatus colos- sus aspexit astra propius, & pegmata alta surgunt media via. Hic erant stagna Neronis ubi extruitur moles veneranda spectandi Amphitheatri. Hic campus su-

perbus eripuerat domos ab arumnotis ci- vibus, ubi nobis admirationi sunt bal- nea celeriter extructa. Extrema pars erat atrii desinentis, ubi Claudia porticus dilatata umbras. Roma sibi restituta est, & te Imperatore, Cæsar, sunt populi, quæ fuerant voluptates domini Neronis.

NOTÆ.

Hic ubi sidereus.] Plinius lib. 34. cap. 7. Audacia innumera sunt exem- pla. Moles quippe excogitatas videmus statuarum, quas colossos vocant; turri- bus pares. Sidereus verò dicitur colossus quia a Vespasiano Soli dicatus est, vide Plinium loco citato, & Suetonium in Vespasiano cap. 18. Colossi refectorem insigni congiario, magna que mercede do- navit. Ille enim colossus secundum Sue- tonium in Nerone cap. 31. centum vi- ginti pedum stabat ipsius Neronis effi- gie: in eodem hoc capite recensentur ædificia quorum mentionem hic facit Martialis, qui pergit Domitiano tribue-

re quæ a Vespasiano & Tito ædificata fuerant; alii tamen putant hæc ad Titum referri. Hic colossus crectus sub Nerone, refectus a Vespasiano, ac dempto capite Neronis, & Soli adjecto cum septem radiis Soli dicatus fuit, &c. Hieronymus in cap. 3. Habacuc. Vide Epig. 60. lib. 12.

Pegmata.] Fuerunt machinæ quas sic describit Scaliger in lib. 5. Manilii. Erat autem pegma contabulatio, qua sponte surgebat sensim, & dissolvebatur. De his machinis Plinius lib. 33. cap. 33. Seneca Epist. 88. Hic, inquit, annumeres machi- natores, qui pegmata ex se surgentia ex-

cogitant, & tabulata tacite in sublime crescentia, & alias ex inopinato varietates: aut debiscentibus qua cohærebant; aut qua distabant suas sponte cohærentibus, aut iis qua eminebant, paulatim in se residentibus.

Invidiosa feri.] Tacitus lib. 15. ann. Ceterum Nero usus est patria ruinis, extruxit domum in qua haud perinde gemma, & aurum miraculo essent, solita quidem & luxu vulgata, quam arua & stagna, & in modum solitudinum, hinc sylva, inde aperta spatia, & prospectus. Superbus ager dicitur, vel quia

amplissimus, vel quia Neroni peculiaris, nec populo communis.

Velocia munera.] Thermæ enim velociter à Tito fuerant extructæ in gratiam populi. Suetonius in Tito cap. 7. Amphitheatro dedicato, Thermisque iuxta celeriter extructis.

Claudia.] Quam eandem cum Livie porticu, de qua Plinius lib. 14. cap. 1. Affirmant aliqui, alii verò diversam fuisse statuunt.

Qua fuerant domini.] Odiosè Neronem vocat dominum, qui nempe civibus Romanis veluti servis imperaret.

Ad eundem,

ad cujus spectacula ex omnibus orbis regionibus gentes advenisse dicit. III.

QUÆ tam seposita est, quæ gens tam barbara Cæsar, Ex qua spectator non sit in urbe tua?

Venit ab Orpæo cultor Rhodopeius Hæmo,

Venit & epoto Sarmata pastus equo,

Et qui prima bibit deprensi flumina Nili.

Et quem supremæ Tethyos unda ferit.

Festinauit Arabs, festinavere Sabæi,

Et Cilices nimbis hic maduere suis.

Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,

Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.

Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una,

Cum verus patriæ diceris esse pater.

INTERPRETATIO.

Quæ natio, ô Cæsar, tam remota & tam barbara ex qua aliquis spectator non videatur in tua civitate? Incola Thracius advenit ab Orpæo Hæmo. Sarmata quoque nutritus sanguine equi hausto, atque ille qui potat aquam primam Nili cogniti, & ille qui percussitur unda extremi maris. Arabes properave-

runt, Sabæi accurrerunt, & Cilices repersi fuerunt suis imbris. Sicambri accessere capillis coactis in nodum, atque Æthiopes coma alio modo religata. Loquela varia quidem est, attamen unus est sermo earum nationum, cum verus patria parens appellaris.

NOTÆ.

Venit ab Orpæo.] Rhodope & Hæmus montes sunt Thraciæ. Orpæus Hæmus dicitur, quia ad eum habitaverunt parentes Orpæi, vide Plinium lib. 4. cap. 1. & cap. 11. ubi agit de patria Orpæi.

Sarmata pastus equo.] hoc est a Septem-

trione Sarmatæ venerunt, a meridie incolæ Nili. Ab Occidente Hispani vel Britannii. Ab Oriente Arabes. Sarmatia duplex est, Europæa, & Asiatica. Europæam, Russiam, vocat Ortelius, Asiaticam verò Tartariam. Sarmatarum quo-

que gentes hac maxime pulte aluntur, & cruda etiam farina, equino lacte, vel sanguine e cruris venis admixto. Plinius lib. 18. cap. 10. sub finem.

Et qui prima.] Et venerunt illi Æthiopes, qui regionem incolunt, ubi emergit primùm ac deprehenditur Nilus. De quo fusè Plinius lib. 5. cap. 9. Nilus incertis ortus fontibus it per deserta. Et paulò infra. Originem (ut Iuba rex potuit exquirere) in monte inferiori Mauritania non procul Oceano habet, lacu protinus stagnante, quem vocant Nili-dem. Dio in severo affirmat originem Nili fuisse inventam. Nilus a monte Atlante certò fluit, qui mons est in Maecenitide, non longè ab Oceano, qua parte spectat ad occasum solis. Prisci tamen quam plurimi negant Nili fontes fuisse deprehensos, maxime Seneca lib. 6. quaest. Natural. cap. 8. Papinius Sylvium lib. 3. Horatius lib. 4. carm. ode 14. & multi alii: videat lector. Fontes Nili repertos fuisse constat, ex iis quæ referunt patres Societatis Jesu Alphonsus Mendez, Almeyda, maxime Hyeronimus Lobus, nempe in regno Goyam ad duodecimum gradum latitudinis Borealis, & quinquagesimum quintum longitudinis gradum in regione Sacabala, quam incolunt Agavi. Illic lacus est jactum lapidis latus, in quo sunt duo fontes a se invicem triginta passibus distantes, qui nostrorum puteorum figuram referunt; ex his emanat fluvius Nilus, qui per alterum deinde lacum transit se que in terram abdit: Ad milliare verò inferius emergit rursum ea aquarum copia auctus, ut fluvii nomen consequi possit. Orientem versus fluit. A sua origine quadraginta milliaria

emensus lacum Dambeam vulgò Bardameam ingreditur, &c. quæ fusè describuntur in synopsi historici Æthiopiæ. Vide librum inscriptum, Recueil de divers voyages faits en Afrique, &c.

Suprema.] Tethys Oceani uxor pro mari ipso sumitur. Hic intellige Britannos, vel Hispanos qui sunt ultimi ad solem occidentem; ubi mare inquietum & undosum toto anno, unde dicit, ferit. Thetis verò Pelei conjux fuit & mater Achillis.

Sabæi.] Populi felicitis Arabiæ.

Cilices.] Ciliciæ Asiæ minoris regio hodie vocatur Turcomania & Finichia, ubi est crocus præstantissimus cui primam nobilitatem tribuit Plinius lib. 21. cap. 6. Hic maduere. Nam croco trito, & mixto vino dulci irigabantur, odoratis quoque imbris perfundebantur spectatores.

Sicambri.] Teste Strabone Galliæ sunt populi, ubi hodie Gueldriæ Ducatus. Ut Martino placet; nempe inter Mosam & Rhenum. Secundum alios fuerunt ab altera parte Rheni ubi hodie Zutphanic Comitatus. In nodum torquere crines solebant illi populi; Epigram. 39. lib. 5. Rhenique nodos. Tacitus de moribus Germanorum hunc ritum speciatim tribuit Suevis. Insigne gentis obliquare crinem, nodoque substringere. Juvénalis Sat. 13. versu 160.

Carula quis stupuit Germani lamina? flavam Casariam? & madido torquentem cornua cirro?

Atque aliter tortis.] Æthiopum coma natura & ardore Solis crispæ sunt, Germanorum verò arte.

Ad Cæsarem quod expulerit delatores. IV.

TURBA gravis paci, placidæque inimica quieti,

Quæ semper miseris sollicitabat opes, Traducta est titulis, nec cepit arena nocentes,

Et delator habet, quod dabat, exilium.

Exulat Aufonia profugus delator ab urbe:

Impensis vitam principis annumeres.

INTERPRETATIO.

Multitudo infensa paci, atque adversivum, ducta est cum inscriptionibus, ne

arena continuit reos & accusator multatur exilio, quo multabat alios. Accusator fugitivus amandatur ab urbe Roma, vitam addas sumptibus Imperatoris.

NOTÆ.

Traducta est titulus.] Sic legit Lipsius in notis ad lib. 2. cap. 11. de Cruce. Titulis enim vult, Martialis scilicet traductos delatores, quomodo? nonne omnium unus est communis? non hic: quia additum, quos & quam illustres quisque detulisset. Exempli causa. Hic est Titius, qui Camerinum detulit. Hic qui Lateranum, & talia. In libris legitur. Traducta est Gætulis, in aliis. Tradita Gætulis, & emendarunt. Traducta est Gyaris quod ego & ratio facile resellant. In hoc libro, de Cruce, fusè agit Lipsius, de titulis quos damnatis apponere solebant antiqui.

Nec cepit.] Tantus fortè erat delatorum numerus, ut in arena contineri non potuerint: vel intellige tantummodo ignominia causa traductos fuisse per arenam, & deinde in exilium missos. Sen-

fus est: delatores non fuerunt additi arenæ: Suetonius in Tito cap. 8. mentem nostram explicuit. Inter adversa temporum, & delatores, mandatoresque erant ex licentia veteri. Hos assidue in foro flagellis ac fustibus casos, ac novissime traductos per Amphitheatri arenam, partim subiciunt in servos, ac venire imperavit: Partim in asperissima insularum avehi. Alii legunt in asperissimas insularum.

Aufonia ab urbe.] Romam intellige: Italia dicta est Aufonia ab Aufonio Ulyssis & Calypsi filio.

Impensis.] hoc est muneribus exhibitis: Nimirum præter alia munera quæ in civium gratiam exhiberi iussit Domitianus, dedit vitam, quoniam ejecit delatores qui vitæ & bonis civium insidiabantur.

Blanditur Cæsari
de spectaculo Pasiphaës. V.

JUNCTAM Pasiphaën Dictæo, credite, tauro.

Vidimus; accepit fabula prisca fidem.

Nec se miretur, Cæsar, longæva vetustas:

Quidquid fama canit, donat arena tibi.

INTERPRETATIO.

Fidem adhibete Pasiphaën conjunctam fuisse tauro Cretenfi: Spectavimus; Fabula antiqua facta est vera. Nec antiquitas remota, ò Cæsar, sibi nimium placeat: Quiddam fama narrat, id ipsum tibi suppeditat arena.

NOTÆ.

Junctam Pasiphaën.] Pasiphaë filia Solis, & uxor Minois Regis Cretæ arsit amore tauri, hæc fabula satis nota.

Dictæo.] Cretenfi a Dicta monte Cretæ.

Nec se miretur.] Propter sua miracula, aut potius propter fabulas, quæ in Am-

phitheatro Domitiani verè representantur. Simile spectaculum exhibuerat Nero. Suetonius in Nerone cap. 12. Taurus Pasiphaën ligneo juvencæ simulachro abditam inivit, ut multi spectantium crediderunt.

Blanditur Cæsari
de venatione mulierum. VI.

BELLIGER invictis quod Mars tibi sævit in armis,

Non satis est, Cæsar, sævit & ipsa Venus.

Prostratum Nemees & vasta in valle leonem,

Nobile & Herculeum fama canebat opus:

Prisca fides taceat: nam post tua munera Cæsar,

Hæc jam fœminea vidimus acta manu.

INTERPRETATIO.

Non sufficit, ò Cæsar, quod Mars bellicosus tibi furit in armis insuperabilibus, Venus quoque ipsa furit. Fama nem profligatum deserta in valle Nemees: Vetera monumenta sileant: etenim, ò Cæsar, post tua spectacula, jam spectavimus hæc facta manu muliebri.

NOTÆ.

Mars tibi sævit.] hoc est in specie figuræque tua: ut in Augusti specie Mercurius pugnavit in terris. Horatius lib. 1. carminum ode 2. Sic Marcius. Vel in tuam gratiam sævit. Videat lector.

Sævit & ipsa Venus.] hoc est non viri tantum tibi venatores, sed & fœminæ tibi sunt venatrices. Suetonius in Domitiano cap. 4. Nam venationes gladiatorumque, & noctibus ad lychnuchos: Supple commisit; Nec virorum modo pugnas,

sed & fœminarum.

Nemees.] Sylva est in Peloponneso inter Mycenæ & Nemeam, ubi leo ab Hercule fuit interfectus, legunt alii. Prostratum Nemees in vasta valle leonem.

Hæc jam fœminea.] In arenam enim descenderunt Romanæ fœminæ. Juvenal. Sat. 1.

Mavia Tuscum
Figit aprum, & nuda teneat vena
bula mamma.

Pœna Laureoli. VII.

QUALITER in Scythica religatus rupe Prometheus,

Affiduum nimio pectore pavit avem,

Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso,

Non falsa pendens in cruce Laureolus.

Vivebant laceri membris stillantibus artus,

Inque omni nusquam corpore corpus erat.

Denique supplicium dederat necis ille paternæ.

Vel domini jugulum foderat ense nocens.

Templa vel arcano demens spoliaverat auro,

Subdiderat sævas vel tibi Roma faces.

Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,

In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

INTERPRETATIO.

Quemadmodum Prometheus Scythico Saxo affixus, visceribus renascentibus nutritur volucrem adhaerentem: ita Laureolus suspensus in patibulo non fito

objecit spoliatum corpus urso Britannico. Artus discerpti palpitabant, membris cruore manantibus, & nulla facies corporis erat in toto corpore. Tandem ille persolverat pœnas mortis paternæ, aut reus gladio transfadegerat collum heri sui.

Aut insanus furatus erat in templis aurum secretum; vel tibi, ô Roma, suppo- fuerat tadas crudeles. Hic nefarius superavit scelera prisca fama, in quo supplicium fuit, quod fuerat fabula.

NOTÆ.

In Scythica rupe.] In Caucaſo quem Scythæ accolunt: & pars est Tauri montis, inter Pontum Euxinum & mare Caspium. Vide Epig. 46. lib. 9. infra. Nota est Promethei fabula, quem Caucaſo affixit Jupiter, quod furtim e calo ignem subduxisset; ex cujus renascentibus quotidie visceribus aquila, vel ut aliis placet, vultur nutriebatur. Legendus Æschilus, in Prometheo vincito.

Caledonio urso.] Caledonia regio Britannix, ubi sylvæ deussimæ, unde saxi urfi Romam mittebantur. Caledonii Ptolemæo Scotiæ populi. Rossia eorum tractus videtur vocari. Bucananus vocat Duncalden. Vide Epig. 44 lib. 10. Alii viscera. Enimvero non solet Poëta repetere easdem voces.

In cruce Laureolus.] Maleficus quidam sub nomine & persona Laureoli, qui fuerat olim latronum dux, de cujus

in crucem acti supplicio Romæ identidem mimus agebatur. Suetonius in Caligula cap. 57. Et cum in Laureolo mimos in quo actor proripiens se ruina sanguinem vomuit, &c. Juvenal. Sat. 8. versu 186.

Laureolum velox etiam bene Lentulus egit

Judice me dignus vera cruce:

Versus sequentes ut adulterini à quibusdam rejiciuntur perperam: his enim aditis crudelitatibus nota, quæ Domitiano inuri potuisset, deletur.

Templa vel arcano.] hoc est vasa aurea ad usum sacrificiorum: vel fortè intelligit aurum in templis custodiæ causa depositum.

Qua fuerat fabula.] Sensus est. Alii quidem mimi Laureoli actores fictas tantum & mimicas pœnas dederunt, hic verò latro veras luit.

De Dædalo. VIII.

DÆDALE Lucano cum sic lacereris ab urso, Quam cuperes pennas nunc habuisse tuas.

INTERPRETATIO.

O Dædale quam optares nunc esse instructus tuis alis, cum ita dilaniaris ab urso Lucano.

NOTÆ.

Dædale.] Nota est Dædali historia ex lib. 8. Metam. Ovidii. Hic verò damnatus coactus est Dædalum imitari, & per aërem volare, delapsus autem ab urso dilaniatus est. Simile spectaculum legitur apud Suetonium in Nerone cap. 12. Icarus primo statim conatu juxta cubicu-

lum ejus decedit, ipsumque cruore resperxit.

Lucano urso.] Ex Lucania Italiæ provincia hodie Basilicata, in regno Neapolitano, unde immanes urfi Romam mittebantur. Plinius lib. 3. cap. 5.

Quam cuperes.] Habere pennas quibus a. Creta avolasti. Alii tunc.

De rhinocerote pugnante cum tauro: IX.

PRÆSTITIT exhibitus tota tibi, Cæsar, arena, Quæ non promisit prælia, rhinoceros. O quam terribiles exarsit pronus in iras! Quantus erat cornu, cui pila taurus erat?

INTERPRETATIO.

Rhinoceros datus in spectaculum per totam arenam tibi præbuit, o Cæsar, horribili ira accensus est incurvus! Quantum cornu habebat, qui extollebat pugnam quam non est pollicitus. O quam taurum, veluti pilam.

NOTÆ.

De Rhinocerote.] Marcilius sic. Fuisse plenius lemma de pugna tauri ac rhinocerotis.

ra, color buccens. In ejus summa naræ cornu est. Pronus, hoc est cornu incurvato. Promisit. Alii promisti.

Qua non promisit.] Quia non potuit aliquandiu ab amphitheatralibus magistris irritari. De rhinocerote agit Plinius lib. 8. cap. 20. Longitudo ei par, cum Elephanto scil. crura multo breviora,

Cui pila.] Pila dicebantur vestes in globum & speciem pilæ collectæ, quæ obijciebantur cornibus taurorum, ut irritarentur. Vide Epig. 19. infra Epig. 43. lib. 2. Epig. 53. lib. 14.

De leone qui gubernatorem offendit. X.

LÆSERAT ingrato leo perfidus ore magistrum, Ausus tam notas contemere manus: Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas, Et qui non tulerat verbera, tela tulit, Quos decet esse hominum tali sub principe mores, Qui jubet ingenium mitius esse feris?

INTERPRETATIO.

Leo infidelis vulneraverat rectorem suum dente immemori, ausus violare manus adeo sibi cognitæ: sed supplicium pertulit debitum tanto sceleri, & passus

est jacula, qui non erat passus virgæ: Quam indolem habere debent homines sub tali Imperatore, qui vult feris inesse leniorem naturam?

NOTÆ.

Læserat ingrato.] Oblitus nempe beneficiorum quæ a suo rectore acceperat, sed fortè irritatus & crudeliter verberatus fuerat, alioquin animal est gratissimum, ut narrat Gellius cap. 14. lib. 5.

De Androdo & leone. Vide Epig. 75. lib. 2. Qui jubet ingenium.] hoc est qui vult feras habere mores humanos: sic a clementia commendat Domitianum.

De urso
vifcato. XI.

PRÆCEPS sanguinea dum se rotat urfus arena,
Implicitam visco perdidit ille fugam.
Splendida jam tecto cessent venabula ferro,
Nec volet excussa lancea torta manu.
Deprendat vacuo venator in aëre prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

INTERPRETATIO.

Dvm Ursus ruens se voluit in orbem vibrata manu agitata. Venator depren-
per arenam cruentam, irretitus vis- dat prædam in vacuo aëre, si lubet ca-
co stitit fugam. Nitida venabula jam pere feras arte aucupis.
quiescant recondito ferro, nec hasta volet

NOTÆ.

Perdidit ille fugam.] Pro fuga intel- *Si captare feras.*] Captare verbum est
lige vim fugiendi, & epithetum *impli-* proprium aucupii, deprehendere autem
citam, per metalepsim fugæ tribuitur, venationis, quasi dicat jam venator au-
quod urso fugienti conveniebat. Alii, cupio feras veluti aves captet.

De sue, quæ ex vulnere peperit. XII.

INTER Cæsareæ discrimina sæva Dianæ
Fixisset gravidam cum levis hasta suem;
Exsiliit partus miseræ de vulnere matris.
O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
Pluribus illa mori voluisset faucia telis,
Omnibus ut natis triste pateret iter.
Quis negat esse satum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite: nata fera est.

INTERPRETATIO.

Cvm levis hasta perfodisset suem præ- nerata multis telis, ut tristis aperiretur
gnantem, inter pugnas crudeles Dia- via omnibus natis. Quis inficiatur Bac-
na Cæsarea, partus erupit ex plaga arum- chum esse natum ex materna plaga?
nosa parentis, O sæva Lucina, hoc ne credite ita Deum procreatum: nam sic
fuit genuisse? Illa optasset interire vul- genita est fera.

NOTÆ.

Cæsarea Diana.] Per metonymiam po- tianus exhibuit in amphitheatro: Dianæ
nit Dianam pro venatione quam Domi- enim sacra est venatio.

O *Lucina.*] Dea partuum præses, quæ
& Juno dicitur & Diana. Terentius in
Andria,

Juno Lucina fer opem.

Parturientibus verò subvenire dicitur
Diana, quod sine dolore Latona eam in
utero gestasset & peperisset, ut canit Cal-
limachus in hymno Dianæ. Sensus est
hoc ne modo, o Diana parturientes ad-

juvas?

Omnibus ut.] Ex hoc versu patet non
omnes editos in lucem catulos, sed quos-
dam cum matre periisse.

Quis negat.] Natus est Bacchus ex
Semele fulminata, & nutritus intra fe-
mora Jovis. Vide Epig. 67. lib. 5. fabu-
losam hanc historiam sic lepide irridet
poëta.

De eadem. XIII.

ICTA gravi telo, confossaque vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quam certa fuit librato dextera ferro!
Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.
Experta est numen moriens utriusque Dianæ,
Quaque soluta parens, quaque peremta fera est.

INTERPRETATIO.

Svs genitrix amisit vitam simul & im- fuisse manum Lucina. Occumbens peri-
perit vulnere lethali jaculo, & clitata est numen utriusque Diana, &
vulnere transadacta. O quam directo dex- qua mater liberata est, & qua fera est
tra contorsit telum! ego arbitror hanc occisa.

NOTÆ.

Numen utriusque Diana.] Venatricis, scil. & obstetricis.

De sue prægnante. XIV.

SUs fera jam gravior, maturi pignora ventris
Emisit foetum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
O quantum est subitis casibus ingenium!

INTERPRETATIO.

Svs fera mox paritura facta mater rit moriente genitrice. O quanta est soler-
vulnere edidit partum pignora uteri tia eventibus repentinis.
maturi. Nec factus procubuit, sed cucur-

NOTÆ.

Pignora.] hoc est partum edidit pignus, O quantum est subitis.] Quam multa
scil. ventris, appositio est, legunt alii sunt casu, quæ nullo ingenio, nulla
pignore, alii *pandere*. machina effici potuissent.

De Carpophoro
venatore fortissimo. XV.

SUMMA tuæ Meleagre fuit quæ gloria famæ :
Quantula Carpophori portio, fufus aper !
Ille & præcipiti venabula condidit urfo,
Primus & Arctoi qui fuit arce poli :
Stravit & ignota spectandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuiffe manus,
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum,
Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.

I N T E R P R E T A T I O.

Acens aper, ò Meleagre, summum fuit decus tua fama, quam verò exigua pars Carpophori ! Ille quoque venabulo transfodit ursum irruentem, qui maximus fuit in arce poli Septentrionalis : profligavit etiam leonem conspicuum proceritate inaudita, qui potuit honestare manus Herculis ; & mortifero vulnere extendit pardum velocem, cum reportaret mercedem gloria suæ, adhuc vigeat.

N O T Æ.

Summa tua.] Meleager comitatus Atalanta aprum Calydonium interfecit, unde summam gloriam reportavit. Ovidius lib. 8. Metam. Pausanias Meleagri meminit in Messenicis.
Quantula Carpophori.] Juvenis erat Domitiano carissimus, quod mirus esset excipiendis venabulo feris. Legunt alii, est quota, sic lib. 5. Epig. 66. quota pars spectatur arena.
Primus in Arctoi.] Arx fumitur hic pro sylvis in montibus Septentrionis. Alii, axe.
Pardum.] Qui mas pantheræ vocatur a Plinio cap. 17. lib. 8. de cujus celebritate agit Oppianus lib. 3. Cyneget. Adhuc poterat.] Adhuc habebat vires integras.

De tauro
qui Herculem sustulit in cælum. XVI.

RAPTUS abit media quod ad æthera taurus arena ;
Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus,
At nunc Alciden taurus in astra tulit.
Cæsaris, atque Jovis confer nunc schema : juvenci
Par onus ut tulerint : altius iste tulit.

I N T E R P R E T A T I O.

Non tam artificio quam pietati tribuendam est, quod taurus cælum petit abreptus de media arena : Taurus portaverat Europen per undas fratris Ne- ptuni, sed taurus nunc rapuit Herculem in cælum. Compara nunc figuram Jovis & Cæsaris : fac juvenci portaverint pândus aquale, iste altius portavit.

N O T Æ.

Non fuit hoc artis.] Jupiter in taurum conversus per undas fratris Neptuni vexit Europen : Ovidius lib. 2. Metam. Nunc idem Jupiter sub figura tauri fingitur tollere in aërem Alciden suum filium, Domitianum nempe qui se Herculem prædicabat. Epig. 104. lib. 9.

Hæc minor Alcides ; major quæ gesserit audi.

Alii ut comparatio magis quadret, intelligunt ipsum Domitianum fuisse inclusum in hac machina quæ Herculem sustulit in cælum, id est in amphitheatrum fastigium. Durum tamen hoc sentire ; inquit Raderus : & sanè periculosum Imperatori. Judicet lector.

Confer nunc schema.] Compara taurum a Domitiano effictum cum Jove in taurum converso. Legunt alii *Confer nunc stemma, juvenis.* Alii *Confer nunc, Roma, juvencos.*

Par onus ut.] Licet tulissent onus æquale (quamvis nec onus par fuerit, per undas enim Jupiter puellam, Domitiani verò machina Herculem per aërem rapuit.) attamen, inquit poëta, Domitiani taurus altius portavit suum onus, atque ita nobilior est. Videtur poëta ludere in voce, *altius*, hoc sensu, per altum mare vexit Jupiter suam puellam, at per aërem altiorem portavit Herculem taurus Domitiani.

De supplice elephante. XVII.

QUOD pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat,
Hic modo qui tauro tam metuendus erat :
Non facit hoc jussus ; nulloque docente magistro,
Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

I N T E R P R E T A T I O.

O Cæsar, quod hic elephante pius & summissus te veneratur, qui paulo ante adeo formidandus erat tauro, non facit hoc imperatus ; nec ullo erudiente magistro, mihi fidem adhibe, habet ille quoque sensum tui numinis.

N O T Æ.

Adorat.] Plinius lib. 8. cap. 1. Nam quod ad docilitatem attinet Regem adorant, genua submitunt, coronas porrigunt. Vide cap. sequentia. 3. 4. 5.

Nulloque docente.] Legunt alii *ullo docente magistro*, accipe hoc non minus dictum a poëta, quod sine magistro faciat, verè enim bellua prudens intelligit per se etiam principis

majestatem Raderus.

Numen sentit.] Sensum religionis habere elephante docet Plinius lib. 8. cap. 1. *Religio quoque siderum, solisque ac Lune veneratio.* Nempe est Elephantis. Domitianus verò Deum se prædicabat cui ingeniosè blanditur poëta : cujus numen ab elephante ut a populo Romano adorari intelligit.

De tigride, & leone
ab illa lacerato. XVIII.

LAMBERE securi dextram consueta magistri,
Tigris ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausä est tale nihil, sylvis dum vixit in altis:
Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

INTERPRETATIO.

Tigris summum decus montium Hyrcania solebat lingere manum custodis tui. Crudeles discerpit dente furens secum leonem: res inaudita, nec | *ullis seculis nota. Dum vixit in densis sylvis, non ea fuit audacia: ubi ad nos translata est, ferocior evasit.*

NOTÆ.

Hyrcano jugo.] Hyrcania Asia regio de qua Strabo lib. 11. & Plinius lib. 6. cap. 6. In cuius montibus tigres sunt ferocissima. Virgilius lib. 4. Æneid.

Hyrcanaque admorunt ubera tigres.

Rara gloria.] Quod hæc tigris alias magnitudine superabat.

Plus feritatis.] hoc est animosior evasit, utpote quæ fortitudinem a Romanis acceperit. Intelligunt alii hoc loco Romanos & ipsum Imperatorem carpi a nostro Poëta, apud quos fera crudeliores fierent, cum mitiores esse debuissent. Sed hoc Martiali periculosissimum fuisse.

De elephante
qui taurum interfecit. XIX.

QUI modò per totam, flammis stimulatus, arenam
Sustulerat raptas taurus in astra pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

INTERPRETATIO.

Taurus qui paulò ante per omnem arenam igne incitatus jactaverat in cælum pilas abreptas, denique perit per- | *cussus ardore cornuto, dum credit ita facile posse jactari elephantum.*

NOTÆ.

Cornuto ardore.] Ira cornuta, hoc est cornibus irati elephanti, seu dentibus quos cornua vocat, ut Epigr. 73. lib. 1. Pausanias lib. 5. Ad hæc, dentes igne domari nequeunt: at boum & elephantorum

cornua sic igne emolliuntur, ut vel ex tereti planam, vel aliam quamlibet accipiant figuram. Ramiresius legit *cornuto ardore potitus*, id est, inquit, toto conatu cornuum ardentium nisus est taurus

in altum tollere elephantum, & potitus est cornuto ardore, hoc est cornuum suorum vehementia ipsa victus est: hunc loquendi modum usurpavit Plautus in Captivis act. 1. scena 2.

Postquam natus tuus potitus est hostium.

subintelligitur imperio, & passivè sumitur, id est ab hostibus victus. Judicet lector.

Sic tolli.] Veluti pilas objectas, quæ

siebant aliquando ad instar humanæ effigiei, ex pannis purpureis foeno stramineve fartis, quo colore tauri maxime efferantur. Vide Epig. 9. supra. Rutgerius huic Epigrammati subjungit duos versus qui sunt in fine hujus libri:

Cedere majoris virtutis fama secunda est:

Illä gravis palma est, quam minor hostis habet.

Quo sensu videat lector.

Assentatur Casari

quem ab indulgentia commendat. XX.

DUM peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum,
Promisit pariter Cæsar utraque manu,
Non potuit melius litem finire joculam.
O dulce invicti principis ingenium!

INTERPRETATIO.

Dum factio hæc Myrinum postularet, illa verò Triumphum, Cæsar pollicitus est simul ambabus manibus. Nequi-

vit melius decidere contentione faculam. O suavem solertiam Imperatoris invicti!

NOTÆ.

Dum peteret pars.] Duas intellige factiones amphitheatrales, quarum altera Myrinum, cuius meminit Epig. 29. lib. 12. altera Triumphum gladiatores eximios postulabat. Suetonius in Domitiano cap. 4. Præterea Quæstoris muneribus, quæ olim omissa revocaverat, ita semper intersuit, ut populo potestatem faceret, bina paria e suo ludo postulandi, quæ novissima

aulico apparatu induceret. Quæstores suis impensis munera edere cogebantur: at Domitianus e sua familia duos istos gladiatores libenter concessit, atque extenta utraque manu duabus factionibus diversa petentibus benignè satisfecit. Subtilius Scaliger explicat: nempe promisit Imperator gladiatores pugnuros utraque manu, seu binis ficis, sine parma, &c.

Ad Casarem

de Orphei fabula in amphitheatro exhibita. XXI.

QUICQUID in Orphea Rhodope spectasse teatro
Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.
Reperunt scopuli, mirandaque sylva cucurrit,
Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.
Affuit immixtum pecudum genus omne ferarum,
Et supra vatem multa pendit avis.
Ipse sed ingrato jacuit laceratus ab urso,
Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

INTERPRETATIO.

O Casar, arena representavit tibi quid-
quid Rhodope fertur vidisse in theatro
Orphei. Saxa reperunt, & admirabilis
sylva cucurrit, quale fuisse fertur nemus
Hesperidum. Promiscue interfuit omne

genus ferarum pecudum, & plurima vo-
lucres suspensa fuerunt super portam. Sed
ipse procubuit discerptus ab urso immemo-
ri: nihilominus ut hac res est peracta, sic
alia fuit excogitata.

NOTÆ.

Rhodope.] Mons Thraciæ de quo jam
dictum Epig. supra.

Orpheum theatrum.] Nec arte nec ma-
nu factum, sed nativum: vallis nempe
fuit, qualis describitur a Seneca in Troa-
de act. 5.

— & clivo levi

**Erecta medium vallis includens locum
Crevit theatri more.**

Lege Ovidium in fine lib. 10. & initio
lib. 11. Metam. Orpheus substant. Orpheus
adjectivè.

Reperunt scopuli.] Mediam nempe in
arenam sylva & saxa trahebantur machi-
nis quibusdam miro artificio fabricatis.

Nemus Hesperidum.] Quarum horti
describuntur a Virgilio, Plinio, Solino in
Mauritania Tingitana. Prope Lixum ur-
bem, ita Ortelius. In illis hortis poma
erant aurea, quorum mentionem facit
Athenæus lib. 3. cap. 5.

Pecudum genus.] hoc est omne genus
ferarum cantu mansuefactarum adfuit.

Pecus pecudis significat omne animal quod
gregatim pascitur. Justin. Inst. de lege
Aquiliana, veluti boves, equi, asini, &c.
Aliquando tamen sumitur pro omni ani-
mali præter hominem. Virgilius 4. Georg.
de apibus loquens,

— pecudum custodia solers.

Lucretius de piscibus agens,

Squamigera pecudes.

Aliàs pro ove, quo sensu hinc accipitur
meo iudicio, nempe omnes feræ veluti
oves mansuetæ canentem Orpheum au-
diverunt. Legunt alii, adfuit immixtum
pecori genus omne ferarum.

Ab urso ingrato.] Qui vatis muscam
crudelitate compensavit. Hic Orpheus
datus in spectaculum, ab urso in arenam
missus dilaniatus fuit, qui Manadum par-
tes explevit, a quibus verus Orpheus dis-
cerptus fingitur. Ovidius lib. 11. Metam.
Ultimum verum non esse Martialis sub-
oluit Gronovio.

De rhinocerote pugnante cum urso. XXII.

SOLLICITANT pavidi dum rhinocerota magistri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ:
Desperabantur promissi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus ante furor.
Namque gravem gemino cornu sic extulit ursum,
Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

INTERPRETATIO.

Um timidi rectores irritant rhinocero-
ta, & sensim crevit ira ingentis bel-
lua; certamina Martis promissi despera-
bantur: sed tamen illa ferocitas antea

nota reversa est: etenim gemino cornu ita
erexit ponderosum ursum, sicut taurus in
caelum mittit pilas objectas.

NOTÆ.

Prælia Martis.] id est venatio arenæ in
qua colebatur Mars.

Seque diu.] Difficile enim irritabatur
rhinoceros epig. 9. supra.

Gemino cornu.] Rhinoceros geminum
cornu habet. Pausanias lib. 9. ἰδὲν ἴδ' ἔ-
τι τὸν τὸν ἄνθρωπον, ὅς ἐστι τὸν ἄνθρωπον
ἄνθρωπον ὀνομαζομένον ἰνὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἄνθρωπον
ἄνθρωπον τὸν ἄνθρωπον ἄνθρωπον, ἔτι ἄλλο ἄνθρωπον
ἄνθρωπον ἔτι ἄλλο ἄνθρωπον, &c. Latine: Vidi etiam

Æthiopicos tauros, quos ex reipsa rhi-
nocerotas nominant, quod illis e nare
extrema cornu prominet, & paulò supe-
rius alterum non fanè magnum. Legunt
alii *urum*, hoc est bovem sylvestrem cui
imperitum vulgus bubali nomen impo-
suit, teste Plinio lib. 8. cap. 15.

Pilas.] De quibus dictum epig. 19.
supra.

De Carphophoro

venatore quem a dexteritate & robore laudat. XXIII.

DORICA quam certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carphophori!
Ille tulit geminos facili cervice juvencos:
Illi cessit atrox bubalus atque bison:
Hunc leo cum fugeret præceps in tela cucurrit:
I nunc, & lentas corrippe turba moras.

INTERPRETATIO.

Quam certo ictu manus strenua Carpo-
phori adhuc teneri regit tela Dorica!
Ille interfecit duos tauros, quorum cervix
agilis erat: bubalus ferox, & bison ab

ipso victus est: cum leo hunc vitaret, im-
petuosus irruit in venabula: i nunc, o
multitudo, & incusa cunctationes tardas.

NOTÆ.

Dorica.] Doræ teste Homero in Ody-
ssea τ Creta sunt populi, Cretenses verò
sagittandi arte peritissimos fuisse nemo
nescit. Alii Dorica interpretantur Græ-
ca, quod venabuli auctores fuere Græci.
Turnebus lib. 17. cap. 2. Dorica inter-
pretatur Laconica: juvenus enim Laco-
num, inquit, montes venatu assidue lu-
strabat, venabula gerens: nemo autem
ignorat eos Dorici generis fuisse.

Facili cervice.] hoc est nullo labore,
sed facili nisu portavit duos tauros a se
occisos: alii explicant tulit interfecit:
facili cervice, hoc est, inveniunt, tauro-
rum cervix facile ferro violata est. Ra-
miresius intelligit facilem cervicem tau-
rorum, nempe qui facile caput move-
bant, quo Carphophori tela declinarent.

Itaque quantumvis facili & agili cervice
tauros occidit: quæ sententia videtur
melior.

Bubalus atque bison.] Plinius lib. 8.
cap. 15. Paucissima Scythia gignit inopia
fruticum: pauca contermina illi Germa-
nia, insignia tamen boum ferorum gene-
ra, jubatos bisontes, excellentique & vi-
& velocitate viros, quibus imperitum vul-
gus bubalorum nomen imponit, cum id
gignat Africa, vituli potius, cervi quæ-
dam similitudine.

I nunc.] Vox est insultantis, sic po-
pulo insultat Pœta quod certaminis
moram aliàs impatienter ferret, quem
jam conqueri non posse subintelligit,
cum feras celerimè interficiat Carpo-
phorus.

De naumachia Domitiani. XXIV.

SI quis ades longis ferus spectator ab oris, Cui lux prima sacri muneris ipsa fuit: Ne te decipiat ratibus navalis Enyo, Et par unda fretis; hic modo terra fuit. Non credis? spectes, dum laxent æquora Martem; Parva mora est; dices, hic modo pontus erat.

INTERPRETATIO.

Spectator si quis tardè huc venisti a regionibus remotis, qui primo hoc die vides sacrum spectaculum: ne te navibus circumveniat navalis Enyo, nec unda aequalis mari: hic paulò ante tellus fuit. Non adhibes fidem? attendas, dum mare solvat Martem; brevis cunctatio est, affirmabis, hic paulò ante erat mare.

NOTÆ.

Serus.] Nempe propter itineris longitudinem primùm ades sacro spectaculo, quod Nepruno esset dedicatum, vel fortè sacrum dicitur, quod a divo Domitiano ederetur. Dum laxent.] id est, dum emissã aqua locum det gladiatoribus, qui aqua impediebantur ne in arenam descenderent. Suetonius in Tito cap. 7. Dedit & navale prælium in veteri naumachia, ibidem & gladiatores, atque uno die quinque millia omne genus ferarum. Post naumachiam ergo exhibebantur aliquando gladiatores, ut patet ex hoc loco, unde colligo & ex verbis etiam nostri Poëtæ, navali huic Domitiani prælio successisse gladiatores quibus præest Mars.

Navalis Enyo.] hoc est prælium navale. Enyo enim Bellona bellorum dea, Martis soror, significat prælium per metonymiam.

Spectes.] hoc est attendas: alii interpretantur expectes: sed verbum spectare non videtur significare expectare, nec hujus significationis exemplum reperire potui. Videat lector. Præterea non repe-

De Leandro naumachiaro. XXV.

QUOD nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda; Define mirari: Cæsaris unda fuit. Cum peteret dulces audax Leandrus amores, Et fessus tumidis jam premeretur aquis; Sic miser instantes affatus dicitur undas: Parcite, dum propero; mergite, dum redeo.

INTERPRETATIO.

Leandre, finem impone admirationi tua, quod tibi ignoverit fluctus nocturnus: fluctus fuit Cæsaris. Cum audax Leandrus adires suavem amicam, & jam defatigatus urgeretur undis inflatis; in-felix fertur ita allocutus urgentes fluctus: ignoscite festinanti; me verò redeuntem obruite.

NOTÆ.

Quod nocturna.] Leandri noctu natantis ad Heronem suam amicam historia fatis nota ex epistola 17. Ovidii exhibitã est, cujus fabulæ actor ex undis Cæsaris evasit: sed vero Leandro non pepercerunt fluctus maris, quod Neptuni essent, quem sævitia accusans, Domitianum a clementia commendat noster Poëta. Vide Epig. 181. lib. 14.

De natatoribus

varios in aquis ludos facientibus. XXVI.

LUSIT Nereidum docilis chorus æquore toto, Et vario faciles ordine pinxit aquas. Fuscina dente minax, nexu fuit ancora curvo: Credidimtis remum credidimusque ratem: Et gratum nautis sidus fulgere Laconum, Lataque perspicuo vela tumere sinu. Quis tantas liquidis artes invenit in undis? Aut docuit lusis hos Tethys, aut didicit.

INTERPRETATIO.

Flexibile Nereidum agmen lusit toto mari, atque expressit diversas figuras in aqua obsequente. Tridens dente minans fuit representatus ancora quoque exhibitã curvato nexu: putavimus naviculam, & putavimus remos adesse: & juncundum navicularis Castoris & Pollucis astrum splendere, & vela ampla turgere sinu explicato. Quis excogitavit tanta artificia in aquis fluidis? aut Tethys docuit hos ludos, aut ipsa edocita est.

NOTÆ.

Æquore toto.] hoc est per omne naumachia spatium.

Nereidum chorus.] Nereides Nymphæ maris, Nerei & Doridis filia de quibus Hesiodus in Theogonia, quas representaverunt natatores Domitiani in aquis ludentes.

Fuscina dente.] Ille chorus sic fuit ordinatus, ut ipsa natantium dispositio, modò tridentem, modò ancora speciem effingeret in aqua, modò etiam remos & naviculam compacti inter se natatores exprimerent.

Sidus Laconum.] Castor & Pollux Lacones dicti sunt a matre Leda quæ erat Lacana: sidus est navigantium amicum. Horatius ode 12. lib. 1. carm.

Quorum simul alba nautis

Stella refulsit,

Defluit saxis agitato humor:

Considunt venti: fugiuntque nubes. Plinius lib. 2. cap. 37.

Aut didicit.] Tethys Dea maris epig. 3. supra hos ludos didicit a Domitiani natatoribus, aut ipsa docuit. Suetonius in Domitiano cap. 4. in amphitheatro navale quoque, supple commisit prælium. Alii tamen hoc Nereidum spectaculum ad Titum referunt fratri Dionis auctoritate in Tito: τὸ δὲ διατεθειμένον ἐκείνῳ ὑδαντες ἐλατῶνς παρῶσας, εἰσῆγαγε μὲν ἔκπαις, καὶ τῶσδε καὶ ἄλλα πρὸ χειρῶν διδιδυμῶνα πᾶν ὅσα ἐπὶ τῷ γῆς ἀετρίῳ, ἔστω τῷ ὑγρῷ εἰσῆγαγε ἢ ἀεθρῶντες ἐπὶ πᾶσι, &c. Nam amphitheatro de repente aqua impleto, in ipsum equos taurosque, atque manfucta animalia introduxit, quæ facere didicerant ea quæ in terra consueverant. In hanc aquam introducti sunt homines in navibus, &c.

Blanditur Cæsari
de pugna Carpophori bestiarum. XXVII.

SÆCULA Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
Jam nullum monstris orbe fuisset opus.
Non Marathon taurum, Nemeæ frondosa leonem,
Arcas Mænaliæ non timuisset aprum.
Hæc armata manus hydræ mors una fuisset,
Huic percussa foret tota chimæra femel.
Ignipedes possent sine Colchide vincere tauros:
Solvere & Hesionam solus, & Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est
Bis denas pariter perdomuisse feras.

INTERPRETATIO.

SI Carpophorus, o Cæsar, natus esset prisca temporibus, nullus amplius labor fuisset per orbem in monstris domandis. Marathon non metuisset taurum, nec Nemeæ frondifera leonem, nec Arcas aprum Mænaliæ. Hæc dextera Carpophori armis munita interfecisset hydræ una nece,

uno illius ictu tota chimæra casa fuisset. Absque Medæ ope potuisset superare tauros ignipedes: atque solus liberare Hesionam, & Andromeden. Eximia Herculis laudes recenscantur: amplius est simul interfecisse viginti feras.

NOTÆ.

Carpophorum. [De quo epig. 23. supra quem Herculi præfert poeta. *Jam nullum.*] Jam significat amplius hoc loco. Terentius in Andria act. 2. scen. 2.
Vxorem jam non dat Chremes.
Alii nullum in monstris.
Marathon.] Urbs est decem millibus passuum distans ab Athenis, hodie *Marasana* vel *Maratona*, quæ ex Creta taurum a Pasiphaë adamatum Hercules adduxit ad Eurystheum, illicque illum interfecit. Alii tamen taurum Marathonium a Theseo domitum affirmant, de quo lib. 4. Anthologiæ, & lib. 7. Metam. Ovidii.
Nemeæ.] Sylva Peloponnesi ubi leo ab Hercule prostratus est Epig. 6. supra.
Mænaliæ.] Mænalus mons Arcadiæ ubi ingentem aprum interfecit Hercules lib. 5. epig. 66.
Nemeæ terror, & Arcas aper.
Hydræ mors una.] hoc est Lernæam hæc pestem uno ictu interfecisset Carpophorus, quam multis repetitis vulne-

ribus vix occidit Hercules, capitibus nempe aliis casorum loco renascentibus.
Chimæra.] Monstrum fuit trifforme: habebat enim leonis caput, ventrem capræ, & draconis caudam, quod occidit Bellerophon. Ovidius lib. 9. Metam.
Hesionam.] Filiam Laomedontis Trojanorum regis objectam monstro marino, & devinctam saxo liberavit Hercules. Ovid. 11. Metam.
— regis quoque filia monstro
Poscitur æquoreo, quam dira ad saxa
revinctam
Vindicat Alcides.
Andromeden.] Quæ filia fuit Cephei regis Æthiopum, ceto exposita liberata est a Perseo pacto ejus nuptias Ovidius 4. Metam. Manilius lib. 5. copiose describit hanc historiam.
Proposita est merces, vesano dederæ
Ponto
Andromeden, teneros ut bellua manderet artus
Ignipedes.] Ovidius 7. Metam. legit *Eripedes.* Hos verò tauros vellus aureum

custodientes vicit Jason ope Medæ Colchidis, cujus historia satis patet ex Ovidio & Valerio Flacco.
Herculeæ laudis.] hoc est si labores Herculis numeres duodecim tantum & quidem diversis temporibus exantlatis reperies, at vero Carpophorus uno die viginti feras interfecit.

Laus Augusti

cujus naumachiam Domitiani naumachiæ postponit.
XXVIII.

AUGUSTI laudes fuerant, committere classes,
Et freta navali sollicitare tuba:
Cæsaris hæc nostri pars est quota: vidit in undis
Et Thetis ignotas, & Galatea feras:
Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,
Et domini Triton ipse putavit equos.
Dumque parat sævis ratibus fera prælia Nereus,
Abnuit in liquidis ire pedester aquis.
Quidquid & in circo spectatur, & amphitheatro,
Dives Cæsarea præstitit unda tibi.
Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis:
Hanc norint unam sæcula naumachiam.

INTERPRETATIO.

Augusti gloria fuerat classes inducere ad pugnam, atque incitare mare classico. Quota est hæc pars Cæsaris nostri? Thetis & Galatea aspexerunt in aquis belluas incognitas. Triton ipse spectavit in pulvere maritimo quadrigas fervidas, & credidit esse equos sui heri. Et dum Ne-

reus instruit feras naves ad sæva certamina, recusat pedibus incedere in undis fluidis. Aqua Cæsaris opulenta tibi exhibuit quidquid videtur in Circo & Amphitheatro. Fucinus lacus, atque inertis Neronis stagna silcantur: unicum hoc navale prælium innotescat posteris.

NOTÆ.

Laus Augusti.] Melius inscriberetur *De naumachia Cæsaris.* Ut plurimum corrupta sunt lemmata a grammaticis inscripta. Libro enim 13. & 14. tantum videntur apposita ab ipso Martiale epig. 3. lib. 13. & epig. 2. lib. 14.
Committtere classes.] De naumachia Domitiani agit Suetonius in Domitiano cap. 4.
Et freta navali.] hoc est excitare prælium navale.
Et Galatea feras.] Tauros puta, equos &c. Vide epig. 26. supra. Galatea verò una est Nereidum. De Thetide. Vide epig. 3.
In æquoreo pulvere.] Multi intelligunt pontes leniter aquæ superficiæ substratos,

& super hos currus tractos fuisse. Tacitus lib. annalium 12. de naumachia Claudii ait. *Eoque tempore interjecto, altius effossi specus; & contrahenda rursus multitudini, gladiatorum spectaculum editur, inditis pontibus pedestrem ad pugnam.* Aquæ autem spuma pedibus equorum currentium, vel si pontes non fuerint, nantium excitata imitabatur pulverem Circi.
Ferventes currus.] Propter motum velocem, quo etiam in aqua fervidi trahantur. Horatius ode 1. carm.
— Metaque fervidæ
Evitata rotis.
Triton.] Salaciæ & Neptuni filius ejusdemque tubicen.

Abnuit.] Suo enim curru per undas vehebatur: Nereus verò Deus maris Nericidum scilicet pater, pro ipso mari etiam sumitur. Vide Hesiodum in Theogonia.

Dives.] Omni ludorum genere abundans. *Cæsarea* hujus vocis ultima producitur propter sequentes duas consonantes. Alii legunt *Cæsareo* amphitheatro nimirum.

Fucinus.] Marforum lacus ubi pugnam navalem edidit Claudius. Tacitus loco

supra citato, & Suetonius in Claudio cap. 21.

Et pigri Neronis.] Quod solis voluptatibus deditur Nero, nihil principe dignum fecerit, piger dicitur. Alii legunt *diri* forte melius. De stagnis Neronis jam dictum epig. 2. supra.

Secula.] Hic significant posteritatem. Naumachia hic significat prælium navale, alias locus est in quo fit pugna navalis, Suetonius in Domitiano.

*De Prisco & Vero gladiatoribus
qui diu Marte dubio pugnaverant. XXIX.*

CUM traheret Priscus, traheret certamina Verus,
Esset & æqualis Mars utriusque diu;
Missio sæpe viris magno clamore petita est:
Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.
Lex erat, ad digitum posita concurrere palma:
Quod licuit; lances, donaque sæpe dedit.
Inventus tamen est finis discriminis æqui;
Pugnare pares, succubere pares.
Missi utrique rudes, & palmas Cæsar utrique:
Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.
Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæsar,
Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

INTERPRETATIO.

Cum Verus & Priscus producerent pugnam, & diu par esset pugna utriusque, populus crebro postulavit magna voce missionem pro illis viris: sed Cæsar obtemperavit edicto suo. Edictum verò erat propositio premio pugnare ad digitum: quod permissum fuit, frequenter largitus est opsonia in lancibus & munera

alia. Nihilominus inventus est terminus pugna æqualis, aequaliter certaverunt: aequaliter quoque victi sunt. Cæsar utrumque donavit rudibus, & palmis. Solers fortitudo reportavit hanc mercedem. O Cæsar hoc non accidit sub ullo imperatore, nisi sub te: cum duo certarent, uterque victor evasit.

NOTÆ.

Missio.] Erat scilicet, cum vulneratus gladiator vitam a populo, vel principe, aut munerario obtinebat. Hoc epigramma desideratur in antiquis editionibus. Primus Jos. Scaliger edidisse fertur.

Ad digitum.] hoc est pugnare sine spe missionis, donec gladiatorum alter digitum tollat, idest victum se fateatur. Ita

hunc locum explicat Musambertius. Alii interpretantur *ad digitum concurrere*, digitis pugnare, quod uno verbo micare Quintilianus lib. 8. cap. 5. Contra eandem sororem gladiatoris, cujus modo feci mentionem, *ad digitum pugnavi*. Hoc est digito pugnavi, sensus est concursu digitorum a dimicatione palmam inter se

fortiti Verus & Priscus gladiatores. Judicet lector. *Digitum* hic accipit Raderus pro converso & infesto Cæsaris pollice, qui signum mortis.

Quod licuit lances.] Ut ejusmodi donis impatientem populum moraretur; vel potius intellige opsonia missa gladiatoribus, quibus vires rescissent.

Succubere pares.] Simul nempe alter ab altero læsus est.

Rudes.] Erant virgæ quibus donati gladiatores ab arena liberabantur in omnem vitam.

Victor uterque.] Hoc quasi miraculum felicitati Domitiani tribuit poeta.

De dama & canibus. XXX.

CONCITA veloces fugeret cum dama molossos;
Et varia obliquas neceret arte moras,
Cæsaris ante pedes supplex, similisque roganti
Constitit; & prædam non tetigere canes.

Hæc intellecto principe dona tulit,
Numen habet Cæsar. Sacra est vis, sacra potestas.
Credite: mentiri non didicere feræ.

INTERPRETATIO.

Cum dama commota fugeret celeres canes, atque afferret cunctationes obliquas diverso artificio, humilis & precantibus similis se tenuit ante pedes Cæsaris: & mo-

lossi non violaverunt prædam. . . Hæc cognito imperatore dedit munera. Cæsar habet numen sacra est vis, sacra potestas. Fidem adhibete: feræ nesciunt mentiri.

NOTÆ.

Et varia obliquas.] Legunt alii. *Et varia lyncas neceret arte mora.* Hoc epig. non est in antiquis quibusdam editionibus.

Non tetigere.] Veriti scilicet numen Domitiani ad quem confugerat dama. *Hæc intellecto.*] Hujus carminis expli-

catio pendet ex superiori hexametro quod deest. Ultimi distichi sententia perspicua est.

Dona.] hoc est gratiam hanc concessa est ut ipsi parcerent canes, sic videtur intelligere interpres græcus Joseph Scaliger.

Ad Cæsarem

cui excusat carmina extemplo facta. XXXI.

DA veniam subitis: non displicuisse meretur,
Festinat Cæsar qui placuisse tibi.

INTERPRETATIO.

Prope repentinis: qui properat, o Cæsar, tibi placere, non meretur injucundus esse.

Alteram
de pugna imparium. XXXII.

Cedere majori, virtutis fama secunda est.
Illa gravis palma est, quam minor hostis habet.

INTERPRETATIO.

Secunda fama est fortitudinis primas dare superiori. Palma illa gravis est quam inferior adversarius reportat.

NOTÆ.

Cedere majori.] Ut apud Virgilium
de Lauso 10. Æneid. *Ænea magni dextra cadis.*
Hoc tamen infelix miseram solabere mortem *Gravis est.*] Quasi fructibus enusta.
Hoc est illustis & eximia est victoria
quam minor hostis reportat.

Aliud, apud antiquum Iuvenalis Scholiasten. XXXIII.

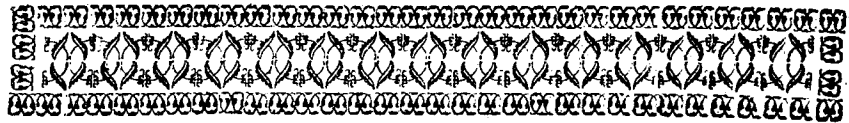
Flaviam gens, quantum tibi tertius abstulit hæres!
Pene fuit tanti, non habuisse duos.

INTERPRETATIO.

O Familia Flaviorum, quantum tibi detraxit tertius heres! ferè utile fuit, non habuisse duos.

NOTÆ.

Tertius heres.] Domitianus nempe inhumanus & ferox, qui suæ genti dederat fuit: ubique palam Domitiano palatur poëta, at tamen hoc loco illum acerbissimè carpit: quare Martialis esse vix crediderim.
Non habuisse duos.] Vespasianum, & Tirum.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER PRIMUS.

Epistola ad lectorem,
nullum virum probum conqueri posse de his scriptis.

SPERO me secutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non possit, quisquis de se bene senserit, cum salva infirmarum quoque personarum reverentia ludant; quæ adeo antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantum veris abusi sint, sed etiam magnis. At mihi fama vilis constet, & probetur in me novissimum ingenium. Absit a jocosorum nostrorum simplicitate malignus interpret, nec epigrammata mea scribat. Improbè facit, qui in alieno libro ingeniosus est. Lascivam verborum licentiam, id est Epigrammaton linguam excusarem, si meum esset exemplum: sic scribit Catullus, sic Marcius, sic Pedo, sic Gatulicus, sic quicumque perlegitur. Si quis tamen tam ambitiosè tristis est, ut apud illum in nulla pagina Latine loqui fas sit, potest epistola, vel potius titulo contentus esse Epigrammata illis scribuntur, qui solent spectare Florales. Non intret Cato theatrum nostrum; aut si intraverit, spectet. Videor mihi jure facturus, si epistolam verbis clausero.

INTERPRETATIO.

Confido me statuisse talem modum meis libris, ut quicumque boni conscius sibi fuerit, nequeat conqueri de illis, cum jacentur salvo honore etiam personarum obscurarum; quem ita neglexerunt auctores prisca, ut abusi sint non solum nominibus propriis, sed etiam magnis. Sed fama comparatur mihi viliori pretio, & nondum cognita ingenii mei solertia laudetur. Malitiosus interpret removeatur a simplicitate nostrorum ludorum, nec scribat mea epigrammata. Iniquè agit qui solers est in alieno libro. Purgarem lascivam libertatem verborum, hoc est linguam epigrammaton, si praeirem exemplo: ita scribit Catullus, ita Marcius, ita Pedo, ita Gatulicus, ita quicumque perlegitur. Nihilominus si quis tam affectatè morosus

est, ut non liceat latinè loqui apud illum in nulla pagina, potest contentus esse epistola, aut potius inscriptione. Epigrammata scribuntur illis, qui consueverunt

adesse Floralibus. Cato non ingrediatur theatrum nostrum; aut si ingressus fuerit, spectet. Censeo me facturum jure meo, si absolvero epistolam carminibus.

NOTÆ.

Secutum.] Alii secuturum. Prior lectio melior.

Cum salva.] Lib. 10. epig. 33.

Hunc servare modum nostri novere libelli,

Parcere personis, dicere de vitiis.

Antiquis auctoribus.] Lucilio nempe Catullo & multo aliis. De Lucilio Perseus sat. 1.

— secuit Lucilius urbem,

Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis.

Plinius lib. 36. cap. 6. Hic namque est Mamurra Catulli Veronensis carminibus profectus.

Sed etiam magnis.] Principum scilicet, & nobilium virorum quos in famosis suis libris nominabant antiqui poetæ; sed nominibus fictis utitur Martialis lib. 7. epig. 11.

Ludimus innocuis verbis; hoc jure potentis.

Per genium fama Castalinumque gem.

Legunt alii Ludimus innocui: scis hoc bene, &c.

Vilius constat.] Quam illis antiquis qui ex aliorum infamia sibi famam quærebant. Lib. 7. epig. 11.

Vt mea nec justè quos odit, pagina ladit,

Et mihi de nullo fama rubore placet.

Novissimum ingenium.] hoc est, comparare famam sine alterius rubore res est ingeniosa, priscis poetis non cognita, nec ab illis usitata: volo ergo ingenium hoc novissimum, seu novam hanc scribendi rationem in me probari. Vilius ergo constat fama quam sibi vitiis notatis, personis vero silentio præteritis sibi comparat

noster Poëta.

Nec epigrammata mea scribat.] hoc est aliter atque ego, interpretetur; nec fictorum nominum loco vera & propria substituat.

Verborum licentiam.] Apertam rerum pudendarum appellationem: hac de re prolixè agit Plinius secundus lib. 4. epistola 14. Alii *verborum veritatem*. Vidcat lector.

Sic Catullus.] De his poetis dicemus suo loco: de Gatulico nihil reperi. Vossius in libro de poetis Latinis meminit Lentuli Gentulici poetæ, qui Tiberii ac Claudii temporibus fuit.

Tam ambitiosè tristis.] Morum severitas appellatur propriè ambitiosa tristitia, si aliquid affectationis inest.

Latinè loqui.] hoc est, simpliciter & apertè sine ulla verborum dissimulatione loqui: Latini enim simplices habebantur, & nomine proprio res singulas nominabant. Lib. 11. epig. 21.

Cæsaris Augusti lascivos livide versus
Sex lege, qui tristis verba latina
legis.

Turnebus lib. 24. cap. 5. dicit verba latina appellari a nostro Poëta, quæ apertè & ingenuè lasciviam & flagitia enunciant: qualis est epigrammaton lingua.

Vel potius titulo.] Qui abhorret a lascivis epigrammatibus, legat tantum eorum lemmata. Epig. 2. lib. 14.

Lemmata si quæris cur sint adscripta,
docebo:

Vt, si malueris, lemmata sola legas.

Florales.] Ludos institutos in honorem Deæ Floræ, quos describit Ovidius lib. 5. Fastorum lascivos prorsus.

Non intret Cato.] Vide epig. 3. infra.

Ad Lectorem

gloriatur poëta de fama sibi viventi concessa. I.

HIc est quem legis, ille quem requiris
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis epigrammaton libellis:
Cui lector studiose, quod dedisti
Viventi decus, atque sentienti,
Rari post cineres habent poëtae.

INTERPRETATIO.

Hic quem evolvis, est ille Martialis quem quaris, celebris per totum orbem acutis libris epigrammatum. | *vide, pauci poëta post mortem consequuntur famam, quam concessisti ipsi vivo & audienti.*

NOTÆ.

Post cineres.] Metonymia, id est post obitum: raro enim excellentes viri laudantur, dum vivunt: rationem reddit Horat. *Vrit enim fulgore suo qui prævrat artes*

Infra se postas, extinctus amabitur idem.

Vide ep. 10. lib. 5.

Ad Lectorem ubi libri venales. II.

QUæ tecum cupis esse meos ubicunque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis, me manus una capit.
Ne tamen ignores ubi sim venalis, & erres
Urbe vagus tota: me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum
Limina post Pacis, Palladiumque forum.

INTERPRETATIO.

Qui expetis meos libros versari tecum in quovis loco, & optas socios habere longinqui itineris; hos tibi compara, quos membranula stringit tabulis angustis: repone magnos in capsis, una manus me comprehendit. Tamen ne te fugiat, ubi | *sim promercalis, & ne errans discurras per totam civitatem; eris certus me ductore. Investiga Secundum libertum periti Lucensis juxta templum Pacis, & forum Palladis.*

NOTÆ.

Membrana arctat.] hoc est qui exiguo volumine sunt compacti. Scribebant antiqui in membranis; & tabellis vel citreis,

vel ex aliâ materia includebantur libri.

Quære.] Bibliopola erat hic Secundus. Turnebus lib. 18. cap. 3. *suspiciatur in*

patronorum libertis ordinem quendam
fuisse, quod alteri apud patronum priorem
locum obtinerent: alteri proximum. Judi-
cēt lector. Alii *Secundi* ut sit nomen
ipſius patroni: ſed ſine auctore.
Palladium.] Ita appellabatur forum
Romanum ab æde Palladis quæ in eo fuit
juxta templum Pacis.

Ad Catonem
nimis auſterum. III.

Noffes jocoſæ dulce cum ſacrum Floræ,
Feſtoſque luſus, & licentiam vulgi,
Cur in theatrum Cato ſevere veniſti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

I N T E R P R E T A T I O.

O Cato auſtere, quare theatrum adiſti,
cum non ignorares ſuaue ſacrificium
Flora feſtiva, feſtoſque ludos, & liberta-
tem plebis? an idcirco tantum acceſſeras
ut diſcederes?

N O T Æ.

Jocoſa dulce.] Floralia intelligit, quæ
ab impudicis mulieribus nudis celebra-
bantur Romæ in honorem Deæ Floræ.
Vide epistolam ſupra & epig. 36. infra.
Præſente autem Catone populū puduit
poſtulare ut mimæ nudarentur: quod
cum cognoviſſet Cato, diſceſſit e thea-
tro: quod adire non debuit, cum impu-
dicum Floralium morem non ignoraret.
Alii hoc epigramma primum hujus libri
ponunt.

Ad librum ſuum
geſtientem exire foras. IV.

ARGILETANAS mavis habitare tabernas,
Cum tibi parve liber ſcrinia noſtra vacent.
Neſcis, heu, neſcis dominæ ſaſtidia Romæ:
Crede mihi, nimium Martia turba ſapit.
Majores nuſquam ronchi, juveneſque ſeneſque,
Et pueri naſum rhinocerotis habent.
Audieris cum grande ſophos, dum baſia captas.
Ibis ab excuſſo miſſus in altra ſago.
Sed tu ne toties domini patiare lituras,
Neve notet luſus triſtis arundo tuos.
Ætherias laſcive cupis volitare per auras:
I, fuge; ſed poteras tutior eſſe domi.

I N T E R P R E T A T I O.

O Libelle, magis tibi placet degere in
officinis Argiletanis, cum caſſa noſtra
tibi pateant. Non cognoviſcis, heu non co-
gnoſcis deſpicientiam Roma domina: mihi

fidem adhibe, Martis populus ſagacior eſt.
Nullibi majores ſunt irriſiones, adoleſ-
centes, decrepiti, pueri ipſi habent naſum
rhinocerotis. Cum auſcultaveris grande
ſophos, dum ambis oſculationes, in aërem
jactaberis ſagulo exagitato. At tu ne to-
ties ſubcas emendationes heri tui, & ne
calamus ſeverus animadvertat in tuos
jocos. O proterve expetis volare per regio-
nes aëris: abi, fuge, at poteras eſſe ſecu-
rior domi.

N O T Æ.

Argiletanas.] Argiletum locus erat
Romæ in quo erant bibliopolia.
Domina Romæ.] hoc eſt Romanorum
rerum Dominorum, qui te excipient ve-
luti domini ſuos ſervos.
Martia turba.] Mars pater Romuli
ſingitur, a quo originem duxerunt Ro-
mani. Vide Plutarchum in Romulo.
Ronchi.] Ronchus eſt ſonus naſi qui
fit ſtertendo; quo judicium ſaſtidioſum
intelligit Poëta.
Et pueri naſum.] His verbis ſignificat
etiam pueros Romæ irridere, & carpere
auctorum ſcripta. Cornu rhinocerotis
quod appellat naſum, fortiſſimum nem-
pe ut acerrimum oſtendat judicium.
Vide lib. Spectac. epig. 9. Plin. lib. 11.
cap. 37. Et aliorum tantum; quem
novi mores ſubdola irriſioni dicavere,
naſus. Naſus irriſioni dicatus eſt. Vide
epig. 2. lib. 13.
Grande ſophos.] Coſtæ ſapienter. Erat
frequentiſſima acclamatio eorum qui re-
citantis ſcripta laudabant. Vide epig. 50.
infra. Mercetur alius grande & iſanum
ſophos.
Baſia captas.] approbationes. Nam of-
culabantur antiqui quos recitantes pro-
baverant. Vide epig. 77. infra.
Ibis ab excuſſo.] Suetonius in Othone
cap. 2. Ferebatur & vagari noctibus ſoli-
tus: atque invalidum quemque obvioſum,
vel potulentum corripere: ac diſtento ſago
impoſitum in ſublime jactare. Gallicè
berner.
Triſtis arundo.] Quod censure omnis
ſevera ſit & tetrica, ex arundine verò
præſertim Ægyptia fiebant calami ſcri-
ptorii. Vide epig. 38. lib. 14.

Ad Caſarem
cui excuſat laſciviam epigrammatum. V.

Contigeris noſtros Caſar ſi forte libellos,
Terrarum dominum pone ſupercilium.
Conſuevere jocos veſtri quoque ferre triumphi,
Materiam dictis nec pudet eſſe ducem.
Qua Thymelen ſpectas, deriſoremque Latinum,
Illa fronte precor carmina noſtra legas.
Innocuos censure poteſt permittere luſus;
Laſciva eſt nobis pagina, vita proba eſt.

I N T E R P R E T A T I O.

O Caſar, ſi caſu tractaveris noſtros li-
bros, depone ſupercilium dominum
orbis. Veſtri etiam triumpho ſoliti ſunt to-
lerare cavillationes, nec Imperator erubeſ-
cit præbere argumentum diſſeris. Te rogo
ut legas verſus noſtros eo vultu quo aſpi-
cis Thymelen, & factum Latinum. Cen-
ſura poteſt pati jocos innoxios: mihi eſt
liber proax, vita verò integra.

NOTÆ.

Supercilium.] Usurpat pro fastu & feritate, terrarum dominum vocat, quod eo terrarum orbis gubernaretur.

Ferre triumphi.] In ipsa triumphi pompa per jocum disteriis & conviciis Imperatorem consecrabantur milites. Suetonius in Julio cap. 49.

Qua Thymelen.] Thymele & Latinus mimi erant Domitiano gratissimi. Juve-

nalis sat. 1.

Et a trepido Thymele summissa Latino: Innocuos.] Personis enim pepercit no-ster Poëta, ut patet ex epistola huic libro præfixa, & vitia tantum carpsit, unde nec a gravissimo censore Domitiano reprehendi potuit. Vide Suetonium in Domitiano cap. 8. *vita proba.* Lege epig. 29. lib. 9.

Ad Marcum

de libro intempestive oblató. VI.

DO tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis;
Vis puto cum libro Marce natate tuo.

INTERPRETATIO.

Exhibeo tibi prælium navale, tu nobis offers epigrammata, o Marce, ut arbitror cupis nare cum tuo libello.

NOTÆ.

Do tibi.] Introducit Domitianum respondentem sibi, quasi intempestive obtulisset epigrammata. Vide epig. 54. lib. 5. | *De naumachia* epig. 24. lib. Spect. *Vis puto.*] Vis hic mergi cum tuis versibus cum sis importunus.

De Leone Cæsaris. VII.

ÆTHERIAS aquila puerum portante per auras
Illæsum timidis unguibus hæsit onus:
Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
Quæ majora putas miiracula? summus utrique:
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

INTERPRETATIO.

O Nus incolume adhefit sollicitis unguibus aquila ferente puerum per redigiones aëris: nunc Cæsaris leones flectuntur præda propria, & lepus securus ludit in ore vasto. *Quæ existimas majora prodigia? utrumque habet supremum auctorem: hæc edidit Cæsar, illa Iupiter.*

NOTÆ.

Puerum.] Ganymedem scil. Trois filium, quem rapi ab aquila iussit Jupiter. Metam. Plinius lib. 34. cap. 8. Nota est fabula *Jovis in aquilam conversi.* Ovid. lib. 10. *Timidis unguibus.*] Ne puer caderet

vel offenderetur. Metaphora est.

Cæsareos.] A Cæsare exhibitos.

Quæ majora.] Aquilæ, an leonis?

Summus.] Uterque Deus est, nam Do-

mitianus Deus appellari voluit, cujus iussu captum leporem dimittebat leo, sicut Iove iubente Ganymedem rapuit aquila. Vide infra epig. 23. 49. 52. 61.

Ad Maximum de columba stella. VIII.

STELLÆ delictum mei columba,
Verona licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, passerem Catulli,
Tantò Stella meus tuo Catullo,
Quantò passere major est columba.

INTERPRETATIO.

O Maxime, asseverabo, quantumvis Verona auscultante, columba voluptas mei stella superavit passerem Catulli. | *Tanto meus Stella major est tuo Catullo, quanto columba major est passere.*

NOTÆ.

Stella columba.] Stella poëta Patavinus columbam amicæ suæ descevit, ad imitationem passeris Catulli. Columba pro opere de columba sumitur, causa nempe pro effectu. Vide epig. 21. lib. 6. & *Verona.*] Patria Catulli, urbs Italiæ satis nota. *Catullo tuo.*] hoc est populari vel forte quem admirari solebat Maximus.

Deciani dogma laudat. IX.

QUOD magni Thrasæ, consummatique Catonis
Dogmata sic sequeris, talis ut esse velis;
Pectore nec nudo strictos incurris in enses,
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:
Hunc volo, laudari, qui sine morte potest.

INTERPRETATIO.

O Deciane agis, quod cupiam te agere, quod ita sectaris placita magni Thrasæ, & Catonis perfecti, ut contendas esse similis illis, nec irruis in gladios strictos nudato pectore. *Non probo eum virum qui quarit existimationem prompta morte: probo illum qui potest celebrari sine interitu.*

NOTÆ.

Magni.] Exitum Thrasæ & Catonis improbat, qui Stoicorum doctrinam professi voluntaria morte laudem quæsi-erunt. Satis notus Catonis exitus; Patris Thrasæ meminit Suetonius in Nerone cap. 37. Tacit. lib. 16. *Annal. Thrasæ, Serranoquæ & Servilia datur mortis arbitrium.* *Talis ut.*] ut eorum exemplo constans & fortis habearis. Alii legunt *salvus us-*

esse velis: hoc est ut te non interficias, sicut se interfecerunt illi. *Laudari qui.]* Eum probō qui male constanter pati possit, nec morte se ab illis liberet: quod mollis animi est. *Facili sanguine.]* facilitate mortis voluntaria.

Iocatur in Cottam. X.

BELLUS homo & magnus vis idem Cotta videri,
Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

INTERPRETATIO.

O Cotta, cupis habere speciem simul belli hominis & magni; sed, Cotta, qui homo bellus est, parvus est.

NOTÆ.

Bellus.] diminutivum a bono, & verbum *bellus* de rebus pusillis dicitur. *Cotta* igitur, si bellus homo sit, non est magnus homo, sed pusillus & tenuis. Vide epig. 7. lib. 2. & epig. 52. lib. 3.

De Gemello captatore, & Maronilla tabescente. XI.

PETIT Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeone pulchra est? immo fœdus nil est:
Quid ergo in illa petitur & placet? tuffit.

INTERPRETATIO.

Gemellus exposcit matrimonium Maronilla, & desiderat, & urget, & rogat, & dat munera, An usque eo formosa est? e contrario nihil turpius est. Quid igitur in illa postulatur, & gratum est? Laborat tuffi.

NOTÆ.

Tuffit.] Tuffientes vetulas a se amari fingebant pauperes atque avari homines, quod eas brevi morituras crederent, & earum hereditatem habituros se sperarent. Epig. 26. lib. 2. Alii *tuffis*.

Ad Sextilianum potorem. XII.

CUM data sint equiti bis quina numismata, quare
Bis decies solus Sextiliane bibis?
Jam defecisset portantes calda ministros,
Si non potares Sextiliane merum.

INTERPRETATIO.

O Sextiliane, cur tu unus potas viginti nummos sestertios, cum decem donati sint equiti? Jam aqua calida defuisset servis ferentibus, nisi, Sextiliane, biberes vinum purum.

NOTÆ.

NOTÆ.

Cum data sint.] Si equiti cuius sportula nomine decem sestertii ad emendum panem, edulia & etiam ad bibendum dantur; cur-tu, Sextiliane, adeo intemperanter te geris, ut solus vinum bibas pro viginti sestertiis. Sic Ramiresius. Vide Turnebum lib. 18. cap. 30. Ad sitim levandam in spectaculo longius producto distributa scribit viritum per quatuordecim ordines decem numismata. Quæ fuerint illa, quis audeat affirmare? Sed non magni pretii fuisse apparet, partim ex epig. 27. infra, ubi appellatur ara, partim ex opposito, *bis decies bibis*, Gron. *Calda.]* Aqua calida in deliciis habita fuit apud antiquos, vel quam vino infunderent, vel quam solitariam biberent, vel etiam qua lavarentur.

De Regulo

fere obruto ruina veteris porticus. XIII.

ITUR ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis.
Rura, nemusque sacrum, dilectaque jugera Musis
Signat vicina quartus ab urbe lapis:
Hic rudis æstivas præstabat porticus umbras.
Heu quam pene novum porticus ausa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cum mole sub illa.
Gestatus bijugis Regulus esset equis,
Nimirum tenuit nostras fortunæ querelas,
Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
Nunc & damna juvant: sunt ipsa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare deos.

INTERPRETATIO.

Qua iter est ad frigidum castellum Tiburis Herculei, & Albula candida emittit fumum aquis sulphureis. Quartum ab urbe propinqua milliare designat villam, & sylvam consecratam, atque agros gratos Musis. Porticus impolita exhibebat hic umbras tempore æstatis: heu quam inauditum scelus fere patravit porticus! Nam labefactata repente concidit, postquam Regulus fuisset vinctus bigis sub illa mole. Fortuna nempe qua erat impar tanto odio impedit querimonias nostras. Nunc & detrimenta profunt: discrimina parvi sunt æstimanda: stans porticus nequibat demonstrare deos.

NOTÆ.

Herculei.] Hercules enim Tibure colabatur. Tibur hodie *Tivoli*. *Cana Albula.]* Planiciem Tiburi vicinam intellige, ubi a colore albo quem a venis sulphureis trahunt, aquæ albula dicuntur. *Quæ par.]* hoc est, verita est omnium invidiam, quam Regulo oppressio sustinere non potuisset. De Regulo longe aliter sentit Plinius junior lib. 1. epist. 5. Nescio an idem fuerit. Vide epig. 83. infra, tenuit: alii *timuit*. *Sunt ipsa.]* hoc est, non oportet timere pericula, cum ex illis propulsis probetur Deorum providentia, quibus curæ fuit Regulus. Sic locutus est Cicero ver. 2. *Est mihi tanti, Quirites, hujus invidia falsa atque iniqua tempestatem subire, dum-*

modo, &c. id est tanti non facio periculum invidiæ. Vel sic interpretare: ipsa pericula pluris æstimanda sunt, quæ probant Deos esse, &c.

De Arria & Pæto,
cui gladium porrexit qua ipsa se perfoderat. XIV.

CASTA suo gladium cum traderet Arria Pæto,
Quem de visceribus traxerat ipsa suis.
Si qua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit:
Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

INTERPRETATIO.

Cum pudica Arria suo Pæto porrigeret gladium, quem ipsa eduxerat ex suis intestinis. Si mihi credis, ait, plaga quam mihi intuli, non me angit: sed hæc, Pæte, me angit, quam tu tibi infliges.

NOTÆ.

Casta suo.] Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat: fuerat Pætus in ejus partibus, cui tandem mori coactus. uxor Arria porrexit gladium, quod pectus suum perfoderat, addita hac voce immortalis ac pene divina: Pæte, non dolet. Sic fere Plinius Junior epist. 16. lib. 3. Vide Tacitum lib. 16. annal.

Ad Cæsarem,
de spectaculo leonum ac leporum. XV.

DELICIAS, Cæsar, lususque jocosque leonum
Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi,
Cum prensus blando toties a dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.
Unde potest avidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen esse tuus dicitur, ergo potest.

INTERPRETATIO.

OCæsar, spectavimus ludos leonum, oblectationes, & festivitates: hoc quoque tibi exhibet arena, cum lepus toties captus dimitteretur dente benigno, atque errans teneret cursum per ora patentia. Qua ratione leo rapax potest veniam dare prædæ captivæ? verum tuus esse fertur, ergo potest.

NOTÆ.

Lususque jocosque.] quoniam feræ non cædebantur a leonibus. Vide epig. 105. infra.
A dente rediret.] hoc est ex leonis dentibus dimitteretur. Vide epig. 7. supra, & epig. 49. infra.
Ergo potest.] parcere nempe, quia refert clementiam tuam, o Cæsar.

Ad Iulium

quem invitat ad voluptates. XVI.

OMIHI post nullos, Juli memorande, sodales:
Si quid longa fides, canaque jura valent.
Bis jam pene tibi consul trigessimus instat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene distuleris, videas quæ posse negari,
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Expectant curæque, catenatique labores,
Gaudia non remeant, sed fugitiva volant.
Hæc utraque manu, complexuque affere toto:
Sæpe fluent imo sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, Vivam.
Sera nimis vita est craftina: vive hodie.

INTERPRETATIO.

OJuli, mihi celebrande ante omnes amicos, si vetus amicitia atque antiqua consuetudo aliquid possunt. Jam fere sexaginta anni tibi imminet, & tua vita vix computat paucos dies. Non recte protraxeris qua posse tibi eripi animadvertas, & existimes hoc tantum esse tuum quod præterit. Anxietates, atque invicem connexi labores nos manent; lætitia non redit, sed profuga avolat: hanc tibi vindica ambabus manibus, & toto amplexu, sic quoque fugax sæpe elabatur ex imo tuo gremio. Mihi fidem adhibe, non decet sapientem dicere, Vivam; craftina vita tardior est, vive hodie.

NOTÆ.

O mihi.] sic Ovidius lib. 1. Tristium incipit Elegiam quartam. Sæpe amicos ad voluptates hortatur noster Poëta, quod celeriter fluant.
Bis jam.] Annuo consulatu annos numerabant Romani.
Et numerat paucos.] Vide epig. 70. lib. 6. solos enim dies computabat, quibus genio indulgebat.
Gaudia non remeant.] Alii legunt remanent. Videat lector.
Vive hodie.] hoc est voluptatibus fruire.

Ad Avitum

de suis libris quos extenuat. XVII.

SUNT bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura,
Quæ legis: hic aliter non fit Avite liber.

INTERPRETATIO.

EX iis qua evolvis, quædam bona sunt, nullius pretii: hic libellus non comparitur quædam vero modica, multa autem alio modo.

NOTÆ.

Non fit liber.] hoc est, liber non crescit intra justam magnitudinem. Vide epig. 8. lib. 2.

Ad Titum

a quo ad causas dicendas impellebatur. XVIII.

COGIT me Titus aditare causas,
Et dicit mihi sæpe, magna res est.
Res magna est, Tite, quam facit colonus.

INTERPRETATIO.

Titus me compellit ad causas perorandas, & me crebro obtundit, res est magna, cui incumbit *gna. O Tite, res est magna cui incumbit agricola.*

NOTÆ.

Res est magna.] Domitius legit per interrogationem hoc sensu: Estne res magna quam facit colonus? coloni enim agricultura derelicta fiebant caussidici: quasi dicat Poëta, Mihi non placet illud vitæ genus, quod multi sequi possunt. Ramiresius verò mihi videtur melius sic explicare hunc locum: Colonus dum colit agros, multam pecuniam congerit, nempe magnam rem facit, neque tamen improbus ille labor licet fructuosus mihi arridet. Itaque Titus frustra invitat nostrum Poëtam; mavult enim Musas colere licet steriles, quam facere rem.

Ad Tuccam

avarum. XIX.

QUID te, Tucca, juvat vetulo miscere Falerno
In Vaticanis condita musta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile est: scelus est jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica sæva mero.
Convivæ meruere tui fortasse perire:
Amphora non meruit tam pretiosa mori.

INTERPRETATIO.

Tucca, quid te delectat infundere veteri Falerno musta recondita in cadis Vaticanis? quoniam tanto beneficio te devinxit vinum vilissimum? aut quo malo te affecit vinum pretiosissimum? Facile est

NOTÆ.

In Vaticanis.] Vinum Vaticanum est vappa. Vide lib. 6. epig. 92. lib. 10. epig. 45. lib. 12. epig. 48.
De nobis.] hoc est jugulare nos convivas res est levis momenti, at scelus est occidere vinum quod per metaphoram vivere dicitur: de Falerno nobili Campaniæ vino dicemus lib. 13.
Amphora.] Proprie est mensura liquorum octoginta libras Romanas continens, hinc ægro sumitur pro vase vinario.

Ad Æliam
edentulam. XX.

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes:
Exspuit una duos tussis, & una duos.
Jam secuta potes totis tussire diebus;
Nil istuc, quod agat, tertia tussis habet.

INTERPRETATIO.

Ælia, si recorder, habueras quatuor dentes, una tussis excreavit duos, altera duos. Tuta jam potes tussire per totum diem, nihil superest tertia tussi quod faciat istuc.

NOTÆ.

Nil istuc.] Quia nulli supersunt dentes, vide epig. 92. lib. 3. Alii Nil tibi quod tollat.

Ad Cæcilianum
helluonem. XXI.

DIc mihi, quis furor est? turba spectante vocata,
Solutus boletos Cæciliæ voras.
Quid dignum tanto tibi ventre, gulaque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

INTERPRETATIO.

Rogo te, qua insania est? o Cæciliæ, conveniens tanto abdomini, & helluonem tu unus deglutis boletos convivis invitati? comedas boletum, qualem comedit Claudius.

NOTÆ.

Qualem Claudius.] Boletus fungus est optimi saporis, quem auro atque argento præfert epig. 48. lib. 13. Agrippina vero Claudium Cæsarem maritum boleto venenato extinxit. Juven. sat. 5.

Vilibus ancipites fungi ponentur amicis
Boletus domino: sed qualem Claudius edit
Ante illum uxoris, post quem nit amplius edit.

De Porfena & Mucio Scævola
quem celebrat. XXII.

DUM peteret regem decepta satellite dextra,
Injecit sacris se peritura focis.
Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis iussit abire virum.
Urere quam potuit contemto Mucius igne,
Hanc spectare manum Porfena non potuit.
Major deceptæ fama est, & gloria dextræ,
Si non errasset, fecerat ille minus.

INTERPRETATIO.

DUM manus invaderet regem decepta
a stipatore peritura immisit se in ignes
sacros, sed hostis pietate motus non passus est
prodigium adeo ferox, atque imperavit
dimitti virum ab igne ereptum. Porfena
non potuit aspicere hanc dexteram, quam
cremare potuit Mucius flammis despectis.
Laus dextera errantis, & honor major est.
Illa minus peregisset, nisi aberrasset.

NOTÆ.

Dum peteret.] Hæc historia Porfena & Mucii Scævola satis nota est ex Livio, satellite.] Quem percussit Mucius regem illum existimans. Alii Ingressit.
Si non errasset.] Majorem quippe laudem consecutus est Mucius, cum amissa manu hostem vicit, quam si armata occidisset.

De leone & lepore. XXIII.

QUID nunc sæva fugis placidi lepus ora leonis?
Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis isti cervicibus ungues,
Nec gaudet tenui sanguine tanta fitis.
Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus,
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

INTERPRETATIO.

QUID nunc vitas ora fera leonis benigni, non consueverunt vum-
pere feras tam exiguas. Isti ungues servantur magnis capitibus, nec tanta fitis
latatur modico sanguine. Lepus est præda canum, non replet hiatus latos, Dacus puer non metuat arma Cæsaris.

NOTÆ.

Magnis cervicibus.] Taurorum puta, cervorum, aprorum, &c. Vide epig. 7. & 15. supra.
Dacus puer.] hoc est hostis imbellis, nam Dacos domuit Domitianus: quasi dicat, in hostes debiles non sævit Cæsar. Dacia comprehendit hodie Transilvaniam, Moldaviam, & Vvalachiam.

XXIV.

Ad Decianum
de quodam homine molli. XXV.

ADSPICIS incomptis illum Deciane capillis,
Cujus & ipse times triste supercilium.
Qui loquitur Curios, assertoresque Camillos,
Nolito fronti credere, nupsit heri.

INTERPRETATIO.

O Deciane, illum intueris crinibus incultis, cuius & ipse vereris supercilium severum. Qui prædicat Curios & Camillos liberatores, ne credas tristitia frontis nupsit heri.

NOTÆ.

Grave supercilium.] hoc est gravitatem quæ in superciliis videtur. Epig. 57. lib. 7. est huic simile.
Qui loquitur Curios.] hoc est qui grandia & severa verba profert digna probis his viris. Juven. sat. 2. *Qui Curios simulant, & Bacchannalia vivunt.*
Nolito fronti.] Sic Juven. eodem: *Fronti nulla fides.*

Ad Faustinum
ut suos libros edat in lucem. XXVI.

EDE tuos tandem populo, Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec fileant nostri, prætereantque senes.
Ante fores stantem dubitas admittere famam,
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Post te victuræ, per te quoque vivere, chartæ
Incipiant: cineri gloria serâ venit.

INTERPRETATIO.

O Faustine, tandem profer in lucem tuos libros, & prope opus elaboratum perito ingenio: quod urbs Cecropiæ & Pandionis non improbet, nec quod senes nostri taceant aut prætermittant. Hæresne famam excipere consistentem ante januam, & tader te reportare mercedem tuorum studiorum? Libri tui post te vita fructuri, per te etiam exordiantur frui vita: honor tardus consequitur mortem.

NOTÆ.

Et cultum.] Pectus sumitur pro ingenio.
Cecropia.] Cecrops gente Ægyptius migrat cum colonis in Atticam, Actæi

regis affinitatem, & regni successionem virtute promeretur; monstrat olivæ usum, condit arcem, & urbem Athenas. Pandion quoque regnavit Athenis. Reineccius de familiis. *Præterantque.*] Candidati præteriti dicebantur, qui nullum suffragium tulissent. Poëta ergo intelligit opus Græcis & Latinis laudandum. *Cineri gloria.*] his verbis hortatur Faustinum, ut vivens & sentiens sua fruatur fama & gloria. Vide epig. 2. supra.

Ad Sextilianum
potatorem. XXVII.

SEXTILIANE bibis, quantum subsellia quinque;
Solutus: aqua toties ebrius esse potes.
Nec confessorum vicina numismata tantum,
Æra sed a cuneis ulteriora petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Uva nec in Tuscis nascitur ista jugis.
Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,
Egerit & nigros Massica cella cados.
A caupone tibi fæx Laletana petatur,
Si plus quam decies, Sextiliane bibis.

INTERPRETATIO.

Sextiliane, tu solus potas tantum, quantum quinque equites, temulentus esse potes hausta toties aqua. Nec rogas solummodo nummos ab iis qui tibi assident, sed pecuniam poscis a multitudine procul distante. Hæc vindemia non premitur prelis Pelignis, nec racemus ille crescit in collibus Tuscis. Sed exhauritur pretiosa amphora veteris Opimiani, & nigri cadi vini Massici extrahuntur ex cavea. Sextiliane, si potas plusquam decies, a caupone pete facem Laletianam.

NOTÆ.

Subsellia quinque.] hoc est, quantum quinque equites qui subsellia in quatuordecim ordinibus occupabant. Est synecdoche. De Sextiliano jam dictum epig. 12. supra. Vide epig. 8. lib. 5.
Edictum Domini Deique nostri
Quo subsellia certiora sunt
Puros eques ordines recepit.
Aqua toties.] Hyperbole est.
Cuncus.] Pro caterva hominum fumitur qui in formam cunei sedebant.

Non hæc.] Neque Sextilianus bibit vilia vina Peligna aut Tusca, sed Opimiana & Massica, de quibus lib. 13.
Fæx Laletana.] hoc est vinum turbidum. Lib. 7. epig. 52.
Et Laletana nigra lagenæ sapa.
Laletania autem regio est Hispaniæ non procul a Tarracone.
Si plusquam.] Vide Lipsium in suo convivio lib. 3. Antiq. ubi ait:
Decem cyathi summa potio sunt.

Ad Procillum

quem inter pocula pridie ad cœnam invitaverat. XXVIII.

HESTERNA tibi nocte dixeramus,
Quicunces, puto, post decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem statim putasti,
Et non sobria verba subnotasti,
Exemplo nimium periculoso.

Μισῶ μνήματα συμποτίου περικυλλε.

INTERPRETATIO.

Procille, hesternæ nocte te invitaveram, opinor, post decem quicunces exhauristos, ut cœnares hodie mecum. Tu statim existimasti tibi provenisse lucrum, & memoria retinuisti sermones vinolentos exemplo nimis damnofo. O Procille, odi memorem compotorem.

NOTÆ.

Post decem.] Quicunx est poculum quinque cyathorum. Rem facere significat multum lucrari. Horat.
Isne tibi melius suadet, qui ut rem facias, rem.

Si possis rectè, si non, quocumque modo rem.

Odio autem habebat Procillum, qui memoria teneret verba quæ per jocum proferrent ebrii. Raderus copiosè describit mensuras antiquorum hoc loco, &c.

De Acerræ
potore. XXIX.

HESTERNO fœtere mero, qui credit Acerram,
Fallitur: in lucem semper Acerræ bibit.

INTERPRETATIO.

Allucinatur qui existimat Acerram malè olere vino hesterno, Acerræ potat semper ad diem usque.

NOTÆ.

In lucem.] ita ut vinum recens haud appellabatur, quam ne nox quidem constum semper redolet. Hesternæ crapula coquere poterat.

Ad Fidentinum
plagiarium. XXX.

FAMA refert nostros te Fidentine libellos,
Non aliter populo, quam recitare tuos.
Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam.
Si dici tua, vis, hæc eme, ne mea sint.

INTERPRETATIO.

Fidentine, rumor est, te populo recitare | mei: verum si cupis ut habeantur tui, hos
meos libros tanquam tuos. Gratuito ad | tibi compara, ne pertineant ad me.
te mittam versus, si vis ut existimentur

NOTÆ.

Ne mea sint.] Lege epig. 20. lib. 2. *Nam quod emas possis dicere jure tuum.*

De Diaulo medico. XXXI.

CHIRURGUS fuerat, nunc est vespillo Diaulus.
Cœpit, quod poterat, clinicus esse modo.

INTERPRETATIO.

Diaulus exercuerat chirurgiam, nunc verò est vespillo, clinicus esse incipit ea ra-
tione qua valebat.

NOTÆ.

Clinicus.] Clinici medici erant dicti, | tuisse aliter esse clinicum quam efferendo
hoc est a lecto, quod ægro- | cadavera, ut indicet Diaulum factum esse
tos lecto jacentes viserent curarentque. | vespillonem, qui efferret cadavera, & sic
Tocans Martialis ait ex chirurgo Diau- | clinicus posset appellari: nam in κλινῆς
lum esse factum clinicum; sed non po- | effererentur mortui.

De Encolpo

qui in gratiam sui domini suas comas voverat Phœbo.
XXXII.

HOs tibi Phœbe voyet totos a vertice crines
Encolpus, domini centurionis amor,
Grata Pudens meriti tulerit cum præmia pili,
Quam primum longas, Phœbe, recide comas.
Dum nulla teneri sordent lanugine vultus,
Dumque decent fusæ lactea colla jubæ:
Utque tuis longum, dominusque, puerque fruatur
Muneribus, tonsum fac cito, sero virum.

INTERPRETATIO.

O Apollo, Encolpus delicia centurionis | nondum squalent barba recenti, & dum
sui heri tibi consecrat omnes capillos | capilli sparsi ornant cervicem roseam: effice
capitis. Cum Pudens reportaverit jucun- | ut Encolpus celeriter tondeatur: tarde ta-
dam mercedem pili debiti, statim, Phœbe, | men vir fiat, ut herus & servus diu potian-
rescinde longos crines. *Dum molles gena-* | *tur tuis donis.*

NOTÆ.

Pramia pili.] hoc est ubi primum Pu- | mas & primam barbam Phœbo conse-
dens meus dominus fuerit factus primi- | crare.
pilus, seu primus primæ cohortis centu- | *Fac cito.*] ut Pudens fiat primipilus.
rio: moris verò erat apud antiquos co- | *Sero virum.*] id est sero adultum.

Ad Sabidium

quem non amabat. XXXIII.

NON amo te Sabidi, nec possum dicere quare,
Hoc tantum possum dicere, non amo te.

INTERPRETATIO.

O Sabidi, non diligo te, nec valeo reddere rationem: hoc unum dicere valeo, Non
diligo te.

NOTÆ.

Nec possum.] Vel quod tota Sabidii | Sabidio flagitium intelligit, quod nomi-
natura, vultus, mores, Martialis displi- | nare non audeat. Alii *Savidium.*
cerent, vel forte aliquod summum esse in |

De Gellia

& fictis ejus lacrymis. XXXIV.

AMISSUM non flet, cum sola est Gellia, patrem:
Si quis adest, jussæ profiliunt lacrymæ.
Non dolet hic, quisquis laudari Gellia querit.
Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

INTERPRETATIO.

Cum Gellia est sola, non luget paren- | captat plausum, hic non mæret: is verè
tem mortuum: si quis adstat, imperata | luget, qui mæret sine teste.
lacryma prorumpunt. O Gellia, quisquis |

NOTÆ.

Iussa.] Flerum juxta ac risum semper | *In statione sua, atque expectantibus*
paratum habet femina. Juven. sat. 6. | *illam*
Vberibus semper lacrymis, semperque | *Quo jubeat manare modo.*
paratis.

Ad Lesbiam
meretricem procacem. XXXV.

INCUSTODITIS, & apertis Lesbia semper
Liminibus, peccas, nec tua furta tegis.
Et plus spectator, quam te delectat adulter:
Nec sunt grata tibi gaudia, si qua latent.
At meretrix abigit testem veloque feraque:
Raraque, si memini, fornice rima patet.
A Chione saltem, vel ab Helide disce pudorem:
Abscondunt spurcas hæc monumenta lupas.
Nunquid dura tibi nimium censura videtur?
Deprendi veto te Lesbia, non futui.

INTERPRETATIO.

O Lesbia, peccas patentibus, nec, custodiis foribus, nec abscondis tua supra: spectator te afficit majori voluptate quam adulter, si qua delitescit oblectatio, non est jucunda tibi. At scorta expellunt testem opponendo velamina, & obices: vix ulla fissura patescit in lupanari, si recordor. Saltem accipe documentum verecundia a Chione, vel Helide: hæc monumenta tegunt turpia prostibula. An reprehensio asperior tibi videtur? Prohibeo ne deprehendaris, o Lesbia, non

NOTÆ.

Incustoditis.] hoc est sine janitore qui custodiat januam. Ovid. eleg. 13. lib. 3. **Amorum:]**
Ignoto meretrix corpus junctura Quiriti.] Opposta populum summovet ante sera. **Si memini.]** Alii legunt **Summæni**, id est lupanarium in Summoenio; namque illic habitabant meretrices, unde dicebantur uxores Summoenianæ. Farnab. **A Chione.]** Notissima nempe erant illius temporis scorta. **Abscondunt.]** Has meretrices bustuaris mœchas appellat lib. 3. epig. 93. quæ scilicet extra urbem ad monumenta mancipiis vilissimis prostituebantur. **Deprendi.]** Hoc verbum solenne est de iis qui in aliquo crimine & re turpi inveniuntur.

Ad Cornelium
hominem severum. XXXVI.

VERSUS scribere me parum severos,
Nec quos perlegat in schola magister,
Corneli quereris: sed hi libelli,
Tanquam conjugibus suis mariti,
Non possunt sine mentula placere.
Quid si me jubeas Thalassionem
Verbis dicere non Thalassionis?
Quis floralia vestit, & stolatum
Permittit meretricibus pudorem?
Lex hæc carminibus data est jocosis,
Ne possint, nisi pruriant, juvare.
Quare deposita severitate,
Parcas lusibus, & jocis, rogamus:
Nec castrare velis meos libellos.
Gallo turpius est nihil Priapo.

INTERPRETATIO.

O Corneli, exoptulas a me componi carmina parum gravia, nec qua dicitur præceptor in schola: at hi libri nequeunt probari sine aculeo, veluti mariti suis uxoribus. Quid si me cogas celebrare Thalassionem vocibus non convenientibus Thalassioni? Quis induit ludos Florales, & concedit scortis verecundiam stolatam? Hoc jus concessum est versibus festivis, ut nequeant placere nisi titillent. Quapropter petimus ut austeritate abjecta veniam des ludis & facetiis: nec exseces meos liberos, nihil scædus est Priapo gallo.

NOTÆ.

Perlegat.] Cum enim versus quidam sint obscœni, non omnia epigrammata leguntur in schola. Alii prælegat.
Thalassionem.] Sic dictus est a Romanis Deus qui præest nuptiis; a Græcis Hy-menæus nuncupatus, cujus laudes versus lascivo celebrari solebant. Itaque ineptus videretur, qui Thalassionem verbis honestis celebrari juberet, eodem modo ineptus est ille, qui vult epigrammata scribi verbis non lascivis: epigrammata enim amant verba lasciva, aperta, & dominantia.
Quis floralia.] Nuda meretrices celebrabant floralia. Vide epig. 3. supra.
Stolatum.] Pro stola pudica matronarum, qua uti vetabantur meretrices.
Gallo Priapo.] hoc est castrato Priapo: nam castrati sacerdotes Cybeles vocabuntur Galli.

Ad Lucanum & Tullum
fratres inter se conjunctissimos. XXXVII.

SI Lucane tibi, vel si tibi Tulle darentur,
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret, infernas & qui prior isset ad umbras;
Vive tuo frater tempore, vive meo.

INTERPRETATIO.

SI tibi Tulle, vel tibi, Lucane, fors ea concederetur, qua utuntur Ledæi fratres: ambobus hæc esset præclara contentio pietatis, quod uterque cuperet prior interire pro fratre. Qui primus descendisset ad tenebras tartareas, exclamaret, o frater, age tuum ævum, age quoque meum.

NOTÆ.

Si Lucane.] Vide epig. 20. lib. 3. Domitii Tulli mentionem facit Plinius Junior epist. 18. lib. 8. Vide epig. 52. lib. 9. *Ledæi Lacones.* [Castor & Pollux filii Jovis & Ledæ quæ Lascæna fuit: Pollux autem fratri mortuo dimidiam vitam concessit, ut alternis diebus viverent. Hæc historia satis nota est. Vide epig. 106. lib. 9. *Vive tuo.*] hoc est in tenebris semper manebo, ut tu luce semper fruaris.

Ad Bassam
luxuriosam. XXXVIII.

VENTRIS onus misero, nec te pudet, excipis auro
Bassa: bibis vitro. carius ergo cacas.

INTERPRETATIO.

OBassa demittis pondus uteri in miserum vas aureum, nec erubescis: potestas vitreo poculo. Igitur majori pretio exonerat abum.

NOTÆ.

Misero auro.] Quia sterconi serviebat. Vide epig. 12. lib. 11.

Ad Fidentinum
plagiarium. XXXIX.

QUEM recitas, meus est o Fidentine libellus:
Sed male cum recitas, incipit esse tuus.

INTERPRETATIO.

Fidentine, meus est ille liber, quem recitas, at cum recitas male, incipit pertinere ad te.

NOTÆ.

Sed male.] Versus enim licet boni, si Fidentino vilioris notæ poeta agit adhuc male pronuncientur, mali videbuntur: de epig. 54. infra, & epig. 30. supra.

Ad Decianum
virum moris antiqui. XL.

SI quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides, fama que novit anus:
Si quis Cecropiæ madidus, Latæque Minervæ
Artibus, & vera simplicitate bonus,
Si quis erit recti custos, imitator honesti,
Et nihil arcano qui roget ore Deos:
Si quis erit magnæ subnixus robore mentis,
Dispeream, si non hic Decianus erit.

INTERPRETATIO.

SI quis erit recensendus inter amicos raros, quales vidit antiqua fides, & fama vetus. Si quis imbutus artibus Minervæ Atheniensis, & Latina, & probus candore vero: si quis observator aequita-

NOTÆ.

Anus.] id est fama vetusta: nam quod quales ad præcedens nomen amicos optime referri potest. Catullus ita est locutus ad Mallium epig. 69. *Sed dicam vobis, vos porro dicite multis* Millibus, & facile hæc charta loquatur anus. *Vide epig. 4. lib. 12. fama fuisse loquax, chartaque dicit anus.* Alii fama que novit avos. Id est prisca qui propter fidem & probitatem laudibus ornantur. *Si quis Cecropia.*] id est græcis & latinis literis eruditus. Vide epig. 26. supra. *Ore arcano.*] Nam qui clam deos precabantur, improba vota facere censebantur. In quos Perius invehitur, sat. 2. *Haud cuius promptum est, murmurque humileque susurros* Tollere de templis, & aperto vivere voto.

Ad Lividum. XLI.

QUI ducis vultus, & non legis ista libenter,
Omnibus invidias, Livide, nemo tibi.

INTERPRETATIO.

OInvide, qui contrahis frontem, nec a quo animo legis ista, invidia labores in omnes, in te vero nullus.

NOTÆ.

Nemo tibi.] Ille enim omnium miserimus est, cui nemo invidet.

In *Ceciliam*
scurram procacem. XLII.

URBANUS tibi Cæcili videris,
Non es, crede mihi. quid ergo? verna es.
Hoc quod Transyberinus ambulator,
Qui pallentia sulphurata, fractis
Permutat vitreis: quod otiosæ
Vendit qui madidam cicer coronæ:
Quod custos dominusque viperarum:
Quod viles pueri Salariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus:
Circumfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Urbicus poëta:
Quod de Gadibus improbus Magister:
Quod bucca est vetuli loquax cinædi:
Quare desine jam tibi videri,
Quod foli tibi, Cæcili, videris:
Qui Galbam salibus tuis, & ipsum
Posses vincere Sextium Caballum.
Non cuiuscunque datum est habere nasum.
Ludit qui stolidi procacitate,
Non est Sextius ille, sed Caballus.

INTERPRETATIO.

O Cæcili te ipsum iudicas facietum, mihi fidem adhibe, non es, quid igitur? scurra es idem ac Transyberinus ambulator, qui sulphurata pallida commutat vitreis vasibus ruptis: idem ac qui vendit humidum cicer conventui inertis: idem ac custos & dominus viperarum: idem ac servi abjecti Salariorum: idem ac raucus cocus qui circumportat tomacla fumantia popinis calidis: idem ac poëta

Urbicus non egregius: idem ac herus nequam ex Gadibus: idem ac garrulum os cinædi exoleti: quapropter, o Cæcili, mitte de te iudicare, quod iudicas solus: tu qui posses tuis facietis superare Galbam, & ipsum Sextium Caballum. Non est concessum cuique habere narrem. Qui jocatur stulta perulantia, is non est Sextius, sed Caballus.

NOTÆ.

Verna.] Servus nempe qui domi natus est ex ancilla, sumitur hic pro scurra impudenti & procaci: hoc quod, nempe hoc est quod est ille, &c.
Ambulator.] Viliores personæ trans Tyberim habitabant.
Sulphurata.] Gallicè *allumettes*, quæ vitreis fragmentis commutari solere docet etiam Juvenalis sat. 5.
Siccabis calicem nasorum quattuor, ac jam

Quassatum. & rupto poscentem sulphuram vitro.
& epig. 3. lib. 10.
Que sulphurato nolit empta ramento Vatiniorum proxeneta fractorum.
Quod otiose.] Plebeculam intellige in theatro vel circo otiose sedentem ad spectandum.
Madidum cicer.] hoc est crudum & aqua maceratum.
Quod custos.] id est circulator medicus,

cus, qui vyperas brachiis & collo implicitas gestat: ejusmodi vero homines erant procaces, & dicteria scurrilia in quavis jaciebant.

Salariorum.] Salarii dicuntur qui salamenta vendunt.

Tomacla.] Nomen habent a frequentis incisione: nam *τρυγω* significat incido, ex porcorum abdomine, testiculis, & vulvis fiebant.

Non optimus urbicus.] id est Exodiorum & Attellanarum scriptor: erant autem hæc Attellana fabulæ urbanissimis jocis refertæ, quo risus excitaretur, & ideo auctores earum dicebantur Urbici, quasi urbani. Poëta hoc loco non absolute dicit Cæcilium assimilari Urbico poëtæ, sed non optimo: ut hodieque vi-

demus apud nostrates aliqua exodia comœdiarum urbanissima, & multi artificii: alia vero insulsa & ineptissima. Sic Ramiresius. Vide epig. 79. lib. 5. & 71. lib. 6.

Qui Galbam.] Stolidus hic Cæcilius Galbam & Sextium Caballum scurras insulos a se superari posse existimabat. Ironice notat poëta Cæcili stoliditatem, qui nec scurrilitatem ab urbanitate discerneret.

Habere nasum.] hoc est argute jocari: derisionis enim sedes est nasus, epig. 4. supra.

Sed Caballus.] Non est Sextius Caballus, quem tu, o Cæcili, urbanissimum iudicas: sed caballus quadrupes bellua.

De *Porcia*
cujus fortitudinem laudat. XLIII.

CONJUGIS audisset fatum cum Porcia Bruti,
Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
Credideram, satis hoc vos docuisse patrem.
Dixit, & ardentem avido bibit ore favillas.
I nunc, & ferrum turba molesta nega.

INTERPRETATIO.

CUM Porcia accepisset mortem Bruti mariti, & cum major exquiret ferrum sibi subductum: Nondum tenetis, inquit, non posse denegari interitum? Exi-

stimaveram vos satis didicisse hoc a parente meo. Locuta est, atque ore cupido hausit scintillas accensas: O turba odiosa ito nunc, & denega gladium.

NOTÆ.

Porcia.] filia Cætonis Uticensis, uxor Bruti, qui pugnans contra Augustum occubuit in campis Philippicis in Thessalia: cujus morte audita Porcia vitam finit haustis carbonibus accensis.

Vos docuisse.] Cato enim sibi mortem concivit: illius historia nota est ex Appiano, & passim cuique obvia.
I nunc.] vox est insultantis.

In Mancinum
avarum & sordidum. XLIV.

BIs tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et positum est nobis nil here, præter aprum.
Non quæ de tardis servantur vitibus uvæ,
Dulcibus aut certant quæ melimela favis.
Non pyra, quæ lenta pendent religata genesta,
Aut imitata breves punica mala rosas.
Rustica lactantes nec misit fiscina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.
Nudus aper; sed & hic minimus, qualisque necari
A non armato pumilione potest.
Et nihil inde datum est, tantum spectavimus omnes.
Ponere aprum nobis sic & arena solet.
Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

INTERPRETATIO.

OMancine, nos sexaginta invitasti, & heri nihil apposuisti, excepto apro. Non appositi sunt racemi qui custodiuntur ex vitibus seris, aut melimela quæ continentur cum favis suavibus. Nec pyra quæ suspenduntur colligata e genesta flexibili, vel mala punica exprimentia rosas breves. Nec canistrum agreste misit metam lacteam. Nec oliva allata est ex cadis Picenis. Aper nudus, & hic quidem perexiguus appositus est, & qualis potest interfici ab inermi nano. Exinde nihil est donatum, cuncti solummodo aspeximus, atque hoc modo arena consuevit nobis exhibere aprum. Post ejusmodi commissum nullus aper apponatur tibi; sed tu apponaris apro cui Charidemus objectus fuit.

NOTÆ.

Here.] Prisce pro heri.
De tardis vitibus.] Propterea quod uvæ in vitibus asservabantur fere usque ad putationem vitium: epig. 58. lib. 3.
Hic post novembres imminente jam bruma
Seras putator horridus refert uvas.
nam id erat proprium vitium putandarum tempus. Ramiresius.
Lenta.] Idem est hoc loco ac flexibilis.
Aut imitata breves.] Non intelligas punica mala brevitate temporis imitari rosas, sed figura potius & colore. Sic Ramiresius.
Meta.] Pro lacte coagulato accepta forma, ut puto, metarum; nam meta in

ludis instar rotundæ columnæ surgebat, in quam speciem lac coagulatum mitti videmus. Sic Domitius. Vide epig. 58. lib. 3.
Piceni.] Populi ad mare Adriaticum, ubi optimæ crescunt olivæ, hodie la Marche d'Ancone.
Nudus aper.] sine aliis cibus.
Ponere aprum.] hoc est exhibere: ponere significat etiam cibos apponere, unde lusus poëtæ.
Sed tu ponaris.] hoc est, apponaris, aut potius objiciaris discerpendus ab eo apro, a quo dilaniatus fuit Charidemus quidam jussu Domitiani, de quo Suetonius in Domitiano.

Ad Stellam
de ludis leporum & leonum. XLV.

LASCIVOS leporum cursus, lususque leonum,
Quod major nobis charta, minorque gerit:
Et bis idem facimus: nimium si Stella videtur
Hoc tibi: bis leporem tu quoque pone mihi.

INTERPRETATIO.

Quod charta grandior & brevior nobis refert cursus festivos leporum, & eos leonum: atque idem bis agimus: Stella, si judicaveris hoc nimium; tu bis appone etiam mihi leporem.

NOTÆ.

Majorque.] Pro quacunq; charta ponitur, vel ita interpretare majorem & minorem: hoc est, si multis versibus & paucis scripsi lusus leonum, & idem bis feci, potes hac repetitione laceffitus ulcisci bis appposito mihi lepore. Epig. 105. infra.

De Libro suo. XLVI.

EDITA ne brevibus pereat mihi charra libellis,
Dicatur potius τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

INTERPRETATIO.

NE charta a me edita pessum eat propter brevitatem librorum, potius repetatur huic respondens.

NOTÆ.

Edita ne.] Potius quam chartarum jactura fiat propter pauca carmina, imitator Homerum qui sapius idem repetit, maxime vero τὸν δ' ἀπαμειβόμενος, quod Virgilius interpretatus est quem contra.

XLVII.

De Diaulo medico. XLVIII.

NUPER erat medicus, nunc est vespillo Diaulus:
Quod vespillo facit, fecerat & medicus.

INTERPRETATIO.

Diaulus erat medicus paucis ante diebus, nunc vero est vespillo, quod agit vespillo, hoc quoque egerat medicus.

Quod vespillo.] hoc est, cum esset medicus nempe imperitus efferebat agrotos, hoc est occidebat, ut nunc factus | vespillo effert mortuos. Vide epig. 31. supra.

De leone & lepore. XLIX.

RICTIBUS his tauros non eripuerunt magistri,
Per quos præda fugax, itque, reditque lepus,
Quodque magis mirum, velocius exit ab hoste,
Nec nihil a tanta nobilitate refert.
Tutior in sola non est cum currit arena,
Nec caveæ tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morsus, lepus improbe quæris:
Ad quæ confugas, ora leonis habes.

INTERPRETATIO.

*D*omitores leonum non liberarunt tauros ex iis rictibus, per quos lepus præda fugitiva vadit, & revertitur. Et quod magis stupendum, celerius egreditur ab adversario, & reportat aliquid ex tanta | magnanimitate. Non est securior cum currit in arena deserta, nec tanta securitate occultatur in cavea. O lepus lascive, si vis declinare morsus canum; ora leonis tibi præsto sunt ad qua perfugas.

NOTÆ.

Nec nihil.] hoc est aliquid, vires scilicet atque animos accipit a leonis fortitudine. Alii legunt *cum nihil a tanta mobilitate refert*: nihil vulneris scilicet accipit | in tanto cursu & recurso, ingressu & egressu. Minus bene. Vide epig. 7. supra. *Sola arena.]* in qua non sunt feræ.

Ad Licianum de Hispaniæ locis. L.

VIR Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ,
Videbis altam Liciæ Bilbilim,
Equis, & armis nobilem,
Sterilemque Caunum nivibus, effractis sacrum
Vadaveronem montibus:
Et delicati dulce Botrodi nemus,
Pomona quod felix amat.
Tepidum natabis lene Congedi vadum,
Molleque nympharum lacus.
Quibus remissum corpus adstringas brevi
Salone, qui ferrum gelat.
Præstabit illic ipsa figendas prope
Voberta preudenti feras.
Æstus serenos aureo franges Tago
Obscurus umbris arborum.
Avidam rigens Dircenna placabit sitim,
Et Nemea, quæ vincit nives.
At cum December canus, & bruma impotens
Aquilone rauco mugiet,
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & vernas apros,
Leporemque forti callidum rumpes equo:
Cervos relinques villico.
Vicina in ipsum sylva descendet focum
Infante cinctum fordido.
Vocabitur venator, & veniet tibi
Conviva clamatus prope.
Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
Olidæque vestes murice.
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens:
Imperia viduarum procul.
Non rumpet altum pallidus somnum reus,
Sed mane totum dormies.
Mercetur alius grande, & infanum sophos:
Miserere tu felicitum,
Veroque fruire non superbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum est, petit:
Cum fama, quod satis est, habet.

INTERPRETATIO.

O Liciane, vir celebrande Celtiberis populis, & decus nostra Hispania, spectabis excessum Bilbilim equis & armis claram, & Caunum infœundum nivibus, montibus præruptis Vadaveronem sacrum, & amœnam sylvam Botrodi molli, qua grata est Pomona beata. Leniter tranabis vadum tepens Congedi, & dulces lacus nympharum, quibus soluta membra comprimis parvo Salone, qui gelu confringit ferrum. Illic ipsa Vobera sylvæ tibi venanti exhibebit feras sodiendas. Arborum umbraculis lectus resundes ardores feræ diei ad ripas Tagi auriferi. Frigidus fons Dircenna sedabit sitim ardentem, & Nemea qua frigore superat nives. Sed cum December canescens, & hyems sapiens fridebit fremente Borea, redibis ad oras Tarraconis expositas soli, & tuam in Laletaniam. Illic interpres

damas impeditas retibus remissis, atque apros indigenas, & valido equo franges leporem versutum: relinques cervos custodia villa. Lignum ex sylvâ proxima dilabatur in ipsum caminum circumdatum pueris incomptis: venationis socius invocabitur, & conviva vocatus e vicinia te adibit. Nusquam lunata pelus aderit, & nusquam toga, & vestimenta muricis infæctionem elentia. Terribilis Liburnus longe, & eliens querulundus: longe etiam iussa viduarum. Reus pallens non franget profundum somnum, sed dormitabis toto matutino tempore. Alnus emat magnam & vesanum sopnos: teneat se misericordia beatorum; nec arrogans utere leticia solida, dum Sura amicus tuus celebratur Romæ. Vita sibi postulat non curpiter quod superest, cum fama affectus est quod sufficit.

NOTÆ.

Ad Licianum.] Alii Licinianum. **Vir Celtiberis.**] Qui populi sunt Hispaniæ ad fluvium Iberum. **Bilbilis.**] Hispaniæ Tarraconensis oppidum cuius situs hodie ignoratur: pagum esse nunc apud *Calatayud* affirmat Ferrarius. **Equis &.**] Legendum aquis inquit Ramirefius: tum quod Bilbilitanos equos in pretio fuisse non constat: tum quod Salonis aquæ quarum infra fit mentio, temperando ferro, quo arma fabricantur, nobilissimæ sunt & lib. 4. epig. 55. **Armorum solo temperator ambit.** **Caunum.**] Qui est mons Hispaniæ Tarraconensis in Celtiberis inter Iberum & Turiasonem urbem in Castellæ & Aragoniæ consuetis: *Moncayo* qui etiam latine Carus mons dicitur. Sic Ferrarius in suo lexico geographico. Alii, *senemque Catam.* Epistolis. Alii, & *fractis.* **Vadaveronem.**] *Vadavitor*, mons Hispaniæ Tarraconensis in Celtiberis ab aliis montibus separatus; Hieronymus Paulus lib. 5. de fluminibus & montibus Hispaniæ: quidam, inquit, non temere montem Celtiberiæ esse existimant ab aliis effractum, & in insulam positum, quæ nunc *Vadavitorum* vocant. Alii legunt divisim *vada Veronem* seu vada Veronis illum-

que Celtiberiæ fluvium in Salonem influentem faciunt. Malim ego *Vadaveronem* legere. **Botrodi.**] Botrodis nemus Hispaniæ Tarracon. in Celtiberis: ubi olim oppidum fuisse, nunc vicum, apud Segobrigam urbem scribit Percontus ex Polyb. teste Ferrario. **Lene.**] hoc est leniter. . . alii aliter: natabis lene, id est navigio: lenis enim, inquit, parvula navis est: Cæcilius lib. 10. obser. cap. 15. sed hæc interpretatio non placet, improprie enim poëta dixisset natate navis: nec enim natantibus opus est navi. **Congedi.**] Hodie *congedo*. **Remissum corpus.**] Aquis enim congedi, & lacubus Nympharum tepentibus corpus relaxatur, & post acceruntur. **Adstringat.**] Etenim corpus meatus claudit aqua frigida. **Salone brevis.**] Id est non profundo: fluvius est qui illabitur in Iberum, hodie *Salon.* **brevis** adverbium est, inquit Siphonius, hoc est statim: auctor ille hoc epigramma explicat, a quo pluribus in locis dissentimus. **Vobera.**] Sive ut alii legunt *Voberca*, *Sobierca*, & *Bubierca* teste Yarrerio: Oppidum Hispaniæ Tarraconensis in si-

nibus Celtiberorum, ac regni Arragonii, inter Bilbilim ad Boream 3. & Segontiam ad meridiem 13. leucis. Sic Ferrarius. Illic sane ejusdem nominis erat sylvâ in qua magna ferarum copia. **Prudenti.**] Alii *prudenti*: hoc est prandio accubens venari poteris & ex mensa feras jaculis configere: magis mihi placet prior lectio, videat lector. **Æstus serenus.**] hoc est calores æstivos fugies, vel merfus auriferis Tagi undis, vel delitesces in umbrosis sylvis quæ Tagi ripas inumbrant: Tagi vero fontes in montibus Celtiberiæ. **Dircenna.**] Fons Hispaniæ gelidissimus, apud Bilbilim urbem, in Salonem fluvium labens: Tarraco vero nobile est oppidum hodie *Tarragone*. **Laletaniam.**] Laletani populi fuere Hispaniæ Tarrac. inter Indigetes ad ortum & Cofetanos ad occasum, ubi nunc magna pars Catalonia, inter Gerundam & Tarraconem, & versus oram maris Mediterranei. **Apros vernas.**] hoc est illic natos: legunt alii *vernos*: male meo iudicio, cum de hyeme loquatur poëta. **Nusquam lunata pelus.**] id est non aderunt nobiles Romani, quibus moris erat Lunæ formam in calceis gestare, ut significarent se ab Evandro genus suum repetere, qui ipse a Luna ortum se diceret. **Non toga.**] Nec anteambulones toga induiti, nec clientes. **Olidaque.**] hoc est viri purpura induiti: teter quippe odor proveniebat ex lotio quo temperabatur purpura. **Liburnus.**] Præco nempe publicus ex Liburnia hodie *Croacia*. Horridus dicitur quod horrorem incuteret iis quos citabat Juv. sat. 4. versu 75. **Primus clamante Liburno, &c.** **Imperia viduarum.**] Quæ mortuis maritis familiam administrant & quidem arroganter, patronorumque opera sapius utuntur. **Grande sophos.**] σοφός sapienter: frequentissima erat acclamatio eorum qui recitantis scripta laudabant: *insanum sophos* vocat quod insanus poëta ab insana plebe expectabat. **Miserere tu felicium.**] Id est divitum qui licet negotiis sint impliciti, se tamen felices prædicant. **Veroque frueri.**] Verum gaudium appellat Martialis vitam genialem a labore, atque ab omni cura immunem. **Non impudenter.**] Jure merito otium partes sibi vindicat, cum fama suas implevit, atque ita laudat Licianum, qui famam adeptus sibi jam vacare debebat.

Jocus ex Homero in cocum. LI.

Si tibi Mistyllus cocus, Æmiliane, vocatur; Dicitur quare non Taratalla mihi?

INTERPRETATIO.

ÆMiliane si appellas cocum Mistyllum, cur ego non vocabo illum Taratalla.

NOTÆ.

Si tibi Mistyllus.] Jocus est in Æmiliano qui Mistyllum vocaverat cocum, non alia forte de causâ quam quod apud Homerum legerat *μίσυλλοι τ' ἀεὶ τ' ἀλλα*. id est secabant sane & alia: nec erat potior ratio cur primum carminis verbum usurpasset, quam sequentia quæ sunt *τ' ἀεὶ τ' ἀλλα*. Attamen Æmilianus videtur fuisse argutus homo, qui quoties

vocabat cocum suum, *Mistylle*, utebatur voce imperante verbi *μίσυλλο*, hoc est, seco quo faceretur esset jocus, ut quoties vocaret cocum, imperaret etiam ut scinderet opsonia, similis est jocus apud Petronium. *Vides, inquit, illum qui opsonium carpit? carpus vocatur, itaque quotiescunque Trimalcio dicit carpe, eodem verbo & vocat & imperat.*

Ad Leporem
nimis ambitiosum. LII.

NON facit ad favos cervix, nisi prima, leones.
Quid fugis hos dentes ambitiose lepus?
Scilicet a magnis ad te descendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint.
Desperanda tibi est ingentis gloria fati:
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

INTERPRETATIO.

Feris leonibus non convenit nisi maximum caput. O lepus superbe quid vitas hos dentes? quæstuo dignentur te invadere relicta tauris proceris, & rum-
pere cervicem quam nequidem vident. Tibi ponenda est spes gloriosa mortis: tu præda exigua nequis interire sub hoc adversario.

NOTÆ.

Non facit.] Non convenit leoni nisi caput taurorum, aptorum, &c. Vide epig. 23. supra.
Ambitiose.] Qui nempe mortem nimis gloriosam vereris.
Ingentis fati.] Hoc est mortis: vinci quippe a fortibus nonnulla laus est, Virg. 10. Æneid.
Hoc tamen infelix miseram solabere mentem,
Æneis magis dextra cadis, &c.

Quintianum facit assertorem. LIII.

COMMENDO tibi, Quintiane, nostros,
Nostros dicere si tamen libellos
Possim, quos recitat tuus poeta.
Si de servitio gravi queruntur,
Assertor venias, satisque præstes,
Et, cum se dominum vecabit ille,
Dicas esse meos, manumque missos.
Hoc si terque, quaterque clamitaris,
Impones plagario pudorem.

INTERPRETATIO.

Quintiane, fidei tua committo nostros, si tamen licet appendere nostros libros, quos recitat tuus poeta; si dolent servitium molestam vindex accedas, & fide-
iubeas, & assertores meos esse, & donas libertate; cum ille se nuncupabit dominum, si ter aut quater hoc exclamaveris, pudore afficies plagiarium.

NOTÆ.

Quos recitat.] Plagarius poeta Fidentinus sane de quo epig. sequenti & 39. **Assertor venias.**] hoc est afferre eos in

in libertatem: metaphora ducta ab iis qui in servitute injusta detinebantur, & a quocunque in libertatem vindicari poterant.

Nam ego illam liberali assero causam manu.

Terent. Adelph. act. 2. sc. 1.
Satisque præstes.] Hoc est, defendas, & tuearis verbum Juris est gallice, *soyez ma caution.*

Et cum se dominum.] Hoc est auctorem: at vero juris formulam usurpat

poeta: possessores enim se dominos vocabant.

Manumque missos.] Eandem allegoriam hominis liberi, qui injuste detinetur in servitute, persequitur hoc sensu, versus meos manumissi, id est, edidi in lucem, nec plagarius debet eos detinere tanquam suos.

Impones.] Acclamatione tua plagiarius poeta pudore victus cedit. Vide tit. D. ad legem Favianam de plagiaris.

Ad Fidentinum
poëtam plagiarium. LIV.

UNA est in nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certa domini signata figura,
Quæ tua traducit manifesto carmina furto:
Sic interpositus vitio contaminat uncto
Urbica Lingonicus Tyriantina bardocucullus:
Sic Aretinæ violant cristallina testæ:
Sic niger, in ripis errat cum forte Caystri,
Inter Ledaos ridetur corvus olores:
Sic ubi multifona fervet sacer Atthide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus est nostris, nec vindice libris.
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.

INTERPRETATIO.

Fidentine, una est tua pagina in libris nostris, sed notata signo sui domini, quæ arguit tuos versus aperta compilationis: sic bardocucullus Lingonicus interjectus scdat vitio uncto urbana Tyriantina: sic testæ Aretina polluant cristallina: sic corvus ater ludibrio habetur inter cygnos Ledaos, cum forte vagatur in ripis Caystri: sic improba pica offendit querimonias Cecropias, ubi sacrum nemus resonat cantibus Philomela multifona. Libelli nostri non egent delatore, nec assertore: tua pagina stat contra, & tibi dicit, Fur es.

NOTÆ.

Sed certa.] Nam inepta illa pagina declarat quis ejus dominus & auctor sit. **Urbica Tyriantina.**] vestes erant violaceæ, quarum color e purpura & viola factus.
Sic Aretina.] Aretium urbs Hetruriz, nunc Arezo, ubi fictilia vasa fiebant.
Caystri.] Cayster fluvius Ioniz ex Phrygia magna oriens, ac inter Ephesum & Colophonem in mare decurrens: illic magna olorum copia.
Lingonicus,] hoc est Gallicus; nam Lingones sunt Galliz populi. Vide epig. 128. lib. 14.
Ledaos olores.] Quoniam Jupiter sub-

forma cygni Ledam compressit.

Ferret Atthide.] quæ fuit filia Pandionis regis Atheniensium, in avem Philomelam commutata. Ovidius lib. 6. Metamorph.

Offendit.] suavissimos Philomelæ Atheniensis cantus. Alii *effundit*, alii *offundit*.

Indice.] hoc est accusatore: tui enim versus meis conjuncti indicant te furem.

Index dicitur qui crimen aliquod indicat.

Stat contra.] Metaphora desumpta a subfellis iudiciorum ubi patroni adversi sedebant, accusator contra defensorem; & quando dicebat accusator stabat: stare igitur contra est surrexisse accusatorem vel defensorem ad dicendum. Sic Ramirefius ex Ciceronis oratione pro Sexto Roscio Amer.

De Amicorum iudicio. LV.

SI quid Fusce vacas adhuc amari:
Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici,
Unum si superest locum rogamus.
Nec me, quod tibi sum novus, recuses.
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inspice, qui novus paratur,
An possit fieri vetus sodalis.

INTERPRETATIO.

Fusce, si quis adhuc apud te locus superest amicitia: nam hinc & inde habes amicos, petimus unum locum si reliquus est. Nec me recusas quod sum recens | apud te; omnes antiqui tui amici extiterunt hoc idem. Tu solummodo considera, an socius qui recens comparatur, possit antiquus evadere.

NOTÆ.

Si quid Fusce.] hoc est, si novo amico | lib. 5.
locus sit apud te: de Fusco vide epig. 76. | *Omnes hoc.*] quia scilicet novi fuerunt.

Ad Frontonem de voto vitæ suæ. LVI.

VOTA tui breviter si vis cognoscere Marci,
Clarum militiæ Fronto, togæque decus:
Hoc petit, esse sui, nec magni, ruris arator,
Sordidaque in parvis oria rebus amat.
Quisquam picta colit Spartani frigora faxi,
Et matutinum portat ineptus ave:
Cui licet exigui nemoris, rurisque beati
Ante focum plenas explicuisse plagas?
Et piscem tremula salientem ducere feta,
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
Et sua non emtus præparat ova cinis?
Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto:
Vivat & urbanis albus in officiis,

INTERPRETATIO.

O Fronto insignis ornamentum belli & pacis, si cupis summatim discere vota tui Marci; hoc postulat, arare agrum suum nec amplum, & diligit quietem squalentem in rebus tenuibus. An quisquam veneratur frigidum marmor Laconicum pictum, & ineptus fert salutationem matutinam: cui fas est expedire ante focum retia plena feris sylva parva, at-

que agri felicitas? & pila tremeste trahere piscem exilientem, & mella flava extrahere ex amphora rubenti? cui villica obesa ministrat ad mensam imparem, & cinis non emtus apparat sua ova? Cupio ut hanc vitam non diligit, quisquis non diligit me: albus vitam agat in obsequiis urbis.

NOTÆ.

Fronto.] Fuit hic Fronto, juxta Raderi conjecturam, cum Trajano postea Imperatore Consul, in cujus Consulatu periit Domitianus.

Quisquam picta.] Picta frigora per metalepsin pro frigora faxi picti: ironice dictum de adulatoribus, & matutinis saluatoribus, qui in atriiis Laconico marmore ornatis manè ambulabant, expectantes intromitti salutatum, & deducere amicum magnum antambulones. Sic Ramirefius.

Explicuisse.] Alii exposuisse.
Et pisces tremula.] & cui piscari licet

virga ex qua tremente pendet seta. Vide epig. 30. lib. 10.

Inæquales.] Tenuioris fortunæ homines mensas inæqualibus quandoque pedibus sultas habebant. Ovidius lib. 8. Metamorph.

— mensa sed erat pes tertius impar
Testa parem fecit.

Non emtus.] id est ignis non emtus; nam ligna caro pretio emebantur Romæ.

Albus.] id est toga alba indutus inter antecambulonum & niveorum Quiritum officia; aut cretatus, & candidatus in comitiis. Sic Lipsius 1. Elect. cap. 13.

Ad Cauponem perfidum. LVII.

CONTINUUS vexata madet vindemia nimbis:
Non potes, ut cupias, vendere caupo merum.

INTERPRETATIO.

Vindemia agitata perpetuis imbribus perfunditur: o caupo, nequis venundare vinum purum, etiamsi velis.

NOTÆ.

Vt cupias.] Sensus est: etiamsi cupias | gute cauponum perfidiam notat poeta,
bonus & fidus esse, tamen nequis: sic ar- | qui etiam volentes probi esse non possunt.

Ad Flaccum qualem velit puellam. LVIII.

QUALEM Flaccè velim, quæris nolimve puellam?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud quod medium est, atque inter utrumque probamus,
Nec volo, quod cruciat, nec volo, quod fatiat.

INTERPRETATIO.

Flacce rogas-ne, qualis puella mihi placeat, aut displiceat? nimium indulgens, & nimium fastidiosa mihi non arridet. Placet quod est medium, atque inter utrumque: nec amo quod torquet, nec amo quod saturat.

LIX.

Ad Flaccum de sportula. LX.

DAT Baiana mihi quadrantes sportula centum.
Inter delicias quid facit ista fames?
Redde Lupi nobis, tenebrosaque balnea Grylli:
Tam male cum cœnem, cur bene Flacce labor?

INTERPRETATIO.

Accipio centum quadrantes ex Baiana sportula: quid efficit ista esuries inter voluptates balnei? restitue nobis obscuras thermas Lupi & Grylli: o Flacce, cum tam male epuler, cur labor bene?

NOTÆ.

Dat Baiana.] Potentiores suis clientibus dabant sportulam, quæ erat calathus, quo primum opsonia, postea vero pecunia data est; unde sportula frequenter pro cibo, vel pecunia usurpatur. Noster autem poëta forte Baias comitatus erat Flaccum, a quo cum perexiguam sportulam accepisset, conqueritur. *Baia.* Vulgo *Baia* oppidum Campaniæ ad sinum Baianum inter Puteolos & Cumas.
Quid facit.] Exiguam sportulam centum quadrantum famem appellat, quia non satiabat esurientem. Epig. 7. lib. 3.
Redde Lupi.] Cum male cœner, male quoque lavari oporat in balneis obscuris, qualia erant Lupi, & Grylli.
Tam male.] Nam male cœnato thermæ vel suavissimæ non placent.

De lepore & leone ludentibus. LXI.

INTERES ampla licet torvi lepus ora leonis,
Essè tamen vacuo se leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos;
Alta juvenorum vulnera figet ubi?
Quid frustra nemorum dominum, regemque fatigas?
Nonnisi delecta pascitur ille fera.

INTERPRETATIO.

O Lepus quamvis ingrediaris ora vasta leonis horribilis: nihilominus leo credit habere os vacuum. In quod tergum prorumpet, vel quos invadat humeros, ubi infliget plagas profundas taurorum? quid defatigas inutiliter dominum, & regem sylvarum? ille non nutritur nisi bellua se lecta.

NOTÆ.

Alta juvenorum.] Qui nempe cum pingues & crassiores sint altis vulneribus locum præbent, secus vero lepores. Vide supra epig. 23. & 49.

Ad Licianum, scriptores unde. LXII.

VERONA docti syllabas amat vatis
Marone felix Mantua est.
Censetur Apona Livio suo tellus:
Stellaque, nec Flacco mitus.
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
Nafone Peligni sonant,
Duosque Senecas, unicumque Lucanum
Facunda loquitur Corduba.
Gaudent jocosæ Canio suo Gades,
Emerita Deciano meo.
Te Liciane gloriabitur nostra,
Nec me tacebit Bilbilis.

INTERPRETATIO.

Verona diligit syllabas periti poëta: Mantua beata est Virgilio. Apona terra æstimatur Livii sui, Stella, nec minus Flacci gratia. Nilus imbrifer favet Apollodoro, Peligni resonant Nafone, Corduba eloquens prædicat duos Senecas, & unum Lucanum. Festiva Gades latantur Canio suo, Emerita Deciano meo. Liciane, nostra Bilbilis se jactabit propter te, nec silebit me.

NOTÆ.

Docti vatis.] Catulli nempe Veronenfis: quos hic enumerat auctores satis per se noti sunt. De Stella dictum epig. 8. supra.
Syllabas.] hoc est numeros & versus.
Apona.] Aponus *Abano* vicus cum fonte & balneis in agro Patavino, ubi T. Livius ortus dicitur a Patavio 5. mill. pass.
Imbrifer Nilus.] Qui inundatione sua, vice imbrium (qui in Ægypto rari) fungitur in terra irriganda.
Peligni.] Populi Italiæ ubi erat Sulmo patria Ovidii a quo commendatur, regio nunc *Valva*. Ovid. lib. 4. de Ponto elegia 14.
Gens mea Peligni, regioque domestica Sulmo.
Jocosa Gades.] Hispaniæ populi ad fretum Gaditanum choreis & saltationibus mire dediti. Vide epig. 42. supra. Vulgo *Cadix*.
Emerita.] Urbs Lusitaniæ hodie *Merida*; Corduba nunc *Cordoua* urbs Hispaniæ Boeticæ.
Bilbilis.] Urbs in Celtiberia, Martialis patria de qua epig. 50. supra ad Licianum.

De Lavina casta, & ad Baias adultera. LXIII.

CASTA, nec antiquis cedens Lavina Sabinis,
Et quamvis tetrico tristior ipsa viro.
Dum modo Lucrino, modo se permittit Averno,
Et dum Baianis sæpe fovetur aquis:
Incidit in flammis, juvenemque secuta, relicto
Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

INTERPRETATIO.

LAVINA pudica, nec primas dans frif-
cis Sabinis, & ipsa mæstior marito li-
cet severo, dum se credit nunc Lucrino,
nunc Averno: & dum sapius calefcit aquis

Baianis; correpta est amore, & comitata
est adolescentem deserto marito, accessit
Penelope, recessit Helene.

NOTÆ.

Sabinis.] Quorum mores sancti & in-
corrupti erant. Juv. sat. 6. vers. 163.

Intactior omni

Crinibus effusis bellum dirimente Sa-
bina.

Lucrinus.] Lacus est ad Baias hodie
Lago Licola. Alii melius interpretantur

Mar morto.

Penelope venit.] id est casta: abit He-
lene, hoc est adultera: harum historia satis
nota est. *Abit* ultima syllaba producitur
propter contractionem pro *abit.* *Helene,*
alii *Thyme.* Baiis porro multa luxuria
exempla.

Ad Celerem

recitatore importunum. LXIV.

UT recitem tibi nostra rogas epigrammata, nolo.
Non audire, Celer, sed recitare cupis.

INTERPRETATIO.

ORas ut tibi legam nostra epigrammata, non placet. O Celer, non vis esse audi-
tor, sed recitator.

NOTÆ.

Non audire.] Mea scilicet carmina: sed recitare tua nempe. Vide epig. 74. lib.
5. & epig. 2. lib. 7.

Ad Fabullam ambitiosam. LXV.

BELLA es, novimus: & puella, verum est:
Et dives, quis enim potest negare?
Sed dum te nimium, Fabulla, laudas,
Nec dives, neque bella, nec puella es.

INTERPRETATIO.

PULCHRA es, scimus: & puella, certum
est: & opulenta: nam quis potest infi-
ciari? sed, o Fabulla, cum te effers ni-

miis laudibus, nec opulenta, nec pulchra,
nec juvenis es.

NOTÆ.

Sed dum te.] Modestia enim & vere-
cundia commendantur puellæ. Plinius Ju-
nior lib. 1. epist. 8. *Etenim si aliena quo-*
que laudes parum aquis auribus recipi so-

lent, quam difficile est obtinere, ne mole-
sta videatur oratio de se, aut de suis dis-
serentes.

Ad Cæcilianum de genere & declinatione ficus. LXVI.

CUM dixi, ficus, rides quasi barbara verba,
Et dici ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci:
Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

INTERPRETATIO.

CUM protuli, ficus, visisti perinde ac bar-
baram vocem, & vis, Cæciliane, dici
ficos. Proferemus ficus, quas novimus pro-

duci in arbore: at vero, *Cæciliane, dicemus*
ficos tuos.

NOTÆ.

Cum dixi ficus.] Ramiresius & Farna-
bius lemma esse emendandum conten-
dunt, nec generis, sed tantum declina-
tionis mentionem fieri hoc loco: ita ut
ficus fœminini generis secundæ & quar-
tæ declinationis significet arborem &
fructum ejusdem arboris. Sed *ficos* secun-
dæ declinationis, inquit Ramiresius,
significans morbum ignoratur cujus sit
generis; *Tuos* enim non refert ad *ficos*:

ut legit, vel *ficos* ut legunt alii, sed in-
telligit familiam in qua omnes ficosi ef-
sent. Eadem turpitudine notavit aliam
familiarum lib. 7. epig. 70. & ficum appel-
lari ficosum hominem probat epig. 52.
lib. 4. Alii *ficos tuos* explicant morbum
sic dictum a similitudine ficus, & *ficos*
in illa significatione esse tantum secun-
dæ declinationis, & masculini generis.
Videat lector. Vide & epig. 33. lib. 4.

Ad furem de libro suo. LXVII.

ERRAS, meorum fur avare librorum,
Fieri potam posse qui putas tanti,
Scriptura quanti constat, & tomus vilis.
Non sex paratur, aut decem sophos nummis.
Secreta quare carmina, & rudes curas,
Quas novit unus, scrinioque signatas
Custodit ipse virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non potest liber notus.
Sed pumicata fronte, si quis est. nondum,
Nec umbilicis cultus, atque membrana:
Mercare tales ab eo, nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, & quærit famam;
Non emere librum, sed silentium debet.

INTERPRETATIO.

Allucinaris fur avare meorum libellorum, qui credis vatem evadere posse eo pretio quo comparatur scriptura, & tomus vilis. Sophos non acquiritur sex aut decem nummis. Require versus latentes, & studia non edita, qua novit, & sigillata in arca servat solus pater virginis charta, qua attrita non exhorruit

mento aspero. Libellus cognitus nequit commutare herum. Sed si quis est nondum fronte polita pumice, nec ornatus umbilicis, & membrana: eme ab ipso ejusmodi librum, nec ullus resciet. Quisquis pronunciat aliena, & aucupatur existimationem, non debet mercari libellum, sed reticentiam auctoris.

NOTÆ.

Fur avare.] Non vocat avarum ob furtum librorum, sed ideo avarum vocat quia poeta haberi volebat vilissimo pretio.

Tomus.] a verbo τμήνω scindo: id est pars, vel frustum, quæ quidem pars si involveretur in spiram, volumen vocari poterat.

Sophos.] Acclamatio erat eorum qui recitantibus applaudent. Vide epig. 4. supra.

Et rudes curas.] hoc est carmina quæ nondum in lucem edita sunt.

Virginis pater charta.] virginem chartam vocat, quæ nondum viri alicujus manu attrita fuerat. Pater, id est carminum auctor. Vel virginem chartam intellige, ex qua nullum exemplar transcriptum sit.

Mento duro.] Dicit poeta chartam multorum lectorum manibus attritam horridam fieri mento, hoc est fieri pi-

losam, & barbatam dum usu atteritur, & basia capitat epig. 4. supra, & epig. 9. lib. 10.

Fronte pumicata.] Frontes libri ea sunt extremitates membranæ in spiram complicatæ, quæ pumice poliebantur, cum in lucem libri ederentur.

Nec umbilicis cultus.] id est bacillis cedrinis vel buxeis super quos membranæ involverentur: quibus in volumina complicatis, in medio utrinque appareret lignum, & ideo dicebatur similitudine quadam umbilicus: & cum is non assueretur membranæ, nisi opere jam absoluto, hinc natum proverbium ad umbilicum perducere, id est absolvere librum. Umbilicis autem affigi solebant capitula cornea, ossæ, vel eburnea, ornatus causa, quæ plerumque coloribus pingebantur, & vocabantur cornua. Ita Ramiresius.

Ad

Ad Chærilum
nullius pretii hominem. LXVIII.

LIBER homo es nimium dicis mihi, Chærile, semper.
In te qui dicit, Chærile, liber homo est.

INTERPRETATIO.

O Chærile, mihi dicis assidue, Nimis es dicax. O Chærile, qui verba facit in te, homo est otiosus.

NOTÆ.

Liber homo es nimium.] id est nimium libero contemnendus. Vel sic intelligo, liberi animi qui nemini parcis. **Qui in te dicit, homo est liber, id est ingenuus** cuius est libere dicere quæ sentiat. Jocus est in verbo liber.

De Rufo & Nævia
quam misere amabat Rufus. LXIX.

QUID QUID agit Rufus, nihil est, nisi Nævia Rufo,
Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit, una est
Nævia. si non sit Nævia, mutus crit.
Scriberet hesternæ patri cum luce salutem,
Nævia lux, inquit, Nævia numen, ave.
Hæc legit, & ridet demisso Nævia vultu.
Nævia non una est, quid vir inepte furis?

INTERPRETATIO.

Quicquid facit Rufus, cogitat solam Næviam, si letatur, si lacrymatur, si flet, commemorat illam. Epulatur, propinat, petit, recusat, assentiitur, prædicat unam Næviam: si Nævia absit, elinguis erit. Cum die hesterno nunciaret salutem genitori, Salve, Nævia, ait, lux mea, Nævia numen meum. Nævia legit hæc, & risum edit depressis oculis. Nævia non una est; quid insanis, marite ridicule?

NOTÆ.

Si tacet.] Infanum quippe suum erga Næviam amorem gestu significabar.

Nævia non una est.] Ludit in ambiguitate verbi una: supra enim dixerat una est Nævia, id est de Nævia sola loquitur Rufus: deinde ait, non una est, quia duplex est, id est uxor duorum:

habebat enim adulterum cuius & uxor dicebatur: nam adulterium unius matrimonium vocabatur, ut ait Seneca 3. de Beneficiis cap. 16. Infrunita & antiquata est quæ nesciat matrimonium vocari unius adulterium. Vide epig. 9. lib. 6.

Ad Maximum
de Canio poeta ridiculo. LXX.

CŒPIT, Maxime, Pana, quæ solebat,
Nunc ostendere Canium, Terentos.

INTERPRETATIO.

O Maxime, Terentos cœpit nunc monstrare Canium, quæ consueverat monstrare Pana.

NOTÆ.

Nunc ostendere Canum.] Pan & Sartyri risu perpetuo lascivunt: cum ergo ridentem Canium poetam deridere vellet, non ostendi amplius statuam Panos

in Terento (locus scilicet erat in Campo Martio) ridentis habitu illic formatam; sed Canium qui æque videret ac Panos Lib. 3. epig. 20.

Ad Librum,
quem Proculo viro humanissimo mittit. LXXI.

VADE salutatum; pro me liber ire juberis
Ad Proculi nitidos officiose Lares.
Quæris iter? dicam: vicinum Castora canæ
Transibis Vestæ, virgineamque domum.
Inde sacro veneranda petes palatia clivo,
Plurima qua summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata Colossi,
Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hac, qua madidi sunt tecta Lyæi,
Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
Protinus a læva clari sub fronte Penates,
Atriaque excelsæ sunt adeunda domus.
Hanc pete, ne metuas fastus, limenque superbum:
Nulla magis toto janua poste patet.
Nec propior quam Phœbus amat, doctæque sorores;
Si dicet, quare non tamen ipse venit?
Sic licet excuses, quia qualiacumque leguntur
Ista, saluator scribere non potuit.

INTERPRETATIO.

Ito salutatum; o libelle obsequiose, mandaris adire meo loco splendidam domum Proculi. Rogas-ne viam? transgredieris templum Castoris propinquum antiqua Vesta, atque ades virginum Vestalium. Illinc adibus regiam venerabilem in colle sacro, ubi multa effigies summi Imperatoris resplendent. Nec te moretur sœvæ moles admirandi colossi, qua latatur superare opus Rhodium. Flecte iter qua sunt ades uvidi Bacchi, & qua erectum est tholus Cybeles depicto Corybante. Subi-

to ades splendida sunt adeunda ad frontem sinistram, atque aula domicilii alti. Hoc adi, ne metuas superbiam atque accessum difficilem, nulla janua magis panditur, nec ulla quam diligit Phœbus propior, & perita sorores. Si dicet, cur tamen ipse non venit? sic potes me excusare, quoniam saluator nequivit componere ista qualiacumque evolvuntur.

NOTÆ.

Lares.] Dii sunt domestici qui in adibus privatim colebantur, sumpti pro domo ipsa.

Canæ Vesta.] Vesta Saturni filia ex Ope, quæ castitatis Dea habita Vestalibus nomen dedit.

Summi Ducis.] Domitiani.
Nec te detineat.] Vide epig. 2. lib. Spect.
Opus Rhodium.] Colossum intellige inter septem orbis miracula recensitum. Epig. 2. lib. Spect.

Tholus.] Tectum Templi ubi est quasi scutum breve in medio Templi tecto quo trabes connectuntur, & dona suspenduntur, supra quem Corybas vestibus pictis ornatus stabat. Raderus. Corybantes ve-

rò ministri Cybeles in Ida monte Phrygiæ saltando & cantando illius Deæ sacra faciebant: iidem feruntur fuisse custodes Jovis adhuc infantis.

Penates.] Dii domestici sumpti pro domo ipsa.

Hanc.] Alii hæc.
Nec propior.] hoc est nulla domus nostræ vicinior est quæ ametur ab Apolline & Musis. Vel, ut interpretatus sum, nullis adibus propior est Apollo.

Quia qualiacumque.] quia non fuisset illi otium scribendi hæc qualiacumque sunt epigrammata, si salutandi officii vacasset.

Ad somnum
nulla veniente amica. LXXII.

NÆvia sex cyathis, septem Justina bibatur,
Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus.
Omnis ab infuso numeretur amica Falerno;
Et quia nulla venit, tu mihi somne veni.

INTERPRETATIO.

NÆvia bibatur sex cyathis, Justina septem, Lycas quinque, Lyde quatuor, Ida tribus. Omnis amasia recensatur a

NOTÆ.

Nævia sex.] Veteres solebant tot haurire cyathos, quot literas includebant amicarum nomina: Nævia sex habebat literas propter diphthongum & quæ duabus æquivaleret: sex ergo cyathos hauriendos esse dicit Poëta in honorem Næviæ. Vide epig. 51. lib. 8. 95. lib. 9. 37. lib. 11. Omnis ab.] Sic enim amica nomen conjectandum relinquebant, ubi haurirent tot cyathos, quot essent literæ in-

illius nomine.
Tu mihi somne.] Alludit ad veterem morem quo ad somnum conciliandum poscebatur ultimum poculum, Mercurio tanquam somni præfidi consecratum: pocula autem apud Græcos sacra erant tria: primum deo Somno, Jovis Servatoris; secundum deo Somno, Mercurio, boni demonis; tertium deo Somno, Mercurio, quod ultimum hauriebatur in ejus honorem.

Ad Fidentinum
poëtam plagiarium. LXXIII.

NOstris versibus esse te poëtam,
Fidentine putas, cupisque credi?
Sic dentata sibi videtur Ægle,
Emitis ossibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est cadente moro,
Ceruffata sibi placet Lycoris.
Hac & tu ratione, qua poëta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

I N T E R P R E T A T I O.

OFidentine, an credis, & vis haberi
poëta nostris carminibus? Sic Ægle
putat se esse dentatam, ossibus compara-
tis, & cornu Indico: sic Lycoris qua magis
est atra moro cadente fucata sibi iucun-
da est. Cum fueris calvus, eris crinitus
hac ratione, qua nunc es poëta.

N O T Æ.

Indicoque cornu.] hoc est ebore, quo
significat dentes eboreos. | ti quo illinitur vultus ad candorem con-
ciliandum. Plin. lib. 35. cap. 6.
Sibi placet.] Sibi candida videtur: mo-
rum vero maturum & cadens maxime | *Eris comatus.*] Emitis nempe aut sur-
reptis capillis. Vide epig. 54. supra de
nigrum. | Fidentino.
Ceruffata.] Cerussa genus est pigmen-

Ad Cæcilianum
maritum ingeniosum. LXXIV.

NULLUS in urbe fuit tota, qui tangere vellet
Uxorem gratis, Cæciliane, tuam,
Dum licuit: sed nunc positis custodibus, ingens
Turba futurorum est, ingeniosus homo es.

I N T E R P R E T A T I O.

OCæciliane, nullus extitit in omni civi-
tate, qui vellet tangere conjugem tuam
gratis, dum permissum fuit: at nunc cu-
stodibus datis, magna turba est mæcho-
rum, homo es solers.

N O T Æ.

Qui tangere.] Vult poëta Cæciliani
uxorem deformem a nemine tactam et si
gratis, hoc est sine pretio licebat, sive | suppeditabat: posita vero custodia mæ-
chos venisse pretium afferentes: itaque
et si ultro dabat, vel nisi ipsa pecuniam | sagacem & solertem esse Cæcilianum di-
cit: Jocus sane lepidus.

Ad Paullam
adulteram. LXXV.

MOECCHUS erat: poteras tamen hoc tu, Paulla, negare:
Ecce vir est. numquid, Paulla, negare potes?

I N T E R P R E T A T I O.

ADulter erat: nihilominus, o Paulla, poteras id inficiari: ecce maritus est: num
id inficiari vales, o Paulla?

N O T Æ.

Mœchus erat.] is cui nupsisti. | marito mœchus tuus credebatur. Vide
Nunquid potes.] Falsa nempe fuisti | epig. 22. lib. 6.
adulterium cum nupsisses illi qui vivo

De Lino
non solvente debita. LXXVI.

DIMIDIUM donare Lino, quam credere totum,
Qui mavult: mavult perdere dimidium,

I N T E R P R E T A T I O.

Qui mavult Lino donare dimidium, quam mutuo dare totum, mavult amit-
tere dimidium.

N O T Æ.

Mavult perdere dimidium.] cum enim | dimidium donat, perdidit tantum alte-
mutuum non redderet Linus, qui totum | rum dimidium quod credidit.
credidisset, totum perdidisset: at vero qui

Ad Flaccum
ut versus facere desinat, forum vero adeat. LXXVII.

OMNI curarum precium non vile mearum,
Flacce Antenorei spes, & alumne Laris.
Pierios differ cantusque chorosque sororum:
Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
Quid petis a Phœbo? nummos habet arca Minervæ:
Hæc sapit, hæc omnes fœnerat una deos.
Quid possent edera Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & ferra, lyraque deorum
Nil habet, & magnum semper inane sophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permessidos unda?
Romanum propius, divitiisque forum est.
Illic æra sonant: at circum pulpita nostra,
Et steriles cathedras, basia sola crepant.

INTERPRETATIO.

O Flacce digna merces mea sollicitudinis, spes, atque alumne Antenorei Laris. Proroga concentus Pierios, & choros Musarum; nulla puella ex istis tibi donabit pecuniam. Quid postulas ab Apolline? nummi sunt in capsa Minerva: hac sapit, hac sola mutuum dat omnibus diis. Quid donare valeret edera Bacchi? atra arbor Palladis gravitate incurvat

ramos varios. Nihil est in Helicone, nisi aqua, & corona, & cythara deorum, & magnum Sophos semper infructuosum. Quid tibi negotii cum Cirrha? quid cum aqua Permessidos? forum Romanum vicinus est, & opulentius. Illic pecunia sonat: sed oscula sola strepunt circa pulpita nostra, & steriles cathedras.

NOTÆ.

Precium non vile.] Hoc est, o Flacce tu dignus es qui me interponam in tuam rem, hancque curam conferam ad tuam utilitatem, ut te moneam Musas esse relinquendas, forum vero adeundum: hic est Flaccus qui scripsit Argonautica.

Laris Antenorei.] Id est, Patavii quod condidit Antenor. Lares sunt dii domestici qui sapius pro ædibus sumuntur, hic vero pro urbe.

Nulla puella.] Nulla Musa.

Quid petis a Phœbo.] Paupere nempe.

Arca Minerva.] Hoc est, Minerva dives est, & habet opes quas largiatur caussidicis suis cultoribus. Ab ea autem pendunt ceteri dii,

ἀπαντα τῶ πλυσσέῳ ἄρ' ἐστ' ὑπὸ κροῖ.

Pecuniam obediunt omnia, Aristoph. in Plur. Act. 1. Sc. 2.

Palladis arbor.] Oliva: cujus rami fructuum pondere incurvantur.

Varias comas.] Frondes varii coloris, baccis graves, hoc est Minerva locupletat caussidicos.

Helicon.] Bæotia: mons Phocidi vicinus non procul a Parnasso, qui & ipse Apollini sacer est & Musis.

Sophos.] Acclamatio erat qua recitantes poetæ excipiebantur, sed nihil emolumenti accipiebant. Vide Epig. 4. supra.

Permessidos unda.] Permessis fluvius ex Helicone dilabitur.

Illic ara sonant.] In foro nempe ubi pecuniam accipiunt caussidici.

Bassa.] Quos enim recitantes probaverant, osculabantur antiqui. Vide Epig. 4. supra, dum *bassa captas*, &c.

Steriles cathedras.] Nullum emolumentum afferentes. Juv. Sat. 7.

Pœnituit multos vana sterilisque cathedra.

De Charino
homine molli. LXXVIII.

PUICHERE valet Charinus, & tamen pallet. Parce bibit Charinus, & tamen pallet. Bene concoquit Charinus, & tamen pallet. Sole utitur Charinus, & tamen pallet. Tingit cutem Charinus, & tamen pallet. Cunnum Charinus lingit, & tamen pallet.

INTERPRETATIO.

Ene se habet Charinus, & nihilominus pallet, Charinus potat temperate, & nihilominus pallet. Charinus de-

gerit recte, & nihilominus pallet. Charinus apricatur, & tamen pallet. Charinus colorat cutem, & tamen pallet.

NOTÆ.

Sole utitur.] Ut cutem coleret. Omnibus his adhibitis semper pallebat Charinus, sic illum turpi vitio laborare notat poeta.

De Festo
moribundo. LXXIX.

INDIGNAS premeret pestis cum tabida fauces, Inque ipsos vultus serperet atra lues: Siccis ipse genis flentes hortatus amicos, Decrevit Stygios Festus adire lacus. Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno, Aut torfit lenta tristia fata fame. Sanctam Romana vitam sed morte peregit, Dimisitque animam nobiliore rogo. Hanc mortem fati magni præferre Catonis Fama potest: hujus Cæsar amicus erat.

INTERPRETATIO.

Cum pestilentia contagiosa urgeret guttur immeritum, & nigra contagio irreperet in faciem ipsam: ipse Festus siccis genis excitans amicos lacrymantes statuit petere paludem Stygium. Nihilominus non sœdavit os sanctum turpi toxico,

aut cruciavit mortem diram esurie lenta. Sed morte Romana finivit vitam involutam, atque egit spiritum busto illustriore. Fama potest antepone hunc interitum morti magni Catonis; hic carus erat Cæsari.

NOTÆ.

Siccis ipse.] Id est, Non flens. Sed morte Romana. Nempe peccus transfodit exemplo Lucretiæ, Catonis & multorum aliorum Romanorum. Nobiliore rogo. Rogum fumit pro

morte ipsa. Legunt alii nobiliore via. Hujus Cæsari. Se enim interemit Catonem metu aut odio Cæsaris, at vero Domitianus hujus Festi amicus fuit.

Ad Attalum
ardelionem. LXXX.

SEMPER agis caussas, & res agis Attale semper. Est, non est, quod agas, Attale, semper agis. Si res, & caussæ defunt, agis Attale mulas. Attale, ne quod agas, desit, agas animam.

INTERPRETATIO.

Attale dicis caussas, atque assidue tractas negotia. Attale continuo agis, sive sit, aut non sit quod agas. Si ne-

NOTÆ.

gotia, & lites deficiunt, Attale, ducis mulas; Attale ne deficiat, quod geras, emittas spiritum. Agas animam. Id est, percas. Lusus epigrammatis est in varia significacione verbi ago.

Ad Canum
helliunem. LXXXI.

SPORTULA, Cane, tibi suprema nocte petita est.
Occidit, puto, te Cane, quod una fuit.

INTERPRETATIO.

O Cane, poposcisti sportulam ultima nocte. O Cane, interfecit te, ut arbitror, quod unica extitit.

NOTÆ.

Quod una fuit.] Quæ nempe huic helluoni non sufficeret, unde contracto dolore periit.

Ad Sosibianum
vilem hominem. LXXXII.

EServo scis te genitum, blandeque fateris,
Cum dicis dominum, Sosibiane, patrem.

INTERPRETATIO.

O Sosibiane, non ignoras te natum ex mancipio, & comiter confiteris, cum parentem tuum appellas dominum.

NOTÆ.

E servo.] Quod nempe mater adultera ex servo suscepisset Sosibianum: vel forte melius legendum e servo: cum enim partus ventrem sequatur, ex serva & patrefamilias natus Sosibianus servus est, & patrem habet eundem & dominum. Vide Epig. 85. infra.

De Regulo
fere obruto ruina veteris porticus. LXXXIII.

HÆc quæ pulvere dissipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet absoluta casu.
Tectis nam modo Regulus sub illis
Gestatus fuerat, recesseratque:
Victa est pondere cum suo repente,
Et postquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, post metum querelæ,
Quis curam neget esse re deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

INTERPRETATIO.

Hæc porticus qua dissoluta exponit longo excidia in multo pulvere, en quanto casu liberata procumbit: paulo enim ante Regulus victus fuerat sub illa tectis.

tectis, & discesserat: cum subito defedit sua mole, & postquam nihil metuebat heruo, incruenta concidit ruina tuta. O Regule, post timorem tanta querimonia, quis inficietur deos habere curam tui, cujus gratia ruina fuit innoxia?

NOTÆ.

En quanto.] Vide epig. 13. supra. Post metum.] Epig. citato. Nimirum tenuit nostras fortuna querelas.

De Manneia
foetida. LXXXIV.

OS, & labra tibi lingit Manneia catellus:
Non miror, merdas si libet esse cani.

INTERPRETATIO.

Catellus tibi lambit os & labra, non mirum est, si canis amat comedere sterces.

NOTÆ.

Os & labra.] Ora, & labia Manneia foetida fuisse notat, canes quippe lambendis immundiciis delectantur; quæ tetra odore non superant foeditatem tui oris. Juven. sat. 10. Bona tota feruntur Ad Phialen, tantum artificis valet habitus oris.

De Quirinali
cælibe. LXXXV.

UXOREM habendam non putat Quirinalis,
Cum vult habere filios, & invenit.
Quo possit istud more? futuit ancillas,
Dominumque, & agros implet equitibus vernis:
Pater familiæ verus est Quirinalis.

INTERPRETATIO.

Quirinalis non existimat conjugem esse ducendum, cum cupit suscipere natos, & reperit. Quæ ratione id queat? rem habet cum ancillis, implet agros & domicilium equitibus vernis: Quirinalis verus est paterfamilias.

NOTÆ.

More? Legunt alii sine interrogazione, unde alius sensus efficitur. Implet vernis.] Verna servus est dominus, equitibus autem dixit quia Quirinalis eques erat. Pater.] Sic enim blandis nomine dominum servi appellabant patrefamilias, sed hinc verum dicit poeta patrem familiæ Quirinalem, quod ejus familia ab ipso esset genita.

De Mario
& faceto præcone. LXXXVI.

VENDERET excultos colles cum præco facetus,
Atque suburbani jugera pulchra soli:
Errat, ait, si quis Mario putat esse necesse
Vendere: nil debet, fœnerat imo magis.
Quæ ratio est igitur? servos ubi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, nisi qui sua perdere vellet
Omnia? sic Mario noxius hæret ager.

INTERPRETATIO.

Cum præco argutus vellet vendere colles excultos, & pulchra jugera fundi suburbani: si quis, inquit, arbitratur opus esse Mario alienare, allucinatur: nihil debet, imo magis dat mutuum. Quæ caussa est ergo? ubi amisit omnia mancipia, & armenta, & fructus, exinde non delectatur eo loco. Quis liceretur, nisi qui vellet amittere omnia sua? sic campus pestilens remansit penes Marium.

NOTÆ.

servos ubi perdidit.] Hanc scilicet subjecit causam malitiosus præco, qua emptores omnes ab emendo deterruit.

De Novio micropsycho
& sordide parco. LXXXVII.

VICINUS meus est, manuque tangi
De nostris Novius potest fenestris.
Quis non invideat mihi, puterque
Horis omnibus esse me beatum,
Juncto cui liceat frui sodale?
Tam longe est mihi, quam Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere licet, nec urbe tota
Quisquam est tam prope, tam proculque nobis.
Migrandum est mihi longius, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, si quis Novium videre non vult.

INTERPRETATIO.

Novius habitat in mea vicinia, & potest manu attingi de nostris fenestris. Quis non invideat mihi, & credat me esse felicem omnibus horis, cui fas sit uti socio vicino? tam procul a me distat quam Terentianus, qui nunc gubernat Syenam Niliacam. Non datur potestas simul vivendi, nec saltem aspiciendi, non auscult-

tandi, nec in omni civitate ullus est tam prope, & tam longe a nobis. Oportet me vel illum longius abire. Si quis non vult aspicere Novium, fiat vicinus Novio, vel inquilinus.

NOTÆ.

De Novio.] *μικροψυχος*, pusillanimis, illiberalis. Sic Novium avaritiæ accusat poeta. Alii delendam hanc vocem *micropsycho* arbitrantur & nonnullos exagitari a poeta qui quæ ad manum habent, contemnunt; at vero quæ remotiora sunt & paratu difficiliora, sectantur. Judicet lector.

Quam Terentianus.] Qui tunc erat præfectus Ægypto, cujus Syene urbs ad Nilum sita, quæ hodie ab aliis appellatur *Guegere*, ab aliis *China*, ab aliis vero *Asna*.

Inquilinus.] Qui nempe in Novii ædibus conductis habitet.

Migrandum est.] Hoc facete dicit poeta.

Ad Fesceniam
vinolentam. LXXXVIII.

NE gravis hesterno fragres, Fescenia, vino,
Pastillos Cosmi luxuriosa voras.
Ista linunt dentes jentacula: sed nihil obstat,
Extremo ructus cum venit a barathro.
Quid quod olet gravius mistum diapasmate virus,
Atque duplex animæ longius exit odor?
Notas ergo nimis fraudes, deprensæque furta
Jam tollas, & sis ebria simpliciter.

INTERPRETATIO.

O Fescenia intemperans, deglutis pastillos Cosmi, ne male oleas gravis hesternæ potatione. Ista jentacula unguunt dentes, sed nihil impedit, cum ructus venit ab imo stomacho; quid quod venenum diapasmate commixtum fœter pejus, & geminus anima odor procedit longius? igitur jam removeas fallacias nimium cognitas, & sis temulenta simpliciter.

NOTÆ.

Pastillos Cosmi.] Cosmus myropola erat, qui conficiebat ejusmodi pastillos ex aromaribus, & pulveribus odoratis.

Ista linunt.] hoc est, cum jejuna sumis illos pastillos; possunt illi quidem opprimere fœtorem in dentibus hærentem, nequeunt vero illum coërcere, qui venit ex stomacho.

Cum ructus.] cruditatibus exhalatio est.

Diapasma.] unguentri genus quod fit ex rosis aridis, de quo Plinius lib. 21. cap. 19.

Virus.] ponitur pro halitu gravi.

Duplex odor.] hesterni vini, & diapasmatis.

Deprensæque.] vitium quod cum cura legitur, furtum appellatur a poeta.

Sis ebria simpliciter.] Ne simul vinum & ejusmodi medicamenta oleas. Vide epig. 42. lib. 3. & epig. 7. lib. 6.

Ad Alcimum
cujus mortem deflet. LXXXIX.

ALCIME, quem raptum domino crescentibus annis
Labicana levi cespite velat humus:
Accipe non Phario nutantia pondera saxo,
Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lacrymis humida prata meis.
Accipe, chare puer, nostri monumenta doloris,
Hic tibi perpetuo tempore vivit honor,
Cum mihi supremos Lachesis perneverit annos:
Non aliter cineres mando jacere meos.

INTERPRETATIO.

Alcime, quem tegit Labicana terra
levi gramine, abreptum hero annis.
juvenilibus; accipe non molem vacillan-
tem ex silice Ægyptia, quam lapsuram
extruit cineri labor inanis; sed buxos ca-
ducas, atque umbras obscuras palmitis, &

prata qua virescunt rigata meis fletibus.
O dilecte puer, recipe pignora nostri ma-
roris: hoc decus tibi duret omni tempore.
Cum Lachesis mihi perneverit ultimos an-
nos, non alio modo jubeo jacere meos ci-
neres.

NOTÆ.

Labicana humus.] via Labicana duce-
bat ad Labicum mediterraneum, Latii
pagum, hodie Valmontone.
Levi cespite.] hoc est non superbo tu-
mulo, vel potius alludit ad formulam
antiquam S. T. T. L. hoc est sit tibi
terra levis. Vide epig. 35. lib. 5.
Non Phario.] non pyramides, obelis-
cos, & statuas quibus tumulos ornabant
Ægyptii. Vide epig. 1. lib. Spect.
pendentia Mausolea.
Pharos colonia, & oppidum Ægypti apud
Alexandriam. Alii Pario: marmor Pa-
rium notum est.
Sed fragiles buxos.] spatium quoddam
sepulchro destinatum in agris religiosum
erat, quod variis arborum generibus de-
corabant antiqui: Martialis vero, in ho-

norem Alcimi pueri buxos insepit qui-
busdam in pratis, quæ per hyperbolen
suis lacrymis irrigari dicit.
Monumenta doloris.] hæc carmina, sc.
buxos & prata.
Hic tibi perpetuo.] Id de perpetuitate
suorum carminum auguratur poeta ut lib,
10. epig. 2.
Est chartis, nec furta nocent, nec secula,
presunt,
Solaque non norunt hæc monumenta
mori.
Lachesis.] Una e Parcis quæ humanæ
vitæ stamen net.
Non aliter tumulum.] hoc est tumulum
meum, versibus egregii poetæ ornari tan-
tum cupio.

Ad Cinnam

semper demisse loquentem. XC.

GARRIS in aurem semper omnibus, Cinna,
Garris & illud, teste quod licet turba.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras.
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.
Adeone penitus fedit hic tibi morbus,
Ut sæpe in aurem, Cinna, Cæsarem laudes?

INTERPRETATIO.

O Cinna, perpetuo susurras cunctis in au-
rem, susurras & illud, quod fas est
multitudine presente: rides in aurem, ex-
postulas, reprehendis, fles. Cinna in aurem,
decernis, fles, vociferaris. Adeone peni-
tus hoc vitium tibi inveteratum, ut sæpe,
Cinna, Cæsarem celebres in aurem,

NOTÆ.

Hic morbus.] Garriendi in aurem vi-
tium.
Ut sæpe.] Sic Cæsarem acute laudat
poëta innuens laudes ejus palam esse pro-
ferendas.

XCI.

Ad Lælium

poëtam vilem & mordacem. XCII.

CUM tua non edas, carpis mea carmina, Læli.
Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

INTERPRETATIO.

O Læli, cum non publices tuos versus, reprehendis meos: noli reprehendere meos, vel
publica tuos.

NOTÆ.

Vel ede tua.] Quæ vicissima carpere possim.

XCIII.

De Aquino

& Fabricio eodem in tumulo jacentibus. XCIV.

FABRICIO junctus fido requiescit Aquinus,
Qui prior Elysiis gaudet adisse domos.
Ara duplex primi testatur munera pili:
Plus tamen est, titulo quod brevioris legis.
Functus uterque sacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod raro novit, amicus erat.

INTERPRETATIO.

Aquinus fidei Fabricio junctus re-
quiescit, qui latatur primus petiisse
ades Elysiis, duo altaria testificantur offi-
cia primipili: Nihilominus amplius est,
quod evolvis inscriptione brevioris. Vter-
que adimplevit sacrum fœdus vita com-
mendata, & benevolus erat, quam rem
raro cognovit fama.

NOTÆ.

Qui prior.] Vide epig. 37. supra:
Quod pro fratre mori vellet uterque prior.] Ara duplex.] Cui inscriptum erat utrum-
que primipilum, hoc est centurionem

primæ cohortis fuisse.

Plus tamen est.] Rara quippe est inter
æmulos concordia.

Functus.] Supple est: ultimum hoc
distichum inscriptum erat tumulo. Vi-

dentur enim, qui sic vivunt, cum vir-
tute cædus pepigisse. Ramiresius.
Amicus erat.] id est, amore mutuo se
complectebantur.

XCV.

Ad Helium

caussidicum rustice clamantem. XCVI.

QUOD clamas semper, quod agentibus obstrepis Heli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

INTERPRETATIO.

Q Helii, quod perpetuo vociferaris, quod obtundis agentes, hoc non ægis gratis, recipis
ut sileas.

NOTÆ.

Quod agentibus.] Qui nempe rusticis Helii clamoribus obtusi, pecunia data,
ejus silentium emebant.

Ad Scazonem,
de fellatore quodam. XCVII.

SI non molestum est, tæque non piget, Scazon:
Nostro, rogamus, pauca verba Materno
Dicas in aurem, sic, ut audiat solus.
Amator ille tristium lacernarum,
Et Bæticatus, atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros esse,
Amethystinasque mulierum vocat vestes,
Nativa laudat; habeat & licet semper
Fuscus colores; Galbanos habet mores.
Rogabit, unde suspicer virum mollem.
Una lavamur: adspicit nihil sursum:
Sed spectat oculis devorantibus draucos:
Nec otiosis mentulas videt labris.
Quæris quis hic sit? excidit mihi nomen.

INTERPRETATIO.

Q Scazon, si non grave est, nec te tædet:
oramus, ut facias Materno nostro ser-
mones paucos in aurem, ita, ut solus aus-
cultet. Ille qui amat lacernas mæstas, &
Bæticatus, atque leucophæatus est, qui non
credit coccinatos esse viros, & Amethysti-
nas appellat vestes sceminarum, commen-
dat nativa, quamvis perpetuo habeat &

lores subnigros, habet mores Galbanos:
quæret unde reputem hominem effœmina-
tum; balneum nobis idem est: nihil aspe-

ctat desuper: ... rogas quis hic sit? obli-
tus sum nominis.

NOTÆ.

Scazon.] versus Iambo similis, excepto
ultimo pede in quo est spondæus, unde
claudicare dicitur à verbo *Scizo*: idcirco
Poëta dicit, si non molestum est. De Ma-
terno dicemus lib. 10. epig. 37. 'Alloqui-
tur versum suum.

Amator ille.] nempe cui placent vestes
pullæ.

Et Bæticatus.] Bœtis fluvius est His-
paniæ, hodie *Guadalquivir*, ad quem sunt
oves quarum lana subrutili est coloris
nativi: hoc est qui habet vestes non tin-
ctas. Vide epig. 133. lib. 14.

Leucophæatus.] Nomen compositum a
verbo græco *λευκόφατος* ex albo & fulco
mixtus.

Coccinatos.] id est existimat eos esse
effœminatos, qui vestibus utuntur tinctis

cocco.

Amethystinas.] vestes amethystini co-
loris a lapide Amethysto, cujus color
purpureus est.

Nativa.] quæ non sunt artificio tin-
cta; quales sunt vestes Bœticæ, de qui-
bus epig. 133. lib. 14.

Non est lana mihi mendax, nec mutor
abeno,

Sic placeant Tyria, me mea tinxit
ovis.

Galbanos.] Alii *Galbinos*. Galbanus
vero color pallidus, flavus dicitur, sc̄-
cundum quosdam cæruleus, & viros de-
decet, ut mollior & effœminator; hoc
est mores effœminatos. Juven. sat. 2.

Carulea indutus scutulata, aut Gal-
bana rasa.

Ad Nævolum caussidicum
ignarum. XCVIII.

CUM clamant omnes, loqueris tu, Nævole, semper,
Et te patronum, caussidicumque putas.
Hac ratione potest nemo non esse disertus.
Ecce tacent omnes: Nævole, dic aliquid.

INTERPRETATIO.

Cum cuncti vociferantur, tu, Nævole, libet potest videri facundus. Ecce cuncti
semper facis verba, & te existimas silent, Nævole, profer aliquid.
patronum & caussidicum. Hoc modo qui-

NOTÆ.

Cum clamant.] Aliis strepentibus &
clamantibus ignarus hic rabula verba fa-
ciebat; tacentibus vero, & ipse propter

imperitiam tacebat. Alii,
Dum clamant omnes, loqueris tunc,
Nævole, tantum.

Ad Flaccum
de Diodoro litigatore avaro. XCIX.

LITIGAT, & podagra Diodorus, Flacce, laborat,
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est.

INTERPRETATIO.

Q Flacce, Diadorus litigat, & vexatur podagra; at nihil offert caussidico, chiragra
est.

NOTÆ.

Chiragra est.] Podagra morbus est gra illum, sed chiragra laborare facere pedum, chiragra vero manuum: cum patrone nihil daret Diodorus, non poda- dicit poeta.

Ad Calenum avarum:
re facta. C.

NON plenum modo vicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota deus, precesque nostras,
Atque intra, puto, septimas Calendas
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu sic quasi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abisti
In tantam miser esuritionem,
Ut convivia sumptuosiora,
Toto quæ semel apparas in anno,
Nigræ sordibus explices monetæ;
Et septem veteres tui sodales
Constemus tibi plumbea selibra.
Quid dignum meritis precemur istis?
Optamus tibi millies, Calene.
Hoc si contigerit, fame peribis.

INTERPRETATIO.

Paulo ante non possidebas completum vicies; sed, o Calene, eras adeo profusus & beneficus, atque adeo splendidus, ut cuncti amici tibi precarentur centies. Deus excepit vota & obtestationes nostras; & quatuor funera donarunt hoc tibi, opinor, intra septem menses. Sed tu, infelix, tanquam non foret tibi relictum centies, sed ablatum, lapsus es in tantam famem, ut sordibus monetæ nigra instruas epulas lautiores, quas semel celebras toto in anno; & impendas selibræ plumbeam præ septem veteribus tuis amicis. Quid optamus dignum meritis istis? O Calene, precamur tibi millies, si advenerit hoc, morieris fame.

NOTÆ.

Plenum vicies.] id est non omnino vicies centena millia sestertium: post adverbium decies, vicies, & cetera ejusmodi, subintellige centena millia.
Intra septimas.] septem menses: Calendæ enim significant primum mensis diem.
Mortes,] mortuorum hereditates.
Tantum.] Tam avarus, tam sordidus & famelicus esse cepisti.
Nigra monetæ.] ærea nempe, quod Calenus iste aurum aut argentum in convivii impendere noller: porro ærea monetæ videtur pretium vilissimorum ciborum, quos apponeret suis amicis.
Plumbea selibra.] monetam plumbeam

in usu fuisse apud Romanos negant Interpretes: sed hanc pro vilissima usurpat poeta epig. 74. lib. 10. Quoties plumbeam monetam vocat Martialis, vilia, instar plumbi, ærea numismata intelligit. Gronovius.

Hoc si contigerit.] Ex eo quod Calenus centies adeptus, in summam esuritionem abierit: Lepide collegit poeta fame illum periturum si millies consequatur. Sic acute Ovidius:
Quo plus sunt pota, plus sitiuntur aquæ.

De Afra vetula. CI.

MAMMAS atque tatas habet Afra: sed ipsa tatarum.
Dici, & mammarum maxima mamma potest.

INTERPRETATIO.

Afra habet mammæ atque tatas: sed ipsa potest dici mamma vetustissima tatarum & mammarum.

NOTÆ.

Afra.] Ut puella videretur, more infantium patrem tataram appellabat, matrem vero mammam: forte & papillas

De Afro Demetrio

Librario cujus acerbam mortem deflet. CII.

ILLA manus quondam studiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæsaribus,
Destituit primos virides Demetrius annos:
Quarta tribus lustris addita messis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras,
Ureret implicitum cum scelerata lues,
Cavimus; & domini jus omne remisimus agro:
Munere dignus erat convaluisset meo.
Sensit deficiens sua pramia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

INTERPRETATIO.

Lim fidelis illa manus meorum studiorum, & utilis hero, & cognita Cæsaribus, Demetrius deseruit primos annos florentes; quatuor anni adjuncti erant tribus lustris. Attamen providimus ne servus delaberetur ad umbras Stygias, cum pestis improba combureret irretitum, atque agro condonavimus omne jus heri: moriebatur sanari meo dono. Moriens agnovit suam mercedem, & liber profecturus ad undas infernas me appellavit patronum.

NOTÆ.

Illa manus.] per metonymiam manum sumpfit pro servo amanuensi, qui poeta epigrammata scribebat mittendâ Tito & Domitiano Cæsaribus.
Quarta messis.] Annus quartus additus tribus lustris, id est quindecim annis:
sic novemdecim annos natus erat Demetrius.
Scelerata lues.] pestem interpretor: alii vero febrem. Vide epig. 79. supra.
Jus domini.] id est illum manumissimus.
Sua pramia.] libertatem nempe.

Ad Lycorim
deformem. CIII.

QUI pinxit Venerem tuam Lycori,
Blanditus, puto, pictor est Minervæ.

INTERPRETATIO.

Lycori pictor qui expressit tuam Venerem, meo quidem iudicio adulatus est Minerva.

NOTÆ.

Blanditus est Minerva.] Venere scilicet lib. 5. Lycorim sane deformem carpit deformiter picta, cum qua olim de forma contendit Minerva. Vide epig. 41. poëta quam male picta Venus ejus iussu Veneribus suis non ornat.

Ad Scævola
avarum re facta. CIV.

SIDederint superi decies mihi millia centum,
Dicebas nondum, Scævola, factus eques:
Qualiter o vivam, quam large, quamque beate!
Riserunt faciles, & tribuere dei.
Sordidior multo post hoc toga; penula peior:
Calceus est sarta terque, quaterque cute.
Deque decem plures semper servantur olivæ,
Explicat & cœnas unica mensa duas;
Et Veientani bibitur fœx crassa rubelli;
Asse cicer tepidum constat, & asse Venus:
In jus o fallax, atque inficiator, eamus:
Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis.

INTERPRETATIO.

SI dii mihi concesserint decies centena millia, aiebat Scævola, nondum equus factus: qualem ducam vitam, quam profusam, & quam felicem! Superi faciles riserunt & concesserunt. Postea toga multo turpior, penula deterior est: habet calceum ex pelle sarta ter & quater. Ex decem olivis semper plures servantur, atque unum ferculum instruit duas cœnas, & sarta mensa Veientani rubelli potatur, cicer tepens, & Venus emitur asse. O fraudulente & inficiator, eamus in jus, aut viri genialiter, o Scævola, aut Superis restitu decies.

NOTÆ.

Nondum factus eques.] Cum nondum legitimum censum equestrem, id est quadringenta sestertia. Alii legunt justus eques: illud enim justus dicitur proprie de equite qui justam habet quadringentorum sestertiorum summam ad censum equestrem. Epig. 67. lib. 4. Ut possit domino plaudere justus eques. Videat lector. Eiusdem argumenti est hoc epigramma, cum centesimo supra. Riserunt.] Dii vota Scævola irriserunt, sed exceperunt.

Deque decem.] id est, major pars ex decem reservatur in proximam cœnam, epig. 48. lib. 10.

—cœnisque tribus jam perna superstes.

Vnica mensa.] Est unicum ferculum; nam epulæ ipsæ appellantur mensæ. Ovidius de nuce:

Poma cadunt mensis non interdicta secundis.

Et Veientani.] Vinum Veientanum

pestimum erat: rubellum dicitur ab uvis rubentibus. Veii urbs est: Veientes gens hodie Marthensiano: est aliis Civitas Castellana.

Asse Venus.] Lib. 2. epig. 53.

Si plebeia Venus gemino tibi vincitur asse.

Inficiator.] sordidam enim vitam ducens a diis decies se accepisse inficiabatur.

De spectaculo

leonum & leporum aliis omnibus anteponendo. CV.

PICTO quod juga delicata collo
Pardus sustinet, improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello:
Mordent aurea quod lupata cervi,
Quod frænis Libyci domantur urfi
Et quantum Calydon tulisse fertur,
Paret purpureis aper capistris:
Turpes effeda quod trahunt bifontes,
Et molles dare iussa quod choreas
Nigro bellua nil negat magistro:
Quis spectacula non putet deorum?
Hæc transit tamen, ut minora, quisquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et securior est in ore præda,
Laxos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes:
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cum modo venerint juvenis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt cui serviant leones.

INTERPRETATIO.

QVOD pardus vario collo subit juga mollia, & tigres feroces ferunt patienter virgas: quod cervi mordent aurea fræna, quod urfi Libyci subiguntur lupatis, & tantus aper, quantus fuisse Calydonius dicitur, obtemperat purpureis capistris; quod bifontes deformes ducunt currus, & quod bellua imperata agere saltationes molles nihil recusat nigro vectori: quis non credat spectacula numinum? attamen hac præterit ut inferiora, quisquis aspicit humiles venationes leonum, qui defatigantur celeri metu leporum. Dimittunt, repetunt, & diligunt captos, atque in ore tutior est præda, cui latantur præbere ora aperta & pervia, & cohibere dentes timidos: dum

puget comminueret pradam delicatam, cum paulo ante tauris interfectis accedant. Hac clementia non comparatur artificio, sed leones sciunt cuius servitutem patiuntur.

NOTÆ.

Picco collo.] Variis enim maculis distincti sunt pardi.

Improba tigres.] Quod ferocissimum sit illud animal, difficillimeque mansuefiat.

Indulgent patientiam.] hoc est, lubenter patiuntur flagellum, nec resistunt, licet possint.

Calydon.] Oppidum Ætolix hodie Ayton, ubi Meleager interemit aprum ingentis magnitudinis. Epig. 15. lib. Spect. De bifontibus dictum epig. 23. lib. Spect.

Nigro bellua.] Elephantum intellige quem nigri Æthiopes regunt, de eius autem ingenio mira referuntur. Vide

Ælianum lib. 2. cap. 11. de natura animalium: & Plinium lib. 8. cap. 2. Germanici Caesaris munere gladiatorio quosdam inconditos motus edidit saltantium modo. Elefantos intellige.

Venatus humiles.] De leonum & leporum spectaculo egimus supra epig. 7. 15. 23.

Stratis cum.] hoc est, cum hos ludos edant, & tam benigne lepores tractent, occisis tamen paulo ante tauris.

Cui serviant.] Casari scilicet Domitiano cuius clementiam numine ejus afflati referunt: epig. 17. lib. Spect.

Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

Ad Ovidium

de veteri vino Nomentano. CVI.

IN Nomentanis, Ovidi, quod nascitur agris,
Acceptit quoties tempora longa merum,
Exiit annosa mores, nomenque senecta,
Et quidquid voluit, testa vocatur anus.

INTERPRETATIO.

Ovidi, vinum quod gignitur in Nomentanis agris, quoties vetustum factum est, amittit naturam & nomen senectute. longeva, atque amphora vetus potest appellari quovis nomine.

NOTÆ.

In Nomentanis.] In Nomentano agro non procul ab urbe vineam habebat poeta, cuius vinum recens quidem in suave, at vetus contendebat cum vino generosissimo. Vide epig. 119. lib. 13. De Ovidio epig. 43. & 44. lib. 7. & alibi.

Agris.] Alii arvis.

Exiit mores.] Asperitatem interpretare & ingratum saporem: at vero vetustum factum dici poterat vel Falernum, vel aliud præstantissimum vinum.

Ad Rufum
ut curas solvat vino. CVII.

INTERPONIS aquam subinde, Rufe,
Et si cogaris a sodale, raram
Diluti bibis unciam Falerni.
Numquid pollicita est tibi beatam
Noctem Nævia, sobriasque mavis
Certæ nequitias fututionis?
Suspiras, retices, gemis: negabit,
Crebros ergo bibas licet trientes,
Et durum jugules mero pudorem.
Quid parcis tibi, Rufe? dormiendum est.

INTERPRETATIO.

O Rufe, frequenter insundis aquam, & si impelleris a socio, potas raram unciam mixti Falerni. An Nævia tibi promisit noctem felicem, & jucundiores tibi sunt lascivia sicca . . . ? Suspiras, taces, gemitus facis: recusabit. Igitur fas est ut haurias trientes frequentes, & vino necessarium pudorem. O Rufe, cur non indulges genio? Dormiendum est.

NOTÆ.

Interponis aquam.] vinum enim purum vires Veneris enervare, dilutum vero accendere dicitur.

Negabit.] Quod auguratur poeta ex Rufi suspitiis: hoc est, non stabit promissis, licet pollicita sit: quam lectionem antiquam retineo. Enimvero si negavisset, ut legunt alii *negavit*, ab initio cœnæ non subinde aquam interposuisset Rufus, cum nihil spei ipsi superfuisset. Ergo bene *negabit*, id est non dabit.

Trientes.] Triens est tertia pars assis,

& mensuræ genus quatuor cyathos continens.

Et jugules.] Scyphi quippe nati sunt in usum latitiæ.

Pudorem.] quæ lectio est in antiquis codicibus: pudor enim dicitur ob aliquam rem sordidam timor, ut ait Siphonius apud Robertum Stephanum in Thesaurio Linguae Latinae, ubi adducuntur exempla ex Cicerone. Hoc sensu patet sententia hujus versus; quippe Rufus timebat, ne puella Nævia esset cariturus. Alii *dolorem*.

Ad Lucium Iulium,
se facturum versus victuros si merces esset speranda. CVIII.

SÆPÊ mihi dicis, Luci, clarissime Juli,
Scribe aliquid magnum: desidiosus homo es.
Otia da nobis: sed qualia fecerat olim
Mœcenas Flacco, Virgilioque suo.
Condere victuras tentem per secula curas,
Et nomen flammis eripuisse meum.
In steriles campos nolunt juga ferre juveni:
Pingue solum lassat, sed juvat ipse labor.

INTERPRETATIO.

O Clarissime Luci Iuli, frequenter mihi dicis, Componere aliquid magnum, homo es incers. Nobis fac tranquillitatem vita; sed qualem Mæcenas dederat olim Horatio & suo Virgilio. Coner componere ver-

sus victuros per secula, & vindicare nomen meum ab igne. Tauri nolunt ferrum juga in agros infœcundos, ager optimus defatigat quidem, sed labor ipse placet.

NOTÆ.

Qualia fecerat.] Mæcenas locupletavit Horatium & Virgilium. Vide epig. 56. lib. 8.

Sint Mæcenas, non deerunt, Flacce, Marones.

Curas.] sic lib. 3. epig. 20.

Vtrumne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudia-
norum?

unde legunt alii chartas.

Et nomen flammis.] rogi sc. & funeris, id est superstes ero mea morti, seu, verus mei non peribunt.

Pingue solum.] Operosum sane est arare, maxime vero solum pingue; at fructuosus ille labor placet agricolæ: ita difficile quidem est versus non perituros scribere; sed si merces inde speraretur, arduus ille labor poetæ esset gratissimus.

Ad Gallum

cui se excusat quod mane ad eum salutandum non iret. CIX.

EST tibi, sitque precor, multos crescatque per annos,
Pulchra quidem, verum Transtiberina domus.
At mea Vipsanas spectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego sum jam regione senex.
Migrandum est, ut mane domi te, Galle, salutem:
Es tanti vel si longius illa foret.
Sed tibi non multum est, unum si præsto togatum:
Multum est, hunc unum si mihi, Galle, nego.
Ipse salutabo decima, vel serius hora:
Mane tibi pro me dicat avere liber.

INTERPRETATIO.

Habes, & habeas, cupio, ades. exornatas, sed trans Tyberim, atque augeantur per multos annos. Sed mea cœnacula respiciunt Vipsanas lauros: ego senex in hac regione: procul exundum est, o Galle, ut mane dicam tibi salutem domi: tamen carus es vel si illa distaret longius. At

tibi non est magni momenti, si exhibitum tibi unum togatum; mihi vero magni est, o Galle, si non exhibeo hunc unum. Ipse salutem nunciabo hora decima vel tardius: mane autem libellus dicat tibi salutem pro me.

NOTÆ.

At mea.] Laurus Vipsanas intellige ornatum lauris porticum Vipsanii Agrippæ, quem ad summos honores eiecit Augustus. Laurus autem secundæ & quartæ declinationis est.

Cœnacula.] superiores sunt domus par-

tes in quibus pauperes habitabant. Juvenalis sat. 10.

— rarus venit in cœnacula miles.

Infra epig. 118.

Et scalis habito tribus, sed altis.

Migrandum est.] Migrare. propterea est

aliud ad habitandum ire, sed hæc significat longe ire: cum addat poeta, — vel si longius illa foret, tua domus nempe, at tamen etiam lubens te adirem.

Si præsto togatum.] hoc est clientem toga indutum. Sensus est, parvi tibi est momenti ut te summo mane salutem,

mea vero maxime interest ut domi maneam.

Sic licet excuses: quia qualicumque leguntur

Ista, saluator scribere non potuit,

Epig. 71. supra.

Hora decima.] scilicet ab ortu solis. De horis dicemus epig. 8. lib. 4.

De Catella Publii. CX.

ISSA est passere nequior Catulli.
Issa est purior osculo columbæ.
Issa est blandior omnibus puellis.
Issa est carior Indicis lapillis.
Issa est deliciæ catella Publii.
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
Sentit tristitiamque gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque somnos,
Ut suspiria nulla sentiantur.
Et desiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla:
Sed blando pede suscitatur, toroque
Deponi rogatur, & monet levari.
Castæ tantus inest pudor catellæ.
Ignorat Venerem: nec invenimus
Dignum tam tenera virum puella.
Hanc ne lux rapiat suprema totam,
Picta Publius exprimit tabella,
In qua tam similem videbis Issam,
Ut sit tam similis sibi nec ipsa.
Issam denique pone cum tabella:
Aut utramque putabis esse veram,
Aut utramque putabis esse pictam.

INTERPRETATIO.

Issa est lascivior passere Catulli. Issa est purior suavio columbæ. Issa est suavior omnibus puellis. Issa pretiosior est gemmis Indicis. Catella Issa est voluptas Publii. Credes hanc loqui. si queritur, habet sensum doloris & tristitia, collo domini innixa recumbit & dormit, sic, ut nulla suspiria audiuntur. Et impulsæ desiderio alvi, non fœdavit pallia ulla gutta: sed excitat dominum tenero pede, atque orat

deponi e lecto, & monet exonerari. Pudica catella tantam habet verecundiam. Non novit Venerem, nec reperimus maritum dignum puella tam delicata. Ne supremus dies auferat totam, Publius hanc offingit picta tabella, in qua spectabis Issam tam similem ut nec ipsa melius exprimat se. Tandem confer Issam cum tabella, vel credes utramque esse veram, vel credes utramque esse effictam.

NOTÆ.

Iffa.] Est nomen catellæ Publii.
Passere Catulli.] Tacite præfert Martialis hoc epigramma poematio Catulli, de passere Lesbæ, & poematio Stella de columba amicæ ejus. Vide epig. 8. supra.
Sentit tristitiam.] Sentit tristitiam nempe, & gaudium quibus afficitur Publius.
Pallia.] Propria erant Græcorum, quibus etiam Romani usi sunt in cœna, epig. 24. lib. 11.

Ad cœnam venies : sed sic divisa n. cumbes,
Vt non tangantur pallia nostra tuis.
 Et in lecto etiam palliis utebantur. Ovidius 1. amorum Eleg. 2.
Esse quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur
Strata ? nec in lecto pallia nostra sedent ?
Levari.] Onere scilicet ventris. Alii lavari.

Ad Velocem
 postulantem brevia epigrammata. CXI.

SCRIBERE me quereris, Velox, epigrammata longa.
 Ipse nihil scribis : tu breviora facis.

INTERPRETATIO.

O Velox, exposulas a me componi epigrammata longa. Ipse nihil componis : tu scribis magis concisa.

NOTÆ.

Scribere me quereris.] Præcedenti elegantissimo epigrammati, quod longius videbatur, recte subjicit hoc distichum, quo irridet Velocem quemdam qui nihil profusus scriberet. Vide epig. 77. lib. 2.

Ad Regulum
 doctum & pium. CXII.

CUM tibi sit sophiæ par fama, & cura deorum,
 Ingenio pietas nec minor ipsa tuo.
 Ignorat meritum dare munera qui tibi librum,
 Et qui miratur, Regule, thura dari.

INTERPRETATIO.

CUM æstimeris aque sapiens ac cultor deorum, nec habeas pietatem inferiorem tuo ingenio : qui miratur donari tibi librum, & thura, nescit afficere merita aonis.

NOTÆ.

Cum tibi sit.] Liber virum doctum, religiosum vero decet thus, quo dū coluntur, unde stolidus erat qui miraretur hujusmodi munera a Martiale mittere ad Regulum doctum juxta ac pium.

In Priscum
 avarum. CXIII.

CUM te non nossem, dominum regemque vocabam :
 Cum bene te novi, jam mihi Priscus eris.

INTERPRETATIO.

CUM te non haberem cognitum, appellabam herum & regem : cum bene te cognovi, jam appellabo te Priscum.

NOTÆ.

Jam mihi.] Cum noverim te hominem fordidum atque avarum, jam honoris causa non dominum & regem, sed proprio nomine Priscum appellabo. Lib. 2. epig. 68.
Quod te nomine jam tuo saluto, quem regem & dominum prius vocabam, &c.

Ad lectorem
 ubi libri venales. CXIV.

QUÆCUNQUE lusi juvenis & puer quondam,
 Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi,
 Male collocare si bonas voles horas,
 Et invidie otio tuo, lector :
 A Valeriano Pollio petes Quinto,
 Per quem perire non licet meis nugis.

INTERPRETATIO.

QUÆCUNQUE olim puer & adolescens jocus sum, & apinas nostras, o lector, quas nec ipse jam notas habeo, posces a Quinto Pollio Valeriano, cujus opera mea ineptia vindicantur ab interitu, si cupies male insumere bonas horas, & te capiet invidia otii tui.

NOTÆ.

Apinas.] id est, nugas meas. Plinius lib. 3. cap. 11. Diomedes delevit urbes duas, quæ in proverbii ludicrum vertere, Apinam & Tricam. Epig. 1. lib. 14. Sunt apina tricaque, & si quid vilius istis.

Ad Faustinum
 de acerba morte Antullæ. CXV.

HOS tibi vicinos, Faustine, Telephorus hortos
 Fænius, & breve rus, udaq̃ue prata tenet.
 Condidit hic natæ cineres, nomenque sacra vitæ,
 Quod legis Antullæ, dignior ipse legi.
 Et Stygias æquum fuerat patrem isse sub umbras :
 Sed quia non licuit, vivit, ut ossa colat.

INTERPRETATIO.

O *Fausine, Telesphorus Fænius possidet* | *consecravit nomen Antulla quod legis.*
hos hortos tibi propinquos, & willam | *Par fuerat patrem petere umbras infernas,*
exiguam & prata humida. Hic reposuit | *sed quoniam fas non fuit, vivit, ut ven-*
filia cineres, & ipse dignior qui legeretur, | *retur ossa.*

NOTÆ.

Nomenque sacrauit.] Sepulchro nempe
 inscribebant D. M. S. *Diis Manibus Sa-*
crum, addito mortui nomine. Vide epig.
 89. supra.

Dignior ipse legi.] Ante filios mori de-
 bet pater, cujus nomen, non vero An-
 tulla filia sepulchro fuerat inscribendum;
 nempe non turbato ordine mortalitatis.

In Procillum
 invidum. CXVI.

QUÆDAM me cupit, invide Procille,
 Toto candidior puella cycno,
 Argento, nive, lilio, ligustro:
 Sed quandam volo nocte nigriorem
 Formica, pice, graculo, cicada.
 Jam suspendia sava cogitabas:
 Si novi bene te, Procille, vivis.

INTERPRETATIO.

O *Procille invide, me amat quendam* | *nigriorem nocte, formica, pice, graculo,*
puella candidior toto cycno, argento, | *cicada. Iam meditabarissuspendia fera:*
nive, lilio, ligustro: sed quamdam amo | *si intus te cognovi, o Procille, respiras.*

NOTÆ.

Ligustrum.] Gallice *fleur de troisne.*
 Virgilius ecloga 2.
Alba ligustra cadunt.

Vivis.] Alii legunt *vives*, id est non
 suspendes te, cum me nigræ puellæ amo-
 re perditum videas: etenim præ invidia

moriturus erat ille Procillus, si didicisset
 Martialem amari a formosissima puella
 quam vicissim redamasset: hæc quippe
 est natura invidorum ut alterius felicita-
 tem doleant, malo autem latentur.

De Antulla
 rapta morte immatura. CXVII.

HOC nemus æterno cinerum sacrauit honore,
 Fænius, & culti jugera pauca foli.
 Hoc tegitur cito rapta suis Antulla sepulchro:
 Hoc erit Antullæ mistus uterque parens.
 Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agellum:
 Perpetuo dominis serviet iste suis.

INTERPRETATIO.

F *Oenius perpetuo decore cinerum dedi-* | *agri exculti. Antulla suis velociter abla-*
cavit hunc lucum, & pauca jugera | *ta conditur hoc tumulo, eodem uterque*

parens conjunctus erit Antulla. Si aliquis | *illum; iste serviet suis dominis ater-*
expetit hunc agellum, suadeo ne speret | *num.*

NOTÆ.

Æterno honore.] quod sepulchra in
 æternum sacra essent.

Hoc erit.] pro more veterum qui sole-
 bant eodem tumulo eos condere quos
 mutuus amor viventes conjunxisset. Vide
 epig. 71. lib. 10.

Perpetuo dominis.] Ager enim sepul-
 chro destinatus sacer erat, nec alienari
 poterat, imo nec aliquando sequebatur
 heredes. H. EXT. N. S. heredes exter-

nos ne sequatur. Horatius sat. 8. lib. 1.
Hoc misera plebi stabat commune
sepulchrum
Pantolabo scurra, Nomentanoque ne-
poti,
Mille pedes in fronte, trecentos cip-
pus in agrum
Hic dabit, heredes monumentum ne
sequeretur.

In Luperum
 avarum ubi libri venales. CXVIII.

OCCURRIS quoties, Luperce, nobis:
 Vis mittam puerum subinde dicis,
 Cui tradas epigrammaton libellum,
 Lectum quem tibi protinus remittam.
 Non est, quod puerum, Luperce, vexes.
 Longum est, si velit ad Pyrum venire,
 Et scalis habito tribus, sed altis.
 Quod quaris, propius petas licebit:
 Argi nempe soles subire letum.
 Contra Cæsaris est forum taberna,
 Scriptis postibus hinc & inde totis,
 Omnes ut cito perlegas poëtas.
 Illinc me pete: ne roges Atrectum,
 Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
 De primo dabit, alterove nido
 Rasum pumice, purpuraque cultum
 Denariis tibi quinque Martialem.
 Tanti non es, ais, sapias, Luperce.

INTERPRETATIO.

O *Luperce, quoties nobis venis obviam,* | *officina e regione fori Cæsaris, hinc & inde*
statim interpellas, placet mittam ser- | *januis totis inscriptis, ut celeriter perle-*
vum tibi, cui des librum epigrammatum, | *gas omnes poetas. Illinc postea me, ne qua-*
quem cum legero statim remittam? O Lu- | *ras Atrectum: sic vocatur dominus ta-*
perce, non est quod defatiges servum. | *bernas: denariis quinque de primo*
Longinquum est, si cogitet venire ad Py- | *aut secundo nido tradet tibi Martialem*
rum, domicilium habeo tribus scalis, sed | *abrasum pumice, & purpura ornatum.*
excelsis. Poteris postea propius quod rogas: | *Non tanti vales, inquis: O Luperce, sa-*
nimirum consuevisti adire Argiletum. Est | *piens es.*

NOTÆ.

Ad Pyrum.] nomen regionis in qua habitabat Martialis, alii insigne esse ædium putant: alii legunt *ad pilam*, ut epig. 23. lib. 5.

Sed Tiburtina sum proximus accola pila.

Et scalis habito.] hoc est in cœnaculo alto, de quo epig. 19. supra.

Argi letum.] Tmesis est seu divisio: *Argiletum* est regio quædam urbis ubi habitabat bibliopola Atrectus epig. 4. supra,

Argiletanas mavis habitare tabernas. Scriptis postibus.] in quibus nempe in-

scripta erant librorum venalium nomina, ut hodie apud nos.

Ne roges Atrectum.] Ne sit opus rogare alios nomen bibliopolæ, Atrectus vocatur. Alii legunt *me roges Atrectum*, hoc est me petas a bibliopola Atrecto. Alii *nec roges Atrectum*.

De primo dabit.] hoc est de primo vel secundo armario.

Tanti non es.] hoc est, tui libri non valent quinque denariis.

Sapis.] Non tam laudat Lupercum, quam fordes ejus & avaritiam irridet.

Ad Cæcilianum

apud quem extenuat sua epigrammata. CXIX.

CUI legisse satis non est epigrammata centum,
Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

INTERPRETATIO.

O Cæciliane, cui non sufficit evoluisse centum epigrammata, nullum illi malum sufficit.

NOTÆ.

Cui legisse.] Longiorem hunc librum modeste excusat, & Cæciliano petenti *Callimachi apud Athenæum lib. 3. cap. 1. Magnum librum magno malo parum esse.*

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER II.

Ad Decianum, a quo reprehendi se fingit,
quod utatur hac epistola.

QUID nobis, inquis, cum epistola? parum ne tibi præstamus, si legimus epigrammata? quid hinc porro dicturus es, quod non possis versibus dicere? Video quare tragædi epistolam accipiant, quibus pro se loqui non licet: epigrammata Curione non egent, & contenta sunt sua, id est, mala lingua. In quacumque pagina visum est, epistolam faciunt. Noli ergo, si tibi videtur, rem facere ridiculam, & togam saltanti inducere personæ. Denique videas, ante delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos sedeo qui protinus reclamant. Puto mehercule, Deciane, verum dicis, **Quid**, si scias, cum qua, & quam longa epistola negotium fueris habiturus? Itaque quod exigit, fiat. Debebunt tibi, si qui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non lassè pervenient.

INTERPRETATIO.

Quid nobis rei est, inquis, cum epistola? an parum meremur de te, si evolimus epigrammata? sed quid hinc dicturus es, quod nequeas exponere carminibus? scio cur tragædi utantur epistola, quibus non est permixtum explicare suas cogitationes: curione non est opus epigrammatibus, & sufficit ipsis sua, hoc est, improba lingua. In quacumque pagina lubet, scribunt epistolam. Ne igitur, si ita censes, facias rem absurdam, nec accommodes togam personæ saltanti. Tandem animadvertas, an ferula tibi placeat contra retiarium. Ego sedeo inter illos, qui statim contradicunt. O Deciane, mehercule, opinor, loqueris verum, quid, si teneas, cum qua & quam longa epistola ratio tibi intercessura fuerit? quamobrem fiat, quod postulas. Si qui incurrerint in hunc librum, de te promerebuntur, quod non defatigati accedent ad primam paginam.

NOTÆ.

Quid nobis.] Fingit poeta Decianum, tur epistola in principio hujus libri, cum de quo epig. 40. lib. 1. mirari, quod utatur mentem suam versibus explicare possit.

Quibus pro se loqui.] Ideo nempe epistola utuntur tragœdi, ut aliqua de re auditores, vel lectores moneant, quod in tragœdia præter argumentum fabulæ, nihil ipsis proloqui liceat.

Curione non egent.] hoc est, præcone qui palam legeret epistolam, qua se vel populo, vel principi commendarent tragœdi. De curione Plinius secundus epist. 7. lib. 4. Scripsit publice ut e curionibus eligeretur vocalissimus aliquis ex ipsis qui legeret eum populo, librum intellige, quem scripserat Regulus de vita filii sui mortui.

Mala lingua.] hoc est, mordaci & libera, qua mentem suam ubique aperire potest epigrammarum scriptor.

Et togam saltanti.] Gravitatis & dignitatis causa cives Romani utebantur toga, qua ridiculum pantomimum indui non convenisset. Idcirco poeta epig. 24. lib. 6. irridet quemdam Carisianum, qui Saturnalium tempore togatus ambulabat, dum alii positis togis syntheses induerent. Sensus est, noli versibus tuis orationem fo-

lutam accommodare, hoc enim indecorum videtur.

Contra retiarium ferula.] id est, inquit Lipsius Saturnalium sermonum lib. 1. cap. 15. rudis contra tridentem: rudis autem gladius erat e ligno, retiarius vero tridente ferreo utebatur. Juv. sat. 8. Movet ecce tridentem. Idem Lipsius Saturnalium sermonum lib. 2. cap. 8. tridens enim sive fuscina illi, pro gladio, Domitius existimat proverbium hoc dici in eos qui infirmo præsidio contra maxime instructum pugnabant: sic contra obtrectatores epistola defendere se non debuit Martialis, sed epigrammate, quo vehementior erat. Sensus est, inquit Raderus: operam ludes, poeta, si te epistola contra Zoilos defendes, ego primus reclamo, & dissuadeo.

Puto mehercule.] Deciano respondet Martialis, & assentitur atque ita epistolam, quam longam erat facturus, breviter concludit.

Ad librum suum de commodis libri brevis. I.

TERCENTENA quidem poterat epigrammata ferre: Sed quis te ferret, perlegeretque liber? At nunc succincti quæ sunt bona disce libelli. Hoc primum est, brevior quod mihi charta perit. Deinde quod hæc una peragit librarius hora, Nec tantum nugis serviet iste meis. Tertia res hæc est, quod si cui forte legeris, Sis licet usque malus, non odiosus eris. Te conviva leget misto quincunce: sed ante Incipiat positus quam tepuisse calix. Esse tibi tanta cautus brevitate videris. Hei mihi, quam multis sic quoque longus eris.

INTERPRETATIO.

Libelle, valebas quidem capere trecenta epigrammata; at quis te toleraret; & evolveret totum? sed nunc accipe qua sunt commoda brevis libri. Hoc primum est, quod minor est jactura mea charta; præterea quod scriba transcribit hæc una hora, nec tandiu iste occupabitur meus ineptis. Tertium commodum hoc

est, quod si quis forsan te evolvet, quamvis semper sis inutilis, non eris molestus. Conviva te evolvet misto quincunce: sed priusquam tepescat positum poculum. Tanta brevitate existimas te tutum, hei mihi, hoc etiam modo quam multis videberis prolixus.

NOTÆ.

Ferre.] Priori versu continere, posteriore pati & tolerare significat. Si cui.] Si ab aliquo legeris. Misto.] Etenim aqua calida vinum di-

luebant antiqui; quincunx autem quincuecyathos continet, liber itaque meus legetur antequam vinum aqua calida fervens reducatur ad teporem.

Ad Cæsarem Domitianum, cujus triumphum de Dacis celebrat. II.

CRETA dedit magnum, majus dedit Africa nomen, Scipio quod victor, quodque Metellus habet. Nobilius domito tribuit Germania Rheno, Et puer hoc dignus nomine Cæsar eras. Frater Idumæos meruit cum patre triumphos: Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua est.

INTERPRETATIO.

Creta imposuit magnum nomen, Africa majus, quo appellatus est Metellus, & quo appellatus est victor Scipio. De victo Rheno Germania dedit clarius no-

men, & hoc merebaris puer, o Cæsar. Frater meritis est triumphos Idumæos cum patre, tibi soli debetur laurea qua conceditur ex Dacis.

NOTÆ.

Creta.] Nomen Cretensis a devicta Creta traxit Iucius Metellus: ab Africa vero domita Africanus dictus est Scipio. Nobilius.] Domitianus admodum juvenis, devictis Germanis qui Rhenum accolunt, nobilius Germanici cognomen assecutus est: Germani quippe Afris & Cretensibus bellicosiores sunt. Vide Suetonium in Domitiano cap. 2. & Tacitum lib. 4. historiar.

Frater.] Titus scilicet qui cum patre Vespasiano Judæos domuit. Suetonius in Tito cap. 6. Solus vero Domitianus Dacos subegit. Dacia hodie complectitur Transylvaniam, VValachiam, & Moldaviam. Idumæos.] Idumæa regio Palæstinæ inter Arabiam Petram & Ægyptum, a qua Judæi dicti sunt Idumæi.

Ad Sextum debitorem pauperem. III.

SEXTÆ, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur. Debet enim, si quis solvere, Sexte, potest.

INTERPRETATIO.

Sexte, non es in are alieno; non es, concedimus; nam, Sexte, si quis solvendo est, in are alieno est.

NOTÆ.

Debet enim.] Qui solvendo non est, nihil debet, quod scilicet nihil auferri possit ab eo qui nihil habeat. Lib. 9.

epig. 105. Quod tibi non possum solvere, Phœbe, meum est.

In Amianum
quem incesti accusat. IV.

O Quam blandus es, Amiane, matri!
Quam blanda est tibi mater, Amiane!
Fratrem te vocat, & soror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?
Quare non juvat hoc, quod estis, esse?
Lusum creditis hoc, jocumque: non est
Mater, quæ cupit esse se forem;
Nec matrem juvat esse, nec sororem.

INTERPRETATIO.

O Amiane, quam suavis es matri! **O** Amiane, quam suavis est tibi genitrix! te appellat fratrem, & soror appellatur. Quare nomina lasciviora vos mo-

vent? Cur non placet esse quod estis? Hoc putatis esse festivitatem & facetium: non est genitrix qua expevit se esse sororem, nec placet ut sit mater nec soror.

NOTÆ.

[Fratrem te vocat.] Fratris & fororis nomine turpitudine tegebatur. Vide epig. 20. lib. 12. & epig. 65. lib. 10.
[Sororem.] In penultimo versu amicam interpretare: in ultimo intellige proprie hoc sensu, nollet esse mater nec soror, sed uxor.

Ad Decianum
cujus videndi desiderio teneri se dicit. V.

NE valeam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed duo sunt, quæ nos distinguunt millia passum.
Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum sis quoque, sæpe negaris:
Vel tantum caussis, vel tibi sæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire.
Ut te non videam, quatuor ire piget.

INTERPRETATIO.

Dispeream, o Deciane, ni cupiam tecum versari totis diebus & totis noctibus. Sed sunt duo mille passus qui nos disjungunt. Hi quatuor sunt, cum reversurus iter faciam. Crebro non es domi, etiam

cum sis, crebro dicervis abesse: aut duas operam caussis duntaxat, aut frequenter tibi. Nihilominus non tædet emetiri duo miliaria, ut fruatur tuo conspectu; sed tædet emetiri quatuor, ut non fruatur.

NOTÆ.

[Cum sis quoque.] Sic acute carpit Decianum, qui dum sibi vel forensibus orationibus vacaret, salutantes excludebat.

Ad Severum
lectorem oscitantem. VI.

I Nunc, edere me jube libellos,
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas *ἐχάτῳ χρόλιν* Severe,
Et longas trahis oscitationes.
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
Rapta scribere, sed Vitellianis.
Hæc sunt singula, quæ sinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis.
Quid prodest mihi tam macer libellus,
Nullo crassior ut sit umbilico.
Si totus tibi triduo legatur?
Nunquam deliciæ supiniore.
Lassus tam cito deficis viator,
Et cum currere debeas Bovillas,
Interjungere quæris ad Camœnas.
I nunc, edere me jube libellos.

INTERPRETATIO.

I Nunc, roga me publicem libros, duabus paginis vix a te lectis, o Severe, inspicias finem libri, & ducis oscitationes longas. Hæc sunt quæ, relegente me, consueveras erepta describere, sed Vitellianis. Hæc sunt singula quæ sinu gestabas per omnia convivia, per theatra. Hæc sunt aut elegantiora, si tamen quadam igno-

ras. Quid me juvat liber adeo tenuis, ut nullo umbilico densior sit, si triduum insumas ad illum legendum totum? Nunquam voluptas ignavior. Tam celeriter defatigatus viator langues, & cum tibi currendum sit Bovillas, vis immorari ad Camœnas. I nunc, roga me ut publicem libros.

NOTÆ.

[I nunc.] Formula indignantis & insultantis, epig. 43. lib. 1.

[*ἐχάτῳ χρόλιν*] τὸ ἐν ἑκάτῳ χρόλῳ γεγραμμένον, id est, quod in ultima parte scriptum est: hoc est vix una aut altera pagina lecta, fastidii signa jam ostendis: Correxerit Scaliger *ἐχάτῳ χρόλιν*, & interpretatur partem postremam adglutinatam: sed hæc ipsa interpretatio ostendit verius esse Salmasii *ἐχάτῳ χρόλιν*; nam κόλλα gluten, non χρόλιν. Sic alii.

[Sed Vitellianis.] Vitelliani erant pugillares, quibus res amatoriarum & lascivarum scribebantur. Vide epig. 8. lib. 14.

[Rapta.] Alii raptim metri causa, ut

aiunt, sed vocalis brevis ante duas consonantes potest produci. Sic miratur Poëta, quod tam cito Severus defatigetur lectione epigrammatum, quæ aliis recitata tanta festinatione scribebat in suis pugillaribus. Alii rapta exscribere.

[Hæc sunt.] Singula epigrammata magnificabat Severus: in unum vero librum redacta fastidiebat: quod absurdum videtur.

[Per convivia.] ubi nempe recitabantur: sinu ferre significat carum habere, epig. 5. lib. 3.

[Si qua nescis.] Si tamen quadam sunt epigrammata, quæ nondum legeris.

Nullo umbilico.] de quo dictum supra epig. 67. lib. 1. hoc est, frustra curavi ut liber umbilici crassitudinem non excederet, si tamen tu delicatus & supinus lector triduum illi legendo infumas. Far-nabius.

Si totus.] Videtur legendum toto.

Supiniores.] hoc est segnes, & oscitanter perceptæ.

Bovillas.] urbs est in Latio. Plinius lib. 3. cap. 5. hodie *Babuca*.

Interjungere.] Significat iumenta solvere a iugo. Lib. 3. epig. 67.

*Exarsitque dies, & hora lassos
Interjungit equos meridianæ.*

Seneca de tranquillitate vitæ: *Quidam interjuxerunt, & in pomeridianas operas aliquid levioris opera distulerunt.* Alii minus bene iter jungere. Sensus est, non uno decursu perlegis tenuem librum, sed oscitanter hæres, & differs in triduum.

Camænas.] Templum Camænarum erat Bovillas inter & Urbem: Sensus est, meos versus legere vix incipis, & jam defatigatus es.

In Attalum

cujus jactationem irridet. VII.

DECLAMAS belle: causas agis, Attale, belle.
Historias bellas, carmina bella facis.
Componis belle mimos, epigrammata belle,
Bellus grammaticus, bellus es astrologus.
Et belle cantas, & saltas, Attale, belle.
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle.
Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

INTERPRETATIO.

O Attale, bene recitas: bene dicis causas, Componis historias egregias, & versus elegantes. Bene facis mimos, bene epigrammata, bonus es Grammaticus, bonus Astrologus. Bene cantas, & bene, o

Attale, agis choreas. Peritus es arte lyræ, & arte pilæ. Cum nihil agas bene, nihilominus bene agis cuncta. Placeat, proferam, quid sis? Magnus es ardelio.

NOTÆ.

Declamas.] Declamatio est domestica exercitatio, & umbratilis, quo in genere pueri apud magistros exercentur. De Attalo jam dictum lib. 1. epig. 80.

Mimos.] Poëmata ridicula in quibus solus risus quærebatur.

Magnus es ardelio.] Proverbialiter ar-

deliones vocantur illi qui in nihil agendo toti occupati sunt: hoc nomen alii deducunt ab ardore & impetu tentantis multa, nihil vero perficentis: alii ab ardeola ave, quæ sapissime diu alas quætiens, in aëre veluti pendet, nec loco movetur.

Ad Lectorem

quem accusat, se vero excusat. VIII.

SI qua videbuntur chartis tibi, lector, in istis,
Sive obscura nimis, sive Latina parum:
Non meus est error: nocuit librarius illis,
Dum properat versus annumerare tibi.
Quod si non illum, sed me peccasse putabis:
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamen mala sunt: quasi nos manifesta negemus:
Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis.

INTERPRETATIO.

O Lector, si judicaveris quadam in istis chartis aut nimium obscura, aut parum Latina: mea non sunt menda: scriba obfuit carminibus, dum festinat representare illa tibi. Quod si credis illum non

errasse, sed me; tunc ego existimabo te heberem ingenio. Nihilominus ista mala sunt: quasi non fateamur rem evidentem? hæc quidem mala sunt, sed tu non componis elegantiora.

NOTÆ.

Librarius.] Poëta versus, quos in taberna venderet bibliopola, transcribebant librarii, & præ nimia festinatione menda plura faciebant, versus quippe aliquando integros præteribant, aut loco mutabant.

Tunc ego te.] Ramiresius legit forte minus bene *numme ego te credam cordis habere nihil?* id est, inquit, si dixeris me peccasse, te cordatum, & sapientem judicabo. Ex conclusione autem evidenter colligitur, quod poëta non se hic

pro more solito vituperet, sed facete irrideat hebetem lectorem.

Ista tamen.] Instat lector, sed tui versus mali sunt, nec librarii vitio, sed tuo.

Quasi nos manifesta.] Respondet Poëta malos quidem esse suos versus, sed ab ipsis censoribus elegantiores non componi. Legunt alii, *Quæ si manifesta negamus.* Quam lectionem non intelligo. Alii, *qui sic manifesta negemus?* Videtur bona hæc lectio.

De Nævia

amica. IX.

SCRIPSI, rescripsit nil Nævia. non dabit ergo?
Sed puto, quod scripsi, legerat. ergo dabit.

INTERPRETATIO.

Scripsi, Nævia nihil rescripsit. Ergo non concedet? Sed, opinor, legerat quod scripsi ergo concedet.

NOTÆ.

Legerat.] Epistolas enim ab amatore missas cum legit puella, se non inexorabilem fore indicat. Ovidius lib. 1. de arte amandi:

Legerit, & nolit rescribere: cogere noli:

Tu modo blanditias fac legat ipsa tuas.

Quæ voluit legisse, volet rescribere dictis.

Per numeros veniunt ista, gradusque suos.

In Postumum
male olentem. X.

BASIA dimidio, quæ das mihi Postume labro,
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium:
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Postume, dimidium.

INTERPRETATIO.

O Postume, placent oscula quæ mihi libas dimidio labro: permitto hinc etiam tollas dimidium, placetne largiri majus donum, atque inexplicabile. **O** Postumi, serva tibi totum hoc dimidium.

NOTÆ.

Quæ das.] Alii quod das. Videat lector. iste Postumus, de quo iterum epig. 12. *Hoc tibi habe.*] Male quippe olebat & 21. infra.

In Selium
mœstum quod domi esset cœnaturus. XI.

QUOD fronte Selium nubila vides, Rufe,
Quod ambulator porticum terit serus,
Lugubre quiddam quod tacet piger vultus,
Quod pene terram tangit indecens nasus,
Quod dextra pectus pulsât, & comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris.
Uterque natus vivit & precor vivat.
Salva est & uxor, sarcinæque, servique:
Nil colonus, villicusque decoxit.
Mœroris igitur causa, quod domi cœnat.

INTERPRETATIO.

O Rufe, quod spectas Selium vultu obscuro, quod tardus ambulator emittitur porticum, quod frons iners silet quiddam funestum, quod nasus turpis fere demissus est ad terram usque, quod manus percussit pectus, atque evellit capillos; ille non deslet mortem amici, aut fratris. Uterque filius fruitur vita, & opto ut fruatur. Incolumis est uxor, & suppellex; & mancipia salva sunt: colonus, & cumstos villa nihil dilapidavit, ergo doloris ratio est, quod cœnat domi.

NOTÆ.

In Selium.] Alii, ad Rufum de Selio cœnicipeta.

Porticum.] Europes sane, ubi plerique divites ambulabant, a quibus ad cœnam invitari se sperabat Selius. Vide epig. 14. infra.

Lugubre quiddam.] Vultus nempe præ-

se fert signa tristitiæ.

Quod pene.] Per hyperbolen ostendit poeta, quam demitteret caput Selius præ pudore, & mœstitia, quod a nemine invitaretur ad cœnam.

Quod domi cœnat.] Alii, Mœroris agitur causa qua? domi cœnat. Judicet lector.

In Postumum
foetidum. XII.

ESSE quid hoc dicam, quod olent tua basia myrrham,
Quodque tibi est nunquam non alienus odor?
Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Postume, semper:
Postume non bene olet, qui bene semper olet.

INTERPRETATIO.

Quid colligam: ex eo, quod odor myrrha inest tuis osculis, & ex eo quod semper: o Postume, quod bene oles, per habes odorem externum? in eo mihi subest suspicio, o Postume, quod bene oles semper: o Postume, qui semper bene olet, non bene olet.

NOTÆ.

Non bene olet.] Sic carpit Postumum, qui animæ suæ foetorem, atque oris spurcitiem unguentorum accito odore diffimulare conabatur. Vide epig. 55. lib. 6.

Ad Sextum
debitorem litigiosum. XIII.

ET judex petit, & petit patronus.
Solvam censeo, Sexte, creditori.

INTERPRETATIO.

ET judex exigit, & patronus exigit. **O** Sexte, suadeo ut satisfacias creditori.

NOTÆ.

Et judex petit.] Nolentem solvere debita Sextum carpit, simul & Romanos Judices, qui pecuniam a litigantibus extorquerent. Præstat ergo, inquit Poëta, absque hac lite uni creditori satisfacere, quam tribus, judici, patrono, & creditori, si litigaveris.

*Ad Paulinum de Selio
parasito. XIV.*

NIL intentatum Selius, nil linquit inausum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit ad Europen, & te, Pauline, tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hinc quoque deceptus Memphitica templa frequentat,
Assidet & cathedris mœsta juvenca tuis.
Inde petit centum pendencia tecta columnis,
Illinc Pompeii dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti,
Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi:
Nam thermis iterum cunctis, iterumque lavatur;
Omnia cum fecit, sed renuente deo.
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi ferum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector lascive, puellam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Tante, voca.

INTERPRETATIO.

Selius nihil non molitur, nihil non audent, quoties sentit jam sumendam esse cœnam domi. Proferat ad Europen, & te, o Pauline, laudibus assidue extollit, & tuos pedes Achilleos. Si nihil profuit Europe, tum transfert se ad Septa, si quid proficiat Phyllirides & Æsonides. Hinc etiam frustratus adit ad Memphiticas, & sedet prope tuas cathedras, o juvenca tristis. Inde adit porticum innixam cen-

tum columnis, illinc munera Pompeii, & lucum duplicem. Nec contemnit balnea Fortunati, nec Fausti, nec tenebras Grylli, & Æoliam Lupi. Rursum enim & rursum abluitur in balneis omnibus; cum peregit omnia, sed adversante numine. Ablutus redit ad buxeta Europes tepentis, si quis amicus sero ambulet illic. O Tante vector libidinose, oro per te & per tuam puellam, tu invita Selium ad cœnam.

NOTÆ.

Currit ad Europen.] prope campum Martium porticus fuit, in qua picta erat Europes a Jove in taurum converso raptæ fabula. Strabo lib. 5. *Ἐὐρώπης δὲ τῆς τῆς πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἐστὶν ἀρχαῖα, ἢ ἀλλο πρὸς τὸν Ἰσθμὸν, ἢ τῶν ἀρχαίων, &c.* Prope hunc campum, Martium nempe, alius est campus, porticusque circumcirca permulta, tum luci, theatra tria, &c. De hoc Selio vide epig. 11. supra. Sensus est, Quocumque ibat Selius ut inveniret aliquem, a quo ad cœnam invitaretur.

Achilleos pedes.] h. e. celeritatem tuorum pedum, quam passim Achilli tribuit Homerus: *ποδὸς ὠκίης Ἀχιλλεύου*, velox pedibus Achilles. In campo Martio cursu se exercebant Romani. Lege Strabonem loco citato.

Si nihil Europe.] Si nullum illic reperiat a quo invitetur, se confert ad Septa, quæ & ovilia dicta, loca nimirum tabulis vallata, in quibus populus Romanus suffragia laturus claudébatur.

Si quid Phyllirides.] In Septis sane fuit

porticus in qua Argonautarum fabula miro artificio erar depicta: inter Argonautas vero fuit Chiron Neptuni & Phylliræ filius, & Jason ab Æsone procreatus, unde Æsonides dicitur. De his picturis fuse agit Plinius lib. 35. cap. 10.

Memphitica.] hoc est Ægyptia: Memphis urbs Ægypti clarissima, de qua epig. 1. lib. Spect. Juven. sat. 6. v. 530.

ut spargat in ade

Isidis, antiquo qua proxima surgit ovili.

hoc est, prope Septa in campo Martio erat templum Isidis.

Mœsta juvenca.] Io, ut legitur apud Ovidium lib. 1. Metam. Inachi fluvii filia, a Jove fuit compressa, & in vaccam deinde mutata transit in Ægyptum, ubi regi Osiridi nupsit, cujus mortem ita deflevit, ut suis lacrymis Nilum auxerit, teste Pausania in Phocicis. Vide Strabonem lib. 17. Reineccius de Argivorum origine & nomine sic ait: Ex Jaso rege nascitur Io, quæ destinata Junonis sacerdotio, seu Phœnicum raptu, seu spontanea migratione ad Ægyptum appellit, ubi Telegano matrimonio juncta Epaphum parit, & novo Isidis nomine honoratur. Cognomentum *Isis* in Io repetitum propter ejus merita & virtutem: nam quæ prima id habuit, cum Osiride, quod nomen aliqui a Mizraim gentis

conditore, propagant, fuisse scribitur. Unde postea Antonius cum se Osiridem nominaret, Cleopatram Isidem dixit.

Centum columbis.] Alii porticum Vipsanam de qua epig. 109. lib. 1. & epig. 20. lib. 3. Alii Corinthiam Cn. Octavii fuisse existimant.

Illinc Pompeii.] Porticum Pompeiam intellige. Vide Plinium lib. 35. cap. 10. Ovidium lib. 1. de arte amandi:

Tu modo Pompeia lentus spatiare sub umbra.

Nemusque duplex.] Vide locum Strabonis supra citatum, ubi agit de lucis. Alii intelligunt duos Pompeii hortos de quibus Cicero pro Milone.

Fortunati.] qui fuit balneator quidam ignobilis, sicut Faustus.

Nec Grylli.] Cujus tenebrosa erant balnea. Vide epig. 60. lib. 1.

Æoliamque.] Balnea sane habuit Lupus eo in loco ubi ventus flaret vehemētissimus, unde vocat Æoliā a regia Æoliæ regis ventorum.

Europes tepida.] quia post meridiem illic plerique apricabantur. Vide epig. 20. lib. 3.

Voca ad cœnam.] Adime vitam Selio: nam si cœnabit cum Jove, e vita discedet: quod urbane dixit, cum aliud sentire videretur.

*In Hermum
hominem spurcum. XV.*

QUOD nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non superbe.

INTERPRETATIO.

O Herme, benigne agis, non arroganter, quod nemini propinas tuum poculum.

NOTÆ.

Quod nulli.] Potes intelligere Hermi calicem fuisse venenatum; vel quod magis placet os illius foetidum fuisse. Pro-

pinare, est proprie prægustato leviter vino poculum alteri offerre.

In Zoilum
agrotum ut stragula ostentaret. XVI.

ZOILUS agrotat: faciunt hanc stragula febrem.
Si fuerit sanus, cocchina quid facient?
Quid torus a Nilo, quid sindone tinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omneis.
Vis fieri sanus? stragula fume mea.

INTERPRETATIO.

Zoilus morbo laborat; peristromata parrunt febrem. Si saluus fuerit, quid facient cocchina? quid thalamus a Nilo, quid sindon olenti tinctu? quid invale- *tudo demonstrat prater divitias insanus? quid rei est tibi cum medicis? remove omnes Machaonas. Cupis-ne bene valere? accipe mea peristromata.*

NOTÆ.

Zoilus.] Ut opes lecti ostentaret, agrotum se simulabat. Invidi, obrectatores, ostentatores Zoili dicti sunt a Zoilo quodam, qui injuriosos in Homerum commentarios scripsit Ælianus lib. 11. cap. 10. variar. histor.
Cocchina.] Stragula nimirum cocco tincta.
Si fuerit sanus.] Si valeret, stragula cocco tincta ostendere non posset.
Quid torus.] Lecti scilicet ornamentum maximi pretii habebatur, si ex lino Ægyptio; unde dicitur torus a Nilo, id est ab Ægypto.
Quid sindone tinctus.] hoc est, quid sindon olenti tinctura? alii legunt *cinctus*, id est, torus cinctus sindone tincta murice olenti. Baysius de re vestiaria. *Sindon*, inquit, est amictus ex lino Ægyptiaco, sic dicta, ut opinor, quia primum in Sidone urbe hujusmodi amictus fieri cœpit. Ob id Tyria dicta epig. 19. lib. 4.
Machaonas.] Medici sic dicti sunt a Machaone filio Æsculapii.
Vis fieri sanus.] Ad mentem, & ad corpus refer. Vide epig. 84. lib. 6.
Sume mea.] Quoniam ea ostentare non cupies; sunt enim vilissima, atque ita fies sanus: hoc est, non simulabis te agrotum.

Ad Amianum
de tonstrice faccularia. XVII.

TONSTRIX Suburæ faucibus sedet primis,
Cruenta pendent qua flagella tortorum,
Argique letum multus obsidet futor.
Sed ista tonstrix, Amiane, non tondet.
Non tondet, inquis? ergo quid facit? radit.

INTERPRETATIO.

Tonstrix habitat in aditu Subura, ubi sanguinolenta carnificum virga sunt suspensa, & ubi plures sutores occupant *Argiletum. Sed ista tonstrix, Amiane, non tondet. Non tondet, ais? Quid igitur agit? radit.*

NOTÆ.

Subura.] quædam urbis regio erat Subura.
Cruenta.] hoc est locus ubi rei puniebantur.
Argique letum.] Divisio est epig. 118. lib. 1. pro *Argiletum*, ubi multa erant futrina.
Non tondet.] Mœcha nempe quæ nec capillos, nec barbam, sed adolescentum pecunias radebat, id est eorum mansupium emungebat.
Inquis.] Amiani responsio. Alii, *Non tondet, inquam: quid ergo facit? Radit.*

In Maximum
captatorem servilem. XVIII.

CAPTŌ tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cœnam:
Tu captas aliam. jam sumus ergo pares,
Mane salutatam venio: tu diceris illæ
Ante salutatam. jam sumus ergo pares.
Sum comes ipse tuus, tumidique anteambulo regis,
Tu comes alterius. jam sumus ergo pares.
Esse fat est servum: jam nolo vicarius esse.
Qui rex est, regem, Maxime, non habeat.

INTERPRETATIO.

O Maxime, aucupor tuam cœnam, heu erubesco, sed aucupor: tu aucuparis aliam. Igitur jam æquales sumus. Mane accedo salutatam dicturus: comperio te jam mansupium: jam nolo esse vicarius. Qui rex est, o Maxime, non habeat regem.

NOTÆ.

Sum comes.] Clientes enim regem suum seu patronum honoris gratia comitabantur.
Vicarius.] Alii erant servi ordinarii, qui conservos in suo peculio habebant, quos vicarios vocabant.
Qui rex est.] hoc est, qui dominus est, non serviat alteri domino, seu regem non habeat, epig. 32. infra.
Non bene, crede mihi, servo servituro amico, sit liber, dominus qui volet esse meus.

Ad Zoilum,
cujus cœna beari solos mendicos dicit. XIX.

FELICEM fieri credis me, Zoile, cœna:
Felicem cœna, Zoile, deinde tua?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoile, cœna facit.

INTERPRETATIO.

O Zoile, putas me beatum fieri cœna: tua? O Zoile, oportet eum convivam recumbere colli Aricino, quem beat tua cœna.

NOTÆ.

Debet Aricino.] Aricia in via erat Appia 160 stadiis ab urbe Roma in clivo sita. Strabo lib. 5. ubi erant multi mendici. Juv. sat. 4.

Cæcus, adulator, dirusque a ponte

satelles,
Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes.
Ludit in verbo *recumbere*, quod humi jacere, & mentæ accumbere significat,

De Paulo
plagiario. XX.

CARMINA Paullus emit, recitat sua carmina Paullus.
Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

INTERPRETATIO.

Paullus mercatus est versus; Paullus recitat suos versus. Jure enim possis appellare tuum, quod emas.

NOTÆ.

Nam quod emas.] Vide epig. 30. lib. 1. & epig. 12. lib. 6. Nam qui emit, rei

emta acquirit dominium. Festive plagiarium carpit.

In Postumum
malè olentem. XXI.

BASIA das aliis, aliis das, Postume, dextram.
Dicis, utrum mavis, elige? malo manum.

INTERPRETATIO.

Postume, libas oscula aliis, porrigis manum aliis: opta, inquis, utrum placet placet dextera.

NOTÆ.

Das dextram.] Quam tangant alii, nempe velut fidei, & amicitia pignus, vel quam osculentur; quod tamen soli imperatores & quidem superbi facere

solebant. Suetonius in Domitiano cap. 12.
Malo manum.] Quam basia tua male olentia. Epig. 10. & 12. supra.

De eodem,
Musas sibi nocere ait. XXII.

QUID mihi vobiscum est, ô Phœbe, novemque sorores?
Ecce nocet vati Musa jocosa suo.
Dimidio nobis dare Postumus ante solebat
Basia, nunc labro cepit utroque dare,

INTERPRETATIO.

Apollo, & novem Musæ, quid mihi rei est vobiscum? ecce Musa festiva officii suo poeta. Postumus prius consueve-

rat prabere oscula dimidio labro; cepit nunc prabere utroque.

NOTÆ.

Ecce nocet.] Antea enim dimidio tantum labro me osculabatur Postumus, epig. 10. supra, nunc vero propter ver-

sus me amat, atque impurum os suum totum mihi admovet.

De eodem,
cujus basia horret. XXIII.

NON dicam, licet usque me rogetis,
Quis sit Postumus in meo libello.
Non dicam, quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

INTERPRETATIO.

Non proferam in meo libro, quis sit Postumus; quamvis me assidue obsecris, non proferam. Quid enim mihi opus est injuriam facere illis osculis qua sunt sumere tantam vindictam?

NOTÆ.

Non dicam.] Causam reddit cur veterum nomen ficti hujus Postumi non proferat; quod nempe, inquit, sub amicitia specie libans mihi oscula male olentia de me pœnas & quidem acerbissimas sumeret.

In Candidum
ingratum. XXIV.

SI det iniqua tibi tristem fortuna reatum,
Squallidus hærebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patria damnatum excedere terra,
Per freta, per scopulos exsulis ibo comes.
Dar tibi divitias, ecquid sunt ista duorum?
Das partem, multum est. Candide, das aliquid?
Mecum ergo miser es, quod si Deus ore sereno
Annuerit: felix, Candide, solus eris.

INTERPRETATIO.

Si fors injusta tibi imponat criminatio-nem mœstam, horridus atque accusato pallidior adstabo. Si imperet condemnatum te discedere e terra patria, profugus socius sequar per maria, & scopulos. Tibi largitur opes. Num communicas ista me-cum? largirisne partem? Nimum est. Candide, donasne aliquid? Igitur mutua est inter nos calamitas. Quod si numen vultu placido assenserit: O Candide, solus eris beatus.

NOTÆ.

Squalidus hærebo.] hoc est, si reus factus fueris, ego mutata veste fordidatus quocumque te comitabor: rei autem sortidam vestem induebant, ut judices suos

tiosa. Legunt alii, & forte melius,

Cuique besterna sedet.

id est nova, ut nolet hunc servum hominem novum, & hodie primum nobilitatum. Hoc sensu Persius sat. 3. dixit *besternos Quirites* pro novis civibus. Judicet lector.

Lingula.] Auream vel argenteam fibulam ad formam lingulae intellige: lunatos autem calceos gestabant nobiles Romani, epig. 50. lib. 1.

Lunata nusquam pellis.

Non lasum.] Nam si lasum fascia cocinea, calceoque molliore fovisset, reprehensione caruisset. Raderus.

Splenia.] Emplastrum quaedam ex unguentis, vel medicamine aliquo ad capitis dolorem, vel oculorum morbum

adhibita: ut autem frontis honor & elegantia constaret, fascia candida adhibebatur, inquit Raderus. Porro quidam frontem linebant unguento, vel cerusa: deinde panniculum, sive fasciam ponebant, quod splenium dicebatur: a quibusdam existimatum oculorum operimentum ad arcendam nimiam lucem, Lib. 10. epig. 22.

Stellantem.] hoc est nitentem, splendentem propter candorem fasciae: vel a stellis fasciae seu splenio ornatus caussa attextis. Hæc Raderus. Legunt alii *stillantem*, hoc est frontem madidam fluentibus stillis unguenti Marcelliani.

Leges.] Ex literis fronti ejus inultis cognosces eum fuisse servum stigmatum.

In Caium

avarum. XXX.

MUTUA viginti tertertia forte rogabam,
Quæ vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur felixque, vetusque sodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, si causas egeris, inquit.
Quod peto da, Cai, non peto consilium.

INTERPRETATIO.

Forte petebam mutuo viginti tertertia, qua vel danti non erat molestum donum. Etenim petebam a divite, atque ab antiquo socio, & cujus arca premit divitias amplas. Ille mihi respondet, opulentus fies, si dixeris causas. O Cai, dona quod rogo, non rogo consilium.

NOTÆ.

Arca flagellat.] Turnebus lib. 21. cap. 4. Flagellare divitias, & flagellare annonam dicuntur, qui magnas arcis claudas opes tenent, & horreis fruges: quod invitæ velut verberibus, & carceribus coercitas erumpere foras non sinant. Vide epig. 13. lib. 5. epig. 18. lib. 1. & epig. 40. lib. 3. Papinius lib. 2. Sylvæ. *Non tibi sepultas insalix strangulat arca Divitias.*

XXXI.

In Ponticum

cujus servilem & timidum animum arguit. XXXII.

Lis mihi cum Balbo est, tu Balbum offendere non vis,
Pontice: cum Licino est, hic quoque magnus homo est.
Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæsaris ire times.
Abnegat & retinet nostrum Laronia servum:
Respondes, orba est, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, servo servitur amico.
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

INTERPRETATIO.

Litigo cum Balbo, o Pontice, tu non vis in offensa esse apud Balbum: cum Licino, hic etiam est vir magnus. Patrobas vicinus crebro populatur meum agellum: metuis aggredi libertum Cæsaris. Laronia denegat & servat mancipium nostrum & respondes, est sine liberis, opulenta, vetula, vidua. Mihi fidem adhibe, inhonestum est pati servitutem amici mancipii, qui cupiet esse herus meus, sit liber.

NOTÆ.

Lis mihi.] Acute carpit caussidicum hunc Ponticum, qui divitum gratia ductus opem suam negabat ipsi. Usus est poeta nominibus fictis, ut professus est epistola primi libri. De Licino Persius sat. 2. Patrobbi cujusdam liberti Neronis mentionem facit Suetonius in Galba cap. 20. Laronia vero meminit Juvenalis sat. 2. cujus orba hereditatem cum capteret Ponticus, in eam dicere volebat. *Non bene.*] epig. 18. supra. *Esse sat est servum: jam nolo vicarius esse.* Ergo deinceps Ponticum colere non vult poeta.

In Philænim

deformem. XXXIII.

CUR non basio te, Philæni? calva es.
Cur non basio te, Philæni? rufa es.
Cur non basio te, Philæni? lusca es.
Te qui basiat, hic, Philæni; fellat.

INTERPRETATIO.

Quare non osculor te, o Philæni? calva es. O Philæni, qui la, o Philæni? lusca es. O Philæni, qui te osculatur. . . .

NOTÆ.

Cur non basio te.] Deformem hanc basiat, quod ejus caput Priapi speciem mulierem irridet poeta quam ideo non præ se fert.

In Gallam
anum libidinofam. XXXIV.

CUM placeat, Phileros, tota tibi dote redemptus,
Tres pateris natos, Galla, perire fame.
Præstatur cano tanta indulgentia cunno,
Quem nec casta potest jam decuisse Venus.
Perpetuam di te faciant Philerotis amicam,
O mater, qua nec Pontia deterior.

INTERPRETATIO.

O Galla, cum ardeas Philerotem a te semper ames Philerotem, o genitrix, qua
conductum omni dote, sustines fame nec pejor Pontia.
interire tres filios . . . faxint dii

NOTÆ.

[Redemptus.] Forte illum ex servitute
redemerat; vel conduxerat ejus operas,
ut interpretatus sum.
[Galla.] Tam vetula erat, ut nec jam
de nuptiis legitimis cogitare debu-
erit: attamen tanta libidine ardebat,
ut in suum mœchum omne patrimonium
effunderet: sic ergo sibi decrepita
nimium indulgebat.
[Di te faciant.] Phileros veneficus
uxores suas veneno necabat: Mar-
tialis igitur quasi prædicens futurum
Gallæ interitum optat ex commiseratione,
ut perpetua sit Phileroti amica, id est
uxor. Lib. 10. epig. 43.
Septima jam, Phileros, tibi conatur
uxor in agro:
Plus nulli, Phileros, quam tibi red-
dit ager.
[Pontia deterior.] Juven. sat. 6. v. 637.
— sed clamat Pontia, feci,
Confit. or. puerisque meis aconita pa-
ravi.
Legunt alii Pontica, & Medeam inter-
pretantur quæ suos liberos crudeliter
necavit.

Ad Phœbum
varum XXXV.

CUM sint crura tibi simulent quæ cornua Lunæ,
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

INTERPRETATIO.

O Phœbe, cum habeas crura quæ representent cornua Lunæ,
in rhytio poteras abluere pedes

NOTÆ.

O Phœbe.] Cornibus Lunæ similia
crura habebat Phœbus, seu varus erat
diductis nempe poplitibus, plantis vero
coeuntibus: itaque dicit poeta posse Phœ-
bum in rhytio lavari: *puer* rhytum po-
culi genus est eornibus simile, sed pe-
foratum, ex quo tenuissime profluente
vino inferne bibitur. Rhytium vero est
diminutivum. De Rhyto agit Athenæus
lib. 10. & lib. 11.

In Pannicum
effœminatum. XXXVI.

PLECTERE te nolum, sed nec turbare capillos.
Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum.
Nolo virum nimium, Pannice, nolo parum.
Nunc tibi crura pilis, & sunt tibi pectora fetis
Horrida: sed mens est, Pannice, vulsa tibi.

INTERPRETATIO.

Nolum a te componi crines, sed nec mibi placet vir nimium, aut parum. Nunc
confundi. Non libet ut cutis niteat, crura horrescunt pilis, & stomachus pilis;
nec libet squaleat. Nec habeas barbam sed, o Pannice, habes animum depila-
mitrarum nec fontium. O Pannice, non tum.

NOTÆ.

[Nec tibi mitrarum.] Mitræ sunt or-
namenta mulierum. Sensus est: Ne
barbam omnino refeces fœminarum mo-
re: vel ne elegantius barbam componas,
ut solent homines effœminati. Plectere:
alii flectere.
[Barba reorum.] qui barbam promif-
sam & squalidam alebant, ut commise-
rationem excitarent.
[Nimium virum.] horridum & pilo-
sum, sed volo teneas medium. Ovidius
lib. 1. de arte amandi:
Forma viros neglecta decet.
[Mens vulsa.] Alii volsa. Metaphora
est: mens enim neque hirsuta, neque
vulsa est: at menti tribuit quod effœmi-
nato corpori convenit.

In Cæcilianum
belluonem. XXXVII.

QUIDQUID ponitur hinc & inde verris:
Mammas suminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alica sua palumbum.
Hæc cum condita sunt madente mappa
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otiosa turba.
Ullus si pudor est, reponere cœnam.
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

INTERPRETATIO.

Quicquid apponitur hinc & inde, rapis:
papillas suminis, & imbricem porci,
atque attagenam communem duobus, di-
midium mullum, atque integrum lupum,
& latus murenæ, & femur pulli, & pa-
lumbum stillantem sua alica. Cum hæc

involuta sunt mappa madida, seruo dantur portanda domum. Nos otiosa turba accumbimus. Si qua verecundia est, re-

stitue coenam: O Caciliane, non te invitavi cras.

NOTÆ.

Suminis.] Quod farcimen erat e pallis porcæ statim ab edito foetu interfecta, epig. 44. lib. 13.

Imbricemque porci.] Alii interpretantur vertebrum demptis costis, alii vero auriculam.

Attagenam communem.] Duobus convivis appositam: avis est saporis exquisiti epig. 61. lib. 13.

Mullum & lupum.] Pisces delicatos.

Alica.] Genus præstantissimi tritici, quo saginatus erat palumbus: hic sumitur alica pro pinguedine ipsa, vel pro condimento ex alica confectio quo perfusus erat

palumbus. Hac cum.] Solebant Romani ad convivium mappas ferre, & præcipue ii qui rogato convivii rege quosdam cibos ferre domum volebant, epig. 29. lib. 11.

Otiosa turba.] Collectivum nomen jungitur numero plurali: hoc est accumbimus otiosi, nihil habentes in quo dentes exerceamus.

Non vocavi.] Solœcisus est, sed argutissimus, cras non vocavi, nimirum non in crastinum, sed hodiernum diem te invitavi, ergo reponere coenam. Domitius reposuit vocavi cum legeretur vocabo.

In Linum quem oderat. XXXVIII.

QUID mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus? Hoc mihi reddit ager, te Line, non video.

INTERPRETATIO.

O Line, rogas quid percipiam ex Nomentano fundo? id percipio ex fundo, o Line, non te aspicio.

NOTÆ.

Non video.] Ut fugeret Linum sibi invisum, secedebat poeta in agrum, qui alioquin sterilis, satis tamen commodi præstabat, quod ipsi Lini conspectum auferret.

De muneribus mæchæ. XXXIX.

COCCINA famosæ donas, & ianthina mæchæ. Vis dare, quæ meruit munera? mitte togam.

INTERPRETATIO.

Das coccina, & ianthina infami adultera. Placet largiri dona, quibus dignus est? mitte togam.

NOTÆ.

Mitte togam.] Matronarum stola, meretricum vero & adulterarum deprehensarum toga erat propria. Epig. 72. lib. 10.

Thelin viderat in toga spadonem, Dammatam Nama dixit esse mæcham. Juvenalis sat. 25

est mæcha Lakilla Damnetur, si vis, etiam Carphinis talem

Non sumet damnata togam Coccina & ianthina vestes intellige purpureas & violaceas.

In Tongilium

tingentem se ægrotare ut cibos delicatiores ederet. XL.

UR: Tongilius male dicitur hemitritæo. Novi hominis mæres: esurit, atque fitit. Subdola tenduntur crassis modo retia turdis, Hamus & in mullum mittitur, atque lupum. Cæcuba faccentur, quæque annus coxit Opimi: Condantur parco fusca Falerna vitro. Omnes Tongilium medici iussere lavari. O stulti, febrem creditis esse? gula est.

INTERPRETATIO.

Immerito dicitur Tongilius ardere hemitritæo. Mibi compertum est hominis ingenium: premitur fame & siti. Fallaces plaga tantummodo tenduntur pinguis turdis, & hamus dirigitur in mullum,

& lupum. Cæcuba liquentur, & quæ maturavit annus Opimi: subnigra Falerna apponantur vitro modico. Omnes medici præceperunt alicui Tongilium. O dementes, an putatis esse febrem? belluatio est.

NOTÆ.

Tongilius.] Gulosus, qui ut bene cœnaret, febriliter laborare se simulabat: Hemitritæus est semitertiana febris.

Modo.] Alii nunc, hoc est, morbum simulat ut ab amicis turdos & pisces delicatos statim accipiat. Tongilii cuiusdam meminit Juvenalis sat. 7.

Cæcuba faccentur.] id est, colo transmittantur, de vino cœcubo dicemus epig. 115. lib. 13. Alii siccentur, quæ lectio vi-

ris doctis non probatur. Annus Opimi. [id est vinum Opimianum; eo enim anno quo L. Opimius consulatum gessit, fuit temperies cœli ad vini maturitatem aptissima. Epig. 27. lib. 1. & epig. 113. lib. 13. de Falerao epig. 111. lib. 13.]

Parco vitro.] Exiguo calice propinetur illi, quod cum esset generosissimum, modice sumptum, vel bibaci sufficiebat.

In Maximinam
edentulam. XLI.

RIDE, si sapis, o puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat poëta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Quamvis dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi, Tu puella non es.
Et tres sunt tibi, Maximina, dentes,
Sed plane piceique, buxeique.
Quare si speculo, mihi que credis,
Debes non aliter timere risum.
Quam ventum Spanius, manumque Priscus:
Quam cretata timet Fabulla niubum.
Ceruffara timet Sabella Solem:
Vultus indue tu magis severos,
Quam conjux Priami, nurusque major.
Mimos ridiculi Philistionis,
Et convivium nequiora vita,
Et quidquid lepida procacitate
Laxat perspicuo labella risu.
Te mœstæ decet assidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantum tragicis vacare Musis.
At tu, iudicium secuta nostrum,
Plora, si sapis, o puella, plora.

INTERPRETATIO.

Pelignus vates, opinor, dixerat, Ride, o puella, si sapis: sed non dixerat omnibus puellis. Licet dixerit omnibus puellis, non dixit tibi, Tu non es puella. Et habes tres dentes, o Maximina, sed prorsus piceos & buxeos. Quapropter si adhibes fidem speculo & mihi, non debes metuere risum minus, quam Spanius ventum, & Priscus manum; quam Fabulla cretata metuit pluviam, & Sabella ce-

ruffata metuit Solem; tu compono vultum ad severitatem magis quam uxor Priami & nurus major. Fuge mimos ridiculi Philistionis, & epulas lasciviores, & quidquid jocularibus dictis pandit labra risu aperto. Tibi convenit assidere genitrici dolenti & mœrenti maritum, & pium fratrem, & solummodo operam dare Musis tragicis. Sed tu obsecuta monitis nostris o puella, lacrymare, si sapis, lacrymare.

NOTÆ.

Pelignus poëta.] Ovidius. Peligni populi Italia; hodie Valva, Ovidii patria. Domitius putat Martialem alludere ad quosdam versus de Arte amandi, qualis est iste lib. 3.
Spectantem spectata: ridenti mollia ride.

Alii putant Ovidii versum esse integrum petitum ex Medea. Angelus vero Politianus esse ex epigrammatis Ovidii, non ex Medea. Nam quorsum Phaleucium in tragedia aut Medæa? Ab Angelo Policiano stare placet. Hæc ex Raderio.

Sed non dixerat.] Quæ enim nigros dentes habent, aut edentulæ sunt, ridere non debent.

Spanius, & Priscus.] Hos obiter perstringit, quorum alter studiosius capillos componebat; alter vero cum elegantiores haberet vestes manu nolebat tangi, epig. 63. lib. 3.

Pallia vicini qui refugit cubiti, & epig. 83. lib. 10.

Cretata Fabulla.] Plinius lib. 35. cap. 17. creta genera enumerat. Alia, inquit, creta argentaria appellatur, nitorem argento reddens; qua sane utebatur Fabulla, quæ timebat pluviam, ne fucus ille madidus diffunderet.

Cerussa.] Genus est pigmenti quo illinitur vultus ad candorem conciliandum, & calore Solis liquefit. De hoc pigmento lib. citato.

Conjux Priami.] Quam mœsto & sereno vultu introducunt poëta.

Nurus major.] Andromache Hectoris uxor quæ major nurus erat, cum nupis-

set Hectori primogenito Priami ex Hecuba, minor vero nurus Helena Paridis adultera.

Mimos.] Poëmata sunt ad excitandum risum. Philistio comicus Sardonius mortuus est Socratis tempore, & quidem risu immoderato, teste Suida.

Mœsta matri.] Sensus est, assidere debes Hecubæ mœstæ, Andromache Hectoris maritum lugenti, & Electræ Orestem fratrem desolenti, cum de illis fabula agitur. Assidere autem dixit, quod sederent antiqui dum mortuos lugerent. Tibullus lib. 2. elegia 7.

Illius ad tumulum fugiam, supplexque sedebo,

Et mea cum muto fata querar cinere.

Piumque fratrem.] In patrem nempe Agamemnonem, cuius mortem ultus est occisa sua matre Clytemnestra; vel in Pyladem pro quo mori cupiebat.

Tragicis vacare Musis.] Quæ luctuosa tantum & tristia exhibent spectacula.

In Zoilum

hominem impurum. XLII.

ZOILE, quid solium subluto podice perdis?
Spurcius ut fiat, Zoile, merge caput.

INTERPRETATIO.

Zoile, quid contaminas solium abluto podice? ut impurius fiat, immerge caput.

NOTÆ.

Solium.] vas quo in balneis mulieres utebantur, & in quo sedentes lavabantur. Suetonius in Augusto cap. 82. Contentus hoc erat, ut insidens ligneo solio, quod ipse Hispanico verbo durentam vocabat, ma-

nus ad pedes alternis jaceret. Epig. 81. lib. 6. & 96. lib. 11.

Merge caput.] Quod cum obscœnum sit, magis foedabit solium.

In Candidum

verbis liberalem, reapse avarum. XLIII.

CANDIDE κοινὰ φίλων, hæc sunt tua, Candide, πάντα,
 Quæ tu magniloquus nocte dieque sonas.
 Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
 Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit.
 At me quæ paſſa eſt Furiæ & cornua tauri,
 Noluerit dici quam pila prima ſuam.
 Miſit Agenoridæ Cadmi tibi terra lacernas:
 Non vendes nummis coccina noſtra tribus.
 Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes:
 Fulcitur teſta fagina menſa mihi.
 Immodici tibi flava tegunt chryſendeta nulli:
 Concolor in noſtra cammare lance rubes.
 Grex tuus Iliaco poterat certare cinædo.
 At mihi ſuccurrit pro Ganymede manus:
 Ex opibus tantis veteri fidoque ſodali
 Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων.

INTERPRETATIO.

Candide, hæc ſunt tua verba, Omnia amicorum communia, qua tu oſtenditor jaſtas die & nocte. Tu togam induis lotam Galeſo Lacedæmonio, vel quam donavit Parma de grege electo. Verum illam induo, qua ſuſtinuit furores & cornua tauri, quam ſuam prædicari reuſauerit pila prima. Tellus Cadmi ex Agenore nati miſit ad te lacernas: tribus vero nummis non vendes coccina noſtra. Tu pedibus

cburneis fulcis menſas Libycas: ego teſta fulcio menſam faginam. Ingentes nulli implent flava tua chryſendeta: O, cammare, rubes eodem colore quo laux mea. Grex tuus poterat contendere Troiano cinædo. Sed ego pro Ganymede utor manu mea. Ex tantis diuitiis nihil largiris antiquo & fideli amico, & prædicas, o Candide, communia amicorum.

NOTÆ.

Toga lota Galeſo.] Oves in Galeſo fluvia Tarentino lavabantur, ex quarum nobili vellere togæ conficerentur. Lacedæmonio dixit, quia Tarentum condiderunt Lacedæmones.
 Parma.] Italiae urbs nota. Lib. 14. epig. 155.
 Velleribus primis Apulia, Parma ſecundis.
 Pila prima.] De pilis quæ trita & lacera veſte induebantur, ut tauris objicerentur, dictum eſt lib. Spect. epig. 19. & 22. Dicitur prima, quia ordine diſponebantur illæ pilæ, humanæ ſcilicet effigies viliffimis pannis indutæ: prima

autem erat, quæ primum taurorum impetum patiebatur.
 Terra Cadmi.] Tyrus nempe tibi mittit veſtes purpureas.
 Noſtra coccina.] Ironiſtis pannos ſuos vocat coccineas lacernas, quas negat valere tribus ſextertiis nummis.
 Libycos orbes.] Periphrasiſ menſarum, quæ fiebant e citro quo abundat Atlas mons Libya. Epig. 89. lib. 14. Juvenaliſ fat. II. verſ. 121.
 Indis dentibus.] hoc eſt pedibus cburneis,
 ————— latos niſi ſuſtines orbes.
 Grande ebur.

Nempe ex dentibus elephantorum, quibus abundat India. Virgilius Georgicorum lib. 1.
 India mittit ebur, molles ſua thura Sabæ.
 Chryſendeta.] Turnebus lib. 14. cap. 3. Chryſendeta vaſa doctiſſimi viri explicant cruſtis aureis illigata & exornata: ut in Martiale lib. 2. epig. 43. ego vaſa gemmata eſſe puto, quorum gemmæ conſerta & contextæ tenerentur.

Cammare.] Viliffimus ex cancerorum ſpecie piſcis cammarus fiſtilis ſuæ lancis rubrum colorem referebat.
 Grex tuus.] Pueri tui de elegantiâ & venuſtate cum Ganymede diſputare poſſunt. In Ida monte fuit Ganymedes ad cælum raptus ab aquila Jovis, cui ſervus a menſa dictus eſt.
 At mihi.] Ego vero mihi ipſi ſervio: alii aliter explicant ex epig. 42. lib. 9. & epig. 74. lib. 11.

In Sextum

cujus avaritiam lepide depingit. XLIV.

EM I ſeu puerum, togamve pexam,
 Seu tres, ut puto, quatuorve libras:
 Sextus protinus ille fœnerator,
 Quem noſtis veterem meum ſodalem,
 Ne quid forte peram, timet cavetque,
 Et ſecum, ſed ut audiam, ſuſurrat,
 Septem millia debeo Secundo,
 Phæbo quatuor, undecim Phileto,
 Et quadrans mihi nullus eſt in arca.
 O grande ingenium mei ſodalis!
 Durum eſt, Sexte, negare, cum rogaris.
 Quanto durius, antequam rogeris!

INTERPRETATIO.

Sive mercatus ſum ſervum, aut togam politam, ſive tres, ut opinor, aut quatuor libras. Subito ſextus ille fœnerator, quem ſcitis antiquum meum eſſe amicum, metuit ne quid forte rogem & cavet, & ſecum mutit, ſed ut auſcultem, debeo Sc-

cundo ſeptem millia, Phæbo quatuor, Phileto undecim, & nullum habeo quadrantem in arca. O mentem ſublimem mei amici! O Sexte, grave eſt, recuſare, cum a te petitur, quanto gravius priuſquam petatur.

NOTÆ.

Togamve.] Pexa toga eſt nova & polita epig. 58. infra.
 Pexatus pulchre rides mea Zoile trita.
 Ut puto.] Heraldus legit ſupputo, exiſtimatque. Summam eſſe aliquam pecuniæ quam Martialis ſecum audiente Sexto forte computabat: attamen cum loquatur poëta de emptoribus ſuis, alii melius meo judicio retinent, ut puto, quod interponitur dubitationis cauſa, deficiente ſcilicet memoria, atque argenti

facti libras intelligit poëta: forte legendum libras non libras. Statim vero, inquit poëta, rationes ſuas ſecum tacite computat Sextus, ita tamen ut audiam, ne forte ab ipſo pecuniam mutuer. Vide epig. 85. lib. 7. ubi de libra argenti.
 O grande.] Per ironiam ingenium dixit pro ſordibus & avaritia.
 Durum eſt.] Acute Sextum avarum reprehendit, quod preces, atque ejus petitionem occuparet.

Ad Glyptum
eviratum. XLV.

QUÆ tibi non stabat, præcisâ est mentula, Glypte.
Demens cum ferro quid tibi? Gallus eras.

INTERPRETATIO.

Glypte, rescuisti penem, qui non arrigebat. O stulce, quid tibi opus ferro? Gallus eras.

NOTÆ.

Gallus.] Galli sacerdotes Cybeles Satulam, cum esset eviratus: quapropter
mâ testa sibi rescabant genitalia: at
non debuit Clyptus sibi præcidere men-

In Nævolum
amicum avarum. XLVI.

FLORIDA per varios ut pingitur Hybla colores,
Cum breve Sicania ver populantur apes:
Sic tua suppositis perlucet præla lacernis:
Sic micat innumeris arcula synthesibus.
Atque unam vestire tribum tua vellera possunt,
Appula non uno quæ grege terra tulit.
Tu spectas hyemem succincti lentus amici,
(Proh scelus!) & lateris frigora trita times.
Quantum erat infelix pannis fraudare duobus!
Ne metuas, non te, Nævole, sed tineas.

INTERPRETATIO.

Quæmadmodum florea hybla depingitur diversis coloribus, cum apes vere depascuntur caducos Sicilia flores: ita tua præla nitescunt subjectis lacernis: ita arca collucet innumeris synthesibus. Atque tua lana possunt vestire unam tribum, quas

de multis gregibus produxit Apulia. Tu immisericos aspicias frigus sodalis succincti! o nefas! & metuis frigus, cui succiunt lateris meum vestes trita. Quanti erat momenti privare duobus pannis! Ne timeas, non te, o Nævole, sed tineas.

NOTÆ.

Hybla.] Mons Sicilia floribus omnis generis abundans, quos breves seu caducos veris tempore depascuntur apes.
Sic tua.] Nam vestes quo nitidiores essent, prælis premi solebant. Vulgata lectio habet,
Sic tua appositis perlucet præla lucernis. Seneca lib. i. de tranquillitate vitæ cap. i.
Synthesibus.] Hoc loco accipitur synthesis pro quavis veste, ut plurimum vero

significat vestem eoenatoriam. De illius usu varia est mens interpretum. Vide epig. i. lib. 14.
Lentus.] id est, sine misericordia. Lentus enim spectare dicuntur, qui nec ad commiserationem, nec ad iracundiam commoventur. Succincti vero, hoc est pene nudi, & quasi ad iter capescendum accincti.
Et lateris.] hoc est sodalis; lateris enim

ut aiunt interpretes, sumit poeta pro laterone qui lateris cingit. Frigora trita, id est frigora, quæ admittunt trita lacernæ. Lipsius legit tute frigora, hoc est, ego, o Nævole, adco frigeo, ut tu ipse quantumvis vestibus tuis securus verearis, ne meum frigus ad te perveniat. Forte melius legeretur frigora tanta mihi hic locus perobscurus est. Vulgata lectio habet frigora trita, id est, Ego tantopere algeo, ut tu licet tutus & munitus multis vestibus, nihilominus timeas frigus, quo corripior.
Ne metuas.] hoc est, quanti erat mo-

menti, o miser, privare duobus pannis: ne metuas, non dico te privare, o Nævole, sed duobus pannis defraudare tineas, a quibus vestes tuæ in arca inclusa corroduntur. Legit Heraldus:

Quid venis? non te, Nævole, sed tineas.

Vulgata lectio habet,

Non metuas mortem, Nævole, sed tineas.

Qua ultima lectione recepta subaudiendum esset, non te, post hemistichion non metuas mortem. Hoc sensu, ne timeas mortem; non te fraudare, quæro, sed tineas.

XLVII.

Ad Rufum
de vita quieta & frugali. XLVIII.

CAUPONEM laniumque, balneumque,
Tonsores, tabulamque, calculosque,
Et paucos, sed ut eligam, libellos:
Unum non nimium rudem sodalem,
Et caram puero meo puellam,
Et grandem puerum diuque lavem:
Hæc præsta mihi, Rufe, vel Bitonti,
Et thermas tibi habe Neronianas.

INTERPRETATIO.

Rufe, suppedita mihi vel Bitonti cauponem, & lanium, & balneum, tonsores, tabulamque lusoriarum, & calculos, & paucos libellos, sed a me electos, unum

amicum mediocriter eruditum, & puellam gratam meo servo, & grandem puerum aut imberbem: & tu fruire thermis Neronianis.

NOTÆ.

Et caram puero:] Qui amore irretitus domi assiduus esset.
Vel Bitonti.] Legunt alii Bitontis, obsecrum erat Appulia oppidum.

Et thermas.] Ceteris nempe amceniores: ego autem vel in obscurissimo oppido rebus supra enumeratis contentus ero.

XLIX.

L.

LI.

De Dasio
balneatore. LII.

NOVIT loturas Dasius numerare: poposcit
Mammofam Spatalen, pro tribus illa dedit.

INTERPRETATIO.

DAsius cognovit loturas: petiit a mammosa Spatale, illa dedit pro tribus.

NOTÆ.

Novit loturas.] hoc est eas quæ lava-
re cupiunt. Alii *litturas*, minus bene.
Mammofam.] Spatales mammae tan-
tae erant magnitudinis, ut trium mu-
lierum locum occuparet, atque ita tri-
plicem mercedem ab ipsa exegit balnea-
tor. Hic sensus præ alia obscœna expli-
catione quidem placet: nempe Spatale
& duæ illius mammae trium locum oc-
cupabant.

In Maximum,
qua ratione veram libertatem consequi possit. LIII.

VIS fieri liber? mentiris, Maxime, non vis:
Sed fieri si vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis:
Veientana tuam si domat uva sitim:
Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
Contentus nostra si potes esse toga.
Si plebeia Venus gemino tibi vincitur asse:
Si tua non rectus tecta subire potes:
Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
Liberior Partho vivere rege potes.

INTERPRETATIO.

Cupis-ne consequi libertatem? mentiris,
o Maxime, non cupis: sed si cupis,
licet hoc modo. O Maxime, liber fies, si
recuses captare alienam cœnam: si vi-
num Veientanum restringit sitim. si potes
contemnere chrysendeta infelicis Cinnæ:
si potes contentus esse nostra toga: si do-
mas venerem plebeiam duobus assibus: si
potes incurvus ingredi tuam domum. Si
habes hanc vim, & tantum imperium
in te, potes ducere vitam liberiores
Parthorum.

NOTÆ.

Cœnare foris.] Durum enim est alic-
na vivere quadra, ut docet Juvenalis
sat. 5. epig. II. lib. 9.
Liber non potes, & gulosus esse.
Veientana.] Vinum ex agro Veienta-
no vilissimum.
Chrysendeta.] Vasa gemmis ornata de
quibus epig. 43. supra.
Miseri Cinnæ.] Præ nimia talium ve-
forum cupiditate.
Si plebeia.] Si meretricibus contentus
non sectaris matronas.
Si tua non rectus.] Vel casam humi-
lem intellige, vel quod magis placet,

superiores domus contignationes, quæ
cœnacula vocabantur, ubi habitabant
pauperes, in quæ nisi incurvi ascendere
nequibant. *Liberior.] Parthorum reges libertatem
acerissime semper propugnaverunt, & re-
gum reges vocabantur, ut docet Suetro-
nius in Caligula cap. 5.*

LIV.

Ad Sextum
superbum. LV.

VIS te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum est tibi: quod jubes, coleris.
Sed si te colo, Sexte, non amabo.

INTERPRETATIO.

O Sexte, cupis observari: volebam te
diligere. Obtemperandum est tibi:
quod imperas, observaberis. Sed si te ob-
servo, o Sexte, non diligam.

NOTÆ.

Vis coli.] Observantiam a me exigis.
Volebam amare.] Te familiariter uti
cupiebam. *Non amabo.] id est, te odio habebō:
amor enim, & ea quam exigebar Sextus
observantia; non conveniunt.*

De uxore Galli
quam adulterii accusat. LVI.

GENTIBUS in Libycis uxor tua, Galle, notatur
Inmodicæ fœdo crimine avaritiæ.
Sed mera narrantur mendacia: non solet illa
Accipere omnino. quid solet ergo? dare.

INTERPRETATIO.

O Galle, apud Libya populos conjux tua
notatur turpi crimine avaritiæ im-
moderata. Sed mendacia pura dicuntur:
prorsus illa non consuevit accipere. Quid
igitur consuevit? dare.

NOTÆ.

Gentibus in Libycis.] Hinc colligere est
huic Gallum in Libya, magistratum ges-
sisse; cujus uxor a provincialibus mune-
ra accipere dicebatur; at illius avaritiam
falsè excusat poeta: dare quippe ver-
bum est obscœnum hoc loco.

In fictum divitem. LVII.

Hic, quem videtis gressibus vagis lentum,
Amethystinatus media qui secat septa;
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipse Codrus alpha penulatum:
Quem grex togatus sequitur, & capillatus,
Recentque sella, linteisque, lorisque:
Oppigneravit ad modo Claudii mensam
Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

INTERPRETATIO.

Hic, quem cernitis tardum passibus incertis, qui amethystinatus dividit media septa; quem lacernis non superat meus Publius, non Codrus ipse primus penulatum: quem comitatur grex togatus, &

comatus, & sella nova velis & corrigiis paulo ante ad Claudii mensam dedit ignori annulum vix octo nummis, quibus emeret cœnam.

NOTÆ.

Gressibus vagis lentum.] Tardus incensus gravitatis & dignitatis signum.

Amethystinatus.] hoc est, vestibus conductis ornatus amethysti colorem violaceum referentibus, epig. 97. lib. 1. De septis dictum epig. 14. supra.

Media secat.] hoc est, viam sibi aperit per mediam turbam. Ut factum ficti hujus divitis graphice depingat poeta, hæc subjungit.

Publius.] Qui tamen pretiosis lacernis erat indurus, sicut Codrus.

Non ipse Codrus.] Cujus & vestes erant elegantissima. Raderus explicat hunc Codrum a Martiale intelligi principem pauperum, de quo epig. 27. lib. 5. & Juv. sat. 3. hoc est, qui habet æque tritas vestes

ac Codrus. Prior interpretatio mihi videtur melior: judicet lector.

Togatus grex.] Antecambulonum scilicet, quorum indumentum erat toga, epig. 109. lib. 1.

Capillatus.] Grex puerorum, qui longas comas alebant, epig. 62. lib. 10.

Recentque sella.] De sella, & linteis quibus velabatur fuscæ agit Lipsius Elect. lib. 1. cap. 19. Juvenalis sat. 1.

Nova cum veniat lectica Marthoni.

Claudii.] Mensarii nempe. Indicium vero erat extremæ egestatis, annuli vel venditio vel oppigneratio. Juv. sat. 11.

Talibus a dominis post cuncta novissimus exit
Annulus.

In Zoilum
vestibus alienis ornatum. LVIII.

Pexatus pulchre rides mea, Zoile, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoile: sed mea sunt.

INTERPRETATIO.

O Zoile, tu ornato pexatus derides mea vestimenta vilia. O Zoile, hæc sane vilia sunt; sed pertinent ad me.

NOTÆ.

Pexatus.] Turnebus lib. 5. cap. 14. Vestes illæ pexæ sunt, in quibus nec stamen, nec subtegmen apparet, eminent.

& operiente villo. Epig. 44. supra.
Mea sunt.] Quas vero tu habes vestes conduxisti.

De cœnatione mica. LIX.

Mica vocor. quid sim cernis? cœnatio parva.
Ex me Cæsareum prospicis ecce tholum.
Frangere toros: pete vina; rosas cape: tingere nardo:
Ipse jubet mortis te meminisse Deus.

INTERPRETATIO.

Mica appellor, videsne quid sim? diata exigua. Ex me prospectas tholum Cæsaris. Rumpere lectos: posce vina: acci-

pe rosas: ungere nardo: Deus ipse imperat te recordari mortis.

NOTÆ.

Mica vocor.] Loquitur cœnatio quam Domitianus extruxerat, & micam vocaverat propter exiguitatem: cœnatio vero est locus ad cœnandum. Juvenalis sat. 7. versu 81.

Surgat, & argentem rapiat cœnatio Solem.

Illud addam auctarii loco, antiquorum luxuria versatilia cœnationum laquearia fecisse, & ita coagmentasse, ut subinde alia facies atque alia succederet, & toties testæ, quoties fercula mutarentur. Sic Philander in cap. 3. lib. 4. Vitruvii.

Prospicis ecce tholum.] Tholus, teste Philandro ad lib. 4. Vitruvii cap. 7. est ædificii camera, quæ altius crescens rotunda forma in fastigiatum cacumen defuit, &c. Si conjecturæ locus est, inquit Ramiresius, existimaverim micam hanc ita esse ædificatam, ut ex ipso triclinio prospiceretur aliquis tholus ædificii, quod sepulchrum alicujus Imperatoris contineret; & ausim affirmare esse Mausoleum D. Augusti. Quo viso, de sua sorte admonebantur convivæ: mortis vero memoria ad vitæ lautitias illos excitabat. Martialis se ipsum explicuisse videtur epig. 65. lib. 5.

Jam vicina jubent nos vivere Mausolea,

Cum doceant, ipsos posse perire deos. Raderus Scaligerum secutus Aufoniarum lectionum lib. 2. cap. 26. intelligit tholum interiorem ipsius micæ, a quo pendebat cranium, quod convivas de morte admonebat, ut eo largius vive-

rent, & potationibus vacarent. Vide epig. 71. lib. 1. ubi de tholo jam facta mentio.

Frangere toros.] Assiduus accumbe, ut usu diurno nocturnoque frangatur torus seu lectus cui accumbebat conviva. Epig. 8. lib. 4.

Rosas cape.] Coronati floribus bibere solebant veteres, epig. 51. lib. 13. Plinius lib. 21. cap. 19. *Crapulam & gravedines capitis impositis coronis, olfactuæ discutunt.* Heraldus hoc loco fuscæ agit de more illo antiquorum.

Tingere nardo.] Ungaris nardino unguento. *Nardinum sive foliatum constat omphacio, balanino, junco, costo, nardo, amomo, myrrha, balsamo.* Plinius lib. 13. cap. 1.

Te meminisse Deus.] Domitianus ipse Deus extructa aurea diata, ex qua prospicitur Mausoleum Augusti, vel ex cujus tholo suspensum est cranium, monet ut genio hilariter indulgeas. Idem fere leges apud Petronium in Trimalcionis convivio: *Larvam, inquit, argenteam attulit servus, hanc cum super mensam semel iterumque abjecisset, Trimalcio adjecit:*

Heu nos miseros, quam totus homuncio nil est!

Sic erimus cuncti postquam nos auferet orcus.

Ergo vivamus, dum licet esse, bene.

Te meminisse.] Alii dememinisse, hoc est oblivisci mortis.

LX.

LXI.

LXII.

In Milichum
luxuriosum. LXIII.

SOLA tibi fuerant festertia, Miliche, centum;
Quæ tulit e sacra Leda redempta via.
Miliche, luxuria est, si tanti dives amares.
Non ano, jam dices: hæc mage luxuria est.

INTERPRETATIO.

O Miliche, tantum habebas centum festertia, qua abstulit Leda emptæ ex sacra via. O Miliche, intemperantia est, etiam si locuples amares tanto pretio. Jam respondebis, Non ano; hæc intemperantia major est.

NOTÆ.

Leda.] Alii putant Ledam hanc meretricem fuisse, & centum festertia a Milicho amatore ei data fuisse: alii vero melius intelligunt servam formæ, vel ministerii causa emptam, cum subjiciat Milichus se non esse captum amore Leda; unde concludit poeta, minus illum esse excusandum, qui nulla motus voluntate tantam pecuniæ summam profuderit: in sacra via servi & res aliæ vendebantur.

In Taurum
cunctatorem. LXIV.

DUM modo caussidicum, dum te modo rhetora fingis,
Et non decernis, Taure, quid esse velis:
Peleos, & Priami transit, vel Nestoris ætas,
Et fuerat serum jam tibi, desinere.
Incipe, tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si schola damnatur, fora litibus omnia fervent:
Ipse potest fieri Marsya caussidicus.
Eia age, rumpe moras. quo te spectabimus usque?
Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

INTERPRETATIO.

Dum te simulas nunc caussidicum, nunc rhetorem; nec staturis, o Taure, quid cupias amplecti: ætas Peleos, & Priami, vel Nestoris præterit, & jam tardiores ad desistendum. Incipe, tres rhetores uno anno mortui sunt, si quid ingenii habes, si quid polles in arte. Si non placeat schola, omnia fora plena sunt controversiarum: Marsya ipse potest evadere caussidicus. Macte animo, discute cunctationes. Quando te expectabimus? Dum ambigis quid sis, jam potes esse nihil.

NOTÆ.

Dum modo.] Causas dicere in foro, vel in schola docere cogitas.
Peleos.] Græcus genitivus. Peleus pater Achillis longævus fuit, Priamus quoque, & Nestor, de quibus alias.
Et fuerat serum.] Si artem aliquam professus fuisses, jam serum esset ab ea desistere, atque ita tardissimum est incipere.
Tres perierunt.] quorum nomina ignorantur.
Ipse potest.] Tam facile est causas dicere, ut vel statua Marsyæ saxæ in foro posita dicendi artem addiscere possit.
Lipsius lib. 3. antiquarum lectionum. Ad Marsyæ statuam Romani vadimonia obibant. Legunt alii,
Ipse potes fieri Marsya caussidicus.
hoc est, tu ipse stupidus ut Marsya potes causas dicere. De Marsya epig. 62. lib. 10.
Spectabimus.] Alii *sperabimus*, quod expectare significat: nam qui sperat, expectat. Forte legendum *expectabimus*: *spectare* enim vix significet *expectare*, epig. 24. lib. Spect.
Esse nihil.] Vita te deficiet, priusquam vitæ genus amplexus fueris.

In Saletanum

cujus casum non tam deflet, quam doti ejus
uxoris invidet. LXV.

CUR tristiores cernimus Saletanum?
An causa levis est? extuli, inquis, uxorem.
O grande fati crimen! o gravem casum!
Illa, illa dives mortua est, Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidisset hoc tibi, Saletane.

INTERPRETATIO.

Quare videmus Saletanum mœstiores? An levis ratio est? Extuli uxorem, ais. O ingens scelus fati! O acerbum infortunium! An illa, illa locuples Secundilla perit, qua tibi attulit decies centena millia in dotem? O Saletane, nollem hoc tibi obvenisset.

NOTÆ.

Extuli.] verbum est funeris proprium.
Grande crimen.] factum Saletani dolorem irridens fatum acculat poeta.
Centena decies.] millia sc. festertium. Juvenalis sat. 10. vers. 334.
Et ritu decies centena dabuntur Antiquo.
Vide epig. 38. lib. 5. epig. 24. lib. 11.
Nollem accidisset.] hæc nempe uxoris hereditas, cum videatur dicere: Nollem amisses tuam uxorem. *Mortua in matrimonio muliere, dos a patre profecta ad patrem revertitur*, quintis in singulos liberos in infinitum relictis penes virum. *Quod si pater non sit, apud maritum remanet.* Adventitia autem dos penes maritum remanet, præterquam si is qui dedit, ut sibi redderetur, stipulatus sit, &c. Ulpianus in suis Fragmentis tit. 6. de dotibus.

In Lalagen,
cui ob insolentiam imprecatur calvitium. LXVI.

UNUS de toto peccaverat orbe comarum
Annulus, incerta non bene fixus acu.
Hoc facinus, Lalage, speculo, quo viderat, ulta est;
Et cecidit sectis ista Plecula comis.
Desine jam Lalage tristes ornare capillos,
Tangat & infanum nulla puella caput.
Hoc Salamandra notet, vel sava novacula nudet,
Ut digna speculo fiat imago tuo.

INTERPRETATIO.

UNUS cincinnus non recte fixus acu
incerta erraverat ex toto orbe crin-
ium. Lalage repetit pœnas hujus crimi-
nis eo speculo quo aspexerat, & Plecula
percussa concidit capillis laceratis. O La-
lage, jam cessa componere comas mœsta,
nec ulla puella tangat caput furens. Sa-
lamandra inficiat illud, aut sava nova-
cula depilet, ut effigies fiat digna speculo
tuo.

NOTÆ.

Incerta acu.] quæ crines fideliter non
construerat. Alii inserta.

Hoc facinus.] Errorum nimirum Ple-
cula ornatrix in componendis capillis
perinde ac delictum punit furens Lalage.
Juvenalis sat. 6. versu 491.

Componit crinem laceratis ipsa ca-
pillis,

Nuda humeros Psecas infelix, nu-
disque mamillis.

Altior hic quare cincinnus? taurea
punit

Continuo flexi crimen, facinusque
capilli.

Et cecidit.] Non quidem interfecta est,
sed humi procubuit graviter laesa ictu

speculi.

Desine jam.] Alii tam, hoc est tanta
cura. Tristes vero dixit quod ancilla or-
natrici tristitiam parerent.

Hoc Salamandra notet.] id est, inquit
Raderus, caput dignum sanie Salaman-
dræ, qua imbutum totum depiletur, aut
certe ferro ad cutem radatur, ut caput
fit tam nudum ac ipsum speculum est:
nihil autem turpius est calva muliere.

Vt digna.] vel intellige ut caput cal-
vitie deformarum merito percuciat co-
speculo quo immerito percussa est infe-
lix Plecula. In hac voce digna ultimam
producit propter sequentes duas conso-
nantes.

In Postumum
otiosum. LXVII.

OCCURRIS quocumque loco mihi, Postume, clamas
Protinus, & prima est hæc tua vox, quid agis?
Hoc, si me decies una conveneris hora,
Dicis. habes puto tu, Postume, nil quod agas.

INTERPRETATIO.

Postume, ubicumque mihi obvius es,
statim vociferaris, & primum ver-
bum tuum hoc est, Quid facis? Una hora
si me adiveris decies, hoc dicis. O Postu-
me, ut opinor, tu nihil habes agendum.

NOTÆ.

NOTÆ.

Quid agis.] hæc scilicet formula ob-
vius salutabant antiqui. Plinius secundus
epist. 20. lib. 3. Et hercule, quousque illa
vulgaria? Eho quid agis? Ecquid commo-
de valet?

Ad Olum,
se tandem esse liberum. LXVIII.

QUOD te nomine jam tuo saluto,
Quem regem & dominum prius vocabam,
Ne me dixeris esse contumacem.
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Qui se non habet, atque concupiscit
Quod reges dominique concupiscunt.
Servum si potes, Ole, non habere;
Et regem potes, Ole, non habere.

INTERPRETATIO.

NE existimaveris me superbum, quod
jam nomine tuo te saluto, quem an-
tea appellabam regem, & dominum.
Redemi pilea omnibus sarcinis. Is debet
habere reges & dominos, qui sibi non im-
perat, & appetit quod appetunt reges &
domini. Ole, si potes carere servo; potes,
Ole, etiam carere domino.

NOTÆ.

Quem regem.] Vide epig. 113. lib. 1.

Totis pilea.] hoc est, omni mea su-
pellectili vendita collegi pecuniam, unde
sine tua sportula vivere potero. Antiqui-
tus vero servi statum mutantes, ac ma-
numissi capite raso pileum accipiebant.
Plautus in Amphitryone:

Quod ille faciat Iupiter

Vt ego hodie raso capite calvus ca-
pium pileum.

Hæc sunt servi Sossæ verba qui optat
manumitti. Nostri poetæ sensus est,
Non indigeo domino, sed tenui mea

re contentus vivo liber.

Qui se.] Is dicitur se habere, qui suas
cupiditates coërcet.

Quod reges concupiscunt.] Divitias,
servos, clientes. Hæc vero ut acquirant
domini, majoribus serviunt dominis, ut
hodie nobiliores aulici. Ego vero, in-
quit poeta, me habeo, nihil quero
aliud.

Servum si.] Qui parce vivit, nec ser-
vos nec divitias appetit, carere potest
domino, a quo hæc consecuturum se
speret.

In *Classicum*
parasitum. LXIX.

INVITUM cœnare foris te, *Classice*, dicis :
Si non mentiris, *Classice*, dispeream.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire ;
Cum cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen invitus vadis, cur, *Classice*, vadis ?
Cogor, ais : verum est, cogitur & *Selius*.
En rogat ad cœnam, *Melior*, te, *Classice*, rectam.
Grandia verba ubi sunt ? si vir es, ecce nega.

INTERPRETATIO.

O *Classice*, dicis te non lubenter cœnare foris : O *Classice*, ne vivam, nisi dicis mendacium. Ipse etiam Apicius latibatur ire ad cœnam. Ille erat mœstior, cum cœnaret domi. Nihilominus si non is libenter, quare is, 'o *Classice* ? Cogor, inquis : verum est, cogitur & *Selius*. O *Classice*, en *Melior* te invitat ad cœnam rectam. Vbi sunt voces magnificæ ? Si vir es, ecce recusa.

NOTÆ.

Apicius.] Sensus est, Si ditissimus & luxuriosissimus Apicius, de quo epig. 22. lib. 3. libenter cœnavit foris, cur tu pauper invitus cœnabis ?
Cogor.] Ab amicis, inquit *Classicus*.
Cogitur &.] Gula nempe cogit vos. De *Seliodictum* epig. 11. & 14. supra.
Melior.] Cujus tanta fuit mensæ elegantia, ut nitidus fuerit appellatus. *Statius* lib. 2. *Sylvarum* de arbore *Atedii*.
Stat qua perspicuas nitidi *Melioris* opa-

cet
Arbor aquas.
Suetonius in *Domitiano* cap. 7. *Sportulas publicas sustulit, revocata cœnarum restarum consuetudine*. Fuit vero cœna recta ea qua simul cum patrono excipiebantur clientes, epig. 50. lib. 8.
Grandia.] Te scilicet invitum cœnare foris.
Si vir es. [Si gulam cohibere potes, dic te nolle ad cœnam *Melioris* ire.

LXX.

Ad *Cæcilianum*
invidum. LXXI.

CANDIDIUS nihil est te, *Cæciliane* : notavi
Si quando ex nostris disticha pauca legis,
Protinus aut *Marfi* recitas, aut scripta *Catulli*.
Hæc mihi das, tanquam deteriora legas,
Ut collata magis placeant mea ? credimus illud.
Malo tamen recites, *Cæciliane*, tua.

INTERPRETATIO.

O *Cæciliane*, nihil est simplicius te, animadverti, si quando legis pauca disticha ex nostris, statim recitas carmina *Marfi* aut *Catulli*. Hæc mihi tradis, tanquam legas pejora. an ut mea comparata magis placeant ? opinamur illud. Attamen, *Cæciliane*, malo recites tua.

NOTÆ.

Candidus.] *Candidus* ille dicitur, qui ingenue, & absque invidia judicat.
Marfi.] Qui epigrammatum scriptor fuit non ignobilis. Vide epistolam lib. 1. & epig. 5. lib. 5.
Hæc mihi das.] Carmina *Catulli*, aut *Marfi* a te recitata, ut ipse judicem meis versibus esse deteriora.

Credimus.] Per ironiam subjicit poëta, credo te eo fine & animo veterum poemata recitare, ut meis collata, deteriora videantur.
Malo.] Tuis enim scriptis collati mei versus facile meliores judicabuntur. Vel, malo ut tua recites, eaque cum egregiis *Catulli* & *Marfi* versibus conferas.

LXXII.

LXXIII.

In *Saufellum*
fictum divitem. LXXIV.

CINCTUM togatis post & ante *Saufellum*,
Quanta reduci *Regulus* solet turba,
Ad alta tonsum templa cum reum misit,
Materne cernis ? invidere nolito.
Comitatus iste sit precor tuus nunquam.
Hos illi amicos, & greges togatorum,
Fusciculus præstat, & *Faventinus*.

INTERPRETATIO.

O *Materne*, an vides *Saufellum* stipatum anteambulonibus a fronte atque a tergo, quanta multitudine solet *Regulus* reduci domum, cum misit reum ton-

sum ad templa excelsa ? ne invidiam. Opto nunquam habeas talem comitatum. *Fusciculus* & *Faventinus* comparant illi hos amicos, & greges clientum.

NOTÆ.

Quanta reduci.] Insignis fuit caussarum patronus hic *regulus*, de quo epig. 13. lib. 1. domum vero patroni, cum causas obtinuerant, ab amicis eorum absolutorum deducebantur.
Ad alta tonsum.] Rei nec barbam nec capillos refecabant, epig. 24. supra : absoluti vero tondebantur, & *Jovi Capitolino* gratias acturi ascendebant *Capitolium*, idcirco tonsum reum dixit pro-

absoluto.
Fusciculus & *Faventinus*.] Duo foeneratores, a quibus mutuam pecuniam acceperat *Saufellus*, qua hunc togatorum comitatum conduceret, epig. 57. supra. *Fusciculus* & *Faventinus* prædia vel vendita vel pignori data, ut esset unde adulatoribus his satisfaceret : nam prædiorum potius quam foeneratorum nomina sunt. *Heraldus*.

De leone

manfueto, sed ad feritatem reverso. LXXV.

VERBERA securi solitus leo ferre magistri,
 Inſertamque pati blandus in ora manum:
 Dedit pacem, ſubito feritate reverſa,
 Quanta nec in Libycis debuit eſſe jugis.
 Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
 Sanguineam raſtris quæ renovabat humum,
 Sævus & infœlix furiali dente peremit.
 Martia non vidit majus arena nefas.
 Exclamare libet, crudelis, perfide prædo,
 A noſtra pueris parcere diſce lupa.

INTERPRETATIO.

Leo aſſuetus pati flagella reſtoris ſui,
 & benignus ferre manum immiſſam in
 ora; oblitus eſt patientiæ, immanitate pro-
 tinus reverſa, quanta nec eſſe debuit in
 montibus Africa: Nam ferus & miſer
 dente furioſo interfecit duos pueros ex
 turba tenera, qua raſtris verſabat terram
 cruentam. Majus ſcelus non viſum eſt in
 arena Romana. Placet exclamare, O ſecu-
 o perfide prædo, a noſtra lupa diſce ignoſ-
 cere pueris.

NOTÆ.

Securi magiſtri.] nihil metuentis. Vide
 epig. 10. lib. Speſt.
In Libycis.] Libya abundat leonibus.
Sanguineam.] Arenam ſcilicet ſanguine
 & humano & ferino cruentam, quam
 theatrales miniſtri ſolebant cum raſtris
 verſare, ut lubrica multo ſanguine terra
 ſtabilis fieret & firma ad ſtandum & pu-
 gnandum. Hoc munus implebant ſimul
 cum aliis hi duo pueri a furioſo leone
 dilaniati.
Sævus.] præter morem ſuum & infi-
 lix, quia ipſe poſtea interfecit.
Martia arena.] in qua tamen cædes
 quamplurimæ perpetrabantur.
Noſtra lupa.] quæ non modo Romulo
 & Remo infantibus pepercit, ſed ipſos
 uberibus admotis nutrit. Hac hiſtoria
 ſatis nota eſt ex Plutarcho in Romulo &
 aliis.

De Mario

cujus heredipetam irridet. LXXVI.

ARGENTI libras Marius tibi quinque reliquit.
 Cui nihil ipſe dabas, is tibi verba dedit.

INTERPRETATIO.

Marius tibi reliquit quinque libras argenti. Is tibi dedit verba, cui ipſe nihil
 donabas.

NOTÆ.

Argenti libras.] Ab inſtituto herede
 Marius heredipetæ, cujus nomen igno-
 rat, reliquit tantum quinque libras ar-
 genti, unde deceptus eſt, relicto nempe
 exiguo quinque librarum argenti legato,
 cum totam hereditatem expectaret.

ptator ille. In eo jocus eſt, quod cum diſſet captator, viciffim Marius verba
 verba tantum, non munera, Mario de- dedit, ſeu illum ſpe ſua fruſtravit.

In Coſconium,

quænam ſint brevia epigrammata. LXXVII.

COSCONI, qui longa putas epigrammata noſtra,
 Utilis ungendis axibus eſſe potes.
 Hac tu credideris longum ratione coloffum,
 Et puerum Bruti dixeris eſſe brevem.
 Diſce, quod ignoras: Marſi, doctique Pedonis;
 Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
 Non ſunt longa, quibus nihil eſt, quod demere poſſis:
 Sed tu, Coſconi, diſticha longa facis.

INTERPRETATIO.

O Coſconi, qui exiſtimas epigrammata
 noſtra longa, potes eſſe aptus ungendis
 axibus. Hoc modo tu exiſtimaveris coloff-
 ſum eſſe longum: & dixeris puerum Bruti
 eſſe brevem. Accipe, quod neſcis: ſæpe
 unum opus Marſi, atque eruditi Pedonis
 occupat duas paginas. Non ſunt longa, quæ
 nihil habent quod poſſis tollere: verum tu,
 o Coſconi, componis diſticha longa.

NOTÆ.

Utilis ungendis.] hoc eſt, eſſes aptior
 auriga ſervus, qui in circo axes ad cele-
 ritatem ungeres, cum ſis celeritatis ſeu
 brevitatis ſtudioſus, quam lector epi-
 grammatum. Ramireſius Coſconium he-
 berem & ſtolidum per circumlocutionem
 a poëta dici putat: axes enim unguine
 unguuntur: unguen autem extrahitur ab
 animalibus obefis: obefi vero homines
 dicuntur ut plurimum ſtolidi. Si ergo
 ungendis axibus utilis eſt Coſconius,
 pinguis, obefus, atque ita ſtolidus eſt.
Hac ratione.] Qua tu cenſes longa eſſe
 mea epigrammata, ita dicis longum eſſe
 coloffum, qui longus eſſe nequit, cum
 habeat ſuam proportionem.
Et puerum Bruti.] ſtatuum pueri a Bru-
 to amati, qui formoſiſſimus fuit, ſed
 exigua ſtatura, nec tamen parvus dici
 debet, utpote qui membra habeat pro-
 portionata. Lib. 9. epig. 51. lib. 14. epig.
 171.
Marſi & Pedonis.] poëta nempe egre-
 gii fuerunt, qui vel unum epigramma
 duabus paginis abſolvebant. De Marſo
 ſupra dictum epig. 71. Pedonis vero Al-
 binovani reſtat conſolatio ad Liviam.
Sed tu.] qui nec venuſte quicquam,
 nec argute dicere potes. Brevis vero eſt
 ille poëta, qui facit quod inſtituit, cum
 nempe dicit apte pro ſubjecta materia:
 longum vero vel unum diſtichum, videri
 poteſt, in quo aliquid ſuperfluum eſt.
 Coſconii diſticha mala nempe hoc ſenſu
 longiſſima eſſe intelligit.

Ad Cæcilianum,

cujus frigidas thermas irridet. LXXVIII.

ÆSTIVO ſerves ubi piſcem tempore, quaris?
 In thermis ſerva, Cæciliane, tuis.

INTERPRETATIO.

Rogas-ſic ubi ſerves piſcem æſtatis tempore? O Cæciliane, ſerva in tuis thermis.

NOTÆ.

In thermis.] quæ tamen a calore, qui sunt frigida, ut vel æstate pisces a græce *θερμη* sic denominantur; sed adeo rruptione vindicare possint.

In Nasicam
cujus fallacias carpit. LXXIX.

INVITAS tunc me, cum scis, Nastica, vocatum.
Excusatum habeas me, rogo: cæno domi.

INTERPRETATIO.

O Nastica, tunc me vocas ad cœnam, cum scis me invitatum. Oro, me excusatum cæno domi.

NOTÆ.

Vocatum.] Alii *vocasse*: hoc est, Cum scis, o Nastica, domi me amicis instruxisse cœnam, tunc me invitas ut tu inviteris. Sed poëta, quasi non intellecta mente Nasticæ, se excusat.

Cæno domi.] Cum domi cœnatorum esset poëta, facere excusat se, quasi fuisset a Nasticâ invitatus, cujus cœnam parvi faceret, aut potius tunc invitati se debere ostendit.

De Fannio,
cujus spontaneam mortem arguit. LXXX.

HOSTEM cum fugeret, se Fannius ipse peremit.
Hic rogo, non furor est, ne moriari, mori?

INTERPRETATIO.

Fannius ipse se interfecit, cum vitaret inimicum. Quæso, nonne hic furor est, interire, ne intereas?

NOTÆ.

Fannius.] Quem irridet, quod metu mortis ipse sibi mortem conseciverit. De hac voluntaria morte, aut potius de hoc

furore diximus lib. 1. epig. 9.
Hic rogo.] Alii hoc rogo.

In Zoilum
cui mortem imprecatur. LXXXI.

LA X I O R hexaphoris tua sit lectica licebit ;
Cum tamen hæc tua sit, Zoile, sandapila.

INTERPRETATIO.

As erit ut tua lectica sit amplior hexaphoris ; cum tamen, o Zoile, sit tuum feretrum.

NOTÆ.

Laxior.] Divites, & nobiles Romani circumferebantur vivi, mortui vero efferebantur in lecticis: pauperes & plebes in sandapilis. Suetonius in Domitiano cap.

37. *Cadaver ejus populari sandapila per vespillones exportatum.* Precatur autem poëta ut superbi Zoili lectica fiat sandapila, qua dignum illum existimabat: hexaphorum dicitur lectica quæ a sex servis portatur. In vetusto codice sic legitur ultimus versus:
Cum tamen hæc tua sit, Zoile, sandapila est.
Argute quidem, cum vivum cadaver videretur Zoilus.

Ad Ponticum
hominem facinorosum. LXXXII.

ABSCISSA servum quid fingis, Pontice, lingua?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

INTERPRETATIO.

O Pontice, quid simulas linguam fuisse abscissam servo? an tu ignoras populum dicere, quod ille silet?

NOTÆ.

Quid fingis.] Cum ipse Ponticus linguam reddidisset servo, ne turpitudinem ejus declararet; fingebat ab alio linguam fuisse servo abscissam; sed frustra, teste etiam Juvenale sat. 9.

secretum divitis ullum
Esse putas? servi ut taceant, jumenta loquentur,
Et canis & postes, & marmora, &c.
Alii *scelus*. Sensus manifestus est.

In servum maritum. LXXXIII.

FOEDASTI miserum, marite, mæchum.
Et se qui fuerant prius, requirunt
Trunci naribus, auribusque vultus.
Credis te satis esse vindicatum?
Erras. iste potest & irrumare.

INTERPRETATIO.

O Marite, deformasti infelicem adulterum. Et truncata naribus atque auribus forma, quaritur qua fuerat ante

An existimas te satis vindicta sumpsisse?
Falleris

NOTÆ.

Et se requirunt.] Sensus est, ab uxore sana illi supersit pars qua peccare possit, tua requiritur prior mæchi forma, cum & forte foedius quam antea.

Ad amicum

a quo lepide petit togam. LXXXV.

VIMINE clausa levi niveæ custodia cocta,
Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æstatis mihi tibi mense Decembri,
Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

INTERPRETATIO.

Custodia nivea cocta septa tenui vimine, tibi donabitur his Saturnalibus. Si exposculas quod mense Decembri tibi misi munera æstatis, tu mitte ad me togam rasam.

NOTÆ.

Custodia cocta.] hoc est ampulla vitrea vimine supertexta qua conservetur aqua decocta, & saccata, & nivibus refrigerata, de qua Juven. sat. 5.
Si stomachus domini fervet vinoque, ciboque,
Frigidior Geticis petitur decocta pruinis.
Alii legunt *copta* minus bene: est genus placentæ de qua epig. 68. lib. 14.
Dona quod æstatis.] cum aquam frigidam conservet hæc ampulla.
Si quereris.] Si ægre fers hyeme tibi mitti munera æstiva, tu ad me remitte togam æstivam. De Saturnalibus dicimus epig. 85. lib. 5.

Ad Classicum

se non gloriari novo versuum genere. LXXXVI.

QUOD nec carmine glorior supino,
Nec retro lego, Sotaden cinædum,
Nulquam Græcula quod recantat Echo,
Nec dicat mihi luculentus Atys
Mollem debilitate Galliambon,
Non sum, Classicæ, tam malus poeta.
Quid si per glaciæ vias Petauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum,
Scribat carmina circulis Palæmon:
Me raris juvat auribus placere.

INTERPRETATIO.

Classicæ, non sum tam malus poeta, quod nec me pradio versu retrogrado, nec lego carmina recurrentia. Sotada cinædi, quod Græcula Echo nullo in loco reddit vocem, nec elegans Atys mihi dicat Galliambon mollitie effæminatam. Quid

Quid si jubeas nolentem Ladam incedere per iter tenue Petauri? Indecorum est habere ineptias difficiles, & labor nugarum insanus est. Palæmon plebi componat versus: gaudeo gratus esse auribus raris.

NOTÆ.

Glorior supino.] Supinus cursus est ille qui retro fit. Ovidius de Ponto eleg. 5.

Fluminaque in fontes cursu reditura supino.

Itaque carmen supinum intellige illud quod metro stante sic recurrit, ut neque literis motis, nec transpositis, ut ab initio ad finem, sic a fine relegitur ad initium: quale est istud,

Roma tibi subito motibus ibit amor.

Sotaden cinædum.] Dixit metonymicus pro eo carmine cujus Sotades Cretensis inventor fuit: scripsit enim oblectana carmina reciproca seu recurrentia. Sotadæ meminit Strabo lib. 14. Lege Scaligerum lib. 2. Poët. cap. 30.

Græcula Echo.] Echica carmina interpretare maxime in usu apud Græcos, teste Scaligero lib. 2. Poët. cap. 29. Sunt in quibus arte id elaboratum est, ut esset extremæ vocis responsio ac repetitio. Exempli gratia,

Fœmina dira viri nex est, & terribilis lis.

Lege cap. 10. lib. 4. Anthologia.

Galliambon.] Scaliger Poëtices lib. 2. cap. 21. Galliambicum, inquit, appellarunt: propterea quod Gallis Cybeles Saerdotibus multa scripserint eo versu posteri: inter quos Catullus pulcherrimum edidit, ita ut & castigandi, & imitandi sustulerit occasionem, cujus initium est,

Super alta vectus Atys celeri rati maria.

Fuit autem Atys Phrygiæ elegans forma, quem arsit Cybele: hoc est, Non scribo, inquit Martialis, carminis genus

molle & elumbe. Vide Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 21.

Per graciles.] Scaliger ad hunc versum Manilii lib. 5.

Corpora qua valido saliant excussa Petauro.

Sic de Petauro differit. Rota in sublimi posita a duobus versabatur. Alter superne, alter inferne nitabatur. Ita fiebat ut alternis dejecti nunc penderent, nunc erecti sederent. Per eandem rotam etiam corpora contento saltu subiecta trajiciebant. Lib. 11. epig. 22.

Quam rota transmissa toties intacta Petauro.

Ladas cursor erat velocissimus de quo epig. 100. lib. 10. qui tamen velocitate sua uti nequiret ad subeundam Petauri machinam, quod scilicet hos ludos exercere more funambulorum non sit solitus: ita non debent nobiles poetæ minutis illis & subtilibus ineptiis operam dare.

Circulis.] hoc est, plebeiorum hominum otiosæ coronæ, ut dixit epig. 42. lib. 1.

Palæmon.] Grammaticorum superbissimus, cujus arrogantia fuit tanta, ut Marcum Varonem porcum appellaret, secum & natas & morituras literas jactaret. Suetonius de illustribus Grammaticis cap. 23. vel forte alius fuit hic Palæmon.

Raris.] hoc est, paucis sed doctis Horatius sat. ultima 1. ferm.

Neque, te ut miretur turba, labores

Contentus paucis lectoribus.

In Phœbum

deformem. LXXXVII.

DICIS, amore tui bellas ardere puellas,
Qui faciem sub aqua, Phœbe, natantis habes.

INTERPRETATIO.

Phœbo, dicis formosas puellas deperire amore tui, qui habes vultum natantis sub aqua.

NOTÆ.

Qui faciem.] Pallidam nempe, & turgidam, ex eo quod, ut aiunt, sub aqua augetur omnia. Ludit poëta, inquit | Ramiresius in illa antithesi, *ardere pul-*
las, & faciem natantis habere; vix enim ejusmodi vultus flammam accendat.

In Mamercom

malum poëtam. LXXXVIII.

NIL recitas, & vis, Mamerce, poëta videri.
Quidquid vis esto, dummodo nil recites.

INTERPRETATIO.

O Mamerce, nihil recitas, & cupis poëta existimari. Esto quidquid placet, dummodo nihil recites.

NOTÆ.

Nil recitas.] Olim poëta recens elucubrata poemata publice recitabant. Juvenalis sat. 7. versu 39.

— *At si dulcedine fama*
Succensus recites, Maculonus commo-
dat ades,
Ac longe ferrata domus servire jubetur.

Dummodo.] Nos enim importunis tuis recitationibus enuecares. Horatius in fine artis poëticæ.

Indoctum doctumque fugat recitator
acerbus:
Quem vero arripuit, tenet, occiditque
legendo.

In Gaurum

ebriosum, & impurum. LXXXIX.

QUOD nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco: vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quod scribis, Musis & Apolline nullo
Laudari debes: hoc Ciceronis habes.
Quod vomis, Antoni: quod luxuriaris, Apici:
Quod fellas, vitium dic mihi cujus habes?

INTERPRETATIO.

O Gaure, parco quod delectaris protrahere noctem nimio mero; laboras vitio Catonis. Celebrandus es, quod condidisti ver-

sus, invitis Musis, & Apolline invito: id accipis a Cicerone. Quod vomis, ab Antonio; quod luxuriosus es, ab Apicio...

NOTÆ.

Catonis habes.] Horatius lib. 3. ode 21.
Narratur & prisca Catonis
Sape mero caluisse virtus.
Hoc Ciceronis.] Qui male scribebat carmina. Juvenalis sat. 10.
O fortunatam natam me consule Romanam!

Antoni gladios potuit contemnere, si sic
Omnia dixisset.
Quod vomis.] Antonii vomitus describit Cicero in 2. Philippica.
Apici.] Qui suum patrimonium luxu consumpsit, de quo agemus epig. 22. lib. 3.

Ad Quintilianum
de voto suæ vitæ. XC.

QUINTILIANE, vagæ moderator summe juventæ,
Gloria Romana; Quintiliane, togæ,
Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna satur: sit non doctissima conjux:
Sit nox cum somno: sit sine lite dies.

INTERPRETATIO.

O Quintiliane, summe rector juventutis errantis, o Quintiliane decus togæ Romana, ignosce quod inops, necdum senex festino vivere: nullus festinat satur vivere. Proroger hoc, qui cupit superare bona paterna, & qui implet atria multis imaginibus. Focus, & domus non aspernans fumos nigros, fons vivus, & grammen naturale me delectant. Habeam servum saturatum: habeam uxorem non doctissimam: dormiam per noctem; & dies pratereat sine lite.

NOTÆ.

Quintiliane.] Calaguritanus fuit: Calaguris vero urbs est Hispania ad ripas Iberi, hodie Calahorra in Castilia veteri. Summo cum splendore rhetoricam docuit Romæ, atque ad senatoriam dignitatem est evectus, ut colligere est ex Juvenalis verbis sat. 7. sic enim de Quintiliano loquitur.

Appositam nigra lunam subtextit aluta.
Aluta autem senatorum & nobilium Romanorum erat ornamentum, epig. 29. supra.

Quod propero.] Properat ille vivere, qui sine ulla mora genio indulget.

Differat hoc.] Non indulgeat genio suo is, qui suo patre ditior vult evadere.

Imaginibus.] Majorum imagines, qui præclari aliquid gesserant, collocabantur in atris, seu in primo intra aedes aditu. Juvenalis sat. 8.

Quis fructus generis tabula jactare capaci,
Corvinum, & posthac multa deduce
cece virga
Fumosos equitum cum dictatore magistras.

Et nigros non.] hoc est, aedes auro nitidas non ambio, sed vel fuliginosa non displicerent.

Fons vivus.] Aqua naturalis, non factus liquor.

Herba rudis.] Gramina sua sponte nascentia, nec otiosis ordinata myrtetis, ut dixit lib. 3. epig. 58.

Verna satur.] Servi saturi alacriter serviunt, nec conqueruntur, nec convivis invident, epig. 58. lib. 3.

Vescuntur omnes, ebriorque non novit
Satur minister invidere conviva.

Conjux non doctissima.] Quæ enim docta, plerumque molesta est. Juvenalis sat. 6.

Non habeat matrona tibi quæ juncta recumbit,

Dicendi genus, aut curtum, sermone rotato

Torqueat enthymema, nec historicæ sciat omnes.

Sine lite dies.] Epig. 15. lib. 5.

Nec lites tetræcas, forumque triste
Nossemus.

Ad Casarem Domitianum, a quo petit jus trium liberorum. XCI.

RErum certa salus, terrarum gloria, Casar, Sospite quo magnos credimus esse deos: Si festinatis toties tibi lecta libellis Detinuere oculos carmina nostra tuos: Quod fortuna vetat fieri, permitte videri, Natorum genitor credar ut esse trium. Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis: Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

INTERPRETATIO.

O Casar, certa salus rerum, decus orbis, quo salvo putamus existere magnos deos: si libris propteratis versus nostri toties a te lecti demorati sunt tuos oculos: concede comparere, quod fieri prohibet fortuna, ut existimer pater trium liberorum. Hæc fuerit nobis consolatio, si displicui: hæc vero nobis fuerit merces, si placui.

NOTÆ.

Sospite quo.] Ex tua incolumitate credimus & deos esse, & rerum humanarum curam suscipere, lib. 7. epig. 59. lib. 5. epig. 1. Sospite quo gratum credimus esse forem. Si festinatis.] si carmina mea festinata, ac prope ex tempore condita legisti. Quod fortuna.] Hæc erat formula petendi jus trium liberorum. Natorum genitor.] Qui tres habebant liberos, multis privilegiis gaudebant. In spectaculis honestior illis locus assignabatur: in honoribus petendis gratia fie-

Ad uxorem, ut sibi habeat res suas. XCII.

NATORUM mihi jus trium roganti Musarum pretium dedit mearum, Solutus qui poterat. valebis uxor. Non debet domini perire munus.

INTERPRETATIO.

Ille unicus qui poterat, mihi petenti concessit jus trium liberorum, mercedem mearum Musarum. O coniux, valebis. Donum domini non debet esse inutile.

NOTÆ.

Solutus qui.] Nam solus Casar concedebat hoc jus de quo præcedenti epig. & epig. 95. lib. 3. Valebis uxor.] A me discedes. Verba divortii hæc sunt, Tuas res tibi habito. Item hæc, Tuas res tibi agito. Leg. 1. D.

de divortii. Alii aliter explicant valebis, nimirum moriaris oportet. Non debet.] Jam enim ex matrimonio liberos suscipere nolo, ne quod mihi beneficium a Domitiano concessum est, paterna lege consequar. Aut intellige valebis pro, morere ut tibi succedam: nam pro numero liberorum tibi invicem succedebant vir & uxor. Vide Ulpianum lib. regularum tit. 15. Judicet lector,

Ad Regulam requirentem primum librum. XCIII.

PRIMUS ubi est, inquis, cum sit liber iste secundus? Quid faciam, si plus ille pudoris habet? Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum: Unum de titulo tollere iota potes.

INTERPRETATIO.

Ubi est primus liber, ais, cum iste sit secundus? Quid agam, si illi plus verecundia est? Attamen, o Regule, si tu mavis hunc fieri primum, licet demere unum iota ex titulo.

NOTÆ.

Primus ubi.] In lucem prodit secundus hic liber, primo non edito, forte quia cautior fuit poeta, donec legentium iudicia audiret; vel forte quia in primo libro multa scripserat ad laudem Titi, cuius tamen nomen non addiderat, sed Casarem tantum dixerat, quæ libenter laurus non erat Domitianus, qui Titi fratris, & patris Vespasiani laudes arrogabat sibi. Unum de titulo.] Duo ii. secundum librum denotant, unum vero i. primum.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER III.

Ad lectorem de libro Gallicano. I.

O c tibi, quidquid id est, longinquis mittit ab oris
Gallia Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem.
Illa, vel hæc mea sunt, quæ meliora putas.
Plus sane placeat, domina qui natus in urbe est.
Debet enim Gallum vincere verna liber.

INTERPRETATIO.

Gallia sortita nomen a toga Romano-
rum ad te mittit hoc quaecunque est
ex remotis regionibus. Evolvit hunc, &
forte commendas priorem libellum. Illa
qua magis probas, vel etiam hæc mea
sunt. Magis certe probetur, qui editus est
in urbe domina. Nam verna liber, Gallo
potior esse debet.

NOTÆ.

Longinquis.] e foro Cornelii (librum enim illinc fuisse missum docet epig. 4. infra) hodie *Imola*, quæ urbs est Galliæ cisalpinæ, dicta togatæ, quia vestitum Romanorum assumpserat.
Illa.] epigrammata scilicet primi vel secundi libri, quæ tibi sunt gratiora, mea sunt, imo & hæc libri tertii mea sunt. Legunt alii per interrogationem, *Quæ meliora putas?* An illa primi, aut secundi, vel hæc tertii libri epigrammata, quæ omnia mea sunt?
Debet enim.] Vernæ servi sunt domini sui domini nati; vernam vero priorem librum Romæ scriptum appellat, ut opponatur huic tertio in Gallia composito.

*Ad librum suum,
ut sibi quærat patronum. II.*

Cujus vis fieri, libelle, munus?
Festina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madida tegas papyro,
Vel thuris piperisque sis cucullus.
Faustini fugis in sinu? sapisti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Picis luxurieris umbilicis;
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat superbus index,
Illo vindice nec Probum timeto.

INTERPRETATIO.

Oliber, cui cupis donari? Propera tibi
quære patronum, ne subito raptus
in fuliginosam culinam operias cordyllas
vuida charta, aut fias cucullus thuris &
piperis. Confugisse in gremium Faustini?
Recte facis. Nunc fas est incedas per-
sus oleo cedrino, & decorus duplici frontis
ornamento luxuriose orneris depictis um-
bilicis; & mollis purpura tegat te, & ti-
tulus superbus cocco fulgeat, illo assertore,
nec ipsum Probum metue.

NOTÆ.

Tegas cordyllas.] pisciculi sunt partus scilicet thynnorum, qui post elapsum primum annum thynni nuncupantur. Persius sat. 1.
— nec scambros metuentia carmina, nec thus.
Faustini.] de quo epig. 26. lib. 1.
Cedro nunc.] synecdochis ponitur, pro oleo expresso ex cedro, quo libri ungebantur contra tineas & cariem.
Et frontis gemino.] de librorum ornamentis diximus epig. 67. lib. 1.
Nec Probum.] Grammaticus fuit criticus, cujus meminit Suetonius de Grammaticis.

*In mulierem deformem
corpore, vultu vero formosam. III.*

FORMOSAM faciem nigro velamine celas;
Sed non formoso corpore lædis aquas.
Ipsam crede deam verbis tibi dicere nostris,
Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

INTERPRETATIO.

Atro velo obtegis vultum pulchrum;
sed deformi corpore corrumpis undas. Puta ipsam deam tibi dicere nostris verbis,
vel detege vultum, vel tunicata ablue te.

NOTÆ.

Velamine celas.] Alii medicamine ve-
las. Eligat lector. Prior lectio mihi vi-
detur melior. Ipsam crede.] aquæ Nympham intel-

lige; fontibus autem numen inesse colligebant veteres ex perennitate scaturiginis.

Aperi.] aut ex deformi tuo corpore colligemus faciem quoque esse deformem.

Ad librum suum,
cur abierit Roma, & quando rediturus sit. IV.

ROMAM vade, liber. si veneris unde, requiret;
Æmiliæ dices de regione viæ.
Si quibus in terris, qua simus in urbe rogabit:
Corneli referas me licet esse foro.
Cur absim, quæret: breviter, tu multa fatere,
Non poterat vanæ tædiæ ferre togæ.
Si, quando veniet? dicet: responde, poëta
Exierat: veniet cum citharædus erit.

INTERPRETATIO.

O Libelle, proficiscere Romam. Si rogabit Faustinus, unde veneris; respondebis de regione via Æmilia. Si percontabitur, quibus in terris simus, qua in civitate; fas est respondeas me esse in foro Cornelii.

Rogabit cur absim: tu breviter fatere multa. Ne quibat pati fastidia vana toga. Si dicet, Quando redibit? Responde, Poëta discesserat, revertetur cum citharædus evaserit.

NOTÆ.

Æmilia dices.] Illam intellige quam stravit Æmilius Lepidus, qua scilicet iter erat ad forum Cornelii, hodie Imola.

Breviter tu multa.] Paucis verbis complectere causas absentiaæ meæ, scilicet me non posse in urbe tot subire vana togatorum officia.

Responde.] Ultima videtur longa; sed prisca more hoc verbum est tertia

conjugationis. Legunt alii,

Quando venit? dicet: tu respondeto;

Poëta

Cum citharædus.] Tunc enim temporis Romæ pluris fiebant citharædi, quam poëta: ita Romanorum mores carpit, epig. 56. lib. 5.

Artes discere vult pecuniosas?

Fac discat citharædus aut choraulus.

Ad eundem,
foli Julio esse commendandum. V.

VIS commendari, sine me cursurus in urbem,
Parve liber, multis? an satis unus erit?
Unus erit, mihi crede, satis, cui non eris hospes,
Julius, assiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc adeas, primique in limine tecti,
Quos tenuit, Daphnis, nunc tenet ille Lares.
Est illi conjux, quæ te manibusque sinuque
Excipiet, vel si pulverulentus eas.
Hos tu seu pariter, sive hanc, illumve priorem
Videris, hoc dices, Marcus avere jubet.
Hoc satis est. alios commendat epistola; peccat
Qui commendandum se putat esse suis.

INTER-

INTERPRETATIO.

O Exigue libelle, sine me properaturus Romam, cupisne commendari multis? An unus sufficet? Mihi fidem adhibe, unus cui non eris extraneus, sufficet Iulius, cujus nomen prædico assidue. Statim hunc convenias. Nunc vero in introitu prima domus ille habet domicilium, quod occupavit Daphnis. Habet uxorem qua

manibus & gremio te accipiet, etiamsi advenias pulverulentus. Sive tu conspexeris hos simul, sive hanc prius, aut illum, hoc dices, Marcus nunciat salutem. Hoc sufficit. Alii commendantur literis. Fallitur qui credit se esse commendandum suis amicis.

NOTÆ.

Primique.] Julius habitat in prima statim domo ingredientibus Romam via Æmilia, hanc appellat limen primi tecti: Julii vero ades prior possederat Daphnis. Legunt alii,

Protinus hunc prima quæres in limine Tecti.

Tecta vero erat quadam urbis via, in cujus ingressu erant ades istius Julii, de

quo lib. 1. epig. 16.

Manibusque sinuque.] His verbis gratissimum fore Julio atque ejus uxori hunc librum auguratur.

Marcus.] Martialis. Ut advenientes ave, seu salve, sic abeuntes & recedentes vale dicebant. Suetonius in Augusto cap. 53. Briffonius de formulis lib. 8.

Ad Marcellinum,
cui assentatur ob natales patris, & refectam primam barbam. VI.

LUX tibi post Idus numeratur tertia Maias,
Marcelline, tuis bis celebranda sacris.
Imputat ætherios ortus hæc prima parenti:
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit jucundæ munera vitæ,
Plus nunquam patri præstitit illa dies.

INTERPRETATIO.

O Marcelline, tu computas diem decimum octavum Maii bis colendum tuis sacrificiis. Hæc prima edidit genitorem in lucem ætheriam: hæc prima tibi decerpit

barbam ex genis florentibus. Quamvis illa lux concesserit ingens donum vitæ grata, nunquam plus largita est patri.

NOTÆ.

Idus.] Martius, Maius, Julius, Octobri Nonas septimo, Idus decimo quinto die habent. Menses cæteri quinto Nonas, & Idus decimo tertio.

Bis celebranda.] quod ea die pater natus sit, & ipse Marcellinus deposuerit primam barbæ lanuginem: hæc enim la-

nugo deponcbatur magna conviviorum & ludorum celebritare.

Magna licet.] Quod dies natalis vitam patri dederit, munus est ingens; sed major est, quod eadem illa die filius vir evaserit: nam viri appellabantur a barba refecta.

De sportula
sublata, & cœna recta revocata. VII.

CENTUM miselli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium lassii,
Quos dividebat balneator elixus,
Quid cogitatis, ô fames amicorum?
Regis superbi sportulæ recesserunt.
Nihil stropharum est: jam salarium dandum est.

INTERPRETATIO.

Am valete, o miseri, centum quadrantes merces clientis defatigati, quos dividebat balneator elixus. O fames amicorum, quid censeatis? Sportula regis superbi sublata sunt. Nihil fallaciarum est: salarium nunc donandum est.

NOTÆ.

Valete.] Quia salarium, id est cœna recta datur. Suetonius in Nerone cap. 16. *Publica cœna ad sportulas redacta.* Nero cœnam rectam clientibus exhibitam a potentioribus redegerat ad sportulam; quæ calathus fuit, quo primum opsonia, postea centum quadrantes dabantur. Domitianus vero abrogato illo Neronis edicto revocavit cœnas rectas. Suetonius in Domitiano cap. 7. *Sportulas publicas sustulit, revocata cœnarum restarum consuetudine.*

Congiarium.] dicitur donum a congi mensura liquidorum.

Balneator elixus.] aquarum & vaporum calore prope coctus. Balneator hic sumitur pro eo qui sportulam distribuerebat clientibus simul cum domino lavantibus.

O fames.] Exiguam quippe sportulam

In Quintum
amatorem. VIII.

THAIIDA Quintus amat, quam Thaida? Thaida luscam.
Unum oculum Thais non habet, ille duos.

INTERPRETATIO.

Quintus ardet Thaida. Quam Thaida? Thaida luscam. Thais caret uno oculo, ille duobus.

NOTÆ.

Unum oculum.] Jocus est a veritate ad metaphoram: Thais enim vere carebat uno oculo: Quintus vero metaphoris

In Cinnam
obrectatorem. IX.

VERSICULOS in me narratur scribere Cinna,
Non scribit, cujus carmina nemo legit.

INTERPRETATIO.

Cinna dicitur scribere carmina adversus me: ille non scribit cujus versus a nemine leguntur.

NOTÆ.

Nemo legit.] Ineptum poetam irridet, tur, ac si nunquam in lucem prodissent. cujus versus perinde a nemine legeban- Epig. 64. lib. 6.

In Philomusum
asotum. X.

CONSTITUIT, Philomuse, pater tibi millia bina
Mensura, perque omnes præstitit illa dies,
Luxuriam premeret cum crastina semper egestas,
Et vitii esset danda diurna tuis.
Idem te moriens hæredem ex asse reliquit:
Exheredavit te, Philomuse, pater.

INTERPRETATIO.

Philomuse, pater tibi assignavit duo millia in mensem, & præbuit illa per omnes dies, cum crastina inopia semper urgeret luxum, & tribuendum esset dia-

NOTÆ.

Perque omnes.] Duo millia sestertiûm distribuit pater in triginta partes, & singulas singulis diebus dedit Philomuso, qui adeo prodigus erat, ut omnia effunderet. Alii intelligunt duo quidem millia in unum mensem assignata fuisse Philomuso, sed tamen propter immodicas impensas singulis diebus duo millia Philomuso data, atque ab illo fuisse consumpta, ita ut in crastinum nihil ipsi profus superesset. Videat lector. Horatius sat. 3. lib. 1. sermonum.

Decies centena dedisses
Huic parco, paucis contento, quinque

diebus
Nil erat in oculis.
Ex asse.] Ex tota hereditate in duodecim uncias ut plurimum divisa, quæ assem efficiunt.
Exheredavit te.] Cum enim factus sui juris Philomusus patrimonium brevi dilapidaturus esset, pater illum heredem instituens perinde fecerat, ac si exheredasset. Vel exheredavit, quod vivens pater rot & rantas impensas suppeditavit Philomuso, ut hereditatem vel nullam, vel ære alieno obrutam reliquerit.

Ad Quintum
amatorem Martiali iratum. XI.

SI tuā nec Thais, nec lusca est, Quincte, puella,
Cur in te factum distichon esse putas?
Sed simile est aliquid: pro Laide, Thaida dixi.
Dic mihi, quid simile est, Thais, & Hermione?
Tu tamen es Quinctus: mutemus nomen amantis,
Si non vult Quinctus, Thaida Sextus amet.

INTERPRETATIO.

Quincte, si tua puella nec est Thais, nec lusca; quare credis distichon esse compositum in te? Sed est aliqua similitudo: pro Laide, nominavi Thaida. Dic mihi quam similitudinem habet Thais & Hermione? Nihilominus tu es Quinctus: mutemus nomen amantis: si Quinctus non vult, Sextus ardeat Thaida.

NOTÆ.

Si tua.] Hermionen amabat Quinctus, non Thaida, ut dictum est epig. 8. supra.
Pro Laide.] Si puella tua Lais vocaretur, haberet aliquam nominis similitudinem cum Thaide.
Tu tamen es Quinctus.] Et ego Quinctum nominavi; unde Quinctus videtur notatus.
Mutemus.] Cum enim meis in joci semper utar nominibus fictis, nihil refert utrum Quinctum, aut Sextum Thaidis amatorem nominem.

In Fabullum
a cujus cœna unctos quidem, sed incœnatos
convivas redire dicit. XII.

UNGUENTUM fateor bonum dedisti
Convivis here: sed nihil scidisti.
Res falsa est bene olere, & esurire.
Qui non cœnat, & ungitur, Fabulle,
Hic vere mihi mortuus videtur.

INTERPRETATIO.

Fateor, heri largitus es convivis bonum unguentum: sed nihil scidisti. Res est falsa bene olere, & esurire. O Fabulle, hunc existimo vere mortuum, qui non cœnat, & ungitur.

NOTÆ.

Unguentum.] Ante cœnam, corpus unctere solebant veteres.
Scidisti.] Verbum est conviviorum proprium: qui vero nihil scindebat, nihil nec comedunt.
Res falsa.] ironizans, id est ridicula & inepta.
Mortuus.] Mortui quippe unguentum nec comedunt.

In Næviam,
quæ appositos cibos dixerat esse crudos,
ne comederentur. XIII.

DUM non vis leporem, dum non vis carpere mullum,
Et plus quam patri, Næviam, parcis apro:
Accusas, rumpisque coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit, nunquam sic ego crudus ero.

INTERPRETATIO.

Næviam, dum recusas scindere leporem & mullum, atque ab apro te abstinas, plusquam a genitore; criminaris, & lace- ras coquum, veluti apposuerit omnia cruda, hoc modo nunquam ego vexabor cruditate.

NOTÆ.

Nunquam sic ego.] Ex nimia satirate oritur cruditas stomachi; qua non erat laboraturus Martialis, cum cibos crudos pratexeret Næviam, atque a mensa integros auferri juberet.

De Tucio
famelico. XIV.

ROMAM petebat esuritor Tucius,
Profectus ex Hispania.
Occurrit illi sportularum fabula:
A ponte rediit Mulvio.

INTERPRETATIO.

Tucius famelicus profectus ex Hispania ibat Romam. Fabula sportularum occurrit illi: reversus est a ponte Mulvio.

NOTÆ.

Occurrit.] In ponte Mulvio distante mille passibus ab urbe accepit Tucius, que illinc ne periret fame, in Hispaniam rediit.
quam tenuis sportula daretur Romæ, at-

De Codro
amatore cœco. XV.

PLUS credit nemo, quam tota, Codrus in urbe.
Cum sit tam pauper, quomodo? cæcus amat.

INTERPRETATIO.

In tota civitate nullus magis credit, quam Codrus. Qua ratione, cum adeo egenus sit? Cæcus amat.

NOTÆ.

Credit.] Iudit in ambiguitate verbi credere, quod significat fidem adhibere, & dare pecunias mutuo.
Cæcus amat.] hoc est, amore obtæcatus existimat puellam esse formosam, quæ tamen deformis est: vix enim credam vere fuisse cæcum hunc Codum, qui amaret puellam, quam audierat esse formosam. Epig. 49. lib. 2.

In Cerdonem
 munerarium. XVI.

DAs gladiatores, sutorum regule Cerdo,
 Quodque tibi tribuit subula, sica rapit.
 Ebrius es: nec enim faceres id sobrius unquam,
 Ut velles corio ludere, cerdo, tuo.
 Lufisti, fatis est: sed te, mihi crede, memento
 Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua.

INTERPRETATIO.

O Cerdo regule sutorum, exhibes gladiatores, & quod tibi acquirit subula, illud aufert gladius. Temulentus es: nunquam enim id ageres fœcus, ut caperes, o cerdo, ludere tuo corio. Lufisti: sufficit ut mihi crede, recordare nunc te contineris tua pellicula.

NOTÆ.

Das gladiatores.] Hunc cerdonem iterum irridet epig. 59. infra, qui Bononiz munus gladiatorum exhibuerat, quod olim principes tantum civitatis, & magistratus edidere: ut patet ex Suetonio cap. 28. in Claudio. Cerdo vero, & sutor in eo differunt, quod sutor calcæos faciat, cerdo refarciat.
subula.] Quæstum facis, quem sica gladiatorum nempe, tibi eripit e manibus. *Ut velles corio.*] id est, impensis tuis ludos exhibere.
Nunc in pellicula.] Infra artificii, & conditionis tuæ terminos contine te: hinc proverbio locum dedit Aſinus Cumani, qui leonis pellem sibi adaptaverat, qua exutus, & agnitus ad necem usque verberatus est.

In Sabidiam
 male olentem. XVII.

CIRCUMLATA diu mensis scriblita secundis
 Urebat nimio sæva calore manus:
 Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo
 Sufflavit buccis terque, quaterque suis.
 Illa quidem tepuit, digitosque admittere visa est.
 Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

INTERPRETATIO.

Scriblita diu circumlata secundis mensis nimio calore sæva urebat manus: sed Sabidi gula ardentior erat, statim igitur suis buccis sufflavit ter & quater. Illa quidem tepuit, & visa est posse tangi digitis: sed nullus potuit tangere, merda fuit.

NOTÆ.

Scriblita.] Placentæ species. *Sed nemo.*] Quia impuro Sabidii habitu fuerat corrupta. Epig. 93. lib. 7.

In Maximam
 recitatorem importunum. XVIII.

PERFRIXISSE tuas quæsta est præfatio fauces.
 Cum te excusaris, Maxime, quid recitas?

INTERPRETATIO.

In exordio conquestus es rancas esse tuas fauces. O Maxime, cum te excusaris, cur recitas?

NOTÆ.

Perfrixisse.] Nimio frigore te factum esse rancum. *Cum te excusaris.*] Recitare non debuisti, sed tibi & nobis parcere.

De vipera in ore ursæ. XIX.

PROXIMA centenis ostenditur urfa columnis,
 Exornant fictæ qua Platanona feræ.
 Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
 Pulcher Hylas: teneram merfit in ora manum.
 Vipera, sed cæco scelerata latebat in ore,
 Vivebatque anima deteriore fera.
 Non sensit puer esse dolo, nisi dente recepto,
 Dum perit, o facinus falsa quod urfa fuit!

INTERPRETATIO.

Ursa videtur vicina centenis columnis, ubi bellua adumbrata decorant Platanona. Dum formosus Hylas ludens circum explorat apertas illius fauces, inquitur laesus dente, o scelus quod fuit urfa seruit manum teneram in ora. At vipera improba delitescerat in faucibus tenebrosis, & bellua vivebat spiritu nequiore. Puer non advertit inesse fraudes, nisi dum moritur laesus dente, o scelus quod fuit urfa ficta.

NOTÆ.

Proxima.] Platanon locus scilicet platanis constitus erat juxta porticum forte Vipsanam, de qua epig. 14. lib. 2. ubi feræ erant marmoreæ, vel æneæ.
Hylas.] Ejusdem nominis puer ab Hercule adamat fuit; ab hoc Hyla pueri formosi Hyla dicti sunt.
Cæco in ore.] Intus enim videre non poterat: legunt alii in ore, & ursam æneam, fuisse intelligunt.
Vivebatque anima.] Pestifera nempe & exitiali, vipera quippe latebat in ejus faucibus.
Falsa quod.] Vera enim urfa puero tam formoso pepercisset: vel ab ea abstinisset puer. Alii, o facinus ausa quod urfa fuit. Alii, o facinus falsa quod urfa facit.

De Canio
ridiculo XX.

DIc Musa, quid agat Canius meus Rufus?
 Utrum ne chartis tradit ille victuris
 Legenda temporum acta Claudianorum?
 An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
 An æmulatur improbi jocos Phædri?
 Lascivus elegis, an severus herois?
 An in cothurnis horridus Sophocleis?
 An otiosus in schola poetarum
 Lepore tinctos Attico sales narrat?
 Hinc si recessit, porticum terit templi.
 An spatia carpit lentus Argonautarum?
 An delicatæ Sole rursus Europæ
 Inter tepentes post meridiem buxos
 Sedet, ambulatve liber acribus curis?
 Titi-ne thermis, an lavatur Agrippæ,
 An impudici balneo Tigillini?
 An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
 An Pollionis dulce currit ad Quartum?
 An æstuantes jam profectus ad Baias
 Piger Lucrino naviclatur in stagno?
 Vis scire, quid agat Canius tuus? rider.

INTERPRETATIO.

O Musa refer quid faciat Canius Rufus meus? Anne committit scriptis non perituris evolvendam historiam temporum Claudianorum? an quæ Neroni tribuit falsus scriptor? an imitatur facietias Phædri malitiosus? an lascivus elegis, an gravis heroicis? an tristis in cothurnis Sophocleis? an seriatim recitat in schola poetarum jocos resperfos Attica venustate? hinc si abiit, denambulatur in porticu templi. An otiosus emetitur spatia Argonan-

tarum? an post meridiem iterum ad solem sedet inter tepidas buxos delicatæ Europæ? aut ambulat solatus anxietatibus molestis? an Titi, an Agrippa thermis abluatur? an balneo impuri Tigillini? an portitur villa Tulli, & Lucani? an properat ad Quartum amorem Pollionis. an jam profectus ad Baias ferventes iners navigat in stagno Lucrino? placet discere quid faciat tuus Canius? rider.

NOTÆ.

Canius.] De quo epig. 70. lib. 1.
Acta Claudianorum.] Claudii Imperatoris & ejus familiae historia nota est ex Suetonio, & aliis.
An quæ Neroni.] An emendat historiam Neronis quam adulantes ipsi auctores falso scripserant. Tacitus in proœmio Annalium. Tiberii, Caiique, & Claudii, ac

Neronis res, florentibus ipsis ob metum falsa; postquam occiderunt recentibus odiis composita sunt.
Phædri.] Qui fuit Augusti libertus; fabulas Ælopi ex græco latinas fecit: improbum vero dixit, quia fictis animalium colloquiis sui temporis mores acute carpit.

Elegis.

Elegis.] Elegiarum materiam sic definit Horatius in Arte poetica,
Versibus impariter junctis querimonia primum,
Post etiam inclusa est voti sententia compos.
Severus herois.] Grave est enim heroici carminis argumentum.
Sophocleis cothurnis.] hoc est, an componit tragœdias? in quibus inducti heroes altis nitebantur calceamentis, quæ dicta sunt cothurni. Sophocles carminis gravitate ceteros tragicos longe superavit.
Porticum terit templi.] Ambulat in porticu templi Isidis, epig. 14. lib. 2. ubi etiam egimus de porticu Argonautarum & Europæ porticu, in qua post meridiem apricabatur Canius.
Titi-ne thermis.] Titi Imperatoris ther-

mas interpretare. Legunt alii *stertine thermis*, minus bene meo judicio, sed forte bene legeretur,
Stertine, thermis an lavatur Agrippa.
 Agrippa quoque thermas construxerat, quibus nomen suum imposuerat.
Tigillini.] Alii legunt *Tigelini*: foedissimus fuit ille temporibus Neronis, de quo Tacitus lib. 14. Annalium. Juvenalis sat. 1.
Pone Tigellinum, &c.
Tulli & Lucani.] De his duobus fratribus dictum lib. 1. epig. 37. hoc est, an rusticatur.
Ad Quartum.] Prædium nempe ad quartum ab urbe lapidem.
An æstuantes.] Aquas calidas Baiarum intellige in Campania, ubi & stagnum Lucrinum. Lib. 1. epig. 63.

In crudelem dominum. XXI.

PROSCRIPTUM famulus servavit fronte notatus.
 Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

INTERPRETATIO.

Servus fronte signatus tuitus est proscriptum. Non fuit hæc salus heri, sed vituperium.

NOTÆ.

Proscriptum.] Antium Restionem hunc fuisse putant Interpretes, de quo Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 11.
Fronte notatus.] De notis quæ servorum

frontibus inurebantur. Epig. 29. lib. 2.
Sed invidia.] Summa enim humanitate usus erga dominum crudelem servus omnibus eum fecit odiosum.

De Apicio
helluone. XXII.

DEDERAS, Apici, bis tricentis ventri,
 Sed adhuc serverat centies tibi laxum.
 Hoc tu gravatus, ne famem & sitim ferres,
 Summa venenum portione duxisti.
 Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

INTERPRETATIO.

O Apici, donaveras sexcenties abdomini, sed tibi restabat adhuc centies largum.
 Hoc tu dolens extremo haustu bibisti ve-

nenum, ne patreris famem & sitim. O Apici, nihil egisti gulosius.

NOTÆ.

Bis tricentis.] Apicius, de quo Seneca ad Helviam, septingenta millia sestertium habebat in bonis; sexcenta millia luxu consumpserat, centum vero millia supererant, at veritus ille ne hac summa explere gulam non posset, venenum bibit. *Centies laxum.*] hoc est, non minus centies, imo vero amplius. Alii legunt

luxu pro luxui.
Tibi,] Alii te.
Gulosus.] Is enim omnium gulosissimus videtur, qui centum sestertium millibus dives famem & sitim timeat: vel poeta irridet Apicium, quasi centies emisset summam portionem qua perit, unde cariore pretio nunquam biberat,

In invitatorem

apponentem cibos servis non convivis. XXIII.

OMNIA cum retro pueris opsonia tradas:
Cur non mensa tibi ponitur a pedibus?

INTERPRETATIO.

Cum a tergo porrigas servis omnes cibos, quare non sternis mensam ad pedes?

NOTÆ.

Omnia cum retro.] Discumbentibus dominis ministrantes servi ad pedes stabant. Seneca lib. 3. de beneficiis cap. 27. *Ut primum diluxit, servus qui cenanti ad pedes steterat, narrat que inter cenam ebrius dixisset.* Avarus vero iste invitator

cibos omnes pueris tradebat auferendos, ut crastinam in cenam servarentur: vel forte pueris quos amabat, comedenda opsonia tradebat: ergo debuit mensam ponere a pedibus.

De hernioso haruspice. XXIV.

VITE nocens rosa stabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, tuis victima grata sacris;
Quem Tuscus mactare Deo cum vellet haruspex,
Dixerat agresti forte, rudique viro;
Ut cito testiculos peracuta falce secaret,
Teter ut immunda carnis abiret odor.
Ipse super virides aras luctantia pronus
Dum refecat cultro colla, premitque manu:
Ingens iratis apparuit hernia sacris.
Occupat hanc ferro rusticus, atque secat;
Hoc ratus antiquos sacrorum poscere ritus,
Talibus & fibris numina prisca coli.
Sic modo qui Tuscus fueras, nunc Gallus haruspex,
Dum jugulas hircum, factus es ipse caper.

INTERPRETATIO.

Hircus veus palmitis corrosi interiturus stabat ad altaria, victima grata tuis | sacrificiis, o Bacche, quem Deo immolans volens haruspex Tuscus forte dixerat he-

mini agresti atque imperito, ut quamprimum exsecaret testiculos falce peracuta, ut putidus odor fœda carnis evanesceret. Dum ipse haruspex pronus super altari viridantia cultro refecat cervicem resistenter, & stringit manu. Grande scrotum visum est sacrificiis insensis: rusticus fer-

ro invadit illud, atque secat: existimans hoc requiri ex prisca consuetudine sacrorum, & numina antiqua coli ejusmodi fibris. Sic qui paulo ante fueras Tuscus haruspex, nunc Gallus, dum mactas hircum, ipse evasisti caper.

NOTÆ.

Vite nocens rosa.] Epig. 39. lib. 13.

Lascivum pecus, & viridi non utile Baccho

Dat panas. nocuit jam tener ille deo.

Alii legunt *vite rosea.* Judicet lector.

Quem Tuscus.] Ex Tuscia, sive Hetruria, hodie *la Toscana*, Romam allata est haruspicina. Haruspex autem, teste Donato ad Phormionem Terentii actu 4. scen. 4. ab haruga nominatur. Nam haruga dicitur hostia ab hara, in qua concluditur & servatur. Alii qui sine aspiratione scribunt, dici putant quia *in ara inspicit extra.*

Virides.] hoc est stratas herba viridi.

Iratis.] Forte propter irreverentiam haruspicis, cujus hernia apparebat, quam exsecuit rusticus, cum hirci testiculos abscindere debuisset.

Qui Tuscus.] Ludit poeta in voce *Gallus*, quasi ille haruspex patriam commutasset: sed intelligit *Gallum* fuisse factum, hoc est castratum: Sacerdotes enim Cybeles castrati dicebantur Galli.

Ipse caper.] Hircus & caper in eo differunt, quod hic castratus sit, ille vero minime: aliquando tamen confunduntur. Virgilius ecloga 7.

Vir gregis ipse caper.

Ad Faustinam

de inepto rhetore. XXV.

SI temperari balneum cupis fervens
Faustine, quod vix Julianus intraret:
Roga, lavetur, rhetorem Sabineum.
Neronianas is refrigerat thermas.

INTERPRETATIO.

Faustine, si vis refrigerari balneum astuans, quod vix ingrederetur Julia-

nus: ora rhetorem Sabineum, in eo lavetur. Ille temperat thermas Neronianas.

NOTÆ.

Julianus.] qui aquis, non nisi ferventibus lavabat.

Roga.] Secutus sum Aldinam lectionem. Alii,

Roga, lavetur hic rhetor Sabineus.

Alii,

Roga lavet usi rhetorem Sabineum.

Ineptum nempe, qui orationis frigore aquam etiam ferventem refrigeraverit.

Neronianas.] Cæteris calidiores refrigerat, alii refrigeret: hoc est qui vel aquam calidissimam refrigerare possit: Jocus est a frigore aeris ad orationis frigus seu potius ineptias. Videat lector.

In Candidum

avarum, qui excepta uxore, nihil commune
habebat cum amicis. XXVI.

PRÆDIA solus habes, & solus, Candide, nummos:
Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
Massica solus habes, & Opimii Cæcuba solus:
Et cor solus habes, solus & ingenium.
Omnia solus habes: hoc me puto velle negare:
Uxorem fed habes, Candide, cum populo.

INTERPRETATIO.

OCandide, solus possides pradia, & solus nummos: solus possides pocula aurea, solus possides myrrhina: solus possides Massica, & solus Cæcuba Opimii: tu solus cordatus es, & solus ingeniosus. Solus possides cuncta: hoc, opinor, negaturus sum: at tibi, o Candide, uxor est communis cum populo.

NOTÆ.

O Candide.] de quo jam supra lib. 2. epig. 43.
Solus habes.] Ex tuis bonis nihil communicas cum amicis.
Myrrhina.] de quibus lib. 14. epig. 113.
Opimii Cæcuba.] de vino Opimiano dictum epig. 27. lib. 1. De vino Massico epig. 111. lib. 13.
Et cor.] Solus sapere tibi videris.
Hoc me puto.] Negaturus sum, inquit poeta, te unum frui omnibus tuis bonis: alii enim simul cum eo dominantem ejus fundum arabant. Legunt alii, *Hoc nec puto posse negari.*

In Gallum,

a quo ad cœnam non revocabatur. XXVII.

NUnquam me revocas, venias cum sæpe vocatus:
Ignosco, nullum si modo, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est utriusque. quod? inquis.
Et mihi cor non est, nec tibi, Galle, pudor.

INTERPRETATIO.

NUnquam me revocas, cum invitatus crebro accedas: o Galle, parco, si modo neminem invites: vocas alios: decus est utriusque. Quod? ais. O Galle, nec ego habeo prudentiam, nec tu verumcundiam.

NOTÆ.

Et mihi cor non est.] nec enim te invitare deberem. **Nec tibi, Galle.**] Cum me de te bene meritum ad cœnam non revoces.

In Nestorem

male olentem. XXVIII.

AURICULAM Mario graviter miraris olere.
Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam.

INTERPRETATIO.

Tibi mirum est, fœtere aurem Mario. Tu efficis hoc, o Nestor, garris in aurem.

NOTÆ.

Tu facis hoc.] Tu in causa es cur illi male oleat auricula, cui graveolentiam affers impuro tuo halitu.

In Zoilum

quondam servum. XXIX.

HAs cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

INTERPRETATIO.

OSaturne, cum duplici compede Zoilus tibi consecrat has catenas, annulos priores.

NOTÆ.

Gemina compede.] Servi improbi compedibus vincti opus in ergastulo faciebant.
Dedicat.] Servi libertate donati compedes & catenas consecrabant Saturno, qui per annum laneo vinculo alligatus Saturnalibus, mense sc. Decembri solvebatur: Saturnus ergo victorum deus: his verbis significat poeta Zoilum fuisse servum.
Annulos.] Cum appellat annulos priores, notat Zoilum ex servo factum esse equitem: si enim ferrèi fuerint annuli priores, indicat alios deinde gestavisse Zoilum, & quidem dignitatis equestris insigne. Epig. 38. lib. 11.
Zoile, quid tota gemmam pracingere libra
Te juvat, & miserum perdere sardonycha?
Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus,
Non eadem digitis pondera conveniunt.

Ad Gargilianum
pauperem. XXX.

SPORTULA nulla datur: gratis conviva recumbis.
Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula est, & fuscæ pensio cellæ?
Unde datur quadrans? unde vir es Chiones?
Cum ratione licet dicas te vivere summa:
Quod vivis, nulla cum ratione facis.

INTERPRETATIO.

Nulla donatur sportula; conviva recumbis gratuito. Rogo, o Gargiliane, quid agis Roma? Vnde habes togulam, & mercedem gurgustii obscuro? Vnde accipis quadrantem? Vnde es vir Chiones? Licet dicas te vivere cum summa frugalitate: sine ullo iudicio agis, quod viris.

NOTÆ.

Gratis.] Nulla enim mercede accepta, clientes tunc una cum patrono cœnabant.

Quadrans.] Quo pretio lavabant pauperes. Horatius sat. 3. lib. 1.

— dum te quadrante lavatum Rex ibis.

Chione vero scortum sui corporis copiam egenis faciebat.

Cum ratione licet.] Jocus est in ambiguo, in priori versu moderationem, in posteriori vero iudicium significat: enimvero mori præstaret, quam vitam tam miseram ducere.

Ad Rufinum

divitem quem hortatur ad modestiam. XXXI.

SUNT tibi, confiteor, diffusi jugera campi, Urbanique tenent prædia multa Lares: Et servit dominæ numerosus debitor arcæ, Sustentatque tuas aurea mensa dapes. Fastidire tamen noli, Rufine, minores. Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet.

INTERPRETATIO.

Habes agros valde amplos, fateor, ædes tua urbana occupant multa prædia: & multi debitores serviunt arcæ herili, & tua epula nituntur aurea mensa. At tamen, o Rufine, noli respicere inferiores. Didymus fuit locupletior; Philomelus ditior est.

NOTÆ.

Urbani Lares.] Dii tui domestici occupant multa ædificia: *Ædificia omnia urbana prædia appellamus*, Justinianus Instit. lib. 1. tit. 3.

Arcæ domina.] hoc est, multi sunt in arcæ tuo. Merito arcam dominam appellat; nam pecuniæ omnia obediunt. Epig. 77. lib. 1.

Aurea mensa.] Coronas tantum mensarum, non totas mensas aureas fuisse interpretatur Raderus: vel forte mensam auream dixit, quæ nempe ornata esset multis vasis aureis. Vel simpliciter intellige auream fuisse, aut inauratam.

Didymus.] Malis artibus multa consecutus erat inf. mis hic Didymus de quo epig. 43. lib. 12. Philomelus vero citharædus forte fuit tempore Martialis locupletissimus, qui ambo utpote ditiores Rufinum fastidire possunt.

In Matriniam

decrepitam. XXXII.

NON possum vetulam, quereris Matrinia? possum. Et vetulam: sed tu mortua, non vetula es. Possum Hecubam, possum Nioben, Matrinia: sed si Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

INTERPRETATIO.

Non possum subagitare vetulam, an expostulas, o Matrinia? possum & trinia, possum Hecubam & Nioben; at si illa nondum erit conversa in canem, nec anum: at tu mortua es, non anus. O Matrinia: hac in lapidem.

NOTÆ.

Non possum.] Legunt alii, *An possum* vetulam, quaris Matrinia? Hæc vetula accusabat Martialem, quod parum vir esset.

Possum Hecubam.] Cujus & Niobes no-

tissima est fabula: his verbis significat se posse quidem vetulas, sed si nondum formam mulierum nimia senectute exuerint.

Qualem puellam velit. XXXIII.

INGENUAM malo: sed si tamen illa negetur, Libertina mihi proxima conditio est: Extremo est ancilla loco: sed vincet utramque, Si facie nobis hæc erit ingenua.

INTERPRETATIO.

Ingenua magis placet. at nihilominus si non sit copia illius, libertina mihi est secundo loco: serva ultimo loco est. At si hanc habuero liberali forma, superabit utramque.

NOTÆ.

Ingenuam malo.] Ingenui dicuntur qui statim ut nati sunt, liberi sunt: libertini vero qui ex justa servitute manumissi sunt. *sed vincit.*] Ancilla vincet ingenuam & libertinam, si formosa fuerit, atque ita solius formæ non conditionis rationem habet poeta.

Ad Chionem

nigram. XXXIV.

DIGNA tuo cur sis, indignaque nomine, dicam. Frigida es, & nigra es: non es, & es Chione.

INTERPRETATIO.

Proferam cur mercearis tuum nomen, & non mercearis. Gelida es, & atra es, non es, & es Chione.

NOTÆ.

Chione.] *χάρις* nix est: hæc mulier erat quidem Chione, quia frigida erat ut nix, sed nigra, non erat Chione.

De piscibus sculptis. XXXV.

ARTIS Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis: adde aquam, natabunt.

INTERPRETATIO.

*V*ides pisces opus egregium artis Phidiacæ: adjunge aquam, natabunt.

NOTÆ.

Artis Phidiacæ.] Phidias sculptor Atheniensis clarissimus toreuticen invenit, id est artem conficiendorum toreumatum: est autem toreuma opus torno factum, & calatum. *Aude aquam.*] Adeo naturam amulantur, ut a veris vix fecerni possint.

In Fabianum

avarum & arrogantem amicum. XXXVI.

QUOD novus, & nuper factus tibi præstat amicus;
Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi.
Horridus ut primo semper te mane salutem,
Per mediumque trahat me tua sella lutum:
Lassus ut in thermas decima, vel ferius hora
Te sequar, Agrippæ, cum laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
Ut sim tiro tuæ semper amicitia?
Hoc merui, Fabiane, toga tritaque, meaque,
Ut nondum credas me meruisse rudem.

INTERPRETATIO.

O Fabiane, eadem officia a me exigis, que a novo, & paucis ante diebus facto amico. Ut primo diluculo tibi incultus nuntium salutem, & tua sella me agat per medium cænum: ut decima hora vel tardius defatigatus comiter te in thermas Agrippæ, cum ipse laver in thermis Titi. O Fabiane, hocne meritus sum per triginta annos, ut semper sim novus in tua amicitia? O Fabiane, hoc meritus sum toga lacera, & mea, ut nondum existimes me dignum rudem.

NOTÆ.

O Fabiane.] De illo conqueritur, quod cum vetus esset ejus amicus, nihilominus easdem semper anteambulonis operas, quas a novis amicis exigebat.

Decima hora.] hoc est, duabus horis tardius solito: ætate enim octava hora lavabant, nona vero cœnabant. De horis fuse diximus epig. 8. lib. 4.

Cum laver ipse Titi.] Lavante enim officiorum: tractum est a gladiatoribus: nam

nam gladiatores ingravescente ætate rude donabantur, ut apud Horat. in epistolis, & Juven. Quæ rude accepta non cogebantur amplius pugnare: sed publica alebantur pecunia. Sensus est: Putas me non demeruisse rudem, ut me alas sine officio. Domitius. Ramiresius putat poetam ambigue alluisse ad togam rudem, trita scilicet oppositam, & villosam, quam pexam dixit epig. 44. lib. 2.

In irascentes amicos. XXXVII.

IRASCI tantum felices nostis amici.
Non belle facitis; sed juvat hoc facere.

INTERPRETATIO.

O Divites amici, scitis tantum succensere. Non decenter agitis, sed prodest hoc agere.

NOTÆ.

Non bene.] Irasci enim amico, amicitia leges violare est. *Sed juvat.*] Quia nihil datis postea amicitia, quibus succenseris. Epig. 13. lib. 12.

Ad Sextum,

Romæ non esse locum artibus honestis. XXXVIII.

QUÆ te causa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Causas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Atestinus causas & Civis: utrumque
Noras: sed neutri pensio tota fuit.
Si nihil hinc veniet, pangentur carmina nobis:
Audieris, dices esse Maronis opus.
Infans: omnes gelidis quicumque lacernis
Sunt tibi, Nasones Virgilioque vides.
Atria magna colam, vix treis, aut quatuor ista
Res aluit: pallet cætera turba fame.
Quid faciam? suade, nam certum est vivere Romæ:
Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

INTERPRETATIO.

O Sexte, qua ratio, aut qua spes certa te accersit Romam? dic quid inde aut speras, aut petis? dicam, ais, causas: eloquentius ipso Cicerone, nec ullum habeo æqualem in triplici foro. Atestinus dixit causas, & Civis: cognoveras utrumque: at neuter habuit integram pensionem domus. Si nihil hinc assequar, componam versus: audieris, affirmabis esse opus Virgilio. Despis: omnes quicumque tibi occurrunt frigidis lacernis, cernis Nasones & Virgilio. Colam magna atria. Vix tribus aut quatuor ista res suppetitavit cibos: reliqua multitudo pallet fame. Quid agam? mone. Nam statui vivere Romæ. Si probus es, o Sexte, potes vivere fortuito.

NOTÆ.

Quæ te.] Corruptos Romanorum mores arguit poeta, fingendo Sextum quemdam decrevisse vivere Romæ.

Disertius.] Alii disertior.

In triplici foro.] Vetus seu Romanum unum, alterum Julii Caesaris, tertium Augusti intellige.

Egit Atestinus & civis.] Alii *Gaius*. Nomina forte ficta aut pauperum caussidicorum, qui ex caussis non erant consecuti, unde totam solverent annuam conductæ domus pensionem.

Gelidis.] hoc est tritis lacernis, quæ frigus undique admitterent.

Sunt tibi.] Alii *sunt ibi*, Romæ scilicet. *Atria magna.*] hoc est potentiores colam, in atris quippe magnum amicum expectabant clientes.

Si bonus.] Solis enim malis certa est vivendi ratio, hominis vero probi vita ex casu pendet. Juvenalis sat. 3.

Quid Roma faciam? mentiri nescio,
&c.

De Lycori

quæ licet lusca bene de forma judicabat. XXXIX.

L IACO similem puerum, Faustine, magistro
Lusca Lycoris amat. quam bene lusca videt!

INTERPRETATIO.

Lycoris lusca ardet puerum parem magistro Troiano. Quam perspicax est lusca!

NOTÆ.

Iliaco magistro.] Pecoris scilicet magistro: Paridem forte intelligit. Legunt alii *ministro*, id est Ganymedi Jovis pociatori.

In Thelesinum
avarum. XL.

M U T U A quod nobis ter quinquaginta dedisti
Ex opibus tantis, quas gravis arca premit:
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus,
Tun' magnus, quod das: immo ego, quod recipis.

INTERPRETATIO.

O Thelesine, te existimas magnum amicum, quod nobis credidisti centum & quinquaginta ex tantis divitiis, quas coëret arca ponderosa: O Thelesine, te existimas magnum amicum, tu ne magnus es quod credis? Immo ego sum magnus quod restituo.

NOTÆ.

Ter quinquaginta.] millia scilicet festerium. Legunt alii *ter quinquagena*, ne finalis in *ginta* corripatur, verum est anceps, reperitur longa lib. 7. epig. 8. & brevis lib. 12. epig. 26.

Tun' magnus.] Legunt alii *tu magnus*. *Immo ego.*] quia ego pauper restituo diviti. Significat poeta plus esse ter quinquaginta a paupere restitui, quam muruo dari a divite.

De lacerta celata. XLI.

I N S E R T A phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, & timetur argentum.

INTERPRETATIO.

Lacerta ducta manu Mentoris insculpta phiala spirat, & metuitur argentum.

NOTÆ.

Mentoris.] qui calator fuit clarissimus. Lib. 9. epig. 60.

& si qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu.
Plinius lib. 33. cap. 11. *Lucius vero Crassus orator duos scyphos Mentoris artificis manu calatos habuit centum sestertis.*

Ducta.] Proprium est calatorum &

sculptorum verbum. Virgilius lib. 6. *Æneid.* v. 42.

Excudent alii spirantia mollius æra.
Credo equidem vivos ducent de marmore vultus.

Et timetur.] Cum lacerta vivere videatur.

In Pollam
tegentem rugas ventris. XLII.

L O M E N T O rugas uteri quod condere tentas,
Polla: tibi ventrem, non mihi labra linis.
Simpliciter pateat vitium fortasse pusillum.
Quod tegitur, majus creditur esse malum.

INTERPRETATIO.

O Polla, quod conaris lomento tegere rugas uteri, tibi linis uterum, non mihi labra. Sincere detegatur vitium forte parvum. Majus esse malum existimatur quod occultatur.

NOTÆ.

Lomento.] Lomentum, teste Roberto Stephano, farina fabacea qua ad eruganda corpora usa est antiquitas. Uterum vero linebat Polla, ut fulcis absconditis puella videretur.

Non mihi labra linis.] id est, non me decipis hoc fucio, quo sensu Plautus dicit, *os sublinere*. Hæc dicendi formula originem traxit a genere ludi quo dormien-

tibus ora pinguntur, quos cum aliis ludibrio esse vellent antiqui, eos dormientes per jocum linebant colore aliquo, vel fuligine. Hæc formula potest etiam desumi ab iis qui amaras potiones agrotis vel pueris exhibentes, labra poculorum melle illinunt, ut hac dulcedine primum decepti potionem hauriant.

Malum.] Alii *nefas*.

In Lentinum
tingentem capillos. XLIII.

M E N T R I S juvenem tinctis, Lentine, capillis:
Tam subito corvus, qui modo cynus eras.
Non omneis fallis. scit te Proserpina canum:
Personam capiti detrahet illa tuo.

INTERPRETATIO.

O Lentine, fingis te juvenem comis coloratis: tam repente corvus factus, qui paulo ante cycnus eras. Non imponis omnibus: Proserpina novit te canum: illa auferet larvam a tuo capite.

NOTÆ.

Mentiris juvenem.] Lentinus canos capillos tingeat, ut juvenis videretur.

Scit te Proserpina.] Jovis & Cereris filia, quæ a Plutone rapta est in conjugem, unde inferorum regina dicitur. Qui autem morituri sunt, priusquam a Proserpina tondeantur, animam efflare nequeunt, ut canunt poëta. Hanc causam affert Virgilius cur Dido difficulter animam emitteret, lib. 4. Æneid.

Nondum illi flavum Proserpina vertice crinem

Abstulerat, Stygioque caput damnaverat orco.

Personam.] Persona dicitur ficta imago vultus seu larva: illa vero capillorum tinctura eleganter capitis persona dicitur, qua ablata Lentinus canus videbitur, atque orco damnandus.

In Ligurinum
nimis poëtam. XLIV.

OCCURRIT tibi nemo quod libenter,
Quod quacumque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo:
Quid sit scire cupis? nimis poëta es.
Hoc valde vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipsas medio perusta Sole,
Nec sic scorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti,
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio: sonas ad aurem.
Piscinam peto: non licet natare,
Ad cœnam propeto: tenes euntem.
Ad cœnam venio: fugas sedentem.
Lassus dormio: suscitatus jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir justus, probus, innocens timeris.

INTERPRETATIO.

O Ligurine, visne scire quid sit, quod nullus tibi obviam sit æquo animo, quod omnes fugiunt, & vasta est solitudo circum te, in quemcumque locum venis? Nimium poëta es. Hoc vitium periculosissimum est. Ablatis catulis tigris festinat non incutit tantum metum, nec dipsas adusta medio sole, nec scorpius venenosus. Quæso enim, quis patiatur tantas molestias? Legis stanti, & legis sedenti: legis properanti, & legis exoneranti ventrem. Fugio in thermas: clamas ad aurem.

Eo in piscinam: non fas est natare. Festino ad cœnam: moraris euntem. Venio ad cœnam: fugas sedentem. Defatigatus dormio: excitas cubantem. Cupisne scire quantum mali facias? Metueris licet vir justus, probus, innocens.

NOTÆ.

Nimis poëta es.] Lepide Horatius in fine Artis poëticæ:

Vesanum tetigisse timent, fugiuntque poëtam

Qui sapiunt.

Non tigris.] quæ tamen periculosissima est dum equitem suorum catulorum raptorem insequitur.

Dipsas.] Serpens a quo isti vexantur fiti & æstu: *dipsa*, fitis unde nomen ducit, *perusta Sole* dicitur, vel quod apriceretur ad Solem meridianum, vel quod plaga meridiana vivat.

Piscinam peto.] Locus erat domi ubi aqua frigida lavabant: fuisse etiam piscinas tepidas constat ex Plinio juniore lib. 5. epist. 3. Fuit etiam piscina publica.

Non licet.] Alii non sinis.

Fugas sedentem.] Nempe qui ad cœnam maturius veniebant, dum sternerentur lecti sedebant. Epig. 67. lib. 7.

Sternantur lecti, Caciliane sede.

Vir justus.] Importuna tua recitatione adeo intolerabilis es, ut te patienter ferre quamvis probum nemo possit.

De eodem. XLV.

FUGERIT an mensas Phœbus cœnamque Thyestæ;
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis:
Sed nihil omnino te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, ostrea nolo: tace.

INTERPRETATIO.

Nescio utrum Sol fugerit mensas & cœnam Thyestæ: O Ligurine, nos fugimus tuam. Illa quidem splendida est, & ornata epulis lautis: at nihil prorsus gratum est te recitante. Non placet mihi apponas rhombum, aut mullum bilibrem: nec placent boleti, nec ostrea: sile.

NOTÆ.

Fugerit an mensas.] Thyestes filius fuit Pelopis ex Hippodamia, & nepos Tantali, qui uxorem fratris sui Atrei in adulterium pellexit, atque ex ea suscepit filios, quos Atreus in vindictam tanti sceleris eidem Thyestæ comedendos apposuit. Propterea poëtae fingunt Solem

horrore tantæ immanitatis expalluisse, mutatoque solito cursu rediisse ad auroram. Vide Senecam in Thyestæ.

Fugimus nos.] Ne cogamur audire te recitantem, epig. 50. infra.

Tace.] nos enim importuna recitatione enecas.

Ad Candidum

cui excusat officia anteambulonis, non a se quidem,
sed a liberto præstata. XLVI.

EXIENS a nobis operam sine fine togatam :
Non eo, libertum sed tibi mitto meum.
Non est, inquis, idem. multo plus esse probabo.
Vix ego lecticam subsequor : ille feret.
In turbam incideris, cunctos umbone repellet :
Invalidum est nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in caussis narraveris, ipse tacebo :
At tibi tergeminum mugiet ille sophos.
Lis erit, ingenti faciet convicia voce :
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præstabis amicus ?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

INTERPRETATIO.

A Nobis continuo postulas officia anteambulonis: non vado, sed mitto libertum meum. Non idem est, ais: docebo multo plus esse. Ægre ego subsequor lecticam: ille gestabit. Si incurreris in turbam, umbone propulsabit omnes: ego habeo latus debile, & ingenuum. Quidlibet

narraveris in caussis, ipse silebo: sed ille tibi vociferabitur tergeminum sophos. Controversia erit, summa voce ingeret contumelias: verecundia prohibuit me habere vocem altam. Nihilne igitur, inquis, tu amicus præstabis nobis? Præstabo, o Candide, quidquid non poterit libertus.

NOTÆ.

Operam togatam.] id est officium anteambulonis: patronos enim comitabantur clientes toga induti, quam alii cives raro fuebant. Juvenalis sat. 3.

Pars magna Italia est, si verum admittimus in qua

Nemo togam sumit, nisi mortuus.

Non est idem.] Majori, inquis, mihi honori esset tuus quam liberti comitatus.

Plus esse probabo.] quæ enim officia præstare ego nequeo, ea præstabit tibi meus libertus.

In turbam incideris.] Ille in turba viam tibi expediet, & velut umbone clypei obstantes rejiciet nisi corporis, aut laterum firmitate. Turnebus lib. 13. cap. 15.

& 19.

Ingenuumque latus.] Debile interpretare, quod ingenui hominis vires onerando non sunt.

At tibi tergeminum.] Meus libertus ad cælum usque laudibus te efferet. Vide epig. 4. lib. 1.

Lis erit.] Si litigaveris cum aliquo, tuo nomine lacerabit adversarium conviciis.

Esse pudor.] Nam rusticorum est voce alta clamare.

Quicquid.] Officia liberalia præstabo, quæ nec servus nec libertus præstare possunt: famam scilicet, & nominis æternitatem meis verbis tibi conciliabo.

De Basso,

cujus rus sterile irridet. XLVII.

CAPENA grandi porta quæ pluit gutta,
Phrygiæque matris Almo quæ lavat ferrum,
Horatorum quæ viret sacer campus,
Et quæ pusilli fervet Herculis fanum,
Faustine, plena Bassus ibat in rheda,
Omneis beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules,
Et utrumque porrum, sessileque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas.
Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læsum Gallici canis dente,
Nondumque victa lacteum faba porcum.
Nec feriatu ibat ante carrucam,
Sed tuta fœno cursor ova portabat.
Romam petebat Bassus: immo rus ibat.

INTERPRETATIO.

O Faustine, Bassus ibat vehens in rheda plena omnes fructus fertilis villa, quæ porta Capena pluit grandi gutta, & quæ Almo abluit ferrum matris Phrygiæ, quæ religiosus ager Horatorum viret, & quæ fervet ades Herculis minoris. In rheda cerneret brassicas stirpe nobili, atque utramque porrum, & lactucas sessiles,

& betas utiles alvo stricta. Illic videres coronam ponderosam pinguibus turdis, & leporem vulneratum dente canis Gallici, & lacteum porcellum nondum fracta faba. Nec otiosus cursor incedebat ante rhedam, sed ferebat ova securâ fœno. Bassus ibatne Romam? immo petebat villam.

NOTÆ.

Pluit.] propter aquæductum quo super eam portam aqua in urbem fluebat. Juvenalis sat. 3.

Substitit ad veteres arcus, madidamque Capenam.

Phrygiæque.] Cybele deorum mater ex Phrygia Romam fuerat advecta, unde Phrygia mater dicitur. Almo fluvius territorii Romani in Tyberim defluit, hodie *Dachia*. In eo Cybeles Sacerdotes lavabant cultros quibus hostias macerabant, ipsum quoque Cybeles simulachrum. Ovidius 4. Fastorum:

*Illic purpurea canus cum veste Sacerdos
Almonis dominam, sacraque lavit
aquis.*

Horatorum.] nempe extra portam Capenam erat sepulchrum Horatorum,

& campus ubi cum Curiatis pugnarent, quorum satis nota est historia ex Livio.

Et qua pusilli.] Pusillum appellat Herculem ad assentionem Domitiani, qui se majorem Herculem prædicabat, ut patet ex epig. 65. lib. 9. epig. 16. lib. Spect.

Fervet fanum.] hoc est, a multis frequentatur.

Utrumque porrum.] sectivum intelligit & capitatum.

Sessileque lactucas.] Lactucarum genus quoddam sessile dicitur seu laconicum. Vide Plinium lib. 19. cap. 8.

Pigroque ventri.] quem solvunt betæ. *Illic coronam.*] factam forte e vimine ex qua suspensi erant turdi.

Gallici canis dente.] velocissimi nimirum utpote lupino saturo editi. Vide Plinium lib. 8. cap. 11.

Nondumque victa.] hoc est porcellum lacteum, qui fabas frangere nondum possit.

Sed tuta fæno.] hoc est, munita fæno

ne collisa contererentur.

Romam petebat.] cum tot fructus rurnascentes veheret.

Immo rus.] Amœna quidem erat illa Bassi villa, sed sterilis, in quam tot edulia deportare cogebatur.

De Ollæ

redactio ad paupertatem ædificando. XLVIII.

PAUPERIS extruxit cellam, sed vendidit Ollus Prædia : nunc cellam pauperis Ollus habet.

INTERPRETATIO.

Ollus ædificavit cellam inopis, at vendidit fundos : Ollus nunc est cellæ pauperis.

NOTÆ.

Extruxit cellam.] Lipsio teste in 18. epist. Senecæ, divites extruebant pauperis cellam contiguam, aut in vicinia suarum adium, in quam fastidiosi, miseros, tribules, & advenas pauperes, amicosque minorum gentium recipiebant : ne intra aedes admitterent. Cum vero Ollus esset dives, ex more reliquorum divitum construxerat cellam paupe-

ris : sed bonis abliguritis, & prædio divendito, unam sibi cellam reliquam fecit, quæ tunc pauperis cella verius quam olim dici possit. Seneca epistola 100. *Desit sane varietas marmorum, & concisura aquarum cubiculis interfluentium, & pauperis cella, & quicquid aliud luxuriam, non contenta decore simplici, miscet.* Epig. 14. lib. 8.

In invitatorem,
diversa vina convivis apponentem. XLIX

VEIENTANA mihi mices, tu Massica potas :
Olfacere hæc malo pocula, quam bibere.

INTERPRETATIO.

Mihi porrigis vina Veientana, tu bibis Massica : magis placet odorari hæc pocula, quam haurire.

NOTÆ.

Tu Massica potas.] Vetus codex, *Tibi Massica potas.* Ramiresius vero legit *Tibi Massica potas.* Judicet Lector. Vinum Veientanum vilissimum, lib. 2. epig. 53.

Massicum vero optimum, epig. 111. lib. 13. *Olfacere.*] An erant pocula myrrhina, inquit Raderus? Vinum myrrha amarum, cujus gratus odor, ingratus gustus.

In Ligurinum

recitatorem importunum. L.

HÆc tibi non alia est ad cœnam causa vocandi,
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.

Deposui soleas, affertur protinus, ingens

Inter lactucas, oxygarumque liber.

Alter perlegitur, dum fercula prima morantur.

Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.

Et quartum recitas, & quintum denique librum.

Putidus est toties, si mihi ponis aprum.

Quod si non scombris scelerata poemata dones :

Cœnabis solus jam, Ligurine, domi.

INTERPRETATIO.

OLigurine, invitas ad cœnam non alia de causa quam ut legas tua carmina. Abjeci crepidas ; statim apponatur immensus libellus inter lactucas & oxygarum. Alter totus legitur, dum prima dapes cunctantur. Tertius adest,

nec dum secunda fercula afferuntur. Et recitas quartum libellum, & tandem quintum. Si mihi vel aprum apponis toties, male olet. Quod si non tradas scombris scelerata poemata, o Ligurine, solus jam cœnabis domi.

NOTÆ.

Deposui soleas.] Cum cœnaturi essent veteres, deponēbant soleas, ne stragula lecti, in quo recumbebant, luto fœderentur. Gellius lib. 13. cap. 20. *Omnia quibus plantarum calces tantum infime reguntur, cetera prope nuda, & teretibus habentis juncta sunt, soleas dixerunt.* Vide epig. 44. & 45. supra.

Oxygarumque.] Carum intellige, sive liquamen ex aceto & intestinis piscium,

epig. 102. lib. 13.

Alter perlegitur.] Legunt alii porrigitur.

Quod si non scombris.] Versus mali, scombris & aliis piscibus involvendis inserviebant. Alii *damnas.*

Scelerata.] Importuna enim carminum recitatione convivas enecabat Ligurinus.

Ad Gallam
vanam mulierem. LI.

CUM faciem laudo, cum miror crura manusque,
Dicere, Galla, soles, Nuda placebo magis :

Et semper vitas communia balnea nobis.

Numquid, Galla, times ne tibi non placeam ?

INTERPRETATIO.

Cum commendo tuum vultum, cum manus & crura mihi admiranda videntur, o Galla, consuevisti dicere, Ero tibi injucundus si ?

gratior nuda : & semper fugis ibermas nobis communes. O Galla, non metuis ne tibi injucundus sim ?

NOTÆ.

Et semper vitas.] Ironice, carpit Gallam, quæ formosa videri volebat, nec tamen unquam cum poetâ lavabat, ne

corporis deformitas pateret.

Ne tibi non placeam.] Ne tibi videar parum viri.

Ad Tongilianum,
cujus domus incendio perierat. LII.

EMPTA domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis:
Abstulit hanc nimium casus in urbe frequens.
Collatum est decies: rogo non potes ipse videri
Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

INTERPRETATIO.

O Tongiliane, emeris ades ducentis: infortunium creberrimum in urbe evertit illas. Donatum est decies: O Tongiliane, quaso, nonne potes videri ipse combussisse tuas ades.

NOTÆ.

Ducentis.] Sestertiis, vel ducentis milibus sestertiū.
Collatum est decies.] hoc est, tui clientes tibi donarunt decies centena millia sestertiū.
Non potes.] Nempe ut ex incendio lu-

crum faceres: eodem sensu Juvenalis sat. 3.
— & merito jam
suspectus tanquam ipse suas incendit ades.

Ad Chloen
a qua abstinere se potuisse dicit. LIII.

ET vultu poteram tuo carere,
Et collo, manibusque cruribusque,
Et mammis, natibusque clunibusque:
Et, ne singula persequi laborem,
Tota te poteram, Chloë, carere.

INTERPRETATIO.

Valebam me abstinere & a tua facie, & collo, & manibus, & cruribus, & mammis, & natibus, & clunibus; & ne defa-

NOTÆ.

Et vultu poteram.] Singula sua membra laudabat Chloë, ut amore Martialem accenderet, at vero illam spernit poeta, affirmans illa tota carere se posse.

Ad Gallam
astute negantem. LIV.

CUM dare non possim, quod poscis, Galla, rogantem:
Multo simplicius, Galla, negare potes.

INTERPRETATIO.

O Galla, cum nequeam donare quod petis a me poscente noctem; O Galla, potes recusare, multo apertius.

NOTÆ.

Quod poscis Galla.] Poëta arguit astutiam Callæ, quam cum ille noctem rogaret, poscebat illa multo plus quam prestare posset, sic ergo non simpliciter quidem, sed artificiose recusabat Galla.

In Gelliam
unguentis delibutam. LV.

QUOD quacumque venis Cosmum migrare putamus,
Et fluere excusso cinnama fusa vitro;
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
Sic puto posse meum, sic bene olere canem.

INTERPRETATIO.

Quod credimus Cosmum venire quacumque vadis, & vitro agitato labi cinnama dispersa; O Gellia, nolo tibi ju-

NOTÆ.

Cosmum.] Unguentarium, cujus mentionem sæpe facit poëta. Tor vero unguentis delibuta erat Gellia, & tantus odor spargebatur, quacumque iret, ut Cosmus cum pharmacopolio illam sequi videretur. Epig. 88. lib. 1.
Nolo peregrinis.] Unguentis externis, sed naturali oris venustate bene oleas.
Sic puto.] Alii scis puto.

De cisterna Ravennate. LVI.

SIT cisterna mihi, quam vinea, malo Ravennæ:
Cum possim multo vendere pluris aquam.

INTERPRETATIO.

MAgis mihi placet habere cisternam Ravennæ, quam vitem: cum possim vendere aquam multo pluris.

NOTÆ.

Sit cisterna.] Ravenna urbs in Italia ad mare Adriaticum, ubi erat penuria aquarum potabilium, magna vero vini

De Caupone
Ravennate. LVII.

CALLIDUS imposuit nuper mihi caupo Ravennæ:
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

INTERPRETATIO.

PAUCIS ante diebus versutus caupo me decepit Ravennæ: cum poscerem mixtum, ille vendidit merum.

NOTÆ.

Callidus imposuit.] Patet hoc epigramma ex præcedente: cum enim aqua Ra-

De villa Faustini ad Bassum. LVIII.

BAIANA nostri villa, Bassæ, Faustini
 Non otiosis ordinata myrteris,
 Viduaque platano, tonsilique buxeto
 Ingrata lati spatia detinet campi:
 Sed rure vero, barbaroque lætatur.
 Hic farra premitur angulo Ceres omni,
 Et multa fragrat testa senibus autumnis.
 Hic post Novembres, imminente jam bruma,
 Seras putator horridus refert uvas;
 Truces in alta valle mugiunt tauri,
 Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
 Vagatur omnis turba sordidæ cortis,
 Argutus anser, gemmeique pavones,
 Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
 Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,
 Et impiorum phasiana Colchorum.
 Rhodias superbi fœminas premunt Galli,
 Sonantque turres plausibus columbarum.
 Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur,
 Avidi sequuntur villicæ sinum porci,
 Matremque plenam mollis agnus expectat.
 Cingunt serenum lactei focum vernæ,
 Et larga festos lucet ad Lares sylva.
 Non segnis albo pallet otio caupo:
 Nec perdit oleum lubricus palæstrita:
 Sed tendit avidis rete subdolum turdis,
 Tremulave captum linea trahit piscem,
 Aut impeditam cassibus refert damam.
 Exercet hilares facilis hortus umbellas,
 Et pædagogogon non jubente lascivi
 Parere gaudent villico capillati,
 Et delicatus opere fruitur eunuchus:
 Nec venit inanis rusticus salutator.
 Fert ille ceris cana cum suis mella,
 Metamque lactis Saffinate de sylva.
 Somniculosos ille porrigit glires,
 Hic vagientem matris hispidaæ fœtum,
 Alius coactos non amare capones.
 Et dona matrum vimineo ferunt texto
 Grandes proborum virgines colonorum.
 Facto vocatur lætus opere vicinus,
 Nec avara servat crastinas dapēs mensa,

Vescuntur omnes, ebrioque non novit
 Satur minister invidere convivæ.
 At tu sub urbe possides famem mundam,
 Et turre ab alta prospicis meras laurus,
 Furemque Priapo non timente securus,
 Et vinitorem farre pascis urbano,
 Pictamque portas otiosus ad villam
 Olus, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
 Rus hoc vocari debet, an domus longe?

INTERPRETATIO.

O Bassæ, villa Baiana nostri Faustini
 non composita sterilibus myrteris, &
 platano cœlibe, & buxeto tonsili occupat
 sterilia spatia agri ampli: sed gaudet rure
 vero, & ineleganti. Hic congestum fru-
 mentum coacervatur omni angulo, &
 plures amphora bene olent vino vetusto.
 Hic post Novembres, jam instante hieme,
 incultus vinitor reportat uvas tardas; tau-
 ri truculenti mugiunt in profunda valle,
 & vitulus inermi fronte appetit prælium.
 Omnis turba cortis rustica errat, anser ar-
 gutus, & pavones gemmei, & qua habet
 nomen ab alis rubris, & perdix colora-
 ta, & Numidica guttata, & phasiana im-
 piorum Colchorum. Galli superbi compri-
 munt fœminas Rhodias, & turres resonant
 plausibus columbarum. Palumbus inge-
 miscit ex hac parte, ex illa turtur cereus.
 Porci cupidi sectantur gremium villicæ,
 atque agnus tener præstolatur matri abun-
 danti lacte. Servuli candidi circumdant
 caminum lucidum, & ligna copiosa splen-
 dent ad Lares solennes. Non otiosus cau-
 po exalbescit pallida inertia: nec lubri-
 cus palæstrita amittit oleum: at tendit

plagas fallaces cupidis turdis, vel flo-
 tremente trahit piscem captum, aut re-
 portat damam implicitam plagis. Hortus
 facilis præbet umbras amœnas, nec impe-
 rante præceptore lascivi capillati latantur
 obsequi villico, & mollis eunuchus vacat
 labori: nec accedit agrestis salutator va-
 cuis manibus. Ille portat cana mella cum
 suis ceris, & metam lactis de sylva Saffi-
 nate. Ille offert somniculosos glires, hic
 vagientem partum matris villosa, alius
 capones coactos non amare. Atque adulta
 puella bonorum colonorum canistro por-
 tant munera matrum. Peractò labore hi-
 laris vicinus invitatur, nec avara mensa
 servat cibos in crastinum convivium,
 cuncti epulantur, & saturatus servus
 nescit invidere temulento convivæ. At tu
 sub urbe possides famem elegantem, at-
 que ab alta turre spectas tantum lauros,
 & tutus es Priapo non metuente furem,
 atque alis vinitorem frumento allato ex
 urbe, atque ad villam pictam feriatus
 fers olus, ova, pullos, poma, caseum,
 mustum. Hoc ne rus debet appellari, an
 domus procul?

NOTÆ.

Baiana villa.] Baiis prope Neapolim
 erat villa Faustini, quam a fructuum
 abundantia commendat Martialis, rus
 vero Bassi vituperat a sterilitate, epig.
 47. supra.

Platano vidua.] id est sterili, meta-
 phora ducta a viduis fœminis quæ liberos
 non pariunt.

Tonsili buxeto.] Myrterum & buxe-
 rum sunt loca myrtis & buxis sterilibus
 frequentia: buxus vero in varias, ut nunc,
 animalium & aliarum rerum figuras ton-

debat.

Sed rure vero barbaroque.] hoc est fer-
 tili, nec arboribus sibi invicem respon-
 dentibus ornato.

Ceres.] Cererem frumenti decem pro
 frumento ipso posuit.

Senibus autumnis.] Vinum intellige a
 multis annis reconditum; autumnum
 usurpat pro fructibus autumnis, & quidem
 præcipuis, vino nimirum.

Seras putator.] Uvas duracinas tarde
 maturescentes intellige, de quibus epig.

44. lib. 1. & epig. 22. lib. 13.
Inermi fronte.] sine cornibus. Idem de
 hœdo dicit Horatius ode 13. lib. 3. carm.

*— ni frons turgida cornibus
 Primis, & Venerem & pralia destinat
 Frustra,*

Argutus anser.] hoc est strepens. Vir-
 gilius ecloga 9.

*— sed argutos inter strepere
 anser olores.*

Gemmeique pavones.] Pavonum cauda
 gemmis varii coloris ornata videtur.

Nomenque debet.] Phœnicopterum in-
 tellige sic dictum ab alis rubris, epig. 71.
 lib. 13.

Dat mihi penna rubens nomen.

Numidicaque guttata.] hoc est galli-
 nœ Africana, quarum plumæ maculis ve-
 luti guttis distincta, epig. 73. lib. 13.

Phaïsana.] avis nota sic dicta a Phasi
 Colchidis fluvio. *Colchorum* autem im-
 piorum dixit propter scelus Medææ.

Rhodiæ.] Gallinas intellige aliis pre-
 tiosiores.

Cereus turtur.] a pinguedine quæ pal-
 lidum colorem ceræ similem efficit. Alii
 colorem illum cereum ad plumas refe-
 runt.

Villica sinum.] in quo villica fert pa-
 stum. Legunt alii *sonum*: Sucus enim
 villicæ vocem eos ad pastum vocantis
 agnoscunt, & sequuntur.

Ad Lares.] deos domesticos qui ad
 focum colebantur. Epig. 50. lib. 1.

Non segnis albo.] Caupo exercebatur
 aucupio & piscatu: in villa viatorum
 gratia constituebatur caupona.

Nec perdit oleum.] Ungebantur oleo,
 qui in palæstra erant luctaturi: hic pa-
 læstrita cum rure non luctaretur, oleo
 non utebatur, sed venatione & aucupio
 se exercebat ut caupo. Oleum vero &
 operam perdere dicitur, qui male tem-
 pus infumit; hoc loco significat poëta,
 nec palæstritam nec cauponem fuisse
 otiosos.

Facilis hortus.] qui facile, & nullo
 fere labore colitur; rure enim vero &

barbaro lætabatur illa villa.

Exercet umbellas.] hoc est præbet um-
 bras. Alii legunt *exercet urbanos*, hoc
 est, occupat eos qui ex urbe in villam
 venerunt. Alii legunt *exercet ancillas*,
 ut ostendat poëta totam Faustini fami-
 liam vacare alicui operi. Judicet lector.

Capillati.] Pueri scilicet comam alen-
 tes, qui domino in deliciis erant, uni
 pedagogo parebant, alios servos dicte-
 riis lacessabant. Laudat poëta hanc vil-
 lam ubi lascivi illi pueri, non cogente
 pedagogo, ultro obtemperabant villico:
 vel intellige filios ipsius villici, cui sua
 sponte obtemperabant.

Nec venit inanis.] sed affert munera,
 quæ sequuntur.

Metamque lactis.] caseum intellige,
 ut epig. 44. lib. 1.

Sassinatæ de sylva.] Baiis vicina, ut
 videtur. Legunt alii *Sarsinatæ*. Sarsina
 vero Umbriæ urbs, Plauti patria: sed
 longe distat a Baiis. Videat lector.

Matris hispida fatum.] hoc est hæ-
 dillum, qui vagitu suo matrem abesse
 queritur.

Coactos non amare.] quia sunt ca-
 strati.

Et dona matrum.] Agricolæ filia
 a matribus suis afferunt munera. Legunt
 alii & *ova matrum*, hoc est gallinarum.
 Epig. 30. lib. 7.

Rauca cortis aves, & ova matrum.

Satur minister.] Cum enim in crasti-
 num convivium non serventur cibi, sa-
 turantur servi nec invident convivis,
 quod secus fit in urbe.

Possides fumem mundam.] Jam allo-
 quitur Bassum, cujus amœna quidem
 erat villa, sed sterilis.

Meras laurus.] ex quibus nullus fru-
 ctus percipitur.

Priapo non timentæ.] hortorum custo-
 de, cui fures quidem non metuebat,
 cum illic nulli essent fructus.

Piscamque.] sterilem, sed visu amœ-
 nam, qualis in tabella exprimi solet,
 epig. 47. supra.

*De sutore, & fullone
 munerariis. LIX.*

SUTOR cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus.
 Fullo dedit Mutinæ: nunc ubi, caupo, dabis?

INTERPRETATIO.

O Polita Bononia, sutor cerdo tibi exhibuit spectaculum: fullo exhibuit Mutina:
 O caupo, ubi nunc exhibebis?

NOTÆ.

Sutor cerdo.] Indignatur poëta, quod vilissimi etiam homines edant munera sutor cerdo qui ex sutrina, cerdo tonfor ex tonstrina, &c. Bononia vero & Mu- gladiatoria, cum id olim non nisi clario- tina, hodie Bologna & Modena, epig. 16. ribus viris liceret. Est autem cerdo is qui supra.

In Ponticum,
 non eisdem sibi & convivis cibos apponentem. LX.

CUM vocor ad cœnam, non jam venalis, ut ante:
 Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
 Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino:
 Sugitur inciso mytilus ore mihi.
 Sunt tibi boleti: fungos ego sumo fuillos.
 Res tibi cum rhombo est: at mihi cum sparulo.
 Aureus immodicis turtur te clunibus implet:
 Ponitur in cavea mortua pica mihi.
 Cur sine te cœno, cum tecum, Pontice, cœnem?
 Sportula quod non est, profit: edamus idem.

INTERPRETATIO.

Cum invitor ad cœnam, non jam ve- nalis ut prius; quare non iidem cibi mihi apponuntur qui tibi? Tu accipis ostrea nutrita in lacu Lucrino: ego sugo mytilum ore scisso. Tu habes boletos; ego accipio fungos porcinos. Tu sumis rhom- bum, ego vero sparulum. Aureus turtur te saturat clunibus latis: pica mortua in cavea apponitur mihi. O Pontice, cum tecum cœnem, quare cœno sine te? Profitiat mihi, sublatam esse sportulam: comedamus idem.

NOTÆ.

Non jam venalis.] Alii non tam. De sportulis sublatis, & cœna recta a Domitianò revocata vide epig. 7. supra, edicto Domitiani fraudem fieri conquiritur Martialis, cum Ponticus rectam quidem cœnam daret, sed non meliorem sportula.
Stagno saturata.] Ostreis optimi saporis abundabat lacus Lucrinus in Campania hodie Lago Licola vel mare morto.
Sugitur inciso.] Ego vero, inquit poëta, mytilum sugo, sed illius testa tam dura est, ut mihi sugenti labra scindat. Legunt alii *sumitur*.

Sumo suillos.] Boleti optimi sunt fa-
poris, fungos vero per contemptum suil-
los vocat.

Cum rhombo.] Qui piscis est exquisi-
tus, sparulus autem vilissimus.

Aureus.] Alii *ceruus* ut epig. 58. su-
pra, aureum vocat a colore pinguedi-
nis.

In cavea mortua pica.] Cavea hic si-
gnificat septum in quo aves & bestia in-
cluduntur: alias locus est ubi populus
sedens ludos spectabat.

Cum sine te.] Tecum, sine te, cœno,
quia non eosdem cibos comedimus.

Sportula quod non est.] Sublata a Do-
mitiano.

In Cinnam

extenuantem suas postulationes. LXI.

E S S E nihil dicis, quidquid petis improbe Cinna,
Si nil Cinna petis, nil tibi Cinna nego.

I N T E R P R E T A T I O.

O Cinna nequam, ais nihil esse quicquid postulas: o Cinna, si nihil postulas,
nihil recuso tibi, o Cinna.

N O T Æ.

Esse nihil.] Sic lepide omnia importuno Cinnæ negat poëta.

In Quinctum,

non ex impensis sed ex liberalitate magnum
animum existimari docet. LXII.

C E N T E N I S quod emis pueros, & sæpe ducentis:

Quod sub rege Numa condita vina bibis:

Quod constat decies tibi non speciosa supellex:

Libra quod argenti millia quinque rapit:

Aurea quod fundi pretio carruca paratur:

Quod pluris nulli est, quam domus emta tibi;

Hæc animo magno credis te, Quincte, parare?

Falleris: hæc animus, Quincte, pusillus emit.

I N T E R P R E T A T I O.

Quod mercaris servos centenis, & sæpe
ducentis: quod potas vina recondita
sub rege Numa: quod emis decies supel-
lectilem non pulchram: quod libra argen-
ti constat quinque millibus: quod aureus

currus emitur pretio fundi: quod nemo
pluris mercatus est ades quam tu: o
Quincte, putasne te hæc emere animo
magno? Allucinaris, o Quincte, abjectus
animus hæc mercatur.

N O T Æ.

Centenis.] Millibus festertium.

Sub rege Numa.] Hyberbolixos signi-
ficat vinum vetustissimum.

Non speciosa.] Alii non spatiosa, id est;

quæ non occuparet multum spatii: sed
pretiosa esset, ita ut una argenti libra
affabre cæolata quinque millibus consta-
ret,

Aurea

Aurea carruca.] Currum inauratum
intellige, qui tanti constaret quanti fun-
dus.

Quod pluris nulli est.] Alii quod plu-
ris mula est. Videtur hæc lectio melior:
quæ enim pretio carrucæ, eadem pre-

tio mulæ accommodatur hyperbole.

Hæc animus.] Qui tantas impensas
facit in rebus tam pusillis, non magno
sed pusillo est animo: habendus autem
magnanimus ille, qui pecuniam paupe-
ribus amicis largitur.

In Cotilum

effœminatum. LXIII.

C O T I L E, bellus homo es, dicunt hoc, Cotile, multi,

Audio: sed quid sit, dic mihi, bellus homo?

Bellus homo est flexo qui digerit ordine crines:

Balsama qui semper, cinnama semper olet:

Cantica qui Nili, qui Gaditana susurrat:

Qui movet in varios brachia volva modos:

Inter fœmineas tota qui luce cathedras

Desidet, atque aliqua semper in aure sonat:

Qui legit hinc, illinc missas, scribitque tabellas:

Pallia vicini qui refugit cubiti:

Qui scit, quam quis amet, qui per convivia currit:

Hirpini veteres qui bene novit avos.

Quid narras? hoc est, hoc est homo, Cotile, bellus?

Res petricosa est, Cotile, bellus homo.

I N T E R P R E T A T I O.

O Cotile, homo es bellus: o Cotile,
multi id loquuntur, audio: at doce
me, quid sit homo bellus? bellus homo
est, qui ordine distinguit capillos flexos:
qui perpetuo fragrat balsamis, perpetuo
cinnamis: qui susurrat cantilenas Ægy-
ptias & Gaditanas: qui versat depilata
brachia in diversos modos: qui die inte-
gro torpet inter sellas mulierum, & per-

petuo susurrat in aure alienius: qui le-
git tabellas missas hinc & illinc, & scri-
bit: qui vitat pallia propinqui cubiti:
qui novit, quam quis deperat, qui cur-
rit per convivia: qui recte teret avos an-
tiquos Hirpini. Quid ais? hoc est, o Co-
tile, hoc est homo bellus? O Cotile, homo
bellus res est petricosa.

N O T Æ.

Cotile, bellus homo.] Docet poëta bel-
lum hominem mollem & effœminatum
esse. Cotilus vero se bellum prædicabat,
ratus rō bellum referri tantum ad cor-
poris formam, non ad mores.

Flexo qui.] Alii flexos. Ex persona
Corilli hominem bellum definit poëta.

Balsama qui.] Effœminatorum est
semper unguentis alienis bene olere.

Cantica qui Nili.] Nilus fluvius Ægy-
pti, quem usurpat pro Ægypto: Canti-

lenæ vero Ægyptiæ, & Gaditanæ choreis
atque impudicis motibus accommoda-
ta: Gaditani populi Hispaniæ hodie Ca-
dis, epig. 42. versu 12. & epig. 62. lib. I.
Brachia volva.] Alii *vulsa.* Vide epig.
29. lib. 2.

Scribitque tabellas.] amatorias nempe.
Pallia vicini.] Ne proxime sedens, aut
in convivio accumbens, inquinet vestes
ejus elegantiores. Vide epig. 41. lib. 2.
versu 10.

Hirpini veteres.] Hirpinus equus nobilis multas in circo palmas retulerat, cujus meminit Juvenalis sat. 8. versu 61. Bellus itaque homo amat circum, & equos victores, quorum stemma studiose recenset.

Quid narras.] Belli hominis defini-

Ad Cassianum
de Canio poeta. LXIV.

SIRENAS hilarem navigantium pœnam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deserebat auditas,
Fallax Ulyssês dicitur reliquisse.
Non miror: illud, Cassiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquisset.

INTERPRETATIO.

Fraudulentus Ulysses fertur deseruisse Sirenas, suave exitium navigantium, & jucundum interitum, & seæam lati-

tiam, quas auditas olim nullus relinquebat. Non miror, o Cassiane: id mirarer, si deseruisset Canium fabulantem.

NOTÆ.

Sirenas hilarem.] Nota Sirenum fabula, quæ litus Siculum incoleantes suavitate cantus hautas præternavigantes in naufragium pellicere solebant: unde poeta illas vocat

hilarem navigantium pœnam.
Legunt alii, *hilaris navigantium moras.*

Fallax Ulysses.] Ut Sirenas fugeret, navis malo alligari se iussit. Homerus Odyss. u.

Si fabulantem Canium.] Fuit ille poeta Gaditanus, de quo epig. 62. & 70. lib. 1. qui lascivis suis & ridiculis versibus vel ipsum Ulysses morari potuisset,

Ad Diadumenum,
cujus oscula suaviter olere dicit. LXV.

QUOD spirat tenera malum mordente puella:
Quod de Corycio quæ venit aura croco:
Vinea quod primis floret cum cana racemis:
Gramina quod redolent, quæ modo carpfit ovis:
Quod myrtus, quod messor Arabs, quod succina trita,
Pallidus Eoo thure quod ignis olet:
Gleba quod æstivo leviter cum spargitur imbre:
Quod madidas nardo sparsa corona comas:
Hoc tua, sæve puer Diadumene, basia fragrant.
Quid, si tota dares illa sine invidia?

INTERPRETATIO.

Quod redolet pomum mordente tenera virgine: quod aura, quam exhalat

Corycius crocus: quod vitis cum floret ab primis uvis: quod spirant gramina,

qua paulo ante delibavit ovis: quod fragrat myrtus, quod messor Arabs, quod electra attritata, quod spirat pallida flamma ab Orientis thure: quod cespes cum tenuiter perfunditur æstiva pluvia:

quod corona cuius coma sunt perfusa nardo: o Diadumene puer acerbe, id spirant tua oscula. Quid si libares illa integra sine malevolentia?

NOTÆ.

Quod de Corycio.] Corycus mons Cilicæ, qui bene olenti croco abundabat, epig. 3. lib. Spect. epig. 39. lib. 9. epig. 9. lib. 11.

Ovis.] Alii *apis*, quæ suavissimi odoris herbas fugit, quibus odorem mellis inspirat, & brevi contactu vim sui relinquit, teste Quintiliano declam. 13.

Quod messor Arabs.] In Arabia felici fiebat messis herbarum bene olentium, unde messorum gratissimum spirabant odorem.

Quod succina.] Tritum manibus ele-

trum bene olet. Lib. 5. epig. 38.

Pallidus Eoo.] Igneus color immisso thure fit pallidus.

Sparsa corona.] Hellenismus est pro sparsis comis: comæ vero hic sumuntur pro ramusculis florum ex quibus componitur corona.

Diadumene.] Juvenem quendam egregiæ formæ intellige: hæc de puella convenientius dixisset poeta.

Sine invidia.] id est sine repugnantia, sed libenti animo.

In Marcum Antonium,
de Ciceronis homicidio. LXVI.

PAR scelus admisit Phariis Antonius armis:
Abscidit vultus ensis uterque sacros.
Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos:
Hoc tibi Roma caput, cum loquereris, erat.
Antonî tamen est pejor, quam caussa Photini:
Hic facinus domino præstitit, ille sibi.

INTERPRETATIO.

Antonius fecit flagitium simile armis Egyptiis: uterque gladius amputavit sacra capita. O Roma, tu habebas illud caput cum hilaris reportares triumphos

laureatos: hoc autem cum verba faceres. Nihilominus Antonii ratio deterior est quam Photini: hic admisit scelus domino, ille sibi.

NOTÆ.

Par scelus.] Antonius triumvir Ciceronem interfici iussit, cujus facinus confert poeta cum scelere Photini Egyptii, qui Pompeium magnum interficiendum Ptolemæo suavit. Vide epig. 70. lib. 5.

Abscidit vultus.] Alii *abscidit heu vultus.*

Illud laurigeros.] Pompeio duce triumphavit Roma, & Cicerone Oratore discer-

ta habita est.

Hic facinus domino.] Photinus in gratiam Cæsaris regi Ptolemæo suavit ut Pompeium interfici juberet, Ciceronem vero occidi iussit Antonius, ut animi sui crudelitatem expleret: ergo gravius est Antonii scelus, quam Photini. Pompeii & Ciceronis historia passim obvia est.

De pigris nautis. LXVII.

CESSATIS pueri, nihilque mōstis
 Vātreno, Eridanoque pigriores.
 Quorum per vada tarda navigantes,
 Lentos figitis ad Celeuma remos.
 Jam prono Phaëtonte sudat Æthon,
 Exarsitque dies, & hora lassos
 Interjungit equos meridiana.
 At vos tam placidas vagi per undas
 Tuta luditis otium carina.
 Non nautas puto vos, sed Argonautas.

INTERPRETATIO.

O Pueri, conquiescitis, nihilque progressi estis: segniores Vātreno, atque Eridano per vada quorum tarda navigantes figitis remos lentos ad Celeuma. Æthon sudat inclinato jam Phaëtonte, & dies inflammatus est, & meridies solvit equos defatigatos. Sed vos incerti per aquas adeo tranquillas abutimini otio in nave securo. Ego non existimo vos nautas, at Argonautas.

NOTÆ.

Nihilque mōstis.] Legunt alii nostis, alii postis.

Vātreno.] Vātrenus amnis apud Plinium, qui forum Cornelii, hodie Imola, alluit. Leander eum Santerno hodie vocat: Vātrenus est apud Martialem, inquit Ortelius citans hoc epigramma: Vātrenus, & Vātrenus promiscue dicit Ferrarius. Poëta ait hos nautas tardius navigare, quam laberentur isti amnes, quorum cursus erat lentissimus. Illuc vero secesserat Martialis, ut ipse testatur epig. 1. & 4. supra. Legunt alii Veterino resinaque. Alii Veterino, remoraque. Per hos amnes forte navigabat poëta. Cluverius in Italia antiqua lib. 1. cap. 35. restituit hunc versum, cujus lectionem fecuti sumus: Vātrenum enim lentissime fluere affirmat, ut & Padum quem Vātreno auctum proprie Eridanum vocari existimat. Alii legunt Vātreno, Sapique

pigriores. Sapis autem fluvius est Æmilia ex monte Apennino supra Sarfinam oriens, &c. Ferrarius.

Lentos figitis.] Alii tingitis. Celeuma fit a κελύω jubeo: est autem hortamentum quo remiges ad navigandum incitantur.

Æthon.] Equus solis defatigatus sole jam vergente ad occasum.

Interjungit equos.] hoc est, solvit a jugo quietis causa. De hoc verbo dictum epig. 6. lib. 2.

Tuta luditis.] hoc est abutimini otio, velut portum jam ingressa navi & securo.

Sed Argonautas.] Ludit in hoc verbo: Argonautæ fuerunt heroës fortissimi Jason, Theseus, Hercules, & alii; hi vero pueri erant Argonautæ, hoc est, nautæ inertes & desidiofi, composito nomine ab ἄργος piger, & nauta.

Ad matronam pudicam,
 ne sequentia epigrammata legat. LXVIII.

HUC est usque tibi scriptus matrōna libellus.
 Cui sint scripta rogas interiora? mihi.
 Gymnasium, thermæ, stadium est hac parte; recede.
 Exuimur: nudos parce videre viros.
 Hinc jam deposito post vina, rosasque pudore,
 Quid dicat nescit saucia Terpsichore.
 Schemate non dubio, sed aperte nominat illam,
 Quam recipit sexto mense superba Venus:
 Custodem medio statuit quam villicus horto;
 Opposita spectat quam proba virgo manu.
 Si bene te novi, longum jam lassâ libellum
 Ponebas: totum nunc studiosa leges.

INTERPRETATIO.

O Matrōna, hæcenus compositus est libellus pro te. Quaris ne pro quo composita sint subsequencia? pro me. Hac parte gymnasium est, thermæ, stadium; abi. Denudamur: fuge conspectum nudorum vivorum. Inde abjecta jam verecundia, post merum & rosas ebria Terpsichore ignorat quid proferat. Figura non ambigua, sed plane nuncupat illam, quam sexto mense excipit Venus arrogans: quam custodem ponit villicus in medio horto; quam objecta manu aspicit casta puella. Si bene te novi, jam defatigata abieci bas longum librum: nunc cupida evolvis integrum.

NOTÆ.

Interiora.] id est subsequencia; ducta metaphora a domo cujus interiores partes dicuntur, quæ a primo limine sunt remotiores: dicit autem poëta hujus libri epigrammata hucusque scripta esse matronis pudicis: quæ vero subsequuntur lasciva profus, & castis auribus aliena.

Gymnasium, thermæ.] In iis locis viri denudabantur.

Hac parte.] Alii ex parte.

Videre viros.] Alii mares.

Saucia Terpsichore.] Musam hanc no-

minavit, quia præest choreis & voluptatibus, quibus deinceps indulgebit poëta.

Quam recipit sexto.] Intelligit Priapum, quem mense sextili, hoc est Augusto, qui sextus est a mense Martio, a quo annum incipiebant veteres, matronæ ferebant ad Veneris templum, atque illum in illius sinu deponabant.

Custodem medio.] Notum est Priapum custodire hortos.

Studiosa leges.] Res enim obscenæ plerumque magis placent, quam honestæ. Legunt alii legis.

Ad Cosconium
poëtam infulsum. LXIX.

OMNIA quod scribis castis epigrammata verbis,
Inque tuis nulla est mentula carminibus;
Admiror : laudo. nihil est te sanctius uno :
At mea luxuria pagina nulla vacat.
Hæc igitur juvenes nequam, facilesque puellæ,
Hæc senior, sed quem torquet amica, legat :
At tua, Cosconi, venerandaque, sanctaque verba.
A pueris debent, virginibusque legi.

INTERPRETATIO.

Admiror, probo, quod componis cuncta epigrammata pudicis vocibus . . . Nihil castius est te uno : sed nulla mea pagina expers est libidinis. Hæc ergo legant lascivi adolescentes, & faciles vir-

*gines, hæc evoluat senior, at ille qui su-
ciatur ab amica : sed, o Cosconi, voca-
bula tua colenda, & casta evolunda
sunt a pueris & puellis.*

NOTÆ.

At tua Cosconi.] De quo jam dictum epig. 77. lib. 2. quem laudat Martialis ironizans, cum dicat epigrammata ejus

*tanquam infulsa, & sine acumine legen-
da a simplicibus, atque ab indoctis, qua-
les sunt virgines & pueri.*

Ad Cervinum
adulterum repudiatae suæ uxoris. LXX.

MOECHUS es Aufidiæ, qui vir, Cervine, fuisti.
Rivalis fuerat qui tuus, ille vir est.
Cur aliena placet tibi, quæ tua non placet uxor?
Numquid securus non potes arrigere?

INTERPRETATIO.

Cervine, qui fuisti maritus Aufidiæ, adulter es illius. Ille vero est maritus, qui fuerat tuus rivalis. Cur amas aliam quam conjugem, quam non amas tuam?

NOTÆ.

Moechus es Aufidiæ.] A Cervino per fastidium repudiata Aufidiæ, nupsit suo moecheo, illam vero postea deperibat Cer-

vinus: vetita enim improbis magis placet, quam licita. Legunt alii ad Scavinum.

LXXI.

LXXII.

LXXIII.

In Gargilianum
hominem impurum. LXXIV.

PSILOTHRO faciem lævas, & dropace calvam.
Nunquid tonforem, Gargiliane, times?
Quid facient ungues? nam certe non potes illos
Resina, Veneto nec refecare luto.
Define, si pudor est, miseram traducere calvam.
Hoc fieri cunno, Gargiliane, solet.

INTERPRETATIO.

Psilothro depilas vultum, & calvam dropace. O Gargiliane, metuisne tonforem? quid fiet de unguibus? Nequis enim refecare illos resina, nec luto Veneto. Si verecundia est, omitte infelix notare infamia calvam. . . . .

NOTÆ.

Faciem lævas.] Faciem depilas Psilothro, quod erat unguentum evellendis pilis aptum, de quo Plinius lib. 24. cap. 9. Amerina nigra semen cum spuma argenti pari pondere a balneo ilitum, psilothrum est. Vide etiam cap. 1. lib. 22.

Et dropace.] Est etiam unguentum, quod pilis evellendis inservit, de quo epig. 65. lib. 10. Legunt alii psilothro faciemque lavas.

Nunquid tonforem.] Poëta irridet Gargilianum, qui pauper tonforem timere non debuit ad exemplum Dionysii tyranni. Vel sic intellige: An adeo mollis es, & timidus, ut novaculam experiri nequeas.

Quid facient ungues.] Veteres solebant non solum barbam, sed & refecandos ungues tonforibus præbere: hoc est, saltem ad refecandos ungues ferro uti debes. Alii quid faciem tingis? minus bene.

Veneto nec.] Mixta aceto terra ex Cypro advehebatur, quam vocabant lutum Venetum, ex quo unguentum fiebat ad evellendos crines. Hæc ex interpretibus.

Traducere.] De hoc verbo dictum lib. Spect. epig. 4.

Solet.] In ultimo versu. Alii soles. Sensus est: O Gargiliane, videris te componere ad fellandum, &c.

LXXV.

LXXVI.

In Baticum
fastidiosum. LXXVII.

NE c nullus, nec te delectat, Baticæ, turdus:
Nec lepus est unquam, nec tibi gratus aper;
Nec te liba juvant, nec sectæ quadra placentæ.
Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aves.
Capparin, & putri cepas alæce natantes,
Et pulpam dubio de petasone voras.
Teque juvant gerres & pelle melandrya cana.
Refinata bibis vina, Falerna fugis.
Nescio quod stomachi vitium secretius esse
Suspicio: ut quid enim, Baticæ, saprofagis?

INTERPRETATIO.

O Batice, nec nullus, nec turdus tibi placet: nec lepus unquam, nec aper tibi iucundus est: nec liba tibi grata sunt, nec quadra placenta divisa: nec Africa, nec Phasis tibi mittit volucres. Liguris capparin, & capas natantes putrida alece, & pulpam ancipitis petasonis. Et te delectant gerres, & melandrya pelle alba; potas vina olentia refinam, respis Falerna. Suspicio nescio quem occultiore esse morbum stomachi: nam, o Batice, quorsum comedis res putridas?

NOTÆ.

Nec te nullus.] Irridet Baticum, quod fastidiat bonos cibos, appetat putridos, atque ex hoc conjicit poeta, illum esse rebus turpibus addictum, epig. 81. infra.

Nec secta quadra] Dividebantur placenta in partes quadratas, lib. 6. epig. 75. lib. 9. epig. 92.

Phasis.] Colchidos fluvius unde phasiani mittebantur, ex Africa quoque gallinæ Numidicæ diætæ mittebantur. Epig. 58. supra.

Alece.] Alex vel halec, liquamen ex intestinis piscium; capparin vero gallicæ capre.

Incerto de petasone.] hoc est cujus media pars jam festida est.

Gerres.] vilissimi pisces & odoris festidi.

Melandrya.] pars thynni vilissima. Plinius lib. 9. cap. 15.

Saprofagis.] Alii græce scribunt *σάπροφαγίς*, hoc est, putrida edis.

Ad Paullinum
meientem. LXXVIII.

MINXISTI currente semel, Paulline, carina.
Meiere vis iterum? jam Palinurus eris.

INTERPRETATIO.

O Paulline, nave currente minxisti: placet rursus mingere? Jam fies Palinurus.

NOTÆ.

Jam Palinurus.] Gubernator navis Aeneas notus ex Virgilio, qui somno oppressus, in mare lapsus periit. Poeta ludit in voce Paullini & Palinuri, *παλιν* significat *rursum*, *ἄρα* vero *meiere*; ita

ut Paullinus rursus meiens evasurus sit Palinurus: sed simul alludit ad Palinurum casum, cui similem Paullino imminere conjicit, si dum magno impetu fertur navis, in aquam exoneraverit vesicam.

LXXIX.

LXXX.

LXXXI.

In Zoilum

cujus mores in conviviis describit. LXXXII.

CONVIVA quisquis Zoili potest esse, Summæonianas cœnet inter uxores, Curtaque Ledæ sobrius bibat testa. Hoc esse levius, puriusque contendo. Jacet occupato galbanatus in lecto: Cubitis trudit hinc & inde convivas, Effultus ostro, sericisque pulvinis. Stat exoletus, suggeritque ructanti Pinnas rubentes, cuspidisque lentisci, Et æstuanti tenue ventilat frigus Supina prasino concubina flabello, Fugatque muscas myrtea puer virga, Percurrit agili corpus arte tractatrix, Manumque doctam spargit omnibus membris. Digni crepantis signa novit eunuchus, Et delicatæ sciscitator urinæ: Domini bibentis ebrium regit penem: At ille retro flexus ad pedum turbam, Inter catellas anserum exta lambentes Partitur apri glandulas palæstritis, Et concubino turturum nates donat. Ligurumque nobis saxa cum ministrentur Vel cocta fumis musta Massilianis, Opimianum morionibus nectar Crystallinisque myrrhinisque propinat. Et Cosmianis ipse fufus ampullis, Non erubescit murice aureo nobis Dividere mœchæ pauperis capillare. Septunce multo deinde perditus stertit: Nos accubamus, & silentium thonchis Præstare jussi, nutibus propinamus; Hos Malchionis patimur improbi fastus, Nec vindicare, Rufe, possumus; fellat.

INTERPRETATIO.

Quicumque potest convivari cum Zoilo, cœnet inter uxores Summæonianas, & siccus poterit mutilata lagena Ledæ. Affermo hoc esse levius & castius. Galbanatus recumbit in lecto occupato: innixus ostro, & pulvinis sericis ex hac & illa parte cubitis propellit convivas. Exoletus stat, & ructanti suppeditat pinnas rubras, & cuspides lentisci; & supina concubina viridi flabello excitat sudanti auram tenuem; & servus repellit muscas myrtea virga. Tractatrix habili arte perfricat corpus, & palpat omnia membra manu perita. Eunuchus nota sunt indicia digiti

Aa

strepentis . . . . . Sed ille Zoilus a tergo conversus ad pueros stantes ad pedes, inter canes lingeates precordia asferum distribuit palestritis glandulas apri, & cum vina ex saxis Ligurum porrigan- tur nobis, aut musta cocta fumis Massilianis, propinat scurris nectar Opimianum poculis & crystallinis, & myrrhinis. Nec

puget ipsum delibatum ampullis Cosmi unguentarii nobis partiri ex murice aureo capillare adultera egena. Postea stertit sepultus multo septunce: nos accumbimus atque imperati facere silentium ronchia, nutibus propinamus. Hanc ferimus superbiam impuri Malchionis, nec possumus ulcisci, o Rufe . . . . .

NOTÆ.

Summœnianas uxores.] hoc est meretrices quæ eo in loco prostabant, qui Summœnium appellabatur. Epig. 35. lib. 1. & epig. 32. lib. 12.

Curtaque Leda.] Meretricis obscœnæ cujus calices mutilati: addidit sobrius ut turpitudinem auget, quæ in ebrio minor esset.

Galbanatus.] Galbanum genus est vestimenti delicatioris, albi & sublucidi, quod nullos habet pilos. Juven. sat. 2. versu 9.

Carulea indutus scutulata, aut galbana rassa.

Vide epig. 97. lib. 1.

Occupato lecto.] hoc est, jacet in lecto quem totum occupabat solus.

Cubitis trudit.] Alii *tundit*, vel ut commodius recumberet, vel ne pretiosa illius vestes inquinarentur.

Exoletus.] puerum intellige a deliciis sui domini.

Suggestaque.] Pinna in os immissa stomachum exonerare solebant helluones, ut constat ex Suetonio in Claudio cap. 3.

Rubentes.] Pennas Phœnicopteri forte intelligit, epig. 71. lib. 13.

Cuspidesque lentisci.] Dentiscalpia, epig. 22. lib. 14.

Tractatrix.] In conviviis delectationis causa antiqui adhibebant fœminas vel mares, qui membra eorum perfricarent. Tractatoris meminit Seneca epist. 66. sub finem: *An potius optem, ut ma-*

lacissandos articulos exoletis meis porrigam?

Digitum crepantis.] Digitorum crepitu matella poscebatur, ut etiam constat ex epig. 89. lib. 6. lib. 14. epig. 119.

Apri glandulas.] pars est apri juxta cervicem delicata.

Palestritis.] Intellige servos palestritas, ut supra epig. 57. Quid si intelligas cum Farnabio depilatores? sic enim eos Persius appellat sat. 4. versu 38.

Quinque palestrita licet hac plantaria vellant.

Ligurumque nobis saxa.] Dixit saxa pro vino tenui in saxosa Liguria nato.

Vel cocta fumis.] Vina Massilia asperima adulterabantur fumo, ut saporem mutarent, epig. 36. lib. 10.

Opimianum nectar.] de quo lib. 2. epig. 40.

Murice aureo.] Concha erat aurei coloris, vel inaurata, in qua unguentum servabatur. Horatius lib. 2. ode 7.

— funde capacibus unguenta de conchis.

Capillare vero est unguentum ad ungen- dos capillos. Sensus est, Nobis parce dividit unguenta Zoilus, quibus utuntur mœchæ vilissimæ.

Septunce multo.] hoc est multis cyathis, septunx capit septem uncias.

Malchionis.] hoc est effœminati, nomen fictum a *μαλακός mollis*.

Nec vindicare.] Etenim impuri hominis os valde timendum, epig. 23. l. 2.

LXXXIII.

LXXXIV.

Ad maritum

quem stultitiæ accusat. LXXXV.

QUIS tibi persuasit nares abscindere mœcho? Non hac peccatum est parte, marite, tibi: Stulte, quid egisti? nihil hinc tua perdidit uxor, Cùm sit salva sui mentula Deiphobi.

INTERPRETATIO.

Q Vis tibi auctor fuit, ut amputares nares adultero? O marite, hæc pars non te offendit. O demens, quid fecisti? Hoc in loco conjux tua nihil amisit, cum sit incolumis . . . sui Deiphobi.

NOTÆ.

Abscindere mœcho.] quem castrare debuerat. Vide epig. 83. lib. 2.

Sui Deiphobi.] Alludit poeta, ut aiunt interpretes, ad illum Virgilit locum 6. Æneid. quo Deiphobus naribus obtrun-

cis describitur: Ora, manusque ambas, populataque tempora raptis Auribus, & truncas inhonesto vulnere nares.

Ad castam matronam,

non esse suos versus mimis improbiore. LXXXVI.

NE legeres partem lascivi, casta, libelli, Prædixi, & monui: tu tamen ecce legis, Sed si Panniculum, si spectas, casta, Latinum, Non sunt hæc mimis improbiore: lege.

INTERPRETATIO.

P Prædixi, & præcepi, ne tu, pudica, evol- veres partem libri impuri: nihilominus ecce evolvis. At si, pudica, aspicias Panniculum & Latinum, hæc non sunt nequiora mimis. Evolve.

NOTÆ.

Prædixi.] supra epig. 68. Sed si Panniculum.] Latinus & Panniculum mimi in comœdiis petulanter

lasciviebant. De his epig. 5. lib. 1. & epig. 72. lib. 2.

LXXXVII.

LXXXVIII.

Ad Phœbum

vultu veluti nitentis. LXXXIX.

UTERE lactucis, & mollibus utere malvis:
Nam faciem, durum, Phœbe, cacantis habes.

INTERPRETATIO.

SVme lactucas & malvas molles; etenim, Phœbe, tibi vultus est hominis exonerantis ventrem difficulter.

NOTÆ.

Vtere lactucis.] Lactuca & malva utiles sunt ad solvendum ventrem.
Nam faciem.] Phœbi jam meminit epig. 87. lib. 1. Similis jocus est apud

Suetonium in Vespasiano cap. 20. *Statura fuit quadrata, compactis firmisque membris, vultu veluti nitentis, &c.*

De Galla

libidinosa, sed avara. XC.

VULT, non vult dare, Galla, mihi: nec dicere possum,
Quod vult, & non vult, quid sibi Galla velit.

INTERPRETATIO.

GALLA placet mihi concedere, & non placet: nec possum dicere qua sit mens Galla, cum ipsi placeat, & non placeat.

NOTÆ.

Non vult dare.] Lusus est in verbo dare, quod pecuniam donare, & sui copiam facere significat. Epig. 74. lib. 7.

De Miftio

senem, qui loco pueri Achillæ castratus est a sacerdotibus Cybeles. XCI.

CUM peteret patriæ Miftius arva Ravennæ,
Semiviro Cybeles cum grege junxit iter.
Huic comes hærebat domini fugitivus Achilles,
Insignis forma nequitiaque puer.
Hoc steriles sensere viri: qua parte cubaret,
Quærent: sed tacitos sensit & ille dolos.
Mentitur, credunt: somni post vina petuntur:
Continuo ferrum noxia turba rapit;
Exciduntque senem, spondæ qui parte-jacebat,
Namque puer pluteo vindice tutus erat.
Suppositam, fama est, quondam pro virgine cervam,
At nunc pro cervo mentula supposita est.

INTERPRETATIO.

CUM Miftius iret in agros Ravennæ sua patria, se comitem dedit castrato gregi Cybeles. Achilles fugitivus heri puer & pulchritudine & lascivia clarus comitabatur hunc. Homines castrati id intellexerunt; rogant qua parte cubilis decumberet: at ille quoque intellexit frau-

des latentes. Mentitur, adhibent fidem, a cœna eunt cubitum: multitudo improba statim arripit ferrum, & exsecant senem, qui decumbebat ex parte spondæ: etenim puer erat securus pluteo vindice. Cervæ fertur fuisse olim subjecta pro puella, sed nunc subjecta est . . . pro cervo.

NOTÆ.

Arva Ravennæ.] Ravenna urbs Italiae, de qua supra epig. 56.

Fugitivus Achilles.] qui a suo domino fugerat, & Miftium senem sequebatur. Achillæ iterum mentionem fecit, epig. 56. lib. 7.

Continuo ferrum.] Posuit ferrum pro Samia testa, seu cultro ex terra Samia quo Sacerdotes illi exsecabant mares, epig. 81. supra, epig. 45. lib. 2.

Namque puer pluteo.] Lecti duo erant latera, exterius spondæ vocabatur, interior vero versus parietem pluteus dicebatur. Achilles vero Gallis dixerat parte spondæ cubiturum se, cum in pluteo esset dormiturus tutus ab illorum injuria.

Semiviro Cybeles.] castratos Cybeles Sacerdotes intellige.

Pro virgine cervæ.] Nota est historia Iphigeniæ, quam in Aulide immolare pater Agamemnon parabat, cum a Diana fuit raptæ, & ejus loco cervæ supposita, quam Græci duces pro Iphigenia immolarunt. Ovid. lib. 12. Metam.

Supposita fertur mutasse Mycenidæ cervæ.

Pro cervo.] Servos antiqui appellarunt cervos. Festus in voce *servorum dies*. Alii legunt *pro puero*. Sed prior lectio videtur melior, propter similitudinem cum præcedenti versu.

XCII.

In *Vetustinam*

decrepitam adhuc libidinofam. XCIII.

CUM tibi trecenti consules *Vetustina*,
 Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
 Pectus cicadæ, crusculumque formicæ:
 Rugosiorum cum geras stola frontem,
 Et aranearum cassibus pares mamas:
 Cum comparata rictibus tuis ora
 Niliacus habeat crocodilus angusta,
 Meliusque ranæ garriant *Ravennates*,
 Et *Adriaticus* dulcius *Culex* cantet,
 Videasque quantum noctuæ vident mane,
 Et illud oleas, quod viri *capellarum*.
 Et anatis habeas *uropygium* macræ,
 Senemque *Cynicum* vincat offensus cumus:
 Cum te lucerna balneator extincta
 Admittat inter *bustuarias* mæchas:
 Cum bruma mensis sit tibi per *Augustum*,
 Regulare nec te pestilentia possit:
 Gaudes ducentas nupturire post mortes,
 Virumque demens cineribus tuis quæris
 Prurire, quid sarrire si velit saxum?
 Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
Philomelus aviam, quam vocaverat nuper?
 Quod si cadaver exigis tuum scalpi;
 Sternatur a *Coricle clinico* lectus,
Thalassionem qui tuum dicit solus,
 Ustorque tædas præferat novæ nuptæ:
 Intrare in istum sola fax potest cunnum.

INTERPRETATIO.

O *Vetustina*, cum nata sis trecentos annos, & habeas tres crines, & quatuor dentes, pectus cicada, & crusculum formicæ: cum tibi sit vultus rugosior stola, & mammae similes retibus aranearum: cum ora crocodilo *Niliaco* arcta sint collata tuis rictibus, & rana *Ravennates* dulcius cantent, & *Adriaticus* *Culex* edat cantus suaviores, & videas quantum noctuæ vident mane, atque illud oleas quod mariti *capellarum*; & tibi sit *uropygium* macilenta anatis . . . cum balneator extinctis luminibus te intravit . . .

tat inter scorta *bustuaria*: cum friges mense *Augusto*, nec pestis valeat solvere tuam glaciem: delestis appetere nuptias post interitum ducentorum maritorum, atque insana quæris maritum prurientem tuis cineribus. Quid si cupiat sarrire saxum? Quis te appellabit conjugem, quis uxorem, quam nuper aviam appellaverat *Philomelus*? Quod si optas mortuum tuum corpus scalpi, lectus sternatur a *Coricle clinico*, qui solus canet tuum *Thalassionem*, atque ustor præferat tædas tibi nova nupta: sola fax potest ingredi . . .

NOTÆ.

Cum tibi.] Hyperbolice significat poeta *Vetustinam* esse decrepitam, & habere trecentos annos, aut saltem centum quinquaginta, cum singulis annis duo consules crearentur. Alii *Vetustilla*.

Crusculumque.] Alii *crus colorque*.

Rana Ravennates.] De *Ravenna* supra epig. 56.

Culex Adriaticus.] hoc est, *Culex* ad litora maris *Adriatici*. Alii *Adrianus*, in *Adria* scilicet, quæ Romanorum colonia in *Piceno*. *Plinius* lib. 3. cap. 13.

Viri capellarum.] Periphrasis *hircorum*, qui grave olent.

Uropygium.] Alii *oropygium*: est extremitas illa vertebræ podici proxima, gallice *le croupion*.

Extincta lucerna.] ne scilicet illa vetula dignosci possit.

Inter bustuarias.] Extra urbem ad monumenta prostabant scorta vilissima, de quibus supra lib. 1. epig. 35.

Gaudes ducentos.] Alii *audes*, & pro nupturire legunt *nuprum ire*. *Ducentas post mortes* est hyperbole.

Quid sarrire.] hoc est, te *saxeam exercere*. *Sarrire* proprie est *sarculis fodere*, cum nempe a noxiis herbis leviter scalpendo purgantur segetes.

Sternatur.] *Vulgata lectio*,

Sternatur Acoride triclino lectus.

Hic versus emendatus est a *Scaligero Aufoniarum* *lectionum* lib. 2. cap. 4. *Quid sit clinicus* supra dictum est epig. 31. lib. 1. Est medicus & vespillo.

Thalassionem.] carmen nuptiale, de quo supra lib. 1. epig. 36.

Ustorque.] *Ustores* sunt ii qui rogam extruunt, in quo mortui cremantur.

Tædas præferat.] Solebant veteres tædas præferre novis nuptis: dicit poeta tædas *Vetustinæ* esse præferendas ab *ustore*, aut potius faces quibus rogam incendatur.

In *Rufum*
avarum. XCIV.

ESSE negas coctum leporem, poscisque flagella:
 Mavis, *Rufe*, coquum scindere, quam leporem.

INTERPRETATIO.

O *Rufe*, dicis non esse coctum leporem, & petis virgas: mavis scindere coquum, quam leporem.

NOTÆ.

Esse negas.] *Rufum* quendam avarum leporem, ne illum scinderet. Similis *Jo* irridet poeta, qui fingebat crudum esse | cus est in *Næviam* supra epig. 13.

In *Nævolum*
inurbanum. XCV.

NUNQUAM dicis ave, sed reddis, Nævole, semper.
Quod prior & Curius dicere sæpe solet.
Cur hoc expectas a me? rogo, Nævole, dicas:
Nam puto nec melior, Nævole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæsar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non expectato dat mihi fama rogo,
Est & in hoc aliquid, vidit me Roma tribunalum,
Et sedeo qua te suscitavit Oceanus.
Quot mihi Cæsareo facti sunt munere cives,
Nec famulos totidem suspicor esse tibi.
Sed pædicaris: sed pulchre, Nævole, ceves.
Jam jam sic prior es, Nævole. vincis. ave.

INTERPRETATIO.

O Nævole, nunquam dicis ave, at semper reddis quod Curius & quidem prior sæpe solet dicere. Quare expectas hoc a me? Quæso, o Nævole, dicas: etenim, o Nævole, nec melior, nec prior es. Ego probatus ab utroque Cæsare accepi mercedem, & mihi concessum est jus paternum trium liberorum. Libri mei leguntur a multis, ante obitum fama mihi tribuit nomen celebratum per urbes. Est & aliquis honos in hoc: Romæ me spectavit tribunalum, atque in eo loco sedeo unde te amovet Oceanus. Optior te non habere tot servos, quot civitate donavit Cæsar in meam gratiam. . . . Jam vero ita antecellis, o Nævole, superas. Ave.

NOTÆ.

Sed reddis.] Superbum quendam Nævolum increpat, qui illum nunquam prior salutabat; inferioris erat salutem dicere, reddere vero superioris.
Quod prior & Curius.] Quem virum gravissimum ponit poëta pro quovis nobili viro. Legunt alii. **Quod prior & corvus,** Macrobius lib. 2. Saturn. cap. 4. Corvi salutatoris meminit.
Cæsar uterque.] Titum & Domitianum intellige.
Natorumque dedit.] De illo trium liberorum jure dictum epig. 91. lib. 2.
Tribunalum.] Honorarium nempe, ex beneficio Cæsaris.
Et sedeo.] Inter equites sedeo ex munere imperatoris, non ex censu equestri.
Suscitavit.] Verbum est theatrale, hoc est loco amovere. Oceanus autem designator disponendis ordinibus præerat, atque unumquemque in theatro pro sua dignitate sedere jubebat. Epig. 9. lib. 6.

XCVI.

XCVII.

XCVIII.

Ad *cerdonem*
cui excusat suos jocos. XCIX.

IRASCI nostro non debes cerdo libello.
Ars tua, non vita est carmine læsa meo.
Innocuos permittite sales, cur ludere nobis
Non liceat, licuit si jugulare tibi?

INTERPRETATIO.

O Cerdo, non debes succedere nostro libro: artem tuam, non mores carpunt versus mei; patere jocos innocuos. Cur mihi non permittatur jocari, si tibi potissimum est necare?

NOTÆ.

Non debes cerdo.] De quo supra epig. 16. & 58.
Cur ludere nobis.] Si enim tibi licuit homines jugulare, cum gladiatorium munus exhibuisti, cur mihi non liceat jocari? Juvenalis sat. 3. versu 34.
Quondam hi cornicines, & municipalis arena
Perpetui comites, notaque per oppida bucca
Quemlibet occidunt populariter.

Ad *Rufum*,
versus suos dignos esse litura. C.

CURSOREM sexta tibi; Rufe, remisimus hora,
Cammina quem madidum nostra tulisse reor.
Imbribus immodicis cælum nam forte ruebat.
Non aliter mitti debuit iste liber.

INTERPRETATIO.

O Rufe, hora sexta ad te remisimus cursorem, a quo madido latus fuisse versus meos arbitror. Casu enim cælum ruebat pluvia ingenti: Hic libellus alio modo non fuit mittendus.

NOTÆ.

Hora sexta.] hoc est meridie. De horis supra epig. 36. sed epig. 8. lib. 4. fufus dicemus.
Non aliter mitti.] Modeste significat poëta mala esse sua carmina, & digna
quæ aqua descantur, epig. 10. lib. 4.
Curre: sed instructum comitetur pumicæ libræ
Spongia: muneribus convenit illa meis.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER IV.

De natali Domitiani. I.

ÆSARIS alma dies, & luce sacrator illa,
Conscia Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numerosior ævo,
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.

Hic colat Albano Tritonida multus in auro,

Perque manus tantas plurima quærcus eat.

Hic colat ingenti redeuntia secula lustro;

Et quæ Romuleus facta Terentus habet.

Magna quidem superi petimus, sed debita terris.

Pro tanto quæ sunt improba vota Deo?

INTERPRETATIO.

O Lux alma, & sacrator illo die quo
Jovem Cretensem tulit Ida particeps,
accede longa, quæso, & diuturnior atque
Nestoris, & semper splende hoc vultu, vel
purior. Hic Domitianus assiduus in auro
Albano veneretur Minervam, & manus
illius tam magna donent multas coronas
quernas. Hic celebret ludos seculares in-
genti lustro recurrentes, & sacrificia quæ
sunt in Terento Romuleo. O dii, magnam
sane poscimus, at debita terris. Quanam
postulata sunt injusta pro tanto numine?

NOTÆ.

Cæsaris alma.] hoc est dies natalis:
natus autem est Domitianus 9. Kal. No-
vembris. Suetonius in ejus vita cap. 1.

Luce sacrator.] Natalem Domitiani
diem assentatorie præfert natali Jovis,
qui natus vel certe educatus fuit in Ida
monte Cretæ, ubi illum Curetibus alen-
dum, ne a Saturno patre devoraretur,
clam commisit Rhea mater, unde Ida
conscia dicitur illius nempe arcani.

Pylio ævo.] Nestor a Pylo urbe Arca-
diæ, teste Strabone, Pylius dictus nona-
ginta annos vixit secundum poetas Græ-
cos: at vero secundum Ovidium, atque
alios Latinos poetas, vixit trecentos an-
nos: nam sumperunt *γενεάν*, hoc est ge-
nerationem vel ætatem, pro seculo seu
centum annis, cum triginta tantum an-
nos significet.

Semper & hoc vultu.] Millies redi, &

semper æque felix, aut felicior præsentē.

Multus in auro.] Celebrabat & in Al-
bano quotannis Quinquatria Minerva,
cui collegium instituerat. Suetonius in
Domitiano cap. 4. Aurum Albanum ap-
pellat, coronam auream, qua coronatus
in Albano monte prope urbem Quin-
quatria celebrabat. *Multus in auro*, id
est totus colendæ Minervæ addictus. Li-
pius legit, *Albano in arvo*, omnium
optime meo judicio, antiquorum tamen
codicum lectionem secutus sum. Alii sic
explicant: Sæpe honorem habeat Palladi
distributis aureis coronis in victores ago-
nis Albani. Vulgata lectio *cultus*, hoc
est redimitus auro, &c.

Perque manus tantas.] quas infra epig.
8. ingentes vocat, hoc est divinas. In
Albano, ut patet ex eodem Suetonii ca-
pitulo, ludos scenicos, atque oratorum &
poetarum certamina exhibebat Domitia-
nus, quos pro meritis donabat querna
corona.

Hic colat ingenti.] Suetonius eodem

cap. 4. *Fecit & ludos seculares, compu-
rata ratione temporum ab anno, non quo
Claudius proxime, sed olim Augustus edi-
derat. Ingenti lustro* dixit poeta, quia ab
eo tempore quo seculares ludos celebra-
verat Augustus, usque ad hos Domitiani
ludos, centum anni, legitimum nempe
secularium litorum tempus, fuerant
elapsi, alias lustrum simpliciter quinque
annorum spatium continet; seculum ve-
ro ingens lustrum forte appellaverit,
quod quinquies vicenos annos comple-
teretur.

Sacra Terentus habet.] De Terento
lib. 1. epig. 70. Locus erat ubi Diti sa-
cra fiebant in campo Martio. Valerius
Maximus lib. 2. cap. 1. describit causam
propter quam instituti sunt ludi secu-
lares.

Sed debita terris.] Vota enim nostra
a diis exaudiri debent, & probari, cum
pro tanto Deo Domitiano nempe susci-
pantur.

Improba.] hoc est nimia, injusta.

De Horatio

spectaculorum die indecenter vestito. II.

SPECTABAT modo solus inter omneis
Nigris munus Horatius lacernis,

Cum plebs, & minor ordo, maximusque

Sancto cum duce candidus sederet.

Toto nix cecidit repente celo:

Albis spectat Horatius lacernis.

INTERPRETATIO.

UNUS Horatius inter omnes pullis la-
cernis modo aderat spectaculo, cum
plebs, & ordo minor, & maximus albaris
sederet cum divo Imperatore. Subito nix
delapsa est ex omni parte cæli. Horatius
spectat candidis lacernis.

NOTÆ.

Nigris munus.] Adeste spectaculis non
licebat nisi iis qui veste alba induti es-
sent; sed Domitiani tempore usus inva-
luerat, ut indecenter quidem, sed tamen
ludos impune spectarent atrati. Vide
epig. 137. lib. 14.

Minor ordo.] Equestris nempe, maxi-

mus vero senatorius.

Sancto cum duce.] Domitiano quem
sanctum vocat, vel quod summum Ma-
gistratum gereret, qui sanctus erat, vel
quia Deum se prædicabat.

Albis spectat.] Horatium irridet, quem
& nix decidens dealbavit.

De nivibus

decidentibus in Domitianum spectantem ludos. III.

ASPICE quam densum tacitarum vellus aquarum
 Defluat in vultus Caesaris, inque sinus;
 Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
 Concretas pigro frigore ridet aquas,
 Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
 Et madidis Helicen dissimulare comis.
 Quis siccis lascivit aquis, & ab æthere ludit,
 Suspicio has pueri Caesaris esse nives.

INTERPRETATIO.

Aspice quam spissum aquarum vellus sine strepitu decidat in faciem & gremium Caesaris. Nihilominus ille fert loquem, nungentem, & capite immoto deridet aquas conflatas segni frigore, assuetus de-

fatigare sidus Bootæ septentrionalis, & capillis humidis sternere Helicen. Opinor has esse nives filii Caesaris, qui lascivit siccis aquis, & jocatur e celo.

NOTÆ.

Tacitarum vellus.] Periphrasis nivium, quæ veluti lanarum vellera cadunt sine ullo strepitu, unde nives vocat aquas rancitas.

Indulget tamen.] Non recessit Domitianus; sed sub Jove, id est aère, permansit.

Concretas pigro.] hoc est nivem contemnit, quam affirmat Plinius lib. 2. cap. 60. *Grandinam congelato imbri gigni, & nivem eodem humore mollius coacta, &c.*

Sidus Hyperborei.] Domitianus enim adhuc juvenis in Germanos bellum suscepit, atque illic frigus Bootæ, seu Arctophylacis patienter tulit. Suetonius in Domitiano cap. 2.

Et madidis Helicen.] Id est toleravit umbres Septentrionis: Helice vero est Urbs major.

Siccis aquis.] Nivem sepe appellat aquam siccam, id est ex aquis concretam.

Pueri Caesaris.] Ne Jove irato decidisse nix videretur, assentatorie innuit poeta filium Domitiani, quem ex Domitia uxore susceptum adhuc infantem amisit, esse in deorum numero, & cum Domitiano patre, velut cum deo, jocari. Heraldus versum penultimum sic legit per interrogationem,

Quis siccis lascivit aquis, & ab æthere ludit?

In Bassam

male olentem. IV.

QUOD sicca redolet palus lacunæ,
 Crudarum nebula quod Albularum,
 Piscinæ vetus aura quod marinæ,
 Quod pressa piger hircus in capella,
 Lassi bardiacus quod evocati,
 Quod bis murice vellus inquinatum,
 Quod jejunia sabbatariorum,
 Mæstorum quod anhelitus reorum,
 Quod spurcæ moriens lucerna Ledæ,
 Quod ceromata fæce de Sabina,
 Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
 Malles, quam quod oles, olere Bassa.

INTERPRETATIO.

Quod spirat palus lacuna exhausta, quod nebula crudarum Albularum, quod vetus flatus piscina maritima, quod hircus lente comprimens capellam, quod bardiacus evocati defatigati, quod lana bis tincta murice, quod jejunia Iudaorum, quod

respiratio tristem fontium, quod moriens lucerna sordida Ledæ, quod ceromata ex fæce Sabina, quod fuga vulpis, latibulum viperæ, hoc ipsum, o Bassa, malles spirare, quam quod spiras.

NOTÆ.

Quod sicca.] Siccata lacuna gravem emittit fetorem.

Crudarum nebulae.] De albula jam dictum epig. 13. lib. 1. ubi nebula ob sulphur male olent. *Crudarum* dixit, quod solis radiis non bene concocti essent illi vapores.

Piscina vetus aura.] id est, quod vetus piscina redolet in qua sunt aquæ marinæ.

Bardiacus.] Genus est vestis sordida, qua inducebantur milites, illa autem male olebat propter sudorem & squallorem illorum: evocati autem milites erant ii, qui expletis stipendiis, ducis vel mercedis gratia iterum stipendia merebant: *lassi* vero dixit ob longam militiam, & provecam aratam; unde fetor bardiaci major erat. Georgius legit, *Lassi bardiaci os quod advocati.* Bardiacus autem, inquit, erat advocatus qui post peroratas diutius causas gravem emittebat halitum. Illius meminit Juvenalis sat. 16. versu 13.

Bardiacus iudex datur hæc punire vo-

lenti.

Alii Bardiacus.

Bis murice.] Epig. 50. lib. 1. *Olidaeque vestes murice.*

Jejunia sabbatariorum.] Diem sabbati religiose colunt Judæi; ob jejunium vero halitus graviter olet.

Mæstorum quod.] Curis enim & anxietatibus stomachi calor dissipatur, unde ex mala concoctione male olent rei.

Lucerna Ledæ.] Quam posuit pro quavis meretrice prostante ad lucernas: Juvenalis sat. 6. versu 132. de Messalina:

Obscurisque genis turpis, fumoque lucerna

Fæda lupanaris tulit ad pulvinar odorem.

Quod ceromata.] Unguenta nempe ex luto & oleo, oleum porro Sabinum male olebat.

Quod vulpis fuga.] Uulpes canes fugiens foetidum effundit lotium.

Malles.] Alii *malleum*. Bassa quippe ab oris impuritate teterrimam spirabat animam.

Ad Fabianum

virum probum, cui locum esse Romæ negat. V.

VIR bonus & pauper, linguaque & pectore verus,
 Quid tibi vis, urbem qui, Fabiane, petis?
 Qui nec leno potes, nec comessator haberi,
 Nec pavidos tristi voce citare reos:
 Nec potes uxorem cari corrumpere amici:
 Nec potes argentes arrigere ad vetulas.
 Vendere nec vanos circa palatia fumos:
 Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
 Unde miser vires, homo fidus, certus amicus?
 Hoc nihil est, nunquam sic Philomelus eris.

INTERPRETATIO.

O Fabiane, qua tua est mens, qui vir probus, & egenus, lingua & corde verus, proficisceris Romam? qui nequis esse leno, nec comessator, nec maesta voce vocare in jus fontes timidos: nec vales corrumpere conjugem dilecti amici: nec

NOTÆ.

Linguaque.] Verba enim cum mente boni viri consentiunt: hic Romanorum mores eo modo Martialis carpit, quo Juvenalis sat. 3.

Quid Romæ faciam? Mentiri nescio. & fute Petronius Romam sub nomine Crotonæ describit: *Sed quoscumque homines in hac urbe videritis, scitote in duas partes esse divisos: nam aut captant, aut captantur.*

Nec comessator.] Alii *comissator*: is nempe est qui esui & potui præter statuta tempora indulget.

Nec pavidos.] quod præconis erat officium, & quidem quaestuosum, ut patet ex epig. 8. lib. 6.

Vendere nec vanos.] ut solent Aulici, qui commendationis officia mentiti,

vales . . . ad frigidam anis: ne vendere inanes fumos circa palatia: ne plaudere Cano, nec Glaphyro. O infelix, qua ratione vires tu, homo fidelis, amicus certus? Id nihil prodest, hoc modo nunquam fiet Philomelus.

Plaudere nec Cano.] qui celebris fuit choraules tempore Galbæ, ut patet ex Suetonio in Galbæ: Glaphyros vero citharædus. Juvenalis sat. 6.

Accipis uxorem, de qua citharædus Echion,
Aut Glaphyros fiat pater, Ambrosiusque choraules.

Citharædi & tibicines Martialis tempore summo erant in pretio, epig. 4. lib. 3.
Hoc nihil est.] Honestis enim artibus locus non erat Romæ.

Philomelus.] hoc est, nunquam fiet dives; Philomelus quippe cithara dives factus erat, epig. 31. lib. 3.

In Massilianam

qui pudicitiam simulabat. VI.

CRIDI virgine castior pudica,
 Et frontis teneræ cupis videri:
 Cum sis improbior, Massiliæ,
 Quam qui compositos metro Tibulli,
 In Stellæ recitat domo libellos.

INTERPRETATIO.

O Massiliæ, vis purior haberi puella | *desis, cum nequior sis, quam qui in adibus*
 casta, & præferre speciem vultus mo- | *Stella recitat libros scriptos metro Tibulli.*

NOTÆ.

Tenera frontis.] hoc est modesta, quam habent infantes.
Quam qui.] effœminatam quendam elegiarum recitatore intelligit. Metro Tibulli.] Lascivas quippe elegias scripsit Tibullus.

VII.

Ad Euphemum

de hora versibus suis Domitiano legendis apta. VIII.

PRIMA salutantes, atque altera continet hora,
 Exercet raucos tertia caussidicos.
 In quintam varios extendit Roma labores,
 Sexta quies lassis, septima finis erit,
 Sufficit in nonam nitidis octava palæstris,
 Imperat extractos frangere nona toros:
 Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum,
 Temperat ambrosias cum tua cura dapes.
 Et bonus ætherio laxatur nectare Cæsar,
 Ingentique tenet pocula parca manu:
 Tunc admittite jocos: gressu timet ire licenti
 Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

INTERPRETATIO.

Prima & secunda hora exercet salutantes, tertia occupat raucos caussidicos. Roma vacat diversis operibus in quintam usque, sexta quiescunt defatigati, septima cessant ab opere, nitidi palæstræ exercentur ab octava ad nonam, nona jubet frangere lectos paratos. O Eupheme,

hora decima apta est meis libris, cum tua cura moderatur divinas epulas, & bonus Cæsar exhilaratur caelesti nectare, & magna manu tenet pocula modica. Tunc intramitte ludos: nostra Thalia metuit jocosu incesu convenire matutinum Jovem.

NOTÆ.

Prima salutantes.] Describit poeta quid singulis diei horis Romæ fieret; de quibus jam dictum est epig. 36. lib. 3.
Continet.] Alii *conterit*. Alii melius *distinet*.

Sexta quies lassis.] Circa sextam paululum quiescebant Romani: hora vero septima omnino ab opere desistebant.

Imperat extractos.] id est mensæ ac-

cumbere.

Frangere toros.] hoc est lectos disturbare, quibus cœnando accumberent veteres.

Hora libellorum.] Inter pocula versus legere moris erat: Euphemus vero structor mensarius Imperatoris fuisse videtur.

Temperat ambrosias.] hoc est divinas

Domitianus enim Deum se appellari jubebat, atque ita ambrosia deorum dapes ipsi conveniebant.

Pocula parca.] Domitiano assentatur, quem parce bibere innuit.

Tunc admitte.] hoc est, libros meos

Domitiano offer.

Gressu timet.] Festiva mea Musa matutino tempore coram Domitiano jocari non audet, quippe qui tunc rebus seriis occupetur. Vide epig. 19. lib. 10.

In Fabullam,
quæ maritum dereliquerat. IX.

SOTÆ filia Clinici Fabulla,
Deserto sequeris Clytum marito,
Et donas, & amas, *ἔχεις ἀπόρωτος.*

INTERPRETATIO.

O Fabulla filia Sotæ clinici, viro derelicto sequeris Clytum, & das, & amas, perditte te geris.

NOTÆ.

ἔχεις ἀπόρωτος.] In hac voce ludit pœta, cum dicit Fabullam esse filiam clinici Sotæ, id est medici qui aliis salutem restitueret: *ἔχει* enim seruo: illam tamen perditte se habere, cum bona omnia effunderet, & luxuriose viveret. Sotæ es

filia, inquit, & afota es, hoc est prodiga & luxuriosa. De medico clinico dictum epig. 37. lib. 1. Aristoteles lib. 4. ad Nicomachum cap. 1. *ἀπόρωτος* ὁ ὅστις ἀπὸ τῶν οὐδένων ἀπορωτῶν: afotus enim est qui se ipsum perdit.

Ad Faustinum,
cui recens compositum opus mittit. X.

DUM novus est, neque adhuc rafa mihi fronte libellus.
Pagina dum tangi non bene sicca timet:
I puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, sed instructus; comitetur punica librura:
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non possunt nostros multæ, Faustine, lituræ
Emendare jocos: una litura potest.

INTERPRETATIO.

Dum meus liber recens est, necdum fronte rafa, dum pagina non bene sicca metuit attraheri: o serue, proficiscere, & deporta tenue donum ad dilectum amicum, qui dignus est ut ipsi primo offeratur mea ineptia. Propera, at munus: Punica spongia comitetur libellum; illa apta est meis donis. O Faustine, plures lituræ nequeunt corrigere nostros libros: una litura potest.

NOTÆ.

Nec adhuc rafa.] De iis quæ ad librorum ornamenta pertinerent, dictum est lib. 1. epig. 67.

Comitetur Punica.] Spongia optimi generis, cujusmodi sunt spongiæ Africanæ, de quibus Plinius lib. 9. cap. 45. ut deleantur

deleantur mea carmina. Alii legunt,
Curre, sed instructum comitetur punice librum

Spongia.

quæ lectio minus probatur: etenim si liber nondum erat punice æquatus, ut ait primo versu, punice instructus non erat. Epig. 72. lib. 8. epig. 66. lib. 1.

Sed punicata fronte si quis est nondum.

Alii sic hanc lectionem interpretantur, ut vel probatus punice potiatur, vel damnatus spongia deleatur.

Vna litura potest.] quæ scilicet omnia mea carmina, utpote prorsus mala delect. Sic modeste deprimit se pœta.

In Antonium Saturninum
qui bellum civile moverat in Germania superiore. XI.

DUM nimium vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te pudet esse miser:
Impia Parrhasia movisti bella sub urfa,
Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
Excideratne adeo fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & Arctoï plus licuisset aquis?
Ille etiam nostris Antonius occidit armis:
Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

INTERPRETATIO.

Dum, o infelix, nimis inflatus vano nomine latavis, & erubescis esse Saturninum: sub urfa Parrhasia suscepisti bella impia, qualia movit qui meruit sub uxore Ægyptia. Itane eras oblitus fatum stris armis: qui tecum comparatus, o perfidioso, erat Cæsar.

NOTÆ.

Et Saturninum.] Hic vocabatur Lucius Antonius, cognomento Saturninus, Germaniæ superioris Præses: nolebat autem Saturninus appellari, sed Antonius: nam pudebat eum esse tantum Germaniæ Præsidentem, sed exemplo Antonii imperium orbis affectabat. De illo agit Suetonius in Domitiano cap. 6.

Parrhasia sub urfa.] hoc est in Septentrione: urfa Parrhasia dicitur a Parrhasia Arcadiæ urbe, ex qua nata erat Callisto a Jove amata, & in ursam commutata.

Phariæ conjugis.] Cleopatrarum cujus & Antonii mariti nota est historia.

Obruit Actiaci.] Ad Actium Epiri promontorium ab Augusto victus est Antonius.

Ira freti.] per metonymiam posuit pro ira Cæsaris Augusti.

An tibi.] Sensus est, Si Ægyptus provincia ditissima Antonio vires suppeditare nequivit, quas tibi copias subministrabit superior Germania?

In Thaidem
scortum publicum. XII.

NULLI, Thai, negas, sed si te non pudet istud;
Hoc saltem pudeat, Thai, negare nihil.

INTERPRETATIO.

O Thai, nemini recusas: sed si in ea re non erubescis, in hac saltem erubescas, o Thai, recusare nihil.

NOTÆ.

Negare nihil.] Epig. 72. & 81. lib. 12. & in fine epig. 50. lib. 11.

De Nuptiis Pudentis & Claudie. XIII.

CLAUDIA, Rufe, meo nubit Peregrina Pudenti:
Maeste esto tædis, o Hymenæe, tuis.
Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
Massica Thefeis tam bene vina favis.
Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas litora myrtus amat.
Candida perpetuo reside, Concordia, lecto,
Tamque pari semper sit Venus æqua jugo.
Diligat ipsa senem quondam: sed & illa marito,
Tunc quoque cum fuerit, non videatur anus.

INTERPRETATIO.

O Rufe, Pudens meus uxorem duxit Claudiam Peregrinam: O Hymenæe, maeste esto tuis tædis. Tam bene infrequentia cinnama confunduntur suo nardo, tam bene vina Massica favis Atticis. Nec ulmi aptius copulantur teneris vitibus, nec rivuli loto, nec litora gratiora sunt myrtho. O Concordia, remane benigna aeterno thalamo, & Venus saveat semper copulationi tam equali. Illa quondam amet senem: at illa quoque senium adepta tunc vetula non compareat marito.

NOTÆ.

Pudenti.] De quo jam lib. 1. epig. 32. de Claudia nihil reperi.
Maeste esto.] *Maestus* idem est ac *auctus*, & in vocativo ut plurimum ponitur, ut maeste virtute.
Massica Thefeis.] Ex melle & vino mulsium conficiebatur potio videlicet antiquis gratissima: favos Thefeos dicit pro Atticis, quia Thefeus regnavit in Attica,

significat poeta tam dulces fore nuptias Claudie & Pudentis, quam mulsium.
Nec plus lotos.] Arbor notissima ex Homero lib. 9. *Odyss.* & Plinius describit Loton lib. 13. cap. 17. est etiam lotos herba in palustrium genere ibidem.
Concordia.] Deam intellige Concordiam, cui templum crexit Vespasianus.

Ad Silium
poëtam ut legat hæc epigrammata. XIV.

SILI, Castalidum decus fororum,
Qui perjuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidosque
Faltus Hannibalis, levesque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paullum seposita severitate,
Dum blanda vagus alea December
Incertis sonat hinc & hinc fritillis,
Et ludit rota nequiore talo,
Nostris otia commoda Camenis.
Nec torva lege fronte, sed remissa
Lascivis madidos jocus libellos.
Sic forsitan tener ausus est Catullus
Magno mittere passerem Maroni.

INTERPRETATIO.

O Sili, ornamentum sororum Castalidum, qui verbis magnificis urges perjuria furoris barbari, atque adigis perjuram superbiam Hannibalis, atque inconstantes Pœnos dedere se magnis Africanis: remota paulisper severitate, fac audientiam nostris Musis, dum levi alea December solutus hinc & inde strepit duobus fritillis, & rota ludit nequiore talo. Nec severo, sed leni vultu evolue libros perfusos lascivis salibus. Hoc fortasse modo tener Catullus ausus est mittere passerem magno Virgilio.

NOTÆ.

Sili Castalidum.] Siliium Italicum intellige poëtam satis notum. Musæ dicuntur Castalides a virgine Castalia, quæ Apollinem fugiens ad radices Parnassi in fontem a se Castalium dictum, & Musis sacrum versa est.

Qui perjuria.] De bello Punico secundo poëma scripsit Silius; initio primi libri sic habet:

ter Marte sinistro
Iuratumque Iovi fœdus, conventaque patrum
Sidonis fregere duces.

Magnis cedere.] Scipio enim major Africanus cognominatus vicit superbium Hannibalem, & Carthaginenses coëgit pacem a Romanis petere; fuit & alter Scipio ob everfam Numantiam dictus Numantinus, qui Carthagine funditus deleta, Africanus minor dictus est: quas res gestas cum caneret Silius poëtica metonymia dicit Martialis fieri a Silio

id quod canit factum. Sic Horat. lib. 1. sat. ultima. *Turgidus Alpinus jugulatum Memnona.*

December.] Quo mense talis potissimum ludebant Romani.

Incertis sonat.] De fritillis, turruculis, talis, & tesserae copiose dicemus lib. 14. tamen per transcursum notandum talum esse apud Latinos, quem Græci vocant Astragalum. Plinius lib. 34. ubi Polycleti meminit, *Fecit, inquit, & distringentem se, & nudum telo incessentem, duosque pueros item nudos talis ludentes: qui vocantur Astragalizontes.* Alia pleraque, ut hoc probet, testimonia adducit Calcagninus de talorum ludo. Ad summovendas vero afeatorum fraudes, qui subdola manu uti callent, in pyrigo, seu turricula, sive pyxidem mavis appellare, repositi tali sicut & tesserae promebantur in abacum, Horatius lib. 2. sermonum sat. 7.

qui pro se tolleret atque
Mitteret in pyrgum talos.
Tesseris quoque ludentes turricula ute-
bantur. Turnebus lib. 27. cap. 3. Turri-
culam & fritillum distinxit Suidas: idem
tamen videtur, cum scribit Martialis de
turricula lib. 14. epig. 16. Seneca de
ludo Claudii:

Nam quoties missurus erat resonan-
te fritillo

Vtraque subducto fugiebat tessera
fundo.

Et ludit rota.] Locus hic perobscurus
mihi videtur; Raderus intelligit ipsum
fritillum dici rotam, quia rotundus fri-
tillus velut turricula, ex qua intus gra-
datim aspera tali excutiebantur: quare
autem dicat, nequiore talo, non mihi
compertum est, nisi forte, quod tali pru-
riginem libidinis excitent, ut docet Ju-
nius lib. 4. animadversionum cap. 13.

& lib. 2. cap. 4. quod talis lusum est
pro foeminis. Ramiresius hunc versum
a nemine intellectum, ut ait, intellige-
re se putat hoc sensu. Rotam accipit pro
corona aleatorum, quam sic vocat Mar-
tialis a similitudine rotarum: sedebant
enim aleatores in orbibus quos cinge-
bant omnes circum: Nequiore talo,
hoc est, talis manu jactis sine fritillo,
in quo jactu manus improba composi-
tiones & nequitas patrare potest; ita ut
aleatores alii, ut in versu precedenti,
fritillis uterentur, alii manu luderent,
epig. 16. lib. 14. Judicet lector.

Ausus est Catullus.] Etate Virgilium
præcessit Catullus, cujus 3. epig. est de
passere mortuo Lesbia, sed hoc fingit
poëta, ut se cum Catullo æquiparet, Si-
lium autem cum Virgilio, quem diligen-
ter imitatus est, conferat epig. 51. lib. 11.

Ad Cecilianum

stolide petentem mutuum. XV.

MILLE tibi nummos hesternæ nocte roganti,
In sex aut septem, Ceciliane, dies,
Non habeo dixi. sed tu caussatus amici
Adventum, lancem; paucaque vasa rogas.
Stultus es? an stultum me credis, amice? negavi.
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

INTERPRETATIO.

O Ceciliane, hesternæ nocte respondi ti-
bi petenti mille nummos in sex aut
septem dies, non habeo: at tu pratexens
adventum amici petis lancem, & pauca
vasa. Demens ne es, o amice? an existi-
mas me dementem? tibi recusavi mille
nummos, an donabo quinque millia?

NOTÆ.

Millia quinque dabo.] Cecilianum
quendam irridet poëta argumento a
minori ad majus: si tibi, inquit, ne-
gavi mille nummos, non sum tibi com-
modaturus vasa emta quinque nummo-
rum millibus, quæ nunquam mihi red-
deres.

In Gallum,

quem turpis in novercam amoris arguit. XVI.

PRIVIGNUM non esse tuæ te, Galle, novercæ
Rumor erat, conjux dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat vivo genitore probari.
Jam nusquam pater est, Galle: noverca domi est.
Magnus ab infernis revocetur Tullius umbris,
Et te defendat Regulus ipse licet:
Non potes absolvi: nam quæ non desinit esse,
Post patrem, nunquam, Galle, noverca fuit.

INTERPRETATIO.

O Galle, sermo increbuerat te non esse
privignum tua noverca, dum illa fuit
uxor genitoris. Nihilominus vivente pa-
tre id probari nequibat. O Galle, nunc
pater discessit e vita; noverca moratur
in adibus tuis. Quamvis magnus Tullius
reducatur ab umbris tartareis, & Regu-
lus ipse te tueatur, liberari nequis: ete-
nim, o Galle, qua post patrem mortuum,
non cessat esse noverca, nunquam fuit.

NOTÆ.

Privignum non esse.] Vivo patre Gallus
quidam se cum noverca minus honeste
gerebat, quam privignum deceret.
Noverca domi est.] Ex eo quod præ-
ter privignorum morem, mortuo patre
domi novercam retineat Gallus, illi jam-
pridem turpe cum ea fuisse commercium
colligit poëta.
Revocetur.] Regulum de quo lib. 1.
epig. 13. in causis dicendis Ciceroni as-
sentatorie æquiparare videtur.

Ad Paullum

de meretrice Lycisca. XVII.

FAERE in Lyciscam, Paulle, me jubes versus,
Quibus illa lectis rubeat, & sit irata.
O Paulle, malus es: irrumare vis solus.

INTERPRETATIO.

O Paulle, vis me scribere carmina in Ly-
ciscam, quibus lectis illa erubescat, & succenseat. O Paulle, nequam es: vis
solus . . . . .

NOTÆ.

In Lyciscam.] Meretricem quam urba-
ne carpit poëta, cum de Paulo conqueri
videatur. Lyciscæ meminit Juvenalis
sat. 6.
Prostitit auratis titulum mentita Ly-
cisca.

De puero stillicidio jugulato. XVIII.

QUA vicina pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
In jugulum pueri, qui roscida templa subibat,
Decidit hiberno pręgravis unda gelu.
Cumque peregisset miseri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non sava sibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non est, si jugulatis aquę?

INTERPRETATIO.

QUA pluit porta finitima columnis Vipsanis, & lapis lubricus perfunditur pluvia continua, aqua pręgravis hiemali glacie cecidit in guttur pueri, qui ingrediebatur templa madida. Et cum gladius infelici attulisset acerbā mortem, mollis liquefactus est in plaga calida. Quid non sibi permissum esse voluit crudelis fortuna? aut ubi letum non est, si jugulatis, o aqua?

NOTÆ.

Qua vicina pluit.] Capenam portam intellige, de qua jam sic locutus est epig. 47. lib. 3. De porticu Vipsana dictum epig. 109. lib. 1.
Lubricus lapis.] Aream lapidibus strattam, seu pavementum intellige, in quod aqua quam imbrem dicit, ex aquæductu portę Capenę assidue defluebat.
Pręgravis unda gelu.] Elegans Stirię periphrasis.
Mucro tener.] Stiria enim non secus ac mucro puerum jugulavit.

De endromide veste cujus varios usus describit. XIX.

HANC tibi Sequanicę pinguem textricis alumnę,
Quę Lacedęmonium barbara nomen habet.
Sordida sed gelido non aspernanda Decembri,
Dona peregrinam mittimus endromida.
Seu lentum ceroma teris, tepidumve trigona,
Sive harpasta manu pulverulenta rapis:
Plumea seu laxi partiris pondera follis:
Sive levem cursu vincere quęris Atham.
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
Neve gravis subita te premat Iris aqua.
Ridebis ventos hoc munere rectus & imbres.
Non sic in Tyria sindone tutus eris.

INTERPRETATIO.

Rassam hanc alumnę textricis Sequanicę munus ad te mittimus ex-ternam endromida, cui barbara nomen est Lacedęmonium; squalida est, at non

contemnenda frigido Decembri. Sive teris molle ceroma, aut trigona tepidum, seu manu arripis pulverulenta harpasta: seu partiris plumea pondera magni follis: seu cupis superare Atham cursu velocem. Ne frigus penetrabile subeat membra humida, neve Iris facta repentina pluvia te opprimat. Hoc dono munitus illudes ventis, & pluvia. Non ita eris securus in Tyria sindone.

NOTÆ.

Hanc tibi.] Endromis vestis erat hirsuta, quam vocat poëta alumnę textricis Sequanicę, quia fuerat confecta a muliere in provincia Gallię quam vocant hodie Franche-Comté; licet autem barbara, id est Sequanica esset, tamen gręcum nomen retinebat: eam enim invenerunt Lacedęmones, atque ea usi sunt ἐν τῷ δεσμῷ, id est in cursu, unde dicta endromis, ne sudantes post cursum repentino frigore corripenterent.

Seu lentum ceroma.] Ceromate, id est unguento ex oleo & pulvere uncti palustrita certabant, quod corpori astrictum variis motibus terebatur.

Tepidumve trigona.] Ut hæc locus intelligatur, breviter aliquid dicendum de pilarum genere, & ludo: quatuor ergo fuerunt pilarum genera, quibus ludebant antiqui, follis scilicet, trigonalis, paganica, & harpastum.

Follis erat pila magna ex aluta confecta, soloque vento repleta, quę si major erat, brachiis impellebatur. Propertius lib. 3.

Cum pila veloces fallit per brachia jactus.

Si minor, pugnis ejiciebatur, atque pugillaris follis vocabatur, ut apud Plautum in Rudente:

— follem pugillatorium faciam
Extemplo hercle ego te.

Trigonalis pila, quę parva erat, non triquetra figura, sed a loco trigono, vel a numero, figura aut situ ludentium. Stabant enim tres eo ordine, ut trigonum seu triangulum efficerent. Vide epig. 34. lib. 12. Tepidum vero dicit, vel quod ludentes calefaceret, vel potius quod atrectata pila ludentium & sudantium manu tepesieret.

Paganica, qua in pagis & gymnasiis quoque ludebatur, major trigone, folle vero minor, farciebatur pluma, epig. 32. lib. 7. & epig. 45. lib. 14.

Hęc qua difficilis turget paganica pluma

Folle minus laxa est, & minus arcta pila.

Postremum est harpastum a gręco verbo ἀρπάζω rapio: pila erat omnium minima ex corio, quam alter ludens alteri rapiebat: in solo pulverulento antiqui ludebant harpasta, ut hęc docet poëta, & lib. 7. epig. 32. Hęc ex Mercuriali lib. 2. cap. 5. de Arte gymnastica.

Plumea seu laxi.] hoc est, inquit Mercurialis, levia; follis enim vento inflatus levis est: paganica enim farciebatur pluma, ut diximus supra, quod de folle non constat: laxi autem, hoc est, teste Radero, magni, lati, vel minime duri.

Partiris.] id est metiris, & advertis motum follis plumei seu levis. Videat lector.

Atham.] puerum cursu velocem. Plinius lib. 7. cap. 20.

Ne madidos.] Endromis enim defendit corpus a pluvia & frigore.

Iris.] Nuntia est pluvie pro qua sumitur.

In Tyria sindone.] quam Julius Pollux lib. 7. cap. 16. sic explicat: Σινδὼν ἐστὶν Αἰγυπτια ἰδίω, ἀεὶ βόλων δ' ἐν αὐτῇ, ὅτι καὶ δὲ ἄριστον καλεῖσθαι. Sindon quidem est Ægyptiaca; amiculum vero est, quod nunc utrinque fimbriatum vocant. Dicta autem est, ut opinatur Baysius, quia primum in urbe Sidone hujusmodi amictus fieri cœpit. Ob id Tyria a Martiali dicta: erant enim vicinę urbes Tyrus & Sidon.

De Cærelia & Gellia
ridiculis mulieribus. XX.

DICIT se vetulam, cum sit Cærelia puppa.
Puppam se dicit Gellia, cum sit anus.
Ferre nec hanc possis; possis, Coline, nec illam.
Altera ridicula est, altera putidula.

INTERPRETATIO.

CVM Cærelia sit puella, prædicat se
anum; Gellia se prædicat puellam, cum
sit vetula. Nequeas, Coline, hanc tolera-

NOTÆ.

Altera ridicula.] Gellia nempe, cum
modos omnes & puellæ gestus affectaret.
Altera putidula.] Cærelia nempe ani-

De Seli
atheo. XXI.

NULLOS esse deos, inane cælum
Affirmat Selius, probatque; quod se
Factum, dum negat hæc, videt beatum.

INTERPRETATIO.

SELIUS asseverat nulla esse numina, calum commentitium, & probat; quod dum in-
ficiatur hæc, cernit se evasisse divitem.

NOTÆ.

Inane cælum.] hoc est diis vacuum,
vel rem commentitiam, ut interpretatus
sum.
Videt beatum.] Multa in hanc senten-

De Cleopatra
sua uxore fugiente suos amplexus. XXII.

PRIMOS passa toros, & adhuc placanda marito
Merferat in nitidos se Cleopatra lacus;
Dum fugit amplexus, sed prodidit unda latentem,
Lucebat totis cum tegetetur aquis.
Condita sic puro numerantur lilia vitro:
Sic prohibet teneras gemma latere rosas.
Infilui, mersusque vadis luctantia carpsi
Bafia, perspicuæ plus vetuistis aquæ.

INTER-

INTERPRETATIO.

POST primos congressus Cleopatra adhuc
lenianda a vivo se immersevat in la-
cus perlucidos; dum vitat amplexus; sed
aquis patefecit delirescentem: splendebat
enim, cum occultaretur totis undis. Lilia
reposita in nitido vitro ita numerantur:
hoc modo gemmâ vetat delitescere teneras
rosas. Irrui, atque undis immersus liba-
vi oscula resistencia. O unda nitida, im-
pedisti cætera.

NOTÆ.

Primos passa.] Cleopatra Martialis uxor
amissa virginitate, subirata marito in
aquis se immerisit, quam tamen secutus
ille invitam deosculatus est.
Gemma.] Lapidem pellucidum intel-
lige vitri instar, quo rosa in hortis tege-
bantur. Lib. 8. epig. 68.
Condita perspicua vivit vindemia
gemma.

Ad Thalam

de Brutiano poëta quem Callimacho anteponit. XXIII.

DUM tu lenta nimis, diuque quaris
Quis primus tibi, quisve sit secundus:
Gratum quisve epigramma comparabit;
Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano.
Qui si Cecropio satur lepore,
Romanæ sale luserit Minervæ;
Illi me facias, precor, secundum.

INTERPRETATIO.

DVM tu, o Thalia, nimis cunctaris, &
diu dubitas cui des primas, aut se-
cundas: aut quis componet elegans epi-
gramma; ipse Callimachus desulit victo-
riam de se eloquenti Brutiano. Qui si
fastidians Atticam venustatem, jocosus
fuerit urbanitate Romana Minervæ; rogo,
mibi des secundas ab illo.

NOTÆ.

Thalia.] una ex novem Musis, quæ
jocis præest.
Gratum.] Alii *Gratum*.
Callimachus.] poëta Cyrenæus præ-
stantissimus, quem in antiquam digni-
tatem restitutum nuper in lucem edidit
erudita Tanaquilli Fabri filia; vixit
temporibus Ptolemæi Philadelphi, quæ
familiariter usus est. Epigrammata, hym-

Ad Fabianum
de Lycori venefica. XXIV.

OMNEIS, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas,
Extulit, uxori fiat amica meæ.

INTERPRETATIO.

O Fabiane, Lycoris extulit omnes amicas quas habuit, inerat amicitiam cum mea
conjugè.

Dd

NOTÆ.

Lycoris.] quædam fuit meretrix venetica, quæ æmulas omnes veneno interfecit.

Extulit.] Verbum funeris proprium. *Vxor.*] ut ab ea quoque efferatur uxor mea.

*De litoribus Altini
& de Aquileia. XXV.*

ÆMULA Baianis Altini litora villis,
Et Phaëtoni conscia sylva rogi:
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupsit, ad Euganeos sola puella lacus.
Et tu, Ledaæ felix Aquileia Timavo,
Hic ubi septenas Cyllarus haurit aquas;
Vos eritis nostræ portus, requiesque senectæ,
Si juris fuerint otia nostra sui.

INTERPRETATIO.

O litora Altini amula Baianis villis, & nemus conscium mortis Phaëtonis: & tu, o virgo formosissima Dryadum, quam unicam ad Venetas paludes Patavinus Faunus duxit uxorem. Et tu, o Aquileia,

beatæ Timavo Ledaæ, hic ubi Cyllarus bibit septenas undas: vos fietis perfugium & requies mea senectutis, si otia nostra se afferuerint in libertatem.

NOTÆ.

Altini litora.] Altinum oppidum fuit amœnissimum ad mare Adriaticum: ἄλτινός ἐστι δ' Ἀλτινον ἐστὶ ἐλάτ, ὡς πλείον ἐστιν ἐν τῇ Παυόνῃ πλὴν ἄλτινον: Est & Altinum in palude, eodem quo Ravenna situ. Strabo lib. 5. Plinius lib. 3. cap. 18.

Et Phaëtoni conscia sylva.] Populos intelligit in quos Phaëtonis forores miserum ejus casum defentes ad Padi ripas fuerunt commutatæ. Ovidius lib. 2. Met. Plinius lib. 3. cap. 16.

Quæque Antenoreo.] Antenor capta Troia fugit, atque ad Venetorum litus appulit, ubi Patavium condidit, hodie Padona Euganei, qui & Heneri, & postea Veneti Italiæ populi ad mare Adriaticum, quorum regio hodie Marca Tra-

visana vocatur. Poëta autem fingit Dryadem, id est nemoris Nympham, nupsisse Fauno qui præest agro Patavino. *Ledaæ Timavo.*] Timavus, hodie Timavo, fons est in Foro Julii, hodie le Frioul, ex quo tanta scaturit aquarum copia, ut septem ostiis influat in mare. Virgilius 1. Æneid. novem ostia refert, —fontem superare Timavi

Vnde per ora novem, &c.

Ledaum dixit, quia Castor Ledaæ filius una cum Argonautis ad Timavum venit, in cuius septem ostiis Cyllarus ejus equus bibisse fingitur. Aquileia autem Aquilegia urbs Patriarchæ Carnorum metropolis, &c.

*Ad Postumum
amicum avarum XXVI.*

QUOD te mane domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum Postume, perdiderim:
Tricenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos.
Ignosces, togulam, Postume, pluris emo.

INTERPRETATIO.

O Postume, placet proferam quantum amiserim, quod per annum integrum te mane non salutaverim in adibus tuis: Opinor centum viginti nummos me perdidisse. Veniam dabis, o Postume, pluris mihi constat togula.

NOTÆ.

Vis dicam quantum.] Poëta avarum quendam Postumum irridet, qui tenuissima clientibus mercede data colere volebat. Martialis ergo dicit, quod Postumum non salutaverit, parvam fecisse se

jaçturam centum nempe & viginti nummorum, cum togam pluris emeret. Legunt alii, Tricenos puto bis de nostris computo nummis.

*Ad Augustum
Domitianum, cujus liberalitatem & benevolentiam
erga se laudat. XXVII.*

SÆPE meos laudare soles, Auguste, libellos,
Invidus ecce negat: non minus ergo soles.
Quid quod honorato non sola voce dedisti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi?
Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues:
Da, Cæsar, tanto tu magis, ut doleat.

INTERPRETATIO.

O Auguste, consuevisti frequenter commendare meos libros, en lividus inficiatur: propterea non minus consuevisti. Quid vero, quod non verbis solis mihi

laudato largitus es munera, qua mihi largiri nequibat alius: en rursus malevolus corrodit nigros ungues. Tu, Cæsar, largire tanto magis ut mæreat.

NOTÆ.

Non minus ergo.] Hoc loco ergo significat propter hanc causam, idcirco. Sensus est: Licet invidus neget, non idcirco libris nostri poëta minus legebatur Domitianus. Legunt alii per interrogacionem, & forte melius,

—num minus ergo soles?

Quid.] hoc est, quid vero faciet invidus, &c.

Non alius poterat.] De his muneribus dictum epig. 91. & 92. lib. 2.

Da Cæsar.] Urbane aliquid sibi mendedicat ab Imperatore.

Ad Chloen

quæ omnia sua bona effundebat in adolescentem
Lupercum. XXVIII.

DONASTI tenero, Chloë, Lupercu
Hispanas, Tyriasque, coccinasque,
Et lotam tepido togam Galefo,
Indos sardonichas, Scythas smaragdus,
Et centum dominos novæ monetæ,
Et quidquid petit, usque & usque donas.
Væ glabraria, vae tibi misella,
Nudam te statuet tuus Lupercus.

INTERPRETATIO.

O Chloë, molli Lupercu dedisti Hispanas
veltes, & Tyrias, & coccinas, & to-
gam ablutam tepido Galefo, sardonichas
Indos, smaragdus ex Scythia, & centum
dominos nova monetæ, & semper & sem-
per largiris quicquid postulat. Væ glabra-
ria, vae tibi misella, tuus Lupercus denu-
dabit te.

NOTÆ.

Chloë.] mulier libidinosa.
Togam Galefo.] De hoc fluvio dixi-
mus epig. 43. lib. 2.
Te Lacedæmonio velat toga lota Galefo.
Vestis quoque e lana Batica summo
erant in pretio.
Et centum dominos.] Aureos nummos
intelligo Domitiani effigie notatos. Alii
legunt *numeros.*
Glabraria.] proprie dicitur ovis tonsa.
Nudam te.] In Luperci nomine ludit
poëta: Luperci enim erant Sacerdotes
ab Evandro instituti in honorem Panos;

vel, ut alii volunt, a Romulo; qui Lu-
percales ludos celebrantes nudi per urbem
discurrebant, fœminasque sibi obvias
percutiebant: quo ictu fœcunda fieri cre-
debantur. Juvenalis sat. 2.
*Nec prodest agili palmas præbere Lu-
perco.*
Ovidius 2. Fastorum:
*Tertia post Idus nudos aurora Luper-
cos*
Aspicit, & Fauni sacra bicornis
erunt.

Ad Pudentem

cui excusat multitudinem epigrammatum. XXIX.

OBSTAT, care Pudens, nostris sua turba libellis,
Lectoremque frequens lassat, & implet opus:
Rara juvant, primis sic major gratia pomis:
Hybernæ pretium sic meruere rosæ,
Sic spoliatricem commendat fastus amicam,
Janua nec juvenem semper aperta tenet:
Sæpius in libro memoratur Persius uno,
Quam levis in tota Marsus Amazonide:
Tu quoque de nostris releges quemcumque libellis,
Esse puta solum, sic tibi pluris erit.

INTERPRETATIO.

O Dilecte Pudens, sua multitudo officit
nostris libris, atque opus ingens defa-
tigat, & saturat lectorem. Rara placent,
hoc modo prima poma gratiora sunt: hoc
modo hyemales rosæ fuerunt æstimata: hoc
modo superbia commendat spoliatricem
meretricem, nec perpetuo patens janua re-
tinet adolescentem. Vno in libro frequen-
tior fit mentio Persii, quam vni Marfi
in tota Amazonide. Tu etiam quemcum-
que evolues ex nostris libris, crede esse
solum, sic pluris facies.

NOTÆ.

Care Pudens.] de quo epig. 32. lib. 1.
Hybernæ pretium.] De rosis hybernis
epig. 80. lib. 6.
Commendat fastus.] Superbo enim me-
reticis fastidio alliciuntur juvenes. Alii
legunt *Fausus*, ut sit nomen proprium.
Quam lectionem minus probo.
Persius.] Poëta satis notus: hoc est,

magis placet brevis Persii liber, quam
ingens Marfi poemata de Amazonibus:
Hic autem Marfus, quicumque ille fue-
rit, alius esse videtur ab eo cujus mentio
facta est epistola libri primi.
Quemcumque.] Alii *quacumque*, mi-
nus bene.

Ad Piscatorem,
ut fugiat sacros pisces Baianos. XXX.

BAIANO procul a lacu monemus,
Piscator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piscibus hæ natantur undæ,
Qui norunt dominum, manumque lambunt
Illam, qua nihil est in orbe majus:
Quid quod nomen habent, & ad magistri
Vocem quisque sui venit citatus?
Hoc quondam Libys impius profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente cæcus
Captum non potuit videre piscem:
Et nunc sacrilegos perosus hamos,
Baianos fedet ad lacus rogator:
At tu, dum potes, innocens recede
Jactis simplicibus cibus in undas,
Et pisces venerare dedicatos.

INTERPRETATIO.

O Piscator, monemus, longe declina a
lacu Baiano, ne reus abeas. Pisces
sacri natant his in undis, qui agnoscunt
dominum, & lambunt manum illam,
qua nihil majus est in mundo. Quid quod
nomen est ipsis, & singuli vocati acci-
dunt ad vocem sui magistri? Hoc olim
lacu Afer impius, dum calamo tremente
trahit prædam, ereptis oculis subito excec-
catus nequivit aspicere piscem: & nunc
odio habens sacrilegos hamos mendicis
sedet ad lacus Baianos. Sed tu dum licet,
innoxius abi cibus non dolosis immixtis in-
aquis, & cole pisces consecratos.

NOTÆ.

Sacris piscibus.] Deo nempe Domitia-
no consecratis.

Qui norunt.] Domitianum: pisces vero
mansuetos fieri docet Ælianus lib. 8. de

animalibus cap. 4. Hoc idem repetit
Martialis lib. 10. epig. 30.

Quid quod.] Vehementius instandi gra-
tia *quid quod* in oratione ponitur. Cicero
pro lege Manilia: *Quid quod salus socio-*

rum summum in periculum ac discrimen
adducitur?

Libys impius.] Miraculum hoc mihi
poëticum videtur.

Dedicatos.] Alii *delicatos.*

Ad Hippodamum,

cujus nomen verbis suis inferi non posse dicit. XXXI.

QUOD cupis in nostris, dicique, legique libellis,
Et nonnullus honos creditur esse tibi:
Ne valeam, si non res est gratissima nobis,
Et volo te chartis inseruisse meis.
Sed tu nomen habes averso fonte sororum
Impositum, mater quod tibi dura dedit:
Quod nec Melpomene, nec Polyhymnia possit,
Nec pia cum Phæbo dicere Calliope:
Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adoptes:
Non semper belle dicitur Hippodamus.

INTERPRETATIO.

Quod optas pradicari & legi in chartis
nostris, atque inde putas consequi
aliquod decus: dispeream, nisi hoc mihi
jucundissimum sit, & cupio te inserere
meis libris. At tibi contrario fonte Musarum
datum est nomen quod tibi imposuit

agrestis genitrix; quod celebrare nequeat
Melpomene, nec Polyhymnia, nec pia Cal-
lioep cum Apolline. Igitur facias tibi ali-
quod nomen jucundum Musis: non semper
venuste dicitur Hippodamus.

NOTÆ.

Averso fonte.] id est, Tuum nomen
propter syllabarum contumaciam non
convenit carminibus.

Quod nec Melpomene.] Tres Musas pro
triplici carminum genere posuit. Mel-
pomene præest tragœdiis & elegiis: unde
Horatius ode 24. lib. 1.

— *præcipe lugubres*

Cantus Melpomene, &c.

Nec Polyhymnia.] cui curæ sunt versus
lyrici. Horatius ode 1. lib. 1.

— *nec Polyhymnia*

Lesboum refugit tendere barbiton.
Calliope.] versibus heroïcis præsidet.
Virgilius lib. Æneid. 9. versu 525.
Vos, o Calliope, precor aspirate ca-
nenti.

Piam dixit vel quia filii sui Orphei mor-
tem delevit, vel quia heroum, & ma-
xime deorum laudes canit.

Non semper belle.] Nomen Hippoda-
mi poëtiæ quidem non repugnat omnino,
sed minus eleganter carmini sapius ac-
commodaretur.

De ape electro inclusa. XXXII.

ET latet, & lucet Phærontide condita gutta,
Ut videatur apis nectare clausa suo:
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum,
Credibile est ipsam sic voluisse mori.

INTERPRETATIO.

Inclusa succino delitescit, & splendet
apis, ut videatur condita suo nectare:
illa consecuta est mercedem convenientem

tantis laboribus: verisimile est ipsam op-
tavisse hujusmodi interitum.

NOTÆ.

Et lucet Phærontide.] Sorores Phæ-
rontis in populos fuerunt transmutatae,
ex quibus defluit succinum, quod idcir-
co vocat Phærontidem guttam Ovidius
2. Met. Forte succini guttæ in apem de-
ciderant, quibus condensatis tanquam
tumulo clauderetur. Idem dicit de vi-

pera infra epig. 59. & de formica epig.
15. lib. 6.

Tantum laborum.] De quibus fuse
Virgilius lib. 4. Georgicorum.

Nectare clausa.] id est suo melle,
electrum quippe mellis colorem refert.

Ad Sossibianum

cui mortem imprecatur. XXXIII.

PLENA laboratis habeas cum scrinia libris,
Emittis quare, Sossibiane, nihil?
Edent heredes, inquis, mea carmina: quando?
Tempus erat jam te, Sossibiane, legi.

INTERPRETATIO.

Sossibiane, cum tibi sint foruli referti li-
bris elaboratis, cur nihil edis in lucem:
heredes, ais, publicabunt meos versus:

quando? O Sossibiane, jam tempus erat
te evolvi.

NOTÆ.

Tempus erat.] Sossibianum quendam
irridet poëta: videtur enim ipsumhorta-
ri ut edat suos libros; sed cum nolit
Sossibianus legi nisi post suam mortem,
intelligit poëta jam mori illum debuisse,

quo legi possent ejus libri. Heraldus sic
explicat, Tempus erat decessisse te, &
ossa tua esse lecta. Nam ossilegium pro-
fecto videtur alludere.

Ad Attalum

fordida veste indutum. XXXIV.

SORDIDA cum tibi sit, verum tamen, Attale, dicit
Quisquis te niveam dicit habere togam.

INTERPRETATIO.

Attale, cum habeas vestem spurcam, nihilominus profert veritatem, quisquis
profert tibi niveam esse togam.

NOTÆ.

Sordida cum tibi sit.] Attali cujusdam
toga tam attrita erat, ut fila nuda al-
belcerent, unde nivea dicit poterat; vel

nivea dicitur, quia frigida. Vide epig. 50.
lib. 9. in eo vero jocus est, quod toga ni-
vea opponatur sordida.

De pugna damarum. XXXV.

FRONTIBUS adversis molles concurrere damas
Vidimus, & fati forte jacere pari.
Spectavere canes prædam: stupuitque superbus
Venator, cultro nil superesse suo.
Unde leves animi tanto caluere furore?
Sic pugnant tauri, sic cecidere viri.

INTERPRETATIO.

Spectavimus imbelles damas congregari
adversis frontibus, & procumbere aqua-
li casu fati. Canes viderunt prædam:
mirumque feroci venatori visum est, ni-

hil restare suo cultro. Unde molles animi
accensi sunt tanta rabie? hoc modo tauri
dimicant, hoc modo viri prostrati sunt.

NOTÆ.

Spectavere canes.] Nempe se a præda
abstinuerunt, cum viderent damas illas
mutuam in necem adversa fronte ruere.
Cultro nil.] Cultrum venatorium in-
telligit, quo feras interficere solebant

venatores in amphitheatri venationibus.
Unde leves animi.] Domitiano adu-
latur, cujus numine damas fuisse conci-
tatas intelligit poeta.
Sic cecidere.] gladiatores scilicet.

Ad Olum
tingentem suos capillos. XXXVI.

CANA est barba tibi: nigra est coma: tingere barbam
Non potes, hæc causa est: sed potes, Ole, comam.

INTERPRETATIO.

Ole, habes barbam canam; habes nigros capillos: nequis colorare barbam, hæc ratio est: at potes capillos.

NOTÆ.

Tingere barbam.] Forte quia fucus in
barba minus commode quam in capillis
tegebatur; vel forte quod Oulus eodem
morbo laborabat, quo Charinus, de quo
epig. 78. lib. 1. unde facile dilueretur
fucus.

Ad Afrum
suarum divitiarum ostentatorem. XXXVII.

CENTUM Coracinus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus:
Ex insulis, fundisque tricies soldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi,
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras:
Et teneo melius ista, quam mecum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pati possim:
Quotidianam refice nauseam nummis.
Audire gratis, Afer, ista non possum.

INTER-

INTERPRETATIO.

Coracinus debet centum, & Mancinus
ducenta, Titius trecenta, Albinus sex-
centa, Sabinus decies, & Serranus alte-
rum decies. Ex insulis & fundis tricies
plene percipio, ex pecore Parmensi sexcen-
ta. O Afer, id mihi recenset per diem

solidum; atque ista mihi natiora sunt meo
nomine. Par est des aliquid, ut ferre va-
leam: nummis compensa tadium quoti-
dianum. O Afer, nequeo auscultare ista
gratuito.

NOTÆ.

Centum, ducenta, trecenta.] Adjunge
millia festertium: adverbis vero bis, de-
cies, tricies, ter adde centena millia fe-
stertium.

percipiebat Afer.
Tricies soldum.] Sic epig. 100. lib. 1.
dixit vicies plenum.

Ex insulis.] Edificia in urbe quæ sola
stant ab aliis separata, dicuntur insula,
ex quarum locatione magnam pensionem

Ex pecore Parmensi.] Oves Parmenses
interpretare, quarum lana passim lauda-
tur a nostro poeta.

Ad Gallam,
ut interdum neget. XXXVIII.

GALLA, nega: satiatur amor, nisi gaudia torquent;
Sed noli numium, Galla, negare diu.

INTERPRETATIO.

OGalla, recusa; amor expletur, nisi læticia cruciat: at, o Galla, ne recuses
diutius.

NOTÆ.

Galla nega.] Eiusdem argumenti est epig. 82. infra, & epig. 58. lib. 1.

Ad Charinum
divitem, atque impurum. XXXIX.

ARGENTI genus omne comparasti,
Et solus veteres Myronis artes,
Solutus Praxitelis manus, Scopæque,
Solutus Phidiaci toreuma cæli,
Solutus Mentoreos habes labores.
Nec defunt tibi vera Glaniana,
Nec quæ Callaico linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis.
Argentum tamen inter omne miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

INTERPRETATIO.

**Misti omnem argenti speciem, & so-
lus possides antiquas artes Myronis,
reuma Phidiaci cæli, solus opera Men-
Ee**

coris. Nec vera Glaniana te deficiunt, nec
qua oblinuntur auro Callaico, nec ana-
glypta de mensis paternis. Nihilominus

NOTÆ.

Argenti genus omne.] id est, vasa ar-
gentea omnis generis.

Myronis artes.] Vasa nempe cœlata
ab egregiis his artificibus, Myrone, Pra-
xitele, Scopis, & Phidiis; de quibus vide
Plinium lib. 34. cap. 8.

Phidiaci toreuma.] De quo lib. 3. epig.
35.

Solus Mentorcos.] De Mentore dictum
quoque epig. 41. lib. 3.

Glaniana.] Ex officina Glanii. Vel
forte legendum, *Gratiana*, ut legitur
apud Plinium lib. 33. cap. 11. *Vasa ex
argento mira inconstantia humani inge-
nii variat, nullum genus officina diu pro-
bando, nunc Furniana, nunc Clodiana,
nunc Gratiana.* Legunt alii *Gentiana*,

pocula scilicet, quæ fiebant in castris
Gentianis, in septima urbis regione.

Nec qua Callaico.] Vasa auro Callai-
co inaurata summo in pretio fuerunt
epig. 95. lib. 14. Callaici autem populi
Hispania, hodie regnum Gallæciæ.

Anaglypta.] hoc est, vasa in asperi-
tatem excisa, ut scribit Plinius lib. 33.
cap. 11. ab *αἰὶ* sursum, & *γλαφα* scalpo.

De mensis paternis.] Hoc addit ut osten-
dat illorum poculorum antiquitatem.

Quare non habeas.] De Charino di-
ctum epig. 78. lib. 1. cum impurus esset,
quicquid tangeret, contaminabatur, &
spurcum fiebat: alias argentum purum
significat non cœlatum, atque ita in
ambiguo ludit poeta.

Ad Postumum
ingratum. XL.

ATRIA Pisonum stabant cum stemmate toto,
Et docti Senecæ ter numeranda domus.
Prætulimus tantis solum te, Postume, regnis:
Pauper eras, & eques, sed mihi consul eras.
Tecum ter denas numeravi, Postume, brumas:
Communis nobis lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum,
Largus opum: expecto, Postume, quid facias.
Nil facis: & serum est alium mihi quærere regem.
Hoc, fortuna, placet? Postumus inposuit.

INTERPRETATIO.

Atria Pisonum florebant cum toto
stemmate, & ter numeranda ades-
periti Seneca. O Postume, te unum ante-
posuimus tantis patrociniis: egenus eras,
& eques, at te colebam ut consulem. O
Postume, tecum consumpsi triginta annos:
unum & commune habebamus cubile.

NOTÆ.

Atria Pisonum.] Clarissima fuit Ro-
mæ Pisonum familia, in primo autem

domus aditu nobilitatis insignia collo-
cabant antiqui, unde Seneca lib. 3. de

beneficiis cap. 28. *Qui imagines in atrio
exponunt, & nomina familia sua longo
ordine, ac multis stemmatum illigata fle-
xuris, in parte prima adium collocant,
noti magis quam nobiles fiunt, Juve-
nalis sat. 8. stemmata quid faciunt.* Sen-
sus est poetæ: Poteram colere Pisones, a
quibus multa beneficia accepissem.

Et docti Senecæ ter numeranda.] Vel
propter Senecam rhetorem, & filium ejus
philosophum, & Lucanum nepotem. Vel
propter tres filios rhetoris, Annæum,
Novatum, & Melam, de quibus plura
apud Lipsium Elect. 1. cap. 1. Hanc opi-
nionem refutat Ramiresius; cum enim
extincta esset Senecarum familia, existi-
mat hanc Senecæ domum nobilem dici
propter Pollam Lucani uxorem, quæ vi-
dua Martialis tempore mortuum mari-

tum summo studio colebat, ejusque diem
natalem celebrabat, ut constat ex epig.
20. 21. 22. lib. 7. hanc ergo Pollam co-
lere potuisset poeta. *Ter numeranda do-
mus* dicitur more græco domus valde
memoranda & celebranda.

Nil facis.] hoc est, nihil donas.

Postumus inposuit.] Me, & fortunam
decepit Postumus, quæ illi eo consilio
divitias dederat, ut in amicos esset li-
beralis. Ejusmodi avaros fallaces vocat
poeta epig. 104. lib. 1.

*In jus, o fallax, atque inficiator, ea-
mus.*

Vide epig. 43. lib. 2. *hoc, fortuna, placet?*
Vel sic intellige. O fortuna, an locuple-
tasti Postumum, ut erga me ingratus
foret?

In male recitantem. XLI.

QUID recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt nostris auribus ista magis.

INTERPRETATIO.

*Q*uid recitaturus cingis collum lanis? illa auribus nostris aptiores sunt.

NOTÆ.

Circumdas vellera.] Intellige focalia,
quæ erant fasciæ, seu vellera, quibus au-
res, fauces, & colla muniebant recitatu-
ri, ne frigore corripentur, nec obstre-

pentium clamore terrentur.

Conveniunt nostris.] Ne te ineptum
recitatore audiamus.

XLII.

XLIII.

De Vesvio monte,
cujus incendium dolet. XLIV.

HIC est pampineis viridis modo Vesvius umbris:
Presserat hic madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga, quam Nisæ colles, plus Bacchus amavit:
Hoc nuper, Satyri monte dedere choros.
Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gratior illi:
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis, & tristi merfa favilla:
Nec superi vellent hoc licuisse sibi.

INTERPRETATIO.

ECce Vesuvius paulo ante virens umbris pampineis: hoc in loco præstantes racemi impleverant humidas cupas. Hi vertices Baccho cariæques fuerunt collibus Nysa: nuper Satyri hoc in monte egerunt choreas. Hac Veneris habitatio jucundior illi Lacedæmone: hic locus erat celebris nomine Herculis. Omnia sunt profligata flammis, & sepulta mæstis cineribus: nec dii vellent habuisse hanc potestatem.

NOTÆ.

Vesuvius.] vel Vesuvius mons prope Neapolim vitibus fertilis, qui flammam interdum evomit. Suetonius in Tito c. 8. Præferat hic.] hoc est, vinum expressum ex uva nobili impleverat lacus: est autem lacus vas quod excipit vinum prelo expressum, epig. 27. lib. 7. Quam Nysa.] Nysam urbem plerique India ascribunt, montemque Merum Li-bero sacrum. Plinius lib. 6. cap. 21. Satyri.] comites Bacchi. Hac Veneris sedes.] Veneri & Herculi templum in Vesuvio dicatum fuit: Lacedæmone autem colebatur Venus. Pausanias in Laconicis. Nec superi vellent.] Hyperbolicis innuit poeta deos ipsos hujus incendii poenituisse.

Ad Phœbum,
ut Parthenii filium quinquennem servet
incolumem. XLV.

HÆc tibi pro nato plena dat lætus acerra,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Ut qui prima novo signat quinquennia lustro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: sic te tua diligit uxor,
Gaudeat & certa virginitate soror.
Perpetuo sic flore mices: sic denique non sint
Tam longæ Bromio, quam tibi Phœbe, comæ.

INTERPRETATIO.

O Apollo, Parthenius Palatinus pro filio tibi offert hæc dona pleno thuribulo. Ut Burrus, qui novo lustro claudit primum quinquennium, perficiat plures Olympiadas. Approba vota genitoris: sic te de-

NOTÆ.

Parthenius.] Burrhi sui filii quinquennis natalem diem celebrans Phœbo thus adolebat, cui utpote semper juveni commendatur juvenus. Parthenius autem in Palatio Imperatori serviebat a cubiculo, de quo Suetonius in Domitiano cap. 16. & epig. 6. lib. 5. Lustro.] Lustrum est spatium quinque annorum, Olympias vero quatuor; quarto enim anno expleto, quinto inçunte Olympici ludi celebrabantur. Vide epig. 40. lib. 7. Diligat uxor.] Daphne nempe, quam uxorem ducere cupiebat Apollo. Ovidius lib. 1. Metam. Soror.] Diana scilicet, cujus pudicitiam tentaverat Orion. Horatius lib. 3. carm. ode 4. & integra Tentator Orion Diana

Virginea domitus sagitta. & Callimachus in hymnis, Δὸς μοι παρθενίω ἀμόνῳ, ἀππα, Φυλάσσειν. Da mihi, tata, virginitatem in æternum conservare. Non sint tam longa.] Bacchus enim ut Apollo gloriatur æterno juvenutis flore, Ovidius lib. 4. Met.

De Sabello
ostentatore tenuissimorum munerum
saturalium. XLVI.

SATURNALIA divitem Sabellum
Fecerunt: merito tumet Sabellus:
Nec quemquam putat esse, prædicatque
Inter caussidicos beatiorem:
Hos fastus animosque dat Sabello,
Farris semodius, fabæque fressæ,
Et thuris, piperisque tres selibræ,
Et Lucanica ventre cum Falisco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libyca gelata testa,
Cum bulbis, cochleisque, caseoque,
Piceno quoque venit a cliente
Parcæ cistula non capax olivæ:
Et crasso figuli polita cælo
Septenaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo,
Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus.

INTERPRETATIO.

Saturnalia locupletarunt Sabellum: ju-re inflatur Sabellus: & credit, & commemorat nullum esse locupletiozem inter caussidicos. Hanc arrogantiam, & hos spiritus Sabello conciliat semodius frumenti, & faba fracta, & tres semilibra thuris & piperis, & Lucanica cum ventre Falisco, & Syra lagena nigri defruti, atque ficus Africana testa gelata, cum bulbis, & cochleis, & caseo. Accepit etiam cistulam non amplam paucarum olivarum a cliente Piceno, & data est septenaria synthesis Sagunti elaborata crasso cælo figuli, luteum toreuma rota Hispanæ, & mappa variata lato clavo. Decem annis Sabellus non habuit Saturnalia utiliora.

NOTÆ.

Saturnalia.] quorum tempore patronis suis munera mittebant clientes, lib. 13. Sabellum, atque alios caussidicos irridet, quorum merces Romæ erat perexigua, nisi locupletes essent. Juvenalis sat. 7. Quod vocis pretium? Siccus petasunculus, & vas Pelamidum, &c. Semodius.] Mensura aridorum dimidiam modii partem continebat: modius vero, inquit Raderus, capiebat viginti sex libras, & octo uncias.

Fabaque fresse.] Frenedere idem est ac frangere: fabæ frangebantur ut ex iis puls fieret.

Et Lucanica.] Farciminis genus quod milites a Lucanis, quorum regio hodie *Basilicata*, atque a Faliscis Tuscia populis ventrem porcinum condire dădicebant, lib. 13. epig. 35.

Et nigri Syra.] Syra lagena, hoc est vitrea, quia vitrum in Syria inventum, teste Plinio lib. 31. cap. 26. Defrutum vero Columella lib. 12. cap. 21. sic explicat, *Mustum quam dulcissimum decoquitur ad tertias, & decoctum sicut supra dixi, defrutum vocatur.* Idem dicit Plinius lib. 14. cap. 9.

Et ficus Lybica.] Alia sunt ficus hybernæ, alia æstivæ. Plinius lib. 15. cap. 18. testa autem condebantur, epig. 52. lib. 7.

Et Libyca fici pondere testa gravis. Gelatum testam dixit, quod brumali tempore missa esset; vel quod ficum cortex esset tactu frigidus, vel quod re vera ficus gelatæ & condensatæ essent in testa. Judicet lector.

Piceno quoque.] hodie *Marche d'An-*

cone, ubi sunt olivæ optimi saporis.

Et crasso figuli.] *Synthesis* pro veste sumitur epig. 46. lib. 2. hic autem *synthesis* septenaria significat vas capax septuncis: septunx autem septem cyathos continet: nisi malis cum Turnebo lib. 23. cap. 19. *synthesis* sumere pro septem poculis Saguntinis.

Torcuma luteum.] dicitur, quia *synthesis* illa figuli Saguntini torno facta fuit. *Synthesis* ex Budæo, teste Roberto Stephano in suo Thesaurio Linguae Latinae, est vasorum compositio qua multa ejusdem generis vasa in se invicem includuntur. Statius lib. 4. Sylvarum:

Aut unam dare synthesis, quid horres?

Alborum calicum, atque cacaborum.

Et lato variata.] Mantilia purpureis clavibus distingui solebant: latus autem clavus Senatorum erat insigne, angustus vero equitum. Petronius mappam ejusmodi laticlaviam appellat.

Fructuosiora.] vilissima tamen munera acceperat Sabellus, quem hoc scommate carpit poeta.

De Phaëtonte encausto. XLVII.

E NCAUSTUS Phaëton tabula depictus in hac est.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaëtona facis?

INTERPRETATIO.

Encaustus Phaëton depictus est in hac tabula. Qua tua mens est, o Pictor, qui facis Phaëtona dipyron?

NOTÆ.

Encaustus Phaëton.] Encaustice genus est picturæ, quæ in cera vel ebore ignitis instrumentis fiebat, ab *ἐγκαυστική* inuror. Vide Plinium lib. 35. cap. 11.

Dipyron.] Alludit ad casum Phaëton-

tis, qui fulmine ictus in Padum præcepit actus est: nunc vero ignitis instrumentis depictus eundem rursus casum subire videtur. *Dipyrus* ergo, hoc est bis usus, merito dici potest.

XLVIII.

Ad Flaccum,

res veras non nugatorias tractari epigrammatibus. XLIX.

NESCIS, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce,
Qui tantum lusus illa, jocosque putas,
Ille magis ludit, qui scribit prandia savi
Tereos, aut cœnam, crude Thyesta, tuam,
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas,
Pascentem Siculas aut Polyphemon oves.
A nostris procul est omnis vesica libellis:
Musa nec infano syrmate nostra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor: laudant illa, sed ista legunt.

INTERPRETATIO.

O Flacce, mihi fidem adhibe, ignoras quid sint epigrammata: qui credis illa esse duntaxat ludos, atque argutias. Ille magis jocatur, qui memorat prandia crudelis Tereos, aut cœnam tuam, o sære Thyesta; vel Dædalum accommodantem puero pennas liquidas, aut Polyphemum

pascentem oves in Sicilia. Omnis tumor longe remouetur a nostris libris: nec Musa nostra turgescit vesano syrmate. Nihilominus illa omnibus sunt admirationi, celebrantur, coluntur. Fateor: illa commendantur, at hac evolvuntur.

NOTÆ.

Prandia savi.] Terei & Thyesta liberos comedentium historia satis nota est ex Seneca in Thyesta, & Ovidio lib. 6. Met.

Aut puero liquidas.] Aptantis pennas Icaro Dædali fabula constat ex lib. 8 Met. Ovidii.

Liquidas alas.] Ex cera nempe, quæ solis ardore liquefacta est.

Polyphemon.] Cyclopem satis notum maxime ex Idyllio 11. Theocriti.

Omnis vesica.] hoc est, meum scri-

bendi genus non est tumidum. *Nec infano syrmate.*] Syrma vestis est tragica a *σῦρα* traho, oblonga nempe & solam verrit, quam in tragœdiis trahebant heroës. Metaphorice intelligit poeta stylum suum non esse tragicum.

Illa tamen.] Flaccus objicit, tamen laudantur poemata tragica & epica.

Sed ista legunt.] Respondet Martialis: tumida illa & longa poemata laudari; sed sua epigrammata brevi, & venusto argumeto scripta ab omnibus legi.

L.

Ad Cæcilianum,
avarum comparatis divitiis. LI.

CUM tibi non essent sex millia, Cæciliane,
Ingenti late vectus es hexaphoro.
Postquam bis decies tribuit dea cæca, sinumque
Ruperunt nummi, factus es, ecce pedes:
Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Dî reddant fellam, Cæciliane, tibi.

INTERPRETATIO.

O *Caciliane, cum non haberes sex millia, gestatus es hexaphoro valde amplo. Postquam dea caca concessit vicies, & nummi frugerunt sinum; ecce pedes factus es. Quid tibi precer pro meritis, & tantis praconiis? O Caciliane, numina tibi restituant sellam.*

NOTÆ.

Sex millia.] Sestertium. Carpit *Cacilianum* quendam, qui pauper sella vehebatur, factus vero dives pedes incedebat: hexaphorum lectica erat, quæ a sex servis gestabatur.
Postquam bis decies.] Centena sestertium millia.
Sinumque.] Solebant veteres, ea in sinu reponere, quæ secum ferre necesse erat: his verbis pecunia abundasse *Cacilianum* significat.
Et tantis laudibus.] Frugalitatis nempe per ironiam.
Di reddant.] hoc est, hexaphorum, seu pristinam conditionem reddant, cum fortunæ muneribus abutaris: vel morbos illi precatur poëta: morboſi enim gestabantur, cum videatur opes illi optare.

In Ædylum
fico laborantem. LII.

GESTARI junctis nisi desinis, Ædyle, capris,
 Qui modo ficus eras, jam caprificus eris.

INTERPRETATIO.

O *Ædyle, nisi cessas vehi capris junctis, qui paulo ante ficus eras, mox caprificus fies.*

NOTÆ.

Gestari junctis.] Fico laborans *Ædylus*, seu *Hedylus*, ut scribunt alii, de quo morbo dictum epig. 66. lib. 1. Capris simul junctis vehebatur, ut epig. 105. lib. 1. de pardis, cervis, &c. diximus. Illinc colligit poëta illum mox fore caprificum, habita ratione vocum, non veræ significationis; ex capra enim & ficu fit caprificus. Similis jocus est in voce *Argonautas* epig. 67. lib. 3. Alii has capras meretrices fuisse putant. Hic locus mihi videtur perobscurus.

Ad Cosmum
de falso Cynico. LIII.

HUNC, quem sæpe vides inter penetralia nostræ
 Pallados, & templi limina, Cosme, novi,
 Cum baculo, peraque senem; cui cana, putrisque,
 Stat coma, & in pectus sordida barba cadit:
 Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati,
 Cui dat latratos obvia turba cibos.
 Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsa.
 Non est hic Cynicus, Cosine: quid ergo? canis.

INTER-

INTERPRETATIO.

O *Cosme, delusus vana specie credis Cynicum esse hunc senem, quem cum baculo, & pera crebro spectas inter penetralia nostra Palladis, & introitum novi templi: qui habet canos, & putridos capillos, & cui squalida barba labitur in pectus: qui obregitur abolla uxore cerea nudigrabati, cui multitudo occurrens porrigit cibos extortos latratu. Hic non est Cynicus, o Cosme: Quid ergo? canis.*

NOTÆ.

Inter penetralia.] Templum intelligit erectum a Domitiano in honorem *Minervæ*, quam summo studio colebat. Lib. 9. epig. 4.
Cum baculo.] Hæc est descriptio cultus *Cynici*. *Aulonius* epig. 52.
Pera, polenta, tribon, baculus, scyphus, arca supellex
Ista fuit Cynici
Cerea quem.] *Abolla* vestis erat duplicis generis, altera militum, altera vero philosophorum propria. *Cerea* dicitur, nempe quod attrita flavesceret, vel quod sebo & sudore quasi incerata videretur.
Vxor autem, quod cum ea cubaret *Cynicus* sola *abolla* tectus pro *Iodice*. Vide epig. 119. lib. 14.
Nudi grabati.] hoc est sine *fundone* & *Iodice*.
Cui dat latratos.] Suis enim *latratibus* stipem a prætereuntibus extorquebant *Cynici*. Legunt alii:
Cuique datis latrat obvia turba cibis.
Non est hic.] Sensus est: *Iste habitum* quidem *Cynici* præ se fert, doctrinam autem non proficitur, sed mere in *canem* degeneravit.

Ad Colinum
de vita hilariter agenda. LIV.

O Cui Tarpeias licuit contingere quercus,
 Et meritas prima cingere fronde comas,
 Si sapiſ, utaris totis, Coline, diebus,
 Extremumque tibi semper adesse putes.
 Lanificas nulli tres exorare puellas,
 Contigit, observant, quem statuere diem;
 Divitior Crispo, Thrasea constantior ipso,
 Lautior & nitido sis Meliore licet,
 Nil adicit penso Lachesis, fusosque sororum
 Explicat, & semper de tribus una necat.

INTERPRETATIO.

O *Coline cui fas fuit tangere quercus Capitolinas, & prima fronde circumdare dignos capillos; si sapiens es, fruere diebus integris, & crede semper tibi impenso, atque evolviť fusos sororum, atque una ex tribus semper interficit.*

NOTÆ.

O cui Tarpeias.] *Colinus* adeptus erat coronam e quercu qua donabantur victores in ludis, quos in honorem *Jovis Capitolini* instituerat *Domitianus*. *Suetonius* in *Domitiano* cap. 4. & epig. 1. supra, & lib. 8. epig. 82. *Juvenalis* sat. 6. versu 387.
Cum farre, & vino Janum, Vestamque rogabat.
An Capitolinam deberet Pollio quercum

Sperare, & fidibus promittere.
Prima fronde.] vel quod Jovi sacra,
 vel quod ab Imperatore prima data fuerat
 omnium victori Colino.
Lanificas.] hoc est tres Parcas, Clorion,
 Lachesium, & Atropon; quæ dicuntur
 metiri vitam hominum ex fufis & staminibus
 quæ ex sua colunt, & deducunt. Earum
 vero officia sic distinguuntur a poetis,
 ut velint unam esse quæ vitam hominis
 ordiatur, alteram, quæ contextat; tertiam
 demum, quæ filium rescindat. Seneca in
 Hercule furente choro primo:

*Dura peragunt pensa sorores,
 Nec sua retro fila revolvunt.*
Divitior Crispo.] Fuit is vitricus Neronis.
 Suetonius in Nerone cap. 6. *Sed & Crispi
 Passieni vitrici sui hereditate ditatus est.*
De Thrasea actum epig. 9. lib. 1.
Lautior & nitido.] Huic Meliori librum
 secundum Sylvarum dedicavit Statius.
Nitidus dicitur, quod laute convivaretur,
 epig. 69. lib. 2.
Vna necat.] Alii una secat. Sensus est:
 Etiam si duæ exorari possint, tertia tamen
 inexorabilis permaneret. Vide epig. 89.
 lib. 1. lib. 9. epig. 88.

Ad Lucium,
 quem hortatur ad celebranda Celtiberiæ loca. LV.

LUCI, gloria temporum tuorum,
 Qui Grajum veterem, Tagumque nostrum
 Arpis cedere non sinis disertis;
 Argivas generatus inter urbes
 Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
 Aut claram Rhodon, aut libidinosa
 Ledaas Lacedæmonis palæstras:
 Nos Celtis genitos, & ex Iberis,
 Nostræ nomina duriora terræ
 Grato non pudeat referre versu,
 Sævo Bilbilin optimam metallo,
 Quæ vincit Chalybasque, Noricosque,
 Et ferro Plateam suo sonantem,
 Quam fluctu tenui, sed inquieto
 Armorum Salo temperator ambit,
 Tutelamque chorosque Rixamarum,
 Et convivia festa Carduarum,
 Et textis Peteron rosis rubentem,
 Atque antiqua patrum theatra Rigas,
 Et certos jaculo levi Silaos,
 Turgentisque lacus, Petusiæque,
 Et parvæ vada pura Veronissæ,
 Et sanctum Baradonis ilicetum,
 Per quod vel piger ambulat viator,
 Et quæ fortibus excolit juvenis
 Curvæ Manlius arva Matinissæ.
 Hæc tam rustica, delicate lector,
 Rides nomina? rideas licebit.
 Hæc tam rustica malo, quam Britannos.

INTERPRETATIO.

OLuci, decus tui avi, qui non permit-
 tis ut Grajus antiquus, & Tagu-
 noster primas det facundis Arpis; natus
 in urbibus Graciæ versibus celebret The-
 bas, aut Mycenas, aut nobilem Rhodon,
 aut Ledaas palæstras libidinosa Lacedæ-
 monis: nos vero geniti a Celtis atque ab
 Iberis, non erubescamus carmine memori
 dicere asperiora nomina nostra patria:
 Bilbilin nobilissimam crudeli metallo, que
 superat & Chalybas, & Noricos, & Pla-
 team strepente suo ferro, quam circumit
 Salo temperator armorum fluctu exili,

sed turbulento, Tutelamque, & choros Ri-
 xamarum, & lætas epulas Carduarum,
 & Peteron rubrum rosis textis, & Rigas
 vetera theatra majorum, & Silaos peri-
 tos levis jaculi, & lacus Turgentis, &
 Petusiæ, atque aquas limpidas parva Ve-
 ronissæ, & sanctum ilicetum Baradonis per
 quod viator etiam iners ambulat, &
 agros curvæ Matinissæ, quos Manlius ex-
 colit validis tauris. O delicate lector, de-
 ridesne nomina tam agrestia? Fas erit
 derideas. Hæc tam agrestia magis mihi
 placent, quam Britannii.

NOTÆ.

Luci.] Is fuit poëta Hispanus egre-
 gius, qui floruit tempore Domitiani.

Qui Grajum.] Veterem dixit, quia
 veteribus Grajus, posteris vero Gravius
 fluvius scilicet dictus est, ut affirmant
 interpretes, de quo nihil reperi. *Gravii*
 populi sunt citerioris Hispaniæ, teste Plin-
 io lib. 4. cap. 20. Legunt alii *Gaurum*:
 sed Gaurus mons est Campaniæ in Italia:
 poëta vero de locis Hispaniæ loquitur.
 Forte ejusdem nominis mons fuit in His-
 pania.

Arpis cedere.] Arpi urbs Apuliæ, in
 finibus cujus natus est Horatius. Sensus
 est: Tu, o Luci, gloria Hispaniæ, qui
 contendis laude carminis cum Horatio.

Argivas generatus.] hoc est: Poëta
 graci celebrent suas urbes, nos Hispani
 nostras commendemus. Idem Horatius
 lib. 1. ode 7.

Laudabunt alii claram Rhodon, &c.

Aut libidinosa.] Ledaas palæstras di-
 xit puellarum luctas, quæ nudæ simul
 cum viris ludos Lacedæmone exercebant
 in honorem Leda, quæ cum Jovi pla-
 cuit, nuda erat in balneo. De his ludis
 agit Propertius lib. 3. eleg. 12. *Libidi-
 nosa*, vel quod ejusmodi luctæ parum
 honestæ essent, vel quod Venus præci-
 pue illic coleretur, epig. 44. supra: vel
 propter Helenam.

Nos Celtis.] Hispaniæ populis ad Ibe-
 rum, de quibus jam lib. 1. epig. 50.

Grato versu.] erga patriam.

Sævo Bilbilin.] de qua lib. 1. epig. 50.
 & lib. 12. epig. 18. Fuit patria Martialis.

Qua vincit Chalybas.] populi sunt Asiae

minoris ad Pontum Euxinum circa Bi-
 thyniam, ubi ferrum optimum.

Noricosque.] Germaniæ populos, hodie
 Bavaros, ubi etiam ferrum præstans.

Plateam.] Hispaniæ oppidum ferrariis
 officinis nobile. Vide epig. 18. lib. 12.

Salo.] fluvius Celtiberiæ, epig. 50. lib. 1.

Tutelamque.] Forte hodie est *Tudela*
 ad Iberum. De aliis urbibus quæ subse-
 quuntur nihil reperi.

Chorosque Rixamarum.] Rixamaræ sa-
 ne choreis gaudebant. Legunt alii *Rixam-
 orum*.

Rigas.] Raderus legit *ripas* fluminum
 nempe, juxta quas spectacula edebant
 antiqui. Sed prior lectio videtur retinen-
 da, nempe juxta urbem Rigas erat forte
 convallis quæ theatrum naturale efficie-
 bat.

Ilicetum.] Locus est in quo constat sunt
 multæ ilices.

Vel piger.] Ea quippe loca tam amœna
 sunt, ut vel iners viator in iis libenter
 ambulet.

Quam Britannos.] hoc est: Licet hæc
 Hispaniæ loca aspera sint, minus tamen
 horrida videntur quam Britannica: quasi
 esset contentio inter Britanniam & His-
 paniam. Hoc vix capio. Alii itaque me-
 lius meo judicio legunt *Britannos* vilissi-
 mum Apuliæ oppidum, quod nominis
 rusticitate superat barbara Hispaniæ op-
 pida quæ hic enumerantur: quasi diceret
 poëta; O delicate lector Itale, magis
 irridere debes tuos Britannos, de quibus
 epig. 48. lib. 2. quam nostra hæc oppida.

In Gargilianum
captatorem. LVI.

MUNERA quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piscibus hamus:
Callida sic stultas decipit esca feras.
Quid sit largiri, quid sit donare, docebo.
Si nescis: dona, Gargiliane, mihi.

INTERPRETATIO.

O Gargiliane, cupisne te appellem liberalem, quod mittis senibus & viduis dona maxima? Nihil fœdus est, nec turpius te uno, qui potes munera appellare tuas insidias. Hoc modo dolosus hamus obsequitur famelicis piscibus: hoc modo esca versuta fallit feras fatuas. Explicabo quid sit largiri, & donare. Si ignoras, O Gargiliane, esto munificus in me.

NOTÆ.

Vis te munificum.] Viduarum & senum hereditates suis donis captabat, atque ita liberalis haberi non debebat; sed ejus dona erant insidiæ, quibus senum hereditates, tanquam pisces esca caperet.

Lib. 5. epig. 18. & epig. 60.
Dona.] Tunc enim sine controversia liberalis videberis, cum nulla a me merces tibi sit expectanda.

Ad Faustinum

hyeme Baiis, ætate Tibure manendum. LVII.

DUM nos blanda tenent lascivi stagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Faustine, coloni,
Quo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida sed fervent Nemeæi pectora monstri:
Nec satis est, Baias igne calere suo.
Ergo sacri fontes, & litora sacra valete,
Nympharum pariter, Nereidumque domus.
Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

INTERPRETATIO.

DUM fruimur mollibus stagnis lascivi Lucrini, & speluncis quæ fervent pumiceis fontibus: O Faustine tu habitas regnum Argivi Coloni, quo pervenis emensus duo millia passuum ab urbe. At terribile pectus monstri Nemeæi ardet: nec sufficit Baias fervere suo aestu. Itaque valete, o sacri fontes, & sacra litora, domicilium Nympharum simul, & Nereidum. Vos quidem hyeme frigida superate Herculeos colles, nunc primas date frigoribus Tiburis.

NOTÆ.

Lascivi stagna.] Lucrinus lacus est in Campania de quo jam epig. 63. lib. 1. lascivum dixit ob delicias, & loci amœnitatem, & hominum illic lascivientium frequentiam.

Et quæ pumiceis.] hoc est, fontibus e pumice vel topho scaturientibus, quorum aquæ sunt calidæ.

Tu colis.] hoc est, tu manes Tibure, quod condidit Catillus quidam Argivus qui & Tiburnus dictus est. Vide Statium lib. 1. Sylvarum in *Tiburtino Manlii*. Horatius lib. 2. ode 6.

Tibur Argeo positum colono.

Nemeæi pectora.] hoc est, leonis in sylva Nemeæa ab Hercule interfecti, &

relati inter astra: Sol autem mensè Augusto ingressus Leonem ardores auget. *Pectora* dixit, quod in Leonis pectore, inquit Ramiresius, astrum est fulgentissimum ab Astrologis dictum cor Leonis.

Nec satis est.] Aquis enim ferventibus Solis calor additur.

Nympharum.] Fontes illi Nymphis sacri, mare vero Nereidibus sacrum.

Litora sacra.] Legunt alii *litora grata* aliis scilicet anni tempestatibus.

Herculeos colles.] Tibure enim Hercules colebatur lib. 1. epig. 13.

Itur ad Herculei gelidas quæ Tiburis arces.

In Gallam

mariti mortem clam desentem. LVIII.

IN tenebris luges amissum, Galla, maritum.
Num plorare pudet te, puto, Galla, virum?

INTERPRETATIO.

O Galla, secreto desles virum mortuum. O Galla, nunquid, opinor, erubescis deslere maritum?

NOTÆ.

Num plorare.] Galla vivente viro tam impudica fuerat, ut eum mortuum palam deslere, merito illam puderet: vel flebat, quod illam utpote infamem mortuo marito uxorem nullas esset ducturus, lib. 9. epig. 6. Epig. vero 34. lib. 1. fe-

cretas lacrymas laudat noster poeta.
Ille dolet vere, qui sine teste dolet.
Legunt alii,
Nam plorare pudet te, puto, Galla, virum.

De vipera electro inclusa. LIX.

FLENTIBUS Heliadum ramis dum vipera serpit,
Fluxit in obstantem succinna gemma feram:
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulchro,
Vipera si tumulo nobiliore jacet.

INTERPRETATIO.

DUM vipera serpit per stentes ramos Heliadum, succina gemma lapsa est in feram obstantem: quæ dum miratur se adstringi humore denso, subito indu-

ruit implicita concreto gelu. O Cleopatra, ne te jactes de tumulo regio, si vipera conditur splendidiore monumento.

NOTÆ.

Flentibus Heliadum.] Heliades dictæ sunt Phaëtonis sorores, cujus casum de-
frentes ad Padi ripas in populos fuerunt
conversæ, ex quarum ramis fluit ele-
ctrum. Vide epig. 25. & 32. supra.

Succina gemma.] Legunt alii *succina*
gutta, ut epig. 15. lib. 6.

Implicuit tenuem succina gutta feram.
Fluxit in obstantem.] Poëtica laudat
hujus operis artificium: nam adeo affa-

bre electro inclusa fuerat vipera, ut ca-
su succini visco implicita videretur.

Ne tibi.] De morte Cleopatæ vide
Suetonium cap. 17. in Augusto: *Qui*
ambobus, Cleopatæ scilicet & Antonio,
communem sepultura honorem tribuit, ac
tumulum ab ipsis inchoatum perfici jus-
sit. Nobilior erat hoc viperae maulo-
leum, quippe quod totum electro esset
ædificatum.

De Curatio

extincto inter salubres Tiburis aquas. LX.

ARDEA solstitio, Pæstanaque rura petantur,
Quique Cleonæo sidere fervet ager:
Cum Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Intèr laudatas ad Styga missus aquas.
Nullo fata loco possis excludere: cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

INTERPRETATIO.

Solstitio adeamus Ardeam, & rura Pæ-
stana, & agrum qui calet sidere Leo-
nis: cum Curiatius damnet cælum Tibu-
ris missus ad inferos inter celebratas aquas

illius. Nullo loco possis arcere fata: cum
mors accesserit, Sardinia est in medio Ti-
bure.

NOTÆ.

Ardea solstitio.] Æstivo scilicet, quo
calor est vehementissimus. Ardea vero
urbs erat Latii sub cælo calidissimo po-
sita, de qua Livius lib. 1. *Dum Tarqui-*
nus obsidet Ardeam, exactus est regno.
Latium hodie *Campania di Roma.*

Pæstanaque rura.] Pæstanus sinus in
Lucania, a Pæsto urbe nomen sortitus,
hodie *Golfo di Salerno.*

Quique Cleonæo.] Intellige Leonem,
in cælum relatum, quem Hercules in-
terfecit in Nemeæa Peloponnési sylvæ,
juxta Cleonam urbem. Augusto mense
vehementissimis caloribus terram accen-
dit Leo: ager hic Baianus intelligitur;

Baias enim aquis & pectore Leonis fer-
vere dixit supra epig. 57.

Cum Tiburtinas.] hoc est, cum Cu-
riatius perierit Tibure loco saluberrimo,
hodie *Tivoli.*

Ad Styga.] Fons est Arcadiæ, cujus
aqua est frigidissima, omnibus animal-
ibus est exitiosa. Poëta fabulantur palu-
dem esse apud inferos.

Sardinia est.] Insula nota: hoc est,
Cum fati necessitas advenerit, perinde
morieris Tibure, ac in Sardinia, etsi Ti-
buris cælum salubre, Sardinia vero pe-
stilens est.

In Mancinum

vanum suarum divitiarum narratorem. LXI.

DONASSE amicam tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo lætus ore jactasti.
Quartus dies est, in schola poëtarum
Dum fabulamur, millibus decem dixi
Emptas lacernas munus esse Pompillæ;
Sardonycha verum, lineisque ter cinctum,
Duasque similes fluctibus maris gemmas
Dedisse Bassam, Cæliamque jurasti.
Here, de theatro, Pollione cantante,
Cum subito abires, dum fugis, loquebaris,
Hereditatis tibi trecenta venisse:
Et mane centum, & post meridiem centum.
Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere jam crudelis, & file tandem.
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra, quod, Mancine, velimus.

INTERPRETATIO.

O Mancine, hilaris nuper gloriatus es
ore superbo, te dono accepisse ducenta
ab amico. Quarta lux est, dum fabula-
mur in schola poëtarum, dixisti lacernas
emptas decem millibus esse donum Pom-
pilla. Jurasti Bassam & Cæliam tibi do-
nasse sardonycha verum, & circumdatum
tribus lineis, & duas gemmas concolores
fluctibus maris. Cum heri repente discer-

deros ex theatro, Pollione cantante, dum
fugis, dicebas, tibi obvenisse hereditatem
trecentorum: & mane centum, & post
meridiem centum. Quo tanto malo te
affecimus nos socii? O inhumane, jam
miserere, & tandem tace. Aut si ista lin-
gua silere nequit, o Mancine, aliquando
narra quod cupiamus.

NOTÆ.

Ducenta.] Millia festertium.

In schola poëtarum.] In quam ad reci-
tandum conveniebant poëtae. Ille autem
locus confabulationibus erat aptissimus.

Emptas lacernas.] Lacerna toga su-
perinduebatur ad arcendum frigus, in-
quit Baysius.

Sardonycha verum.] sic epig. 60. lib. 9.

Sardonychas veros mensa quasivit in
omni.

id est non adulterinos.

Lineisque ter cinctum.] Sardonyx enim
tribus lineis, nigra scilicet, candida, &
miniata cingitur. Plinius lib. 37. cap. 12.
Sardonyches e Cerauniis glutinantur gem-
mis, ita ut ars deprehendi non possit,
aliunde nigro, aliunde candido, aliunde

minio sumptis. Legunt alii,

Sardonychas auro, lineisque ter cin-
ctum.

Duasque similes.] forte cyanos, Gal-
lice *turquoises.*

Bassam Cæliamque.] Nomina mulie-
rum ficta.

Pollione cantante] citharedo nobili de
quo Juvenalis sat. 6. versu 388.

Quid tibi fecimus.] Ut nos vanissimis
felicitatum tuarum narrationibus quoti-
die cruciaretur.

Aliquando narra.] Te nempe aliquam
fecisse jacturam, atque hoc nobis erit
auditu jucundissimum; vel narra aliud
quidpiam, unde nobis lucrum obvenire
possit.

De Lycori
muliere deformi. LXII.

TIBUR in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

INTERPRETATIO.

Nigra Lycoris petiit Tibur dicatum Herculi, dum putat illic albescere omnia.

NOTÆ.

Tibur.] Cujus cœlum erat frigidum, | *Dum Tiburtinis albescere collibus audis*
coque candidior illic mulierum forma. | *Antiqui dentis fusca Lycoris ebur.*
Vide epig. 12. lib. 7.

De Cærelia
aquis extincta. LXIII.

DUM petit a Baulis mater Cærelia Baias,
Occidit infani crimine merfa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monstra Neroni,
Nec quondam jussæ præstiteratis aquæ.

INTERPRETATIO.

Dum mater Cærelia it Baias a Baulis, olim nec imperata exhibueratis hæc monstra Neroni.
demersa petiit crimine maris furentis. O unda, quantum decus amittitis!

NOTÆ.

Dum petit a Baulis.] Villa in litore Campaniæ non procul a Baiis.
Gloria.] Hæc aquarum gloria proveniebat ex eo, quod undæ illæ nequidem jussæ, ut fingit poëta, fuerant obsecratæ Neroni, qui matrem suam Agrippinam his in aquis perire cupierat. Suetonius in Nerone cap. 34. & Tacitus lib. 14. Annalium hanc gloriam amiserant illæ aquæ, cum sponte, & ultro Cæreliam hausissent.
Hæc monstra.] Naufragium nempe, & mortem.

De hortis Martialis. LXIV.

JULI jugera pauca Martialis
Hortis Hesperidum beatiora
Longo Janiculi jugo recumbunt:
Lati collibus imminent recessus:
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur ferenore:
Et curvas nebula tegente valles
Solut luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc septem dominos videre montes,
Et totam licet æstimate Romam,
Albanos quoque, Tusculosque colles,
Et quodcumque jacet sub urbe frigus,
Fidenas veteres, brevesque Rubras,
Et quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perannæ.
Illic Flaminia, Salarique
Gestator patet, effedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno,
Quem nec rumpere nauticum Celeuma,
Nec clamor valet helciariorum.
Cum sit tam prope Mulvius, sacrumque
Lapsæ per Tyberim volent carinæ,
Hoc rus, seu potius domus vocanda est,
Commendat dominus, tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis
Tam comi patet hospitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,
Aut facti modo divitis Molochi.
Vos nunc omnia parva, qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneste domate, pendulamque
Uni dedite Sætiæ colono:
Dum me iudice, præferantur istis
Juli jugera pauca Martialis.

INTERPRETATIO.

Pauca jugera Julii Martialis fertilliora hortis Hesperidum recubant in longo vertice janiculi: ample scititudines impendent collibus: atque exiguo tumulo cacumen æquum potitur aère puriore: & solum nitescit proprio lumine, caligine occultante curvas valles: delicata fastigia villa atra placide accedunt ad sidera serena. Hinc fas est spectare septem montes dominos, & circumspicere totam Romam.

Albana juga, & Tuscula, atque omnia loca frigida suburbana, Fidenas antiquas, & parvas Rubras, & sylvam pomiferam Anna Peranna, quae letatur virgineo sanguine. Illic prospicitur gestator currus in via Flaminia, & Salaria curru non strepente, ne rota sit incommoda molli somno, quem nec turbare potest cohortatio nautarum, nec clamor helciartiorum. Licet Mulvius sit tam vicinus, & naves volent dilapsa per sacrum Tiberim.

Hac villa, seu potius domus est appellanda, commendatur ab hero, existimabis tuam: tam amica, tam benigna, tam liberali hospitalitate aperta est. Putas piam domum Alcinoi, aut Molorchi paulo ante locupletati. Vos nunc, qui creditis omnia exigua, colite frigidum Tibur centum lignonibus, aut Praeneste, & tradite uni agricultori acclivem Satiam: dum me arbitro, pauca jugera Julii Martialis anteponantur istis.

NOTÆ.

Iuli.] Ut epig. 16. lib. 7.

Iuli bibliotheca Martialis.

cujus commendat hortum. Huic Martialis mittit sextum librum, ut patet ex primo epigrammate. Male ergo alii scribunt Tulli Martialis.

Hesperides.] Atlantis filia, quibus hortos tribuunt poëtae aureis pomis pretiosos. Vide epig. 21. lib. Spect.

Longo Janiculi.] Ab Aventino & Vaticano ad pontem Mulvium, vel Milvium, usque porrigebatur Janiculum.

Hinc septem.] Palatinus, Capitolinus, Quirinalis, Caelius, Æsculinus, Viminalis, Aventinus vocantur, quibus imposita Roma orbis domina.

Æstimare Romam.] hoc est prospicere & considerare. Epig. 16. lib. 7.

Ruris bibliotheca delicati

Vicinam videt unde lector urbem.

Albanos.] colles Latii intellige.

Fidenas veteres.] quia Roma antiquiores. Rubras vero parvum oppidum circa Tibur fuisse existimat Ortelius.

Et quod virginee.] Anna Peranna, vel Perenna Didonis soror in Italia apud Æneam exulavit, atque in amnem Numicum, ut Laviniae insidias declinaret, se precipitem dedit, & tandem pro dea culta est. Ovidius 3. Fastorum:

Ipsa loqui visa est: placidi sum Nympha Numici,

Annæ perenne latens, Anna Perenna vocor.

Macrobius lib. 1. cap. 12. Eodem quoque mense, Martio nempe, & publice & privatim ad Annam Perennam sacrificatum iter: ut annare, perennareque commode liceat: hoc est per annos durare. Virgineam onorem dixit propter victimarum sanguinem, quæ Dianæ virginis in nemo-

te Aricino immolarentur, teste Strabone lib. 5. Vel quod illic, ut ait Domitius, flagellis caderentur pueri, ut Lacedaemone ex ritu Thoantio. Alii Annam Perennam affirmant animum fuisse ortam Bovillis prope Romam, quæ populo in montem per seditionem digressio victum tulerit; in cuius memoriam hæc celebritas tandem instituta est. Hæc est Raderi sententia, quæ mihi verisimilior videtur.

Flaminia.] Via sic dicta a Flaminio consule, qui ad lacum Trasimenum ab Annibale interfectus est. Salaria ducebat in Sabinos, atque a sale nomen sortita est, quia per eam Sabini sal a mari Romam deferebant.

Gestator.] Curru nempe in quo ambulantes per urbem gestabantur: etenim pro lecticario sumi non mihi videtur, propter sequentia verba esse dactylotactum.

Nauticum celeuma.] Est verbum graecum nautarum proprium, latine cohortatio.

Helciartiorum.] Helciarii sunt ii qui onera moluntur funibus, vel qui naves deducunt, aut remulco trahunt.

Mulvius.] Alii Milvius, pons hodie Ponte Molo, ultra primum ab urbe lapidem.

Credas Alcinoi.] Alcinoi regnavit in Corcyra insula, & benigno hospitio Ulysses naufragum excepit. Homerus Odyss. lib. 6.

Divitis Molorchi.] Molorchus pastor venientem ad Leonem Nemeum opprimendum humanissime excepit Herculem: factus vero dives dicitur, quia Domitianus fanum Herculi extruxerat, epig. 65. lib. 3. juxta quod Molorchus sacellum ædificavit multis donis locupletatum, de quo Statius lib. 3. Sylvarum.

Centeno ligone.] hoc est, centum servis colite fundos amplissimos. Tibur & Praeneste Latii urbes, hodie Tivoli, & Pilastrina Setia, alii Setia, Latinorum urbs mediterranea, hodie Sezza, epig. 112. lib. 13.

Pendula Pontinos quæ spectat Setia campos.

Dum me iudice.] Sensus est: Fundi Taurini, Praenestini, & Scrinii sunt optimi: attamen Julii Martialis horti omnibus illis sunt antepondi.

De Phileni
lusca. LXV.

O CULO, Philenis, semper altero plorat.
Quo fiat istud quæritis modo? lusca est.

INTERPRETATIO.

Philenis perpetuo flet altero oculo. Rogatis qua ratione id fiat? Lusca est.

NOTÆ.

Lusca est.] Obiter naturæ vitium in illa muliere irridet poëta, quæ utroque oculo plorasset, nisi altero caruisset.

Ad Linum

fui patrimonii decoctorem. LXVI.

EGISTI vitam semper, Line, municipalem:
Qua nihil omnino dulcius esse potest.
Idibus, & raris togula est excussa Kalendis:
Duxit & ætates synthesis una decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi misit inemtum:
Sylva graves turdos exagitata dedit.
Raptus fluminco venit de gurgite piscis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolica missus de gente minister,
Sed stetit inculti rustica turba foci.
Villica vel duri compressa est nupta coloni:
Incaluit quoties faucis vena mero.
Nec nocuit testis ignis, nec Sirius agris:
Nec mersa est pelago, nec fluit ulla raris.
Supposita est blando nunquam tibi tessera talo:
Alea sed parca sola fuere nuces.
Dic ubi sit decies, mater quod avara reliquit:
Nusquam est: fecisti rem, Line, difficilem.

INTERPRETATIO.

Line, semper duxisti vitam municipalem, qua nihil prorsus suavius potest esse. Togula est excussa Idibus, & raris Kalendis: atque una synthesis egit decem annos. Saltus tibi suppeditavit aprum, campus leporem non emptum, sylva vexata præbuit turdos pingues. Piscis raris Kalendis: atque una synthesis egit callatus est tractus ex voragine fluviali:

cadus ruber fudit vina non externa. Nec servus mollis missus ex natione Græca, sed agrestis multitudo foci inculti stetit. . . . Nec flamma obsuit adibus, nec Canicula campis: nec ulla navis tua demersa est mari, nec fluit. Tu nunquam substitui-

NOTÆ.

Egisti vitam.] Linum quendam ad inopiam redactum irridet poeta. Municipalem vitam dixit pro agresti; in Municipiis enim, quæ erant oppida, civitate donata certa lege, vita ducebatur sobria & frugalis, at vero in urbe lauta & delicata.

Dulcius esse.] Legunt alii *vilius*, alii *durius*.

Togula est excussa.] Alii *est tibi sumpta*. Calendis & Idibus sacrificia publica fiebant, populusque togatus conveniebat. Calendæ autem Junoni, Idus vero Jovis erant Jovi. Ovidius 1. Fastorum.

Vendicat Ausonias Iunonis cura Calendas;

Idibus alba Iovi grandior agna cadit.

Excussa, hoc est, explicata est togula, dum enim ex arca depromuntur collectæ vestes, ut plurimum excutuntur.

Synthesis.] Vestis nempe cœnatoria, de qua lib. 2. epig. 46.

Saltus aprum.] hoc est, venaris, piscaris, & vindemias colligis in tuis prædiis.

sti tesseram talo jucundo: sed subjisti solam aleam parcarum nucium. Profer, ubi sit decies, quod reliquit avara genitrix? nullibi est: O Linc, fecisti rem difficilem.

Nec tener Argolica.] hoc est, nec Græcus puer ingenti pretio comparatus, sed rustica proles a pedibus stetit.

Supposita est blando.] hoc est, non decoxisti patrimonium tesseres; lufores autem solebant a minori ludo, a talis nempe incipere, mox animis incalcentibus, depositis talis supponebantur tessera, in quibus major erat alea, epig. 15. lib. 14.

Non sim talorum numero par tessera, dum sit

Major, quam talis, alea sepe mibi.

Alea sed parca.] hoc est, sed victoria præmium erant nuges.

Vbi sit decies.] Post adverbium *decies*, *tricies*, &c. intellige semper centena millia sestertium.

Fecisti rem.] hoc est, rem familiarem dissipans: fecisti rem difficilem sane, & cujus ratio non apparet. Hic est sensus istius loci, licet referendus videatur ad vitam municipalem gravem & laboriosam: vel forte intelligit secretum Lini flagitium, quod totum ejus patrimonium exhausserat.

In Prætorem

amicum ingratum. LXVII.

PRÆTOREM pauper centum sestertia Gaurus
Orabat cara notus amicitia.

Dicebatque suis hæc tantum deesse trecentis,
Ut possset domino plaudere justus eques.

Prætor ait: scis me Scorpo, Thalloque daturum:

Atque utinam centum millia sola darem.

Ah pudet ingrata, pudet ah male divitis arcæ.

Quod non das equiti, vis dare, Prætor, equo?

INTERPRETATIO.

GAURUS egenus cognitus cara amicitia
rogabat Prætorem centum sestertia. Atque aiebat hæc tantum deesse suis trecentis, ut justus eques possset plaudere do-

mino. Prætor responder: Tenes me donaturum Scorpo, & Thallo: atque utinam donarem tantum centum millia. Ah eru-

besco arcam ingratham, & male locupletem. O Prætor, placetne donare equo quod non donas equiti?

NOTÆ.

Deesse trecentis.] Quadringenta sestertia in censu habere debebant equites. Vide epig. 26. lib. 5.

Possset domino.] hoc est, ut possset intra equites sedere, & adveniendi in amphitheatrum domino Domitiano plausum dare, epig. 34. lib. 6.

Scis me Scorpo.] Thallus & Scorpus nobilissimi erant agitatores: mortem Scorpi deflet poeta, epig. 50. 53. 74. lib. 10. Alii legunt *Thalioque*. Sed legen-

dum *Thallo*, inquit Raderus, adducta veteri inscriptione ubi fit mentio *Thalli*.
Male divitis arca.] Quia Prætor abutebatur suis opibus, nec illas cum amicis communicabat.

Equo.] Statuæ equestres inter alia victoriæ præmia agitatoribus excitabantur ab iis qui fautores illorum se profitebantur. *Dare equo*, hoc est statuæ equestri erigendæ, vel homini qui nihil aliud novit quam equos agitare?

Ad Sextum

invitatorem fordidum. LXVIII.

INVITAS centum quadrantibus, & bene cœnas.
Ut cœnem invitator, Sexte, an ut invidiam?

INTERPRETATIO.

VOCAS ad cœnam centum quadrantibus, tu laute epularis. O Sexte, an vocor ut epuler, an ut invidiam?

NOTÆ.

Invitas.] Sexti cujusdam impudentiam carpit, a quo tenui sportulæ pretio fuerat invitatus, hoc est cibos vilis pretii

poeta, sibi autem lautissimos apponi iusserat Sextus. Vide epig. 7. lib. 3.

Ad Pamphilum

veneficum. LXIX.

TU Setina quidem semper, vel Massica ponis,
Pamphile: sed rumor tam bona vina negat.

Diceris hac factus cælebs quater esse lagena.

Nec puto, nec credo, Pamphile, nec sitio.

INTERPRETATIO.

OPAMPHILE, tu quidem semper apponis Setina aut Massica; sed fama inficitur esse vina tam bona. Diceris quater

evasisse viduus hac lagena. Nec opinor, nec fidem adhibeo, o Pamphile, nec sitio.

NOTÆ.

Tu Setina.] De Setia Latii urbe, unde vinum Setinum dictum epig. 51. supra. De vino Massico egimus epig. 26. lib. 3.

Sed rumor.] Serpebat quippe rumor vina a Pamphilo apponi infecta veneno.

Diceris hac factus.] hoc est, quatuor uxores veneno necasse.

Nec puto.] Sensus est: Non credo quidem verum esse illum rumorem; attamen experimento discere nolo.

De Ammiano
herede relicto a patre. LXX.

NIHIL Ammiano præter aridam vestem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putet potuisse quis, Maronille,
Ut Ammianus mortuum patrem nollet?

INTERPRETATIO.

Genitor occumbens ultimis tabulis nihil
reliquit Ammiano præter aridam ve-
stem. O Maronille, quis credat potuisse
fieri ut Ammianus cuperet genitorem non
esse defunctum?

NOTÆ.

Ultimis pater ceris.] hoc est in suo
testamento, vel ultima testamenti parte:
in prioribus vero ceris alios sane heredes
scripserat: in tabulis autem inceratis scri-
bere solebant veteres, unde quævis scri-
pturæ, vel etiam tabulæ dicerentur ceræ.
Præter aridam vestem.] hoc est tritam,
inquit Domitius: at Lipsius 1. elect. cap.
18. legit *vestem*. Sensus est: Pater perdi-
to filio Ammiano restem seu laqueum,
quo se suspenderet, testamento reliquit.
Mortuum nollet.] Vivum patrem pro-
digus Ammianus optabat mortuum, quia
sperabat copiosam adepturum se heredi-
tatem: mortuum optabat vivum, quia
moriens nihil ipsi reliquerat præter re-
stem: ab eo autem dum viveret, semper
aliquid accipiebat, quo vitam hilarem
duceret. Turpior sensus posset colligi ex
epig. 4. lib. 2.

Ad Sophronium
de moribus puellarum Romanarum. LXXI.

QUÆRO diu totam, Sophroni Rufe, per urbem,
Si qua puella neget: nulla puella negat.
Tanquam fas non sit, tanquam sit turpe negare;
Tanquam non liceat, nulla puella negat.
Casta igitur nulla est, castæ sunt mille. quid ergo
Casta facit? non dat. non tamen illa negat.

INTERPRETATIO.

Osophroni Rufe, diu investigo per to-
tam civitatem, si qua puella recuset:
nulla puella recusat. Quasi non æquum sit:
quasi inhonestum sit recusare. Quasi non
liceat, nulla puella recusat. Ergo nulla est
pudica. Mille sunt pudica. Quid igitur
agit pudica? Non dat ultro: nihilominus
illa rogata non recusat.

NOTÆ.

Si qua puella.] Forte negantem puel-
lam quærebat, ne satiaretur ejus amor.
Sed tepide carpit libidinem puellarum,
in quam tanta propensione feruntur, ut
roganti negare nequeant.

Ad Quintum
exigentem epigrammata gratis. LXXII.

EXIGIS, ut donem nostros tibi, Quinte, libellos.
Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
Non, inquis, faciam tam fatue: nec ego.

INTERPRETATIO.

OQuinte, postulas ut tibi dem nostros
libros. Illi non sunt penes me, at sunt
penes bibliopolam Tryphonem. An dabo
pecuniam pro ineptiis, & sanus emam tuos
versus? Non tam stulte agam, ais: nec
ego.

NOTÆ.

Bibliopola Tryphon.] De quo iterum
epig. 3. lib. 13.
Nec ego.] hoc est, nec ego tam fatuus
ero, qui tibi gratis donem meos libros.
Illius Quinti avaritiam argute carpit,
qui paucos impendere nummos recusa-
bat, ut sibi hos libros compararet, quos
tamen legere summo studio expetebat.
Epig. 118. lib. 1.

De Vestino
cujus morituri liberalitatem in amicos laudat. LXXIII.

CUM gravis extremas Vestinus duceret horas,
Et jam per Stygias esset iturus aquas,
Ultima volventes orabat pensa forores,
Ut traherent parva stamina pulla mora.
Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis,
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes, a luce recessit:
Seque mori posthac credidit ille senem.

INTERPRETATIO.

Cum Vestinus egrotus ageret ultimas
horas, & jam esset petiturus undas
Stygias, rogavit sorores versantes pensa
extrema, ut afferrent brevem dilationem
nigris staminibus. Iam sibi mortuus dum
spiritum ducit pro dilectis amicis, vota
tam pia flexerunt deas truces. Distributis
tam copiosis divitiis exiit e vita: & dein-
de existimavit se interire senem.

NOTÆ.

Vestinus.] filius fuit illius Vestini, teste
Lipio in librum 15. Annalium Taciti,
qui damnatus a Nerone præter omnem
culpam est interfectus.
Ultima volventes.] Parcas intellige,
quæ hominum vitam nere dicuntur:
pulla vero earum stamina mortem cito
minantur, epig. 58. lib. 6. candida autem
protrahunt. Juvenalis sat. 12. versu 65.
Iam sibi defunctus.] Non vitæ deside-
rio tenebatur Vestinus: sed hanc moram
orabat, ut bona sua amicis partiretur.
Senem.] Idem ingeniose dixit epig. 53.
lib. 10. de Scorpio:
*Dum numerat palmas credidit esse
senem.*
a virtute enim & præclare factis annos
numerare debent mortales.

De damis
fortiter invicem pugnantibus. LXXIV.

ADSPICIS imbelles tentent quam fortia danæ:
Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, damis parere? mitte canes.

INTERPRETATIO.

Videsne quam strenua certamina expectantur dame imbecilles? Quantam iracundiam habeant fera tam ignava? Non dubitant exiguis frontibus oppetere mortem. O Cæsar, placetne ignoscere damis? Immitte canes.

NOTÆ.

Adspicis imbelles.] Nota hoc distichum elegantibus antithetis ornari, & vide epig. 31. supra, ubi pugnam huic similem descripsit poeta.
Mitte canes.] Argute epigramma concludit: quid enim magis abhorrent damæ, quam canes? Tam ferociter tamen inter se decertabant danæ ut essent canis, nisi canum Iatrato a se invicem diremptæ fuissent. Similis est jocus epig. 49. lib. 1.
Si vitare canum morsus, lepus improbe, queris
Ad qua confugas, ora leonis habes.
Sic intelligo: Minus damis timendam est a canibus, quam a semetipsis.

De Nigrina

quæ cum marito omnes suas opes communicaverat. LXXV.

OFelix animo, felix Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus:
Te patrios miscere juvat cum conjugis census,
Gaudentem socio, participique viro.
Arserit Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor Alcestin fama sub astra ferat.
Tu melius certe meruisti pignore vitæ,
Ut tibi non esset morte probandus amor.

INTERPRETATIO.

O Nigrina beata animo, beata viro, & primum decus inter nurus Latias. Placeat communices libenter cum marito divitias paternas, gaudens conjugis socio, & consorte. Evadne combusta fuerit immissa in rogam conjugis, nec minus decus extollat Alcestin ad caelum. Tu melius sane merita es pignore vitæ, ut amor non esset tibi probandus interitu.

NOTÆ.

Te patrios.] Nigrinæ liberalitatem commendat, quæ hereditatem paternam adeptam communicavit cum marito.
Arserit Evadne.] Iphia filia & uxor Capanei, quem tanto amore prosequabatur, ut, cum mortuum illum cremari videret,

videret, in eundem se rogam immiserit. Virg. lib. 6. Æneid. Ovidius Tristium lib. 4. elegia 3.

Cum cecidit Capaneus subito temerarius istu,
Non legis Evadnen erubuisse viro, &c.

Et 3. de arte amandi:

Accipe me, Capaneu: cineres miscemus, inquit,
Iphia, in medios desiluitque rogos.

Alcestin.] Alii Alcestem: Pelia fuit filia, & uxor Admeti regis Theſſaliam, pro quo lubens se morti objecit, cum Oraculo respondisset, brevi Admetum moriturum, nisi aliquis ex propinquis pro eo mortem sponte oppeteret. Ovid.

lib. 3. de arte amandi:

Si mea mors redimenda tua, quod abominor, esset
Admeti conjux, quam sequereris, erat.

Tu melius certe.] Vivens nempe pignore vitæ, seu opibus paternis cum viro communicatis, quibus sustentatur vita, melius tuum erga illum amorem probasti, quam morte, lib. 1. epig. 9.

Nolo virum facili redimit qui sanguine vitam:

Hunc volo laudari qui sine morte potest.

Legunt alii, *Tu melius: certo meruisti pignore vitæ.*

In avarum amicum. LXXVI.

MILLIA misisti mihi sex, bis fena petenti:
Ut bis fena feram, bis duodena petam.

INTERPRETATIO.

Misisti ad me sex millia rogantem duodecim: ut duodecim impetrem, rogabo viginti quatuor.

NOTÆ.

Vt bis fena feram.] Avarum quendam amicum carpit, a quo se petiturum dicit duplum summæ illius, qua sibi opus fuerit, cum ille postulati dimidium concedere solitus sit.

In Zoilum invidum. LXXVII.

NUNQUAM divitias deos rogavi,
Contentus modicis meoque lætus:
Paupertas, veniam dabis, recede:
Causa est tam subiti, novique voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

INTERPRETATIO.

Nunquam petii opes a diis, contentus mediocribus, & gaudens meo. Paupertas, ignosces, abi. An ratio est voti adeo repentini, & novi? cubio aspice Zoilum suspensum.

NOTÆ.

Causa est.] Unde fit, ut ego divitias nunc optem, cum semper paupertatem fiderio teneor. Alii, *Causa est qua sum amaverim? quia, inquit, cum Zoilus ditescere me viderit, rumpetur invidia,* & præ livore se suspendet, cujus rei fiderio teneor. Alii, *Causa est qua sum amaverim? quia, inquit, cum Zoilus ditescere me viderit, rumpetur invidia,*

In Varum
invitatorem vanum. LXXVIII.

AD coenam nuper Varus me forte vocavit,
Ornatus dives, parvula caena fuit,
Auro, non dapibus oneratur mensa, ministri
Apponunt oculis plurima, pauca gula.
Tunc ego, Non oculos, sed ventrem pascere veni;
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

INTERPRETATIO.

Cum Varus forte me invitavit ad coenam nuper, opulentus apparatus fuit, parvula vero caena. Mensa instruitur auro, non cibis, servi objiciunt multa oculis, pauca gula. Tunc ego dixi, Non accessi, ut explerem oculos, sed ventrem; Vare, aut appone cibos, aut tolle divitias.

NOTAE.

Ornatus dives.] Poeta irridet Varum quemdam, qui ornatum quidem divitem, parvulam vero coenam apponebat: per se patet hoc epigramma, quod aliqui Martialis esse negant. Vide epig. 44. lib. 1. epig. 59. lib. 3. & epig. 68. supra.

In Afrum
ambitiose & importune officiosum. LXXIX.

CONDIRA cum tibi sit jam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo;
Discurris tota vagus urbe, nec ulla cathedra est,
Cui non mane feras irrequietus ave.
Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
Nec caret officio consul uterque tuo,
Et sacro decies repetis pallatia clivo,
Sigeriosque meros, Partheniosque fonas.
Haec faciant sane juvenes: deformius, Afer,
Omnino nihil est ardelione sene.

INTERPRETATIO.

Cum jam natus sis sexaginta annos, & vultus fulgeat canus multo pilo; incertus vagaris per totam civitatem, nec ulla est cathedra, cui sollicitus non portes matutinum ave. Nec licet ulli tribuno exire sine te, & praestas officia tua utri-

NOTAE.

Nec ulla.] Cathedra significat sellam muliebrem, lib. 3. epig. 63. & lib. 12. epig. 38. Horatius lib. 1. ser. sat. 10. *Discipularum inter jubeo plorare cathedras.* Afer iste domo egredientes, vel admissus

intro sedentes in cathedris salutabat. De modo salutandi vide epig. 56. lib. 1.

Et sine te.] hoc est tribunos, & consules domo exeuntes comitaris. Vide epig. 99. lib. 11.

Sigeriosque.] Sigerius & Parthenius duo erant cubicularii Domitiani, quos Afer semper habebat in ore, ut aulicis familiariter uti videretur. Sic Horatius epist. lib. 1. epig. 7.

— ex nitido fit rusticus, atque sulcos, & vincita crepat mera.

Sic & Martialis epig. 53. lib. 7.

Semper mane mihi de me mera somnia narras.

Legunt alii *Sigeriosque modos, &c.* & Raderus interpretatur orationem ad Sigerii & Parthenii aures accommodatam, qua illorum amicitiam sibi conciliare conaretur Afer. Musambertius legit *Sigeriosque modo*, hoc est, tantum Sigerios loquitur Afer. Hic sensus in primum recidit.

Ardelione.] Is nempe est, qui totus occupatur in nihil agendo, qui ubique & nusquam est. Vide epig. 7. lib. 2.

Ad Mathonem
emptorem. LXXX.

HOSPES eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis: imposui. rus tibi vendo tuum.

INTERPRETATIO.

Matho, semper eras hospes nostri Tiburtini. Hoc mercaris: decepti: tibi vendam tuam villam.

NOTAE.

Matho.] de quo epig. sequenti, quem fruebatur. Tibur hodie *Tivoli*, Tiburfacete dicit deceptum fuisse emendo praetina vero villa, teste Ortelio, dicitur dium, quo ante emptionem tanquam suo hodie *Villa Hadriani*.

In Mathonem
declamantem in febre. LXXXI.

DECLAMAS in febre, Mathon, hanc esse phrenesim,
Si nescis, non es sanus, amice Mathon:
Declamas aeger, declamas hemitritaeus.
Si sudare aliter non potes, est ratio:
Magna tamen res est, errans cum viscera febris
Exurit, res est magna tacere, Mathon.

INTERPRETATIO.

Mathon, declamas in febre: si ignovras hanc esse insaniam, o amice Mathon, insanus. Aegrotus declamas, semitertiana laborans declamas: si nequis aliter sudare, est ratio. Nihilominus est quid arduum. Cum intestina ardent febris discurrenente; o Mathon, est quid arduum silere.

NOTAE.

Mathon.] Insaniam arguit Mathonem; thone caussidico loquitur Juven. sat. 14. qui tacere nequiret. De quodam Ma- Nescio an hic idem sit.

Causidici nova cum veniat lectica
Mathonis
Plena ipso.
Hemitritans.] *ἡμιτετρίτης* semitertiana: hoc est semitertiana febre laborans, epig. 92. lib. 12.
Cui gravis, & fervens hemitritans erat.

subauditur *πυρετός*: febris vero semitertiana est tertiana imperfecta, & accedens ad quotidianam: quod citius recurat,

quam vera tertiana.

Magna tamen.] Respondet Matho, Magna tamen res est in febre declamare. *Errans cum viscera.*] Subjicit poeta: Cum vehementi febre laboras, summis in doloribus nec clamare, nec ingemiscere, difficile est. Vel sic intellige: Res magna non est in febre declamare: hoc enim phrenesim, seu insaniam notat. At vero tacere, quod est argumentum sanæ mentis, res est sane ardua.

De Fabulla

negante diutius. LXXXII.

EPIGRAMMA nostrum cum Fabulla legisset,
Negare nullam quo queror puellarum,
Semel rogata bis terque neglexit
Preces amantis, jam Fabulla promitte,
Negare jussi, pernegare non jussi.

INTERPRETATIO.

*C*um Fabulla evolvisset nostrum epigramma, quo conqueror nullam puellam negare, semel rogata bis & ter con-

tempfit vota amatoris. O Fabulla, jam promitte: volui quidem negare, non jussi prorsus negare.

NOTÆ.

Epigramma.] supra epig. 71.
Pernegare.] Epig. 58. lib. 1.

Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.

Ad Rufum

ut Venuleio commendet ejus libros. LXXXIII.

HOs quoque commenda Venuleio, Rufe, libellos,
Immemor & Paullum curarum, operumque suorum
Non tetrica nugas exigit aure meas,
Sed nec post primum legat hæc, summumve trientem;
Sed sua cum medius prælia Bacchus amat:
Si nimis est legisse duos, tibi charta plicetur
Altera: divisum sic breve fiet opus.

INTERPRETATIO.

O Rufe, commenda etiam hos libros Venuleio, atque ora ut nobis faciat brevem audientiam. Et parum oblitus sollicitudinum, & operum suorum exami-

evolvat hæc post primum aut ultimum trientem, sed cum sua pugna sunt grati medio Baccho. Si nimium est evolvere duos libros, complica alteram chartam: opus divisum hoc modo contrahetur.

NOTÆ.

Imputet.] hoc est concedat.
Sed nec post primum.] Triens quatuor cyathorum poculum est: hoc est, nugatoria mea carmina nec legat Venuleius initio mensæ, nec in fine, sed in media cœna cum fervet convivii alacritas.

Si nimis est.] hoc est: ne nimium defatigeris legens duos libros, divide opus, brevius fiet. Idem dixit lib. 10. epig. 1.
Si nimius videor, seraque coronide longus
Esse liber: legito pauca, libellus ero;

In Nævolum

arrogantem in prospera fortuna. LXXXIV.

SE C U R O nihil est te, Nævole, pejus, eodem
Solicito nihil est, Nævole, te melius.
Securus nullos refalutas, despicias omnes.
Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est:
Solicitus donas, dominum regemque falutas,
Invitas. esto, Nævole, sollicitus.

INTERPRETATIO.

O Nævole, nihil est deterius quam tu tranquillus. O Nævole, nihil est melius quam tu idem anxius. Tranquillus nemini reddis salutem, contemnis cunctos.

Nec quisquam liber tibi placet, nec ullus servus. Anxius largiris, nuncias salutem domino & regi, vocas ad cœnam. O Nævole, esto anxius.

NOTÆ.

Securo nihil est.] Securus, hoc est sine cura. Nempe cum nihil timeret Nævulus, omnes despiciebat; at vero curis & infortuniis pressus omnes colebat.
Gratus homo est.] Vox homo significat servum. Lege 2. ff. de usu, & usufructu, & reditu, &c. Legunt alii,

Nec quisquam visus, nec tibi notus homo est.
Alii,
Nec liber quisquam, nec tibi natus homo est.
Dominum regemque.] De hac salutatione vide epig. 113. lib. 1.

LXXXV.

In Ponticum

qui convivis vilia, sibi generosa vina
apponebat. LXXXVI.

NOs bibimus vitro, tu myrrha, Pontice, quare?
Prodat perspicuus ne duo vina calix.

INTERPRETATIO.

*N*Os potamus vitro, tu myrrha, o Pontice: cur? Ne crater perlucidus patefaciat duo vina.

NOTÆ.

Tu myrrha.] Propter cujus opacitatem vinum perspicui nequibat: epig. 113. lib. 14.

Ad librum suum
quem mittit erudito Apollinari. LXXXVII.

SI vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas Apollinari,
Nil exactius, eruditiusque est,
Sed nec candidius, benigniusque.
Si te pectore, si tenebit ore,
Nec rhonchos metues malignorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas;
Si damnaverit, ad salariorum
Curras scrinia protinus licebit,
Inversa pueris arande charta.

INTERPRETATIO.

O Liber, si cupis placere auribus Atticis, tibi suadeo & auctor sum, ut arvideas erudito Apollinari; nemo est politor & doctior, at nec humanior & candidior. Si te excipiet amplexu & baso, nec timebis irrisiones invidorum, nec pueris scombris jucunda tegmina. Si improbaverit, o libelle in tergo scribe ad pueris, poteris subito properare ad arcam salariorum.

NOTÆ.

Auribus Atticis.] hoc est politis: Attici enim ceteris politiores habiti sunt. *Apollinari.*] de quo etiam epig. 25. lib. 7.

Si tenebit ore.] Vide epig. 4. lib. 1. *Nec scombris.*] Carmina, quippe inornata, & alia opera minus elegantia scombris involvendis inferviebant, epig. 2. lib. 3. *Tunica molesta* dicitur, ut conjicit Farnabius, qua non tam involuti, quam frixi fuerint illi pisciculi: metaphora ducta a tunica illa molesta, pice & bitumine illita, qua induti ardebant damnati, epig. 25. lib. 10.

Nam cum dicatur tunica prasente molesta

Pre manum.

Inversa pueris.] In una tantum chartæ facie scribi solebant poemata: unde Juvenalis sat. 1. arguens longam cujusdam poetæ fabulam ait:

Scriptus & in tergo necdum finitus Orestes.

Salariorum ergo pueri nacti hanc chartam per ludibrium a tergo scribent: *Arare* per metaphoram significat scribere, quod in chartis inceratis stylo literas, veluti sulcos designabant antiqui.

De Bassa

quæ sæpius pedere solebat. LXXXVIII.

INFANTEM secum semper tua Bassa, Fabulle,
Collocat, & lusus, deliciasque vocat:
Et quod mireris magis, infantaria non est,
Ergo quid in causa est? pedere Bassa solet.

INTERPRETATIO.

O Fabulle, tua Bassa secum semper con-
stituit infantem, atque appellat jocos
& voluptates. Et quod magis mireris, non
amat infantes. Quid igitur in causa est?
Bassa consuevit pedere.

NOTÆ.

Infantaria non est.] Verbum a poetâ fictum; hoc est, non est amatrix infantium, sed cum crebro flatum ventris emitteret Bassa, in infantem rejiciebat culpam.

In dissimulatorem. LXXXIX.

NULLA remisisti parvo pro munere dona,
Et jam Saturni quinque fuere dies;
Ergo nec argenti sex scrupula Septitiani,
Missa, nec a querulo mappa cliente fuit.
Antipolitani nec quæ de sanguine thynni
Testa rubet, nec quæ coctana parva getit;
Nec rugosarum vimen breve Picenarum:
Dicere te posses ut meminisse mei.
Decipies alios verbis vultuque benigno;
Nam mihi jam notus dissimulator eris.

INTERPRETATIO.

Pro exiguo munere nulla remisisti dona, & jam quinque dies Saturni præterierunt. Itaque nec missa sunt sex scrupula argenti septitiani, nec mappa fuit missa a queribundo cliente. Nec testa quæ rubra est a sanguine thynni Antipolitani, nec quæ fert exigua coctana; nec parvum canistrum olivarum rugosarum ex Piceno: ut posses dicere, te mei memorem fuisse. Dicitur, & vultu blando circumvenies alios: jam enim te existimabo dissimulatorem.

NOTÆ.

Quinque fuere.] Saturnalium tempore dona sibi invicem mittere solebant Romani. *Quinque* vero diebus durabant Saturnalia, de quibus agit Lipsius lib. 1. Saturn. cap. 3. & 4.

Sex scrupula.] hoc est, exiguum munus. *Scrupulum*, teste Roberto Stephano in suo Thesaurio Linguae Latinae, est nomen ponderis: Latine obolus dicitur, & sex sicilicis conficiebatur, & ex tribus scrupulis drachma. *Denarium* nostrum valet. Alii *scriptula*.

Septitiani.] Epig. 71. lib. 8. meminit libra septitiana. Legunt alii *Septitiane*, ad quem scribit, epig. 108. lib. 11.

A querulo.] De mappis quæ mense Decembri mitterentur, supra epig. 46. *Querulum* clientem vocat, quia apud patronum de egestate semper queritur, atque auxilium rogat.

Antipolitani.] Nec missa est muria,

quæ ex sanguine thynni optima conficiebatur Antipoli in urbe Asiae, ut aiunt interpretes. Vide epig. 103. lib. 13. Antipolis urbs etiam fuit in Gallia Narbonensi, hodie *Antibe* vel *Ragni*, ut refert Ortelius.

Nec quæ coctana.] Parvæ sunt ficus ex Syria, de quibus epig. 28. lib. 13. *Olivæ* vero optima mittebantur ex Piceno, hodie *la Marche d'Ancone*.

Dicere te.] Mittendis in muneribus hæc usitata fuisse videtur formula, ut amicus amici memorem se diceret.

Dissimulator.] Quidam interpretantur ingratum; est enim ingratus qui beneficium accepisse se dissimulat. Alii sic explicant, *dissimulator eris*, quia simulas te non intelligere quid velis; munus enim ad te misi, ut vicissim munus ad me remitteres. Ergo non mittam ad te deinceps vel levis momenti donum.

De rusticatione. XC.

RURE morans quid agam, respondeo pauca, rogatus.
Luce deos oro, famulos post arva reviso,
Partibus atque meis justos indico labores.
Inde lego, Phæbumque cio, Musamque laceffo.
Hinc oleo corpusque frico, mollique palæstra,
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.
Pondero, potō, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco,
Dum parvus lychnus modicum consumat olivi:
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camenis.

INTERPRETATIO.

Interrogatus quid faciam manens rure, respondeo pauca. Diluculo precor Numina, reviso servos, deinde agros, & meis famulis distribuo opus per partes aquas. Hinc lego, atque invoco Apollinem, & provocho Musam. Inde ungo corpus oleo, & libens comprimo illud molli palæstra, mente hilari, & solutus fœnore. Pondero, bibo, canto, ludo, lavo, cœno, quiesco, dum exigua lucerna absumat parum olei. Nox concedit nocturnis Musis elaborata hæc carmina.

NOTÆ.

Famulos post arva.] hoc est famulos, deinde arva; vel arva reviso, & deinde famulos, si præpositio fuerit.

Iustos indico.] Transpositio est, hoc est indico labores justis partibus. Sic Virgilius lib. 1.

Iura dabat, legesque viris, operumque laborem.

Partibus aquabat justis, &c.

Phæbumque cio.] compono carmina.

Stringo.] Unctione laxatur cutis, lueta vero astringitur, vel forte palæstra pulvere.

Pondero.] Verus codex sic habet. Alii emendant *prædeo*. Non sæpe quidem, attamen aliquando senes & pueri, imo & fani prandebant. Videat lector.

Lucubrata.] Intellige carmina ad lucernam elaborata. Hoc epigramma a quibusdam rejicitur.

Ad librum,
ut modum teneat. XCI.

OHæ jam satis est, ohe libelle,
Jam pervenimus usque ad umbilicos.
Tu procedere adhuc, & ire quæris,
Nec summa potes in scheda teneri:
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoque pagina peracta est,
Jam lector queriturque, deficitque,
Jam librarius hoc & ipse dicit,
Ohe jam satis est, ohe libelle.

INTER-

INTERPRETATIO.

OHæ jam sufficit, ohe libelle, jam pervenimus usque ad umbilicos. Tu vis pergere adhuc, & progredi, nec potes consistere in extrema pagina. Sic tanquam non perfeceris rem, quam perfecisti etiam prima pagina, jam lector expostulat, & defessus est: jam & ipse librarius loquitur idem: Ohe jam sufficit: Ohe libelle.

NOTÆ.

Ohe.] Satiætatem & fastidium significat.

Usque ad umbilicos.] Opus absolutum est. De hoc loquendi modo dictum epig. 67. lib. 1.

In scheda.] hoc est: O libelle, tu nec contentus es pagina extremam etiam partem implere. *quædam* tabella, vel papy-

rus, aut phyllira, aliudve in quo scribebant antiqui.

Quæ prima quoque.] Nam, o libelle, vel prima pagina lectorem tædio explevisti, & tamen modum tenere non vis.

Librarius.] Ille est qui libros transcribit.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER V.

Ad Cæsarem
Domitianum cui librum mittit. I.

O c tibi Palladiæ seu collibus uteris Albæ,
Cæsar, & hinc Triviam prospicis, inde Thetin :
Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
Plana suburbani qua cubat unda freti :
Seu placet Æneæ nutrix, seu filia Solis,
Sive salutiferis candidus Anxur aquis ;
Mittimus, o rerum felix tutela, salusque,
Sospite quo gratum credimus esse Jovem.
Tu tantum accipias : ego te legisse putabo,
Et tumidus Galla credulitate fruatur.

INTERPRETATIO.

O Caesar felix præstium rerum, & salus, quo incolūmi putamus Iovem esse memorem ; mittimus ad te hunc librum, seu es in montibus Alba Palladia, atque ex hac parte spectas templum Diana, ex illa mare ; seu veraces sorores accipiunt tua

NOTÆ.

Palladia seu collibus.] In honorem Minervæ Quinquatria quotannis celebrabat Domitianus in monte Albano prope Romanam, epig. 1. lib. 4.
Et hinc Triviam.] A monte Albano prospiciebatur hinc Dianæ templum ad Ariciam, hodie Rizza, illinc vero Thetis, quam sumit pro mari. Vide epig. 13. lib. 10, & epig. 3. lib. Spect. Dianam jam

responsa, quæ jacet aqua maris suburbani : sive placet nutrix Ænea, sive filia Solis, sive albus Anxur undis salubribus. Tu solummodo accipias, ego credam a te lectum esse, & superbus potiar Galla credulitate.
vocavit Triviam epig. 1. lib. Spect. Eodem lib. irrepit mendum in epig. 26. ubi lege Thetis.
Seu tua veridica.] hoc est, sive & Antii ubi sub imagine duarum sororum fortuna colebatur. Suetonius in Caligula cap. 57. monuerunt & sortes Antiana. Horatius lib. 1. carm. ode 35.
O diva gratum qua regis Antium.

Germanas vero sorores dixisse videtur, quod una prospera, altera adversa sit. De fortunæ templis fufe agit Alexander ab Alexandro cap. 13. lib. 1. Genialium dierum: Antium hodie Antio. Tua responsa. His verbis Domitiano adulatur poëta; nam ostendit fortunam a Domitiano velut a majore deo discere responsa, ut inferiores dii a superioribus afflari solent.

Plana suburbani.] Mare enim alluit urbem Antium, atque ita illius suburbium esse videtur.

Ænea nutrix.] hoc est, Caieta urbs maritima in finibus Latii versus Campaniam, hodie Caieta. Virgil. 7. Æneid.

Tu quoque litoribus nostris Æneia nutrix

Æternam moriens famam Caieta disti.

Strabo lib. 5. τὰ γὰρ κῆλα πάντα καὶ ἀλτὰς οἱ Λάχονες πρὸς τὰ γορῶσιον. Omnes enim cavitates Caiætas appellarunt Lacones: non tamen negat ab Æneæ nutrice etiam dictam Caietam.

Seu filia Solis.] Sive es Circeis, hodie

Circelli, oppidum est Latii maritimum a Circe filia Solis denominatum.

Candidus Anxur.] Latii oppidum hodie Terracina, cujus aquæ sunt valde salutares: dicitur candidus vel a candore saxorum, vel a calce quæ conficitur ex lapidibus inde petitis. Neutrius generis reperitur apud Horatium sat. 5. lib. 1.

Impositum late saxis candentibus Anxur.

Gratum credimus.] hoc est, memoriam beneficii a te accepti: nam bello Vitelliano Domitianus adhuc puer cum patruo Sabino Capitolium pro viribus suis defenderat, incensum tamen postea restituit. Suetonius in Domitiano cap. 5. Vide etiam epig. 104. lib. 9.

Accipias.] Alii accipies; alii vero aspicias.

Galla credulitate.] Galli enim vera simplicitate boni sunt, atque hinc creduli. Strabo lib. 4. Ἄλλως δ' ἀπλοῦς ἔσ' ἡ κελώνες, supple φύλον Γαλλικόν. Cæterum Gallica gens ingenio simplici, ac nulla malignitate devincto.

Ad lectores
castum esse hunc librum. II.

MATRONÆ, puerique, virginesque,
Vobis pagina nostra dedicatur.
Tu, quem nequitia procacior
Delectant nimium, falesque nudi,
Lascivos lege quatuor libellos.
Quinctus cum domino liber jocetur,
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

INTERPRETATIO.

O Matrona, juvenes, & puella, noster libellus vobis dedicatur. Tu, cui nimis placent lascivia petulantiores, & nudi joci, evolve quatuor præcedentes li-

NOTÆ.

Ad lectores.] Alii de eodem.
Quem Germanicus.] Domitianus a devictis Germanis Germanici nomen assumpsit. Hunc vero librum tam verecundum & castum esse dicit poëta, ut ab Imperatore legi possit coram puella Cecropia,

bros petulantes. Quintus libellus ludent cum domino, quem Germanicus sine rubore evolvat, presente virgine Atheniensis.

hoc est, coram Minerva, quæ Athenis colebatur, quam & summo studio colebat Domitianus. Suetonius in Domitiano cap. 4. Alii interpretantur virginem Palladi sacram, quæ ritu Vestalium viveret.

Ad Domitianum

cui blanditur ob Germanorum legationem. III.

ACCOLA jam nostræ Degis, Germanice, ripæ,
A famulis Istri qui tibi venit aquis,
Lætus & attonitus, viso modo præside mundi,
Affatus comites dicitur esse suos:
Sors mea quam fratris melior: cui tam prope fas est
Cernere, tam longe quem colit ille Deum.

INTERPRETATIO.

O Germanice, Degis jam accola nostra ripa, qui te adiit ab undis Danubii subditis, hilaris & stupens, paulo ante conspecto moderatore orbis fertur allocutus suos socios: quanto sum felicior fratre meo: cum possim tam prope intueri Deum, quem ille veneratur tam procul.

NOTÆ.

Accola jam nostra.] hoc est, jam Tiberis accola; Romam enim venerat Degis accola sc. Danubii, qui nobis nunc subditus est. Ad Domitianum a Germania devicta dictum Germanicum, pacis faciendæ gratia legatum misit Decebalus Dacorum rex. Hæc refert Raderus ex fragmento Theodosii, unde tamen non constat quis Degis ille, vel Diegis fuerit. *Quem colit ille Deum.*] Domitianum nempe: eodem sensu Ovidius 2. de Ponto. *Felices illi, qui non simulachra, sed ipsos Quique deum coram corpora vera vident.*

In Myrtalen

vinosam mulierem. IV.

FOETERE multo Myrtale solet vino.
Sed fallat ut nos folia devorat lauri,
Merumque cauta fronde non aqua miscet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paulle, videris contra:
Dicas licebit, Myrtale bibit laurum.

INTERPRETATIO.

MYrtale consuevit male olere multo mero: at comedit frondes lauri ut decipiat nos, & callida temperat vinum fronde non aqua. *O Paulle, quoties conspexeris hanc tibi occurrere rubicundam venis inflatis: poteris dicere, Myrtale potavit laurum.*

NOTÆ.

Merumque cauta.] Lauri folia ebrietatem arcent: laurum ergo comedebat Myrtale, ut ebrietatem, simul & vini graveolentiam vitaret, lauri quippe vis potentior vini odorem obruit. *Alii cauta jungunt cum fronde. Judicet lector. Bibit laurum.*] Non Baccho, sed Apolline inflata est, cum lauro Phœbo sacra ebrietatem dissimularet Myrtale.

Ad Sextum

quem rogat, ut hos libros collocet inter alios: epigrammatum scriptores. V.

SEXTE, Palatinæ cultor facunde Minervæ;
Ingenio frueris qui propiore Dei.
Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,
Et secreta ducis pectora nosse licet.
Sit locus & nostris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedo, qua Marsus, quaque Catullus erit.
Et Capitolini cælestia carmina belli,
Grande cothurnati pone Maronis opus.

INTERPRETATIO.

O Diserte Sexte, cultor Minerva Palatina, qui penitus pervadis mentem Dei: nam tibi fas est notas habere primas cogitationes domini, & discere intimos sensus Imperatoris. Des etiam locum nostris libris aliqua parte qua collocabitur Pedo, qua Marsus, & qua Catullus. Et colloca divinos versus belli Capitolini juxta opus sublime cothurnati Virgilit.

NOTÆ.

Cultor Palatina.] Hic Sextus erat Domitiano a sacre religionis cultu, & a studiis ingenii, atque a consiliis secretioribus, epig. 3. supra jam Domitianum Deum vocavit. *Qua Pedo.*] De quo jam dictum epig. 77. lib. 2. Restat adhuc ex eo elegia ad Liviam de morte Drusi Neronis. De Marso etiam dictum epig. 71. & 77. lib. 2. cujus epigrammata apud antiquos summis laudibus fuerunt celebrata, teste Gyraldo dialogo 10. de historia poetica: Catullus vero fati est notus. *Et Capitolini.*] Puer adhuc Domitiano cum patruo Sabino a Vitellianis defendit. Suetonius 1. cap. in Domitiano. Illa propugnatio dicta est bellum Capitolinum postea descriptum ab ipso forte Domitiano, vel ab ipso Sexto, vel ab aliis, quorum carmina comparat cum Æneide Virgilit, atque eodem in loco reponenda esse dicit. Legunt alii *Ad Capitolini cælestia carmina belli.* pone, hoc est reponere, & colloca. *Cothurnati Maronis.*] Cothurnus genus fuit calceamenti tragicorum proprium, de quo epig. 20. lib. 3. Itaque cothurnatum Maronem dicit, propter gravitatem heroici ejus poematis.

Ad Musas

ut hunc librum commendent Parthenio. VI.

SI non est grave, nec nimis molestum,
Musæ, Parthenium rogate vestrum.
Sic te ferior & beata quondam.
Salvo Cæsare finiat senectus:
Et sis, invidia favente, felix.
Sic Burrus cito sentiat parentem,
Admittas timidam, brevemque chartam
Intra limina sanctioris aulae.
Nosti tempora tu Jovis sereni,
Cum fulget placidus suoque vultu;
Quo nil supplicibus solet negare.
Non est, quod metuas preces iniquas.
Nunquam grandia, nec molesta poscit,
Quæ cedro decorata, purpuraque
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris ista: sed teneto,
Sic tanquam nihil offeras, agasque.
Si novi dominum novem fororum,
Ultero purpureum petet libellum.

INTERPRETATIO.

Musa, si non displicet, nec nimis grave est, orate Parthenium vestrum his verbis. Sic tardior senecta, & felix quondam absolvat tuam vitam sospite Imperatore: & sis beatus suffragante invidia. Sic Burrus mox sapiat genitorem, excipias libellum pavidum, & exiguum intra limina aulae sanctioris. Tibi innotescunt tempora Jovis placidi, cum tranquillus micat & sua fronte, qua consuevit nihil

recusare rogantibus. Non est, quod timens obsecrationes injustas. Libellus, qui ornatus cedro & purpura adhaerens est nigris umbilicis, nunquam petit res immodicas, nec importunas. Nec obtuleris ista: at habeto praemanibus, sic velut nihil porrigas, & facias. Si novi dominum novem Musarum, sponte poscet librum ornatum purpura.

NOTÆ.

Parthenium.] Cultorem vestrum: Parthenius vero Domitiani cubiculo erat præpositus. Suetonius cap. 16. in Domit. de quo lib. 4. epig. 45. lib. 8. epig. 28. lib. 11. epig. 1.
Sic te ferior.] Oratio Musarum ad Parthenium.
Sic Burrus.] Parthenii filius indolis paternæ det specimen. Vide epig. 45. lib. 4.
Sanctioris aula.] hoc est, intromitte

in conclave Cæsaris, seu in intimam aulam, quam sanctam dicit, vel quod illic coleretur Minerva, vel quod Domitianus ipse vellet haberi Deus.

Jovis sereni.] Cæsaris Domitiani.
Suoque vultu.] Vultus quidem Domitiani venustus erat, teste Suetonio in Domit. cap. 18.

Nil supplicibus.] Initio enim omnes circa se largissime profecutus est. Sueton. cap. 9.

Crevit umbilicis.] De quibus dictum epig. 2. lib. 3. umbilici autem erant ornamenta vel ex osse, vel ex ebore, quæ extremis librorum partibus addebantur: significat poeta magna se non petere, sed contentum fore iis, quæ ultro do-

nabit Imperator.

Dominum novem fororum.] Domitianum intellige, qui, teste Suetonio cap. 2. in Domit. in primis poeticæ studium simulavit; Musas ergo colebat, imo ipsis imperabat, inquit poeta adulator.

Ad Vulcanum

de urbe instaurata. VII.

QUALITER Assyrios renovant incendia nidos;
Una decem quoties secula vixit avis:
Taliter exuta est veterem nova Roma senectam,
Et sumsit vultus præfidis ipsa sui.
Jam precor oblitus nostræ, Volcane, querelæ
Parce, sumus Martis turba, sed & Veneris.
Parce pater: sic Lemniacis lasciva catenis
Ignoscat conjux, & patienter amet.

INTERPRETATIO.

Quemadmodum flamma instaurat nidos Assyrios, quoties unica ales vixit mille annos: sic nova Roma deposuit antiquam senectutem, atque ipsa induit frontem juvenilem sui Imperatoris. O Volca-

ne, jam rogo oblitus nostræ querimoniam ignosce; ducimus quidem genus a Marte, sed a Venere quoque. Ignosce, o Pater; sic petulans uxor parcat Lemniacis catenis, & placide diligat te.

NOTÆ.

Qualiter Assyrios.] Urbem incendiis & ruinis vastatam, a Domitiano vero instauratam, confert poeta cum Phœnice, qui constructo in Assyria rogo, cremando se renovatur. Ovid. 15. Metam.

Vna est, qua reparat, seque ipsa resemnet ales.

Assyrii Phœnica vocant. Nec fruge, nec herbis,

Sed thuris lacrymis, & succo vivit amomi.

Hic ubi quinque sua complevit secula vita,

Ilicis in ramis, tremulaque cacumine palma,

Vnguibus, & duro nidum sibi construit ore,

Quo simul ac casias, & nardi lenis aristas,

Quassaque cum fulva substravit cinama myrrha,

Se superimponit, finitque in odoribus ævum.

De Phœnice fufe agit Tacitus lib. 6. An-

nalium. Sacrum soli id animal, & ore, ac distinctu pinnarum a cæteris avibus diversum, consentiunt qui formam ejus definire. De numero annorum varia traduntur, maxime vulgatum, quingentorum spatium. Sunt qui adseverent, mille quadringentos sexaginta unum Phœnicem vivere. Lege etiam Plinium lib. 10. cap. 2.

Et sumpsit vultus.] hoc est, Roma facta est venusta: vultus enim Domitiani venustus erat, ut diximus præcedenti epigrammate.

Oblitus nostræ.] Quæ inter te & nos Martis posteros intercessit. Alii legunt nota melius meo iudicio: hoc est, obliviscere querelam omnibus notam, quod scilicet Venerem tuam uxorem compresserit Mars, a quo genus suum repetunt Romani. Vulcanus est deus ignis.

Parce pater.] Vulcanum patrem appellat eo sensu, quo deos omnes patres hominum vocantur; etenim Vulcanus non est Romanorum pater, sed Mars.

Sic Lemniacis.] In Lemno insula Aegaei maris, hodie dicta *Stalimene*, catenas fabricavit Vulcanus, quibus Martem cum Venere in adulterio deprehensum illigavit. Hæc fabula satis nota. Sensus est: Venus injuriæ a te acceptæ obliviscatur, teque quamvis claudum & deformem patienter amet.

De Phaside,
qui se pro equite gerebat in theatro. VIII.

EDICTUM domini, Deique nostri,
Quo subsellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modo Phasis in theatro,
Phasis purpureis ruber lacernis:
Et jactat tumido superbus ore;
Tandem commodius licet sedere,
Nunc est reddita dignitas equestris,
Turba non premimur, nec inquinamur.
Hæc, & talia dum refert supinus,
Illas purpureas & arrogantes
Jussit surgere Lectius lacernas.

INTERPRETATIO.

*D*VM Phasis in theatro, Phasis ruber purpureis lacernis modo commendat edictum Domini, & Numinis nostri, quo sedes certius distinguuntur, atque ordines non permixti cum plebe assignati sunt equiti: atque arrogans gloriatur ore su-

perbo; tandem fas est sedere commodius, nunc dignitas, equestris est restituta, non urgemur multitudinc, nec sædamur. Dum supinus profert hæc & similia, Lectius inperavit surgere lacernas illas purpureas & superbas.

NOTÆ.

Edictum domini.] Domitiani. Suetonius in Domitiano cap. 13. *Dominus & Deus noster sic fieri jubet.* Domitianus ergo renovavit legem Rosciam, qua nulli in quatuordecim equitum subselliis sedere liceret, nisi illi qui haberet censum equestrum, quadraginta nempe festerium millia.

Subsellia.] quæ triplicis fuere generis, in primis sedebant Senatores, in secundis Equites, plebs vero occupabat tertia.

Et puros eques.] Scorsim a plebe ludos spectabant equites.

Phasis.] Libertus qui veste purpurea indutus erat, ut videretur eques. Lib. 4. epig. 2. Legimus Romanos, cum spectaculis adessent, vestibus candidis, imo

& nigris, hoc autem loco etiam rubris usos fuisse, unde colligere licet, nullam legem jussisse ut candida veste, quamvis solerent, uterentur. Augustus, teste Suetonio in Augusto cap. 40. prohibuerat ne quis in foro circove, nisi positus lacernis togatus consisteret: attamen diu non obtinuit.

Nunc est reddita] hoc est equites amissum bellis civilibus equestrum honorem tandem recuperarunt.

Nec inquinamur.] sordibus plebis.

Illas purpureas.] Metonymia est, id est designator Lectius, qui bene noverat Phasidem, jussit illum lacernis purpureis indutum loco cedere, atque ad plebem transire.

In Symmachum medicum. IX.

LANGUEBAM: sed tu comitatus protinus ad me
Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigere manus, Aquilone gelata.
Non habui febrem, Symmache: nunc habeo.

INTERPRETATIO.

*L*Accessebam: at subito, o Symmache, me convenisti comitatus centum discipulis. Centum manus gelata Aquilone me

attrectavere: non laboravi febre, o Symmache, nunc laboro.

NOTÆ.

Languebam.] Nondum plane æger eram, sed me tantum deficiebant vires. *Venisti centum.*] Poëta irridet Symmachum quandam medicum, qui cum suis auditoribus illum invisit: cum verò omnes illius arteriam manu gelata exploravissent, frigidissimo illo tactu febrem contraxisse se dicit.

Ad Regulam de fama poetarum posthuma. X.

ESSE quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
Et sua quod rarus tempora lector amat:
Hi sunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos semper ut illa novis:
Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram,
Et laudant Catuli Julia templa senes.
Ennius est lectus salvo tibi, Roma, Marone:
Et sua riserunt secula Mæonidem.
Rara coronato plausere theatra Menandro:
Norat Nafonem sola Corinna suum.
Vos tamen o nostri ne festinate libelli,
Si post fata venit gloria, non propero.

INTERPRETATIO.

*Q*uid causa dicam, cur æstimatio de negetur viventibus, & cur pauci lectores amantes sint sui seculi? O Regule, hæc scilicet natura est livoris, ut semper anteponat veteres novis. Sic immemores suum Ovidium. Vos itaque, o nostri licupimus umbram veteris porticus Pompeiana, & senes commendant adem Luce, non festino.

NOTÆ.

Regule.] De quo lib. 1. epig. 112. semper fastidio esse nova, antiqua vero pluris æstimari demonstrat poëta. Pompeii quærimus.] De portico Pompeii

dictum epig. 14. lib. 2. Sensus est: Porticus, atque ambulacra Domitiani licet pulcherrima, nos ingrati spernimus, antiquam vero Pompeii porticum præferimus, epig. 48. lib. 11.

Et laudant Catuli.] Lutatius Catulus Syllæ temporibus incensum Capitolium, & a Sylla restauratum dedicavit: cujus Lutatii Catuli nomen inter tanta Cæsarium opera usque ad Vitellium mansit. Tacitus lib. 3. Hist. Julia templa dixit, quia teste Dione lib. 43. decretum ut eraso Catuli nomine substitueretur Casaris. Quod decretum executioni mandatum negat Tacitus, cum Lutatii Catuli nomen ad Vitellium usque permanserit. Lipsius existimat inscriptum quidem Capitolio Julii Cæsaris nomen, & Catuli nomen erasum quidem, sed in hominum memoria hæsisse. Alii Julia templa interpretantur basilicam Cæsaris in foro Romano, a senibus laudari præ templis novis a Domitiano extructis. Alii vero Julia templa intelligunt adem Veneris a

Julio Cæsare adificatam. Tandem legunt alii *vilia templa* nimirum præ Capitolio a Domitiano instaurato. Vide Suetonium in Julio cap. 15. Valerium Maximum lib. 6. cap. 9.

Ennius.] Latinus poëta antiquus, cujus restant adhuc fragmenta.

Meonides.] dicitur Homerus, quod secundum aliquos in Mæonia regione Asiae patriam habuerit. Verum Plutarchus in Homeri vita dicit Mæonem Lydorum regem loco filii educavisse Homerum, atque inde Mæonidem fuisse dictum.

Menander.] qui græce scripsit plures comedias, de quo Gyraldus de historia poëtica dialogo 7.

Corinna.] Nomen fictum puellæ ab Ovidio adamatæ. Ipse Ovidius de se lib. 4. Tristium:

Noverat ingenium totam cantata per urbem

Nomine non vero dicta Corinna mihi.

De Stella

poëta, cujus carmina laudat. XI.

SARDONYCHAS, smaragdos, adamantas, jaspidas uno
Portat in articulo Stella, Severe, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies: inæd est hæc, puto, culta manus.

INTERPRETATIO.

O Severe, meus Stella gestat uno digito Sardonychias, smaragdos, adamantas, jaspidas. Reperies multas gemmas in digi-

tis, plures in versibus: illinc, opinor, hæc manus ornata est.

NOTÆ.

Smaragdos.] Hujus vocis mediam syllabam, quæ longa videtur, corripuit Græcorum exemplo, qui geminas mutas breves faciunt. Sic Theocritus Idyl. 17. brevem facit secundam syllabam ultimæ vocis in hoc versu:

Θαρηχθεῖς ἦν βοῶντι ἀνδραγαθὸς Ἀρπυγιάων
Thorace munitus invadens injuste boves Ægyptias.

Varias gemmarum species enumerat poëta, de quibus Plinius libro ultimo. De Stella dictum epig. 8. lib. 1.

In carmine gemmas.] Elegantiam atque ornamenta versuum appellat gemmas.

Inde est.] hoc est, Manus Stellæ non tam dicitur culta a gemmis, quam a versuum venustate & elegantia. Farnabius vero sic explicat: Gemmeis annulis ornatur, quod elegantias & lumina in carmine ponere sciat: & gemmas forte consequatur ab iis, quorum laudes celebrabat.

De eodem. XII.

Quod nutantia fronte pertinaci
Gestat pondera Masclion superbus,
Aut grandis Linus omnibus lacertis,
Septem quod pueros levat, vel octo:
Res non difficilis mihi videtur:
Uno cum digito, vel hoc, vel illo
Portet Stella meus decem puellas.

INTERPRETATIO.

Quod arrogans Masclion obfirmato capite portat vacillantia pondera, vel quod ingens Linus ambobus brachiis at-

collit septem pueros, vel octo; non existimo rem arduam, cum Stella meus hoc vel illo digito gestet decem puellas.

NOTÆ.

Fronte pertinaci.] Scriverius legit fronte pericata, & interpretatur contum, seu perticam stupendæ molis erectam in area frontis gestatam a Masclione.

Masclion, Linus.] viri duo maximis viribus præditi. Alii Masclion.

Decem puellas.] Lepide jocatur poëta in gemmis quas digito gestabat Stella. Varia est hujus loci interpretatio: hoc est, Cum Stella uno digito gestet decem

annulos a puellis donatos, totidem nempe puellarum pignora, vel pretium decem puellarum, ut intelligit Domitius. Sed meo judicio omnium optime Raderus intelligit decem annulos, in quorum singulis unius puellæ effigies esset inculpta; vel unum tantum annulum gemma ornatum, in qua expressæ viderentur decem puellarum imagines.

In Callistratum,

cui licet ditissimo præferri se debere probat. XIII.

SUM, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed non obscurus, nec male notus eques;
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, Hic est;
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit:
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ servit tibi gleba Syenes,
Tondet & innumeros Gallica Parma greges,
Hoc ego, tuque sumus: sed quod sum, non potes esse;
Tu quod es, e populo quilibet esse potest.

INTERPRETATIO.

O Callistrate, confiteor, sum inops & semper fui; at eques non ignobilis, nec ignotus: at multi legunt meos libros toto orbe, & aiunt, Hic est; & vivus assequor quod pauci post mortem: sed ades tua ful-

coërcet libertinas divitias: atque amplifundi Syenes Ægyptia sunt in tuo dominio, & Gallica Parma tibi tondet innumerabiles greges. Ego & tu sumus hoc; sed nequis esse quod sum: quilibet autem e populo potest esse quod tu es.

NOTÆ.

Callistrate.] Fuit is divitiarum amantissimus, quem irridet poeta.

Nec male notus.] Ingenio nempe fuit clarus: attamen equestrem censum quadringenta scilicet sestertium millia non possidebat, at jus sedendi inter equites fuerat illi concessum ex munere Cæsaris Domitiani, epig. 94. lib. 3.

vidit me Roma tribunum,

Et sedeo qua te suscitatur Oceanus.

De censu equestri clare Juvenalis sat. 14. versu 324.

Quodque cinis.] Sic eodem epig. lib. 3.

Ore legor multo, notumque per oppida nomen

Non expectato dat mihi fama rogo.

Ovidius lib. 4. Tristium eleg. 10.

Tu mihi, quod rarum est, vivo sublimi dedisti

Nomen, ab exequiis quod dare fama solet.

Libertinus.] Prope immensas interpre-

tare, quales possederunt liberti locupletissimi Narcissus & Pallas, Claudio regnante, & Crispinus etiam quem exagitat Juvenalis sat. 1. *Arca flagellat.*] opes quæ vix contineri possunt in arca. Hoc verbo jam usus est lib. 2. epig. 30.

Magnaque Niliaca.] Syene urbs Ægypti quondam nobilissima, epig. 87. lib. 1. glebam dixit pro fundo.

Gallica Parma.] urbs Gallia cisalpina ad Padum, ubi lana optima, epig. 43. lib. 2.

Vel quam seposito de grege Parma dedit.

Hoc ego.] Ego quidem sum inops, tu vero dives.

Non potes esse.] Non intelligit Martialis Calistratum a paupertate posse esse semper immunem, sed nobilem poetam illum evadere posse negat.

Quilibet e populo.] Ignarus enim, & quilibet ex plebe rem facere potest.

De Manneio

ejecto ex quatuordecim equitum subfelliis. XIV.

SEDERE primo solitus in gradu semper,
Tunc cum liceret occupare Manneius,
Bis excitatus, terque transtulit castra,
Et inter ipsas pene tertius sellas
Post Caiumque Luciumque confedit:
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
Oculoque ludos spectat indecens uno,
Et hinc miser dejectus in viam transit,
Subfelloque semifultus extremo,
Et male receptus altero genu, jactat
Equiti sedere: Lectioque se stare.

INTERPRETATIO.

Manneius consuetus semper sedere in primo gradu, tunc cum fas esset precipere locum, bis & ter suscitatus migravit loco, & tertius confedit fere inter ipsas sellas post Caium & Lucium: inde spectat capite aperto cucullo, atque indecore pro-

spicit spectacula uno oculo, & hinc infelix expulsus migrat in viam, & semifultus ultimo subfello, & male receptus altero genu, gloriatur sedere equiti: & se stare Lectio.

NOTÆ.

Cum liceret.] Ante legem theatrali a Domitiano revocatam, qua plebs ab Equitibus, Eques a Senatore secerneretur in

theatro, primi advenientes subfella prima occupabant.

Transtulit castra.] A designatore coa-

etus est sellam suam in locum remotiorem transferre: & hoc facete dicit transferre castra: sellas vero in theatrum inferre solebant Romani.

Post Caium, Luciumque.] Equites scilicet posuerat sellam suam Manneius in ipsis forte gradibus, ex quo loco licet tectus cucullo, & vix uno oculo ludos spectans, nihilominus agnitus a designatore fuit expulsus. De sellis in theatrum allatis Suetonius in Nerone cap. 26. Lipsius cap. 13. de amphitheatro dubitat an sic intelligendus sit hic versus, an sellæ fumendæ pro subfelliis graduum ipsorum.

In viam transit.] ad plebem. Via autem erat interstitium quoddam inter ordines & cuneos. Vide Lipsium de amphitheatro capite citato.

Jactat equiti.] Dimidia corporis parte sedebat Manneius velut eques, altera vero stabat, ut designatori Lectio obtemperaret, metuens ne & illinc expelleretur, ex quo Mannei situ risum captat Martialis. *Equiti sedere.*] Alii addunt *se*, sed contra legem carminis. Equiti sedet, hoc est velut eques: interpretes omnes sic explicant.

Ad Cæsarem Domitianum,
a se neminem offensum fuisse dicit. XV.

QUINCTUS nostrorum liber est, Auguste, jocorum:
Et queritur læsus carmine nemo meo.
Gaudet honorato, sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc profunt quamvis venerantia multos?
Non profunt sane, me tamen ista juvant.

INTERPRETATIO.

Auguste, quintus libellus continet nostros ludos, & nullus queritur offensus meis versibus. At multi lectores latantur nomine cohonestato, quibus fama non pe-

ritura donatur meo beneficio. Nihilominus quid hac proficiunt licet colentia multos? Non proficiunt quidem, attamen iis delector.

NOTÆ.

Et queritur læsus.] Ubi enim laudat aliquem, verum illius nomen ponit: at vero si improbos carpat, fictis nominibus uritur.

Gaudet honorato.] hoc est meis carminibus sempiternam nominis memoriam

multis conciliavi.

Quid tamen hæc.] Versus mei nullum quidem mihi fructum afferunt, sed tamen me delectant. Hoc idem repetit epigrammate sequenti.

Ad lectorem

cum quo conqueritur poëta laudari se tantum, nullo autem munere donari. XVI.

SERIA cum possim, quod delectantia malim, Scribere, tu caussa es, lector amice, mihi, Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma: Sed nescis, quanti stet mihi talis amor; Nam si falciferi defendere templa Tonantis, Sollicitisque velim vendere verba reis; Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas, Et fiet vario fordibus are sinus. At nunc conviva est, comessatorque libellus, Et tantum gratis pagina nostra placet: Sed non hac veteres contenti laude fuerunt, Cum minimum vati munus Alexis erat: Belle, inquis, dixi: satis est: laudabimur usque, Dissimulas? facies me, puto, caussidicum.

INTERPRETATIO.

O Amice lector, tu mihi caussa es, cur malim componere res jucundas, cum possim graves, qui evolvis, & canis meos versus tota Roma: at ignoras quanti mihi constet hac benevolentia. Nam si placeat tueri ades Tonantis falciferi, & vendere verba reis anxii: multi nauta ad me mittent metretas ex Hispania, & sinus sordescet pecunia varii generis. At meus

liber nunc vacat convivii & comessationibus, & nostra carmina jucunda sunt tantum gratuito: at antiqui non satis habuerunt hanc laudem, cum Alexis erat poëta minimum donum. Recte dixisti, ais: satis est. Laudibus perpetuis effremur, dissimulas? opinor, me efficias caussidicum.

NOTÆ.

Sed nescis.] O lector, ut meis versibus captam tuam benevolentiam, ad inopiam redigor, sed aliis ex studiis qua omitto, mercedem consequeretur amplissimam.

Nam si falciferi.] hoc est, si velim causas perorare in foro, juxta quod Saturno falcem gerenti dicatum erat tempus, teste Macrobio lib. 1. Saturn. cap. 8.

Vendere verba.] Causas agere. Metretas.] Metretam, amphoram, & cadum pro eodem genere mensura a Romanis usurpari Raderus contendit, & capere 48. sextarios existimat. Alii aliter.

Comessator.] Libri mei apti sunt tantum convivii, & comessationibus. Est autem comessatio, vel comissatio intem-

pestivum convivium, præsertim nocturnum & quidem post cœnam, cum non cibis tantum, sed & lascivie indulgerent veteres.

Et tantum gratis.] Juvenalis sat. 7. versu 81.

Gloria quantalibet quid erit, si gloria tantum est? epig. 4. lib. 11.

nescit sacculus ista meus.

Munus Alexis.] Puer eleganti forma Virgilio donatus a Mœcenate, vel Pollione, de quo ecloga 2. Virgilii.

Dissimulas.] Surdus es, nec vis intelligere me aliud poscere præter laudem. Vide epig. 26. infra.

Facies me.] Cum nihil dones, coges me mutare studia, & causas agere.

In Gellian

respuentem ordinis equestriis maritum. XVII.

DUM proavos, atavosque refers, & nomina magna Dum tibi noster eques sordida conditio est: Dum te posse negas nisi lato, Gellia, clavo Nubere: nupisti, Gellia, cistifero.

INTERPRETATIO.

Dum recenset proavos atque atavos, & nomina magna, dum fastidit equesitrem nostram ordinem: dum dicit te non posse nubere nisi lato clavo; O Gellia, nupisti cistifero.

NOTÆ.

Lato Gellia clavo.] hoc est, viro Senatorii ordinis, cujus insigne erat latus clavus, quem sic describit Budrus in Pandectis lib. 1. Ex dictis apparet, inquit, latus clavum tunicam fuisse purpura prætextam, latiore tunicâ vulgari, longioreque, ac distinctam, cui toga superinduebatur ut tunicâ. Tranquillus in Augusto 94. Sument virilem togam tunica lati clavi ex utraque parte resuta

ad pedes decidit. Cistifero.] Turnebus lib. 3. cap. 21. legit cistigero, quem pro contemptissimo & vilissimo homine poni existimat: erat autem cistifer Cybeles sacrificulus, qui ferebat cistulam, in qua erant quedam Cybeles arcana. Alii Judæum intelligunt, cujus, ut ait Juvenalis sat. 3. Cophinus, sænumque supellex.

Ad Quinctianum,

cui se excusat quod libros tantum miserit. XVIII.

QUOD tibi Decembri mense, quo volant mappæ, Gracilesque ligulæ, cereique, chartæque, Et acuta senibus testa cum Damascenis, Præter libellos vernulas nihil misi: Fortasse avarus videar, aut inhumanus. Odi dolosas munerum & malas arteis. Imitantur hamos dona: namque quis nescit, Avidum vorata decipi scarum musca? Quoties amico diviti nihil donat, O Quinctiane, liberalis est pauper.

INTERPRETATIO.

Orte existimer parvus, aut inurbanus; quod exceptis libris vernulis ad te nihil misi mense Decembri, quo mappæ circumferuntur, & ligulae tenues, & cerei, & charta, & acuta testa cum prunis Damascenis vestis. Fraudulenta &

improba artes donorum mihi odiosa sunt. Munera imitantur hamos: etenim quis ignorat, avidum scarum circumveniri hausta musca? O Quinctiane, quoties inops nihil dat amico locupletis, munificus est.

NOTÆ.

Volant mappa.] Quas patronis mittebant clientes, lib. 4. epig. 89.

Ligula.] Lingulam grammatici dicunt epig. 120. lib. 14. quam Gellius sic definit lib. 10. cap. 25. Existimo linguam veteres dixisse gladiolum oblongum in speciem linguæ factum. *Ligula* vero in calceis a ligando deducitur. *Ligula* est etiam apud Plinium lib. 20. cap. 5. genus mensuræ; hic autem puto sumendam esse pro gladiolo argenteo.

Cerei, chartaque.] Dona nimirum quæ mitti solebant epig. 10. & 11. lib. 14. *Cereis Saturnalibus muneri dabant humiliores potentioribus; quia candelis pauperes, locupletes cereis utebantur, Festus.*

Ad Cæsarem Domitianum,
quem laudibus adulatoriis extollit. XIX.

SI qua fides veri, præferri maxime, Cæsar,
Temporibus possunt secula nulla tuis.

Quando magis dignos licuit spectare triumphos?

Quando Palatini plus meruere dei?

Pulchrior & major quo sub duce Martia Roma?

Sub quo libertas principe tanta fuit?

Est tamen hoc vitium, sed non leve, sit licet unum:

Quod colit ingratas pauper amicitias.

Quis largitur opes veteri, fidoque sodali,

Aut quem prosequitur non alienus eques?

INTERPRETATIO.

SI credendum veritati, o maxime Cæsar, nulla secula possunt anteponi tuo avo. Quando fas fuit videre triumphos nobiliores? quando Numina Palatii plus merita sunt de nobis? quo sub Imperatore Martia Roma fuit major, atque or-

natio? sub quo principe fuit tanta libertas? nihilominus reperitur hoc vitium, at non parvi momenti, quamvis sit unum, quod inops observat ingratos amicos. Quis donat divitias veteri & fideli socio, vel quis dona accipit a vero equite?

NOTÆ.

Si qua fides veri.] Imo si qua fides adulationis.

Dignos triumphos.] In spectaculis nempe; nam de hostibus non retulit triumphos nisi indignos, ut colligere est ex Suetonio cap. 6. in Domitiano.

Quando Palatini.] hoc est quando Juno, Minerva, & Jupiter qui colebantur

in Palatio, plus de nobis meriti sunt, quam tu, o Cæsar? Alii aliter explicant: Quando majoribus culti fuerunt honoribus, quam nostro avo? Summo quippe studio Minervam in Palatio colebat Domitianus. Eligat lector.

Sub quo.] His verbis Domitiano blanditur poëta; nunquam enim minor fuerat

rat libertas, cum nemini de Republica sermones habere liceret.

Non alienus eques.] Triplex Romæ fuit equitum ordo: Alii enim stirpe sua & censu erant equites, & quidem veri equites: Alii qui equo stipendia mererent, atque opponebantur peditibus. Tertius denique equitum ordo sub Cæsaribus primum natus, quibus honoris causa in quatuordecim gradibus sedere licebat, in quo numero fuit noster poëta:

Lipius in amphitheatro cap. 14. Hoc vero loco *non alienus eques* stirpe & censu eques. Sensus est: Veri equites neminem prosequuntur donis. Alii aliter. Eques non alienus secundum Turnebum lib. 9. cap. 24. est ille quem dives aliquis censu equestri donatum equitem fecerit: hoc est quem patronum deducit, quem regem comitatur eques factus liberalitate ipsius regis seu patroni. Vide epig. 122. lib. 14.

Ad eundem,
ut cum alii non dent, det ipse. XX.

SATURNALITIÆ ligulam misisse selibræ,
Flammatave togæ scrupula tota decem,
Luxuria est, tumidique vocant hæc munera reges,
Qui crepet aureolos, forsitan unus erit.
Quatenus hi non sunt, esto tu, Cæsar, amicus.
Nulla ducis virtus dulcior esse potest.
Jam dudum tacito rides, Germanice, naso:
Utile quod non vis, do tibi consilium.

INTERPRETATIO.

Profusio est, misisse ligulam selibra Saturnalia, aut togam purpuream valentem decem scrupulis integris, & hæc appellantur dona a superbis dominis. Forse unus erit qui numeret aureolos. Tu, o

Cæsar, esto amicus, quandoquidem hi non sunt amici. Nulla virtus Imperatoris potest esse gratior largitate. O Germanice, jam pridem rides tacito naso: affero tibi consilium fructuosum, quod respis.

NOTÆ.

Saturnalia.] Ligula mensuræ genus est: hic videtur sumi ut supra epig. 18. pro gladiolo argenteo, qui constaret selibra argentea sane, ut in versu sequenti loquitur de toga, quæ constaret decem scrupulis: interpretes tamen sumunt pro mensura.

Flammatave.] Togam purpuream intelligit, a flammæ ardentis similitudine, qua micat purpura.

Decem scrupula.] Auri nempe; nam decem argenti scrupulis non emeris togam purpuream. Est autem scrupulum vicefima quarta pars uncie; in libra autem 12. erant uncie. De scrupulis jam dictum epig. 89. lib. 4.

Qui crepet aureolos.] Nummos aureos clientibus numeret; nam dum numerantur crepitu edunt. Alii hoc epigramma superiori adjungunt.

Ad Martialem
de agenda vita beata. XXI.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus,
Si disponere tempus otiosum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triste
Noscemus, nec imagines superbas.
Sed gestatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, virgo, thermæ;
Hæc essent loca semper, hi labores.
Nunc vivit sibi neuter heu, bonosque
Soles effugere, atque abire sentit,
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quisquam vivere cum sciat, moratur?

INTERPRETATIO.

O Dilecte Martialis, si mihi fas sit tecum
consumere dies tutos, si frui tempore
vacuo, & simul indulgere vera vita:
nec cognovissimus aulam, nec ades divi-
tum, nec caussas molestas, & forum mæ-
stum, nec fastosas imagines. At gestatio,
fabula, libri, campus, porticus, umbra,
virgo, therma, hæc perpetuo essent loca,
hæc occupationes. Neuter heu nunc sibi
vivit, atque intelligit elabi, atque efflue-
re dies felices, qui occidunt nobis, &
nobis numerantur. An quisquam cun-
ctatur vivere, cum norit quid sit vita
beata?

NOTÆ.

Si tecum.] Vide epig. 64. lib. 4. de
eodem Julio Martiali.

Et vera.] Lege epig. 16. lib. 1. &
epig. 90. lib. 2. vera vita apud nostrum
poëtam accipitur, pro eo tempore quo
indulgemus voluptatibus honestis, ut
jam dictum est supra.

Imagines superbas.] hoc est, non co-
leremus nobiles superbos, qui de longa
stemmatum, atque imaginum serie glo-
riantur, epig. 90. lib. 2.

*Atriaque immodicis arctat imagini-
bus.*

Gestatio.] Significat vectionem, qua
vel lectica, vel vehiculo feret; signifi-
cat quoque deambulationem arboribus

opacam, atque amœnam. Plinius jun.
lib. 2. epist. 17. *Gestatio buxo, aut rore
marino, ubi deficit buxus, ambitur.*

Virgo.] Aquam virginem intellige,
de qua lib. 6. epig. 42. & Marlianus
lib. 6. cap. 15. & Plinius lib. 31. cap. 3.

Bonosque.] Nempe ad vivendum hi-
lariter.

Et imputantur.] hoc est, alius dies
non redditur, pro eo quem inutiliter
absumpsisti, epig. 44. lib. 10.

*Gaudia tu differens, at non & stami-
na differt*

*Atropos, atque omnis scribitur ho-
ra tibi.*

De Apollonio
oblivioso. XXII.

QUINCTUM pro Decimo, pro Crasso, Regule, Macrum
Ante salutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque suo refalutat nomine, quantum
Cura, laborque potest! scripsit & edidicit.

INTERPRETATIO.

O Regule, Apollonius rhetor antea sa-
lutabat Quinctum pro Decimo, &
Macrum pro Crasso. Nunc salutatur utrum-
que suo nomine, quantum cura, & labor
prodest! scripsit, & edidicit.

NOTÆ.

Quinctum.] Apollonium rhetorem fa-
cere iridet, qui vel duo amicorum no-
mina tenere memoria nequirer.

Macrum.] Alii *Marcum* minus bene
meo iudicio: jocus est in nominibus ut
ostendat ineptiam Apollonii, qui contra-
ria, & secum prorsus pugnantia dicat.
Quantum cura.] Videtur alludere ad
illud Virgilio,
————— labor improbus omnia vincit.
Apollonius enim assiduo labore edidicit
duo amicorum nomina.

In Paullum

quem domi mane non repererat. XXIII.

MANE domi si te merui, voluique videre,
Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquilix.
Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ;
Qua videt antiquum rustica Flora Jovem.
Alta suburrani vincenda est semita clivi,
Et nunquam sicco fordida saxa gradu.
Vixque datur longas mulorum vincere mandras,
Quæque trahit multo marmora fune vides.
Illud adhuc gravius, quod te post mille labores,
Paulle, negat lassus janitor esse domi.
Exitus hic operis vani, togulæque madentis,
Vix tanti Paullum mane videre fuit.
Semper inhumanos habet officiosus amicos:
Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

INTERPRETATIO.

O Paulle, si meritus sum, atque opta-
vi mane videre te domi, tuæ Exquilia
a me distent longius. Sed habito prope pi-
lam Tiburtinam, qua agrestis Flora spe-
ctat Jovem veterem. Superanda est alta
semita clivi suburrani, & saxa cænosa
nunquam gradu sicco. Et vix licet sup-
rare longas mandras mulorum, & mar-
mora qua cernis trahi multis funibus.
Illud adhuc molestius, o Paulle, quod post
mille labores mihi defatigato janitor res-
pondet te non esse domi. Hic est eventus
laboris inanis, & togula madentis, vix
tanti fuit mane cernere Paullum. Officioso
semper sunt amici inofficiosi; nequis esse
meus dominus, nisi dormieris.

NOTÆ.

Si te merui.] hoc est, tua domus a mea longius distet, non recuso tamen te adire, si merear te domi reperire, & tibi salutem dicere: *si te legunt alii, nisi te*, id est, mihi etiam longius iter sit suscipiendum, nisi merear, & cupiam te videre. Eligat lector. Exquilias vero locus erat urbis valde distans a pila Tiburtina, ubi erat templum Floræ, unde Capitolium vetus prospiciebatur. Marlianus lib. 5. cap. 9. & 26.

Alta suburrani.] Ad montem Exquilium per suburbam ascendebatur.

Vincere mandras.] Ovium, boum, mulorum septa, & claustra mandræ proprie appellantur, hinc vero mandra significat longam mulorum seriem & multitudi-

nem. Juvenalis sat. 3.

stantis convitia mandra.

Quæque trahi.] Viarum impedimenta eleganter describit Juvenalis sat. 3.

Necat lasso.] Idem dixit epig. 5. lib. 2. *Togulaque madentis.*] Vel pluvia, vel sudore propter longitudinem itineris.

Vix tanti.] Vix suscipiendus esset tantus labor, etiam si certus essem te domi futurum, quam ergo moleste feram, post tot labores domi non reperire te, iudices velim.

Rex nisi.] Si cupis esse meus patronus seu dominus, dormi tantisper, donec salutatum te adveniam. His verbis innuit poeta Paullum summo mane exire, ut & ipse alios salutaret, epig. 18. lib. 2.

Ad Bassum

fictum equitem. XXIV.

HERBARUM fueras indutus, Basse, colores,
Jura theatralis dum siluere loci.

Quæ postquam placidi censoris cura renasci
Jussit, & Oceanum certior audit eques:

Non nisi vel cocco madida, vel murice tincta
Veste nites, & te sic dare verba putas.

Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ:

Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

INTERPRETATIO.

O Basse, indueras vestes herbei coloris, dum abrogata fuerunt leges loci theatralis: quas renovari postquam imperavit cura benigni censoris, & eques distinctus audit Oceanum: Non splendes nisi vesti-

mento perfuso cocco atque imbuto murice, & sic credis imponere designatori. O Basse, nulla lacerna valent quadringentis: aut meus Codrus esset eques præ omnibus.

NOTÆ.

Herbarum fueras.] Vestes virides intelligit poeta: legem vero theatralem, qua equites a plebe in amphitheatro distincti sunt, revocavit Domitianus, quem benignum cenforem vocat. Epig. 8. & 14. supra.

Veste nites.] ut videaris verus eques.

Quadringentorum.] Quamvis vestibus

purpureis sis indutus, illæ tamen non astimantur quadringentis millibus sestertium, quæ censum equestrem constituiebant.

Aut meus.] Licet enim pauperrimus, ut vidimus lib. 2. epig. 57. lacernam tamen coccineam posset sibi comparare. Legunt alii *Codrus*.

De Hermete

præstantissimo gladiatore. XXV.

HERMES Martia seculi voluptas,
Hermes omnibus eruditus armis,
Hermes & gladiator, & magister.
Hermes turba sui tremorque ludi.
Hermes, quem timet Ælius, sed unum.
Hermes, cui cadit Advolans, sed uni,
Hermes vincere nec ferire doctus,
Hermes supposititius sibi ipsi,
Hermes divitiæ locariorum,
Hermes cura, laborque ludiarum;
Hermes belligera superbus hasta,
Hermes æquoreo minax tridente,
Hermes casside languida timendus,
Hermes gloria Martis universi,
Hermes omnia solus, & ter unus.

INTERPRETATIO.

Hermes delicia Martia hujus temporis; Hermes doctus omni genere armorum; Hermes & gladiator & magister; Hermes perturbatio & terror sui ludi; Hermes, quem veretur Ælius, at solum; Hermes, a quo sternitur Advolans, at solo; Hermes sciens superare, nec percutiendo; Hermes qui sibi ipsi sufficit; Hermes divitiæ locariorum; Hermes amor & sollicitudo ludiarum; Hermes superbus hasta bellica; Hermes horrificus tridente marino; Hermes metuendus rete languenti; Hermes decus universi Martis; Hermes solus omnia, & ter unus.

NOTÆ.

Et gladiator.] Is nempe est qui in arena spectante populo pugnat. Magister vero gladiatorum Lanista dicitur, qui toti familiæ præest, illamque docet artem gladiatoriam.

Tremorque ludi.] quem arma gerentem reformidat omnis gladiatorum familia.

Quem timet Ælius.] Gladiator proximus ab Hermete.

Advolans.] alter gladiator nobilis.

Nec ferire.] Sic enim adversarium implicabat, ut sine ictu illum vinceret, vel qui victo adversario parcebat. Vulgata lectio sed ferire.

Supposititius.] Gladiatores supposititii erant ii qui defatigatis & victis aliis sufficerentur: Hermes vero pugnando nunquam defatigabatur, atque ita non indigebat supposititio.

Divitiæ locariorum.] Pauperes qui loca commoda in spectaculis a se occupata divitibus tarde venientibus locarent, locarii dicebantur.

Laborque ludiarum.] Uxores vel amicæ gladiatorum ludia dicebantur, quæ omnes Hermetem amabant, eumque salvum anxie cupiebant.

Superbus hasta.] Samnites ante pugnam vibrabant hastas, quos æmulabatur Hermes, atque ut plausum populi captaret, in prælusione hastam mirifice vibrabat.

Æquoreo minax.] Retiarius nimirum, qui adversus Myrmillonem reti & tridente utebatur. Juvenalis sat. 8.

movet ecce tridentem
Postquam vibrata pendentia retia
dextra

Nec quicquam effudit.

Armaturam retiarii expressam vide apud Lipsium lib. 2. Sat. cap. 8.

Hermes casside.] Hunc versum explicat Lipsius lib. 2. Sat. cap. 12. Martialem, inquit, de Andabata interpreter, ubi Hermetem gladiatorem attollit, & variis armis pugnacem facit: quid enim aliud sit languida illa cassis, quam hæc quæ tenebras & languidam caliginem inducit, quæ nempè tegebantur Andabata, qui cæcorum more pugnabant. Sic Lipsius. Sed forte intelligit poeta Hermetem fuisse etiam egregium Myrmillonem. In

Myrmillonis galea pictus erat piscis; unde cum retiarius esset vibraturus retis, aiebat, Non te peto, piscem peto. Hunc autem versum ita explico, nempè Hermetem fuisse tremendum, licet galea ejus esset remissa & veluti neglecta, id est *languida*, cum ageret partes Myrmillonis. Ergo erat minax cum moveret hastam, cum esset retiarius, & aliquando Myrmillo. Itaque solus obibat officia trium gladiatorum. Hinc liquet sensus ultimi versus.

De Chærestrate

expulso ex 14. subselliis propter paupertatem. XXVI.

QUADRINGENTA tibi non sunt, Chærestrate, surge.

Lectius ecce venit; sta, fuge, curre, late.

Ecquis, iô, revocat? discedentemque reducit?

Ecquis, iô, largas pandit amicus opes?

Quem chartis famæque damus, populisque loquendum,

Qui Stygios non vult totus adire lacus?

Hoc, rogo, non melius, quam rubro pulpita nimbo

Spargere, & effuso permaduisse croco?

Quam non sensuro dare quadringenta caballo,

Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?

O frustra locuples, o dissimulatore amice:

Hæc legis & laudas: quæ tibi fama perit?

INTERPRETATIO.

O Chærestrate, non habes quadringenta, surge, en Lectius advenit: sta, fuge, propera, deliresce. Ecquis, iô, retrahit, & reducit abeuntem? Ecquis, iô, amicus offert amplas divitias? Quem pradicandum tradimus chartis, & fama, & populis? Quis cupit non omni mori? Hoc,

quæso, nonne melius est quam irrigare pulpita pluvia rubra, & persuadi croco disperso? Quam donare quadringenta equo non sensuro, ut aureus nasus Scorpi splendat ubique? O nequamquam dives, o amice dissimulatore: evolvis hæc, & probas: quantum nomen perdis?

NOTÆ.

Quadringenta.] Census nempè equestris, de quo 67. lib. 14. & epig. 8. supra. *Lectius.*] Designator, qui ex quatuordecim gradibus expellebat equites censu requisito carentes.

Ecquis iô.] Conqueritur Martialis Chærestratum abeuntem a nemine revocari; hoc est a nullo divite censum equestrem illi suppeditari.

Quis Stygios.] Quis omni ex parte perire non vult, sed liberalitate nomen suum immortalitati mandari cupit?

Hoc, rogo.] Sensus est: Nonne præstaret pecunia famam emere, quam maximas impensas facere in res inanes?

Quam rubro.] Croco scilicet amphitheatrum spargere. Vide epig. 3. lib. Spect.

Quam non sensuro.] hoc est, quam

ponere statuas equo non sensuro.

Aureus.] Lib. 10. epig. 74.

Cum Scorpi una quindecim graves hora.

Ferventis auri victor afferat saccos.

Unde mirum videri non debet auream illi statuam positam fuisse: nasus per synecdochen sumitur pro tota statua. Legunt alii *Æreus ut Scorpi*, de quo dictum

epig. 67. lib. 4. & epig. 50. 53. lib. 3.

O frustra locuples.] Qui divitiis uti nescis, meæque paupertatis notitiam dissimulas. Legunt alii. *O dissimulatore amici.*

Quæ tibi.] Quantam famam tibi comparares, mihi divitias largitus, ut meis carminibus nomen tuum posteritati commendarem.

Ad Codrum,

quem mendicum vocaverat. XXVII.

QUOD alpha dixi, Codre, penulatorum,

Te nuper, aliqua cum jocarer in charta:

Si forte bilem movit hic tibi versus,

Dicas licebit beta me togatorum.

INTERPRETATIO.

O Codre, quod paucis ante diebus te vocavi alpha penulatorum, cum luderem in aliqua charta: si forte hoc car-

men tibi concitavit iracundiam, poteris me appellare beta togatorum.

NOTÆ.

Quod alpha.] Irridet Codrum, quem lib. 2. epig. 57. dixerat alpha penulatorum, hoc est mendicorum primum.

Dicas licebit.] Ut pares simus jam me voca beta togatorum, hoc est secundum inter egenos, qui togam ferebant.

In fictum equitem. XXVIII.

INGENIUM, studiumque, tibi moresque, genusque
Sunt equitis, fateor, cætera plebis habes.

Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,

Ut sedeas viso pallidus Oceano.

INTERPRETATIO.

Habes ingenium, & studium, & mores, & stirpem equitis, confiteor; in reliquis vero plebeius es. Non facis tanti

quatuordecim subsellia, ut pallidus sedens conspecto Oceano.

NOTÆ.

Sunt equitis, fateor.] Hoc per ironiam concedit Martialis. Aliter inscribit hoc epigramma Gronovius, *De non respondenti natalibus suis*, & explicat sic: Iste quicumque est non inferebat se equestri ordini; sed cum equestri loco natus esset, vitabat tamen quatuordecim ordines, propter deficientem censum.

Cætera plebis habes.] hoc est, non habes censum equestrem.

Bis septena.] Non ætimas tanti quatuordecim subsellia, ut paupertatis conscius in iis sedere audeas viso Oceano designatore, de quo epig. 95. lib. 3. & quatuordecim gradibus fuscè dictum epig. 8. & 14. supra.

In Mamercum
obtrectatorem. XXIX.

UT bene loquatur, sentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus possis:
Pietate fratres Curtios licet vincas,
Quiete Nervas, comitate Rufones,
Probitate Marcos, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, jocos Paullos.
Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forsitan esse tu credas:
Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

INTERPRETATIO.

O Aule, nullis moribus valeas consequi, ut Mamercus recte loquatur & cogitet. Quamvis pietate superes Curtios fratres, tranquillitate Nervas, affabilitate Rufones, integritate Marcos, æquitate Mauricos, eloquentia Regulos, salibus Paullos. Exedit omnia rubiginosis dentibus. Tu forte putes hominem malitiosum, ego puto esse infelicem, cui nullus arridet.

NOTÆ.

Sentiatque.] A persona Mamerci cuiusdam maledici occasionem caprat laudandi nobiles Romanorum familias, quarum cuiusque propriam quandam virtutem tribuit poëta. Alii lemma scribunt *ad Aulum*.
Fratres Curtios.] Alii *Curios*, sed repugnat legi hujus carminis; nam syllaba prima est brevis. Juvenalis sat. 2.
Qui Curios simulant, &c.
Attamen per ecstasin posset produci. Itaque iudicet lector.
Quiete Nervas.] Nervam, qui Domi-

tiano successit, intelligunt interpretes, cujus mite ingenium fuisse testatur Xiphilinus.
Comitate Rufones.] Alii *Drufones*, de quibus nihil reperi.
Mauricos.] Junii Maurici mentionem facit Plinius junior lib. 4. epist. 22.
Oratione Regulos.] Vide epig. 112. lib. 1. & epig. 16. lib. 4.
Ego esse miserum.] Vere quidem miser est, cui nihil placet, qui nullum amat, nec a quoquam amatur. Epig. 61. infra.

Ad Gelliam
mulierem deformem. XXX.

SI quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis,
Formosus septem, Marce, diebus eris.
Si non derides, si verum, lux mea, narras:
Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

INTERPRETATIO.

O Gellia, si quando ad me mittis leporem: **O** Marce, inquis, eris pulcher quam comedissti leporem, si profers veritatem: **O** Gellia, tu nunquam derides, si verum, lux mea,

NOTÆ.

NOTÆ.

Formosus.] Vulgi erat opinio, eum nempe per septem dies pulchrum fore, qui comedisset leporem. Plinius lib. 28. cap. 19. explicat, quis usus sit leporis mulieribus.
Edisti.] quia deformis es.

Ad Varronem

egregium poëtam, ut legat ejus libros. XXXI.

VARRO Sophocleo non inficiande cothurno,
Nec minus in Calabria suspiciende lyra,
Differ opus: nec te facundi scena Catulli
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoso non aspernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.
Commodius nisi forte tibi, potiusque videtur,
Saturnalities perdere, Varro, nuces.

INTERPRETATIO.

O Varro non amovende a cothurno Sophocleo, nec minus admirande in lyra Calabria, intermitte laborem: nec scena eloquentis Catulli te occupet, aut elegia capillis exornatis. At evolvet versus non contemnendos fumoso Decembri, qui ad te mittuntur mense suo. Nisi, o Varro, forte opportunius & gratius tibi videtur amittere nuces Saturnalities.

NOTÆ.

Varro Sophocleo.] Tragicum poëtam fuisse Varronem constat ex hoc epigrammate: dixit enim cothurnum Sophocleum, pro stilo tragico quo claruit Sophocles, de quo dictum est epig. 20. lib. 3.
In Calabria.] Per Calabram lyram alii intelligunt versus lyricos, quorum princeps Horatius Venusinus Calabriae vicinus, ut ipse testatur sat. 1. lib. 2.
— *Lucanus, an Appulus anceps.*
Alii vero intelligunt versus heroicos, quibus floruit Ennius Calaber, natus quippe Aletii, hodie Lecci. Iudicet lector.
Scena Catulli.] Mimos forte intelligit a Catullo scriptos. Juvenalis sat. 8.
— *clamosum ageres ut phasma Catulli.*
hoc est fabulam dictam phasma, id est spectrum, a Catullo mimographo scriptam. Raderus interpretatur suavitatem versusum Catulli, & amœnitatem, quæ omnes etiam Scenarum voluptates superet.
Cultis aut elegia.] Stilum cultum requirit elegia. Hinc cultus Tibullus dicitur.
Sed lege fumoso.] Hoc enim mense calet focus, & fumum mittit.
Qua tibi mense suo.] Hæc nempe epigrammata lato Decembri conveniunt, quo aguntur Saturnalia.
Saturnalities.] Nisi maxime ludere talis & perdere nuces. Sic maxime deprimit se Martialis, qui suorum versusum lectioni etiam præferendas nugatas censere videtur; aut potius ipsos nugatores carpit.

De ludo puerorum cum iuvenis. XXXII.

ADSPICE, quam placidis insultet turba iuvenis;
Et sua quam facilis pondera taurus amet,
Cornibus hic pendet summis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riget, non esset arena
Tutior, & possent fallere plana magis.
Nec trepidant gressus, sed de discrimine palmæ
Securus puer est, folicitumque pecus.

INTERPRETATIO.

Vide quam mansuetos in tauros insiliat agmen puerorum, & quam leni iuvenco placeant sua pondera? Hic suspensus est summis cornibus: ille errans currit per humeros, & vibrat arma per totum taurum. Sed immanitas immobilis torpet, arena non esset securior, & plana possent magis decipere. Nec incessus titubat, at puer est tutus de periculo victoria, pecus vero anxium.

NOTÆ.

Insultet turba.] puerorum nempe tauris infidentium.
Et in toto.] hoc est vibrat tela ex omnibus taurorum partibus.
At feritas.] Illi quippe tauri vel certe defatigati, vel potius erant cicures.
Et possent.] Alii & poterant.

Nec trepidant gressus.] hoc est, Taurus incedens figit pedem sine ulla trepidatione. Alii legunt *gestus*.
Solicitumque pecus.] hoc est, Pueri certi sunt de victoria; tauri vero timent ne victoriæ impedimentum afferant.

Ad Faustinum de Crispo
helluone. XXXIII.

QUADRANTEM Crispus tabulis, Faustine, supremis
Non dedit uxori: cui dedit ergo? sibi.

INTERPRETATIO.

O Faustine, Crispus suo testamento non donavit quadrantem conjugi. Cui ergo donavit? Sibi.

NOTÆ.

Quadrantem Crispus.] Nihil uxori coxerat.
Sibi.] hoc est ventri suo.

In Caussidicum
maledicum. XXXIV.

CARPERE caussidicus fertur mea carmina, qui sit,
Nescio. si sciero, væ tibi, caussidice.

INTERPRETATIO.

Caussidicus dicitur reprehendere meos versus; ignoro qui sit. Si didicero, væ tibi, o caussidice.

De Erotio
defuncta. XXXV.

HANC tibi Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam,
Oscula commendo, deliciasque meas.
Pallida nec nigras horrescat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigiosa canis.
Impletura fuit sextæ modo frigora brumæ,
Vixisset totidem ni minus illa dies;
Inter tam veteres ludat lasciva patronos,
Et nomen blæso garriat ore meum.
Mollia nec rigidus cespes tegat ossa, nec illi
Terra gravis fueris, non fuit illa tibi.

INTERPRETATIO.

O Fronto genitor tibi, & Flaccilla mater commendo hanc puellam basta, atque amores meos. Ne Erotium pallida formidet umbras nigras, atque ora portentosa canis inferni. Jamjamque impletura fuit sextum annum, nisi illa vixisset sex dies minus. Lasciva ludat inter tam veteres patronos, & garriat nomen meum ore balbutiente. Nec gleba dura tegat tenera ossa, nec illi ponderosa fueris, o tellus, non fuit illa tibi ponderosa.

NOTÆ.

Epitaphium.] Inscribunt alii de Erotio, alii addunt *puella*. Gronovius contendit corruptum esse hoc lemma, & scribendum, *Epitaphium Erotii ad Frontonem patrem*. Et primum verum sic explicat: Ego Flaccilla genitrix tibi, o Fronto pater, commendo nostrum Erotion, ita ut mater adhuc superstes defuncto marito commendet filiam. Sed hic sensus vix congruat cum sequente versu:
Inter tam veteres, &c.
Erotium & Erotion dicitur, ut apud Terentium Glycerion, & Glycerium. Alii primum distichon dividunt a sequenti, sed male meo iudicio; quod ipse coherens verborum sensus demonstrat. Defunctis ergo parentibus puellam vernulam suam commendat poëta, ut scilicet animam ejus benigne excipiant, illamque a larvis & monstris inferis tueantur.
Lasciva patronos.] hoc est, inter patrem & matrem antiquos defensores ludat in campis Elysiis.
Blæso ore.] Balbutiunt enim infantes.
Mollia nec rigidus.] Solennis fuit hæc bene precandi mortuis formula, *sit tibi terra levis*, tam a Græcis quam Latinis usurpata. Inde vero originem sumpsit, quod sepultos incantationibus esse obnoxios, quas hac pia prece amoveri, crederent veteres; terram autem incantatis gravem esse, nec facile animæ patere iter ad sepulchrum in parentalibus existimabant. Brissonius lib. i. de Formulis agit de his preceationibus.)

De Euclide
ficto equite. XXXVI.

CUM sibi redire de patruelibus fundis
Ducenta clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de suburbano:
Longumque pulchra stemma repetit a Leda,
Et fusciranti Lectio reluctatur;
Equiti superbo, nobili, locupleti,
Cecidit repente magna de sinu clavis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

INTERPRETATIO.

Cum Euclides coccinatus vociferatur se
percipere ducenta ex fundis patrueli-
bus, & plura ex suburbano Corinthio:
& ducit longum genus a formosa Leda,
& resistit Lectio expellenti illum; subita
magna clavis e sinu lapsa est equiti ar-
roganti, illustri, diviti. O Fabulle, nun-
quam clavis fuit improbior.

NOTÆ.

De patruelibus.] hoc est, ex fundis
relictis sibi a fratribus patruelibus du-
centa sesteria percipere se dicebat Eu-
clides. Legunt alii & forte melius Pa-
trensisibus. Patræ autem urbs erat ad si-
num Corinthiacum.

Coccinatus.] Vestis coccinea indutus
epig. 24. supra.

Corinthioque.] Atque ex agro qui
erat in suburbio Corinthi, quia Eucli-
des Corinthius fingitur.

A Leda.] Matre Castoris & Pollucis;
cujus satis nota historia.

Lectio.] Designatori, cujus munus erat
unicuique in teatro locum assignare.

De sinu clavis.] Quæ prodidit Eucli-
dem, ostenditque vel esse servum, qui
gestabat claves adium, vel saltem
egenum, qui famulum non haberet,
sed suæ domus clavem ipse gestare co-
geretur.

Ad Faustinum
de quodam dissimulatore. XXXVII.

LAUDATUS nostro quidam, Faustine, libello
Dissimulat, quasi nil debeat; impofuit.

INTERPRETATIO.

O Faustine, quidam celebratus nostro libro dissimulat, quasi nihil debeat; mi
deceperit.

NOTÆ.

Laudatus.] Suis verbis Romanos
celebrabat Martialis, ut ab illis munus
aliquid acciperet; hic vero, de quo lo-
quitur, finxit se nescire dandum esse
poëtæ præmium, atque ita spem ejus
defraudavit.

De Erotio puella
cujus mortem deflet, & ridet Pætum. XXXVIII.

PUELLA senibus dulcior mihi cyncis,
Aagna Galefi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior stagni:
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem;
Nivesque primas, liliumque non tactum;
Quæ crine vincit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitellam;
Fragravit ore quod rosarium Pæsti,
Quod Atticarum prima mella cerarum;
Quod succinorum rapta de manu gleba;
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis sciurus, & frequens phœnix:
Adhuc recenti tepet Erotion busto,
Quam pessimorum lex avara fatorum;
Sexta peregit hyeme, nec tamen tota;
Nostros amores, gaudiumque, lususque,
Et esse tristem me meus vetat Pætus:
Pectusque pulsans, pariter & comam vellens,
Deflere non te vernulæ pudet mortem?
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
Notam, superbam, nobilem, locupletem:
Quid esse nostro fortius potest Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

INTERPRETATIO.

Puella mihi suavior senibus cyncis,
tenerior aagna Galefi Phalantini, de-
licatior concha lacus Lucrini: cui nec
anteponas gemmas Erythraas, nec den-
tem elephantis modo politum, & primas
nives, & lilium illibatam; qua coma su-
perat vellus gregis Bætici, & nodos Rhe-
ni, atque auream nitellam; ore spiravit
idem quod rosa Pæstana, quod prima
mella cerarum Atticarum, quod gleba
electri extorta ex manu, cui collatus
pavo erat deformis, insuavis sciurus, &
phœnix creber: Erotium adhuc tepescit
busto recenti, quam consecit lex avara
fatorum improbissimorum sexto anno;
nec tamen absoluto, nostras delicias, &
laritiam, & ludos. Et meus Pætus pro-
hibet me lugere: & pectus tundens, si-
mul & evellens capillos, non erubescis lu-
gere interitum vernulæ? Ego, inquit, ex-
tuli uxorem cognitam, arrogantem, illu-
strem, divitem, & nihilominus respiro:
quid constantius esse potest nostro Pæto?
accepit ducenties, & tamen respirat.

NOTÆ.

Puella.] De qua jam dictum epig. 35.
supra: senes cynci eximio pollent can-
dore, & suavissime, ut multis placet,
ante mortem cantant.
Aagna Galefi.] Galefus est agri Taren-
tini fluvius, ubi multæ oves, quarum
M m iij

lana est nobilissima, epig. 43. lib. 2. Duce Phalanto restauratum & habitatum Tarentum. Ergo bene legitur Phalantini, non Phalanini.

Lucrini stagni.] Lacus ille est in Campania prope Baias.

Lapillos preferas.] Pretiosos nempe, hoc est, gemmas natas in mari rubro.

Batici gregis.] Oves Baticæ nativo colore rutilabant. Vide epig. 133. lib. 14. Batis fluvius in Hispania hodie Guadalquivir.

Rhenique nodos.] Germani enim Rheni accolæ crines in nodum colligebant, epig. 3. lib. Spect.

Nitellam.] Nitellæ sunt micæ pulve-

ris aurei inter arenas respersæ.

Rosarium Pæsti.] Rosæ Pæsti oppidi in Lucania hodie Pæsti, suavissimum emittentebant odorem. Lucania vero hodie dicitur principanté citeriore in regno Neapolitano. Attica regio abundat melle optimo.

Quod succinorum.] Electrum manutritum bene olet, epig. 64. lib. 3.

Frequens phoenix.] Erotium tam pulchra fuit, ut phoenix rarior videretur, de quo diximus, epig. 7. supra.

Ducenties.] Centena millia : argute irridet Pætum, qui tam ampla hereditate accepta læto animo uxoris mortem ferebat.

In Calliodorum,

quem negat esse equitem divisis bonis cum fratre. XXXIX.

CALLIODORUS habet censum. quis nescit? equestrem, Sexte : sed & fratrem Calliodorus habet.

Quadringenta secat, qui dicit *ὄρε μέρει*,

Uno credis equo posse sedere duos?

Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce molesto?

Non esset Pollux si tibi, Castor eras.

Unus, cum sitis duo, Calliodore, fedetis.

Surge : solœcissimum, Calliodore, facis.

Aut imitare genus Ledæ ; aut cum fratre sedere

Non potes : alternis, Calliodore, sede.

INTERPRETATIO.

O Sexte, est census equestris Calliodoro (quis ignorat?) sed & frater est Calliodoro : separat quadringenta, qui dicit, divide ficus, an putas duos posse sedere uno equo? quid tibi negotii cum fratre, quid cum importuno Polluce? si non haberes Pollucem, eras Castor. **O** Calliodore, unus sedetis, cum sitis duo. **O** Calliodore, surge : facis solœcissimum. Aut imitare filios Ledæ ; aut nequis sedere cum fratre. **O** Calliodore, sede alternatim.

NOTÆ.

Quadringenta.] Sestertia nempe quæ censum equestrem efficiunt. Calliodorus autem fratrem habebat cum quo dividenda erant illi quadringenta.

ὄρε μέρει.] hoc est, divide ficus. Proverbium hoc dicitur de his qui cum parvâ adierint hereditatem, eam tamen inter plures coheredes dividere coguntur.

Vno credis.] Calliodorus unâ cum fratre censum equestrem habebat : Ergo, inquit poëta, si ex censu communi estis equites, equo pariter communi sedere debetis, & communi subsellio, quod ridiculum est.

Non esset Pollux.] Pollux & Castor filii Ledæ ex Jove, quorum ille pugil, hic

vero eques, unde in nominibus facetus est poëta lusus.

Vnus cum.] Neque enim licet dicere, Unus sedetis ; & tamen deberet dici : hoc est, Unum tantum deberetis occupare subsellium, cum unum habeatis censum equestrem. Apage ergo, o Calliodore,

facis solœcissimum. Posset aliter interpungi, unus cum sitis : hoc est eques.

Aut imitare.] Pollux enim & Castor alternis diebus moriuntur & reviviscunt, nec unquam simul esse illis concessum est : Calliodorus pariter cum fratre simul eques esse nequibat.

In Charinum

sæpius mutantem testamentum. XLI.

SUPREMAS tibi tricies in anno Signanti tabulas, Charine, misi Hyblæis madidâs thymis placentas. Defeci : miserere jam, Charine. Signa rarius, aut semel fac illud, Mentitur tua quod subinde tussis. Excussi loculosque, sacculumque. Cræso divitior licet fuisset, Iro pauperior forem, Charine, Si conchem toties meam comesses.

INTERPRETATIO.

O Charine, tibi tricies in anno signanti testamentum misi liba uncta Hyblæis thymis. Exhaustus sum : O Charine, jam miserere. Signa rarius, aut semel fac id quod tua tussis mentitur identidem. Excussi crumenam & sacculum. Quamvis fuisset locupletior Cræso, o Charine, essem pauperior Iro, si toties comedisses meam conchem.

NOTÆ.

Hyblæis madidas.] Melle Siculo imbutas : Hybla mons Sicilia, ubi thymus vel thymum frutex nobilis, unde flores mellificiendi aptissimos decerpunt apes. Videtur poëta captatorem se fingere, quo argutius captatorum artes patefaciat.

Miserere.] id est morere, aut rarius scribere testamentum.

Mentitur tua.] Sæpius enim interitum tuum pollicita spem nostram defraudavit.

Cræso.] Lydia rex fuit ditissimus, cu-

jus nota est historia ex Herodoto.

Iro pauperior.] Fuit Irus homo pauperissimus, de quo Homerus Odyss. 6.

Si conchem.] Conchis fabæ genus, sive edulium ex faba. Juvenalis sat. 3.

Cujus conche tumes?

Sensus est : Si quoties signas testamentum, toties conchem tantum, non vero mellitas placentas misisset, ad extremam tamen paupertatem essem redactus.

Ad Artemidorum

rudem pictorem. XLI.

PINXISTI Venerem : colis, Artemidore, Minervam, Et miraris, opus displicuisse tuum?

INTERPRETATIO.

Pinxisti Venerem : O Artemidore, veneraris Minervam ; & obstupescis opus tuum injucundum fuisse.

NOTÆ.

Pinxisti Venerem.] Cui anteponebat unde mirum videri non debet, Veneri Minervam, quam coleret Artemidorus; deesse Veneres. Vide epig. 103. lib. 1.

In Didymum effœminatum. XLII.

SPADONE cum sis evirator fluxo,
Et concubino mollior Celenæo,
Quem sectus ululat matris Enthææ Gallus;
Theatra loqueris, & gradus, & edicta,
Trabeasque, & Idus, fibulasque, censusque:
Et pumicata pauperes manu monstras.
Sedere in equitum liceat an tibi scamnis,
Videbo, Didyme: non licet, maritorum.

INTERPRETATIO.

Cum sis effœminator molli spadone, & delicatior Celenæo concubino, quem vociferatur castratus Gallus sacerdos matris Cybeles, prædicat theatra, & gradus, & edicta, & trabeas, & Idus, & fibulas, & census: atque ostendis egenos manu laevi. Considerabo, an tibi fas sit sedere in subfelliis equitum: non fas est maritorum.

NOTÆ.

Et concubino.] Atyn intellige puerum a Cybele amatum. *Celena.*] urbs Phrygiæ, in qua natus est Atys.

Matris Enthææ.] hoc est Cybeles sacerdotes nempe suos in furorem vertentis.

Theatra loqueris.] hoc est, ore superbo sermonem facis de edictis Domitiani in theatro servandis, epig. 8. supra.

Trabeas.] De quibus Baysius de re vestiaria cap. 10. Vestes interpretare purpureas quas gestabant equites, cum Idibus Juliis, quo die victoriam olim reportaverant, coronati frondibus oleæ transveherentur initio pompæ factæ ab æde Martis. De hac pompa agit Dionysius Halic. lib. 6. Antiquitatum Rom.

& Valerius Maximus lib. 11. cap. 11.

Fibulasque.] Quas in trabea vel chlamyde gestabant equites ut nobilitatis insignia.

Et pumicata.] hoc est pumice polita manu per contemptum monstras pauperes.

Videbo.] An sis verus eques, si nempe designatores permiserint sedere te in quatuordecim subfelliis.

Non licet.] sedere in scamnis maritorum, quia spado es, vel effœminatus ut spado. Ordinem vero maritorum olim in theatro constituerat Augustus. Suetonius in Augusto cap. 44.

Amicis esse donandum. XLIII.

CALLIDUS effracta nummos fur auferet arca:
Prosternet patrios impia flamma Lares.
Debitor usuram pariter, fortemque negabit.
Non reddet sterilis semina jacta seges.
Dispensatorem fallax spoliabit amica:
Mercibus extructas obruet unda rates.
Extra fortunam est quidquid donatur amicis.
Quas dederis, solas semper habebis opes.

INTERPRETATIO.

Fur versutus abripiet nummos effracta arca: ignis impius prostigabit ades paternas. Debitor negabit scenus simul, & sortem. Ager sterilis non restituet semina commissa. Amica fraudulenta denudabit dispensatorem: aqua opprimit naves oneratas mercibus. Non est obnoxium fortune, quidquid datur amicis. Perpetuo possidebis solas divitias, quas donaveris.

NOTÆ.

Amicis esse.] Inscriptum alii Amicis quod datur, non perire.

Callidus effracta.] Partium enumeratione probat poeta divitias omnis generis casu perire posse, præter eas quæ donantur amicis.

Dispensatorem.] Servus nempe qui familiar rationes administrat, domini pecuniam amicæ donare potest.

Quas dederis.] Memores amici accepta beneficia reponunt.

De Thaide & Lecania,
quarum dentes irridet. XLIV.

THATS habet nigros, niveos Lecania, dentes.
Quæ ratio est? emtos hæc habet, illa suos.

INTERPRETATIO.

Thaidi nigri sunt dentes, candidi Lecania. Qua de causa? Hæc habet emptos, illa vero suos.

NOTÆ.

Thais habet.] De emtis dentibus lib. 1. epig. 73. & epig. 23. lib. 12. *Emptos hæc habet,* nimirum Lecania.

In Dentonem
helluonem. XLV.

QUID factum est, rogo, quid repente factum?
Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti,
Quis credat, quater ausus es negare.
Sed nec respicis, & fugis sequentem:
Quem thermis modo quærere, & theatris,
Et conclavibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore cœna,
Et major rapuit canem culina
Jam te: sed cito cognitum, & relictum,
Cum fastidierit popina dives,
Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

INTERPRETATIO.

*Q*uid contigit, quæso, quid subito contigit? O Dento, quis putet quod non dubitasti quater recusare mihi invitanti te ad cœnam? Sed nec respicis, & vitas sequentem: quem consueveras paulo ante requirere thermis & theatris, atque omnibus conclavibus. Ita se res habet: allestus es cœna pinguiore, & culina amplior jam attraxit te canem: at cum popina locuples fastidio te habuerit brevi cognitum & derelictum, redibis ad ossa veteris cœnæ.

NOTÆ.

Quid factum.] Facete irridet istum Dentonem, quater ad cœnam vocatus recusaverat, qui aliàs per totam urbem sequi poëtam solet. Jocum etiam quaerit Martialis a nomine Dentonis, quod videtur ex dentibus deduci. Vide epig. 14. lib. 2. Canem porro illum vocat, quod culinam unctiorem odoratus alliceretur, unctiore cœna.] Alii unctiore mensa.

In Bassam
mulierem deformem. XLVI.

DICIS formosam, dicis te, Bassa, puellam.
Istud quod non est, dicere Bassa solet.

INTERPRETATIO.

Bassa, te predicat pulchram & puellam. Bassa solet predicare hoc quod non est.

NOTÆ.

Bassa.] De qua jam dictum epig. 91. lib. 7.] *Istud quod non est.*] Alii istud quæ non est.

Ad Diadumenum
formosum. XLVII.

BASIA dum nolo, nisi quæ luctantia carpsit:
Et placet ira mihi plus tua, quam facies:
Ut te sæpe rogem, cedo, Diadumene, sæpe.
Consequor hoc, ut me nec timeas, nec ames.

INTERPRETATIO.

*D*um recuso oscula, nisi qua libavi te sæpe exorem. Sic hoc nanciscor, ut me coacta; & gratior est ira tua, quam nec metuas, nec diligas. vultus: O Diadumene, sæpe tibi cedo, ut

NOTÆ.

Cedo.] Alii Cædo. Epig. 65. lib. 3. de Diadumeno diximus.

De Philone
inope. XLVIII.

NUNQUAM se cœnasse domi Philo jurat, & hoc est,
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

INTERPRETATIO.

Philo jurat se nunquam cœnasse domi, & hoc est verum, nam non cœnat, quoties a nemine invitatus est.

NOTÆ.

Nunquam se.] Alii nusquam. Philo, inquit poëta, non cœnat quidem domi, cum non habeat unde cœnet.

De Encolpo
Pudentis puero qui ex voto capillos fecuit. XLIX.

QUID non cogit amor? fecuit nolente capillos
Encolpus domino, nec prohibente tamen.
Permisit, flevitque Pudens. sic cessit habenis
Audaci questus de Phaëtonte pater.
Talis raptus Hylas, talis deprensus Achilles
Deposuit gaudens, matre dolente, comas.
Sed tu nec propera, brevibus nec crede capillis;
Tarda que pro tanto munere, barba veni.

INTERPRETATIO.

Ad quid non impellit amor? Encolpus totondit crines invito hero, nec tante tamen. Pudens concessit, & lacrymatus est. Sic genitor tradidit habenas conquestus de tenerario Phaëtonte. Talis Hylas raptus, talis agnitus Achilles lacus abjecit capillos mœrente genitrice. At tu, o barba, nec festina, nec crede crinibus brevibus; & sera cresce tanti doni gratia.

NOTÆ.

Encolpus domino.] Vide epig. 32. lib. 1. Phœbo capillos suos voverat iste puer, si quando Pudens sams dominus primipilus fieret, nunc exolvit votum domino primipilarem dignitatem adepto.

Sic cessit.] Sic invito animo Phœbus permisit Phaëtoni suum currum moderari : nota hæc fabula ex Ovidio.

Talis raptus.] Hercules monuerat Hy-lam ne iret aquatum, attamen petenti puero recusare nequivit, unde raptus

est a Nymphis, epig. 19. lib. 3. Alii aliter explicant.

Talis deprensus.] Nota Achillis historia, qui ab Ulysse apud Lycomedem deprensus Trojam profectus est lugente Thetide, ut pote sciente quod fatum maneret Achillem.

Levibus nec crede.] Ex eo quod breves capillos habeat Encolpus, ne credas, o barba, illum jam virum evasisse : delicati pueri comas tondebant anno 17.

Ad Labienum calvum. L.

VIDISSEM modo forte cum sedentem
Solum te, Labiene : tres putavi,
Calvæ me numerus tuæ fefellit,
Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli,
Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, nec ullus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc cum prandia misit Imperator,
Cum panariolis tribus redisti.
Talem Geryonem fuisse credo.
Vites cenfeo porticum Philippi,
Si te viderit Hercules, peristi.

INTERPRETATIO.

O Labiene, cum forte paulo ante te spectassem solum sedentem : existima- vi tres, numerus tua calvæ me decepit, habes ex hac & illa parte crines, quales nec possint ornare puerum. Caput nudum est in medio, nec ullus pilus spectatur in-

longa area. Hic error te juvit mense Decembri ; tunc cum Imperator misit prandia : reversus es cum tribus panariolis. Existimo Geryonem fuisse tibi similem. Moneo ut fugias porticum Philippi : si Hercules te aspexerit, occidisti.

NOTÆ.

Tres putavi.] Tempora Labieni erant capillata, medium vero caput erat glabrum ; atque ita tria fuisse capita face- te dicit, epig. 83. lib. 10.

Quales nec.] Etiam si ad ornandum pueri caput paucissimi requirantur.

In longa area.] hoc est, in summa calva.

Decembri.] hoc est, saturnalibus, quibus ultro citroque dona mittebantur.

Cum prandia.] Tunc enim Domitia- nus opsonia plebi distribuabat, unus au-

tem Labienus cum trium hominum spe- ciem referret, tres quoque sportulas re- ferre debuit.

Talem Geryonem.] Qui triceps victus est ab Hercule. Hæc nota historia, de qua iterum infra epig. 66.

Porticum.] Ubi erat Herculis statua. Jocus elegans quæsitus a calva Labieni ; ut enim Domitianus erravit in sportulis distribuendis, uni tibi tres largitus, ita errans Hercules te pro Geryone inyadet.

In Charopinum

coenæ captatorem importunum. LI.

COENO domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi,
Protinus ingentes sunt inimicitia ;
Meque petis stricto medium transfigere ferro,
Si nostrum sine te scis caluisse focum.
Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit ?
Improbius nihil est hac, Charopine, gula :
Define jam nostram, precor, observare culinam,
Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

INTERPRETATIO.

O Charopine, quoties coeno domi, nisi te invitari, statim graves inimicitia intercedunt ; & quaris me transadigere educito gladio, si novisti caluisse nostrum focum sine te. Nec igitur mihi permitte-

tur semel fecisse furtum ? O Charopine, nihil pejus est hac helluatione : jam cessa speculari nostram culinam, & meus coquus aliquando te circumveniat.

NOTÆ.

Si nostrum.] hoc est, si scis me do- mi coenasse, te non vocato.

Nec semel.] id est, non licebit mihi vel semel domi coenare te inscio ?

Ad Rufum

de cauffidico inurbano. LII.

HIC qui libellis prægravem gerit lævam,
Notariorum quem premit chorus lævis,
Qui codicillis hinc & inde prolatis,
Epistolisque commodat gravem vultum
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque ;
Exprimere, Rufe, fidiculæ licet cogant,
Ave Latinum, χαιπε non potest Græcum.
Si fingere me istud putas, salutemus.

INTERPRETATIO.

Hic qui gestat sinistram onustam li- bellis, quem circumdat mollis coro- na notariorum, qui accommodat grave supercilium epistolis, & codicillis hinc & hinc oblatis, par Catoni, & Ciceroni,

& Bruto ; O Rufe, quamvis fidicula cogant, nequit proferre ave latinum, nec χαιπε græcum. Si credis a me excogitari istud, salutemus illum.

NOTÆ.

Prægravem gerit.] Libellos vel suppli- ces, vel accusatorios palam ferebat in-

via hic cauffidicus, ut negotiorum suo- rum multitudinem populo ostentaret.

De notario vide lib. 14. epig. 208. *Levis male levis* propter legem carminis.

Qui codicillis.] hoc est, qui attente, & sublato supercilio aures præbet codicillis. Sunt autem codicilli, parvi quidam & breves codices, in quibus veteres supremas suas voluntates scribebant, non adhibitis iis solennitatibus, quæ in testamentis requirebantur. Porro codices erant tabulæ lignæ unde codicilli dicti, in quibus scribebant veteres.

Similis Catoni.] Non humanitate quidem, aut moribus, sed negotiorum multitudine & gravitate. Cato, Tullius, & Brutus percussor Cæsaris, viri sunt no-

tissimi.

Fidicula.] Adeo inurbanus est, ut nec tormentis cruciatus possit adduci ad reddendam salutem vel Græce, vel Latine. Raderus aliter: hoc est, inquit, adeo imperitus est hic caussidicus, ut ave Latini quidem proferre possit, græcum vero nequeat *χαίρει*, id est, ave. Eligat lector. Fidiculæ quæ in tormentis numerantur, inquit Turnebus lib. 4. cap. 3. mihi videntur lascivia quadam joci nomen invenisse, quod ut in fidibus nervi, item quoque ut nervi hinc & inde multis funibus homines distendebantur, sed & illa machina funes multos ut nervos habebat.

In Postumum

passim commemorantem sua beneficia. LIII.

QUÆ mihi præstiteris memini, semperque tenebo:
Cur igitur taceo, Postume? tu loqueris.

Incipio quoties alicui tua dona referre,

Protinus exclamat, Dixerat ipse mihi.

Non belle quædam faciunt duo, sufficit unus

Huic operi. si vis, ut loquar, ipse tace.

Crede mihi, quamvis ingentia, Postume, dones,

Auctoris pereunt garrulitate sui.

INTERPRETATIO.

Recordor eorum qua in me contuleris, & recordabor in æternum: cur ergo sileo, o Postume? quia tu loqueris. Quoties exordior narrare alicui tua munera, statim exclamat, Ipse mihi narraverat.

Quadam non sunt convenienter a duobus, unus par est huic operi: si placet, ut loquar, ipse tace. O Postume, crede mihi, licet des ingentia, intereunt loquacitate sui auctoris.

NOTÆ.

Tu loqueris.] Lege Senecam lib. 2. de beneficiis cap. 10. & 11. dantem oportet oblivisci, inquit poëta, meminisse vero solum accipientem.

Quamvis ingentia dones.] Alii;

Quamvis ingentia, Postume, dona. Pereunt.] Beneficia enim a se collata commemoranti nulla amplius gratia debetur.

Ad Bassum

vilem poëtam. LIV.

COLCHIDA quid scribis, quid scribis, amice, Thyesten?
Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andromache?
Materia est, mihi crede, tuis aprissima chartis
Deucalion, vel, si non placet hic, Phaëton.

INTERPRETATIO.

O Amice, quid componis fabulam Medæ & Thyestæ? O Basse, quid Niobæ aut Andromachæ tibi materia est? Mihi crede, Deucalion est argumentum convenientissimum tuis scriptis; aut, si hic non arridet, Phaëton.

NOTÆ.

Colchida.] Colchis, hodie *Mengrellia*, patria Medæ pro qua sumitur: ejus vero historia sicut & Thyestæ satis nota. Epig. 45. lib. 3. & Andromachæ uxoris Hæctoris ex Seneca & Euripide: Niobæ in saxum conversæ ex Ovidio lib. 6. Metam. Poëta carpit hunc Bassum, qui argumentum suis versibus conveniens non numeret: argutissime autem dicit Deucalionem & Phaëtonem materiam esse idoneam malo poëtæ; atque ita indicat carmina Bassi vel aquis vel flammis esse digna. Deucalion fuit tempore

diluvii, & illum ponit pro diluvio: Phaëton flammis periit, pro quibus hoc loco usurpatur. Simile est epigramma in Anthologia lib. 2. *eis Ζωφάφως.*

Quid tibi vel Niobæ.] Legunt alii, *Quid tibi vel Niobæ, Basse, vel Andromachæ?*

& subintelligendum, *scriptio est:* hoc est, quid scribis Niobæ, &c. Sic apud Plautum in Aulularia,

Quid tibi meam tactio est?

hoc est, *Quid meam tangis?* Judicet lector.

De rhetore oblivioso LV.

EXTEMPORALIS factus est meus rhetor:
Calpurnium non scripsit, & salutavit.

INTERPRETATIO.

Extemporalis evasit meus rhetor: non scripsit Calpurnium, & salutavit.

NOTÆ.

Extemporalis.] Poëta irridet Apollonium rhetorem, de quo supra epig. 22. qui adeo infelicis erat memoriæ, ut nomina eorum, quos erat salutaturus, scriberet, ut ea memoriter edisceret: jam

vero tantum exercitatione profectum fecerat, ut ex tempore aliquem nominare posset, cū nomen ejus antea non scripserat.

De Aquila
portante Jovem. LVI.

Dic mihi quem portes, volucrum regina? Tonantem?
Nulla manu quare fulmina gestat? amat?
Quo calet igne deus? pueri, cur mitis aperto
Respicis ore Jovem? de Ganymede loquor.

INTERPRETATIO.

O Avium regina, dic mihi quem feras? tur Deus? Pueri. Cur lenis respicis Jovem?
Jovem: cur nulla fulmina gerit. ma-
nu? Amore captus est: qua flamma uri-

NOTÆ.

De aquila.] Inscribunt alii, Cum aquila portante Jovem dialogismus.
Dic mihi.] Per se patet hoc epigram-

Ad Lupum
solicitem de filio erudiendo. LVII.

Cui tradas, Lupe, filium magistro
Quæris sollicitus, diuque tentas:
Omnes grammaticosque rhetorasque,
Devites, moneo: nihil sit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis,
Famæ Rutilium suæ relinquat:
Si versus facit, abdicet poetam.
Artes dicere vult pecuniosas?
Fac, discat citharædus, aut choraulæ.
Si duri puer ingenium videtur,
Præconem facias, vel architectum.

INTERPRETATIO.

O Lupe, anxius perquiris cui præceptori
committas filium, & diu periculum
facis: Suadeo ut fugias omnes gramma-
ticos & rhetoras: non legat libros Cicero-
nis aut Virgilii, non curet existimationem

NOTÆ.

Diuque tentas.] Alii,
Quæris sollicitus diu, rogasque.
Scribitur sollicitus atque sollicitus.
Omnes grammaticos.] Hoc Lupo con-
Rutilii: si componit carmina, averte
illum a poetâ: An cupit discere artes qua-
stuosas? Da operam evadat citharædus aut
choraulæ. Si puer videtur mentis stupida,
efficias illum præconem aut architectum.

Suetonius in Augusto cap. 89.

Fac discat citharædus.] Græcus dicendi
modus: hoc est, discat fieri citharædus.
Choraules is est qui tibiam in choro in-
stat: citharædi vero & choraulæ ars tunc
summo fuit in pretio. Sic poeta acute
carpit mores sui temporis.

Si duri puer.] Architectus sane inge-
nio valere debet, & multis semper lau-
dibus fuit celebrata architectura. Sed hoc
invidiose dicit Martialis, quod plus ar-
chitectis & præconibus, quam viris doctis
& poetis faverent Romani.

Ad Cinnam,
quem dominum vocabat. LVIII.

Cum voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpe etiam servum sic refaluto meum.

INTERPRETATIO.

O Cinna, cum te appello dominum, noli te efferre: sic quoque crebro saluto meum
servum.

NOTÆ.

Noli tibi.] Alii *nolo*, minus bene.
Cinnam dominum assentatorie vocabat
poeta, cum aliquid ab eo impetrare vel-

Ad Postumum
de percipiendis voluptatibus sine mora. LIX.

Cras te victurum, cras dicis, Postume, semper:
Dic mihi cras istud, Postume, quando venit?
Quam longe cras istud, ubi est, aut unde petendum?
Numquid apud Parthos, Armeniosque latet?
Jam cras istud habet Priami vel Nestoris annos,
Cras istud quanti dic mihi possit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Postume, seruum est;
Ille sapit, quisquis, Postume, vixit heri.

INTERPRETATIO.

O Postume, perpetuo prædicas cras te
fruiturum vita: O Postume, dic mihi
quando illucescit istud cras? quam procul
est cras istud, ubi est, aut unde accersen-
dum? Num delitescit apud Parthos &
Armenios? Iam cras istud habet annos

NOTÆ.

Cras te.] Idem est argumentum epig.
16. lib. 1. Voluptates nempe sine mora
esse percipiendas. Ludit poeta in fre-

quenti repetitione istius *cras*.
Apud Parthos.] Parthia Asia regio,
quam hodie vocant alii *Arach*, alii *Cha-*

vasan. Armēnia duplex: major hodie *Turcomania*; minor hodie, secundum aliquos, *Anaduole*; secundum alios, *Pegian*.
interponens annos Nestoris vel Priami affecutus es, quorum atas & historia omnibus nota est.
Ille sapit.] Idem dixit epig. 16. lib. 1.

Iam cras istud.] Moram vitæ hilarit

Ad Stellam

cui parva munera miserat. LX.

QUOD non argentum, quod non tibi misimus aurum,
Hoc facimus causa, Stella diserte, tua:
Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti;
Fictilibus nostris exoneratus eris.

INTERPRETATIO.

O Stella facunde, quod ad te non misimus argentum nec aurum, hoc facimus in tuam gratiam. Quisquis donavit

ingentia, cupit ad se remitti ingentia: fictilia nostra te levabunt onere.

NOTÆ.

Quod non.] hoc est, Ad te mitto parva munera, ut facile, si volueris, par pari referas: odit enim poeta, ut ipse dicit epig. 18. hoc libro,
Exoneratus.] Liberatus eris onere ad me munera remittendi, cum nostra vasa fictilia parvi sint momenti.

Dolosas munerum & malas artes.

Ad detractorem

cui famam denegat. LXI.

ALLATRES licet usque nos, & usque,
Et gannitibus improbis laceffas:
Certum est hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiscunque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, miser necesse est;
Non deerunt tamen hac in urbe forsan
Unus, vel duo, tresve, quatuorve,
Pellem rodere qui velint caninam,
Nos hac a scabie tenemus ungues.

INTERPRETATIO.

Quamvis allatres nos semper, & semper provocos perfidiosis gannitibus: ratum est tibi recusare hanc existimationem, quam jamdiu quaris in meis libris, ut qualitercunque sis notus per orbem. Cur enim aliquis noverit te vixisse? **O**

arumnose, oportet te mori incognitum. Nihilominus hac in urbe forte reperientur unus, vel duo, aut tres, aut quatuor, quibus placeat rodere pellem caninam. Nos cohibemus ungues ab hac scabie.

NOTÆ.

Gannitibus.] hoc est, maledictis & convitiis.

Pellem rodere.] hoc est, qui velint te canem infectari maledictis; invidi quippe & maledici canibus comparantur. Horatius epodon 6.

Quid immerentes hospites vexas, canis Ignavus adversum lupos?

Nos hac a scabie.] A libidine maledicendi me cohibebo, nec unquam meis in versibus legetur nomen tuum, unde famam qualemcunque colligeres.

In Marianum,

quem imprudentiæ accusat. LXII.

CRISPULUS iste quis est, uxori semper adhæret
Qui, Mariane, tuæ? Crispulus iste quis est
Nescio quid dominæ teneram qui garrit in aurem;
Et sellam cubito dexteriore premit:
Per cujus digitos currit levis annulus omnes:
Crura gerit nullo qui violata pilo?
Nil mihi respondes? uxoris res agit, inquis,
Iste meæ: sane certus, & asper homo est,
Procuratorem vultu qui præferat ipso:
Acrior hoc Chius non erit Aufidius.
O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini,
Te successurum, credo ego, Panniculo.
Res uxoris agit? res nullas Crispulus iste:
Res non uxoris, res agit iste tuas.

INTERPRETATIO.

O Mariane, quis est iste Crispulus qui semper adhærescit tuae conjugis? quis est iste Crispulus qui susurrat in teneram aurem dominæ nescio quid, & incumbit cathedra cubito dexteriore, per cujus omnes digitos fluit levis annulus, cujus crura non sunt polluta ullo pilo? Nihilne mihi respondes? Iste, ais, administrat negotia mea conjugis: expertus quidem &

gravis est homo; qui fronte ipsa exprimat procuratorem: Chius Aufidius non erit asperior hoc Crispulo. **O** Mariane, quam merebaris colaphos Latini, ego puto te occupaturum locum Panniculi. Procuratne negotia uxoris? Iste Crispulus nulla procurat negotia: iste non curat res uxoris, sed tuas.

NOTÆ.

Crispulus.] Poëta irridet Marianum, qui inepte crederet, quendam Crispulum, hoc est mollem, & capillis crispis juvenem uxoris suæ esse procuratorem.

Qui violata pilo.] Cujus crura lævia sunt, & depilata.

Sane certus.] hoc est eruditus, quem nulla ratio rei gerendæ fallit.

Non erit Aufidius.] Mœchus notissimus ex Juvenalis satyra 9. versu 25. Senfus est: Aufidius Chius non esset procurator gravior, nec certior hoc Crispulo.

Alapis latini.] **O** digne, inquit Farnabius, qui in spectaculis theatralibus risum moveas alaparum contumeliis exceptus, non secus ac Panniculus mimus, a Latino mœchi partes agente cæsus, epig. 72. lib. 2.

Os tibi præcisum, quanto non ipse Lurtinus

Vilia Panniculi percutit ora sono.
Res agit iste tuas.] Mœchus quippe mariti partes sustinet.

Ad hospites
quibus hortos offert sine supellectili. LXIII.

JURE tuo nostris maneat licet hospes in hortis:
Si potes in nudo ponere membra solo:
Aut si portatur tecum tibi magna supellex:
Nam mea jam digitum sustulit hospitibus.
Nulla tegit fractos, nec inanis culcitra lectos:
Putris & abrupta fascia recte jacet.
Sit tamen hospitium nobis commune duobus;
Emi hortos, plus est: instrue tu, minus est.

I N T E R P R E T A T I O.

O Hospes, potes pro jure tuo commorari in nostris hortis, si potes recumbere in terra nuda: vel si tecum fertur magna supellex: mea enim jam sustulit digitum hospitibus. Nulla culcitra nec detrिता operit cubilia fracta: & instita putrida jacet fune disrupto. Nihilominus diversorium commune sit nobis ambobus; mercatius sum hortos, plus est: tu adorna, minus est.

N O T Æ.

Nam mea.] hoc est, mea supellex consumpta est frequenti hospitio. Metaphora est petita a gladiatoribus, qui cum essent victi digitum tollebant in signum victoriæ adversario concessæ. *Mea supellex sustulit digitum hospitibus*, hoc est victa est, atque attrita ab hospitibus. Vel forte hæc metaphora petitur a licitationibus in quibus, teste Festo, in ver-

bo *manceps* digito sublato emptorem se aliquis profitebatur. Et sensus erit: Mea supellex emta est ab aliis hospitibus, id est, alii hospites supellectilem meam tanquam a se emtam consumpserunt. Eligat lector.

Putris & abrupta.] Fasciæ lecti seu institæ humi demissæ sunt, ruptis nempse funibus quibus sulciebantur.

Ad Ponticum
scriptorem ineptum. LXIV.

QUID sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?
Sic me sollicitus, Pontice, sæpe rogas,
Admiror, stupeo: nihil est perfectius illis,
Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc sentis? inquis, faciat tibi sic bene Cæsar,
Sic Capitolinus Jupiter, immo tibi.

I N T E R P R E T A T I O.

O Marce, quid censetis, ais, de nostris scriptis? O Pontice, crebro anxius sis me interrogas. Admiror, stupeo: nihil est elegantius illis, Regulus ipse primas dat tua solertia. Hocne censetis? ais, sic utaris propitio Cæsare, sic Iove Capitolino, imo tu.

N O T Æ.

Quid sentis.] Ponticum deridet, cujus versus nonnunquam laudabat, ut ipsi blandiretur, licet pessimos judicaret. *Regulus.*] Caufidicus celebris de quo

epig. 13. lib. 1.

Faciat tibi sic.] Sic particula sæpe usurpatur in precationibus. Ponticus precatur ut sic Jupiter bene faciat Martia-

li, ut de ejus scriptis bene senserat.

Imo tibi.] Precationem Pontico regerit poeta: mala enim erat, cum male sensisset de Pontici versibus.

Ad suos ministros,
genialiter esse vivendum, cum moriendum sit. LXV.

SEXTANTES, Calliste, duos infunde Falerni:
Tu super æstivas, Alcine, funde nives.
Pinguetcat nimio madidus mihi crinis amomo,
Lassenturque rosis tempora futilibus.
Jam vicina jubent nos vivere Mausolea:
Cum doceant, ipsos posse perire deos.

I N T E R P R E T A T I O.

O Calliste, infunde duos sextantes Falerni: tu Alcine super Falernum funde nives æstivas. Capillus madens amomo pinguescat mihi, & tempora defatigentur rosis consutis. Iam propinqua monumenta hortantur nos indulgere genio: cum argumento sint posse mori ipsos deos.

N O T Æ.

Sextantes.] Sextans est sexta pars assis, atque ita duabus uncis constat: cum de mensuris agitur, duos continet cyathos.

Tu super.] hoc est, aquam gelidam e nivibus expressam funde. Alii legunt *solve.*

Pinguetcat.] Unguentis madidi, & floribus coronati convivabantur veteres. *Amomo*, hoc est unguenta ex amomo arbore odorifera expresso: rosas vero *futiles* dixit pro corona ex rosis facta, & consuta.

Iam vicina.] hoc est, sepulchrum Augusti ad similitudinem Mausolei ab Artemisia extructi, de quo epig. 1. lib. Spect. nos invitat ad voluptates alacriter percipiendas. Legunt alii *Tam vicina*, quod sepulchrum Augusti proximum esset ei loco, in quo potabat Martiali. *Vivere* hic est voluptatibus indulgere, & epig. 16. lib. 1. epig. 59. lib. 2.

Ipsos deos.] Cæsares intellige, quos tanquam deos colebat populus.

Ad Cæsarem

Domitianum, cuius spectacula commendat. LXVI.

ASTRA, polumque dedit, quamvis obstante noverca,
Alcidæ, Nemeæ terror, & arcas Aper.
Et castigatum Libycæ ceroma palæstræ:
Et gravis in Siculo pulvere fusus Eryx:
Sylvarumque tremor, tacita qui fraude solebat
Ducere nec rectas Cacus in antra boves.
Ista tuæ, Cæsar, quota pars spectatur arenæ?
Dat majora novus prælia mane dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monstro?
Quot tua Mænalios collocat hasta fues?
Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi,
Est tibi, qui possit vincere Geryonem.
Sæpe licet Graiæ numeretur bellua Lernæ,
Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis cælum tantis, Auguste, dederunt
Alcidæ cito dii, sed tibi fero dabunt.

INTERPRETATIO.

Hercules licet noverca impediante affectus est sidera & cælum propter victum leonem terrorem Nemeæ, atque aprum Arcadia: & punitum ceroma palæstra Africa; atque Erycem gravem prostratum in pulvere Siculo: & Cacus tremorem sylvarum, qui latentibus dolis solebat ducere boves aversas in speluncas. Ista, o Cæsar, quota portio est tua arenæ, lux nova mane exhibet majora certami-

na. Quot pondera procumbunt graviora monstro Nemeæo? quot fues Mænalios sternit tua hasta? si triplex certamen pastoris Iberi renovetur, habes eum qui valeat superare Geryonem. Quamvis crebro prædicetur bellua Lernæ Arcadia, quomodo Hydra pestifera potest comparari feris Nili? O Auguste, dii pro tantis meritis celeriter donaverunt Herculem cælo, at te donabunt tarde.

NOTÆ.

Obstante noverca.] Junone quæ ode-
rat Alcmenam Amphitryonis uxorem,
Jovis pellicem, & Herculis matrem.

Nemeæ terror.] In Nemeæa sylva Ar-
golidis leo, in Arcadia vero aper Mæ-
nælius interfectus est ab Hercule. Vide
epig. 27. lib. Spect.

Libycæ ceroma.] Antæum intellige,
pro quo per metonymiam dixit ceroma,
id est unguentum ex oleo, pulvere, &
cera mixtum, quo ungebantur athletæ.
Libycæ palæstræ: in Lybia enim cum
Antæo pugnavit Hercules, cuius certame
fufus describit Lucanus lib. 4.

Fusus Eryx.] Veneris filius castuum

certamine in Sicilia victus est ab Her-
cule.

Cacus.] Vulcani filius, latro insignis,
qui boves in antrum suum cauda retro
traxerat, ne earum vestigia deprehen-
derentur. Hoc modo bovem Herculi ra-
puerat, a quo deprehensus in Albano
monte interfectus est. Virg. 8. Æneid.

Ista.] Omnia nempe Herculis facta,
o Cæsar, cum tuis spectaculis collata
quotam partem efficiunt?

Mane dies.] Mane cum bestiis pugna-
bant gladiatores, post meridiem vero
inter se. Seneca epist. 7. Mane leoni-
bus & ursis homines, meridie spectatori-

bus suis obijciuntur. Interfectores inter-
fecturis jubentur obijci, & victorem in
aliam detinent cadem, &c.

Collocat hasta.] Epig. 15. lib. Spect.
dixit poeta,

longo porrexit vulnere pardum.
Ex hoc versu, & duobus sequentibus
colligunt interpretes hoc epigramma re-
ferri ad Carpophorum, de quo lib. Spect.
epig. 27. & Domitiano tribuit quicquid
venator ejus Carpophorus facit.

Pastoris Iberi.] Geryonis nempe trici-
pitis victi ab Hercule in Hispania.

Est tibi.] Carpophorus nimirum.

Bellua Lernæ.] Lernæ est Achaia lo-
cus, & palus in qua erat hydra novis
capitibus in locum abscissorum renascen-
tibus perniciofa, quam tamen domuit
Hercules.

Niliacis feris.] Crocodilos intellige,
qui in spectaculis exhibitæ interficieban-
tur, cum quibus ipsam hydram confe-
rendam esse negat poeta.

Sed tibi fero.] Majora sunt tua gesta
Herculis factis, atque dignior es cælo,
quo tamen tarde donaberis, ut diu rem-
publicam administres.

In Pontilianum
inurbanum. LXVII.

SÆPE salutatus, nunquam prior ipse salutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

INTERPRETATIO.

Crebro salutatus, nunquam ipse salutas prior: O Pontiliane, sic erit æternum vale.

NOTÆ.

O Pontiliane.] quem poeta ut inurbanum
& agrestem hominem carpit, qui
neminem unquam ipse prior salutaret.

Sic erit.] Sic solebant antiqui salutare
mortuos. Virgilius:

—salve mi maxime Palla,
Æternumque vale.

Sensus est: Te in posterum mortuum
existimabo, cum omnis in te mortua sit
humanitas.

De hirundine
quæ hyeme in Africam non avolarat. LXVIII.

HIBERNOS peterent solito cum more recessus
Atthides, in nidis una remansit avis.
Deprendere nefas ad tempora verna reversæ,
Et profugam volucres diripere suæ.
Sero dedit pœnas, discerpi noxia matet
Debuerat: sed tunc, cum laceravit Itym.

INTERPRETATIO.

*Cum hirundines more solito peterent
hyemalia receptacula, una volucris re-
mansit in nidis. Primo vere reversæ agno-
verunt scelus, atque aves sua speciei*

*discerperunt fugitivam. Tarde pœnita est,
nefanda mater dilanianda erat: at tunc,
cum dilaniavit Itym.*

NOTÆ.

Atthides.] Sic hirundines dictæ sunt a
Progne Pandionis regis Atticæ filia, quæ

in hirundinem fuit conversa. Ovidius
6. Metam.

Deprendere nefas.] Nefas vocat, quod ista hirundo ab aliarum more desciverit, nec cum reliquis avolârit.

Noxia mater.] Progne in hirundinem conversa tunc, inquit, fuit discerpenda,

cum Itym suum filium dilaniatum Te-
reo marito apposuit comedendum, ob-
stupratam ab illo Philomelam suam so-
rorem.

Ad Lesbiam

cujus flavam comam vituperat. LXIX.

A RCTOA de gente comam tibi, Lesbia, misi:
Ut scires quanto sit tua flava magis.

INTERPRETATIO.

O Lesbia, ad te misi casariam ex septentrionali natione, ut cognosceres quanto tua sit magis flava.

NOTÆ.

Arctoa de gente.] Ex Germania, quæ est sub Arcto ad Septentrionem: Germani vero flavam comam alunt, at Romæ nigram alebant matronæ, flavam meretrices. Sic Poëta Lesbiæ impudicitiam ostendit, quæ flavos crines affectaret.

Juvenalis de Messalina sat. 6. versu 121.
Et nigrum flavo crimem abscondente galero
Intravit calidum veteri centone lupanar.

In Marcum Antonium

Ciceronis interfectorem. LXX.

A NTONI Phario nil objecture Photino,
Et levius tabula quam Cicerone nocens:
Quid gladium, demens, Romana stringis in ora?
Hoc admisisset nec Catilina nefas.
Impius infando miles corrumpitur auro:
Et tantis opibus vox tacet una tibi.
Quid profunt sacra pretiosa silentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

INTERPRETATIO.

O Antoni nihil oppositum Photino Ægyptio, & minus nocens tota proscriptionum tabula quam uno Cicerone: O insane, quid educis enssem in ora Romanorum? Nec ipse Catilina fecisset hoc sce-

lus. Impius miles corrumpitur improbo auro: & tanta pecunia vox una silet tibi. Quid juvant cara silentia sacra linguæ? Omnes incipient loqui pro Cicerone.

NOTÆ.

Antoni.] Nota est Antonii triumviri historia, qui multos cives Romanos proscriptione durante interfici jussit, sce-

lus tamen minus alios omnes interficiens, quam unum Ciceronem opprimens admisit: Photinus Ægyptius Pompeium magnum

magnum jussu Ptolemæi occidit.

Romana stringis.] Ultimam vocalem vocis præcedentis brevem produxit propter duas consonantes sequentis dictionis. Sic Virgilius:

— date tela, scandite muros.

Romana in ora.] hoc est in Ciceronem. Unde epig. 65. lib. 3. de eodem Cicerone:

Hoc tibi, Roma, caput, cum loquereris, erat.

Nec Catilina.] Notus ex Salustii historia.

Miles corrumpitur.] percussor Ciceronis.

Pretiosa.] hoc est, Magno pretio silentium frustra emisti, o Antoni, cum totus populus dicat, quod jam tacet Cicerone, epig. 82. lib. 2.

De Syrisco
decoctore. LXXI.

I NFUSUM sibi nuper a patrono
Plenum maxime centies Syriscus
In sellariolis vagus popinis
Circa balnea quatuor peregit.
O quanta est gula, centies comesse!
Quanto major adhuc, nec accubare!

INTERPRETATIO.

SYRISCUS errans in sellariolis popinis circum quatuor balnea consumpsit centies laxum nuper sibi donatum a patrono. O

quanta est belluatio decoxisse centies & quanto major adhuc non-accumbere!

NOTÆ.

Plenum centies.] Centena scilicet sestertium millia integra. Syriscus itaque manumissus dictam summam a patrono acceperat, quam breviter consumpsit in popinis sellariolis, quæ tabernæ erant in quibus ganeones non accumbendo, ut

mos erat honestorum virorum, sed sedendo ventri indulgebant.

Circa balnea quatuor.] Thermas Neronianas, Grylli, Titi, & Agrippæ, ut putant interpretes.

Ad Faustinum

quem vocat in agrum Trebulanum. LXXII.

H UMIDA qua gelidas summittit Trebula valles,
Er viridis Cancri mensibus alget ager;
Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
Et domus Æolio semper amica Noto,
Te, Faustine, vocant, longas his exige messes.
Collibus, hibernum jam tibi Tibur erit.

INTERPRETATIO.

UBi uda Trebula deprimit frigidas valles, atque ager virens friget mensibus Cancri; rura nunquam violata Cleonæo leone, & villa semper objecta Austro

Æolio te invitat, o Faustine: his collibus age longos dies æstivos, jam frueris Tibure hyemis tempore.

NOTÆ.

Trebula.] vicus aut oppidum in Sabinis æstate frigidissimum.

Cancer mensibus.] Mense scilicet Julio, quo Cancer signum cœleste fervet & mense Augusto, quo Leo ardet; Cleonæus dictus, quia prope Cleonæ oppidum Peloponnesi leonem inter astra deinde relatum interfecit Hercules.

Notus.] ventus meridians pluviosus, Æolius autem dicitur, quod in ditione Æoli sint venti.

Hibernum.] hoc est, Trebulanus ager adeo frigidus est, ut æstate non jam frigidus Tibure, sed Trebula mansurus sit. Vide epig. 57. 60. & 62. lib. 4.

De origine Bacchi. LXXIII.

QUI potuit Bacchi matrem dixisse tonantem,
Ille potest Semelen dicere, Rufe, patrem.

INTERPRETATIO.

CVi licuit vocare Iovem matrem Bacchi, illi licet, o Rufe, vocare Semelen patrem.

NOTÆ.

Qui potuit.] *Βαχχος* a Græcis dictus est Bacchus, hoc est habens duas matres. Semelen nempe Cadmi filiam, & Jovem ex cuius femore natus esse dicitur. Hæc nota est fabula.

Potest Semelen.] Nam ut Jupiter vir & tamen mater, ita Semele licet foemina potest dici pater; aut si hoc absurdum, erit & illud.

Ad Theodorum
ineptum scriptorem. LXXIV.

NON donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna causa est,
Dones tu mihi ne tuos libellos.

INTERPRETATIO.

O Theodore, mirarisne cur non dem tibi meos libros toties roganti atque ex- *stulanti? Magna causa est, ne tu mihi des tuos libellos.*

NOTÆ.

Non donem.] Per se patet hoc epigramma, cui simile plane est epigramma 2. lib. 7.

De Pompeio & filiis. LXXV.

POMPEIOS juvenes Asia, atque Europa, sed ipsum
Terra tegit Libyes, si tamen ulla tegit.
Quid mirum toto si spargitur orbe? jacere
Uno non poterat tanta ruina loco.

INTERPRETATIO.

Asia atque Europa condunt Pompeios juvenes, at terra Libya condit ipsum Pompeium, si tamen illa condit. Quid mirum si diffunditur per universum mundum? Tanta ruina nequibat jacere uno loco.

NOTÆ.

Asia atque Europa.] Nobile elogium Pompeii & filiorum. Cneius Pompeii magni filius periit in Hispania a Cesare victus ad urbem *Mundam*: Sextus vero a militibus Antonii *Mileti* interceptus in Asia interiit: Pompeius pater in Africa ad Pelusium occisus est, de cuius morte jam dictum epig. 65. lib. 3.
Si tamen ulla tegit.] Non constat enim

sepultum fuisse Pompeium, ut patet ex hoc disticho:

Marmoreo in tumulo Licinus jacet, at Cato parvo,

Pompeius nullo, quis putat esse deos?

Toto orbe.] hoc est in tribus orbis partibus tunc cognitis, de quibus Pompeius magnus triumpharat, teste Cicerone pro lege Manilia.

Ad Quintum
mœchum. LXXVI.

QUÆ legis causa nupsit tibi Lælia, Quinte,
Uxorem potes hanc dicere legitimam?

INTERPRETATIO.

O Quinte, potesne vocare legitimam uxorem Læliam, qua tibi nupsit propter legem?

NOTÆ.

Quæ legis causa.] Legem Juliam in adulteros revocavit Domitianus, de qua Juvenalis sat. 2.

— qui tunc leges revocabat *amayas.*

Lælia ergo adultera Quinto mœcho

nupsit, ne puniretur. Legitima uxor dicitur quæ secundum leges nubit: in quo verbo ludit poeta, cum metu legis Juliae nupsisset adultera hæc Lælia, quæ legi obsecuta aliquo modo uxor legitima videri poterat lege epig. 7. lib. 6.

Ad Cinnam
pauperem. LXXVII.

PROFECIT pote Mithridates sæpe veneno,
Toxica ne possent sæva nocere tibi.
Tu quoque cavisti cœnando tam male semper,
Ne posses unquam, Cinna, perire fame.

INTERPRETATIO.

Sæpe hausto veneno consecutus est Mithridates, ne virus crudele posset obesse tibi. Tu etiam, o Cinna, cœnando sem- *per tam male, providisti ne posses unquam necari fame.*

NOTÆ.

[*Profecit pot.*] Plinius lib. 25. cap. 2. *Vni ei (Mithridati) excogitatum quoti- die venenum bibere, præsumptis remediis, ut consuetudine ipsa innoxium fieret. Primo inventa genera antidoti, ex quibus unum etiam nomen ejus retinet. Illius inventum autumant sanguinem anatum Ponticarum miscere antidotis, quoniam veneno viverent. De eo agit etiam Gellius lib. 17. cap. 16.*

Ad Marullum
assentatorem. LXXVIII.

NARRATUR belle quidam dixisse, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

INTERPRETATIO.

O Marulle, quidam refertur lepide dixisse, qui dixit te instillare oleum in auriculam.

NOTÆ.

[*Qui te ferre.*] Assentatores enim dum potentioribus blandiuntur, in eorum aures oleum infundere videntur. Alii aliter explicant hoc adagium, & legunt *in auricula*, ut sit sensus: Marullum rigida & supina aure fuisse, id est omnia averfantem & fastidientem aliorum dicta. Sic *epig. 42. lib. 6.*

Non attendis, & aure me supina

Iamdudum quasi negligenter audis. Metaphora ducta a gestu eorum, quibus aliquid in aurem infusum est; &, ne effluat, aurem supinant. Qui loqui non posset, apud antiquos dicebatur oleum ore gestare: ita qui nihil audit, videtur oleum ferre in auricula. Vel poeta irridet Marullum ita caput incurvantem, ac si in ea oleum tulisset. Eligat lector.

Ad Turanium

quem invitat ad tenuem cœnam. LXXIX.

SI tristi domicœnio laboras,
Turani, potes esurire mecum.
Non deerunt tibi, si soles *ωπομνευ*,
Viles Cappadocæ, gravesque porri.
Divisis cybium latebit ovis,
Ponerur digitis tenendus unctis
Nigra cauliculus virens patella,
Argentem modo qui reliquit hortum,
Et pulsem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Menſæ munera si voles secundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum,
Et quas docta Neapolis creavit,
Lento castaneæ vapore tostæ;
Vinum tu facies bonum bibendo,
Post hæc omnia forte si movebit
Bacchus, quam solet, esuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modo quas tulere rami,
Et fervens cicer, & tepens lupinus.
Parva est cœnula, quis potest negare?
Sed finges, nihil, audiesve fictum,
Et vultu placidus tuo recumbes,
Nec crassum dominus leget volumen,
Nec de Gadibus improbis puellæ
Vibrabunt sine fine prurientes
Lascivos docili tremore lumbos;
Sed, quod non grave sit, nec infacetum,
Parvi tibia condyli sonabit.
Hæc est cœnula, Claudiam sequeris,
Quam nobis cupis esse tu priorem.

INTERPRETATIO.

O Turani, si habes domi cœnam tristem, licet tibi esurire mecum. Si soles propinare, viles Cappadocæ, & porri succo gravi non tibi deerunt. Cybium delitescet ovis sectis, cauliculus viridis qui modo allatus est ex horto frigido tractandus digitis unctis apponetur in nigra patella, & botellus impositus candida pulii, & pallida faba cum rubente lardo. Si domus mensa secunda tibi placebunt, marcentes uvæ tibi apponentur, & pyra qua denominantur a Syris, & castanea tosta calore moderato, quas produxit crudita Neapolis: potando probabis vinum esse bonum: post hæc omnia, si vinum excitabit solitam famem, præstantes olivæ tibi præsto

*runt, quas modo produxerunt olea Pice-
na, & fervens cicer apponetur, & tepens
lupinus. Exigua est cœnula, (quis potest
inspicari?) At nihil dissimulabis, nec au-
dies quicquam excogitatum, & accubabis
fronte tua serena, nec herus leget densum
volumen, nec prurientes sine fine puella*

*ex lascivis Gadibus agitabunt petulantes
lumbos docili tremore: at tibia parvi con-
dyli sonabit, quod nec molestum sit, nec
illegitimum. Hæc est cœnula: sequeris Clau-
diam, quam tu optas adesse prius quam
nos.*

N O T Æ.

Domicænio.] Nova vox lepide ficta a domo & cœno. Turanius singularis fuit nostri poetæ amicus, de quo iterum epistola lib. 9.

Esurire mecum.] hoc est contentus esse frugali mensa.

Si soles vesperare.] Nimirum tibi non deerunt quæ bibendi desiderium excitent. Merula legit,

Non deerunt tibi sessiles propinqua. hoc est sessiles lactuca ex vicinis hortis, de quibus lib. 3. epig. 47. Plinius lib. 19. cap. 7. facit mentionem Cappadocarum. *Diligentiores,* inquit, *plura genera (lactucarum) faciunt, purpureas, crispas, Cappadocas, Gracas.*

Cybius.] Est piscis genus, ex quo cibus conficiebatur simul cum ovis modice sectis.

Vnctis.] Teste Lipsio propter infusum caulibus oleum. Alii legunt *ustis*, propter antithesim argenti horti.

Et pulstem.] De pulstibus scribit Apicius lib. 5. cap. 1. Nivea dicitur, hoc est ex farina tritici candida. Lib. 2. cap. 5. Sic botellum describit Apicius: *Botellum sic facies ex ovi vitellis coctis, nucleis pineis concisis, quibus cepam & porrum concisum, thusque crudum admiscebis, cum pipere modico, atque ita intestinum farcies, adjectoque liquamine, & vino decoquas.*

Rubente lardo.] Rubens dicitur lardum verus & fumosum.

Marcentes uva.] Alii intelligunt maturas: alii, liquore perfusas.

Vinum tu.] hoc est, si hilariter vinum mecum biberis, qualecunque sit, ostendes

tibi sapere.

Si movebit.] Prava vina bibebant antiqui, ut vomitu purgarent stomachum, quo major deinde foret edendi & bibendi appetentia.

Piceni modo.] De olivis Picenis dictum lib. 1. epig. 44.

Et fervens cicer.] Genus est pisi vel ab igne cocti, vel natura fervidi. *Lupinus tepens* dicitur, quia aqua repenti macerabatur: est vero genus leguminis.

Parva est cœnula.] sed jucunda, qualis esse solet inter amicos, in qua, quidquid in buccam venerit, quisque garriet sine ullo delatorum timore.

Vultu tuo.] hoc est non composito in alterius gratiam, nec tibi, inquit, ero molestus longi voluminis lectione.

De Gadibus.] De quibus epig. 42 lib. 1. unde puella saltatriculæ levitate & lascivia famosæ Romam ducebantur, epig. 42. lib. 2.

Tibia condyli.] Condylus tibicen fuisse videtur. Alii putant loqui poetam de tibia quæ parvum haberet foramen instar condyli, qui proprie nodus est in digitis incurvis extans. Prior sensus mihi videtur melior.

Claudiam.] hoc est, aderit & Claudia a te amata, quam libenter sequeris, & omnium primam adesse cupis. Legunt alii,

Qua nobis cupit esse te priorem. Vulgata lectio,

Quam nobis cupis esse turpiorem.

Ne illius amore capiamur, ut nempe solus ea potiaris.

In Zoilum

suarum vestium ostentatorem. LXXX.

UNDECIES una surrexti, Zoile, cœna,
Et mutata tibi est synthesis undecies,
Sudor inhæreret madida ne veste retentus,
Et laxam tenuis læderet auræ cutem.
Quare ego non fudo, qui tecum, Zoile, cœno?
Frigus enim magnum synthesis una facit.

I N T E R P R E T A T I O.

OZoile, surrexisti undecies una cœna, atque undecies mutavisti synthesim, una enim synthesis causa est magni frigoris, & tenuis aura noceret remissa cuti.

Cur, Zoile, ego non fudo, qui cœno tecum? Vna enim synthesis causa est magni frigoris.

N O T Æ.

-Undecies.] Zoilum hunc de quo jam lib. 2. epig. 16. carpit, qui alia de causa synthesim non mutabat, nisi ut suarum vestium copiam ostentaret. Synthesis vestis est qua domi utebantur Romani in cœna, & foris Saturnalium tempore,

epig. 46. lib. 2.

Laxam cutem.] propter sudorem, *Frigus enim.*] Solus fudas, alii frigent, quippe unus multis habes syntheses, quas ostentare cupis. Epig. 16. lib. 2.

Ad Severum

cui librum suum emendandum mittit. LXXXI.

NON totam mihi, si vacabis, horam,
Dones, & licet imputes, Severe,
Dum nostras legis, exigisque nugas,
Durum est perdere ferias, rogamus,
Jacturam patiaris hanc, ferasque.
Quod si legeris ipsa cum deserto,
(Sed numquid sumus improbi) Secundo,
Plus multo tibi debiturus hic est,
Quam debet domino suo libellus.
Nam securus erit, nec inquieta
Lassi marmora Sisyphi videbit,
Quem censoria cum meo Severo
Docti lima momorderit Secundi.

I N T E R P R E T A T I O.

OSevere, si otium erit, concedas mihi horam non totam; & licet adscribas tui & feras hoc damnum. Quod si evolvimus, grave est amittere otia dum evolvis, atque examinas nostras ineptias, oramus patiaris & feras hoc damnum. Quod si evolveris ista cum eloquenti Secundo (at num-

quid sumus impudentes) hic libellus tibi debitorus est multo plus quam suo auctori. Nam tutus erit, nec spectabit inquieta

saxa defatigati Sisyphi, quem momorderit censoria lima eruditi Secundi simul cum meo Severo.

NOTÆ.

Et licet imputes.] hoc est, per me licet ut me semihoræ mihi concessæ debitorem facias.

Sumus improbi.] hoc est, Numquid sum impudens, qui te rogem ut meos libros legas, cum tu gravioribus negotiis operam des. Secundi jam meminit lib. 1. epig. 2.

Nec inquieta.] Nota Sisyphi fabula, qui in inferis ingens saxum sine ulla quic-

te movet. Sensus est: Meus libellus non adibit inferos. Dicebant veteres poemata adire inferos, & interire, cum non legerentur.

Lima.] Egregia metaphora. Lima habet suos dentes, unde dicitur mordere ferrum, cum illud polit. Sic eruditi viri emendando versus impolitos mordent seu poliunt.

Ad Æmilianum,

solos divites facere rem. LXXXII.

SEMPER eris pauper, si pauper es, Æmiliane: Dantur opes nulli nunc, nisi divitibus.

INTERPRETATIO.

Æmiliane, semper eris egenus, si egenus es: nunc nulli donantur divitia nisi locupletibus.

NOTÆ.

Semper eris.] Mores sui temporis carpit poeta, quo soli divites rem faciebant. Idem queritur Juvenalis sat. 3. cum de Codro paupere, & Arturo divite agit.

In Gaurum

avarum. LXXXIII.

QUID promittebas mihi millia, Gaure, ducenta: Si dare non poteras millia, Gaure, decem? An potes, & non vis? rogo non est turpius istud? I, tibi dispereas, Gaure: pusillus homo es.

INTERPRETATIO.

Gaure, cur mihi pollicebaris ducenta millia; si nequibas, o Gaure, largiri decem millia? An potes, & non placet?

NOTÆ.

Si dare non poteras.] vel scenori, vel gratis. detur perobscura: omnium optime meo iudicio legit Heraldus:

Rogo, non est.] hoc est: Si potes dare, & non vis, cur mihi promittebas? Nunquid hoc turpius est quam si mihi ab initio petenti denegasses.

I, tibi dispereas.] Hæc lectio mihi vi-

An potes, & non vis? rogo non est turpius istud

Sic tibi? Dispeream, Gaure, pusillus homo es.

Ad

Ad Dindymum,

cujus diversa erant a suis studia. LXXXIV.

INSEQUERIS, fugio; fugis, insequor: hæc mihi mens est: Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

INTERPRETATIO.

Insequeris, fugio; fugis, insequor: hæc est mea sententia: quod vis, mihi non placet: quod non vis, gratum est.

NOTÆ.

Insequeris, fugio.] Per se patet hoc epigramma, quo lepide docet poeta, Dindymi voluntatem a sua esse diversam.

Ad Gallam,

quæ Saturnalibus donum nullum poetæ miserat. LXXXV.

JAM tristis nucibus puer relictis Clamose revocatur a magistro: Et blando male proditus fritillo Arcana modo raptus e popina, Ædilem rogat udus aleator. Saturnalia transiere tota, Nec munuscula parva, nec minora Misisti mihi, Galla, quæ solebas. Sane sic abeat meus December. Scis certe, puto, vestra jam venire Saturnalia, Martias Kalendas. Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

INTERPRETATIO.

Jam puer mæstus abjectis nucibus revocatur a clamose præceptore: & mandidus aleator incommode proditus sono blandi fritilli modo abreptus ex secreta popina obtestatur Ædilem. Saturnalia omnino effluxerunt, nec misisti ad me, o Galla, munuscula exigua, nec minora, qua consueveras. Sic hercle effluat meus December. Tenes, opinor, Martias Kalendas vestra Saturnalia jam appropinquare. Tunc, o Galla, tibi restituam quod donasti.

NOTÆ.

Nucibus relictis.] Nucibus ludere solebant pueri Romani Saturnalium tempore, mense scilicet Decembri, quo vacabant a studio. Quinque vero erant legitimi Saturnalium dies, epig. 53. lib. 7. & 84. lib. 4. quibus finitis ad studium revocabantur. Et blando.] Saturnalium tempore concessum erat juvenibus virisque alea ludere; at præteritis Saturnalibus si luden-

29

res deprehenderentur ab Ædili, magistratu nempe cui id curæ erat, puniebantur. Fritillus, pyrgus, seu turricula est, ex qua mittebantur tessera in tabulam lusotiam.

Saturnalia transferre.] Quibus nempe solebant amici ad sese invicem munera mittere.

Meus December.] Quo mense Saturnalia virorum celebrabantur; Kalendis

vero Martiis Saturnalia foeminarum. Suet. in Vespasiano : *Sicut Saturnalibus dabat viris apophoreta, ita & Kalendis Martii foeminis.* Macrobius lib. 1. cap. 12. *Et servis (mense Martio) coenas apponebant matrona : ut domini Saturnalibus.* Juvenalis sat. 9. versu 53.

Munera foemineis tractes secreta Kalendis.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER VI.

Ad Julium Martialem ut emendet suum librum. I.

EXTUS mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi care Martialis:
Quem si terferis aure diligenti,
Audebit minus anxius, tremensque
Magnas Cæsaris in manus venire.

INTERPRETATIO.

O Mihi dilectissime Martialis mitto tibi hunc sextum librum: quem si emendaveris sedula censura, minus sollicitus & pavidus audebit venire in manus ingentes Cæsaris.

NOTÆ.

Sextus mittitur.] Huic epigrammati deest titulus in antiquis codicibus, in novis vero reperitur *ad Julium Martialem*, de quo jam epig. 21. lib. 5. & lib. 10. epig. 47. & lib. 4. epig. 64. *Si terferis.*] Alludit ad spongiam de qua lib. 4. epig. 10. hoc est, si acri iudicio, quæ sunt delenda, accurate dele-

veris, & emendaveris. *Aure diligenti* dixit, quod superbissimum sit aurium iudicium. *Magnas.*] epig. 8. lib. 4. sic jam de Domitiano locutus est. *Ingenrique tenet pocula parca manu.* Legunt alii *magni.*

Adulatorium
ad Domitianum. II.

LU sus erat sacrae connubia fallere tædæ:
Lusus & immeritos execuisse mares.
Utraque tu prohibes, Cæsar, populisque futuris
Succurris, nasci quos sine fraude jubes.
Nec spado jam, nec mæchus erit, te præside, quisquam,
At prius, o mores, & spado mæchus erat.

INTERPRETATIO.

Jocus erat decipere conjugia sacri ma-
trimonii, & jocus erat castrare mares
sine caussa. O Casar, tu vetas utraque,
& subvenis populis venturis, quos impe-
ras gigni sine dolo. Nec jam ullus spado
erit, nec adulter, te Imperatore, sed prius,
o mores, etiam spado erat adulter.

NOTÆ.

Lusus erat.] hoc est, antea lusus erat
adulteria committere, & mares castrare,
quod utrumque fieri prohibuit Domitia-
nus, teste etiam Suetonio in Domitiano
cap. 7.

Sine fraude.] id est legitime, non ex
adulterio.

Et spado.] Qui ducebat uxorem non
sibi, sed aliis, unde ipse erat adulter suæ

uxoris. Juvenalis sat. 1.

Cum tener uxorem ducat spado, &c.
vel potius intellige etiam spadones mu-
lieribus, quæ parere nollent, gratos fuisse,
infra epig. 67. Juven. sat. 6. versu 367.

**Sunt, quas eunuchi imbelles, & mol-
lia semper
Oscula delectent.**

De filio Domitiani. III.

NASCERE Dardanio promissum nomen Iulo,
Vera deum soboles: nascere magne puer.
Cui pater æternas post secula tradat habenas:
Quique regas orbem cum seniore senex.
Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

INTERPRETATIO.

O Nomen promissum Dardanio Iulo, ori-
ve, o vera progenies Numinum; o magne
puer orire. Cui immortales habenas com-
mittat genitor post secula: & qui senex
gubernet mundum cum seniore patre.
Filia ipsa candido pollice ducet pro te au-
rea fila, & nebit totam ovem Phryxi.

NOTÆ.

Magne puer.] Ex Domitia uxore, cu-
jus mentionem facit Suetonius in Domit.
cap. 3. non ex Julia Titi ejus fratris filia,
cujus amore misere peribat Domitianus,
quam conceptum abigere coëgit, teste
eodem Suetonio cap. 22. in Domit. ut
etiam caussa mortis illius extiterit.

Nascere Dardanio.] Iulo nempe filio
Æneæ promiserant fata aliquando nas-
citurum hunc puerum.

Vera deum.] Domitianus enim ejus
pater dominus & deus appellabatur, epig.
8. lib. 5.

Habenas.] hoc est imperium admini-
strandum, postquam Domitianus diu il-
lud rexerit.

Ipsa tibi.] Julia a Domitiano patruo

adamata, te filium ejus amabit, & Parca-
rum partibus fungetur, tibi que ducet fi-
la aurea, quæ summam felicitatem por-
tendunt.

Et totam ovem.] hoc est, tibi nebit
totum vellus aureum, quale erat arietis
illius, quo vectus mare trajecerat Phry-
xus. Ex Hetruscorum autem doctrina
aries aureo vellere ornatus Imperatori
omnium rerum copiam portendebat. Sic
Virgilius, Augustum felicem fore con-
jiciens ait Eclog. 4.

**Ipsa sed in pratis aries jam suave ru-
benti**

**Murice, jam croceo mutabit vellera
luto.**

Adulatorium
ad Domitianum IV.

CENSOR maxime, principumque princeps,
Cum tot jam tibi debeat triumphos,
Tot nascentia templa, tot renata,
Tot spectacula, tot deos, tot urbes:
Plus debet tibi Roma, quod pudica est.

INTERPRETATIO.

O Censor maxime, & princeps princi-
pum, cum Roma jam tibi debeat tot
triumphos, tot templa nova, tot restituta,
tot spectacula, tot Numina, tot civitates?
tibi debet plus, quod casta est.

NOTÆ.

Censor maxime.] Vide Suetonium in
Domitiano cap. 8. Domitianus revoca-
vit legem Juliam de adulteriis puniendis,
mares castrari vetuit, Vestalium impu-
dicitiam severe coërcuit; Corneliam enim
virginem maximam absolutam olim,
dehinc convictam defodi imperavit; un-
de merito maximus censor dicitur.
Principumque princeps.] Romanorum
enim Imperatori exterarum gentium re-
ges tributa solvebant.
Tot triumphos.] De Dacis, Cartis, &
Sarmatis de quibus supra.

Nascentia templa.] Lege Suetonium
in Domit. cap. 5.

Tot spectacula.] Suetonius cap. 4. epig.
19. lib. 5.

Tot deos.] Ipsum Domitianum intelli-
ge, patrem ejus, & fratrem Titum,
quos in deorum numerum referri voluit.

Tot urbes.] Populorum quos vicit.

Plus debet.] Revocatis legibus quæ im-
pudicitiam coëcerent, plus meritis es de
urbe Roma. Suet. in Domit. cap. 7. & 8.
illas leges recenser. Vide epig. 2. supra.

Ad Cæcilianum
fœneratorem. V.

RUSTICA mercatus nummis sum prædia multis.
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi respondes, tacitum te dicere credo:
Non reddes: ideo, Cæciliane, rogo.

INTERPRETATIO.

Multis nummis emi possessiones rusti-
cas, o Cæciliane, oro mihi des cen-
tum mutuo. Nullum mihi das responsum,
puto te tacitum dicere: non reddes: id-
circo, o Cæciliane, oro,

NOTÆ.

Des centum.] Millia scilicet sestertium.
[Ideo rogo.] Si enim essem redditurus,
non rogarem, quia non gratis dares,
sed poscerem nec precibus uterer.

Ad Luperum
Paullæ amatorem. VI.

COMŒDI tres sunt : sed amat tua Paulla, Luperce,
Quatuor : & κωφὸν Paulla ὀρώσων amat.

INTERPRETATIO.

Tres sunt comœdi : at tua Paulla, o Luperce, amat quatuor : & Paulla ardet personam mutam.

NOTÆ.

Sed amat tua.] Paullam irridens, eam excusat quod amaret quatuor comœdos, nec eam facere præter legem dramaticam ostendit : licet enim in Scena tres tantum colloqui inter se conveniat, Horat. *Nec quarta loqui persona laboret;* tamen quarta persona potest induci, quæ vel muta sit, vel parce loquatur. Tacite intelligit poëta, omnes comœdos quotquot sint a Paulla amari.

De Thelesina
adultera. VII.

JULIA lex populis ex quo, Faustine, renata est,
Atque intrare domos jussâ pudicitia est,
Aut minus, aut certe non plus tricesima lux est,
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, non nubit; adultera lege est
Offendor mæcha simpliciore minus.

INTERPRETATIO.

O Faustine, ex quo lex Julia revocata est in gratiam populorum, & castitas jussâ est ingredi domos, sunt triginta dies aut minus, aut sane non plus, & Thelesina jam nubit decimo viro. Quæ nubit toties, non nubit : mæcha est lege. Adultera publica minus mihi displicet.

NOTÆ.

Julia lex.] De qua epig. 2. & 4. supra. *Adultera lege est.*] Thelesina enim, adultera legitima, ut dixit epig. 76. lib. 5. & epig. 22. infra. *Mæcha simpliciore.*] Illa quippe nullam ne adulterii accusaretur, a marito repudiata nubebat mæcho; atque conjugii fraudem facit legi, nec adulterat nuptias nomine prætexebat adulterium. Sic erat quas non contrahit.

Ad Severum
in mores sui temporis. VIII.

PRÆTORES duo, quatuor tribuni,
Septem caussidici, decem poëtæ,
Cujusdam modo nuptias periebant
A quodam sene : non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit ?

INTERPRETATIO.

Duo prætores, quatuor tribuni, septem caussidici, decem poëta, paulo ante rogabant quandam senem conjugium cum jussâ puellæ : ille sine mora tradidit virginem præconi Eulogo. O Severe, quid egit dignum stulto ?

NOTÆ.

Prætores duo.] Per se patet hoc epigramma, bonas nempe artes contemni, præcones vero & citharædos pluris fieri : quod jam dixit epig. 57. lib. 5. *Dignum quid fatuo.*] Imo sapienter fecit; nam tunc præconis ars erat pecuniosa, alix autem honestiores artes spernebantur. Legunt alii, *Dic nunquid fatue, Severe, fecit ?*

Ad Lavinum
fictum equitem. IX.

IN Pompeiano dormis, Lævine, theatro,
Et quereris, si te suscitât Oceanus ?

INTERPRETATIO.

O Lævine, dormis in theatro Pompeii : attamen quereris, si Oceanus te suscitât.

NOTÆ.

Si te suscitât.] Dormire se simulabat Lævinius, ne ex quatuordecim subselliis ejiceretur, cum censum equestrem non haberet. Illum irridet poëta, & ludit in ambiguitate hujus verbi *suscitât*, id est remover : alias potest significare, a somno excitat. Oceanus vero erat designator, cui curæ erat unicuique locum suum assignare, de quo diximus epig. 94. lib. 3.

Petit latenter a Domitiano pecuniam. X.

PAUCA Jovem nuper cum millia forte rogarem,
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille, Jovi, sed millia nobis
Nulla dedit : pudeat pauca rogasse Jovem.
At quam non tetra, quam nulla nubilus ira,
Quam placido nostras legerat ore preces :
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis,
Et Capitolas itque reditque vias :
Dic precor, o nostri, dic conscia virgo Tonantis,
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare ?
Sic ego ; sic breviter, posita mihi Gorgone Pallas,
Quæ nondum data sunt, stulte, negata putas ?

INTERPRETATIO.

Cum nuper forte peterem a Jove pauca millia, Ille donabit, inquit, qui mihi donavit adem. Ille quidem donavit adem Jovi, sed nulla millia largitus est nobis.

pudeat petiſſe a ſove pauca. Sed quam non acerbis, quam nulla iracundia nubilus legerat noſtras rogationes! Tali fronte concedit Dacis abjectis coronam, & petit Capitolium, & redit. Dic rogo, o vir-

NOTÆ.

Pauca millia.] Seſtertiũ nempe: non latenter imo aperte a Domitiano pecuniam petit poëta.

Qui mihi.] Reſpondet Jupiter, in cuius honorem Capitolium incendio abſumptum reſtituit Domitianus. Suetonius in Domitiano cap. 5.

Pudeat.] Alii *pudet heu.* A magnis viris magna petere decet, & forte, ut intelligere videtur, Nihil dedit Jupiter, ſeu potius Cæſar, quod nihil dignum ipſo petierat Martialis.

Diademata.] hoc eſt, Dacis victis ceſſit uti ſuis legibus, epig. 3. lib. 5.

Et Capitolinas.] Et talis triumphans in Capitolium aſcendit.

Conſcia virgo.] Minerva familiare erat

go conſcia noſtri Tonantis, ſi recuſat hac fronte, qua igitur ſolet donare? Sic ego quærebam: ſic paucis Pallas reſpondit de poſita Gorgone: qua nondum donata ſunt, o fatue, crediſne recuſata?

numen Domitiani. Vide epig. 1. lib. 4. Palladem aſtute interrogat poëta, quod ipſum Domitianum indecenter interrogaret.

Noſtri Tonantis.] Domitiani.

Poſita Gorgone.] hoc eſt poſito clypeo, in cuius medio depiſtum erat caput Meduſæ dirum ac terribile, quod qui intuerentur, ſtatim in lapides commutabantur. Forte alludit poëta ad ſimulachrum Palladis in Capitolio poſitum ſine Ægide: quod factum erat in gratiam Domitiani, cuius ſtatua Ægidem geſtabat, epig. 179. lib. 14.

Negata putas.] Quæſi dicat, Jamjam dabit.

In Marcum,

qui mirabatur nullam eſſe tunc veram amicitiam. XI.

QUOD non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes,

Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.

Nec melior panis, turduſve dabatur Oreſti:

Sed par, atque eadem cœna duobus erat.

Tu Lucrina voras: me paſcit aquoſa Peloris,

Non minus ingenua eſt & mihi, Marce, gula.

Te Cadmæa Tyros, me pinguis Gallia veſtit:

Vis te purpureum, Marce, ſagatus amem?

Ut præſtem Pyladem, aliquis mihi præſtet Oreſtem:

Hoc non ſit verbis: Marce, ut ameris, ama.

INTERPRETATIO.

AN mirum tibi videtur quod hoc ævo non exiſtat Pylades, nec Oreſtes? O Marce, Pylades potabat idem. Nec melior panis, aut turduſ apponebatur Oreſti: atambo habebant æqualem cœnam, atque eandem. Tu voras oſtrea Lucrina: me vero alit aquoſa Peloris, o Marce, non

habeo gulam minus delicatam. Cadmæa Tyros te veſtit, me Gallia pinguis: O Marce, placetne ut ego ſagatus diligam te purpureum? Aliquis mihi præbeat Oreſtem, ut præbeam Pyladem: hoc non ſit verbis. O Marce, dilige ut diligaris.

NOTÆ.

Quod non ſit.] Cauſſam aſſert poëta, cur nulla eſſet vera amicitia; quod nempe inter eos qui amici eſſe cuperent, nulla eſſet rerum communio. Vide epig.

43. lib. 2. & epig. 59. lib. 3. Pylades vero & Oreſtes inter ſe fuerunt conjunctiſſimi, quorum ſatis nota eſt hiſtoria. Vide etiam epig. 11.

Tu Lucrina.] Lacus Lucrini oſtrea optimi ſunt ſaporis, epig. 59. lib. 3.

Aquoſa Peloris.] Oſtrei genus eſt Peloris, quam aquoſam dicit, hoc eſt flaccidam, nempe ſine callo, ut ait Raderus,

quo multum commendantur oſtrea. *Cadmæa Tyros.*] hoc eſt, te veſtit purpurea ex Tyro, me vero tegit ſagum Gallicum rude & craſſi filii, epig. 19. lib. 4.

Non ſit verbis.] ſed re. Seneca epiſt. 9. *Ego tibi monſtrabo amatorium ſine medicamento, ſine herba, ſine ullius venefica carmine. Si vis amari, ama.*

De Fabulla

ornata comis emptitiis. XII.

JURAT capillos eſſe, quos emit, ſuos
Fabulla: numquid illa, Paulte, pejerat?

INTERPRETATIO.

Fabulla jurat ſuos eſſe crines, quos mercata eſt. O Paulte, numquid illa pejerat?

NOTÆ.

Jurat.] Ludit in hac voce ſuos: Meum enim eſt quod mihi natura tribuit, vel quod ab alio emi. Epig. 20. lib. 2.

Nam quod emas, poſſis dicere jure

tuum. Unde Fabulla nec juſjurandum, nec fidem negligebat, licet crines non nativos ſuos eſſe diceret.

De ſtatua Iulie. XIII.

QUIS te Phidiaco formatam, Julia, cœlo;

Vel quis Palladiæ non putet artis opus?

Candida non tacita reſpondet imagine Lygdos,

Et placido fulget vivus in ore decor.

Ludit Acidalio, ſed non manus aſpera, nodo,

Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.

Ut Martiſ revocetur amor ſummiſque Tonantiſ,

A te Juno petat ceſton, & ipſa Venus.

INTERPRETATIO.

O Julia, quis non credat te eſſeſtatam cœlo Phidia, aut opus artis Palladiæ? Candida Lygdos ſimulachro non ſilente reſpondet, & naturalis pulchritudo micat in ore ſereno. Manus at tenera ludit

baltheo Veneriſ, quem eripuit ex tuo collo, o parve Cupido. Juno & ipſa Venus a te petat balthum, ut revocetur amor Martiſ & ſupremi Joviſ.

NOTÆ.

Quis te Phidiaco.] Amore Juliæ, ut vidimus jam epig. 3. ſupra, ardebat Domitianus, cui ſtatuum miro artificio elab-

oratum erigi curavit. De Phidia ſculptore nobiliſſimo dictum epig. 35. lib. 3. *Palladia artiſ.*] Præſtantiora opera

Palladi, ut artium inventrici, tribuuntur.

Candida Lygdos.] hoc est marmor candidissimum Lygdinum dictum, in monte Tauro repertum, epig. 42. infra, quod formam Juliae sic representabat, ut loqui videretur.

In ore decor.] Turnebus lib. 23. cap. 28. legit in ore liquor pro mollitudine quadam & tenerrate. Gronovius vero sic explicat: *Liquor vivus* est succus ille & sanguis faciei, qui splendet e viventi, viva, veraque facie: ille fulget in hac statua, loqui putes, & vivo succo os ac-

cendi.

Ludit Acidalio nodo.] hoc est, blanda manu Julia gerit ceston Veneris, quae dicta est Acidalia ab Acidalio fonte in Bœotia, in quo lavare Gratiae dicebantur: in eo autem cingulo omnes Gratiae & Veneres ierant, quo qui percutiuntur, percutientis amore accenduntur.

Funio petat.] hoc est, Si Juno Jovem sibi conciliare velit, & Venus Martem, utantur baltheo quo Domitianum percussit Julia. His verbis indicat poeta Juliam esse pulchriorem Junone, & ipsa Venere.

In Laberium
poëtam ostentatorem. XIV.

VERsus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi; quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi, virum putabo.

INTERPRETATIO.

O Laberi, asseveras te posse componere
docta carmina: cur igitur non placet?
qui potest condere docta carmina, o Laberi, non condat, existimabo eum virum.

NOTÆ.

Versus scribere.] fictum est nomen hujus Laberii: alterius vero mimorum scriptoris meminit Macrobius lib. 2. Saturn. cap. 7. Suetonius in Julio cap. 39.

Virum putabo.] hoc est, fortissimi esse animi eum putabo, qui famam nominis sui contemnat, & qui versus disertos cum possit scribere, se tamen a scribendo cohibeat. Sic Laberium carpit, qui sane a scribendo non se abstinuisset, si versus facere disertos valuisset, ut ipse jactabat.

De formica succino inclusa. XV.

DUM Phaëtontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem succina gutta feram:
Sic modo quæ fuerat vita contempta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

INTERPRETATIO.

Dum formica errat in umbra populea,
gutta electri intricavit exilem feram:
sic qua paulo ante nullius erat pretii dum viveret, nunc evasit pretiosa sua morte.

NOTÆ.

Dum Phaëtontea.] Dum formica reperet sub frondibus populorum, in quas conversa fuerunt sorores Phaëtonis, in liquorem succini e populo fluentis lapsa

XVI.

In Cinnamum

qui syllabam detraxerat ex suo nomine. XVII.

CINNAM, Cinname, te jubes vocari;
Non est hic, rogo, Cinna, barbarissimus:
Tu si Furius ante dictus esses,
Fur ista ratione dicereris.

INTERPRETATIO.

O Cinname, vis appellari Cinna. Quaso, o Cinna, nonne est hic barbarissimus? Si prius tu vocatus fuisses Furius, hac ratione vocareris Fur.

NOTÆ.

Cinname.] Exemplo Furii & Furis alato poeta irridet hunc Cinnamum, qui detracta ultima sui nominis syllaba Cinna vocari se jubebat, ut nempe ab antiqua Cinnarum stirpe genus suum re-teret. *Barbarissimus.*] Est cum verbum aliquod vitiose profertur. Cinnamus tonsor fuit, de quo epig. 63. lib. 7.

Ad Priscum
de Salonino mortuo. XVIII.

SANCTA Salonini terris requiescit Iberis,
Qua melior Stygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas; nam, qui te, Prisce, reliquit,
Vivit, qua voluit vivere parte magis.

INTERPRETATIO.

Sancta umbra Salonini requiescit in terris Iberis, qua probior non spectat sedes tartareas. At non licet mœrere: nam, o Prisce, qui te reliquit, vivit ea parte qua magis cupiit vivere.

NOTÆ.

Sancta Salonini.] Manes a veteribus sancti proprie dicti sunt. Vide Macrobius lib. 3. Saturn. cap. 3. Iberus Ebro fluvius Hispaniæ Tarracon. *Sed lugere nefas.*] Nam Saloninus mortuus in te, o Prisce, qui alter es Saloninus, vivit, & praterea vivit fama & gloria recte factorum. Sic Horatius lib. 3. ode 30. *Non omnis moriar: multa que pars mei Vitabit Libitinam.*

In Postumum
ineptum caussidicum. XIX.

NON de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis:
Vicini queror has abesse furto:
Hoc iudex sibi postulat probari.
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuriam Punici furoris,
Et Sullas, Mariosque, Muciosque
Magna voce sonas, manuque tota.
Jam dic, Postume, de tribus capellis.

INTERPRETATIO.

Habeo controversiam non de vi, nec occisione, nec veneno, at de tribus capellis. Expostulo has deesse furto propinqui: iudex petit probationem huius furti. Tu magna voce, & tota manu clamas Cannas, bellum Mithridaticum, & perjuriam furoris Punici, & Sullas, & Marios, & Mucios. Jam, o Postume, fac verba de tribus capellis.

NOTÆ.

De tribus capellis.] Fac verba de re cuius controversia movetur, nec figurarum tumore & vana rerum alienarum a nostra causa commemoratione iudices obrundas.

Cannas.] Ignobilis est Apulie vicus, ad quem funditus ab Hannibale caesi sunt Romani: quam cladem fuscus describit Livius.

Mithridaticum.] gestum a Lucullo, Sulla, alii Sylla, & Pompeio contra Mithridatem.

Et perjuriam.] Silius Italicus lib. I. de bello Punico sic canit:

— ter Marte sinistro

juratumque fœvi fœdus conventaque patrum

Sidonii fregere duces, &c.

Omnibus vero notum civile bellum inter Sullam & Marium.

Mucios.] Postquam bellum intelligit, in quo Mucius Scævola manu in ignem immissa immortalis gloriam consecutus est, epig. 22. lib. I.

Manuque tota.] hoc est omni conatu, totis viribus gestum agens.

Jam dic.] Invehitur in caussidicos, qui otiosorum controversias rhetorum a foro alienas proponebant, nec ad rem quicquam dicebant.

In Phœbum
fœneratorem. XX.

MUTUA te centum sestertia, Phœbe, rogavi,
Cum mihi dixisses, exiges ergo nihil?
Inquis, dubitas, cunctaris, meque diebus,
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

INTERPRETATIO.

O Phœbe, a te petii centum sestertia mutuo, postquam mihi dixeras, igitur nihil postulas? inquis, haeres, differens, & decem diebus afflictas te & me: o Phœbe, jam oro, recusa.

NOTÆ.

Exiges ergo nihil.] His verbis sapius Martialem hortatus fuerat Phœbus, ut ab eo aliquid peteret: jam vero cum ille petisset centum sestertia, & quidem mutuo, Phœbus non ausus aperte negare longa mora se & poetam cruciabat: itaque illum rogat Martialis, ut tandem neget, cum nihil gravius sit quam diu pendere, epig. 42. infra.

De Ianthide & Stella
conjugibus. XXI.

PERPETUAM Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit: Plus dare non potui.
Hæc coram domina: sed nequius illud in aurem,
Tu ne quid pecces exitiose vide.
Sæpe ego lascivum Martem furibunda cecidi,
Legitimos esset cum vagus ante toros.
Sed postquam meus est, nulla me pellice læsit:
Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & arcana percussit pectora loro.
Plaga juvat: sed tu jam dea cæde duos.

INTERPRETATIO.

Dum Venus hilaris copulat Ianthida in perpetuum cum poeta Stella, dixit: Nequius plus donare. Hæc presente domina: at garrit in aurem illud improbius, Tu cave, o improbe, ne quid pecces. Ego furens crebro percussi lascivum Martem, cum vagaretur ante legitimum connubium. At ex quo meus est, non me offendit ulla concubina; Juno optaret habere Jovem ita temperantem. Locuta est, & secreto baltheo læsit cor. Vulnus placet: at tu, o diva, jam percute duos.

NOTÆ.

Perpetuam Stella.] De Stella lib. I. epig. 8. qui Violantillam, cujus amore jam diu deperibat, duxit uxorem. Violantilla autem græce dicitur Ianthis ab ἰον viola, & ἄνθος flos.

Coram domina.] Violantilla.

Ne quid pecces.] Amori Stellæ insultat Venus illum monens, ne Violantilla anteponat aliam puellam.

Cecidi.] Cestus de quo supra epig. 13. ut scilicet mihi Martem conciliarem.

Esset vagus.] Alii Iffet vagus, hoc est, cum antequam ipsi nubere, mœcha-

retur. Legitimum Venereis maritum fuisse se Martem vix reperias; sed idem hic de Venere dici posse existimo, quod de Didone Virgil. lib. 4. Æneid. versu 171.

Nec jam furtivum Dido meditatur amorem.

Conjugium vocat, hoc pratexit nomine culpam.

Arcano loro.] hoc est, cesto cujus erat arcana virtus, epig. 13. supra.

Plaga juvat.] Placet Stellæ:

Cæde duos.] Ut mutuo amore ardeat Violantilla.

In Proculinam
adulteram. XXII.

QUOD nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modo, nunc facis maritum,
Ne lex Julia te notare possit:
Non nubis, Proculina, sed fateris.

INTERPRETATIO.

O Proculina, quod nubis mœcho, & nunc facis maritum paulo ante adul-

NOTÆ.

Ne lex Julia.] Quæ vetabat adulteria, epig. 7. supra, & 75. lib. 1. Sed fateris.] Te cum illo mœchatam fuisse.

XXIII.

De Carifiano
paupere. XXIV.

NIL lascivius est Carifiano:
Saturnalibus ambulat togatus.

INTERPRETATIO.

Nihil perulantius est Carifiano: togatus incedit Saturnalibus.

NOTÆ.

Saturnalibus.] Quo tempore equites & senatores togam deponerent, & synthesim; id est vestem cœnatoriam assu-

Ad Marcellinum
militantem in Dacia. XXV.

MARCELLINE boni soboles sincera parentis,
Horrida Parrhasio quem tegit urfa iugo:
Ille vetus pro te, patriusque quid optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta sit ut virtus: ne te temerarius ardor
In medios enses, sævaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

INTERPRETATIO.

O Marcelline, vera progenies patris pro-

NOTÆ.

Horrida.] Marcellinus iste militabat in Dacia, hodie Moldavia, &c. epig. 79. lib. 7. & epig. 46. lib. 9. ad eundem Marcellinum.

Et Getici tuleris sidera pigra poli. Strabo lib. 7. Γέτας ἰσθμῶς τῆς ὤρας τῶν Πόντου κερκιδῶν, ἢ ὤρας τῆς ἑσπ. Δάκων δὲ τῆς ἑσπ. τῆς ἀνατολῆς Γερμανίαν, ἢ τῆς ἑσπ. Ἰστροῦ πηγῶν, ἢ τῆς ἑσπ. Δάκων κερκιδῶν ὁ παλαῖον. Getæ qui versus Pontum & Orientem inclinant: Daci qui in diversum ad Germaniam, & Istri fontes vergunt, quos puto antiquitus esse Davos appellatos.

fugo Parrhasio.] hoc est, Septentrione, nempe sub urfa quæ dicta est Parrhasia, ab Arcadia urbe unde erat Cali-

provida, ne ardor temerarius te rapiat in medios gladios, & fera tela. Garentes ratione expectant bella & sævum Martem: tu potes esse miles, & ornamentum patriæ.

sto in urfam a Iove commutata. Vide epig. 11. lib. 4.

Patriusque.] Ex his verbis colligit Domitius Marcellinum fuisse Hispanum Martialis popularem, sed potius a patre Marcellini patrius amicus fuisse mihi videtur.

Bella velint.] hoc est, temere pugnent furiosi; nec enim vetat Marcellinum pugnare, sed tantum monet, ne in hostes temere irruat.

Tu potes.] Potes patriæ esse ornamento tempore belli, & pacis. Legunt alii,

Tu potes & patriis miles, & esse ducis. quæ lectio non placet.

XXVI.

Ad Nepotem,
quem hortatur ad genialem vitam. XXVII.

BIS vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Fielias)
Est tibi, quæ patrii signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitia.
Tu tamen annofo nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum.
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos:
Possunt & patres vivere, crede mihi.

INTERPRETATIO.

O Nepos bis vicine (nam tu etiam habitas in locis propinquis Floræ, atque etiam in antiquis Fielis) habes filiam

& potius relinque cados plenos pecunia. Filia sit pia, sit dives, sed bibat mustum. Amphora nunc recens senescat cum domina. Cæcuba vindemia non alat solos orbos: licet & patribus vivere, mihi adhibe sine nimis te abstinere a veteri Falerno;

NOTÆ.

Bis vitine.] Duplici modo Nepotem sibi esse vicinum dicit poeta: primo quidem Romæ, circa templum Floræ, de qua epig. 23. lib. 5. tum in Sabinis in Ficeliarum oppido, inter quod & Nomentum Martialis prædium habuit. Sic Cluverius Ital. lib. 2. cap. 9.

Tu tamen.] Licet habeas filiam, noli tamen nimium defraudare genium: sufficet enim si illi cados pecunia plenos reliqueris: ipse porro bibe Falernum a

multis annis reconditum.

Mustum.] hoc est, vinum annosum ne relinquo filia: sed mustum, seu vinum recens, quod ipsa leverit, & quod cum ipsa simul consenuerit.

Cæcuba.] Non solum iis qui liberis careat, bibere vinum cæcubum, sed & iis qui liberos habent, liceat hilariter vivere. De vino cæcubo vide epig. 115. lib. 13.

Epitaphium Glauciae ad viatorem. XXVIII.

LIBERTUS Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciae breves patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus,
Juncto Flaminiae jacet sepulchro:
Cæstus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modo messibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas viator.

INTERPRETATIO.

Glaucias ille cognitus libertus Melioris, qui interit tota Roma mœrente, delicia breves patroni dilecti, hoc sub marmore sepultus jacet juncto via Flaminiae: purus moribus, integer pudore, promptus ingenio, florens pulchritudine: Puer adungebat vix unum annum duodecim messibus paulo ante absolutis. O viator qui luges casum ejusmodi, nihil lugeas deinceps.

NOTÆ.

Libertus Melioris.] Vide apud Statium lib. 2. Sylvarum, *Epicedion in Glauciam Melioris.* Melior Atedrus vir sane clarissimus fuit, ad quem sunt Statii arbor & pfitacus.

Flaminia.] via nempe extra urbem, ad quam frequentes erant tumuli.

Velox ingenio.] Homerum enim recitabat, stupentibus omnibus. Vide Sta-

tium loco citato.

Messibus.] hoc est annis. Quidam male legunt *mensibus*; nam quod ingenium bimulo?

Nil fleas.] hoc est, o viator qui mortem hujus pueri desles, opto nihil habeas unquam descendendum: id est, felix esto.

De codem. XXIX.

NON de plebe domus, nec avaræ verna catasta,
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cum posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum, quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis est atas, & rara senectus:
Quidquid amas, cupias non placuisse nimis.

INTERPRETATIO.

*P*Ver fuit non verna plebeia domus, nec avaræ catasta, at dignus sancto amore heri sui: Glaucia jam erat libertus Melioris, cum nondum posset intelligere dona patroni. Hoc concessum moribus & pulchritudini, quis suavior illo: aut quis Apollineo ore formosior fuit? Eximia sortiuntur brevem ætatem, & raram senectam: Optes non arridere nimis quicquid diligis.

NOTÆ.

Non de plebe domus.] Lege epigramma præcedens. Glaucia, inquit, non erat de plebe servili, nec verna venalitiis, qui cum reliquis servis in catasta exponeretur. Erat autem catasta locus, vel potius machina lignea longa compedis instar, ubi venales servi exponerentur. Avaram dixit, quia avari erant mangones, qui ex venditione servorum quantum faciebant.

Aut quis.] hoc est, quis vel etiam formosus ut Apollo fuit pulchrior Glaucia? *Immodicis.*] Quibus est præcox ingenium, & gratissima infantia, cito moriuntur. Hoc dicere videtur poeta secundum impiam opinionem, qua credebant antiqui nimiam hominum gloriae deos invidere.

Cupias non placuisse.] ne cito pereat.

In Patum

qui tarde dederat quod promiserat. XXX.

SEX festertia si statim dedisses,
Scam dixti mihi, Sume, tolle, dono;
Deberem tibi, Pate, pro ducentis.
At nunc cum dederis diu moratus,
Post septem, puto, vel novem Kalendas;
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex festertia, Pate, perdidisti.

INTERPRETATIO.

*S*I subito donasses sex festertia, cum mihi dixisti; Accipe, aufer, largior; o Pate, essem tibi debitor ducentorum. Sed cum diu cunctatus modo donaveris, post septem, opinor, vel novem menses; placetne tibi dicam aliquid verius veritate? O Pate, amisisti sex festertia.

NOTÆ.

Sex festertia.] Poëtæ daturum se promiserat Patum, quæ si donasset sine mora, tantum illi debuisset Martialis, quan-

tum pro ducentis. *Perdidisti.*] fere enim nulla est gratia tarde concessa: at vero bis dat qui cito dat.

XXXI.

De morte Othonis. XXXII.

CUM dubitaret adhuc belli civilis Enyo
 Forsitan & posset vincere mollis Otho,
 Damnavit multo staturum sanguine Martem,
 Et fodit certa pectora nuda manu.
 Sit Cato dum vivit, sane vel Cæsare major;
 Dum moritur, numquid major Othone fuit?

INTERPRETATIO.

Cum Enyo belli civilis esset adhuc incipiti, & forte effeminatus Otho posset superare, improbavit Martem non staturum nisi multo sanguine, & trans-

NOTÆ.

Cum dubitaret.] Enyo, id est Bellona Martis soror, cum adhuc dubitaret cui victoriam concederet, an Vitellio, an Othoni. Vide Suetonium in Othone. Damnavit Martem.] hoc est bellum, quod stare seu cessare nequibat sine multo sanguine; nisi forte sumas stare pro constare. Staturum.] Legunt alii saturum, vel saturum jam. Prior lectio magis placet. Nunquid major.] Desperatis enim rebus, metu hostium se interfecit Cato: Otho vero prope integris pectus transfodit, unde moriendo plus gloriæ quam Cato adeptus videtur.

XXXIII.

Ad Diadumenum
 puerum formosum. XXXIV.

ASIA da nobis, Diadumene, pressa; quot inquis?
 Oceani fluctus me numerare jubes;
 Et maris Ægæi sparsas per litora conchas,
 Et quæ Cecropio monte vagantur apes;
 Quæque sonant pleno vocesque, manusque theatro,
 Cum populus subiti Cæsaris ora videt.
 Nolo quot arguto dedit exorata Catullo
 Lesbiam: pauca cupit, qui numerare potest.

INTERPRETATIO.

Diadumene, liba nobis oscula pressa; quot ais? Imperas a me recenseri fluctus Oceani, & conchas sparsas per litora maris Ægæi, atque apes qua errant in monte Cecropio, & voces & manus que

applaudunt pleno theatro, cum populus intuetur vultum repentini Cæsaris. Nolo quot exorata Lesbiam libavit concinno Catullo: pauca optat, qui potest recensere.

NOTÆ.

Basia da nobis.] De Diadumeno jam actum epig. 64. lib. 3. & epig. 47. lib. 5. Et qua Cecropio.] Hymetrum intellige, de quo Pausanias in Atticis: Ἦμετος οὐκ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἀλλ' ἀπὸ τῆς Ἰνδοῦ ποταμοῦ: Hymertus pastiones habet apibus aptissimas. Cecropius vero dicitur, id est Atticus.

Nolo quot.] Lege Catulli epig. 5. ad Lesbiam:

Da mihi basia mille, deinde centum,
 Dein mille altera, dein secunda centum, &c.

Hæc vero basia utpote numerabilia pauca esse existimat noster Poëta.

Ad Cæcilianum

molestum caussidicum. XXXV.

SEPTEM clepsydras magna tibi voce petenti,
 Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
 At tu multa diu dicis: vitreisque tepentem
 Ampullis potas semisupinus aquam.
 Ut tandem saties vocemque, sitimque, rogamus,
 Jam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

INTERPRETATIO.

O Cæciliane, judex non libenter tibi postulanti magna voce concessit septem clepsydras. Sed tu profers multa de semisupinus bibis vitreis phialis tepentem

aquam. Ut tandem expleas vocem, & sitim, oramus, o Cæciliane, jam potes de clepsydra.

NOTÆ.

Septem clepsydras.] Clepsydra seu hydrologium, aquarium est horologium. Vasculum quippe erat aut ex vitro, aut ex alia materia, per quod aqua inclusa guttatim defluens dimetiebatur tempus. Nam orantibus in foro ex more Atheniensium præscriptum erat tempus: at tamen sæpe liberae erant actiones, nec ad certum tempus dicere jubebantur patroni. Quantum vero temporis dimensa fuerit una clepsydra, mihi compertum non est. Sunt qui singulas horas singulis clepsydris definiant, in qua sententia est Domitius: alii clepsydræ mediam horam, alii tribus clepsydris horam tribuunt. Plinius junior lib. 2. epist. 11. sic de clepsydra: Dixi, inquit, horis pe-

ne quinque: nam decem clepsydris quas spatiofissimas acceperam, sunt addita quatuor. Nisi hic locus varie legeretur, rem definiret; etenim alii legunt pro decem clepsydris, viginti, alii duodecim, alii tribus; tandem pro longo temporis spatio septem clepsydras hic posuit poëta.

Vitreisque.] Nonnunquam autem comedisse, & bibisse oratores in ipsa actione discit a Quintiliano lib. 11. cap. ultimo. Bibere, inquit, aut etiam esse interagendum, quod multis moris fuit, & est quibusdam ab oratore meo procul absit, &c.

Jam de clepsydra.] Aquam bibe, ut ineptæ tuæ orationi finem breviter imponas.

XXXVI.

XXXVII.

De filio Reguli,
cujus infantis adhuc indolem laudat. XXXVIII.

ADSPICIS ut parvus, nec adhuc trieteride plena,
Regulus auditum laudet & ipse patrem;
Maternosque sinus viso genitore relinquat,
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Jam clamor centumque viri, densumque corona
Vulgus, & infanti Julia tecta placent.
Acris equi soboles magno sic pulvere gaudet,
Sic vitulus molli praelia fronte cupit.
Di, servate, precor, matri sua vota, patrique,
Audiat ut natum Regulus, illa duos.

I N T E R P R E T A T I O.

*V*idesne ut parvus Regulus, nec adhuc tribus annis peractis, celebret & ipse auditum genitorem; & deserat gremium genitricis conspecto patre, atque intelligat decus paternum esse suum? jam clamor, & centum viri, & plebs frequens cœtu, & Julia templa sunt jucunda infanti, sic progenies fortis equi latatur magno pulvere; sic vitulus tenera fronte appetit pugnam. O dii, servate, oro, sua vota genitrici, & genitori, ut Regulus audiat filium, illa vero ambos.

N O T Æ.

Nec adhuc trieteride.] Quæ est spatium trium annorum.
Regulus.] Filius scilicet infans jam lætatur cum orantem in foro patrem audiret. Vide Plinium juniorem epist. 2. lib. 4. ubi describit mortem hujus pueri.
Centumque viri.] Erant iudices quorum munus describit Cicero lib. 1. de Oratore.
Julia templa.] Alii Julia tecta. Juliam basilicam intellige, in qua scilicet jus red-

debant centum viri, quos ingens populi multitudo circumstabat. Lege Plinium jun. epist. 21. lib. 5.
Acris equi.] Videtur respicere illud Horatii,
Fortes creantur fortibus.
Di servate.] Solennis antiquorum bene precandi formula.
Audiat ut natum.] Orantem scilicet, illa duos: mater nempe audiat maritum, & aliquando filium agentem causas.

In Cinnam
de adulteriis uxoris. XXXIX.

PATER ex Marulla, Cinna, factus es septem
Non liberorum, namque nec tuus quisquam,
Nec est amici, filiusve vicini;
Sed in grabatis, tegetibusque concepti
Materna produnt capitibus suis furta.
Hic qui retorto crine Maurus incedit,
Sobolem fatetur esse se Cogisantræ:
At ille sima nare, turgidis labris,
Ipsa est imago Pannici palæstritæ:
Pistoris esse tertium quis ignorat,
Quicumque lippum novit, & videt Damam?
Quartus cinæda fronte, candido vultu,
Ex concubino natus est tibi Lygdo:
Præcidè si vis filium, nefas non est.
Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
Quæ sic moventur, ut solent asellorum,
Quis morionis filium neget Gyrthæ?
Duæ sorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique sunt Carpi.
Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
Si spado Corculus, Dindymusque non esset?

I N T E R P R E T A T I O.

O Cinna ex Marulla uxore suscepisti septem non liberos, namque nec quisquam est tuus, nec filius amici, aut vicini; at concepti in grabatis, & tegetibus indicant suis capitibus adulteria matris. Hic Maurus, qui ambulat retorta coma, fatetur se esse progeniem Cogisantræ: sed ille depressa nare; tumidis labris, similis est Pannico palæstritæ: quis nescit tertium esse Pistoris, quicumque cognovit & spectat lippum Damam? . . . Quis vero insicietur filium esse Sannionis Gyrthe hunc acuto capite, atque auribus longis, qua sic moventur, ut solent asellorum? duæ sorores, illa nigra, & hæc rufa genita sunt a Croti choraula, atque a Carpo villico. Jamque haberes gregem plenum hybridarum, si Corculus & Dindymus non essent spadones?

N O T Æ.

Patre ex Marulla.] Adulteria Marullæ facete narrat, quæ servorum amore debaccharetur.
Sed in grabatis.] hoc est lectis servorum propriis, & tegetibus, hoc est matris, quibus utebantur meretrices pro lectis. Juven. sat. 6. de Messalina Claudii uxore loquens sic ait.
Ausa Palatino tegetem præferre cubili.
Cogisantra.] Servi Mauri. Legunt alii coci santra.
Palæstritæ.] Pannici dantis operam palæstræ, epig. 57. lib. 3.
Et videt Damam.] Tertius vero filius lippus genitus erat a pstore Dama, qui & ipse lippus erat.
Gyrtha.] Alii Gyrtha.
Jamque hybridarum.] Hybrida est fœtus ex imparibus parentibus, ut ex apro, & sue; sic filios ex matre ingenua & patre servo hybridas vocat poeta.
Si spado Corculus.] Alii Corefus.

Ad Lycorim
quam amaverat olim. XL.

FOEMINA præferri potuit tibi nulla, Lycori,
Præferri Glyceræ fœmina nulla potest.
Hæc erit hoc, quod tu : tu non potes esse, quod hæc est.
Tempora quid faciunt ! hanc volo, te volui.

INTERPRETATIO.

O Lycori, nulla olim mulier potuit tibi anteponi, nulla nunc mulier potest anteponi Glyceræ. Hæc fiet hoc quod tu es : tu nequis esse quod hæc est. Quid efficiunt tempora ! Hæc placet mihi, tu placuisti.

NOTÆ.

Hæc erit hoc.] Fiet anus. | *Tu non potes.*] Fieri juvenis.

In raucum poetam colla lana tegentem. XLI.

QUI recitat lana fauces, & colla revinctus,
Hic se posse loqui, posse tacere negat.

INTERPRETATIO.

Qui recitat gutture & collo circumdato lana, hic affirmat se nec posse loqui, nec posse silere.

NOTÆ.

Qui recitat.] Raucum hunc poetam cap. 15. de inani loquacitate. *Epicurum* carpit Martialis : etenim cum ille faucibus focale adhiberet, ne frigore corripere-
mium quoque, inquit, illud non inscite se habet.
retur, ostendebat se non posse nisi ægre. *Où λήγῃ διὸς, ἀλλὰ σὺν ἀδύνατος.*
loqui : ostendebat pariter se tacere non. *Ex quo profecto sumptum est : qui cum loqui non posset, tacere non poterat.*
posse, cum licet raucus vellet recitare. Vide epig. 41. lib. 4. & Gellium lib. 1.

De Etrusci thermis. XLII.

ETRUSCI nisi thermulis laveris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ sic tibi blandientur undæ,
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinuessæ, fervidique
Fluctus Passeris, aut superbus Anxur,
Non Phœbi vada, principesque Baia.
Nusquam tam nitidum micat serenum :
Lux ipsa est ibi longior, diesque,
Nullo tardius a loco recedit.
Siccus pinguis onyx anhelat æstus.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore saxa,
Quæ Phryx, & Libys altius cecidit,
Et flamma tenui calent Ophitæ.
Ritus si placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Cruda virgine, Martiaque mergi :
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Ut nullas ibi suspiceris undas,
Et credas vacuum nitere Lygdon.
Non attendis, & aure me supina,
Jamdudum quasi negligenter audis :
Illotus morieris, Oppiane.

INTERPRETATIO.

Oppiane, interibis illotus, nisi laveris thermulis Etrusci. Nulla aqua sic tibi palpabuntur, nec fontes Aponi intacti puellis, non mollis Sinuessæ, & calidi fluctus Passeris, aut altus Anxur, nec vada Phœbi, & Baia nobilissima. Nullibi serenitas tam nitida splendet : lux ipsa est longior illic, nec serius dies abit ab ullo loco. Onyx pinguis emittit siccos fervores. Illic metalla Taygeti virescunt, & varia pulchritudine contendunt lapides, quos al-
tius excidit Phrygius & Afer, atque Ophitæ fervent lento igne. Si mores Lacedæmoniorum tibi arrideant, contentus arido vapore potes immergi in frigidam aquam virginem, atque Martiam : qua tam pura & tam nitida micat, ut suspiceris nullas esse aquas illic, & putes splendere Lygdonum marmor vacuum. Non auscultas, & jam diu quasi oscitanter me audis aure negligente. Oppiane, interibis illotus.

NOTÆ.

Etrusci nisi.] Papinius lib. 1. Sylvarum balneum Etrusci fuisse describit.
Illotus.] Aliæ enim aquæ fordes tuas, & malum colorem, de quo epig. 3. lib. 7. eluere non poterunt. *Nec fontes Aponi.*] Juxta Patavium. Suetonius cap. 14. in Tibicio, rudes puellis. Cassiodorus epig. 39. lib. 2. ait lavacrum illud singulari pudicitie disciplina sanctum esse : in eam enim aquam

in qua viti recreantur, si mulier descendat, calore exurit. Vel forte poeta respicit ad Patavinarum pudicitiam, quam commendat Plinius junior epist. 14. lib. 1. & poeta nosfer epig. 17. lib. 11.

Mollis Sinuessæ.] Urbs Campaniæ maritima, hodie, ut aiunt, *Rocca di Mondragone.* Tacitus lib. 12. Annalium de Claudio: *Refovendis viribus mollitie cæli, & salubritate aquarum Sinuessam perrexit.*

Fluctus Passeris.] Aquæ blandissimæ in Campania ad mare inferum, ut putant interpretes. De his nihil reperi.

Anxur.] hodie *Terracina*, epig. 1. lib. 5.

Phœbi vada.] Cumanum litus intelligunt interpretes, ubi nempe celebre fuit Apollinis templum, Virgilius 6. Æneid. Cluverius Italiæ lib. 2. cap. 2. intelligit aquas Apollinares calidas, & nobiles olim *Caretanas* dictas, juxta Care Etruriæ oppidum.

Pinguis onyx.] Genus quoddam marmoris de quo Plinius lib. 36. cap. 7. alias *gemma*, & vas etiam unguentarium dicitur. Onychem tamen in his thermis fuisse negat Papinius loco supra citato:

Mæret onyx longe, queriturque ex-

clusus ophites.

Pinguis dicitur, hoc est *sudans*, inquit Raderus. *Æstus siccos*, nempe similes radiis solis.

Taygeti.] montis in Laconia, in quo marmor, quod metallum vocat, cum tamen proprie non dicatur nisi de ferro, auro, &c.

Quæ Phryx.] hoc est ex Phrygia atque ex Libya.

Ophitea.] marmor nempe maculis distinctum instar serpentis.

Ritus si placeant.] quos explicat ipse poeta versibus sequentibus: hoc est, si placet sudare sicca cælla, frigida vero lavare. De aqua virgine, sic dicta quod fluens in urbem declinaret a rivo Herculis jam dictum epig. 21. lib. 5. de qua Plinius lib. 31. cap. 3. & ibidem de aqua Martia, ab Anco Martio rege, deinde a Q. Martio patre in urbem inuenta, ut aiunt interpretes.

Lygdon.] Locus nempe erat in Tauro monte, ubi marmor candidissimum.

Aure me supina.] Vide epig. 78. lib. 5.

Auris supina significat habitum prope dormientis, qui caput in humeros inclinat, & negligenter auscultat.

Ad Castricum

rufficantem Baiis. XLIII.

DUM tibi felices indulgent, Castrice, Baiæ:
Canaque sulphureis nympha natatur aquis:

Me Nomentani confirmant otia ruris,

Et casa jugeribus non onerosa suis.

Hic mihi Baiani soles, mollisque Lucrinus:

Hic vestrae mihi sunt, Castrice, divitiæ.

Quondam laudatas quocunque libebat ad undas

Currere, nec longas pertimuisse vias.

Nunc urbi vicina juvant, facilesque recessus,

Et satis est, pigro si licet esse mihi.

INTERPRETATIO.

O Castrice, dum fruere amœnis Baiis; & natatur Nympha cana undis sulphureis: quies villa Nomentana me corroborat, & domus non gravis suo fundo. Hic fruor Baianis solibus, & molli Lucrino: hic, o Castrice, fruor vestris opi-

bus. Olim placebat currere quocunque ad aquas commendatas, nec reformidare longum iter. Nunc secessus faciles, & loca juxta urbem placent, & sufficit, si fas est mihi segni esse.

NOTE.

NOTE.

Canaque.] Sensus est, natas in aqua cana, quia sulphurea, & Nympham posuit pro lympha, seu aqua.

Confirmant.] Ex hoc verbo licet colligere Martialem fuisse ægrotum, atque tunc incepisse convalescere in agro suo Nomentano non procul ab urbe, de quo epig. 38. lib. 2.

Non onerosa.] hoc est, pro modo, & ratione fundi ædificata, nec nimis magna nec parva nimis.

Et satis est.] Olim currebam ad aquas amœnas etiam remotissimas, nunc vero me atate provectorum, & pigrum, juvant loca urbi vicina, & sufficit, si mihi liceat otiosam vitam agere.

In Calliodorum

impurum scurram. XLIV.

FESTIVE credis te, Calliodore, jocari,
Et solum multo permaduisse sale.

Omnibus arrides, dictæria dicis in omnes,

Sic te convivam posse placere putas.

At si ego non belle, sed vere dixero quiddam:

Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

INTERPRETATIO.

O Calliodore, putas te cavillari lepide, & te unum perfusum esse multis facetiis. Subrides cunctis, cavillationibus laceffis cunctos, hoc modo credis esse con-

viva jucundus. At si ego non facete, sed vere protulero quiddam, o Calliodore, nemo propinabit tibi.

NOTE.

Permadvisse.] Putas te solum esse facetum & jucundum divitibus, quorum ecenam captas.

Nemo propinabit.] Propter oris tui

impuritatem nemo tibi suum poculum tradet in quo bibas, id est nemo te invitabit ad cœnam. Vide epig. 15. lib. 2.

XLV.

Ad Catianum

de Veneto auriga. XLVI.

VAPULAT affiduo Veneti quadriga flagello;
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

INTERPRETATIO.

Quadriga Veneti perpetuo caditur virgis, nec properat: O Catiane, agit magnam rem.

NOTE.

Vapulas.] Quidam auriga ex Veneto tum factione equos quadrijugos affidue

verberabat, nec tamen illi properabant illum irridet poeta, quasi magnam rem.

Tt

faciat, qui cum equos verberibus dirumpat, non currant tamen; vel qui cum tali quadriga audeat venire in certamen. Erant autem quatuor factiones Venetorum nempe, qui cœruleum ferebant, cœlo & mari sacri: Prasinorum,

qui viridem terræ seu veri, & floribus dicati; Russatorum, qui igni, & Marti Alborum, qui albos viridi mixtos gerebant pannos. Sic Raderus. Plura vide apud Bulengerum.

Ad Ianthida nympham Stellæ. XLVII.

NYMPHA mei Stellæ, quæ fonte domestica puro
 Laberis, & domini gemmea tecta subis:
 Sive Numæ conjux Triviæ te misit ab antro:
 Sive Camœnarum de grege nona venis:
 Exsolvit votis hac se tibi virgine porca
 Marcus, furtivam quod bibit æger aquam.
 Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
 Da secura tui: sit mihi sana sitis.

INTERPRETATIO.

O Nympha mei Stella, qua domestica suis fonte puro, atque ingrederis ades gemmeas: sive uxor Numa te misit a specu Diana, seu venis nona de grege Musarum: hac virgine porca Martialis

se liberat votis tibi factis, qui agrorum furtim hausit aquam tuam. Tu jam placata meo scelere expiato tuta prabe gaudia fontis tui: sit mihi sana sitis.

NOTÆ.

Nympha mei Stella.] Alii meo. Laudat Stellæ fontem, cujus Numen seu Nympham Ianthidem appellat a nomine Ianthidis uxoris Stellæ, de qua epig. 21. supra.

Sive Numa conjux.] Ægeria nempe de qua Florus in Numa. Ovidius 3. Fastorum agit de fonte Ægeriæ:

Ægeria est, qua prabet aquas, dea grata Camœnis,

Illa Numa conjux, consiliumque fuit.

Trivia.] hoc est Dianæ, epig. 1. lib. Spect. quæ in valle Aricina colebatur.

Sive Camœnarum,] hoc est, seu laberis ex fonte Musarum, vel seu venis una

ex novem Musis.

Exsolvit.] Huic Nymphæ, seu huic fonti vota nuncupaverat Martialis, se nempe porcam intactam immolaturum, quod agrorum furtim bibisset aquam ex illo fonte. Horatius ode 13. lib. 3. hædum immolat fonti Blandusiæ.

Gaudia fontis.] hoc est: Tu, o Nympha jam secura meo scilicet scelere expiato, fac mihi copiam salubrium tuarum aquarum. Vel *secura* refer ad gaudia.

Sit mihi sana sitis.] Jam a morbo recreatus nunc ita sitiam, ut olim æger sitiebam.

In Pomponium
 poëtam ineptum. XLVIII.

QUOD tam grande sophos clamat tibi turba togata:
 Non tu, Pomponi, cœna disertata tua est.

INTERPRETATIO.

Quod turba togatorum exclamat tibi tam grande sophos, non tu, o Pomponi, sed convivium tuum faciendum est.

NOTÆ.

Grande sophos.] De hac exclamatione egimus lib. 1. epig. 4. Versus suos coram amicis ad cœnam vocatis recitare solebant veteres. Poëta hunc Pomponium irridet, qui non laudaretur propter

versus, sed propter cœnam lautam. Sic Persius sat. 1.

calidum scis ponere sumen, Scis comitem horridulum trita donare lacerna.

XLIX.

De Thelesino,
 qui familiariter usus impuris hominibus
 dives evasit. L.

CUM coleret puros pauper Thelesinus amicos,
 Errabat gelida sordidus in togula,
 Obscœnos postquam cœpit curare cinædos,
 Argentum, mensas, prædia, solus emit.
 Vis fieri dives, Bithynice, conscius esto.
 Nil tibi, vel minimum, basia pura dabunt.

INTERPRETATIO.

Cum Thelesinus inops observaret amicos pudicos, sordidus vagabatur in frigida togula. Ex quo cœpit colere turpes cinædos, ille unus mercatur argentum,

mensas, fundos. O Bithynice, cupis locupletari? conscius esto. Oscula pudica conferent tibi nihil, vel minimum.

NOTÆ.

Cum coleret puros.] Sensus est: Nihil consecutus est Thelesinus, dum coluit amicos castos; at vero dives factus est, statim ac coluit homines turpes, quo-

rum libidinis conscius fuit. Juvenalis sat. 3.

Quis nunc diligitur nisi conscius, &c. Argentum.] vel cœlatum, vel purum.

Ad Lupericum
 avarum. LI.

QUOD convivaris sine me tam sæpe, Luperce:
 Inveni, noceam qua ratione tibi.
 Irascar, licet usque voces, mittasque rogesque.
 Quid facies? inquis. quid faciam? veniam.

INTERPRETATIO.

Luperce, excogitavi quo modo te laudam, quod epularis sine me tam crebro. Succensebo, quamvis semper invitatus

& mittas, atque ores. Quid ages? nis. quid agam? ibo.

NOTÆ.

Quod convivaris.] Carpit Lupericum, qui raro eum ad cœnam invitaret.

Veniam.] Cœnabo apud te, atque avaritæ tuæ poenas dabis.

Epitaphium Pantagathi
tonforis. LII.

HOC jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorque sui,
Vix tangente vagos ferro refecare capillos
Doctus, & hirsutas excoluisse genas.
Sis licet inde sibi tellus placata, levisque,
Artificis levior non potes esse manu.

INTERPRETATIO.

Pantagathus mortuus annis puerilibus | pilosus. O terra, quantumvis deinceps sis
amor, & mæror sui heri, jacet in hoc | illi placata & levis, nequis esse levior
sepulchro, sciens refecare errantes crines | manu artificis.
ferro vix tangente, atque expolire malas

NOTÆ.

Pantagathus.] Raptus fato immaturo, | quendi Græcus, quem & Latini usurpant.
amor nempe domini dum viveret, dolor | Alii legunt, *sis licet ut debes*. Videat le-
vero ex quo mortuus. Ipsius forte poëta | ctor. Sensus est: O terra, quantumvis sis
fuit servus. | levis, nequis tamen esse levior manu
Sis licet inde sibi.] De hac bene pre- | Pantagathi, dum tonderet: quæ propria
candi formula vide epig. 35. lib. 5. *tellus* | tonforis laus est.
sis sibi, hoc est ei, qui modus est lo-

De Andragora,
cujus repentinæ mortis causam rejicit in
medicum Hermocratem. LIII.

LOTUS nobiscum est hilaris, cœnavit & idem.
Inventus mane est mortuus Andragoras.
Tam subitæ mortis causam, Faustine, requiris?
In somnis medicum viderat Hermocratem.

INTERPRETATIO.

Andragoras latus lavit nobiscum, & | repentinè interitus? Medicus Hermocrates
idem cœnavit, mane repertus est de- | apparuerat illi in somnis.
functus. O Faustine, rogas causam tam

NOTÆ.

Lotus nobiscum.] Huic simile est epi- | proculdubio multos ægros sua imperitia
gramma Græcum lib. 2. Anthologiæ, *as* | necaret.
as. Poëta carpit Hermocratem, qui

LIV.

In Coracinum

variis unguentis opprimentem foetidum halitum. LV.

QUOD semper castiæque, cinnamoque,
Et nido niger alitis superbæ
Fragras plumbea Nicerotiana,
Rides nos, Coracine, nil olentes:
Malo, quam bene olere, nil olere.

INTERPRETATIO.

O Coracine, irrides nos nihil fragran- | cerotiana plumbea: magis placet nihil
tes, quod tu semper unctus castia & | olere, quam bene olere.
cinnamomo, & nido avis superba oles Ni-

NOTÆ.

Quod semper.] Iste Coracinus variis | sis plumbeis in umbra, teste Plinio lib. 13.
odoribus animæ foetorem compescebat, | cap. 2. concoquebantur. *Nicerotiana* di-
quibus non opus est nihil olenti. | cuntur a Nicerote unguentario, de quo
Castia cinnamoque.] frutices sunt odo- | lib. 10. epig. 38. & lib. 12. epig. 66. Alii
ris suavissimi. | *Nicerotiana*.
Et nido niger.] hoc est unctus iis her- | **Nil olere.**] Cur malit nihil olere, ex-
bis odoriferis, quibus nidum conficit | plicuit poëta lib. 2. epig. 12.
phœnix, ut aiunt poëtæ, quæ vera esse | *Hoc mihi suspectum est, quod oles bene,*
negat Plinius lib. 12. cap. 19. Vide epig. | *Postume, semper;*
7. lib. 5. | *Postume, non bene olet qui bene*
Plumbea.] Redoles unguenta, quæ va- | *semper olet.*

LVI.

In Phæbum
calvum. LVII.

MENTIRIS fictos unguento, Phæbe, capillos,
Et regitur pictis sordida calva comis.
Tonforem capiti non est adhibere necessum;
Radere te melius spongia, Phæbe, potest.

INTERPRETATIO.

O Phæbe, unguento dissimulas falsas | capiti. O Phæbe, spongia potest radere te
comas, & turpis calva operitur picta | melius.
casarie. Non est opus admovere tonforem

NOTÆ.

Mentiris fictos.] Turnebus lib. 25. cap. | **Radere te.**] hoc est, abstergere pictos
27. Olim qui erant toto capite calvi, | crines, & delere potest spongia. **Radere**
sibi solebant unguento perfusi velut fila | non dicitur proprie nisi de novacula.
capillorum imitari. Vide epig. 74. infra.

Ad Aulum Pudentem

de morbo, quo pene interiit. LVIII.

CERNERE Parrhasios dum te iuvat, Aule, Triones,
 Cominus & Scythici fidera ferre poli;
 O quam pene tibi Stygijs ego raptus ad undas
 Elysiæ vidi nubila fulca plagæ!
 Quamvis lassâ tuos quærebant lumina vultus,
 Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
 Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores
 Stamina, nec surdos vox habet ista deos;
 Sospite me sospes Latias reveheris ad urbes,
 Et referes pili præmia clarus eques.

INTERPRETATIO.

O Aule, dum tibi placet cominus spectare Triones Parrhasios, & tolerare astra Poli Scythici: O quam fere ego tibi raptus ad undas Stygijs spectavi atra nubila regionis Elysiæ! Oculi licet graves quærebant tuos vultus, & gelido ore sa-

pissime loquar de meo Pudente. Si lanifica sorores trahunt mihi stamina non nigra, nec ista vox pervenit ad surda Numina: me salvo salvus remeabis ad urbes Latii, atque eques illustris reportabis præmia primipili.

NOTÆ.

Cernere Parrhasios.] Gellius lib. 2. cap. 21. Sed ego quidem, inquit, cum Latio, & Varrone sentio: qui Triones rustico vocabulo appellatos scribunt, quasi quosdam teriones: hoc est aranda colendaque terra idoneos. Itaque hoc sidus, quod a figura posituraque ipsa quia simile plaustrum videtur, antiqui Græcorum ἀνακταρ dixerunt: nostri quoque veteres a bubus junctis, Septentriones appellarunt: id est a septem stellis, ex quibus quasi juncti triones figurantur. Vide epig. 11. lib. 4. & epig. 25. supra. De Aulo Pudente jam dictum lib. 1. epig. 32. & lib. 5. epig. 49. Sidera ferre.] Alii sidera pigra. O quam.] hoc est, quam pene mortuus sum. Non pulla.] Quæ mortem minantur, epig. 73. lib. 4. Et referes.] hoc est, primipili, seu primi centurionis legionis honore, & equestribus ornamentis decoratus redibis: qui enim primipilus fiebat, statim in ordinem equestrem adscribebatur, teste Lipsio lib. 2. de militia Romana.

In Baccaram

vestium ostentatorem. LIX.

ET dolet; & queritur, sibi non contingere frigus,
 Propter sexcentas Baccara gauſapinas;
 Opat & obscuras lucas, ventosque, nivesque,
 Odit & hibernos, si tepuere, dies;
 Quid fecere mali nostræ tibi, sæve, lacernæ,
 Tollere de scapulis quas levis aura potest?
 Quanto simplicius, quanto est humanius illud,
 Mense vel Augusto sumere gauſapinas.

INTERPRETATIO.

Baccara moeret atque expostulat, se non corripit frigore, propter sexcentas gauſapinas: expetit dies nubilos, & ventos, & nives; odit & dies hibernos, si tepuere. O acerbe, quid in te peccarunt

nostra lacerna, quas levis aura potest auferre ex humeris? quanto simplicius, & quanto humanius illud est, uti gauſapinis vel mense Augusto.

NOTÆ.

Et dolet, & queritur.] Iste Baccara dolebat hyemem non sævire, ut posset ostentare gauſapinas, penulas nempe villosas, quibus uterentur Romani hiberno tempore frigido; Simili morbo laborabat Zoilus, de quo epig. 16. lib. 2. Obscuras lucas.] hoc est, cœlum nubilum.

Sæve.] Alii legunt sava: nomen est fictum, inquit Raderus, seu fœmina, seu viri, placet accipere pro virili, nescio an fœminis gestatæ gauſapina. Quanto simplicius.] hoc est, humanius faceres, si aperte fatereris tuum morbum, gauſapinas gestando vel media ætate.

De Pompillo

qui libros componebat invita Minerva. LX.

REM factam Pompillus habet, Faustine; legetur,
 Et nomen toto sparget in orbe suum:
 Sic leve flavorum valeat genus Uſipiorum,
 Quisquis & Ausonium non amat imperium.
 Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur:
 Sed famæ non est hoc, mihi crede, satis.
 Quam multi tineas pascunt, blattasque diserti!
 Et redimunt soli carmina docta coci!
 Nescio quid plus est, quod donat secula chartis,
 Victurus Genium debet habere liber.

INTERPRETATIO.

O Faustine, Pompillus gessit rem feliciter: evolvetur, & diffundet nomen suum per totum mundum: sic valeat gens mobilis flavorum Uſipiorum, & quisquis non favet Imperio Romano. Nihilominus scripta Pompilli dicuntur ingeniosa.

At mihi fidem adhibe, hoc non sufficit fama. Quam multi eloquentes alunt tineas, & blattas! Et soli coci emunt versus eruditos! Nescio quid plus est, quod conciliat immortalitatem scriptis, liber victurus debet habere genium.

NOTÆ.

Rem factam.] De hoc loquendi modo dictum epig. 28. lib. 1. & epig. 26. lib. 2. dicitur de eo qui putat sine dubio consecuturum se quod optat. Sic leve.] Sic valeant hostes populi Romani, ut libri Pompilli; hoc est, utinam sic pereant, ut libri Pompilli perituri sunt. Uſipii vero populi sunt Germaniæ Rheni accola ex Tacito lib. 4. historiarum, qui eos conjungit cum Chartis, & Mattiacis; Ptolemæus tamen Uſipios ad Istrum ponit. Ita Raderus. Leves dicuntur, quod a Romanis defecissent. Ingeniosa tamen.] Imperiti nempe censent ingeniosa esse scripta Pompilli:

poeta respondet hoc non sufficere ad con-
sequendam famam.

Blattas.] vermes qui rodunt libros.

Carmina.] quibus scilicet piper, pisces, & cetera ejusmodi involvantur.

Genium.] hoc est leporem, & gratiam
nativam: unde Horatius:

*Tu nihil invita dices, faciesve Mi-
nerva.*

In invidum. LXI.

LAUDAT, amat, cantat nostros mea Roma libellos:
Meque sinus omnis, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, stupet, oscitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placent.

INTERPRETATIO.

*Mea Roma celebrat, diligit, & canit
nostros libros, & versor in gremio &
manu omnium. Ecce quidam rubet, pal-*

*let, obstupescit, oscitatur, odit. Hoc volo:
nunc versus nostri sunt nobis jucundi.*

NOTÆ.

Mea Roma.] hoc est, mihi amica, &
benevola.

Ecce rubet.] Describit poeta animi mo-
tus quibus cruciantur invidi.

Oscitat.] ore hincit, quod signum est

fastidii.

Nunc nobis.] Nunc, inquit, mea mihi
placent carmina, cum displiceant in-
vidis.

Ad Apianum
captatorem hereditatis. LXII.

AMISIT pater unicum Silanus,
Cessas mittere munera, Apiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

INTERPRETATIO.

*Silanus genitor perdidit unigenum: o
Apiane, an moraris mittere dona? heu*

*scelus inhumanum, atque improba Parcæ!
cui vulturi continget hoc cadaver?*

NOTÆ.

Cessas mittere.] Iste Apianus, alii Op-
pianus, quidam fuit hereditatum capta-
tor, quem carpit poeta.

Cujus vulturis.] Seneca epist. 95: *Æri-*

*co agro aliquis assidet, probamus: at hoc
si hereditatis causa fecit, vultur est, ca-
daver expectat.*

Ad Marianum

qui captatorem scripserat heredem. LXIII.

SCIS te captari: scis hunc, qui captat, avarum:
Et scis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis heredem, stulte, supremis
Scribis, & esse tuo vis, furiose, loco.
Munera magna quidem misit, sed misit in hamo;
Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccine dessebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut pleret, des, Mariane, nihil.

INTERPRETATIO.

*O Mariane, scis te alluci, nosti avarum
esse hunc qui allucit: & nosti qua sit
mens illius qui allucit: nihilominus tu, o
demens, instituisti hunc heredem ultimo*

*succedere. Misit quidem magna dona, at
misit in hamo: & piscis potestne diligere
piscatorem? An hic lugebit tuam mortem
vero morore? O Mariane, si placet ut
testamento, & vis, o vesane, illum tibi
fleat, nihil dones.*

NOTÆ.

Scis te captari.] Marianum hunc irri-
det poeta, qui blanditiis & muneribus
alluci se patiebatur.

Quid velit.] nempe tuam mortem, ut
possideat tua bona.

Sed misit in hamo.] Vide epig. 18. lib. 5.

Vero tua fata.] Fictæ erunt ejus la-
crymæ; heredis enim æterus sæpissime-
rissus est. Alii *mea*.

Des nihil.] Vana expectatione delusus
tunc vere flebit.

In detractorem. LXIV.

CUM sis nec rigida Fabiotum gente creatus,
 Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
 Hirfuta peperit rubicunda sub ilice conjux:
 Sed patris ad speculum tonfi, matrisque togatæ,
 Filius, & sponsam possit te sponsa vocare:
 Emendare meos, quos novit fama, libellos,
 Et tibi permittis felices carpere nugas:
 Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam,
 Non aspernantur proceres urbisque, forique,
 Quas & perpetui dignantur scrinia Sili,
 Et repetit toties facundo Regulus ore;
 Quique videt propius magni certamina Circi
 Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
 Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum,
 Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
 Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minerva
 Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ,
 Ne valeam, si non multo sapit altius istud
 Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
 Et rubro pulmone vetus nasisque timendum,
 Omnia crudelis Lanius per compita portat.
 Audes præterea, quos nullus noverit, in me
 Scribere versiculos, miseras & perdere chartas.
 At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
 Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe.
 Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte;
 Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
 Fumantem nasum vivi tentaveris urfi.
 Sit placidus licet, & lambat digitosque manusque,
 Si dolor, & bilis, si justa coegerit ira,
 Urfus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
 Et tacitus quæras, quam possis rodere carnem.

INTERPRETATIO.

Cum nec sis oriundus ex severa familia Fabiorum, nec talis, qualem Curio genuit rubicunda uxor sub ilice frondosa: dum fert prandia ipsi aranti: sed filius patris tonfi ad speculum, & matris togatæ, & cum possit sponsa te appellare sponsam: tibi facis potestatem corrigendi meos libros quos celebrat fama, & sugillandi felices nugas: has, inquam, ineptias quibus præbere autem non dedignantur principes urbis & fori, & qua includuntur in armariis immortalis Sili, & toties ore diserto repetuntur a Regulo, & commendantur a Sura propinquo Diana Aventina, qui spectat propius pugnas magni circi: ipse etiam dominus Cæsar sub tanto pondere rerum non aspernatur bis & ter relegere. At tu habes plus ingenii, Minerva poliente tibi iudicium acrius, & subtiles Athena informantur pectus

tuum. Dispeream, si non multo altius sapit illud cor, quod cum intestinis laxis, & cum pede grandi, & vetus pulmone corrupto, & metuendum nasus circumfert saevus lanus per omnia compita. Insuper audes componere in me carmina qua nemo legerit, & perdere chartas infelices. At si astus nostræ ira tibi quid inusserit, durabit, & hærebit, & legetur in toto

orbe. Nec Cinnamus arte callida tollet stigmata: at miserere tui, nec miser ore furenti experiaris fumantem nasum vivi urfi. Quamvis sit tranquillus, & lambat digitos & manus, si impellitur dolore, & bili, & justa ira, urfus fiet: defatigates dentes in pelle mortua, & latens quæras carnem quam possis rodere.

NOTÆ.

Fabiorum gente.] studiis belli asperri-
 ma & nobilissima.

Curio.] M. Curium Dentatum intel-
 lige, de quo Cicero de Senectute: In hac
 vita (rusticana) M. Curius cum de Sam-
 nitibus, ac Sabinis, de Pyrrho triumphaf-
 set, consumpsit extremum ætatis.

Ad speculum tonfi.] id est filius effœ-
 minati patris, qui pilos vellebat ad spe-
 culum mollis Othonis instar, de quo
 Juvenalis sat. 1.

Ille tenet speculum patibici gestamen
 Othonis.

Matrisque togata.] hoc est adulteræ:
 fœminæ enim adulterii convicta togam
 ferre cogebantur: epig. 39. lib. 2.

Et sponsam.] quia effœminatus es.

Sili.] De Silio Italico poeta vide epig.
 14. lib. 4. de Regulo dictum epig. 13.
 lib. 1.

Quique videt.] Sura orator clarissimus
 habitabat in monte Aventino, ubi Dia-
 na colebatur, unde poterat despiciere in
 circum maximum vicinum. Sura memi-
 nit Suetonius in Domitiano cap. 13.

Cæsar.] Domitianus.

Sed tibi.] Tu nempe unus omnium
 Romanorum sapientissimus.

Finxerunt.] Alii minus bene finxerunt.

Ne valeam.] hoc est, dispeream si non
 plus sapit cor pecudis quod venale cir-
 cumfert lanus per totam urbem. Legunt
 alii Quidcum minus bene.

Nasisque timendum.] quia putridum.

At siquid.] hoc est, At si ego iratus
 versus in te scripsero, non peribunt, ti-
 bique sempiternam infamiam notam inu-
 rent.

Cinnamus.] Tonfor de quo lib. 7.
 epig. 63. Stigmata.] notas infamiam in-
 tellige, quas fugitivorum servorum fronti
 imprimere solebant Romani.

Fumantem.] Sensus est: Noli me ad-
 versus te incitare, aliter iracundum me
 ursum senties. Nasum dixit, quia in
 naso ira sedes est. ῥοῦα ποτὶ βίβηται
 bilis in naves sedet. Theocritus Idyll. 1.

Vacua dentes.] Canes imitare, pellem
 mortuam rode, me vero vivum ne tan-
 gas.

Ad Tuccam

epigrammatum censorem. LXV.

HEXAMETRIS epigramma facis, scio dicere Tuccam,
 Tucca solet fieri: denique Tucca licet.
 Sed tamen hoc longum est, solet hoc quoque Tucca licere,
 Si breviora probas, disticha sola legas.
 Conveniat nobis, ut fas, epigrammata longa
 Sit transire tibi: scribere Tucca mihi.

INTERPRETATIO.

Non ignoro Tuccam dicere, scribis
 epigrammata hexametris: O Tucca,
 hoc solet fieri: denique, o Tucca, fas est.
 At nihilominus hoc longum est, o Tucca,

hoc etiam solet permitti: si breviora pla-
 cent, evolvas sola disticha. Paciscamur
 inter nos ut liceat tibi prætereire longa epi-
 grammata: mihi facere, o Tucca.

Vu ij

NOTÆ.

Hexametris.] Superius epigramma ut ne redarguerat Tucca: quod utrumque longum, atque hexametris scriptum, fieri posse docet poeta.

De præcone puellam vendente. LXVI.

FAMÆ non nimium bonæ puellam,
Quales in media sedent Subura,
Vendebat modo præco Gellianus.
Parvo cum pretio diu liceret,
Dum puram cupit approbare cunctis:
Attraxit prope se manu negantem:
Et bis, terque, quaterque basiavit.
Quid profecerit osculo, requiris?
Sexcentos modo qui dabat, negavit.

INTERPRETATIO.

PAulo ante præco Gellianus vendebat puellam existimationis non nimis integra, quales versantur in media Subura. Cum diu estimaretur parvo pretio, dum vult ostendere omnibus illam esse pudicam, prope se attraxit manu recusantem, atque osculatus est bis & ter, & quater. Rogas, quid sit assecutus basio? Qui paulo ante deferebat sexcentos recusavit.

NOTÆ.

Quales in.] Subura urbis erat regio in qua habitabant meretrices.
Manu negantem.] Puella illa erat quidem facilis, at instructa arte meretricia negabat, quo magis placeret.
Basiavit.] atque impuro suo ore tam impuram reddidit puellam, ut qui modo sexcentos sceleratissimos nummos offerret, jam neget.

Ad Pannicum

de Gellia amante solos Eunuchos. LXVII.

CUR tantum eunuchos habeat tua Gellia, quæris
Pannice? vult futuri Gellia, non parere.

INTERPRETATIO.

OPannice, sciscitaris cur Gellia habeat tantum eunuchos? Gellia placet subagitari, non autem parere.

NOTÆ.

Non parere.] Juvenalis sat. 6.
Sunt quas eunuchi imbelles, ac mollia.] *semper*
Oscula delectent, &c.

De morte Eutychi pueri
aquis extincti. LXVIII.

FLETE nefas vestrum, sed toto flete Lucrino,
Naiades, & luctus sentiat ipsa Thetis.
Inter Baianas raptus puer occidit undas
Eutyclus: ille tuum, Castrice, dulce latus.
Hic tibi curarum socius, blandumque levamen;
Hic amor, hic nostri vatis Alexis erat.
Numquid te vitreis nudum lasciva sub undis
Vidit, & Alcidae nympha remisit Hylam?
An dea fœmineum jam negligit Hermaphroditum;
Amplexu teneri sollicitata viri?
Quidquid id est, subitæ quæcunque est causa rapinæ,
Sit, precor, & tellus mitis, & unda tibi.

INTERPRETATIO.

ONaiades, deplorate vestrum scelus, at deplorate toto Lucrino, atque ipsa Thetis audiat vestram mœstissimam. Puer Eutyclus periit raptus inter undas Baianas: Ille, o Castrice, qui blandus adhærebat tuo lateri. Hic erat particeps tuarum sollicitudinum, & dulce levamentum: hic amor, hic Alexis nostri poeta. Nunquid Nympha petulans te aspexit nudum sub aquis vitreis, & remisit Hylam Herculi? An dea allecta amplexu viri teneri jam aspernatur fœmineum Hermaphroditum? Vt est, quæcunque est causa repentini raptus; precor ut terra sit tibi lenis & aqua.

NOTÆ.

Flete nefas.] Eutyclus puer Castrici aquis Baianis extinctus est, cujus mortem deplet poeta.
Ipsa Thetis.] Thetis Nerei filia, & uxor Pelci, pro ipso mari ponitur. Sensus est: Thetis audiat, vel forte ipsa experiat vestrum dolorem. Lucrinus vero in Campania, hodie Mar morto, vel Lago di Licola.
Alexis.] Eutyclus tibi erat in deliciis, ut Virgilio Alexis. Virgil. Eclog. 2.
Nympha remisit.] Te rapuit Hyla pulchriorem, quem restituit Herculi. Epig. 49. lib. 5.
An dea.] Salmacis Hermaphroditum Veneris, & Mercurii filium amavit. Ovidius 4. Metamorph.
Sollicitata.] Eutychi amplexu.
Sit precor.] Mortuis bene precandi formula. Epig. 35. lib. 5.

De Bassa
aquam bibente. LXIX.

NON miror, quod potat aquam tua Bassa, Catulle:
Miror, quod Bassi filia potat aquam.

INTERPRETATIO.

NON miror, quod tua Bassa bibit aquam, o Catulle: miror, quod filia Bassi bibit aquam.

NOTÆ.

Non miror.] Oris forte erat impuri
hæc Bassa, ut Lesbia de qua epig. 50.
lib. 2. unde merito aquam potabat, qua
os impurum purgaret: at cum esset te-
mulentis Bassi filia, miratur poëta illam
a patre ebrio sic degenerasse, ut aquam
biberet.

Ad Martianum,

vivere nihil aliud esse quam bene valere. LXX.

SEXAGESIMA, Martiane, messis
Acta est, & puto jam secunda Cottæ.
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Ostendit digitum, sed impudicum,
Alconti, Dasioque, Symnachoque.
At nostri bene computentur anni,
Et quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores;
A vita meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur.
Ætatem Priamique, Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque, falliturque.
Non est vivere, sed valere, vita.

INTERPRETATIO.

O Martiane, Cottæ explevit annum
sexagesimum, atque opinor, jam se-
cundum. Nec meminit se vel uno die sen-
sisse molestias lectuli calentis. Porrexit di-
gitum at impurum Alconti, & Dasio, &
Symmacho medicis. Sed nostri anni di-
ligenter revocentur ad calculos, & remo-
veatur a vita meliore, quicquid abstule-
runt sava febres, aut languor gravis, vel
improbi mærores; infantes sumus, & se-
nes apparemus. O Martiane, qui credit
longam esse ætatem Priami & Nestoris,
multum errat, & decipitur. Vita non est
vivere, sed bene valere.

NOTÆ.

Tædia lectuli calentis.] hoc est, non
meminit se unquam ardenti febre labo-
rasse, propter quam incaluit lectus.

Ostendit digitum.] Medium nempe
per contemptum, epig. 28. lib. 2. Juve-
nalis sat. 10.

— mediumque ostenderet unguem.

Et quantum] Quot annos abstulerunt
febres, &c.

Decipitur.] Nam qui diu vivunt, ut
Priamus & Nestor, qui gravi animi &
corporis dolore cruciati sunt, non fruun-
tur vita longa, sed qui semper sani sunt,
& vitam hilarem agunt.

De Thelesina
lasciva puella. LXXI.

EDERE lascivos ad Bætica crustmata gestus,
Et Gaditanis ludere docta modis.
Tendere quæ tremulum Pelian, Hecubæque maritum
Possit ad Hectoreos sollicitare rogos.
Urit, & excruciat dominum Thelesina priorem;
Vendidit ancillam, nunc redimit dominam.

INTERPRETATIO.

Thelesina sciens agere gestus lascivos
ad sonitus Baticos, & ludere modu-
lationibus Gaditanis. Quæ possit ad libi-
dinem incendere tremulentem Pelian, atque
excitare maritum Hecuba prope rogam
Hectoris. Thelesina adurit & torquet prio-
rem herum; vendidit servam, nunc
redimit dominam.

NOTÆ.

Edere lascivos.] Eum deridet poëta,
qui vendiderat Thelesinam, vel Tele-
thufam servam, quam postea ejus amore
captus redemit.

Crustmata.] hoc est, sonitus a verbo
κρυω pulso. Bætica, hoc est Hispania;
Bætis enim Hispaniæ fluvius hodie *Gua-
dalquivir*. Puellæ autem Hispaniæ ma-
xime Gaditanæ choreas agebant valde
lascivas; epig. 42. lib. 1. & epig. 79.
lib. 5.
Pelian.] Senex longævus fuit Thessa-
liæ rex, de quo Ovid. 7. Metam. Pri-
mus vero maritus Hecubæ fuit, cujus
senectus & historia fati nota.

De Cilice fure. LXXII.

FUR notæ nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum;
Dum non vult vacua manu redire,
Ipsum furripuit Cilix Priapum.

INTERPRETATIO.

Cilix fur rapacitatis nimium comperta
cupiebat furtum facere in horto: at,
o Fabulle, nihil erat in horto immenso
præter Priapum marmoreum; dum Cilix
non vult reverti manu vacua, furatus
est ipsum Priapum.

NOTÆ.

Fur nota.] Simile est epig. Græcum
lib. 2. Anthologiæ cap. 25. cum nihil in
horto surripiendum inveniret fur, ipsum
horti custodem surripuit.

De Priapo
Hilari LXXIII.

NON rudis indocta fecit me falce colonus.
Dispensatoris nobile cernis opus.
Nam Ceretani cultor notissimus agri
Hos Hilarus colles, & juga læta tener.
Adspice, quam certo videar non ligneus ore,
Nec devota focis inguinis arma geram:
Sed mihi perpetua nunquam moritura cupressō
Phidiaca rigeat mentula digna manu.
Vicini, moneo, sanctum celebrate Priapum,
Et bis septenis parcite jugeribus.

INTERPRETATIO.

NON imperitus colonus formavit me
falce rudi: vides egregium opus dis-
pensatoris. Nam Hilarus notissimus cul-
tor agri Ceretani possidet hos colles, & ju-
gera læta. Vide quam bene effuso cultu
comparcam non ligneus, nec gestem ar-
ma . . . comburenda . . . O Vicini,
moneo colite sanctum Priapum, atque ab-
stinete a quatuordecim jugeribus.

NOTÆ.

Non rudis.] De Priapo hortorum cu-
stode sæpius dictum.
Dispensatoris.] Videtur esse nomen pe-
rissimæ cuiusdam artificis. Alias dis-
pensator servus appellatur, qui familia
rationes dispensat, peculiisque admini-
strationem habet. L. 51. & l. 62. ff. de
solutionibus.
Phidiaca.] Epig. 35. lib. 3. de Phidia-
dictum.

Ad Esculanum,
de calvo & edentulo. LXXIV.

MEDIO recumbit imus ille qui lecto
Calvam trifilem segmentatus unguento,
Foditque tonsis ora laxa lentiscis:
Mentitur, Esculane, non habet dentes.

INTERPRETATIO.

Ille qui imus acubatur in medio lecto
calva trifili sulcata unguento, & scal-
pit ora ampla politis lentiscis, mentitur,
Esculane, illi non sunt dentes.

NOTÆ.

Medio recumbit.] In Romanorum cœ-
naculis tres erant lecti, quorum singuli
ut plurimum tres convivas accumbentes
capiebant: medius vero lectus aliis erat
honoratior, & medius locus in medio
lecto omnium honoratissimus; tribus
ergo uno in lecto recumbentibus summus
dicebatur, qui ad caput lecti recumbe-
bat,

bat, imus vero qui ad pedes recumbentis
in medio accubabat. De his fusc Lip-
sius lib. 3. antiquarum lectionum.

Calvam trifilem.] Hunc locum expli-
cat Turnebus lib. 25. cap. 27. Ille enim,
inquit, etiam unguento comam sibi in
capite calvo pinxerat, & effinxerat: sed
quæ trium filorum esset, & capillorum:
vel calvam haberet, cui reliqui essent
tres capilli. Et cum in capite sulcos du-
xisset unguenti lituris, & veluti vias se-
cuisset, *semitatus* dixit. Quæ est anti-

quorum librorum scriptura: ut mirer
quid sit quod & contra sententiam, &
versus rationem multi *segmentatus* & de-
fendant, & declarent. Judicet lector.
Legunt alii *semitactus*: tangere quippe est
oleo ungere ut aiunt. Porro *segmenta-
tum* illud dicitur quicquid ex tenuissi-
mis segmentis vermiculatim compositum
est.

Lentiscis.] Lentiscus arbor est cujus
frondea cuspe dentium sordes purga-
bant.

In Pontiam
veneficam. LXXV.

CUM mittis turdumque mihi, quadramve placentæ,
Sive femur leporis, sive quid his simile?
Buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, sed nec edam.

INTERPRETATIO.

CUM ad me mittis turdum, aut frustum
placentæ, aut femur leporis, aut ali-
quid hujusmodi, o Pontia? dicis te mi-
sisse tuas buccellas. O Pontia, nec mittam
has ad alios, at nec manducabo.

NOTÆ.

Quadramve.] Aliquando quadra si-
gnificat mensuram. Juvenalis sat. 5.
— *aliena vivere quadra.*
Hic sumitur pro frusto, nam in quadra
frusta secabantur placentæ. Sic lib. 3.
epig. 76.
*Nec te liba juvant, nec secta quadra
placentæ.*

Buccellas.] hoc est, frustra optimorum
ciborum tibi appositorum, quanta nempe
bucca capere potest. Alii aliter.
Pontia.] Forte enim veneno imbutæ
sunt illæ buccellæ. Pontia quippe vene-
fica erat improbißima, de qua lib. 2.
epig. 34.

Epitaphium Fuscæ,
qui in Dacia pugnans interfectus est. LXXVI.

ILLE sacri lateris custos, Martisque togati,
Credita cui summi castra fuere ducis:
Hic situs est Fuscus. licet hoc fortuna fateri.
Non timet hostiles jam lapis iste minas.
Grande jugum domita Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix possidet umbra nemus.

INTERPRETATIO.

Ille custos sacri lateris, & Martis toga-
ti, cui fuit commissus exercitus summi
Imperatoris: hic jacet Fuscus. Fas est, o
Fortuna, hoc conspiteri. Jam iste lapis non
metuit minas hostium. Grande jugum im-
positum est subacta cervici Daci, & um-
bra victrix tenet sylvam subditam.

NOTÆ.

Ille sacri.] Domitiani Præfectus Prætorii.

Martis togati.] Domitiani in urbe residentis, & per duces bellum gerentis, qui idcirco togatus dicitur. Vel Martis togati custos dicitur, quod Prætorianæ cohortis esset Præfectus, quæ nempe urbis muros custodiret.

Hic situs est.] Fusci meminit Suetonius

in Domitiano cap. 6. Ad Fuscum est epigramma 27. lib. 7. cujus cineres sane Romam allati fuerant.

Licet hoc.] O fortuna quæ Fusco invidisti, invita tamen fateri debes, Fuscum licet mortuum, cui sane in Dacia tumultus fuerat erectus, jam non timere hostes victos, unde umbra victrix dicitur. De Dacia sæpius dictum.

In Afrum

mendicum. LXXVII.

CUM sis tam pauper, quam nec miserabilis Irus;
 Tam juvenis, quam nec Parthenopæus erat;
 Tam fortis, quam nec, cum vinceret, Artemidorus;
 Quid te Cappadocum sex onus esse juvat?
 Rideris, multoque magis traduceris, Afer,
 Quam nudus medio si spatiere foro.
 Non aliter monstratur Atlas cum compare mulo,
 Quæque vehit similem bellua nigra Libyn.
 Invidiosa tibi quam sit lætica, requiris?
 Non debes ferri mortuus hexaphoro.

INTERPRETATIO.

Cum sis tam inops, quam nec erat infelix Irus; tam juvenis, quam nec Parthenopæus; tam robustus, quam nec Artemidorus, cum vinceret; Cur placet gestari a sex Cappadocibus? Irrideris, o Afer, & multo majori es ludibrio, quam

si nudus ambulares medio foro. Non aliter ostenditur Atlas cum mulo compare, & nigra bellua qua portat Libyn. Rogas, quantum odium tibi conciliet lætica? Ne mortuus quidem debes gestari hexaphoro.

NOTÆ.

Irus.] de quo epig. 40. lib. 5. arrogantem & mendicum Afrum carpit, qui lætica perinde ac si ditissimus veheretur.

Parthenopæus.] Juvenis pulcherrimus simul & fortissimus, quem celebrat Papius 4. Thebaïdos.

Artemidorus.] pugil forte vel gladiator.

Cappadocum sex.] hoc est, quid gestaris a sex servis e Cappadocia?

Traduceris.] De hoc verbo vide quæ diximus epig. 4. lib. Spect.

Monstratur Atlas.] hoc est, si Atlas nanus mulum pumilionem conscendat,

ludibrio erit. Sic Angelus Politianus hunc locum explicat Miscell. cap. 23. *cum compare mulo.* Legit Scriverius *cum compare ginno*, hoc est parvulo mulo. Vetus codex habet *cum compare gibbo*. Cujusdam nani, qui Atlas vocaretur, meminit Juvenalis sat. 8. Sic & Libys seu Afer vulgo ridetur ubi concolorem sibi elephantem conscendit.

Non debes.] Quid sit hexaphorum dictum epig. 81. lib. 2. Divites mortui efferebantur hexaphoro, pauperes vero sandapila, qua mortuus hic Afer effereendus erat, utpote pauper.

Ad Aulum de fusco
potatore. LXXVIII.

POTOR nobilis, Aule, lumine uno
 Luscius Phryx erat, alteroque lippus;
 Huic dicit medicus, Bibas caveto
 Vinum: si biberis, nihil videbis.
 Ridens Phryx oculo, Valebis, inquit.
 Misceri sibi protinus deunces,
 Sed crebros jubet: exitum requiris?
 Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

INTERPRETATIO.

O Aule, Phryx egregius potator erat captus uno oculo, & lippus altero: Medicus huic dicit, Vide ne potes vinum: si potaveris, nihil videbis. Phryx ridens dicit oculo suo, Valebis. Statim imperat sibi porrigi deunces, sed frequentes. Rogas eventum? Phryx hausit merum, oculus virus.

NOTÆ.

Valebis.] Ludit in hoc verbo, quasi dicat *sanaberis*: sed intellige eo sensu, quo epig. 67. lib. 5. hoc est *peribis*.

Oculus bibit venenum.] Nam vino extinctus est oculus. Cætera per se patent.

Ad Lupum intempestive tristem. LXXIX.

TRISTIS es, & felix: sciat hoc fortuna, caveto:
 Ingratum dicet te, Lupe, si scierit.

INTERPRETATIO.

Mœstus es, & beatus; vide ne fortuna hoc discat: si didicerit, o Lupe, te vocabit immemorem.

NOTÆ.

Ingratum.] Cum grato & læto animo beneficia, quæ in te contulit plurima, non accipias.

De rosis ad Cæsarem missis. LXXX.

UT nova dona tibi, Cæsar, Nilotica tellus
 Miserat hibetnas ambitiosa rosas:
 Navita derisit Pharios Memphiticus hortos,
 Urbis ut intravit limina prima tuæ.
 Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
 Tantaque Pæstani gloria ruris erat.
 Sic quacunq; vagus, gressumque oculosque ferebat,
 Textilibus fertis omne rubebat iter.
 At tu Romanæ jussus jam cedere brumæ,
 Mitte tuas messes; accipe, Nile, rosas.

INTERPRETATIO.

O Caesar, terra Ægyptia fastosa ad te miserat hyemales rosas ut nova munera: nauta Memphiticus contempsit hortos Ægyptios, ubi ingressus est primum aditum tuae urbis. Tantum erat decus veris, & honor Flora odorifera, & tanta

pulchritudo Pastani agri. Sic quacunq; errans iret aut aspiceret, omnis via rubebat sertis textilibus. At tu, o Nile, contus dare primas hyemi Romana, mitte tua frumenta, atque accipe nostras rosas,

NOTÆ.

Ambitiosa.] Propter flores quos hyeme nasci alibi non credebant Ægyptii.

Nauta Memphiticus.] hoc est ex urbe Memphi, de qua epig. 1. lib. Spect. Ille scilicet Ægyptius hortos patriæ suæ contempsit, statim atque vidit rosata Romanorum.

Tantus veris honos.] id est, tanta erat rosarum copia, quibus abundat Pastanus ager, de quo epig. 38. lib. 5.

Textilibus sertis.] hoc est coronis tex-

tis ex rosis. Alii legunt *sutilibus*: coronas nempe ex rosarum foliis confuere solebant veteres. Vide epig. 65. lib. 5. & epig. 95. lib. 9. de qua lectione iudicet lector.

Cedere bruma.] hoc est, cedere rosis quæ hyemis tempore Romæ nascuntur.

Tuas messes.] Frumentis abundat Ægyptus, unde dicta est Reipublicæ Romanæ horreum.

LXXXI.

Ad Rufum

a quo lepide petit lacernas. LXXXII.

QUIDAM me modo, Rufe, diligenter inspectum, velut emptor, aut lanista Cum vultu digitoque subnotasset, Tune es, tune, ait, ille Martialis, Cujus nequitas jocosque novit Aurem qui modo non habet Batavam? Subrifi modice: levique nutu Me, quem dixerat esse, non negavi. Cur ergo, inquit, habes malas lacernas? Respondi: quia sum malus poeta, Hoc ne sæpius accidat poetæ, Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

INTERPRETATIO.

Cum paulo ante quidam velut emptor aut lanista me accurate consideratum subnotasset oculis & manibus, Tune es, tune, inquit, ille Martialis, cujus lascivias & sales tenet qui modo non habet aurem Batavam? Subrifi parum: & levi-

nutu fassus sum me esse quem dixerat. Quare igitur, inquit, sunt tibi lacerna viles? Quia sum vilis poeta. O Rufe, mitte mihi elegantes lacernas, ne hoc frequentius contingat vati.

NOTÆ.

Velut emptor.] Cum mangones servos empturi essent, eos diligenter inspiciebant, & manibus attriebatant. *Lanista* magister fuit gladiatorum quos domi habebat, atque instituebat ut illos deinde locaret & venderet.

Non habet Batavam.] hoc est rusticam & barbaram, duri quippe & barbari habebantur Batavi, hodie Hollandi. Alii legunt *severam*: sed placet prior lectio; nec enim ullam nationem antiquis suis dotibus spoliare decet, at reddendum unicuique quod suum est. Scriverius legit quidem *Batavam*, sed aliter explicat;

exponit nempe sibi gratulari poetam, quod legatur ab omnibus Romæ, præterquam a Batavis, qui armis & duriori vitæ assueti, corporis Augusti custodes, non ita curabant jocos istos. Hæc sunt Scriverii verba, de quibus iudicet lector.

Lacernas.] vestes quæ togis superinduebantur.

Quia sum malus.] Hoc urbane respondet Martialis; nec enim ideo tritis lacernis erat indutus, quia malus poeta, sed propter hoc ipsum, quod amor ingenii neminem unquam divitem fecerit, ut ait Petronius.

Ad Caesarem Domitianum
cujus clementiam laudat. LXXXIII.

QUANTUM sollicito fortuna parentis Etrusco, Tantum, summe ducum, debet uterque tibi, Nam tu missa tua revocasti fulmina dextra; Hos cuperem mores ignibus esse Jovis. Si tua sit summo, Cæsar, natura tonanti, Utetur toto fulmine rara manus. Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus; Esse, quod & comiti contigit, & reduci.

INTERPRETATIO.

Quantum fors patris debet filio Etrusco inquieto, tantum tibi debet uterque, o summe ducum. Tu enim retraxisti fulmina jacta tua dextera: Optarem ut talis esset natura fulminum Jovis.

O Caesar, si summus Jupiter habeat tuam indolem, manus ejus raro emittet totum fulmen. Etruscus filius testatur se consecutum hoc utrumque tuo dono, quod & licuit illi esse comiti, & reduci.

NOTÆ.

Quantum.] Duo fuere Etrusci pater, & filius, ille a Domitiano missus est in exilium, hic patrem sponte comitatus est, cujus reditum tandem impetravit. Vide Papinii Sylvam 3. & epig. 39. lib.

tantam clementiam haberet Jupiter; raro enim fulmen vibraret totum. *Hoc utrumque.*] Nempe ipsi fuisse permissum & comitari patrem, & simul cum eo redire ab exilio. Sic poeta laudat clementiam Domitiani.

Hos cuperem.] hoc est, optarem ut

De Philippo
lectica vecto. LXXXIV.

OCTAPHORO sanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu si sanum credis, Avite, furis.

INTERPRETATIO.

O Avite, Philippus sanus vehitur Octaphoro: o Avite, si tu hunc existimas sanum, insanis.

NOTÆ.

Octaphoro.] Lectica scilicet ab octo servis gestata, epig. 81. lib. 2.
Sanus.] Corpore.
Hunc tu si sanum.] Animo nempe; etenim nimis erat arrogantia ab octo servis gestari.

Flet mortem Rufi. LXXXV.

EDITUS est Sextus sine te, mi Rufe, Camenis:
Nec te lectorem sperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine laevo
Vifa tibi, cineres reddit, & ossa patri,
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia, Rufo,
Et resonet tota planctus in Æmilia.
Heu qualis pietas, heu quam brevis occidit ætas!
Viderat Alpei præmia quinque modo.
Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
Tu solitus nostros, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mæsti breve carmen amici,
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

INTERPRETATIO.

O Mi Rufe, te absente edidi sextum liberum Musis: nec confidit, o amice, te habere lectorem. A te conspecta impia terra Cappadocum, & deo aversante restituit genitori tuo cineres, atque ossa tua. O Bononia, privata tuo Rufo effunde lacrymas, & lamentationes personent in tota Æmilia. Heu qualis pietas, heu quam brevis ætas perit! Paulo ante speraverat quinque præmia Alpei. O Rufe, tui moris erat legere nostros ludos, & memoriter scire nostras facetias. Accipere cum lacrymis brevem versum amici tristis, atque existima hæc fuisse thura absentis.

NOTÆ.

Editus est.] Est editus a me sextus liber Camenis, Musis, id est liber carminum. Quæ enim carmine scribuntur, Musis carminum præsidibus eduntur. Sic hunc versum explicat Raderus. Alii legunt Rufi, Camippi cujus familiaris me-

minit lib. 9. epig. 76. & 78.

Nec te.] Quia interiisti.

Impia.] Cappadoces impii dicuntur a poeta vel propter pravam indolem, vel propter mortem Rufi pestilenti Cappadocia aëre interfecti.

Bononia.] Italiae urbs nota, patria Rufi.
Æmilia.] De via Æmilia, quæ Bononiam ducit, dictum lib. 3. epig. 4.
Viderat Alpei.] Poeta intelligit Olympica certamina, quæ ad Alpheum am-

nem, cujus fons in Arcadia, quarto quoque anno celebrabantur teste Suida; atque ita sensus est, Rufum interiisse viginti annos natum, vel forte viginti quinque, si Olympiadem pro lustro intelligat poeta, ut epig. 39. lib. 7.

In bibentes aquam. LXXXVI.

SETINUM, dominæque nives, densique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult heres divitis esse Midæ.
Possideat Libycas messes, Hermumque, Tagumque,
Et potet calidam qui mihi laudat aquam.

INTERPRETATIO.

O Setinum, & nives jucunda, & densique trientes, quando ego vos potabo, medico non vetante? Qui mavult succedere locupleti Midæ, demens est, atque immemor, nec dignus tanto dono. Qui mihi commendat aquam calidam, bibat illam, & fruatur messibus Africae, & Hermo, & Tago.

NOTÆ.

Setinum.] Vinum nobile e Seria Campania oppido.

Dominæ nives.] Optata, quibus scilicet vinum refrigeratur: vocat autem nives dominas, quod illum allicerent, traherentque, epig. 65. lib. 5.

Densique trientes.] hoc est frequentes, triens vero quatuor cyathos continet.

Qui mavult.] Possidere divitias Midæ regis Phrygiæ ditissimi, Ovid. Metam. lib. 11. quam bibere Setinum nivibus refrigeratum, ille stultus est, atque in deos ingratus.
Libycas messes.] hoc est, Africanos

agros frumentis abundantes, & Hermum Asiae, & Tagum Hispaniæ amnes auriferos habeat Medicus, vel quilibet alius, dum modo aquam calidam potet; mihi vero pauperi vinum bibendum reliquat.

Qui mihi laudat.] Turnebus lib. 25. cap. 27. Reperio, inquit, in veteribus, qui mihi libat, ut sit ne liberaliter quidem præbet, sed ministrat parce, & maligne, ut si libaret, & tamen laudat, nos quoque laudamus. Alii livet, hoc est invidet:

Et potet calidam, qui mihi livet, aquam.

Ad Cæsarem,
a quo aliquid petit. LXXXVII.

DI tibi dent, & tu, Cæsar, quæcumque mereris:
Di mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

INTERPRETATIO.

O Cæsar, a te, atque a diis consequaris quæcumque mereris: consequar sum a te atque a diis, quæ cupio si dignus sum.

NOTÆ.

Di tibi.] O Domitiane, non indiges ab aliis quam a te ipso atque a diis quicquam expectare, cum omnium mortalium ditissimus, & ipse deus sis. Ego vero a diis atque a te consequar, quæ meritis sum.

Ad Cæcilianum,

quem non appellaverat suum dominum. LXXXVIII.

MANE salutavi vero te nomine casu,
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

INTERPRETATIO.

Fortè mane salutavi te vero nomine: licentia? illa me privavit centum quadrantibus. *O Cæciliane, rogas quanti constet mihi tanta*

NOTÆ.

Centum quadrantes.] Clientes vocantur patronos, quos colebant, dominos, a quibus solebant consequi centum quadrantium sportulam, quam amisit Martialis, cum forte salutasset Cæcilianum, nec dominum appellasset.

De Panareto potore. LXXXIX.

CUM peteret seram media jam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus:
Spoletina data est, sed quam siccaverat ipse:
Nec fuerat soli tanta lagena satis.
Ille fide summa testæ sua vina remensus
Reddidit œnophori pondera plena sui.
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Define mirari, Rufe: merum biberat.

INTERPRETATIO.

Cum Panaretus cbrinus digito crepante posceret seram matellam media jam nocte: spoletina porrecta est, at quam exhauserat ipse: nec tanta lagena suffecerat illi soli. Ille summa fide remensus testa sua vina restituit pondera completa sui œnophori. An miraris lagenam continuisse quantum potaverat? O Rufe, cessa mirari: potaverat merum.

NOTÆ.

Matellam.] vas ad effundendum lotium.
Arguto pollice.] crepitu nempe digitorum poscebatur matella, epig. 80. lib. 3.
Spoletina.] Lagena quæ Spoleti in urbe Umbriæ ficta erat, vel quæ plena esset vino Spoletino.
Remensus.] hoc est, tantum lotii effudit, quantum vini biberat, atque œnophorum seu vas vinarium omnino implevit.
Merum biberat.] Si vinum aqua dilutum bibisset Panaretus ille, plus lotii, pro ratione aquæ infusa, effudisset, quam lagena capere potuisset: at summa fide remensus est quod exhauserat.

De

De Gellia
mœcha. XC.

MOECHUM Gellia non habet, nisi unum.
Turpe est hoc magis, uxor est duorum.

INTERPRETATIO.

Gellia non habet nisi unum mœchum. Hoc fœdus est, conjux est duorum.

NOTÆ.

Vxor est duorum.] Mariti scilicet & adulteri. Seneca 3. de beneficiis cap. 16. *Infrunita*, hoc est infusa, & antiqua est, quæ nesciat matrimonium vocari unius adulterium. Hæc ergo Gellia excusabat se, quod unicum haberet mœchum: poeta vero probat hoc illi turpius esse, quam innuptæ plures habere mœchos. Etenim repugnat unam fœminam duorum esse conjugem, quod tamen contingit, cum unum habeat mœchum.

XCI.

In Amianum
bibentem vinum pessimum. XCII.

CÆLATUS tibi cum sit, Amiane,
Serpens in patera Myronis arte,
Vaticana bibis, bibis venenum.

INTERPRETATIO.

O Amiane, cum habes in patera insculptum serpentem arte Myronis, potas vina Vaticana, potas toxicum.

NOTÆ.

Myronis arte.] Sculptoris nobilis, de quo epig. 39. lib. 4. *Vaticana bibis.*] quæ erant pessima. Vide epig. 19. lib. 1. Vinum vero Vaticanum, seu toxicum, ut dixit citato epigrammate, mire convenit cum serpente expresso in patera, quæ est poculi genus latum ac patens.

De Thaide
male olente. XCIII.

TAM male Thais olet, quam non fullonis avari,
Testa vetus, media, sed modo fracta via.
Non ab amore recens hircus, non ora leonis,
Non detracta cani Transiberina cutis.
Pullus abortivo nec cum putrescit in ovo,
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Deposita quoties balnea veste petit:
Pfilotro nitet, aut acida latet oblita creta:
Aut tegitur pingui terque quaterque faba.
Cum bene se tutam per fraudes mille putavit:
Omnia cum fecit, Thaida Thais olet.

Yy

Ad lorica Domitiani.

INVIA Sarmaticis domini Lorica sagittis,
Et Martis Getico tergo fida magis;
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus,
Texuit innumeri lubricus unguis apri;
Felix sorte tua es, sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos;
Palmatæque ducem, sed cito, redde togæ.

INTERPRETATIO.

O Lorica domini impenetrabilis jaculis Sarmatarum, & tutior Getico tergo Martis: quam tutam vel ab ictibus teli Ætoli texuerunt politi unguis multorum aprorum: Nacta es felicem sortem, cui

licebit tangere sacrum pectus, & calefieri mente Numinis nostri. Ito socia, atque illæsa, merere magnos triumphos, & quam primum restitue Imperatorem toga palmata.

NOTÆ.

Invia Sarmaticis.] Vide epig. superius. Sarmatia duplex est, inquit Ortelius, Europæa, & Asiatica, Europæam Russiam hodie vocat, Asiaticam vero, Tartariam.

Et Martis Getico.] Mars deus belli apud Getas colebatur indutus lorica facta ex pellibus animalium.

Quam vel ad.] Ætolam cuspidem intellige telum Meleagri in Ætolia nati; vel Ætolam cuspidem interpretare lanceam, & quidem acutissimam, Ætoli

enim, inquit Raderus, Plinio teste, lanceas invenerunt.

Lubricus unguis.] Hæc Domitiani lorica erat contexta vel ex laminis areis aprorum unguis referentibus, vel forte ex veris aprorum unguibus.

Dei.] Domitiani.

Palmatæque.] hoc est, urbi restitue Imperatorem triumphantem: nam palmata vestis, in qua nempe depictæ erant palmæ, triumphantium erat propria.

Ad Pontilianum
poëtam ineptum. II.

CUR non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

INTERPRETATIO.

O Pontiliane, quare non mitto ad te meos libros? ne tu, o Pontiliane, mittas ad me tuos.

NOTÆ.

Cur non.] Per se patet hoc epig. ejusdem argumenti est epig. 74. lib. 5.

De Oppiano
pallido. III.

ESSET, Castrice, cum mali coloris,
Versus scribere cœpit Oppianus.

INTERPRETATIO.

O Castrice, cum Oppianus haberet malum colorem, incepit componere carmina.

NOTÆ.

Esset.] Oppianus iste, de quo jam epig. 42. lib. 6. poësi animum applicuit ratus propter pallorem ex morbo contractum, se habitum iri nobilem poëtam, quales erant ii qui chartis impallesce-

rent. Perius sat. 5. Horat. epist. 19. lib. 1. *Decipit exemplar vitii imitabile, quod si Pallerem casu, biberent exanguis minimum.*

Ad Cæsarem Domitianum,
ut redeat in urbem. IV.

SI desiderium, Cæsar, populique, patrumque,
Respicis, & Latæ gaudia vera togæ,
Redde deum votis poscentibus: invidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille; tuoque
Terretur vultu barbarus & fruitur.

INTERPRETATIO.

O Cæsar, si moveris amore populi, & patrum, & vera latitia toga Latæ, restitue te deum vehementibus votis Romanorum: Roma invidet suo hosti, quam-

vis frequens laurea afferatur. Ille propius spectat dominum orbis; & barbarus terretur tuo vultu, sed fruitur.

NOTÆ.

Latia gaudia.] hoc est, Romanorum togatorum.

Redde deum.] hoc est, redi in urbem.

Invidet hosti.] Quod nempe fruitur tua præsentia.

Veniat laurea.] hoc est, licet ad nos literæ laureatæ sæpe afferantur, victoriarum, quas ex Sarmatis reportas, nunciæ. Vide epig. sequens.

De fama reditus Domitiani. V.

ECQUID hyperboreis ad nos conversus ab oris
 Ausonias Cæsar jam parat ire vias?
 Certus abest auctor, sed vox hoc nunciat omnis.
 Credo tibi, verum dicere, Fama, soles.
 Publica victrices testantur gaudia chartæ:
 Martia laurigeræ cuspide pila virent.
 Rursus io magnos clamat tibi Roma triumphos,
 Invictusque tua, Cæsar, in urbe sonas.
 Sed jam lætitiæ quo sit fiducia major,
 Sarmaticæ laurus nuntius ipse veni.

INTERPRETATIO.

ECquid Cæsar ad nos conversus a regionibus Septentrionis meditatur suscipere iter Italia? auctor manifestus non apparet, at vox omnis nunciat hunc reditum. O Fama, tibi adhibeo fidem, tui moris est dicere verum. Laureata literæ confirmant publicam lætitiæ: pila Mar-

NOTÆ.

Ecquid hyperboreis.] De Sarmatia regione ad Septentrionem, vide epig. 1. supra.

Ausonias.] Italas: Italia enim Ausonia dicta est ab Ausone Ulyssis & Calypso filio.

Verum dicere.] Imo falsum dicere solet fama. Virg. 4. Æneid.

Facta atque infecta canit.

Tamen videtur poëta intelligere tunc famam solere dicere verum, cum constanti omnium sermone aliquid celebratur; Domitiani vero reditum omnes renuntiabant. Vel quod facile credimus,

quod cupimus.

Victrices chartæ.] Reportata victoria solebant duces Romani vel ad Senatum, vel ad principem mittere laureatas literas indices victoriæ, cujus insigne est laurus. Livius Decad. 1. lib. 5. *Literæ,* inquit, a *Postumio laureata sequuntur victoriam populi Romani.*

Martia laurigeræ.] Milites hastarum, & pilorum cuspidem lauro circumdabant in signum lætitiæ ex reportata victoria.

Rursus io.] Vox triumphi solennis. Vide Horat. ode 9. lib. Epod.

Ad Cæsarem Domitianum
 de amore & desiderio populi Romani erga
 ipsum absentem VI.

HIBERNA quamvis Arctos, & rudis Peuce,
 Et unguarum pulsibus calens Ister,
 Fractusque cornu jam ter improbo Rhenus,
 Teneat domantem regna perfidæ gentis,
 Te summe mundi rector, te parens orbis,
 Abesse nostris non tamen potes votis.
 Illic & oculis & animis sumus, Cæsar,
 Adeoque mentes omnium tenes unus,
 Ut ipsa magni turba nesciat Circi
 Utrumne currat Passerinus, an Tigris.

INTERPRETATIO.

O Summe moderator mundi, & pater orbis, licet hujusmodi Arctos, & barbaræ Peuce, & Danubius calefactus agitationibus unguarum, & jam ter cornu fracto Rhenus rebellis retineat te vincentem regna nationis perfidiosa: Nihilominus nequis remotus esse a nostris votis. Ibi, o Cæsar, adsumus & oculis, & mentibus, atque ita, tu unus occupas cogitationibus optimum, ut ipsa multitudo circi magni ignoret, utrumne Passerinus currat, an Tigris.

NOTÆ.

Hiberna.] Vide superiora epigrammata: hoc est, quamvis te longe a nobis bella detineant in regionibus Septentrionis, nostris tamen mentibus præsens es.

Rudis Peuce.] Insula magna ad ostia Istri, teste Strabone lib. 7.

Et unguarum.] Vide Ovidium Tristium lib. 3. eleg. 10.

Ceruleos ventis latices durantibus Ister Congelat, & tectis in mare serpit aquis.

Quaque rates ierant, pedibus nuntiat: & undas

Frigore concretas ungula pulsat equi, &c.

Fractusque cornu.] Metonymia est: fractum Rhenum dicit pro victis Bata-

vis & Germanis: astadit autem noster poëta ad fluviorum cornua. Virgilius 8. Æneid.

Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum.

& vide etiam epig. 104. lib. 9.

Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri.

Adeoque.] Omnes enim a spectaculis avertuntur cum aliquid narratur aut de tuo reditu, aut de tuis victoriis.

Passerinus an Tigris.] Ambo cursu certabant, reliquosque longe superabant, lib. 12. epig. 36.

Vis cursu, pedibusque gloriari? Tigrim vince, levemque Passerinum.

De reditu Domitiani. VII.

Nunc hilares, si quando mihi, nunc ludite Musæ:
 Victor ab Othrysis redditur orbe Deus.
 Certa facis populi tu primus vota, December:
 Jam licet ingenti dicere voce, Venit.
 Felix forte tua, poteras non cedere Jano,
 Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.
 Festa coronatus ludet convicia miles,
 Inter laurigeros cum comes ibit equos.
 Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæsar,
 Sit tibi: si lusus ipse triumphus amat.

INTERPRETATIO.

O Musa nunc late nunc canite, si unquam mihi cecinistis: Deus restituitur victor ab orbe Othrysis. O December, tu primus reddis certa vota populi: jam fas est clamare summa voce, Venit. Beatus sorte tua poteras non dare primas

Jano, si nobis paretes latitiam quam pariet ille. Miles coronatus jocabitur contumelias festivas, cum socius sequetur inter equos laureatos. O Cæsar, liceat tibi audire ludos, & versus leviores, si triumphus ipse admittit jocos.

NOTÆ.

Ab Othrysis.] Othrys mons Thraciæ: melius forte legunt alii *Odrysis*. *Odrysa* enim populi sunt Thraciæ, quos aliqui hodie vocant *Moldavenses*. Claudianus tamen de 3. Conf. Honor.

Otrifsum pariter Gotico fœdavitur Hebrum Sanguine.

Certa facis.] Mense enim Decembri literæ Romam sunt allatæ de reditu Domitiani.

Poteras non.] Sensus est: Si mense Decembri urbem ingressurus esset Cæsar, poterat ille non cedere Januario, a Jano deo, in cujus honorem multa sacrificia

fiabant, sic dicto, Ovidius 1. Fastorum, quo nempe mense Romam erat rediturus Cæsar.

Festa coronatus.] Triumphum comitari milites lauro coronati, & in ipsum Imperatorem jocosa convicia jacere solebant.

Inter laurigeros.] Ovidius lib. 4. Tristium eleg. 2.

Vinclaque captiva reges cervice gerentes

Ante coronatos ire videbit equos.

Levioraque.] hoc est audire mea epigrammata.

De Casselio tarde ingenioso. VIII.

Cum sexaginta numeret Casselius annos, Ingeniosus homo est, quando disertus erit?

INTERPRETATIO.

Cum Casselius natus sit sexaginta annos, solers est: quando erit eloquens?

NOTÆ.

Cum sexaginta.] Jam senex iste Casselius ingeniosus videri volebat, quem

poëta irridet, quod nempe tardius ad discendum eluxisset ejus ingenium.

In

In Olum obtrectatorem. IX.

Pædicatur Oros, fellat Linus, Ole, quid ad te?
 De cute quid faciat ille, vel illa sua?
 Centenis futuit Matho millibus, Ole, quid ad te?
 Non tu propterea, sed Matho pauper erit.
 In lucem cœnat Sertorius, Ole, quid ad te,
 Cum liceat tota stertere nocte tibi?
 Septingenta Tito debet Lupus, Ole, quid ad te?
 Assem ne dederis, crediderisve Lupo.
 Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole:
 Quodque magis curæ convenit esse tuæ.
 Pro togula debes, hoc ad te pertinet, Ole.
 Quadrantem nemo jam tibi crederet: & hoc.
 Uxor mœcha tibi est: hoc ad te pertinet, Ole.
 Poscit jam dotem filia grandis: & hoc.
 Dicere quindicies poteram, Quid pertinet ad te?
 Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

INTERPRETATIO.

Ole, Sertorius cœnat ad diem usque: quid spectat ad te, cum tibi fas sit arte & graviter dormire tota nocte? Lupus debet septingenta Tito, Ole, quid ad te? Ne assen quidem donaveris aut credideris Lupo. Ole, taces id, quod spectat ad te, & quod congruit magis tua

solicitudini: debes pro togula, Ole, hoc pertinet ad te. Nullus jam tibi mutuo dabit quadrantem: & hoc pertinet ad te. Habes conjugem adulteram: hoc ad te attinet, Ole. Filia jam grandis petit dotem: & hoc. Poteram quindicies repetere, Quid pertinet ad te? At, Ole, nihil attinet ad me quid facias.

NOTÆ.

In lucem.] Suas computationes protrahit Sertorius.

Septingenta.] tertertia nempe. *Crediderisve.*] Nam si nihil Lupo credideris, tunc cura vacabis.

Pro togula.] Quam nondum solvisti; & tamen aliorum debita recenses.

Quadrantem.] hoc est quartam assis partem.

Poscit jam dotem.] Filia debitor est

pater; cum illam dotare teneatur, Leg. 19. ff. de ritu nuptiarum.

Dicere quindicies.] Sensus est: Ole, tam curiosus es in alienis negotiis, ut pluries repetere potuerim, Quid ad te?

Sed quid agas.] Poëtæ obijcere poterat Olus; Quid tu, o Martialis, fatigis rerum mearum? Quapropter illum occupat Poëta.

Zz

Ad Pudentem,
qui petierat epigrammata manu poëtæ scripta. X.

COGIS me calamo, manuque nostra
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quam me nimium probas, amasque,
Qui vis archetypas habere nugas!

INTERPRETATIO.

O Pudens, me cogis corrigere meos libros | nimium probas me, & diligis, qui vis ha-
calamo & manu propria. O quam | bere ineptias autographas!

NOTÆ.

Cogis me.] De Pudente jam dictum | scriptos, & emendatos, quos Martialis
epig. 32. lib. 1. Nescio an hic idem sit: | vocat *nugas archetypas*.
utut est, Poëtæ erat amicissimus, qui in | *Nimium probas.*] Nam si in meis ver-
memoriæ simul & amicitia argumentum | sibus aliqua fuerint menda, in librarium
ab illo peteret versus propria ejus manu | culpam rejicere non potero.

Ad Faustinum,
de suis libellis innocuis. XI.

SIC me fronte legat dominus, Faustine, serena,
Excipiatque meos qua solet aure jocos:
Ut mea nec juste quos odit, pagina lædit,
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodest, cupiant cum quidam nostra videri,
Si qua Lycambeo sanguine tela madent?
Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,
Qui Phæbi radios ferre, diemque negant?
Ludimus innocuis verbis, hoc juro potentis
Per genium famæ, Castalidumque gregem:
Perque tuas aures magni mihi numinis instar,
Lector, inhumana liber ab invidia.

INTERPRETATIO.

O Faustine, dominus ita legat me vul- | cambeo, atque effundant venenum vipe-
tu benigno, & excipiat meos ludos aure | reum sub nostro nomine, qui fatentur se
qua consuevit: ut mei libri nec offendunt | non posse pati radios solis & lucem? Joca-
quos jure oderunt, & fama non est grata | mur vocibus innocuis; hoc juro per genium
mibi de rubore cujusquam. Quid juvat, | Fama potentis, & chorum Musarum; &
cum quidam velint existimari nostra, si | per aures tuas mihi instar Numinis, o
quadam tela perfunduntur sanguine Ly- | lector aliene a crudeli invidia.

NOTÆ.

Sic me fronte.] hoc est, Sic me legat | Lacedæmonius versus Iambicos tam
& amet Domitianus, ut ego nec lædo | acerbos scripsit in Lycamben, quod de-
quos jure odi. | sponfam ipsi suam filiam negavisset, ut
Si qua Lycambeo.] Archilocus poëta | laqueo suspendere se simul cum filia il-

lum coëgerit. Sensus est: Quid prodest | versus suo nomine edere in lucem.
oculto poëtæ versus mordaces & contu- | *Innocuis verbis.*] Alii legunt,
meliosos edere, cum omnes noverint | *Ludimus innocui: scis hoc bene.*
candidum meum ingenium? Vide epist. | *Castalidumque gregem.*] hoc est cho-
lib. 1. | rum Musarum, quæ a fonte Castalio sibi
Qui Phæbi radios.] qui non audent | atque Apollini sacro Castalides dicuntur.

De Lycoride
fusca. XII.

DUM Tiburtinis albescere collibus audit
Antiqui dentis fusca Lycoris ebur,
Venit in Herculeos colles: quid Tiburis alti
Aura valet? parvo tempore nigra redit.

INTERPRETATIO.

Dum fusca Lycoris audit ebur antiqui | *excelsi Tiburis? brevis tempore nigra re-*
dentis album fieri collibus Tiburis, | *vertitur.*
petiit Herculeos colles: quid potest aura |

NOTÆ.

Dum Tiburtinis.] De Lycoride idem | mus de cœlo Tiburtino.
est argumentum lib. 4. epig. 62. ubi egi- | *Antiqui dentis.*] id est vetusti eboris.

De sua puella
lugente mortem cujusdam adolescentis. XIII.

ACCIDIT infandum nostræ scelus, Aule, puellæ:
Amisit lusus, deliciasque suas:
Non quales teneri ploravit amica Catulli
Lesbia, nequitiis passeris orba fui;
Vel Stellæ cantata meo, quam flevit Ianthis,
Cujus in Elysiis nigra columba volat.
Lux mea non capitur nugis, nec amoribus istis,
Nec dominæ pectus talia damna movent.
Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
Mentula cui nondum sesquipedalis erat.

INTERPRETATIO.

O Aule, ingens flagitium contigit nostra | volat in campis Elysiis. Lux mea non capi-
puella: perdidit ludos atque amores | tur inepitiis, nec istis deliciis, nec cor meæ
suos: non quales deflevit Lesbia amica | domina movetur talibus jacturis. Amisit
blandi Catulli, privata lasciviis sui pas- | puerum natum viginti annos
seris; vel celebrata a meo Stella, quam |
ploravit Ianthis, cujus nigra columba |

NOTÆ.

Infandum scelus.] Parcarum nempe: | *Lesbia.*] Vide Catullum epig. 2. de pas-
ad finem usque epigrammatis mentem | sere mortuo Lesbæ.
lectoris lepide suspendit poëta. | *Vel Stella cantata.*] id est columba, de
Z z ij

qua epig. 8. lib. 1. De Ianthide uxore | inferos secundum antiquorum opinio-
Stellæ vide epig. 21. lib. 6. In Elyso.] nem, qui existimabant mortuorum om-
hoc est, cujus columbæ umbra est apud] nium animalium umbras esse in inferis.

Ad Arginum puerum
Ianthidos. XIV.

QUIS puer hic nitidis absistit Ianthidos undis,
Et fugit ad dominam Naiada? nunquid Hylas?
O bene, quod sylva colitur Tirynthius ista,
Et quod amatrices tam prope servat aquas!
Securus licet hos fontes, Argine, ministres:
Nil faciunt nymphæ: ne velit ipse, cave.

INTERPRETATIO.

Quis puer hic refugit aquas puras Ian- | tam prope custodit amatrices undas! O
thidos, & fugit ad dominam Naiada? | Argine, fas est tutus ministres has undas:
Nunquid est Hylas? O factum bene, quod | Nympha nihil faciunt: adverte ne ipse
Hercules colitur in isto nemore, & quod | cupiat te rapere.

NOTÆ.

Ianthidos undis.] De hoc fonte vide | lib. 5.
epig. 47. lib. 6. In ædibus Stellæ erat | O bene.] In vicino scilicet nemore co-
fons, cujus Nympham a Violantilla seu | litur Hercules, qui te tuebitur a Nym-
Ianthide Stellæ uxore Ianthidem deno- | phis.
minat, ad quam Violantillam confugie- | Nil faciunt.] Tute potes haurire aquam
bat hic servus, ne a Nymphis raperetur. | ex hoc fonte, & ministrare; nec enim
Vide epig. 21. lib. 6. | hujus fontis Nymphæ te rapient: sed
Nunquid Hylas.] De quo epig. 49. | cave ab ipso Hercule.

Ad Regulum
a quo lepide petit pecuniam. XV.

ÆRA domi non sunt. superest hoc, Regule, tantum,
Ut tua vendamus munera: nunquid emis?

INTERPRETATIO.

Non habeo pecuniam domi, o Regule: hoc unum restat ut vendamus tua dona:
nunquid emis?

NOTÆ.

Superest hoc.] Nihil quicquam habeo | ea non redempturum, sed liberaliter sub-
præter munera quæ a te accepi: hoc au- | venturum suæ inopiæ. De Regulo dictum
tem facote dicit poeta sperans Regulum | epig. 13. lib. 1.

Ad Bibliothecam Iulii Martialis. XVI.

RURIS Bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem,
Inter carmina sanctiora si quis
Lascivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inferas vel imo,
Septem quos tibi misimus libellos
Auctoris calamo sui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto:
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Iulii Bibliotheca Martialis.

INTERPRETATIO.

O Bibliotheca amœna villa, ex qua le- | emendatos calamo sui auctoris: hæc litura
ctor aspicit propinquam urbem, si quis | constituit illis pretium. Sed tu, o Biblio-
fuerit locus jocosæ Thalia inter versus | theca Iulii Martialis donata parvo mu-
sanctiores, colles licet vel infimis forulis | nere, qua cognita celebraberis toto orbe,
hos septem libros, quos ad te misimus | serva hoc pignus mei amoris.

NOTÆ.

Ruris bibliotheca.] Hoc rus longo Ja- | carminibus. Vide epig. 8. lib. 4.
niculi collo recumbebat, ut dictum est | Nido vel imo.] hoc est vel in ultimo
epig. 64. lib. 4. | ordine colles velim.
Lasciva Thalia.] hoc est, jocosis meis

XVII.

De fragmento navis Argus. XVIII.

FRAGMENTUM, quod vile putas, & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris;
Quam nec Cyanæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici tristior ira freti.
Secula vicerunt; sed quamvis cesserit annis,
Sanctior est salva parva tabella rate.

INTERPRETATIO.

Fragmentum quod credis contemptum, | Scythici freti victa est seculis; at licet ces-
atque inutile lignum, hæc fuit prima | serit annis, exigua tabella augustior est
carina maris incogniti; qua olim nec po- | nave integra.

NOTÆ.

Fragmentum.] Navis scilicet Argus, | & Argonautis vide Valerium Flaccum.
quod Romæ tunc extabat. De illa nave | Hæc fuit.] Ante Argonautas mare na-
Zz iij

vibus tentarum non fuit, ut canunt poëta.
Cyanea ruina.] *Cyanea* seu *Symplegades* secundum *Ptolemaeum* duæ sunt insulæ, vel saxa adjacentia *Bosphoro Thracio*, hodie *Canal de Constantinople*, quæ non sine magno periculo transmiserunt

Argonautæ.
Ira freti.] hoc est tempestas *Ponti Euxini*. Alii legunt *unda freti*.
Sanctior.] propter venerationem quæ debetur antiquitati.

In Sanctram
 helluonem & avarum. XIX.

Nihil est miserius nec gulosius Sanctra,
 Rectam vocatus cum recurrit ad cœnam,
 Quam tot diebus noctibusque captavit;
 Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
 Et utramque coxam leporis, & duos armos,
 Nec erubescit pejerare de turdo,
 Et ostreorum rapere lividos cirros.
 Dulci placenta fordidam linit mappam.
 Illic & uvæ collocantur ollares,
 Et Punicorum pauca grana malorum,
 Et excavatæ pellis indecens vulvæ,
 Et lippa ficus, debilisque boletus.
 Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,
 Rosos tepenti spondylos sinu condit,
 Inde vorato capite turturem truncum.
 Colligere longa turpe nec pudet dextra
 Analecta, quidquid & canes reliquerunt.
 Nec esculenta sufficit gulæ præda,
 Misto lagenam replet ad pedes vino.
 Hæc per ducentas cum domum tulit scalas,
 Seque obserata clausit anxius cella,
 Gulosus ille postero die vendit.

INTERPRETATIO.

Nihil est infelicius & gulosius Sanctra, cum invitatus properat ad cœnam rectam, quam aucupatus est tot diebus & noctibus; ter petit glandulas apri, quater lumbum, atque utramque coxam leporis, & duos armos; nec pudet illum pejerare de turdo, & subducere lividos cirros ostreorum. Dulci placenta inficit fordidam mappam. Illic & uvæ ollares, & pauca grana malorum Punicorum apponuntur, & pellis indecora vulvæ exesæ, & ficus lippa, & debilis boletus. At cum jam

mappa frangitur mille furtis, calido sinu occultat spondylos exesos, nec deinde existimat inhonestum porrecta manu colligere turturem mutilum devorato capite, & frustra, & quicquid reliquerunt canes. Nec præda escaria sufficit helluationi, vino misto replet amphoram jacentem ad pedes. Cum hac omnia portavit domum per ducentos gradus, & sollicitus se abscondit cella clausa, postridie ille helluonem vendit hæc frustra.

NOTÆ.

Rectam vocatus.] Quam revocaverat *Domitianus* sublapsis sportulis. Vide epig.

69. lib. 2.
Glandulas.] Vide epig. 81. lib. 3. lum.

bus vero est media pars apri in tres partes divisi.

Vtramque coxam.] Coxa posteriorum pedum pars est superior, armus anteriorum.

Pejerare.] hoc est, cum subduxit turdos, non pudet ipsum jurare sibi non fuisse appositos.

Ostreorum lividos cirros.] Cirri proprie crines sunt, sed hic sumuntur pro fibris ostreorum carnis colorem referentibus, unde *lividos* vocat. Sensus est, ab illo helluone rapi etiam ostrea.

Dulci placenta.] Quam & clam subductam mappa involuebat. Legunt alii *buccis placenta*, hoc est frustis: alii *dulcis placenta*. Videat lector.

Vvæ ollares.] Quæ nempe in ollis servabantur.

Et excavatæ.] Exesa enim carne sola pellis supererat.

Et lippa ficus.] E qua lacteus humor

lippitudinis instar fluit.

Debilisque boletus.] Quia parum durat, non optimus, inquit *Farnabius*: immo recisus vel nullo aut debili caule. *Gronovius*.

Mille furtis.] hoc est, esculentis in mappa involutis.

Spondylos.] Quos puto hic sumi pro quodam piscium genere, alias spondylus est vertebra dorsi, *Plin.* lib. 32. cap. 11.

Inde vorato.] Alii *Et devorato. Analecta.*] reliquias & frusta intellige, quæ servi colligerent, epig. 80. lib. 14.

Misto lagenam.] Subducit etiam vinum aqua temperatum, quod servi ad pedes bibebant.

Per ducentas scalas.] His verbis indicat Sanctram istum sub tegulis pauperum more habitasse, epig. 118. lib. 1.

Vendit.] Non helluationem tantum, sed & Sanctræ avaritiam carpit.

De natali Lucani. XX.

Hæc est illa dies quæ magni conscia partus,
 Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
 Heu Nero crudelis, nullaque invisior umbra:
 Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

INTERPRETATIO.

O Polla, hæc est illa lux, qua testis magni partus edidit *Lucanum* populis & tibi. Heu, sæve *Nero*, nec odiosior propter

ullam aliam umbram: saltem hoc non debuit tibi permissum fuisse.

NOTÆ.

Hæc est illa dies.] Quarta scilicet aut tertia Nonas Novembris. *Lucani* opera commentariis illustravit *Lambertus Hortensius*, & vitam illius poëta copiose describit.

Polla.] *Lucani* uxor, quem interfici jussit *Nero*, quod conjuraverat contra eum *Lucanus*, cum ab ipso prohiberetur sua carmina in lucem edere.

Nulla invisior.] hoc est, *O Nero*, nullius cædes majus tibi odium conciliavit.

Non licuisse.] Interficere tam egregium poëtam. Videtur ad *Neronis* dictum respicere, qui multis occisis, negcisse hætenus *Cæsarem*, quantum Imperatori liceret, dicebat. *Rad.*

De eodem. XXI.

VATIS Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aonidum turba, favete sacris.
Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dedisset,
Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

INTERPRETATIO.

Dies revertitur celebrandus magno or- te donasset orbi, hoc affectus est ut mis-
tu poëta Apollinei: O Musa, estote ceretur unda Castalia.
propitia sacrificiis. O Lucane, cum Bætis

NOTÆ.

Turba favete.] Turba est nomen col-
lectivum, quapropter verbum ponitur
in plurali.
Bætis.] Cordubæ natus est Lucanus,
quæ est ad Bætim Hispaniæ Baticæ flu-
vium hodie *Guadalquivir*, qui fluvius
inter fontes Musarum numeratur, quo-
niam tulit poëtam Lucanum; de fonte
autem Castalio jam sæpius dictum. *Hæc*
meruit.] Alii sic explicant: Hæc dies vel
propter te, o Lucane, editum meruit,
ut Bætis patrius Lucani fluvius numera-
retur inter fontes Musarum. Judicet le-
ctor.

De eodem ad Phœbum. XXII.

PHOEBE veni, sed quantus eras, cum bella canenti,
Ipse dares Latia plectra secunda lyraë,
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum,
Sæpe colas, & se sentiat ipse coli.

INTERPRETATIO.

O Apollo veni, at quantus eras, cum tam memoranda? tu, o Polla, crebro co-
ipse bella cantanti concederes plectra las conjugem, atque ille intelligat se
secunda lyra Latina. Quid optabo pro die coli.

NOTÆ.

Veni.] Nempe ad hæc sacra, quæ no tu ipse, o Phœbe, secundam a Vir-
facimus natalem Lucani diem celebra- gilio carminis epici gloriam concessisti.
tes. *Tu o Polla.*] Diu vivas, ut maritum
Bella canenti.] Alii tonanti. sæpius colere possis.
Plectra secunda.] hoc est, cui Luca-

In maledicum

qui Juvenalem cum Martiale committere tentaret. XXIII.

CUM Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes:
Thelea Pirithoi destituisse amor.
Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,
Et Ledæ poteras diffociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis,
Ut facias illud quod, puto, lingua facit.

INTERPRETATIO.

O Lingua improba, quæ experiris com- jungere Siculos fratres, atque Atridas
mittere me cum meo Juvenale, quid sortitos majorem famam, & stirpem Ledæ:
non audebis dicere? Orestes odisset Pyla- Hoc tibi exopto pro meritis, & talibus au-
den te excogitante scelus, atque amor Pi- sis, ut facias illud quod, opinor, lingua
rithoi deseruisse Thelea. Tu valebas dis- facit.

NOTÆ.

Cum Juvenale.] hoc est: O lingua, monte Ætna, quorum pium in parentes
quæ tentas contentionis & dissidii semi- amorem refert Strabo lib. 6.
na jacere inter me & Juvenalem poëtam Atridas.] Agamemnonem & Mene-
satis notum. laum celebriores Siculis istis fratribus.
Pyladen.] horum heroum historia om- Leda genus.] Castorem & Pollucem.
nibus nota est. *Facit.*] Alii facis. Videtur enim alloqui
Siculos fratres.] Intellige Amphino- linguam, cui precatur, ut adhæreat re-
mum & Anapiam natos Catanæ, hodie bus turpibus, epig. 61. lib. 2.
Catania in urbe Sicilia, non longe a

In malum poëtam. XXIV.

DULCIA cum tantum scribas epigrammata semper,
Et ceruffata candidiora cute:
Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis
Gutta sit: o demens, vis tamen illa legi!
Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti:
Nec grata est facies, cui gelafinus abest.
Infanti melimela dato, fatuasque mariscas:
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia sapit.

INTERPRETATIO.

Cum perpetuo componas epigrammata placet destitutus acerbitate aceti: nec
solum dulcia, & candidiora pelle ce- vultus aridet, cui deest gelafinus. Tra-
ruffata: nec aspergantur ulla mica salis, de puero poma mellita, & mariscas insul-
nec gutta fellis amari: o Fatue, nihilo- sas: ego enim amo Chiam, quæ scit pun-
minus vis illa evolvi! Nec ipse cibus gere.

NOTÆ.

Dulcia cum.] Infulsa, nec imbuta illa mordacitate quæ his versibus convenit.

Candidiora.] hoc est, in quibus inest sensus candidior cerussa, quæ erat eximii candoris. Vide epig. 73. lib. 1. Candidus vero album quidem significat, sed & simplex etiam ut sumitur hîc.

Nulla mica salis.] hoc est, nulla urbanitas, nec acerbitas.

Nec cibus ipse.] Acerba enim irritant stomachum, lectorem quoque alliciunt sales.

Gelasinus.] Gelasini sunt sulculi qui a

ridentibus in ore fiunt, inquit Raderus. Robertus Stephanus in suo Thesuro ait: Gelasini sunt lineæ quæ ridendo efficiuntur, & summam gratiam ori conciliant. Gelasini sunt etiam dentes anteriores, qui ridendo nudantur. Gelasinus scurræ quoque significat.

Manifestas.] Genus quoddam ficus infulsæ; infantibus enim placent dulcia.

Chia.] Ficus nempe acerbi saporis: hoc est, mihi placet epigramma mordax. De Chia ficu epig. 23. lib. 13.

Scazona mittit ad Apollinarem. XXV.

APOLLINAREM conveni meum, Scazon,
Etsi vacabit, ne molestus accedas,
Hoc qualecumque, cujus aliqua pars ipse est,
Dabis; hoc facetum carmen imbuant aures;
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis ut favore sustentet.
Quanto mearum scis amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

INTERPRETATIO.

O Scazon, adi meum Apollinarem: licet otiosus sit, ne importunus accedas, trades hoc qualecumque, cujus aliquam partem effecit ipse: aures illi usemendent festivum hunc versum. Si videris te exceptum toto vultu, rogabis ut te ferat gra-

tia solita. Tenes quanto ardeat studio mearum ineptiarum: nec ipse possum te diligere magis. Si vis esse securus ad verpartem effectus improbos, o Scazon, adi meum Apollinarem.

NOTÆ.

Apollinarem.] doctissimum sane virum, de quo epig. 87. lib. 4. Scazon Iambus est claudicans; in sexto enim pede ponitur spondæus.

Et si vacabit.] Tamen tempus maxime opportunum captabis. Vacare improprie est hîc. Virgilius lib. 2. Æneid.

Sed si tantus amor casus cognoscere nostros,

Et vacet annales nostrorum audire laborum.

Cujus aliqua pars.] Nam nostri poetæ versus emendabat Apollinaris.

Hoc facetum.] Quomodo facetum, quod modo vocabat qualecumque? Cui modestiæ istud haudquaquam convenit scribere, faceta: aures facetas vocat ejus qui scit eleganter audire. Hæc Gronovius.

De apro sibi a Dextro missa. XXVI.

TUscæ glandis aper populator, & ilice multa
Jam piger Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter,
Præda jaces nostris invidiosa focus.
Pinguescant madidi læto nidore Penates,
Flagret & exciso festa culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet acervum;
Addet & arcano mista Falerna garo.
Ad dominum redeas: noster te non capit ignis
Conturbator aper. vilius esurio.

INTERPRETATIO.

O Aper vastator Tusca glandis, & jam piger multa ilice, fama proxima ab Ætola fera, quem interfecit Dexter fulgenti venabulo, procumbis præda odiosa nostris focus. Penates madidi pinguescant hilaris nidore, & culina lata ardeat cæsis lignis. At coquus impendet ingentem cumulum piperis, atque adjunget Falerna mixta interiori garo. Revertaris ad dominum: O aper decoctor, non te capiunt nostri Lares. Fames mea constat vilioris.

NOTÆ.

De apro.] Legunt alii, de apro a se exciso, & in tertio versu culter pro Dexter: sed huic lectioni repugnat ultimum distichum: ad Dextrum enim suum amicum videtur remittere aprum, cui condiendo non sufficerent suæ opes. Alii, ad aprum missum.

Tusca glandis.] In agro nempe Tusco aper glandibus saginatus lente incedebat.

Ætola fama.] Hic scilicet aper proximus erat ab ingenti apro Calydonio, quem in Ætolorum agros immiserat irata Diana. Vide epig. 15. lib. Spect.

Præda jaces.] Alii jacet invidiosa, hoc est major quam ferat mea conditio.

Madidi læto.] Legunt alii madido læti. Alii madido tetri. Eligat lector. Penates vero dii sunt domestici sumpti pro ipsa

domo. Sensus est, Lauta cœna instruitur.

Exciso jugo.] Montis nimirum, id est cæsa ligna largius reponantur super focum.

Addet & arcano.] hoc est meliori & interiori. De garo dictum epig. 93. lib. 6. Genus erat liquaminis, de quo iterum lib. 13. epig. 102.

Exspirantis adhuc scombri de sanguine primo

Accipe fœcosum munera cara garum.

Ad dominum.] Dextrum scilicet.

Noster te.] Nostra culina non habet unde te condiat; seu in quo apro condiendo conturbarentur & decoquerentur opes meæ.

Ad Fuscum

cui librum emendandum mittens omnia fausta
precatur. XXVII.

Sic Tiburtinæ crescat tibi silva Dianæ,
Et properet cæsum sæpe redire nemus.
Nec Tarteſſiacis Pallas tua, Fusce, trapetis
Cedat, & immodici dent bona musta lacus.
Sic fora mirentur, sic te pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præstat tibi parva December,
Exige, sed certa quos legis aure jocos.
Scire libet verum, res est hæc ardua, sed tu
Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

I N T E R P R E T A T I O.

Sic nemus Diana Tiburtina tibi augetur, & sylva excisa festinet crescere. Nec olea tua, o Fusce, cedant pralis Baticis, atque ingentes cupa præbeant bona musta. Sic fora mirentur, sic palatia commendent te, & multa palma exornent

geminas fores: dum medius December concedit tibi brevem quietem, examina, sed aure attenda, ludos quos evolvis. Placet scire veritatem, hac est res difficilis: at tu, o Fusce, potes dicere quod cupis dici tibi.

N O T Æ.

Sic Tiburtina.] Tibure sylvam habebat iste Fuscus doctus sane caussidicus, quæ Dianæ utpote nemorum præsidis, sic dicitur.

Nec Tarteſſiacis.] Pallas seu Minerva inventrix fuit olivæ pro qua & ipsa sumitur. Sensus est: nec tua oliveta cedant olivæ Baticis: Batis vero fluvius est Hispaniæ, hodie Guadalquivir, qui olim dictus est Tarteſſus, ad quem multæ sunt olivæ, & quidem optimæ: trapes autem, seu trapetum, est mola olearia, & sumitur pro ipso prælo.

Lacus.] Cupæ sunt in quas vinum prælis expressum labitur.

Sic fora mirentur.] Te agentem caussas.

Palatia laudent.] hoc est, Imperator

ipse te laudet.

Excolat & geminas.] Solebant veteres palmis exornare fores caussidicorum, qui in caussis agendis vicissent. Juvenalis sat. 7.

ut tibi lasso
Figantur virides scalarum gloria palma.

Otia dum.] Saturnalium tempore a foro vacabant caussidici.

Exige.] hoc est diligenter examina. Alii excipe.

Scire libet.] Alii scire licet. Fusci oratio esse videtur metuentis veritatem proferre, quæ sæpius odium parit.

Quod tibi vis.] Subjungit poëta: Dic, o Fusce, quod tibi in simili occasione dici velles.

Ad Testilum puerum. XXVIII.

TESTILE, Victoris tormentum dulce Voconi,
Quo nemo est toto notior orbe puer:
Sic etiam positus formosus amere capillis,
Et placeat vati nulla puella tuo:
Paulisper domini doctos sepone libellos,
Carmina Victori dum lego pauca tuo:
Et Mæcenati Maro cum cantaret Alexim,
Nota tamen Marfi fusca Melanis erat.

I N T E R P R E T A T I O.

O Testile, suavis cura Voconii Victoris, quo nullus notior est toto orbe; sic quoque pulcher diligaris tonsis crinibus, & nulla puella grata sit tuo poëta: aliquantum remove eruditos libros heri, dum lego

pauca versus tuo Victori: cum Virgilius caneret Alexim ipsi Mæcenati, nihilominus fusca Melanis Marfi erat quoque nota.

N O T Æ.

Victoris.] Poëta qui Testilum suum puerum amabat.

Et Mæcenati.] De formoso Alexi, quem ardebat Virgilius, elegantissimam eclogam scripsit ad Mæcenatem, qui tamen non desinebat legere carmina Marfi poë-

tæ Virgilio minus politici, quibus ille Marfus puellam suam & quidem fuscam celebrabat: ita, inquit Martialis, Voconius mea epigrammata suis versibus longe inferiora non aspernabitur.

XXIX.

Ad Regulum;

cui empta in foro munera mittere se ait. XXX.

RAUCÆ cortis aves, & ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias,
Et foetum querulæ rudem capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis,
De nostro tibi rure missa credis.
O quam, Regule, diligenter erras.
Nil nostri nisi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut Tusci tibi, Tusculive mittunt
Aut rus marmore tertio notatum;
Id tota mihi nascitur Subura.

I N T E R P R E T A T I O.

Prias me tibi misisse de mea villa aves & ficus Chias flavas temperato calore, & ranca cortis, atque ova gallinarum, rudem foetum gementis capella, & olivas

jam cedentes frigori, & brassicam canam pruinis frigidis. O Regule, quam data opera falleris. Agelli nostri nihil ferunt, nisi me. Quicquid villicus Vmber, aut

N O T Æ.

Rauca cortis.] propter raucum strepitum avium domesticarum, quas describit noster poëta epig. 57. lib. 3.

Vagatur omnis turba sordida cortis Argutus anser, gemmeique pavones, &c.

Et flavas medio.] hoc est ficus Chias moderato calore exsiccatus, de quibus supra epig. 24. & epig. 23. lib. 13.

Et fatum.] hoc est hædillum de quo sollicita est capella.

Nec jam.] nec olivas frigore constrictas.

colonus, aut Tusci, aut Tusculi mittunt ad te, aut villa ad tertium lapidem; id mihi gignitur tota Subura.

Et canum gelidis.] hoc est, modo ex horto lectum, atque adhuc gelu constrictum.

O quam.] Dedita nempe operâ erras fingens te nescire sterilissimum esse meum agellum. De Regulo dictum epig. 83. lib. 1.

Marmore tertio.] hoc est rus ad tertium ab urbe milliare; singula enim milliaria lapidibus notabantur.

Nascitur Subura.] Regio urbis erat Subura, in qua hæc omnia vendebantur.

Ad Atticum

cujus exercitationem currendi laudat. XXXI.

ATTICE, facundæ renovas qui nomina gentis,
Nec finis ingentem conticuisse domum:
Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
Te secreta quies, te sophos omnis amat.
At juvenes alios fracta colit aure magister,
Et rapit immeritas sordidus unctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat aut nudi stipitis ictus hebes:
Vara, nec injecto ceromate brachia tendis:
Non harpasta vagus pulverulenta rapis:
Sed curris niveas tantum prope virginis undas,
Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
Per varias arteis, omnis quibus area servit,
Ludere, cum liceat currere, pigritia est.

INTERPRETATIO.

O Attice, qui revocas nomina familia diserta, nec pateris illustrem domum esse in oblivione; pia turba Minervæ Atheniensis tibi adhæret, quies seclusa te, omnis sapiens diligit te. At magister instituit alios juvenes aure fracta, atque avarus aliptes rapit immeritam pecuniam. Non pila, non follis, nec paganica præparat te

ad balnea, vel retusus ictus nudi stipitis: nec tendis brachia vara injecto ceromate: nec incertus subripis harpasta pulverulenta: at solum curris iuxta aquas niveas virginis, vel ubi taurus uritur amore Sidonio. Inertia est ludere variis artibus quibus inseruit areâ, cum fas sit currere.

N O T Æ.

Facunda renovas.] Memoriam nempe Pomponii Attici, cujus vitam scripsit Cornelius Nepos, ad quem epistolas scripsit Cicero, quæ inscribuntur ad Atticum

quem moribus & doctrina imitabatur hic Atticus.

Te pia.] hoc est, Græci philosophi tibi semper adhærent. Cur Minerva Cecropia dicatur, vide epig. 40. lib. 1.

Te secreta quies.] hoc est, non agis causas, nec ambis magistratus, sed remotus a turba operam das philosophiæ.

Fracta colit aure.] hoc est, Gymnasiorum exercitor alios juvenes magnis clamoribus instituit: vel fracta aure dixit, quod cum exercitor pugilatum doceret juvenes, eorum aures verberibus contundebat. Virgilius lib. 5.

erratque aures, & tempora circum

Crebra manus, duro crepitant sub vulnere mala.

Vide Turnebum lib. 24. cap. 28.

Rapit immeritas.] hoc est, juvenes spoliat pecunia immerita quidem, quia operam illis non utilem impendit. Legit Turnebus lib. 24. cap. 28.

Et rapit innumeras sordidus unctor opes.

Judicet lector.

Non pila.] nempe trigonalis. De qua-

tuor pilarum generibus, scilicet de trigonali, folli, paganica, & harpasto fusc diximus epig. 19. lib. 4.

Aut nudi stipitis.] In terram figebatur palus, contra quem tanquam adversarium se exercebant tyrones. Juvenalis sat. 6. vers. 247.

aut quis non vidit vulnere pali

Quem cavat assiduis sudibus sutoque laceffit.

Vara nec.] hoc est, nec luctaris: ita vero in lucta athletæ implicabant brachia, ut vara viderentur. Legunt alii *rara* minus bene. Ceroma autem erat unguentum ex oleo & luto confectum, quo ungebantur athletæ. Vide epig. 57. lib. 3.

Prope virginis undas.] Sensus est: Sed exerce te cursu ad aquam virginem, de qua epig. 21. lib. 5. Vel ad porticum Europes, ubi depictus erat Jupiter in taurum conversus, qualis per mare in Cretam vexit Europen filiam Agenoris, qui Sidonem condiderat.

Ludere, cum liceat.] His verbis omnibus aliis exercitationibus cursum anteponeit.

In Cinnam,

cujus sordida toga fœdabat calceos albos. XXXII.

SORDIDIOR CÆNO cum sit toga, calceus autem
Candidior prima sit tibi, Cinna, nive:
Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu:
Collige, Cinna, togam, calceus ecce perit.

INTERPRETATIO.

O Cinna, cum habeas togam sordidior rem luto, calceum vero candidiorem prima nive; o demens, quid madefacis pedes veste demissa? O Cinna, attolle togam, en calceus inquinatur.

N O T Æ.

Candidior.] Hinc colligere est, Rotem Cinnam toga sordida indutum, & calceis albis usos fuisse: hunc autem calceis albis utentem lepide irridet poëta.

Ad Severum
de balneis Charini. XXXIII.

Quo possit fieri modo, Severe,
Ut vir pessimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam sed cito, quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deest protinus ecce de malignis,
Qui sic rancidulo loquatur ore,
Ut quid tu domini, deique nostri
Præfers muneribus Neronianis?
Thermas præfero balneis cinædi.

INTERPRETATIO.

O Severe, rogas qua ratione fieri possit ut Charinus homo omnium improbissimus recte egerit unam rem? Dicam, at breviter, quid improbius Nerone? Quid tamen melius thermis Neronianis? En sta-

NOTÆ.

Ut vir pessimus.] De quo homine impurissimo dictum epig. 39. lib. 4. licet improbissimus in gratiam populi, ut Nero thermas, sic ille balnea extruxit nobilissima.
Rancidulo.] Metaphora ducta a cibo vitiatum jam, & prope corrupto. *Rancidulum* dixit, hoc est os putidum & cor-

ruptum calumniis atque adulationibus. *Muneribus.*] hoc est ædificiis quibus urbem decoravit Domitianus. *Thermas præfero.*] Aliorum ædificia non antepono ædificiis Domitiani; sed Neronis thermas balneis Charini præfero.

XXXIV.

Ad Stellam
a quo vestem petit. XXXV.

Cum pluvias, madidumque Jovem perferre negaret,
Et rudis hibernis villa nataret aquis,
Plurima quæ possit subitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula missa tuis.
Horridus ecce sonat Boreæ stridore December:
Stella tegis villam, non tegis agricolam.

INTERPRETATIO.

Cum rudis villa requireret tolerare imbres & cælum pluvium, atque inundaretur aquis hyemalibus, tuo dono multa tegula ad me allata sunt, quæ possent

emittere pluvias: en December horrens fremit strepitu Aquilonis: O Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

NOTÆ.

NOTÆ.

Cum pluvias.] Sensus epigrammatis est: O Stella, ut tuum munus omnibus parte absolutum sit, mitte togam qua te-

gar, quemadmodum tegulas misisti, quibus tegetur mea villa.

Ad Castricum de theta
quod signum est mortis. XXXVI.

NO STI mortiferum quaestoris, Castrice, signum?
Est operæ Pretium discere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,
Lethalem juguli jusserat esse notam:
Turpis ab invito pendebat stiria naso,
Cum flaret madida fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus, quid plura requiris?
Emungi misero, Castrice, non licuit.

INTERPRETATIO.

O Castrice, an tibi comperta est lethalis nota quaestoris? expedit discere theta inusitatum. Quoties emungeret nasum stillantem frigore, imperaverat esse mortiferum iudicium juguli: turpis stiria pen-

debat ab odioso naso, cum servus December flaret humida fauce. Collegæ cohibuerunt manus, quid rogas plura? O Castrice, infelix non potuit emungere se.

NOTÆ.

Mortiferum quaestoris.] Lege 2. ff. de origine juris officium quaestoris sic definitur. *Constituti sunt quaestores, qui pecunia præsent, & dicti sunt ab eo, quod inquirenda & conservanda pecunia causa creati erant: & quia de capite civis Romani injussu populi non erat lege permissum Consulibus jus dicere, propterea quaestores constituebantur a populo, qui capitalibus rebus præsent. Hi appella-*

bantur quaestores parricidii; de quibus agit poeta. Theta vero signum erat mortis, quæ græce θάνατος dicitur. *Stiria.*] Stilla est congelata; hinc significat gallice roupie. *Cum flaret.*] Alii fleret, alii staret, prior lectio magis placet. *Collegæ tenuere.*] Atque ita nasum emungere nequivit, quod signum esset hominis interficiendi.

De Polyphemo
servo, & Scylla serva miræ magnitudinis. XXXVII.

TANTUS es, & talis nostri, Polypheme, Severi,
Ut te mirari possit & ipse Cyclops:
Sed nec Scylla minor; quod si fera monstra duorum
Junxeris alterius fiet uterque timor.

INTERPRETATIO.

O Polypheme, nostri Severi tam magnus, & talis es, ut possis movere admirationem & ipsi Cyclopi: at nec Scylla mi-

nor: quod si junxeris serva portentosa amborum, sibi invicem incutient tétrorem.

NOTÆ.

Nec Scylla minor.] Nimirum ipso Polyphemo confervo: tanta ergo magnitudinis erant servus iste Polyphemus, & Scylla serva, ut & ipsi Cyclopi noto ex Theocrito, & Virgilio, admirationem movere possent; imo & alter alteri terrorem esse posset. Legunt alii,
Sed nec Scylla minus.
Prior lectio placet Turnebo lib. 24. cap.

28. hoc est, nec Scylla servus, aut serva, ut sentiunt interpretes, minor est Polyphemo confervo. Quidam intelligunt duas fuisse statuas ingentis magnitudinis, sed intelligendum potius de duobus servis, ut opinor, tam deformibus & tam magnis, ut sibi invicem terrorem esse potuerint.

De Cælio

podagram fingente ne mane cogeretur salutem
potentioribus nunciare. XXXVIII.

DISCURSUS varios, vagumque mane,
Et fastus, & ave potentiorum,
Cum perferre, patique jam negaret,
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linit, obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso,
Quantum cura potest, & ars doloris!
Defit fingere Cælius podagram.

INTERPRETATIO.

Cum Cælius jam nollet pati & tolerare varios discursus, atque errores matutinos, & superbiam, & salutationes potentiorum; incepit simulare podagram, quam dum nimis cupit demonstrare ve-

ram, atque oblinat, & illigat plantas sanas, atque ambulat incessu molesto, (o quantum valet cura & ars doloris!) Cælius cessavit simulare podagram.

NOTÆ.

Vagumque mane.] De matutinis salutationibus dictum epig. 56. lib. 1.
Quantum cura.] Eadem usus est iro-

nia epig. 22. lib. 5.
Defit.] Per contractionem pro *deficit*, nam re ipsa correptus est podagra.

Epitaphium patris Etrusci. XXXIX.

Hic jacet ille senex Augusta notus in aula,
Pectore non humili passus utrumque Deum:
Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris
Miscuit: Elysiū possidet umbra nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juvena;
Hic prope ter fenas vidit Olympiadas.
Sed festinatis raptum tibi credidit annis,
Adspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas.

INTERPRETATIO.

Hic jacet ille senex cognitus in aula
Augusta passus utrumque Deum corde
non abjecto; quem pietas liberorum
conjunxit sanctis manibus uxoris: umbra
habitat in Elysiō nemore. Illa prior in-
terit privata viridi juventute; hic fere
vidit octodecim Olympiadas. At quisquis
spectavit tuos fletus, o Etrusce, putavit
illum tibi ablatum fuisse morte immatura.

NOTÆ.

Hic jacet.] De Etrusco patre, & Etrusco filio dictum epig. 83. lib. 6.

Passus utrumque Deum.] Domitianum nempe propitium, atque adversum, qui iratus in exilium miserat Etruscum, placatus vero eundem revocaverat. Lib. 6. epig. 83.

Natorum pietas.] hoc est, eodem sepulchro conditus est cum uxore sua.

Possidet umbra.] Alii forte melius legunt *ambo* pro *ambos*, Etruscum scilicet, atque uxorem. Sic Virgil. lib. 11.

*Si duo præterea tales Idæa tulisset
Terra viros, &c.*

Hic prope ter fenas.] Poëta videtur fuisse Olympiadem pro lustro, seu quinquennio: Papinius enim lib. 3. in Sylva, quæ inscribitur, *Lacryma Etrusci*, sic de Etrusco canit:

*Dextera bis oëtonis fluxerunt secula
lustris,*

Atque avi sine nube tenor, &c.

Ex his versibus constat Etruscum feliciter egisse octoginta annos, antequam

mitteretur in exilium. Ovidius etiam de Ponto lib. 4. Eleg. 6. Olympiadem fumpsit pro lustro:

In Scythia nobis quinquennis Olympias acta est

Iam tempus lustris transit in alterius.

Apud historicos vero Olympias accipitur pro quatuor annis integris, de quibus jam dictum supra. Si ergo Olympiadem pro quatuor annis acciperet, septuaginta annos circumcirca vixisset Etruscus, atque ita contra Papinium diceret Martialis.

Sed festinatis.] hoc est, o Etrusce filii, licet Etruscus pater tuus senior interierit, fato tamen immaturo abreptum tibi illum credidit, quisquis vidit tuos planctus. Legunt alii,

Raptum te credidit annis.

In hoc versu, Etruscum patrem, in ultimo Etruscum filium alloqueretur poëta, ut aiunt. Melior longe mihi videtur prior lectio.

Ad Sempronium Tuccam,
qui se cosmicus nomine jactaret. XL.

COSMICOS esse tibi, Semproni Tucca videris:
Cosmica Semproni tam mala, quam bona sunt.

INTERPRETATIO.

O Semproni Tucca, credis te esse cosmicum: o Semproni, cosmica eque bona ac mala sunt.

NOTÆ.

Cosmicos.] κοσμικός, hoc est, mundanus. Hoc epigramma sic explicat Turnebus lib. 25. cap. 24. Credo, inquit, Sempronium voluisse videri Socratis, & philosophorum imitatore, qui se mundanos dicebant, non alicujus certi definitique loci municipales: ac se mundanum esse respondit interroganti, cujas

esset Socrates: Martialis autem qui mundum tantundem boni, quantum mali habere sciret, & multos intelligeret ambizioso philosophi nomine magnavitia occultare, cosmica & bona & mala esse dicit, ne eo nomine se Sempronius circumspiceret.

Ad Castricum
cui se inferiorem fatetur & muneribus
& carminibus. XLI.

MUNERIBUS cupiat si quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.
Nos tenues in utroque sumus, vincique parati,
Inde sopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dedisse putas?

INTERPRETATIO.

O Castrice, si quis velit certare tecum donis, hic quoque audeat versibus. Nos sumus mediocres in utroque, & prompti ad cedendum, hinc amo soporem atque otium nimium. Rogas, cur ergo dederim tibi tam malos versus? An credis Alcinooum a nemine accepisse poma.

NOTÆ.

Muneribus.] Hic Castricus & divitiis & doctrina abundavit, cui primas dat poëta.
Tam mala.] Rationem reddit, cur ad Castricum versus miserit, quia, nempe, inquit, & Alcinoo Phæacum regi in insula Corcyra hodie Corfue, cujus horti pomis nobilissimis abundarunt, aliquis forsitan obtulit poma, & quidem suis longe inferiora. Hujus Alcinoi hortos describit Homerus 6. Odyss.

In Cinnam,
vel cito dandum, vel cito esse negandum. XLII.

PIMUM est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde sequens, ut cito, Cinna, neges.
Diligo præstantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præstas, nec cito, Cinna, negas.

INTERPRETATIO.

O Cinna, primum est ut des, si quid petam a te, deinde illud sequens, ut recuses sine mora. O Cinna, amo dantem, non odi recusantem. At tu, o Cinna, nec das, nec recusas celeriter.

NOTÆ.

Primum est.] Vide epig. 20. & 30. lib. 6.

Ad Ovidium,
de imagine Maximi Cæsonii. XLIII.

MAXIMUS ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est,
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: sed tu damnare Nerone,
Ausus es, & profugi, non tua fata sequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exulis isti:
Qui modo nolueras consulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas est cineri me superesse meo:
Audiet hæc præsens, venturaque turba, fuisse
Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

INTERPRETATIO.

O Vidi, hic est ille tuus Maximus Cæsonius, cujus faciem adhuc exprimit cera vivida. Damnatus est a Nerone, at tu ausus es condemnare Nerone, & sequi sortem exulis, non tuam. Tu potens comitatus es profugum per mare Siculum, qui paulo ante recusaras comitari illum Consulem. Si nomina non peritura iraduntur meis chartis, & licet me vivere superstitem meo cineri, præsentem & posteri scient hæc, te illi fuisse, quod ille fuit suo Senecæ.

NOTÆ.

Maximus ille.] In cera nempe ad vivum expressus Cæsonius, qui damnatus a Nerone in conjuratione Pisoniana, in exilium aut in Siciliam aut in Africam fuit missus. De eo Tacitus lib. 15. Annal. *Sed tu damnare.]* Cum sponte tua Cæsonium ut innocentem secutus es. *Æquora per Scylla.]* Scylla scopulus est in mari Siculo. *Consulis ire comes.]* In Africam, quam paulo ante administraverat Cæsonius. *Senecæ quod fuit.]* Hinc colligere est Cæsonium in Corsicam comitatum fuisse Senecam exulem.

Ad eundem
de eadem imagine. XLIV.

FACUNDI Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic est Maximus ille quem frequenti
Felix litera pagina salutatur:
Hunc tu per Siculas secutus undas,
O nullis, Ovidi tacende, linguis,
Sprevisti domini furentis iras.
Miretur Pyladem suum vetustas,
Hæsit qui comes exuli parentis.
Quis discrimina comparet duorum?
Hæsisti comes exuli Neronis.

INTERPRETATIO.

Potens amicus deserti Seneca proximus
Caro, aut prior Sereno, hic est ille Ma-
ximus, quem salutat felix, epistola fre-
quenti pagina: hunc tu comitatus per
mare Siculum, Ovidi celebrande omnibus

linguis, contempsisti furores domini irati.
Antiquitas pradicet suum Pyladem, qui
comitatus est exulem matris: quis conse-
rat pericula amborum? Secutus es exulem
Neronis.

NOTÆ.

Caro proximus.] In amore nempe erga
Senecam. Carus autem & Serenus, & hic
Maximus Cæsonius, Senecæ amicissimi
fuerunt. Vide Senecæ epistolam 87.

Quem frequenti.] Ad quem Cæsonium
tories scripsit Seneca. *Felix litera* dicitur,
ut opinor, quod bearet ipsum Cæsonium.

Hunc tu.] Vide epigramma præcedens.
Domini.] Neronis.

Miretur Pyladem.] Qui se comitem

adjunxit Orestis exulanti, ne a matre sua
Clytemnestra, ut Agamemnon pater, in-
terficeretur. Euripides in Oreste, & So-
phocles in Electra. Deinde reverfus ma-
trem occidit, & rursum exulavit.

Duorum.] Pyladis nempe & Ovidii:
ille enim Orestem secutus non tantum
periculum expertus est, quantum adiit
Ovidius damnatum a Nerone favissimo
tyranno Cæsonium comitatus.

Ad Priscum,

ne munus sibi egenti promissum carminibus
exornet. XLV.

COMMENDARE tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctius ore loqui:
Excrucias multis pariter, me, teque diebus:
Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet.
Divitibus poteris Musas, elegosque sonantes
Mittere, pauperibus munera pexa dato.

INTERPRETATIO.

Dum vis versibus commendare mihi
tuum donum, & cupis canere elo-
quentius Homero, & te & me similiter
exanimas multis diebus: & tua Thalia,

o Prisce, tibi grata est cum nostro dispen-
dio. Licebit mittere locupletibus Musas,
atque elegos sonantes: largire egenis mu-
nera pexa.

NOTÆ.

Commendare tuum.] Dum enim car-
mina meditaretur Priscus, interim noster
poëta egebat.

Mæonio.] Cur Homerus vocaretur
Mæonius dictum lib. 5. epig. 10.

Et tua de nostro.] Et tibi jucundum est
meditati carmina cum meo damno: mu-
nus enim promissum non mittis. Turne-
bus lib. 24. cap. 28. legit, *Thalia tacet.*
Quod enim, inquit, versus se scribere

accuratos simularet Priscus, vel etiam
meditaretur, nec interea dona remitteret:
silentium ejus merito sibi conqueritur
damnosum Martialis. Judicet lector.

Munera pexa.] Raderus vestem pexam
intelligit. Vide epig. 58. lib. 2. Legunt
alii *plana*, id est sine carminibus. Alii
plena, hoc est, inquit Farnabius, quorum
gratia non diminuitur mora.

Ad Licinium

Suram, quem ex gravi morbo convaluisse
lætatur. XLVI.

DOCTORUM Licini celeberrime Sura, virorum,
Cujus prisca graves lingua reduxit avos;
Redderis heu quanto fatorum munere nobis,
Gustata Lethes pene remissus aqua!
Perdiderant jam vota metum securaque flebat
Tristitia; & lacrymis jamque peractus eras.
Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
Et raptas fatis reddidit ipse colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falsa querelas
Moverit, & frueris posteritate tua.
Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reversa diem.

INTERPRETATIO.

OLicini Sura celeberrime hominum eru-
ditorum, cujus antiqua lingua revo-
cavit severos avos: heu quanto dono fa-
torum restitueris nobis fere remissus libata
unda Lethes! Jam vota amiserant timo-
rem, & moeror tutus lacrymabatur, &
jam deploraveramus te. Rex silentis Orci

non fuit par odio nostro, atque ipse resti-
tuit pensa erepta a fatis. Ergo novisti
quantas querimonias hominum excitarit
tuus interitus falsus, & frueris tua po-
steritate. Vive velut rapto, & percipe
latitiam fugacem: vita reddita nullum
amiserit diem.

NOTÆ.

Licini.] Cujus mentionem facit Pli-
nius junior epist. 30. lib. 4. *Attuli tibi,*
inquit, nempe Licinio Sura, *ex patria*
mea pro munusculo questionem altissima
ista eruditione tua dignissimam. Legunt
alii,

_____ celeberrime, summe,
quæ lectio non videtur bona.

Cujus prisca.] Cujus oratio gravita-
tem & mores antiquorum sapit.

Gustata Lethes.] Lethe inferorum flu-
vius, hoc est, fere mortuus vitæ resti-
tueris.

Vota metum.] Spe enim tuæ vitæ de-
posita jam desieramus timere, & cer-
tam tuam mortem lugebamus. Legunt
alii,

_____ securaque flebant

Tristitia cum lacrymis, &c.
prior lectio mihi videtur melior, nisi
forte melius legas,

_____ securaque flebant:

nempe vota,

Tristitia, & lacrymis jamque peractus
eras.

Regnator Averni.] Pluto.

Reddidit.] Parcus pensa restituit, quæ
a fatis ablata fuerant.

Frueris posteritate tua.] Ipse velut re-
divivus scis quam fueris carus nobis, ruis
nimirum posteris, cum mortuum te cre-
diderimus.

Vive velut rapto.] hoc est, percipe vo-
luptates perinde ac si ex rapto viveres.
Vide epig. 16. lib. 1.

De Annio
cujus cœnam ambulatoriam damnat. XLVII.

CUM mensas habeat fere ducentas,
Pro mensis habet Annius ministros:
Transcurrent gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete lauti.
Nos offendimur ambulante cœna.

INTERPRETATIO.

*C*um mensa prope ducenta sint Annio, sunt famuli loco mensarum: paropsides transcurrent, & lances volant. O di-

vites, servate vobis has dapes. Cœna ambulans laedit nos.

NOTÆ.

Fere ducentas.] Numerus est certus pro incerto.
Pro mensis.] hoc est, mensarum vicibus funguntur ipsi ministri cibos & opsonia in gabatis seu paropsidibus circumferentes, nec quicquam apponunt convivis. Turnebus lib. 25. cap. 24. sic explicat hos versus. Puto, inquit, ita intelligendum: suppetunt illi plurimæ mensæ ad ducentas, non tamen in eis opsonia reponit: sed eas semper servi gerunt, nec epulis frui possunt convitant, quam comedunt: cum ministri celeriter paropsides, & gabatas ante convivas præferant, &c. Mensas accipere videtur Turnebus pro gabatis ipsis, & lancibus.
Nos offendimur.] Quia ambulatoriis his epulis frui non possumus.

Ad Severum,
cui munus mittit ex villa sua. XLVIII.

PARVA suburbani munuscula mittimus horti;
Faucibus ova tuis: poma, Severe, gula.

INTERPRETATIO.

O Severe, mittimus exigua munuscula suburbani horti; ova tuis faucibus, poma gula.

NOTÆ.

Faucibus ova.] hoc est, quæ tuæ raucitati medeantur; poma autem, quæ palato grata sint, famemque stimulent.

Ad fontem Ianthidos. XLIX.

FONS dominæ, regina loci, quo gaudet Ianthis
Gloria conspicuæ, delictumque domus:
Cum tua tot niveis ornetur ripa ministris,
Et Ganymedeo luceat unda choro:
Quid facit Alcides sylva sacratus in ista?
Tam vicina tibi cur tenet antra Deus?
Nunquid nympharum notos observat amores?
Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

INTER-

INTERPRETATIO.

O Fons domina, regina loci, quo delictatur Ianthis, decus, & voluptas splendida domus: cum tua ripa decoratur tot candidis famulis, atque aqua splendeat choro Ganymedeo; quid agit Hercules sacratus in ista sylva? quare Deus occupat tam propinquas tibi speluncas? num custodit cognitos amores Nympharum, ne tam multi Hyla similiter rapiantur?

NOTÆ.

Ianthis.] Vide epig. 47. lib. 6. epig. 14. supra.

Ad Urbicum,
ut adeat Pompeium Auctum, si velit scire
epigrammata, nec emere. L.

MERCARI nostras si te piget, Urbice, nugas:
Et lasciva tamen carmina nosse libet:
Pompeium quæras, & nosti forsitan, Auctum,
Ultoris prima Martis in æde sedet.
Jure madens, varioque togæ limatus in usu,
Non lector meus hic, Urbice, sed liber est.
Sic tenet absentis nostros, cantatque libellos:
Ut pereat chartis litera nulla meis.
Denique, si vellet, poterat scripsisse videri,
Sed famæ mavult ille favere meæ.
Hunc licet a decima (nec enim satis ante vacabit)
Solicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit:
Et cum jam, satis est, dixeris, Ille leget.

INTERPRETATIO.

O Urbice, si tædet te emere nostras incipias, & nihilominus placet tenere versus lascivos: quæras Pompeium Auctum, & forte novisti, habitat in æde prima Martis ultoris. Imbutus jurisprudentia, atque exercitatus in vario usu togæ, o Urbice, hic non est meus lector, sed liber. Ita scit & canit nostros libros non presentes, ut nulla syllaba desit meis scriptis. Tandem si liberet, poterat videri composuisse: at ille mavult studere meæ existimationi. Potes hunc provocare a decima: (nec enim prius erit ipsi satis votii) exigua cœnula apponetur ambobus. Ille leget, tu pota: quamvis nolis ille recitabit: & cum jam dixeris, sufficit: ille leget adhuc.

NOTÆ.

Ultoris prima.] Quam Marti bello Philippiensi pro ultione paterna suscepto venerat Augustus. Suet. in Augusto cap. 29.
Jure madens.] Alii intelligunt, coqui instar jusculo unctum fuisse hunc Auctum, cujus etiam toga, qua ad varios usus uteretur, attrita esset, ego vero & jusisperitum fuisse, & studiis pacis, & vario caussarum genere exercitatum libenter dixerim. Vide epig. 68. infra, & epig. 40. lib. 1.
Sic tenet absentis.] Pro absentes, ita & alii auctores locuti sunt. Sensus est: ita ad unguem Pompeius Auctus tenet meæ carmina, ut ea memoriter sine ullo

errore recitare possit. Heraldus mavult
absentis esse in genitivo, Martialis sci-
licet.
Licet a decima,] Prius enim propter
sua negotia non vacabat Auctus. Hora

vero nona cœnare incipiebant antiqui.
De horis dictum epig. 8. lib. 4. Sensus
est: Si Auctum rogaveris ut mea car-
mina legat, te ad cœnam invitabit, &
leget ad nauseam usque.

Ad Auctum,
quod legeret Celeri ejus epigrammata. LII.

GRATUM est, quod Celeri nostros legis, Aucte, libellos;
Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, juvat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
Nec fuit in nostro certior orbe fides.
Major me tanti reverentia turbat: & aures
Non auditoris judicis esse puto.

INTERPRETATIO.

O Aucte, jucundum est quod recitas Ce-
leri nostros libros, si tamen & placet
Celeri, quod recitas. Ille administravit
meam nationem, & Celtas Iberos, nec

fides sanctior fuit in nostro orbe. Major
observantia in tantum virum terret me;
atque existimo aures esse judicis, non
auditoris.

NOTÆ.

Quod celeri.] De Aucto vide epi-
gramma præcedens. Celeris vero men-
tionem facit Plinius junior lib. 4. epist.
11. qui ob Corneliam Vestalem incesti
accusatus in comitio virgis cæsus est:
de quo sane hic non loquitur poeta,
sed de altero, qui præfectus fuit Hispa-
niæ patriæ Martialis. Celtæ autem Ibe-

ri ripas incolentes, dicti sunt Celtiberi,
In nostro orbe.] In Hispania patria
mea, quæ mari & Pyrenæis montibus
clausa, quasi orbis alter est.
Non auditoris.] Nec enim auditorem
tantum, sed ut Celtiberorum, sic & Mu-
farum judicem vereor Celerem. In supe-
riori versu alii legunt *tanto pro tanti.*

In Umbrum,
cujus munera Saturnalibus sibi missa irridet. LII.

OMNIA misisti mihi Saturnalibus, Umber,
Munera, contulerant quæ tibi quinque dies:
Bis fenos triplices, & dentiscalpia septem:
His comes accessit spongia, mappa, calix,
Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagena sapa:
Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,
Et Libycæ fici pondere testa gravis.
Vix puto triginta nummorum tota fuisse
Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque, puer?

INTERPRETATIO.

O Umber, Saturnalibus misisti ad me
omnia dona, quæ tu acceperas quinque
diebus: misisti duodecim triplices, & se-
ptem dentiscalpia: his adjuncta est spon-
gia, mappa, calix, & semodius faba, cum
cistella Picenarum olivarum, & nigra
amphora sapa Laletana: atque exigua co-

ctana accesserunt cum prunis canis, &
testa gravis pondere fici Libyca. Credo om-
nia dona, quæ portarunt octo grandes Syri,
vix valuisse triginta nummis. Quanto
facilius servus potuit nullo labore ferre
quinque libras argenti?

NOTÆ.

Misisti.] De Saturnalibus dictum epig.
87. lib. 5.
Bis fenos triplices.] hoc est, duodecim
pugillares: dicuntur autem triplices a tri-
bus foliis: fiebant ex citro, ebore, &c.
Dentiscalpia.] quibus dentes purgan-
tur. Vide epig. 74. lib. 6. & epig. 22.
lib. 14.
Spongia.] ad tergendas mensas, epig.
144. lib. 14.
Semodiusque.] epig. 46. lib. 4.

Et Laletana.] hoc est, vinum facis
plenum ex Laletania in Hispania Tarra-
conensi. Sapa proprie vinum est deco-
ctum.
Coctana.] de quibus epig. 28. lib. 13. &
lib. 4. epig. 89.
Et Libyca fici.] Vide epig. 46. lib. 4.
Syri.] hoc est servi ex Syria.
Argenti pondera.] hoc est, quinque li-
bras argenti.

In Nasidianum,
cujus somniis quotidie turbabatur. LIII.

SEMPER mane mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum, sollicitentque meum.
Jam prior ad facem, sed & hæc vindemia venit,
Exorat noctes dum mihi saga tuas.
Consumpsi salsasque molas, & thuris acervos:
Decrevere greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova superfunt.
Aut vigila, aut dormi, Nasidiane, tibi.

INTERPRETATIO.

Semper mane exponis mihi mera somnia
de me, quæ agitant atque angant men-
tem meam. Jam prior vindemia, sed &
hæc redacta est ad facem, dum saga pla-
cat mihi tuas noctes. Exhausti & salsas

molas, atque acervos thuris: greges dimi-
nuti sunt, dum crebra agna immolatur.
Non porcus, non aves cortis, non ova re-
stant. O Nasidiane, aut vigila, aut dormi
tibi.

NOTÆ.

Semper mane mihi.] Ut munera capta-
ret a poeta, Nasidianus fingebat plena
terroris somnia quæ aliquid mali porten-
derent Martiali: atque ab illo modo thus,
modo vinum petebat ad ea placanda.

*Quid autem de somniis crediderint an-
tiqui,* vide Macrobius in Somnio Sci-
pionis.
Jam prior.] Vinum superioris vinde-
miæ & hornotinæ jam consumptum est.

Exorat noctes.] id est, dum saga expiat infausta tua somnia.

Consumpsi salsaque.] In sacrificiis, quæ fiebant ad omen aliquod avertendum, antiqui adhibebant vinum, hostiam,

thus, & salsa molas, id est far tostum & sale mixtum.

Aut dormi tibi.] hoc est, aut de te somnia tuo damno.

LIV.

Ad Rabirium
architectum egregium. LV.

ASTRA polunque tua cœpisti mente, Rabiri:
Parrhasiam mira qui struis arte domum.
Phidiaco si digna Jovi dare templa paravit,
Has petat a nostro Pisa tonante manus.

INTERPRETATIO.

ORabiri, mente tua complexus es cœlum & sidera; qui adificas domum Palatinam mirabili artificio. Si Pisa co-

gitavit extruere templa convenientia Jovi Phidiaco, postulet a nostro Tonante has manus Rabirii.

NOTÆ.

Astra polunque.] Sensus est: Palatium tam superbum Domitiano extruxerat Rabirius, ut cœlum ipsum mente concepissee videretur, ad cujus imaginem palatium illud ædificaverat. Rabirii rursus meminit lib. 10. epig. 71.

Parrhasiam.] id est Palatinam, in monte nempe Palatino, ubi Evander Arcas ex urbe Parrhasia primus domum extruxit. Sic interpretes hunc locum explicant Virg. lib. 11. Æneid.

————— *Parrhasio Evandro*
Armiger ante fuit.

Phidiaco si digna.] hoc est, Si Pisa urbs Peloponnesi ad fluvium Alpheum voluerit Jovi extruere templum dignum illo simulachro, quod ex ebore Phidias statuarius nobilissimus formavit, a Domitiano nostro Jove petat Rabirium.

Paravit.] Turnebus lib. 24. cap. 28. legit *parabit.*

De Achilla
censum equestrem adepto. LVI.

CASTORA de Polluce Gabinia fecit Achillam:
Pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

INTERPRETATIO.

Gabinia ex Polluce fecit Achillam Castora, pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

NOTÆ.

Gabinia.] Dives foemina equestri censu donavit Achillam, ut eques fieret. Alludit autem ad illum versum Homeri:

Καστορα δ' ἰσπιδάμου, ἣ πύξ' ἀγαθὴν
Ἱπποδάμεια:
hoc est, Castora equorum domitorem,

& Pollucem pugnis fortem. Achilles ergo antea quidem pugil erat strenuus: jam vero est equorum domitor: id est, eques factus est, & Gabiniam inibit. Lib. 3. epig. 90.

LVII.

De Cæciliano
helluone. LVIII.

NON cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus;
Bellum convivam Cæcilianus habet.

INTERPRETATIO.

OTite, Cæcilianus noster non cœnat sine apro: Cæcilianus habet egregium convivam.

NOTÆ.

Sine apro.] Unde Juvenalis satyra 1. vers. 141.

————— *quanta est gula qua sibi*
totos
Ponit apros, animal propter convivia
natum, &c.

Aprum ergo sibi soli apponebat Cæcilianus, quem facete ejus convivam appellat. Domitius tamen mavult de apro homine intelligere, cujus meminit poeta lib. 10. epig. 15. Eligat lector.

Ad Iovem
cujus ope indigere se negat, modo salvus
sit Domitianus. LIX.

TARPEIÆ venerande rector aulae,
Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cum votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ dei potestis;
Nil pro me mihi Juppiter petenti,
Ne succensueris, velut superbo.
Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

INTERPRETATIO.

OColende gubernator aula Tarpeia, quem Tonantem putamus sospite Imperatore, cum quilibet pro se te oneret votis, & petat ut concedas, qua dii poteris: O Juppiter, ne irascaris mihi nihil poscenti pro me, velut arroganti. Debeo orare te pro Cæsare: at debeo orare Cæsarem pro me.

NOTÆ.

Tarpeia.] hoc est Capitolii, in quo colebatur Jupiter.

Quem salvo.] quem Jovem deum credimus, salvo Domitiano. Sic epig. 1. lib. 5.

Qua dei potestis.] Alii, qua dei potestas. Idem est sensus.

Pro me debeo.] Potest enim Domitianus mihi suppeditare quæ sunt necessaria. Turpis hæc est erga Domitianum adulatio; quasi vero ille velut Deus potuisset Martialem tueri ab omnibus casibus quibus obnoxia est humana vita.

Ad Cæsarem Domitianum de urbe laxata. LX.

ABSTULERAT totam temerarius institor urbem, Inque suo nullum limine limen erat. Jussisti tenues, Germanice, crescere vicos: Et modo quæ fuerat semita, facta via est. Nulla catenatis pila est præcincta lagenis: Nec prætor medio cogitur ire luto. Stringitur in densa nec cæca novacula turba, Occupat aut totas nigra popina vias. Tonfor, caupo, coquus, lanus sua limina servant: Nunc Roma est, nuper magna taberna fuit.

INTERPRETATIO.

Non consideratus mercator occupaverat totam urbem, & nullum limen erat in suo limine. O Germanice, imperasti laxari vicos angustos: & qui paulo ante trames fuerat, factus est via. Nulla pila est recincta catenatis lagenis: nec prætor cogitur

ambulare medio cæno. Nec cæca novacula nudatur in frequenti turba, aut fumosa popina tenet totas vias. Tonfor, caupo, coquus, lanus manent domi sua: nunc Roma est, nuper fuit magna officina.

NOTÆ.

Abstulerat totam.] Passim mercatores erant media via, ut vix locus esset ambulanti per urbem; Domitianus vero, quem Germanicum ob devictos Germanos vocat, vicos laxari jussit. Institor is est qui in taberna mercibus vendendis præpositus est.

Inque suo.] hoc est, nullum ante ædes suas liberum euntibus per urbem transitum relinquebant mercatores.

Nulla catenatis.] Pilæ erant columnæ ad quas libri vendebantur. Horatius sat. 4. lib. 1.

Nulla taberna meos habeat, neque pila libellos.

Quibus etiam affixæ erant connexæ inter se lagenæ, signum nempe vini venalitii.

Nec prætor.] Vicis enim laxatis jam

transitus liber est juxta tabernas.

Stringitur in densa.] hoc est, inquit Domitius, novacula non nudatur amplius media via; cellæ enim tonforiæ media via collocatæ, uti & cauponum tabernæ dejectæ sunt, & jam tonfores domi tendere coguntur. Raderus conjicit hoc referri posse ad sacularios, qui media in turba marsupia exsecarent. Cæca novacula dicitur vel quod sit recondita theca sua, vel quod non videatur in turba, cum res brevis sit & exigua. Hic locus obscurus mihi videtur. Judicet lector.

Limina servant.] hoc est, hi omnes non extruunt amplius tabernas media via, sed domi suæ exercent suas artes.

Roma est.] Idem fere dixit epig. 2. lib. Spect. reddita Roma sibi est, quæ antea magna videbatur officina.

LXI.

De Silio

primum caussidico, deinde poëta. LXII.

PERPETUI nunquam moritura volumina Silii, Qui legis, & Latia carmina digna toga; Pierios tantum vati placuisse recessus Credis, & Aoniæ Bacchica sarta comæ? Sacra cothurnati non attingit ante Maronis, Implevit magni quam Ciceronis opus. Hunc miratur adhuc centum gravis hasta virorum: Hunc loquitur grato plurimus ore cliens. Postquam bis fenis ingentem fascibus annum Rexerat, asserto qui facer orbe fuit: Emeritos Musis, & Phæbo tradidit annos: Proque suo celebrat nunc Heliconæ foro.

INTERPRETATIO.

Leçtor, qui evolvis libros non perituros Silii non morituri, & versus dignos toga Latia; an putas poëtam amavisse tantum recessus Musarum, & coronas Bacchicas comæ Aoniæ? non prius se tradidit sacris cothurnati Maronis, & Phæbo: & nunc commendat Heliconæ pro suo foro.

ratur adhuc; multi clientes hunc prædicant ore memori. Postquam duodecim fascibus administraverat ingentem annum, qui fuit sacre mundo vindicato in libertatem: dedit emeritos annos Musis, & Phæbo: & nunc commendat Heliconæ pro suo foro.

NOTÆ.

Perpetui.] De Silio Italico poëta vide epig. 14. lib. 4. & epistolam 7. Plinii lib. 3.

Et Latia.] hoc est, inquit Domitius, digna rebus gestis Romanorum: Silius enim scripsit secundum bellum Punicum: Farnabius interpretatur carmina digna majestate Oratoris Romani, & Consulis: Raderus vero intelligit carmina tam egregia, quam natus in urbe poëta scribere poterat: Silius enim natus in urbe Italica metropoli Pelignorum, ex qua dictus est Italicus affirmat. Secundum alios Italica, hodie Sevilla la veja, urbs fuit Hispaniæ Baticæ, patria Silii poëta. Legunt alii,

Latia carmina digna lyra.

Pierios.] Vide epig. 77. lib. 1. Sensus est: Crediditne Silius poëta tantum vacavisse?

Sarta.] quibus more Bacchico coronant Musæ Aoniæ.

Cothurnati.] Propter carminum gravitatem. De cothurno lib. 5. epig. 31.

Implevit magni.] hoc est, non prius se Musis tradidit, quam Ciceronis opera implevisset legendo, & imitando.

Centum gravis hasta.] De centum virorum judicio vide epig. 38. lib. 6.

Hunc loquitur.] quos defendit clientes, illum prædicant.

Postquam.] Fuit consul eo anno, quo interfecto Nerone imperium assertum fuit in libertatem: idcirco annum illum vocat ingentem.

Emeritos.] id est accepta rude ex caussis forensibus, inquit Domitius.

Proque.] pro caussis agendis, jam Musis vacat.

In Cinnamum
exulem, & olim tonsorem. LXIII.

QUI tonsor fueras tota notissimus urbe,
Et posthæc dominæ munere factus eques:
Sicanias urbes, Ætnæaque regna petisti,
Cinname, cum fugeres tristia jura fori.
Qua nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix, & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magister,
Non Cynicus, non tu Stoicus esse potes,
Vendere nec vocem Siculis, plausumque theatris,
Quod superest, iterum, Cinname, tonsor eris.

INTERPRETATIO.

O Cinname, qui fueras tonsor celeberrimus tota urbe, & deinde factus eques dono domina; profectus es in urbes Siculas, & regna Ætnæa, cum vitares grave iudicium fori. Qua arte nunc inutilis sustentabis graves annos? Quid agit otium

NOTÆ.

Dolina.] Amicæ nempe, quæ censu equestri Cinnamum donaverat.
Ætnæaque.] Ætna mons est Sicilia.
Cum fugeres.] In jus enim vocatus Cinnamus Siciliam petiit, ut grave iudicium fugeret.
Graves annos.] hoc est senectutem.
Fugitiva quies.] Qua fruere in tuo exilio.
Ludique Magister.] Literatorem intelligit Raderus: nam ut a rhetore, in-

quit, ad grammaticum, ita a grammatico ad literatorem descendit poeta: hoc sensu ludimagister sumitur epig. 62. lib. 10. Lanistam interpretatur Domitius. Raderi explicatio mihi videtur melior.
Vendere nec.] Nec potes sollicitis reis verba vendere; hoc est, nequis esse caufidicus, epig. 16. lib. 5. Intelligunt alii de præcone: quod minus placet.
Plausumque.] hoc est nec histrio, nec citharædus esse potes.

In Gargilianum
a viginti annis litigantem. LXIV.

LIS te bis decimæ numerantem frigora brumæ,
Conterit una tribus, Gargiliane, foris,
Ah miser, & demens, viginti litigat annis,
Quisquam? cui vinci, Gargiliane, licet?

INTERPRETATIO.

O Gargiliane, tribus foris una lis consumit te a viginti annis. Ah infelix

& fatue, an quisquam litigat viginti annis? o Gargiliane, cui fas est cedere?

NOTÆ.

NOTÆ.

Conterit una tribus,] De triplici foro plus lucri facit, quam si lite ad tot annos prorogata, tandem vincat adversarium.
Cui vinci.] Qui enim semel vincitur,

De Labieno
herede instituto. LXV.

HEREDEM Fabius Labienum ex asse reliquit:
Plus meruisse tamen se Labienus ait.

INTERPRETATIO.

Fabius instituit heredem Labienum ex asse: nihilominus Labienus dicit plus se meruisse.

NOTÆ.

Ex asse.] Id est, heredem omnium bonorum: hereditas enim vulgo dividitur in 12. uncias quibus constat as.
Plus meruisse.] Labienus enim multis donis captaverat hereditatem Fabii decoctoris, atque ita heres institutus ex asse minus acceperat, quam donaverat. Sensus est: Labienus dicit se plus meruisse, hoc est, dignum esse majori præmio, cum intelligat poeta, illum majori pœna esse dignum, qui malis artibus hereditatem Fabii captavisset.

LXVI.

Ad Rufum

Instantium ne ejus epigrammata commendet
focero suo. LXVII.

COMMENDARE meas, Instanti Rufe, Camenas
Parce precor focero, seria forsân amat.
Quod si lascivos admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio, Fabricioque legam.

INTERPRETATIO.

O Rufe Instanti, quæso ne commendes focero meas Musas, forte diligit graves versus. Quod si & libri jocos placent

NOTÆ.

Instanti.] Socero, inquit Raderus: ego vero puto esse in vocativo & referrî ad Rufum, cujus meminit poeta lib. 8. epig. 51. Instanti litera Ruffi. & lib. 12. epig. 92.
Hæc ego.] Carmina legam viris vel gravissimis. Curius & Fabricius noti ex Livio & aliis, sumuntur pro viris gravissimis. Juv. sat. 2.
Qui Curios simulant.

*De Theophila ad Canium
poëtam. LXVIII.*

HÆc est illa tibi promissa Theophila, Cani,
Cujus Cecropia pectora voce madent.
Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus:
Nec minus esse suam Stoica turba velit.
Vivet opus quodcumque per istas miseris aures:
Tam nec fœmineum, nec populare sapit.
Non tua Parthenis nimium se præferat illi,
Quamvis Pierio sit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudarit amatrix:
Castior hæc, & non doctior illa fuit.

INTERPRETATIO.

O Cani, hæc est illa Theophila desponsa tibi, cujus mens imbuta est literis Græcis. Hortus Atticus magni senis jure vendicet hanc sibi; nec turba Stoica minus cupiat habere illam discipulam. Quodcumque opus subjeceris his auribus, non peribit: tam valet illa judicio nec mulie-

bri, nec vulgari: Tua Parthenis ne nimis se anteponat illi, licet chorus Musarum bene noverit illam. Sappho amatrix commendaverit Theophilam condentem versus: hæc fuit purior, nec illa fuit eruditior.

NOTÆ.

Promissa Theophila.] Puella erudita sponfa Canii, de quo epig. 20. lib. 3.

Cujus Cecropia.] hoc est, erudita literis græcis: hunc loquendi modum explicuimus lib. 1. epig. 40. Alii dote madent.

Atticus hortus.] Sensus est: hanc sibi discipulam jure vendicet Plato, vel quilibet alius magister, qui philosophiam doceat in horto ab herodæ Academo Athenis in usum scholæ consecrato. Sunt qui referant hunc hortum ad Epicurum, qui ut ait Raderus, hortum 80. minis emerat, & vixit nonaginta circiter annos, unde magnus senex dicitur. Judicet lector. Alii, *altus in hortis.*

Stoica turba.] Theophilam expetant quoque Stoici.

Non tua Parthenis.] Eruditam nescio quam poëtriam intelligere videtur.

Laudarit.] Vel laudaret: alii vero laudavit, hoc est, ipsa Sappho poëtria nobilis, cujus historia satis nota est, & cujus restant adhuc carmina aliis poëtis lyricis juncta, laudaret Theophilam. Amatricem vocat Phaonis scilicet Lesbii juvenis forma egregia, a quo cum repulsam pateretur, se in mare præcipitem dedit.

Castior hæc.] Theophila nimirum: Non doctior illa, Sappho scilicet.

LXIX.

De familia ficosa. LXX.

FICOSA est uxor, ficosus & ipse maritus:
Filia ficosa est, & gener atque focer:
Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus fossor, sed nec arator eger.
Cum sint ficosi pariter juvenesque senesque:
Res mira est, ficos non habet unus ager.

INTERPRETATIO.

Conjux est ficosa, & ipse vir ficosus, si-
lia est ficosa, & gener & focer, nec
dispensator caret fædo ulcere, nec durus
fossor, at nec arator. Cum juvenes &
senes sint aqualiter ficosi: mirum vide-
tur, solus ager non habet ficos.

NOTÆ.

Ficosa est uxor.] Tota hæc familia
turpi ulcere laborabat, quod ficum vo-
cant medici. Vide epig. 66. lib. 1. &
epig. 52. lib. 4.

Ficos non habet.] Ludit in ambigua
significatione fici: hoc est, solus ager
non habet ficos, vel ficus, poma nempe,
epig. 66. lib. 1.

Ad Paullam

assertorem suorum epigrammatum. LXXI.

GRATUS sic tibi, Paulle, sit December:
Nec vani triplices, brevesque mappæ,
Nec thuris veniant leves felibræ;
Sed lances ferat, aut scyphos avorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu quod te potius juvat, capitque.
Sic vincas Noviumque, Publiumque
Mandris, & vitreo latrone clausos:
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybii magis sinistras.
Si quisquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent veneno,
Ut vocem mihi commodos patronam,
Et, quantum poteris, sed usque, clames,
Non scripsit meus ista Martialis.

INTERPRETATIO.

O Paulle, sic December sit jucundus tibi: nec fuites triplices tibi donentur, & breves mappæ, nec leves felibræ thuris; at vel reus dives, vel potens amicus mit-

tat lances aut pocula avorum: sive quod te delectat & tenet. Sic superes Novium & Publium clausos mandris & vitreo latrone: sit favor turba unctæ judex tibi

Ddd ij

addicat premium de trigone nudo, nec magis commendet sinistras Polybii. Si quisquam malevolus dixerit esse mea carmina qua perfunduntur atro veneno, ut

concedas mihi vocem patronam, & clames, at semper, & quantum valebis: Meus Martialis non composuit ista.

NOTÆ.

Sit December.] Saturnalia tibi sint fructuosa. Vide epig. 46. lib. 4. Sic bene vel male precandi formula.

Vani triplices.] pugillares nullius pretii, epig. 52. supra.

Sed lances.] epig. 47. supra.

Scyphos avorum.] hoc est pocula antiqua, & magni pretii.

Grandis reus.] cliens dives quem defendisti.

Noviumque Publiumque.] peritissimos nempe calculorum lusores. Calcagninus de calculorum ludo, sic calculos explicat: *Quin* & latronum, & canum nomine celebratos calculos agnosco: erant scilicet in abaco, quem & *παιδιον* vocaverunt, seu tu laterculum dixeris, regiones lineis distincta, has urbes nuncupabant. Erant hæ regiones plerumque quinque lineolis, transversariisque & decussationibus alternatim dimensa, quinque & viginti numero: singulis latrones quinque infidebant, præter mediam, cui tantum quatuor tribuebantur: excubabant itaque utrinque latrones, seu canes mavis dicere coloribus distincti, hostili animo insidiantes. Ea fuit ludi ratio; ut si unus ex hostili agmine incommittatus deprehenderetur, ita ut circumveniri posset, captivus ex acie traheretur. Et paulo infra: *De calculis*, inquit, *mementur Martialis*, lib. 14. epig. 20.

Insidiosorum si ludis bella latronum Gemmeus iste tibi miles, & hostis erit.

& Ovidius de arte amandi:

Sive latrocinii sub imagine calculus ibit,

Fac pereat vitreo miles ab hoste tuus. Nec tamen me præterit, sic pergit Calcagninus, gemmeos quin & vitreos a Martiale calculos appellari:

Sic vincas Novium, Publiumque Mandris, & vitreo latrone clausos.

Mandras enim dictas puto, quas regiones Pollux vocat, & Eustathius: cum vero distincti forent suis coloribus calculi, & ex iis ille deperiret qui inter duos deprehensus facile circumveniri posset, hinc ab eodem Martiale dictum putamus:

Discolor hic gemino victus ab hoste perit. Idem Calcagninus putat hunc calculorum ludum diversum esse a scapis, Gallice *Eschets*, quos alii latrunculos vocant. De trigone nudo.] De hoc pilæ genere lib. 4. epig. 19. quem ludum nudi & uncti exercebant.

Polybi.] Lusoris sane periti sinistra non magis laudetur quam tua: Observa sinistram maxime usui fuisse in hoc ludo: vide epig. 46. lib. 14.

Si quisquam.] Meo nomine famosa carmina ediderit, me ab hac calumnia defendas rogo.

Ad Maximum

plures domos habentem. LXXII.

ESQUILIIS domus est, domus est tibi colle Dianæ,

Et tua patricius culmina vicus habet:

Hinc viduæ Cybeles, illinc sacraria Vestæ,

Inde novum, veterem prospicis inde Jovem.

Dic, ubi conveniam: dic, qua te parte requiram.

Quisquis ubique habitat, Maxime, nusquam habitat.

INTERPRETATIO.

Habes ades Esquiliis, habes ades in colle Diana, & domicilium tibi est in vico Patricio: ex hac parte vides sacraria vidua Cybeles, ex illa Vesta, inde novum

Jovem, inde veterem. Dic ubi conveniam, que habet domicilium, nullo in loco habet. dic qua parte quaram te? Quisquis ubi-

NOTÆ.

Esquiliis.] Vide epig. 23. una nempe erat urbis regio.

Colle Diana.] hoc est monte Aventino ubi templum Dianæ, epig. 64. lib. 6.

Laudat Aventina vicinus Sura Diana. Et tua patricius.] Patricius vicus Roma dictus, eo quod ibi patricii habitaverunt, jubente Servio Tullio. Festus.

Hinc vidua Cybeles.] hoc est, matris deum templum hinc vides. Viduam vo-

cat propter Atym puerum mortuum, quem illa deperibat. Lipsius legit hinc *bivira*, propter Saturnum & Atym. Videat lector. De templo Cybeles & Vestæ dictum jam epig. 71. lib. 1.

Inde novum.] hoc est Capitolium novum & vetus.

Quisquis ubique.] Nusquam est qui ubique est. Senec. epist. 2.

Ad Mercurium

pro Caro & Norbona votum. LXXIII.

CYLLENES, cœlique decus, facunde minister,

Aurea cui torto virga dracone viret:

Sic tibi lascivi non desit copia furti,

Sive cupis Paphien, seu Ganymede cales:

Maternæque sacris ornentur frontibus Idus,

Et senior parca mole prematur avus:

Hunc semper Norbona diem cum conjuge Caro

Læta colat, primis quo coiere toris.

Hic pius antistes sophiæ sua dona ministrat:

Hic te thure vocat fidus & ipse Jovi.

INTERPRETATIO.

O Diserte minister, gloria Cyllenes, & cœli, cui virefcit virga aurea torto dracone: Idus materna decoventur frondibus sacris, atque avus senior prematur parvo ponde-

re: Norbona cum Caro marito perpetuo celebret hunc diem, quo conjuncti sunt matrimonio. Hic pius sacerdos colit sapientiam, hic & ipse fidelis Jovi te invocat thure.

NOTÆ.

Cyllenes.] montis in Arcadia, ubi Maia a Jove compressa peperit Mercurium.

Aurea cui torto.] Caduceum intellige, draconibus masculo & foemina involutum. Hæc ad generationem spectare putabant Ægyptii; qua de causa Mercurium invocat poeta, ut Norbonæ & Cari nuptiis propitius sit.

Maternaque.] Turnebus lib. 25. cap. 24. ait: De Mercurii natali & feriis intelligendum est, ut ostendit versiculus ille

lib. 12. epig. 68.

Maia Mercurium creastis Idus. Et senior parca.] Atlas scilicet Maiæ pater, qui cælum humeris sustinere dicitur.

Hic pius.] Carus nempe colit sapientiam & eloquentiam, cujus tu deus es.

Fidus & ipse Jovi.] Domitiano nostro Jovi, quemadmodum & tu fidus es Jovi cœlesti.

LXXIV.

Ad Philomusum
scurram. LXXV.

QUOD te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidisti,
Gestari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimium tibi placere.
Delectas, Philomuse: non amaris.

INTERPRETATIO.

*Q*uod ditiores te rapiunt in conviviis, stari, & gratum est lavari: ne nimis tibi deambulationibus, theatris, & grati tribuas. O Philomuse, delectas, non sum est, quoties sic occurristi, tecum geris.

NOTÆ.

Diripiunt.] hoc est, certatim invitant, ut alius huc, alius illuc te trahat. *Delectas.*] Ridiculis tuis dictis moves illis risum.

In Tuccam
fordidum & avarum. LXXVI.

EXIGIS ut nostros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

INTERPRETATIO.

O Tucca, postulas ut dem tibi nostros libros. Non dabo; nam vis vendere, non legere.

In Papilum
fibi parcum, sed erga alios magnificum. LXXVII.

CUM saxetani ponatur cauda lacerti,
Et bene si cœnas, conchis inuncta tibi est:
Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos,
Mittis. habes nec cor, Papile, nec genium.

INTERPRETATIO.

*C*um cauda lacerti saxetani apponatur tibi, si vero cœnas laute, conchis sine oleo: mittis sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos. O Papile, nec tibi est cor, nec genium.

NOTÆ.

Cum saxetani.] Piscis nempe vilissimi: saxetani a patria Batice meminit Plinius lib. 32. cap. 11. & forte sic legendum.

EPIGRAMMATUM LIBER VII.

Conchis inuncta.] Faba valde infusca, nisi multo oleo perfundatur: inunctus tamen sumitur etiam pro uncto. Horatius: *Cum tua providens oculis male lipus inunctis.* homo enim prudens cordatus dicitur. *Nec genium.*] Cui non indulges: optimos enim cibos aliis mittis, tu vilissimos comedis, & cum foris lautus videri velis, domi laboras inopia.

Habes nec cor.] hoc est, stultus es:

Ad Severum
de vino consulari quod biberat. LXXVIII.

POTAVI modo consulare vinum.
Quæris quam vetus atque liberale?
Ipso consule conditum, sed ipse
Qui ponebat, erat, Severe, consul.

INTERPRETATIO.

*P*aulo ante bibi vinum consulare, rogas ne quam antiquum, & nobile? *Ipso consule conditum, at ipse, qui apponebat, o Severe, erat consul.*

NOTÆ.

Consulare vinum.] In hoc verbo ludit opimianum, de quo epig. 27. lib. 1. poeta; nam consulare vinum, ut vulgo *Ipso consule conditum.*] Proindeque nomen sumitur, vetus est vinum & quidem sæpe vinum.

Ad Faustinum,
ut libellos suos Marcellino mittat. LXXIX.

QUATENUS Odrysius jam pax Romana Triones
Temperat, & tetricæ conticuere tubæ,
Hunc Marcellino poteris, Faustine, libellum
Mittere. jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed si parva tui munuscula quæris amici
Commendare, ferat carmina nostra puer:
Non qualis Geticæ satiatus lacte juvencæ
Sarmatica gelido ludit in amne rota:
Sed Mitylenæi roseus mangonis ephebus,
Vel non cæsus adhuc matre jubente Lacon:
At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,
Qui Tiburtinas pacere possit oves.

INTERPRETATIO.

*Q*uandoquidem pax Romana moderatur & ludis. At si libet commendare exigua munuscula tui amici, puer ferat nostros versus: non qualis satiatus lacte juvencæ hunc librum. Jam dat operam scriptis, Getica ludit throco Sarmatiso in fluvio

gelato: at roseus adolescens mangonis Mitylenai, aut Lacedaemonius nondum verberatus, matre imperante. At remittet

tibi servum a Danubio victo, qui possit pascere oves Tiburtinas.

NOTÆ.

Odryfos.] Vel Othryfos, ut scribunt alii: hoc est hyperboreos, Geticos, vide epig. 7. supra. Triones, id est ursam, epig. 58. lib. 6.

Hunc Marcellino.] Ad quem est epig. 25. lib. 6. victis autem Dacis, & Getis pax concessa fuerat.

Satiatus lacte.] Getarum enim & Sarmatarum pueri lacte vescabantur.

Sarmatica gelido.] Inculti quippe erant illi pueri, qui trocho luderent super glaciem fluminis frigore concreti. De tro-

cho epig. 168. lib. 14.

Sed Mitylenai.] Mitylene urbs est Lesbii insulae, unde formosi pueri accersebantur.

Vel non casus.] Ad aram Dianae pueros verberibus cadere solebant Lacedaemonii, ut ferendis laboribus illos assuefacerent. Plutarchus in Lycurgo.

Captivo Istro.] hoc est a Dacia devicta. Qui Tiburtinas.] Tibure villam habebat Faustinus, lib. 4. epig. 57.

Ad Lausum
de bono libro. LXXX.

TRIGINTA toto mala sunt Epigrammata libro:
Si totidem bona sunt, Lausum, liber bonus est.

INTERPRETATIO.

Triginta sunt epigrammata mala toto libro: O Lausum, si totidem sunt bona, libellus est bonus.

NOTÆ.

Triginta.] Carpit Lausum, qui forte in uno libro triginta epigrammata mala esse iudicaret, & illum docet bonum nihilominus iudicandum esse librum, modo totidem bona reperiantur, epig. 17. lib. 1.

Sunt bona, sunt quadam mediocria, sunt mala plura
Qua legis, hic aliter non fit, Avite, liber.

LXXXI.

De Eutrapelo
tonfore lento. LXXXII.

EUTRAPELUS tonfor dum circuit ora Luperi,
Expingitque genas: altera barba subit.

INTERPRETATIO.

Dum Eutrapelus tonfor circumit ora Luperi, atque expingit genas, altera barba succrescit.

NOTÆ.

Expingitur.] Scite radit, & pingit. male, inquit Gruterus. Vide epig. 52. Alii expungit, hoc est, pilos evellit: sed lib. 8.

Ad librum

quem mittit Cæcilio secundo. LXXXIII.

DUM mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & arguta picta tabella manu;
I liber ad Geticam Peucen, Istrumque tacentem:
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, sed dulcia dona sodali,
Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis,
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

INTERPRETATIO.

Dum mea imago effingitur Cæcilio secundo, & tabella spirat expressa manu perita: O liber, pete Geticam Peucen, & silentem Danubium: ille Cæcilius regit hæc loca devictis populis. Donabis dilecto socio exigua munera, at grata: vultus erit certior in nostro versu. Hic vivet nullis casibus, nec ullis annis delebilis, cum peribit opus Apellis.

NOTÆ.

Dum mea.] Raderus & Farnabius putant hunc Cæcilius esse Plinium secundum qui Pontum & Bithyniam provincias obtinuit, ut patet ex ejus vita: quisquis tandem ille fuerit, imaginem nostri poetæ ad se mitti optaverat.

Ad Geticam Peucen.] Insulam nempe ad Danubii ostia, de qua epig. 6. supra. Getæ autem Danubii ostia incolabant. Istrumque tacentem.] Vel quod undas placide volvat, vel quod frigore con-

creseat. Vide epig. 7. supra. Legunt alii Istrumque jacentem.

Certior in nostro.] hoc est, versibus meis melius quam ullo penicillo exprimeretur mea imago.

Hic.] In meis carminibus nullis casibus obnoxia erit imago.

Apelleum.] Vivent mei versus, cum opera Apellis pictoris nobilissimi peribunt. De quo Plinius lib. 35. cap. 10.

Ad Sabellum

vanum poetam. LXXXIV.

QUOD non insulse scribis tetrasticha quadam,
Disticha quod belle pauca, Sabelle, facis,
Laudo, nec admiror, facile est epigrammata belle
Scribere: sed librum scribere, difficile est.

INTERPRETATIO.

O Sabelle, laudo, nec admiror, quod non inepte componis quadam tetrasticha, quod bene conditis pauca disticha. Nihil negotii est bene componere epigrammata: at operosum est componere libellum.

NOTÆ.

Sed librum.] In quo nempe conficiendo magna rerum varietate, & largo ingenii fonte opus est.

Eee

In Sextum
avarum. LXXXV.

AD natalitias dapes vocabar,
Essẽm cum tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repente factum
Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quod sum præteritus vetus sodalis?
Sed causam scio, nulla venit a me
Argenti tibi libra postulati,
Nec levis toga, nec rudes lacernæ;
Non est sportula, quæ negotiatur;
Pocis munera, Sexte, non amicos;
Jam dices mihi, Vapulet vocator.

INTERPRETATIO.

O Sexte, cum non uterer te familiari-
ter, invitabar ad convivium natali-
tium. Post tot pignora amicitia, post tot
annos, quid accidit, quæso, quid subito
accidit, quod vetus sodalis sum præteri-
tus? at teneo causam, nullam nisi ad te
libram argenti postulati, nec tenuem to-
gam, nec rudes lacernas. Non est sportu-
la, qua facit mercaturam: O Sexte,
queris dona, non amicos. Jam dices mi-
hi, Vocator det pœnas.

NOTÆ.

Ad natalitias.] Natalem diem solenni
convivio celebrabant antiqui, ad quod
iste Sextus invitabat ignotos, a quibus
scilicet munera acciperet.

Libra postulati.] Postulatum, vel pu-
sulatum interpretatur Turnebus lib. 24.
cap. 2. argentum purum, quodque pustu-
las & tumores habet. Argenti pustula-
ti mentionem facit Suetonius in Nero-
ne cap. 44. Legunt alii,

Argenti tibi libra postulanti.

Argenti pustulati fit mentio in lege 31. ff.
Locati, ad quam vide notas Gothoffredi
in verbo *pustulatum*. Cujacius lib. 7. ob-

ferv. cap. 39. existimat, postulatum vel
pustulatum, idem valere quod pustula-
tum, Gallice *argent de compelle*.

Rudes lacernæ.] Novæ, inquit Rade-
rus, quæ togis injiciebantur.

Non est sportula.] Sed potius merca-
tura, cum sportulam gratis non des, sed
ex ea majora te accepturum munera spe-
res.

Vapulet vocator.] hoc est, Jam te mi-
hi excusabis culpam rejiciens in eum ser-
vum, qui curam habet invitandi tuos
amicos, quasi me oblivione præterierit.
Legunt alii *Vah pudet, vocetur*.

De se,
& aliorum deliciis. LXXXVI.

SI meus aurita gaudet lagopode Flaccus:
Si fruitur tristi Canius Æthiophe:
Publius exiguae si flagrat amore catellæ,
Si Cronus similem cercopithecon amat:
Delectat Marium si perniciosus ichneumon:
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet:
Si gelidum collo nectit Glacilla draconem:
Lusciniæ tumulum si Thelesina dedit:
Blanda cupidinei cur non amet ora Labyca,
Qui videt hæc dominis monstra placere suis?

INTERPRETATIO.

SI Flaccus delectatur aurita lagopode,
si Canius potitur Æthiophe deformi, si
Publius ardet amore parva catella, si Cro-
nus amat similem cercopithecon: si exitio-
sus ichneumon placet Mario: si tu, o Lause,
amas picam salutatricem: si Glacilla in-
voluit collum frigido dracone: si Thele-
sina erexit tumulum philomela: qui cer-
nit hæc monstra grata esse suis dominis,
cur non amet os tenerum formosi Labyca?

NOTÆ.

Gaudet lagopode.] Sensus totius epi-
grammatis est, si alii aves aut alia ani-
malia amant, cur ego, inquit poëta,
non amabo formosum puerum. Lago-
podem vero avem esse docet Plinius lib.
10. cap. 48. sic dictam a pedibus lepori-
nis. Horatius sat. 2. lib. 2. primam hæc
productam corripuit:

*Nec scarus, aut poterit peregrina juva-
re lagopis.*

Itaque Raderi & Farnabii judicio melius
legit Scaliger *Glaucopide*, & interpretan-
tur ululam, seu bubonem. Sic vero lo-
quitur Scaliger lib. 4. Elegia 3. Propertii.
Primum lagopodem non esse auritam.
Est lagopus quam perdicem albam Inal-
pini vocant: deinde prima syllaba corri-
pitur. Postremo avis illa est pulcherri-
ma, ideoque non videtur inter monstra
& portenta numeranda: cum tamen hoc
agat Martialis, ut ostendat monstra pla-
cuisset illis viris, quos ordine recenset,
at contra Glaucopis, seu bubo, & auri-
ta est, & sane non inter venusta anima-
lia enumeranda.

Tristi Canius.] De Canio poëta Gadi-

tano lib. 3. epig. 20. *tristi*, hoc est, atro,
vel quia infausti ominis erat, si mane quis
occurrisset Æthiopi. Juv. sat. 6. vers. 602.

Publius.] De Catella Publii. Vide
epig. 110. lib. 1.

Cercopithecon.] Cercopithecon est cau-
datus, cætera simio similis, epig. 202.
lib. 14.

*Callidus emissas eludere simius hastas
Si mihi cauda foret, cercopithecon
eram.*

Similem dixit an Æthiopi, an catellæ,
an ipsi Crono similem dicat? Judicet le-
ctor.

Ichneumon.] Quem describit Plinius
lib. 8. cap. 24. perniciosum dicit aspidi
præsertim, & crocodilo, quibus est hostis
infensissimus.

Pica salutatrix.] epig. 76. lib. 14.

Gelidum.] Æstivis enim mensibus dra-
cones sinu gerebant, quibus & collum in-
volvebant mulieres Romanæ, ut se re-
frigerarent.

Blanda cupidinei.] Cur mihi non li-
ceat amare Labycam forma parem Cu-
pidini.

De suis libris
qui Viennæ legerentur. LXXXVII.

FERTUR habere meos, si vera est fama, libellos,
Inter delicias pulchra Vienna suas.
Me legit omnis ibi senior, juvenisque, puerque,
Et coram tetrico casta puella viro.
Hoc ego maluerim, quam si mea carmina cantent,
Qui Nilum ex ipso protinus ore bibunt.
Quam meus Hispano si me Tagus impleat auro,
Pascat & Hybla meas, pascat Hymettos apes:
Non nihil ergo sumus, nec blandæ murmure linguæ
Decipimur: credam jam puto, Lause, tibi.

INTERPRETATIO.

SI fama est vera, pulchra Vienna dicitur habere meos libellos inter voluptates suas. Illic omnis senior, & juvenis, & puer, & puella pudica legit me coram marito moroso. Hoc mihi gratius est, quam si canant meos versus, qui potant

aquas Nili primo deprensi: quam si meus Tagus impleat me auro Hispano, & Hybla, & Hymettos pascant meas oves: Ergo sumus alicui, nec fallimur sermone linguæ adulatoriæ: o Lause, opinor, jam tibi adhibebo fidem.

NOTÆ.

Pulchra Vienna.] Urbs est Galliarum ad Rhodanum hodie Viennæ.

Qui Nilum.] hoc est, remotissimi Æthiopes. De fontibus Nili dictum epig. 3. lib. Spect.

Et qui prima bibit deprensi flumina Nili.

Hybla.] Mons est Siciliæ apibus &

melle abundans, ut & Hymettos mons Atticæ.

Blanda murmure.] Alii *blanda mure.* Sensus est: Cum Viennæ legantur mei libri, credam tot in illis bona esse epigrammata, quot mala, atque adeo bonos esse, licet, o Lause, aliter sentias. Vide epig. 80. supra.

Ad Rosam
quam mittit Apollinari. LXXXVIII.

IFelix rosa, mollibusque fertis
Nostri cinge comas Apollinaris:
Quas tu necere candidas sed olim,
Sic te semper amet Venus, memento.

INTERPRETATIO.

ITo, o Rosa fortunata, & delicatis fertis circumdanda capillos nostri Apollinari, sic semper placeas Veneri.

NOTÆ.

Apollinaris.] De quo epig. 87. lib. 4. Felicem rosam dixit, quod Apollinaris comas circumdatura esset.

Candidas sed olim.] hoc est, canas

sed multis ab hinc annis. Sic optat poeta diu vivere Apollinarem.

Amet Venus.] Cui dedicata es.

Ad Criticum
librum inæqualem bonum esse. LXXXIX.

JA STAT inæqualem, Matho, me fecisse libellum:
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
Æquales scribit libros Calvinus, & Umber.
Æqualis liber est, Critice, qui malus est.

INTERPRETATIO.

Matho prædicat me scripsisse librum inæqualem: si verum est, Matho commendat meos versus. Calvinus & Umber componunt libellos æquales. O Critice, æqualis est liber qui malus est.

NOTÆ.

Matho.] De quo jam dictum epig. 80. lib. 4.

Æqualis liber.] Malus est, quia, ut dixit poeta epig. 17. lib. 1. in uno libro quædam sunt bona, & quædam medio-

cria, plura vero mala: liber ergo æqualis malus est, quia Martialis iudicio nunquam liber totus bonus est.

Critice.] Legunt alii *Cretice*, ut sit nomen proprium.

XC.

In Baccharum
non stantem suis promissis. XCI.

SI quid opus fuerit, scis me non esse rogandum,
Bis nobis dicis, Bacchara, terque die.
Appellat rigida tristis me voce Secundus:
Audis, sed nescis, Bacchara, quid sit opus.
Pensio te coram petitor clareque, palamque,
Audis, sed nescis, Bacchara, quid sit opus.
Esse queror gelidasque mihi, tritasque lacernas,
Audis, sed nescis, Bacchara, quid sit opus.
Hoc opus est, subito fias ut fidere mutus,
Dicere ne possis, Bacchara, quid sit opus.

INTERPRETATIO.

OBacchara, bis & ter die dicis nobis, Scis me non esse orandum, si quid opus fuerit. Secundus creditor morosus me vocat aspera voce: Audis, sed ignoras, o Bacchara, quid sit opus. Te presente pensio petitor aperte & manifeste. Auscultas, at ignoras, o Bacchara, quid sit opus. Expostulo me habere lacernas leves, & lacernas: auscultas, at ignoras, o Bacchara, quid sit opus. Hoc opus est, o Bacchara, repente elinguis evadas, percussus fidere, ne proferre queas quid sit opus.

NOTÆ.

Appellat.] Creditor scilicet a me exigit fœnus.

Pensio.] Ædium nempe conductarum.

Fias ut fidere.] Sideratio morbus est, quo læsæ arbores arefcunt: hinc siderationis nomen translatum est ad hominem.

cujus corpus arefcit. Sensus est: Sidere percussa tua lingua arefcit. Idem dixit epig. 86. lib. 11.

Sidere percussa est subito tibi, Zoile,

lingua.
[*Quid sit opus.*] Ne proferas hæc verba quibus circumvenis amicos, qui credunt te tuis promissis staturum.

Ad Narniam

urbem ne diutius detineat Quinctum. XCII.

NARNIA sulphureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda jugo.
Quid tam sæpe meum nobis abducere Quinctum
Te juvat, & lenta detinuisse mora?
Quid Nomentani causam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretiosus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere Narnia Quincto,
Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.

INTERPRETATIO.

O Narnia vix adeunda jugo ancipiti, quam cingit amnis albus sulphureo gurgite: cur placet tam frequenter auferre nobis meum Quinctum, & detinere mora lenta? Cur facis damnum Nomen-

tano meo agello, qui carus erat propter vicinum Quinctum? At jam ignosce mihi, o Narnia, nec abutere Quincto. Sic fas sit tibi habere pontem perpetuum.

NOTÆ.

Narnia.] Umbriae urbs, hodie Narni, quam cingit amnis Nar hodie Negra.

Ancipiti jugo.] hoc est gemino nempe jugo montis Apennini.

Abducere Quinctum.] Ovidium scilicet de quo epig. 44. lib. 10.

Causam.] Hoc loco causa sumitur, ut opinor, pro emolumento. Et sensus est: O Narnia, cur me privas emolumento agri mei Nomentani, in quo scilicet jam

habitare nequeo propter absentiam Quincti. Domitius sic interpretatur: O Narnia, cur auferis causam amandi illum recessum, & voluptatem quam ego percipiebam propter Quinctum vicinum. Judicet lector.

Perpetuo liceat.] O Narnia, sic incolumis sis cum eximio tuo ponte, qui duos abruptos montes (quos anceps jugum vocat) subterlabente flumine jungebat.

De Papilo

male olente. XCIII.

UNGUENTUM fuerat, quod onyx modo parva gerebat:
Olfecit postquam Papilus, ecce garum est.

INTERPRETATIO.

Unguentum fuerat, quod paulo ante continebat exigua onyx: postquam Papilus odoratus est, ecce garum est.

NOTÆ.

Onyx.] hoc est vas unguentarium ex onyxe factum.

Olfecit.] Papilus adeo male olebat, ut afflatu suo unguenta etiam nobilissima

corrumpere.
Garum est.] Liguamen nempe piscium, de quo dictum epig. 92. lib. 6.

In Linum

importunum basiatorem. XCIV.

BUMA est, & riget horridus Decem-
ber, Audes tu tamen osculo nivali
Omnes obvios hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, basiare Romam.
Quid possis graviusque sæviusque
Percussus facere atque verberatus?
Hoc me frigore basiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu dulcior, elegantiorque,
Cujus livida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forcipibus metit supinis,
Tonfor Cinyphio Cilix marito.
Centum occurrere malo cunnilingis:
Et Gallum timeo minus recentem.
Quare si tibi sensus est, pudorque:
Hibernas, Line, basiationes,
In mensem rogo differas Aprilem.

INTERPRETATIO.

O Line, hyems est, & horridus Decem-ber riget: nihilominus tu audes frigidam basio hinc & hinc morari omnes occurrentes, atque osculari totam Romam. Quid lasus aut verberatus possis facere gravius aut acerbius? Hoc frigore nec conjux me osculetur, nec rudis filia teneris labris. At tu suavior atque ornatior tibi videris, ex cujus caninis naribus

suspensa est glacies livida, & barba riget, qualem secat tonfor Cilix supinis forcipibus Cinyphio marito.

& minus metuo gallum recentem. Quapropter si habes mentem & verecundiam; o Line, oro rejicias oscula hyemalia in mensem Aprilem.

NOTÆ.

Dependet glacies.] hoc est stitria, gallice roupie.

Qualem forcipibus.] hoc est, qualem barbam habent hirci Cinyphii a Cilice caprario tonfi. *Forcipibus supinis.*] hoc est acie erecta, & manubrio deorsum tendente. Cinyphus, inquit Ortelius, fluvius est Africae. Strabo lib. 17. scribit Cinyphus, ad quem magna est hircorum copia. Tamen videtur esse Cilicæ fluvius, cum dicat Cinyphium maritum seu hircum a Cilice tonderi.

Gallum timeo.] Turnebus lib. 25. cap. 24. sic explicat hunc versum: Puto, inquit, significari malum odorem, quem corpore suo emittebant Galli Romam venientes, recentesque, cum intemperantius viverent, & labore itineris virus intemperantiæ auferent. An forte gallum sacerdotem Cybeles intelligit, cui recens castrato gravissima erat anima? An intelligit gallum Baticum, de quo vid epig. 80. lib. 3.

Epitaphium

Urbici pueri. XCV.

CONDITUS hic ego sum, Bassi dolor, Urbicus infans:
 Cui genus, & nomen maxima Roma dedit.
 Sex mihi de prima deerant trieteride menses,
 Ruperunt tetricæ cum mala pensâ deæ.
 Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
 Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo.
 Sic ad Lethæas, nisi Nestore serior, undas
 Non eat, optabis quem superesse tibi.

INTERPRETATIO.

EGO Urbicus infans, mæror Bassi, sepul-
 tus sum hic, qui accepi ortum & no-
 men a maxima Roma. Sex menses mihi
 deerant de primo triennio, cum dea seve-
 ra fregerunt mala pensâ. Quid lingua,

quid ætas profecit mihi? Tu qui legis ista,
 sparge lacrymas meo sepulchro. Sic quem
 cupies superesse tibi, non petat undas Le-
 thæas nisi senior Nestore.

NOTÆ.

Cui genus.] hoc est, qui natus sum in
 urbe, atque ab ea nomen sumpsi: Urbi-
 cus enim dictus est hic puer.

Cum mala.] cum vitæ filum abscide-
 runt Parcæ.

Quid lingua.] balbutiens adhuc.

Quid profuit ætas.] Tam tenera: ete-
 nim duos tantum annos & sex menses
 natus erat Urbicus cum mortuus est.

Non eat.] Non moriatur. Lethe infe-
 rorum fluvius est satis notus. Nestor vero
 diu vixit, de quo epig. 64. lib. 2.

Ad librum suum

quem mittit Cæsius Sabino. XCVI.

NOSTI si bene Cæsiûm libelle,
 Montanæ decus Umbriæ Sabinum,
 Auli municipem mei Pudentis:
 Illi tu dabis hæc vel occupato.
 Instent mille licet, premantque curæ,
 Nostri carminibus tamen vacabit.
 Nam me diligit ille, proximumque
 Turni nobilibus leget libellis.
 O quantum mihi nominis paratur!
 O quæ gloria, quam frequens amator!
 Te convivia, te forum sonabit,
 Ædes, compita, porticus, tabernæ.
 Uni mitteris, omnibus legèris.

INTER.

INTERPRETATIO.

O Liber, si bene compertus est tibi Ca-
 sus Sabinus, gloria montana Umbria,
 municeps mei Auli Pudentis: tu donabis
 hæc illi vel impedito. Quamvis urgeatur
 & prematur mille curis, nihilominus in-
 cumbet ad meos versus. Ille enim amat

me, & leget secundum ab egregiis libellis
 Turni. O quanta fama manet me! quod
 decus! quam frequens amator! celebra-
 ris in conviviis, in foro, in adibus, in
 compitis, in porticibus, in tabernis. Mit-
 teris uni, legeris ab omnibus.

NOTÆ.

Sabinum.] De quo Plinius junior lib.
 4. epist. 10. & Martialis iterum epig. 59.
 lib. 9. De Aulo Pudente dictum epig. 32.
 lib. 1.

Turni.] Poëtæ cujusdam de quo lib.
 III. epig. II.

O quantum mihi.] Alii tibi.
Quam frequens.] hoc est, quam multi
 me amabant.
Omnibus legeris.] Sabinus enim te om-
 nibus commendabit, & legendum dabit.

Ad Castorem

ementem quidlibet. XCVII.

OMNIA, Castor, emis: sic fiet ut omnia vendas.

INTERPRETATIO.

O Castor, mercaris cuncta: sic continget ut vendas cuncta.

NOTÆ.

Vt omnia.] hoc est, cum præter facul-
 tates multa emas lauta & nitida, tandem
 urgente inopia cogeris omnia vendere.
 Turnebus lib. 25. cap. 24. ait se huic car-

mini appensum reperisse pentametrum in
 quodam codice:
 Nil uxore tamen nudius esse potest.

Ad Crispinum

quem rogat ut suum librum commendet
Domitiano. XCVIII.

SIC placidum videas semper, Crispine, tonantem:
 Nec te Roma minus, quam tua Memphis amet;
 Carmina Parrhasia si nostra legentur in aula:
 Namque solent sacra Cæsaris aure frui:
 Dicere de nobis, ut lector candidus, aude,
 Temporibus præstat non nihil iste tuis.
 Nec Marso nimium minor est, doctoque Catullo.
 Hoc satis est; ipsi cætera mando Deo.

INTERPRETATIO.

O Crispine, sic semper spectes Jovem se-
 renum: nec Roma diligit te minus

quam tua Memphis; si versus nostri le-
 gentur in aula Palatina: namque solent

peruenire ad sacras aures Cesaris: aude, ut lector sincerus, affirmare de nobis, iste affert aliquod ornamentum tuo awo. Nec nimis inferior est Marso, atquo crudito Catullo. Hoc sufficit: commendo reliqua ipsi Deo.

NOTÆ.

Crispine.] De quo Juvenalis sat. 1. Is autem Ægyptius fuit, & multum gratia valuit apud Domitianum.
Tua Memphis.] Urbs Ægypti nobilissima, de qua epig. 1. lib. Spect.
Parrhasia.] In Palatio Domitiani. Vide epig. 55. supra.
Aude.] hoc scilicet elogium mihi impertire. Legunt alii *audet*.
Nec Marso.] De his duobus poetis, qui epigrammata scripserunt, vide epig. 71. & 72. lib. 2.
Mando Deo.] Domitiano, cui curæ erit, laboris præmium mihi persolvere.

Ad Ponticum
 scurram. XCIX.

PONTICE, per reges discurras, & omnia lustras:
 Magna quidem sequeris, Pontice, magnus homo es.
 Pontice, si qua facis, sine teste facis, sine turba:
 Non adhibes multos, Pontice, cautus homo es.
 Pontice, te celebrem forma natura creavit:
 Dignus eras Helena, Pontice, pulcher homo es.
 Pontice, voce tua posses adamanta movere:
 Vox tua dulce sonat, Pontice, dulcis homo es.
 Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error:
 Vis dicam verum, Pontice, nullus homo es.

INTERPRETATIO.

O Pontice, discurras per ades patronorum, & peragras cuncta: sive sequeris magna, o Pontice, magnus homo es. Pontice, si agis aliquid, agis sine teste, sine multitudine: non adhibes multos, Pontice, homo es callidus. Pontice, natura produxit te spectabilem pulchritudine: dignus eras Helena, Pontice, formosus es homo. Pontice, tua voce posses movere adamanta: vox tua suave sonat, Pontice, homo es suavis. Pontice, sic error fallit alios, sic te etiam: placet proferam veritatem? Pontice, nullus homo es.

NOTÆ.

Pontice.] Hoc epigramma pro legitimo non agnoscit Raderus, nec Farnabius, ut & duo sequentia. E veteri exemplari Anglicano transcripita sunt, quæ Martialis acumen parum sapiunt; ut ait idem Farnabius. Judicet lector.
Per reges.] per domos patronorum, quos salutes.
Sine teste facis.] Infandi sceleris Ponticum accusare videtur.
Nullus homo es.] hoc est nullius omnino pretii.

Ibidem de vetula
 deformi. C.

TACTA places, audita places. si non videre;
 Tota places: neutro, si videre, places.

INTERPRETATIO.

GRATA es tactui & auditui: si non videaris, tota grata es: si videaris, neutro grata es.

NOTÆ.

Neutro.] hoc est, neque ex hac parte, auditum delectas. Forte melius legeretur neque ex illa: hoc est, nec tactum nec nulli.

Ibidem de Milone
 quo absente uxor mœchabatur. CI.

MILO domi non est: peregre Milone profecto
 Arva vacant: uxor non minus inde parit.
 Cur sit ager sterilis, cur uxor lactitet, edam:
 Quo fodiatur ager non habet, uxor habet.

INTERPRETATIO.

MILO non est domi: agri otiosi sunt arva sint sterilia, qua vero de causa Milone longe profecto: idcirco non uxor lactitet: ager non habet quo fodiatur, minus uxor gignit. Dicam qua de causa uxor habet.

NOTÆ.

Uxor lactitet.] hoc est, cur habeat ubera plena lactis, quo lactet infantem.
Quo fodiatur.] hoc est, ager non habet colonum, mœchum habet uxor.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER VIII.

*Imperatori Domitiano Casari Augusto, Germanico,
Dacio, Valerius Martialis salutem
dicit.*

MNES quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, id est, vitam dedisti, tibi supplicant: & puto propter hoc leguntur. Hic tamen: qui operis nostri octavus inscribitur, occasione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cujus locum materia successerat, quam quidem subinde aliqua jocorum mixtura variare tentavimus, ne cœlesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quam nos fatiare, omnis versus ingereret. Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, & supremæ fortunæ viris ita scripta sint, ut nimiam verborum licentiam affectasse videantur: ego tamen illis non permisi tam lascive loqui, quam solent, cum pars libri & major & melior ad majestatem sacri nominis tui allegata sit. Meminerit non nisi religionis purificatione lustratus accedere ad templa debere. Quod ut custoditurum me lecturi sciant, in ipso libelli hujus limine profiteri brevissimo placuit epigrammate.

INTERPRETATIO.

OMnes quidem libelli mei, Domine, quibus tu parasti nomen, hoc est vitam, prosternunt se tibi: & credo evolvuntur propter hanc causam. Nihilominus hic qui inscribitur octavus operis, sapius celebrat tuam pietatem. Quapropter minus laborandum fuit ingenio, in cujus locum suscepta erat materia. Quam quidem identidem distinguere aliis quibus admixtis salibus convati sumus, ne omnia carmina renovarent divino tuo pudori memoriam suorum præconiorum, qua possunt facilius asferre tibi tantum, quam nobis satietatem. Licet autem viri etiam gravissimi, & supremæ fortunæ ita fecerint epigrammata, ut videantur affectasse nimiam licentiam verborum: nihilominus ego non concessi illis loqui tam libere, quam solent, cum pars libri & major & melior dirigatur ad

majestatem sacri tui nominis. Recordetur non debere adire templa nisi purgatus lustratione religionis. Quod me observaturum ut teneant lectores, placuit id polliceri brevissimo epigrammate in ipso principio hujus libri.

NOTÆ.

Dacio.] Alii *Dacico*: sapius supra de his nominibus actum. Hunc vero librum in quo nullam fore verborum licentiam profertur, Domitiano dedicat: omnes autem libros suos victuros sperat, quod illius nomen celebrent.

Occasione pietatis.] Argumentum hic liber petit a tua pietate, atque a tuis victoriis, &c.

In cujus locum.] Amplæ quippe materiæ verba non desunt.

Et suprema fortuna.] Alii *summa*:

Quos viros enumerat Plinius junior lib. 5. epist. 3. dum ostendit epigrammata quidem lasciva, sed gravissimorum virorum exemplo scripsisse se.

Nimiam verborum.] Alii legunt *mimicam*, alii *mimam*.

Tamen illis.] Epigrammatibus nempe, quibus conveniunt lasciviæ.

Non nisi.] Deus enim est Domitianus, epig. 8. lib. 5. Deos vero adire non licet nisi purgato. Legunt alii, *Non nisi religiosa purificatione.*

*Ad librum suum,
ut verborum simul & rerum verecundiam discat. I.*

LAURIGEROS domini liber intrature Penates,
Disce verecundo sanctius ore loqui.
Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus.
Tu mihi, tu Pallas Cæsariana veni.

INTERPRETATIO.

O Liber ingressure laureatam domum domini, disce loqui castius ore pudico. Nuda Venus remove te, iste liber non tibi dicatur. Tu, o Pallas Cæsariana, tu accede ad me.

NOTÆ.

Laurigeros.] hoc est, victricem Domitiani domum, ille enim lauream Jovi Capitolino de Sarmatis retulit. Suetonius in Domit.

Nuda recede Venus.] hoc est, nimiam verborum licentia & lascivia.

Tu Pallas.] Quam scilicet mira superstitione coluit Domitianus. Suetonius in ejus vita cap. 15. Ab hoc autem libro removet Venerem lasciviæ deam, Minervam pudicitia patronam invocat, quod Domitiano dicatus sit hic liber.

*Ad Ianum
obstupescens visio Domitiano Sarmatarum victore. II.*

FASTORUM genitor, parensque Janus,
Victorem modo cum videret Istri,
Tot vultus sibi non satis putavit,
Optavitque oculos habere plures,
Et lingua pariter locutus omni,
Terrarum domino, deoque rerum,
Promisit Pyliam quater senectam;
Addas Jane tuam pater rogamus.

INTERPRETATIO.

*C*um paulo ante Janus faistorum parens & pater spectaret victorem Danubii, non credidit sufficere sibi tor vultus, atque expetiit habere plures oculos,

& simul omni lingua locutus; pollicitus est domino orbis, & deo rerum quater senectutem Nestoris; O fane pater, obsecramus adjungas tuam.

NOTÆ.

Fastorum genitor.] Fasti sunt libri qui singulorum annorum gesta continent, quorum patrem Janum dicit, quia ille, ut dicit infra epig. 8. principium dat vellocibus annis. Fuit autem Janus rex Italiæ antiquissimus, cui mortuo atque inter deos relato primus anni mensis dicatus est.

Victorem Istri.] id est, Sarmatarum incolentium ripas Danubii seu Istri.

Tor vultus.] Janum bifrontem, alii quod annum elapsum respiciat, incipientem vero prospiciat; alii quadrifron-

tem dixere, propter quatuor anni tempestates, aut quatuor elementa. Lege Ovidium primo faistorum.

Optavitque oculos.] His verbis vehementer videndi Cæsaris desiderium exprimit poeta.

Pylam senectam.] De ætate Nestoris egimus supra. Ovidius in epistola 1.

Nos Pylon, antiqui Nelia Nestoris arva

Misimus.

Addas tuam.] immortalem nempe; Janus enim utpote Deus immortalis est.

Ad Musam,
a qua incitatum se fingit ad scribenda adhuc epigrammata. III.

QUINQUE satis fuerant, vel sex, septemque libelli,
Et nimium: quid adhuc ludere Musa juvat?
Sit pudor, & finis, jam plus nihil addere nobis
Fama potest: teritur noster ubique liber.
Et cum rupta situ Messallæ saxa jacebunt,
Altaque cum Licini marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram, cum sic respondit nona sororum,
Cui coma, & unguento sordida vestis erat.
Tunc potes dulces, ingrata, relinquere nugæ?
Dic mihi, quid melius desidiosus ages?
An juvat ad tragicos foccum transferre cothurnos,
Aspera vel paribus bella tonare modis,
Prælegat ut tumidus rauca te voce magister,
Oderit & grandis virgo bonusque puer?
Scribant ista graves nimium, nimiumque severi,
Quos media miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos.
Agnoscat mores vita, legatque suos.
Angusta cantare licet videaris avena,
Dum tua multorum vincat avena tubas.

INTERPRETATIO.

Quinqve libri, vel sex, & septem satis superque erant, & quidem nimis: O Musa, quid placet jocari adhuc? Sit recundia & terminus: fama jam nihil amplius potest adjungere nobis: noster liber atretatur ubique. Et cum saxa Messalla fracta situ eversa erunt, & marmora excelsa Licini redigentur in pulverem: nihilominus legar ab hominibus, & multi peregrini secum portabunt nostros versus in patriam. Dixeram, cum sic reposuisti nona sororum, qua habebat casariam & vestem sordidatam unguento: O imme-

mor, potesne tu missas facere suaves ineptias? Dic mihi quid tu otiosus facies melius? An placet transferre foccum ad cothurnos tragicos, aut paribus motris tonare acerba bella, ut turgidus magister prælegat te rauca voce, & adulta puella oderit, & bonus puer? Nimis graves, & nimis austeri componant ista, quos media nocte infelices spectat lucerna. Sed tu imbuere festivos libros sale Romano: vita intelligat & legat suos mores. Quamvis videaris canere tenui avena, modo tua avena superet tubas multorum.

NOTÆ.

Ad Musam.] Inscribunt alii, De suo epigrammatum scribendorum studio.

Vel sex.] Alii,

— nam sex, septemve libelli

Est nimium.

Messalla saxa.] hoc est, tumuli lapidei & marmorei citius peribunt quam mei versus, epig. 2. lib. 10.

Marmora Messalla findit caprificus.

Quintilianus lib. 10. Messalla nitidus, & candidus, & quodammodo pra se ferens in dicendo nobilitatem suam, quem & disertum vocat Horatius de Arte poetica.

Cum Licini.] hoc est, cum jacebunt marmoreæ ades, aut potius marmorea sepulchra Licini, de quo lib. 2. epig. 32. & Senec. epist. 120. Fuit autem Licinus libertus Augusti ditissimus, de quo illud distichum:

Marmoreo Licinus tumulo jacet, at Cato parvo,

Pompeius nullo: quis putet esse deos?

Nona sororum.] Thaliam intelligunt interpretes, cum illam unguento sordidam dicat poeta: etenim ante cœnam ungebantur antiqui; Thalia vero, inquit Raderus & Farnabius, apta erat convivii.

Ad tragicos.] Soccus comœdorum erat

proprius, cothurnus tragœdorum, epig. 20. lib. 3. Hoc est, An placet missos facere versus leviores, graves scribere.

Tonare modis.] heroicis versibus arma canere.

Prælegat.] ut hodie in scholis Virgilius, Homerus, & alii præleguntur. Alii perlegat.

Oderit & grandis.] Hinc liquet & ipsas puellas olim legendis, & memoriter discendis auctoribus operam dedisse, quæ cum aliquando vapularent, quod versus memoriter non tenerent, ipsis libris irascebantur, quos etiam lacerabant.

Lucerna videt.] Nocturno ad lucernam opera sua componebant graves auctores. Juvenalis sat. 1.

Hæc ego non credam Venusina digna lucerna?

Notum est hoc verbum, ὀλίγον ὄζον, Latine, lucernam olet de sermone multo studio elucubrato.

Agnoscat.] hoc est, homines meis in libris agnoscant suâ vitia & suas virtutes.

Angusta avena.] Licet tenues & leviores videantur tui versus.

Dum tua.] hoc est, modo plus laudis consequaris quam poetæ heroici, epig. 49. lib. 4.

Ad Casarem

Domitianum cui deos & homines gratulari
de reditu dicit. IV.

QUANTUS io Latias mundi conventus ad aras
Suscipit, & solvit pro duce vota suo!
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tantum,
Sed faciunt ipsi nunc puto sacra dei.

INTERPRETATIO.

Quantus io concursus ex orbe toto
nuncupat, & solvit vota ad altaria
Romana pro suo Imperatore! Soli enim
homines, o Germanice, non latantur; at;
opinor, ipsa & Numina dant operam ve-
bus divinis.

NOTÆ.

Suscipit.] In venturum annum, & sol-
vit suscepta anno elapso pro incolumi-
tate Domitiani reversi ex Sarmatia. Idem
argumentum est lib. 10. epistolæ 44.
Plinii junioris ad Trajanum. Vide Sue-
tonium in Caligula cap. 14.

Nam non.] Alii non sunt.
Sed faciunt ipsi.] hoc est, ipsi dii qui-
bus tot templa erexisti, & quos tam
assidue colis, latantur de tuo adventu.
Vide epig. 4. lib. 9.

Ad Macrum
luxuriosum. V.

DUM donas, Macer, annulos puellis,
Desisti, Macer, annulos habere.

INTERPRETATIO.

Macer, dum das annulos puellis: o Macer, desisti habere annulos.

NOTÆ.

**Puellis.] Alii amicis, hoc est meretri-
cibus.**
Desisti.] hoc est, desisti esse eques.
Annulus enim equitum erat insigne;

equites vero qui patrimonium dilapida-
verant, annulos equestres deponere co-
gebantur.

In Euctum

poculorum suorum ostentatorem. VI.

ARCHETYPIS vetuli nihil est odiosius Eucti.
Ficta Saguntino cymbia malo luto.
Argenti fumosa sui cum stemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedontæ fuerant hæc pocula mensæ,
Ferret ut hæc, muros struxit Apollo lyra.
Hoc cratere ferox commisit prælia Rhætus
Cum Lapithis: pugna debile cernis opus.
Hi duo longævo censentur Nestore fundi:
Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hic scyphus est, in quo misceri iussit amicis
Largius Æacides, & bibit ipse merum.
Hac propinavit Bytiæ pulcherrima Dido,
In patera Phrygio cum data cœna viro est.
Miratus fueris cum præfica toreumata multum,
In Priami cyathis Astyanacta bibes.

INTERPRETATIO.

Nihil est molestius archetypis senioris
Eucti. Cymbia plus mihi placent for-
mata ex luto Saguntino. Cum loquax
refert fumosa stemmata sui argenti, &
vina contrahunt mucorem ex verbis ejus.
Hæc pocula, inquit, apposita fuerant
mensæ Laomedontis, ut hæc consequeretur,
Apollo lyra ædificavit mœnia: vehemens
Rhætus hoc cratere pugnavit cum Lapi-
this: vides opus comminutum illo certa-
mine. Hi duo fundi æstimantur senis Ne-
storis causâ: columba fulget atrectata
manu Pyliæ. Hic est scyphus, in quo
Achilles imperavit plenius infundi ami-
cis, & ipse potavit merum. Formosissima
Dido in hac patera propinavit Bytiæ, cum
cœna data est Phrygio marito. Cum mul-
tum miratus fueris antiqua toreumata,
potabis Astyanacta in cyathis Priami.

NOTÆ.

Archetypis.] Archetypa pocula intel-
lige vetustissima & primi exemplaris.
Saguntino.] Fictiles cyathos interpre-
tare ex argilla Saguntina, vide epig. 46.
lib. 4. Cymbia vero, inquit Macrobius
Saturn. lib. 5. cap. 21. sunt pocula a
cymba dicta: quod & apud Græcos, & apud
nos ab illis trahentes, navigii genus est,
&c.
Fumosa sui.] Alii legunt furiosa. Sed
placet prior lectio: sic enim Cicero &
Seneca fumosas imagines dixere, obdu-
ctas nempe caligine, & Juvenalis sat. 8.
Eumosos equitum cum dictatore ma-
gistros.

Sensus est ergo: Dum nobilitatem & an-
tiquitatem suorum poculorum verbosius
narrat Euctus, vinum interim effusum
mucescit, & vappa fit. Poëta ostendit
nimia loquacitate corrumpi cibos etiam
optimos, hoc est convivis ingratos fieri.
Laomedontæ.] Laomedon fuit rex
Troia, qui Neptuno & Apollini certum
auri pretium promiserat, ut Troiam mu-
ris cingerent. Poëta posuit pocula aurea
pro auro. Ovidius II. Metam.
Phrygiaque tyranno
Ædificant muros pacto pro mœnibus
auro.
Prælia Rhætus.] Lapitharum & Cen-
gg.

taurorum pugnam lege apud Ovidium lib. 12. Metam. Sed Rhœtus, inquit Ovidius, torre pugnavit, Theseus vero craterem.

Pugna debile.] hoc est, craterem illa pugna imminutum.

Hi duo.] Sensus est: Hoc poculum, quod habet duos fundos pluris æstimatur, propter senem Nestorem ad quem pertinuit. Ab Homero Iliad. 2 describitur, atque ab Eustathio fuscè explicatur. Variæ sunt Grammaticorum opiniones, opusne fuerit unum, an gemini crateres, alterque alteri impositus. ἀμφικύπελλα vocant Græci. Turnebus lib. 23. cap. 23. Hesychius ἀμφικύπελλον dicit ἑξ ὀφθαλμῶν, hoc est rotundum poculum. Athenæus lib. 11. ait, poculum illud habuisse duos fundos. Vide animadversiones Casauboni cap. 12. lib. citato.

Trita columba.] hoc est sæpius attrita columba, quæ prominebat insculpta

in illo poculo: quo enim magis aurum teritur, tanto magis nitescit. De Pyllo Nestore sæpius dictum.

Fussit amicis.] Ulyssi, Ajaci, Phœnici, qui ab Agamemnone ad placandum ipsum Achillem missi fuerant.

Et bibit ipse merum.] Alii usque merum. Alii vividiusque merum.

Bytia.] Virgilius 1. Æneid. convivium describit, quo Æneam Phrygium excepit Dido:

Tum Bytia dedit increpitans, &c. Prisca toreumata.] quæ sunt opera toro facta. Epig. 39. lib. 4.

Bibes Astryanacta.] id est, ut aiunt interpretes: Novum vinum bibendum porrigit Euctus in poculis vetustissimis. Notus est fenex Priamus, cujus nepos fuit Astryanax Hectoris filius. Hunc versum non intelligo. Astryanacta enim pro vino novo sumi, mente assequi nequeo. Videat lector.

In Cinnam

causidicum lingua hæsitantem. VII.

HOC agere est causas, hoc dicere, Cinna, diferte; Horis, Cinna, decem, dicere verba novem? Sed modo clepsydras ingenti voce petisti Quatuor, o quantum, Cinna, tacere potes!

INTERPRETATIO.

O Cinna, proferre novem verba decem horis, an hoc est orare causas, & orate dicere? at paulo ante summa voce postulasti quatuor clepsydras, o Cinna, quantum potes silere!

NOTÆ.

Sed modo clepsydras.] Quæ erant horologia aquaria, de quibus, & de temporis spatio, quod metirentur singulæ clepsydræ, diximus lib. 6. epig. 35. Sensus est: O Cinna, cum nondum orationem absolvisset decem horis, quatuor

adhuc clepsydras a iudicibus petisti ad dicendum.

Quantum Cinna tacere potes.] hoc est, adeo lente verba profers, ut potius silere quam loqui videaris.

Ad Ianum de reditu Cæsaris. VIII.

PRINCIPIMUM des, Jane, licet velocibus annis; Et revoces vultu sæcula longa tuo; Te primum pia thura rogent, te vota salutent: Purpura te felix, te colat omnis honos: Tu tamen hoc mavis, Latiae quod contigit urbi, Mense tuo reducem, Jane, videre deum.

INTERPRETATIO.

O Jane, quamvis des initium annis fugacibus, & tuo vultu reducas longa sæcula: pia thura primum supplicent tibi, & vota fiant tibi: & beata purpura, & tu.

NOTÆ.

Principium des.] Vide epig. 2. supra.

Et revoces.] Alii renoves vultu tuo, hoc est, tuis calendis, a quibus annus ducit initium.

Te primum.] Ut Janus qui limina servat, ad alios deos supplicibus aditum patefaciat, hac de causa, inquit Ovidius 1. Fastorum primum Jano supplicabant antiqui.

Purpura.] hoc est, purpurati consu-

les, qui mense Januario fasces sumebant. Ovid. 1. Fast.

Jamque novi præcunt fasces; nova purpura fulget, &c.

Omnis honos.] hoc est, quilibet magistratus.

Hoc mavis.] Domitianum nempe reducem videre, quam coli ab omnibus magistratibus mense Januario tibi dedicato.

Ad Quintum

ut mediam creditæ pecuniæ partem accipiat, ne totam summam perdat. IX.

SOLVERE dodrantem nuper tibi, Quinte, volebat Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium. Accipe quamprimum: brevis est occasio lucri. Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

INTERPRETATIO.

O Quinte, nuper Hylas lippus volebat tibiolvere novem uncias: captus uno oculo vult dare sex; accipe statim: occasio questus faciendi brevis est. Si Hylas excacatus fuerit, nihil tibi solvet.

NOTÆ.

Solvere dodrantem.] hoc est, novem uncias: plerumque summa credita, sicut hereditas dividitur in duodecim uncias, quæ assem efficiunt: hic vero Hylas debitor cum lippiret, novem tantum uncias propter hunc morbum Quin-

cto suo creditoriolvere volebat, mox amisso uno oculo, sex tantum reddere voluit, quas breviter accipiendas festive monet poëta, ne Hyla cæco factosolidum assem perderet Quintus.

De Basso
qui vestes emerat, nec solverat. X.

EMIT lacernas millibus decem Bassus,
Tyrias coloris optimi; lucrificit.
Adeo bene emit? inquis. immo non solvit.

INTERPRETATIO.

BAssus mercatus est decem millibus lacernas Tyrias optimi coloris; lucratus est. Adeo bene emit? inquis. immo non solvit.

NOTÆ.

Decem millibus.] Sestertium scilicet; de lacernis quæ togis superinduerentur ad arcenda frigora, sapius dictum supra.
Imo non solvit.] Vel quod solvendo non esset, vel quod illas lacernas forte suffuratus esset Bassus.

Ad Cæsarem Domitianum
ex Septentrione Romam reversum. XI.

PERVENISSE tuam jam te scit Rhenus in urbem:
Nam populi voces audit, & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getasque,
Lætitiæ clamor terruit ipse novæ.
Dum te longa sacro venerantur gaudia circo,
Nemo quater missos currere sensit equos.
Nullum Roma ducem, nec te sic, Cæsar, amavit,
Te quoque jam non plus, ut velit ipsa, potest.

INTERPRETATIO.

Rhenus jam novit te rediisse in tuam urbem: nam & ille audit acclamationes tui populi. Clamor ipse novæ gaudii terrefecit gentes Sarmaticas, & Danubium, & Getas. Dum applausus diurni colunt te sacro clivo, nullus sensit currere equos quater emissos. O Cæsar, Roma nullum Imperatorem sic dilexit, nec te ipsum antea. Jam etiam nequit amare te magis, licet ipsa cupiat.

NOTÆ.

Rhenus.] hoc est, Rheni accolæ.
Tuam urbem.] Quia magnificis operibus fuerat a Domitiano exornata, & quasi denuo extructa Roma.
Sarmaticas.] De quibus supra.
Longa gaudia.] Interpretor applausus diurnos, qui nempe, inquit Raderus, ad duas aliquando horas durarent.
Nemo quater.] Adeo omnes ad te unum intenti sunt, ut e carceribus emit-
ti currus non animadvertant.
Nec te sic.] hoc est, nec te ipsum tantum olim, quantum nunc amavit; nec plus amare potest. Argute quidem concludit, sed parum vere. Occisum enim Domitianum populus indifferenter tulit, Senatus vero valde lætatus est. Suetonius in Domit. cap. 23. Legunt alii,
Nullum Roma ducem nisi te, sic, Cæsar, amavit.

Ad Priscum
de uxore locuplete. XII.

UXOREM quare locupletem ducere nolim
Quæritis? uxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona suo sit, Prisce, marito,
Non aliter fuerint fœmina virque pares.

INTERPRETATIO.

Rogatis cur nolim ducere uxorem locupletem? nolo nubere uxori meæ, o Prisce, matrona sit inferior suo viro, vir & uxor aliter non fuerint aequales.

NOTÆ.

Nubere.] Quod proprium est fœminarum, hoc est, nolo servire meæ uxori. Juvenalis sat. 6.
Intolerabilis nihil est quam fœmina dives, &c.
Non fuerint.] Alii non sunt, concordēs nempe; ubi enim uxor par est marito, jam impar est conjugium, uxoris quippe est parere, mariti vero imperare.

Ad Gargilianum,
falsum venditorem. XIII.

MORIO dictus erat, viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: sapit.

INTERPRETATIO.

Stolidus habitus erat: mercatus sum illum viginti millibus. O Gargiliane, restitue mihi nummos; sapiens est.

NOTÆ.

Morio.] Illi dicebantur moriones, qui naturali stoliditate risum excitabant. Vide epig. 210. lib. 14.

In crudelem amicum. XIV.

PALLIDA ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & tenerum fortior aura nemus:
Hibernis objecta notis specularia pueros
Admittunt soles, & sine fœce diem.
At mihi cella datur, non tota clausa fenestra,
In qua nec Boreas ipse manere velit.
Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

INTERPRETATIO.

NE pallida pomaria Cilicum metuant hyemem, & ventus vehementior urat nemus tenerum. Specularia opposita noris hyemalibus excipiunt soles nitidos, & lucem serenam. Sed cella mihi conceditur fenestra non clausa ex omni parte, in qua nec Aquilo velit habitare. O inhumane, an imperas sic habitare antiquum amicum? igitur securius diversabor apud tuam arborem.

NOTÆ.

Pallida.] Ob hyemem qua pallefcunt folia, imo & decidunt. *Pomaria Cilicum* intellige arbores e Cilicia translatas, quas summa cura colebat ille amicus. *Tenerum nemus.*] Succrescentes furculos interpretare. *Specularia.*] Quibus tegebantur arbores adversus ventos: specularia autem intellige lapides pellucidos, quibus, ut hodie nos vitro, sic vitri instar utebantur Romani.

Et sine face.] hoc est, sine nive, pluvia, & pulvere.

In qua nec Boreas.] Tam frigidum, inquit, mihi cubiculum dedisti, ut nec Boreas ventorum frigidissimus in cohabitare sustineat.

Arboris ergo.] Undequaque enim tetæ & munitæ erant arbores adversus frigus.

Ad Domitianum

de laurea quam Jovi Capitolino ex bello Sarmatico retulit. XV.

DUM nova Pannonici narratur gloria belli, Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem; Dat populus, dat gratus eques, dat thura senatus, Et ditant Latias tertia dona tribus; Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos, Nec minor ista tuæ laurea pacis erit. Quid tibi de sancta credis pietate tuorum? Principis est virtus maxima, nosse suos.

INTERPRETATIO.

Dum novum decus belli Pannonici celebratur, & dum sunt sacrificia in omnibus templis pro Jove reverso; Populus, eques memor, & senatus incendunt thura, & munera tertia locupletant tribus Latias; Roma celebrabit etiam hos secretos triumphos, nec ista laurea pacis a te concessæ minor erit. Quid tu census de sancta pietate tuorum civium? maxima est virtus Imperatoris cognoscere suos.

NOTÆ.

Pannonici.] hoc est, Sarmatici, licet Pannonia sit regio, alia a Sarmatia, de quibus vide Cluverium: tamen, ut arbitror, Pannoniam sumit poëta pro Sarmatia. Suet. in Domit. cap. 6. De Cæcis, Dacisque post varia prælia duplicem triumphum egit: de Sarmatis lauream modo Capitolino Jovi retulit. De qua laurea hinc loquitur poëta.

Narratur.] Alii numeratur.

Et ditant Latias.] Bis jam de Cæcis & Dacis triumphaverat Domitianus, ar-

que ita jam bis populo dona distribuerat; jam vero victoria de Sarmatis reportata, tertio munere populum donavit, illum quippe convivio excepit. Vide epig. 50. infra. Georgius Merula legit:

Et libant Latia tertia dona tribus. hoc est, inquit, urbes, & oppida quæ habent jus Latii jam tertio sacrificant pro tertia victoria de Sarmatis relata. Videat lector.

Hos quoque.] Justum de Sarmatis

triumphum agere noluit Domitianus, sed lauream tantum retulit, quam vocat poëta triumphum secretum; porro celebrem fore dicit concessa nempe perdomitis gentibus pace.

Pietate tuorum.] hoc est, quid sentis de populi pietate erga te?

Nosse suos.] hoc est, suorum civium animos perspectos habere: etenim odio suo principi intimos animi sensus nemo aperit.

In Ciperum

qui ex pistore factus erat caussidicus. XVI.

PISTOR qui fueras diu, Cipere, Nunc caussas agis, & ducenta quæris: Sed consumis, & usque mutuaris. A pistore, Cipere, non recedis, Et panem facis, & facis farinam.

INTERPRETATIO.

O Cipere, qui fueras pistor diu, nunc dicis caussas, & quæris ducenta: at dissipas, & semper accipis mutuo. O Ciperum, non mutas mores pistoris, & facis panem, & facis farinam.

NOTÆ.

Et ducenta.] Alii *ducenta* sestertia scilicet, seu ducenta millia sestertium, hoc est, vis locupletari in caussis agendis.

Et panem facis.] Sic hunc locum explicat Domitius. Facere panem, inquit, & facere farinam dicitur pistori, qui pinfit far, & coquit panem & farinam. Facere item panem & farinam dicitur, qui liberalitate, aut prodigalitate sua hic quæris, deinde consumis, rursus mutuaris, &c. *Et panem facis*, id est, decoquis, inquit Heraldus.

Ad Sextum

quod tibi plus debeatur ex causa amissa, quam si vicisset. XVII.

EGI, Sexte, tuam pactus duo millia causam. Misisti nummos quot mihi? mille, quid est? Narrasti nihil, inquis, & a te prodita causa est: Tanto plus debes, Sexte, quod erubui.

INTERPRETATIO.

O Sexte, constituta mercede duorum millium dixi tuam causam; quot summos misisti mihi? mille, quid est? nihil dixisti, ais, & prodidisti causam: O Sexte, tanto plus debes, quod puduit me.

NOTÆ.

Narrasti nihil.] hoc est, male causam egisti.
A te prodita.] Alii perdita: placet prior lectio, nec enim prævaricatores tantum causam perdunt, sed & ii qui causam agendam suscipiunt, quam non intelligunt.
Tanto plus.] Nam si vicissem, laus mihi præmii loco fuisset, at in solatium famæ amissæ majorem mercedem præstare debes: faceta profus est hæc ratio.

Ad Cirinium,

rarum esse amicum qui ingenio cedere velit. XVIII.

Sic tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Ut tecum possis vel prior ipse legi:
Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,
Carior ut mea sit, quam tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos posset cum superare modos;
Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cum posset tragico fortius ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

INTERPRETATIO.

O Cirini, sic edas in lucem tua epigrammata, ut possis legi tecum, aut prior: at habes tantam rationem antiqui amici, ut plus ames meam existimationem quam tuam. Sic nec Virgilius aggressus est versus Horatii Calabri, cum posset vincere modos Pindaricos: & cessit Vario laudem cothurni Romani, cum posset ore tragico loqui vehementius. Multi amici dabunt aurum, & divitias, & agros: pauci erunt qui velint inferiores esse ingenio.

NOTÆ.

Vt tecum.] hoc est, ut mea epigrammata aut cum meis legantur, aut illis anteponantur.
Sed tibi tantus.] Sincere loqui videtur poeta, cum Cirinium Virgilio comparat, qui volens quidem potuisset versus lyricos scribere: Attamen Raderus & Domitius censent per ironiam illum loqui, cum concludat vix inveniri posse eum, qui ingenio cedat.
Calabri Flacci.] Venusia enim Horatii patria urbs est in finibus Calabriae.
Pindaricos.] Pindarus poeta Græcus lyricorum princeps satis notus. Posset, alii nosset.
Et Vario.] quem epicum fuisse colligere est ex Horatio ode 6. lib. 1. cum tamen in tragœdia excelluisse illum intelligat Martialis.

De Cinna

vere paupere. XIX.

PAUPER videri Cinna vult, & est pauper:

INTERPRETATIO.

Cinna cupit videri egenus, & est egenus.

NOTÆ.

Pauper.] Hic Cinna suam inopiam lare: at vero ostendit poeta nihil opus ostentans volebat videri divitias dissimulare: esse simulatione, cum re vera pauper sit.

Ad Varum

de versibus extemporalibus. XX.

CUM facias versus nulla non luce ducentos,
Vare, nihil recitas: non sapias, atque sapias.

INTERPRETATIO.

O Vare, cum quotidie condas ducenta carmina, nihil recitas: insipiens es, & sapiens.

NOTÆ.

Non sapias.] Inepti enim est tot versus effundere, & frustra laborare: attamen factos non recitaret. Vide Horatium de Arte poetica.
sapiebat Varus, qui versus tam celeriter

Ad Luciferum

de adventu Cæsaris. XXI.

PHOSPHORE redde diem: quid gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.
Roma rogat: placidi numquid te pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quod nimis igne venis?
Ledæo poterat abducere Cyllaron astro:
Ipse suo cedit nunc tibi Castor equo.
Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus, & Æthon
Fræna volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt sidera luci,
Et cupit Ausonium Luna videre ducem.
Jam, Cæsar, vel nocte veni: sint astra licebit,
Non deerit populo te veniente dies.

INTERPRETATIO.

O Lucifer, restitue lucem: quid affers moram nostra laetitia? Casare venturo, o Lucifer, restitue lucem. Roma obscurat. An tardis curruis segnis Boota vehunt se, quod accedis flamma nimis lenta? Poteras abripere Cyllaron astro Ledao: ipse Castor nunc commodabit tibi suum equum. Quid retardas properantem solem? fam

Xanthus & Aethon appetunt habenas: alma mater Memnonis excubat. Nihilominus lenta sidera non dant locum luci splendida, & Luna vult spectare Imperatorem Romanum. O Casar, jam veni vel media nocte: esto astra remaneant, lux non deerit populo te accedente.

NOTÆ.

Phosphore.] Prædixit in urbem ex Septentrione rediret Casar, ad sidera orationem convertit poeta, ut noctem præcipitent: tantum enim esse videndi Domitiani desiderium, ut nox longissima videatur. *Phosphorus* est Veneris stella, quæ ante solis ortum lucifer, post solis vero occasum vesper dicitur.

Gaudia nostra.] Casarem Domitianum.

Roma rogat.] ut diem subito reducas.

Pigra Boota.] Bootes Latine bubulcus tarde movetur, quia Polo vicinus, de quo epig. 3. lib. 4.

Abducere Cyllaron.] In cælum translatus est Cyllarus equus Castoris: Ledæum astrum intellige Castorem & Pol-

lucem.

Xanthus & Aethon.] scilicet equi solis, Ovidius 2. Metam. quatuor solis equos numerat, nec Xanthum nominat, quem forte sic Martialis vocat, quod sol flavus sit.

Memnonis alma parens.] Aurora cuius historia nota.

Sint astra.] Alii stent, quæ nolunt diei locum cedere, ut & ipsa ingredientem in urbem Domitianum videant.

Non deerit.] Ubi cunque enim es, o Domitiane, dies est: tu enim sol es Romanorum: licet astra stent adhuc, media tamen nocte perinde ac die videberis.

In Gallicum

a quo circumveniri se negat. XXII.

INVITAS ad aprum, ponis mihi, Gallice, porcum. Hybrida sum, si das, Gallice, verba mihi.

INTERPRETATIO.

Vocas ad aprum, o Gallice, apponis mihi porcum. O Gallice, sum hybrida, si circumvenis me.

NOTÆ.

Hybrida.] Quodcunque animal est ex fero & mansueto natum: transfertur etiam ad eos homines qui ex diversa conditione procreati sunt, ut si quis ex matre libera & patre servo, vel ex patre Romano & matre peregrina natus sit. Vide

epig. 39. lib. 6. Sensus est: Re vera ego essem hybrida, nisi intelligerem loco aprum mihi appositum fuisse porcum: etenim hybrida participans naturam utriusque animalis diversi vix unum ab altero distinguat.

Ad Rusticum,

artificem quemque esse castigandum, cum peccat in suam artem. XXIII.

ESSE tibi videor sævus, nimiumque gulosus, Qui propter cœnam, Rustice, cædo cocum: Si levis ista tibi flagrorum causa videtur, Ex qua vis causa vapulet ergo cocus?

INTERPRETATIO.

O Rustice, an nimium crudelis atque helluo videor tibi, qui verbero cocum propter cœnam? Si censeres istam causam flagrorum esse levem: qua igitur de causa placet ut cocus verberetur?

NOTÆ.

Ex qua vis.] Nisi det poenas illius, quod deliquit in sua arte.

Ad Casarem Domitianum

a quo blandissime petit pecuniam. XXIV.

SI quid forte petam timido gracilique libello, Improba non fuerit si mea charta, dato. Et si non dederis, Casar, permitte rogari: Offendunt nunquam thura, precesque Jovem. Qui fingit sacros auro vel marmore vultus, Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

INTERPRETATIO.

SI forte rogem aliquid pavido & tenui libro, concede illud, si nimiam non fuerit mea petitio. Si vero non concesseris, o Casar, sine rogari te: sacrificia & vota nunquam injuriam faciunt Jovi. Qui format sacros vultus auro vel marmore, ille non constituit numina: ille autem constituit, qui rogat.

NOTÆ.

Improba charta.] qua scilicet a te peto aliquid: improba autem hoc loco est infaturabilis, inquit Domitius.

Qui rogat.] Qui aureas decorum statuas

format, ille non facit deos, sed qui illos adorat. Sic ego, inquit poeta, dum te rogo, o Domitiane, te Deum esse demonstro.

In Oppianum

semper ægrotum. XXV.

VIDISTI semel, Oppiane, tantum Ægrum me male: sæpe te videbo.

INTERPRETATIO.

O Oppiane, semel tantum spectasti me valde ægrotantem: crebro videbo te ægrum.

N O T Æ.

Oppiane.] *cujus meminit epig. 3. lib. 7. & epig. 42. lib. 6. qui semper mali erat coloris. Senfus est: Si lactaris quod* me semel gravi morbo laborantem videris; quanto magis ego lactabor, qui te semper agrum videbo.

Ad Cæsarem Domitianum
de tigribus quas in arena exhibuerat. XXVI.

NON tot in Eois timuit Gangeticus arvis
Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo:
Quot tua Roma novas vidit, Germanice, tigres:
Delicias potuit nec numerare suas.
Vicit Erythraeos tua, Cæsar, arena triumphos,
Et victoris opes, divitiisque Dei:
Nam cum captivos ageret sub curribus Indos,
Contentus gemina tigride Bacchus erat.

I N T E R P R E T A T I O.

*I*ndus raptor, qui pallidus fugit in equo Hyrcano, non metuit tot tigres in agris orientis, quot insolitas spectavit tua Roma: nec potuit numerare sua delectamenta. O Cæsar, tua arena superavit Erythraeos triumphos, atque opes & divitias Dei victoris. Bacchus enim contentus erat gemina tigride, cum sub curribus duceret Indos devictos.

N O T Æ.

Gangeticus raptor.] Venator nempe in India ubi fluvius Ganges, præ timore pallidus raptis tigridis catulis fugit. Vide Plinium lib. 8. cap. 18. & Valerium Flaccum lib. 1. *In Hyrcano equo.*] hoc est, celeri: sic enim Hyrcanum equum intelligere videtur poeta: Hyrcania vero Asia regio, ubi etiam tigres ferocissima. *Nec numerare.*] His verbis significat multas in arena tigres fuisse exhibitas. *Vicit Erythraeos.*] Quos egit Bacchus de litoribus rubri seu Erythraei maris, atque ex Indis subactis: ille enim gemina tantum tigride investus triumphavit: tu vero, o Domitiane, plures populo spectandas exhibuisti. *Ageret sub curribus.*] captivi nobiles curribus vehabantur, ceteri catenis vincti catervatim præbant.

Ad Gaurum
de muneribus captatoris. XXVII.

MUNERA qui tibi dat locupleti, Gaure, senique,
Si sapias, & sentis, hic tibi ait, morere.

I N T E R P R E T A T I O.

O Gaure, qui largitur dona tibi diviti, & seni: si sapiens & sagax es, hic dicit tibi, morere.

N O T Æ.

Morere.] hi enim testamentorum captatores cum munera divitibus senibus & orbis mitterent, significabant nihil aliud cupere quam ut senes illi morerentur, ut in eorum bona succederent: Vide epig. 63. lib. 6.

De Partheniana toga
qua donatus a Parthenio petit adhuc lacernam. XXVIII.

DIC toga facundi gratum mihi munus amici,
Esse velis cujus fama, decusque gregis?
Apula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
Qua saturat Calabris culta Galefus aquis?
An Tarreffiacus stabuli nutritor Iberi
Bætis in Hesperia te quoque lavit aqua?
An tua multifidum numeravit lana Timavum,
Quem prius astrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amyclæo decuit vivere veneno:
Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,
Et Tiburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedit olor, Paphiæque columbæ:
Cedet Erythraeis eruta gemma vadis.
Sed licet hæc primis nivibus sint æmula dona,
Non sunt Parthenio candidiora suo.
Non ego prætulerim Babylonica picta superbe
Texta, Semiramia quæ variantur acu.
Non Athamanteo potius me mirer in auro,
Æolium dones si mihi, Phryxe, pecus.
O quantos risus pariter spectata movebit,
Trita palatina nostra lacerna toga.

I N T E R P R E T A T I O.

O Toga, jucundum donum amici dedit tibi, loquere, cujus gregis fama & gloria esse velis? An herba Apula Phalanti Lacedamonii floruit tibi, qua Galefus irrigat cultos agros undis Calabris? An Tarreffiacus Bætis nutritor ovium Hispania lavit te etiam in unda Hispana? An tua lana numeravit multa ostia Timavi, in quo prius bibit Cyllarus ore astrifero? Nec convenit infici te veneno Amyclæo: nec Miletus digna erat tuo vellere. Tu candore superas lilia, & ligustra nondum jacentia, & ebur quod candet monte Tiburtino. Olor Spartanus, & Paphia columba dabunt tibi primas: gemma extracta rubro mari dabit tibi primas. At quamvis hæc munera amulentur intactas nives, non sunt candidiora suo Parthenio. Ego non anteposuerim texta Babylonica magnifice picta, quæ distinguuntur acu Semiramia. Non mihi plus placeam in auro Athamanteo, si mihi des, o Phryxe, vellus Æolium. O quantos risus excitabit nostra lacerna simul visa trita toga Palatina.

Dic toga.] Togam interrogat, quomempe lanarum genere sit contexta.

Apula Ledai.] Enumerat varia lanarum genera: in Apulia est Tarentum conditum a Phalanto Ledæo seu Lacedæmonio, sic dicto a Leda Lacedæmonia: lana vero Tarentina summo fuit in pretio. Vide epig. 38. lib. 5. Galefus fluvius Tarentum irrigat.

An Tartessus.] Bæris Hispaniæ fluvius, hodie Guadalquivir, qui & Tartessus a Strabone appellatur.

Stabuli Iberi.] hoc est ovium Hispanarum quæ nempe pascuntur ad Iberum.

Multifidum.] Timavus fons multis ostiis illabitur in mare. Vide epig. 25. lib. 4. ubi & de Cyllaro Castoris equo diximus, & epig. 21. supra.

Amyclæo veneno.] Amyclæum venenum alii existimant esse colorem viridem, alii vero purpureum. Amyclæ civitas est Laconia, Miletus autem Ionia in Asia minore, ubi lana summo fuit in pretio.

Ligustra.] Flores oximii candoris. Virgilius eclog. 2.

Alba ligustra cadant.

Et Tiburtino.] Vide epig. 62. lib. 4. Cœlum enim Tiburtinum utpote frigidum ebori candefaciendo inferviebat.

Spartanus olor.] Cycnum intellige candidissimum, cujus formam induit Jupiter

eum Ledam Spartanam compressit.

Paphiaque.] Veneri scilicet dicata, sic dicta ab insula Papho, ubi colebatur.

Erythraïs.] Vide Plinium juniorem lib. 9. epist. 33. in mari rubro nobilissima nascuntur margarita, epig. 38. lib. 5.

Parthenio.] De quo lib. 4. epig. 45. Candidiora refer ad animum Parthenii sincerum.

Babylonica.] Alii *Babylonis.* Plinius refert lib. 8. cap. 48. varios picturæ colores quos vestibus intexebant Babylonii.

Acu Semiramia.] hoc est Babylonia; Semiramis enim Babylone regnavit.

Non Athamanteo.] Vestis Phryxi ex aureo vellere confecta non mihi gratior foret: Athamas autem Phryxi pater fuit, Ovidius lib. 4. Met.

Æolium.] Æolus Thebarum rex pater fuit Athamantis, & avus Phryxi. Æolium pecus interpretare arietem, quo vectus Phryxus Æoli nepos trajecit mare. De his legendæ historiæ. Alii Æolium decus.

Trita.] Quanto ludibrio ero omnibus, qui me toga nobili ornatum, & trita lacerna superinjecta indutum viderint. His verbis lacernam quoque petit a Parthenio, ut munus sit perfectum. Legunt alii,

Trita Palatina vestra lacerna toga.

Alii,

Cum pallatina nostra lacerna toga.

De Distichis. XXIX.

DISTICHA qui scribit, puto, vult brevitate placere. Quid prodest brevitatis, dic mihi, si liber est?

INTERPRETATIO.

Qui componit disticha, opinor, cupit placere brevitate: quid proficit brevitatis, si liber componitur?

NOTÆ.

Disticha qui.] Superius epigramma paulo longius excusare videtur, cum enim justum volumen scribere velit,

perinde esse ait, si illud aut duorum aut plurium versuum epigrammatibus conficiat. Epig. 65. lib. 6.

De Spectaculo Scævola

qui dextram accenso ad sacrificium igne combussit. XXX.

QUI nunc Cæsareæ lusus spectantur arenæ: Temporibus Bruti gloria summa fuit. Adspicis, ut teneat flammam, pœnaque fruatur Fortis, & attonito regnet in igne manus! Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ Funus amat: totis pascitur illa sacris. Quod nisi rapta foret nolenti pœna, parabat Scævior in laxos ire sinistra focos. Scire piget post tale decus quid fecerit ante: Quam vidi, fatis est hanc mihi nosse manum.

INTERPRETATIO.

L Vdi Amphitheatri Cæsarei qui nunc videntur, fuere summum decus avo Bruti. Vides ut manus strenua cohibeat flammam, & triumphet de supplicio, & dominetur in igne stupente! Ipse adest spectator sui, & diligit illustre funus dextræ: illa pascitur toto igne. Quod nisi supplicium ereptum fuisset invito, sinistra ferocior prompta erat immittere se in flammam ingentes. Post tale decus nolim inquirere, quid fecerit antea: mihi sufficit cognoscere hanc manum quam spectavi.

NOTÆ.

Qui nunc.] Temporibus Domitiani fortiores viros existere quam Bruti seculo docet poeta: nam quod olim fortissimus Scævola in re seria, id ipsum nunc per jocum fit: epig. 7. lib. Spect. Rei quippe damnati personas agebant Dædali, Orphei & Laureoli; ita hic fictus Scævola ad exemplum Mutii Scævola manum in flammam immisissam combussit. Epig. 22. lib. 1.

Dum peteret regem decepta satellite dextra

Injecit sacris se peritura focis.

Temporibus Bruti.] Quibus vixit Scævola. Vide Livium 1. Decad. lib. 2.

Summa fuit.] Id fuit tunc summa gloria, quod nunc lusus est.

Pœnaque fruatur.] hoc est, pœnam in suam laudem vertat: sic loquitur Juno apud Senecam in Hercule furente:

—superat & crescit malis, Iraque nostra fruatur, &c.

Ipse sui.] Ipse fictus Scævola ad exemplum veri Scævola manum igne comburi spectavit, & delectatus est illo spe-

ctaculo.

Totis pascitur.] hoc est, comburitur toto igne ad sacra faciendam accenso. Forte melius explices, delectatur toto igne. Quo sensu, ni fallor, verbum pasci usurpatur a Cicerone lib. 4. epistolarum ad Atticum epistola 9. Ego, inquit, hic pascor bibliotheca Fausti.

Quod nisi.] Fictum hunc Scævola flammis eripi jussisset Domitianus, ut olim verum Scævola ab igne amoveri imperavit Porcena epig. 22. lib. 1.

Et raptum flammis jussit abire virum.

Sinistram sane pariter combussisset.

In laxos focos.] Alii *laxos*, hoc est, in flammam victas, & cedentes tantæ virtuti.

Post tale decus.] Post tam egregium facinus: etenim si ob scelus damnatus manum combusserit, summam laudem consecutus est: at vero si libens ejusmodi virtutis suæ specimen spectante Domitiano ediderit, licet colligere, illum antea egregia quoque præstitisse facinora.

In Dentonem

jus trium liberorum petentem a Domitiano. XXXI.

NESCIO quid de te non belle, Dento, fateris,
 Conjuge qui ducta jura paterna petis.
 Sed jam supplicibus dominum lassare libellis
 Desine, & in patriam serus ab urbe redi.
 Nam dum tu longe deferta uxore, diuque,
 Tres quæris natos, quattuor invenies.

INTERPRETATIO.

O Dento, non decore fateris de te nescio quid, qui ducta uxore, petis jura paterna. At jam cessa defatigare Imperatorem supplicibus libellis, & tarde revertere ab urbe in patriam. Dum enim tu quaris tres liberos longe & diu conjuge derelicta, reperies quattuor.

NOTÆ.

Nescio quid de te.] Te nempe parum esse virum, vel delectari te turpi libidinis genere. De jure trium liberorum egimus epig. 92. lib. 2.
Serus.] Externus nempe erat Dento, quem monet poëta, ut in patriam reditum differat, atque ita liberos ex adulterio uxoris susceptos illum domi reperiturum affirmat.
Diuque.] Alii domoque.

De columba Aretullæ. XXXII.

AERA per tacitum delapsa sedentis in ipsos,
 Fluxit Aretullæ blanda columba sinus.
 Luserat hoc casus, nisi inobservata maneret,
 Permissaque sibi nollet abire fuga.
 Si meliora piæ fas est sperare sorori,
 Et dominum mundi flectere vota valent:
 Hæc a Sardois tibi forsitan exulis oris,
 Fratre reversuro, nuntia venit avis.

INTERPRETATIO.

S Vavis columba delapsa per aërem placidum decidit in ipsum gremium sedentis Aretullæ. Id factum erat casu, nisi remaneret incustodita, & nollet evolare fuga sibi concessa. Si licet pia sorori expectare meliora, & preces possunt exorare dominum orbis: fratre redituro, hæc avis nuntia forte accedit ad te ex Sardinia ubi exulat.

NOTÆ.

Luserat.] Id casu factum videbatur, nisi ultro mansisset in gremio Aretullæ.
Si meliora.] Hujus Aretullæ frater in Sardinia exulabat, cujus reditum a Domitiano impetraturam se sperabat Aretulla: poëta autem dicit hanc columbam omen esse fratris ab exilio revocandi: sapius enim aves omnis causa ultro ad homines advolasse scribit Valerius Maximus lib. 1. cap. 4.
Exulis oris.] Ex regionibus fratris tui exulis, hoc est ex regionibus ubi exulat frater tuus.

Ad Paullum de phiala

tenuissima, & rebus tenuissimis comparata. XXXIII.

DE prætoricia folium mihi, Paulle, corona
 Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
 Hac fuerat nuper nebula tibi pegma perunctum,
 Pallida quam rubri diluit unda croci.
 An magis astuti derasa est ungue ministri
 Braçtea, de fulcro quod reor esse tuo?
 Illa potest culicem longe sentire volantem,
 Et minimi penna papilionis agi.
 Exiguæ volitat suspensâ vapore lucernæ,
 Et leviter fuso rumpitur icta mero.
 Hoc linitur sputo Jani caryota Kalendis,
 Quam fert cum parvo sordidus asse cliens.
 Lenta minus gracili crescunt colocasia filo:
 Plena magis nimio lilia Sole cadunt:
 Nec vaga tam tenui discursat aranea tela:
 Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
 Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ:
 Crassior offensæ bulla tumescit aquæ.
 Fortior intortos servat vesica capillos;
 Et mutat Latias spuma Batava comas.
 Hac cute Ledæo vestitur pullus in ovo:
 Talia lunata splenia fronte sedent.
 Quid tibi cum phiala, ligulam cum mittere possis?
 Mittere cum possis vel cochleare mihi?
 Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere possis.
 Denique cum possis mittere, Paulle, nihil.

INTERPRETATIO.

O Paulle, mittis ad me folium ex corona prætoris, & vis illud vocari phialam. Nuper pegma fuerat a te perfusum hac nebula, quæ dissoluta est aqua pallida croci rubri. An potius ungue vasri famuli lamina derasa est de tuo fulcro, quod puto contigisse? Illa potest sentire volantem culicem procul, & moveri penna minimi papilionis. Suspensa agitatur vapore parva lucerna, & tacta leviter vino infuso frangitur. Caryota Kalendis Jani involvitur hoc sputo, quæ portatur a sordido cliente cum exiguo asse. Colocasia flexibilia distenduntur filo minus tenui: lilia magis spissa decidunt nimio sole: evans aranea non vagatur tela tam subtili: nec pendulus bombyx incumbit in opus tam tenue. Creta densior hæret vul-tui vetula Fabulla: bulla aqua percussa turgescit crassior. Fascia fortior retinet intortos crines, & spuma Batava mutat casariam Romanam. Pullus in ovo Ledæo induitur hac pelle: splenia hujusmodi hærent lunata fronti. Quid tibi cum phiala, cum possis mittere ligulam, aut cum possis mittere ad me cochleare? Pradicamus nimis grandia, cum possis mittere cochleam; tandem, a Paulle, cum liceat mittere nihil.

NOTÆ.

De phiala.] Poeta avitiam Pauli deridet, a quo phialam dono acceperat tam tenuem, ut nullius vel parvi esset pretii. In ludis prætores solebant victoribus dare coronas aureis vel argenteis bracteis insignes, quæ flores & folia exprimerent. Sensus est: Folium seu laminam tenuissimam potius quam phialam misisti mihi.

Hac fuerat.] Sic intelligunt interpretes. Pegma de quo lib. Spect. epig. 2. nuper fuerat hac lamina inauratum, quam nebulam vocat, hoc est tenuem instar nebula, & quæ diluta seu ablata est croci aspersione, de qua epig. 3. lib. Spect. Pallida unda dicitur hic, quod crocus vino dulci mixtus flavum colorem referret.

De fulcro.] Lecti, & eorum fulcra bracteis argenteis erant ornata. Suetonius in Caligula cap. 22. Roma publico epulo servum, ab detractam lectis argenteam laminam carnifici confestim tradidit.

Hoc linitur sputo.] Tenui corio, crusta, vel tectorio exponit Scaliger ad librum 1. Tibulli, an forte in deaurando, sputo utebantur vice gummi? inquit Far-nabius, Caryota vero palmatum fructus

est, quæ ad patromos Calendis ianuariis mittebatur a clientibus, epig. 27. lib. 13.

Colocasia.] Fabæ sunt Egyptiæ, quæ coctæ instar florum tenduntur, epig. 57. lib. 13. & Plinius lib. 21. cap. 15.

Stat creta.] qua ad poliendam cutem utebatur Fabulla.

Servat vesica.] Reticulum tenue instar vesicæ, quo retinebantur capilli.

Et mutat Latias.] hoc est, nec phiala crassior est lixivio, quo Romani ad exemplum Baravorum capillos illinebant, ut flavescerent.

Hac cute.] hoc est, ova cycni habent cutem æque crassam.

Splenis.] Fasciæ sunt, epig. 29. lib. 2. quæ ita in fronte componebantur, ut Lunæ cornua exprimerent.

Ligulam.] De qua epig. 20. lib. 5. & epig. 120. lib. 14. erat gladiolus, vel spatula, vel mensura.

Cochleare.] Erat quoque liquidorum mensura, sed minor ligula, epig. 121. lib. 14. Cochlea limacis testa est sane minoris etiam pretii, quam cochlear. Melius vero cum poeta egisset Paullus nihil mittendo, quam phialam tam tenuem.

In iactatorem. XXXIV.

ARCHETYPUM Myos argentum te dicis habere, Quod sine te factum est, hoc magis archetypum est.

INTERPRETATIO.

Radicas te habere argentum archetypum Myos: quod factum est sine te, hoc magis archetypum est.

NOTÆ.

Archetypum.] Hoc distichum sic explicat Turnebus lib. 21. cap. 24. Ego, inquit, argutiam jocumque epigrammaris latere puto in vocabulo, factum est, hoc sensu: Dicis te habere toreumata argentea operis antiqui, quæ quidem magni ab omnibus olim æstimabantur. Jocans Martialis ait: Tu ista verbosa ostentatione argenti tui, & iactatione ventosa multum detrahis pretio, & efficis ut vasa tua convivis molestiæ & tædio sint, adeo

ut argentum factum, id est vasa, argenti enim facti nomine vasa censentur argentea, si sine te sit, & si absis, magis sit archetypum: id est pluri censentur, antiquiusque videatur. Vide epig. 6. supra.

Myos.] cælatoris egregii.

Quod sine te.] hoc est, inquit Raderus, vasa quæ tu non attigisti nec adulterasti, magis archetypa sunt. Eligat lector.

In pessimos conjuges. XXXV.

CUM sitis similes, paresque vita, Uxor pessima, pessimus maritus, Miror, non bene convenire vobis.

INTERPRETATIO.

Cum sitis similes & pares vita, uxor improbissima, vir improbissimus, mirum mihi videtur, vos non concordare.

NOTÆ.

Miror non.] Similes enim similibus gaudent.

Ad Cæsarem Domitianum, cujus superbum palatium laudat. XXXVI.

REGIA pyramidum, Cæsar, miracula ride: Jam tacet Eoum barbara Memphis opus. Pars quota Parrhasiæ labor est Mareoticus aula?

Clarius in roto nil videt orbe dies. Septenos pariter credas assurgere montes. Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit. Æthera sic intrat, nitidis ut conditus astris. Inferiore tonet nube serenus apex. Et prius arcano satiatur lumine Phœbi, Nascentis Circe quam videt ora patris.

Hæc; Auguste, tamen; quæ vertice sidera pulsat, Par domus est cælo: sed minor est domino.

INTERPRETATIO.

O Cæsar, deride regia miracula pyramidum: Memphis barbara jam silet, adificia extructa ad Orientem. Opus Egyptium quota est pars aula Palatina? Sol nihil spectat splendidi in toto mundo. Putes similiter attolli septem montes. Thessalicus Pelios impositus est Ossa mino-

ri. Fastigium conditum splendidi astris sic subit, æthera ut serenus tonet nube subiecta. Et prius satiatur arcano lumine Phœbi, quam Circe intratur ora genitoris orientis. Nihilominus, o Auguste, haec ades quæ cubine atque arcane spares sunt cæli: sed sunt angustiores domino.

NOTÆ.

Regia pyramidum.] De quibus diximus epig. 1. lib. Spect.

Jam tacet.] Tuum enim palatium longe superat has pyramides.

Parrhasia aula.] hoc est, aula Palatina seu Palatii, epig. 55. lib. 7. Labor

Mareoticus, hoc est, Egyptius, à Marotide celeberrima Egypti palude.

Septenos.] Septem palatii turres tam altae, ut supra montes Thessalici Pelion & Pelion Thessalici montinae seu Palatii, epig. 55. lib. 7. Labor

quos conparatos in quoque auxilio

feruntur gigantes, Ovidius 1. Met.

Æthera sic intrat.] id est, tam altum est hoc palatium, ut nubes altitudine superet, atque ita infra tonet Jupiter.

Et prius arcano.] hoc est palatii apex prius offunditur lumine solis, quam cacumen montis Circes, quæ solis filia dicta est, Ovidius Metam. 14. *Arcano,*

quia scilicet prius quam alibi appareat lumen, jam sol illustravit tuum palatium.

Par domus.] Licet tua domus, o Domitiane, altitudine atque amplitudine cœlum æquet; tamen non est satis ampla, quæ te Deum capere possit.

Ad Polycarum,
qui liberalis haberi volebat. XXXVII.

QUOD Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
Millia te centum num tribuisse putas?
Debit hæc, inquis, tibi habe, Polycarme, tabellas,
Et Cajetano millia crede tuo.

INTERPRETATIO.

O Polycarme, an credis te dedisse centum millia Cajetano, quod reddis tabulas? Debit hæc, ais: O Polycarme, serva

tibi tabulas, & mutuo da millia tuo Cajetano.

NOTÆ.

Te centum.] Alii *tercentum* millia nempe sestertium.

Num tribuisse.] Alii *non*, minus bene. Sensus est: O Polycarme, creditor liberalis haberi nequis, quod nomen, creditæ pecuniæ argumentum, reddideris

Cajetano, qui nempe solvendo non est, atque ita licet non reddidisses, pecuniam tamen mutuo datam nunquam recuperasses.

Millia crede.] Rursus pecuniam da mutuo, sic vere munificus videberis.

Ad Meliorem,
cum vere esse liberalem qui mortuis aliquid dat. XXXVIII.

QUI præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis
Captet forsitan, aut vicem repositat.

At si quis dare nomini relicto
Post manes, tumulumque perseveret,

Quærit quid nisi parcius dolere?
Refert sis bonus, an velis videri.

Præstas hoc, Melior, sciente fama:

Qui solennibus anxius sepulti

Nomen non finis interire Blæsi,

Et de munifica profusus arca

Ad natalicium diem colendum

Scribarum memori, piæque turbæ

Quod donas, facis ipse Blæsi.

Hoc longum tibi vita dum manebit,

Hoc & post cineres erit tributum.

INTERPRETATIO.

Qui constanti pietate donat alicui experturo bona munificentia, forte accipietur, aut repetat parem gratiam. Sed si quis post manes & sepulchrum persistat donare nomini superstiti, quid sperat nisi lenire mœrorem? Interest an sis probus, an cupias videri. O Melior, hoc facis, fama rennunciante: qui sollicitus non per-

mittis ut diebus solennibus pereat memoria Blæsi sepulti, & quod ex arca liberali munificus largiris grata & pia turbæ scribarum ad celebrandum diem natalicium, ipse tribuis hoc Blæso. Hoc diuturnum reponetur tibi, quandiu vires, hoc & reponetur post mortem.

NOTÆ.

Captet forsitan.] Melior duos pueros habuit, Glauciam & Blæsum, & utrumque mortuum luxit, epig. 28. & 29. lib. 6.

At vero, inquit poëta, qui munera confert in vivos, aut ab iis majora sperat, aut eorum hereditatem captat.

Nomini relicto.] hoc est, mortuo amico si quis officia pietatis præstat, nihil aliud nisi suo dolori lenimen quærit. Vide epistolam 17. Plinii junioris lib. 1. De his qui defunctorum amicorum memoriam colunt.

Præstas hoc.] id est, te probe geris, non

ut probus videaris, sed quia sic faciendum existimas.

Qui solennibus.] hoc est qui natalicium diem Blæsi celebras.

Scribarum memori.] quia & Blæsus fuerat scriba.

Facis ipse Blæsi.] hoc est, nullam gratiam expectas; sed quod donas, id omne Blæso tribuis.

Hoc longum.] Quandiu vires, imo & mortuus ex tanta pietate gloriam & famam consequeris.

Ad Domitianum
in laudem sui palatii. XXXIX.

QUI Pallatinæ caperet convivia mensæ,
Ambrosiasque dapes, non erat ante locus.
Hic haurire decet sacrum, Germanice, nectar,
Et Ganymedea pocula mixta manu.
Esse velis, oro, ferus conviva tonantis.
Et tu si properas, Juppiter, ipse veni.

INTERPRETATIO.

Antea non erat locus qui contineret convivia, atque ambrosias epulas mensa Palatina. O Germanice, fas est hic bibere sacrum nectar, & pocula porrecta

manu Ganymedea. Lubeat, queso, tarde convivari cum Tonante: sed si tu festinas, o Juppiter, ipse veni.

NOTÆ.

Hic haurire licet.] nempe in tuo palatio: epig. 36. supra.

Et Ganymedea.] hoc est haurire pocula quæ a tuis pueris formoso Ganymedi similibus porriguntur.

Esse velis.] Tarde adcas cœlum, seu diu vivas.

At tu si.] O Juppiter, si tanto Domitiani desiderio tenearis, descende in terras, ut cum illo conviveris.

Ad Priapum

cui minatur flammam nisi custodiat sylvam. XL.

NON horti, neque palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, custos,
Ex quo natus es, & potes renasci,
Furaces moneo manus repellas,
Et sylvam domini focus reserves.
Si defecerit hoc, & ipse lignum es.

INTERPRETATIO.

O Priape, qui custodis nec hortum nec vineam fertilem, sed nemus non densum, ex quo formatus es & potes formari denuo; moneo removeas manus furum, & conserves sylvam camino heri. Si hoc defuerit, & ipse es lignum.

NOTÆ.

Ex quo natus es.] Vide sat. 8. Horatii lib. 1. *Olim truncus eram ficulnus inutile lignum, &c.* **Si defecerit.]** Lignum nemoris, cum & ipse lignum sis te comburam. Alii, si defecerit hac, nempe silva.

Ad Faustinum

de Athenagora qui Saturnalibus nihil ad poetam miserat. XLI.

TRISTIS Athenagoras non misit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere mense solet,
An sit Athenagoras tristis, Faustine, videbo:
Me certe tristem fecit Athenagoras.

INTERPRETATIO.

Mœstus Athenagoras non misit dona ad me, qua consuevit mittere medio mense brumæ. O Faustine, examinabo an Athenagoras doleat: Athenagoras me sane affecit mœstitia.

NOTÆ.

Tristis Athenagoras.] De quo epig. 97. lib. 4. **Medio brumæ.]** hoc est mense Decembris: bruma vero significat dies hyemis brevissimos. Cicero 2. de natura deorum: **Solis accessum discessumque brumis solstitiisque fieri.**

Ad Mathonem

sectantem divitum menfas. XLII.

SI te sportula major ad beatos
Non corruperit, ut solet: licebit
De nostro, Matho, centies laveris.

INTERPRETATIO.

SI sportula major non te transtulerit ad divites, ut sit; o Matho, poteris lavare centies de nostro.

NOTÆ.

Sportula.] De Mathone egimus epig. 80. lib. 4. De sportula diximus epig. 7. lib. 3. **De nostro.]** hoc est, de nostra sportula centum quadrantum poteris & lavare, atque a balneis coenare, nisi nidore majoris culinæ illectus & corruptus divites adieris.

In Fabium, & Christillam,
quorum ille multas uxores, hæc multos
maritos extulerat. XLIII.

EFFERT uxores Fabius, Christilla maritos,
Funereamque toris quassat uterque facem.
Victores committe Venus, quos iste manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

INTERPRETATIO.

Fabius effert uxores, Christilla maritos, atque uterque concutit funeream facem thalamis. O Venus, committe vi-
ctores quibus continget iste eventus, ut Libitina simul rapiat utrumque.

NOTÆ.

Effert.] Verbum est funeris proprium: conjuges veneno forte necabant Fabius & Christilla. **Funereamque.]** Cum deberent adhibere tœdas nuptiales. **Victores.]** Fac ut matrimonio juncti simul congregiantur, Fabius quidem uxorum victor, Christilla vero victrix maritorum. **Vna duos.]** Ut Libitina mortis dea utrumque mutuis artificis occisum simul rapiat.

Ad Titullum,
ut genio indulgeat, nec ampla bona, ingratis
heredibus relinquat. XLIV.

TITULLE, moneo, vive semper : hoc serum est :
Sub pædagogo cœperis licet, serum est.
At tu miser, Titulle, nec senex vivis :
Sed omne limen conteris saluator,
Et manè fudas urbis osculis udus,
Foroque triplici sparsus ante equos omnes,
Ædemque Martis, & colossion Augusti
Curris per omnes tertiasque, quintasque.
Rape, congere, aufer, posside : relinquendum est.
Superba densis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum :
Jurabit heres, te nihil reliquisse,
Supraque pluteum te jacente, vel saxum,
Fartus papyro dum tibi torus crescit,
Flentes superbus basciabit eunuchos,
Tuoque tristis filius, velis nolis,
Cum concubino nocte dormiet prima.

INTERPRETATIO.

O Titulle, moneo, semper vive genialiter : hoc tardum est, quamvis cœperis sub præceptore, tardum est. Sed tu, o infelix Titulle, nec vivis vetulus : sed saluator adis omnia limina, & mane fudas madidus bascis civitatis, & foro triplici vagus ante omnes equos, & templum Martis, & colossion Augusti, curris per omnes tertias, & quintas. Rape, accu-

mula, aufer, posside, relinquendum est. Superba arca palleat spissis nummis, aperiantur centum pagina Kalendarum : heres jurabit te nihil reliquisse, & te exportecto super pluteum aut lapidem, dum torus circumdatus papyro extruitur tibi, arrogans osculabitur plorantes eunuchos.

NOTÆ.

Sub pædagogo.] hoc est, quamvis a prima juventute genialiter vivere cœperis, tamen tardius est : epig. 16. lib. 1.

Sed omne limen.] De matutinis his salutationibus diximus epig. 79. lib. 4.

Urbis osculis.] Quos enim salutabant, eos osculabantur veteres.

Foroque triplici.] Lege epig. 38. lib. 3.

Ante equos omnes.] hoc est, inquit Domitius & Raderus, ante equites : iudices enim erant equestris ordinis. Forte intelligit statuas equestris in foro positas.

Colossion Augusti.] Quem describit Marlianus lib. 3. cap. 6.

Per omnes tertias.] Decurias iudicium

intelligunt alii, quæ primo tres, quibus Augustus quartam, Caligula quintam addidit : Alii vero horas interpretantur, epig. 67. infra.

Palleat.] Argento nempe, cujus color pallidus est. Alii legunt *pullulet*. Videat lector.

Centum explicentur.] Centum creditorum tabula aperiantur, negabit heres quicquam a defuncto relictum, quo ipsis debita pecunia solvatur : singulis vero Calendis usuræ a debitoribus exigebantur.

Fartus papyro.] Qua utebantur ad rotam struendum : epig. 97. lib. 10.

Ad

Ad Flaccum
de reditu Prisci Terentii. XLV.

PRISCUS ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur : hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento splendescat turbida limo,
Amphora centeno consule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida mensis ?
Tam justo dabitur quando calere mero ?
Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereia Cypros,
Luxuriæ fiet tam bona caussa meæ.

INTERPRETATIO.

O Flacce, Priscus Terentius redit ad me a regionibus Sicilia : calculus albus signet hunc diem. Et lagena imminuta centum annis defluat, & turbida splendescat lento limo. Quando mea mensis nanciscentur noctem tam felicem ? Quando licebit calefieri vino tam justo ? Cum tu, o Flacce, redibis ad me ex Cypro Cythereia, habebō tam bonam caussam meæ intemperantia.

NOTÆ.

Priscus.] ad quem poeta mittit librum duodecimum. Huius Prisci Terentii reditum ex Sicilia, ubi est mons Ætna, celebrat Martialis.

Lactea gemma.] Albo calculo prospectos, nigro dies infastos notabant antiqui : quem morem alii a Scythia, a Thracibus alii ortum putant : epig. 53. lib. 9. lib. 11. epig. 37.

Et lento splendescat.] Vinum enim

centum annorum ex amphora effusum, si commoveretur, turbidum fiebat. De amphora annosa vide epig. 106. lib. 1.

Facta minor.] quia subinde longo senio aliquid deperit.

Continget.] hoc est, quando erit caussa tam justa laute cœnandi ?

Cythereia.] Cyprus quippe insula Veneri sacra est.

XLVI.

In varie se tondentem. XLVII.

PARS maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est,
Pars vulsa est : unum quis putet esse caput.

INTERPRETATIO.

Pars genarum tonsa est tibi, pars rasa est tibi, pars vulsa est : quis credas esse unum caput ?

NOTÆ.

Pars maxillarum.] Forcipibus nimirum, quibus utebantur juvenes jam adulti : rasa novacula scilicet, quam adhibebant viri : vulsa, vossellis nempe, quibus scœminæ & juniores utebantur.

Cum ergo triplicem istam atatem capite suo referret hic quisquis fuerit, non unum imo triplex caput habere videbatur.

K K K.

De abolla Crispini
subducta ab aliquo fure. XLVIII.

NESCIT cui dederit Tyriam Crispinus abollam,
Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quisquis habes, humeris sua munera redde precamur,
Non hoc Crispinus te, sed abolla rogat:
Non quicumque capit saturatas murice vestes,
Nec nisi deliciis convenit iste color.
Si te præda juvat fœdique infania lucri,
Quo possis melius fallere, fume togam.

INTERPRETATIO.

Crispinus ignorat, cui dederit purpuream abollam custodiendam, dum mutat suos ornatus, atque induit togam. Quisquis habes, oramus, restitue humeris sua ornamenta: Crispinus non petit hoc a te, sed abolla ipsa: vestes imbuta murice non conveniunt cuicumque, nec iste color aptus est nisi lautioribus. Si præda placet tibi, & furor turpis lucri, furata togam, ut possis melius latere.

NOTÆ.

Crispinus.] De quo egimus epig. 98. lib. 7. cui ut ablatam abollam restituat, furem hortatur poëta, & Crispinum ipsum deridet, qui nesciret cui dedisset servandam abollam, de qua epig. 53. lib. 4.

Non quicumque.] hoc est, non cujusvis est gestare purpuram.
Fœdi lucri.] furti.
Sume togam.] magno enim in togatorum numero tu togatus delitesces.

De Aspro
amatore puellæ nunquam visæ. XLIX.

FORMOSAM plane, sed cæcus diligit Asper.
Plus ergo, ut res est, quam videt Asper, amat.

INTERPRETATIO.

Asper, sed cæcus amat pulchram sane puellam. Igitur, ut res est, Asper amat plus quam videt.

NOTÆ.

Formosam.] Poëta deridet istum cæcum, qui puellæ nunquam visæ amore flagraret. Juvénalis sat. 4. v. 119.

Qui nunquam visa flagrabat amore puella.

Ad Cæsarem Domitianum,
de ejus convivio. L.

QUANTA gigantei memoratur mensa triumphii,
Quantaque nox superis omnibus illa fuit,
Qua bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis poscere vina Jovem,
Tanta tuas celebrant, Cæsar, convivia laurus,
Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.
Vescitur omnis eques tecum, populusque patresque,
Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus quanto majora dedisti!
Promissa est nobis sportula, recta data est.

INTERPRETATIO.

Quantum convivium celebratur post victoriam de gigantibus relatam, & quanta illa nox fuit omnibus diis, qua bonus pater accubuit cum plebe deorum, & fas fuit Faunis petere merum a Jove: tanto epulo, o Cæsar, celebratur tua victoria: dii ipsi afficiuntur nostra lætitia. Omnes equites, populus, & patres epulantur tecum, & Roma accipit ambrosias epulas cum Imperatore. Pollicitus grandia, quanto majora præstitisti! Sportula nobis promissa est, recta data est.

NOTÆ.

Accubuit genitor.] Jupiter nempe cum diis minoribus.
Plebe.] vetus codex habet *Phæbe*.
Exhilarant ipsos.] Tanta est nostra lætitia, ut deos ipsos afficiat, qui nobiscum accumbere vellent.
Ambrosias.] hoc est divinas. Deus enim haberi volebat Domitianus.
Grandia pollicitus.] Epiphonema est, quo Domitiani liberalitatem extollit poëta. Alii *pollicitis*.
Sportula.] quam sustulit Domitianus, revocata cœna recta. Suetonius in Domitiano cap. 7. Vide etiam epig. 7. lib. 3.

De phiala Rufi,
qua miro artificio elaborata donatus fuerat. LI.

QUIS labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus est, an Polyclete tua?
Livescit nulla caligine fusca, nec odit,
Exploratores nubila massa focos.
Vera minus flavo radiant electra metallo,
Et niveum felix pustula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: sic alligat orbem,
Plurima cum tota lampade Luna nitet.
Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
Cultus, ab hoc mallet vecta fuisse soror.
Hunc nec Cinyphius tonsor violaverit, & tu
Ipse tua pasci vite Lyæ velis.
Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis,
Palladius tenero lotos ab ore sonat.
Sic Methymnæo gavisus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Imbuat egregium digno mihi nectare munus,
Non grege de domini, sed tua, Ceste, manus.
Ceste decus mensæ, misce Setina: videtur
Ipse puer nobis, ipse sitire caper.
Det numerum cyathis Instantis litera Rufi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.
Si Telethusa venit, promissaque gaudia portat:
Servabor dominæ, Rufe, triente tuo.
Si dubia est, septunce trahar: si fallit amantem,
Ut jugulem curas, nomen utrumque bibam.

INTERPRETATIO.

QUIS labor in phiala? An periti Myos, an vero Myronis? An hac manus est Mentoris, an tua, o Polyclete? Nulla caligine fusca massa livescit, nec obscura odit ignem exploratorem: vera electra splendent metallo minus flavo, atque elaborata pustula superat candidum ebur. Opus non superatur a materia: sic Luna claudit orbem, cum plena splendet tota lampade. Caper prominet ornatus Æolio vellere Phryxi Thebani, cujus soror mallet vecta fuisse ab hoc. Nec tonsor Cinyphius violaverit hunc, & tu, o Bacche, ipse sinas illum vesci tua vite. Amor aureus geminis alis urget dorsum pecoris, lotos Palladius sonat ab ore delicato. Sic delphin latatus Arione Methymnæo portavit onus sonorum per placida maria. Non servus ex grege domini, sed tua manus, o Ceste, tingat mihi præstans donum pretioso nectare. O Ceste, ornamentum mensæ, ministra Setina: ipse puer videtur nobis sitire, & ipse caper. Litera Instantis Rufi assignet numerum cyathis; nam ille me affecit tanto dono. Si Telethusa accedit, atque affert promissam lætitiâ: servabor dominæ, hausto tuo triente, o Rufe. Si incerta est, hauriam septuncem: si decipit amantem, potabo utrumque nomen, ut consciam sollicitudines.

NOTÆ.

Docti Myos.] An opus est Myos cœlatoris egregii, epig. 24. supra. Myronis, Mentoris, & Polycleti mentionem facit Plinius lib. 33. cap. 12.

Livescit nulla caligine.] hoc est, phiala sincera est, & pura ab omni macula.

Nec odit.] Sicut aurum adulterinum quod igne exploratum evanescit.

Vera minus.] Sensus est, inquit Raderus: Vera electra, seu succinum, minus radiant quam hujus phialæ flavum metallum, id est aurum. *Vera electra* dixit ad differentiam electri factitii, quod fiebat ex quinta argenti portione auro admixta. Vel sic intellige hunc versum: Hæc phiala ex electro factitio composita magis fulget quam verum electrum. Eligat lector.

Et niveum.] Alii & nimium: minus bene. De argento pustulato diximus epig. 85. lib. 7. *Felix pustula* dicitur, vel quod feliciter & ingeniose esset elaborata, vel quod nostrum poetam bearet.

Sic alligat orbem.] hoc est phiala splendore & figura similis est Lunæ plenæ.

Stat caper.] Sic Juvenalis sat. 1. v. 76. *Argentum vetus, & stantem extra pocula caprum.*

Æolio.] Nempe iste caper ornatus erat aureo vellere, quale habebat aries, quo vectus cum sorore Helle trajecit mare Phryxus filius Athamantis regis Thebanorum, cujus Æolus pater fuit, epig. 28. supra.

Nec Cinyphius.] Epig. 94. lib. 7.

Ipse tua.] Grata est Baccho victima hircus, epig. 24. lib. 3. Attamen iste tam affabre erat formatus, ut sua vite libens illum pasceret Bacchus.

Terga premit.] Capro insidebat Cupido.

Palladius lotos.] hoc est tibia. *Lotos ad tiliarum cantus expetitur*, inquit Plinius lib. 13. cap. 17. *Palladius* dici videtur, quod frequens in Africa nascatur non procul a Tritone lacu sacro Minervæ.

Sic Methymnæo.] Methymna Lesbii insulæ urbs fuit patria nempe Arionis, cujus historiam lege apud Herodotum lib. 1.

Non tacitum onus.] hoc est, ipsum Ariona lyra canentem.

Imbuat egregium.] In phialam vinum primo infundat non quivis ex servis, sed Cestus puer formosissimus.

Misce Setina.] Vina nata Setiæ in urbe Campania.

Ipse puer.] Cupido cœlatus in phiala.

Det numerum.] De more bibendi pro numero literarum nominis vide epig. 72. lib. 1.

Instantis litera Rufi.] Legunt alii *Instanti* pro *Instantii*, de quo epig. 67. lib. 7. & 97. lib. 12. Attamen prior lectio placet Radero propter sequentem versum:

Si dubia est, septunce trahar.

Cum enim dominæ essent venturæ parcius bibebant antiqui, epig. 107. lib. 1.

Idcirco dicit poeta: Si venit Telethusa, trientem tantum hauriam pro numero quatuor literarum, quas habet *Rufi* nomen in vocativo; at vero si incertum sit, num ad me ventura sit, hauriam septuncem pro numero septem literarum quas habet nomen *Instantis* in recto. Si legeretur *Instanti*, in recto esset *Instantius*: dextantem ergo haurire deberet. Videat lector. Difficilis mihi videtur iste locus.

Forte Instans, aut Instantius Rufus promiscue dicebatur: vel alter erat.

Nomen utrumque.] hoc est undecim cyathos, seu deuncem.

Nomen utrumque.] hoc est undecim cyathos, seu deuncem.

Nomen utrumque.] hoc est undecim cyathos, seu deuncem.

Nomen utrumque.] hoc est undecim cyathos, seu deuncem.

Nomen utrumque.] hoc est undecim cyathos, seu deuncem.

Ad Ceditianum
de puero tonsore. LII.

TONSOREM puerum, sed arte talem,
Qualis nec Thalamus fuit Neronis,
Druforum cui contigere barbæ,
Æquandas semel in genas rogatus.
Ruso, Ceditiane, commodavi.
Dum iustus repetit pilos eosdem,
Censura speculi manum regente,
Expingitque cutem, facitque longam
Detonsis epaphæresim capillis:
Barbatus mihi tonsor est reversus.

I N T E R P R E T A T I O.

O Ceditiane, ego rogatus commodavi
Ruso ad radendas semel genas puerum
tonsorem, sed talem arte, qualis nec fuit
Thalamus tonsor Neronis, cui contigere
barba Druforum radendæ. Dum impera-
tus repetit pilos eosdem Rufi censura spe-
culi regente manum, atque expingit cu-
tem, & facit diurnam detractionem
detonsis capillis: tonsor barbatus rediit ad
me.

N O T Æ.

Nec Thalamus.] nomen tonsoris Ne-
ronis. Lipsius lib. 1. epist. quæst. 5.
Druforum.] hoc est Neronum.
Pilos eosdem.] hoc est, dum iterum
atque iterum radit barbam Rufi. Legit
Farnabius, *Dum iustus repetit*: hoc est,
dum nimio studio ad speculi censuram
pilos iterum atque iterum castigat.
Expingit.] Alii *expungit*: epig. 82.
lib. 7.
Barbatus.] hoc verbo diutius a Ruso
detentum fuisse Rufum significat poeta.

In Catullam,
raram esse concordiam formæ atque pudicitia. LIII.

FORMOSISSIMA quæ fuere, vel sunt,
Sed vilissima quæ fuere, vel sunt.
O quam te fieri, Catulla, vellem,
Formosam minus, aut magis pudicam!

I N T E R P R E T A T I O.

Qua pulcherrima fuere vel sunt, sed
vilissima quæ fuere vel sunt: o Catul-
la, quam optarem te fieri minus pulchram,
aut magis castam.

N O T Æ.

Formosissima.] hoc est, Fœminæ quæ fuerunt formosissimæ, fuerunt quoque
vilissimæ, quia omnibus prostituta.

Ad Casarem Domitianum:
non illum propter munera, sed munera propter ipsum
amari. LIV.

MAGNA licet toties tribuas, majora daturus
Dona, ducum victor, victor & ipse tui:
Diligeris populo non propter præmia, Cæsar;
Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

I N T E R P R E T A T I O.

O Ducum victor, atque ipse victor tui,
quamvis toties largiaris magna mu-
nera, largiturus adhuc majora; o Cæsar,
amaris a populo non propter munera; o
Cæsar, populus diligit munera propter te.

N O T Æ.

Magna licet.] Congiarium enim po-
pulo ter dederat Domitianus. Suetonius
in Domitiano.
Victor &.] hoc est, qui nihil agis præ-
ter rationem, quæ victoria omnium dif-
ficillima videtur.
Propter te.] Domitiano blanditur poë-
ta, quem populo esse cariorem, quam
munera, affirmat.

Ad eundem de leone
exhibito in arena. LV.

AUDITUR quantum Massyla per avia murmur,
Innumero quoties sylva leone furit,
Pallidus attonitos ad plena mapalia pastor
Cum revocat tauros, & sine mente pecus:
Tantus in Ausonia fremuit modo terror arena.
Quis non esse gregem crederet? unus erat.
Sed cuius tremere ipsi quoque jura leones,
Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem spargit honorem,
Aurea lunata cum stetit unda jubæ!
Grandia quam decuit latum venabula pectus,
Quantaque de magna gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria sylvis?
A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipse feram?

I N T E R P R E T A T I O.

Quantum murmur auditur in solitu-
dinibus aviis Massylia, quoties sylva
fremit innumeris leonibus, cum pastor
pallidus reducit tauros stupefactos, atque
attonitum armentum ad casas plenas:
Romana. Quis non putaret adesse gregem?
Unus erat. At cuius leges reformidarent
ipsi etiam leones, quem regem constitueret
Numidia picta marmore. O quantum or-
namentum per colla, quod decus explicuit,
cum unda aurea juba lunata arrecta est!

quam par fuit amplum pectus magnis venabulis, & quantam lætitiā percepit leo ex præclara morte! O Africa, unde decus tam felix tuis sylvis? Nunquid ille ve-

N O T Æ.

Massyla.] Libyæ pars est Massylia, in qua sunt multi leones.

Pallidus.] Leonum rugitu exanimatus. *Ad plena mapalia.*] Alii ad *Pæna mapalia*, hoc est Punica.

Ipsi quoque.] hoc est, Tantus erat leo ille exhibitus in arena, ut inter alios leones rex videri posset.

Picta Nomas.] Variato enim matmore abundat Numidia.

O quantum.] hoc est, quam præstans erat juba arrecta instar mediæ Lunæ.

Gravidia quam decuit.] Ingenti Domitiani venabulo convenit tam amplum

nerat ex montibus Cybeles? An potius, Germanice, frater aut genitor misit tibi hanc feram ab astro-Herculis.

leonis pectus.

Gaudia morte tulit.] Quod nempe Domitiani manu ceciderit.

A Cybeles.] hoc est ab Idæ monte Phrygiæ, cui præest Cybelè, quam a quatuor leonibus vehi fabulantur poëta.

An magis Herculeo.] Astrum Herculeum intellige leonem ab Hercule interceptum, atque inter Zodiaci signa relatum: epig. 57. lib. 4. Germanicum vocat Domitianum a devictis Germanis.

Hanc tibi.] Vespasianus pater, vel Titus frater inter deos relati.

Ad Flaccum,

nullos esse suis temporibus egregios poëtas, quod a nemine vigiliarum suarum mercedem accipiant. LVI.

TEMPORIBUS nostris ætas cum cedat avorum,

Creverit & major cum duce Roma suo;

Ingenium sacri miraris abesse Maronis,

Nec quemquam tanta bella sonare tuba.

Sint Mæcenates, non decunt, Flacce, Marones,

Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.

Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,

Flebat & abductas Tityrus æger oves.

Risit Tuscus eques, paupertatemque malignam.

Reppulit, & celeri jussit abire fuga.

Accipe divitias, & vatum maximus esto:

Tu licet & nostrum, dixit, Alexin ames.

Adstabat domini mensis pulcherrimus ille,

Marmorea fundens nigra Falerina manu,

Et libata dabat roseis carchesia labris,

Quæ poterant ipsum sollicitare Jovem.

Excidit attonito pinguis Galatea poëta,

Thestylis, & rubras messibus ulla genas.

Protinus Italiam concepit, & arma, virumque,

Qui modo vix culicem fleverat ore rudi.

Quid Varos, Marsosque loquar, ditataque vatum

Nomina, magnus erit quos numerare labor?

Ergo ero Virgilius, si munera Mæcenatis

Des mihi? Virgilius non ero, Marsus ero.

INTERPRETATIO.

Cum ætas avorum det primas nostro sculo, & Roma magis aucta fuerit cum suo Imperatore; tibi mirum videtur desiderari ingenium sacri Maronis, nec quenquam canere bella tam magna bucina. O Flacce, adsint Mæcenates, non desiderabuntur Marones, & vel tua villa suppeditabit tibi Virgilium. Tityrus amiserat jugera finitima infelici Cremonæ, atque ægotus lamentabatur oves abductas. Tuscus eques risit, & propulsavit malignam inopiam, & coëgit discedere celeri fuga. Accipe divitias, inquit, atque esto maximus poëtarum: & licet, tu ardeas nostrum Alexin. Ille formosissimus

astabat mensis heri fundens fusca Falerina manu marmorea, & porrigebat carchesia degustata labris roseis, quæ poterant commovere ipsum Jovem. Poëta attonitus oblitus est rudem Galatæam, & Thestylen istam rubras genas messibus. Repente concepit Italiam, & arma virumque, qui paulo ante ore rudi vix fleverat culicem. Quid commemorabo Varos, & Marsos, & locupletata nomina poëtarum, quos enumerare magnus erit labor? An ergo siam Virgilius, si largiaris mihi dona Mæcenatis? Non siam Virgilius, Marsus siam.

N O T Æ.

Cum duce.] Domitiano scilicet, epig. 19. lib. 5.

Pulchrior & major quo sub duce Martia Roma.

Tanta tuba.] stylo tam heroico & sublimi.

Sint Mæcenates.] qui muneribus poëtas afficiant.

Jugera.] Vide Virgilii eclogam 1. & 9. Cremona Bruti & Cassii partes secuta veteranis Augusti militibus præmii loco attributa fuerat, quibus cum non sufficeret, vicinum agrum Mantuanum Virgilii patriam assignari jussit Augustus. Itaque suo fundo spoliatus Virgilius Romam petiit, ubi propter ingenium carus Mæcenati, non tantum possessionem suam impetravit, sed & munera amplissima consecutus est.

Tuscus eques.] Mæcenat nempe ordinis equestris a regibus Etruscis ortus, Horatius lib. 1. od. 1. & epig. 4. lib. 12.

Et nostrum Alexin.] Quem tamen non Mæcenatis, sed Pollionis puerum fuisse affirmant quidam. Vide Turnebum lib.

29. cap. 14.

Domini mensis.] Mæcenatis.

Marmorea.] hoc est candidissima & politissima.

Carchesia.] pocula certi generis, de quibus Athenæus lib. 11. cap. 13.

Pinguis Galatea.] Sensus est: Non amplius humilia scripsit carmina de agresti Calatæa, & Thestyli, cujus genæ æstivo calore adultæ erant.

Vsta genas.] hoc est secundum genas: hellenismus est: sed Æneidem aggressus est cujus initium, *Arma virumque cano*, &c.

Vix culicem.] breve poëma de culice.

Quid Varos.] Vari mentionem facit Virgilius ecloga 6.

Marsus ero.] Epicus quidem non ero poëta, sed scribam epigrammata, qualia Marsus de quo epig. 7. lib. 2. Heraldus scribit *Marcus ero*, hoc est, inquit, Marcus ero Martialis, & huic nomini non minus celebritatis conciliabo, quam Virgilius olim conciliavit suo.

De Picente

edentulo. LVII.

TRIS habuit dentes, pariter quos exspuit omnes,
Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum,
Collegitque sinu fragmenta novissima fracti
Oris, & aggesta contumulavit humo.
Ossa licet quondam defuncti non legat heres;
Hoc sibi jam Picens præstitit officium.

INTERPRETATIO.

Tres fuerunt dentes Picenti, quos omnes simul exspuit, dum ipse sedet ad suum sepulchrum, & sinu collegit ultima frustra oris rupti, & sepelivit terra aggesta. Quamvis heres aliquando non legat ossa mortui; Picens jam sibi præstitit hoc officium.

NOTÆ.

Collegitque.] Defunctorum ossa & cineres colligere atque inhumare solebant veteres: Picens vero iste, ut jocatur poetæ, non erit inhumatus; jam enim sui partem, dentes scilicet, terræ mandavit.

In Artemidorum

indutum crassis lacernis. LVIII.

CUM tibi tam crassæ sint, Artemidore, lacernæ,
Possim te Sagarum jure vocare meo.

INTERPRETATIO.

O Artemidore, cum habens lacernas tam crassas, liceat jure meo appellare te Sagarum.

NOTÆ.

Artemidore.] Artemidorus tam crassam gestabat lacernam, ut sagum videri posset. Vocat ergo illum Sagarum, quasi sagatum. Hæc Raderus, qui plura alia subjungit, ut explicet hoc epigramma Meo.] Alii meum. Porro Liphus lib. i. epist. 5. ait: Sagari dicti qui munus aliud quod theatrale fungerentur.

In luscum furem. LIX.

ADSPICIS hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa sub attrita fronte lacuna patet:
Ne contemne caput, nihil est furacius illo.
Non fuit Autolyçi tam piceata manus.
Hunc tu convivam cautus vitare memento:
Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.
Pocula solliciti perdunt, ligulasque ministri,
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec a cubito subducere pallia nescit,
Et tectus lænis sæpe duabus abit:
Nec dormitantem vernam fraudare lucernam
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosa
Circuit, & soleas surripit ipse suas.

INTERPRETATIO.

Vides hunc contentum uno oculo, sub cuius attrita fronte conspicitur scilicet lacuna: Ne spernas caput, nihil est furacius illo. Autolyçi manus non fuit tam piceata. Tu cautus recordare evitare hunc convivam: tunc insanit, & luscus aspicit utroque oculo. Famuli anxii amittunt pocula, & ligulas, & multa mappa delitescunt in tepido ejus sinu: & noviter subtrahere pallia lapsa a cubito, & crebro discedit coopertus duabus lænis: nec fraudulentum puduit eripere vernam dormitantem lucernam, quamvis illa ardeat. Si nihil occupavit, arte fallaci circuit servum suum, atque ipse furatur suas soleas.

NOTÆ.

Vno contentum.] quod unus illi oculus sufficiat ad furandum.

Lippa lacuna.] oculi scilicet amissi.

Ne contemne caput.] hoc est hominem, pars pro toto sumitur. Sensus est: Ne desinas observare hunc hominem, licet luscum.

Autolyçi.] Cujus meminit Homerus Iliad. 2. Fuit ille Mercurii filius, furtis simillimus patri. **Tam piceata manus.]** cui scilicet adhærent omnia quæ tangit. Legunt alii tam piperata manus, hoc est callida, quod piceare Latine non dicitur, sed picare.

Cautus vitare.] Alii servare.

Ligulasque.] epig. 33. supra. Ligula cochlear est, & spatula, &c.

Et latet.] & furatur mappas, quas in sinu condit. Læna vero, ut ait Baysius de re vestiaria, genus est vestis militaris, qua etiam in cœna urebantur antiqui, ut constat ex hoc loco.

Vernam.] est servus domi natus.

Et soleas.] Pueri ad pedes convivarum soleas custodiebant: convivæ enim sine calceis mensæ accumbebant: iste vero luscus suas ipse soleas surripiebat, ne furandi artem dediceret.

In Claudiam,

cujus proceram staturam rider. I.X.

SUMMA palatini poteras æquare Colossi,
Si freres brevior, Claudia, sesquipede.

INTERPRETATIO.

O Claudia, si fieres brevior uno pede & dimidio, poteras equare verticem colossi palatini.

NOTÆ.

Colossi.] De quo diximus epig. 2. lib. Spect.

In Carinum
invidum. LXI.

LIVET Carinus, rumpitur, furit, plorat,
Et quærit altos, unde pendeat, ramos:
Non jam quod orbe cantor, & legor toto:
Nec umbilicis quod decorus, & cedro
Spargor per omnes Roma quas tenet gentes:
Sed quod sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis non ut ante conductis.
Quid imprecabor, o Severe, liventi?
Hoc opto, mulas habeat, & suburbanum.

INTERPRETATIO.

Pallet Carinus, rumpitur, insanit, flet,
& quærit altos ramos ex quibus sus-
pendatur: Non jam quod totus orbis ce-
lebrat atque evoluit meos versus, nec
quod ornatus umbilicis, & cedro spargor
per omnes nationes quibus imperat Ro-
ma: at quod mihi est rus æstivum sub
urbe, & vehor mulis non conductis ut
antea. O Severe, quid imprecabor invidot
Hoc opto, ut habeat mulas, & rus subur-
banum.

NOTÆ.

Umbilicis decorus.] Epig. 67. lib. 1. &
epig. 2. lib. 3. librorum ornamenta ex-
plicuimus.
Rus æstivum.] hoc est rus ad æstivan-
dum.
Mulas habeat.] quas oleribus ex horro
suburbano decerptis onustas agat per
urbem, & vendat illa olera, unde victum
sibi quærirer. Domitius vero sic intelli-
git: Habeat mulas meis similes, & sub-
urbanum meo simile: hoc est, suas am-
plas divitias amittat, atque ad meam
conditionem redigatur, seu pauper fiat.

De Picente
inepto poëta. LXI.

SCRIBIT in averfa Picens epigrammata charta,
Et dolet averfo quod facit illa deo.

INTERPRETATIO.

Picens scribit epigrammata in tergo charta, & maeret quod componit illa in vitro
Apolline.

NOTÆ.

Scribit in averfa.] In una tantum par-
te chartæ solebant scribere veteres; qui
vero ad naufeam usque, in tergo etiam
scribebant. Juvenalis sat. 1.
Scriptus & in tergo necdum finitus
Orestes.
Et dolet averfo.] Epig. 89. lib. 2.
Carmina quod scribis Musis, & Apol-
line nullo, &c.
Horatius:
Tu nihil invita facies, dicesque, Mi-
nerva.

LXIII.

In Clytum,
qui sæpius in anno natalicium diem celebrabat, ut ab amicis
acciperet munera. LXIV.

UT possas, Clyte, munus, exigasque,
Uno nasceris octies in anno,
Et solas puto, tresve, quatuorve
Non natalicias habes Kalendas.
Sit vultus tibi levior, licebit
Tritis litoris aridi lapillis,
Sit moro coma nigrior caduco,
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut massam modo lactis alligati,
Et talis tumor exciret papillas,
Quales cruda viro puella servat:
Tu nobis, Clyte, jam senex videris.
Tam multos quis enim fuisse credat
Natales Priamive, Nestorisve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quod si ludis adhuc, semelque nasci,
Uno jam tibi non sat est in anno,
Natum te, Clyte, nec semel putabo.

INTERPRETATIO.

O Clyte, ut petas donum, atque extor-
queas, octies nasceris in uno anno, &
celebras omnes calendas natalicias, exce-
ptis, opinor, solis tribus aut quatuor.
Quamvis habeas vultum politioem tritis
lapillis litoris siccis, capilli nigredine su-
perent cadentia mora, mollitie tremente
superes plumas, vel metam lactis recens
coagulati, & tali tumore turgescant pa-
pilla tua, quales marito servat virgo in-
tacta. O Clyte, jam vetulus videris nobis.
Quis enim putet tam multos fuisse dies
natalicios Priami, aut Nestoris? Tandem,
sit verecundia, & finis rapinis. Quod si
ludificas iterum, & jam tibi non sufficit
semel nasci in uno anno, o Clyte, nec cre-
dam te semel natum.

NOTÆ.

Nasceris octies.] hoc est natalicium diem octies celebras, ut toties munera acci-
pias.

Nigrior caduco.] hoc est maturo, epig. 73. lib. 1.
Sit vultus.] Toties natalem diem celebrasti, ut licet juvenis, tamen senior Priamo & Nestore videaris, de quibus jam dictum.

Sit pudor.] Pudeat te, & finis imponatur tuis rapinis.
Nec semel putabo.] hoc est, te neglegam perinde ac si nunquam natus esses, nec unquam munera ad te mittam.

Ad Domitianum,
 de templo Fortunæ, atque arcu triumphali,
 quem sibi erigi jussit. LXV.

Hic ubi Fortunæ reducis fulgentia late
 Templâ nitent, felix area nuper erat:
 Hic stetit Arctoi formosus pulvere belli
 Purpureum fundens Cæsar ab ore jubar.
 Hic lauro redimita comas, & candida cultu
 Roma salutavit voce, manūque ducem.
 Grande loci meritum testantur & altera dona:
 Stat facer edomitis gentibus arcus ovans.
 Hic gemini currus numerant elephanta frequenter.
 Sufficit immensis aureus ipse jugis.
 Hæc est digna tuis, Germanice, porta triumphis:
 Hos aditus urbem Martis habere decet.

INTERPRETATIO.

*N*uper felix area erat hic, ubi splendida ades fortuna reducis late fulgent. Hoc loco Cæsar emittens ab ore purpureum splendorem stetit decorus pulvere belli Sarmatici. Hic Romani capillis ornatis lauro, atque albis vestibus induti salutaverunt Imperatorem voce & manu. Atque altera dona demonstrant ingens me-

ritum illius loci: arcus triumphalis creatus est de nationibus subactis. Hic duæ quadrigæ numerant multos elephantos. Aureus ipse par est ingentibus jugis. O Germanice, hæc porta convenit tuis triumphis: par est urbem Martis habere hos introitus.

NOTÆ.

Fortuna reducis.] cui propter Domitiani reditum adificatum est templum.

Felix area.] vel quod in ea templum fortunæ destinatum sit, vel potius quod illic reversum Imperatorem primo salutaverit populus.

Arctoi.] Sarmatici, epig. 5. lib. 7.

Purpureum jubar.] hoc est ruborem. Suetonius cap. 18. in Domitiano: *Statura fuit procera, vultu modesto, ruborisque pleno.*

Et candida cultu.] Albis vestibus induti triumphum comitabantur Romani. Juvénalis sat. 10.

Et niveos ad frana Quirites.

Antiquus codex habet candida vultu.

Manuque.] Refert ad plausum quo exceptus est Imperator.

Et altera dona.] Arcum triumphalem, & templum Fortunæ intellige, præterquam quod ibi populus benigne a Domitiano exceptus fuit.

Hic gemini currus.] Supra arcum collocatæ erant duæ quadrigæ, propter duplicem ex Dacis victoriam, quibus elephantanti juncti erant, quos aurea Domitiani statua regebat.

Elephanta frequenter.] Quid si legas frequentem?

De consulatu Sili. LXVI.

AUGUSTO pia thura, victimasque,
 Pro nostro date Silio Camenæ,
 Bis senos jubet en redire fasces
 Nato consule, nobilique virga,
 Vatis Castaliam domum sonare.
 Rerum prima salus, & una, Cæsar,
 Gaudenti superest adhuc quod optet
 Felix purpura, tertiusque consul,
 Pompeio dederit licet senatus,
 Et Cæsar genero sacros honores,
 Quorum pacificus ter ampliavit,
 Janus nomina, Silius frequentes
 Mavult sic numerare consulatus.

INTERPRETATIO.

O Musa, offerte Domitiano pia thura, & victimas pro nostro Silio: ecce imperat redire duodecim fasces filio facto consule, & nobili virga pulsari Castaliam domum porta. O Domitiane, primum & unicum presidium rerum, superest adhuc exultanti aliquid quod cupiat, nem-

pe felix purpura, & tertius Consulatus. Quamvis Senatus concesserit Pompeio sacros honores, atque Augustus genero Agrippæ, quorum nomina ter illustravit Janus pacificus, magis placet Silio sic numerare crebros Consulatus.

NOTÆ.

Date Silio.] cujus filius a Domitiano factus est Consul: Silius enim pater semel tantum Consul fuit eo anno quo perit Nero, ut constat ex epistola 7. Plinii junioris lib. 3. qui vitam simul & mortem Siliï Italici breviter narrat. Vide etiam epig. 62. lib. 7.

Redire.] nempe in familiam Siliï Italici, quam Castaliam dicit, hoc est Musis deditam: nam egregium poema de secundo bello Punico scripsit Silius.

Nato consule.] Filio Siliï consulatum adeptus.

Castaliam.] Alii Castalii.

Domum sonare.] quoties domum suam aut alienam adibat Consul, ad signifi-

candum ejus adventum licitor præcedens virga sua fores pulsabat.

Quod optet.] ut nempe minor ejus filius Consul quoque fiat, cujus mortem refert Plinius junior epistola 7. lib. 3.

Et Cæsar genero.] Agrippæ Juliam filiam in matrimonium collocavit Augustus, eumque ter Consulem evertit.

Quorum pacificus.] hoc est, quorum nomina relata sunt in fastos, qui erant in tutela Jani pacifici quidem sub Augusto, quo regnante clausum est templum Jani tertio.

Mavult sic.] duos filios gerere Consulatum, quam ipse ter esse Consul, ut Pompeius & Agrippa.

In Cæcilianum,
qui præmature ad cœnam venerat. LXVII.

HORAS quinque puer nondum tibi nunciat, & tu
Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.
Cum modo distulerint raucæ vadimonia chartæ,
Et Floralicias lassæt arena feras;
Curre, age, & illotos revoca, Calliste, ministros:
Sternantur lecti, Cæciliane, sede.
Caldam poscis aquam, sed nondum frigida venit:
Alget adhuc nudo clausa culina foco.
Mane veni potius. nam cur te quinta moretur?
Aut cur non sero, Cæciliane, venis?

INTERPRETATIO.

OCæciliane, nondum servus tibi nunciat horam quintam, & tu conviva jam venis ad me. Cum modo rauca charta prorogavit vadimonia, atque arena defatiget feras Floralicias; o Calliste, propera, age, & revoca illotos servos: lecti

adornentur, Cæciliane, sede. Petis aquam calidam, at nondum frigida allata est: culina clausa friget adhuc nudo foco. Veni potius mane; cur enim quinta retardet te? aut cur non venis sero, o Cæciliane?

NOTÆ.

Horas quinque.] Cœnare vero hora tantum nona solebant Romani, epig. 8. lib. 4.

Imperat extructos frangere nona totos.

Cum modo.] Cum modo in alterum diem dimissa sint vadimonia, & causæ forenses quæ hora tertia agebantur, epig. 8. lib. 4.

Exercet raucos tertia caussidicos.
Vadimonium vero sponso est sistendi in iudicio. Legunt alii,

rauca vadimonia cera.
id est libelli forenses, inquit Domitius. Raucæ chartæ dicuntur, meo iudicio, pro ipsis raucis caussidicis. Alii legunt,
vadimonia quarta.

Hora enim quarta differebantur lites, ut aiunt.

Et Floralicias.] De ludis in honorem Floræ celebratis dictum epig. 3. lib. 1. In his lepores, caprea, atque alia animalia exhibebantur ab Ædilibus.

Illotos.] hora octava lavabant veteres. *Sternantur lecti.*] In triclinio nempe.

Caldam poscis.] qua vinum temperabatur, epig. 12. lib. 1.

Nudo clausa.] hoc est nondum adsunt ligna quibus excitetur ignis.

Aut cur non sero.] Post cœnam nimirum. Alii,

Vt jentes, sero, Cæciliane, venis.

Et sic explicat Salmastius: Hora jentaculi tertia aut quarta erat: unde Martialis eum, qui ad quintam venerat pransurus, sero venire dixit, ut jentaret: nimis tempori ut pranderet.

Ad Entellum,
sujus rus amœnissimis Alcinoi hortis præfert. LXVIII.

QUI Corcyræ vidit pomaria regis,
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
Invida purpureos urat ne bruma racemos,
Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
Condita perspicua vivit vindemia gemina,
Et tegitur felix, nec tamen uva later.
Femineum lucet sic per bombycina corpus:
Calculus in nitida sic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnnum sterilis ferre jubetur hyems.

INTERPRETATIO.

Qui spectavit pomaria regis Corcyræ, o Entelle, ille anteponat rus tuæ domus. Ne hyems invida urat purpureos racemos, & ne frigus gelidum noceat muneribus Bacchi, racemi conditi gemma pellucida auferunt, atque uva felix te-

gitur, nec tamen delitescit. Sic muliebre corpus splendet per bombycina: sic calculus numeratur in pura unda. Quid non voluit natura licere ingenio? Hyems sterilis cogitur producere fructus autumnales.

NOTÆ.

Qui Corcyræ.] Alcinoi, de cujus hortis in insula Corcyra, hodie *Corfue*, epig. 64. lib. 4. & epig. 41. lib. 7.

Urat ne bruma.] Inter alias arbores vitis præsertim uritur frigore, cum ab eo circumobessus calor naturalis interius contrahitur.

Bacchi munera.] Vites quibus valde

inimicum est frigus.

Perspicua gemma.] Lapidibus specularibus epig. 14. supra.

Per bombycina.] hoc est per vestes fericas, quas recte vitreas dixeris, & juvenalis sat. 2. vocat multitia.

Quid non.] Sensus est: Quid non efficere potest solertia ingenii?

In Vacerram,
qui solos poëtas mortuos laudabat. LXIX.

MIRARIS veteres Vacerra solos,
Nec laudas nisi mortuos poëtas.
Ignoscas petimus, Vacerra; tanti
Non est ut placeam tibi, perire.

INTERPRETATIO.

OVacerra, soli antiqui movent tibi admirationem, nec commendas nisi defunctos poëtas. O Vacerra, rogamus,

parcas: non tanti facio mortem, ut tibi gratus sim.

M m m

NOTÆ.

Nec laudas.] Lib. 5. epig. 10.

Hi sunt invidia nimirum, Regule, mores

Praferat antiquos semper ut illa novis.

Tanti non est.] Sensus est: Non tanti facio tuas laudes, ut mori velim, quo a te laudari possim. Forte non male legeris,

Non est, ut peream, tibi placere.

De Nerva,

poëta quidem nobili, sed qui talem profiteri se præ pudore nollit. LXX.

QUANTA quies placidi, tanta est facundia Nervæ:
Sed cohibet vires, ingeniumque pudor.
Cum fizzare sacrum largo Parmessida posset
Ore, verecundam maluit esse sitim:
Pieriam tenui frontem redimire corona
Contentus, famæ nec dare vela suæ.
Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullum;
Carmina qui docti nota Neronis habet.

INTERPRETATIO.

Quanta quies, tanta est eloquentia mitis Nerva: at vires & ingenium coërcentur modestia. Cum largo ore posset exhibere sacrum Parmessida, maluit sitire modeste: contentus adornare frontem poë-

ticam exigua corona, nec obsecundare sua gloria. At nihilominus qui novit versus periti Neronis, novit hunc esse Tibullum nostri avi.

NOTÆ.

Quanta quies.] Nervam Imperatorem fuisse poëtam testatur Plinius junior epist. 3. Vide epig. 27. lib. 9. Animo præcerea placidissimo fuit Nerva.

Cum fizzare sacrum.] Parmessis fons labitur ex Parnasso: hoc est, modice bibit ex fonte Musarum, seu pauca scribit carmina, cum alioqui plura, & quidem egregia scribere posset. Scribunt alii, *sacram Parmessida.*

Tenui corona.] Ex hedera nempe qua

leviores poëta, epici vero querna corona cingebantur, epig. 54. lib. 4. Juvenalis sat. 6. vers. 386. De corona querna fufe Scaliger Aufonian. lect. lib. 1. cap. 10. Carminibus heroicis quernam coronam consequi poterat Nerva, sed elegiis & epigrammatibus hederaceam mererit contentus fuit.

Carmina qui docti.] A dulcedine carminis Nervam suum Tibullum dixerat Nero in suis versibus.

In Postumianum,

priora beneficia posterioribus esse cumulanda. LXXI.

QUATUOR argenti libras mihi tempore brumæ,
Misi ante annos, Postumiane, decem.
Speranti plures (nam stare, aut crescere debent:
Munera) venerunt plusve, minusve duæ.
Tertius, & quartus multo inferiora tulerunt.
Libra fuit quinto Septiciana quidem:
Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno,
Post hunc in cotula rasa selibra data est.
Octavus ligulam misit sextante minorem,
Nonus acu levius vix cochleare tulit.
Quod mittat nobis, decimus jam non habet annus:
Quatuor ad libras, Postumiane, redi.

INTERPRETATIO.

Postumiane, ante decem annos misisti ad me tempore brumæ quatuor libras argenti. Dua plusve minusve allata sunt expectanti plures: nam dona debent stare, vel auferre. Tertius & quartus tulerunt longe inferiora. Quinto libra quidem Septiciana missa est: sexto anno redacti sumus ad scutulam bessalem, post hunc rasa selibra donata est in cotula. Octavus misit ligulam minorem sextante: nonus vix tulit cochleare levius acu. Jam decimus annus non habet quod mittat nobis: Postumiane, revertere ad quatuor libras.

NOTÆ.

Tempore brumæ.] Mense Decembri, quo celebrabantur Saturnalia, & munera amicis mittere solebant Romani.

Nam stare aut.] Plinius junior epist. 3. lib. 4. Est enim ita natura comparatum, ut antiquiora beneficia subvertas, nisi illa posterioribus cumules, &c.

Septiciana quidem.] Duodecim uncias constabat libra Romana, quæ tamen secundo bello Punico urgente ad novem uncias cum semuncia redacta est, & libra Septiciana, ut existimat Raderus, a Septis ubi Romani negotiabantur atque ad pondus vendebant, sic dicta, ut conjicit Farnabius.

Bessalem ad scutulam.] Bes significat octo uncias; scutula vero vas capit octo uncias.

In cotula.] vel *cotyla*, mensuræ est genus, quod sex uncias capiebat. *Rasa selibra.*] Forte intelligit simul cum cotyla dari fuisse selibræ argenti. Alii *rasa* referunt ad cotylam, sed quantitas repugnat.

Octavus ligulam.] Genus mensuræ. Plures alias significationes habet ligula, epig. 33. supra. Sextans duæ sunt uncia.

Nonus acu levius.] Legunt alii, *Nonus aculeolos in cochleare tulit.* Sensus prioris lectiois patet: De cochleari dictum epig. 33. supra. Alii, *Nonus permodicum vix cochleare tulit.*

Quatuor ad.] Sic lepide mendicat poëta.

Ad librum suum,
quem dono dat Artano amico redeunti Narbonem
in Galliam. LXXII.

NONDUM murice cultus, asperoque,
Morsu pumicis aridi politus,
Artanum properas sequi, libelle:
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni
Ad leges juber annuosque fasces,
Votis quod paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, & hic amicus.
Quam vellem fieri meus libellus!

INTERPRETATIO.

OLiber, tu nondum ornatus purpura,
nec politus aspero morsu siccis pumi-
cis, festinas comitari Artanum; quem
amœnissima Narbo patria eruditi Votieni
cogit reverti ad leges, atque annuos fasces: quod tibi optandum est pari desiderio, fruere illo loco, & hoc amico. Quam cuperem fieri meus liber.

NOTÆ.

Murice cultus.] De ornamentis librorum vide epig. 67. lib. 1. & epig. 2. lib. 3.
Narbo.] Galliæ civitas, hodie Narbonne; quæ erat colonia Romana ad Reipublicæ Romanæ imaginem administrata. Romæ erat Senatus, sic in coloniis erant decuriones. Ex decurionibus juridicundo duumviri creabantur singulis annis, qui Romanos Consules repræsen-

tabant. Hinc poëta Artanum revocari dicit ad leges, hoc est ad jus dicendum, & ad fasces, id est ad Magistratum gerendum.

Votis quod.] Nempe frui illo loco, atque Artano amico.

Quam vellem.] hoc est, quam optarem ipse vice libelli comitari Artanum.

Ad Infantiam,
amore incitari ingenium. LXXIII.

INSTANTI, quo nec sincerior alter habetur
Pectore, nec nivea simplicitate prior:
Si dare vis nostræ vires, animosque Thaliæ,
Et victura petis carmina; da, quod amem.
Cynthia te vatem fecit, lascive Properti:
Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.
Fama est arguti Nemesis formosa Tibulli:
Lesbia dictavit, docte Catulle, tibi.
Non me Pelignus, nec spernet Mantua vatem,
Si qua Corinna mihi, si quis Alexis erit.

INTERPRETATIO.

O Instanti, quo nec alter estimatur sincerior corde, nec prior candida simplicitate; si cupis corroborare atque excitare nostram Thaliam, & potius versus non perituros; da, quod amem. O lascive Properti, Cynthia fecit te poëtam: formosa Lycoris erat ingenium Galli. Venusta Nemesis parit estimationem acuto Tibullo: O erudite Catulle, Lesbia dictavit tibi. Nec Pelignus, nec Mantua contemnet me poëtam, si quandam Corinnam, si quandam Alexim habuero.

NOTÆ.

Animosque Thalia.] Amor quippe felicem ingenio materiam suppeditat: noti sunt poëtae, atque eorum amicæ, quos recentet noster poëta.

Pelignus.] Alii Peligni populi Italiæ Maris finitimi, quorum caput Corsiciam: in Pelignis autem natus Ovidius

Corinnam amicam versibus celebravit: Mantua autem patria Virgilii, qui ardebat Alexim. Sensus est: Mea etiam carmina legentur a Pelignis & Mantuanis, licet Ovidio illi, hi Virgilio multum faveant.

In malum medicum. LXXIV.

HOPLOMACHUS nunc es, fueras ophthalmicus ante:
Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

INTERPRETATIO.

Nunc es hoplomachus, prius fueras ophthalmicus: medicus existi, quod agis hoplomachus.

NOTÆ.

Hoplomachus.] Is est qui armis pugnat, hoc est gladiator: ophthalmicus vero medicus est qui curat oculos, sic dictus ab ophthalmia, quæ mala est oculi affectio.

Fecisti medicus.] Imperitia homines necasti, cum esses medicus, quos & nunc occidis gladiator.

De Gallo Lingono,

qui percusso ad lapidem pede jacens in sandapila a
vespillonibus domum reportatus est. LXXV.

DUM repetit sera conductos nocte Penates
Lingonus a recta Flaminiaque recens:
Expulit offenso vitiatum pollice talum,
Et jacuit toto corpore fufus humi.
Quid faceret Gallus, qua se ratione moveret?
Ingenti domino servulus unus erat,
Tam macer, ut minimam posset vix ferre lacernam:
Succurrit misero casus, opemque tulit.
Quatuor inscripti portabant vile cadaver,
Accipit infelix qualia mille rogos.
Hos comes invalidus submissa voce precatur;
Ut quocumque velint, corpus inane ferant.
Permutatur onus, stipataque tollitur arte
Grandis in angusta sarcina sandapila.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur;
Cui merito dici, mortue Galle, potest.

INTERPRETATIO.

Dum Lingonus a recta via & Flaminia novus redit domum conductam nocte sera, elisit corruptum talum pollice lafo, & stratus humi procubuit toto corpore. Quid agevet Gallus, quomodo moveret se? Ingens dominus habebat unum servulum tam tenuem, ut vix posset portare minimam lacernam: fortuna subvenit infelici, & fuit subsidia. Quatuor

stigmatici ferebant vile cadaver, qualia mille capit miser rogas. Infirmus comes rogat hos voce submissa, ut portent corpus inane, quocumque libeat. Onus permutatur, ingens sarcina alte tollitur intrusa in arctam sandapilam. O Lucane, ex pluribus hunc existimo unum, cui jure dici potest, O Galle mortue.

N O T Æ.

Lingonus.] sic dictus, ut aiunt interpretes, a civitate Lingonum in Gallia, hodie Langres.

A recta.] via recta Flaminie erat proxima, Marlianus lib. 6. cap. ult.

Ingenti Domino.] hoc est corpore valde obeso.

Quatuor inscripti.] sic dicti a notis & literis, quæ improborum frontibus inurebantur.

Infelix rogas.] hoc est pauperum rogas, in quem scilicet multi simul conjicerentur.

Precatur.] hos nempe vespillones.

Corpus inane.] hoc est mortuum deponant, quocumque in loco voluerint: ja-

centem vero suum dominum tollant. Alii putant poetam alludere ad Gallos Cybeles sacerdotes, qui castrati inanes seu impotentes erant ad generandum. Videat lect'or.

Stipata.] hoc est, Gallus obesus valde coarctatus ponitur in sandapila, quæ erat pauperum feretrum. Vel stipata dicitur a quatuor nempe inscriptis servis libitinaris, qui mortuos efferrent.

Mortue Galle.] Dicterium est in Gallos Cybeles sacerdotes, qui impetentes ad generandum, & effœminati, merito mortui nuncupabantur. Hic autem Lingonus a vespillonibus elatus poterat jure mortuus vocari.

In Gallicum,

quem male agere causas festive ostendit poeta. LXXVI.

Dic verum mihi, Marce: dic amabo:
Nil est, quod magis audiam libenter:
Sic & cum recitas tuos libellos,
Et causam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid sit audi.
Verum, Gallice, non libenter audis.

INTERPRETATIO.

O Marce, dic mihi veritatem, dic quæso: nihil est quod libentius audiam: sic, o Gallice, me oras semper & rogas, cum recitas tuos libros, & quoties dicis causam clientis. Difficile est me recusare tibi quod postulas. Igitur audi verius verosic, o Gallice, me oras semper & rogas, quid sit: O Gallice, non libenter audis veritatem.

N O T Æ.

Dic verum.] Idem est argumentum epig. 64. lib. 5. & epig. 27. lib. 7.

Non libenter.] Etenim si verum dixe-

ro, non te laudabo, imo dicam te male agere causas.

Ad Liberum amicum,
ut genio indulgeat. LXXVII.

LIBER amicorum dulcissima cura tuorum,
Liber in æterna vivere digne rosa:
Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea ferta caput.
Candida nigrescant vetulo crystallæ Falerno,
Et caleat blando mollis amore torus.
Qui sic vel medio finitus vixit in ævo,
Longior huic facta est, quam data vita fuit.

INTERPRETATIO.

O Liber suavissimum studium tuorum amicorum, Liber digne vivere in æterna rosa: si sapis, capilli semper tibi nitent Assyrio amomo, & corona florea circumdant caput. Crystallæ alba nigrescant vetulo Falerno, & blandus lectus caleat tenero amore. Qui sic vixit mortuus vel media ætate, hic habuit longiorrem vitam, quam concessa fuit.

N O T Æ.

In æterna rosa.] hoc est in perpetuis voluptatibus.

Assyrio.] hoc est unguento ex Assyrio amomo.

Candida nigrescant.] Poculum enim ex crystallæ vini infusi colorem trahit: Falernum vero nigrum est.

Vel medio.] Qui voluptatibus sic se immiscuit, etiam si vel media ætate occidat, diutius tamen vixit, quam dii concesserint: poeta enim non numero dierum, sed voluptatibus vitam longiorem æstimat. Epig. 16. lib. 1.

De ludis Stellæ,

quibus Domitiani triumphum celebravit. LXXVIII.

QUOS cuperet Phlegræa suos victoria ludos,
Indica quos cuperet pompa Lyæ tuos,
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi:
O pudor! o pietas! & putat esse parum.
Non illi satis est turbato sordidus auro
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
Cessat, & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt subitis lasciva numifera nimbis:
Nunc dat spectatas tessera larga feras.
Nunc implere sinus securos gaudet, & absens
Sortitur dominos, ne laceretur avis.
Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
Quæ dare non semper consul uterque solet?
Omnia sed Cæsar tanto superantur honore,
Quod spectatorem te tua laurus habet.

INTERPRETATIO.

Stella celebrator triumphi Hyperborei exhibuit ludos, quos suos optaret victoria Phlegraa, quos tuos optaret pompa Indica, o Bacche: O pudor! O pietas! & credit esse parum. Illi non sufficit Hermus turbidus auro mixto, nec Tagus qui strepit orbe Hesperio. Omnis dies habet sua munera, nec dives linea cessat, & multa diripienda mittuntur in populum. Nunc

lascivi nummi spargantur repentinis nimbis; nunc munifica tessera donat spectatas feras. Volucres non exhibita latantur tuto fovei sinu, & sortito capiunt heros, ne discerpantur. Quid numerem currus, & triginta pramia victoria, qua largiri non semper solent ambo Consules! At, o Cesar, omnia inferiora sunt tanto honore, quod tu spectas tuam lauream Sarmaticam.

NOTÆ.

Phlegraa suos.] Victoriam Phlegraam intellige, quam de gigantibus retulit Hercules in planitie Cumæa, quæ olim Phlegraa dicebatur propter flammam illic erumpentes. Natalis Comes lib. 7. cap. 2. Videndus & Strabo lib. 5.

Indica pompa.] Quos etiam ludos cuperet Bacchus editos in triumpho quem de India egit, hos Stella exhibuit, ut Domitiani victoriam de Sarmatis celebraret. Triumphum Bacchi cum illa Herculis victoria conjunxit etiam Silius lib. 1.

Qualis odoratis descendens Liber ab Indis

Egit pampineos frenata tigride currus; Aut cum Phlegraos confecta mole gigantes

Incessit campis tangens Tyrinthius astra.

Non illi.] Tagus fluvius Hispaniæ, Hermus vero Lydiæ arenas aureas vehunt, quæ Stellæ liberalitati non sufficerent.

Omnis habet.] Ludi celebrabantur per plures dies, quibus singulis in populum munera spargebantur. Suetonius cap. 11. in Nerone: *Sparsa & populo missilia omnium rerum per omnes dies singula quotidie millia avium cujusque generis multiplex genus: tessera frumentaria, vestis, aurum, argentum, gemma, margarita, tabula picta, mancipia, jumenta, atque etiam mansueta fera, novissime naves, insula, agri.* Hoc loco utitur Turnebus lib. 29. cap. 9. ut sequentes versus explicet, *Nec linea dives.* Ego, inquit, interpretor gemmas & margaritas, resque pretiosas in linea, quod ego gallice

explico *filet de perles.* Sic etiam explicat Salmasius. Alii lineam divitem sumunt pro ordine subfelliorum, & pro orchestra in qua spectabat Senatus. Lipsius in notis ad Raderum missis sic explicat, ut refert ipse Raderus: *Mihi, inquit, videbatur linea pro ordine subfelliorum capienda, & interpretabar non solum populum habere quod caperet in missilibus, sed & Senatum. Dives igitur linea orchestra.* Hæc sententia placet Radero; poeta enim, inquit, videtur consilio distinxisse popularia ab orchestra, cum subjicit:

— & in populum multa rapina cadit.

Sic Ovidius in Amoris lineam accipit pro ordine sedentium:

Quid frustra refugis? cogit nos linea jungi.

Lineam divitem libenter explicarem schedulam, in qua scriptum esset quid pretiosum, quod referenti schedulam donaretur: in tessera vero seu globulis ligneis scripta erant ferarum nomina, quæ distribuiebantur rapientibus tesseras. De linea margaritarum agitur lege 26. ff. *ad legem Falcidiam*, & lege ultima ff. *de auro, argento, mundo, &c.*

Nunc veniunt.] E loco nempe superiore sparguntur nummi festertii, quos lascivos vocat, quod forte populum ad se alliciant vel recreent.

Nunc dat.] Turnebus loco citato sic explicat hunc versum: tessera globuli erant certæ speciei notis inscripti, quæ ei qui jactam tesseram rapuerat, dabatur. Vide Xiphilinum in Nerone.

Nunc implere.] hoc est, ut mihi videatur: Aves absentes, seu in arena non exhibitæ

exhibita tessera inscripta dantur iis, quibus forte contigit tessera: at vero si aves emissæ fuissent, a diripientibus laterata fuissent.

Ne laceretur.] Alii nec laceratur.

Qua dare.] Sensus est: Plura victori-

bus pramia dedit Stella, quam ambo Consules, cum simul edunt ludos.

Tanto superantur.] Stellæ ludi per se quidem celebres, tua præsentia, o Domitiane, celeberrimi facti sunt.

In Fabullam,
affectantem pulchritudinem. LXXIX.

OMNES aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetulisque fœdiore:
Has ducis comites, trahisque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formosa, Fabulla, sic puella es.

INTERPRETATIO.

OMnes tua amica aut sunt vetula, aut turpes, & deformiores vetulis: tibi ad jungis has comites, & trahis tecum per convivia, porticus, theatra. **O Fabulla,** sic pulchra, sic puella es.

NOTÆ.

Sic formosa.] hoc est collata cum illis vetulis tibi videris formosa.

In Domitianum,
qui pugilatione revocatâ antiquorum simplicitatem
repræsentaverat. LXXX.

SANCTORUM nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæsar, secula cana mori:
Cum veteres Latæ ritus renoventur arenæ,
Et pugnet virtus simpliciore manu.
Sic prisca servatur honos te præside templis,
Et casa tam culto sub Jove numen habet.
Sic nova dum condis, revocas, Auguste, priora:
Debentur quæ sunt, quæque fuere tibi.

INTERPRETATIO.

O Domitiane, restituis nobis miracula sanctorum avorum, nec sinis prisca secula perire: Cum antiqua consuetudines Romana arena revocentur, & virtus certet manu simpliciore. Sic, te Imperatore, decus servatur antiquis templis, & casa est in veneratione sub Jove tam culto. Sic, Auguste, dum construis nova, renovas antiqua: quæ sunt & quæ fuerunt, debentur tibi.

NOTÆ.

Sanctorum nobis.] hoc est, pugiles in arenâ exhibuisti, quos mirabatur antiquitas.

Nec pateris.] prisca secula excidere ex nostra memoria.

Simpliciore manu.] pugnis tantum, & cæstibus, non ferro, tridente, &c. Raderus.

Sic prisca servatur.] Quemadmodum ludos veteres renovas, sic & templa antiqua veneraris.

Et casa.] hoc est, antiquum Jovis templum humile quidem & vile a te restauratum in veneratione est. *Sub Jove tam culto.*] quem nimirum tam assidue colis, & cui tot & tanta donaria offers.

Sic nova dum.] Domitianus plura templa condidit, atque antiqua plura restauravit. Suetonius in Domitiano. Atque ita, ait poëta, omnia Reipublicæ tempora sub illo recurrere.

In Gelliam,

cui gemmæ vita cariores erant. LXXXI.

NON per mystica sacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvencæ
Nullos denique per deos, deaque,
Jurat Gellia: sed per uniones.
Hos amplectitur, hos deosculatur:
Hos fratres vocat, & vocat sorores:
Hos natis amat acrius duobus.
His si quo careat misella casu,
Victuram negat esse se nec horam.
Eheu quam bene nunc, Papiriane,
Annæi faceret manus Sereni.

INTERPRETATIO.

Gellia non jurat per sacra mystica Dindymenes, nec per bovem juvencæ Niliacæ, tandem per nullos deos, nec deas: at per uniones. Fovet hos sinu, hos suaviatur. Hos appellat fratres, atque appellat

sorores; hos diligit vehementius duobus liberis. Si quo casu infortunata privetur his, affirmat se non esse victuram, nec horam. Eheu, o Papiriane, quam bene nunc faceret manus Annæi Sereni.

NOTÆ.

Sacra Dindymenes.] id est Cybeles sic dictæ a Dindymo Phrygiæ monte ubi colebatur. Dicitur etiam Berecynthia mater, per cujus sacra jurare solebant antiqui, epig. 43. lib. 4.

furo per Berecynthios furones.

Niliacæ bovem.] hoc est, nec per Apim bovem, sub cujus specie Ægyptii cole-

bant Osirim, cui nupsit Isis Ægyptiorum dea ex Io vacca. Sic Farnabius.

Annæi.] Annæum furem fuisse conjiciunt interpretes, qui utinam, inquit poëta, Gelliæ uniones subduxisset, illa præ dolore moreretur digna quidem morte, quippe quæ uniones vehementius liberis, imo & diis ipsis amet.

Ad Domitianum,
quem laudat, quod levioribus etiam poëtis favet.
LXXXII.

DANTE tibi turba querulos, Auguste, libellos,
Nos quoque qui domino carmina parva damus:
Possè deum rebus pariter, Musisque vacare,
Scimus, & hæc etiam ferta placere tibi.
Fer vates, Auguste, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæque sumus.
Non quereus te sola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex edera civica nostra tibi.

INTERPRETATIO.

O Auguste, turba tibi offerente supplices libellos, nos etiam qui porrigimus domino leves versus, novimus Deum posse simul dare operam negotiis & Musis, atque has quoque coronas tibi gratas esse. O Auguste, fave tuis poëtis: nos suave decus, nos tua prior cura, & deliciæ sumus. Non quereus sola tibi convenit, nec laurea Apollinis: & nostra civica corona fiat tibi ex edera.

NOTÆ.

Dante tibi.] Per libellos supplices principem adibat populus: queruli vero dicuntur libelli, per quos nempe conquerimur de infortunio vel injuria, atque auxilium petimus.

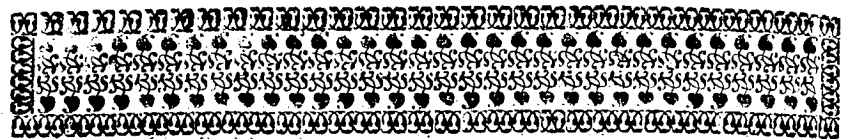
Possè deum.] Domitianum scilicet posse & Musis vacare, & terrarum orbem administrare.

Nos gloria dulcis.] hoc est, poësim amas.

Non quereus.] hoc est, non sola coronæ ex quercu vel ex lauro te decet, ob servatos cives, & devictos hostes, sed & coronæ ex edera quæ nobis poëtis & civibus tuis conveniunt. Virgilius Augustum alloquens eclog. 8. sic canit:

atque hanc sine tempora
circum
Inter victrices ederam tibi serperè
lauros.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER IX.

Martialis Torannio suo salutem.

AVE, mi Toranni, frater carissime. Epigramma quod extra ordinem paginarum est, ad Stertinium clarissimum virum scripsimus, qui imaginem meam ponere in bibliotheca sua voluit. De quo scribendum tibi putavi, ne ignores, Avitus iste quis vocaretur. Vale, & para hospitium.

INTERPRETATIO.

AVE, mi Toranni, frater dilectissime. Scripsimus ad Stertinium virum clarissimum epigramma quod est extra ordinem paginarum, qui voluit collocare imaginem meam in sua bibliotheca. De quo scribendum ad te existimavi: ne ignores, quis iste Avitus nominaretur. Vale, atque adorna hospitium.

NOTÆ.

<i>Epigramma.</i>] sequens nempe separatim a reliquis, ita ut primum hujus libri sit <i>de templo Flaviae gentis</i>: Stertinium vero Avitum etiam nominat. <i>Imaginem meam.</i>] Moris erat antiqui, doctorum virorum imagines in bibliothecis ponere. Cicero lib. 4. epist. ad Atticum epist. 9. Juvenalis sat. 7.	<i>Qui facis in parva sublimia carmina cella</i> <i>Vt dignus venias hederis, & imagine macra.</i> Alii hanc epistolam scribunt post sequens epigramma, quod in MS. exemplari abest, quo usus est Junius.

Ad Avitum

cujus ingenium laudat, suum vero deprimit. I.

NON te celabis sublimi pectore vates,
Cui referet serus præmia digna cinis.
Hoc tibi sub nostra breve carmen imagine vivat,
Quam non obscuris jungis, Avite, viris.
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus:
Quem non miraris, sed puto lector amas.
Majores majora sonent: mihi parva locuto
Sufficit in vestras sæpe redire manus.

INTERPRETATIO.

NON te occultabis poeta sublimi pectore, quem non miraris, at, opinor, diligis, o lector. Majores canant majora, satis est mihi canenti parva, atrectari manibus vestris.

NOTÆ.

<i>Non te celabis.</i>] Jam de Avito diximus lib. 1. epig. 17. Nescio an hic idem fuerit. Ut ut est, Martiali imaginem in sua bibliotheca collocaverat. Legunt alii, <i>Note, licet nolis sublimi pectore vates.</i> Alii late lucebis, &c. <i>Cui referet.</i>] Horatius lib. 2. epig. 1.	<i>Vrit enim fulgore suo qui pragravit artes</i> <i>Infra se positas: extinctus amabitur idem.</i> <i>Ille ego.</i>] Avitum rogat ut hæc quatuor carmina subscribat imagini ejus, quam inter viros præclaros posuerat in sua bibliotheca.

De templo Flaviae gentis. II.

DUM Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Augustus annis commodabit ætates:
Dum grande famuli nomen asseret Rheni,
Germanicarum magna lux Kalendarum:
Tarpeia summi saxa dum patris stabunt:
Dum voce supplex, dumque thure placabit
Matrona divæ dulce Juliae numen:
Manebit altum Flaviae decus gentis,
Cum Sole, & astris, cumque luce Romana.
Irvieta quidquid condidit manus, cælum est.

INTERPRETATIO.

DUM Janus commodabit hyemes, Domitianus autumnos, Augustus ætates; dum magnus dies Kalendarum Germanicarum sibi vendicabit ingens nomen Rheni subacti: dum saxa Tarpeia summi foris manebunt: dum matrona voce sup-

plex, & dum thure placabit suave Numen diva Julia: summus honos Flavia familia durabit cum sole & sideribus, &

NOTÆ.

Dum Janus hyemes.] Janus nomen imposuit mensi Januario, qui pro hyeme; Domitianus Octobri, qui pro autumno; Augustus Augusto, antea Sextili, qui pro æstate sumitur: hoc est, quandiu erunt illæ anni tempestates, tandiu gentis Flaviæ templum durabit. De quo Suetonius in Domitiano cap. 17.

Germanicarum.] hoc est primus dies Septembris, quem, & Octobrem ex appellationibus suis Germanicum, Domitianumque transnominavit Domitianus. Suetonius cap. 13. in Domitiano.

Tarpeia.] hoc est, dum durabit Capi-

tolium. *Matrona diva.*] Juliam Titi nempe filiam perditæ amavit Domitianus, teste Suetonio in Domitiano cap. 22. quam mortuam ut deam coli jussit. *Dulce numen.*] id est carum Domitiano, aut Romanis ipsis gratum atque optabile. Legunt alii,

Matrona dives dulce Julium Numen. Prior lectio anteposenda videtur.

Altum decus.] hoc est, superbum illud templum.

Cælum est.] hoc est immortale, atque æternum ut cælum.

Cælum est.] hoc est immortale, atque æternum ut cælum.

Cælum est.] hoc est immortale, atque æternum ut cælum.

III.

Ad Domitianum,

de ejus ædificiis in honorem deorum. IV.

QUANTUM jam superis, Cæsar, cæloque dedisti,

Si repetas, & si creditor esse velis;

Grandis in ætherio licet auctio fiat Olympo,

Coganturque dei vendere quidquid habent:

Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,

Decidat tecum qua pater ipse deum.

Pro Capitolinis quid enim tibi solvere templis,

Quid pro Tarpeïæ frondis honore potest?

Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?

Pallada prætereo: res agit illa tuas.

Quid loquar Alciden, Phœbumque, piosque Laconas:

Addita quid Latio Flavia templa polo?

Expectes, & sustineas, Auguste, necesse est:

Nam tibi quod solvat, non habet arca Jovis.

INTERPRETATIO.

O Cæsar, si reposcas quantum jam donasti diis & cælo, & velis esse creditor: quamvis magna auctio fiat in Olympo ætherio, & superi cogantur vendere omnia sua bona: qua genitor deorum nec integram unciam, qua genitor deorum transfigat tecum. Quid enim potest tibi sperare pro templis Capitolinis, quid pro

gloriæ Tarpeïæ frondis? Quid uxor Jovis pro geminis delictis? Quid Minervam: illa procurat tua negotia. Quid commorem Herculem atque Apollinem, & pios Laconas: quid templa Flavia addita Latio polo? O Auguste, oportet te expectare & sustinere: nam arca Jovis non habet unde solvat tibi.

NOTÆ.

Auctio.] Quæ publica est venditio, in qua pretium ab emptoribus certatim augetur: hoc est, licet hæcæ subjiciantur bona deorum & dearum, & sic publice vendantur, pecunia tamen inde collecta non sufficit ut te creditorem dimittant.

Conturbabit Atlas.] Atlas, qui cælum humeris gestat, proscribet cælum, nec unciam seu duodecimam debitorum partem colliget: uncia pars est duodecima assis, qui pro integro debito accipitur. Conturbare significat dissipare. Farnabius interpretatur conturbabit, cedit foro. Bud. cælum totum tibi decoquet.

Pro Capitolinis.] Capitolium incensum restituit Domitianus.

Quid pro Tarpeïa.] Vide epig. 54. lib. 4. in honorem Jovis Capitolini ludos instituit Domitianus, in quibus laurea & coronæ quæræ dabantur. Suetonius in Domitiano cap. 5.

Quid pro culminibus.] Ex his verbis colligere est Junoni duo templa coe-

crasse Domitianum.

Pallada prætereo.] quam superstitiose coluit, in cujus honorem quinquatria instituit. Suetonius in Domitiano.

Res agit.] hoc est, Numen est tibi familiare: cum tibi serviat Minerva, ab ea debitum exigere non oportet.

Quid loquar Alciden.] Herculi templum erexit: & Phœbi forte, sic Castoris & Pollucis templum incendio absumptum restituit. Suetonius in Domitiano cap. 5. *Plurima & amplissima incendio absumpta restituit,* templa nempe. Laconas pios dixit, quod Castor & Pollux Lacoenæ Ledæ filii alternatim vivant. De his supra.

Templa polo.] Quæ culmine cælum tangere viderentur, epig. 35. infra, & epig. 51. lib. 10. Alii legunt *Latio foro?* quod juxta forum, ut aiunt, extructum esset Flaviæ gentis templum, de quo epig. 2. supra.

V.

In Paullam

infamem. VI.

NUBERE vis Prisco, non miror, Paulla: sapisti.
Ducere te non vult Priscus, & ille sapit.

INTERPRETATIO.

O Paulla, cupis nubere Prisco; sapis. Priscus non vult ducere te: & ille sapit.

NOTÆ.

Paulla.] De qua epig. 75. lib. 1. nubere volebat Prisco nobili sane & diviti.

Ad Domitianum,

quod mares castrari edicto prohibuisset, atque adulteria sustulisset. VII.

TIBI summe Rheni domitor, & parens orbis,

Pudice princeps, gratias agunt urbes:

Populos habebunt: parere jam scelus non est.

Non puer avari sectus arte mangonis

Virilitatis damna mæret erepta:

Nec quam superbus computet stipem leno,

Dat prostituto misera mater infanti,

Qui nec cubili fuerat ante te quondam

Pudar, esse per te cœpit & lupanari.

INTERPRETATIO.

O Summe victor Rheni, & pater orbis, caste princeps, urbes tibi agunt gratias: frequentabuntur: jam non est crimen gignere. Puer castratus arte man-gonis avari non luget amplius jacturam

erepta virilitatis: nec infortunata genitrix dat infanti profuturo stipem, quam numeret leno arrogans. Tua opera cepit esse verecundia in lupanari, qua olim ante te nec fuerat in toro nuptiali.

NOTÆ.

Pudice.] Quod adulteria prohibuisset. *Populos habebunt.*] Infanda enim libido tuo edicto sublata est. *Parere jam.*] Quia non sunt amplius adulteria. Vide epig. 67. lib. 6. *Non puer.*] Vide epig. 2. & 4. lib. 6. *Dat profuturo.*] Prostitutos quippe

infantes a matribus conducebant lenones.

Qui nec cubili.] hoc est, sublatis adulteriis non solum pudica sunt matrimonia, sed & pudor est in lupanari, ubi jam non licet prostituere pueros.

In Afrum
superbum. VIII.

DICERE de Libycis reduci tibi gentibus Afer
Continuis volui quinque diebus ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis, terque reverso.
Jam satis est: non vis, Afer, avere, vale.

INTERPRETATIO.

O Afer, quinque diebus consecutis volui dicere salutem tibi reverso ex Africa. Responsum est mihi: reverso bis

& ter; non vacat, vel dormit. Jam sufficit: O Afer, non vis avere: vale.

NOTÆ.

Non vis avere.] hoc est, si non vis ut tibi salutem dicam, vale, hoc est, morere, epig. 67. lib. 5.

Ad Domitianum
quod infantes prostitui vetuerit. IX.

TANQUAM parva foret sexus injuria nostri,
Fœdandos populo prostituiffe mares:
Jam cunæ lenonis erant, ut ab ubere raptus,
Sordida vagitu posceret æra puer.
Immatura dabant infandas corpora pœnas.
Non tulit Aufonius talia monstra pater:
Idem qui teneris nuper succurrit ephebis,
Ne faceret steriles sæva libido viros.
Diluxere prius pueri, juvenesque senesque:
At nunc infantes te quoque, Cæsar, amant.

INTER-

INTERPRETATIO.

Quasi esset parva injuria sexus nostri, prostituere populo mares contaminandos: jam cunabula pertinebant ad lenonem, ut puer ereptus ab ubere peteret turpem pecuniam suo vagitu. Corpora immatura luebant pœnas infandas. Pa-

ter Italia non passus est talia portenta: idem qui nuper subvenit delisatis pueris, ne crudelis libido faceret steriles viros. Pueri, juvenes amaverunt te antea; sed nunc, o Cæsar, infantes etiam diligunt te.

NOTÆ.

Tanquam parva.] hujus epigrammatis idem est argumentum ac epig. 6. supra.

Jam cuna.] Alii cura.

Aufonius pater.] Domitianus. *Succurrit ephebis.*] Ne castrarentur: supra epig. 6. & epig. 2. lib. 6.

Ad Bithynicum
captatorem. X.

NIL tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
Annua, si memini, millia sæna dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli:
Annua legavit millia sæna tibi.

INTERPRETATIO.

O Bithynice, Fabius nihil tibi legavit, cui tu donabas sex millia annua, si memini. Ille nulli donavit plus: O Bi-

thynice, noli conqueri: tibi legavit sex millia annua.

NOTÆ.

Annua legavit.] Quæ tu quotannis solebas illi donare, ut tibi cum conciliaries: nam deinceps nihil donabis.

In Cantharum
parasitum. XI.

COENES, Canthare, cum foris libenter;
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & gulosus esse.

INTERPRETATIO.

O Canthare, cum libenter cœnes foris: vociferaris, & obtrectas, & minaris.

Suademus exuas mentem ferocem: nequis esse liber, atque helluo.

NOTÆ.

Liber non potes.] Etenim parasitus debet iis, a quibus invitatur, blandiri. Lib. 2. epig. 53.

Liber eris, cœnare foris, s. Maxima, nolis.

De Earino Domitiani

puero, cujus nomen delicatum molliori versu celebraret, nisi contumaces syllabæ repugnarent. XII.

NOMEN cum violis, rosisque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni,
Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
Quod nidos olet alitis superbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Quo mallet Cybeles puer vocari,
Et qui pocula temperat tonanti:
Quod si Parrhasia fones in aula,
Respondent Veneres, Cupidinesque.
Nomen nobile, molle, delicatum
Versu dicere non rudi volebam:
Sed tu syllaba contumax repugnans.
Dicunt Earinon tamen poetæ,
Sed Græci, quibus est nihil negatum,
Et quos *ἄπες ἄπες* decet sonare:
Nobis non licet esse tam disertis,
Qui Musas colimus severiores.

INTERPRETATIO.

O Nomen natum cum violis & rosis, quod denominatur optima pars anni, quod redolet Hyblam & flores Atticos, quod olet nidos avis superba: O nomen suavius felici nectare, quo appellatur imallet puer Cybeles, & qui miscet pocula fori: quod si loquaris in aula Palatina, Gratia, & Cupidines respondent: volebam celebrare tenero carmine nomen clarum, tenerum, delicatum: at tu, o syllaba contumax, adversaris. Nihilominus poeta dicunt Earinon, at Græci, quibus concessum est quidlibet: & quibus convenit dicere *ἄπες ἄπες*: non est concessum nobis esse tam eloquentibus, qui veneramur Musas severiores.

NOTÆ.

De Earino.] *ἄπες* Latine ver; Earinus ergo vernus est, cujus tres primæ syllabæ breves non possunt ingredi tenerum versum.

Pars optima.] Ver enim pulcherrima est anni tempestas, qua nempe violæ & rosæ, atque omne florum genus nascitur.

Hyblam.] Montem Siciliae, ubi multi flores, unde melle abundat.

Atticosque flores.] Quos delibant apes in Hymeto Atticæ monte.

Alitis superba.] hoc est, phœnicis. Vide epig. 55. lib. 6. & epig. 86.

Cybeles puer.] Atys nempe, de quo lib. 2. epig. 86.

Et qui pocula.] Ganymedes scilicet.

Respondent.] hoc est, cum tu loqueris, omnis suavitas atque elegantia fluit ab ore tuo.

Earinon tamen.] Cujus primam brevem producunt Græci poetæ.

ἄπες ἄπες.] hoc est, o Mars, o Mars, Homer. Iliad. 6 in primo pede producit primam, in secundo corripit.

Nobis non licet.] Eadem licentia uti nobis poetis Latinis non licet.

De eodem. XIII.

SI daret autumnus mihi nomen, ὀπωμιεὸς essem:
Horrida si brumæ sidera, χειμῆειος.
Dictus ab æstivo θεειος tibi mense vocarer.
Tempora cui nomen verna dedere, quis est?

INTERPRETATIO.

SI ducere nomen ab autumno, autumnalis essem; si ab horridis astris hyemis, hybernus. Denominatus ab æstivo mense appellarer a te æstivus. Quis est, qui nomen duxit a verno tempore?

NOTÆ.

Tibi mense.] Alii legunt mihi, minus bene: idem est argumentum ac præcedentis epigrammatis. *Quis est.*] θεειος nimirum, hoc est, vernus.

De eodem. XIV.

NOMEN habes, teneri quod tempora nuncupat anni,
Cum breve Cecropiæ ver populantur apes.
Nomen, Acidalia meruit quod arundine pingi,
Quod Cytherea sua scribere gaudet acu.
Nomen, Erythræis quod litera facta lapillis,
Gemma quod Heliadum pollice trita notet.
Quod penna scribente grues ad sidera tollant,
Quod decet in sola Cæsaris esse domo.

INTERPRETATIO.

Tibi nomen est, quod denominat tempora anni teneri, cum apes Attica depascunt caducos flores veris. Nomen quod meruit pingi calamo Veneris, quod scribere sua acu latatur Venus. Nomen quod signet litera composita gemmis, & succinum attritatum manibus Heliadum. Quod penna scribente attollant grues ad astra, quod dignum est existere in solis adibus Cæsaris.

NOTÆ.

Nomen habes.] Vide duo præcedentia epigrammata: Earini nomen a vere deductum est.

Cum breve.] hoc est, flores veris, qui breviter marcescunt, epig. 46. lib. 2. idem dixit.

Acidalia meruit.] Venus Acidalia dicta est epig. 13. lib. 6. quæ cum veri præsideat flores variis coloribus pingere fertur.

Nomen Erythræis.] Uniones, & margaritas intellige, quæ in Erythraeo seu rubro mari reperiuntur, epig. 38. lib. 5.

Gemma quod Heliadum.] Succinum intellige, quod tritum manibus suaviter olet, epig. 59. lib. 4. egimus de fo-

roribus Phaëtonis, seu Heliadibus.

Flentibus Heliadum ramis dum vipera serpit,

Fluxit in obstantem succina gemma feram.

Quod penna scribente.] Grues, inquit interpretes, gregatim volando literam Y efficiunt, quæ affinitatem habet cum latina litera V vetis scilicet prima litera. Vide epig. 75. lib. 13. Alii forte melius legunt, penna fridente, suo enim adventu veris quoque adventum nunciant, & celebrant grues, atque ita Earini nomen a vere deductum videntur pariter celebrare. Judicet lector.

In fictos amicos. XV.

HUNC, quem cœna tibi, quem mensa paravit amicum,
 Esse putas fidæ pectus amicitiae?
 Aprum amat, & mulos, & sumen, & ostrea; non te.
 Tam bene si cœnem, noster amicus erit.

INTERPRETATIO.

AN credis esse pectus fida amicitia hunc, & sumen, atque ostrea; non te. Si tam quem amicum cœna, quem tibi conciliavit mensa? diligit aprum, & mulos,

NOTÆ.

Hunc quem.] Imo gulosus non amicus est. Erit, alii eris.

De Chloë

quæ septem maritos extulerat. XVI.

INSCRIPSIT tumulo septem celebrata virorum,
 Se fecisse Chloë: quid pote simplicius?

INTERPRETATIO.

Famosa Chloë inscripsit sepulchro septem maritorum, se fecisse: quid potest apertius?

NOTÆ.

Celebrata.] Solennia busta intelligit Domitius, sed sane epithetum est quod refertur ad Chloë: hoc est famosa Chloë, unde alii legunt *scelerata*: hæc nempe erat inscriptio tumuli. *Chloë fecit.*] epithetum nempe, vel tumulum septem maritis, quos ab ea sublato veneno intelligit poeta.

De coma Earini
 oblata Æsculapio. XVII.

CONSILIUM formæ speculum, dulcesque capillos
 Pergameo posuit dona sacrata Deo,
 Ille puer tanto domino gratissimus aula,
 Nomine qui signat tempora verna suo,
 Felix, quæ tali censetur munere tellus,
 Nec Ganymedeas mallet habere comas.

INTERPRETATIO.

Ille puer in palatio jucundissimus tanto domino, qui notat verna tempora suo nomine, obtulit Deo Pergameo munera sacra, speculum consilium pulchritudinis, & suavem casariam. O beatum solum quod decoratur tali dono, nec mallet habere capillos Ganymedis.

NOTÆ.

Consilium formæ.] Earinus Domitiani puer, de quo supra, detonsam suam comam pro antiquorum more misit Æsculapio Deo patrio; nam Pergameus erat Earinus. Lege Papinium lib. 3. Sylvarum in Sylva quæ inscribitur *Coma Earini*: Pergamus vero urbs fuit Phrygiæ, ubi colebatur Æsculapius. Speculum autem consilium formæ dicitur, quod confutatur ad ornandam formam.

Domino gratissimus.] hoc est, quem Domitianus amabat præ cæteris omnibus pueris sui palatii. Legunt alii *ille puer tota*. Alii,
Ille puer tanta domino gratissimus aula.
 quæ lectio non contemnenda videtur.
Nomine qui.] Earinus enim a vere nomine duxit.

Ad Æsculapium

de eadem Earini coma. XVIII.

LATONÆ venerande nepos, qui mitibus herbis
 Parcarum exoras pensâ, brevesque colos:
 Hos tibi laudatos dominorum voce capillos
 Ille tuus Latia misit ab urbe puer.
 Addidit & nitidum sacratis crinibus orbem,
 Quo felix facies judice tota fuit.
 Tu juvenile decus serva, ne pulchrior ille
 In longa fuerit, quam brevior coma.

INTERPRETATIO.

O Colende nepos Latona, qui lenibus herbis moraris stammina Parcarum, & breves colos: tuus ille puer ab urbe Roma misit ad te comam commendatam voce dominorum. Adjunxit quoque sacris capillis splendidum orbem, quo arbitro totus vultus fuit venustus. Tu conferas ipsi venustatem juventutis, ne ille formosior fuerit in longa casarie, quam in brevior.

NOTÆ.

Latona venerande.] Latona peperit Apollinem, ex quo & Coronide Nympha natus est Æsculapius medicinæ inventor.
Parcarum exoras.] Ab Æsculapio enim Hippolytum vitæ restitutum fabulantur poetæ: de Parcibus quæ hominum fata moderantur jam sæpius dictum.
Ille tuus.] Earinus quippe Pergameus erat, epig. præcedenti.
Addidit & nitidum.] Speculum, quod consilium formæ vocavit superiori epig. judicem appellat & quidem incorruptum; nam acceptam formæ speciem sincere reddit.
Tu juvenile.] hoc est, o Æsculapi fac ut Earinus tam formosus sit tonsus, quam fuerit antea intonsus.

Ad Casarem Domitianum

a quo aquæ Martiæ venam petit ad irrigandam domum. XIX.

EST mihi, sitque precor longum te præside, Cæsar,
Rus minimum: parvi sunt & in urbe Lares.
Sed de valle brevi, quas det sitientibus hortis,
Curva laboratas anthlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo se rore foveri,
Cum mihi vicino Martia fonte sonet.
Quam dederis nostris, Auguste, Penatibus undam,
Castalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

INTERPRETATIO.

O Casar, est mihi villa minima, & opto ut sit, te diu imperante; sunt etiam in urbe exigua ades. At curva anthlia effert ex valle brevi aquas magno labore, quibus irriget hortos aridos. Ades avida exoptulant nullo se rore irrigari, cum aqua Martia mihi obstrepat vicino fonte. O Auguste, quam aquam concesseris nostris adibus, existimabo hanc Castaliam, aut pluviam Jovis.

NOTÆ.

Est mihi.] De suburbano Martialis prædio jam dictum est, epig. 61. lib. 8.
Curva laboratas.] Anthlia erat machina, qua magno labore aquæ hauriebantur a verbo ἀντλία haurio, alii cura.
Martia.] De qua egimus lib. 6. epig. 42.
Castalis hæc nobis.] hoc est, illa aqua æque mihi grata erit, ac si e fonte Musarum aut ab ipso Jove daretur; imbrem aureum, in quem conversus fuit Jupiter cum adit Danaën, forte intelligit. De aqua Castalia epig. 21. lib. 7.

In Sabellum
parasitum. XX.

LAUDAS balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

INTERPRETATIO.

O Sabelle, trecentis carminibus celebras balnea Pontici cœnantis laute. O Sabelle, cupis cœnare, non lavari.

NOTÆ.

Laudat balnea.] Non quod illa probabat, sed quod cœnam captabat, epig. 14. lib. 2.

Ad Domitianum

de templo Flaviæ gentis condito eo in loco
ubi natus est. XXI.

HÆc quæ tota patet, tegiturque & marmore, & auro,
Infantis domini conscia terra fuit.
Felix quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ
Vidit reptantes, sustinuitque manus.
Hic steterat veneranda domus, quæ præstitit orbi,
Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.
Cretenses texere Jovem crepitantibus armis,
Semiviri poterant qualia ferre Phryges.
At te protexit superum pater, & tibi Cæsar
Pro jaculo & parma, fulmen & Ægis erat.

INTERPRETATIO.

HÆc tellus qua facilis aditu tota tegitur & marmore, & auro fuit conscia domini infantis. Beata qua sonuit tantis vagitibus, & qua spectavit & fulsit manus reptantes. Hic venerabiles ades steterant, qua dederunt mundo, quod Rhodos, & quod pia Creta cœlo stellifero. Cretenses tui sunt Jovem armis crepitantibus, qualia portare valebant semiviri Phryges. Sed, o Casar, genitor deorum defendit te, atque habebas fulmen, & Ægida pro telo & scuto.

NOTÆ.

Hæc qua tota patet.] Illic enim conditum est templum Flaviæ gentis marmoreum atque inauratum, quod possunt omnes adire.

Infantis domini.] hic locus nascentem Domitianum excepit.

Qua præstitit.] Domitianum Deum, ut Rhodus Neptunum, & Creta Jovem quem aluit, quamobrem pia dicitur epig. 1. lib. 4.

Cretenses.] Alii Curetes. Jovem clam subductum Saturno aluerunt in Creta insula. Hanc fabulam lege apud Natalem Comitum lib. 9. cap. 7. & Lucretium lib. 2. ubi de Curetibus sic loquitur:

qui Jovis illum
Vagitum in Creta quondam occultasse
feruntur,
Cum pueri circum puerum pernice
chorea
Armati in numerum pulsarunt aribus
ava.

Semiviri.] Corybantes seu Curetes Cybeles comites castrati ex Phrygia orti, epig. 71. lib. 1. & epig. 90. lib. 3.

At te protexit.] Vitelliano bello delitescentem in Capitolio. Suetonius in Domitiano. De Ægide dictum epig. 1. lib. 7.

Ad Auctum

de puero quem dato agro emerat Artemidorus. XXII.

ARTEMIDORUS habet puerum, sed vendidit agrum:
Agrum pro puero Calliodorus habet.
Dic, uter ex istis melius rem gesserit, Aucte:
Artemidorus amat, Calliodorus arat.

INTERPRETATIO.

Artemidoro puer est: at vendidit agrum: Calliodoro ager est pro puero. Dic, Aucto, uter ex istis melius consuluerit suis rebus? Artemidorus amat, Calliodorus arat.

Ad Pastorem,
se divitias expetere ut donare, atque ædificare possit. XXIII.

CREDIS ob hoc me, Pastor, opes fortasse rogare,
Propter quod vulgus, crassaque turba rogat:
Ut Setina meos consumat gleba ligones,
Et sonet innumera compede Tusci ager:
Ut Mauri Libycis centum stent dentibus orbes,
Et crepet in nostris aurea lamna toris:
Nec labris nisi magna meis crystalla terantur,
Et faciant nigras nostra Falerna nives:
Ut canusinatus nostro Syrus assere sudet,
Et mea sit culto sella cliente frequens:
Æstuet ut nostro madidus conviva ministro,
Quem permutatum nec Ganymede velim:
Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
Et Massyleum virga gubernet equum.
Est nihil ex istis: superos, ac sidera testor.
Ergo quid? ut donem, Pastor, & ædificem.

INTERPRETATIO.

O Pastor, putas forte me petere divitias en de causa propter quam vulgus & crassa turba petit: ut vites Setinae consumant ligones meos, & Tusci agri strepant multis compedibus: ut mensa ex Mauritania fulciantur centum dentibus eburneis, & aurea lamina sonet in nostris lectis: nec terantur meis labris nisi ingentia crystalla, & nostra Falerna infusent nives: ut Syrus canusinatus sudet sub

nostra lectica, & mea sella stipetur multis clientibus ornatis: ut ebrius conviva ardeat nostrum famulum, quem nec permutatum velim Ganymede: ut mula luto aspersa mihi inquinat purpuras lacernas, & virga regat equum Massyleum. Nihil opto ex his: testes adhibeo deos & astra, quid igitur? O Pastor, ut donem & ædificem.

NOTÆ.

Pastor.] Forte is est cuius mentionem facit Plinius junior epist. 18. lib. 1.
Propter quod.] Ad luxum nempe & voluptates, plerique optant divitias.
Vt Setina.] Setia civitas Latii, ubi optimum vinum, epig. 64. lib. 4.
Innumera compede.] hoc est ut innumeri servi compedibus vincti opus faciant in meis Etruriæ agris.
Vt Mauri Libycis.] hoc est mensa latæ ex Mauritania impositæ dentibus Libycis, id est dentibus eburneis elephantorum, quibus abundat Libya, epig. 43. lib. 2.

Tn

Tu Libycos Indis suspendis dentibus orbes.
centum. Forte refertur ad orbes.
Et crepet in.] Aurea nempe bractea lecti quibus accumbebant, ornabantur, epig. 33. lib. 8.
Crystalla.] Quæ apud Romanos summo erant in pretio.
Et faciant nigras.] Quia Falernum est nigrum, epig. 65. lib. 5.
Vt canusinatus.] hoc est, ut servi ex Syria missi vestibus induti ex lana canusina confectis, de qua epig. 127. & 129. lib. 14. *Sudent sub assere.*] id est, sub lecticæ ligno prominenti, cui servi humeros subjiciunt: Canusium vero Apulorum Dauniorum oppidum.
Tyrias mihi.] Ut mihi mula vestes purpureæ inquinentur.
Et Massyleum.] Massyli seu Numidæ virga non franis regunt equos. Virgilius lib. 4. Æneid. Lucanus lib. 4.
Et gens qua nudo residens Massylia tergo
Ora levi flectit frænorum nescia virga, &c.

Ad Carum

victorem in ludis celebratis in honorem Minervæ. XXIV.

O Cui virgineo flavescere contigit auro,
Dic ubi Palladium sit tibi, Care, decus?
Adspicis en domini fulgentes marmore vultus,
Venit ad has ultro nostra corona comas.
Albanæ vivere potest pia quercus olivæ,
Cinxerit invictum quod prior illa caput.

INTERPRETATIO.

O Care, cui contigit flavescere auro virgineo, dic ubi posueris ornamentum Palladis? Vides en faciem Domini splendens marmore, nostra corona sponte

accessit ad hos capillos. Pia quercus potest invidere Albana oliva, quod illa potius circumdederit invictum caput.

NOTÆ.

O cui.] Querit a Caro suo amico, ubinam posuerit auream coronam, qua donatus fuerat in ludis celebratis in honorem Minervæ, epig. 54. lib. 4. unde aurum virgineum dicitur, quasi ab ipsa virgine Minerva donatum.
Adspicis en.] Respondet Carus marmoreæ Domitiani statuæ se imposuisse suam coronam.
Albana vivere.] Subjungit Martialis:

querna corona quam solet ferre Imperator, epig. 82. lib. 8. poterit invidere huic olivæ Albanæ, hoc est coronæ aureæ factæ in similitudinem foliorum olivæ, quam tu, o Care, in Albano monte, ubi celebrabantur Quinquatria, reportasti, & qua coronasti statuam Cæsaris: pia autem quercus dicitur, quod Jovi dicata sit.

Ad eundem
de statua marmorea Domitiani, XXV.

QUIS Pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies, hæc sunt Jovis ora sereni:
Sic tonat ille Deus, cum sine nube tonat.
Non solam tribuit Pallas tibi, Care, coronam,
Effigiem domini, quam colis, illa dedit.

I N T E R P R E T A T I O.

*Q*uis Romano marmore superavit ebur
Phidiacum imitatus simulachro vultus
Palatinos: hæc est facies mundi, hæc
sunt ora Jovis placidi: sic ille Deus tonat,
cum tonat serenus. O Care, non tantum
Minerva tibi concessit coronam, illa donavit
quoque imaginem domini, quam veneraris.

N O T Æ.

Pallatinos vultus.] hoc est, quis statuarius Domitiani formam tam bene expressit, ut ipsum Phidiam cœlendo eboræ præstantem, de quo epig. 13, lib. 6. superaverit.
Hæc mundi.] hoc est illa imago marmore expressa nitet ut facies mundi, seu Sol meo iudicio.
Cum sine nube tonat.] hoc est, sine ira, quæ frontis serenitatem turbet.
Non solam.] Minerva dedit coronam de qua epig. præced. sed & hanc Domitiani statuam, cujus mirum artificium nulli potest nisi ipsi tribui.

In Afrum,
qui puerum suum a convivis adspici ægre ferebat. XXVI.

DANTEM vina tuum quoties adspeximus Hylum,
Lumine nos, Afer, turbidiore notas.
Quid rogo? quod scelus est mollem spectare ministrum?
Adspicimus Solem, sidera, templa, deos:
Avertam vultus, tanquam mihi pocula Gorgon
Porrigat, atque oculos, oraque nostra tegam?
Trux erat Alcides: sed Hylam spectare licebat.
Ludere Mercurio cum Ganymede licet.
Si non vis teneros spectet conviva ministros:
Phineas invites, Afer, & Oedipodas.

I N T E R P R E T A T I O.

*O*Afer, quoties intuiti sumus Hylum tuum ministrantem vina, conjicis in nos torvos oculos. Quid queso? Quod crimen est intueri tenerum famulum? *intuemur Solem, astra, templa, numina:* avertam faciem, quasi Medusa mihi ministrat pocula, & velabo oculos, atque os? Hercules erat atrox: at fas erat aspicere Hylam. Concessum est Mercurio joculari cum Ganymede. Si non vis, ut conviva intueatur molles famulos, o Afer, invites Phineas, atque Oedipodas.

N O T Æ.

Avertam vultus.] hoc per ironiam dicit poeta. Vide epig. 98. lib. 10.
Gorgon.] hoc est Medusa, quæ aspectu suo homines in lapides convertibat, cuius historia satis nota.
Sed Hylam.] Hercules puerum de quo egimus epig. 49. lib. 5.
Cum Ganymede.] Jovis puero.

Phineas.] Accusativus est Græcus: Phineus duas uxores duxit, secundæ suæ susceptos ex priore liberos excœcavit, quàm ob causam & ipse a diis excœcatus est. Oedipi vero historia nota est ex Euripide in Phœnissis, qui cognitis suis sceleribus sibi ipse oculos effudit. Sensus est: O Afer, invites cœcos.

De Nerva
egregio poeta. XXVII.

AUDET facundo qui carmina mittere Nervæ,
Pallia donavit Glaucina, Cosme, tibi.
Pæstano violas, & cana ligustra colono,
Hyblæis apibus Corsica mella dabit.
Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Musæ:
Appetitur posito vilis oliva lupo.
Nec tibi sit mirum, modici quod conscia vatis
Judicium metuat nostra Thalia tuum.
Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
Lascivum juvenis cum tibi lusit opus.

I N T E R P R E T A T I O.

*Q*ui audet mittere versus diserto Nervæ, o Cosme, tibi dedit pallia Glaucina. Donabit violas, atque alba ligustra colono Pæstano, & mella Corsica Hyblæis apibus. Sed nihilominus tennes versus placent aliquo modo: vilis oliva appetitur lupo apposito. Nec mireris quod nostra Thalia conscia poeta mediocri timeat iudicium tuum. Ipse quoque Nero fertur veritus tuas aures, cum juvenis tibi recitavit opus lascivum.

N O T Æ.

Nervæ.] Cujus versus jam laudavit epig. 70. lib. 8. & Plinius junior epist. 3. lib. 5.
Pallia Glaucina.] Glauci coloris vestes, quæ viles habebantur, mittit Cosmo purpureas habenti. Nescio an hic sit Cosmus de quo lib. 1. epig. 88. & lib. 4. epig. 53.
Pæstano.] Ager Pæstanus omni florum genere abundavit, epig. 38. lib. 5.
Corsica mella.] Amari nempe saporis, de Hybla. Epig. 87. lib. 7.
Posito lupo.] Piscis delicato. Vilis, alii jugis.
Nec tibi.] Nervam alloquitur, cujus aurem censoriam timebat ipse Nero, epig. 70. lib. 8.

XXVIII.

Epitaphium Latini
 excellentis mimi. XXIX.

DULCE decus scenæ, ludorum fama, Latinus
 Ille ego sum, plausus, deliciæque tuæ:
 Qui spectatorem potui fecisse Catonem,
 Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
 Sed nihil a nostro fumit mea vita theatro:
 Et sola tantum scenicus arte feror:
 Nec poteram gratus domino sine moribus esse:
 Interius mentes suspicit ille deus.
 Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi,
 Roma sui famulum dum sciat esse Jovis.

INTERPRETATIO.

Ille ego sum Latinus, suave ornamentum scena, fama ludorum, plausus, & tua voluptas: qui potuissim allicere Catonem ad spectacula, & recreare Curios atque austeros Fabricios. At mores mei nihil acceperunt a theatro, & mimus

dicor sola tantum arte: nec poteram placere domino sine moribus castis: ille deus penitus intuetur mentes. Vos vocate me parasitum laurigeri Phœbi, dum Roma teneat me esse servum sui Jovis.

NOTÆ.

Latinus.] Temporibus Domitiani mimus celebris, epig. 5. lib. 1.

Fecisse Catonem.] Virum nempe omnium gravissimum lib. 1. epig. 3.

Solvere qui.] hoc est, risum excitare Curios & Fabricios viris gravissimis, de quibus Livius, & passim alii.

Sed nihil.] hoc est, gestu quidem lascivus fui, at moribus probus, sic Martialis de se ipso, epig. 5. lib. 1.

Lasciva est nobis pagina, vita proba est.

Et sola arte.] Moribus enim probus sum. *Ille deus.*] Domitianus.

Parasitum dicite Phœbi.] Turnebus lib. 21. cap. 24. mimi & histriones dicti sunt parasiti Apollinis: aliquando parasitos Apollinis interpretatur Vernius mimos secundarum partium, quod ludis Apollinaribus in mimis fere essent parasiti illarum partium actores, &c.

Roma sui.] hoc est, dum sciat Roma me exercuisse artem scenicam propter Domitianum deum, non autem propter alios.

Epitaphium Philanis
 vetulæ. XXX.

SE C U L A Nestorææ permensa, Philani, senectæ,
 Rapta es ad infernas tam cito Ditis aquas?
 Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
 Tempora: major erat mensibus illa tribus.
 Heu quæ lingua filet! non illam mille catastæ
 Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:
 Nec matutini cirrata caterva magistri,
 Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.
 Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhombo,
 Quæ sciet hos illos vendere lena toros?
 Sit tibi terra levis, mollique tegaris arena,
 Ne tua non possint eruere ossa canes.

INTERPRETATIO.

Philani, permensa secula senectutis Nestorææ tam velociter rapta es ad infernas Stygias Plutonis? Nondum numerabas longos annos Sibyllæ Euboicæ: illa major erat tribus mensibus. Heu quæ lingua tacet! mille catastæ non superabant illam, nec turba quæ diligit Serapin: nec

caterva cirrata matutini magistri, nec ripa quæ reboat clangoribus gregis Strymonii. Quæ saga nunc sciet rhombo Thessalico deripere Lunam, quæ lena vendere hos & illos toros? Experiaris terram levem, & tegaris molli arena, ut canes valeant effodere tua ossa.

NOTÆ.

Nestorææ permensa.] hoc est quæ attigisti annos Nestoris, qui nonaginta annos vixit, ut diximus alibi: de Philani vero epig. 66. lib. 7.

Tam cito.] hoc est, tam mature: per ironiam hoc dicit poeta.

Euboicæ Sibyllæ.] hoc est Cumanæ, de qua Virgilius ecloga 4. quæ a Phœbo impetraverat, ut tot annos viveret, quot arenarum corpuscula manu capere posset. Ovidius 14. Met.

Major erat.] Fingit poeta tribus tantum mensibus minus Sibyllæ vixisse hanc vetulam.

Lingua filet.] loquacissimam fuisse ostendit. Alii *filet*.

Mille catastæ.] De catastæ lignea machina, epig. 29. lib. 6. ubi servi natura sua loquacissimi venales exponantur.

Turba Serapin.] Deum Ægyptiorum, cujus solemnia festa celebrabant Ægyptii magnis clamoribus. Strabo lib. 17.

Nec matutini.] hoc est nec pueri, qui summo mane magistrum adibant. Juve-

nalis sat. 7. alloquens magistrum: *Dummodo non pereat media quod nodis ab hora*

Sedisti, qua nemo faber, qua nemo sedebat,

Qui docet obliquo lanam deducere ferro: &c.

Strymonio de grege.] Strymon fluvius est Thraciæ, ad quem multæ sunt grues. Virgilius 1. Georg.

Strymoniaque grues: quæ gregatim vivere solent.

Thessalico.] Thessalia olim beneficiis atque incantationibus fuit famosa. *Rhombus* turbo erat, quem in orbem agebant veneficæ. Theocritus in Pharmaceutria. Horatius epod. ode 17.

Canidia parce vocibus tandem sacris, Citumque retro solve, solve turbinem.

& noster poeta lib. 12. epig. 57.

Lena.] Amorum est conciliatrix.

Sit tibi.] De hac bene precandi mortuis formula dictum epig. 89. lib. 1. quam in diram imprecationem vertit.

De Antistio Rustico,
cujus mortem & lacrymas uxoris ejus describit. XXXI.

CAPPADOCUM sœvis Antistius occidit oris
Rusticus : o tristi crimine terra nocens !
Rettulit ossa sinu cari Nigrina mariti,
Er quæta est longas non satis esse vias :
Cumque daret sanctam tumulis, quibus invidet, urnam,
Visa sibi est rapto bis viduata viro.

INTERPRETATIO.

Antistius Rusticus interit crudelibus
regionibus Cappadocum : O tellus rea
divi sceleris ! Nigrina sinu reportavit
ossa dilecti conjugis, & soluit iter non
esse satis longum : & cum condere san-
ctam urnam sepulchris, quibus invidet,
sibi visa est bis orbata rapto conjuge.

NOTÆ.

Cappadocum.] Impiam Cappadocum
terram dixit, epig. 85. lib. 6.
Et quæta est.] Quamvis ex Cappado-
cia longum esset iter Romam, tamen
quia illic mariti reliquias tumulo con-
dere debebat Nigrina, cupiebat etiam
longius esse, ne tam cito reliquias, quas
sinu fovebat, deponeret.
Quibus invidet.] Utpote qui con-
dunt suos amores.
Bis viduata.] Primo cum occidit ma-
ritus, & rursus cum ejus ossa condere
coacta est.

De Vibii voto. XXXII.

DUM comes Arctoïis hæretet Cæsaris armis
Vibius, hanc Marti pro duce vovit avem.
Luna quater binos non tota peregerat orbis,
Debita poscebat jam sibi vota deus.
Ipse suas anser lætus properavit ad aras,
Et cecidit sanctis hostia parva focis.
Octo vides patulo pendere numismata rostro
Alitis ? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non sanguine, cæsa
Victima, jam ferro non opus esse docet.

INTERPRETATIO.

Dum Vibius comitaretur arma Sar-
maticæ Cæsaris, pro Imperatore vo-
vit Marti hanc avem. Luna nondum ab-
solverat octo orbès, jam deus Mars pete-
bat vota sibi debita. Ipse anser hilaris
festinavit ad sua altaria, atque exigua
victima cecidit sanctis focis. An cernis
octo nummos pendere ex patenti rostro
alitis ? hi nuper erant conditi præcordiis.
Immolata victima, quæ pro te litat ar-
gento, non sanguine, demonstrat jam non
esse opus ferro.

NOTÆ.

Dum comes Arctoïis.] De expeditione
Sarmatiæ, quæ est ad Septentrionem, jam
sæpius dictum. Vide epig. 5. lib. 7. Vi-
bii mentionem facit Suetonius in Domi-

tiano cap. 3. Alii *Vebius.*
Vovit avem.] Anferem nempe Ro-
mani Imperii custodem, epig. 47. lib.
13.

Luna quater.] hoc est, nondum cla-
psi erant octo menses, quibus Sarmati-
cum bellum est confectum.

Ipse suas anser.] Cum autem reni-
tens ibat ad aras, quibus immolanda
erat victima, omen infaustum erat.

Octo vides.] Ad Martis sane statuum
posita fuit argentea anseris effigies, ex
cujus rostro pendebant octo nummi, qui
octo menses in peragendo bello Sarmati-
co insumpti significarent.

Hæc extis.] Nempe anseris præcordiis
condita erant numismata, dum bellum
fieret.

Quæ litat argento.] Intelligere vide-
tur poeta, temporibus Domitiani ar-
genteam arætem rediisse, cum dicat,
jam non opus esse ferro. Forte intelli-
git, non sanguine, nec pugna, sed ar-
gento a barbaris redemptam fuisse pa-
cem, ut patet ex Dionis fragmento, in-
quit Radærus, quod significare videba-
tur victima : at hic sensus carminis in-
tellectus Vibio sane & Martiali gravis-
simum damnum attulisset. Judicet le-
ctor.

XXXIII.

XXXIV.

In laudem Domitiani
de templo Flaviæ gentis. XXXV.

JUPPITER Idæi risit mendacia busti,
Dum videt Augusti Flavia templa poli.
Atque inter mensas largo jam nectare fusus,
Pocula cum Marti traderet ipse suo:
Respiciens Phœbum pariter, Phœbique sororem,
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat,
Cnossia vos, inquit, nobis monumenta dedistis:
Cernite quam plus sit Cæsaris esse patrem.

INTERPRETATIO.

Jupiter irrisit mendacia monumenti
Cretensis, dum aspicit Flavia templa
poli Augusti : atque inter mensas multo
jam hausto nectare dum ipse porrigeret
pocula suo Marti : intuitus Apollinem,
simul & sororem Apollinis, cum quibus
erat Hercules, & pius Mercurius : Vos,
ait, mihi extruxistis tumulum Cnossium,
aspicite, quam plus sit genuisse Domitia-
num.

NOTÆ.

Idæi busti.] Mendaces enim Cretes
finxerunt Jovem interiisse, cui condide-
runt tumulum, quem vocat poeta bu-
stum Idæum, quod sane esset prope.
Idam Cretæ montem. Vide Callima-
chum in hymno Jovis. Illum vero tu-
mulum irridet Jupiter superbum intui-
tus templum, quod Domitianus in ho-
norem suæ gentis extruxerat, epig. 2.
supra.

Templa poli.] hoc est, templa altif-

lima, epig. 4. supra. Legunt alii *tholi.*
Nectare fusus.] hoc est, madidus.

Et pius Arcas.] hoc est, Mercurius
in urbe Cylleno vel Cyllene Arcadiæ
monte natus, qui pius dicitur, quod deo-
rum sacra instituit. Horat. ode 10. lib. 1.

Cernite quam plus.] Mihi nempe a
vobis conditum monumentum Vespasia-
ni tumulo multo inferius est, atque ita
videtur optare Jupiter potius esse Do-
mitiani, quam cæterorum deorum pater.

In Philomusum
narrantem semper aliquid novi, ut cœnam
aucuparetur. XXXVI.

ARTIBUS his semper cœnam, Philomuse, mereris;
Plurima dum fingis, sed quasi vera refers.
Scis quid in Arsacia Pacorus deliberet aula,
Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci Cattis mandata resignas:
Victricem laurum, quam venit, ante vides.
Scis quoties Phario madeat Jove fusca Syene:
Scis quora de Libyco litore puppis eat.
Cujus Iuleæ capiti nascantur olivæ,
Destinet ætherius cui sua ferta pater.
Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me,
Hac lege, ut narres nil, Philomuse, novi.

INTERPRETATIO.

O Philomuse, semper mereris cœnam his artibus, dum excogitas multa, & narras tanquam vera. Tenes quid consultet Pacorus in aula Arsacia, recensens copias Germanicas & Sarmaticas. Aperis verba ducis Daci commissa Cattis: vides victricem laurum priusquam veniat. Novisti

quoties nigra Syene perfundatur Ægyptia pluvia: novisti quot naves solvant ex litore Libyco. Cujus capiti nascantur olivæ Iuleæ, cui pater ætherius destinet suas coronas. Omitte tua artificia, hodie cœnabis apud me, ea conditione, o Philomuse, ut nihil novi referas.

NOTÆ.

Pacorus.] Parthorum rex: Aula vero Arsacia sic dicta est ab Arsace Parthorum rege.

Verba ducis Daci.] Cujus arcana perinde tibi comperta esse garris, ac si illius literas Cattis scriptas resignavisses: Catti autem populi Germaniæ Visurgim, Daci vero Danubium incolebant. De his epig. 2. lib. 2.

Victricem laurum.] hoc est victoriam futuram.

Phario Jove.] Jupiter sumitur pro media æris regione, ex qua imbres emittuntur. Fusca Syene, a colore incolarum.

De hac urbe epig. 87. lib. 1. Illic per raro pluit.

Iulea oliva.] hoc est, Scis nomina eorum qui in Quinquatribus victores coronandi sunt a Domitiano. Iulea coronæ, hoc est Cæsareæ, ab Ascanio cognomine Iulo Æneæ filio, a quo ortum se prædicabat Julius Cæsar.

Ætherius pater.] Jupiter Capitolinus, cui & ludos instituit Domitianus. Suetonius in Domitiano cap. 4.

Tolle tuas artes.] Nam hodie te invite ea lege, ut illeas.

De Ganymede & Iove
colloquentibus de Earino & aliis Domitiani
pueris. XXXVII.

VIDERAT Aufonium posito modo crine ministrum
Phryx puer, alterius gaudia nota Jovis.
Quod tuus ecce suo Cæsar permisit Ephebo,
Tu permitte tuo, maxime rector, ait.
Jam mihi prima latet longis lanugo capillis:
Jam tua me ridet Juno, vocatque virum.
Cui pater ætherius, puer o dulcissime, dixit,
Non ego quod poscis, res negat ipsa tibi.
Cæsar habet noster similes tibi mille ministros,
Tantaque fidereos vix capit aula mares.
At tibi si dederit vultus coma tonsa viriles,
Quis mihi, qui nectar misceat, alter erit?

INTERPRETATIO.

Phryx puer aspexerat famulum Aufonium modo deposita coma, delicias notas alterius Jovis. O supreme moderator, inquit, tu permitte tuo ephebo, quod ecce permisit tuus Cæsar suo. Jam prima mea lanugo regitur longis comis: jam ludibrio sum tua Junoni, & appellat me virum. Cui reposuit pater æthereus: o

suavissime minister, res ipsa recusat tibi quod petis, non ego recuso. Cæsari nostro sunt mille famuli similes tibi, & tam ampla ejus aula vix capit formosos mares. Sed si tonsis capillis indueris faciem virilem, quem habeo alterum qui ministret nectar?

NOTÆ.

Aufonium puerum.] Intellige Earinum de quo epig. 17. & 18. supra. Aufonius dicitur, quod duci Aufonio seu Domitiano epig. 21. lib. 8. serviret.

Phryx puer.] Ganymedes vidit Earinum tonsum, & petiit a Jove ut sibi pariter liceret deponere capillos.

Alterius gaudia.] Per appositionem vocat Earinum delicias Domitiani, quem jam appellavit Jovem, epig. 29. supra. Vel refert ad ipsum Ganymedem deli-

cias alterius Jovis, cui Domitianum præferre videretur.

Suo ephebo.] hoc est puberi Earino.

Res negat.] hoc est ipsa necessitas: Domitiano enim non desunt alii pueri, & quidem fiderei seu formosissimi, & digni qui in cœlum evehantur: At vero ego, inquit Jupiter, alterum pincernam non inveniam, si tonsis capillis vir factus fueris.

XXXVIII.

Ad Agathinum,
quem laudat ab agilitate. XXXIX.

SUMMA licet velox, Agathine, pericula ludas,
Non tamen efficies ut tibi parma cadat.
Nolentem sequitur, tenuisque reversa per auras
Vel pede vel tergo, clune vel ungue sedet.
Lubrica Corycio quamvis sint pulpita nimbo,
Et rapiant celeres vela negata Noti:
Securos pueri neglecta perambulat artus,
Et nocet artificio ventus, & unda nihil.
Ut peccare velis, cum feceris omnia, falli
Non potes: arte opus est ut tibi parma cadat.

I N T E R P R E T A T I O.

O Agathine, quamvis agilis contempnas
summa pericula, nihilominus non ef-
ficias ut tuus clypeus decidat. Sequitur te
invitum, & rediens per tenues auras, ha-
ret vel pedi vel tergo, cluni vel ungui.
Licet theatra sint lubrica aspersioibus

crocis, & vehementes venti auferant ve-
la inconcessa; neglectus clypeus pervadit
membra tuta pueri Agathini, & ventus,
& aqua nihil obsunt artificio. Licet cupias
errare, cum absolveris omnia, nequis
falli: opus est arte ut tibi clypeus decidat.

N O T Æ.

Summa licet.] De pilariis & ventila-
toribus Quintilianus lib. 10. cap. 7. quo
constant miraculo illa in scenis pilario-
rum ac ventilatorum, ut ea qua miscrini
ultra venire in manus credas, & qua ju-
bent decurrere. Ex eorum numero erat
Agathinus, qui parmam seu parvum
clypeum in altum jaciebat, recipiebat-
que sic, ut nunquam caderet. Clune,
alii crine.

Lubrica.] Pulpita hinc significant thea-
tra in quibus ludebant pilarii: lubrica
autem fiebant aspersioibus e croco, &
vino dulci, epig. 3. lib. Spect.
Et rapiant celeres.] Velis tegebatur

theatrum, quæ ventis negari dicebantur,
cum summa cura ligata tamen vehe-
mentioribus ventis abripiabantur: data
vero ventis, quando negligenter illis per-
mittebantur, epig. 22. lib. II. Sensus
est: Ventus vehemens, nec aqua in thea-
tro sparsa impediunt Agathinum, quo-
minus missam in altum parmam exci-
piat. *Celeres.*] alii madidi.

Neglecta.] Parma scilicet, quam nec
cogitans excipit.

Arte opus est.] hoc est: Alii ne errent,
artem adhibent; Agathini autem tanta
est industria ut arte indigeat, si errare
velit.

De natali Cæsoniæ. XL.

PRIMA Palatino lux est hæc orta tonanti,
Oprasset Cybele qua peperisse Jovem.
Hac & sancta mei genita est Cæsonia Rufi:
Plus debet matri nulla puella suæ.
Latatur gemina votorum forte maritus:
Contigit hunc illi quod bis amare diem.

I N T E R P R E T A T I O.

Hic dies primus illuxit Palatino ro-
nanti, quo Cybele cupisset genuisse
Jovem. Hoc & casta Cæsonia mei Rufi
nata est: nulla genitrix plus merita est de
sua puella. Maritus gaudet duplici sorte
votorum: quod contigit illi bis amare
hanc lucem.

N O T Æ.

Prima Palatino.] Nono Kalendas No-
vembris natus est Domitianus, teste Sue-
tonio in Domitiano, quem noster poeta
Palatinum tonantem dicit, & Jovem ap-
pellavit supra.
Cybele.] Deorum mater.
Hac & sancta mei.] Alii sancta meo.

Alii hac & Sanctonici: Sanctones vero
populi sunt Galliarum, hodie Saintonge.

Plus debet matri.] quod nata sit hoc
dic.

Bis amare diem.] quod eo die uxor
Cæsonia & Domitianus natus sit, quo-
rum communem natalem celebrat.

XLI.

XLII.

Ad Apollinem
ut Stellæ impetret consulatum a Domitiano. XLIII.

CAMPIS dives Apollo sic Myrinis,
Sic semper senibus fruare cyncis,
Doctæ sic tibi serviant sorores,
Nec Delphis tua mentiatu ulli,
Sic Pallatia te colant, amentque:
Bis fenos cito me rogante fasces
Det Stellæ bonus annuatque Cæsar.
Felix tunc ego, debitorque voti
Casurum tibi rusticas ad aras
Ducam cornibus aureis juvencum.
Nata est hostia, Phœbe, quid moraris?

I N T E R P R E T A T I O.

O Apollo, sic locuples possideas campos
Myrinos, sic semper cyncos senes, sic
erudita sorores tibi famulentur, nec tua
Delphis ulli dicat mendacia, sic palatia
venerentur te & diligant: te orante bonus
Cæsar deferat, atque annuat Stella con-
sulatum. Tunc ego beatus & debitor voti
ducam juvencum cornibus aureis immo-
landum tibi ad aras rusticas. O Phœbe,
victima nata est, quid cunctaris?

N O T Æ.

Campis dives.] hoc est, sic semper
colaris in campis Myrinis, & semper
tibi canant cynci. Strabo lib. 13. εἰς
πολλῶν Μυριῶν, Γρωίων, ἃ ἰερὰ Ἀπόλ-
λωνος, ἃ μαντεῖον ἀρχαῖον; ἃ νεὸς πολλοῦ-
λης λίθου λευκοῦ. Oppidulum deinde

Myrinæorum, Gryniū, & fanum Apollinis, vetusque oraculum, & templum sumptuosum ex albo lapide. Hæ nempe urbes sunt in Æolide Asiæ minoris regione: hoc Strabonis loco fretus hanc lectionem aliis pluribus anteposui. Turnebus vero lib. 21. cap. 24. aliter legit.

Senibus fruare cynis.] Qui non sine causa Apollini dicati sunt, quod ab eo divinationem habere videantur: providentes enim quid in morte boni sit, cum cantu, & voluptate moriuntur. Lib. 13. epig. 77.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua

Cantator cynus funeris ipse sui.
Sorores.] Novem Musas intellige.
Nec Delphis tua.] Pythia sacerdos Apollinis.

Sic palatia.] hoc est, Cæsares te venerentur.

Me rogante.] Alii *te rogante.*

Det Stella.] De quo dictum lib. 1. epig. 8. duodecim falces erant consularis insignia, & sumuntur a poeta pro ipso consulatu.

Rusticas ad aras.] hoc est, in meo prædio suburbano.

Cornibus aureis.] Ad majorem pompam victimarum cornua inaurabantur. Juvenalis sat. 6.

Auratam funoni cade juvencam.
Et Virgilius lib. 9.

Et statuam ante aras aurata fronte juvencam.

Quid moraris.] A Domitiano impetrare consulatum meo Stella.

De statua Herculis, cujus varios dominos recenset. XLIV.

Hic, qui dura sedens porrecto saxa leone
Mitigat exiguo magnus in ære deus,
Quæque tulit, spectat resupino sidera vultu,
Cujus læva calet robore, dextra mero:
Non est fama recens, nec nostri gloria cæli;
Nobile Lysippi munus, opusque vides.
Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,
Qui cito perdomito victor in orbe jacet.
Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras:
Jufferat hic Syllam ponere regna trucem:
Offensus variæ tumidis terroribus aulae,
Privatos gaudet nunc habitare Lares.
Utque fuit quondam placidi conviva Molorchi,
Sic voluit docti Vindicis esse deus.

INTERPRETATIO.

Hic magnus deus in ære parvo, qui sedens mitigat duritiem saxorum substrata pelle leonis, & resupino vultu aspicit astra qua portavit, cujus sinistra gestat clavam, dextra poculum; non est fama recens, nec decus nostri cæli: cernis eximium donum, atque opus Lysippi. Pellæus tyrannus adhibuit hunc deum suæ mensæ, qui victor jacet in orbe cele-

riter subactō. Puer Hannibal juraverat per hunc ad altaria Africa: ab hoc jussus est atrox Sylla deponere dictaturam: offensus fastosis timoribus multorum principum nunc letatur coli in privatis adibus. Atque ut olim deus convivatus est apud mitem Molorchum, sic optavit convivari apud eruditum Vindicem.

NOTÆ.

De statua Herculis.] Inscribunt alii de Herculis sigillo apud Vindicem.

Hic qui dura.] Solebant antiqui deorum simulachra mensæ adhibere. Papinius lib. 4. Sylvarum in Sylva, quæ inscribitur VINDICIS HERCULES EPITRAPEZIOS.

Exiguo magnus.] Ærea quidem illa statua erat pedalis. Papinius loco citato.

———— parvusque videri

Sentirique ingens, & cum mirabilis intra,

Stet mensura pedem.

Quæque tulit.] hoc est, cœlum suscipit, quod olim cum Atlante humeris sustinuit.

Calet robore.] hoc est, clava facta ex robore, quod est quercus species durissima.

Non est fama.] Jam diu celebris est hæc statua. Legunt alii, *Non est forma recens*, hoc est, opus est antiquum.

Nec nostri gloria.] Cœlum cœlatorum & statuariorum instrumentum est. Sensus est, nostris temporibus non fuit formata illa statua.

Nobile Lysippi.] Alexandri magni temporibus vixit Lysippus statuarius nobilissimus, qui hanc Herculis statuam effinxit, qua donavit Alexandrum.

Pellæi mensa.] hoc est, Alexandri re-

gis qui natus erat Pellæ in urbe Macedonia. Vox *tyrannus* olim sumebatur in bonam partem.

Qui cito perdomito.] Nempe intra duodecim annos Asiæ fere totam subegit, & Babylone juvenis adhuc veneno sublatus est. Vide Q. Curtium.

Hunc puer.] Aliter sentit Silius lib. 1.

———— *juro nostri per Numina Martis,*

Per manes, regina, tuos, &c.

Sed noster poeta, ut opinor, vult tantum significare hanc Herculis statuam fuisse in potestate Hannibalis, ut canit Papinius loco citato.

Jufferat hic Syllam.] Quem trucem vocat ob crudelitatem, quam in victos cives exercuit. Vide Salustium, Appianum, & Velleium. Sylla ergo hanc etiam Herculeum possedit, a quo, ut fingit poeta, dictaturæ imperium deponere jussus est.

Offensus varia.] Cœpit nempe fastum, & tyrannidem averfari, atque in privata Vindicis mensa coli maluit. Sic & Papinius loco citato:

Hic igitur tibi lata quies, fortissime divum

Alcide: nec bella vides pugnasque feroces.

Conviva Molorchi.] Pastoris de quo lib. 4. epig. 64.

De eadem statua. XLV.

ALCIDEN modo Vindicis rogabam,
Effet cujus opus, laborque felix.
Risit: nam solet hoc: levique nutu,
Græce numquid ait, poeta, nescis?
Inscripta est basis, indicatque nomen.
Λυσίππου lego, Phidiæ putavi.

INTERPRETATIO.

Paulo ante quarebam ab Hercule Vindicis, a quo effatus, & feliciter formatus fuisset. Risit: nam solet hoc: & levi nutu respondit, o poeta, an ignoras

linguam Græcam? basis inscripta est, atque ostendit nomen. Lysippi lego, credidi opus Phidiæ.

NOTÆ.

Alciden modo Vindicis.] Alii,

Alcides, modo Vindicem rogabam.

Vindicem enim rogare videtur poeta, cujus sit opus Hercules, quem domi

colebat. Sed priorem lectionem probat Radérus his verbis: interrogabam ego Alciden, a quo esset artifice factus? Risit, inquit, deus, & ut id de deo credibile videretur, ait Herculem hoc solere, nam facies statuæ non erat torva, sed hilaris, & epulis apta. Papinius lib. 4. Sylvarum.

Non torva effigies, epulisque aliena remissis.

Et paulo infra.
Sic miris vultu, veluti de pectore gaudens Hortetur mentes.

Λυσίππου.] Lyssippi egregii statuarii opus intellige.

Φιδία.] Qui statuarius ipso Lyssippo nobilior fuit, & Jovem effinxit inter orbis miracula numeratum.

Ad Marcellinum

euntem in Sarmatiam & Scythiam. XLVI.

MILES Hyperboreos modo, Marcelline, Triones,

Et Getici tuleris sidera pigra poli.

Ecce Prometheæ rupes, & fabula montis

Quam prope sunt oculis nunc adeunda tuis.

Videris immensis cum conclamata querelis

Saxa senis, dices, durior ille fuit.

Et licet hoc addas, potuit qui talia ferre,

Humanum merito finxerat ille genus.

INTERPRETATIO.

O Marcelline, brevi tolerabis Triones Hyperboreos, atque astra lenta cæli Getici. En fabulosus mons, & saxa Promethei quam prope sunt lustranda nunc tuis oculis. Cum aspexeris saxa conclamata immensis lamentationibus senis, inquires, Ille fuit durior. Et poteris adjungere illud, Qui fuit par tolerandis his malis, ille jure formaverat genus humanum.

NOTÆ.

Hyperboreos Triones.] Describit Septentrionem, ubi Marcellinus multa toleraturus erat incommoda. De Trionibus Stellis nempe dictum, epig. 58. lib. 6. & 79. lib. 7. De Marcellino epig. 6. lib. 3. & epig. 25. lib. 6.

Sidera pigra.] hoc est Urfas & Booten lente se moventes. Vide epig. 58. lib. 6. De Getis egimus lib. 7. epig. 1.

Ecce Prometheæ rupes.] Caucaalum montem interpretare, cujus vertici affixum

fuisse Prometheum fabulantur Ovidius, Hesiodus, Æschylus.

Conclamata.] hoc est confusa clamoribus Promethei, inquit Domitius. Malim interpretari saxa quæ summis clamoribus vocabat Prometheus, & quæ testabatur se nempe indigna pati a Jove.

Durior ille fuit.] qui tot & tantos cruciatus ferre potuerit.

Humanum.] nempe ab auctore tam durò, hominum genus durum est.

In Gellium

figentem se semper aliquid ædificare ut nihil amicis donaret. XLVII.

GELLIUS ædificat semper, modo limina ponit,
Nunc foribus claves aprat, emitque seras:
Nunc has, nunc illas mutat, reficitque fenestras.
Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit:
Oranti nummos ut dicere possit amico
Unum illud verbum Gellius, Ædifico.

INTERPRETATIO.

Gellius semper ædificat, nunc ponit limina, nunc accommodat claves foribus, & mercatur seras: nunc mutat has fenestras, nunc illas, & refarcit. Dummodo ædificet, facit ille quidlibet: ut Gellius possit reponere amico roganti nummos unicum illud verbum, Ædifico.

NOTÆ.

Dum tamen.] Alii dum tantum. *Quidlibet.*] Sibi quidlibet facere videtur. *Ædifico.*] Atque hoc prætextu nihil amicis donat, quippe qui sua pecunia cgeat ad ædificandum.

In Pannicum

mollissimum hominem sed gravia loquentem. XLVIII.

DEMOCRITOS, Zenonas, inexplicitosque Platonas,
Quidquid & hirsutis squaler imaginibus,
Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & heres:
Præpendet mento nec tibi barba minor.
Sed quid & hircosis serum est, & turpe pilosis,
In molli rigidum clune libenter habes?
Tu qui sectarum causas, & pondera nosti,
Dic mihi, præcidi Pannice, dogma quod est.

INTERPRETATIO.

Sic quasi successor, & heres Pythagoræ prædicas Democritos, Zenonas, atque intricatos Platonas, & quicquid squaler hispidis imaginibus: nec barba minus præmissa pendet ex tuo mento.

NOTÆ.

Democritos.] Sensus est: O Pannice, missa est, at molliter vivis, epig. 25. lib. 1. semper prædicas graviores philosophos, & Juvenalis sat. 2. atque ut illorum barba, sic & tua pro-

In Gallicum,
a quo in spem hereditatis vocatus circumventus
fuerat. XLIX.

HEREDEM cum me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua jurares sacra, caputque tuum,
Credidimus, (quis enim damnet sua vota libenter?)
Et spem muneribus fovimus usque datis:
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum,
Mifimus, Ætola de Calydone putes.
At tu continuo populumque, patresque vocasti,
Rucât adhuc aprum callida Roma meum.
Ipse ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæsi:
Sed nec costa data est, caudave missa mihi.
De quadrante tuo quid sperem, Gallice? nulla
De nostro nobis uncia venit apro.

INTERPRETATIO.

O Gallice, cum per tua sacra & caput tuum jurares me tibi fore heredem ex quadrante, adhibuimus fidem: (quis enim libenti animo improbet sua vota?) & hæcenus aluimus spem donis collatis: inter quæ misimus Laurentem aprum ponderis ingentis, credas de Calydone Ætola.

At tu subito invitasti populum & patres, versuta Roma exhalat adhuc meum aprum. Ego ipse (quis credat) nec infimus conviva accubui: sed nec costa mihi data est, aut cauda missa. O Gallice, quid expectem ex tuo quadrante? Nulla uncia nobis allata est de nostro apro.

NOTÆ.

Partis quarta.] hoc est quadrantis: tota vero hereditas in duodecim uncias ut plurimum dividitur.
Per tua sacra.] hoc est per deos Penates quos domi colis.
Damnet sua vota.] libenti quippe animo credimus quod optamus.
Laurentem aprum.] caprum in Laurentem saltu.
Ætola de Calydone.] Calydon urbs Ætolia, ubi erat ingens aper quem in-

terfecit Meleager epig. 26. lib. 7. & epig. 17. lib. Spect.
Callida Roma.] hoc est callidi Romani, qui lautiores cœnas sectabantur.
Nec ultimus hæsi.] hoc est nec fui vocatus, ut saltem sederem ultimo loco.
Quid sperem.] Legunt alii *qui sperem?* hoc est, quomodo.
De nostro.] Sensus est: Si mihi nihil dedisti de meo, nihil daturus es de tuo.

De toga a Parthenio sibi data. L.

HÆc est illa meis multum cantata libellis,
Quam meus edidicit lector, amatque togam:
Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
Munus: in hac ibam conspiciendus eques:
Dum nova, dum nitida fulgebat splendida lana,
Dumque erat auctoris nomine digna sui:
Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
Quam possis niveam dicere jure tuo.
Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga jam non est Partheniana: mea est.

INTERPRETATIO.

HÆc est illa toga multum celebrata meis scriptis, quam novit meus lector & diligit. Partheniana fuit, olim nobile donum poëta Parthenii: hæc indutus ambulabam eques spectabilis: dum recens, dum micans splendebat lana fulgenti, &

dum erat digna nomine sui auctoris: nunc vetus, & vix accipienda trementi tribuli, quam possis merito appellare niveam. O longa dies, o anni, quid non conteritis? Hæc toga jam non est Partheniana: mea est.

NOTÆ.

Multum cantata.] Vide epig. 28. lib. 8.
Vatis.] Parthenii de quo epig. 6. lib. 5.
Musa Parthenium rogare vestrum, &c.] & lib. 12. epig. 11.
Parthenio dic Musa tuo salutem; Nam quis ab Acnio largius amne bibit?
Conspiciendus eques.] Non quidem censu, sed munere principis. Lib. 5. epig. 13. lib. 12. epig. 26.
Auctoris.] Parthenii.

Tribuli.] Ex tribu civem Romanum significat tribulis, qui sumitur hic pro paupere plebeio, qui totus frigore horreat.
Niveam.] Adeo tritam, ut fila alba appareant.
Non Partheniana.] hoc est, non amplius Parthenio auctore, sed me paupere digna est. Tacite novam togam a Parthenio petere videtur.

In Gaurum
poëtam ineptum. II.

INGENIUM mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quod faciam, quæ brevitate placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris.
Qui scribis Priami prælia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vivum:
Tu magnus luteum, Gaure, Giganta facis.

INTERPRETATIO.

O Gaure, hoc modo probas me habere parum ingenii, quod condam versus, qui placent brevitate: fateor: at tu qui viginti libris narras magna certamina

Priami, magnus es homo. Nos exprimus vivum puerum Bruti, & Lagona tu, o Gaure, magnus exprimis luteum giganta.

NOTÆ.

Magnus homo.] Nempe tibi videris: epig. 32. lib. 2. & epig. 99. lib. 7.
Bruti puerum.] de quo lib. 14. epig. 171.

Gloria tam parvi non est obscura sigilli:

Istius pueri Brutus amator erat.

Nos Lagona.] Puerum formosum de quo sic Plinius lib. 34. *Lyciscus Lagonem puerum subdola ac fucata vernilitatis fecit.* Sensus est: Ego facio carmina brevia

quidem, at similia formosis his pueris: tu vero, o Gaure, magnos libros componis similes gigantibus luteis, qui cito pereunt: magnus enim liber magnum malum. Vide epigramma ultimum lib. 1. Horatius sat. 10. lib. 1.

— dumque
Distingit Rheni luteum caput, &c.
Ex quo loco epigramma hoc desumptum existimat Heinsius in Horatium.

De Lucano & Tullo
fratribus sibi invicem carissimis. LII.

QUOD semper superos, invito fratre, rogasti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas
Optabat, quamvis sit minor, ire prior.
Tu colis Elysius, nemorisque habitator amœni
Esse tuo primum nunc sine fratre cupis.
Et si jam nitidis alternus venit ab astris,
Pro Polluce mones Castora ne redeat.

INTERPRETATIO.

O Lucane, quod semper a diis petiisti, nolente fratre, hoc impetrasti, interire prius. Ille invidet tibi: Tullus enim, licet sit junior, cupiebat prior petere undas Stygias. Tu habitas Elysius, & nunc

primum gaudes esse incola voluptarii nemoris sine tuo fratre. Et si jam vice sua venit ab astris splendidis, mones Castora ne revertatur pro Polluce.

NOTÆ.

Lucane.] De his duobus fratribus dictum est epig. 37. lib. 1. ubi poeta jam illos Castori & Polluci alternatim viventibus comparavit.

Mones Castora.] Ut scilicet inter vi-

vos maneat: jam enim Pollux exemplo tuo motus ad superos reverti non vult, sicut & tu optas, ut Tullus perpetua luce fruatur.

Ad Quintum

Ovidium, cujus diem natalicium celebrat, suoque anteponit. LIII.

SI credis mihi, Quinte, quod mereris,
Natales, Ovidi, tuos Apriles,
Ut nostras amo Martias Kalendas.
Felix utraque lux, cœsque nobis
Signandi melioribus lapillis.
Hic vitam tribuit, sed hic amicum:
Plus dant, Quinte, mihi tuæ Kalendæ.

INTERPRETATIO.

O Quinte Ovidi, si mihi adhibes fidem, diligo natalicias tuas Kalendas Apriles (quod mereris) tanquam meas Martias. Utraque lux beata, & dies nobis notandi melioribus lapillis. Hic impertit vitam, sed hic amicum: O Quinte, tua Calenda plus largiuntur mihi.

NOTÆ.

Tuos Apriles.] De Quinto actum, lib. 8. epig. 45.
epig. 92. lib. 7. Plus dant.] Etenim amicitia vitæ anteponenda est.
Signandi.] De hac formula diximus,

Ad eundem

a quo petit natalicia munera. LIV.

NATALI tibi, Quinte, tuo dare parva volebam
Munera. tu prohibes: imperiosus homo es.
Parandum est monitis, fiat quod uterque jubemus;
Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quinte, dato.

INTERPRETATIO.

O Quinte, tuo natali volebam tibi donare exigua dona. Tu vetas: es imperiosus. Obtemperandum est jussis tuis, fiat quod jubemus uterque: & tu, o Quinte, dona mihi quod placet utrique.

NOTÆ.

Natali.] Quo nempe moris erat munera mittere. Vide epig. 64. lib. 8. Uterque jubemus.] Alii volemus, Et quod utrumque.] Nimirum in amicos libenter confers munera, quæ & ego libenter accipio. Sic festiye mendicat poeta.

Ad cognatum

cui excusat munera agrestia. LV.

SI mihi Picena turdus palleret oliva,
Tenderet aut nostras sylva Sabina plagas,
Aut crescente vadis traheretur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aves:
Cara daret solenne tibi cognatio munus,
Nec frater nobis, nec prior esset avus.
Nunc sturnos inopes, fringuillarumque querelas
Audit, & arguto passere vernat ager.
Inde salutatus picæ respondit arator:
Hinc prope summa rapax milvus in astra volat.
Mittimus ergo tibi parvæ munuscula cortis,
Qualia si recipis, sæpe propinquus eris.

INTERPRETATIO.

SI haberem turdum saginatum oliva
Picena, aut nostra retia tenderentur
in sylva Sabina, aut præda educeretur
arundine crescente in aquis, & viscata
virga teneret volucres irretitas: cara cog-
natio daret tibi celebre donum, nec fra-
ter, nec avus mihi potior esset. Nunc
querimonia inopum sturnorum, & frin-

guillarum audiuntur in agro, & cano-
rus passer renovat ver. Inde agricola sa-
lutatus respondit pica: hinc milvus ra-
pax volat fere ad summa usque sidera.
Igitur mittimus ad te munuscula parva
cortis, qualia si recipis, sæpe eris propin-
quus.

NOTÆ.

Picena oliva.] Vide epig. 44. lib. 1.
Tenderet.] hoc est, aut si liceret ve-
nari in sylvis Sabinorum.

Aut crescente.] Alii interpretantur vir-
gam recens abscissam & flexibilem,
qualia sunt arbutula, at vero mihi vi-
detur intelligenda esse virga, quæ cres-
cat in locis palustribus. Legunt alii aut
crescente levis.

Cara daret.] Convivium etiam solen-
ne majores instituerunt, idque charistia
appellarunt, cui præter cognatos, & affi-
nes nemo interponebatur: ut si qua in-
ter necessarios querela esset orta, apud
sacra mensa, & inter hilaritatem ani-
morum fautoribus concordia adhibitis
tolleretur. Valerius Maximus. De ejus-
modi convivio loquitur poëta. Alii le-

gunt *clara*: sed melior prior lectio, illa
enim festa dicebantur *cara cognatorum.*

Sturnos inopes.] Gallice *étourneaux*:
inopes vocat, quod pauperibus conve-
niant. *Fringuillarum*, avium scilicet. Le-
gunt alii *fringuillarum*, & *fringillarum*,
quæ sic appellantur quod frigore cau-
tent, ut ait Festus.

Vernat ager.] Poëta notat tempus quo
celebrabantur hæc charistia, vere nempe.

Pica respondit.] Picam salutatricem di-
xit, epig. 86. lib. 7.

Munuscula cortis.] hoc est, aves do-
mesticas, epig. 30. lib. 7.

rauca cortis aves.
Sæpe propinquus eris.] hoc est, tibi
tanquam propinquo ejusmodi munera
mittam.

Ad Flaccum

cui se excusat, quod in charistiis nec ipsi nec Stellæ
munera mittat. LVI.

LUCE propinquorum, qua plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens, onerosaque turba,
In qua se primum quisque meumque putat.
Demeruisse duos, votum est: offendere plures,
Vix tutum: multis mittere dona, grave est.
Qua possum sola veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

INTERPRETATIO.

O Flacce, dum tibi, dum Stella prapa-
ro turdos die propinquorum, quo mit-
tuntur multa aves: turba ingens, & mo-
lesta se offert nobis, in qua quisque existi-
mat se primum, & meum cognatum. Opto bene mereri de duobus: vix tutum
est ladere multos: molestum vero mitte-
re munera pluribus. Merebor veniam so-
la ratione, qua possum: O Flacce, nec
tibi, nec Stella donabo turdos.

NOTÆ.

Luce propinquorum.] Vide præcedens
epigramma. De charistiis Ovidius lib. 1.
Factorum.

Proxima cognati dixere charistia cari,
Et venit ad socios turba propin-
qua deos.

Dum Stella.] Poëta de quo epig. 8.
lib. 1. Flaccus vero poëta scripsit Argo-
nautica, epig. 77. lib. 1.

Nec Stella.] Ut nullus conqueratur.
Sic festive se excusat poëta.

De Splendophoro

formoso Domitiani armigero eunte in Africam. LVII.

SPLENDOPHORUS Libycas domini petit armiger urbes:
Quæ puero dones, tela Cupido para:
Illa quibus juvenes figis mollesque puellas.
Sit tamen in tenera levis & hasta manu.
Loricam, clypeumque tibi, galeamque remitto:
Tutus ut invadat prælia, nudus eat.
Non jaculo, non ense fuit, læsusve sagitta,
Casside dum liber Parthenopæus erat.
Quisquis ab hoc fuerit fixus, morietur amore.
O felix, si quem tam bona fata manent!
Dum puer es, redeas, dum vultus lubricus, & te
Non Libye faciat, sed tua Roma virum.

INTERPRETATIO.

Splendophorus armiger domini proficif-
citur in urbes Africa: O Cupido, ador-
na tela qua des puero: illa quibus ladis
juvenes, & virgines teneras. Nihilami-
R r r iij

nus habeat etiam teneram hastam in blanda manu. Ad te remitto thoraca, scutum, & cassidem: nudus eat, ut securus irruat in certamina. Parthenopaus non fuit vulneratus jaculo, nec gladio, aut sagitta, dum non arat munitus ga-

lea. Quisquis fuerit fixus ab hoc, peribit amore. O Felix, si cui destinatur fors tam bona! revertaris, dum puer es, dum facies lubrica, nec Africa faciat te virum, sed tua Roma.

NOTÆ.

Splendophorus.] Alii Sphendophorus. Domini.] Domitiani, ut interpretantur omnes interpretes. Nudus eat.] Forma eximia a vulneribus illum tuebatur. Parthenopaus.] Formosissimus Meleagri, atque Atalantæ filius fuit, quem ad bellum Thebanum profectum a vulnere defendit pulchritudo. Vide epig. 77. lib. 6. Papinium lib. 4. Sylvarum.

Euripides sic ait in Phœnissis: Οὐδ' ἔτι Παρθενόπαος, Ἀπιδάτης γόνυ, Vultus lubricus.] Horat. ode 19. lib. 1. Et vultus nimium lubricus aspici. Lubricus vero dicitur metaphora ducta a via lubrica, in qua difficile est sine prolapsione insiltere. Sic difficile est formosum vultum aspicere, quin amore labefactetur animus.

In Hedyllum hominem impurum. LVIII.

NIL est tritius Hedyli lacernis, Non ansæ veterum Corinthiorum, Nec crus compede lubricum decenni, Non ruptæ recutita colla mulæ, Nec quæ Flaminiam secant salebræ, Nec qui litoribus nitent lapilli, Nec Tusca ligo vinea politus, Nec pallens toga mortui tribulis, Nec pigri rota quassâ mulionis, Nec rasum cavea latus bifontis, Nec dens jam senior ferocis apri. Res una est tamen, ipse non negabit, Culus tritior Hedyli lacernis.

INTERPRETATIO.

Nihil est tritius lacernis Hedyli, non ansæ antiquorum Corinthiorum, nec crus attritum vinculis decem annorum, & recutita colla rupta mula, nec salebra qua secant Flaminiam, nec lapilli qui splendent in litoribus, nec ligo nitens vite

Tusca, nec pallida toga tribulis defundi, nec fracta toga inertis mulionis, nec latus bifontis rasum cavea, nec dens jam senior savi apri. Nihilominus una res est, ipse non inficiabitur

NOTÆ.

Nihil est tritius.] Cinædi nempe quem acute carpit. Veterum Corinthiorum.] Vasa intellige

facta ex veteri ære Corinthio. Nec crus.] fervorum nempe, epig. 27. supra.

Recutita colla.] cute nempe, quæ labore & verberibus detracta fuerat, renovata. Salebra.] Sunt loca inæqualia & aspera, faxis tritis & levigatis, quæ quasi sine saltu præteriri non possunt. De via Flaminia epig. 64. lib. 4. Nec Tusca.] Ligonem interpretare levigatum in fodiendis Hetruriz vineis, epig. 23. supra.

Nec pallens toga.] qua amici efferebantur mortui. Juvenalis sat. 3. Pars magna Italia est (si verum admittimus) in qua Nemo togam sumit nisi mortuus. De tribuli dictum epig. 50. supra. Nec rasum.] Nec latus bovis sylvestris attritum cavea ubi includitur, epig. 105. lib. 1.

Ad Nympham Sabini cui libros mittit. LIX.

NYMPHA sacri regina lacus, cui grata Sabinus. Et mansura pio munere templa dedit: Sic montana tuos semper colat Umbria fontes, Nec tua Baianas Sarfina malit aquas: Excipe sollicitos placide, mea dona, libellos: Tu fueris Musis Pegasis unda meis. Nympharum templis quisquis sua carmina donat, Quid fieri libris debeat, ipse monet.

INTERPRETATIO.

O Nympha regina sacri lacus, cui Sabinus pio dono extruxit ades acceptas & duraturas: sic montana Umbria semper veneretur tuos fontes, nec tua Sarfina magis optet aquas Baianas: leniter

accipe anxios libros mea munera: tu fueris unda Pegasis meis Musis. Quisquis dat suos versus templis Nympharum, ipse monet quid sit agendum de libris.

NOTÆ.

Nympha sacri.] Vide epig. 96. lib. 7. Librum autem ad Nympham fontis Sabini idcirco mittit, ut si displiceat ipsi Sabino, in aquas immergatur. Templa dedit.] Numina quippe fontibus inesse credebant Veteres, atque illa colebant. De his jam dictum. Sic montana.] epig. 96. lib. 7. Nec tua.] hoc est nec Baianas aquas tuis anteponant Sarfinae. Sarfina Umbriæ urbs.

Sollicitos.] de judicio Sabini. Pegasis unda.] hoc est, te existimabo Hippocrenen fontem Musis sacrum, quem Pegasus ungula sua aperuit: unde & Musæ dictæ sunt Pegasides. Ovidius 4. Met. Fama novi fontis nostras pervenit ad aures, Dura Medusæi quem præpetis ungula rupit. Quid fieri.] nimirum in undas mergendos esse, si displicerint.

In Mamurram
paupertatis dissimulatorem. LX.

IN septis Mamurra diu, multumque vagatus,
Hic ubi Roma suas aurea vexat opes,
Inspexit molles pueros, oculisque comedit:
Non hos, quos primæ prostituere casæ,
Sed quos arcanae servant tabulata catasta,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Inde satur mensas, & opertos exuit orbes,
Expositumque alte pingue poposcit ebur,
Et testudineum mensus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non satis esse suo.
Consuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpavit statuas & Polyclete tuas,
Et turbata brevi questus crystallina vitro,
Myrrhina signavit, seposuitque decem.
Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu.
Et virides picto gemmas numeravit in auro,
Quidquid & in nivea grandius aure sonat.
Sardonychas veros mensa quæsit in omni,
Et pretium magnis fecit iaspidibus.
Undecima lassus cum jam discederet hora,
Assè duos calices emit, & ipse tulit.

INTERPRETATIO.

Mamurra diu & multum vagatus in septis, hic ubi Roma aurea vexat suas opes, intravit est teneros pueros, & pavit oculos: non ex his quos exposcere prima taberna, sed quos custodiunt tabulata secreta catasta, & quos non spectat populus, nec mea turba. Deinde satiatus rexit mensas, atque orbes opertos, & petiit densum ebur sublimè expositum, & quater ensensus testudineum hexaclinon, ingemuit non sufficere mensæ suæ citrea. Consuluit nares, an æra olerent Corinthum: atque improbativè tuas statuas, Polyclete, corquestus crystallina viriata modico vitro, signavit decem myrrhina, & semovit. Examinavit antiquos calices, & si qua pocula fuerunt ornata manu Mentoris. Et numeravit virides gemmas in picto auro, & quicquid sonat in aure candida. Quæsit in omni mensa veros sardonychas, & detulit pretium magnis iaspidibus. Cum defatigatus abiret hora undecima, assè mercatus est duos calices, atque ipse portavit.

NOTÆ.

In septis.] In campo nempe Martio erant septa, de quibus epig. 14. lib. 2.
Vixit opes.] dum nempe manibus at-trectantur, ostentantur, atque illis pre-tium defertur. Vide epig. 80. lib. 10.
Inspexit molles.] quasi empturus. Juve-

nalis sat. 7. v. 132.
Perque forum juvenes longo premit-
assere Medos,
Empturus pueros, argentum, Mur-
rhina, villas.
Sed quos.] Catasta machina erat lignea

in qua servi exponebantur venales. Supra epig. 30. & epig. 29. lib. 6.

Nec mea turba.] hoc est, nec turba pauperum mihi similia.

Poposcit.] Dentes nempe eburneos quibus mensæ fulcirentur, epig. 43. lib. 2.

Et testudineum hexaclinon.] hoc est lectum discubitorium sex hominibus capiendis aptum, & testudinis putaminibus ornatum. Juvenalis sat. 11. v. 95.

Nemo inter curas & serias duxit habendum,

Qualis in Oceani fluctu testudo natat,

Clarum Trojugenis factura, ac nobile fulcrum.

Non satis esse.] hoc est, non satis amplum esse, ut par esset citreae suæ mensæ.

An olerent.] An statuae essent ex ære

Corinthio: Polycleti meminit epig. 51. lib. 8.

Myrrhina.] Vasa scilicet, epig. 26. lib. 3.

Calathos.] Vasa vinaria hoc loco intelligere videtur poeta, epig. 107. lib. 14.

Virgilius eclog. 5.

Vina novum fundam calathis Arvisis nectar.

Et virides gemmas.] smaragdos interpretare, epig. 109. lib. 14.

In aure sonat.] Margaritæ nempe atque uniones pendebant ex auribus mulierum.

Sardonychas veros.] Sunt enim & adulterini, epig. 61. lib. 4.

Undecima.] hoc est, una hora ante noctem, epig. 8. lib. 4.

Et ipse tulit.] quia tam pauper erat, ut nec servum haberet.

De corona rosea. LXI.

SEU tu Pæstans genita es, seu Tiburis arvis,
Seu rubuis tellus Tuscula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto,
Seu modo Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut nostro videre corona Sabino,
De Nomentano te putet esse meo.

INTERPRETATIO.

Seu tu nata es in agris Pæstans, seu Tiburis, seu terra Tuscula rubuit tuo flore; seu villica te carpit in horto Prænestino, seu paulo antea eras decus ruris Campani; ut formosior corona compareas nostro Sabino, existimet te natam esse in meo Nomentano.

NOTÆ.

Seu tu.] Recenset varia loca quæ rosis abundarent, de quibus sapius dictum. Sabino autem gratiorem fore missam co-

ronam sperat, si crediderit factam fuisse ex rosis natis in agro suo Nomentano, de quo epig. 38. lib. 2.

De platano Cordubensi
fata a Julio Cæsare. LXII.

IN Tartessiâcis domus est notissima terris,
Qua dives placidum Corduba Bætin amat:
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Hesperium bractea viva pecus:
Ædibus in mediis toros amplexa Penates
Stat platanus densis Cæsariana comis:
Hospitis invicti posuit quam dextera felix,
Cœpit & ex illa crescere virga manu.
Auctorem, dominumque nemus sentire videtur:
Sic viret, & ramis sidera celsa petit.
Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni:
Terruit & tacitam fistula sera domum:
Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,
Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas.
Atque oluere lares commissatore Lyæo,
Crevit & effuso lætior umbra mero:
Hesternisque rubens delecta est herba coronis,
Atque suas potuit dicere nemo rosas.
O dilecta deis, o magni Cæsaris arbor,
Ne metuas ferrum, sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores:
Non Pompeianæ te posuere manus.

INTERPRETATIO.

Domus est in terra Batica, ubi locuples Corduba amat tranquillum Bætin: ubi flava vellera pallent naturali metallo, & viva lamina inaurat Hispanas oves: in mediis ædibus stat platanus Cæsariana densis ramis complexa totam domum: quam sevit victrix dextera invicti hospitis, & virga cœpit crescere ex illa manu. Nemus videtur sentire auctorem, & dominum: sic viret, & ramis fertur in alta astra. Sæpe Fauni ebrui luserunt sub hac arbore, & fistula sera incussit terrorem quietis adibus; & dum agrestis Dryas fugit nocturnum Pana per arva deserta, sæpe delituit sub hac fronde. Atque ades oluerunt commissatore Bactho, atque amœnior umbra crevit vine effuso: & herba rubra decerpta est ad hesternas coronas, nec ullus potuit appellare suas rosas. O chara Numinibus, o arbor magni Cæsaris, ne timeas ferrum, & sacrilegos focos: fas est tibi sperare perpetuum decus ramorum: manus Pompeii non severunt te.

NOTÆ.

In Tartessiâcis.] Idem est Tartessus ac Bætis Hispaniæ fluvius, epig. 28. lib. 8. Corduba.] Urbs Hispaniæ nota ad Bætin.
Vellera.] Ubi nempe aureum yellus habent oves: epig. 100. lib. 12.
Bætis olivifera crinem redimite corona
Aurea qua nitidis vellera tingit aqua.

& Juvenalis sat. 12. v. 42.

Atque alias, quarum generosi gramini ipsam

Infecta natura pecus, sed & egregius fons

Viribus occultis, & Baticus adjuvat aër.

Dominumque nemus.] Alii dominumque suum. Placet prior lectio; nam platanum nemus appellat propter ejus magnitudinem.

Fauni.] numina agrestia.

Fistula sera.] Syrix Pana fugiens in arundinem conversa fuit, ex qua facta est fistula qua utebatur Pan.

Terruit &.] hoc pentametron mutatum & sequentis pentametri loco posi-

tum invenitur: sed minus bene, ut Grutero videtur.

Dryas.] sylvarum nympha.

Commissator.] Is est qui intempestivis conviviis indulget. Vide epig. 5. lib. 4.

Crevit & effuso.] Platanos vino irrigare solebant veteres, ut melius creferent. Macrobius Saturn. lib. 3. cap. 13. Vide & lib. 1. Anthol. *εἰς δῖνον.*

Atque suas.] quia sponte natæ erant.

Ne metuas.] Cum sis dictatori Cæsari sacra.

Perpetuos frondis.] hoc est, perpetuam viriditatem.

Non Pompeiana.] Victa scilicet, atque infaulti ominis manus.

De Philani
male olente. LXIII.

TINCTIS murice vestibus quod omni
Et nocte utitur, & die Philanis,
Non est ambitiosa, nec superba:
Delectatur odore, non colore.

INTERPRETATIO.

Quod Philanis omni die ac nocte utitur vestibus tinctis murice, non est ambitiosa, nec arrogans: capitur odore, non colore.

NOTÆ.

De Philani.] Alii De Philanide, de qua epig. 66. lib. 7. Hæc mulier purpureis utebatur vestibus, ut vehementi odore impuri sui oris foetorem obrueret.

LXIV.

De statua Domitiani
referentis Herculem. LXV.

HERCULIS in magni vultus descendere Cæsar
Dignatus Latia dat nova templa via:
Qua Trivia nemorosa petit dum regna viator,
Octavum domina mannor ab urbe legit.

INTERPRETATIO.

Cæsar dignatus referre imaginem magni Herculis extruit nova templa in Latia, qua viator legit octavum lapidam ab urbe domitiana, dum petit nemorosa regna Diana.

NOTÆ.

Dignatus.] Quasi Hercules Domitiano inferior esset.
Latia via.] Videtur poeta intelligere viam Appiam, quam templo decoravit Domitianus, in quo sub Herculis imagine coli volebat. Vide epig. 104. infra.
Qua Trivia.] hoc est Dianæ, epig. 1. lib. Spect.
Nemorosa regna.] Templum intellige, cui lucus Dianæ Aricinae sacer adjace-

bat. Ovidius 3. Fastorum describit locum & lucum.

Viator.] Pedes scilicet equiti enim nemus illud adire non licebat. Ovidius loco citato:

Vnde nemus nullis illud aditur equis.
Octavum marmor.] hoc est, octavum ab urbe milliarium. Sic dominam Romanam dixit, epig. 4. lib. 1.

De eadem statua. LXVI.

ANTE colebatis votis, & sanguine largo
 Majorem Alciden, nunc minor iste colit.
 Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores;
 Illi securus vota minor facit.

INTERPRETATIO.

Precebus, & largo sanguine antea venerabamini majorem Herculem Domitianum, nunc minor ipse veneratur illum. Alter petit ab hoc majori divitias, alter petit dignitates; tuto nuncupat vota minor illi minori.

NOTÆ.

Majorem Alciden.] Alii hos quatuor versus conjungunt cum superiori epigrammate. Domitianum intellige, quem precibus & victimis colebant Romani: cum rursus anteponit Herculi, epig. 104. infra.
Hunc.] Domitianum nempe.
Illi securus.] Quia Hercules non zget feret a se minori deo peti minor, quam a Domitiano deo majori.

Ad Herculem
de eadem statua. LXVII.

ALCEDE Latio nunc agnoscende tonanti,
 Postquam pulchra dei Cæsaris ora geris,
 Si tibi tunc isti cultus habitusque fuissent,
 Cesserunt manibus cum fera monstra tuis,
 Argolico famulum non te servire tyranno
 Vidissent gentes, sævaque regna pati.
 Sed tu jussisses Eurysthea, nec tibi fallax
 Portasset Nessi perfida dona Lichas.
 OEtai sine lege rogi securus adisses
 Astra patris summi, quæ tibi pœna dedit.
 Lydia nec dominæ traxisses pensâ superbæ;
 Nec Styga vidisses, Tartareumque canem.
 Nunc tibi Juno favet, nunc te tua diligit Hebe;
 Nunc te, si videat nympha, remittet Hylan.

INTERPRETATIO.

O Hercules nunc agnoscende a Jove Capitolino, postquam induisti formosum vultum Domitiani dei, si tunc habuisses hoc ornamentum, & hanc speciem, cum sæva monstra domita sunt tuis manibus; nationes non spectassent te servum obtemperare tyranno Argolico, & ferre acerbum imperium. At tu imperasses Eurystheo, nec fraudulentus Lichas tulisset ad te perfidiosa munera Nessi. Immunis lege Oetai rogatus petiisses sidera summi genitoris, qua consecutus es supplicio. Nec deduxisses Lydia pensâ dominæ arrogantis, nec spectasses Styga, nec canem inferorum. Nunc Juno tibi propitia est, nunc amaris a tua Hebe: si Nympha nunc aspiciat te, remittet Hylan.

NOTÆ.

Agnoscende.] hoc est, digne qui agnoscaris a Jove tuo patre.

Argolico tyranno.] Eurystheo regi Argolico qui ope Junonis prior Hercules natus erat: quamobrem jus habuit in Herculem, ipsique imperavit, ut atrocissima subiret pericula. Hæc historia factis nota.

Fallax Lichas.] Servus nempe Dejaniræ nomine vestem Nessi centauri Herculi portavit, quam vocat perfidum munus, quia veneno imbutam muneris loco illam Dejaniræ reliquerat Centaurus, qua indutus Hercules furore correptus in flammis se immisit. Vide Ovidium in Dejanira, & Senecam in Hercule furentem.

Oetai sine lege.] hoc est, non combustus in rogo extructo in Oeta monte cœlum adjisses, sed a morte immunis inter deos relatus fuisses.

Lydia nec dominæ.] Omphalen reginam Lydiæ intellige, quæ Herculem amore perditum ad fila deducenda compulit.

Nec Styga vidisses.] hoc est, nec ab Omphale jussus, ut videretur Martialis intelligere, aut potius ab Eurystheo, ut aliis placet, descendisses ad inferos.

Hebe.] Junonis filia sine patre dea juvenutis, quæ uxor data est Herculi in cœlum relato.

Nunc te.] Referentem Domitiani effigiem videat Nympha, quæ tibi Hylan rapuit, illum reddet, epig. 49. lib. 5.

Ad Fabullum
debilem. LXVIII.

UXOR cum tibi sit formosa, pudica, puella,
 Quid tibi natorum jura, Fabulle, trium?
 Quod petis a nostro supplex dominoque, deoque,
 Tu dabis ipse tibi, si potes arrigere.

INTERPRETATIO.

O Fabulle, cum habeas pulchram conjugem, castam, juvenem, quid tibi proderunt jura trium liberorum? quod supplex rogas nostrum dominum, & deum, tu ipse a te ipso impetrabis.

NOTÆ.

Quid tibi.] Alii Quo, hoc est, quorum tibi opus est jure trium liberorum, cujus argumentum fere idem est. *A nostro.*] Sic Domitianum appellavit de quo epig. 91. lib. 2. & epig. 31. lib. 8. dominum, epig. 8. lib. 5.

LXIX.

In magistrum ludi,
cui irascitur ob matutinas vociferationes. LXX.

QUID tibi nobiscum est ludi scelerate magister,
Invisum pueris, virginibusque caput?
Nondum cristati rupere silentia galli:
Murmure jam sævo verberibusque tonas.
Tam grave percussis incudibus æra resultant,
Caussidicum medio cum faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
Vincenti parmae cum sua turba favet.
Vicini somnum non tota nocte rogamus:
Nam vigilare leve est, pervigilare grave.
Discipulos dimitte tuos. vis garrule quantum
Accipis, ut clames, accipere ut taceas?

INTERPRETATIO.

O Ludimagister improbo, caput odiosum pueris & virginibus, quid tibi rei est nobiscum? nondum galli cristati rupere silentia: jam tonas acerbo clamore & verberibus. Tam graviter percipiunt æra percussis incudibus, cum faber collocat caussidicum in medio equo. Clamor lenior sedit in magno amphitheatro,

cum sua turba applaudit parma superanti. Nos vicini non petimus somnum iniqua nocte: nam facile est vigilare, molestum vero pervigilare. Dimitte tuos discipulos, o loquax, placetne accipere tantum ut sisleas, quantum accipis ut vocifereris.

NOTÆ.

Virginibusque.] Verbera timentibus. Vide epig. 62. lib. 10.
Nondum cristati.] hoc est, nondum galli cecinere.
Caussidicum medio.] hoc est, cum caussidico statua equestris fabricatur. Juvenalis sat. 7.
Emilio dabitur quantum petit, &c.] Quod nempe suis in vestibulis statuam

equestrem haberet, quæ tunc temporis multos clientes conciliabat caussidico.
Vincenti parma.] Nomen proprium putat Domitius; alii sic interpretantur, cum nempe turba gladiatorum parma pugnanti, & victori ex sua factione gladiatori applaudit. Videat lector.
Pervigilare.] hoc est, tota nocte vigilare gravissimum est.

LXXI.

In Cæcilianum
improbum. LXXII.

DIXERAT, o mores! o tempora! Tullius olim,
Sacrilægum strueret cum Catilina nefas:
Cum gener atque focer diris concurreret armis,
Mœstaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc o mores! cur nunc o tempora! dicis?
Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid est?
Nulla ducum feritas, nulla est infania ferri:
Pace frui certa, lætitiæque licet.
Non nostri faciunt, tua quod tibi tempora sordent,
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

INTERPRETATIO.

O Lim Cicero dixerat, O mores, o tempora, cum Catilina moliretur scelus sacrilægum, cum gener & focer confligerent armis infestis, & sordidata terra madret sanguine civium. O Cæciliane, quare dicis nunc, O mores! O tempora

Quid est quod non ardeat tibi? Nulla scævitia est ducum, nullus furor armorum: fas est frui pace certa, & lætitiâ. O Cæciliane, non mores nostri, sed tui sunt in causa, cur fastidias tua tempora.

NOTÆ.

Dixerat, O mores.] Cum in patriam arma civilia moverentur. Nota est Catilinæ conjuratio ex Sallustio, & aliis.
Cum gener atque focer.] Cæsar nempe, & Pompeius qui Juliam Cæsaris

filiam uxorem duxerat: quorum historia passim obvia.
Tui mores.] Perditi scilicet. Sic astute blanditur Domitiano, cujus tempora laudat vituperata ab improbo Cæciliano.

De leone & ariete,
quorum concordiam miratur. LXXIII.

MASSYLI leo fama jugi, pecorisque maritus
Lanigeri, mirum, qua posuere fide.
Ipse licet videas, cavea stabulantur in una,
Et pariter focias carpit uterque dapes.
Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
Concordem fatiat sed rudis agna feram.
Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles,
Ut niteant celsi lucida signa poli?
Sidera si possent, pecudesque, feræque mereri,
Hic aries astris, hic leo dignus erat.

INTERPRETATIO.

Leo decus montium Massylia, & vir pecoris lanigeri, mirum, qua fide consenserunt. Ipse potes spectare, stabulantur in una cavea, & simul uterque vescitur

communi cibo. Nec latantur foetu sylvarum, nec mitibus herbis: at rudis agna saturat feram concordem. Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles, ut lu-

N O T Æ.

Massyli.] Libyæ pars est Massylia, in qua sunt leones ingentis magnitudinis: epig. 55. lib. 8.

Pecorisque maritus.] Arias nempe. Sic Virgilius ecloga 7.

Vir gregis ipse caper, &c.

Posuere.] Sine addito significat *sedati sunt*, hoc est confecerunt. Virgilius 7. *Æneid. Cum venti posuere, &c.* nempe iram. Alii legunt *coiere.*

Nec foetu.] hoc est, nec leo desiderat feras, nec aries herbas quibus vesci solet. *Sed rudis agna.]* Quod mirum videtur, arietem scilicet agna vesci. *Feram, alii famem.*

Terror Nemees.] Leo ab Hercule interfectus, de quo epig. 66. lib. 5.

Quid portitor.] Phryxi aries, de quo epig. 51. lib. 8.

Ad Liberum amicum
a quo cibos sine vino acceperat. LXXIV.

LIBER Amyclæa frontem redimite corona,
Qui quatis Aufonia verbera Graia manu:
Clausa mihi texto cum prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo si nomine munera ferres,
Scis puto debuerint quæ mihi dona dari.

I N T E R P R E T A T I O.

O Liber, redimite caput corona Amyclæa, qui manu Itala infligis verbera instar Græcorum. Cum ad me mittas prandia clausa canistro vimineo, quare nulla am-

phora comitata est cibus? Atqui si mitteres dona digna tuo nomine, novissi opinor, quæ munera mihi donanda fuerint.

N O T Æ.

Liber.] Ad quem scripsit, epig. 77. lib. 8. *Amycla* civitas est Laconia, in qua maxime exercebatur pugilatus, unde corona Amyclæa dicitur ea qua donantur pugiles victores. *Frontem redimite,* hellepismus est, de quo sæpius dictum. *Qui quatis.]* hoc est, qui Italus exer-

ces Græcorum certamen, scilicet pugilatum.

Clausus.] hoc est, cur simul cum sportula non misisti lagenam?

Digna tuo.] Liber enim Bacchus dicitur, atque ita Bacchi munera mittere debuit.

EPIGRAMMATUM LIBER IX.

In sutorem
factum divitem. LXXV.

DENTIBUS antiquas solitus producere pelles,
Et mordere luto putre vetusque solum:
Prænestina tenes defuncti rura patroni,
In quibus indignor si tibi cella fuit.
Rumpis & ardenti madidus crystallæ Falerno,
Et pruris domini cum Ganymede tui.
At me literulas stulti docuere parentes:
Quid cum grammaticis, rhetoribusque mihi?
Frange leves calamos, & scinde Thalia libellos,
Si dare futuri calceus ista potest.

I N T E R P R E T A T I O.

Solitus dentibus extendere antiquas pelles, & mordere soleam veterem & putridam luto: possides rura Prænestina patroni mortui, in quibus agre fero si habuisti cellam. Atque ebrius ardenti Falerno frangis crystallæ

Sed parentes dementes me docuerunt literulas: quid mihi rei est cum grammaticis & rhetoribus? O Thalia, frange leves calamos, & scinde libros, si calceus potest donare ista futuri.

N O T Æ.

Antiquas pelles.] hoc est vetera coria. *Solum.]* sumitur hic pro solca calcei rupti, quem reficit sutor.

Prænestina.] Legata tibi a patrono, quem sane malis artibus captaverat sutor. De Prænestino rure epig. 64. lib. 4. *Si tibi cella fuit.]* hoc est, nec cella, nec minima domus parte dignus eras.

At me literulas.] Per contemptum utitur hoc verbo, atque insanos vocat pa-

rentes, quod illum artes nobiliores neglectis pecuniosis docuerint, quæ nullum ipsi fructum afferrent.

Frange leves.] Sic etiam Juvenalis sat. 7. versu 28.

Frange miser calamos, vigilataque prælia dele.

hoc est, O Musa, abjice studia, siquidem plus prodest ars futoria.

De effigie Camoni
infantis. LXXVI.

EFFIGIEM tantum pueri pictura Camoni
Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nulla signavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

I N T E R P R E T A T I O.

Pictura servat tantum effigiem pueri Camoni, & manet forma prima ætatis.

Pius genitor nulla tabella expressit florentem faciem, dum metuit spectare muta ora.

N O T Æ.

Pueri Camoni.] Qui natus viginti annos epig. 78. infra mortuus erat, cujus effigiem more veterum, non quidem adulti, sed infantis exprimi curavit pa-

Florentes.] ætate scilicet.

De balneo Tuccæ. LXXVII.

NON silice duro, structilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
Sed strage nemorum, pineaque compage,
Ut navigare Tucca balneo possit.
Idem beatas lautus exstruit thermas
De marmore omni, quod Carystos invenit,
Quod Phrygia Synnas, Afra quod Nomas mittit,
Et quod virenti fonte lavit Eurotas:
Sed ligna defunt: subijce balneum thermis.

INTERPRETATIO.

Tucca non extruxit balneum silice duro, aut structili cemento, non latere cocto, quo Semiramis cinxit longam Babylona; sed magna strue lignorum, & pincis tabulis conjunctis, ut Tucca queat navigare balneo. Idem splendidus adificat thermas sumptuosas ex omni marmore, quod reperit Carystos, quod Phrygia Synnas, quod Afra Nomas fert, & quod lavit Eurotas fonte virenti: sed ligna defunt admove balneum thermis.

NOTÆ.

Babylona.] epig. 1. lib. Spect.
Tucca.] de quo sæpius supra, quem irridet poeta, quod balneum ex ligno, thermas vero ex marmore extruxisset. Balneum autem sumitur hic pro cella frigidaria, quæ porius ex marmore extruenda erat, utpote quod aquæ frigida melius conveniat: thermæ autem in quibus aqua calida lavabantur, ex ligno erant ædificandæ, quod aquæ calefaciendæ non nihil contulisset.
De marmore omni.] Varia quippe præstantissimi marmoris genera enumerat. Vide epig. 42. lib. 6.
Carystos.] Oppidum Eubœæ insulæ, hodie Nigroponte. Strabo lib. 10. Κερύσος δ' ἔστιν ὑπὸ πῶδες τῆς Ὀχρῆς, πλησίον δ' αὖ τῆς Σπίνης, ἢ τῆς Μαρυαίου, ἢ τῆς Λατομίης. Ἐξ Ἐκρυσίου κίβαντος ἰερῶν ἔχον Ἀπολλωνίου Μαρυαίου, &c. Carystus sub monte Ocha sita est, in propinquo Styra, &

Marmarium, ubi Carystia exscinduntur columnæ, & templum ibi marmorei Apollinis.
Quod Phrygia Synnas.] Hæc ultima vox deest in multis codicibus, in quibus claudicat versus. Strabo lib. 12. Σύνναδος ἔστιν ἡ μεγάλη πόλις, Synnada urbs est non magna. Deinde addit ἐπίκεινα δ' ἔστι Δοκίμια κρύβαντος, ἢ τῆς Λατομίης ἢ Συναδίου λίθου: Ab altera parte est Docimia pagus, & lapidicinæ Synnadici lapidis. Hoc loco Phrygiam describit Strabo. Alii,
Quod Phrygia, sive Afra quod Nomas mittit.
Afra Nomas.] Numidia Africae provincia, epig. 55. lib. 8.
Eurotas.] fluvius Laconia ad quem est marmor viride, quod Lacedæmonium & Laconicum dicitur.
Subijce balneum.] ut nempe calefiat thermæ.

De effigie Camoni. LXXVIII.

HÆc sunt illa mei, quæ cernitis, ora Camoni:
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis,
Gaudebatque suas pingere barba genas,
Et libata semel summos modo purpura cultus
Sparserat: invidit de tribus una soror.
Et festinatis incidit stamina pensis,
Absentemque patri rettulit urna rogam.
Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.

INTERPRETATIO.

Hæc sunt illa ora mei Camoni, quæ videris: hic vultus infantis, & prima species fuit. Hæc facies fortior creverat viginti annis, & barba gaudebat pingere suas genas, & modo lanugo semel reflecta sparserat summum decus: una trium sororum invidit, & reseculit stamina festinatis pensis, atque urna reportavit genitori absentem rogam. Sed nihilominus ne sola pictura celebret puerum, hæc erit major imago in meis libris.

NOTÆ.

Hæc sunt.] Vide epig. 76. supra.
Bis denis annis.] hoc est, viginti annos natus interiit.
Et libata.] Sensus est, inquit Raderus, & semel illi barba reflecta erat. Purpura barba forte subrufa, aut prima lanugo, quæ flavescit potius. Videtur tamen rufam insinuare.
summos cultus.] Alii cultros, hoc est

novaculas.
De tribus una.] Sic epig. 54. lib. 4.
— & semper de tribus una necat.
Absentemque.] Longe enim a patre mortuus & crematus fuerat Camonus.
Hæc erit in chartis.] Non perituris scilicet. Sic epig. 83. lib. 7.
Certior in nostro carmine vultus erit.

De convivio Prisci. LXXIX.

QUOD optimum sit disputat convivium,
Facunda, Prisci, pagina:
Et multa dulci, multa sublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit quæritis convivium?
In quod choraules non venit.

INTERPRETATIO.

Disertus liber Prisci disputat, quod convivium optimum sit: & narrat multa facunditer, multa excellenter, sed omnia perite. An rogatis quod convivium sit optimum? Cui non adest choraules.

NOTÆ.

Quod optimum sit.] Sensus est, Quid opus est multo sermone? Uno scilicet verbo definiiri potest optimum nempe convivium illud esse a quo abest musicorum strepitus, & in quo quieta est mensa.
Choraulæ.] is est qui tibia canit, epig. 57. lib. 6.

Ad Picentinum
veneficum. LXXX.

FUNERA post septem nupsit tibi Galla virorum;
Picentine: sequi vult puto Galla viros.

INTERPRETATIO.

O Picentine, Galla tibi nupsit post mortem septem maritorum: Galla, opinor, placet sequi maritos.

NOTÆ.

Funera post septem.] Maritos forte septem veneno sustulerat ista Galla, ut Chloë, de qua epig. 16. supra. Vide epig. 43. lib. 8.
Sequi vult.] hoc est, a te venefico necari.

Ad Domitianum
cujus, & familiæ ejus benignitatem laudat. LXXXI.

ODERAT ante ducum famulos, turbamque minorem,
Et Pallatinum Roma supercilium:
At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum,
Ut sit cuique suæ cura secunda domus.
Tam placidæ mentes, tanta est reverentia nostri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
Nemo suos (hæc est aulæ natura potentis)
Sed domini mores Cæsarianus habet.

INTERPRETATIO.

ANtea Roma oderat servos Imperatorum, & minorem turbam, atque arrogantiâ Palatii: sed, o Auguste, nunc omnes adeo amant tuam familiam, ut quilibet minus amet suam domum. Tam benigne, tam reverenter, tam quiete, tam verecunde se gerunt erga nos. Nullus Cæsarianus (hæc est natura aulæ potentis,) habet suos mores, sed domini.

NOTÆ.

Turbamque minorem.] Legunt alii, turbamque priorem, recte, inquit Gruterus: nam turba prior sunt liberti, qui præ servis odiosissimi, tanquam qui procuratores provinciârum, exactores tributorum, vectigalium, &c. Legunt alii turbamque priorum, Imperatorum nempe, aut Aulicorum qui comitarentur Imperatorem. Videat lector.
Pallatinum supercilium.] Vel ipsorum

Imperatorum, vel Aulicorum fastum intellige.
Tanta est reverentiâ nostri.] Alii vestri. *Cæsarianus.*] hoc est Aulici, & servi Cæsaris constituti sunt juxta mores illius.

LXXXII.

Ad Aulum
de judicio inepti poetæ. LXXXIII.

LECTOR & auditor nostros probat, Aule, libellos:
Sed quidam exactos esse poetâ negat.
Non nimium curo: nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis, quam placuisse cocis.

INTERPRETATIO.

O Aule, nostri libri placent lectori atque auditori: sed quidam poetâ negat esse limatos. Hoc parum movet me; nam malim cibos nostræ cœnæ gratos esse convivis, quam cocis.

NOTÆ.

Exactos.] Alii *excoctos*. Videat lector, quasi petita esset metaphora ab arte coci. *Malim convivis.*] Sensus est: Malim mea carmina placere lectoribus atque auditoribus, quam poetis æmulis. Sic cibi non cocis, sed convivis parantur.

In Cinnam
decoctorem. LXXXIV.

DIXERAT astrologus periturum te cito, Cinna:
Nec puto mentitus dixerat ille tibi:
Nam tu dum metuis, ne quid post fata relinquo,
Hausisti patrias luxuriosus opes.
Bisque tuum decies, non toto tabuit anno:
Dic mihi, non hoc est, Cinna, perire cito?

INTERPRETATIO.

O Cinna, Astrologus dixerat te periturum brevi, nec, opinor, mentitus ille dixerat tibi; tu enim dum times, ne quid relinquo post mortem, astutus decoxisti paternas divitias. Et tuum vicies consumptum est anno non integro: dic mihi, Cinna, nunquid hoc est perire brevi?

NOTÆ.

In Cinnam.] Alii in *Munnam*, lib. 10. epig. 36.
Dixerat astrologus.] Ludit in ambigua voce *perire*, quam astrologus ad vitam se ferebat, poetâ vero ad opes. *Luxuriosus.*] hoc est intemperans, & luxui deditus.
Bisque tuum decies.] scil. patrimonium constans vicies centenis millibus sestertiûm. Alii legunt, *bis quartum decies.*

Ad Cæsarem Domitianum,
quod interdixisset histrionibus scenam. LXXXV.

INTER tanta tuæ miracula, Cæsar, arenæ;
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, sed plus aures debere fatentur
Se tibi, quod spectant, qui recitare solent.

INTERPRETATIO.

O Cæsar, inter tanta miracula tua arena, qua superavit magnifica spectacula antiquorum Imperatorum, multum quidem oculi, sed aures fatentur plus se debere tibi, quod spectant, qui solent recitare.

NOTÆ.

Sed plus aures.] Propter edictum quod histrionibus interdixerat scenam, intra domum quidem exercendi artem jure concessio. Suet. in Domit. cap. 7. Nec enim jam spectatorum aures obscenit carminibus obtundent histriones. *Quod spectant.]* Histriones nimirum.

Ad Norbanum,
cui libros collectos mittit. LXXXVI.

CUM tua sacrilegos contra, Norbane, furores:
Staret pro domino Cæsare sancta fides:
Hæc ego Pieria ludebam tutus in umbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiae.
Me tibi Vindeliciis raptum narrabat in oris,
Nescia nec nostri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixisti, Meus est iste poëta, meus!
Omne tibi nostrum, quod bis trieteride juncta
Ante dabat lector, nunc dabit auctor opus.

INTERPRETATIO.

O Norbane, cum sancta tua fides esset a partibus domini Cæsaris adversus impios furores: ego notus ille cultor tuae amicitiae securus ludebam hæc in umbra Pieria. Fama in regionibus Vindeliciis narrabat me tibi abreptum, nec nostrum nomen ignotum erat in Septentrione. **O** quoties dixisti fassus me veterem amicum, Meus est iste poëta, meus! Nunc auctor donabit tibi omne nostrum opus, quod donabat lector sexennio ante.

NOTÆ.

Sacrilegos.] hoc est, contra Antonium Saturninum Germaniæ superioris præfidentem, qui bellum civile moverat, epig. 11. lib. 4. *Hæc ego Pieria.]* Umbra enim, & quiete delectantur poëta, epig. 77. lib. 1.

Me tibi Vindeliciis raptum.] hoc est, fama narrabat me fato functum: febri enim laboraverat Martialis epig. 47. lib. 6. Cluverius lib. 3. cap. 4. sua introductionis, *Rhæti Alpes tantum incoluere, & earum valles, a Septentrione ad lacum usque Brigantinum, sub Alpibus ad Danubium usque fuere inter dictum lacum & Ænum flumen Vindelici.* Legunt alii,

Me tibi Vindeliciis Rhætus narrabat in oris.

Addictum nempe: nam carminum suorum famam, non mortis eo pervenisse dicit poëta, ut aiunt. Judicet lector.

Arctos.] hoc est, populi Septentrionis noverunt me.

Bis trieteride.] Trieteris triennium est.

De Paulo

fingente morbum, ne invitaret convivas. LXXXVII.

LANGUIDIOR noster si quando est Paullus Atili,
Non se, convivas abstinet ille suos.
Tu langore quidem subito, fictoque laboras:
Sed mea porrexit sportula, Paulle, pedes.

INTERPRETATIO.

O Atili, si aliquando Paullus noster est infirmior, ille non se defraudat, sed convivas suos. Tu sane laboras infirmitate repentina, & ficta: at, o Paulle, mea sportula extendit pedes.

NOTÆ.

Non se.] Ipse non se abstinet a conviviis, sed convivas non vocat. Legunt alii,

Non se convivis abstinet ille suis. male: Paullum enim ipsum dissimulationis accusare videtur.

Sed mea porrexit.] hoc est, morbus tuus non tibi, sed mihi, seu sportulae lethalis est. Metaphora ducta a modo

componendi mortuos, qui depositi ad januam versus viam extendebant pedes. Persius sat. 3.

Hinc tuba, candelæ, tandemque beatus alto

Compositus lecto, crassisque litatus amomis,

In portam rigidos calces extendit, &c.

De filio Silii

lugentis immaturam ejus mortem. LXXXVIII.

FESTINATA sui gemeret cum fata Seyeri
Silius, Aufonio non semel ore potens:
Cum grege Pierio mæstus, Phæboque querebar,
Ipse meum flevi, dixit Apollo, Linon.
Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri
Calliopen, & ait, Tu quoque vulnus habes.
Adspice Tarpeium, Palladiumque Tonantem:
Ausa nefas Lachesis læsit utrumque Jovem.
Numina cum videas duris obnoxia fatis,
Invidia possis exonerare deos.

INTERPRETATIO.

Cum Silius non semel vehemens eloquentia Romana, lugeret immaturam mortem Severi sui filii: cum choro Musarum, & Phœbo mœrens conquerer, sed ipse, inquit Apollo, luxi meum Linum. Atque intuitus est suam Calliopen,

qua illi proxima sedebat, & dixit, tu etiam afficeris mœrore. Vide Tonantem Tarpeium, & Palatinum, Lachesis aufas nefas offendit utrumque forem. Cum spectes deos subditos fati, possis liberare illos odio.

NOTÆ.

Silius.] Italicus, de quo epig. 62. lib. 7. & 66. lib. 8. quem solatur poëta exemplo deorum, quorum & filii acerbo fato rapti sunt.

Aufonio non semel.] hoc est, non eloquens uno tantum orationis genere, egregius quippe orator fuit, & poëta, epig. 62. lib. 7.

Cum grege.] Ego, inquit Martialis, querebar cum Phœbo, & Musis quæ Pierides dictæ sunt, epig. 77. lib. 1.

Linon.] Apollinis, & Terpsichores filium, quem ab Hercule occisum ferunt poëta: Pausanias in Corinthiacis refert Linum Apollinis & Pſamathes filium; in Bœoticis vero Linum alium Uraniæ & Amphimari filium pœtam egre-

gium fuisse affirmat.

Tu quoque vulnus habes.] Occiso scilicet Orpheo ejus filio, cujus historia fati nota.

Aspice Tarpeium.] Cujus filius Sarpedon ad Troiam periit. Virgil. lib. 10.

Troia sub mœnibus altis,
Tot nati cecidere deum; quin occidit
una

Sarpedon mea progenies.

Pallatinumque.] Domitianum, cujus filius infans adhuc mortuus est; de quo jam diximus lib. 6. epig. 3.

Lachesis.] Una Parcarum.

Invidia possis.] Sensus est, non debes diis irasci, qui & ipsi natorum acerbum fatum lugent.

Ad Luperum
versipellem. LXXXIX.

SEPTEM post calices Opimiani
Denso cum jaceam triente blæsus,
Affer nescio quas mihi tabellas,
Et dicis, Modo liberum esse jussi:
Zenas servulus est mihi paternus:
Signa, cras melius, Luperce, fiet.
Nunc signat meus annulus lagenam.

INTERPRETATIO.

Post septem calices Opimiani cum jaceam balbutiens crebris trientibus, affer mihi nescio quas tabellas, & dicis, Modo dedi libertatem: habeo Zenam pa-

ternum servulum; signa. O Luperce, cras fiet melius, nunc meus annulus signat lagenam.

NOTÆ.

Opimiani.] De hoc vino dictum epig. 27. lib. 1.

Triente.] Qui capit quatuor cyathos.

Nescio quas.] Supposititias nempe, quas manumissionis esse dicebat Luperus: cum tamen essent testamentaria falsæ nempe,

nempe, aut aliunde astringentes.

Zenas servulus.] Legunt alii,
modo liberum esse jussi

Zenam:

Signa.] Inquit Luperus, ut constet de manumissione.

Cras melius fiet.] Cum sobrii erimus,

tunc enim distinguere poterimus, an revera de libertate tantum agatur. Nunc signat.] Ne servi vinum hauriant. Horat. epist. 2. lib. 2.

posset qui ignoscere servis,
Et signo læso non insanire lagenam.

Ad Rufum,

amicos donis conciliatos, donis quoque esse alendos. XC.

DUM me captares, mittebas munera nobis:
Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,
De cavea fugiat ne male passus aper.

INTERPRETATIO.

Dum me illiceres, ad me mittebas dona; postquam captasti, o Rufe, nihil donas mihi. Ut teneas illectum, mitte etiam dona illecto, ne aper male passus fugiat ex cavea.

NOTÆ.

De cavea.] Hoc a simili dicit poëta; ut enim fera esuriens fugit, sic ego re-nunciabo tuæ amicitia. Est autem cavea septum in quo ferae includuntur: est etiam locus ubi populus sedens ludos spectabat.

Ad Stellam,
versus extemporales esse malos. XCI.

LEGE nimis dura convivam scribere versus
Cogis, Stella: licet scribere nempe malos.

INTERPRETATIO.

O Stella, nimis dura conditione, imperas carmina condâ a convivâ: licet condere nimirum mala.

NOTÆ.

Lege nimis.] Nempe ipse Martialis a Stella jussus ex tempore versus scribere, composuit hoc distichum.

Ad Flaccum,
quem in Cypro insula degentem monet, ut caveat
a nimio solis calore. XCII.

Sic in gramine floreo reclivis,
Quâ gemmantibus hinc, & inde rivis
Curva calculus excitatur unda,
Exclusis procul omnibus molestis,
Perfundas glaciem triente nigro
Frontem sutilibus ruber coronis:
Sic uni tibi sit puer cinædus,
Et castissima pruriat puella.
Infamem nimio calore Cypron
Observes, moneo, precorque, Flacce,
Messēs area cum teret crepantes,
Et fulvi juba sæviet leonis.
At tu diva Paphi remitte nostris
Illæsum juvenem, remitte votis.
Sic Martis tibi ferviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Sæta plurima quadræ de placenta.

INTERPRETATIO.

Sic recumbens in florida herba, qua rivis hinc & inde gemmeis lapilli commoventur curva aqua, longe remotis omnibus curis, temperes glacie nigrum trientem habens tempora rubra sutilibus coronis:
O Flacce, moneo & rogo, caveas Cyprum noxiam nimio calore, cum messes crepan-

tes terentur in area, & juba fulvi leonis sæviet. Sed tu, o regina Paphi, nostris votis remitte juvenem salvum. Sic kalendæ Martiæ celebrentur in tuum honorem, atque ad altaria candida multa quadræ placenta divisa tibi consecrentur, cum thure, & mero, & victima.

NOTÆ.

Perfundas glaciem.] Vide epig. 65. lib. 5.
Tu super æstivas, Alcime, funde nives, Triente nigro.] continens poculum sumit pro vino contento.
Frontem ruber.] hellenismus est epig. citato,
Lassenturque rosas tempora sutilibus. Cypron.] epig. 45. lib. 8.
Cum te, Flacce, mihi reddet Cytheræia Cypros.
Messēs crepantes.] quia aridæ & siccæ.
Et fulvi juba.] Mensē scilicet Augu-

sto, quo Sol in Leone summos excitat calores, epig. 57. lib. 4.
Divæ Paphi.] Venus nempe: Paphus vero urbs est Cypri, ubi colebatur Venus.
Sic Martis tib:] Kalendæ Martiæ a foeminis celebrabantur in honorem Veneris, epig. ultimo lib. 5.
Candidas ad aras.] Diis manibus nigras, superis vero candidas aras erigebant antiqui.
Sæta.] Vide epig. 76. lib. 3. & epig. 75. lib. 6.

Adulatur Domitiano,
cujus cœnam Jovis epulis præfert. XCIII.

AD cœnam si me diversa vocaret in astra
Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis:
Astra licet propius, Pallatia longius essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem:
Quærite qui malit fieri conviva Tonantis:
Me meus in terris Juppiter ecce tenet.

INTERPRETATIO.

Si hinc invitator Cæsaris, illinc Jovis, ad cœnam me invitaret in diversum cœlum; quamvis sidera essent propius, palatia vero longius, redderem hæc res-

ponsa referenda ad Superos: Quærite alium qui malit convivari cum Tonante, on meus Juppiter in terris possidet me.

NOTÆ.

Diversa in astra.] hoc est, Si me Juppiter vocaret ad sua astra, & Domitianus ejus cœlum vocat; tamen adirem Domitium, seu ad suum palatium, (cum

enim Deus sit epig. 8. lib. 5. palatium ejus cœlum vocat;) tamen adirem Domitianum.

Ad Condylum,
servi conditionem meliorem esse quam domini. XCIV.

QUÆ mala sunt domini, quæ servi commoda nescis,
Condyle, qui servum te gemis esse diu.
Dat tibi securos vilis lecticula somnos:
Pervigil in pluma Caius ecce jacet.
Caius a prima tremebundus luce salutat
Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.
Quod debes, Cai, redde, inquit Phœbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis? podagra, cheragraque secatur
Caius, & mallet verbera mille pati.
Quod nec mane vomis, nec cunnum, Condyle, lingis;
Non mavis, quam ter Caius esse tuus?

INTERPRETATIO.

O Condyle, ignoras quæ sunt mala heri, & quæ commoda servi, qui doles te diu esse in servitute. Vilis lecticula commodat tibi tutos somnos: en Caius pervigil jacet in pluma. Summo mane Caius tremebundus salutat tot dominos: sed tu, o Condyle, nec dominum salutas. O Cai,

solve debitum, ait Phœbus, atque illinc Cinnamus: O Condyle, nullus tibi dicit hoc. An times tortorem? Caius ardet podagra & cheragra, & mallet pati mille flagella

NOTÆ.

Leſticula.] ſignificat parvum lectum,
Legunt alii *tegeticula.*

Caius.] Dominus tuus.

Tot dominos.] quot nempe habet patronos.

Nec dominum.] Caium ſcilicet.

Phœbus & Cinnamus.] ſœneratores:
Tortorem.] a quo aliquando vapulas.
Podagra chevagraque.] quæ ſunt vehementes in pedum & manuum articulis dolores, Gallice *les goutes.*

Ad Calatiſſum,
pocillatorem. XCV.

ADDERE quid ceſſas puer immortale Falernum?
Quadrantem duplica de ſeniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calatiſſe, deorum
Sex jubeo cyathos fundere? Cæſar erit.
Sutis aptetur decies roſa crinibus, ut ſit,
Qui poſuit ſacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da baſia, fiat ut illud
Nomen, ab Othryſio quod Deus orbe tulit.

INTERPRETATIO.

O Puer, quid moraris fundere immortale Falernum? Gemina quadrantem de amphora ſeniore. Nunc dic mihi in gratiam cujus deorum volo te porrigere ſex cyathos? Cæſar erit. Capilli decies coronentur ſutis roſa, ut efficiatur ejus nomen, qui condidit nobile templum gentis ſacræ. Nunc decies oſculare me, ut fiat illud nomen quod Deus conſecutus eſt ab Othryſio orbe.

NOTÆ.

Immortale Falernum.] vel quod difficile corrumpatur, vel quod dignum ſit ut a diis iſtis bibatur.

Quadrantem duplica.] hoc eſt, infunde ſex cyathos vini vetuſti.

Cæſar erit.] habet enim ſex literas, ſoluta nimirum diphthongo: tot vero cyathos haurire ſolebant veteres, quot eſſent literæ in nomine illius in cujus gratiam bibebant, epig. 72. lib. 1.

Sutis aptetur.] epig. 65. lib. 5. *Decies,* quia in ſuo nomine decem literas habet *Domitianus*, qui Flaviæ genti templum dicavit, epig. 2. ſupra.

Fiat ut illud.] *Germanicus* vel *Sarmaticus*: quod nomen a Germania & Sarmatia ſubacta ſumpſit *Domitianus*. De Othryſio vel Odryſio orbe, ſeu Septentrione dictum, epig. 7. lib. 7.

De Hippocrate
petente mulſum pro abſinthio. XCVI.

SANTONICA medicata dedit mihi pocula virga:
Os hominis mulſum me rogat Hippocrates.
Tam ſtupidus nunquam nec tu puto, Glauce fuiſti,
Chalcea donanti Chryſea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poſcit amaro?
Accipiat, ſed ſi potat in elleboro.

INTERPRETATIO.

*H*ippocrates mihi donavit pecula imbuta virga Sanctonica. O impudentiam hominis, a me petit mulſum. O Glauce, nunquam tam bardus nec tu, opinor, fuiſti, qui dederas aurea arma donanti areæ. An aliquis petit donum dulce pro amaro? accipiat, ſed ſi haurit in elleboro.

NOTÆ.

Sanctonica.] hoc eſt, imbuta abſinthio, de quo ſic Plinius lib. 17. cap. 7. *Abſinthii genera ſunt plura. Sanctonicum appellatur a Gallia civitate, Ponticum a Ponto ubi pecora pingueſcunt illo.* Legunt alii *Sardoa*: in Sardinia nempe multæ ſunt herbæ venenatæ.
Mulſum.] Potio eſt ex vino & melle

confecta.

Glauce.] Qui aurea ſua arma ferreis permutavit cum Diomede, Homer. Iliad. 5.

Sed ſi potat.] hoc eſt, ea lege mulſum dabo, ut illud potet ſimul cum elleboro, quod infaniam purgat, hoc eſt, ſi fateatur ſe infanire.

XCVII

De Herode
medico fure. XCVIII.

CLINICUS Herodes trullam ſubduxerat ægro:
Deprenſus dixit, ſtulte, quid ergo bibis?

INTERPRETATIO.

*H*erodes clinicus ſurripuerat trullam ægroto: deprenſus dixit, o demens, quid igitur potas?

NOTÆ.

Clinicus.] De medico clinico egimus, lib. 1. epig. 31.

Trullam.] Vas nempe ad bibendum.

Deprenſus dixit.] Sic nimirum fur-

tum excuſat Herodes, quaſi trullam removiſſet; ne æger biberet, quod illi lethale eſſet.

Ad Iulium
de quodam invido. XCIX.

RUMPITUR invidia quidam, cariffime Juli,
Quod me Roma legit, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod turba ſemper in omni
Monſtramus digito, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, tribuit quod Cæſar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce ſub urbe eſt,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod ſum jucundus amicis,
Quod conviva frequens, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod amamur, quodque probamur,
Rumpatur, quiſquis rumpitur invidia.

INTERPRETATIO.

O Dilectissime *Julii*, quidam laceratur invidia, quod Roma legit meos libros, laceratur invidia. Laceratur invidia, quod in omni turba monstramur digito, laceratur invidia. Laceratur invidia, quod uterque *Cæsar* mihi concessit *trium liberorum*, laceratur invidia. Laceratur invidia, quod habeo amenam villam suburbanam, & parvas ades in urbe, laceratur invidia. Laceratur invidia, quod placeo amicis, quod saepe invitator ad cœnam, laceratur invidia. Laceratur invidia, quod diligimur, & laudamur: laceratur, quisquis laceratur invidia.

NOTÆ.

Ad Julium.] Martialem, de quo epig. 16. lib. 1. & epig. 16. lib. 7. *Rumpitur invidia.*] Vide epig. 61. lib. 6. *Cæsar uterque.*] Titus & Domitianus. Vide epig. 94. lib. 3. *Quod rus mihi.*] De quo dictum epig. 61. lib. 8. *Rumpatur.*] Sic Virgilius ecloga 7. — invidia rumpantur ut ilia *Codro*.

*Ad Ovidium*de *Corano* perfido caupone. C.

VINDEMIARUM non ubique proventus cessavit, *Ovidi*: pluvia profuit grandis. Centum *Coranus* amphoras aquæ fecit.

INTERPRETATIO.

O *Ovidi*, fructus vindemiarum non defecerant ubique. Ingens pluvia profecit. *Coranus* fecit centum amphoras aqua.

NOTÆ.

Pluvia profuit.] Alii profuit. Prior lectio mihi videretur melior. *Centum Coranus.*] Quidam sane perfidus caupo, qui in summa vini caritate, aquam multam infundebat vino, quod pro mero vendebat.

*Ad Atticum*de *M. Antonio Gallo*, cui placebant libri *Martialis*. CI.

MARCUS amat nostras *Antonius*, *Attice*, *Mufas*, Charta salutatrix si modo vera refert: *Marcus* *Palladiæ* non inficienda *Tolosæ* Gloria, quem genuit pacis amica quies.

INTERPRETATIO.

O *Attice*, *Marcus Antonius* probat nostros versus, si modo epistola salutatrix renunciat mihi veritatem: *Marcus* decus non denegandum *Palladia Tolosæ*, quem peperit quies amica pacis.

NOTÆ.

Marcus.] de quo lib. 10. epig. 23. & 32. *Suetonius* in *Vitellio* cap. ultimo: *Siquidem ab Antonio Primo adversariorum partium duce oppressus est, cui Tolosa nato cognomen in pueritia Becco fuerat, id valet gallinæ rostrum.* *Palladia Tolosa.*] quæ urbs est Galliarum fatis nota, in qua nempe florebat literarum. *Pacis amica quies.*] hoc forte subiicit poeta, ut ostendat illum non esse ex familia *Antonii triumviri*, hominis scilicet seditiosi. Legunt alii, *pacis alumna quies*, nec hoc epigramma a sequente distinguunt.

*Ad librum*quem *Antonio* mittit in *Galliam*. CII.

TU qui longa potes dispendia ferre viarum, I liber absentis pignus amicitiae. Vilis eras, fateor, si te nunc mitteret emptor, Grande tui pretium muneris auctor erit. Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur Qui fluit, an pigro quæ stupet unda lacu.

INTERPRETATIO.

O Libelle, vade pignus amicitiae absentis, tu qui potes pati longos labores itinerum. Vilis esses, fateor, si emptor nunc mitteret te, at auctor constituet magnum pretium tuo dono. Multum interest, crede mihi, an aqua bibatur fluens a fonte, an qua desidet in pigro lacu.

NOTÆ.

Tu qui.] Vide epigramma præcedens. *Si te nunc.*] Longe enim carior atque emendatior est liber ab ipso auctore missus. Legunt alii, — si te nunc mittere tento. Quæ lectio vitiosa videtur.

In Bassum

avarum. CIII.

DENARIIS tribus invites, & mane togatum Observare jubes atria, *Basse*, tua: Deinde hærerere tuo lateri, præcedere sellam, Ad vetulas tecum plus minus ire decem. Trita quidem nobis togula est, vilisque, putrisque: Denarius tamen hanc non emo, *Basse*, tribus.

INTERPRETATIO.

O *Basse*, me invites tribus denariis, atque imperas tua atria mane coli a me togato: deinde astare tibi, antequam lethicam, tecum adire anus plus minus decem. Habeo togulam laceram quidem, & vilem, & putridam: nihilominus, o *Basse*, hac non emitur tribus denariis.

NOTÆ.

Denariis tribus.] de moneta dictum sæpius.

Præcedere sellam.] Antambulonis vice.
Ad vetulas.] Divites nimirum atque orbas quas captare volebat Bassus.

Trita quidem.] Sensus est: Mihi forte parvam das sportulam, quod trita sit vestis mea: at licet sit lacera & vilis, tua tamen sportula trium denariorum non sufficit ad emendam similem.

Adulatur Domitiano

culto in via Appia sub imagine Herculis. CIV.

A P P I A, quam simili venerandus in Hercule Cæsar
Consecrat, Aufoniæ maxima fama viæ,
Si cupis Alcida cognoscere facta prioris,
Disce: Libyn domuit: aurea poma tulit:
Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadio terga leonis apro.
Æripedem sylvis cervuum, Stymphalidas undis
Abstulit: a Stygia cum cane venit aqua.
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
Hesperias Tusco lavit in amne boves.
Hæc minor Alcides, major quæ gesserit, audi,
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Afferuit possessa malis Pallatia regnis:
Prima suo gessit pro Jove bella puer.
Solutus Iuleas cum jam rerineret habenas,
Tradidit, inque suo tertius orbe fuit.
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri:
Sudantem Getica ter nive lavit equum.
Sæpe recusato Parthos duxisse triumphos,
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa deis, mores populis dedit, otia ferro,
Astra suis, cælo sidera, ferta Jovi.
Herculeum tantis numen non sufficit actis:
Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

INTERPRETATIO.

O Appia maximum decus viarum Italia, quam consecrat Cæsar colendus sub imagine Herculis, si vis cognoscere gesta prioris Alcida, accipe: subegit Libyn, abstulit poma aurea: detraxit Amazoni peltata cingulum Scythicum: adjunxit terga leonis apro Arcadio. Abripuit cervuum æripedem sylvis, & Stymphalidas aquis: ab inferis rediit cum cane Cerbero. Non passus est hydram renovari crescentem ne-

cibus: lavit boves Hispanas in amne Tusco. Minor Alcides fecit hæc. Disce, qui fecerit major, qui colitur ad sextum miliarium ab arce Albana. Liberavit palatia occupata a malo principe, puer gessit prima bella pro suo fove. Cum jam solus retineret habenas Imperatorias, tradidit illas, & tertius administravit suum imperium. Ter fregit perfida cornua Danubii Sarmatici: ter nive Getica lavit equum sudantem.

Sudantem. Sæpe non concessa facultate agendi triumphos Parthicos, victor consecutus est nomen ab orbe Septentrionali. *Donavit deos templis, populos moribus,*

arma quiete, suos astris, cælum sideribus, foveam coronis. Herculeum numen non sufficit tantis factis: hic deus Domitianus suo vultu referat Tarpeium patrem.

NOTÆ.

Appia.] In qua nempe Latinarum viarum celeberrima templum Herculi consecraverat Domitianus, in quo ipse sub illius imagine colebatur, epig. 65. supra.
Si cupis Alcida.] hoc est, veri Herculis labores discere.

Libyn domuit.] hoc est, in Africa Antæam vicit, cujus nota historia: atque aurea mala ex Hesperidum horto decerpit, custode interfecto dracone.

Peltatam.] Pelta scutum est brevius quo utebantur Amazones, quarum reginam Hippolytam vicit Hercules:

Abstulit Hippolyta, sexto, sua vincula victa.

Scythico nodo.] periphrasis est balthei: in Scythia vero ad Tanaïm & Thermodontem fluvium habitaverunt Amazones.

Addidit Arcadio.] De leone & apro ab Hercule interfectis sæpius dictum.

Æripedem cervuum.]

Cornibus auratis cervuum necat ordine quarto.

Legunt alii *cervam*. Aurea habebat cornua, Dianæ sacra erat, in monte Mœnalo vagabatur, quam Hercules cepit, & Dianæ Taygetæ consecravit. Sic Raderus.

Stymphalidas undis.] Stymphalis lacus in Arcadia, ubi aves Stymphalides infinitæ magnitudinis, quæ humanis carnibus vescerantur, quas occidit Hercules. Vide Natalem Comitem lib. 7. Myth. cap. 1.

Fœcundam vetuit.] Igne scilicet admoto, impediit ne hydræ capita renascerentur.

Hesperias Tusco.] Geryonis scilicet boves. Vide epig. 50. & 66. lib. 5. Ex Hispania in Italiam adduxit, & Tiberi eas lavit.

Major.] nempe Domitianus. Vide epig. 65. supra.

Sextus ab Albana.] hoc est ad sextum miliarium ab arce Albana, ad octavum vero ab urbe, epig. citato.

Afferuit possessa.] hoc est, Vitellianis ejectis imperium sibi vendicavit, & Capitolium defendit. Suetonius in Domitiano.

Solutus Iuleas.] hoc est Imperatorias a Julio Cæsare primo Imperatore sic dictas: hoc est, occupatum imperium patri suo Vespasiano tradidit. Suetonius in Domitiano cap. 13.

In suo orbe.] hoc est in imperio, quod ipse adeptus erat, post Vespasianum enim & Titum regnavit.

Cornua Sarmatici.] hoc est, perfidas gentes quæ Danubium incolunt, ter domuit. Vide epig. 15. lib. 8. Cornua fluvii tribuunt potæ propter riparum curvitatem, aut potius propter geminos, pluresve alveos, in quos dividuntur. Sic Virgilius 9. Æneid. dixit Rhenum bicornem.

Sudantem Getica.] hoc est, ter vicit quoque Geras de quibus supra.

Sæpe recusato.] Hic modus loquendi familiaris est Aurelio Victori ablativus est absolutus neutrius generis, hoc ipsi recusato, seu hac re recusata, nempe ut auxiliaretur Vologeso Parthorum regi. Suetonius cap. 2. in Domitiano: *Nec tamen eo secius cum Vologeso Parthorum rex auxilia adversus Alanos, ducemque alterum ex Vespasiani liberis depoposcisset, omni ope contendit, ut ipse potissimum mitteretur, & quia discussa res est, alios Orientis reges, ut idem postularent, donis ac pollicitationibus sollicitare tentavit.*

Parthos.] hoc est Parthicos. Virgilius ecloga 10.

libet Partho torquere cydonia cornu.

Spicula, &c.

Hyperboreo.] hoc est Septentrionali: nam a devictis Germanis Germanicus, atque a subactis Sarmatis Sarmaticus dictus est Domitianus. Scriverius legit:

Sæpe recusatos parcos duxisse triumphos, quod victa Sarmatia triumphum recusavit.

Templa deis.] Vide epig. 4. supra.

Mores.] epig. 4. & 7. lib. 6.

Otia ferro.] hoc est, bello confecto pacem hostibus concessit, epig. 15. lib. 8.

Astra suis.] hoc est patrem, fratrem,

uxorem in deorum numerum reulit, & Flavie genti templum erexit, de quo epig. 2. supra. *Serta Jovi.*] quia lauream Jovi Capitolino intulit ex victoria Sarmatica. Suetonius in Domitiano. *Tarpeio*] Sensus est: Pro tot & tantis rebus gestis non sufficit, ut sub imagine Herculis colatur Domitianus, sed sub imagine ipsius Jovis esset colendus.

Ad Phœbum
fœneratorem. CV.

QUADRINGENTORUM reddis mihi, Phœbe, tabellas:
Centum da potius mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere jactes:
Quod tibi non possum solvere, Phœbe, meum est.

INTERPRETATIO.

Q Phœbe, reddis mihi tabellas quadringentorum: O Phœbe, potius crede mihi centum. Quære alium, apud quem te ostentes tam vano dono: O Phœbe, quod nequeo solvere, pertinet ad me.

NOTÆ.

Quadringentorum.] Eiusdem argumenti est epig. 37. lib. 8.
Tabellas.] Syngrapham intellige, qua constabat, Martialem Phœbo debere quadringenta.
Da potius.] ut liberalis habearis.

Quod tibi non.] epig. 3. lib. 2.
Sexte, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur:
Debet enim, si quis solvere, Sexte, potest.

De geminis fratribus,
quos Polluci & Castori similes esse dicit, &
formosiores ipsa Helena. CVI.

QUÆ nova tam similes genuit tibi Leda ministros?
Quæ capta est cycno nupta Lacæna alio?
Dat faciem Pollux Hiero, dat Castor Asillo:
Atque in utroque niter Tyndaris ore soror.
Ista Therapnæis si forma fuisset Amyclis,
Cum vicere duas dona minora deas:
Mansisses Helene, Phrygiamque redisset in urbem
Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

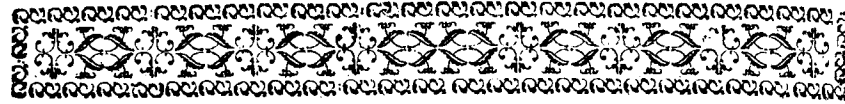
INTERPRETATIO.

QUA nova Leda peperit tibi servos tam similes? Quæ Lacæna arsit alium cycnum? Pollux commodat vultum Hiero, Castor commodat Asillo: & soror Tyndaris niter in ore utriusque. Si talis pulchritudo fuisset Therapnæis Amyclis, cum dona inferiora superarunt duas deas: O Helene, mansisses, & Dardanius Paris reversus esset in urbem Phrygiam cum gemino Ganymede.

NOTÆ.

Genuit tibi.] Nescio quem alloquatur poeta. Ledæ Lacedæmoniæ historia satis nota est, quæ nempe compressa a Jove cycni forma induto peperit Pollucem & Castorem.
Tyndaris soror.] hoc est Helena Castoris & Pollucis soror, Jovis filia ex Leda uxore Tyndari regis Laconiæ.
Ista Therapnæis.] Castor & Pollux nati sunt Amyclis, quæ urbs est Laconiæ prope Therapnas; ubi si adfuissent Hierus & Asillus, (cum Juno ac Pallas contententes de pomo aureo a Venere victæ sunt, promittente Paridi iudici Helenam, quæ nempe donum erat inferius quam imperium promissum a Junone, & sapientia promissa a Pallade,) contempta Helena a Paride rapti fuissent.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER X.

Singulis paginis ter aut quater librum absolvi. I.

Si nimius videor, seraque coronide longus
Esse liber : legito pauca, libellus ero.
Terque, quaterque mihi finitur carmine parvo
Pagina facta tibi, quam cupis esse brevem.

INTERPRETATIO.

SI videor esse liber nimius, & longus
tarde imposta coronide: evolve pau-
ca, ero libellus. Brevi versu ter & qua-

ter absolvo scriptam tibi paginam, quam
optas esse brevem.

NOTÆ.

Si nimius.] Liber alloquitur lecto-
res: alii putant hoc epigramma esse fi-
nem libri noni, alii vero initium deci-
mi. Videat lector: lemma autem deest
in antiquis codicibus. Scriverius inscri-
bit, *Liber ad lectorem.*

Coronide.] Quam sic explicat Cælius
Rhodiginus lib. 15. cap. 20. Coronis
significat ultimam rei manum admotam,
nec effectum opus, sed prorsus comple-
tum, finitumque: siquidem coronis est
quandoque montis vertex, aut structu-
ræ summum, quandoque vero quod in

fine libri ponitur. Coronis significat &
navis puppim, quod sit in ejus apice cur-
vatum rostrum, unde deductum hunc
loquendi modum putant nonnulli.

Terque quaterque.] Cum singulis in
paginis tria aut quatuor epigrammata
contineantur, quibus lectis, alia omit-
tere potest lector. Legunt alii,

*Pagina: fac tibi me quam cupis esse
brevem.*

hoc est, o lector, inquit liber, potes
me contrahere quantum cupis.

Ad lectorem,
ut faveat huic libro, quem præpropere editum
revocavit, & emendavit. II.

FESTINATA prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc revocavit opus.
Nota leges quædam, sed lima rasâ recentî;
Pars nova major erit, lector, utrique fave.
Lector opes nostræ, quem cum mihi Roma dedisset,
Nil tibi quod demus majus habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratae flumina Lethes,
Et meliore tui parte superstes eris.
Marmora Messalæ findit caprificus, & audax
Dimidios Crispi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, nec secula præsumt,
Solaque non norunt hæc monumenta mori.

INTERPRETATIO.

Prior cura decimi libri a me propera-
ta nunc revocavit opus elapsum ma-
nibus. Evolves quædam tibi comperta,
sed polita recentî lima. Major erit pars
addita, o lector, fave utrique. O lector
divitia nostra, quem cum mihi donasset
Roma, dixit, Nihil habemus majus, quod
tibi donemus. Hujus opera vitabis pigra
flumina Lethes, & eris superstes meliore
parte tui. Caprificus aperit marmora
Messalæ, & mulio audax irridet equos
dimidios Crispi. Sed nec furta efficiunt
scriptis, nec secula præsumt, & hæc so-
la monumenta nesciunt perire.

NOTÆ.

Festinata prior.] Hunc nempe librum
nimia festinatione editum revocavit,
atque emendavit.

Nota.] Scilicet in priori editione.

Utrique fave.] hoc est, prioribus, &
novis additis versibus fave.

Lector opes nostra.] Per appositionem
hoc addit, hoc est, quo benigno, at-
que benevolo lectore nihil majus mihi
dare Roma poterat.

Flumina Lethes.] hoc est, te ab ho-
minum oblivione vindicabis. Lethe in-
ferorum fluvius est, qui præteritarum
omnium rerum memoriam delet: λθη
enim Latine oblivio est.

Superstes eris.] Quia semper legeris,
& celebraberis. *Meliora parte, fama scili-*

cet ingenii.

Marmora Messalæ.] Aedes marmo-
reas, vel potius sepulcra marmorea in-
telligi, quæ Corvinus Messala Augusti
ævo orator clarissimus, & ditissimus ex-
truxit. Vide epig. 3. lib. 8.

Caprificus.] Ficus est sylvestris, quæ
vel durissimos lapides findit.

Dimidios equos.] De Crispo dictum
epig. 54. lib. 4. cujus statuarum equestres
vetustate corruptæ, & fractæ irridentur a
mulionibus, atque aurigis. Juven. sat. 8.

Et curios jam dimidios, &c.

Nec furta.] Legunt alii, & forte me-
lius *fata*: bona enim carmina non
percutunt. Vide Horat. ode 8. lib. 4.

Ad Priscum

in clancularium poetam qui famosa carmina
nomine ejus spargebat. III.

VERNACULORUM dicta, fordidum dentem,
Et fœda linguæ probra circulatricis,
Quæ sulphurato nolit emta ramento
Vatiniurum proxeneta fractorum,
Poëta quidam clancularius spargit,
Et vult videri nostra: credis hoc Prisce,
Voce ut loquatur psittacus coturnicis?
Et concupiscat esse Canus ascaules?
Procul a libellis nigra sit meis fama,
Quos rumor alba gemmeus vehit penna,
Cur ego laborem notus esse tam prave,
Cum stare gratis cum silentio possim?

INTERPRETATIO.

Quidam poeta occultus spargit dicta vernaculorum, fœdam mordacitatem, & turpia convitia lingua circulatricis, qua proxeneta nolit emere sulphurato ramento vatiniurum fractorum, & cupit censeri nostra. O Prisce, an putas hoc, ut psittacus loquatur voce coturnicis, & Canus proptet esse ascaules? nigra fama longe removeatur a meis libris, quos vehit rumor felix candida penna. Cur ego studeam cognosci tam improbe, cum possim tacendo notus esse gratis?

NOTÆ.

Vernaculorum dicta.] hoc est, vernaculorum, & scurrarum dicta epig. 42. lib. 1.
Lingua circulatricis.] Circulator est circumforaneus homo, vulgaris, vagus, fordidus, quem citato epig. Transiberinum ambulatorem vocavit.
Quæ sulphurato.] Vide epig. citatum. Sensus est, illa dicta ramenti sulphuratis, Gallice *allumettes*, nolit emere negotiator vasorum vitreorum fractorum, quæ sic dicta sunt a Vatinio Beneventano artifice, lib. 14. epig. 96.
Vilia sutoris calicem monumenta Vatini,
Accipe, &c.
Sunt autem proxeneta conciliatores, & interventores, quasque conglutinatores hominum inter se stipulantium, aut quemvis contractum ineuntium.
Psittacus.] Docilis nempe, atque humanæ vocis imitator, cui se Martialis, maledicum vero illum poetam coturni-

ci comparat, cujus vox injucundissima est.

Canus.] Nobilissimus tibicen, de quo lib. 4. epig. 5. Ascaules autem dicitur utricularius, seu qui utrem inflat, quem imitari nolit Canus.

Nigra fama.] Comparata nempe ex aliorum infamia, epig. 11. lib. 7.

Et mihi de nullo fama rubore platt.

Quos rumor gemmeus.] hoc est, candidus, & felix. **Alba penna,** his verbis bonam famam significat.

Tam prave.] hoc est, cur ex aliorum dedecore mihi nomen comparem, cum laudans alios, & ipse laudari possim.

Cum stare gratis.] Meo judicio sensus est, cum possim innotescere sine detrimento famæ alienæ, & cum mea fama sic stare possit. Legunt alii,

Constare gratis cum silentio possim. Constare significat patere, perspicuum esse, hoc est, cum possim notus esse

gratis, seu sine alieno rubore. Alii legunt,
Constare gratis cum silentio possit. hoc est, cum meum silentium possit in-

notescere hominibus gratis erga me, quod paream eorum moribus, quos carere possem.

Ad lectorem

epigrammata sua omnibus fabulis esse utiliora. IV.

QUI legis Oedipodem, caligantemque Thyesten, Colchidas, & Scyllas quid nisi monstra legis? Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atys. Quid tibi dormitor proderit Endymion? Exutusve puer pennis labentibus? aut qui Odit amatrices Hermaphroditus aquas? Quid te vana juvant miseræ ludibria chartæ? Hoc lege, quod possis dicere jure, meum est. Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyasque Invenies: hominem pagina nostra sapit. Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores, Nec te scire: legas *à* *na* Callimachi.

INTERPRETATIO.

Quod evolvis fabulas de Oedipode, de Thyeste caliginoso, de Medea, de Scylla. quid evolvis nisi portenta? quid proficiet tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atys, quid dormitor Endymion? & puer spoliatus pennis labentibus, aut Hermaphroditus qui odit amatrices undas? quid tibi profunt vana ludibria in-

felicis chartæ? hoc evolve, quod possis jure dicere, meum est. Non hic reperies Centauros, nec Gorgonas, nec Harpyas: nostri libri agunt de homine. Sed non vis, Mamurra, habere compertos tuos mores, nec te noscere: evolvas causas Callimachi.

NOTÆ.

Qui legis Oedipodem.] Oedipus, qui matrem Iocasten duxit uxorem, notus est ex Euripide in Phœnissis; & Thyestes, qui caligans dicitur, propterea quod ne manducantem filium sibi ab Atreo fratre appositum videret Sol, refugit; & Medea noti sunt ex Euripide, & Seneca poëta, & multis aliis. De Scylla vide Ovidium lib. 4. Met.

Raptus Hylas.] epig. 49. lib. 5. **Parthenopæus.**] epig. 77. lib. 6. & epig. 57. lib. 9. **Atys.**] epig. 86. lib. 2.

Dormitor Endymion.] qui primus Lunæ cursum observavit, unde fabulantur poëta illum a Luna fuisse adamatum, atque ab ea in Latmo Cariæ monte sopitum fuisse, ut eum posset commode osculari.

Exutusque puer.] Icarum intellige notum ex Ovidio lib. 8. Met. apud quem & Hermaphroditum fabulam leges, lib. 4. Metam.

Miseræ ludibria.] h. e. fabularum ludos. **Hoc lege.**] quod spectat ad tuos mores. De Centauris Ovid. lib. 12. Met. Gorgones vero Phorci filia, Medusa, Stheno, alii Sthino, & Euryale. Alia quoque Gorgones fuere quas recenset Natalis Comes lib. 7. Mythol. cap. 12.

Harpyasque.] Neptuni & terræ filia poëta finguntur rapaces, volatiles, virgineo vultu, & manibus uncis. Tres enumerantur a Virgilio, Helle, Ocypete, & Celæno. Vide Natalem Comitem lib. 7. cap. 6.

Hominem pagina.] Mores enim hominum corrigunt, atque instituunt libri mei.

Legas àna.] Intellige causas, hoc est legas librum quem scripsit Callimachus de causis & originibus rerum. De Callimacho dictum lib. 4. epig. 23. Sensus est: Cum nolis cognoscere te ipsum, lege opus Callimachi de causis, quod

somnia Callimachi vocat Propertius. Legunt alii,

Nec te scire juvat ethea Callimachi, hoc est, Nec juvat te legere librum, quem de moribus scripsit Callimachus, vel poeta, vel alius grammaticus sic dictus. *Quæ lectio non placet interpretibus.* Vide Turnebum lib. 30. cap. 30.

In maledicum poetam,
cui multa mala imprecatur. V.

QUISQUIS stolave purpurave contemptor,
Quos colere debet, læsit impio versu:
Pontes per urbis erret exsul, & clivos,
Interque raucos ultimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas:
Illi december longus & madens bruma,
Claususque fornix triste frigus extendat:
Vocet beatos, clamitetque felices,
Orciniana qui feruntur in sponda.
Et, cum supremæ fila venerint horæ,
Diesque tardus, sentiat canum litem,
Abigatque moto noxias aves panno;
Nec finiantur morte supplicis pœnæ:
Sed modo severi sectus Æaci loris,
Nunc inquieti monte Sisyphi pressus,
Nunc inter undas garruli senis ficcus,
Delasset omnes fabulas poetarum,
Et, cum fateri Furia jusserit verum
Prodente clamet conscientia, Scripsi.

INTERPRETATIO.

Quisquis contemptor aut stola aut purpura offendit impio carmine quos observare debet; profugus vagetur per pontes urbis, & clivos, atque inter raucos mendicos ultimus petat canina frustra panis improbi: December longus, atque hyems madida, & fornix clausus producat illi triste frigus, appellet felices, & clamitet fortunatos, qui efferuntur in sandapila. Et cum fila ultima hora, & dies tardus

venerint, experiatur litem canum, & moto panno expellat malas volucres: nec mors afferat finem pœnis illius rogatoris. At modo casus loris acerbi Æaci, nunc obrutus saxo Sisyphi non quiescentis, nunc ficcus inter aquas senis loquacis, defangit omnes fabulas poetarum: & cum Furia jusserit confiteri veritatem, prodente conscientia vociferetur, Composui.

NOTÆ.

Quisquis stola.] Aspere invehitur in eundem sane poetam, de quo epig. 3. supra. *Stola* propria erat matronarum,

epig. 36. lib. 1. Attamen Baysius de re vestiaria cap. 1. existimat stolam vocem esse communem ad omne genus vestimenti:

menti: purpura vero olim folius Magistratus erat insigne: at labente disciplina lacernis purpureis usi sunt fere omnes, lib. 5. epig. 8.

Pontes per urbis.] Ubi mendici rogant stipem. Sui inimico idem imprecatur Ovidius in Ibin. Juvenalis sat. 4.

dirusque a ponte satelles
Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes.

Pontes per orbis: recte enim conjungitur cum sequente voce *exsul*: quomodo enim exsul, inquit Raderus, si in urbe? At exsul sumitur hic meo judicio pro errone & vago homine. Alii,

Erret per urbem pontis exsul, & clivi.
Claususque fornix.] in quo nempe sine igne mendici latebant hyeme.

Orciniana sponda.] Sandapila sic dicta est ab orco, quod mortui ad orcum eant.

Diesque tardus.] mortis nempe, quam jamdiu expetebat.

Sentiat canum litem.] hoc est, jam moriturus sentiat canes litigantes de cadavere ejus laniando.

Noxias aves.] corvos, vultures, &c.
Supplicis pœna.] id est mendici & rogatoris. Alii legunt *simplices pœna*, habita scilicet ratione aliorum suppliciorum quæ in inferis subiturus est.

Æaci.] quem tantopere justitiæ amantem fuisse ferunt, ut apud inferos a Plutone delectus fuerit animarum judex cum Minoë & Rhadamanto.

Monte Sisyphi.] quem fabulantur poetæ eo supplicii genere plecti apud inferos, ut saxum ingens perpetuo volvat.

Garruli senis.] hoc est Tantalus, qui invitatus ad cœnam deorum secreta vulgaverat. Illius historia satis nota: mediis in aquis perpetua siti laborat, ut canunt poetæ.

Scripsi.] hoc est, famosa carmina vulgavi nomine Martialis.

De adventu Cæsaris
Trajani ex Germania. VI.

FELICES, quibus urna dedit spectare coruscum
Solibus Arctoïis, sideribusque ducem.
Quando erit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis
Lucebit Latia culta fenestra nuru?
Quando moræ dulces, longusque a Cæsare pulvis,
Totaque Flaminia Roma videnda via?
Quando eques, & picti tunica Nilotide Mauri
Ibitis, & populi vox erit una, Venit?

INTERPRETATIO.

Æaci, quibus sorte contigit videre Imperatorem micantem solibus, atque astris Septentrionis. Quando adveniet ille dies, quo campus & arbor, atque omnis fenestra fulgebit ornata mulieribus Latii? Quando grata impedimenta, & lon-

gus pulvis excitatus a Cæsare, & tota Roma conspicienda in via Flaminia? O eques & Mauri picti tunica Nilotide, quando præibitis, atque una vox erit populi, Venit?

NOTÆ.

Quibus urna dedit.] in qua sunt omnium hominum nomina, qui moriuntur prout serius aut ocyus fors exierit. Alii intelligunt urnam electionis, seu sortem qua lecti mittebantur ad Principem Legati: Alii, sortem simpliciter & quidem

bonam: hoc sensu, felices quibus bona quadam sorte contigit ut Trajanum viderent. Eligat lector. De Arctoïis sideribus sæpius dictum. Germania autem est ad Septentrionem, ex qua rediturus erat Trajanus. Vide epig. sequens.

Lucebit Latia.] hoc est, quo die omnes Latii mulieres ex fenestris Trajanum redeuntem spectabunt.

Flaminia.] qua iter est in Germaniam.

Quando eques, & picti.] hoc est equites Mauri induti veste Ægyptia variis coloribus picta. Vide epig. 13. infra.
Et Libys in longo pulvere sudet eques.

Ad Rhenum
de eodem. VII.

NYMPHARUM pater, amniumque Rhene,
Quicumque Othryfias bibunt pruinas,
Sic semper liquidis frueris undis,
Nec te barbara contumeliosi
Calcatum rota conterat bubulci:
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas utraque ripa:
Trajanum populis suis, & urbi,
Tibris te dominus rogat, remittas.

INTERPRETATIO.

O Rhene, pater Nympharum atque fluviorum, quicumque excipiunt pruinas Othryfias, sic semper habcas aquas fluentes, nec barbara rota injuriosi bubulci

conterat te calcatum: sic & cornibus receptis aureus & Romanus suas utraque ripa: dominus Tibris orat te, remittas Trajanum populis suis, & urbi.

NOTÆ.

Quicumque Othryfias.] De hac voce dictum epig. 7. lib. 7. Alii *Odryfias*, *Odryse* Thracia est: quæ vox latius sumitur a poeta pro Septentrione; Rhenus enim Thraciam non alluit. *Pruinas* glaciem, & nives liquefactas intellige.

Nec te barbara.] hoc est, nec te gelu constrictum premant plaustra bubulcorum.

Sic & cornibus.] In duas præcipue partes, quæ cornua vocantur, dividitur Rhenus, quorum alterum cornu, inquit

Domitius, habebant transrhenani; alterum vero erat in imperio Romanorum. *Aureus* dicitur, ut opinatur Raderus, vel propter aurifodinas Germaniæ, vel propter auream & flavam Germanorum comam, vel quod in triumphis flumina auro depicta gestarentur.

Romanus eas.] hoc est, Germania cis transque Rhenum ferviat Romanis.

Tibris dominus.] nempe quod Romam orbis dominam alluat.

De Paulla
vetula. VIII.

NUBERE Paulla cupit nobis: ego ducere Paullam
Nolo, anus est: vellem, si magis esset anus.

INTERPRETATIO.

Paulla optat nubere mihi, ego nolo ducere Paullam, vetula est: optarem si magis esset vetula.

NOTÆ.

Si magis esset anus.] Cito enim moreretur, & me heredem relinqueret.

De se. IX.

UNDENIS pedibusque, syllabisque,
Et multo sale, nec tamen protervo,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis, quid invidetis?
Non sum Andremonē notior caballo.

INTERPRETATIO.

Ego ille Martialis populis notus hendecasyllabis, & multis facetiis, nec tamen procacibus, quid invidetis? Non sum notior Andremonē caballo.

NOTÆ.

Undenis pedibus.] Versus intellige constantes undecim syllabis, ita ut singulæ unum pedem efficiant: & dicitur etiam carmen Phaleucium.

Notus gentibus.] Vide epig. 1. lib. 1.

Andremonē caballo.] Epig. 42. lib. 1. quemdam scurram vocavit Sextium caballum. Hic etiam forte intelligit scurram: Alii volunt esse nomen nobilis cuiusdam equi circensis.

In Paullum
confulem, & salutatorem. X.

CUM tu laurigeris annum qui fascibus intras,
Mane saluator limina mille teras:
Hic ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
Qui de plebe Numæ, densaque turba sumus?
Qui me respiciat, dominum, regemque vocabo?
Hoc tu, sed quanto blandius, ipse facis.
Lecticam, sellamque sequar? nec ferre recuso
Per medium pugnas sed prior ire lutum.
Sæpius assurgam recitanti carmina? tu stas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet esse clienti?
Divisit nostras purpura vestra togas.

INTERPRETATIO.

Cum tu, qui aperis annum fascibus laurigeris, mane saluator obeas mille limina; hic ego quid agam? O Paulle, quid nobis relinquis, qui sumus vilis turba, & de plebe Numæ? An vocabo dominum, & regem, qui me respiciat? Tu ipse (sed quanto suavius) agis hoc. An se-

quar lecticam & sellam? Nec recuso portare: at tu contendis, ut prior eas per medium lutum. An sæpius assurgam recitanti versus? Tu stas, & simul tendis ambas manus in faciem. Quid aget inops, qui nequit esse clienti? Vestra purpura removit nostras togas.

NOTÆ.

Cum tu laurigeris.] Anno ineunte fascibus laureati gestabantur ante novos Confules. De saluatoribus dictum epig. 18.

lib. 2.
De plebe Numæ.] qui nempe pauper fuit inter reges. Sensus est: *Quid facient pauperes?*

peres, cum viri clari & nobiles eorum officia obeant.

Qui me respiciat.] Alii respiciet. *Sellamque.*] Alii sellamve.

Nec ferre recuso.] Alii recusat.

Sed prior.] Alii & prior.

Assurgam recitanti.] Ut applaudam.

Et pariter geminas.] Signum est applaudentis & adulantis.

Divisit nostras.] hoc est, vos purpurati clientes removistis nos pauperes, & exclusistis ab officiis præstandis. Alii *divisit* eodem sensu. Videat lector.

In Calliodorum,

muneribus nullum posse videri verum amicum. XI.

NIL aliud loqueris quam Thesea, Perithoumque, Teque putas Pyladi, Calliodore, parem. Dispeream, si tu Pyladi præstare matellam dignus es, aut porcos pascere Perithoi. Donavi tamen, inquis, amico millia quinque; Et lotam, ut multum terque quaterque togam. Quid quod nil unquam Pyladi donavit Orestes? Qui donat quamvis plurima, plura negat.

INTERPRETATIO.

O Calliodore, nihil aliud loqueris quam Thesea, Perithoumque, & credis te aequalem Pyladi. Dispeream, si mereris porrigere matellam Pyladi, aut pascere porcos Perithoi. Nihilominus dedi,

ais, amico quinque millia, & togam tantam ter & quater ad summum. Quid quod Orestes nihilne unquam dedit Pyladi? qui dat licet plurima, recusat plura.

NOTÆ.

Thesea, Perithoumque.] Alii scribunt *Perithoum*. De his jam epig. 23. lib. 7. eorum historia omnibus obvia.

Dignus es.] hoc est, si dignus es vel vilissimum obire munus, ut matellam præstare, vel porcos pascere.

Millia quinque.] Sestertiorum.

Et lotam, ut multum.] hoc est, fere

novam.

Quid quod.] Vehementius instandi gratia quid adsciscit quod.

Plura negat.] Quia qui donat, omnia sua bona cum amico non communicat, alioquin nihil haberet, quo careret alter, atque ita nihil donare posset.

Ad Domitium

cui secessionem felicem, & reditum præcatur. XII.

ÆMILIAE gentes, & Apollineas Vercellas, Et Phaëtonci qui petis arva Padi: Ne vivam nisi te, Domiti, permitto libenter, Grata licet sine te sit mihi nulla dies. Sed desiderium tanti est, ut messè vel una Urbano releves colla perusta jugo. I precor, & totos avida cute combibe soles, Quam formosus eris, dum peregrinus eris! Et venies albis non cognoscendus amicis, Libabitque tuas pallida turba genas. Sed via quem dederit, rapiet cito Roma colorem, Niliaco redeas tu licet ore niger.

INTERPRETATIO.

O Domiti, qui adis gentes Æmilia, atque Apollineas Vercellas, atque agros Padi Phaëtonci: Dispeream, nisi libenter te incito licet, te absente, nulla lux mihi sit jucunda. Sed tanti facio desiderium tuum, ut vel una aestate resticias colla perusta servitute urbana. Pro-

fisciscere, precor, & combibe totos soles avida cute, quam pulcher eris, dum peregrinaberis, & redibis non agnoscendus albis amicis, & pallida turba osculabitur tuas genas. At Roma celeriter auferet colorem, quem dederit iter, etiam si revertaris niger ore Ægyptio.

NOTÆ.

Æmilia gentes.] Æmilia hodie regio Italiae partem Longobardiæ cispadanae & Romandiolam complectitur. *Vercellas* hodie *Vercelli*. *Apollineas* dicit, vel quod illic Apollo coleretur, vel a liberalibus disciplinis, vel ab auro Apollini sacro, quod ibi effoderetur, ut conjiciunt interpretes.

Phaëtonci.] Quia in Padum curru Solis excussus Phaëton cecidit. *Qui petis*, alii *qua petis*.

Permitto.] Alii *præmitto*, *permuto*, *dimitto*: sed retine *permitto* hoc sensu quo Livius dixit,

Concitant equos, permittuntque in hostem.

Sed desiderium tanti.] Sed tanti facio desiderium, quo flagras rus eundi,

ut libenter sinam te abire, ut nempe negotiis atque officiis urbanis defatigatum te recrees. *Colla perusta*, id est, attrita urbanis officiis.

Combibe soles.] hoc est, apricationi vaca, quam cuti colorandæ optimam esse credebant veteres.

Albis amicis.] hoc est, Sole non coloratis, utpote qui in urbe manserint; vel refer ad togas candidas. Vide epig. 56. lib. 1. vel porcius, ut refert Heraldus *Spei Quæstus*, hoc est, propter vitam quam in umbra ducebant veteres.

Pallida turba.] Ob vigiliis & officia urbana, atque vitam umbratilem.

Niliaco redeas.] Ægyptii enim sunt fusci.

Ad Tuccam,
cujus miseriam ex bonorum suorum affluentia
nasci dicit. XIII.

CUM cathedralicios portet tibi rheda ministros,
Et Libys in longo pulvere fudet eques,
Strataque non unas cingant triclinia Baias,
Et Thetis unguento palleat uncta tuo,
Candida Setini rumpant crystalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore Venus:
Ad nocturna jaces fastosæ limina mœchæ,
Et madet heu lacrymis janua surda tuis:
Urere nec miserum cessant suspiria pectus.
Vis dicam, male sit cur tibi, Tucca? bene est.

I N T E R P R E T A T I O.

Cum rheda ferat tibi molles pueros, & Afri equites sudent in longo pulvere, & triclinia instructa cingant non unas Baias, & Thetis palleat uncta tuo unguento, & trientes Setini frangant crystalla candida, nec Venus dormiat in plu-

ma meliore; noctu jaces ad limina adultere arrogantis, & janua surda eheu perfunditur tuis lacrymis: nec suspiria desunt incendere miserum pectus. O Tucca, vis dicam, cur male te habeas? Bene te habes.

N O T Æ.

Cathedralicios.] hoc est, pueros molles atque effœminatos, quasi fœminas, non viros; cathedra enim fœminarum erat propria, epig. 79. lib. 4 Juvenalis sat. 6. versu 92.

— *famam contempserat olim*
Cujus apud molles minima est jactura cathedras.

Et Libys in longo.] Epig. 6. supra. Turnebus lib. 3. cap. 3.

Strataque.] De Baiis dictum epig. 61. lib. 1. ubi erant nobilissimæ thermæ, unde & hîc Bais sumuntur pro thermis, juxta quas extruebantur triclinia. Non unas.] id est multas. Cingant, alii tangant.

Et Thetis.] Sumitur hîc pro balneis maris instar amplis, quæ redolebant unguentum undique sparsum. Vide lib. 3. epig. 12. *Θητις*, dea & nymphâ maris,

filia Nerei, &c. *Τητις* Tethys uxor Oceani, & pro mari sæpius accipitur, epig. 3. lib. Spect.

Candida Setini.] hoc est cum trientes vini Setini, de quo sæpius dictum, calore suo rumpant pocula crystallina, vel splendore suo crystallum quodammodo findere videantur.

In pluma nec meliore.] In pluma autem olorina dormit Venus.

Ad nocturna.] Persius sat. 5. v. 164.
— *an rem patriam rumore*

sinistra

Limem ad obscœnum frangam, dum
Chrysidis udas

Ebrius ante fores extimâta cum sacra
canto.

Bene est.] Atque ita cruciaris nimis divitiarum abundantia.

Ad Crispum
verbo non re amicum. XIV.

CEDERE de nostris nulli te dicis amicis.
Sed, sit ut hoc verum: quid rogo, Crispe, facis?
Murua cum peterem sestertia quinque, negasti:
Non caperet nummos cum gravis arca tuos.
Quando fabæ nobis modium farrisque dedisti,
Cum tua Niliacus rura colonus aret?
Quando brevis gelidæ missa est toga tempore brumæ?
Argenti quando missa selibra mihi est?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quam quod me coram pedere, Crispe, soles.

I N T E R P R E T A T I O.

Dicis te nulli cedere ex nostris amicis; at, quæso, Crispe, quid agis ut hoc sit verum? Cum rogarem quinque sestertia mutua, recusasti; cum gravis arca non posset continere tuos nummos. Quando missi togam brevem tempore frigida hyemis? Quando missi mihi selibræ argenti? Nihil aliud superest, quo existimemus te amicum, o Crispe, quam quod tui moris est pedere me presente.

N O T Æ.

Niliacus.] hoc est, cum habeas multos fundos in Ægypto. sed honeste parum. Sic Crispum avarum acute carpit poeta.

Coram pedere.] hoc familiare quidem,

De Apro
interfectore uxoris. XV.

DO TATÆ uxori cor arundine fixit acuta:
Sed dum ludit Aper, ludere novit Aper.

I N T E R P R E T A T I O.

Aper acuta arundine trajecit pectus uxoris locupletis: at dum aper ludit, aper novit ludere.

N O T Æ.

Cor arundine fixit.] fingens se ludere sagittis. optime ludere; occisa enim uxore factus est dives. Legunt alii, *ludere novit aper*.

Novit aper.] Hoc sensu, per errorem uxorem interfecisse videtur aper, quod Poëta ludit, ut aiunt, in his vocibus *ludere & ladere*. Minus tamen arguta videtur hæc lectio.

In Caium
vana promittentem. XVII.

SI donare vocas promittere, nec dare, Cai:
Vincam te donis muneribusque meis.
Accipe Callaicis quicquid fodit Astur in arvis,
Aurea quicquid habet divitis unda Tagi;
Quicquid Erythraea niger invenit Indus in alga,
Quicquid & in nidis unica servat avis;
Quicquid Agenoreo Tyros improba cogit aëno:
Quicquid habent omnes, accipe quomodo das.

INTERPRETATIO.

O Cai, si vocas donare, polliceri, nec dare; superabo te donis, & muneribus meis; accipe quicquid fodit Astur in agris Callaicis, & quicquid habet aurea unda divitis Tagi; quicquid reperit niger Indus in Erythraea alga, & quicquid unica avis servat in nidis: quicquid improba Tyros congregat aëno Agenoreo: accipe, quomodo donas, quicquid possident omnes.

NOTÆ.

Vincam te donis.] Nam ut canit Ovidius, Pollicitis dives quilibet esse potest.
Callaicis.] Asturia Hispaniæ provincia, in qua erant aurifodinae: Callaica vero arva dicuntur, a Gallacia, quæ regio est Asturiæ proxima.
Divitis unda.] In Tago Hispaniæ fluvio aureæ sunt arenæ.
Quicquid Erythraea.] Lapillos Erythros intellige, de quibus dictum epig. 38. lib. 5.
In nidis.] Phoenix avis omnium aromatum genus servat in suo nido, epig. 7. lib. 5.
Quicquid Agenoreo.] Agenor condidit Tyrum, in qua inventus est modus conficiendæ purpuræ, quæ superbiæ & luxui inservit, unde Tyrus illius inventrix improba dicitur. Aëno vase scilicet in quo tingitur purpura. Legant alii *abeno*, quod idem est.

De Macro ad Musam. XVII.

SATURNALICIO Macrum fraudare tributo
Frustra, Musa, cupis: non licet, ipse petit;
Solenneisque jocos, nec tristia carmina poscit:
Et queritur nugas obticuisse meas.
Menforum longis sed nunc vacat ipse libellis.
Appia quid facies, si leget ista Macer?

INTERPRETATIO.

O Musa, inutiliter optas privare Macrum tributo Saturnalicio: non fas est, ipse poscit: & postulat solennes jocos, & versus festivos, & queritur siluisse meas ineptias. At nunc ille dat operam longis libris geometrarum. O Appia, quid facies, si Macer evolvet ista?

NOTÆ.

Saturnalicio.] Saturnalium tempore epigrammata Macro scribere solebat poeta, quæ idcirco vocat tributum. Vide epig. 46. lib. 4.
Menforum.] Qui de spatiis itinerum, & ratione viarum scripserunt: libros vero geometricos legebat Macer, quia in sternenda via Appia occupatus erat.
Appia quid.] Quasi dicat, negligenter o Appia.

Di

De Mario
paupere patrono. XVIII.

NEC vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit;
Nec spondet, nec vult credere, sed nec habet.
Turba tamen non deest, sterilem quæ curet amicum.
Heu quam perfatæ sunt tibi, Roma, togæ!

INTERPRETATIO.

Marius invitat ad cœnam, nec mittit dona, nec spondet, nec vult credere: at nec habet. Nihilominus non deest multitudo qua colat sterilem amicum. O Roma, quam stolidos habes togatos!

NOTÆ.

Nec vult credere.] hoc est, dare tuam pecuniam.
Heu quam perfatæ.] Alii eheu quam fatua, toga sumitur hic pro togato: togati vero sunt clientes, quos stolidos vocat, quod gratis serviant suis patronis.

Mittit librum suum ad Plinium. XIX.

NEC doctum satis, & parum severum,
Sed non rusticulum nimis libellum,
Facundo mea Plinio Thalia,
I, perfer: brevis est labor peractæ
Altum vincere tramitem Suburæ.
Illic Orpheæ protinus videbis
Udi vertice lubricum theatri,
Mirantisque feras, avemque regis;
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cælata est aquilæ minore penna.
Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum studet auribus virorum
Hoc, quod secula, posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis:
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora est tua, dum furit Lyæus,
Cum regnat rosa, cum madent capilli,
Tunc me vel rigidi legant Catones.

INTERPRETATIO.

O Mea Musa, vade, perfer eloquenti Plinio librum nec satis eruditum, & parum gravem, at non nimis rusticulum: non grave est prætergredi excelsum tramitem Suburæ superata. Statim illic spectabis Orpheum madidum in vertice humidis

Z z z

theatri, & mirantes feras, atque avem regis, qua portavit Jovi raptum Phryga. Illic exigua ades tui Pedonis signata sum: minore penna aquila. At cave, ne temulenta intempeſtve pulses facundas fores. Confert totos dies morosa Minerva, dum parat auribus centum virorum hoc, quod

secula, & posteri possint etiam conferre scriptis Ciceronis; tutior ibis ad feras lincernas. Hac hora est tua, dum Bacchus furit, cum rosa regnat, cum coma madent unguentis, tunc me legant vel severi Cantones.

NOTÆ.

Plinio.] Cujus epistolam ultimam lib. 5. lege, in qua facit mentionem hujus epigrammatis his verbis: *Alloquitur Musam, Martialis nempe, mandat ut domum meam in Esquilis quarat, adeat reverenter, &c.* De Thalia quæ præest convivii dictum epig. 8. lib. 4.

Brevis est labor.] Sensus est: Facile proclivem Suburam vinces, quæ non longe distat ab ædibus Plinii. *Peracta.*] hoc est superata Suburæ, epig. 23. lib. 5.

Alta Suburani vincenda est semita clivi.

Raderus explicat: Labor hic ut adeas Plinium facilis est, posteaquam, o Thalia, es absoluta & perfecta, atque adeo parata ut exeas. Alii parata.

Illic Orphea.] Statuam Orphei intellige collocatam in cacumine theatri, perfusam nempe odoratis illis asperſionibus, de quibus epig. 3. lib. Speſt.

Mirantes.] lyra canentem Orpheum.

Avemque.] aquilam quæ rapuit Ganymedem.

Pedonis.] poëta, de quo epig. 5. lib. 5. Alium tamen caussidicum fuisse constat ex Juvenalis sat. 7. quem forte intelligit, ut aiunt interpretes. Malim tamen ad poëtam referre, cum dicat tui, hoc est domus Pedonis, qui te colit, in cujus scilicet domus fastigio cœlata erat aquila minor quam illa quæ Ganymedem rapuit.

Tempore non tuo.] Tempus legendis suis versibus conveniens definit, epig. 8. lib. 4.

Tetrica Minerva.] hoc est, vacat rebus forensibus, a quibus joci abſunt.

Centum auribus.] de centum virorum judiciis egimus epig. 62. lib. 7.

Arpinis.] Cicero enim fuit Arpinas. Cum regnat rosa.] Rosis coronati genio indulgebant veteres.

Ad Manium,

cujus caussa in patriam rediturum se dicit. XX.

DUCIT ad auriferas quod me Salo Celtiber oras, Pendula quod patriæ visere tecta liber, Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis, Et prætextata cultus amicitia, Tu facis, in terris, quo non est alter Iberis Dulcior, & vero dignus amore magis. Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pœni, Et poteram Scythicas hospes amare casas. Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est, In quocumque loco Roma duobus erit.

INTERPRETATIO.

O Mani, tu mihi carus a teneris annis, & cultus amicitia prætextata, quo non est gratior in terris Iberis, nec dignior vero amore, tu in caussa es, cur Celtiber

Salo ducat me ad regiones auriferas, & cur placeat revivere domes pendentes meæ patria. Mapalia vel Gætula Pœni aridi,

& casa Scythica poterant placere mihi hospiti tecum. Si mecum consentis, & mutuo diligis me, ubique Roma erit ambobus.

NOTÆ.

Ducit ad auriferas.] hoc est, Tu, o Mani, in caussa es, cur redire velim in Hispaniam aurifodinis celebrem, epig. 16. supra; & revivere Salonem fluvium, & Bilbilim, cujus urbis domus erant pendula, quia sita erat in loco declivi, & præcipiti, epig. 50. lib. 1.

Prætextata.] Prætexta vestis erat, quæ potissimum pueri ad annum usque septemdecim utebantur. Hoc est, O Mani, quem

a teneris annis colui. Terris Iberis.] Intellige eam regionem quæ est ad Iberum Hispaniæ fluvium satis notum.

Gætula mapalia.] Gætulia Africa provincia est. Pœni sicci.] Pœni dicti sunt etiam Carthaginenses: hic autem sumuntur pro ipsa Africa sicca & arida. Sensus est: Tecum, o Mani, vel in Africa, vel in Scythia inhospitali lubens habitarem.

Ad Sextum

cujus scripta erant obscura. XXI.

SCRIBERE te, quæ vix intelligat ipse Modestus, Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, juvat? Non lectore tuis opus est, sed Apolline libris: Judice te, major Cinna Marone fuit. Sic tua laudentur: sane mea carmina, Sexte, Grammaticis placeant, & sine grammaticis.

INTERPRETATIO.

O Sexte, quid tibi placet componere, qua vix interpretetur ipse Modestus, & vix Claranus? Tui libri non indigent lectore, sed Apolline: te arbitro, Cinna su-

peravit Virgilium. Sic tua laudentur: mon quidem carmina, o Sexte, grata sint grammaticis, & sine grammaticis.

NOTÆ.

Modestus.] Grammaticus nempe, cujus meminit Suetonius de illustribus Grammaticis cap. 20. Clarani vero mentionem facit Seneca epist. 86.

Apolline.] Cujus est explicare res obscuras. Unde Virgilius ecloga 3.

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo:

Tres patent cæli spatium non amplius ulnas.

Cinna.] Poëta egregius quidem, sed

cujus obscura sane erant poemata. Virgilius ecloga 9.

Nam neque adhuc Varo videor, nec dicere Cinna

Digna.

Sic tua laudentur.] nimirum propter obscuritatem.

Et sine grammaticis.] hoc est, lector non indigeat interpretibus ad intelligenda mea epigrammata.

In Philanem
mulierem deformem. XXII.

CUR spleniato saepe prodeam mento,
Albave pictus sana labra cerussa
Philani quaeris? basiare te nolo.

INTERPRETATIO.

O Philani, rogas, cur saepe exeam spleniato mento, aut labris sanis pictis, tamen alba cerussa? Nolo te osculari.

NOTÆ.

Spleniato.] Splenia erant emplastra, de quibus vide epig. 29. lib. 2. Unde dicitur *spleniatus*. De Philani dictum epig. 33. lib. 2.
Pictus labra.] hellenismus est.

Cerussa.] epig. 73. lib. 1.
Cerussata sibi placet Lycoris.
Basiare te nolo.] Quia & calva, & rufa, & lusca erat, epig. 33. lib. 2.

De M. Antonio
cui gratulatur de vita feliciter acta. XXIII.

JAm numerat placido felix Antonius ævo
Quindecies actas Primus Olympiadas:
Præteritosque dies, & totos respicit annos:
Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque:
Nulla fuit cujus non meminisse velit.
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc est;
Vivere bis, vita posse priore frui.

INTERPRETATIO.

JAm Antonius Primus beatus numerat quindecim Olympiadas actas tranquilla vita; & respicit elapsos dies, & totos annos, nec timet undas Lethes jam vicinioris. Nulla lux injucunda est, & molesta re-

cordanti; nulla præterit, cujus recordatio non sit grata. Vir probus auget sibi spatium ætatis: hoc est vivere bis, posse frui priore vita.

NOTÆ.

Antonius Primus.] de quo epig. 101. lib. 1.
Quindecies actas.] De Olympiadibus dictum epig. 39. lib. 7. & epig. 45. lib. 4. quas pro quinquennio aliquando poetæ, historici vero pro quadriennio semper

sumunt.
Nec metuit Lethes.] hoc est, nec timet mortem imminentem, epig. 2. supra.
Vita posse priore.] hoc est, voluptatem percipere ex vita probe acta.

Ad Calendas Martias,
quibus natus erat. XXIV.

NATALES mihi Martiæ kalendæ,
Lux formosior omnibus kalendis,
Qua mittunt mihi munus & puellæ:
Quinquagesima liba, septimamque
Vestris addimus hanc focus acerram.
His vos, si tamen expedit, roganti
Annos addite bis precor novenos:
Ut nondum nimia piger senecta,
Sed vitæ tribus aureis peractis
Lucos Elysiæ petam puellæ.
Post hæc tempora, nec diem rogabo.

INTERPRETATIO.

O Calenda Martia mihi natales, dies pulchrior omnibus kalendis, quo virgines etiam mittunt ad me donum: adjungimus vestris focus quinquagesima liba, & hanc septimam acerram. Vos (si tamen juvat rogantem) adjungite his, quæso, annos octodecim; ut nondum piger nimia senectute, sed peractis tribus aureis vitæ adeam lucos puella Elysiæ. Post hæc tempora, nec petam unum diem.

NOTÆ.

Qua mittunt.] Munera mittebantur ad eum qui natalem diem celebraret. Vide epig. 64. lib. 8.

Quinquagesima liba.] hoc est, Jam quinquages septies sacrificiis celebros natales Calendas: quæ autem hujusmodi sacrificiis adhiberentur explicuit, epig. 92. lib. 9. ubi de placentis seu libis, & thure diximus. *Acerra.*] vas est, quo thus crematur.

Vestris focus.] Id est vestris aris.

Bis precor novenos.] Octodecim annos addite quinquaginta septem, & erunt 75. Alii ter novenos, sed minus bene;

essent enim anni 84, & sic senectus decrepita contra votum poetæ.

Tribus aureis.] hoc est, septuaginta quinque annis peractis: aureus enim Romæ æstimabatur viginti quinque denariis; tres vero aurei efficiunt 75. denarios, numerum scilicet annorum quos optat poeta. Ita Raderus & Farnabius. At vero Turnebus lib. 30. cap. 3. legit *tribus aureis*. Et tria vitæ spatia intelligit, pueritiam nempe, juventutem, & senectam. Judicet lector.

Elysiæ puella.] Proserpinæ, id est moriar.

De Mucio
urente manum. XXV.

IN matutina nuper spectatus arena
Mucius, imposuit qui sua membra focus;
Si patiens, fortisque tibi, durusque videtur:
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cum dicatur tunica præsentem molesta:
Ure manum; plus est dicere, non facio.

INTERPRETATIO.

Nuper in arca mane spectatus est Mucius, qui admovit flammis suos artus: si existimas illum patientem, & fortem, & durum: habes cor plebis Abderitana. Nam cum dicatur presente tunica molesta, ure manum: fortioris est animi respondere, nolo.

NOTÆ.

De Mucio.] Scriverius legit de rei supplicio sub persona Mucii Scevolæ, de quo vide epig. 22. lib. 1. & epig. 30. lib. 8.

In matutina.] Duplex uno die exhibebatur spectaculum, mane cum bestiis pugnabant gladiatores, post meridiem vero ii qui superfuerant inter se dimicabant. Suetonius in Claudio cap. 34. de his fufe Lipsius lib. 2. Saturn. cap. 15.

Abderitana.] hoc est, stolidus es. Abdera urbs Thraciæ, cujus incolæ cœli vitio ad infaniam propensi sunt, illic autem natus Democritus, de quo Juven. sat. 6.

— *cujus prudentia monstrat, Summos posse viros, & magna exempla daturus*

Verecum in patria, crassoque sub aère nasci.

Tunica presente.] Pice, resina, ceterisque flammæ alimentis imbuta tunica; quam induere coactus fuisset, si manum comburere jussus noluisse.

De Varo
mortuo in Ægypto. XXVI.

VARE, Parætonias Latia modo vite per urbes Nobilis, & centum dux memorandæ viris: At nunc Ausonio frustra promissâ Quirino Hospita Lagæi litoris umbra jaces. Spargere non licuit frigentia fletibus ora, Pinguia nec mœstis addere thura rogis: Sed datur æterno victurum carmine nomen. Nunquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

INTERPRETATIO.

OVare, paulo ante Romana vite insignis per urbes Ægypti, & dux celebrande centum viris: sed nunc umbra jaces hospita Lagæi litoris nequicquam promissâ Ausonio Quirino. Non licuit per-

fundere lacrymis frigidum vultum, nec addere pinguia thura mœstis rogis: sed nomen datur victurum æterno carmine. O Nile fallax, potesne etiam recusare hoc?

NOTÆ.

Parætonias.] Parætonium & Pelusium duo cornua Ægypti vocat Florus, ut refert Ortelius. Parætonium dicitur hodie secundum aliquos *Porto-Rassa*, secundum alios Berton. Ovidius lib. 9. Met.

Ist.] Parætonium, *Marcoticaque arva, Pharumque.*

Latia vite.] quæ erat insigne Centurionis, qua nempe castigabantur milites, Tacitus lib. 1. Annal. & Lucanus lib. 6.

Et centum.] Ex Livio & Polybio constat sexaginta tantum militibus præfuisse centurionem; sed sane poeta rationem habet legionis a Romulo institutz, quæ

tribus hominum millibus constabat, & distributa erat in triginta manipulos, quibus præerant triginta centuriones.

Ausonio frustra.] Romulus dictus est Quirinus: vide Livium lib. 1. & sumitur hic pro populo Romano, ad quem rediturum se promiserat Varus.

Lagæi.] hoc est Ægyptii, a Lago patre

Ptolemæi cognomento magni. *Sed datur æterno.*] Vide epig. 85. lib. 6. hoc est: saltem licebit versibus non perituris Vari nomen celebrare, nec Ægyptus quæ Varo reditum negavit, poterit hoc mihi negare, Ægyptii vero fallaces habiti sunt, pro quibus sumitur Nilus.

Ad Diodorum
ignobilem, sed divitem. XXVII.

NATALI, Diodore, tuo conviva Senatus Accubat, & rarus non adhibetur eques: Et tua tricenos largitur sportula nummos: Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

INTERPRETATIO.

ODiodore, tuo natali Senatores conviva accumbunt, & frequentes equites admoventur, & tua sportula distribuit triginta nummos: O Diodore, nihilominus nemo putat te natum.

NOTÆ.

Natali.] quem convivis celebrabat. **Et tua tricenos.**] Cum alias decem tantum nummi festivi darentur pro sportula: singuli valebant decem quadrantes, unde sportula erat centum quadrantum, epig. 70. infra. De sportula jam dictum epig. 81. lib. 1. **Nemo tamen.**] hoc est, omnes tamen te terræ filium, seu ignobilem, & obscurissimo genere ita natum sciunt, quasi natus non esses, & te natalicis muneribus indignum existimant.

Ad Ianum,
ut det pacem. XXVIII.

ANNORUM, nitidique fator pulcherrime mundi, Publica quem primum vota precesque canunt, Pervius exiguos habitabas ante Penates, Plurima qua medium Roma terebat iter. Nunc tua Cæsareis cinguntur limina donis, Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris. At tu, sancte pater, tanto pro munere gratus, Ferrea perpetua claustra tuere fera.

INTERPRETATIO.

OPulcherrime genitor annorum, atque orbis nitidi, qui primus celebraris publicis votis & precibus, antea pervius habebas domicilium in parvis adibus, qua tanto dono memor custodi ferrea claustra fera perpetua.

NOTÆ.

Annorum.] epig. 2. lib. 8.
Fastorum genitor, parensque Janus, &c.
Publica quem.] epig. 8. lib. 8.
Te primum pia thura rogent, &c.
 Lege Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 9.
Pervius.] Quia ut collegit Raderus
 ex Servio, Jani templum quatuor por-
 tas habebat in foro transitorio, & Jani
 olim transitiones dictæ sunt, quod pas-
 sim transeuntibus paterent. Vide Mar-
 tianum lib. 4. cap. 8. Cicero lib. 2. de
 natura Deorum ait: *Cumque in omnibus*
rebus vim haberent maximam prima &
extrema, principem in sacrificando Janum
esse voluerunt, quod ab eundo nomen est
ductum: ex quo transitiones pervia Jani,
foreque in liminibus prophanarum adium
Janua nominantur.
Nunc tua Casareis.] Nempe donis Do-
 mitiani & Nervæ: Templum enim in-
 choavit Domitianus, quod Nerva ab-
 solvit.
Et fora tot.] De frontibus Jani dixi-
 mus epig. 2. lib. 8. De foris fuscæ agit
 Lipsius in Admirandis lib. 3. cap. 7.
Ferrea perpetua.] hoc est, nobis con-
 cilia pacem æternam. Jani enim tem-
 plum tempore belli apertum, pacis tem-
 pore clausum fuit.

Ad Sextilianum
 amatorem. XXIX.

QUAM mihi mittebas Saturni tempore lancem,
 Misisti dominæ, Sextiliane, tuæ:
 Et quam donabas dictis a Marte kalendis,
 De nostra prasina est synthesis empta toga.
 Jam constare tibi gratis cœpere puellæ.
 Muneribus futuis, Sextiliane, meis.

INTERPRETATIO.

O Sextiliane, misisti tua domina lan-
cem, quam mittebas mihi tempore
Saturnalium; & de toga, quam mihi do-
nabas Martis Calendis emisisti viridem
synthesim. Jam inchoasti conciliare tibi
puellas gratuito.

NOTÆ.

Saturni tempore.] Epig. 46. lib. 4.
 & 85. lib. 5.
Diis a Marte.] Quibus natus erat
 Martialis epig. 24. supra.
Synthesis empta.] Tuæ puellæ emisisti
 synthesim, vestem nempe ecenatoriam,
 epig. 46. lib. 2.
Constare tibi gratis.] Quia muneribus
 quæ ad me mittenda essent, illas tibi
 concilias. Cicero 7. in Verrem, *Navis*
tibi constat gratis, hoc est, navem com-
parasti gratis.

De litore Formiano. XXX.

Temperatæ dulce Formiæ litus,
 Vos, cum severi fugit oppidum Martis,
 Et inquietas fessus exiit curas,
 Apollinaris omnibus locis præfert.
 Non ille sanctæ dulce Tibur uxoris,
 Nec Tusculanos Algidosve secessus,
 Præneste nec sic Antiumve miratur.
 Non blanda Circe, Dardanifve Caieta
 Desiderantur, nec Marica, nec Liris,
 Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
 Hic summa leni stringitur Thetis vento:
 Nec languet æquor: viva sed quies ponti
 Pictam Phaselon adjuvante fert aura.
 Sicut puellæ non amantis æstatem
 Multa salubre purpura venit frigus;
 Nec seta longo quærit in mari prædam,
 Sed a cubiculo, lectuloque jactatam
 Spectatus alte lineam trahit piscis.
 Si quando Nerens sentit Æoli regnum,
 Ridens procellas tuta de sua mensa,
 Piscina, rhombum pascit, & lupos vernas.
 Natat ad magistrum delicata muræna.
 Nomenclator mugilem citat notum,
 Et adesse jussi prodeunt senes nulli.
 Frui sed istis quando Roma permittis?
 Quot Formianos imputat dies annus
 Negotiosis rebus urbis hærenti?
 O vinitores, villicique felices,
 Dominis parantur ista, serviunt vobis.

INTERPRETATIO.

O Temperata Formia litus amœnum,
Apollinaris vos anteponit omnibus lo-
cis, cum fugit urbem rigidi Martis, &
æsfatigatus recreat se a molestis anxietatibus.
Ille non sic miratur suave Tibur
conjugis pudica, nec Tusculanos aut Al-
gidos secessus, nec sic Præneste aut Antium.
Nec grata Circe, aut Dardanis Caieta
expetuntur, nec Marica, nec Liris, nec
Salmacis lota in unda Lucrina. Hic sum-
mmum mare permulcetur aura suavi: nec
æquor languet: at viva quies Ponti portat
pictam Phaselum aura adjuvante. Et sa-
lutare frigus venit sicut mota purpura
puella non amantis calorem. Nec seta qua-
rit prædam longe in mari, at piscis visus
in profundo trahit lineam jactatam a
cubiculo & lectulo. Si quando Nerens ex-
peritur potestatem Æoli, piscina secunda de
sua mensa irridens tempestates rhombos
pascit, & lupos vernas. Delicata muræna
natat ad magistrum. Nomenclator vocat
mugilem cognitum, & senes nulli acco-
dunt jussi adesse. Sed, o Roma, quando
finis frui istis? Quot Formianos dies tri-
buit annus implicato operosis negotiis ur-
bis? O vinitores, & villici beati, ista pa-
rantur dominis, serviunt vobis.

A A a.

NOTÆ.

Formia.] hoc est, quæ estis litus amœnum: Formiæ vero oppidum erat maritimum in finibus Latii versus Campaniam, ubi amœna fuit villa Apollinaris, de quo epig. 87. lib. 4. & epig. 25. lib. 7.

Oppidum Martis.] Romam intellige conditam a Romulo Martis filio.

Non ille sancte] Intellige villam Tiburtinam uxoris non æque gratam fuisse Apollinari.

Nec Tusculanos.] agros scilicet Latii amœnissimos recenset, de quibus supra.

Non blanda Circe.] Promontorium amœnum, epig. 36. lib. 8.

Dardanivæ Cætera.] quia a Trojanis qui Dardanidæ dicti sunt, condita: hodie Cætra. Virgilius 7. Æneid.

Nec Marica.] Quæ Lirim, alii Lyrim, amnem Campaniæ incolebat, & regi Fauno nupit, eique Latinum peperit. Virgilius 7. Æneid.

Hunc (Latinum) Fauno & Nympha genitum Laurente Marica Accipimus. —
Ad illius amnis ripas lucum Maricæ facrum fuisse testatur, lib. 13. epig. 82.

Nec in Lucrina.] De lacu Lucrino sapius actum, cujus aquas delicatissimas comparat Salmacis fonti, de quo Ovidius lib. 5. Met. Etenim in Lucrino non lavit Salmacis.

Mota.] hoc est, tam grata est Formiani litoris aura, ac illa quam puella excitant mota veste purpurea, vel stabello.

Nec seta.] lineam piscatoriam interpretare.

Spectatus alte.] hoc est in profundo, quia aqua maris illic pellucida.

Si quando Nereus.] Deus maris, Nympharum pater, & pro ipso mari sumitur.

Æolus.] Rex ventorum: hoc est, si mare tempestatibus horrescit.

Ridens procellas.] quia in piscina servantur pisces.

Lupos vernas.] pisces illic natos.

Natat ad.] Vide epig. 30. lib. 4.

Nomenclator.] Is erat servus qui nomina accedentium ad dominum proferret.

Formianos.] Serenos intellige, *Vobis fruantur.*] quia vos soli his deliciis fruimini.

*In Calliodorum
helluonem. XXXI.*

ADDIXIT servum nummis here mille ducentis,
Ut bene cœnares, Calliodore, semel:
Nec bene cœnasti nullus tibi quatuor emtus
Librarum cœnæ pompa, caputque fuit.
Exclamare libet, non est hoc, improbe, non est
Piscis: homo est. hominem, Calliodore, voras.

INTERPRETATIO.

O Calliodore, heri vendidisti servum mille & ducentis nummis, ut laute cœnares semel: nec laute cœnasti, nullus quatuor librarum a te emptus, fuit pompa cœ-

NOTÆ.

Addixit.] Addicere verbum est solenne in judiciis, hoc est adjudicare pluris licitanti: significat etiam simpliciter vendere, ut hic.

Cœna pompa.] Cœna dividebatur in tres partes, in antecœnam, ut aiunt in-

terpretes, in cœnæ caput, & secundas mensas: pompa vero & caput cœnæ idem est.

Hominem voras.] hoc est servum quem vendidisti, ut emeris nullum.

De imagine M. Antonii Primi ad Cæcilianum. XXXII.]

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, rosisque,
Quos referat vultus, Cæciliane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus: in hoc juvenem se videt ore senex.
Ars utinam mores, animumque effingere possit:
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

INTERPRETATIO.

O Cæciliane, quarisne quam faciem exprimat hæc pictura, quam veneror violis & rosis? Talis erat Marcus Antonius Primus flore ætate: senex se videt juvenem in hoc vultu. Vitam ars valeat exprimere mores & mentem! nulla tabella in terris esset formosior.

NOTÆ.

Talis erat.] De quo diximus epig. 101. lib. 9. & epig. 23. supra, annos ejus computavit.

Ars utinam.] Virtus enim, si pingi posset, vehementissimos sui amores excitaret.

*Ad Numatium Gallum,
ut sit ejus carminum defensor. XXXIII.]*

SIMPLICIOR priscis, Numati Galle, Sabinis,
Cecropium superas qui bonitate senem:
Sic tibi cum foceri claros retinere Penates
Perpetua natæ det face casta Venus:
Ut tu, si viridi tinctos æruginè versus
Forte malus livor dixerit esse meos,
Ut facis, a nobis abigas: nec scribere quenquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc servare modum nostri novere libelli,
Parcere personis, dicere de vitiis.

INTERPRETATIO.

O Numati Galle, qui candidior antiquis Sabinis vincis probitate senem Atheniensem; sic pudica Venus tibi concedat remanere in adibus magnificis tui foceri quoquam qui legitur. Nostri libri sciunt servare hunc modum, ignoscere personis, a me expellas pro tuo more, si forte im-

NOTÆ.

Priscis Sabinis.] Qui morum simplicitate, & animi candore excelluerunt.

Cecropium senem.] Alii Socratem, alii Epicurum intelligunt.

Perpetua nata.] nempe tuæ uxoris, hoc est, tuum matrimonium non solvatur, at semper vivas cum tua uxore in adibus tui foceri.

Cum faceri.] Legunt alii *confoceri*. Ita explicat Raderus: Sic tibi det casta Venus perpetua face natæ, confoceri claros Penates retinere: hoc est, Venus tibi connubium natæ tuæ, cum confoceri filio initum, in ædibus generi & foceri æternum firmet, uti concordēs gener & nurus, confocericque simul vivatis. Confocer est quorum alter filium alterius

filix in matrimonium dedit. Judicet lector.

Tinctos aruginē.] quæ rubigo est: sed hic sumitur pro maledicentia, quam atrum venenum dixit epig. 71. lib. 7. Vide etiam epig. 11. lib. 7.

Parcere personis.] a veris scilicet personarum nominibus abstinere se jam dixit epistola libri 1.

Ad Trajanum,
de jure patronorum restituto. XXXIV.

DI tibi dent quicquid, princeps Trajane, mereris:
Et rata perpetuo, quæ tribuere, velint:
Qui sua restituis spoliato jura patrono:
Libertis exul non erit ille suis.
Dignus es, ut possis totum servare clientem:
Ut liceat tantum vera probare, potes.

INTERPRETATIO.

O Princeps Trajane, dii tibi concedant quicquid mereris, & velint semper firma esse, qua concessere: qui reddis spoliato patrono sua jura; illi non eripientur

sui liberti. Dignus es ut possis servare totum clientem: & potes, dummodo liceat probare veritatem.

NOTÆ.

Qui sua.] quæ præcipue consistunt in operis & successione libertorum: Domitianus vero patronos hoc jure spoliaverat.

Libertis exul.] Exul, ut aiunt interpretes, hic sumitur pro proscripito patrono nempe, cui cum jus succedendi in bona liberti esset ereptum, videbatur proscrip-
tus.

Totum clientem.] hoc est, civem Ro-

manum integræ suæ dignitati restituere, quem vocat clientem ipsius Imperatoris.

Vt liceat.] hoc est, potes quidem servare, dummodo possit probare se esse patronum. Legunt alii,

Vt liceat tantum: vera probare potes. hoc est: Modo detur occasio, potes probare vera esse quæ dixi.

De Sulpicia,
cujus versus de amore conjugum laudat. XXXV.

OMNES Sulpiciam legant puellæ,
Uni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos asserit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ,
Scyllam, Byblida nec fuisse credit:
Sed castos docet & pios amores,
Lusus, delicias, facetiasque.
Cujus carmina qui bene æstimarit,
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Tales Ægeriæ jocos fuisse
Udo crediderim Numæ sub antro.
Hac condiscipula vel hac magistra
Esse doctior, & pudica Sappho.
Sed tecum pariter, simulque visam
Durus Sulpiciam Phaon amaret.
Frustra: namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto sibi viveret Caleno.

INTERPRETATIO.

O Mnes virgines legant Sulpiciam, quæ volunt placere uni marito: omnes mariti legant Sulpiciam, qui volunt placere uni uxori. Hæc non agit de furore Medæ, nec narrat prandia crudelis Thyestæ, nec putat extitisse Scyllam, nec Byblida: at docet puros & pios amores, jocos, delicias, & festivitates. De cujus versibus qui recte judicaverit, nullam dixerit esse castiorem.

Existimaverim ejusmodi fuisse ludos Ægeriæ sub humida spelunca Numa. Hæc condiscipula, aut hæc magistra, o Sappho, esses doctior & casta. Sed durus Phaon diligeret Sulpiciam tecum pariter & simul spectatam. Inutiliter: etenim illa nec uxor Jovis facta, nec Bacchi, nec puella Apollinis viveret privata Caleno suo marito.

NOTÆ.

Non hæc Colchidos.] Medæ amores & scelera intelligit, quæ vera esse sane negabat Sulpicia. Vide epig. 54. lib. 5. ubi & de prandio Thyestæ egimus: vide etiam epig. 4. supra, ubi & de Scylla dictum.

Byblida.] quæ fratris sui Cauni amore arsit, & tandem in fontem conversa fuit. Sulpicia vero non credit extitisse talia monstra, quia ipsa pudica est.

Cujus carmina.] Post hunc versum alii

addunt istum,

Nullam dixerit esse nequioram.

Etenim lusus & delicias conjugum scripserat Sulpicia; ex quibus nequior haberi poterat; at consideratis ejus moribus, castissima judicari debuit.

Ægeriæ.] quæ fuit Numæ conjux, de qua epig. 47. lib. 6. a qua divinitus doceri se in antro Aricino fingebat Numa. Ovidius 3. Fastorum:

Ægeriæ est qua præter aquas, den gra-

AAA ij

ta Camenis
Illa Numa conjux consiliumque
fuit.
Sappho.] Poëtria celebris de qua epig.
 68. lib. 7. quæ Phaonem perditæ amavit,
 a quo fuit contempta; at, inquit poëta,

Sulpiciam arsisset, nec ægre tulisset Sappho.
Nec Bacchi.] Ariadne nempe: Daphne
 vero ab Apolline adamata. Horum omnium nota historia.
Caleno.] de quo epig. 38. infra.

In Munnam,
 de pessimo vino Massiliensi. XXXVI.

IMPROBA Massiliæ quicquid fumaria cogunt,
 Accipit ætatem quisquis ab igne cadus,
 A te, Munna, venit: miseris tu mittis amicus
 Per freta, per longas toxica sæva vias.
 Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
 Testa sit, aut cellis Setia cara suis.
 Non venias quare tam longo tempore Romam,
 Hæc puto caussa tibi est, ne tua vina bibas.

INTERPRETATIO.

O Munna, a te mittitur quicquid coarcevant improba fumaria Massilia, & quisquis cadus maturescit impositus igni: tu mittis infelicibus amicis sæva venena per maria, & longa itinera. Nec

parvo pretio, sed quo ematur testa Falerni, aut Setia cara suis cellis. Hanc, opinor, habes caussam, cur tam longo tempore non venias Romam, ne potes tua vina.

NOTÆ.

Improba Massilia.] Fumaria loca erant ubi fumo vina coquebantur. *Improba* dixit, quia corrumpabant vinum. Vide epig. 81. lib. 3.
Vel cocta fumis musta Massilianis.
Toxica sæva.] hoc est vina pessima,

epig. 19. lib. 1.
Setia cara.] hoc est vina Setina generosa, de quibus sæpius dictum.
Ne tua vina.] hoc est, Ne vina tam aspera ad nos missa nobiscum bibere tu quoque cogaris.

Ad Maternum
 jureconsultum & municipem suum. XXXVII.

JURIS & æquarum cultor sanctissime legum,
 Veridico Latium qui regis ore forum,
 Municipi, Materne, tuo veterique sodali
 Callaicum mandas si quid ad Oceanum,
 An Laurentino turpes in litore ranas,
 Et satius tenues ducere credis acos?
 Ad sua captivum quam saxa remittere mullum,
 Visus erit libris qui minor esse tribus?
 Et fatuam summa cœnare Pelorida mensa,
 Quosque tegit levi cortice concha brevis?
 Ostrea Baianis quam non liventia testis,
 Quæ domino pueri non prohibente vorent?
 Hic olidam clamosus ages in retia vulpem,
 Mordebitque tuos sordida præda canes.
 Illic pisces modo vix educta profundo
 Impedient lepores humida lina meos.
 Dum loquor, ecce redivit sporta piscator inani,
 Venator capta Marte superbus adest.
 Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello,
 Callaicum mandas si quid ad Oceanum.

INTERPRETATIO.

O Materne integerrime cultor juris, & legum justarum, qui regis Latium forum ore veridico, si quid mandas tuo municipi, atque antiquo sodali ad Oceanum Callaicum; an putas prestare piscari ranas turpes in litore Laurentino, & tenues acos? quam remittere ad sua saxa mullum captum, qui visus fuerit minor tribus libris? & summa mensa comedere insulsam Pelorida, & quos tegit concha brevis levi cortice? quam ostrea non in-

videntia Baianis testis, qua exorbeant servi hero non vetante? Hic clamosus ages in retia vulpem male olentem, & sordida præda mordebit tuos canes. Illic humida lina modo vix extracta ex profundo pisces irretient lepores meos. Dum loquor, en piscator revertitur vacua sporta: venator accedit superbus capta Marte. Omnis cœna affertur ab urbano macello ad mare: si quid mandas ad oceanum Callaicum, sum profecturus.

NOTÆ.

Materne.] Cujus meminit epig. 74. lib. 2. & epig. 97. lib. 1.
Latium.] hoc est, qui Romæ de jure respondes.
Callaicum.] hoc est Hispanum. Vide epig. 16. supra. Hic oratio deficit, nec addit poëta quod rediturus esset in suam, & Materni patriam.
An Laurentino.] quod distat ab urbe

Roma decem & septem millibus passuum. Plinius junior epist. 17. lib. 2. *Acos.]* vilissimos pisces intellige.
Summa mensa.] hoc est lautissima, inquit Domitius, cui assentit Farnabius. An ultimam intelligit poëta, an locum forte excelsum in mensa, ubi ponentur pisces?
Pelorida.] vilissimum quoque piscem,

epig. 11. lib. 6.

Quosque tegit.] Includos conchis mi-
tulos pisciculos intelligunt interpretes.
Horatius sat. 4. lib. 2.

*Mitulus, & viles pellent obstantia
concha.*

Ostrea Baianis.] hoc est, quæ non ce-
dunt ostreis natis in lacu Lucrino prope
Baia, quæ sunt optimi saporis.

Qua domino.] In Hispania litoribus
ostreorum optimorum magna est copia.

Hic olidam.] Dum enim a canibus ur-

geur vulpes, lotium emittit pessime
clens, epig. 4. lib. 4.

Quod vulpis fuga, &c.

Lepores meos.] quia sunt in meis agris.
Sporta.] est canistrum vimineum.

Capta marte.] Gallice *marte*, animal
satis notum. Legunt alii *capta mele*,
Gallice *blaireau, chat sauvage, foinne*.
Superbus.] quasi præda optima onu-
stus.

Omnis ab.] In Italia pisces ex urbe ad
villas etiam maritimas feruntur.

Ad Calenum,

de annis felicibus, quibus vixit cum Sulpicia sua uxore.
XXXVIII.

O Molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpicia tua jugales
Indulsi Deus, & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata est
Caris litoris Indici lapillis!
O quæ prælia, quas utrinque pugnas
Felix lepticulus, & lucerna vidit,
Nimbis ebria Nicerotianis!
Vixisti tribus, o Calene, lustris:
Ætas hæc tibi tota computatur,
Et solos numeras dies mariti.
Ex illis tibi si diu rogatam
Lucem redderet Atropos, vel unam,
Malles, quam Pyliam quater senectam.

INTERPRETATIO.

*Calene, o dulces quindecim annos quos
tibi concessit & perfecit Deus cum tua
Sulpicia! o nox omnis, & hora que si-
gnata est pretiosis lapillis litoris Indici!*

*O Calene, vixisti tribus lustris: tu com-
putas totam hanc ætatem, & numeras so-
los dies mariti. Ex illis si Atropos tibi
restitueret vel unam lucem diu petitam,
malles quam Pyliam quater senectam.*

NOTÆ.

O molles.] Vide epig. 35. supra.
Caris litoris.] hoc est gemmis in mari
Indico natis. Vide epig. 45. lib. 8.

Nimbis ebria.] hoc est, madens asper-
sionibus odoratis quas confecerat Nice-
ros unguentarius, epig. 55. lib. 6.

Tribus lustris.] hoc est quindecim

annis.
Ætas hæc tota.] Tu existimas hos quin-
decim annos implevisse totam tuam
ætatem.
Malles.] Vel unum ex illis diebus tibi
redditum præferres longævæ ætati Ne-
storis, de quo epig. 30. lib. 9.

In

In Lesbiam
vetulam. XXXIX.

CONSULE te Bruto quid juras, Lesbiam, natam?
Mentiris, nata es, Lesbiam, rege Numa.
Sic quoque mentiris: namque ut tua secula narrant,
Ficta Prometheo diceris esse luto.

INTERPRETATIO.

*O Lesbiam, quid juras te natam consule
Bruto? Mentiris, o Lesbiam, nata es
rege Numa. Sic etiam mentiris: etenim* | *ut computantur tui anni, diceris esse ficta
ex luto Promethei.*

NOTÆ.

Numa.] qui fuit secundus Romano-
rum rex: hoc est, antiquior es omnibus
consulibus. | *es, ut videaris ficta fuisse ex luto Pro-
methei, de quo epig. 46. lib. 9. Huic
simile est epig. 67. infra, & epig. 101.
lib. 1.*

XL.

In Proculeiam

quæ avaritiæ causa a marito discessit. XLI.

MENSE novo Jani veterem, Proculeia, maritum
Deseris, atque jubes res sibi habere suas.
Quid rogo, quid factum est? subiti quæ causa doloris?
Nil mihi respondes? dicam ego, Prætor erat.
Constatura fuit Megalensis purpura centum
Millibus, ut nimium munera parca dares:
Et populare sacrum bis millia dena tulisset.
Diffidium non est hoc, Proculeia: lucrum est.

INTERPRETATIO.

*O Proculeia, novo mense Januario dis-
cedis ab antiquo viro, & jubes habere
sibi res suas. Quid, quaeso, quid contigit?
Qua causa repentini doloris? Nullumne
mihi das responsum? Ego dicam, Prætor* | *erat. Purpura Megalensis fuit constatura
decem millibus, quantumvis paucos exhi-
beres ludos: & viginti millia insumpta
fuisent in populari sacro. O Proculeia, hoc
non est divortium; quaestus est.*

NOTÆ.

Res tibi.] In repudiis comprobata
sunt hæc verba, *Tuas res tibi habeto:*
item hæc, *Tuas res tibi agito*, Lege 2.
ff. de divortis & repudiis.

Prætor erat.] Atque ita ornatus purpu-
ra ludos Megalenses in honorem Cybeles
suis impensis exhibere debuit: cum au-
tem pauper esset, pecuniam illi suppedi-

BBbb

care coacta fuisset Proculeia: Megalenses vero ludi sic dicti sunt a templo Megalesio Pefinunte in urbe Phrygiæ, unde Romam advecta fuit dea: de quibus fufe agit Ovidius lib. 4. Fastorum. Lege Rosinum lib. 5. Antiquitatum Romanarum cap. 12. Alexander ab Alexandro Genialium dierum lib. 6. cap. 19. ait: Prætores & Magistratus purpurati in toga & prætexta, atque in ornatu maximo celebrant, nempe ludos Megalenses: quare purpura Megalensis in vulgi proverbium venit.

Et populare sacrum.] Florales ludos in-

telligit Merula, in quibus missio fiebat in populum ab iis qui gratiam plebis quærent. Persius sat. 5.

— vigila & cicer insere large
Rixanti populo, nostra ut Floralia possint

Aprici meminisse senes.

Subjungit Merula Floralia edita fuisse Ædilibus arbitris. Popularia sacra, ut ait Labeo, quæ omnes cives faciunt, nec certis familiis attributa sunt. Festus. Ergo, addit Raderus, populare sacrum est generatim dictum.

Ad Dindymum

puerum mollem. XLII.

TAM dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam Halitus, & soles, & levis aura terat. Celantur simili ventura Cydonia lana, Pollice virgineo quæ spoliata nitent. Fortius impressi quoties tibi basia quinque, Barbatu labris, Dindymè, fio tuis.

INTERPRETATIO.

HAbes lanuginem tam dubiam, tam teneram, ut halitu, & solibus, & levi aura teratur. Ventura Cydonia te-

guntur simili lana, quæ resulgent nudata manu puella.

NOTÆ.

Tam dubia.] De hoc Dindymo vide epig. 42. & 84. lib. 5.

Ad Philerotem

de septem uxoribus ejus mortuis. XLIII.

SEPTIMA jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro. Plus nulli, Phileros, quam tibi reddit ager.

INTERPRETATIO.

O Phileros, jam septem uxores a te humata sunt in agro. O Phileros, ager nemini reddit plus quam tibi.

NOTÆ.

Septima.] A te nempe veneno sublata, ut intelligere videtur poeta. Vide epig. 16. lib. 9. Reddit ager.] Dotes nempe mortuarum uxorum. De agris ad sepulcorum usum consecratis dictum epig. 115. & 117. lib. 1.

Ad Q. Ovidium

iturum in Britanniam. XLIV.

QUINCTE Caledonios Ovidi visure Britannos; Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem; Ergo Numæ colles, & Nomentana relinquas Otia? nec retinet rusque focusque senem? Gaudia tu differs: at non & stammina differt Atropos, atque omnis scribitur hora tibi. Præstiteris caro (quis non hoc laudet?) amico, Ut potior vita sit tibi sancta fides. Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis: Teque tuas numeres inter amicitias.

INTERPRETATIO.

O Quincte Ovidi aditure Caledonios Britannos, & viridem Tethyn, atque Oceanum patrem: igitur deseres colles Numæ, & Nomentanam quietem? Nec rus & focus retinent te senem? Interponis moram lætitiæ; sed Atropos nullam inter-

ponit staminibus, atque omnis hora notatur tibi. Probaveris caro amico, (quis non commendat hoc?) te vita præferre sanctam fidem. At tandem mansure restituaris tuis Sabinis: & te ipsum existimes inter tuos amicos.

NOTÆ.

Quincte.] Cujus mentio facta est epig. 43. lib. 7. qui Cæsonium a Nerone damnatum in exilium comitatus vitæ anteposuit amicitiam.

Caledonios Britannos.] hodie Scotos. Vide epig. 7. lib. Spect.

Et viridem Tethyn.] quæ sumitur pro ipso mari; illius maritum Oceanum fluviorum fontiumque patrem fingunt poeta.

Numæ colles.] Romam intelligunt alii: Sabinorum vero regionem montanam

alii, unde oriundus Numa. De Nomentano prædio dictum epig. 92. lib. 7. & 106. lib. 1.

Gaudia.] Sed, ut dixit poeta lib. 1. epig. 16.

Gaudia non remeant, sed fugitiva volant.

Vide epig. 54. lib. 4.

Nil adicit penso Lachesis, &c.

Teque tuas.] Te enim ipsum amare debes, ut virum probum decet: hoc est, tibi ipsi tandem sis amicus.

In delicatum lectorem. XLV.

SI quid lene mei dicunt & dulce libelli: Si quid honorificum pagina blanda sonat: Hoc tu pingue putas, & costam rodere mavis, Illia Laurentis cum tibi demus apri. Vaticana bibas, si delectaris aceto: Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

INTERPRETATIO.

SI quid blandum & suave est in meis libris; si tenera pagina refert quid honorificum; tu hoc existimas rude; & cum tibi apponamus ilia Laurentis apri, ma-

NOTÆ.

Si quid lene.] amatorium puta, aut nuptiale.
Si quid honorificum.] si quid ad laudes spectat.
Costam rodere.] Metaphora est, cujus est hic sensus: Carmen maledicum tibi

potius placeret, quam tenerum & blandum.

Vaticana.] vina scilicet acerbi saporis, epig. 19. lib. 1.

Nostra lagena.] hoc est, nostri versus tibi non conveniunt.

In Mathonem
 caussidicum ineptum. XLVI.

OMNIA vis belle, Matho, dicere: dic aliquando Et bene: dic neutrum: dic aliquando male.

INTERPRETATIO.

O Matho, vis dicere omnia belle: dic aliquando & apte: dic neutrum: dic aliquando male.

NOTÆ.

Matho.] De quo epig. 80. lib. 4. qui omnia eleganter dicere volebat.
Et bene.] hoc est ad rem propositam.
Aliquando male.] hoc est, negligenter dum rhetoricæ præcepta, & nudam

veritatem expone: vel, ut ait Farnabius, interdum vel potentissimo vitia exprobra, nec semper dicas omnia ad assentationem divitum.

Ad Iulium Martialem
 de iis quæ necessaria sunt ad vitam beatam. XLVII.

VITAM quæ faciunt beatiorum, Jucundissime Martialis, hæc sunt: Res non parta labore, sed relicta: Non ingratus ager, focus perennis, Lis nunquam, toga rara, mens quieta, Vires ingenuæ, salubre corpus, Prudens simplicitas, pares amici, Convictus facilis, sine arte mensa: Nox non ebria, sed soluta curis: Non tristis torus, attamen pudicus: Somnus, qui faciat breves tenebras: Quod sis, esse velis, nihilque malis: Summum nec metuas diem, nec optes,

INTERPRETATIO.

O Carissime Martialis, hæc sunt quæ efficiunt vitam feliciorum; res non acquisita labore, sed relicta: ager non sterilis, focus perpetuus, lis nunquam, rara toga, tranquillus animus, vires modica, corpus sanum, prudens simplicitas, pares

amici, facilis convictus, mensa sine arce: nox non temulenta, sed libera anxietatibus: uxor non mæsta, attamen casta: somnus qui faciat brevem noctem, quod sis, esse velis, & nihil malis: nec timeas ultimum diem, nec optes.

NOTÆ.

Ad Iulium Martialem.] de quo egimus epig. 64. lib. 4. & epig. 1. lib. 6. In veteri codice inscribitur ad seipsum.
Sed relicta.] testamento nempe, aut alio modo.

Focus perennis.] Metonymia est, & focus pro victu posuit, inquit Raderus.

Toga rara.] hoc est, rara officia urbana: clientes enim togati comitabantur

suos patronos.

Vires ingenuæ.] hoc est modica; nam qui viribus freti sunt, cum aliis sæpe rixantur.

Pares amici.] Impares enim genere & fortuna raro mutua se complectuntur amicitia.

Quod sis esse velis.] contentus sis tua sorte.

Parat convivium. XLVIII.

NUNCIAT octavam Phariæ sua turba juvenæ; Atque pilata redit, jamque subitque cohors. Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores Halat, & immodico sexta Nerone calet. Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis. Septem sigma capit, sex fumus, adde Lupum. Exoneraturas ventrem mihi villica malvas Artulit, & varias, quas habet hortus, opes: In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum: Nec deest ructatrix mentha nec herba salax. Sexta coronabunt rutatos ova lacertos, Et madidum thynni de sale fumen erit. Parvus in his una ponetur cœnula mensa Hædus, inhumani raptus ab ore lupi. Et quæ non egeant ferro structoris ofellæ, Et faba fabrorum, prototomique rudes. Pullus ad hæc, cœnisque tribus jam perna superstes Addetur: saturis mitia poma dabo. De Nomentana vinum sine fæce lagena, Quæ bis Frontino consule prima fuit. Accedent sine felle joci, nec mane timenda Libertas, & nil quod tacuisse velis. De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur: Nec facient quemquam pocula nostra reum.

INTERPRETATIO.

*S*ua turba nuntiat Pharia juvenca octavam, & cohors depilata revertitur, & jam adest. Hæc temperat thermas, hora præcedens emittit nimios vapores, & sexta cabet immodico Nerone. O Stella, Ne-
pos, Cani, Cerealis, Elacce, adestis: Sigma capit septem, sex sumus, adjunge Lupum. Villica mihi attulit malvas soluturas ventrem, & varias opes quas habet hortus: inter quas est lactuca sedens, & se-
cile porrum: nec ructatrix mentha deest, nec herba salax. Secta ova coronabunt lacertos rufatos, atque sumen erit persusum sale thynni. Inter hæc parvus hædus ra-

pius ab ore crudelis lupi canula apponitur pro una mensa. Atque ofella qua non egeant cultro structoris, & faba fabrorum, & rudes prototomi. Pullus adjungitur his, & petaso superstes tribus cœnis: apponam saturis mitia poma. Dabo vinum sine fœce de Nomentana lagena, quæ prima fuit condita Frontino iterum consule. Cavillationes. permittentur sine felle, & libertas non metienda mane, & nihil quod velis siluisse. Conviva meus loquatur de Prasino, & Veneto: nec pocula nostra constituent quemquam reum.

NOTÆ.

Nuntiat octavam.] De horis dictum lib. 4. epig. 8.

Pharia juvenca.] Ifidi, quæ Romæ colebatur facis ex Ægypto petitis. De illa dictum epig. 14. lib. 2.

Assidet & cathedris mœsta juvenca tuis.

Mœsta nempe propter amissum Osirim maritum, quem diu quæsivit: hanc vero indagacionem quotidie representabant ejus sacerdotes, & absoluebant hora a meridie secunda.

Atque pilata redit.] Ab indagacione scilicet redeunt calvi & depilati. epig. 56. lib. 6. utitur hoc verbo:

Extirpa mihi crede pilos de corpore toto,

Teque pilare tuas testificare nates. Calvos autem fuisse Ifidis sacerdotes testatur poëta lib. 12. epig. 29.

Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba.

Legunt alii, & pilata redit, a pilo ferro nempe quo brachia atque humeros vulnerabant illi sacerdotes. Gronovius interpretatur cohortem prætorianorum militum pilis armatorum, quæ ad palatium illo die excubias egerat. Illa igitur pilata cohors jamque rediit, nempe in castra prætoriana, & subiit nempe altera illius vices excipiens.

Jamque, subitque.] hoc est, Jam ingreditur templum dææ Ifidis in campo Martio. Videtur unum que redundare: quare dubitat Raderus num. scribendum

fit, statque subitque cohors. Nam revertit illi sacerdotes stantes deam adorabant, epig. 29. lib. 12.

Inter adorantes cum stetit Hermogenes. Videat lector.

Temperat hæc.] scilicet hora octava, qua lavabant antiqui.

Prior hora.] septima nimirum.

Et immodico.] hoc est, immodice æstuantibus thermis Neronianis.

Stella, Nepos.] amici & convivæ Martialis.

Sigma capit.] Lectus erat mensæ accommodatus instar sigma literæ Græcæ, epig. 87. lib. 14.

Malvas.] quas molles dixit epig. 88. lib. 3. De lactucis & porris dictum epig. 47. lib. 3.

Ructatrix mentha.] quia ructum movet.

Herba salax.] Erucam intelligunt interpretes, quæ libidinem excitat.

Rufatos.] hoc est ruta herba conditis lacertos, epig. 77. lib. 7.

Dum saxetani ponatur cauda lacerii.

Et madidum.] hoc est, ut ait Farnabius: Papillæ suis primiparæ sumen salso thynni liquore imbutum, epig. 56. lib. 13.

Vna cœnula mensa.] hoc est, hædus apponetur, qui totus una mensa comedetur.

Parvus in his.] Alii parvus onyx. Male. Scriverius legit, Gustus in his. Et sic explicat: Priora illa in promulsæ & gustu: sequitur caput cœnæ, hædus, ofella, &c.

De Nomentana.] Vini Nomentani mentionem fecit epig. 106. lib. 1.

Prima fuit.] id est vinum reconditum secundo consulatu Frontini. Legunt alii plena fuit.

Nec mane timenda.] Nullus nempe jocos nostros deferet ad Cæsarem.

De Prasino.] De aurigarum factionibus dictum epig. 46. lib. 6. periculosum vero fuit iis non favere, quibus favebant Cæsares.

In Cottam convivatorem sordidum. XLIX.

CUM potes amethystinos trientes, Et nigro madeas Opimiano, Propinas modo conditum Sabinum: Et dicis mihi, Cotta, vis in auro? Quisquam plumbea vina vult in auro?

INTERPRETATIO.

*C*um bibas trientes amethystinos, atque ebrius sis nigro Opimiano, propinas Sabinum modo reconditum: & dicis mihi,

O Cotta, vis in auro? quisquam ne vult vina plumbea in auro?

NOTÆ.

Amethystinos.] hoc est scyphos amethystis ornatos; vel forte respicit ad colorem vini. De vino Opimiano dictum

epig. 27. lib. 1. Sabinum vero vinum recens pessimum erat.

Plumbea vina.] vilissima intellige.

De Scorpo auriga nobilissimo cujus mortem deflet. L.

FRANGAT Idumæas tristis victoria palmas: Plange, favor, sæva pectora nuda manu. Mutet honor cultus, & iniquis munera flammis Mitte coronatas, gloria mœsta, comas. Heu facinus, prima fraudatus, Scorpe, juventa Occidis? & nigros tam cito jungis equos. Curribus illa tuis semper properata, brevisque Cur fuit, & vitæ tam prope meta tuæ?

INTERPRETATIO.

*V*ictoria mœsta frangat palmas Idumæas: O favor, percute nuda pectora manu sæva. Honor mutet ornamenta, & tu, o gloria mœsta, injice coronatas comas dona iniquis flammis. Heu nefas, o

Scorpe, peris privatus prima juventute, & tam velociter jungis equos atros. Cur tam prope fuit illa meta tua vita semper properata & brevis tuis curribus?

NOTÆ.

Frangit Idumæas.] Idumæa regio est ab occidua parte Jordanis abundans palmis, quæ sunt insignia victoriæ: quam poeta hortatur, simul & favorem, & honorem, & gloriam, numina semper Scorpo propitia, ut ejus mortem desceant.

Muter honor.] In luctu enim, ut hodie, vestem mutare solebant veteres.

Mitte coronatas.] Suetonius cap. 84.

in Julio recenset ea quæ in mortui rogom injicerentur.

Et nigros.] hoc est Plutonis equos: veteres quippe existimabant eodem munere mortuos fungi apud manes, quod obissent viventes.

Et visa tam prope.] In circo currus ducens ut victoriæ læpissime, cur & vitæ metam attingere properasset?

Ad Faustinum

verni temporis descriptio. LI.

SIDERA jam Tyrius Phryxei respicit agni
Taurus, & alternum Castora fugit hiems.
Ridet ager, vestitur humus, vestitur & arbor:
Isnarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Faustine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
Abstulit! o soles, o tunicata quies!
O nemus, o fontes, solidumque madentis arenæ
Litus, & æquoreis splendidus Anxur aquis,
Et non unius spectator lectulus undæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater:
Nec Capitolini summum penetrabile Tonantis,
Quæque nitent cælo proxima templa suo.
Dicere te lassum quoties ego credo Quirino,
Quæ tua sunt tibi habe: quæ mea, redde mihi.

INTERPRETATIO.

Jam Taurus Tyrius respicit sidera anni Phryxei, & hiems fugit alternum Castora. Ridet ager, terra vivescit, & arbor vivescit: pellex Attica deslet Ityn Isnarium: O Faustine, quibus diebus, quali Ravenna privat te Roma! O soles, o tunicata otia! o nemus, o fontes, o solidum litus madida arena, & splendidus Anxur æquoreis undis, & lectulus spectator non

unius aqua, qui prospicit hinc puppes fluminis, illinc maris! at nec theatrum Marcelli, nec Pompeii, nec illic sunt triplices thermæ, nec quatuor fora, nec excelsæ ades foris Capitolini, & templa qua resurgunt vicina suo cælo, quoties, arbitrator, te defatigatum dicere Quirino, Tibi serua qua tua sunt: restitue mihi qua mea sunt.

NOTÆ.

Sidera jam Tyrius.] Taurus vector Europes Tyriæ, epig. 14. lib. 2. præest mensi Aprilis: respicit vero arietem mensi Martio præfectum, qui vexit Hellen, & Phryxum, epig. 73. lib. 9.

Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles
Vt niteant celsi lucida signa poli.
Et alternum Castora.] Geminos intellige qui Maio tribuuntur. Vide epig. 39. lib. 5.

lib. 5. ubi de Castore & Polluce alternatim viventibus.

Isnarium pellex Attica.] hoc est, Philomela regis Atheniensium filia deslet Ityn Isnarium, id est Thracium, quem interfecit Progne Terei uxor, epig. 68. lib. 5. Dicitur pellex, quod illam Tereus Thraciæ rex stuprasset. Ovidius 6. Met.

Qualem tibi.] Veris amoenitate Ravennæ frui posses, nisi Romæ esses impeditus.

O tunicata quies.] In villa quippe tunica utebantur Romani, in urbe toga, quod patronos colerent togati: epig. 47. supra:

Lis nunquam, toga rara, mens quieta.
Madentis arena.] maris nempe fluctibus.

Anxur.] Vide lib. 5. epig. 1.

Sive salutariferis candidus Anxur aquis.

Et non unius.] Sensus est: Ex ipso le-

ctulo vel cubiculari, vel triclinari licet prospicere hinc mare, illinc flumen.

Sed nec Marcelli.] Theatrum ab Augusto excitatum Marcelli Octaviæ suæ sororis filii gratia. Lege Marilianum lib. 6. cap. 2. De theatro Pompeii jam dictum epig. 9. lib. 6.

Sunt triplices thermæ.] hoc est thermæ Agrippinæ, Neronianæ, & Titianæ. Alii intelligunt tres cellas in thermis, frigidariam nempe, tepidariam, & caldariam, de quibus Plinius epist. 6. lib. 5.

Nec fora juncta.] De quatuor foris fuscæ agit Lipsius in Admirandis lib. 3. cap. 7.

Quæque nitent.] hoc est templa Flaviæ gentis, epig. 2. & 4. lib. 9.

Quirino.] Conditorem urbis pro ipsa urbe ponit: hoc est, O Roma, serva tibi tuos honores, & permitte ut fruamur meis villis.

De spadone
effœminato. LII.

THELIN viderat in toga spadonem,
Damnatum Numa dixit esse mœcham.

INTERPRETATIO.

*N*uma spectaverat Thelin spadonem in toga, dixit esse adulteram damnatam.

NOTÆ.

Damnatum.] Matronæ enim adulterii nisi togatæ, epig. 39. lib. 2. ut dignoscere non probabant in publicum cerentur a stolis.

Epitaphium Scorpi
aurigæ nobilissimi. LIII.

ILLE ego sum Scorpis, clamosi gloria circi,
Plausus Roma tui, deliciæque breves,
Invida quem Lachesis raptum trieteride nona,
Dum numerat palmas, credidit esse senem.

INTERPRETATIO.

O Roma, ego sum ille Scorpis, decus clamosi circi, plausus tui, & delicia breves, quem raptum nona trieteride in-

vida Lachesis putavit esse vetulum, dum numerat victorias.

NOTÆ.

Ille ego.] Vide epig. 50. supra.

Trieteride nona.] hoc est natum viginti & septem annis : trieteris enim

triennium est, epig. 38. lib. 6.
Dum numerat palmas.] quas in circo plurimas reportavit Scopus.

In Olum

convivatorem ineptum. LIV.

MENSAS, Ole, bonas ponis : sed ponis opertas.
Ridiculum est : possum sic ego habere bonas.

INTERPRETATIO.

OLe, apponis bonos cibos : at apponis tectos. Ineptum est, hoc modo possum ego habere lautos.

NOTÆ.

Mensas.] Olus laudabat cibos quos apponebat, sed ita tectos ut a convivis sumi nequirent, unde festive illum irrider poëta : sic enim posse & lautum esse jocatur.

LV.

In Gallum

de patronorum avaritia. LVI.

TOTIS, Galle, jubes tibi me servire diebus,
Et per Aventinum ter quater ire tuum.

Eximit, aut reficit dentem Cassellius agrum,

Infestos oculis uris, Hicine, pilos.

Non secat, & tollit stillantem Fannius uvam :

Tristia fervorum stigmata delet Heros.

Enterocelarum fertur Podalirius Hermes.

Qui sanet ruptos, dic mihi, Galle, quis est ?

INTERPRETATIO.

OGalle, imperas me tibi famulari totis diebus, atque ire ter & quater per tuum Aventinum. Cassellius evellit, aut curat dentem agrum. O Hicine, uris pilos noxios oculis. Fannius non scindit, & ta-

men aufert uvam stillantem : Heros delet tristia stigmata fervorum. Hermes dicitur Podalirius herniarum. O Galle, dic mihi, quis curet ruptos ?

NOTÆ.

Et per Aventinum.] montem nempe in quo habitabat Gallus.

Cassellius.] Chirurgus.

Hicine.] qui oculorum morbo medebatur. Scribunt alii Higyne, alii Hegine.

Stillantem uvam.] Tuberculum nempe in faucibus a similitudine uvæ sic dictum. Celsus lib. 5. cap. 14.

Stigmata fervorum.] Vide epig. 64. lib. 6. Alii saxorum.

Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte.

Enterocelarum.] hoc est herniarum, cum intestina in scrotum delabuntur.

Podalirius.] frater Machaonis, & Esculapii filius, hic sumitur pro medico : hoc est, Hermes curat hernias.

Qui sanet ruptos.] Non herniosos intelligit, sed officii patronorum defatigatos, & quorum vestes sunt attritæ & laceræ : quasi diceret, omni morborum generis remedium quidem invenitur ; at clientibus defatigatis & laceris nullus patronus fert opem.

Ad Sextam

conqueritur munera minui. LVII.

ARGENTI libram mittebas, facta selibra est,
Sed piperis. tanti non emo, Sexte, piper.

INTERPRETATIO.

Mittebas libram argenti ; redacta est ad selibræ, at piperis. O Sexte, non emi tanti piper.

NOTÆ.

Argenti.] O Sexte, cum antea mitteres libram argenti, jam mirtis tantum dimidiam libram, & quidem piperis.

Ad Frontinum,

cui excusat neglectum salutandi officium. LVIII.

ANXURIS æquorei placidos, Frontine, recessus,
Et propius Baias, litoreamque domum,

Et quod inhumanæ Cancro fervente cicadæ

Non novere nemus, flumineosque lacus,

Dum colui : doctas tecum celebrare vacabat

Pieridas, nunc nos maxima Roma terit.

Hic mihi quando dies meus est ? jactamur in alto

Urbis, & in sterili vita labore perit.

Dura suburbani dum jugera pascimus agri,

Vicinosque tibi, sancte Quirine, Lares.

Sed non solus amat, qui nocte dieque frequentat

Limina, nec vatem talia damna decent.

Per veneranda mihi Musarum sacra, per omnes

Juro deos, & non officiosus amo.

INTERPRETATIO.

Dum colui tranquillos recessus maritimi Anxuris, & propius Baias, & domum litoream, & flumineos lacus, & nemus, quod non novere inhumana cicadæ Cancro fervente, licebat tecum celebrare doctas Pieridas, nunc maxima Roma consumit nos. Hic quando fruor die ? jactamur in altis urbis fluctibus, & vita con-

sumitur in sterili labore. Dum colimus sicca jugera agri suburbani, atque ades vicinas tibi, o sancte Quirine. Sed non ille solus amat, qui terit limina die & nocte : talia incommoda non conveniunt poëta. Juro per sacra Musarum mihi veneranda, & per deos omnes, amo licet non obsequiosus.

NOTÆ.

Anxuris aquorei.] Vide epig. 51. supra, & epig. 1. lib. 5.

Et propius Baias.] Colui nempe recessus. *Litorem domum.*] palatia intellige Baiis ad mare posita.

Et quod.] Sylvam, & agrum Rheginum de quo Plinius lib. 11. cap. 27. *At in Rhegino silent omnes cicadæ, ultra flumen in Locrensî canunt. Cancro fervente.*] hoc est mense Julio.

Flumineosque lacus.] Alicem amnem intelligit Raderus ex Leandro, in magna Gracia, ubi Locri & Rhegium.

Dies meus est?] Legunt alii sine interrogatione, & hunc accommodant sensum: Quando liber sum ab officiis patronorum, habito in alta femita, nempe in monte Quirinâli, &c. Videat lector.

Illa interpretatio minus bona mihi videtur. *Fastamur in alto.*] metaphora est. Sensus est: Officiis, curis & negotiis occupamur, & vita consumitur in officiis præstandis, ex quibus nullum fructum percipimus.

Dura suburbani.] Infra epig. 72. *Vicinosque tibi.*] Nempe in monte Quirinâli.

Nec vatem.] epig. 71 lib. 1.

Si dicet, Proculus nempe, quare non tamen ipse venit?

Sic licet excuses, quia qualiacunque leguntur

Ista saluator scribere non potuit.

Et non officiosus.] hoc est, licet quotidie domum tuam non adeam salutem tibi dicturus, tamen te amo.

In delicatum lectorem. LIX.

CONSUMPTA est uno si lemmate pagina, transis,

Et breviora tibi, non meliora placent.
Dives, & ex omni posita est instructa macello

Cœna tibi, sed te mattya sola juvat.

Non opus est nobis nimium lectore guloso:

Hunc volo, qui fiat non sine pane satur.

INTERPRETATIO.

Si unum lemma implevit paginam, transis, & amas breviora non meliora. Cœna tibi apposta est dives, atque ornata ex omni macello, sed sola supedia

tibi placent. Non indigemus lectore nimium guloso: hunc volo, qui saturetur non sine pane.

NOTÆ.

Vno si.] Lemma est breve orationis vel poematis argumentum, seu inscriptio & titulus, lib. 14. epig. 2. Sumitur hic pro ipso epigrammate, hoc est, si unum epigramma tam longum sit, ut impleat totam paginam.

Dives & ex omni.] Sua epigrammata comparat cœnæ lautæ & instructæ ex omni ciborum genere.

Sed te mattya.] Suetonius in Calig. cap. 38. *Et multis mactæ venenatas misit.* Sunt autem mactæ, cupediæ, & jucunda edulia, unde forte legendum

mactæ, non mattya: Græce tamen *uacti* dicitur, & cibi genus est delicatissimi, & omnia pretiosa edulia significari hoc nomine scribit Athenæus lib. 14. Vetus codex habet *mattya sola juvat.*

Non opus est.] Eandem continuat metaphoram. Sensus est, Mihi placet lector ille, qui non solis jocis, & nugis; sed delectatur etiam gravibus carminibus. Sic conviva placet, qui non solis cupediis expleri vult, sed pane etiam vescitur.

De Munna
Iudimagistro triviali. LX.

JURA trium petiit a Cæsare discipulorum,
Assuetus semper Munna docere duos.

INTERPRETATIO.

Munna petiit a Cæsare jus trium discipulorum, solitus docere duos.

NOTÆ.

Jus trium.] Jocus petitur a jure trium liberorum, de quo epig. 91. & 92. lib. 2.

Epitaphium Erotii. LXI.

HIC festinata requiescit Erotion umbra,
Crimine quam fati sexta peremit hiems.
Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
Manibus exiguis annua justa dato.
Sic Lare perpetuo, sic turba sospite solus
Flebilis in terra sit lapis iste tua.

INTERPRETATIO.

Hic jacet Erotium morte immatura, quam interfecit sexta hiems crimine fati: O tu, quisquis possidebis nostrum agellum post me, fac anniversaria sacra manibus exiguis. Sic Lare perpetuo, & tota familia salva habeas unum hunc lapidem flebilem in tua terra.

NOTÆ.

Requiescit Erotion.] De qua puella dictum epig. 35. & 38. lib. 5. quæ nondum sex annos integros nata interiit.

Manibus exiguis.] hoc est, umbræ Erotii puellæ, lib. 5. epig. 35.

Sic Lare perpetuo.] Sic agenti salva

tibi sit, atque incolumis familia. *Lare perpetuo*, hoc est, domo perpetua, in qua nimirum nullus moriatur. Sic epig. 28. lib. 6.

Qui flet talia, nil flet viator.

Ad magistrum ludi,
ut æstate desinat sævire in discipulos. LXII.

LUDI magister parce simplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus mensæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Tostamque fervens Julius coquit messem.
Scuticaque loris horridis Scythæ pellis,
Qua vapulavit Marsyas Celænaus,
Ferulæque tristes sceptræ pædagogorum,
Cessent, & Idus dormiant in Octobris:
Æstate pueri si valent, satis discunt.

INTERPRETATIO.

O Magister ludi ignosce simplici turba:
sic frequentes capillati audiant te, &
chorus delicatæ mensæ amet te: nec quis-
quam calculator, nec notarius velox
cingatur majore corona. Dies nitidi ca-
lent leone igneo, & Julius fervens ma-
turat segetem tostam. Et scutica Scythica
pellis loris horrendis, qua verberatus est
Marsyas Celænaus, & graves ferulæ sce-
ptræ pædagogorum cessent, & dormiant
in Idus Octobris; si pueri valent æstate,
satis discunt.

NOTÆ.

Capillati.] Romani enim pueri comas
alebant, donec pubescerent genæ.

Chorus mensæ.] hoc est, ameris a de-
licatis tuis discipulis, qui circum men-
sam tibi assident. Legunt alii *chorus*
Musa; atque interpretantur pueros de-
ditos Musis. Prior lectio mihi melior
videtur, ut sequentes versus docent.

Nec calculator.] Qui arithmeticam
docet; notarius vero is est, qui notis
quibusdam dicentis verba breviter exci-
pere docet. Lib. 14. epig. 208. de No-
tario.

*Currant verba licet, manus est ve-
locior illis,*
*Nondum lingua suum, dextra
peregit opus.*

Scuticaque.] Flagellum ex loris co-
rii. *Scythæ pellis*, hoc est, Scythicæ:
Scythæ vero ex pellibus conficiebant scu-
ticas, quibus servos delinquentes casti-
gant. Legunt alii,

Cirrata loris horridis Scythæ pellis, &c.
Cirrata pellis, &c. ipsa est scutica mul-
torum lororum, &c. *Marsyas* autem ad
Celænas oppidum Phrygiæ canens tibia
victus est ab Apolline, & castigatus.
Ovidius lib. 6. *Metam.* de Marsya sic
canit,

*Ah piget, ah non est clamabat ti-
bia tanti,*
*Clamanti cutis est summos direpta
per artus.*
Et Idus.] Quibus remissus erit calor.

Epitaphium nobilis matronæ. LXIII.

MARMORA parva quidem, sed non cessura viator
Mausoli saxis, Pyramidumque leges.
Bis mea Romano spectata est vita Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
Clauserunt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
Una pudicitæ mentula nota meæ.

INTERPRETATIO.

O Viator, marmora quidem parva sunt,
sed leges non cessura saxis Mausoli,
& Pyramidum. Mea vita bis visa est Te-
rento Romano, & nihil amisit ante ex-
tremos rogos. Juno mihi concessit quinque
pueros, & totidem puellas: Omnes illo-
rum manus clausurunt nostros oculos. Et
mihi contigit rarum decus thalami, &
habui unicum maritum.

NOTÆ.

Marmora.] Sensus est: parvum qui-
dem spectabis marmoreum tumulum;
sed facta leges æternæ memoriæ conse-
crata. Alii legis, alii pyramidumque ju-
gis.

Mausoli saxis.] Vide epig. 1. lib. Spect.
Bis mea Romano.] hoc est, ut interpre-
tatur Raderus ex Politiano, bis ludis se-
cularibus interfui Claudii Imperatoris,
qui sunt celebrati ab urbe condita 800.
annis, & Domitiani, ab urbe condita 841.
Suetonius in Claudio cap. 21. *Fecit &
seculares, quasi anticipatos ab Augusto,*
nec legitimo tempore reservatos, &c. In
Domitiano vero cap. 4. *Fecit & ludos
seculares, computata ratione temporum,*

*ab anno, non quo Claudius proxime, sed
quo olim Augustus ediderat. Terentus*
autem de quo epig. 70. lib. 1. locus erat
in campo Martio insignis templo Ditis
ad cujus aram ludis secularibus immo-
labantur victimæ. Lipsius legit, *vitta*
Terento, & refert ad conjugium, hoc est,
binos seculares, inquit, vidi nupta. Vi-
deat lector. Perobscurus mihi videtur
hic locus.

Et nihil extremos.] hoc est, ad mor-
tem usque felix fui.

Juno.] Quæ præsidet puerperii.
Clauserunt.] hoc est, omnes liberi su-
perstites mihi clausurunt oculos, quod
fuit propinquorum officium.

Ad Pollam

uxorem Lucani, ut patienter ferat lasciva epigrammata.

LXIV.

CONTIGERIS regina meos si Polla libellos,
Non tetrica nostros excipe fronte jocos.
Ille tuus vates Heliconis gloria nostri,
Pieria caneret cum fera bella tuba,
Non tamen erubuit lascivo dicere versu,
Si nec pædicor, Cotta, quid hîc facio?

INTERPRETATIO.

O Polla dives, si forte contigeris meos libros, ne excipias nostros ludos vultu severo. Ille tuus poeta decus nostri Heliconis cum caneret sava bella tuba Pieria, nihilominus non erubuit dicere lascivo versu.

NOTÆ.

Polla.] De qua, & Lucano dictum epig. 20. & 21. lib. 7. Reginam vocato sensu, quo clientes suos patronos appellabant reges. **Heliconis nostri.**] hoc est, Latinæ poetæ decus. **Fera bella.**] Civilia scilicet inter Pompeium & Julium Cæsarem.

In Carmenionem effœminatum. LXV.

CUM te municipem Corinthiorum Jactes, Carmenion, negante nullo, Cur frater tibi dicor ex Iberis, Et Celtis genitus, Tagique civis? An vultu similes videmur esse? Tu flexa nitidus coma vagaris: Hispanis ego contumax capillis. Levis dropace tu quotidiano: Hirsutis ego cruribus, genisque. Os blasum tibi, debilisque lingua est: Nobis filia fortius loquetur. Tam dispar aquilæ columba non est, Nec dorcas rigido fugax leoni. Quare desine me vocare fratrem, Nè te, Carmenion, vocem sororem.

INTERPRETATIO.

O Carmenion, cum te pradicem municipem Corinthiorum nemine quidem negante, cur appellas fratrem me genitum ex Celtiberis, & civem Tagi? an videmur esse similes vultu? tu cultus vagaris calamistratis capillis: ego horridus Hispanis capillis. Tu politus dropace quotidiano: ego sum hispidis cruribus, & genis. Tu habes os blasum, & linguam debilem; mea filia habet vocem magis virilem. Columba non est tam dissimilis aquila, nec dorcas fugax sivo leoni. Quamobrem cessa appellare me fratrem, ne te, o Carmenion, appellem sororem.

NOTÆ.

Municipem.] Gellius lib. 16. cap. 13. fuscè explicat quid sit municipium; & quomodo differat a colonia: Corinthii vero molles, & voluptatibus dediti. **Negante nullo.**] cum perditum tuum mores te Corinthium probeant. **Et Celtis genitus.**] Vide epig. 62. lib. 1. **Nec me tacebit Bilbilis.** **Ego contumax.**] Hic sumitur pro horrido & inculto, alias pro superbo: in bonam quoque partem sumitur pro constanti, & pro eo qui flecti nequit. **Quo ultimo**

ultimo sensu capilli Martialis erant contumaces, seu inculti & horridi, quod flecti nequirent.

Levis dropace.] de quo epig. 73. lib. 3. fuit unguenti genus quo utebantur effœminati ad evellendos pilos.

Os blasum.] quo vitio ut plurimum laborant molliores, & pinguiores.

Nobis filia.] Hunc verum interpretatus sum ut alii. Judicet lector. Alii,

Non nobis lea fortius loquetur.

id est rugiet.

Dorcas.] quæ inter sylvestres capras numeratur.

Me vocare fratrem.] hoc est mollem & effœminatum: quo sensu saepe reperitur apud Petronium.

Sororem.] Tu enim magis fœmina, quam vir videris.

De Theopompo puero formoso facto coco. LXVI.

QUIS rogo tam durus, quis tam fuit ille superbus, Qui jussit fieri te, Theopompe, cocum? Hanc aliquis faciem nigra violare culina Sustinet? has uncto polluit ungue comas? Quis potius cyathos, aut quis crystalla tenebit? Qua sapient melius mixta Falerna manu? Si tam sidereos manet exitus iste ministros, Juppiter utatur jam Ganymede coco.

INTERPRETATIO.

O Theopompe, quis, queso, tam inhumans, quis fuit ille tam arrogans qui imperavit te fieri cocum? Aliquisne potest fœdare hunc vultum nigra culina? An inquinat hos capillos manu uncta?

Quis elegantius tenebit cyathos, aut quis crystalla? Qua manu melius sapient mixta Falerna? Si servi tam formosi nanciscuntur hunc eventum, Juppiter utatur jam Ganymede coco.

NOTÆ.

Polluit ungue.] Alii uncto igne, culina scilicet.

Sidereos.] hoc est pulchros. Vide epig. 37. lib. 9.

Epitaphium vetulae libidinosæ. LXVII.

PYRRHÆ filia, Nestoris noverca, Quam vidit Niobe puella canam, Læertes aviam senex vocavit, Nutricem Priamus, socrum Thyestes, Jam cornicibus omnibus superstes, Hoc tandem sita prurit in sepulcro Calvo Plotia cum Melanthione.

INTERPRETATIO.

Filia Pyrrha, noverca Nestoris, quam canam vidit Niobe puella, Læertes senex appellavit aviam, Priamus nutricem, Thyestes socrum, jam superstes om-

nibus cornicibus, Plotia prurit tandem jacens in hoc sepulcro cum calvo Melanthione.

NOTÆ.

Pyrrha filia.] Epig. 39. supra, quod est etiam in vetulam: Pyrrha vero Deucalionis uxor fuit, cujus historia satis nota, sicut & eorum omnium quorum hinc mentionem facit poeta. *7am cornicibus.*] hyperbolen continuat poeta: cornices diuissime vivunt. Plinius lib. 7. cap. 48. *Prurit.*] vetulam tam libidinosam fuisse dicit, ut etiam mortua pruriant.

LXVIII.

De Polla
domina sui mariti. LXIX.

CUSTODES das Polla viro, nec accipis ipsa.
Hoc est uxorem ducere, Polla, virum.

INTERPRETATIO.

O Polla, das custodes marito, ipsa vero non accipis: o Polla, hoc est virum nubere uxori.

NOTÆ.

Das Polla.] Alia sane est a Polla uxore Lucani, de qua epig. 64. supra. *Nec accipis ipsa.*] Atque ita tu non observata promissam marito fidem violas. *Alii non.* *Hoc est uxorem.*] Hoc non est nubere viro, sed potius virum nubere uxori, seu servire, epig. 12. lib. 8.

Ad Potitum
de urbanis suis occupationibus. LXX.

QUOD mihi vix unus toto liber exeat anno,
Desidia tibi sum, docte Potite, reus.
Justius at quanto mirere, quod exeat unus,
Labantur toti cum mihi saepe dies.
Nunc resalutanteis video nocturnus amicos,
Gratulor & multis, nemo, Potite, mihi:
Nunc ad luciferam signat mea gemma Dianam:
Nunc me prima sibi, nunc sibi quinta rapit.
Nunc consul, praetorve tenet, reducesque chorea,
Auditur toto saepe poeta die.
Sed nec caussidico possis impune negare,
Nec si te rhetor, grammaticusve rogent:
Balnea post decimam lasso, centumque petuntur
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

INTERPRETATIO.

O Erudite Potite, tu me accusas inertia, quod toto anno vix edam unum librum. Sed quanto aequius mirere, quod edam unum, cum saepe integri dies fiant

mibi nihil scribenti. Nunc nocturnus specto resalutantes amicos, gratulor & multis, nullus vero mihi, o Potite. Nunc mea gemma signat ad luciferam Dianam, nunc prima hora me rapit, nunc quinta. Nunc Consul aut Praetor moratur, aut reduces chorea: saepe poeta auditur solido die. Sed nec tuto possis negare caussidico, nec si rhetor aut grammaticus te rogent: post decimam defatigatus peto balnea, & centum quadrantes. O Potite, quando componetur liber?

NOTÆ.

Nunc resalutanteis.] Quos mane salutarerat poeta, & quibus dixerat ave, vesperi pro more Romanorum illum resalutabant, ipsique vale dicebant.

Gratulor & multis.] aut adeptis honores, aut meliorem fortunam nactis; at nullus mihi gratulatur, utpote qui nihil gratulatione dignum adipiscar.

Nunc ad.] Ego rogatus annuli mei gemma signo testamenta, aut alias tabulas, in monte Aventino, ubi Lucina seu Diana colitur, qua Lucifera dicitur, quod nascentibus praesit, vel quod illic una cum Lucifero coleretur, ut ait Domitius.

Nunc me prima.] De horis dictum epig. 8. lib. 4.

Nunc Consul.] quem comitor, & domum deduco: Vel intellige causas fo-

renses & judicia, quibus aliquando forte occupabatur poeta.

Reducesque chorea.] An reducentium patronos? An sacerdotum Iſidis, ut supra epig. 48? An histrionum vel saltatricularum? Sic Farnabius.

Auditur saepe.] Juvenalis sat. 1.

Semper ego auditor tantum, &c.

Nec caussidico.] Caussidici, ut & rhetores & grammatici, recitabant. Plinius lib. 5. epist. 3.

Balnea post.] Cum tamen hora octava aut nona lavare solent Romani; sed Martialis negotiis & officiis urbanis impeditus non lavabat nisi decima, qua & sportulam petebat, epig. 60. lib. 1.

Dat Baiana mihi quadrantes sportulacentum.

De Rabirio,
cujus pietatem erga parentes mortuos laudat. LXXI.

QUISQUIS læta tuis, & fera parentibus optas:
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
Condidit hac caras tellure Rabirius umbras:
Nulli forte jacent candidiore senes.
Bis sex lustra tori, nox mitis & ultima clusit.
Arferunt uno funera bina rogo.
Hos tamen, ut primis raptos sibi quærit in annis,
Improbis nihil his fletibus esse potest.

INTERPRETATIO.

TU quisquis optas felicem & tardam mortem tuis parentibus, dilige brevem inscriptionem hujus marmoris. Rabirius condidit hac tellure caras umbras, nulli senes requiescunt sorte feliciore. Nox blanda & ultima terminavit duodecim lustratorum nuptialis, & duo funera cremata sunt uno rogo. Nihilominus Rabirius quærit hos ut raptos sibi in primis annis: nihil potest esse improbus istis lacrymis.

NOTÆ.

Rabirius.] Domitiani architectus, de quo epig. 55. lib. 7. *Bis sex lustra.*] sexaginta annos. *Bunera bina.*] Pater & mater eadem nocte mortui, & simul cremati sunt. *Improbis nihil.*] cum defleat parentes longa felicitique vita functos.

Adulatorium

de Trajano apud quem nullum blandiciis locum esse dicit. LXXII.

FRUSTRÀ blanditiæ venitis ad me
Attritis miserabiles labellis:
Dicturus dominum, deumque non sum.
Jam non est locus hac in urbe vobis:
Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes humilesque, supplicesque
Pictorum sola basiate regum.
Non est hic dominus, sed Imperator,
Sed justissimus omnium senator:
Per quem de Stygia domo reducta est
Siccis rustica veritas capillis.
Hoc sub principe, si sapis, caveto,
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

INTERPRETATIO.

O Assentationes miserabiles, attritis labris inutiliter acceditis ad me: non sum dicturus dominum, & deum; jam non est locus vobis hac in urbe: procul ite ad Parthos pileatos, & fœdæ atque abjectæ, & supplices osculamini soleas regum pictorum. Hic non est dominus, sed Imperator, sed Senator equissimus omnium: qui ab inferis reduxit veritatem rusticam comis siccis. O Roma, si sapiens es, cave ne sub hoc principe loquaris prioribus verbis.

NOTÆ.

Attritis miserabiles.] Loquitur poëta de suis, & Romanorum assentationibus, quæ in usu erant temporibus Domitiani, qui deum appellari se jussit, epig. 8. lib. 5. quasi homines attriverint labra, vel pedes ejus osculando, vel ipsi assidue blandiendo.
Ad Parthos.] Nempe natos ad servitutum, pileatos dicit, quod præter Romanorum morem pileati incederent, vel a similitudine servorum, qui libertatem adepti pileum sumebant, ut ostendat poëta Parthos esse conditionis servilis.
Pictorum.] Ad vestes & purpuram refer; reges suos adorabant Parthi, quorum pedes osculabantur.
Non est hic.] Trajanus nimirum, de cujus modestia agit Plinius junior in suo panegyrico.
Siccis.] Incultis, veritas enim non est fucata.
Verbis prioribus.] hoc est, servilibus atque adulatoriis, quibus nempe Romani utebantur sub Domitiano.

Ad Marcum,

cujus epistolam & togam sibi missam laudat. LXXIII.

LITERA facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Aufoniæ dona severa togæ.
Qua non Fabricius, sed vellet Apicius uti,
Vellet Mæcenas Cæsarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuisset:
Non quacumque manu victima cæsa litat.
A te missa venit, possem nisi munus amare
Marce tuum: poteram nomen amare meum.
Munere sed plus est, & nomine gratius ipso,
Officium docti, judiciumque viri.

INTERPRETATIO.

Epistola attulit gratum mihi pignus docti amici, dona severa toga Italica. Qua uti nollet Fabricius, sed Apicius vellet, & Mæcenas eques Cæsarianus. Existimarem hanc viliores alio mittente: victima non litat immolata quacumque manu. O Marce, nisi possem amare tuum donum, poteram amare meum nomen. At officium, & judicium viri eruditi plus est dono, & jucundius ipso nomine.

NOTÆ.

Litera facundi.] Marci nempe Antonii Primi, de quo epig. 101. lib. 9. & 32. supra.
Pignus.] Scilicet togam, quam per appositionem vocat. *Dona severa.*] quod toga uterentur, cum reges suos colerent: synthesei autem, cum rebus latis operam darent, epig. 1. lib. 14.
Fabricius.] Ille nempe paupertatis cultor, cujus meminit epig. 67. lib. 7. De luxurioso Apicio dictum epig. 69. lib. 2.
Mæcenas.] Satis notus ex Horatio. Juvenalis sat. 12.
vestem
Purpuream teneris quoque Mæcenatibus aptam.
Cæsarianus.] Nam a partibus Cæsaris Augusti stetit, cujus fuit familiarissimus.
Litat.] hoc est, non est grata diis.
Nomen amare.] Poëta enim Marcus quoque vocatur.

Ad Romam,
conqueritur aurigas consequi majora præmia, quam
clientes. LXXIV.

JAM parce lasso, Roma, gratulatori,
Lasso clienti: quandiu saluator
Anteambulones, & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto?
Cum Scorpis una quindecim graves hora:
Ferventis auri victor afferat faccos:
Non ego meorum præmium libellorum,
(Quid enim merentur?) Apulos velim campos.
Non Hybla, non me spicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pontinas.
Ex arce clivi spectat uva Setini.
Quid concupiscam quæris ergo? dormire.

INTERPRETATIO.

Roma, jam dimitte defatigatum gra-
tulatorem, defatigatum clientem:
quandiu saluator inter anteambulones,
& togatulos toto die merebor centum
plumbeos? cum victor Scorpis una hora
consequatur quindecim graves faccos auri
ferventis: ego non exoptem Apulos cam-
pos mercedem meorum librorum, (quid
enim merentur?) non Hybla, non ferax
spicarium Nilus movet me, nec delicata
uva, qua ex arce Setini collis prospicit
paludes Pontinas. Rogas, quid igitur ex-
petam? dormire.

NOTÆ.

Anteambulones.] De quibus, & toga-
tis sæpius dictum.
Centum merebor.] hoc est, sportu-
lam centum quadrantum, quos per
contemptum plumbeos vocat, cum tamen
essent ex ære.
Cum Scorpis.] Auriga, de quo epig.
50. supra: aurigæ vero victores in cer-
tamine circi præmia summi pretii refe-
rebant.
Ferventis auri.] hoc est, radiantis co-
lore rutilo, inquit Farnab. Afferat, alii
auferat.
Hybla.] Mons Siciliae melle abundans.
Uva Setini.] Setia urbs Latii juxta
Pontinas paludes, ubi vinum optimum,
epig. 69. lib. 4.
Dormire.] Juvenalis sat. 3. versu 55,
tanti tibi non sit opaci,
Omnis arena Tagi, quodque in ma-
re voluitur aurum,
Vt somno carens.

LXXV.

De Mævio,
conqueritur muliones locupletari, poëtas vero negligi.
LXXVI.

HOC fortuna tibi videtur æquum?
Civis non Syriæve, Parthiæve,
Nec de Cappadocis eques catastis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua doctus utraque, cujus unum est;
Sed magnum vitium, quod est poëta,
Pullo Mævius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget Incitatus.

INTERPRETATIO.

Fortuna, an hoc censes justum? ci-
vis non aut Syria, aut Parthia, nec
eques de catastis Cappadocis, sed verna
de plebe Remi & Numa, jucundus, pro-
bus, innocens, amicus, peritus utriusque
lingua, qui habet unicum vitium, sed
magnum, quod est poëta, Mævius friget
in atro cucullo, mulio Incitatus splendet
cocco.

NOTÆ.

Civis non Syria.] hoc est, non ex Syro
aut Partho factus civis Romanus, nec
ex servo Cappadociæ factus eques: de
catasta machina, nempe ubi exponerentur
servi venales, dictum lib. 9. epig. 60.
Sed de plebe,] Sed Mævius poëta li-
ber & Romanus: verna enim non hic
sumitur pro servo, sed pro eo qui Ro-
mæ natus est.
Lingua doctus.] Græca & Latina.
Cocco.] Purpura fulget mulio Incita-
tus, de quo epig. 1. lib. 11.

De Caro medico
repentina febre extincto. LXXVII.

NEQUIUS a Caro nihil unquam, Maxime, factum est,
Quam quod febre perit: fecit & illa nefas.
Sæva nocens febris saltem quartana fuisset,
Servari medico debuit illa suo.

INTERPRETATIO.

Maxime, Carus nihil unquam fecit
improbius, quam quod extinguitur
febre: & illa admisit scelus. Utinam no-
cens febris saltem fuisset sæva quartana:
illa debuit servari suo medico.

NOTÆ.

Quam quod.] Nam crucem illi, non
tam lene fatum optat poëta.
Fecit & illa.] Alii ille, male; hoc est,
quæ tam cito sustulit Carum.
Quartana fuisset.] Alii legunt fuisset,
Videat lector.
Servari medico.] Carus nempe, qui
multos imperitia necaverat, quartanæ
medicum se profitebatur, qua diu cru-
ciandus erat, priusquam moreretur.

Ad Macrum,
de felicitate Dalmatiæ quam erat administraturus.
LXXVIII.

IBIS litoreas, Macer, Salonas.
Ibit rara fides, amorque recti,
Et secum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit potestas.
Felix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo sinu remittes,
Optabisque moras & exeuntem
Udo Dalmata gaudio sequeris.
Nos Celtas Macer, & truces Iberos
Cum desiderio tui petemus.
Sed quæcumque tamen feretur illie
Piscoli calamo Tagi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter veteres legar poetas,
Nec multos mihi præferas priores,
Uno sed tibi sim minor Catullo.

INTERPRETATIO.

O Macer, ibis Salonas litoreas, rara fides, & amor justitiae ibit, & ducet sesum pudorem comitem. Semper pauperior revertitur potestas. O Dalmata beate colone terra aurifera, remittes rectorem vacuo sinu, atque cupies dilationes, & lasitia flebili sequeris abeuntem. Nos, o

Macer, petemus truces Celtiberos, cum desiderio tui. At nihilominus quæcumque nostra pagina signata calamo Tagi piscosi illic scribetur, nominabit Macrum. Sic legar inter antiquos poetas, nec mihi anteponas multos veteres, sed me existimes inferiorem solo Catullo.

NOTÆ.

Litoreas Salonas.] Maritimum esse Dalmatiæ oppidum constat ex hoc, & sequente versu udo Dalmata, &c. atque ex Strabone lib. 7. Suidas in verbo Διοκλητῆως Salonas esse Illirici urbem dicit, quod in idem recidit; Dalmatia enim est Illyrici pars.

Semper pauperior.] hoc est, magistratus integer ex provincia quam administravit, semper pauperior redit.

Felix aurifera.] De Dalmatiæ auriferæ Plinius lib. 33. cap. 4.

Vacuo sinu.] Sensus est, Macer Romam redibit nihil in Dalmatia prædatus.

Udo gaudio.] hoc est, Dalmata erit

lætus, quod bonis spoliatus non fuerit; flebit autem quod te abeuntem viderit.

Nos Celtas.] Ego vero, inquit poëta, sum rediturus in patriam cum summo tui desiderio: æquis enim legibus Hispaniam administraverat Macer, lib. 11. epig. 100.

Sed quæcumque.] hoc est, quæcumque ad ripas Tagi componam carmina, sonabunt tuum nomen. Illic, alii illinc, nempe ex Hispania Romam feretur seu mittetur. Judicet lector.

Minor Catullo.] Vide epig. 5. lib. 5. & 71. lib. 2.

De Torquato, & Otacilio
paupere, qui Torquatum divitem æmulabatur. LXXIX.

AD lapidem Torquatus habet prætoris quartum:
Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Exstruxit: cucumam fecit Otacilius.
Disposuit Daphnona suo Torquatus in agro:
Castaneas centum sevit Otacilius.
Consul Torquatus: vici fuit ille magister,
Nec minor in tanto visus honore sibi.
Grandis ut exiguum bos ranam ruperat olim,
Sic puto Torquatus rumpet Otacilium.

INTERPRETATIO.

Torquatus habet prætoris ad quartum milliarium: Otacilius emit breve rus ad quartum quoque. Torquatus adificavit thermas fulgentes vario marmore: Otacilius fecit cucumam. Torquatus disposuit lauretum in suo agro: Otacilius sevit centum castaneas. Consul Torquatus; ille fuit magister vici, nec se existimavit inferiorem in tanta dignitate. Ut ingens bos quondam ruperat parvam ranam, sic, credo, Torquatus rumpet Otacilium.

NOTÆ.

Prætoris.] hoc est, villas magnificas. Suetonius in Augusto cap. 72. *Alia prætorium significat ducum & Imperatorum in castris tabernaculum.*

Thermas vario de.] epig. 42. lib. 6. *Cucumam.*] hoc est, vas aquæ calcificandæ aptum, gallice coquemar, & sumitur hic pro balneo.

Daphnona.] Vox Græca, Latine lauretum.

Consul Torquatus.] Supple fuit. Alii *Consule Torquato.*

Vici fuit ille.] Vici Romæ erant 424. ut refert Casaubonus in Augusto, quibus præerant vicomagistri, qui etiam vicocuri dicti sunt. Sueton. in Aug. c. 30. & Tib. c. 76.

Nec minor.] Per irrisionem hoc dicit poëta.

Grandis ut exiguum.] Fabulam vide apud Horatium lib. 2. serm. sat. 3. Sensus est: prius Otacilius rumpetur, quam Torquatum æquare possit.

De Erote

cupiente ornata supellecilem. LXXX.

PLORAT Eros, quoties maculosæ pocula myrrhæ
Inspicit, aut pueros, nobilifve citrum.
Et gemitus imo promit de pectore, quod non
Tota miser coëmat septa, feratque domum.
Quam multi faciunt, quod Eros, sed lumine sicco!
Pars major lacrymas ridet, & intus habet.

INTERPRETATIO.

Eros fiet, quoties spectat pocula myr-
rha maculosa, aut pueros, aut citrum
nobilius, atque ex imo pectore edit sin-
gultus, quod infelix non mercatur tota
septa, & portet domum. Quam multi
faciunt, quod Eros facit, sed oculis sicis:
major pars ridet stetus, & intus habet.

NOTÆ.

Maculosa.] hoc est, variis maculis di-
stinctæ, epig. 60. lib. 9. In Mamurram,
qui omnia, quæ in septis venalia expo-
nerentur, emere volebat. *Comat*, alii
cœnat.
Pars major.] hoc est, multi quidem
in speciem rident, qui acerbo animi do-
lore cruciantur, quod ipsos pariter pe-
cunia deficiat.

LXXXI.

Ad Gallum,

a quo deprecatur officium anteambulonis. LXXXII.

SI quid nostra tuis adicit vexatio rebus,
Mane, vel a media nocte togatus ero,
Stridentisque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed si non fias quadrante beator uno,
Per gemitus nostros, ingenuasque cruces:
Parce precor lassos, vanosque remitte labores,
Qui tibi non profunt, & mihi, Galle, nocent.

INTERPRETATIO.

Si nostri labores addunt aliquid tuis
rebus, togatus adero mane, vel a me-
dia nocte. Et tolerabo stridentes flatus
iniqui Aquilonis, & patiar nimbos, at-
que excipiam nives. At si suspiria no-
stra, atque ingenua tormenta non au-
geant tuam rem vel uno quadrante:
parce, quæso, defatigato, & remitte va-
nos labores, qui tibi non proficiunt, &
Galle, & mihi obsunt.

NOTÆ.

Togatus.] De togatorum atque ante-
ambulorum officii sæpius dictum epig.
46. lib. 3. & 74. lib. 2.
Ingenuasque cruces.] hoc est, per ser-
vilia officia quæ non decet hominem
ingenuum. Crux erat supplicium servo-
rum, ita isti labores erant cruces inge-
nuorum anteambulorum.

Ad Marinum

cujus calvitium irridet. LXXXIII.

Raros colligis hinc & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
Campum temporibus regis comatis:
Sed moti redeunt jubente vento,
Reddunturque sibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc & inde cingunt.
Inter Splendorum, Telesphorumque,
Cidæ stare putabis Halmyroten.
Vis tu simplicius senem fateri?
Ut tandem videaris unus esse,
Tonfor jam reliquos metat capillos.
Calvo turpius est nihil comato.

INTERPRETATIO.

O Marine, hinc & hinc colligis raros
crines, & temporibus comatis regis
latum campum nitidæ calvæ: sed moti
imperante vento redeunt, & repetunt
suum locum, atque hinc & inde grandi-
bus cirris cingunt nudum caput. Credēs
stare Halmyroten cidæ opus inter Splen-
dorum & Telesphorum. Placetne magis
ingenue fateri te senem? Ut tandem vi-
dearis unus esse, jam tonfor tondeat reli-
quos crines, nihil est deformius calvo co-
mato.

NOTÆ.

Raros colligis.] Vide epig. 50. lib. 5. de
Labiæno calvo.
Caputque nudum.] epig. citato.
Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli:
Nudum est in medio caput, &c.
Inter Splendorum.] Cujus mentio-
nem fecit epig. 57. lib. 9. Telesphori
vero epig. 27. lib. 11. Sensus est: Cre-
des stare Halmyroten, Latine Marinum,
inter duos pueros comatos: ita lib. 5.
epig. 50. Labienum calvum Geryoni tri-
cipiti comparavit.
Cidæ.] quem aut Halmyrota patrem,
aut dominum, aut pictorem, vel statua-
rium intellige. Flosculus Statii auctori-
tate fretus existimat Cidam artificem
fuisse, atque effinxisse Halmyroten. Le-
gunt alii Hermeroten, nomen scilicet
compositum ex Mercurio & Amore. De-
nique Heraldus emendat hunc versum,
& legit:
Sic ad stare putabis Halmyroten.

De Afro ad Cæcilianum
de uxore deformi. LXXXIV.

Miraris, quare dormitum non eat Afer?
Accumbat cum qua, Cæciliane, vides.

INTERPRETATIO.

O Cæciliane, mirarisne cur Afer non eat cubitum? Cæciliæ cum qua cubet.

NOTÆ.

Cum qua.] Nimirum uxore deformi, sine qua satius est vigilare, quam cum illa
dormire.

De Ladonte nauta. LXXXV.

JAM senior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
 Proxima dilectis rura paravit aquis.
 Quæ cum sæpe vagus premeret torrentibus undis
 Tibris, & hiberno rumperet arva lacu:
 Emeritam puppim, ripa quæ stabat in alta,
 Implevit faxis, opposuitque vadis.
 Sic nimias avertit aquas. quis credere posset?
 Auxilium domino merfa carina tulit.

INTERPRETATIO.

*J*am senior Ladon nauta Tiberinæ nauta carinæ
 Proxima dilectis rura paravit aquis. quem cum sæpe
 vagus premeret Tibris exundans, & hiberno rumperet
 arva lacu, & opposuitque vadis. Emeritam puppim, ripa
 quæ stabat in alta, merfa carina tulit. Sic nimias avertit
 aquas. quis credere posset? Demersa navis succurrit domino.

NOTÆ.

Tiberina.] Ladon nempe non erat marinus, sed fluviatilis nauta.
Dilectis aquis.] Tiberim enim amabat, in cujus undis pecuniam sibi paraverat Ladon, unde emerit fundum.
Emeritam.] hoc est, quæ jam erat otiosa, cum a duro nautæ labore cessasset
 Ladon: emeritus proprie dicitur, qui legitimum stipendiorum tempus confecit.
Merfa carina.] In eo jocus est, quod demersa hæc navis Ladontem servavit, aut potius ejus fundum, cum alias demersa navis domino afferat mortem.

De Lauro
 optimo olim pilæ lusore. LXXXVI.

NEMO nova caluit sic inflammatus amica,
 Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
 Sed qui primus erat lusor, dum floruit atas;
 Nunc postquam desit ludere, prima pila est.

INTERPRETATIO.

*N*emo sic arsit incensus nova amica, quanto amore
 pila incensus est Laurus. Sed qui erat primus lusor,
 dum atas floruit, nunc postquam se abstinuit a ludo,
 est prima pila.

NOTÆ.

Prima pila.] hoc est, ad summam paupertatem redactus
 pannis laceris indutus est instar primæ pilæ, quæ erat
 effigies in compitis suspensa, vel tauris objecta. Vide epig. 43. lib. 2.

De natali Restituti
 præclari caussidici. LXXXVII.

OCTOBRES age sentiat Kalendas
 Facundi pia Roma Restituti.
 Linguis, omnibus & favere votis.
 Natalem colimus, tacete lites.
 Absit cereus aridi clientis,
 Et vani triplices, brevesque mappæ
 Exspectent gelidi jocos Decembris.
 Certent muneribus beatores.
 Agrippæ tumidus negociator
 Cadmi municipes ferat lacernas.
 Pugnorum reus, ebræque noctis
 Cænatoria mittat advocato.
 Infamata virum puella vicit:
 Veros sardonychas sed ipsa tradat.
 Mirator veterum senex avorum
 Donet Phidiaci roreuma cæli.
 Venator leporem, colonus hædum;
 Piscator ferat æquorum rapinas.
 Si mittit sua quisque, quid poetam
 Missurum tibi, Restitute, credis?

INTERPRETATIO.

*A*ge pia Roma sentiat Kalendas Octobres eloquentis Restituti.
 Cum silentio adestote omnibus sacris. Celebramus natalem:
 silete lites. Cereus pauperis clientis absit, & vani triplices,
 & breves mappæ expectent ludos frigidi Decembris.
 Ditiores certent donis. Superbus mercator Agrippa ferat lacernas
 municipes Cadmi, reus pugnorum, & ebræ noctis
 cænatoria mittat caussidico. Sed puella dedecorata vicit
 maritum, ipsa donet veros sardonychas. Senex admirator
 veterum avorum det roreuma Phidiaci cæli. Venator ferat
 leporem, colonus hædum, piscator rapinas maris. Si quisque
 mittit sua, o Restitute, quid putas tibi missurum iri a poeta?

NOTÆ.

Restituti.] Caussidici, de quo Plinius junior epist. 17. lib. 6. & epist. 1. lib. 7.
Linguis.] Favere linguis est tacere, votis vero favere est accedere ad vota sacerdotum. Ferias celebrantes a litibus abstinebant se antiqui, & sacris publicis vacabant. Ovidius 1. Fastorum.
Absit cereus.] Munera mittere solebant ad eum, cujus natalem celebrabant antiqui, epig. 64. lib. 8. Sensus est: Ad Restitutum non mittantur vilia munera, cerei nempe, pugillares, & mappæ,
 quæ mittebantur Saturnaliorum tempore. Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 7. Illud quoque, inquit, in literis invenio quod cum multi occasione Saturnaliorum per avaritiam a clientibus ambitiose munera exigent, idque onus tenuiores gravaret: Publicius tribunus plebis tulit, ut non nisi cerei ditioribus missarentur, &c. Alias præterea caussas affert: triplices vero pugillares sunt trium pugillarum.
Certent muneribus.] hoc est, ditiores

clientes, & amici munera certatim mit-
tant ad Restitutum.

Agrippa.] hoc est, inquit Farnabius,
qui in Agrippæ porticu, & septis, de
quibus epig. 60. lib. 9. superbas, & præ-
tiosas merces vendebat.

Cadmi municipes.] Tyrias, seu pur-
pureas, epig. 43. lib. 2.

Pugnorum reus.] hoc est, reus de vi,

quam ebrius alicui intulit, cœnatorias
vestes mittat Restituto, a quo defendi
possit.

Infamata.] Adulterii rea. *Sardony-
chas veros.*] Vide epig. 60. lib. 9. *Avu-
rum.*] alii laborum.

Æquorum rapinas.] hoc est, pisces.
Quid poetam.] Carmina nempe mit-
tet poeta.

Ad Cottam
furem. LXXXVIII.

OMNES persequeris prætorum, Cotta, locellos,
Accipis & ceras: officiosus homo es.

INTERPRETATIO.

O Cotta, sectaris locellos prætorum, atque accipis ceras: homo es officiosus.

NOTÆ.

Omnes persequeris.] Sensus est: Velut
officiosus comitarius prætores, & cupis
gestare locellos, seu crumenam, aut
marsupium, in quibus forte nomina li-
tigantium erant, quæ subduceret, simul
& ceras seu tabulas corrumpere cor-
ruptus ipse pecunia. Videat lector.
Accipis & ceras.] Ut scilicet illas fe-
ras, & corrumpas.
Officiosus.] Ironia est.

De statua Junonis
miro artificio efficta. LXXXIX.

JUNO labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruisse manus,
Ore nitet tanto, quanto superasset in Ida
Judice convictas non dubitante deas.
Junonem, Polyclete, suam nisi frater amaret,
Junonem poterat frater amare tuam.

INTERPRETATIO.

O Polyclete, furo tuum opus, & decus
felix, quam a se effictam cuperet Phi-
dias, splendet ore tanto, quanto vicisset in
Ida deas convictas arbitro non ambigen-
re. *O Polyclete, nisi frater diligeret suam
Junonem, frater poterat diligere tuam.*

NOTÆ.

Polyclete.] Qui statuarius fuit celebris,
de quo epig. 51. lib. 8. De Phidia di-
ctum epig. 35. lib. 3.
In Ida.] Phrygiæ monte, ubi Paris
Junonis Minervæ, & Veneris de pulchri-
tudine contententibus judex datus est.
Hæc fibula satis nota.
Nisi frater.] Jupiter nempe Junonis
frater. Virgilius lib. 1. Æneid. Junonem
sic loquentem inducit:
*Ast ego, quæ divam incedo regina,
Jovisque
Et soror, & conjux, &c.*

XC.

XCI.

Ad Marium,
cui agrum suum commendat in Hispaniam rediturus.
XCII.

MARI quietæ cultor, & comes vitæ,
Quo cive prisca gloriatur Atina:
Has tibi gemellas barbari decus luci
Commendo pinus, ilicesque Faunorum,
Et semidocta villici manu structas
Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas tinxit agni sæpe sanguis, & hædi,
Dominamque sancti virginem deam templi,
Et quem sororis hospitem vides castæ
Martem mearum principem Calendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ,
In quod Priapo persequente confugit.
Hoc omne agelli mite parvuli numen,
Seu tu cruore, sive thure placabis:
Ubicumque noster Martialis est, dices,
Hæc ecce mecum dextera litat vobis
Absens sacerdos, vos putate præsentem,
Et date duobus, quidquid alter optarit.

INTERPRETATIO.

O Mari cultor, & comes vita tranquil-
la, quo cive gloriatur antiqua Ati-
na, commendo tibi has geminas pinus glo-
riam rustici nemoris, atque ilices Fauno-
rum, atque aras Jovis, erectas semido-
cta manu villici, & aras Silvani horri-
di, quas sæpe imbuunt sanguis agni, &
hædi, & virginem deam dominam sancti
templi, & Martem principem mearum
Calendarum, quem spectas hospitem pu-
dica sororis, & laureum nemus Flora te-
nera, in quod confugit Priapo persequente.
Seu sanguine, seu thure placabis omnia hæc
blanda numina exigui agelli; ubicumque
est noster Martialis, inquires, sacerdos
absens ecce mecum vobis litat hæc mea ma-
nu, vos existimate præsentem, & concedite
ambohus quicquid expetierit alter.

NOTÆ.

Quieta cultor.] His verbis ostendit pri-
vatum hunc Marium vitæ rusticæ fuisse
deditum.
Atina.] De qua Virgilius 7. Æneid.
*Tela novant Atina potens, Tiburque
superbum.*
In Sicilia fuit urbs hujus nominis, & in
Italia plures. Videndus Ortelius.
Has tibi gemellas.] Pinus, atque ilices
Faunis sacrae sunt, epig. 50. lib. 8.
Horridique Silvani.] qui nemorum
deus est, & pingitur ut Faunus, cornuta
fronte, &c. Natalis Comes lib. 5. cap. 4.
Quas tinxit agni.] Horatius libro 1.
ode 4.
Nunc & in umbrosis Fauno decet im-

molare lucis
Seu poscat agnam, sive malit hæ-
dum.
Dominamque.] hoc est Dianam sylvam
 deam, cui dicatum erat eo in loco
 templum: Diana vero & Mars ex Jove
 nati sunt.
Principem mearum.] Calendis nempe
 Martii natus est Martialis, epig. 24.
 supra.
Hæc ecce.] hoc est, Martialis licet ab-
 sens manu mea vobis facit hæc facta,

Ad Clementem

cujus uxori mittit carmina nondum vulgata. XCIII.

SI prior Euganeas Clemens Helicaonis oras,
 Pictaque pampineis videris arva jugis,
 Perfer Atestinæ nondum vulgata Sabinæ
 Carmina, purpurea sed modo suta toga.
 Ut rosa delectat, metitur quæ pollice primo:
 Sic nova, nec mento sordida charta juvat.

INTERPRETATIO.

O Clemens, si prior adveneris in regio-
 nem Euganeam Helicaonis, & in agros
 pictos pampineis collibus: perfer Atestina
 Sabina versus nondum editos, sed modo
 teñtos purpurea toga. Vt grata est rosa qua
 carpitur prima manu, sic libri novi nec
 sordidi barba placent.

NOTÆ.

Si prior Euganeas.] hoc est Patavinam
 regionem: Euganei qui & *Heneti*, & po-
 stea *Veneri* dicti, Italiæ sunt populi,
 Venetorum hodie imperii. Eorum regio
Marca Travisana vocatur. Sic Ortelius.
 Vide Livium lib. 1. ubi describit quo-
 modo Agenor fugavit populos qui illas
 terras tenerent. *Helicaonis.*] qui fuit
 filius Antenoris, a quo conditum fuit
 Patavium. Legunt alii,
 _____ *Heliconis in oras,*
 male. Vide epig. 152. lib. 14.
Nos Helicaonia de regione sumus.
Purpurea sed.] Vide epig. 2. lib. 3. ubi
 librum alloquitur poeta:
Et te purpura delicata velet.
Metiturque.] Tunc enim pulcherrima,
 sed manibus atrectata marcescit.
Nec mento sordida.] hoc est, quæ non-
 dum basiantium barba facta est sordida,
 epig. 67. lib. 1.
Quæ trita duro non inhorruit mento.

Munusculum pomorum. XCIV.

NON mea Massylus fervat pomaria serpens,
 Regius Alcinoi nec mihi servit ager:
 Sed Nomentana securus germinat hortus
 Arbore, nec furem plumbea mala timent.
 Hæc igitur, media quæ sunt mihi nata Subura,
 Mittimus Autumni cerea poma mei.

INTERPRETATIO.

Massylus serpens non custodit mea po-
 maria, nec regius ager Alcinoi perti-
 net ad me, sed hortus tuus germinat No-
 mentana arbore, nec plumbea poma me-
 tuunt furem. Mittimus ergo hæc flaven-
 tia poma mei Autumni, quæ mihi creverunt
 media Subura.

NOTÆ.

NOTÆ.

Non mea Massylus.] De aureis Hesperidum hortis in Massylia custoditis a serpente egimus epig. 104. lib. 9. & epig. 64. lib. 4. ubi & de hortis Alcinoi & epig. 41. lib. 7.
Sed Nomentana.] Jam de Nomentano suo prædio egit poeta epig. 43. lib. 6. in quo poma plumbea, hoc est vilia & im-
 mitia, tuta erant a furibus.
Mihi nata Subura.] hoc est empta Roma: Subura quippe vicus erat ubi poma & herbæ vendebantur, epig. 61. lib. 9.
Autumni.] id est horti, vel matura Autumni tempore. *Mihi nata.*] Alii modo nata.

XCIV.

Ad Avitum,

Hispanos agros Romanis anteponendos esse. XCVI.

SÆPE loquar nimum gentes quod, Avite, remotas
 Miraris, Latia factus in urbe senex;
 Auriferumque Tagum sitiam, patriumque Salonem,
 Et repetam saturæ sordida rura casæ.
 Illa placet tellus, in qua res parva beatum
 Me facit, & tenues luxuriantur opes.
 Pascitur hîc, ibi pascit ager, tepet igne maligno
 Hîc focus, ingenti lumine lucet ibi.
 Hîc pretiosa fames, conturbatorque macellus,
 Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
 Quatuor hîc æstate togæ, pluresve teruntur:
 Autumnis ibi me quatuor una tegit.
 I, cole nunc reges, quidquid non præstat amicus,
 Cum præstare tibi possit, Avite, locus.

INTERPRETATIO.

O Avite, miraris quod ego factus senex
 Roma in urbe sæpe nimis prædicem
 remotas nationes, & sitiam auriferum
 Tagum, & Salonem patrium, & redeam
 in sordidos agros casæ fertilis. Amo illam
 terram, in qua res exigua beat me, in
 qua tenues opes sufficiunt luxui. Hic pas-
 citur ager, illic pascit, hic caminus calet
 maligna flamma, illic splendet ingenti
 luce. Hic fames cara est, & macellus
 decoctor, illic mensa extruitur opibus sua
 villa. Hic æstate quatuor toga aut plures
 teruntur: illic una tegit me quatuor
 autumnis. Age nunc, cole patronos, o Avi-
 te, cum locus possit tibi præbere quicquid
 non præbet amicus.

NOTÆ.

Remotas.] Hispanas intellige.
Tagum sitiam.] Gratas Tagi undas,
 quas stiebat poeta, intellige: Domitius
 male videtur intelligere *Sitiam* Hispani-
 niæ urbem.
Salonem.] de quo fluvio dictum epig.
 50. lib. 1.
Pascitur hic.] Ita epig. 58. supra, cul-
 turâ nimirum & stercoratione pascuntur
 agri: hoc est, Romana rura sterilia sunt
 platanis tantum & lauris confita.
Ignem maligno.] quia Romæ emebantur
 ligna.
Conturbatorque macellus.] ubi vendun-

tur omnia ciborum genera quæ ad victum necessaria sunt. *Conturbator* eo sensu dicitur, quo aper lib. 7. epig. 26. hoc est: tanto pretio res ad victum necessariae Romæ venduntur, ut facile decoquatur patrimonium. Legunt alii,

————— *conturbatrixque macelli Mensa.*
 Alii, *conturbaturque macellus. Autumnis quatuor.*] hoc est quatuor annis.
Locus.] id est patria.

De Numa,
 qui scripto herede Martiali convaluit. **XCVII.**

DUM levis arfura struitur Libitina papyro,
 Dum myrrham & casiam flebilis uxor emit:
 Jam scrobe, jam lecto, jam pollinctore parato
 Heredem scripsit me Numa: convaluit.

INTERPRETATIO.

DUM levis Libitina struitur papyro urenda, dum flebilis uxor mercatur myrrham & casiam; jam umulo, jam

lecto, jam pollinctore instructo, Numa instituit me heredem: evasit ex morbo.

NOTÆ.

Libitina.] Dea funerum præses, epig. 43. lib. 8. hic sumitur pro iis quæ ad curandum funus pertinent: hoc est, dum rogus paratur, in quo præter arida ligna papyrus quoque ponebatur, ut facilius cremaretur corpus, epig. 44. lib. 8.

quæ pepercerit Numæ.
Dum myrrham.] Aromatâ quippe in rogam injiciebantur.

Fartus papyro dum tibi torus crescit.
Levis dicitur: structus enim papyro rogus videtur esse levis; vel forte melius inconstantem Libitinam hic intelligas,

Pollinctore.] qui corpus mortui lavat atque ungit, pollinctor dicitur, quasi pellis unctor, Turnebus lib. 28. cap. 31.

Convaluit.] In hac voce jocus est, quasi dicat ideo convaluisset Numam, ut ipse infelix ejus hereditatem non conquireretur.

In Publum
 ægre ferentem a Martiali inspicere formosos ministros.
XCVIII.

AD DAT cum mihi Cæcubum minister
 Idæo resolutior cinædo,
 Quo nec filia cultior, nec uxor,
 Nec mater tua, nec soror recumbit:
 Vis spectem potius tuas lacernas,
 Et citrum vetus, Indicosque dentes?
 Suspectus tibi ne tamen recumbam,
 Præsta de grege, fordidaque villa
 Tonfos, horridulos, rudes, pusillos
 Hircosi mihi filios subulci.
 Perdet te pudor hic habere, Publi,
 Mores non potes hos, & hos ministros.

INTERPRETATIO.

CUM mihi fundat Cæcubum servus mollior Idæo cinædo, quo nec ornatior filia, nec uxor, nec genitrix tua, nec soror recumbit. Visne ut aspiciam potius tuas lacernas, & citrum antiquum, & dentes Indicos? Nihilominus ne recum-

bam suspectus tibi, prabe mihi de grege, & sordida villa filios male olentis subulci tonfos, horridulos, rudes, pusillos. Hic pudor perdet te. O Publi, nequis habere hos mores & hos servos.

NOTÆ.

Idæo cinædo.] hoc est Ganymede.
Et citrum vetus.] mensam citream operis antiqui, & dentes eburneos quibus fulcitur, epig. 43. lib. 2.
Suspectus tibi.] epig. 26. lib. 9.
Subulci.] Gallice porcher.

Perdet te pudor.] quo afficeris dum spectantur tui ministri: hoc est, ille pudor nocebit tuæ famæ: pudor enim dicitur ob aliquam rem sordidam timor.

Mores.] Castos mores habere nequis, & tam formosos pueros.

De figura Socratis. **XCIX.**

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuissent Julius in Satyris qualia Rufus habet.

INTERPRETATIO.

SI hic vultus Socratis Romanus foret, talis fuisset qualis est Julio Ruffo in suis Satyris.

NOTÆ.

Si Romana.] hoc est: Si hic Socratis vultus Romano more esset formatus, similis foret severæ fronti Julii Ruffi, qui gravitate Socratica in suis Satyris vitia carpit. De Ruffo Plinius lib. 5. epist. 21. & lib. 7. epist. 25. Scriverius aliter explicat: hoc est, inquit: Si hæc Socratis imago Romano cultu effingeretur, certe ad vivum exprimeret gravitatem Julii Ruffi, qualis deridetur a Satyricis, vel

qui refert Satyrum. Namque & Socrates fuit naso simo, & oculis emissitiis, Sileno haud absimilis, uti describitur a Platone & Xenophonte. *Vel:* Si hæc Socratis imago cultu Romano expressa esset, posset quidem haberi pro effigie Julii Ruffi, quæ posita est in Satyris, loco quodam in octava regione urbis, ubi spectantur quatuor Satyrorum imagines. Judicet lector.

In commiscentem versus operi suo. **C.**

QUID stulte nostris versibus tuos misces?
 Cum litigante quid tibi miser libro?
 Quid congregare cum leonibus vulpes,
 Aquilisque similes facere noctuas quæris?
 Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
 Inepte frustra crure ligneo cures.

INTERPRETATIO.

Odemens, quid confundis tua carmina cum nostris? O infelix, quid tibi rei est cum libro litigante? Quid quæris conjungere vulpes cum leonibus, & facere

bubones similes aquilis? Quamvis habueris alterum pedem Ladæ, o inepte, frustra cures crure ligneo.

NOTÆ.

Quid stulte.] Vide epig. 54. & 73. lib. 1.
Cum litigante.] qui tibi litem intendit, & tibi dicit, Fur es, epig. 54. lib. 1.
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, Fur es.
Quid congregare.] Sensus est: Quid nobilibus atque egregiis versibus conjungis tuos ineptos & viles?
Habeas licebit.] hoc est, commiscens tua carmina cum meis, non magis eris bonus poëta, quam cursor egregius esses si haberes alterum pedem Ladæ cursoris velocissimi, epig. 86. lib. 2. cum aliunde alterum habeas lignum.

De Capitolino

quem laudat ab urbana dicacitate, & Galbæ anteponit.

CI.

ELYSIO redeat si forte remissus ab agro
 Ille suo felix Cæsare Galba vetus,
 Qui Capitolinum pariter, Galbamque jocantes
 Audierit: dicet, rustice Galba, tace.

INTERPRETATIO.

SI forte antiquus ille Galba felix suo Cæsare revertatur remissus a campis Elysiis, qui audierit Capitolinum simul & Galbam cavillantes: dicet, O inurbane Galba, sile.

NOTÆ.

Galba vetus.] Scurra Cæsaris Augusti, epig. 42. lib. 1.
Qui Galbam salibus tuis, &c.
 Si comparetur cum Capitolino, de quo nihil invenio, rusticus atque insulsus videbitur.

CII.

Ad municipes Bilbilitanos. CIII.

MUNICIPES augusta mihi quos Bilbilis acri
 Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis;
 Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?
 Nam decus & nomen, fama que vestra funus,
 Nec sua plus debet tenui Verona Catullo,
 Meque velit dici non minus illa suum.
 Quatuor accessit trigesima messibus ætas,
 Ut sine me Cereri rustica liba datis.
 Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ;
 Mutavere meas Itala regna comas.
 Excipitis reducem placida si mente, venimus:
 Aspera si geritis corda, redire licet.

INTERPRETATIO.

Municipes, quos mihi producit augusta Bilbilis monte aspero, quos circum- dat Salo velocibus undis: nunquid vobis placet læta gloria vestri poëta? Nam et-

namentum & nomen, & fama vestra sumus. Nec elegans Catullus plus meritis est de sua Verona, nec illa minus cupiat me dici suum. Dum me absentis offeritis Cereri liba rustica, quatuor & triginta anni elapsi sunt. Dum colimus pulcherrimos muros Roma domina, Itala regna mutaverunt meos capillos. Accedimus, si lubenti animo excipitis reducem: si geritis corda aspera, fas erit reverti.

NOTÆ.

Ad Bilbilitanos.] Alii addunt agros. *Municipes.*] hoc est, O cives Bilbilitani mei populares.
Bilbilis acri.] Alii Bilbilis agri, alii Bilbilis alto, epig. 50. lib. 1.
Videbis altam, Liciane, Bilbilim.
 Ubi egimus etiam de Salone fluvio.
Ecquid læta.] Vide epig. 62. lib. 1. Aclaris poëtis multum illustrantur civitates. *Tenuem* Catullum vocat, hoc est elegantem vel levem, quod versus leviores, teneros & delicatissimos scripserit, epig. 62. lib. 1.
Rustica liba.] quæ fiebant ex lacte, sesamo, & melle; Cererem vero ut frugum inventricem colebant rustici.
Mutavere meas.] hoc est, canæ factæ sunt meæ comæ.

Ad librum

Flacco cōmitem iturum in Hispaniam. CIV.

INostro comes, i libelle Flacco,
 Longum per mare sed faventis undæ,
 Et cursu facili, tuisque ventis
 Hispanæ pete Tarraconis arces.
 Illinc te rota tollet, & citatus
 Altam Bilbilin, & tuum Salonem
 Quinto forsitan effedo videbis.
 Quid mandem tibi quæris? ut sodales
 Paucos, & veteres, & ante brumas
 Triginta mihi quatuorque visos
 Ipsa protinus a via salutes,
 Et nostrum admoneas subinde Flaccum;
 Jucundos mihi nec laboriosos
 Secessus spatium parat salubri,
 Qui pigrum faciant tuum parentem.
 Hæc sunt. jam tumidus vocat magister,
 Castigatque moras, & aura portum
 Laxavit melior: vale libelle:
 Navem, scis puto, non moratur unus.

INTERPRETATIO.

O Liber, comitare nostrum Flaccum per longum mare, sed unda placida, & cursu facili, & secundis ventis ad arces Tarraconis Hispanæ. Illinc currus vehet te, & celer quinto forte vehiculo spectabis altam Bilbilim, & tuum Salonem. Rogas quid committam tibi? Ut statim ab ipsa via salutes paucos sodales, & antiquos, nec visos a triginta quatuor annis, atque identidem admoneas nostrum Flaccum, ut loco salubri instruat mihi secessus gratos, nec molestos ipsi, qui afferant inertiam tuo patri. Hæc sunt mea mandata. Jam magister arrogans vocat atque increpat moras, & auram melior aperuit portum. Vale libelle, opinor, non ignoras, unus non moratur navem.

NOTÆ.

Flacco.] Alii *Flavo*.

Tarracosis.] urbis celebris in Hispania, hodie *Tarragona*, a qua denominatur provincia *Tarraconensis*, in qua erat *Bilbilis*. Vide epigramma præcedens. Sensus est: *Tarraconem* usque navigabis, unde *Bilbilim* effedo veheris.

Quinto effedo.] *Essedum* genus vehiculi, quo vectus quinto itineris die pervenies *Bilbilim*.

Ipsa protinus a via.] hoc est, statim a tuo adventu.

Spatio salubri.] Legunt alii *pretio salubri*, hoc est modico pretio.

Qui pigrum.] Carmina sunt ingenii partus, quorum auctores parentes dicuntur: hoc est: *Flaccus*, sive *Flavus*, ut scribunt alii, mihi paret hospitium, ubi in otio consenescam.

Tumidus.] hoc est imperiosus *navarchus*. Similis est locus apud *Juvenalem* sat. 3.

Nam mihi commota jam dudum mulio virga

Innuvit, &c.

Laxavit.] Solventibus nempe e portu navibus.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER XI.

Ad librum quem exiturum, atque affectantem palatia
coërcet. I.

U o tu, quo liber otiose tendis,
Cultus sindone non quotidiana?
Numquid *Parthenium* videre tentas?
Vadas, & redeas involutus:

Libros non legit ille, sed libellos:
Nec *Musis* vacat, aut suis vacaret.
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus minores?
Vicini pete porticum *Quirini*:
Turbam non habet otiosorem
Pompeius, vel *Agenoris* puella,
Vel primæ dominus levis carinæ.
Sunt illic duo, tresve, qui revolvant
Nostrarum tineas ineptiarum:
Sed cum sponso, fabulæque lassæ
De *Scorpo* fuerint, & *Incitato*.

INTERPRETATIO.

O Liber otiose, quo tu vadis ornatus sindone non vulgari? Nonne conaris videre *Parthenium*? Eas, & revertaris non explicatus. Ille non evolvit libros, sed libellos supplices: nec dat operam *Musis*, aut daret suis. Numquid te putas satis elicem, si manus minores terunt te? Adi porticum vicini *Quirini*: *Pompeius*, vel filia *Agenoris*, vel inconstans dominus prima navis non habet turbam otiosorem. Ibi sunt duo, aut tres, qui excutiant tineas mearum ineptiarum: at cum sponso & fabula absoluta fuerint de *Scorpo*, vel *Incitato*.

NOTÆ.

Liber otiose.] quia absolutus erat, atque ita domi otiosus.

Cultus sindone.] hoc est purpura involutus. Vide epig. 42. lib. 3. & epig. 6. lib. 5. & epig. 45. lib. 4. ubi egimus de Parthenio qui Domitiano erat a cubiculo. Cum autem, teste Aurelio Victore, Parthenius interfectus fuerit initio imperii Nervæ, hic vero liber in lucem prodierit, imperante Trajano; dicendum mihi videtur, hunc librum vivo Parthenio inchoatum, & mortuo absolutum atque editum; nisi dicas rationem temporum in epigrammatum libris a poeta fuisse neglectam.

Videte tentas.] Alii *videre?* certe.

Inevolutus.] hoc est, non lectus. Alii *irrevolutus* contra legem carminis.

Nec Musis vacat.] Poëtam fuisse Parthenium jam dixit poeta.

Manus minores.] vulgi nimirum, non aulicorum.

Vicini pete.] De templo Quirini dictum epig. 58. lib. 10. ubi nempe erat porticus, ad quam multi conveniebant confabulaturi.

Pompeius.] hoc est porticus Pompeiana, de qua epig. 14. lib. 2. ubi & de porticu Europes, quæ filia fuit Agenoris.

Vel prima dominus.] Jasonem intelligit, quem sumit pro porticu Argonautarum, epig. 14. lib. 2. & epig. 20. lib. 3. Jason. vero omnium primus navigasse fertur a poetis.

Levis.] ad navem Argo referunt aliqui, quæ levis dicta est a celeritate: *levis* enim Latine velox dicitur: sed ad Jasonem melius referas, qui suis in amoribus inconstans fuit.

Tineas.] hoc est mea carmina, quæ tineis escæ relinquere deberent.

Sed cum sponsio.] Turnebus lib. 8. c. 4. Sponsiones populi depositis pignoribus aut pecunia de alicujus agitatoris victoria factas intelligit.

De Scorpo.] nobili agitatore actum epig. 50. lib. 10. *Incitatus* fuit etiam auriga, epig. 76. lib. 10. *Incitatus* tamen apud Suetonium cap. 55. in Caligula, equus fuit, cui Consulatum destinasse traditur Caligula.

Ad lectores

graves ut recedant. II.

TRISTE supercilium, duriusque severa Catonis:
Frons, & aratoris filia Fabricii,
Et personati fastus, & regula morum,
Quidquid & in tenebris non sumus, ite foras.
Clamant ecce mei, io Saturnalia, versus,
Et libet, & sub te præside Nerva licet.

INTERPRETATIO.

Grave supercilium, & frons austera tristis Catonis, & filia Fabricii aratoris, & personati fastus, & regula morum, & quicquid non sumus noctu; facessite

hinc. En mea carmina clamant, io Saturnalia; & placet, & licet, o Nerva, sub te principe.

NOTÆ.

Aratoris filia.] Patris nempe gravissimi mores referens.

Et regula morum.] hoc est censura.

Quicquid.] hoc est, castitas & pudicitia, hinc etiam recedite; in tenebris enim nullus pudor.

Clamant ecce mei.] Saturnaliorum tempore magna erat licentia. Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 10.

Et libet.] Alii *licet*, minus bene.

Sub te præside.] Tunc enim magna libertate fruebantur Romani.

Ad!

Ad lectores
tetricos. III.

LECTORES tetrici salebrosum ediscite Sanctram:
Nil mihi vobiscum est: iste liber meus est.

INTERPRETATIO.

Lectores severi, mandate memoria durum Sanctram: nihil habeo agendum vobiscum: hic liber meus est.

NOTÆ.

Sanctram.] qui poeta nec lepidus nec numerosus fuit, epig. 19. lib. 7. Sanctræ cuiusdam gulosi meminit poeta.

Iste liber meus.] Nec vobis convenit propter jocos & facetias.

De suis libellis,
quos ubique legi, sed nullum inde fructum percipere se dicit. IV.

NON urbana mea tantum Pimpleide gaudent
Otia, nec vacuis auribus ista damus:
Sed meus in Geticis ad Martia signa pruinis
A rigido teritur centurione liber.
Dicitur & nostros cantare Britannia versus.
Quid prodest? nescit sacculus ista meus.
At quam victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieria prælia flare tuba!
Cum pia reddiderint Augustum numina terris,
Et Mæcenatem si mihi Roma daret.

INTERPRETATIO.

Non sola quies urbis delectatur mea Pimpleide, nec damus ista otiosis auribus: sed meus liber attrahitur a duro centurione in pruinis Geticis prope signa Martis. Britannia quoque fertur canere mea carmina, quid proficit? Mea crume-

na ignorat ista. At quam poteramus scribere versus non perituros; & quanta certamina canere tuba Pieria! cum dii pii restituerint Augustum terris, si Mæcenatem quoque mihi daret Roma!

NOTÆ.

Non urbana.] hoc est, Non soli cives otiosi delectantur meis versibus. Musæ dictæ sunt Pimpleides a Pimplæo Macedoniae fonte ipsi sacro.

In Geticis.] De Getis dictum epig. 11. lib. 8. & epig. 104. lib. 9. In Getas vero expeditionem suscepit Trajanus, in cuius castris legebantur versus Martialis.

Nescit sacculus.] hoc est, inde non colligo pecuniam.

Augustum.] Nervam alii. Melius intelligunt alii Trajanum alterum Augustum Romæ restitutum a diis: At mihi, inquit poeta, nullus Mæcenatæ datur, cuius munificentia in Horatium nota est.

GGgg

Precatur deos pro Nerva Trajano. V.

SACRA, Laresque Phrygum, quos Trojæ maluit heres,
 Quam rapere arsuras Laomedontis opes :
 Scriptus es aeterno nunc primum Juppiter auro,
 Et soror, & summi filia tota patris :
 Et qui purpureis jam tertia nomina fastis
 Jane, refers Nervæ, vos precor ore pio.
 Hunc omnes servate ducem, servate senatum :
 Moribus hic vivat principis, ille suis.

INTERPRETATIO.

O Sacra, & Lares Phrygum, quos auferre maluit heres Trojæ, quam urendas opes Laomedontis: O Jupiter, nunc primum factus es ex auro aeterno, & soror & filia tota genitoris supremi: & tu, o Jane, qui jam ter refers nomen Nervæ in fastos purpureos, vos oro ore pio. O vos omnes, servate hunc Imperatorem, servate Senatum, hic vivat moribus Principis, ille vero suis.

NOTÆ.

Precatur.] Alii, *Votum pro Nerva Trajano, & Senatu.*
Trojæ heres.] hoc est Æneas. Virgilius 2. Æneid.
Tu genitor cape sacra manu, patriosque Penates, &c.
 Legunt alii *Trojæ heros*, & forte melius: Æneas enim non fuit filius Priami, atque ita nec successor, superstitibus nempe aliis Priami filiis aut nepotibus.
Laomedontis opes.] Laomedon pater fuit Priami: a pietate poeta laudat Æneam,
 qui neglectis opibus deos flammis eripuit.
Æterno auro.] hoc est, aurea imagine nunquam peritura effectus es a Trajano.
Et soror.] Juno, & Minerva quæ tota est patris Jovis, e cujus cerebro producta sine matre.
Jam tertia.] De Jano epig. 2. lib. 8. cui sacer mensis Januarius, quo consilium nomina referebantur in Fastos.
Nervæ.] Trajani scilicet adoptati a Nerva, cujus nomen retinuit.
Ille suis.] sanctissimis nempe.

In laudem Nervæ Trajani. VI.

TANTA tibi est recti reverentia Cæsar, & æqui,
 Quanta Numæ fuerat: sed Numa pauper erat.
 Ardua res hæc est, opibus non tradere mores,
 Et cum tot Cræsos viceris, esse Numam.
 Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
 Elysiùm liceat si vacuare nemus.
 Te volet invictus pro libertate Camillus,
 Aurum Fabricius te tribuente volet.
 Te duce gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
 Imperium tradet, cum positurus erit.
 Et te privato cum Cæsare Magnus amabit:
 Donabit totas & tibi Crassus opes.
 Ipse quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
 Si Cato reddatur, Cæsarianus erit.

INTERPRETATIO.

O Cæsar, tam colis justitiam & equitatem, quam Numa coluerat: sed Numa egenus erat. Hæc est res difficilis, non corrumpi mores a divitiis, atque esse Numam, cum superaveris tot Cræsos. Si prisci patres, ingentia nomina, revertantur, & fas sit evacuare Elysiùm nemus: Camillus invictus pro libertate te expetet principem, Fabricius expetet aurum te donante: Brutus latabitur te Imperatore: Sylla cruentus tibi cedit imperium, cum erit depositurus, & Magnus Pompeius diliget te cum Cæsare privato: & Crassus dabit tibi omnes suas divitias. Si ipse etiam Cato restituatur revocatus ab umbris infernis Plutonis, Cæsarianus erit.

NOTÆ.

Tot Cræsos.] hoc est tot divites, Cræsus quippe rex fuit ditissimus, cujus historia nota ex Herodoto.
Ingentia nomina.] per appositionem, hoc est, quorum veterum nomina summa in admiratione sunt.
Elysiùm.] Vide epig. 58. lib. 6.
Pro libertate.] Alii *pro libertate.* Videat Iestor. Camillus exul Dictator creatus ab obsidio Gallorum ingratam patriam liberavit. Livius lib. 5. Decadis 1.
Fabricius.] de cujus abstinentia Gellius lib. 1. cap. 14.
Brutus.] qui exactis Tarquiniis Romanam in libertatem asseruit, Livius lib. 1. Decad. 1. aut alterum Brutum Cæsaris percussorem intellige.
Sylla.] Cujus crudelitas in cives Romanos nota ex Plutarcho, Salustio, & aliis.
Magnus.] Pompeius nempe, qui cum Julio Cæsare bellum civile gessit fuscè descriptum a Lucano.
Crassus.] Romanus civis ditissimus, Valerius Maximus lib. 6. cap. 11. Plinius lib. 27. cap. 3.
Cato.] Uticensis, qui se ipsum interfecit, ne in Julii Cæsaris manus incideret vivus: at tamen licet Cæsaris imperium occupantis inimicissimus se tibi mitissimo principi ultro submitteret.

Ad Romam, & Dindymum
de Saturnalibus hilariter celebrandis. VII.

UNOTIS falciferi senis diebus,
 Regnator quibus imperat fritillus,
 Versu ludere non laborioso
 Permittis, puto, pileata Roma.
 Risisti: licet ergo, nec vetamur.
 Pallentes procul hinc abite curæ:
 Quidquid venerit obvium loquamur,
 Morosa sine cogitatione.
 Misce dimidios puer trientes,
 Quales Pythagoras dabat Neroni:
 Misce, Dindyme, sed frequentiores.
 Possum nil ego sobrius, bibenti
 Succurrent mihi quindecim poetæ.
 Da nunc basia, sed Catulliana,
 Quæ si tot fuerint, quot ille dixit,
 Donabo tibi passerem Catulli.

INTERPRETATIO.

LAutis diebus falciferi senis, quibus dominatur regnator fritillus, o pileata Roma, finis, opinor, joculari carmine non molesto. Risiſti: igitur fas est, nec prohibemur. Anxietates pallida, recedite hinc longe: loquamur quicquid venerit in buccam sine tetrica cogitatione. O serue,

NOTÆ.

Falciferi.] Saturni falcem gerentis.
Imperat fritillus.] Tunc alea impune ludebant omnes: fritilli sunt turricula: ex quibus ejiuntur alexæ. Vide epig. 14. lib. 4. & 85. lib. 5.
Pileata Roma.] Saturnalium tempore fervi velut domini pileati incedebant. Turnebus lib. 8. cap. 4. Romani Saturnalibus pileum gerebant, aliis diebus nudo capite erant, aut caput veste velabant. Itaque veteres nullæ Romanorum statuarum cum pileo videntur, &c. Lipsius

etiam videndus de Amphitheatro cap. 19.
Risiſti.] Riſu consentire viſa es. De tricientibus alibi.
Pythagoras.] cui in modum solennium conjugiorum nupsit Nero, Tacitus lib. 15. Annalium.
Bibenti.] hoc est, inquit Farnabius, calens mero fundam carmina, & exprimam ingenia quindecim simul poetarum.
Dabo tibi.] Componam versus non minus gratos iis quos de passere Lesbiz scripsit Catullus.

In Paullam
mœcham. VIII.

JAM certe stupido non dices, Paulla, marito,
Ad mœchum quoties longius ire voles,
Cæsar in Albanum jussit me mane venire,
Cæsar Circeios. jam strophæ talis abit.
Penelope licet esse tibi sub principe Nerva:
Sed prohibet scabies ingeniumque vetus.
Infelix, quid ages? ægram simulabis amicam?
Hærebit dominæ vir comes ipse suæ:
Ibit & ad fratrem tecum, matremque, patremque.
Quas igitur fraudes ingeniosa paras?
Dicet & ictericam se forsitan altera mœcha
In Sinuessano velle sedere lacu.
Quanto tu melius, quoties placet ire fututum,
Quæ verum mavis dicere, Paulla, viro.

INTERPRETATIO.

O Paulla, quoties voles longius ire ad adulterum, jam sane non dices hebeti viro, Cæsar imperavit mane me adire Albanum, aut Circeios. jam talis dolus sublatuſ est. Potes esse Penelope sub principe Nerva: sed impedit scabies, & natura inveterata. Misera, quid facies? Eingesæ agrotare amicam? Margaritæ ipse comi-

tabitur suam dominam: atque adibit tecum fratrem, & patrem, & matrem. Quos igitur dolos artificiosa moliris? Forte altera adultera dicet, se ictericam velle sedere in lacu Sinuessano. Quanto tu melius o Paulla, quæ mavis proferre veritatem marito.

NOTÆ.

Paulla.] de qua jam epig. 75. lib. 1.
Cæsar.] Domitianus, cujus jussu in Albanum, ubi quinquatria celebrabantur, epig. 1. lib. 4. ire se dicebat Paulla: mortuo autem Domitiano hoc pratextere nequibat.
Circeios.] promontorium Latii.
Strophæ.] fallacia est, epig. 7. lib. 3.
Penelope.] cujus pudicitia a poetis celebrata est.

Scabies.] pruritus, & vetus tua libido.
Itericam.] Gallice qui a la jaunisse. Turnebus lib. 8. cap. 4. legit hystericam, ut morbus vulvæ intelligatur, qui libidine plerumque levatur. utæ vulva. Vide epig. 72. infra.
In Sinuessano.] cujus aquæ erant saluberrimæ. Plinius lib. 31. cap. 2.
Quæ verum mavis.] quæ mavis fateri libidinem, quam dolosa excusatione uti.

IX.

De statua Memoris
poëtæ tragici. X.

CLARUS fronde Jovis, Romani fama cothurni,
Spirat Apellea redditus arte Memor.

INTERPRETATIO.

Memor insignis fronde Jovis, & decus Romani cothurni expressus arte Apellea spirat.

NOTÆ.

De statua.] melius de pictura, cum Apelles pictor fuit nobilissimus, non vero statuarium, epig. 83. lib. 7.
Clarus fronde Jovis.] hoc est ornatus querna corona. Vide epig. 54. lib. 4.
Cothurni.] qui tragicorum proprius fuit, epig. 20. lib. 3.
Spirat Apellea.] Alii Apollinea, ut statuam Memoris, inquit Raderus, in Apollinis templo inter aliorum poetarum imagines collocatam intelligas. Videat lector.

De Turno
poëta satyrico. XI.

CONTULIT ad satyras ingentia pectora Turnus.
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

INTERPRETATIO.

Turnus applicuit ingentia pectora ad satyras, cur non ad versus Memoris? Frater erat.

NOTÆ.

Turnus.] cujus meminuit epig. 96. lib. 7. non scripsit tragœdias, ne fratris Memoris æmulus videretur.

Ad puerum suum,
veterum pocula esse revocanda. XII.

TOLLE puer calices, tepidique toreumata Nili,
Et mihi segura pocula tradē manu,
Trita patrum labris, & tonso pura ministro,
Antiquus mensis restituatur honor.
Te potare decet gemma, qui Mentora frangis.
In scaphium mœchæ, Sardanapale, tuæ.

INTERPRETATIO.

SERVE, aufer calices, & toreumata tepidi Nili, & manu tuta mihi porrige pocula trita labris patrum, & pura tonso ministro, priscum decus reddatur mensis. | **O Sardanapale,** mereris bibere in poculo gemmato, qui frangis Mentora ad conficiendum scaphium tua adultera.

NOTÆ.

Toreumata.] Vide epig. 39. lib. 4. Poëta intelligit vasa crystallina, quæ ex Ægypto Romam afferebantur.

Secura manu.] hoc est, pocula quæ e manibus lapsa non frangantur; vel quorum fractorum parva sit jactura.

Trita patrum.] quibus usi sunt majores.

Et tonso pura.] ministrata non a comato & delicato, sed a rudi atque simplici puero.

Qui Mentora.] hoc est: Tu, o Sardanapalē (forte alludit ad Sardanapalum illum regem effœminatum, de quo Dio-

dorus Siculus lib. 8.] qui frangis Pocula Mentorea nobilitata manu, ut dixit epig. 60. lib. 9. ut nempe matula conficiatur tuæ mœchæ, dignus es, qui bibas impuro illo poculo gemmis ornato. Alii sic legunt,

Te potare decet gemma, qui Mentora frangis?

In scaphio mœcha, Sardanapale, tuæ.

hoc est: Magis tibi convenit matula tuæ mœchæ, in qua bibas, quam pocula gemmata quæ frangis.

In Zoilum
ignobilem. XIII.

JUS tibi natorum vel septem, Zoile, detur,
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

INTERPRETATIO.

OZoile, obtineas jus vel septem liberorum, modo nullus tibi det genitorem, nullus genitricem.

NOTÆ.

Jus tibi.] Non petebatur jus nisi trium liberorum, epig. 91. lib. 2. At, inquit poëta, vel septem, vel plurium libero-

Epitaphium Paridis
histrionis. XIV.

QUISQUIS Flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis delicia, salesque Nili,
Ars & gratia, lusus & voluptas,
Romani decus, & dolor theatri,
Atque omnes Veneres, Cupidinesque,
Hoc sunt condita, quo Paris, sepulcro.

INTERPRETATIO.

OViator, quisquis ambulat per Flaminiam, ne prætereas illustre marmor. Delicia urbis, & sales Nili, ars & gratia, | **jocus & voluptas, honor & mœror Romani theatri, atque omnes Veneres & Cupidines, sepulta sunt hoc tumulo, quo Paris.**

NOTÆ.

Quisquis Flaminiam.] Vide epig. 28. lib. 6. huic simile, & epig. 29. lib. 9.

Marmor.] id est sepulcrum marmoreum.

Salesque Nili.] Ægyptii nempe lepido atque acuto ingenio valent.

Romani decus.] Plauti epitaphium apud Gellium lib. 1. cap. 24. huic simile est.

Paris.] Suetonius in Domitiano cap. 3. lib. 6. huic simile, & epig. 29. lib. 9. *Deinde uxorem suam Domitiam, ex qua in secundo suo consulatu filium tulerat, Paridis histrionis amore deperditam repudiavit. Paridem vero interfici jussit Domitianus, ut constat ex Dione in Domitiano. Hujus Paridis meminit Juvenalis.*

De colono
brevis. XV.

HEREDES nolite brevem sepelire colonum.
Nam terra est illi quantulacumque gravis.

INTERPRETATIO.

OHeredes, nolite humare brevem colonum. Nam quantulacumque terra est gravis illi.

NOTÆ.

Sepelire colonum.] qui cum sit brevis statura, vel levissimæ terræ ferendæ non erit par: poëta autem ludit in hac for-

mula, sit tibi terra levis, de qua epig. 89. lib. 1.

De libro suo quem aliis nequiores esse dicit. XVI.

SUNT chartae mihi, quas Catonis uxor, Et quas horribiles legant Sabinæ. Hic totus volo rideat libellus, Et sit nequior omnibus libellis: Qui vino madeat, nec erubescat Pingui sordidus esse Cosmiano. Ludat cum pueris, amet puellas: Nec per circuitus loquatur illam Ex qua nascimur omnium parentem, Quam sanctus Numa mentulam vocabat. Versus hos tamen esse tu memento Saturnalicios Apollinaris. Mores non habet hic meus libellus.

INTERPRETATIO.

Habeo libros, quos uxor Catonis, & quos evoluant inculta Sabina. Placet ut hic integer libellus rideat, & sit lascivior omnibus libellis: qui madeat vino, nec erubescat sordere pingui Cosmiano. Jocetur cum pueris, diligit puellas: nec per circuitus dicat illam parentem omnium, ex qua gignimur, quam sanctus Numa appellabat. Nihilominus, o Apollinaris, recordare hac carmina esse Saturnalicia: meus hic liber caret moribus.

NOTÆ.

Sunt mihi.] Alii mei libri possunt legi de quo epig. 88. lib. 1. vel a gravissimis & castissimis Sabinis. Saturnalicios.] usos licentia Saturnalibus permissa, epig. 2. supra. Cosmiano.] hoc est unguento Cosmi,

Ad lectores graves ut recedant. XVII.

QUI gravis es nimium, potes hinc jam lector abire Quo libet, urbanæ scripsimus ista togæ. Nam mea Lampfacio lascivit pagina versu, Et Tartessiaca concrepat æra manu. O quoties rigida pulsabis pallia vena, Sis gravior Curio, Fabricioque licet! Tu quoque nequitas nostri, lususque libelli, Uda puella leges: sis Paravina licet. Erubuit, posuitque meum Lucretia librum: Sed coram Bruto, Brute recede, leget.

INTER-

INTERPRETATIO.

O Lector qui nimis severus es, potes jam hinc abire quo placet, scripsimus ista toga urbana: mea enim pagina lascivit carmine Lampfacio, & pulsat æra manu Hispana Lucretia erubuit, atque abiecit meum librum: at coram Bruto, o Brute, recede, evolvet.

NOTÆ.

Urbana toga.] Plebi, & levioribus personis. Lampfacio.] Priapeio: Lampfacus urbs est Myfiæ, ubi Priapus colebatur. Ortelius ab aliquibus fuisse collocatam dicit inter Parium & Priapum ad Hellespontum. Ovidius: Et te rusticola, Lampface, tuta tuo. Tartessiaca.] Vide epig. 27. lib. 7. Concrepat æra manu.] epig. 71. lib. 6. Edere lascivos ad Batica crustata gestus, &c. Sed coram Bruto.] Ipsa Lucretia, absente Bruto viro gravissimo, leget meos libros.

Ad Sabinum, non omnes suos versus esse lascivos. XVIII.

NON omnis nostri nocturna est pagina libri: Invenies & quod mane, Sabine, legas.

INTERPRETATIO.

Lasciva non est omnis pagina nostri libri: O Sabine, reperies, & quod legas mane.

NOTÆ.

Nocturna.] petulans, atque impudica. Invenies.] versus scilicet, quos etiam sobrius possis legere salva verecundia.

INTERPRETATIO.

O Lector qui nimis severus es, potes jam hinc abire quo placet, scripsimus ista toga urbana: mea enim pagina lascivit carmine Lampfacio, & pulsat æra manu Hispana Lucretia erubuit, atque abiecit meum librum: at coram Bruto, o Brute, recede, evolvet.

In Lupum
de prædiolo sibi dato. XIX.

DONASTI, Lupe, rus sub urbe nobis:
Sed rus est mihi majus in fenestra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare!
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit uno,
Claustræ cui folium rosæ corona est:
In quo non magis invenitur herba,
Quam costi folium, piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
Nec serpens habitare tuta possit.
Erucam male pascit hortus unam,
Consumto moritur culex salictio,
Et talpæ est mihi fossor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariscæ
Ridere, aut violæ patere possunt.
Fines mus populatur, & colono
Tamquam sus Calydonius timetur,
Et sublata volantis lingue Procnæ
In nido seges est hirundinino,
Et cum stæt sine falce, mentulaque,
Non est dimidio locus Priapo.
Vix implet cochleam peracta messis,
Et mustum nuce condimus picata.
Errasti, Lupe, litera sed una.
Nam quo tempore prædium dedisti,
Mallem tu mihi prandium dedisses.

INTERPRETATIO.

O Lupe, mihi dedisti prædium suburba-
num, sed habeo majus prædium in
fenestra. Potesne hoc dicere prædium, po-
tesne appellare prædium? In quo ruta ef-
ficat nemus Diana, quod tegitur ala cano-
ra cicada, quod comeditur a formica uno
die, cui corona est folium rosa claustra: in
quo non magis herba reperitur quam fo-
lium costi, aut piper crudum; in quo nec
cucumis possit jacere rectus, nec serpens
secura habitare. Hortus male pascit unam
erucam, culex perit consumpto salictio, at-
que habeo talpam fossorem, atque arato-
rem. Nec boletus hiare, nec marisca ride-
re, nec viola possunt explicari. Mus vastat
fines, & colonus metuit illum veluti aprum
Calydonium, & seges sublata ungue vo-
lantis Procnæ ponitur in nido hirundinis.
Et locus deest dimidio Priapo, quamvis
stet sine falce.
Messis absoluta vix implet cochleam, &
condimus mustum nuce picata. O Lupe,
errasti sed una litera. Quo enim tempore
donasti prædium, mallem tu mihi donas-
ses prandium.

NOTÆ.

Majus in fenestra.] Sic prædium sibi
a Lupo datum per varias comparationes
valde extenuat poeta.

Ruta.] herbæ genus, Gallice *de la rue*.
nemora vero Dianæ sacra fuisse sæpius
dictum.

Quam costi folium.] Radix est pere-
grina eximio odore, Plinius lib. 12. cap.
12. Piper *crudum* dixit, hoc est acre,
vel nondum maturum.

Marisca.] Ficus sunt insipida: alias
marisca ulceris genus est.

Sus Calydonius.] de quo epig. 15. lib.
Spect.

Procnæ.] quæ fuit in hirundinem mu-
rata, cujus historia satis nota: hoc est
tota seges mei prædii vix sufficit confi-
ciendo uni hirundinis nido.

Nuce picata.] Resina nempe & picæ
oblinebantur vasa, quibus vinum conde-
batur, ne spiritus vini subtiliores eva-
nescerent.

Mallem tu.] hoc est, litera una mutata.
mallem prædium quam prandium.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIV.

Ad Labullum,

a quo deprecatur officium clientis, propter studium
epigrammatum. XXV.

DUM te prosequor, & domum reduco;
Aurem dum tibi præsto garrienti,
Et quidquid loqueris, facisque, laudo,
Quot versus poterant, Labulle, nasci?
Hoc damnum tibi non videtur esse,
Si quod Roma legit, requirit hospes,
Non deridet eques, tenet senator,
Laudat caussidicus, poeta carpit,
Propter te perit, hoc, Labulle, verum est?
Hoc quisquam ferat, ut tibi tuorum
Sit major numerus rogatorum,
Librorum mihi sit minor meorum?
Triginta prope jam diebus una est
Nobis pagina vix peracta: sic est,
Cum cœnare domi non vult poeta.

HHhh ij

INTERPRETATIO.

O Labulle, dum te comitor & reduco domum, dum accommo aurem tibi garrienti, & laudo omnia tua dicta & facta, quot carmina poterant componi? Tu non existimas hoc esse damnum, si propter te perit, quod legit Roma, requirit hospes, non deridet eques, tenet senator,

probat caussidicus, arguit poeta. O Labulle, hocne aquum est? Quisquamne patitur hoc, ut habeas majorem numerum tuorum togatorum, ego vero habeam minorem meorum librorum? Nam certe triginta diebus vix absolvi unam paginam: sic fit, cum poeta non vult cenare domi.

NOTÆ.

Poeta carpit.] poetæ enim invidet poeta. Hoc verum est.] an æquum est. Sic Horatius: An quodcumque facit Macenas, te

quoque verum est Tanto dissimilem, &c. Sic est.] ut negligentur studia, dum tecum cenare cupio.

- XXVI.
XXVII.
XXVIII.
XXIX.
XXX.
XXXI.

In Cecilium,

qui convivis apponebat cibos confectos ex unis cucurbitis.

XXXII.

ATREUS Cæcilius cucurbitarum Sic illas quasi filios Thyestæ In partes lacerat, secatque mille. Gustu protinus has edes in ipso, Has prima feret, alterave cœna, Has cœna tibi tertia reponet. Hinc seras epidipnidas parabit, Hinc pistor fatuas facit placentas, Hinc & multiplices struit tabellas, Et notas caryotidas theatris: Hinc exit varium coco minutal, Ut lentem positam, fabamque credas, Boletos imitatur, & botellos; Et caudam cybii brevetsque mænas: Hinc cellarius experitur artes. Ut condat vario vafer sapore In ruta folium capellianæ. Sic implet gabatas, paropsidasque, Et leves scutulas, cavaque lances. Hoc lautum vocat, hoc putat venustum, Unum ponere ferculis tot assẽm.

INTERPRETATIO.

Cæcilius Atreus cucurbitarum sic dilaniat, & secat illas in mille partes, quasi filios Thyestæ: statim comedes has in ipso gustu, prima aut secunda cœna feret has, tertia cœna tibi reponet illas. Ex his instruet seras epidipnidas, ex his pistor conficit insulsas placentas, ex his parat multiplices tabellas, & caryotidas notas theatris; ex his cocus conficit minutal va-

rium, ut putes lentem positam, & fabam, imitatur boletos & botellos, & caudam cybii, & breves mænas: ex his promus experitur artes, ut callidus vario sapore condat in folium ruta capelliana. Sic implet gabatas, & paropsidas, & leves scutulas, & cava lances. Hoc appellat lautum, hoc credit venustum, impendere unum assẽm in tot fercula.

NOTÆ.

Atreus.] hoc est, qui dissectat cucurbitas, veluti Atreus filios fratris sui Thyestæ. Seneca in Thyest. Gustu protinus in ipso.] hoc est, in cœnæ exordio, epig. 31. lib. 10. in secunda pariter & tertia mensa apponebantur cucurbitæ. Epidipnidas.] Bellaria intellige, quæ in secundis mensis apponebantur, a verbo

ἐπιδῖπνῖα, id est, secundam cœnam perago. Tabellas.] hoc est quadras de placenta, ut dixit epig. 76. lib. 3. Nec te liba juvant, nec secta quadræ placenta. Caryotidas.] quæ sunt baccæ palmarum, epig. 33. lib. 8. Minutal.] Cibis erat ex variis rebus

HHhh ij

minutim concisis factus.

Vt lentem.] hoc est, ut pulstem existimes confectam ex lente & faba.

Botellos.] genus nempe farciminis, de quo epig. 79. lib. 5. ubi & de cybio piscis dictum.

Manas.] pisciculos de quibus Plinius lib. 32. cap. 7.

In ruta folium.] id est instar folii rutæ capellianæ sic denominatæ vel a capillorum multitudine, vel a capris sylvestribus quæ illam depascunt. Legunt alii.

In ruta folium capelliana,

male.

Gabatas paropsidasque.] Lances sunt varii generis.

*In Nestorem
egenum. XXXIII.*

NEC toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus;
Nec tibi de bibula facta palude teges:
Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,
Nec fera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas Nestor dici, atque videri
Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris vanoque tibi blandiris honore.
Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

INTERPRETATIO.

NEC habes togam, nec focum, nec cubile tritum cimice, nec tegetem confectam ex herba uda paludis. Nec habes puerum aut seniore, nec ancillam, nec infantem, nec feram, nec clavem, nec canem, nec poculum. Nihilominus, o Nestor, tu affectas dici & videri pauper, & quæris habere locum in populo. Mentiris, & tibi blandiris vano honore: O Nestor, non est paupertas habere nihil.

NOTÆ.

Teges.] Gallice natte.
Nec fera.] Sensus est: Nec habes seruum atriensem, nec canem, qui januam custodiat.

Tu tamen.] epig. 19. lib. 8.

Pauper videri vult Cinna, & est pauper.

Non est paupertas.] sed mera mendicitas; pauperes enim non sunt qui nihil omnino habent, sed mendici appellandi.

*De Prasino
victore cui Nero faverat. XXXIV.*

SÆPIUS ad palmam Prasinus post fata Neronis
Pervenit, & victor præmia plura refert.
In nunc livor edax: dic te cessisse Neroni:
Vicit nimirum, non Nero, sed Prasinus.

INTERPRETATIO.

Post mortem Neronis Prasinus sæpius refert palmam, & victor repartat plura præmia. In nunc, invidia edax, dic te cessisse Neroni: vicit nimirum, non Nero, sed Prasinus.

NOTÆ.

Prasinus.] De aurigarum factionibus vinceret etiam mortuo Nerone, Prasidictum epig. 46. lib. 6. Nero favebat Prasinae, cujus victoriam sæpius reportatam favori tribuebant invidi: at cum

vinceret etiam mortuo Nerone, Prasidictum, seu factionem Prasinae merito vicisse concludit poeta.

*De Apro,
cujus tenebricosam domum irridet. XXXV.*

ÆDES emit Aper, sed quas nec noctua veller
Esse suas, adeo nigra, vetusque casa est.
Vicinos illi nitidus Maro possidet hortos.
Cœnabit belle, non habitabit Aper.

INTERPRETATIO.

ÆDES emit domum, sed quam nec esse suam veller bubo, adeo atrum & vetus tugurium est. Maro nitidus possidet hortos vicinos illi. Aper cœnabit belle, non habitabit belle.

NOTÆ.

Ædes emit.] Optimo quidem consilio, ut nempe sæpius ad cœnam invitaretur a nitido & lauro Marone suo vicino.

*Ad Fabullum,
solum esse se, dum cœnaret cum ignotis. XXXVI.*

IGNOTOS mihi cum voces trecentos,
Quare non veniam vocatus a te,
Miraris, quærerisque, litigasque.
Solut cœno, Fabulle, non libenter.

INTERPRETATIO.

Cum invites trecentos ignotos mihi, miraris, & quæreris, & litigas, cur non eam invitatus a te. O Fabulle, non libenter cœno solus.

NOTÆ.

Solut cœno.] Cum ignotis enim sibi videbatur cœnare solus.

De Caio Proculo
præter spem vitæ restituto. XXXVII.

CAÏUS hanc lucem gemma mihi Julius alba
Signat, iō votis redditus ecce meis.
Desperasse iuvat, veluti jam rupta sororum
Fila; minus gaudent, qui timuere nihil.
Hypne, quid exspectas piger? immortale Falernum;
Funde, senem poscunt talia vota cadum.
Quincunces & sex cyathos, bessēque bibamus,
Caius ut fiat Julius, & Proculus.

INTERPRETATIO.

IO en Caius Julius restitutus meis votis notat mihi hunc diem gemma candida. sciendum est desperasse, tanquam jam rupta fuissent fila Parcarum, minus latantur, qui nihil metuerunt. O segnis Hypne, quid moraris? funde immortale Falernum, cadus vetus debetur huiusmodi votis. Potemus quincunces, & sex cyathos, & bessē, ut fiat Caius Julius, & Proculus.

NOTÆ.

Gemma alba.] De hac formula dictum epig. 45. lib. 8. Huius vero Proculi mentionem fecit poeta, epig. 71. lib. 1. *Desperasse.*] Vitam Proculi. *Quincunces.*] De hoc bibendi more dictum epig. 72. lib. 1. *Navia sex cyathis, septem fistina bibatur.*

In Zoilum
superbum. XXXVIII.

ZOILE quid tota gemmam præcingere libra,
Te iuvat & miserum perdere sardonycha?
Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conveniunt.

INTERPRETATIO.

O Zoile, quid te iuvat circumdare gemmam integra libra auri, & perdere miserum sardonycha? paulo ante iste annulus convenerat tuis cruribus: non eadem pondera apta sunt digitis.

NOTÆ.

Quid tota gemmam.] Juvenalis sat. 1. sic invehitur in Crispinum: *Ventiler astrivum digitis sudantibus aurum,* *Nec sufferre queat majoris pondera gemma.* *Et miserum.*] hoc est, occultare nimio auro. *Annulus iste.*] Vide epig. 29. lib. 3. *Has cum gemina compede dedit catenas,* *Saturne, tibi Zoilas, annulos priores.* Nam ex servo factus erat eques Zoilus, cuius cruribus magis quam digitis conveniebant annuli; sive anuli, ut scribebant veteres.

De mulione
furdo. XXXIX.

MULIO viginti venit modo millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? furdus erat.

INTERPRETATIO.

PAULO ante mulio venditus est viginti millibus, Aule: an miraris mercedem tam ingentem? erat surdus.

NOTÆ.

Surdus erat.] Atque ita delator esse quid dixisset; nec de criminibus sui donequibat, si forte ejus dominus liberius mini a quoquam interrogandus erat.

In Charidemum
libertum a quo adhuc objurgabatur jam adultus. XL.

CUNARUM fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri custos, assiduusque comes.
Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba,
Et queritur labris puncta puella meis.
Sed tibi non crevi: te noster villicus horret:
Te dispensator, te domus ipsa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, observas, quereris, suspiria ducis,
Et vix a ferulis abstinet ira manum.
Si Tyrios sumsi cultus, unxive capillos:
Exclamas, Nunquam fecerat ista pater.
Et numeras nostros adstricta fronte trientes,
Tamquam de cella sit cadus ille tua.
Desine: non possum libertum ferre Catonem.
Esse virum jam me dicet amica tibi.

INTERPRETATIO.

O Charideme, fueras motor mearum cunarum, & custos pueri, atque assiduus comes. Jam sudaria nigrescunt tonsa mea barba, & puella puncta meis labris queritur: at non adolevi tuo iudicio: noster villicus horret te, dispensator, domus ipsa timet te. Nec tu permittis nobis jocari, nec amare: nihil vis mihi, & vis omnia licere tibi. Reprehendis, observas, quereris, suspiras, & iracundia tua vix cohibet manum a ferulis. Si sumpsi Tyrios cultus, aut unxi comas; exclamas, Nunquam genitor fecerat ista, & contracta fronte numeras nostros trientes, veluti ille cadus sit de tua cella. Cessa: nequeo pati libertum Catonem.

NOTÆ.

Motor.] hoc est, mihi infanti cunas movisti. Alii monitor, minus bene. *Sudaria.*] Lintea quæ barbam tonsam excipiunt. *Sed tibi non crevi.*] Sed nondum adolevisse me existimas, & me ut impuberem redarguis. *Si Tyrios.*] Vestes purpureas intellige. *Et numeras.*] Sensus est: Numeras quot hauriam cyathos. *Catonem.*] hoc est, libertum tolerare nequeo, qui Catonem, seu censorem se gerat.

XLI.

De Amynta,

cujus casu monet Lydum ne arbores conscendat. XLII.

INDULGET pecori nimium dum pastor Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaque gregis:
Cedentes oneri ramos, sylvamque fluentem
Vicit, concussas ipse secutus opes.
Triste nemus diræ veruit superesse rapinæ,
Damnavitque rogis noxia ligna pater.
Pinguēs, Lygde, fues habeat vicinus Iolas:
Te fatis est nobis annumerare pecus.

INTERPRETATIO.

Dum pastor Amyntas nimis curat pecus, & latatur fama, & pinguedine gregis; superavit ramos impares oneri, atque arbores fatiscientem ipse secutus opes excussas. Pater prohibuit nemus

triste superesse crudeli casui, & damnavit noxia ligna rogis Amyntæ. O Lygde, vicinus Iolas habeat pingues fues: nobis sufficit a te numerari pecus.

NOTÆ.

Et gaudet fama.] hoc est, inquit Farnabius, dum laudem quærit ex pinguibus factis suis. *Luxuria* hîc significat pinguedinem.

Cedentes.] Sensus est: Amyntas conscendit quercum glandibus onustam, & incurvatam, cujus ramis fatiscentibus, & cedentibus oneri, nec tamen fractis cecidit Amyntas; atque excussas opes,

hoc est glandes, secutus perit. *Dira rapina.*] Amyntæ scilicet sui filii, in cujus rogo arborem patulam nempe excisam comburi iussit.

Pingues.] Sensus est: O Lygde, ne invideas alieno pecori, nec nostrum nimis cures, sed cave tibi a simili casu: sufficit enim te nullum ex suis nostris amittere.

In Cæcilianum,

carmen egregium sine egregio argumento fieri non posse. XLIII.

VIVIDA cum poscas epigrammata, mortua ponis
Lenmata, quid fieri, Cæciliane, potest?
Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia nasci,
Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

INTERPRETATIO.

O Cæciliane, cum requiras vegeta epigrammata, præbes mortua argumenta, quid potest fieri? Visne tibi nasci mel-

la Hyblæa, aut Hymettia, cum apponit thyma Corsica api Attica?

NOTÆ.

Vivida.] hoc est nobilia & præclara.
Mortua.] vilia atque abjecta.
Hyblæa.] Vide epig. 46. lib. 2. & epig. 87. lib. 7.

Et thyma Corsica,] amara scilicet, ex quibus vel apes Atticæ mel dulce conficere nequeant. Sic se api, argumentum vero flori comparat pœta.

XLIV.

Ad senem orbum,

ne credat captatorem verum esse sibi amicum. XLV.

ORBUS es, & locuples, & Bruto consule natus,
Esse tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: sed quas juvenis, quas pauper habebas.
Qui novus est, mortem diligit ille tuam.

INTERPRETATIO.

Orbus es, & dives, & natus Bruto consule, an putas te habere veros amicos? Sunt veri, sed quos habebas juvenis

atque inops: qui recens est amicus, ille amat tuum interitum.

NOTÆ.

Bruto consule.] hoc est, decrepitus es: Brutus exactis regibus primus consul fuit. *Mortem.*] atque ita infidiatur tua hereditati.

XLVI.

XLVII.

XLVIII.

In Silium Italicum. XLIX.

SILIUS hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet.
Heredem, dominumque, sui tumulique, Larisque
Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

INTERPRETATIO.

Silius qui possidet villam eloquentis Ciceronis, colit hæc monumenta magni Maronis. Nec Maro, nec Cicero optaret

alium heredem, & dominum sui sepulchri & domus.

NOTÆ.

Silius.] De quo epig. 62. lib. 7. Virgilius sepulcrum in agro Neapolitano asidue coluit Silius, & Ciceronis villam

emit, teste Plinio lib. 31. cap. 1. *Non alium.*] fuit enim orator, & pœta.

In Phyllida

semper aliquid petentem. L.

NULLA est hora tibi qua non me, Phylli, furentem
Despolies: tanta calliditate rapis.
Nunc plorat speculo fallax ancilla relicto:
Gemma vel a digito, vel cadit aure lapis.
Nunc furtiva lucri fieri bombycina possunt:
Profertur Cosmi nunc mihi siccus onyx.
Amphora nunc petitur nigri cariola Falerni,
Expierit ut somnos garrula saga tuos.
Nunc ut emam grandemve lupum, nullumve bilibrem,
Indixit cœnam dives amica tibi.
Sit pudor, & tandem veri respectus & æqui.
Nil tibi, Phylli, nego: nil mihi, Phylli, nega.

INTERPRETATIO.

O Phylli, nullam præteris horam, qua non spolies me perditum amore tui; tam callide rapis. Nunc fraudulenta ancilla flet speculo attrito, vel gemma decidit a digito, vel lapis ab aure. Nunc bombycina furtiva possunt lucro cedere. Nunc siccus onyx Cosmi ostenditur mihi. Nunc poscitur amphora mucida nigri Fa-

lerni, ut saga loquax procreet tuos somnos. Nunc ut emam aut grandem lupum, aut nullum bilibrem, dives amica invitavit se ad tuam cœnam. Tandem habeas verecundiam, & rationem veri, & æqui: o Phylli, nihil tibi recuso.

NOTÆ.

Speculo relicto.] hoc est, amisso, vel attrito; res enim relictae, ut ait Domitius, consumptæ dicuntur.

Vel lapis.] Pretiosus nempe.

Nunc furtiva.] Sericæ vestes furtivæ; ait ancilla, tam vili pretio emi possunt, ut lucriferi videantur.

Siccus onyx.] Pyxidem intellige, quam

Cosmi unguentis impleri postulat Phyllis. De Cosmo egimus, epig. 88. lib. 1. & epig. 81. lib. 3.

Cariola.] Vinum vetus petitur.

Expierit.] Vide epig. 53. lib. 7.

Jam prior ad faciem sed & hac vindemia venit,

Exorat noctes, dum mihi saga tuam.

De Silio
cultore Virgilio. I. I.

JAM prope desertos cineres, & sancta Maronis
Nomina qui coleret pauper, & unus erat,
Silius Arpino tandem succurrit agello,
Silius & vatem non minus ipse tulit.

INTERPRETATIO.

Jam pauper, & solus erat, qui veneretur cineres fere derelictos, & sancta nomina Maronis. Tandem Silius sub-

venit agello Arpino, atque ager ille non minus servit poëta.

NOTÆ.

Jam prope desertos.] Idem argumentum ac epig. 49. supra. De Virgiliano prædio apud Arpinates a Silio empto: non fuit tumulus Virgilii Arpini, sed duobus millibus passuum ab urbe Neapoli, ut Servius, & ex Servio Leander docet in Campania, ubi fatetur nesciri hodie certum tumuli Virgiliani locum. Cineres ergo hinc memoriam Virgilii interpretare, ut mens est Martialis, cum subjungit nomina Maronis. Ita Raderus. *Silius Arpino.*] Prope Arpinum possederat hunc agellum Virgilius, quem emerat Silius, ut ejus memoriam illic

celebraret. Legunt alii,

Silius optata succurrere censuit umbra.

Alii,

Silius Andino tandem succurrit agello.

Andes vero Maronis patria, Lombardia transpadanæ vicus, Mantuani territorii. Judicet lector.

Non minus.] Ille non minus servit domino vati, nempe Silio, quam antea Virgilio. Lipsius lib. 1. epist. 5. legit,

Et vatem non minor ipse colit.

Quæ lectio videtur melior.

LII.

Ad Iulium Cerealem

quem invitat ad cœnam. LIII.

COENABIS belle, Juli Cerealis, apud me:
Conditio est melior si tibi nulla, veni.
Octavam poteris servare, lavabimur una:
Scis quam sint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
Utilis & porris fila refecta suis.
Mox vetus, & tenui major cordyla lacerto:
Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.
Alter non deerunt tenui versata favilla,
Et Velabrensi massa recocta foco.
Et quæ Picenum senserunt frigus olivæ,
Hæc satis in gustu: cætera nosse cupis?
Mentiar ut venias, pisces, conchylia, fumen;
Et cortis saturas, atque paludis aves:
Quæ nec Stella solet rara nisi ponere cœna.
Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.
Ipse tuos nobis relegas licet usque Gigantas,
Rura vel æterno proxima Virgilio.

INTERPRETATIO.

O Juli Cerealis, bene cœnabis apud me: si nullam habes conditionem meliorem, accede. Poteris observare horam octavam; lavabimur simul: novisti, quam vicina sint mihi balnea Stephani. Prima tibi apponetur lactuca idonea solvendo ventri, & fila refecta ex suis porris; mox vetus cordyla, & major tenui lacerto; sed quam operiunt ova cum foliis ruta. Altera ova non deficient ver-

sata tenui favilla; & massa recocta foco Velabrensi. Et olivæ qua experta sunt frigus Picenum. Hæc sufficiunt in gustu. Visne scire cætera? ut venias mentiar pisces, conchylia, fumen, & pingues aves cortis, & paludis: qua nec apponere solet Stella nisi rara cœna. Plus ego promitto, nihil recitabo tibi. Licet vero ut ipse semper relegas tuos Gigantas, & rura proxima vel immortalis Virgilio.

NOTÆ.

Fili Cerenis.] Qui fuit poëta illustris, de quo Plinius junior lib. 2. epist. 19. Vide epig. 8. lib. 4.

Stephani.] Cujus mentionem fecit Suetonius in Domit. nescio an sit idem.

Lactuca.] De lactucis & porris epig. 47. lib. 3.

Cordyla.] De hoc genere piscis epig. 2. lib. 3. & epig. 1. lib. 13.

Sed quam.] epig. 8. lib. 10.

Secta coronabunt rutatos ova laceratos.

Tenui versata.] Sorbilia ova intellige. Sic Ovid. 8. Metam.

Ovaque non acri leviter versata favilla.

Et Velabrensi.] Cascum Velabrensem interpretare foco & fumo induratum, epig. 32. lib. 13. Velabrum vero regio

erat urbis Romæ. *Massa recocta.*] Gruterus ex Palatino codice legit *Massa coacta.*

Et qua Picenum.] epig. 44. lib. 1.

Hac satis in gustu.] hoc est, in exordio cœnæ, epig. 32. supra. Sensus est, inquit Raderus, caput cœnæ lautius apponam verbis. In lautioribus convivii locum præcipuum habebant pisces, ut fuse explicat Heraldus. *Conchylia* sunt ostrea, *Sumen* autem papilla suis effæta, epig. 44. lib. 13.

Qua nec Stella.] De quo epig. 8. lib. 1.

Nil recitabo.] Vide epig. 79. lib. 5. Horat.

Indoctum, doctumque fugat recitator acerbis.

Gigantas.] hoc est, poëma de Gigantibus, & de agricultura non inferius Georgicis Virgilio.

De Claudia Rufina
nata in Britannia. LIV.

CLAUDIA cæruleis cum sit Rufina Britannis
Edita, cur Latiae pectora plebis habet!
Quale decus formæ! Romanam credere matres
Italides possunt, Atthides esse suam.
Di bene, quod sancto peperit secunda marito,
Quot sperat generos, quotque puella nurus!
Sic placeat superis, ut conjuge gaudeat uno,
Et semper natis gaudeat illa tribus.

INTERPRETATIO.

CVM Claudia Rufina sit nata a cæruleis Britannis, qua ratione habet mores gentis Romana! quale ornamentum formæ! matres Romana & Attica possunt sibi vindicare illam. O factum be-

ne, quod fecunda peperit sancto marito. Quot generos expectat, & quot nurus illa mater! Sic placeat diis, ut lateatur uno marito, & illa semper habeat jus trium liberorum.

NOTÆ.

Claudia.] Eadem forte de qua epig. 13. lib. 4.

Cæruleis Britannis.] Quod se glasto colorabant, vel quod cærulei dicuntur insulares, ut ait Domitius. Vide epig. 99. lib. 14. *Cur.*] Alii *quam.*

Italides.] vel propter linguam Latinam & Græcam, quam callebat, ut Domitius, vel propter formæ elegantiam, ut conser-

Raderus. Atthis vero, a qua Atthides dicuntur, fuit una Cranai regis Atheniensium filia, a qua regio Attica denominata est.

Quot.] Illa scilicet juvenis uxor speratura est plures generos suis filiabus, & plures nurus suis filiis. Alii *quod.*

Gaudeat illa tribus.] De jure trium liberorum dictum epig. 92. lib. 2.

In Zoilum
furem. LV.

UNGUENTA, & casias, & olentem funera myrrham,
Thuraque de medio semicremata rogo,
Et quæ de Stygio rapuisti cinnama lecto,
Improbe de turpi, Zoile, redde sinu.
A pedibus didicere manus peccare protervæ.
Non miror furem, qui fugitivus erat.

INTERPRETATIO.

O Zoile nequam, restitue de turpi sinu unguenta, & casias, & myrrham olentem funera, & thura semicremata ex media pyra, & cinnama que abstulisti ex lecto Stygio. Manus petulantes peccare didicerunt a pedibus: non miror Zoilum furem, qui erat fugitivus.

NOTÆ.

Unguenta & casias.] Munera nempe, quæ rogis imponi solebant, epig. 97. lib. 10. Stygius vero lectus feretrum est, quod violasse, summum scelus habitum est.

A pedibus.] Servus enim fugitivus fuerat Zoilus, atque ita fugiens a domino, jam se ipsum illi surripuerat: pedum ergo exemplum secutæ sunt manus. De Zoilo sæpius dictum.

Ad Urbicum,
ut improbum captatorem Lupum fallat. LVI.

HORTATUR fieri quod te Lupus, Urbice, patrem,
Ne credas, nihil est quod minus ille velit.
Ars est captandi, quod nolis velle videri:
Ne facias optat, quod rogat, ut facias.
Dicat prægnantem tua se Cosconia tantum:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu consilio videaris ut usus amici,
Sic morere, ut factum te putet esse patrem.

INTERPRETATIO.

O Urbice, ne credas quod Lupus impellit te fieri genitorem, nihil est quod ille minus cupiat. Ars est captandi velle videri quod nolis: cupit ne agas, quod orat ut agas. Cosconia tua duntaxat prædicet se prægnantem: Lupus fiet pallidior jam pariente. At ut tu videaris securus consilium amici, sic occumbe, ut ille credat te factum genitorem.

NOTÆ.

Fieri patrem.] nempe adoptando filium, vel potius generando, cui relin-
quas tua bona.

Tua Cosconia.] uxor tua.
Vt factum.] hoc est morere facto testamento, in quo captatori nihil relin-
quas.

In Cheræmonem,
qui non ex animi constantia, sed ex inopia laudabat
mortem. LVII.

QUOD nimium laudas, Cheræmon Stoïce, mortem,
Vis animum mirer, suspiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fracta facit urceus ansa,
Et tristis nullo qui tepet igne focus.
Et teges & cimex, & nudi sponda grabati,
Et brevis, atque eadem nocte dieque toga.
O quam magnus homo es, qui face rubentis aceti,
Et stipula, & nigro pane carere potes!
Lingonicis agedum tumeat tibi culcita lanis,
Constringatque tuos purpura texta toros:
Dormiat & tecum, qui cum modo Cæcuba miscet,
Convivas roseo torferat ore puer:
O quam tu cupias ter vivere Nestoris annos,
Et nihil ex ulla perdere luce voles!
Rebus in angustis facile est contemnere vitam.
Fortiter ille facit qui miser esse potest.

INTERPRETATIO.

O Cheræmon Stoïce, quod nimium com-
mendas mortem, vis ut mirer animum
tuum, & venerer. Urceus fracta ansa tibi
conciliat hanc virtutem, & focus mæstus
qui nullo igne tepet, & teges, & cimex,
& sponda nudi grabati, & brevis toga,
atque eadem die ac nocte. O quam magnus
es homo, qui vales privare te face rubentis
aceti, & stipula, & nigro pane! Agedum
habeas culcitram tumentem lanis Lingo-
nicis, & purpura texta ardet tuos lectos.
O quam tu optes ter agere annos Nesto-
ris, & nihil amittere voles ex ullo die!
Facile est spernere vitam in rebus angu-
stis. Ille agit fortiter, qui potest pati mi-
seriam.

NOTÆ.

Et teges &.] Epig. 33. supra.
Nec toga, nec focus est, nec tritus ci-
mice lectus.
Et nudi sponda.] epig. 93. lib. 1.
O quam.] per ironiam.
Lingonicis.] Vide epig. 159. lib. 14.
cujus lemma est tomentum Lingonicum.
Turnebus lib. 8. cap. 4. legit Leuconicis:
tomenta enim Leuconica sic existimat
dicta a Leuconico loco. Alii existimant
lanas sic dictas a candoris præstantia.
Vide etiam epig. 54. lib. 1.
Purpura texta.] Alii pexa. De Nestore
sæpius jam diximus.
Qui miser esse potest.] hoc est, qui non
ægre fert paupertatem.

Ad Severum
virum eruditum. LVIII.

MIRARIS docto quod carmina mitto Severo;
Ad cœnam quod te, docte Severe, vocem.
Juppiter ambrosia satur est, & nectare vivit:
Nos tamen exta Jovi, thura, merumque damus.
Omnia cum tibi sint dono concessa deorum.
Si quod habes non vis, ergo quid accipies?

INTERPRETATIO.

O Erudite Severe, miraris quod mittam
versus erudito Severe, & quod te in-
vitem ad cœnam. Juppiter satur est am-
brosia, & vivit nectare. Nihilominus nos
offerimus Jovi exta, thura, & vinum.
Cum dii tibi concesserint omnia, si recu-
sas quod habes, ergo quid accipies?

NOTÆ.

Miraris docto.] Vide epig. 27. lib. 9.
Juppiter ambrosia.] dona tamen nostra
non respuit. Si quod habes.] Si ea daremus tantum
quibus indiges, tibi omnium rerum copia
abundanti nihil quicquam dare possemus.

LIX.

De Charino
paupere quidem, sed opes ostentante. LX.

SENOS Charinus omnibus digitis gerit,
Nec nocte ponit annulos.
Nec cum lavatur. caussa quæ sit, quæritis?
Dactylothemam non habet.

INTERPRETATIO.

O Mnibus digitis Charinus gestat senos annulos. An rogatis caussam? Non habet
dactylothemam.

NOTÆ.

Dactylothemam.] Repositorium nempe
in quo reponuntur & servantur annuli, | quos ad certos tantum dies conducunt.
Chariaus. Alii dactylothemam.

LXI.

LXII.

LXIII.

LXIV.

LXV.

KKkk

In Iustinum
de convivio ejus natalicio. LXVI.

SEXCENTI cœnant a te, Justine, vocati
Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non ultimus esse solebam:
Nec locus hîc nobis invidiosus erat.
Postera sed festæ reddis sollempnia mensæ:
Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

INTERPRETATIO.

O Justine, sexcenti cœnant a te invitati ad sollempnitatem diei, quo natus es: inter quos, memini, solebam non esse ultimus: nec locus hic nobis pariebat invidiam, Sed reddis solennes reliquias mensæ festæ: hodie natus eris sexcentis, cras vero mihi.

NOTÆ.

Lucis ad officium.] hoc est ad natalicium tuum convivium. *Officium* verbum est hîc omnino proprium, quod tamen interpretatus sum intelligentiæ causa. *Juvenalis fat. 2. v. 134.*
Quæ causa officii? &c.
Nec locus hic.] quia non primarius quidem, sed nec erat ultimus.
Postera sollempnia.] hoc est convivii reliquias, ad quas scilicet me invitas.

Sexcentis hodie.] Sic explicant interpretes, A te invitati hodie ad te mittant munera natalicia, ego vero cras mittam: hoc est, nunquam mittam. Sed lubentius ego cum Grutero simpliciter interpreter, quod poëta malit se postero die ad reliquias convivii invitari, quam ipso natali die, propter nimiam convivarum turbam.

In Vacerram,
quem malis suis artibus non locupletatum miratur.
LXVII.

ET delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator:
Et fellator es, & lanista, miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

INTERPRETATIO.

ET delator es, & calumniator: & fraudator, & mercator: & lanista: miror, o Vacerra, quare non habeas nummos.

NOTÆ.

Lanista.] De quo epig. 82. lib. 6.

In Maronem
cujus hereditatem expectabat. LXVIII.

NIL mihi das vivus: dicis post fata daturum.
Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

INTERPRETATIO.

Vivus nihil mihi donas, dicis te donaturum post mortem; si non es demens, o Maro, tenes quid expectam.

NOTÆ.

Quid cupiam.] nempe tuam mortem, ut consequar quod mihi vivus promittis.

Ad Mathonem

ne parva quidem munera impetrandem a divitibus.
LXIX.

PARVA rogas magnos: sed non dant hæc quoque magni.
Ut pudeat levius te, Matho, magna roga.

INTERPRETATIO.

Petis res exiguas a magnis; sed nec has etiam impetras a magnis. O Matho, ut minus pudeat te, pete magnas.

NOTÆ.

Vt pudeat levius.] Minor quippe parvæ repulsam patiaris. De Mathone ignominia erit, si magnæ rei, quam si caussidico sæpius dictum.

Epitaphium canis Lydiæ. LXX.

AMPHITHEATRALES inter nutrita magistros.
Venatrix, sylvis aspera, blanda domi,
Lydia dicebar domino fidissima dextra,
Qui non Erigones mallet habere canem:
Nec qui Dictææ Cephalum de gente secutus
Luciferæ pariter venit ad astra deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
Qualia Dulichio fata fuere cani:
Fulmineo spumantis apri sum dente peremta,
Quantus erat Calydon, aut, Erymanthe, tuus.
Nec queror, infernas quamvis cito rapta sub umbras:
Non potui fato nobiliore mori.

INTERPRETATIO.

Nutrita inter amphitheatrales magistros venatrix, acerba sylvis, mitis domi Lydia appellabar dextra fidissima hero, qui non magis optaret habere canem Erigones: nec cum qui de gente Cretensi secutus Cephalum, similiter interfecta fulmineo dente spumantis apri, o Calydon, aut tuus, o Erymanthe. Nec conqueror licet immature rapta sub infernas umbras, non potui perire morte præstantiore.

Amphitheatrales.] In amphitheatro venationes sæpe exhibitæ. Vide lib. Spect. *Magistros*, qui venationibus præerant.

Lydia dicebar.] Canis ipsa loquens inducitur.

Fidissima dextra.] Tam fida hero meo, quam dextra propria. Alii legunt *Dextro*, ut sit nomen proprium heri sui.

Erigones.] fuit filia Icarii, qui canem Meram secum duxerat cum Atticam peragrans interfectus est a pastoribus. Erigone autem, cane Mera duce, reperit cadaver Icarii mortui, quo viso se suspendit puella, & Mera canis, seu Neæra, ut volunt alii, desiderio dominorum contabuit, & in cœlum translata canis cœlestis dicitur: *Erigone* vero Virgo, & *Astræa*. Raderus ex Hygino.

Nec qui Diitaa.] In Creta canes egregii: hoc est, nec canis Lælaps, quem marito suo Cephalo dederat Procris, quorum historia satis nota, domino carior fuit; nunc in cœlum translatus, Sirius ardor, & Canicula dicitur stellarum fulgentissima, atque infecta humanis

corporibus. Sic idem Raderus ex eodem Hygino.

Lucifera.] Dianam seu Lunam intellige, quæ venationi dedita gaudet canibus.

Dulichio.] Argus canis Ulyssis celebratur carmine Homeri Odysl. lib. 17. Dulichium insula Ulyssi quondam subiecta cum Itacho monte. Sic Raderus ex Mela, & aliis. Dulichii insula meminit Strabo lib. 10. quam eandem cum Cephallenia quidam affirmarunt, sed male, ut refert idem Strabo ex Homero, cuius testimonio ostendit neque Dulichium esse Cephalleniam, neque ad Cephalleniam pertinere, quod Andro scripsit: cum Dulichium Epei obtinuerint, toram Cephalleniam Cephallenes: hique Ulyssi paruerint, illi Megeti. Judicet lector.

Calydon.] De apro Calydonio epig. 15. lib. Spect.

Erymanthe.] mons est Arcadiæ, ubi erat Aper dictus Erymanthius, quem interfecit Hercules.

Faro nobiliore.] nempe interfecta a fera tam præstanti.

LXXI.
LXXII.
LXXIII.
LXXIV.
LXXV.
LXXVI.

Ad Patum

creditorem suum. LXXVII.

SOLVERE, Pate, decem tibi me festertia cogis: Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi. Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu qui Bis centena potes perdere, perde decem.

INTERPRETATIO.

O Pate, cogis me solvere tibi decem festertia: quoniam Bucco te fraudaverat ducentis. Quæso, ne aliena delicta obsint mihi: tu qui potes amittere ducenta, amitte decem.

NOTÆ.

Pate.] qui nempe iratus quod a Bucco fraudatus fuisset, reliquos suos debitorum asperere invasit, inter quos fuit Martiali, qui festivè a Pato petit, ut ducentis amissis, perdat adhuc ducenta quæ ipse debebat.

In Vacerram
gulofum. LXXVIII.

IN omnibus Vacerra quod conclavibus
Consumit horas, & die tota sedet:
Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

INTERPRETATIO.

*Q*uod Vacerra consumit horas in omnibus conclavibus, & sedet tota die; Vacerra cupit cœnare, non cacare.

NOTÆ.

In omnibus.] De Vacerra jam supra | tia sedere, & remanere se fingebat, ut epig. 67. Compefcendæ autem alvi gra- | invitaretur cum cœna esset instructa.

LXXIX.

Ad Patum,

cujus mulas tardissimas irridet. LXXX.

AD primum decima lapidem quod venimus hora,
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista quidem, non est mea, sed tua culpa,
Misiisti mulas qui mihi, Pate, tuas.

INTERPRETATIO.

*M*E accusas de crimine tarda inertia, lapidem. O Pate, ista quidem non est mea, quod hora decima veni ad primum | sed tua culpa, qui misiisti ad me tuas mulas.

NOTÆ.

Ad primum lapidem.] hoc est, ad tuam | ante noctem. villam mille passibus distantem ab urbe | *Mulas tuas.*] tardissimas nempe: veni hora decima, id est duabus horis

De Baiis amœnis

quibus gloriam & valetudinem suam anteponit.

LXXXI.

LITUS beatæ Veneris aureum Baias,
Baias superbæ blanda dona naturæ,
Vt mille laudem, Flacce, versibus Baias,
Laudabo digne non satis tamen Baias:
Sed Martialem malo, Flacce, quam Baias.
Optare utrumque pariter, improbi votum est.
Quod si deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum est Martialis & Baiæ!

KKkk iij

INTERPRETATIO.

O Flacce, quamvis mille carminibus celebrem Baias litus aureum beata Veneris, Baias delicata munera natura magnifica: nihilominus non satis pro dignitate celebrabo Baias: O Flacce, sed Mar-

NOTÆ.

Baias.] amœnissimas, epig. 67. lib. 1. *Sed Martialem.*] hoc est, Malo meæ gloriæ & valetudini servire, quam in sinu Baiano deliciis & voluptatibus indulgere.
Optave utrumque.] delicias nempe, & gloriam aut valetudinem.
Improbi votum.] Alii improbum.
Hoc tibi detur.] Ut simul & sapientiæ & voluptatibus operam des, vel. ut simul deliciis indulgeas, & valetudini consulas.
Quid gaudiorum.] hoc est, inquit Raderus, *Quid* nobis erit beatius, quibus contingat & Martialis simul & Baianis hoc est ut sim Martialis auctor, & clarus scriptis meis, & simul otio Baiano beatus; vel ut simul bene valeam, & Baianis voluptatibus fruam; ut tu, o Flacce, & bene vales, & Baianis voluptatibus una frueris.

LXXXII.

De Philostrato
 temulento. LXXXIII.

A Sinuessanis conviva Philostratus undis
 Conductum repetens nocte jubente larem,
 Pæne imitatus obit sævis Elpenora fati,
 Præceps per longos dum ruit usque gradus.
 Non esset, Nymphæ, tam magna pericula passus,
 Si potius vestras ille bibisset aquas.

INTERPRETATIO.

Philostratus nocte cogente conviva rediens ab aquis Sinuessanis domum conductam, crudeli morte prope extinctus est imitatus. Elpenora, dum præceps ruit per longos gradus ad imum. O Nymphæ, non subiisset tanta pericula, si potius ille potasset vestras undas.

NOTÆ.

Sinuessanis.] De Sinuessa dictum epig. 42. lib. 6. ubi erant balnea saluberrima, unde ebrius iste redibat domum conductam & altam, quibus verbis poeta significat illum fuisse pauperem.
Elpenora.] Ulyssis focium qui ebrius per scalarum gradus lapsus periit, Homer. Odys. x.

Ad Sosibianum
 captatorem hereditatum. LXXXIV.

NEMO habitat gratis, nisi dives & orbis apud te.
 Nemo domum plurius, Sosibiane, locat.

INTERPRETATIO.

NVLUS nisi locuples & orbis habet domicilium gratis apud te. O Sosibiane, nullus plurius locat ades.

NOTÆ.

Nemo.] Hac enim nova arte divitum atque orborum hereditates captabat.

Ad Antiochum tonsorem
 imperitum. LXXXV.

QUI nondum Stygias descendere quærit ad undas,
 Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.
 Alba minus sævis lacerantur brachia cultris,
 Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.
 Mitior implicitas Alcon secat enterocelas,
 Fractaque fabrili dedolat ossa manu.
 Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoïca menta,
 Collaque pulverea nudet equina juba.
 Hic miserum Scythica sub rupe Promethea radat:
 Carnificem nudo pectore pascat avem.
 Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus,
 Antiochi tantum barbara tela sonent.
 Hæc quæcumque meo numerasti stigmata mento,
 In vetuli picta qualia fronte sedent,
 Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
 Antiochi ferrum est, & scelerata manus.
 Unus de cunctis animalibus hircus habet cor:
 Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

INTERPRETATIO.

Qui nondum cupit adire undas infernas, evitet tonsorem Antiochum, si sapit. Candida brachia dilaniantur cultris minus crudelibus, cum turba furiosa sævit ad modos Phrygios. Alcon blandior secat enterocelas intricatas, & fabrili manu excindit rupta ossa. Hic radat egenos Cynicos, & menta Stoïcorum, & tondeat pulvream jubam equinorum collorum. Hic radat infelicem Prometheus sub rupe Scythica: nudo pectore alat avem carnificem. Barbara tela Antiochi crepident duntaxat, Pentheus fugiet ad genitricem, Orpheus ad Mænadas. Hæc quæcumque stigmata numerasti in meo mento, qualia hærent in picta fronte senis, non impressa sunt ab iracundis unguibus moleste uxoris; sed a ferro, & scelerata manu Antiochi: ex omnibus animalibus unus hircus sapit: barbatus vivit ne experiatur Antiochum.

NOTÆ.

Enthea.] hoc est, deo plena turba sacerdotum nempe Isis, ut & Cybeles, qui illarum sacra celebrabant, & divino furore perciti humeros sibi, & brachia vulnerabant.
Ad Phrygios.] hoc est, ad strepitum tympanorum; primum vero in Phrygia Cybeles sacra a Corybantibus celebrata sunt.
Alcon.] Chirurgus quidam. *ἄλκων*

hernia genus est, lib. 10. epig. 56.

Enterocelarum fertur Podalirius Hermes.

Et Stoïca.] Stoïci, & Cynici barbati erant.

Juba.] Crines sunt ex equorum, atque aliarum bestiarum collo pendent.

Promethea.] Ab aquila dilaniatum, lib. 9. epig. 46.

Pentheus.] Echionis regis Thebæum, atque Agaves filius, qui Bacchi

facra contemnens, a matre, cæterisque Mænadibus discerptus est.

Ad Mænadæ Orpheus.] A quibus dilaniatus est.

Stigmata.] Notas impressas, atque incisiones intellige, quales habent levi stigmatæ, de quibus epig. 29. lib. 2.

In vetuli picta.] Alii scribunt in vetuli *Pythæ*, & nomen esse volunt pugilis cicatricibus deformis.

LXXXVI.

In Parthenopæum

tussi gulosa laborantem. LXXXVII.

LENIAT ut fauces medicus, quas aspera vexat
Affidue tussis, Parthenopæ, tibi:
Mella dari, nucleosque jubet, dulcesque placentas,
Et quidquid pueros non finit esse truces.
At tu non cessas totis tussire diebus.
Non est hæc tussis, Parthenopæ: gula est.

INTERPRETATIO.

Parthenopæ, ut medicus mitiget tuas fauces, qua perpetuo cruciantur acerba tussi; jubet tibi dari mella, & nucleos, & dulces placentas, & quicquid | *facit pueros blandos. Sed tu non desinis tussire totis diebus. O Parthenopæ, non est hæc tussis, helleuatio est.*

NOTÆ.

Et quicquid pueros.] hoc est, ea omnia bellaria, quibus pueri lugentes placantur, aut truces mitescunt. | *Gula est.*] Tussis enim ut tibi dentur bellaria.

LXXXVIII.

LXXXIX.

Ad Pollam
suam amicam. XC.

INTACTAS quare mittis mihi, Polla, coronas?
A te vexatas malo tenere rosas.

INTERPRETATIO.

Polla, cur mittis ad me intactas coronas? Malo tenere rosas attritatas a te.

NOTÆ.

A te vexatas.] Et tuas manus redolentes rosæ recentibus atque intactis mihi gratiores erunt.

In Chrestillum

probantem antiquos poëtas. XCI.

CARMINA nulla probas, molli quæ limite currunt,
Sed quæ per salebras, altaque faxa cadunt.
Et tibi Mæonio quod carmine majus habetur,
Lucili columella hic situs Metrophanes:
Attonitusque legis terræ, frugiferæ,
Accius & quidquid Pacuviusque vomunt.
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poëtas?
Dispeream si scis, mentula quid sapiat.

INTERPRETATIO.

Nulli versus placent tibi, qui fluunt via blanda, sed qui cadunt per salebras, & rupes excelsas. Et tu existimas quid majus versu Homérico, Hic jacet Metrophanes columella Lucilii; atque su-

pens legis terræ, frugiferæ, & quicquid vomunt Pacuvius atque Accius. O Chrestille, visne ut imiter antiquos tuos poëtas?

NOTÆ.

Sed qua per salebras.] hoc est, non amas versus teneros & molles, sed duros atque asperos.

Quod majus.] Alii *res major.*

Lucili.] Legunt alii,

Lucilei columella heic situs Metrophan' est.

De Lucilio Horatius sat. 4. lib. 1.

durus componere versus:

Nam fuit hoc vitiosus, &c.

Domitius existimat Columellam Metrophanem servum Lucilii fuisse: sed Georgius censet Columellam non esse nomen

proprium, at apud veteres majoris domus servos dictos fuisse columellas, quasi columina. Judicet lector.

Terræ.] pro terra, diphthongo in duas vocales resoluta.

Accius & Pacuvius.] antiqui fuerunt poëtarum lutulenti, & duri.

Si scis.] Alii *ni scis*, hoc sensu: Tu qui laudas durum carmen, nihilominus mollior vivis. Vel sic interpretare vulgaram lectionem: Tam bardus es, ut acumen versus teneri non sentias.

Epitaphium Canaces
puellæ septennis. XCII.

ÆOLIDON Canace jacet hoc tumulata sepulcro;
Ultima cui parvæ septima venit hiems.
Ah scelus, ah facinus! properas quid flere viator?
Non licet hic vitæ de brevitate queri.
Tristius est leto leti genus: horrida vultus.
Abstulit, & tenero fedit in ore lues:
Ipsaque crudeles ederunt oscula morbi.
Nec data sunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ;
Ne posset duras flectere lingua deas.

INTERPRETATIO.

CAnace ex Æolidis, cui parva septima hiems fuit ultima, jacet humata hoc tumulo. Ah scelus, ah facinus, o viator, quid festinas lacrymari? Non fas est hic conquiri de brevitare vita? Genus mortis gravius est morte: horrida lues corrumpit faciem, atque hæsit tenero ori: savi morbi corroserunt ipsa basia, nec labra integra data sunt atra pyra. Si fata ventura erant tam præcipiti volatu, debuerant venire alia via. Sed mors festinavit obstruere iter tenera voci, ne lingua posset exorare immites deas.

NOTÆ.

Æolidon.] Alludit poëta, ut aiunt interpretes, ad Canacem regis Æoli filiam, cujus meminit Ovidius in suis epistolis. Dicitur Æolidon Canace pro Æolidarum: alii Æolidos Canace: alii Æolis seu Canace: Æolis vero dicitur, quod forte in Æolia nata esset.

De brevitare.] Sed licet conquiri de mortis genere; misere enim petiit Canace cancro corrofa.

Deas.] Parcas scilicet, quæ voce tam blanda flecti potuissent.

In Zoilum

hominem prorsus perditum. XCIII.

MENTITUR, qui te vitiosum, Zoile, dixit. Non vitiosus homo es, Zoile, sed vitium.

INTERPRETATIO.

OZoile, qui nominavit te vitiosum, mentitur: non es homo vitiosus, sed vitium ipsum.

NOTÆ.

Mentitur qui.] Excusans Zoilum magis accusat.

De Theodoro
malo poëta. XCIV.

PIERIOS vatis Theodori flamma Penates Abstulit: hoc Musis, hoc tibi, Phœbe, placet? O scelus, o magnum facinus, crimenque deorum, Non arsit pariter quod domus, & dominus.

INTERPRETATIO.

IGne assumpta sunt ades Pieria Theodori poëta: O Phœbe, an hoc arridet tibi, & Musis? O scelus, o magnum facinus, & crimen deorum, quod ades, & dominus simul non sunt incensi.

NOTÆ.

Pierios.] Quia Theodorus erat poëta. Vide epig. 77. lib. 1. Et dominus.] Utpote poëta pessimus.

XCV.

XCVI.

Ad Germanum

arcentem puerum ab aqua haurienda. XCVII.

MARTIA non Rhenus salit hic, Germane, quid obstas; Et puerum prohibes divitis imbre lacus? Barbare, non debet submoto cive ministro Captivam victrix unda levare sitim.

INTERPRETATIO.

MArtia salit hic non Rhenus, o Germane, quid impedis, & arces puerum ab aqua largi lacus? O barbare, repulso cive ministro non debet unda victrix lenire sitim captivi.

NOTÆ.

Martia.] De aqua Martia dictum epig. 42. lib. 6. Sensus totius epigrammatis est, Romanos victores a Germanis devictis non esse arcendos ab aqua Martia.

Cive ministro.] Legit Gronovius submoto cive, ministri, hoc est, captivi, & famuli, qualis tu es, o Germane.

XCVIII.

Ad Bassum

de basiatoribus quos effugere nemo posset. XCIX.

EFFUGERE non est, Bassè, basiatores. Instant, morantur, persequuntur, occurrunt, Et hinc & illinc, usquequaque, quacumque. Non ulcus acre, pustulæve lucentes, Nec triste mentum, fordidique lichenes, Nec labra pingui delibuta ceroto, Nec congelati gutta proderit nasi. Et æstantem basiant, & algentem, Et nuptiale basium reservantem. Non te cucullis afferet caput reatum, Lectica nec te tuta pelle, veloque, Nec vendicabit sella sapius clausa. Rimas per omneis basiator intrabit. Non consulatus ipse, non tribunatus, Sævique fasces, nec superba clamosi Licitoris abiget virga basiatorem. Sedeas in alto tu licet tribunali, Et e curuli jura gentibus reddas: Adscendet illa basiator, atque illa: Febricitantem basiat & flentem. Dabit oscitanti basium; natantique: Dabit & cacanti. remedium mali solum est; Facias amicum, basiare quem nolis.

LLII ij

INTERPRETATIO.

O Basse, basiatores vitari nequeunt. *Urgent, morantur, persequuntur, ob- viam fiunt, & hinc & illinc, usquequa- que, quacumque.* Non ulcus acre, aut pustula ignea, nec squalidum mentum, & sordidi lichenes, nec labra oblita pin- gui ceroto, nec gutta nasi congelati pro- ficiet. Osculantur & sudantem, & fri- gentem, & reservantem osculum nuptia- le. Caput tectum cucullis non tuebitur te, nec lectica tuta velo, & pelle, nec sapius clausa sella liberabit te. *Basiator*

NOTÆ.

Basiatores.] De quibus jam dictum epig. 94. lib. 7.
Non ulcus.] hoc est, nullum morbi genus deterrebit eos.
Sordidique lichenes.] Gallice, *dartres, gratelle.*
Nec labra.] Delibuta unguento e cera, aut cerussa ad fissuras, & ulcera. *Farnabius,*

C.
CI.

Ad Flaccum
de Thaidæ valde exili. CII.

THAIDA tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
Tu puto, quod non est, Flacce, videre potes.

INTERPRETATIO.

O Flacce, potuistine intueri Thaidæ tam exilem? *O Flacce, opinor, tu potes intue- ri quod non est.*

NOTÆ.

Tu puto.] Sensus est: Oculi tui, o Flacce, perspicacissimi sunt, qui Thaidæ tam exilem deprehendere poterint.

In Lydiam
insulsam. CIII.

NON est mentitus qui te mihi dixit habere
Formosam carnem, Lydia, non faciem.
Est ita, si taceas, & si tam muta recumbas,
Quam silet in cera vultus, & in tabula.
Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis;
Et sua plus nulli, quam tibi lingua nocet.
Audiant ædilis ne te, videatque, caveto.
Portentum est, quoties cœpit imago loqui,

INTERPRETATIO.

O Lydia, non est mentitus, qui dixit mi-
hi te habere pulchram carnem, non
faciem. Ita est, si sileas, & si recumbas
tam muta, quam tacet vultus in cera
atque in tabula. *At quoties loqueris,*

*o Lydia, amittis etiam carnem, nec ulli
magis obeest sua lingua, quam tibi. Ca-
veto, ne ædilis audiat te, aut videat.
Prodigium est, quoties imago cœpit lo-
qui.*

NOTÆ.

Carnem quoque.] Nam injucundis,
atque insulsis tuis sermonibus corporis
pulchritudinem deturpas, aut simplici-
ter intellige deformitatem oris Lydiæ,
dum loqueretur.

Ædilis.] Expiabat portenta: imagi-

nem vero loqui portentum erat: idcirco
autem Lydiam vocat imaginem, quod
formosa quidem esset, sed immobilis,
atque illecebris careret. De *Ædilis mu-
neribus* epig. 85. lib. 5.

Ad Sophronium,
quem factum esse patrem miratur. CIV.

TANTA tibi est animi probitas, orisque, Sophroni,
Ut mirer fieri te potuisse patrem.

INTERPRETATIO.

O Sophroni, habes tantam animi & vultus probitatem, ut mirer te potuisse fieri
genitorem.

NOTÆ.

Ut mirer.] Te duxisse uxorem, atque ex ea suscepisse liberos.

CV.

Ad Garricum,
a quo solita dona non accipiebat. CVI.

MITTEBAS libram: quadrantem, Garrice, mittis.
Saltem semissem, Garrice, solve mihi.

INTERPRETATIO.

Mittebas libram, o Garrice, mittis quadrantem. *O Garrice, saltem solve mihi
semissem.*

NOTÆ.

Saltem semissem.] Nam per semissem seu selibram descendere debebas ad qua-
drantem. Vide epig. 71. lib. 8.

Ad Albium Maximum
inertem. CVII.

ALBI Maxime, si vacabit hora,
Hoc tantum lege: namque & occupatus,
Et non es nimium laboriosus.
Transis hos quoque quatuor. sapisti.

INTERPRETATIO.

Albi Maxime, si per tempus licebit, occupatus, nec nimis laboriosus. Omitis hoc tantum lege: namque & es hos etiam quatuor versus. Sapisti.

NOTÆ.

Sapisti.] Hos enim si legeres, notatam tuam inertiam animadverteres.

Ad Septicianum

qui librum evolverat quidem, sed non legerat. CVIII.

EXPLICITUM nobis usque ad sua cornua librum, Et quasi perfectum, Septiciane, refers. Omnia legisti: credo, scio, gaudeo, verum est. Perlegi libros sic ego quinque tuos.

INTERPRETATIO.

O Septiciane, ad me reportas librum explicitum usque ad cornua, & quasi absolutum. An legisti omnia? puto, scio, lator, verum est. Ego etiam sic legi tuos libros.

NOTÆ.

Explicitum.] Apertum ad cornua, hoc est, ad extrema usque verba: de cornibus quibus libri ornarentur. Vide epig. 67. lib. 1. *Perfectum.*] Alii perfectum. Minus bene. *Sic ego.*] Explicui nempe tuos libros, & rursus involvi.

Ad lectorem,

hunc librum datis muneribus augeri potuisse. CIX.

QUAMVIS tam longo possis satur esse libello, Lector, adhuc a me disticha pauca petis. Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt. Lector, solve. taces, dissimulasque. vale.

INTERPRETATIO.

O Lector, licet possis satur esse tam longo libro, adhuc me rogas pauca disticha. Sed Lupus petit scenus, & servi petunt diaria. O lector, solve. siles, & dissimulas. vale.

NOTÆ.

Diaria.] hoc est, quotidianum vitium petunt servi. *Vale.*] Cum fingas te non intelligere quid rogem.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER XII.

Val. Martialis Prisco suo salutem.

SCIO me patrociniū debere contumacissimæ triennii desidiam: quæ absolvenda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius consequimur, ut molesti potius quam officiosi esse videamur: ne dum in hac provinciali solitudine, ubi nisi etiam intemperanter studeamus, & sine solatio & sine excusatione secessimus. Accipe ergo rationem, in qua hoc maximum & primum est, quod civitatis aures, quibus assueveram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid est enim in libellis meis quod placeat, dictavit auditor. Illam judiciorum subtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus studere se voluptatibus non sentiunt: ad summam omnium ea quæ delicate reliquimus, quasi destituti desideramus. Accedit his municipalium rubigo dentium, & iudicii loco livor, & unus, aut alter mali, in pusillo loco multi, adversus quos difficile est habere quotidie bonum stomachum. Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ a gestiente fieri solebant. Ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem, cui non refero gratiam, si tantum ea præsto quæ possim, imperabo mihi, cui indulgere consueveram, & statui paucissimis diebus, ut familiarissimas mihi aures tuas exciperem adventoria [sua.] Tu velim ista quæ tantum apud te non periclitantur, diligenter æstimare, & excutere non graveris, & quod tibi difficillimum est, de nugis nostris iudices nitore seposito, ne Romam, si ita decreveris, non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum.

INTERPRETATIO.

NOVI me debere defendere valde obfirmatam inertiam triennii: qua nec sequiosi: non modo in hoc provinciali secessu, ubi nisi etiam immoderate studeamus, & sine consolatione, & sine causa

semigravimus. Disce igitur *causam*, in qua hoc maximum, & praeipuum est, quod requiro aures urbis, quibus assueveram, & videor mihi litigare in alieno foro. Requiritur illam subtilitatem iudiciorum, illud ingenium materiatarum, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus, qui adsunt, non intelligunt se favore delectationibus poetarum: postremum veluti delectati requiritur ea, qua molliter reliquimus. Additur his malevolentia municipum meorum, atque invidia loco iudicii, & unus aut duo mali, multi quidem in exiguo loco, quos patienter ferre quotidie difficile est. Ergo

N O T Æ.

Scio.] Per tres annos, a quibus secesserat in patriam, nihil scripserat Martialis: diuturni vero silentii causas explicat Proculo adveniendi ab urbe Roma in Hispaniam; & petenti epigrammata obsecutus est. Itaque librum hunc duodecimum paucissimis diebus composuit, & Prisco suo amico obtulit.

Civitas aures.] Nempe politos auditores desidero, quibus placeant mea carmina: enimvero excitat auditor studium.

Studere se voluptatibus.] hoc est, auditores non sentiunt se argumentum præbere versibus, quos poeta cum voluptate & delectatione componunt. Unde infra dicit *qua a gestiente fieri solebant*. Vel intellige ipsos poetas etiam non cogitantes, dum spectaculis adsunt, studere cum animi delectatione, quod nempe reversi domum faciant versus de iis, quæ aut viderint, aut audierint.

Vnus aut alter.] Quamvis pauci sint forte duo, qui carpant mea epigrammata, ratione tamen loci exigui, plures videntur.

Cui non refero gratiam.] Eleganter hanc sententiam expressit Cicero lib. 4.

ne tibi mirum sit esse abjecta cum indignatione, qua solebant fieri cum voluptate. Ne quid tamen & adveniendi tibi ab urbe, & petenti recusarem, erga quem non sum gratus, si tantum ea præsto, qua possim, imperabo mihi, cui obsequi solitus eram, & decrevi paucissimis diebus, ut exciperem adventoria sua aures tuas mihi familiarissimas. Te rogo ut accurate ista perpendas, & patienter exigas, qua solum apud te tuta sunt, & quod tibi difficillimum est, iudices de nugis nostris benignitate remota, ne, si ita censueris, Romam mittamus librum non Hispaniensem, sed Hispanum.

epist. octava. Reliquum est igitur, ut tibi me in omni re eum præbeam, præstemque, ut ad omnia qua tui velint; ita sim præsto, ut me non solum omnia debere tua causa, sed ea quoque, etiam qua non possim, putem.

Imperabo.] Id est, vel nolens te iubente scribam versus. Alii imperavi, alii impetravi.

Et statui.] Alii studui.

Adventoria sua.] Turneb. lib. 30. cap. 26. sic explicat hunc locum. De libro autem, ut de adventoria cana loquitur, qua excipere solemus amicos peregre redeuntes, aut longo intervallo ad nos venientes.

Nitore seposito.] Raderus recte nitorem referre videtur ad elegantiam & humanitatem, quam Priscus ad carmina Martialis adferre solebat.

Non Hispaniensem.] id est, scriptum in Hispania, sed prorsus Hispanum, seu inelegantem, & rudem. Hispaniensis autem est ille qui incolit Hispaniam, licet aliunde oriundus sit: Hispanus vero est ille qui natus est in Hispania, quem hic sumit pro barbaro & inculto.

Ad Priscum,
cui nihil agenti offert librum legendum. I.

RETIA dum cessant, latratoresque Molossi,
Et non invento silva quiescit apro:
Otia, Prisce, brevi poteris donare libello:
Hora nec æstiva est, nec tibi tota perit.

INTER-

I N T E R P R E T A T I O.

DVM retia conquiescunt, & Molossi latratores, & silva silet non reperito apro: O Prisce, poteris dare operam brevi libro, nec est hora æstiva, nec perdis illam totam.

N O T Æ.

Retia dum.] Dum non est venandi tempus.

Molossi.] Canes acerrimi sic dicti a Molossis Epiri populis, ubi erant optimi.

Nec æstiva est.] hoc est, non opus est hora longissima ad legendum meum librum; diem æstivum, ut & hibernum in duodecim partes dividebant veteres, unde necessario horæ æstivæ hibernis multo longiores erant. Vide epig. 8.

lib. 4. Hinc constat hunc librum Prisco oblatum fuisse vel extremo autumno, aut brumæ tempore, quod aptissimum sit venationi aprorum. Alii aliter explicant nempe non est hora æstiva, quia scilicet æstatis tempore præ nimio calore facile defatigatur lector.

Nec tibi tota perit.] Etenim liber non est tam malus, quin ex eo fructum aliquem percipias.

Ad sua carmina,
quæ mittit Romam. II.

QUÆ modo litoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite sacra, jam non pulverulenta via est.

I N T E R P R E T A T I O.

O Versus, qui modo petebatis Pyrgos maritimos, ite via sacra, jam iter non est pulverulentum.

N O T Æ.

Qua modo.] Ex urbe quondam libros meos misi Pyrgos, ut inde in alias orbis partes mitterentur: jam vero ex Hispania illos mitto in urbem Pyrgi oppidum fuit Hetruræ maritimum.

Ite sacra.] Hinc colligere est hunc librum missum esse vel vere, vel autumno, quia tunc humidum est cœlum. Vide epigramma præcedens.

MMmm

Ad librum suum,
quem mittit Romam. III.

AD populos mitti qui nuper ab urbe solebas,
Ibis tu Romam nunc, peregrine liber.
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis
Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus alta Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
Reddita Pierio sunt ubi templa choro.
Vel si malueris, prima gradiere Sabura:
Atria sunt illic consulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Hiantæ Stella petitor aquæ.
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Unde novem dominas sæpe bibisse ferunt.
Ille dabit populo, patribusque, equitique legendum,
Nec nimium siccis perleget ipse genis.
Quid titulum poscis? versus duo tresve legantur,
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

INTERPRETATIO.

O Liber peregrine, qui nuper solebas ab urbe mitti ad populos, tu nunc petes Romam ex provincia auriferi Tagi, & Salonis rustici, qua terra potens mihi præbet Manes patrios. Nihilominus non eris externus, nec jam dici potes advena, cuius tot sunt fratres in superbis adibus Remi. Jure tuo adi colenda limina novi templi, ubi templa sunt restituta choro Pierio. Vel si libuerit, ibi prima Sabura.

NOTÆ.

Ad populos.] Hoc epigramma ejusdem argumenti est cum superiore.

Salonis.] de quo epig. 50. lib. 1. quem tetricum vocat propter agrestes, seu tetricos ejus accolæ.

Dat patrios Manes.] in qua scilicet terra conditi sunt cineres meorum parentum, & quæ patria mea est.

Cujus habet fratres.] Romæ quippe, quam Remi domum vocat, præcedentes libros scripserat: Romæ autem triginta & quatuor annis manserat, epig. 104. lib. 10.

Reddita Pierio.] In palatio Musarum atque Apollinis templum excitaverat Augustus, ubi probata poetarum scripta reponerentur, quod Nerva deinde resti-

ibi est superba domus mei consulis. Stella disertus habitat ades laurigeras, insignis Stella sititor aqua Hiantæ, ubi Castalius fons superbit vitreis aquis, unde sæpe bibisse dicuntur novem domina. Ille dabit te legendum populo, & patribus, & equitibus, & ipse perleget genis non nimium siccis. Quid petis titulum? Legantur duo aut tres versus: o liber, clamabunt omnes te esse meum.

tuit in gratiam chori Pierii seu Musarum, & ipsorum etiam poetarum.

Prima Sabura.] in cuius aditu habitabat Stella de quo epig. 8. lib. 1. De fonte Ianthidos vide epig. 49. & 13. lib. 7. & epig. 47. lib. 6. Gronovius contendit scribendum esse *Hyantea*, ut scribitur etiam in antiquis codicibus: *Hyantea* aqua, inquit, est unda Castalis. Aufonius, *Hyantea Aganippe*. Statio, *Hyantea sorores*, &c.

Petitor.] Alii *sititor*.

Novem dominas.] Musas intellige.

Nec nimium siccis.] præ desiderio mei flebit.

Quid titulum.] hoc est nomen auctoris.

Ad Priscum
Terentium suum Mæcenatem. IV.

QUOD Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni,
Mæcenas, atavis regibus ortus eques,
Gentibus & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium, tu, si quid posse videmur,
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

INTERPRETATIO.

Qualis Mæcenas eques natus ab atavis regibus fuit Horatio, & Vario, & summo Maroni, o Prisce Terenti, talem te mihi fuisse fama loquax, & charta vetus narrabit gentibus & populis. Ingenium meum pendet a te, & si quid posse videmur, tu muneribus donas ingeniuam inertiam.

NOTÆ.

Vario.] cuius meminit epig. 18. lib. 8. *Mæcenas.*] Alludit ad illum Horatii versum ode 1. lib. 1.

Mæcenas atavis edite regibus, &c. *Chartaque.*] hoc est, te meis in versibus donabo immortalitate.

Ingenua pigritia.] Otium literarum intellige, homine ingenuo dignum. Sex

ultimos versus epigrammatis sexti huic conjungendos censet Turnebus lib. 30. cap. 26. Sed tam Nervæ quam Prisco convenire posse videntur. *Tu das ingenua.*] Legunt alii, *Tu das ingenua jus mihi pigritia.* Eligat lector.

Ad Cæsarem,
de libris suis contractis. V.

LONGIOR undecimi nobis, decimique libelli
Arctatus labor est, & breve rasit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti:
Hæc lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

INTERPRETATIO.

Contraxi longiorem laborem undecimi & decimi libelli, & opus breve factum est. Otiosi legant plura quibus concessisti securam quietem. O Cæsar, tu lege hæc, forsan & leges illa.

NOTÆ.

Longior.] Editum jam decimum atque undecimum librum revocavit & contraxit, ad nos tamen integros pervenisse merito existimat Raderus; sunt enim æque longi ac priores.

Breve rasit.] hoc est, castigando & emendando multa erasit. Alii *vasit*, hoc

est *evasit*. *Hæc lege.*] hoc est, hos libros contractos: alios vero longiores legendos iis relinque, quibus tu, o Cæsar, otium tutum concessisti, quo carebant regnante Domitiano.

In commendationem Nervæ. VI.

CONTIGIT Aufoniæ procerum mitissimus aulæ
 Nerva : licet toto nunc Helicone frui.
 Recta fides , hilaris clementia , cauta potestas
 Jam redeunt : longi terga dedere metus.
 Hoc populi , gentesque tuæ , pia Roma , precantur :
 Dux tibi sit semper talis , & iste diu.
 Maçte animi , quem rarus habet , morumque tuorum ;
 Quos Numa , quos hilaris posset habere Cato.
 Largiri , præstare , breves extendere census ,
 Et dare quæ faciles vix tribuere dei.
 Nunc licet , & fas est. sed tu sub principe duro ,
 Temporibusque malis , aufus es esse bonus.

INTERPRETATIO.

Nerva lenissimus procerum datus est
 Imperio Romano : nunc fas est frui
 toto Helicone. Recta fides , hilaris clemen-
 tia , provida potestas jam revertuntur :
 longi terrores evanuerunt. O pia Roma ,
 populi , & gentes tua rogant hoc , ut semper
 habeas talem Imperatorem , & istum diu.

O Nerva maçte animi , qui contigit pau-
 cis , & maçte tuorum morum , quos habere
 posset Numa , & Cato hilariter. Nunc fas
 est donare , præstare , augere breves census ,
 & dare , qua vix concessere dii faciles. At
 tu sub Imperatore inhumano , & aufus es
 esse bonus temporibus malis.

NOTÆ.

Nerva.] de Trajano hoc epigramma
 & præcedens intelligi potest ; Trajanus
 enim a Nerva adoptatus dictus est Nerva
 Trajanus.
Helicone frui.] hoc est , libere Musis
 vacare.
Longi metus.] quibus percellabantur
 Romani regnante Domitiano.
Talis.] qualis est Nerva.

Maçte animi.] Sensus est: Beatus & fel-
 ix sis illo animo , atque illis moribus
 quibus ornari se crederet Numa , & læ-
 taretur Cato , quantumvis morosus , &
 Stoicæ frontis.
Largiri.] id est , Nunc liberalitatem
 exercere potes , tu qui etiam sub principe
 crudeli bonus esse aufus es.

*De Ligia
 calva. VII.*

TOTO vertice quot gerit capillos,
 Annos si tot habet , Ligia , trina est.

NOTÆ.

SI Ligia habet tot annos , quot crines gestat toto vertice , triennis est.

In commendationem Trajani. VIII.

TERRARUM dea , gentiumque Roma ,
 Cui par est nihil , & nihil secundum ,
 Trajani modo læta cum futuros
 Tot per sæcula computaret annos ,
 Et fortem , juvenemque , Martiumque
 In tanto duce militem videret :
 Dixit præfide gloriosa tali ,
 Parthorum proceres , ducesque Serum ,
 Thraces , Sauromatæ , Getæ , Britanni ,
 Possum ostendere Cæsarem , venite.

INTERPRETATIO.

Roma dea terrarum & nationum , cui
 nihil est par & nihil secundum , cum
 modo hilaris computaret annos futuros
 Trajani per tot secula , & spectaret mili-
 tem & fortem , & juvenem , & Martium

in tanto Imperatore : dixit superba tali
 duce ; O proceres Parthorum , duces Serum ,
 Thraces , Sauromata , Getæ , Britanni ,
 accedite , possum vobis monstrare Cæsa-
 rem.

NOTÆ.

Parthorum.] quos bello superaverat
 Trajanus. *Ducesque Serum.*] Cluverius
 lib. 5. suæ Introductionis cap. 2. Sericam
 Scythiam hodie Cataix regnum esse di-
 cit. De sequentibus populis sæpius actum
 supra.

Venite.] Pacem scilicet oraturi : habeo
 enim Trajanum , qui vos a me deficien-
 tes castigare poterit. De virtutibus Tra-
 jani fuse Plinius junior in suo Panegy-
 rico.

*Ad Cæsarem ,
 de tranquillitate Hispaniæ. IX.*

PALMA regit nostros , mitissime Cæsar , Iberos ,
 Et placido fruitur pax peregrina jugo.
 Ergo agimus læti tanto pro munere grates :
 Misisti mores in loca nostra tuos.

INTERPRETATIO.

Clementissime Cæsar , Palma guber-
 nat nostros Hispanos , & pax peregrina
 fruitur jugo tranquillo. Ergo hilares agi-

mus gratias pro tanto dono : misisti mores
 tuos in nostras regiones.

NOTÆ.

Palma.] Cujus Præfecti Syriæ , & Tra-
 jano gratissimi , mentionem facit Dio in
 Trajano : iterum meminit in Adriano a
 quo interfectus est Palma. Alii hoc loco

Palmam sumunt pro symbolo victoriæ.
Pax peregrina.] nempe in Hispania.
Misisti.] Palmam præfectum , & tuo-
 rum morum æmulum.

De Africano
avaro. X.

HABET Africanus millies, & tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

INTERPRETATIO.

Africanus habet millies, & nihilominus aucupatur. Fortuna nimium largitur multis, satis vero nemini.

NOTÆ.

Millies.] Centena scilicet sestertium millia. Ὅς ἔδδ' μισίς (ἔ γάρ) ἔδδ' ἑσάκοντα
Et tamen captat.] hoc est, servilibus Τὸν ἰδὸν γὰρ ἀλλοῖς ἐστὶ πάντων ἀλλοτρίων.
Satis nulli.] Argute Aristophanes in Hoc est, Neque quenquam hominem,
Pluto: tui unquam (supple o Plute) cepit fatie-
tas; nam aliarum rerum satietas est
omnium.

Mittit librum ad Parthenium. XI.

PARTHENIO dic, Musa, tuo, nostroque salutem.
Nam quis ab Aonio largius amne bibit?
Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro,
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?
Et si forte, sed hoc vix est sperare, vacabit:
Tradat ut ipse duci carmina nostra, roga,
Quatuor & tantum, timidumque brevemque libellum
Commendet verbis: hunc tua Roma legit.

INTERPRETATIO.

OMusa, saluta nostrum Parthenium, riabitur, sed vix hoc sperandum est: ora
& tuum: quis enim largius potat ut ipse offerat versus nostros Imperatori,
ab amne Aonio? cuius lyra nobilior exit & commendet meticulosum & brevem
ab antro Pimplæo, quis de grege Pierio librum quatuor tantum verbis: tua Ro-
magis diligitur a Phœbo? & si forte se- ma legit hunc.

NOTÆ.

Parthenio.] Vide epig. 6. lib. 5. Suetonius in Domit. cap. 16. epig. 77. lib. 1.
Nam quis.] hoc est, quis est poeta Tradat ut.] Idem rogavit Parthenium epig. 6. lib. 5.
Duci.] Nervæ, aut potius Trajano, ut opinor. Vide epig. 1. lib. 11.
Pierio de grege.] hoc est, e poetis,

In Postumum
ebrium promittentem quidlibet. XII.

OMNIA promittis, cum tota nocte bibisti:
Mane nihil præstas: Postume, mane bibe.

INTERPRETATIO.

Polliceris cuncta, cum potasti tota nocte: mane nihil præstas, o Postume, post mane.

NOTÆ.

Mane bibe.] Ut promittas, atque eodem die memor præstes; dormienti enim tibi promissa excidunt ex memoria.

Ad Auctum
de divitibus iracundis. XIII.

GENUS, Aucte, lucri divites habent iram.
Odisse quam donare vilius constat.

INTERPRETATIO.

OAucte, locupletes percipiunt genus lucri ex ira. Vilius constat odisse, quam donare.

NOTÆ.

Genus lucri.] Nimirum divites fingebant iram, ne aliquid donarent, lib. 3. epig. 37.

Ad Priscum,
ne in venatione leporum præcipiti equo imprudentius
feratur. XIV.

PARCIUS utaris moneo rapiente veredo,
Prisce, nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri
Decidit excussus, nec rediturus equo.
Insidias & campus habet, nec fossa, nec agger,
Nec sint saxa licet, fallere plana solent.
Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent:
Invidia fati sed levioe cadunt.
Si te delectant animosa pericula: Tuscis,
Tutior est virtus, insidiamur apris.
Quid te frena juvant temeraria? sapius illis,
Prisce, datum est equitem rumpere, quam leporem.

INTERPRETATIO.

OPrisce, hortor moderatius utaris celeri veredo, nec tanto impetu inse- prædæ, atque acri equo excussus cecidit,
quaris lepores. Sæpe venator dedit pænas nec reversurus. Et agri habent insidias,
& quamvis non sint saxa, nec fossa,

nec agger, plana solent circumvenire. Non deerunt qui exhibeant tibi tanta spectacula, sed cadunt minore invidia fati. Si pericula animosa tibi placent, insidiemur apris Tuscis, virtus est cauti-
or. Quid te delectant cursus precipites?
O Prisce, contigit sapius illis frangere equitem, quam leporem.

NOTÆ.

Rapiente veredo.] Turneb. lib. 18. cap. 1. Opinio est, inquit, veredum equum esse, qui vehat rhedam: sed ego veredum equum puto, qui neque rhedam, neque cistum trahat, &c. Gallice possit interpretari *un coureur*.
Non deerunt.] Alii scilicet, qui te comitabuntur.
Animosa.] In quibus opus est magna fortitudine.
Sed levioze.] Sed minor est aliorum jaçtura, & levior inde invidia in deos.

Vide epig. 13. lib. 1.
Tuscis.] Ingentibus & ferocibus, quales habet Tuscia lib. 7. epig. 26.
Tusca glandis aper populator.
Legunt alii tu scis, hoc est, tu novisti rem ita se habere. Eligat lector.
Tutior est virtus.] Nam ab insidiis magis sibi cavent venatores.
Equitem rumpere.] In hac leporum venatione sæpius venator incautus perit, quam lepus.

Adulatorium

de Trajani liberalitate. XV.

QUIDQUID Parrhasia nitebat aula,
 Donatum est oculis, deisque nostris.
 Miratur Scythicas virentis auri
 Flammas Juppiter, & stupet superbus.
 Regis delicias, gravesque lusus.
 Hæc sunt pocula, quæ decent tonantem:
 Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
 Omnes cum Jove nunc sumus beati:
 At nuper, pudet, ah pudet fateri,
 Omnes cum Jove pauperes eramus.

INTERPRETATIO.

Quicquid fulgebat in aula Palatina, datum est oculis, & Numinibus nostris. Juppiter miratur Scythicas flammæ auri virentis, & superbus stupet delectamenta regis, & graves lusus. Hæc sunt pocula, quæ conveniunt Tonanti: hæc sunt quæ conveniunt ministro Phrygio. Omnes nunc sumus felices cum Jove. Sed nuper, pudet, ah pudet fateri, omnes eramus inopes cum Jove.

NOTÆ.

Parrhasia.] id est Palatina, epig. 55. lib. 7.
Donatum est.] Templis consecratum est ab omni populo spectandum.
Miratur Scythicas.] Vide epig. 28. lib. 4. hoc est, smaragdos virides: nam cum poculis aureis inferuntur, communicant suum colorem.
Regis.] Domitiani, quem vivum summis laudibus extulit, jam mortuum vituperat poeta. *Superbus,* alii *superbi.*
Gravesque lusus.] Ut ornaret templa, spectacula ederet, & suis voluptatibus indulgeret. Romanos spoliabat Domitianus, unde ejus lusus graves erant populo. Legunt alii *gravesque luxus.*
Phrygium

Phrygium ministrum.] Ganymedem nempe; pocula Domitiani Jovi consecravit Trajanus.
Pudet, ah pudet.] Alii *pudet at piget.*
Cum Jove.] Quem donis ingentibus exornavit Trajanus.
Omnes cum Jove pauperes.] Attamen

epig. 4. lib. 9. dixit poeta Jovem non fore solvendo si ab eo Domitianus repetiisset impensas, quas in templis Capitolinis fecerat. Melius autem, ut opinor, aliter explicabis, cum Jove, hoc est, cum Domitiano, qui alterum Jovem haberi se volebat. Vide epig. 37. lib. 9.

XVI.

In Lentinum

cujus febricitantis luxum irridet. XVII.

QUARE tam multis a te, Lentine, diebus
 Non abeat febris, quæris, & usque gemis.
 Gestatur tecum sella, pariterque lavatur:
 Cænat boletos, ostrea, sūmen, aprum.
 Ebria Setino fit sæpe, & sæpe Falerno:
 Nec nisi post niveam Cæcuba potat aquam.
 Circumfusa rosis, & nigra recumbit amomo,
 Dormit & in pluma, purpureoque toro.
 Cum sic tam pulchre, tam belle vivat apud te,
 Ad Dammam potius vis tua febris eat?

INTERPRETATIO.

Lentine, semper conquereris, & rogas, cur tam multis diebus febris non discedat a te. Tecum gestatur in sella, & simul lavatur, cænat boletos, ostrea, sūmen, aprum; sæpe fit temulenta Setino, & sæpe Falerno: nec bibit Cæcuba nisi post aquam niveam; circumdata rosis, & nigra amomo recumbit, & dormit in pluma, & cubili purpureo, cum febris tua tam eleganter & tam belle vivat apud te, visne ut potius corripiat Dammam?

NOTÆ.

Quare tam.] A vino generoso & delicatis dapibus se non abstinere Lentinus, unde merito illum poeta irridet conquerentem, quod semper febris laboraret.
Ad Dammam.] Nomen servi, a quo scilicet pessime exciperetur.

Ad Iuvenalem,
de otio quo fruebatur Bilbili. XVIII.

DUM tu forsitan inquietus erras
Clamosa Juvenalis in Subura,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina, te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagunque
Major Cælius, & minor fatigant:
Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit
Auro Bilbilis, & superba ferro.
Hic pigri colimus labore dulci
Bothrodum, Plateamque: Celtiberis
Hæc sunt nomina crassiora terris.
Ingenti fruor, improboque somno,
Quem nec tertia sæpe rumpit hora,
Et totum mihi nunc repono, quidquid
Terdenos vigilaveram per annos.
Ignota est toga: sed datur petenti
Rupta proxima vestis e cathedra.
Surgentem focus excipit superba
Vicini strue cultus iliceti,
Multa villica quem coronat olla.
Venator sequitur: sed ille, quem tu
Secreta cupias habere silva.
Dispensat pueris, rogatque longos
Levis ponere villicus capillos.
Sic me vivere, sic juvat perire.

INTERPRETATIO.

O Juvenalis, dum tu forte sollicitus va-
garis in clamosa Subura, aut teris
collem domina Dianæ: dum sudatrix toga
ventilat te per limina potentiorum, &
major Cælius, & minor de lassant te er-
rantem: mea Bilbilis superba auro & fer-
ro repetita post multos annos excepit me,
& fecit rusticum. Hic otiosi suavi labore
colimus Bothrodum, & Plateam: terra
Celtibera habent hæc nomina rudiora.
Fruor alto atque ingenti somno, qui sæpe
nec rumpitur hora tertia, & nunc mihi
repono totum, quicquid vigilaveram per
triginta annos. Toga ignota est: sed mihi
poscenti traditur proxima vestis suspensa
ex cathedra rupta. Me surgentem excipit
focus instructus alta strue vicini iliceti,
quem multis ollis cingit villica. Venator
sequitur
Villicus tonsus mandat officia servis, at-
que orat ut deponantur longa eorum co-
ma. Placet mihi sic vivere, & sic mori.

NOTÆ.

Juvenalis.] Poëta satyricus satis no-
tus. *Clamosa Subura.*] Ubi nempe fre-

quens clamor, quod illic esset forum
rerum venalium, lib. 7. epig. 30.

Collem Diana.] Montem Aventinum
intellige, in quo erat templum Dianæ
sacrum, epig. 64. lib. 6.

Sudatrix toga.] Clientes toga induiti
adibant suos patronos.

Major & minor Cælius.] Montes. Ma-
jorem olim Querquetulanum dictum
scribit Tacitus. Cælium postea a Cæle
Vibenna Hetruscæ gentis duce; minor
Cæliolus, aut Calicolus dictus. Vide
Marlianum lib. 4. cap. 18.

Multos post Decembres.] Post annos
nempe 34. epig. 104. lib. 10. De Bo-
throdo aut Botrodo epig. 50. lib. 1.
De Platea vero egimus lib. 4. epig. 55.

Tertia hora.] Nimirum ab ortu solis.

Vide epig. 8. lib. 4.

Ignota est toga.] Sensus est: Officia
togatorum hæc nulla sunt.

Rupta proxima.] Morem ostendit ho-
minis rusticantis, qui solutus curis dum
ut dormitum, vestem conjicit in cathe-
dram. Sic Domitius.

Surgentem focus.]

*Vicina in ipsum silva descendet fo-
cum.*

epig. 50. lib. 1.

Dispensat.] An officia, aut cibaria?

Rogatque.] Villicus scilicet ad curam
rasus rogat herum, ut sibi liceat tonde-
re servos, quo aptiores fiant operi ru-
stico.

De Emilio
guloso. XIX.

IN thermis sumit lactucas, ova, lacertum,
Et cœnare foris se negat Æmilius.

INTERPRETATIO.

Æ Milius in thermis comedit lactucas, ova, lacertum, & negat cœnare se fo-
ris.

NOTÆ.

In thermis.] Divites iis quibuscum
lavabant, cibos in ipsis thermis distri-
buebant, hos Æmilius vorabat, ita ut
non indigeret cœnare foris: interim
prædicabat se non captare alienam cœ-

nam, quasi perinde non esset in alic-
nis thermis, aut in alienis ædibus cœ-
nare, epig. 71. infra. de Apro.

*Sobrius a thermis nescit abire do-
mum.*

Ad Fabullam
de Themifonte libidinoso. XX.

QUARE non habeat, Fabulle, quæris
Uxorem Themifon. habet sororem.

INTERPRETATIO.

O Fabulle, rogas cur Themifon non habeat uxorem: habet sororem.

NOTÆ.

Habet sororem.] hoc est amicam. Vide epig. 4. lib. 2.

Ad Marcellam

suam uxorem, quam laudat a morum suavitate. XXI.

MUNICIPEM rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam nostris quis putet esse locis?
Tam rarum, tam dulce sapis: Pallatia dicent,
Audierint si te vel semel, esse suam.
Nulla nec in media certabit nata Subura,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec cito ridebit peregrini gloria partus
Romanam deceat quam magis esse nurum.
Tu desiderium dominæ mihi mitius urbis
Esse jubes: Romam tu mihi sola facis.

INTERPRETATIO.

O Marcella, quis credat te esse popularem rigidi Salonis, & genitam esse in nostra regione? tam rarum, tam suave est tuum ingenium: Palatia vendicabunt te sibi, si audierint te vel semel. Nulla nec genita vel in media Subura, nec alumna collis Capitolini contendet tecum. Nec gloria peregrini partus cito ridebit, cui magis conveniat esse nurui Romani. Tu in cassida es cur minus agre feram desiderium urbis dominæ: tu una mihi efficitis Romam.

NOTÆ.

Marcella.] poëta: uxor, de qua epig. 31. infra.

Rigidi Salonis.] epig. 55. lib. 4.

Armorum Salo temporari.

Certabit.] Alii certavit, hoc est, nec ulla mulier vel media in urbe nata tecum contendet de elegantia & comitate morum, &c.

Nec cito.] Hunc versum sic explicat Raderus,

Nec gloria peregrini partus. id est, nec ulla puella extra urbem nascetur, & nata aridebit patri, aut matri, quam magis deceat existimari Romanam vel ab ipsis Romanis, ac te, O Marcella. Virgilius Eclog. 4.

Incipe, parve puer, risu cognoscere matrem.

Deceat.] Alii ducat.

De Philænide
deformi. XXII.

QUAM sit lusca Philænide indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Effet cæca decentior Philænide.

INTERPRETATIO.

O Fabulle, placet definiam paucis verbis, quam indecore lusca sit Philænide? Philænide cæca esset venustior.

NOTÆ.

Decentior.] Capta enim utroque oculo minus deformis videretur, epig. 33. lib. 2.

In Lalam

edentulam & calvam. XXIII.

DENTIBUS atque comis, nec te pudet, uteris emtis.
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

INTERPRETATIO.

O Lælia, uteris dentibus & capillis emptis, nec erubescis, quid facies oculo? non emitur.

NOTÆ.

Quid facies oculo?] Qua arte oculi deformitatem teges? oculi, ut capilli & dentes, non emuntur.

Ad Iuvenicum de covino curru,
quem acceperat ab Heliano. XXIV.

OJucunda, covine, solitudo,
Carruca magis, assedoque gratum
Facundi mihi munus Heliani:
Hic mecum licet, hic Juvenice, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non vector Libyci niger caballi,
Succinctus neque cursor antecedit.
Nusquam est mulio: mannuli tacebunt.
O si conscius esset hic Avitus,
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quam bene sic dies abiret!

INTERPRETATIO.

O Covine, amœna solitudo, donum disertis Heliani mihi jucundius carruca, atque assedo, o Juvenice, hic mecum, hic fas est dicas quicquid tibi venerit in buccam. Non vector niger equi Libyci, nec cursor expeditus anteit. Nusquam est mulio: mannuli silebunt. O si Avitus socius hic adesset, ego non metuerem tertiam aurem. Quam festivo sic laboretur totus dies!

NOTÆ.

Covine.] Vehiculi falcati genus est, quo Galli in præliis utebantur.

Jucunda solitudo.] nempe propter umbram covini tecti & velati, ut ait Raderus: sed melius, meo iudicio, Farnabius covinum solitudinem dici a poëta censet, quod regeretur sine mulione.

Carruca, assedoque.] sunt etiam currum genera.

Heliani.] Alii Heliani: alii vero Heliani.

Non vector.] Alii vector. Maurum intellige insidentem equo Massyleo, epig. 23. lib. 9.

Mannuli.] parvi equi qui sermones nostros non deferent, a quibus scilicet trahebatur covinus.

Avitus.] de quo epistola libri 9. & epig. 1.

Aurem non.] Aviti scilicet qui verba nostra infidiose non exciperet.

In Thelesinam
avarum. XXV.

CUM rogo te nummos sine pignore, Non habeo, inquis:
Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis, arboribusque meis.
Ecce reum Carus te detulit: adsit agellus.
Exilii comitem quæris? agellus eat.

INTERPRETATIO.

CUM peto a te nummos sine pignore, Non habeo, ais. Tu idem habes, si agellus spondet pro me. O Thelesine, quod non credis mihi antiquo socio, credis colliculis atque arboribus meis. En Carus accusavit te reum, agellus ferat opem. Quærisne comitem exilii? Agellus eat.

NOTÆ.

Carus.] delator nequissimus.
Agellus eat.] cui nempe, non mihi, credis pecuniam.

In avarum amicam. XXVI.

SEXAGINTA teras, cum limina mane senator,
Esse tibi videor desidiosus eques,
Quod non a prima discurram luce per urbem,
Et referam lassus basia mille domum.
Sed tu purpureis ut des nova nomina fastis,
Aut Numidum gentes, Cappadocumve petas:
At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
Et matutinum ferre, parique lutum,
Quid petitur? rupta cum pes vagus exit aluta,
Et subitus crassæ decidit imber aquæ:
Nec venit ablatis clamator verna lacernis,
Accedit gelidam fervus ad auriculam,
Et, rogat, ut cænes secum Latorius, inquit:
Viginti nummis non ego malo famem?
Quod sit cæna mihi, tibi sit provincia merces,
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

INTERPRETATIO.

CUM tu senator mane teras sexaginta limina, ego videor tibi esse eques desidiosus; quod a primo diluculo non discurram per urbem, & defatigatus reportem mille oscula in ades meas. Sed tu discurrens ut inscribas nova nomina purpureis fastis, aut adeas nationes Numidarum, aut Cappadocum: sed ego, quem cogis abrumpere medios somnos, & aspergi atque infici luto matutino, quid

NOTÆ.

Sexaginta.] hoc est, cum tu senator discurras, ego vero dignitate inferior, eques scilicet, & quidem sine censu tibi videor desidiosus, qui summo mane potentioribus non nunciem salutem.
Et referam.] De his salutarantium basiis diximus, epig. 94. lib. 7.
Sed tu purpureis.] hoc est, ut consul fias; consul enim nomina in fastos purpura illitos referebantur.
Aut Numidum.] Numides vocantur auctore Stephano populi circa Nilum fluvium; Cappadoces vero Asiæ minoris sunt populi, de quibus jam supra. Sensus est: Tu colis potentiores, ut obtineas provinciam cum imperio.
At mihi quid petitur.] hoc est, quid spero cum rupta est aluta pellis, nempe ex qua conficiebantur calcei.
Et matutinum.] Vide epig 36. lib. 3.
Et subitus.] Et pluvia repentina perfusus domum redeo. Aquam crassam

sudorem interpretatur Domitius. Judicet lector.
Nec venit.] hoc est, nec detritis meis lacernis aut humidis servus adest, qui novas afferat, detritas tollat; sed duntaxat a divite quodam Latorio venit servus, qui me defatigatum invitet ad cœnam. Ablatis, forte legendum adlatis.
Viginti nummis.] hoc est, nonne domi mihi gratior esset frugalis cœna? Legunt alii,
Et, rogat, ut cænes secum Latorius, inquit.
Viginti nummis. Non ego. Malo famem.
Quam sit cœna mihi, &c.
Non ego, forte legendum non eo.
Quod sit cœna mihi.] hoc est, ideo summo mane per urbem non discuro, quod similia mea & tua officia simili mercede non remunerentur. Legunt alii, Cur sit cœna, &c.

XXVII.

In Cinnam
ebriosum. XXVIII.

POTO ego sextantes: tu potas, Cinna, deunces;
Et quereris quod non, Cinna, bibamus idem.

INTERPRETATIO.

EGO bibo sextantes; tu, o Cinna, bibis deunces, atque, o Cinna, quereris, quod non potemus idem vinum.

NOTÆ.

Sextantes.] hoc est, duos cyathos bibo, tu vero undecim, unde immerito conquereris tibi non apponi optimum vinum; nimium enim bibis.

De Hermogene fure. XXIX.

HERMOGENES tantus mapparum, Pontice, fur est,
 Quantus nummorum vix, puto, Massa fuit.
 Tu licet observes dextram, teneasque sinistram:
 Inveniet, mappam qua ratione trahat.
 Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem:
 Casuras alte sic rapit Iris aquas.
 Nuper cum Myrino peteretur missio læso:
 Subdixit mappas quatuor Hermogenes.
 Cretatam prætor cum vellet mittere mappam:
 Prætori mappam surripit Hermogenes.
 Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:
 Mantile e mensa surripit Hermogenes.
 Hoc quoque si deerit: medios distringere lectos,
 Mensarumque pedes non timet Hermogenes.
 Quamvis non modico caleant spectacula Sole:
 Vela reducuntur, cum venit Hermogenes.
 Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,
 Ad portum quoties paruit Hermogenes.
 Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,
 Inter adorantes cum stetit Hermogenes.
 Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam:
 A cœna semper rettulit Hermogenes.

INTERPRETATIO.

O Pontice, Hermogenes tam surripit mappas, quam, opinor, vix Massa surripuit nummos. Quamvis tu caveas a dextra, & adstringas levam, excogitabit quæ arte subducatur mappam. Halitus cervi sic attrahit frigidum anguem: sic Iris evehit undas casuras desuper. Nuper cum peteretur missio Myrino vulnerato, Hermogenes subripuit quatuor mappas. Cum prætor vellet facere candidam mappam, Hermogenes subducit mappam prætori. Nullus attulerat mappam: dum furta metuuntur, Hermogenes subdixit mantile e mensa. Si hoc etiam defecerit, non dubitat radere lectos, & pedes mensarum. Licet spectacula caleant vehementi sole; vela colliguntur cum Hermogenes accedit. Nauta meticulosi festinanter contrahunt carbasa, quoties Hermogenes visus est ad portum. Calvi linigeri fugiunt, & sistrata turba fugit, cum Hermogenes stetit inter adorantes. Nunquam Hermogenes apportavit mappam ad cœnam; Hermogenes semper a cœna reportavit.

NOTÆ.

Hermogenes.] hoc est ab Herme seu Mercurio genitus, qui nempe est furum deus: poeta ergo aptissimum furi hoc nomen finxit.

Massa.] Plinius junior epist. ult. lib. 7. Dederat me senatus cum Herennio senecione advocatum provincia Batava contra

Babium Massam: damnatoque Massa censuerat ut bona ejus publice custodirentur.
Cervinus gelidum.] Cervus absorptio angue vitam producit.

Iris.] Arcus scilicet cœlestis. Aristoteles lib. 3. Meteor. ἴρις ἢ ἀράχνης ἢ ἄλλων φωνῶν. Quod ergo

ergo Iris fit refractio aspectus ad solem, manifestum est, &c. Plinius lib. 2. cap. 59.

Cum Myrino.] De quo epig. 20. lib. Spect. hoc est, cum Myrino gladiatori missio peteretur a populo, vel ab ipso Myrino læso peteretur: læsi enim gladiatores arma submittebant, & vitam aliquando impetrabant ab Imperatore, aut a populo, dum staret respublica.

Cretatam.] signum nempe quod mittendis quadrigis dabatur in ludis Circensibus. Raderus ex Cedreno refert, hanc fuisse occasionem mappæ in circum mittendæ, quod magistratus ante missionem super fornices carcerum eo loco unde spectabant, convivium curarent, mappamque in tempore mappario mittendam traderent.

Attulerat mappam.] Ad convivia sin-

guli afferebant suas mappas: mantile vero, inquit Raderus, linteum scilicet tergendis manibus aptum a convivatore parabatur.

Distringere.] hoc est, stragula lectorum, quibus accumbebant, subripere: vel forte melius, laminas aureas vel argenteas lectis deradere.

Mensarumque pedes.] eburneos nimirum, aut potius intellige ab Hermogene argenteas bracteas mensarum pedibus derasas fuisse, epig. 33. lib. 8.

Vela reducuntur.] epig. 39. lib. 9. Vela autem colligebantur ne ab Hermogene surriperentur.

Linigeri.] Isis sacerdotes interpretare, quorum vestes ex lino confectæ candidissimæ erant: illos sistratam turbam vocat, quod sistra, seu crepitacula quarterent sacra sua celebrantes.

Ad Aprum,
se nolle amicum sobrium. XXX.

SICCUS, sobrius est Aper: quid ad me?
Servum sic ego laudo, non amicum.

INTERPRETATIO.

Aper siccus & sobrius est: quid ad me pertinet? Talis mihi placet servus, non amicus.

NOTÆ.

Non amicum.] quem genio suo indulgere volo.

De hortis Marcellæ uxoris. XXXI.

HOc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra supini
 Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ:
 Prataque, nec bifero cessura rosaria Pæsto:
 Quodque viret Jani mense, nec alget olus:
 Quæque natat clusis anguilla domestica lymphis,
 Quæque gerit similes candida turris aves:
 Munera sunt domino: post septima lustra reverso
 Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
 Si mihi Nausicaë patrios concederet hortos,
 Alcinoos possim dicere, malo meos.

INTERPRETATIO.

HOc nemus, hi fontes, textilis hæc supinus aqua rigua: & prata, & rosaria umbra prani palmitis, & hic ductilis non inferiora Pæsto bifero: atque olus quod

wirescit mense Januario, nec friget: & familiaris anguilla qua natat aquis clausis, atque alba turris in qua sunt volucres: sunt dona domino: Marcella donavit mihi reverso post septem lustra has ades, atque exigua regna. Si Nausicaë mihi daret paternos hortos, liceret dicere Alcino, Plus placent mei.

NOTÆ.

Textilis umbra.] propter palmites cum foliis atque arborum ramis contextos.
Ductile flumen.] rivulum intellige ab aliquo vicino fonte ductum in hortos Marcellæ, vel forte aquæductum.
Bifero Pæsto.] hoc est bis in anno florenti. Vide epig. 38. lib. 5.
Nec alget.] nec frigidum est.
Clusis lymphis.] hoc est in piscina.
Turris candida.] candidas columbas continebat.
Post septima.] Triginta & quatuor annis poëta manserat Romæ, & anno trigesimoquarto rediit in Hispaniam. Vide epig. 103. lib. 10.
Munera sunt domino.] Alii domini, nempe mæx uxoris.
Nausicaë.] filia scilicet Alcinoi, de cujus amœnissimis hortis epig. 64. lib. 4.

In Vacerram,
 cujus paupertatem irridet. XXXII.

O Juliarum dedecus calendarum,
 Vidi, Vacerra, sarcinas tuas, vidi:
 Quas non retentas pensione pro bima
 Portabat uxor rufa crinibus septem,
 Et cum sorore cana mater ingenti.
 Furias putavi nocte ditis emerfas.
 Has tu priores frigore, & fame siccus,
 Et non recenti pallidus magis buxo
 Irus tuorum temporum sequebaris.
 Migrare clivum crederes Aricinum.
 Ibat tripes grabatus, & bipes mensa,
 Et cum lucerna, corneoque cratere
 Matella curto rupta latere meiebat.
 Focum ferentis suberat amphoræ cervix.
 Fuisse gerres, aut inutiles mænas
 Odor impudicus urcei fatebatur,
 Qualem marinæ misit aura piscinæ.
 Nec quadra deerat casei Tolosatis.
 Quadrima nigri nec corona pulei,
 Calvæque restes allioque, cepisque,
 Nec plena turpi matris olla resina,
 Summœniæ qua pilantur uxores.
 Quid quæris ades, villicosque derides,
 Habitare gratis, o Vacerra, cum possis?
 Hæc sarcinarum pompa convenit ponti.

INTERPRETATIO.

O Infamia Juliarum Calendarum, o Vacerra, vidi tuam suppellectilem, spectavi: quam non retentam pro mercede biennii ferebat uxor rufa septem capillis, & cana genitrix cum ingenti sorore. Existimavi furias emerfas ex tenebris inferorum. Tu aridus frigore & esurie, & pallidior buxo veteri, Irus tui seculi sequebaris has præcuntes. Putares mendicos omnes clivi Aricini ire alio. Læcylus tripes incedebat, & mensa bipes, & cum lucerna, & corneo cratere matella fracta brevis latere meiebat. Cervix portantis focum subjecta erat amphora. Fœtidus odor urcei, qualis emissa est ab aura piscina marina, testificabatur in eo fuisse gerres, aut mænas inutiles. Nec quadra casei Tolosatis desicibat, nec corona quadrima nigri pulei, & calva restes & allio, & cepis, nec olla matris tuæ plena fœtida resina, qua Summœniæ uxores glabrantur. O Vacerra, quid quæris domum, & illud villicos, cum possis habere domicilium gratis? Hæc pompa sarcinarum apta est ponti.

NOTÆ.

O Juliarum.] quo nempe tempore novæ ades conducere solebant Romani. Suetonius in Tiberio cap. 35. *Senatori latum clavum ademit, cum cognovisset sub Calendarum Julii demigrasse in hortos, quo vilicus post diem ades in urbe conduceret.*
Quas non retentas.] hoc est, quas conductarum a te ædium dominus pro pensione biennii, utpote viliores pignoris loco retinere noluit.
Crinibus septem.] hoc est uxor tua calva.
Sorore ingenti.] ætate scilicet, secundum Raderum: adulta autem & carente viro, secundum Domitium. *Ingenti* forte melius referas tantum ad immanem corporis proceritatem.
Non recenti.] hoc est arido buxo pallidior.
Irus.] omnium mortalium pauperimus, de quo epig. 40. lib. 5.
Clivum Aricinum.] ubi erant multi mendici. Vide epig. 19. lib. 2.
Tripes grabatus.] vilis nimirum lectus, cui ut & mensa deerat unus pes: mensa enim ut plurimum tribus pedibus fusciebantur.
Meiebat.] hoc est, ex qua rupta effluebat urina.
Focum ferentis.] an impositam Vacerræ, an servi capiti amphoram cui focus inerat. Videat lector. Legendus Juvenalis sat. 3. v. 251. Legunt alii, *Foco virenti suberat amphora cervix.* Quam lectionem non intelligo.
Gerres.] genus nempe locustarum, epig. 77. lib. 3. *Mænas.*] pisciculos de quibus lib. 11. epig. 32.
Casei Tolosatis.] mali scilicet saporis. Tolosa urbs Galliæ satis nota.
Quadrima.] hoc est pulegium a quatuor annis servatum, eoque deterius, nempe cibariis rusticorum condiendis inserviebat.
Calva restes.] Sensus est: allia & cepæ ex funibus seu restibus pendentes, quas calvas vocat, quod cepæ sint glabræ.
Summœniæ.] hoc est meretrices. Vide epig. 81. lib. 3.
Quid quæris.] hoc est, inquit Farnabius, quid quæris villam ruri, quasi lautiorum more per ætatem rusticaturus sis?
Villicosque derides.] cum solvendo non sis.
Ponti.] ubi nempe habitant mendici.

XXXIII.

Ad Iulium,
vitæ tranquillitatem perturbari nimia erga sodales
amicitia. XXXIV.

TRIGINTA mihi quatuorque menses
Tecum, si memini, fuere Juli:
Quarum dulcia mixta sunt amaris,
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et si calculus omnis huc & illuc
Diversus, bicolorque digeratur:
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et tristes animi cavere morsus,
Nulli te facias nimis sodalem.
Gaudebis minus, & minus dolebis.

INTERPRETATIO.

O Juli, si memini, vixi tecum triginta
& quatuor annis; quorum suavitas
non fuit sine amaritie, at nihilominus
plures fuere dulces. Et si calculus omnis
diversus, & bicolor distribuatur huc &
illuc, albus numerus superabit nigriorem.
Si cupias declinare quasdam molestias, &
vitare acerbos morsus animi, cum nullo
ineas nimiam amicitiam. Lataberis mi-
nus, & merebis minus.

NOTÆ.

Ad Iulium.] Addunt alii *Martialem*.
Vide epig. 99. lib. 9.
Triginta.] quibus manserat Roma;
epig. 104. lib. 10.
Et si calculus.] Lapidibus albis fausti
dies, nigris vero infausti notabantur,
epig. 45. lib. 8.
Vincet candida.] plures numerabuntur
dies felices, quam inæsti.
Animi morsus.] hoc est incerorem a
quo conficitur animus.
Gaudebis minus.] amicorum enim pro-
spera atque adversa fortuna nimis nos
afficit.

XXXV.

In Labullum,
qui exiguis muneribus liberalis haberi volebat.
XXXVI.

LIBRAS quatuor aut duas amico,
Argentemque togam, brevemque lanam:
Interdum aureolos manu crepanteis:
Possint ducere qui duas kalendas,
Quod nemo, nisi tu, Labulle, donas,
Non es, crede mihi, bonus. quid ergo?
Ut verum loquar, optimus malorum.
Pifones, Senecasque Memmiosque,
Et Crispos mihi redde, sed priores:
Fies protinus ultimus bonorum.
Vis cursu pedibusque gloriari?
Tigrim vince, levemque Passerinum.
Nulla est gloria præterire asellos.

INTERPRETATIO.

O Labulle, quod tu solus largiris amico
libras quatuor, aut duas argenti,
frigidam togam, & lanam curtam, ali-
quando aureolos sonantes in manu; qui-
bus sustentari possit amicus duobus men-
sibus; crede mihi, non es bonus. Quid
igitur? optimus malorum, ut dicam veri-
tatem. Mihi restitue Pifones, & Senecas,
& Memmios, & Crispos, sed antiquos:
repente evades ultimus bonorum. Placet
ne gloriari cursu, & pedibus? Supera Ti-
grim, & levem Passerinum. Nullus est
honor præcurrere asinos.

NOTÆ.

Libras.] Vide epig. 44. lib. 2.
Argentem.] hoc est ita tritam, ut fri-
gus facile admittat: Lana vero erat ve-
stis quæ hyeme pallio superinduebatur,
teste Bayfio.
Aureolos.] Epig. 20. lib. 5.
Qui creper aureolos forsitan unus erit.
Optimus malorum.] hoc est, tu es inter
avaros munificentissimus.
Pifones.] quibus de arte poetica librum
dedicavit Horatius. De Crispo & Seneca
supra dictum: Memmio vero suam poë-
ma dedicavit Lucretius.
Ultimus bonorum.] hoc est, munificis
his viris longe inferior eris.
Tigrim, & Passerinum.] Alii equos
velocissimos fuisse, alii cursores affir-
mant, epig. 6. lib. 7.

In nasutum
scurram ineptum. XXXVII.

NASUTUS nimium cupis videri.
Nasutum volo, nolo polyposum.

INTERPRETATIO.

*V*s haberi nimis nasutus, placet nasutus, displicet polyposus.

NOTÆ.

Nasutus.] Irrifores dicuntur nafuti, lypus vero est nasi morbus, de quo Celsus lib. 6. cap. 8. qui eo morbo laborant polyposi dicuntur, quos hoc loco sumit poeta pro putidis & rancidulis scurris.

Et pueri nasum rhinocerotis habent.
Sensus est: Volo urbanum & acutum, non putidum & ineptum derisorem. Po-

Ad Candidum,
de effœminato quodam homine. XXXVIII.

HUNC qui fœmineis noctesque diesque cathedris
Incedit tota notus in urbe nimis,
Crine nitens, niger unguento, perlucidus ostro,
Ore tener, latus pectore, crure glaber,
Uxori qui sæpe tuæ comes improbus hæret:
Non est quod timeas, Candide: non futuit.

INTERPRETATIO.

O Candide, non est quod metuas hunc, ore delicatus, latus pectore, levis crure, qui nimium notus in tota urbe, adit qui crebro improbus comes hæret tua nocte & die cathedras fœminarum nitens coma, niger unguento, micans ostro, jugi

NOTÆ.

Cathedris.] De quibus dictum epig. 62. lib. 3. *Incedit*, forte melius legendum esset *insedit*. Nempe mollem & cinadum intelligit.

In Sabellum
ineptum. XXXIX.

ODI te, quia bellus es, Sabelle.
Res est putida bellus, & Sabellus,
Bellum denique malo, quam Sabellum.
Tabescas utinam, Sabelle, belle!

INTERPRETATIO.

O Sabelle, odi te, quoniam bellus es. Res est fœtida bellus & Sabellus, tandem malo bellum, quam Sabellum. Sabelle, utinam marcescas belle!

NOTÆ.

Odi te.] Hunc Sabellum jam carpserat ipsum vitium, inquit Raderus. Sed poeta epig. 84. lib. 7. *Bellus*, hoc est magis placet bellum hoc loco sumi pro ineptus. Vide epig. 7. lib. 2. ipsa belli contentione.
Bellum denique.] Bellus enim homo. *Tabescas.*] ut res putida. Belle potest vitiosus est tantum, Sabellus vero est esse quintus casus, vel adverbium.

In Pontilianum,
quem assidue colebat, a quo tamen nihil accipiebat. XL.

MENTIRIS, credo: recitas mala carmina, laudo:
Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo.
Pedis, dissimulo: gemma vis ludere, vincor.
Res una est sine me, quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præstas mihi, mortuus, inquis;
Accipiam bene te. nil volo: sed morere.

INTERPRETATIO.

O Pontiliane, mentiris, adhibeo tamen ca res est, quam agis sine me, & sileo. fidem: recitas versus ineptos, probo: Nihilominus nihil prorsus donas mihi; cantas, canto: potas, poto: pedis, dissimulo: placet ludere gemma, superor. Vni- Defunctus, ais, bene excipiam te. Nihil peto; at pereas.

NOTÆ.

Credo.] Officii causa fingo me credere, licet sciam te mentiri. lib. 7. & epig. 20. lib. 14.
Cantas.] Similis est adulatoris effigies Insidiosorum si ludis bella latronum, apud Juvenalem sat. 3. Gemmeus iste tibi miles, & hostis erit.
Gemma ludere.] hoc est latronibus ludere, ut aiunt interpretes. Vide epig. 71. Sed morere.] ut nempe promissam mihi tuam hereditatem accipiam.

In Tuccam
gulosum. XLI.

NON est, Tucca, satis, quod es gulosus:
Et dici cupis, & cupis videri.

INTERPRETATIO.

O Tucca, non sufficit quod es belluo, & vis haberi, & vis videri.

XLII.

XLIII.

Ad M. Vnicum
poëtam elegiacum. XLIV.

UNICE, cognato junctum mihi sanguine nomen;
Quique geris studiis corda propinqua meis:
Carmina cum facias soli cedentia fratri,
Pectore non minor es, sed pietate prior.
Lesbia cum tenero te posset amare Catullo,
Te poss Nasonem blanda Corinna sequi.
Nec deerant Zephyri, si te dare vela jvaret:
Sed tu litus amas. hoc quoque fratris habes.

INTERPRETATIO.

O Vnice, qui habes nomen mihi junctum cognato sanguine, & cor accedens ad mea studia; cum componas versus cedentes soli fratri, non inferior es pectore, sed superior pietate. Lesbia posset diligere te cum tenero Catullo, & blanda Corinna habere tibi post Nasonem. Nec Zephyri desiciebant, si tibi placeret dare vela: at litus tibi gratum est: & hoc etiam te probat fratrem.

NOTÆ.

Corda propinqua.] hoc est, qui iisdem studiis deditus es. **Lesbia, & Corinna.**] amica scilicet Catulli, & Ovidii, teneris horum poëtarum elegiis assuetæ, tuas tamen amare possent.
Carmina.] Unicus habebat fratrem qui versus heroïcos componebat, a quibus se abstinebat, ne famæ fratris noceret. Idem dixit poëta de Turno & Memore epig. II. lib. II.
Nec deerant Zephyri.] hoc est, non deerat tibi grande ingenium, si carmina heroïca condere voluisses.
Sed pietate prior.] quia das ipsi primas. **Hoc fratris.**] Cum fratris causa grande tuum ingenium coërceas.

Ad Phœbum
calvum. XLV.

HŒDINA tibi pelle contegenti
Nudæ tempora, verticemque calvæ;
Festive tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput esse calciatum.

INTERPRETATIO.

Phœbè, ille lepide dixit tibi hædina nuda calva, qui dixit caput esse calciatum, pelle tegenti tempora, & verticem.

NOTÆ.

Hædina pelle.] hoc est galericulo ex hædi pelle facto, quo utebatur Phœbus ad tegendum calvitium. Vide epig. 50. lib. 14. **Calciatum.**] Alii calceum: sunt vero calcei ex pellibus, quibus cum Phœbus tegeter caput, merito calciatum dici poterat.

Ad

Ad Classicum,
de Gallo & Lupercus poëtis. XLVI.

VENDUNT carmina Gallus, & Lupercus.
Sanos, Classicæ, nunc nega poëtas.

INTERPRETATIO.

Gallus & Lupercus vendunt versus. O Classicæ, nunc nega poëtas sapere.

NOTÆ.

Gallus & Lupercus.] Mali scilicet poëtarum venderent, non ipsi, sed emptores infamæ, qui tamen cum inepta sua carmina niebant.

In habentem varios mores. XLVII.

DIFFICILIS, facilis, jucundus, acerbus es idem;
Nec tecum possum vivere, nec sine te.

INTERPRETATIO.

TV idem es asper, comis, suavis, acerbus: nec licet vivere tecum, nec sine te.

NOTÆ.

Nec tecum.] propter acerbos tuos mores.
Nec sine te.] propter comitatem.

In lautum invitatorem. XLVIII.

BOLETOS & aprum si tamquam vilia ponis,
Et non esse putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis, & heres
Vis scribi, propter quinque Lucrina: vale.
Lauta tamen cœna est: fateor lautissima: sed cras:
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil;
Quod sciat infelix damnatæ spongia virgæ,
Vel quicumque canis, junctaque testa viæ:
Mullorum, leporumque, & fuminis exitus hic est,
Sulfureusque color, carnificesque pedes.
Non Albana mihi sit commissatio tanti,
Nec Capitolinæ, pontificumque dapes:
Imputet ipse deus nectar mihi, fiet acetum;
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios cœnarum quære magister,
Quos capiant mensæ regna superba tuæ:
Me meus ad subitas invitet amicus ofellas:
Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.

P P P P

SI apponis boletos, & aprum tanquam abjecta, & credis hac non appeti a me: volo. Si existimas me fieri felicem, & cupis heres institui propter quinque ostrea ex Lucrino; vale. Nihilominus sumptuosa est cœna, fateor, sumptuosissima: at nihil supererit cras, imo hodie, imo repente nihil, quod sciat infelix spongia virga damnata, aut quicumque canis, aut amphora propinqua via. Hic est finis mullorum, & leporum, & su-

NOTÆ.

Boletos.] Quos si mihi apposueris tanquam cibos delicatissimos, ut sc. captes meam hereditatem, nolo, sin minus lubens cœnabo apud te. *Vilia*, hoc est, tanquam res viles.

Quinque Lucrina.] Vide epig. II. lib. 6.

Immo hodie.] Nam statim a cœna nulla superest gula voluptas.

Quod sciat infelix.] Spongia, inquit Farnabius, ligno adhærens damnata in vile ministerium, ad emundanda scilicet obscœna, ut de bestiarum quodam refert Seneca epist. 70. *Nuper in ludo bestiariorum unus e Germanis, cum ad matutina spectacula pararetur, secessit ad exonerandum corpus. Nullum aliud illi dabatur sine custode secretum. Ibi lignum illud, quod ad emundanda obscœna adhærente spongia positum est, totum*

minis, color nempe pallidus, & pedes podagrosi. Nolim tanti facere comissationem Albanam, nec epulas Capitolii, & pontificum: ipse deus ratiocinetur mecum de nectare dato, fiet acetum, & perfida vappa cadi Vaticanani. O Moderator cœnarum, quare alios convivas, qui delectentur lautissimis cibus tua mensa: meus amicus me vocet ad ofellas repentinas: amo cœnam, quam possum reddere.

in gulam farsit, & vi præclusis faucibus spiritum elisit.

Vel quicumque canis.] Qui nimirum ad vomitum accurrat.

functaque resta via.] Urnæ scilicet in triviis erant collocatæ, in quas meirent prætereuntes.

Albana.] Lautissimum scilicet epulum quale exhibuit in Albano monte in Quinquatriis Minervæ suæ Domitianus. Farnabius. De comessatione dictum epig. 5. lib. 4.

Nec Capitolina.] hoc est, epulum Jovis in Capitolio instructum, cujus meminit Valer. Maximus lib. 2. cap. 1.

Pontificumque dapes.] Lautissima scilicet, quas describit Macrobius cap. 13. lib. 3.

Et Vaticani.] Vini vilissimi fax, epig. 19. lib. 1. *Ofella*, genus farciminis. *Subitas*, hoc est, sine apparatu conditas.

Ad pedagogum

custodem unionum. XLIX.

CRINITÆ, Line pedagoge, turbæ, Rerum quem dominum vocat suarum, Et credit cui Postumilla dives Gemmas, aurea; vina, concubinos: Sic te, perpetua fide probatum, Nulli non tua præferat patrona: Succurras misero precor furori, Et serves aliquando negligenter Illos qui male cor meum perurunt: Quos & noctibus & diebus opto. In nostro cupidus sinu videre, Formosos, niveos, pares, gemellos, Grandes non pueros, sed uniones.

INTERPRETATIO.

O Line pedagoge turba capillata, quem Postumilla locuples nominat moderatorem rerum suarum, & cui committit gemmas, aurea, vina, concubinos: patrona tua sic te comprobatum perpetua fide anteponat omnibus: oro subvenias misero furori, atque aliquando custodias indiligenter illos, qui male perurunt petus meum: quos spectare in nostro sinu avidus expeto die & nocte: pulchros, niveos, pares, gemellos, non adultos pueros sentio, sed uniones.

NOTÆ.

Crinita.] Pueri nempe comas alebant, acumen epigrammatis, quod suspensum habeat lectorem, quasi esset petiturus

Concubinos.] Alii concubinas, nempe pueros, cum appetat solos uniones.

In habentem amœnas ades. LI.

DAPHNONAS, platanos, ac acérias cyparissos; Et non unius balnea solus habes, Et tua centenis stat porticus alta columnis, Calcatusque tuo sub pede lucet onyx, Pulveremque fugax hippodromon ungula plaudit, Et pereuntis aquæ fluctus ubique sonat. Atria longa patent: sed nec cœnantibus usquam, Nec somno locus est. quam bene non habitas!

INTERPRETATIO.

Solus possides laureta, platanos, atque excelsas cyparissos, & balnea non unius, atque excelsa tua porticus erecta est centum columnis, atque onyx pressus sub tuo pede splendet, & celeres equi dant plausum hippodromo pulverulento, & fluctus aquæ pereuntis resonat ubique. Atria sunt ampla: sed nusquam locus est cœnantibus, nec somno. Quam incommoda est tua habitatio!

NOTÆ.

Et non unius.] Tam enim ampla sunt, ut vel publica dici possint: platani & lauri umbræ gratia ferebantur.

Onyx.] Lapis nobilis, quo strata erat domus.

Hippodromon.] Vox est græca, quæ significat spatium in quo de equorum

celeritate certabatur. **Et pereuntis aquæ.**] Fontium artificia in illa domo fuisse amœnissima intellege.

Quam bene.] Imperitus quippe omiserat, quod maxime necessarium nempe triclinium.

De Fabullo
probo viro. LI.

TAM sæpe nostrum decipi Fabullum, quid Miraris, Aule? semper bonus homo tiro est.

O Aule, quid miraris tam frequenter circumveniri nostrum Fabullum? vir probus semper tiro est.

NOTÆ.

Tiro est.] hoc est, vir probus & simplex semper decipitur, utpote qui aliis non diffidat.

Ad Semproniam
epitaphium Rufi. LII.

TEMPORA Pieria solitus redimire corona,
Nec minus attonitis vox celebrata reis,
Hic situs est, hic ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cujus & ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elysiis narraris fabula campo,
Et stupet ad raptus Tyndaris ipsa tuos.
Tu melior, quæ deserto raptore redisti:
Illa virum voluit nec repetita sequi.
Ridet, & Iliacos audit Menelaus amores:
Absolvit Phrygium vestra rapina Parim.
Accipient olim cum te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.
Non aliena videt, sed amat Proserpina raptas:
Iste tibi dominam conciliavit amor.

INTERPRETATIO.

O Sempronia, hic ille tuus Rufus solitus cingere caput corona Pieria, & vox non minus commendata reis stupentibus, hic jacet, cuius & ipsi cineres ardent amore erga te. Grata fabula narratur de te in campo Elisiis, atque ipsa Helena stupet ad raptus tuos. Tu probior, qua reversa es derelicto raptore: Illa nec repetita sustinuit sequi maritum.

Menelaus ridet, atque audit Trojanos amores; vestra rapina excusat Phrygium Parim. Cum aliquando amœna loca piorum excipient te, non erit umbra notior in adibus Stygiis. Proserpina non aversa, sed amica videt raptas: iste amor devinxit tibi dominam. Non aversa, sed amica videt raptas; iste amor devinxit tibi dominam.

NOTÆ.

Tempora Pieria.] Rufus poeta fuit, atque orator celebris, qui nempe reos defenderet.

In Elysiis campo.] Vide epig. 94. lib. I.

Et stupet ad raptus.] id est, Helena Tyndari filia stupet te raptam sponte rediisse ad maritum tuum Rufum. Alii intelligunt Rufum non fuisse ejus maritum, sed raptorem: propter hæc verba *vestra rapina.*

Illam virum.] Legunt alii, *Noluit illa virum vel repetita sequi.* Menelaum intellige, qui lætus audit idem marito Sempronie contigisse,

quod & ipse passus erat. Amores vero Rufi erga Semproniam, *Iliacos* vocat, quia Semproniam rapuit Rufus, ut Helena rapta est a Paride, qui tamen hoc exemplo excusatur.

Accipient olim.] hoc est, cum mortua migrabis in campos Elysiis, eris nota & celebris.

Proserpina.] Propitia raptis, cum & ipsa a Plutone rapta fuerit.

Conciliavit.] Nimirum amor raptoris erga te jam tibi conciliavit Proserpinam. Alii *conciliabit.*

In Paternum
avarum. LIII.

NUMMI cum tibi sint, opesque tantæ,
Quantas civis habet, Paterne, rarus:
Largiris nihil, incubasque gazæ,
Ut magnus draco, quem canunt poetæ
Custodem Scythici fuisse luci.
Sed causâ, ut memoras, & ipse jactas,
Diræ filius est rapacitatis.
Et quid tu fatuos, rudesque quæris,
Illudas quibus, auferasque mentem?
Huic semper vitio pater fuisti.

INTERPRETATIO.

O Paterne, cum habeas nummos & tantas divitias, quanta possidentur vix a nullo cive, nihil donas atque incubas thesauro, ut ingens draco, a quo custoditum fuisse lucum Scythicum narrant poetæ. Sed

filius diræ rapacitatis causa est, ut narras atque ipse prædicas. Et quid tu quæris dementes atque imperitos, quibus imponas atque auferas mentem? Semper pater fuisti huic vitio.

NOTÆ.

Ut magnus draco.] a quo vellus aureum custodiebatur in luco Colchidis in Scythia.

Et quid.] Alii *ut quid:* hoc est, An putas nos esse dementes, quos facile hac excusatione usus decipias, prætexens nempe tui filii rapacitatem. Forte legen-

dum æquid, ut epig. i. lib. II. Huic tuo filio omnia necessaria avare recusans causa fuisti rapacitatis. Alii sic interpretantur: Tu semper fuisti pater hujus vitii, avaritiæ nimirum & rapacitatis. Judicet lector.

In Zoilum

quem a deformitate improbum judicat. LIV.

CRINE ruber, niger ore, brevis pede, lumine læsus,
Rem magnam præstas, Zoile, si bonus es.

INTERPRETATIO.

Ruber capillis, niger ore, brevis pede, captus oculo, o Zoile, facis rem magnam, si probus es.

NOTÆ.

Zoile.] de quo sæpius dictum supra. Lincamenta vero corporis sunt animi argumenta.

LV.

Ad Polycarum
sæpius fingentem morbum. LVI.

ÆGROTAS uno decies, aut sæpius anno,
Nec tibi, sed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties surgis, soteria potis amicos.
Sit pudor: ægrota jam, Polycarme, semel.

INTERPRETATIO.

O Polycarme, agrotas uno anno decies, | soteria ab amicis: sit verecundia: O Pa-
aut frequentius, nec hoc officit tibi, | lycarme, jam agrota semel.
sed nobis. Nam quoties convalescis, petis

NOTÆ.

Soteria poscis.] hoc est, munera quæ atque uno morbo absolve tuam vitam:
dabantur amicis a morbo recreatis, unde & argute quidem hoc intelligit poeta,
morbus fictus Polycarmo non nocbat, cum videatur sentire, ut semel tantum
sed ejus amicis a quibus petebat soteria. in anno ægrotet Polycarmus, epig. 40.
Ægrota jam semel.] hoc est morere, lib. 5. vers. 5.

Ad Sparsum,

strepitus urbis in causa esse, cur secedat in villam
Nomentanam. LVII.

CUR sæpe ficci parva rura Nomenti,
Laremque villæ sordidum petam, quæris?
Nec cogitandi, Sparse, nec quiescendi
In urbe locus est pauperi. negant vitam
Ludimagistri mane, nocte pistores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc otiosus sordidam quatit mensam
Neroniana nummularius massa:
Illinc paludis malleator Hispanæ
Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec turba cessat entheata Bellonæ,
Nec fasciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec sulfuratæ lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicit quot æra verberent manus urbis,
Cum secta Colcho Luna vapulat rhombo.
Tu, Sparse, nescis ista, nec potes scire,
Petilianis delicatus in regnis,
Cui plana summos despicit domus montes,
Et rus in urbe est, vinitorque Romanus.
Nec in Falerno monte major autumnus,
Intraque limen clausus effedo cursus,
Et in profundo somnus, & quies nullis
Offensa linguis, nec dies nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ,
Et ad cubile est Roma: tædio fessis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

INTERPRETATIO.

Rogas, cur sæpe invisam exiguum fun-
dum aridi Nomenti, & tenuem larem
villa? O Sparse, nec est inopi locus cogi-
tandi, nec quiescendi in urbe. Ludimagi-
stri mane, pistores nocte, mallei arariorum
die toto non sinunt vivere. Hinc otiosus
nummularius agit mensam sordidam
massa Neroniana: illinc malleator fuste
nitenti percutit tritum saxum paludis
Hispanæ: nec turba Bellonæ correpta furo-
re quiescit, nec garrulus naufragus tabu-
la suspensa de fascia, nec Judæus eruditus
a matre mendicare, nec lippus negotiator
mercis sulfuratæ. Qui valet enumerare

impedimenta somni inertis, dicit quot æra
pulsentur manibus civitatis, cum Luna
caesa verberatur rhombo Colcho. O Sparse,
tu delicatus in regnis Petilianis ignoras
ista, nec potes discere, cui plana domus
contemnit montes excelsos, & rus in urbe
est, & vinitor Romanus. Nec major au-
tumnus in Falerno monte, & cursus effedo
limitatus intra limen, & somnus arctif-
simus, & quies non turbata ullis linguis,
nec lux nisi admissa. Nos vero excitamur
risu transeuntis multitudinis, & Roma
stat ante cubile: quoties placuit nobis tæ-
dio defatigatis dormire, petimus villam.

NOTÆ.

Nomenti.] de quo epig. 106. lib. 1.
Similis est huic epigrammati Juven. sat.
3. Vide epig. 74. lib. 10.

Nec cogitandi, Sparse.] Legunt alii,
nec cogitandi spatium. At prior lectio
videtur melior.

Ludimagistri.] de quibus epig. 70.
lib. 9.

Ærariorum.] fabrorum scilicet.

Neroniana massa.] Suetonius in Ne-
rone cap. 44. Exegitque ingenti fastidio
& acerbitate nummum asperum, argen-
tum pustulatum, aurum ad obrusam.
Hoc est: Nummularii, Gallice les Ban-
quiers, aurum & argentum Neronis ver-
fant in suis mensis, & strepitum edunt.

Illinc paludis.] Turnebus lib. 30. cap.
26. legit balucis. Sic enim, inquit, mas-
sas quasdam auri vocari in Hispania
solere. Plinius lib. 33. cap. 4. Alii legunt
paludis, quod vocabulum, inquit ibi-
dem, a vocis propinquitate facile deflecti
potuit. Mihi quidem non satis accom-
modatum hinc esse videtur paludis nomen,
licet Tagi ramenta aurea interpretentur.
Sic Turnebus. Illud ergo aurum rude ex
Hispania Romam afferebatur, ubi in
bractæas tenuissimas extendebatur. Sa-
xum vero tritum dicit, propter frequen-
tem malleatoris percussionem. Farnabius
retinet paludis, & sic explicat, hoc est lini
& setabi, quod in paludosis Hispaniæ
locis feritur. Quod enim, inquit, Tur-
nebus legit balucis, nullatenus convenit
aureæ operæ cum fuste. Videat lector.

Nec turba.] Sacerdotes intellige, qui

sanguine suo Bellonæ numen placabant,
& furentes vaticinabantur. Lucanus,
— quos sectis Bellona lacertis
Sava movet, &c.

Bellona autem est belli dea, & soror
Martis nuncupatur.

Nec fasciato.] Juvenalis sat. 14,
— naufragus assem

Dum rogat, & picta se tempestate
tuetur.

Nec sulfuratæ.] hoc est, non cessat pro-
clamare. Vide epig. 42. lib. 1. & epig. 3.
lib. 10. Lippus vero dicitur, nempe a
sulfure, quod semper manibus terit.

Quot æra.] Cum Luna a cælo dedu-
citur magicis incantationibus, epig. 30.
lib. 9.

**Quæ nunc Thessalico Lunam dedu-
cere rhombo.**

Colcho dicitur, id est magico, propter
Medeam quæ erat Colcha. Sensus est:
Tot sunt manus quæ pulsant æra quibus
deducitur Luna, ut numerari nequeant:
ita nec somni impedimenta numerari
possunt.

Petilianis.] Petiliana regna vocat do-
mum, & agrum L. Petilii scribæ sub
Janiculo, ubi rex Numa, teste Livio, fuit
sepultus. Ita Raderus. Vide epig. 64.
lib. 4.

Vinitorque Romanus.] quia scilicet vi-
nea est in ipsa urbe.

Falerno monte.] Campaniæ nempe, ubi
vites sunt amoenissimæ. Autumnum di-
xit pro ipsa vindemia.

Intraque limen.] hoc est, intra ædium

tuarum septa spatium est gestationi & cursui sufficiens. Legunt alii, *latus effedo cursus*: effedum vero genus est vehiculi.

Nisi admissus.] cum aperis tuas fenestras. *Et ad cubile.*] Tantus scilicet est ad meas fores strepitus, ut tota Roma illic stare mihi videatur.

Ad Alaudam.
libidinosum. LVIII.

ANCILLARIOEUM tua te vocat uxor, & ipsa Lesticariola est: estis, Alauda, pares.

INTERPRETATIO.

Conjux tua te appellat ancillariolum, & ipsa lesticariola est: o Alauda, estis aequales.

NOTÆ.

Ancillariolum.] qui amore ancillarum captus est, & in eis libidinatur: & lesticariola, quæ se prostituit servis lesticam succollantibus: quæ sordidissima libido est. Turnebus lib. 30. cap. 26.

De importunis basiatoribus. LIX.

TANTUM dat tibi Roma basiorum
Post annos modo quindecim reverso,
Quantum Lesbia non dedit Catullo.
Te vicinia tota, te pilosus
Hircoso premit osculo colonus.
Hinc instat tibi textor, inde fullo,
Hinc sutor modo pelle basciata,
Hinc menti dominus pediculosi,
Hinc defoculus, & inde lippus,
Fellatorque, recensque cunnilingus.
Jam tanti tibi non fuit redire.

INTERPRETATIO.

Roma modo tibi reverso post quindecim annos libat tot oscula, quot Lesbia non libavit Catullo. Vicinia tota, pilosus colonus te constringit fœrido osculo. Hinc textor te urget, illinc fullo, hinc sutor pelle basciata paulo ante, hinc dominus menti pediculosi, ex hac parte luscus, ex illa lippus. Jam non debuisti tanti facere reditum tuum.

NOTÆ.

Quantum Lesbia.] amica scilicet Catulli.
Defoculus.] cui desit, seu deest oculus. *Jam tanti.*] siquidem reversus hæc eras passurus. Vide epig. 99. lib. 11.

Ad suum natalem. LX.

MARTIS alumne dies, roseam quo lampada primum,
Magnaque siderei vidimus ora dei:
Si te rure coli, viridesque pigebit ad aras,
Qui fueras Latia cultus in urbe mihi:
Da veniam, servire tuis quod nolo kalendis,
Et qua sum genitus, vivere luce volo.

INTERPRETATIO.

O Dies alumne Martis, quo primum aspeximus roseum lumen, atque ora ingentia dei siderei: si te tadebit coli rure, & ad altaria viridantia, quem colueram Roma in urbe; ignosce quod nolo servire tuis kalendis, & placet vivere genialiter die, quo natus sum.

NOTÆ.

Martis alumne.] hoc est, o calenda Martis, quibus natus erat poëta, epig. 53. lib. 9. & epig. 24. lib. 10.
Lampada siderei dei.] hoc est solem.
Virides ad aras.] factas nempe ex cespite.
Tuis kalendis.] in sexto casu: hoc est, quod tuis kalendis nolo in urbe occupari officiis præstandis; sed malo rure genialiter vivere; quod in urbe fieri nequibat, ut docent sequentes versus, quos novum epigramma constituere negant multi: sed ne ordo indicis confundatur, nihil mutavi.

De Sabello,
de stulta natalis celebrandi cura. LXI.

NATALI pallere suo ne calda Sabello
Desit, & ut liquidum potet Alauda merum,
Turbida sollicito transmittere Cæcuba sacco,
Atque inter mensas ire, redire suas,
Excipere hos, illos, & tota surgere cæna
Marmora calcantem frigidiora gelu.
Quæ ratio est, hæc sponte tua perferre, patique,
Quæ te si jubeat rex, dominusque, neget?

INTERPRETATIO.

Anxiùm esse suo natali, ne aqua calida deficiat Sabellum, atque ut Alauda bibat merum liquidum, & sacco sollicito defecare Cæcuba turbida, atque ire & redire inter suas mensas. Excipere hos, illos, & tota cæna surgere calcantem marmora frigidiora gelu. Qua causa est cur hæc perferas, & patiaris sponte tua, qua nolis facere, si rex & dominus imperet tibi?

NOTÆ.

Natali pallere.] In veteri codice sic distinguitur hoc epigramma a præcedenti, & lemma scribitur *de Sabello*. Sed melior videtur inscriptio quam subjecimus ex Radero. Alaudam pro quovis obvio conviva nominavit poëta. Hæc ergo agitur tantum de nimia natalis celebrandi cura, quo die uni genio indulgendum docet Martialis, atque ita est præcedentis epigrammatis continuatio.

Ne calda.] de qua epig. 12. lib. 1.
Cacuba.] de quibus epig. 40. lib. 2.
 hoc est, magna præcipitatione colare.
 Vide epig. 104. lib. 14.
Marmora.] Nudis pedibus mensæ ac-

cumbabant veteres; advenientem vero
 convivam excepturi præ nimia festina-
 tione soleas petere nequibant, atque ita
 nudis pedibus calcabant marmora, qui-
 bus strata erant cœnacula.

De Ligurra
 homine inepto. LXII.

VERSUS, & breve, vividumque carmen
 In te ne faciam times, Ligurra,
 Et dignus cupis hoc metu videri:
 Sed frustra metuis, cupisque frustra.
 In tauros Libyci ruunt leones,
 Non sunt papilionibus molesti.
 Quæras censeo, si legi laboras,
 Nigri forniciis ebrium poëtam,
 Qui carbone rudi, putrique creta
 Scribit carmina, quæ legunt cacantes.
 Frons hæc stigmatæ non meo notanda est.

INTERPRETATIO.

O Ligurra, metuis ne scribam in te ver-
sus, & vividum & breve carmen,
atque optas videri dignus hoc timore: at
nequicquam times, & optas nequicquam.
Libyci leones ruunt in tauros, non vexant
papiliones. Si curas legi, moneo ut quæras
ebrium poëtam nigri forniciis, qui rudi
carbone & creta putrida scribit versus
quos evolvunt cacantes: hæc tua frons non
est signanda meo stigmatæ.

NOTÆ.

Vividumque carmen.] Vide epig. 64.
 lib. 6. Sic & epig. 43. lib. 11.
Vivida cum poscas epigrammata, mor-
tua ponis, &c.
In tauros Libyci.] hoc est, in feras mi-
 nores non sæviunt leones, & quidem
 generosiores. Sic poëta se leoni, Ligur-
 ram papilioni comparat.
Si legi laboras.] si cupis esse cognitus.

Nigri forniciis.] hoc est, obscuro loci
 & vilis notæ poëtam quæras.
Qui carbone rudi.] Carbonis aut creta
 nota cito evanescit: sic obscuro poëta
 carmina cito pereunt.
Frons hæc.] id est, Servilis tua frons
 non est digna cui ego imprimam victuæ
 carminis notas. Vide epig. 64. lib. 6.

Ad Saturnum,
 quem invitat ad Saturnale epulum Prisco Terentio in
 Hispaniam reduci extructum. LXIII.

ANTIQUI rex magne poli, mundique prioris,
 Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat,
 Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
 Scissa nec ad Manes, sed sita dives humus:
 Lætus ad hæc, facilisque veni, sollennia Prisci
 Gaudia, cum sacris te decet esse tuis.
 Tu reducem patriæ sexta, pater optime, bruma
 Pacifici Latia reddis ab urbe Numæ.
 Cernis ut Aufonio similis tibi pompa macello
 Pendeat, & quantus luxurietur honos?
 Quam non parca manus, largæque nomismata mensæ,
 Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
 Ut sit bis pretium meritis, & gratia major,
 Et pater, & frugi sic tua sacra colit.
 At tu, sancte, tuo sic semper amere Decembri:
 Hos illi jubeas sæpe redire dies.

INTERPRETATIO.

O Summe dominator prisci cæli, & prio-
rus seculi, sub quo otium iners, nec
ullus labor erat, nec fulmen nimis impe-
riosum, nec terra digna fulmine, nec
effossa ad inferos usque, sed locupletis ja-
cebat: hilaris & facilis, accede ad hanc
sollennem latitiam Prisci, cum par est te
adesse tuis sacris. Tu, o pater optime, re-
stituis patriæ reversum sexto anno ab urbe
Latia pacari Numa. Vides ut pompa tibi
pendeat similis macello Romano, & quan-
ta ornamenta affluant? quam liberalis
manus, & nummi mensa munifica, qua
divitia tibi pernumerentur, o Saturne? Ut
pretium bis, & gratia major referatur
meritis, & pater Prisci & quidem fruga-
lis sic celebrat tua sacra. At tu, o sancte,
sic semper diligaris tuo Decembri: imperes
sæpe illum frui his diebus.

NOTÆ.

Pigra quies.] Aureum quippe Saturni
 seculum fuisse canunt poëtae.
Nec fulmine digna.] Scelera enim tunc
 non perpetrabantur digna fulmine, nec-
 dum erant opes repertæ, sed in visceri-
 bus terræ aurum atque argentum erant
 recondita.
Tu reducem patriæ.] nempe post sexen-
 nium mense Decembri ab urbe Roma in
 Hispaniam reversus est Priscus.
Pompa.] Hoc est, apparatus carnis
 tantus est in Hispania ad celebranda Sa-

turnalia, quantus Romæ.
Largæque nomismata.] hoc est, quam
 multa pecunia impendatur in tuum ho-
 norem.
Ut sit bis.] Legunt alii, utque sit his
 pretium. Sensus est: O Saturne, ut tibi
 gratior sit hæc celebritas, ipse pater
 Prisci, vir tamen parcus, laute colit tua
 Saturnalia.
Hos illi.] nempe Prisco, aut ejus patri
 concede vitam longævam.

Ad Cordubam,
in Cordubensem poetam ineptum & plagiarium. LXIV.

UNCTO Corduba laetior Venafro,
Histra nec minus absoluta testa,
Albi quæ superas oves Galefi,
Nullo murice, nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore vivo:
Dic vestro, rogo, sit pudor poetæ,
Ne gratis recitet meos libellos.
Ferrem, si faceret bonus poeta,
Cui possem dare mutuos honores.
Corrumpit sine talione caelebs.
Cæcus perdere non potest quod aufert.
Nil est deterius latrone nudo:
Nil securius est malo poeta.

INTERPRETATIO.

O Corduba amœnior uncto Venafro, nec cedens testa olei Histria, qua vincis opes candidi Galefi, nullo murice nec sanguine fallax, sed gregibus tinctis colore nativo; dic, quæso, vestro poeta, ipsum pudeat, ne impune recitet meos libros. Paterer, si bonus poeta recitaret, tibi tribuere possem par decus. Caelebs corrumpit sine talione. Cæcus nequit amittere quod adimit, nihil est pejus latrone nudo, nihil tutius est inepto poeta.

NOTÆ.

Corduba.] urbs Hispania ad Bætim, ferax olearum, quam laudat, civem ejus vituperaturus: unctum autem appellat Venafrum ab oleis quæ in Venafrano Campaniæ agro nascuntur optimæ.
Histra.] Histria est Italia terminus Illyrico ad ortum confinis, oleis abundans. Vide Plinium lib. 15. cap. 2.
Galefi.] Italiae fluvius est ad Tarentum, ubi oves lanam habebant candidissimam, epig. 43. lib. 2.
Nullo murice.] Bæticarum enim ovium lana nullo fuco imbuta, sed nativo colore erat tincta, epig. 100. infra.
Cui possem.] Ejus quippe versus pro meis recitans, parem ipsi gratiam referrem.
Caelebs.] qui si alienam uxorem corrumpat, cum uxore ipse careat, talionis poenam, qua par pari refertur, subire nequit.
Quod aufert.] si nempe alteri effodiat oculum.
Latrone nudo.] cui nihil eripi potest.
Nihil securius est.] nam inepti poetæ carmina quis furetur?

De Cinna
gulosus. LXV.

VINCENTEM roseos, facieque, comaque ministros
Cinna cocum fecit. Cinna gulosus homo est.

INTERPRETATIO.

Cinna constituit cocum superantem servos roseos, & vultu & capillis. Cinna homo est belluo.

NOTÆ.

Cinna gulosus.] qui ut galæ suæ satisfactionem violare nigra culina, ut jam diceret, sustinuit tantam pueri pulchritudinem violare nigra culina, ut jam dixit de Theopompo epig. 66. lib. 10.

LXVI.

Ad Amœnum
fraudentum venditorem. LXVII.

Bis quinquagenis domus est tibi millibus empta,
Vendere quam summa vel brevior cupis.
Arte sed emptorem vafra corrumpis, Amœne,
Et casa divitiis ambitiosa latet.
Gemmanes prima fulgent testudine lecti,
Et Maurusiaci pondera rara citri.
Argentum atque aurum non simplex Delphica portat:
Stant pueri, dominos quos precer esse meos.
Deinde ducenta sonas, & ais, non esse minoris.
Instructam vili vendis, Amœne, domum.

INTERPRETATIO.

Centum millibus emisti domum, quam cupis vendere pretio vel minore. Sed, o Amœne, arte callida circumvenis emptorem, & casa delitescit fucata divitiis. Tori gemmei splendent prima testudine, & pondera rara citri Maurusiaci. Delphica mensa tegitur auro atque argento non simplici: stant pueri, quibus servire cupiam. Postea petis ducenta, & dicis non esse minoris. O Amœne, vili vendis ades ornatas.

NOTÆ.

Vel brevior.] Centum millibus festivitium male materiatis ades emerat Amœnus, quas vel minori pretio libens vendidisset: attamen eas multis divitiis ornatas ducentis millibus aestimabat.
Gemmanes prima.] primam testudinem intelligit Raderus, atrium, & vestibulum adium, ubi ponebantur lecti geniales. Horatius:
Lectus genialis in aula est.
Forte melius intelliges lectos ornatos testudine prima, hoc est omnium pretiosissima: gemmanes vero dixit, quod gemmis essent locupletati illi tori, vel quod essent pavonini. Vide epig. 85. lib. 14. & epig. 58. lib. 3.
Gemmeique pavones.
Et Maurusiaci.] Et mensa citrea pretiosissima ex Mauritania, de quibus epig. 43. lib. 2.
Non simplex Delphica.] hoc est, ornata laminis auri vel argenti: Delphicæ mensæ, inquit Heraldus, marmoreæ erant, ut colligere est ex Cicerone lib. 6. in Verrem. Cujacius lib. 10. Observationum cap. 13. de Delphicis agens probat fuisse abacos ex quibus vina ministrarentur.
Instructam vili.] Sensus est: Equidem, o Amœne, domum sic instructam vili pretio vendere videris; sed cum omnem supellectilem atque ornatum sublaturus sis, nimis cara est tua domus.

De Idibus Maronis. LXVIII.

MAIAE Mercurium creastis Idus.
 Augustis redit Idibus Diana.
 Octobres Maro consecravit Idus.
 Idus saepe colas & has & illas,
 Qui magni celebras Maronis Idus.

INTERPRETATIO.

OMaia Idus, genuistis Mercurium. | has & illas Idus, qui colis Idus magni
 Diana colitur Idibus Augustis. Maro | Maronis.
 consecravit Idus Octobres. Sape celebres

NOTÆ.

Maia.] Aufonius Idyllio de feriis Romanis:
 Et medias Idus Maii, Augustique recessu
 Quas sibi Mercurius, quasque Diana

dicat.
Idus saepe colas.] hoc est diu vivas, & sic possis colere Idus Mercurii & Dianæ, qui Virgilio natalem colis.

Ad clientes
 ut recedant. LXIX.

MATUTINE cliens urbis mihi caussa relictae,
 Atria, si sapias, ambitiosa colas.
 Non sum ego caussidicus, nec amaris litibus aptus:
 Sed piger, & senior, Pieridumque comes.
 Otia me, somnusque juvant, quæ magna negavit
 Roma mihi: redeo, si vigilatur & hic.

INTERPRETATIO.

OCliens matutine caussa cur secesserim | & comes Musarum. Quies & somnus mihi
 ab urbe, si sapias, colas limina potentiorum. Ego non sum caussidicus, nec idoneus amaris litibus, sed iners, & senior, | placent, quæ mihi recusavit magna Roma: revertor, si hic quoque vigilatur.

NOTÆ.

Si vigilatur & hic.] Romam, inquit, sum rediturus, si nec Bilbili per clientes importunos mihi liceat dormire.

Ad Paullum
 avarum. LXX.

SIC tamquam tabulas, scyphosque, Paulle,
 Omnes archetypos habes amicos.

INTERPRETATIO.

OPaulle, omnes amici tibi sunt archetypi, veluti tabula, & scyphi.

NOTÆ.

Sic tanquam.] Sensus est: Nihil das veteribus amicis, quos habes veluti pocula archetypa. Vide epig. 33. lib. 8. Paullus quidem avarus ornabatur ab amicis, a quo illi nihil accipiebant, sed quibus veluti archetypis poculis uteretur, quæ nullas domino impensas, multum vero laudis afferunt.

De Apro

fobrio paupere, ebrioso autem facto divite. LXXI.

LINTEA ferret Apro vacuus cum vernula nuper,
 Et supra togulam lusca sederet anus,
 Atque olei stillam donaret Opelicus unctor:
 Nudorum tetricus censor & asper erat.
 Frangendos calices, effundendumque Falernum
 Clamabat, biberet qui modo lotus eques.
 A sene sed postquam nummi venere trecenti:
 Sobrius a thermis nescit abire domum.
 O quantum diatheca valent, & quinque comati!
 Tunc, cum pauper erat, non sitiebat Aper.

INTERPRETATIO.

Cum nuper jejunus vernula portaret lintea ad Aprum, & lusca anus sederet super togulam; & Opelicus unctor daret stillam olei; acerbus, & severus erat censor nudorum. Vociferabatur frangenda pocula, atque effundendum Falernum, illius qui modo lotus eques potaret. Sed postquam accepit trecentos nummos a sene: a thermis siccus nequit redire domum. O quantum possunt diatheca, & quinque pueri comati! tunc Aper non sitiebat, cum erat egenus.

NOTÆ.

Lintea.] Quibus Aper lotus abstergeretur.

Et supra togulam.] Ne subduceretur, nec enim habebat servos qui illam custodirent.

Atque olei.] In balneis ungebantur veteres, sed tam pauper erat Aper, ut nec satis olei ad bene ungendum corpus emere posset. Opelicus, legunt alii enterocelicus, hoc est, herniosus.

Nudorum.] Toto quippe corpore nudi lavabant antiqui. Legunt alii nudorum vino scilicet madidorum.

Frangendos.] Clamabat Aper tollendas potationes, & frangendos calices illius equitis, qui modo lotus biberet. Legunt alii biberes, hoc est, si tu eques, qui modo exibas e balneis, biberes.

A sene.] Cum trecentos nummos sibi relictos cujusdam senis testamento accepisset. Legunt alii melius, ut opinor:

A sene sed postquam patruo venere trecenta.

Millia nempe sestertium, quæ summa longe major.

O quantum diatheca.] Sensus est: testamentum est: intellige bona relicta testamento. Turnebus lib. 27. cap. 31. legit diatretra, & diatretra calices interpretatur clavatos, quibus nimirum insertæ sint gemmæ: alii intelligunt calices cocylatos & tornatiles. Videat lector.

Tunc, cum pauper.] Seneca lib. 1. de beneficiis cap. 9. Detestantur hac in felicibus, eadem si potuerint facturi.

LXXII.

Ad Pannicam,
qui derelicto foro sibi fructuoso agros steriles emerat.
LXXIII.

JUGERA mercatus prope busta latentis agelli,
Et male compactæ culmina fulta casæ,
Deseris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque sed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, milium, ptisanamque, fabamque solebas
Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

INTERPRETATIO.

O Pannice, emptis jugeribus juxta busta latentis agelli, & fultis culminibus casa male materiata, derelinquis urbanas lites, tuos fundos, & exiguam, sed certam mercedem trita togæ. Pragmaticus solebas vendere triticum, milium, & ptisanam, & fabam: nunc agricoltor mercaris hæc.

NOTÆ.

Prope busta.] Gallica intelligunt interpretes: ubi nempe Galli in depressio, seu latente loco fuerant sepulti a Camillo deleti, vel pestilentia interempti in obsidione Romæ. Livius lib. 5. primæ decadis.
Deseris.] Forum scilicet, ex quo majores & certiores fructus, quam ex fundo empto, percipiebas.
Frumentum.] Munera intellige, quibus donabatur Pannicus: ptisanam interpretare hordeum ex quo sapius fit.
Pragmaticus.] Est is qui recte juris formulas novit, atque oratoribus leges & consuetudines suggerit. Juven. sat. 7. vers. 123.

Ad Catullum,
a quo institutus heres dicebatur. LXXIV.

HEREDEM tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, nisi legero, Catulle.

INTERPRETATIO.

O Catulle, prædicas me esse tuum heredem. Non credam, nisi legero.

NOTÆ.

Nisi legero.] hoc est, nisi mortuus fueris: tabulæ enim testamentariæ non aperiebantur nisi mortuo testatore. Vel intellige, nisi legero tua scilicet ossa; sic tacite Catullo mortem optat, quo citius ejus bona possideat.

Ad Flaccum
cui mittit calices vitreos cognomento audaces. LXXV.

CUM tibi Niliacus portet crystalla catastus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? sed geminus vilibus usus inest.
Nullum sollicitant hæc, Flacce, toreumata furem;
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid, quod securo potat conviva ministro,
Et casum tremulæ non timuere manus?
Hoc quoque non nihil est, quod propinabis in istis,
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

INTERPRETATIO.

Cum puer Ægyptius tibi afferat crystalla, sumo calices de circo Flaminio. An hi sunt audaciores, an qui mittunt ejusmodi dona? sed licet viles inveniunt duplici usui. O Flacce, nullum frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix. guntur aquis nimis calidis. Quid, quod conviva bibit tuto servo, nec tremula manus metuerunt casum? at hoc etiam est alicujus momenti, quod tu, o Flacce, propinabis in istis, cum fracturus fueris poculum.

NOTÆ.

Catastus.] Turneb. lib. 30. cap. 26. cataplus sic legendum est ut sit navigatio Ægyptiorum: nam ex Ægypto, & annona, & merces plurimæ Romam advehantur. Sed Vitruvius lib. 8. cap. 4. sic ait, Ideoque transmarinos catastos emere formosos, &c. Itaque catasti sunt pueri formosi, ut constat etiam ex Plinio lib. 35. cap. 18. De his noster poëta videtur agere lib. 4. epig. 42.
Niliacis primum puer hic nascatur in oris.
Flaminio.] Ubi vendebantur scitilia, aut vitrea vasa.
Hi magis.] Videtur poëta alluisse ad calices audaces, de quibus epig. 94. lib. 14. audaces vero vocabantur, quod specie quadam crySTALLINA pocula imitari auferent.
Sed geminus vilibus.] Hæc nempe duo commoda vilibus poculis insunt, quod nec furem alliciant, nec aqua calida rumpantur. Toreumata vocat, quod torno formarentur. Legunt alii,
— Sed gemmis utilis usus inest.
Objectio est Flacci: at gemmæ magno usui sunt in pellendis morbis & venenis. Plinius lib. 37. cap. 2. Judicet lector.
Securo ministro.] At vero cum crySTALLINA pocula porrigerent servi, ne manibus exciderent valde metuebant.
Frangendus fuerit.] Cum nempe in vitreo hujusmodi poculo aliquis ore impuro & male olenti biberit: at vero crySTALLINUM non sine magna jactura frangitur.

LXXVI.

De caritate vini. LXXVII.

AMPHORA vigessis, modius datur ære quaterno:
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

R R r r

INTERPRETATIO.

Amphora venditur viginti assibus, modius quatuor: agricola ebrius & satur nihil habet.

NOTÆ.

Datur are quaterno.] Hoc est, inquit Farnabius, tam vili pretio venditur annonæ, ut malit agricola ingurgitare se ad crapulam usque & ebrietatem, quam tantulo pretio vinum & frumentum vendere. Gronovius vero intelligit beatos quidem esse agricolas, cum abundant vino & frumento; at infelices, quia ex frumento & vino vendito nihil nummorum reficere possunt in tanta annonæ vilitate. Quare inscribunt, *de vilitate vini & frumenti.* Alii de agricola. Eligat lector.

Ebrius, & crudus.] hoc est, Agricola cœnam potentiorum captat; atque ita in magna vini & frumenti caritate, licet pauper sit, tamen semper ebrius & satur est. *Crudus* dicitur, qui nimios, quos comedit, cibos coquere nequit. Vel intellige, inquit Raderus, agricolam seu agricultorem, si vel semel poterit, vel cœnet lautius ad egestatem redigi.

De Æthonte,

qui crepuerat in templo Capitolino. LXXVIII.

MULTIS dum precibus Jovem salutat,
Stans summos resupinus usque in ungueis,
Æthon in Capitolio pepedit.
Riserunt comites: sed ipse divum
Offensus genitor trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Post hoc flagitium misellus Æthon,
Cum vult in Capitolium venire,
Sellas ante petit Patroclianas,
Et pedit deciesque, viciesque:
Sed quamvis sibi caverit crepando,
Compressis natibus Jovem salutat.

INTERPRETATIO.

*D*um Æthon adhibet Jovi multas preces, stans resupinus usque in summos ungueis, crepuit in Capitolio. Socii riserunt: sed ipse pater deorum lasus misellus clientem trinoctiali domicœnio.

Post hoc flagitium cum misellus Æthon vult petere Capitolium, prius adit sellas Patroclianas, & crepat decies & vicies: sed licet pedendo sibi providerit, compressis natibus salutat Jovem.

NOTÆ.

Stans summos.] Mos erat precantium, ut cœlum respicientes resupini summis pedum digitis insisterent. Domitius.

Comites.] Legunt alii homines.

Patroclianas] Publicas quasdam la-

trinas interpretare.

Compressis.] Æthon parasitus pedendi vitio sic laborabat, ut licet sibi cavisset, crepitem semper comprimere cogere.

De eodem. LXXIX.

ANTE Jovis statuam crepuit satur histrio: pœnam Juppiter indixit vivere de proprio.

INTERPRETATIO.

Histrio satiatus pepedit ante simulachrum Jovis: Juppiter multavit hac pœna vivere de proprio.

NOTÆ.

Vivere de proprio.] Cum vero pauper esset iste Æthon, domi jejunare cogebatur.

Ad Bithynicum
incredulum. LXXX.

NIL in te scripsi, Bithynice: credere non vis;
Et jurare jubes, malo satisfacere.

INTERPRETATIO.

O Bithynice, nihil scripsi in te: non vis credere, & imperas jurare: malo satisfacere.

NOTÆ.

Malo satisfacere.] Hoc dicit poëta ex more fori: cui enim jusjurandum deferretur, nisi jurer, tenetur solvere. Sensus est: Malo scribere in te, quam jurare me nihil scripsisse.

LXXXI.

De Callistrato

laudatore omnium. LXXXII.

NE laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

INTERPRETATIO.

Callistratus commendat omnes, ne commendet dignos. Qui neminem existimat malum, quem existimat bonum?

NOTÆ.

Ne laudet dignos.] Invidia, aut judicii infirmitate omnes laudabat Callistratus: boni vero tantum laudandi, atque a malis distinguendi sunt.

De *Vmbro*
avaro. LXXXIII.

BRUMÆ diebus, feriisque Saturni
Mittebat Vmber aliculam mihi pauper:
Nunc mittit alicam: factus est enim dives.

INTERPRETATIO.

Vmber pauper mittebat mihi aliculam diebus bruma, & feriis Saturni: nunc mittit alicam: nam evasit dives.

NOTÆ.

Bruma diebus.] Epig. 14. lib. 10.
Quando brevis gelida missa est toga
tempore brumæ.
Aliculam.] Invenio, inquit Turnebus
lib. 18. cap. 23. & in antiquo Vocabulario
aliculam genus vestis esse. Lex 23. §. 2.
ff. de auro, argento, mundo. *Puerilia,*
vestimenta nempe, sunt, quæ ad nullum
alium usum pertinent, nisi puerilem, ve-
luti toga, prætexta, alicula, chlamydes,
pallia, quæ filiis nostris comparamus. Ali-
culæ, inquit Gothofredus, sunt togæ
breves. De alica lib. 13. epig. 6. quæ
potus est: in eo jocus est, quod *alicula*
videatur diminutivum ab *alica*.

De *Menogene*
captatore cœnæ. LXXXIV.

EFFUGERE in thermis, & circa balnea non est
Menogenen, omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextra, lævaque trigonem,
Imputet exceptas ut tibi sæpe pilas.
Colliget, & referet lapsum de pulvere follem,
Et si jam lotus, jam soleatus erit.
Linteæ si sumas, nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis sordidiora sinu.
Exiguos secto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas disposuisse comas.
Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget usque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpeffus dicas tædia mille, veni.

INTERPRETATIO.

Impossibile est evitare Menogenen in
thermis & circa balnea, quamvis tu
cupias omni industria. Dextra & læva
prehendet tepidum trigonem, ut tibi im-
putet pilas sæpe exceptas. Colliget de pul-
vere lapsum follem, & referet, etsi jam
lotus erit, jam soleatus. Si accipias linteæ,
dicet esse candidiora nive, quamvis sint
sordidiora sinu infantis. Prædicabit comas
Achilleas dispositas esse a te comente ca-
pillos raros secto dente. Ipse subministrabit
tropin de fæce fumosa lagenæ, atque assi-
due colliget sudorem tui vultus. Commem-
dabit cuncta, obstupescet cuncta, donec tu
perpeffus mille fastidia, dicas, Veni,

NOTÆ.

Effugere in thermis.] Alii e thermis.
Captabit tepidum.] De trigonali pila,
& de folle dictum epig. 71. lib. 7.
Imputet.] hoc est, ut excepta pila, &
tibi oblata aliquam apud te ineat gra-
tiam.
Lapsum.] Alii *laxum*.
Jam soleatus.] Post lotionem soleas
ponebant, quas cœnaturi deponebant.
Sensus est: Menogenes e balneis exiturus
remanebit sua tibi officia præstiturus.
Linteæ.] ad corpus abstergendum.
Secto dente.] Hoc est pestine.
Achilleas comas.] Hoc est, tuas esse
flavas, & pulchras, quales Achillis comas
laudat Homerus.
Tropin.] quæ est infima navis pars; &
hîc sumitur pro vino vapido quod est in
lagenæ fundo. Hujusmodi vino utebantur
veteres, vel ad corpora abluenda in bal-
neis, vel ad vomitum ante cœnam cien-
dum, inquit Raderus.
Veni.] Ad cœnam.

De *Fabiano*
facto hernioso. LXXXV.

DERISOR Fabianus herniarum,
Omnes quem modo colei timebant,
Dicentem tumidas in hydrocelas,
Quantum nec duo dicerent Catulli.
In thermis subito Neronianis
Vidit se miser, & tacere cœpit.

INTERPRETATIO.

Fabianus derisor scrotorum, quem pau-
lo ante carpentem turgidas hydrocelas
metuebant omnes testiculi, quantum nec
carperent duo Catulli, infelix derepente
spectavit se in thermis Neronianis, & cœ-
pit silere.

NOTÆ.

Hydrocelas.] morbus erat ex genere
enterocelarum, nempe cum intestina di-
labuntur in scrotum; Gallice *descende de*
boyaux.
Quantum nec duo.] Catullus in hacce
res venereas hyperbolicè dicit.
Tacere cœpit.] factus & ipse herniosus.

Ad *Polytimum*;
cujus comas incidi permisit. LXXXVI.

NOLUERAM, Polytime, tuos violare capillos:
Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modo tonsæ Pelops, positisque nitebas
Crinibus, ut totum sponda videret ebur.

INTERPRETATIO.

Polytime, nolueram violare tuas co-
mas: sed placet hoc a me concessum
tuis precibus. O Pelops tonsæ modo talis
eras, & fulgebas capillis tonsis, ut sponsa
spectaret totum ebur.

NOTÆ.

Sed juvat.] Tonfis enim capillis lactea tua colla videntur, quæ comis tegebantur. *Pelops.*] Cui humerus a Cerere decerp-
ptus, alter eburneus a diis restitutus est, quem totum videre poterat Hippodamia ejus uxor. *Quæ* historia satis nota.

LXXXVII.

LXXXVIII.

De Cotta
egeno. LXXXIX.

BIs Cotta soleas perdidisse questus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui solus inopi præstat, & facit turbam:
Excogitavit homo sagax, & astutus,
Ne facere possit tale sæpius damnum,
Excalceatus ire cæpit ad cœnam.

INTERPRETATIO.

Cotta questus se bis amisisse soleas, dum ducit ad pedes vernam socordem, quem unum habet sibi astantem in toto | *suo comitatu: homo solers, & versutus commentus est, ne sapius faceret talem ja-*
sturam: cæpit ire ad cœnam sine calceis.

NOTÆ.

Ducit ad pedes.] Servus a pedibus is dicebatur, qui ad pedes dœmini accumbentis stabat, & soleas quas dominus exuerat, custodiebat. *Excalceatus.*] Summam Cottæ inopiam facere sic deridet poëta.

De Tongiliano
nasuto. XC.

TONGILIANUS habet nasum: scio, non nego: sed jam
Nil præter nasum Tongilianus habet.

INTERPRETATIO.

Tongilianus habet nasum: novi, non nego: at Tongilianus nihil jam habet, excepto naso.

NOTÆ.

Habet nasum.] Hoc primo versu nasus sumitur pro acumine judicii; sed in secundo sumitur proprie: hoc est, Tongilianus est tam pauper, ut nihil habeat præter nasum. Vide epig. 4. lib. 1. *Non nego.*] Alii non ego.

Ad Charinum
calvum. XCI.

QUOD lana caput alligas, Charine,
Non aures tibi, sed dolent capilli.

INTERPRETATIO.

O Charine, quod lana tegis caput, non aures, sed coma tibi dolent.

NOTÆ.

sed dolent capilli.] quibus cares: hoc est, te calvitii pudet, quod ideo tegis lana:

De Marone
captatore. XCII.

PRO sene, sed caro, votum Maro fecit amico,
Cui gravis, & fervens hemitritæos erat:
Si Stygias æger non esset missus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cæperunt certam medici spondere salutem.
Ne votum solvat, nunc Maro vota facit.

INTERPRETATIO.

Maro suscepit votum pro sene, sed amico caro, qui laborabat gravi & ferventi hemitritæos: si ægrotus non esset missus ad undas Stygias, ut victima im- | *molaretur grata Jovi magno. Medici cæperunt promittere certam salutem. Nunc Maro suscipit vota, ne solvat votum.*

NOTÆ.

Sed caro.] Alii *clare*, ut nempe senex æger audiret, cujus hereditatem captabat iste Maro. *Hemitritæos.*] febris est semitertiana, *Ne votum solvat.*] propter quod heres institutus fuerat a sene. *Vota facit.*] ut moriatur senex, ne hereditatem ejus amittat.

lib. 2. epig. 40.

XCIII.

Ad Priscum
de moribus futuri divitis. XCIV.

SÆPE rogare soles qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, simque repente potens.
Quemquam posse putas mores narrare futuros?
Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

INTERPRETATIO.

O Prisce, tui moris est crebro percontari, qualis sim futurus si dives evadam, & subito sim potens. Credisne quemquam | *posse dicere mores futuros? Dic mihi, si tu evadas leo, qualis eris?*

NOTÆ.

Si fias tu leo.] Sensus est: leo futurus leonis naturam habiturus est, atque iradives futurus divitis moribus usus est, nempe superbis, seu tenues & debiliores est oppressurus, & tanquam leo devoraturus.

De Fabulla adultera. XCV.

QUA mœchum ratione basiare
Coram conjuge repperit Fabulla.
Parvum basiat ulque morionem:
Hunc multis rapit osculis madentem
Mœchus protinus, & suis repletum
Ridenti dominæ statim remittit.
Quanto morio major est maritus!

INTERPRETATIO.

Fabulla excogitavit qua ratione oscularetur adulterum coram marito, semper osculatur parvum sannionem: repente adulter hunc rapit udum multis basiat, & suis repletum remittit statim dominæ ridenti: quanto major est sannio maritus!

NOTÆ.

Quanto morio.] Hoc est, quanto stolidior est maritus, qui hoc artificium non animadvertat, vel animadvertens patitur!

In Tuccam

æmulum omnium suorum studiorum. XCVI.

SCRIBEBAMUS epos: cœpisti scribere: cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos:
Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
Fila lyrae movi doctis exulta Camenis:
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus satyras: Lucilius esse laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus esse potest? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige quid nolis. Quis enim pudor omnia velle?
Et si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

INTERPRETATIO.

Faciebamus carmen heroicum: cœpisti facere, destiti, ne mei versus essent æmuli tuorum. Nostra Thalia traduxit se ad tragicos cothurnos: tu etiam accommodasti tibi longum syrma. Movi fila lyrae exulta doctis Camenis: nobis evipis plectra ambitione nova. Aggredimur satyras: conaris esse Lucilius. Scribo leves elegos: tu etiam scribis idem. Quid potest esse minus? Cœpi facere epigrammata: hinc etiam tibi comparas meam famam. Elige quid recuses: nam que verecundia est aggredi omnia? Et si quid fastidis, Tucca, relinque mihi.

NOTÆ.

NOTÆ.

Cothurnos.] Hoc est, scripsi tragicœdias. *poetas satyras scripsit.*
Vide epig. 20. lib. 3. *Syrma* tragicorum *Elegos.*] Quales Tibullus, Propertius, vestis est, epig. 49. lib. 4. *Ovidius.* Ludere dicuntur poetæ cum *Fila lyra.*] Hoc est, versus lyricos composui, quorum princeps Horatius. *versus leviores scribunt.*
Lucilius.] Qui primus inter Latinos *Quid minus.*] quam scribere epigrammata.

XCVII.

XCVIII.

XCIX.

Ad Bætum

fluvium de adventu Instantii. C.

BÆTIS olivifera crinem redimite corona,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis:
Quem Bromius, quem Pallas amat, cui rector aquarum
Albula navigerum per freta pandit iter:
Omnibus lætis nostras Instantius oras
Intret, & hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, onus quod sit succedere Macro.
Qui sua metitur pondera, ferre potest.

INTERPRETATIO.

O Batis redimite comas corona olivifera, qui tingis aurea vellera undis pellucidis: quem Bacchus, quem Pallas diligit, cui dominator aquarum aperit iter navigerum per cæna freta: Instantius ingrediatur nostras regiones auspiciis faustis, & hi populi habeant hunc annum similem priori. Instantius non ignorat quod onus sit succedere Macro. Qui metitur suarum pondera, portare valet.

NOTÆ.

Batis olivifera.] Vide epig. 28. lib. 8. *Ad Bætum fluvium Hispaniæ sunt multæ olivæ.* *sum est mare, maxime ubi se in illud exonerant fluvii.*
Instantius.] De quo epig. 73. lib. 8. *Quem Bromius.*] Illie nempe magna est, qui in administratione Hispaniæ successurus erat Macro viro integerrimo, de quo epig. 78. lib. 10.
Rector aquarum.] Neptunus. *Albula freta dicit: canum quippe, seu spumoso-*

In effrontem. CI.

OS atavi, patris nasum, duo lumina patris,
Et matris gestus dicis habere tuæ.
Cum referas priscos, nullamque in corpore partem
Mentiris; frontem dic mihi cujus habes?

S.S.F.F.

INTERPRETATIO.

PRadicus te habere os atavi, nasum patris, duos oculos genitoris, & gestus matris tua. Cum exprimas majores, nec ullam partem mentiris in corpore, dic mihi cuius habes frontem?

NOTÆ.

Os atavi.] Tria hæc ultima epigrammata per se loquuntur, quæ Martialis esse negant multi.

Ad Mattum
importunum. CII.

QUI negat esse domi se, tunc cum limina pulsas, Quid dicat, nescis? Dormio, Matte, tibi.

INTERPRETATIO.

Qui dicit se non esse domi, tunc cum pulsas fores, an ignoras quid dicat? O Matte, inquit, dormio tibi.

Ad Milonem,
lenonem suæ uxoris. CIII.

THURA, piper, vestes, argentum, pallia, gemmas; Vendere, Milo, soles cum quibus emptor abit. Conjugis utilior merx est: quæ vendita sæpe, Vendentem nunquam deserit, aut minuit.

INTERPRETATIO.

OMilo, tui moris est vendere thura, piper, vestes, argentum, pallia, gemmas, quæ secum aufert emptor. At merx uxoris fructuosior est; quæ sæpe vendita nunquam dereliquit venditorem, nec minuit.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER XIII.
CUI XENIA INDITUM NOMEN.

Ad lectorem, piscibus involvendis aptos esse suos
libros. I.

NE toga cordylis & pænula desit olivis,
Aut inopem metuat fordida blatta famem:
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna papyros:
Postulat ecce novos ebria bruma sales.

Non mea magnanimo depugnat tessera talo,

Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.

Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta fritillus:

Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

INTERPRETATIO.

OMusa, consumite Niliacas papyros meas jacturas, ne cordyla careant toga, & oliva pænula, aut fœda blatta timeat egenam esuriam: en Saturnalia temulenta petunt novos jocos. Mea tessera non decertat cum genoroso talo, nec senio cum cane quatit nostrum ebur. Hæc charta mihi est loco nucium & fritilli: nec accipio detrimentum nec quassum ex ista alea.

NOTÆ.

Xenia.] Quæ sic explicat Vitruvius lib. 6. cap. 10. Nam cum fuerunt Græci delicatiores, & ab fortuna opulentiores. hospitibus advenientibus extruebant triclinia, cubicula cum penis, cellas; primo die ad cœnam invitabant, postremo mittebant pullos, ova, olera, pomâ, reliquasque res agrestes. Ideo pictores ea que mittebantur hospitibus, picturâ imitantes

xenia appellaverunt. Xenia dicta sunt, quod τοῖς ξενίοις, hoc est hospitibus maxime, necnon & amicis mitterentur. Cum autem pauper esset poeta, xeniorum loco mittebat disticha.

Ne toga cordylis.] Deest semina in editione Junii. Vide epig. 2. lib. 3, huic simile. Blatta, quæ rodit chartas, genus est vermis.

Niliacas papyros.] Quia in Ægypto nascuntur papyri, quas per appositionem vocat sua damna: mali enim versus perdunt bonas chartas. Juvenalis sat. 1. versu 15.

Stulta est clementia, cum tot ubique vatibus occurras, peritura parcere charta.

Ebria bruma.] Saturnalia intellige, quibus genio indulgebant Romani. De his supra.

Non mea magnanimo.] Vide quæ jam de talis & tesseri dicta sunt, epig. 14. lib. 4. Calcagninus de tesseri sic ait: Duabus, tribusve tesseri, quatuor autem ad minimum talis contendebatur in acie lusoria. Unde talis pares non sunt tesserae, sed inferiores, epig. 15. lib. 14.

In detractorem. II.

NASUTUS sis usque licet, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et possis ipsum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quam dixi: quid dentem dente juvabit
Rodere? carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam: qui se mirantur, in illos
Virus habe, nos hæc novimus esse nihil.
Non tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,
Nec matutina si mihi fronte venis.

INTERPRETATIO.

Quantum vis sis nasutus, & tandem sis nasus, quantum portare recusaverit iussus Atlas; & tu possis illudere ipsum Latinum, nequis proferre plura in meas incipias, quam ego ipse protuli: quid proderit rodere dentem dente? Opus est carne, si cupias expleri. Ne profundas laborem: evome virus in illos qui sibi placent: nos scimus hæc esse nihil. Nihilominus hoc non est omnino nihil, si sincerus auditor, nec matutina fronte accedis ad me.

NOTÆ.

Nasutus.] Licet sis maximus derisor; nasus enim irrisoris sedes est. Vide epig. 4. lib. 1.

Atlas.] Qui tamen cælum humeris gestat.

Latinum.] Mimum nempe, epig. 5. lib. 1. — *derisoremque Latinum.*

Ipse ego quam.] Passim pro nihili habendos esse suos versus dicit Martialis.

Quid dentem.] Sensus est: quid carpis me, qui lædi nequeam?

Non sim talorum numero par tessera, dum sit

Major, quam talis alea saepe mihi.

Hæc ratio ad explicandum & magnanimo mihi quidem levior videtur, sed meliorem non reperi. Judicet lector.

Senio.] Dicitur cum in jactis talis senario apparet; canis autem cum unicum senario oppositum punctum apparet. *Ebur nostrum,* ex quo scilicet fiebant tesserae, ut & tali, quos hoc loco intelligi censet idem Calcagninus de tesseri.

Hac mihi.] Sensus est: Ego, inquit poeta, Saturnalium tempore, nec tesseri, nec nucibus, nec talis ludo, sed Musis vaco. De fritillo copiose dictum est epig. 14. lib. 4.

Ad lectorem

de pretio hujus libri. III.

OMNIS in hoc gracili xeniorum turba libello
Constabit nummis quatuor emta tibi.
Quatuor est nimium, poterit constare duobus,
Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
Si tibi tam rarus, quam mihi, nummus erit.
Addita per titulos sua nomina rebus habebis:
Prætereas, si quid non facit ad stomachum.

INTERPRETATIO.

TV emes omnem turbam xeniorum in hac tenui libro quatuor nummis, quatuor nimium est: poteris emere duobus, & bibliopola Tryphon consequetur adhuc quæstum. Fas est mittere hospitibus hæc disticha pro dono, si habueris tam paucos nummos, quam ego. Tibi erunt nomina sua adjuncta rebus per titulos: omittas, si quid non placet stomacho.

NOTÆ.

Est nimium.] Addunt alii punctum interrogationis.

Tryphon.] De quo jam dictum epig. 72. lib. 4.

Disticha mittas.] Vide quæ diximus initio hujus libri: xenia quippe hospitibus mitti solebant.

Si tibi tam.] Malum scilicet omnibus fere poetis familiare.

Per titulos.] Lemmata, seu argumenta intellige.

Non facit ad.] Hoc de suis versibus dicit poeta; sed alludit ad esculenta xeniorum, quæ hoc libro describuntur.

Thus. IV.

SERUS ut ætheria Germanicus imperet aula,
Utque diu terris, da pia thura Jovi.

INTERPRETATIO.

Offer pia thura Jovi, ut Germanicus regnet diu in terris, tarde in cælo.

NOTÆ.

Germanicus.] Domitianum intelligunt interpretes, unde colligunt, non extremis Martialis annis, sed vivo adhuc Domitiano, scripta esse hæc disticha.

Vide epig. 39. lib. 8.
Pia thura.] Religioni nempe & superioris destinata sunt. Plinius lib. 12. cap. 4. agit de thure.

Piper. V.

CEREA quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cum tibi forte datur, si sapis, adde piper.

INTERPRETATIO.

CVm forte tibi donatur pinguis ficedula, qua splendet lato lumbo, si sapis, adde piper.

NOTÆ.

Cereæ.] Hoc est pinguis, epig. 57. lib. 3. *inde cereus turtur.* De ficedula infra epig. 49. *Lucet.*] Præ pinguedine. *Aade piper.*] Insuper quippe est ficedula.

Alica. VI.

Nos alicam, mulsam poterit tibi mittere dives.
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

INTERPRETATIO.

Nos mittimus alicam, locuples poterit mittere mulsam. Si locuples recusaverit mittere, mercare.

NOTÆ.

Alicam.] Videndum epig. 37. lib. 2. *Alica dicitur,* inquit Festus, quod aliter ab ea potione, quam Gallice vocamus corpus. Genus est præstantissimi tritici, unde fiebat potio quæ dicebatur alica.

Conchis faba. VII.

Si spumet rubra conchis tibi pallida testa,
Lautorum cœnis sæpe negare potes.

INTERPRETATIO.

Si habeas pallidam concham spumantem testa rubra, potes sæpe cavere cœnis potentum.

NOTÆ.

Si spumet.] Scilicet dum coquitur: conchis vero faba est viridis, quæ oleo uncta optimi est saporis, & elixa pallefit. Vide epig. 77. lib. 7. Juven. sat. 14. vers. 31. & sat. 3. vers. 293. *cujus conche tumes.* Rubra testa, hoc est vase fictili rubro. *Lautorum cœnis.*] Nam fabam bene conditam comedens domi-laute cœnabis.

Far. VIII.

Imbue plebeias Clusinis pultibus ollas,
Ut fatur in vacuis dulcia musta bibas.

INTERPRETATIO.

Impie ollas plebeias Clusinis pultibus, ut expletus potes suavia musta in ollis exhaufsis.

NOTÆ.

Imbue plebeias.] Hoc disticho præcipit Martialis, ut in ollas quæ Clusini farris pulve imbutæ fuerint, mustum mittatur, quod eo tanquam condiatur, & ad bonitatem proficiat, commendeturque. Turnebus lib. 25. cap. 28: Clusium vero maritimum Tusciæ oppidum est, hodie *Chiuffi*. De farre vide Plinium lib. 18. cap. 8.

Lens. IX.

Accipe Niliacam, Pelusia munera, lentem:
Villior est alica, carior illa faba.

INTERPRETATIO.

Accipe lentem Niliacam, dona Pelusia: illa inferior est alica, pretiosior autem faba.

NOTÆ.

Niliacam.] In Ægypto nempe circa oppidum Pelusium nascitur lens optima. & Plinius lib. 18. cap. 12. De alica & faba supra dictum. *Virgilius* 1. Georgic. *Nec Pelusiaca curam aspernabere len-*

Simila ex tritico. X.

Nec poteris similæ dotes numerare, nec usus;
Pistori toties cum sit & apta coco.

INTERPRETATIO.

Nec valebis referre dotes simila, nec usus, cum tot modis pistor & cocus utantur illa.

NOTÆ.

Simila.] Quæ est flos farina. *Dotes.*] Hoc est, varios usus. *Pistori toties.*] Cum variis & placenta-

Hordeum. XI.

Mulio quod non det tacituri accipe mulis.
Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

INTERPRETATIO.

Sume quod non donet mulio mulis tacituri, ego largitus sum hæc munera cauponi, non tibi.

NOTÆ.

Mulio.] Hoc distichum sic explicat Turnebus lib. 25. cap. 28. Hordeum accipe, quo quadrupes sæpe defraudat mulio: quanquam cum hordeum pedum pabulo potius serviat quam hominum: dedi quod tu potius cauponi vendas, quam comedes: nam cauponibus eo est opus ad jumentorum pastus. *Tacituri.*] Hoc est non dicturi, quod defraudati sint hordeo. *Quod non det.*] Alii quod non des. De hordeo fufe Plinius lib. 18. cap. 7. & alibi passim.

Fruentum triticeum. XII.

TERCENTUM Libyci modios de messe coloni
Sume, suburbanus ne moriatur ager.

INTERPRETATIO.

Accipe trecentos modios ex messe coloni Libyci, ne ager suburbanus sterilecat.

NOTÆ.

Tercentum Libyci.] Cuidam amico ejus sterilis fiat. De generibus tritici mittit frumentum Libycum, ne frequentatione, seu continua cultura ager lege Plinium lib. 18. cap. 7.

Betæ. XIII.

UT sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ,
O quam sæpe petet vina, piperque cocus!

INTERPRETATIO.

Quam sæpe cocus poscet vina, & piper, ut betæ insipida prandia fabrorum sapiant.

NOTÆ.

Vt sapiant.] Insuper quippe sunt betæ, nisi bene candiantur. *Fabrorum prandia.*] Hoc est, cibus hominum plebeciorum.

Lactuca. XIV.

CLAUDERE quæ cœnas lactuca solebat avorum,
Dic mihi, cur nostras inchoat illa dapes?

INTERPRETATIO.

Dic mihi, cur lactuca sit initium nostrarum epularum, qua solebat esse finis cœnarum avorum.

NOTÆ.

Dic mihi.] Causam attulit ipse epig. In fine vero cœnæ lactucam apponebant veteres, quoniam insita frigiditate ebrietatem retundit. *Prima tibi dabitur ventri lactuca moriendo.*

Ligna acapna. XV.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam moneo, rustice, ligna feras.

INTERPRETATIO.

Rustice, si colas agros juxta Nomentum, moneo ut portes ligna ad villam.

NOTÆ.

NOTÆ.

Ligna acapna.] Hoc est, quæ incensa non fumant. Nomentum autem oppidum erat Latinorum, ad decimum ab urbe lapidem situm, ubi multæ paludes, unde illic ligna non erant sicca, proindeque non igni, sed fumo excitando idonea, atque ita ferenda illuc ligna acapna monet poëta, quæ scilicet fumum non exhalent.

Rapa. XVI.

HÆc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cœlo Romulus esse solet.

INTERPRETATIO.

Romulus in cœlo solet comedere hæc rapa, quæ tibi donamus gaudentia hiemali frigore.

NOTÆ.

Gaudentia frigore.] quo nempe dulciora fiunt, & majora. Plinius lib. 13. c. 13. *In cœlo Romulus.*] Turnebus lib. 18. cap. 13. Credidisse videntur prisca non tantum nectare & ambrosia deos pasci: verum etiam vilibus quibusdam cibus, ut Romulum rapis. Credo de paupertate illius seculi, quo Romulus vixerat, proinde quasi in cœlo iisdem cibus victitetur, quibus in terra alebatur.

Coliculi. XVII.

NE tibi pallentes moveant fastidia caules,
Nitrata viridis brassica fiat aqua.

INTERPRETATIO.

NE caules pallidi tibi afferant nauseam, brassica viridis efficiatur aqua nitrata.

NOTÆ.

Nitrata.] De nitro fuscæ tractat Plinius lib. 31. cap. 10.

Porri sectivi. XVIII.

FILA Tarentini graviter redolentia porri
Edisti quoties, oscula clausa dato.

INTERPRETATIO.

Quoties manducaisti fila porri Tarentini graviter redolentia, osculare ore clauso.

NOTÆ.

Fila.] Porrum sectivum intellige, qui meo male olet os; unde dicit poëta, non esse aperiendum ad danda oscula. Vide Plinium lib. 19. cap. 6.

TTTt

Porri capitati. XIX.

MITTIT præcipuos nemoralis Aricia porros :
In niveo virides stipite cerne comas.

INTERPRETATIO.

Nemoralis Aricia producit porros præstantes : vide comas virides in candido stipite.

NOTÆ.

Aricia.] Latii civitas, in qua porrus capitatus optimus, ut Tarenti sectivus nascebatur. Dicitur *nemoralis* a nemore vicino. *Virides comas.*] Caput porri viride intellige, cujus stipes albus est ubi maturit. Vide Columellam lib. II. de re rustica cap. 3.

Napi. XX.

HOS Amiternus ager felicibus educat hortis :
Nursinas poteris parcius esse pilas.

INTERPRETATIO.

Ager Amiternus alit hos sæcundis hortis, licebit parcius comedere pilas Nursinas.

NOTÆ.

Napi.] Qui parum differunt a rapis. Colum. lib. 2. cap. 10. Amiternum est Italiae civitas. *Hos*, alii *nos*. *Nursinas pilas.*] Rapa rotunda interpretare : Nursia vero civitas est Sabino-

Asparagi. XXI.

MOLLIS in æquorea quæ crevit spina Ravenna,
Non erit incultis gratior asparagis.

INTERPRETATIO.

Mollis spina qua nata est in maritima Ravenna, non erit jucundior asparagis silvestribus.

NOTÆ.

Ravenna.] De qua epig. 55. lib. 3. *Mollis spina.*] Plinius lib. 21. cap. 15. in totum spina est asparagus. Sensus est epigrammatis: Asparagi silvestres & inculti non cedunt Ravennatibus asparagis cultis & satis, de quibus Plinius lib. 19. cap. 4. & cap. 8. *Nullum gratius his solum, quam Ravennatum hortorum. Trium librarum asparagum Ravenna aliquando produxit.*

Uva duracina. XXII.

NON habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

INTERPRETATIO.

SVM uva non idonea poculis, & inutilis Baccho: sed nectar ero tibi non bibenti me.

NOTÆ.

Uva duracina.] Plinius lib. 14. cap. 1. *Uva non aliubi gratior callo, ut inde possit invenisse nomen duracini.* Legunt alii *duracina.* Columella lib. 3. de re rustica cap. 1. appellat uvas duri acini: acinus autem vel acinum est granum. *Non habilis.*] quia ex ea vinum exprimi nequit. *Non potanti.*] Sed comedenti nectar ero.

Chia ficus. XXIII.

CHIA feni similis Baccho, quam Seria misit:
Ipsa merum secum portat, & ipsa salem.

INTERPRETATIO.

Chia similis vino veteri, quam produxit Seria, ipsa secum fert merum, & salem.

NOTÆ.

Chia.] Chios est insula Ægei maris, unde translata ficus produxit fructus Seria in oppido Campaniæ hodie *sezza*. Fuit alia Seria urbs Cretæ, ex qua allatam hanc ficum vix crediderim. *Ipsa merum.*] Hoc est, sapit merum & salem. Vide epig. 24. lib. 7.

Cydonia. XXIV.

SI tibi Cecropio saturata cydonia melle
Ponentur: dicas hæc melimela licet.

INTERPRETATIO.

Si cotonea imbuta melle Attico apponentur tibi, potes hac appellare melimela.

NOTÆ.

Saturata.] Hoc est, melle incocta, ut docet Plinius lib. 15. cap. 17. *Dista sunt cydonia a Cydone urbe Cretæ.* *Melimela.*] Quasi μέλι & μέλιον, hoc est mel & pomum, ut si dicas mellitum pomum.

Nuces pineæ. XXV.

POMA sumus Cybeles: procul hinc discede viator,
Ne cadat in miserum nostra ruina caput.

INTERPRETATIO.

Poma sumus sacra Cybele: o viator, longe hinc abi, ne nostra ruina labatur in caput infelix.

NOTÆ.

Cybeles.] Cui nempe sacra erant propter Atyn ab ea adamatum, & in pinum conversum. De nucibus pineis Plinius lib. 15. cap. 10. *Ne cadat.*] Hoc est, ne cadamus in tuum caput. Alii nec.

Sorba. XXVI.

SORBA fumus molles nimium durantia ventres :
Aptius hæc puero, quam tibi poma dabis.

INTERPRETATIO.

Sumus sorba. astringentia alvum nimis lubricam : donabis hæc poma convenientius puero, quam tibi.

NOTÆ.

Sorba.] Gallice *des cormes.*
Aptius hæc puero.] Sæpe enim alvi profluvio laborant pueri.

Spathalion caryotarum. XXVII.

AUREA porrigitur Jani caryota kalendis :
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

INTERPRETATIO.

Aurea caryota donatur kalendis Januariis : nihilominus hoc solet esse donum inopis.

NOTÆ.

Spathalion.] *αυρεα* præter alias suas significationes significat palmam, & ramum palmæ. *Spathalion* diminutivum est ex quo pendent caryotæ seu fructus palmarum, Gallice *des dattes*, quales aurea crusta illitas divitibus mittebant pauperes kalendis Januariis. Lege Plin. lib. 13. cap. 4. & epig. 33. lib. 8.

Coctana. XXVIII.

HÆC tibi quæ torta venerunt condita meta ;
Si majora forent coctana, ficus erat.

INTERPRETATIO.

Hæc coctana, qua ad te missa sunt posita in meta torta, si grandiora essent, ficus erat.

NOTÆ.

Hæc tibi.] Plinius lib. 13. cap. 3. In ficorum genere autem carycas, & minores ejus generis, quæ cottana vocant. Scribunt alii *cottana*, epig. 89. lib. 4. *Torta meta.*] Hoc est, e tortis juncis recta sporta, vel testa turbinata in metæ formam, ut epig. 44. lib. 1. quam lib. 5. epig. 18. dixit acutam testam. Ita Farnabius. Legunt alii *torta mentha*, hoc est, inquit Domitius, coctana coronata mentha torta ut recentia servarentur. Videat lector. Aliud lemma ponit Scriverius, nempe *vas coctanorum.*

Pruna Damascena. XXIX.

PRUNA peregrinæ carie rugosa senectæ
Sume : solent duri solvere ventris onus.

INTERPRETATIO.

Accipe pruna rugosa carie peregrina senectæ, solent laxare onus alvi astricta.

NOTÆ.

Peregrina.] Nempe pruna allata ex Syria, cujus Damascus est civitas. Vide epig. 18. lib. 5. Inscribunt alii *vas Damascenorum*, alii *Damascenarum.*

Casus Lunensis. XXX.

CASEUS Etruscæ signatus imagine Lunæ,
Præstabit pueris prandia mille tuis.

INTERPRETATIO.

Casus notatus imagine Luna Etrusca suppeditabit mille prandia tuis pueris.

NOTÆ.

Imaginem.] Etruriam inter & Liguriam mittebantur casei tanti ponderis, ut unus *Luna portus*, hodie *Porto Venere*. Oppidum maritimum erat, unde Romam multis prandiis sufficeret. Vide Plinium lib. 11. cap. 42.

Casus Vestinus. XXXI.

SI sine carne voles jentacula sumere frugi :
Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

INTERPRETATIO.

Si capies jentare frugaliter sine carne, hæc massa ad te mittitur de grege Vestino.

NOTÆ.

Hæc massa.] Hoc est, hic casus, nempe e lacte in massam coagulato, de quo liæ sunt populi ad mare superum, circa Matrinum fluvium. Alii sunt in Campania ad inferum mare. Plinius lib. 11. cap. 42. Vestini vero Italia ad inferum mare.

Casus Velabrensis. XXXII.

NON quemcumque focum, nec fumum casus omnem,
Sed Velabrensem qui bibit, ipse sapit.

INTERPRETATIO.

Ille casus sapit non qui hausit quemcumque focum, nec omnem fumum, sed Velabrensem.

NOTÆ.

Casus Velabrensis.] Alii *sumosus.* cunctis præferendos, ut ait Plinius lib. 11. *Sed Velabrensem.*] Velabrum locus erat Romæ ubi cascos infumabant Romani. cap. 42.

Casei Trebulani. XXXIII.

TREBULA nos genuit, commendat gratia duplex;
Sive levi flamma, sive domamur aqua.

INTERPRETATIO.

Preffi sumus Trebulis, laudamur ob duplicem usum, sive paramur levi flamma, sive aqua.

NOTÆ.

Trebula.] De qua epig. 72. lib. 5. unde casei Romam afferebantur qui grati erant saporis sive tosti, sive aqua macerati.

Bulbi. XXXIV.

CUM sit anus conjux, & sint tibi mortua membra;
Nil aliud bulbis quam satur esse potes.

INTERPRETATIO.

Cum habeas uxorem vetulam, & membra languida, non debes saturari nisi bulbis.

NOTÆ.

Bulbis.] Romani bulbum vocant allium non absimile ascalonia. Vencsem mari-agreste, alii marinum. Genus est cepæ me excitat.

Lucanica. XXXV.

FILIA Picenæ venio Lucanica porcæ;
Pultibus hinc niveis grata corona datur.

INTERPRETATIO.

Lucanica mittor nata porca Picena, hinc datur grata corona pultibus niveis.

NOTÆ.

Lucanica.] Facta scilicet ex carnibus Pultibus.] Hoc est, ora patina corencensis porcæ natæ in agro Picentino, natur pultibus niveis de quibus epig. 79. lib. 4.

Olivæ. XXXVI.

HÆc quæ Picenis venit subducta trapetis;
Inchoat, atque eadem finit olivæ dapes.

INTERPRETATIO.

Hæc olivæ quæ affertur subducta pralis Picenis, incipit, atque eadem terminat epulas.

NOTÆ.

Olivæ.] Alii cistella olivarum. Subducta.] hoc est, olivæ integra ex qua scilicet oleum non est expressum. Epig. 44. lib. 1.

Nec de Picenis venit olivæ cadis. Inchoat.] ut cibi appetentiam incitet. Finit.] Ut fastidium arceat.

Mala citrea. XXXVII.

AUT Corcyraei sunt hæc de frondibus horti;
Aut hæc Massyli poma draconis erant.

INTERPRETATIO.

Aut hæc poma sunt ex frondibus horti Corcyraei, aut hæc erant Massyli draconis.

NOTÆ.

Aut Corcyraei.] Hæc poma, inquit, sunt dum horro. Vide epig. 94. lib. 10. & decerpta aut ex Alcinoi aut ex Hesperi- epig. 64. lib. 4.

Colostrum. XXXVIII.

SURRIPUIT pastor quæ nondum stantibus hædis;
De primo matrum lacte colostrum damus.

INTERPRETATIO.

Donamus colostrum, quæ subduxit pastor ex primo lacte matrum, nondum lactentibus hædis.

NOTÆ.

Colostrum.] Vocatur prima a partu Nondum stantibus.] Hoc est, antequam capræ uberibus ora admovissent prodest stomacho. hædi.

Hædi. XXXIX.

LASCIVUM pecus, & viridi non utile Baccho;
Dat pœnas: nocuit jam tener ille deo.

INTERPRETATIO.

Lascivum pecus, & non utile viti virenti pendit pœnas: ille tener jam lascit Bacchum.

NOTÆ.

Lascivum pecus.] Hædus qui victima est Baccho sacra, quod solet corrodere vites. Dat pœnas.] Alii det, hoc est mactetur.

Ova. XL.

CANDIDA si croceos circumfluit unda vitellos,
Hesperius scombri temperet ova liquor.

INTERPRETATIO.

Si aqua alba circumfluit vitellos flavos, Hesperius liquor scombri temperet ova.

NOTÆ.

Candida.] Ova recentia undam albam, seu liquorem lacteum habent, quem Romæ mittebantur scombri de quibus supra. De garo infra epig. 102. esse docet poeta. Dicitur Hesperius li-

Porcellus lactens. XLI.

LACTE mero pastum pigrae mihi matris alumnus. Ponat, & Aetolo de sue dives edat.

INTERPRETATIO.

Dives apponat mihi alumnus pigrae matris nutritum solo lacte, & ipse manducet de sue Aetolo.

NOTAE.

Lacte.] Hoc est, porcellus lactens plus mihi sapit quam aper. De apro Aetolo epig. 15. lib. 3.

Apyrina & tuberes. XLII.

NON tibi de Libycis tuberes, & apyrina ramis, De Nomentanis sed damus arboribus.

INTERPRETATIO.

Tibi donamus Tuberes & Apyrina non de ramis Libya, sed ex arboribus Nomentani.

NOTAE.

Tuberes.] Poma quae in Africa nascuntur optima, Plinius lib. 15. cap. 14. Tubera vero sunt genus fungorum. De Apyrinis, quae sic dicuntur ab a privato, & πειν nucleus, id est sine nucleo. Plinius lib. 13. cap. 19. Punica mala intellige. De villa sua Nomentana egit poeta epig. 106. lib. 1.

Idem. XLIII.

LECTA suburbanis mittuntur apyrina ramis, Et vernae tuberes. quid tibi cum Libycis?

INTERPRETATIO.

Apyrina decerpta ex ramis suburbanis, & vernae tuberes mittuntur: quid quavis Libycos?

NOTAE.

Vernae tuberes.] Hoc est nati domi, qui cum sint optimi, quid petis peregrinos? Quorum meminit Suetonius in Domitiano cap. 16.

Sumen. XLIV.

ESSE putes nondum sumen: sic ubere largo Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

INTERPRETATIO.

Redas nondum esse sumen: sic papilla effluit ubere copioso, & turgit vivo lacte.

NOTAE.

Sumen.] Farcimen nempe quod fiebat ex mammis suillis post primum partum resectis, antequam illis os admovisset foetus: tanta autem lactis copia redundabant papillae in isto sumine, ut sui adherere adhuc viderentur.

Pullis

Pulli gallinacei. XLV.

SI Libycae nobis volucres, & Phafides essent, Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

INTERPRETATIO.

SI haberem Numidicas gallinas, & phasianos, mitterem: at nunc accipe aves domesticas.

NOTAE.

Si Libyca.] Vide epig. 57. lib. 3.

Persica, Nucipersica. XLVI.

VILIA maternis fueramus praecoqua ramis: Nunc in adoptivis Persica cara sumus.

INTERPRETATIO.

Vilia praecocia fueramus in ramis maternis, nunc sumus cara Persica in adoptivis.

NOTAE.

Persica.] nempe ex Perside allata, Gallice pesches: nucipersica vero dicuntur, quod a nucleo difficulter solvantur. Perside noxia & venenosa? Sed translata sunt dulcia, ex Columellae opinione. Ita Vilia.] An quia in nativa stirpe vilia, Farnabius.

Panes Picentini. XLVII.

PICENTINA Ceres niveo sic nectare crescit, Ut levis accepta spongia turgat aqua.

INTERPRETATIO.

Picentina Ceres sic turgat nectare, ut levis spongia tumescit aqua accepta.

NOTAE.

Ceres.] Hoc est, panem Picentinum, quem non nisi lacte madefactum coaridum ex alicae materia factum intelligi medi posse dicit Plinius lib. 18. cap. 11.

Boleti. XLVIII.

ARGENTUM, atque aurum facile est, lanamque togamque Mittere: boletos mittere difficile est.

INTERPRETATIO.

Facile est mittere argentum atque aurum, & lanam, & togam: difficile est mittere boletos.

NOTAE.

Lanamque togamque.] Epig. 36. lib. 12.

Boletos.] Genus fungi delicatissimi intellige.

VVuu

Ficedula. XLIX.

CUM me ficus alat, cum pascat dulcibus uvis;
Cur potius nomen non dedit uva mihi?

INTERPRETATIO.

Cum ficus nutriat me, cum pascat dulcibus uvis; cur non potius desumo nomen ab uva?

NOTÆ.

Cur potius.] Non dicor uuedula quam ficedula?

Tubera. L.

RUMPIMUS altricem tenero de vertice terram
Tubera : boletis poma secunda sumus.

INTERPRETATIO.

Nos tubera frangimus terram nutricem tenero vertice: sumus poma secunda a boletis.

NOTÆ.

Rumpimus altricem.] Teste Dioscori-
de, *Tubera rotunda radices sunt sine*
caule, sine foliis flavescentes, vere effo-
diuntur, cruda & cocta eduntur. Et Plin.
cap. 2. lib. 19. *Nec utique extuberante*
loco, in quo gignuntur, aut rimas urgente,

nec ipsa terra coherent.
Tenero de vertice.] Foris quippe pro-
deunt tubera, ubi terra mollior est. Vocat
poma improprie. Juven. sat. 5. vers. 116.
ait tubera fieri tonitribus.

Turdorum corona. LI.

TEXTA rosis fortasse tibi, vel divite nardo;
At mihi de turdis facta corona placet.

INTERPRETATIO.

Texta ex rosis, & pretioso nardo forte tibi, at mihi grata est corona composita ex turdis.

NOTÆ.

Turdorum corona.] Decuria legitur in
veteribus codicibus, ut ait Turnebus lib.
25. cap. 28. *Intellige coronam textam*
turdis, nempe e vimine undique penden-

tibus.
Texta rosis.] Qua coronabantur vete-
res in lautis conviviis. Plin. lib. 21. cap. 3.
Corona.] De qua epig. 47. lib. 3.

Anas. LII.

TOTA quidem ponatur anas : sed pectore tantum,
Et cervice sapit : cætera redde coco.

INTERPRETATIO.

Tota quidem anas apponatur: sed sapit tantum pectore, & cervice: restitui con reliqua.

NOTÆ.

Sed pectore.] Pectus enim & cervix gratioris sunt saporis.

Turtur. LIII.

DUM pinguis mihi turtur erit, lactuca valebis;
Et cochleas tibi habe. perdere nolo famem.

INTERPRETATIO.

Dum habebō pinguem turturem, o lactuca valebis, & tu serua cochleas: nolo amittere esuriem.

NOTÆ.

Et cochleas.] Hoc est, nolo cochleas, quæ sunt species conchyliorum: hoc est, dum habebō cibos deliciores, a vilioribus me abstinabo. *Perdere nolo famem.]* Hoc est, nolo consumere famem in comedendis lactucis & cochleis, quæ ad irritandam gulam dabantur, cum turturem habeam.

Perna. LIV.

CERRETANA mihi fies, vel massa licebit
De Menapis: lauti de petasone vorent.

INTERPRETATIO.

Faciā massam ex Cerretanis, vel etiam ex Menapis: deliciores edant de petasone.

NOTÆ.

Cerretana massa.] Dicitur a poeta perna allata ex Cerretanis Hispaniæ populis ad montes Pyrenæos. Athenæus lib. 14. *Convalles montium, inquit, tenent Cerretani maxima Hispanorum natio, apud quos excellentes perna conficiuntur, qua vel cum Cantabricis de principatu contendunt.* Turnebus lib. 16. cap. 18. de hoc epigrammate & sequenti: Ego putem, inquit, petasonis partem pernam vocari. Vel Athenæo auctore, cujus hæc verba sunt lib. 14. ἐπι τῆ πετασῶνος μίξης ἐκείνη κίττα τὸ πέρνα καλῶσι. Scribunt alii Cæretana a Cære oppido Ferruriæ: quod minus placet. *Massa, alii missa.* *De Menapis.]* qui Mosam fluvium incolabant. Hodie vocantur Geldrenses, Juliacenses, ubi perna multum etiam nunc laudantur.

Petaso. LV.

MUSTEUS est: propera, caros nec differ amicos.
Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

INTERPRETATIO.

Recens est: festina, ne moreris caros amicos: nam siccus petaso mihi non apponatur.

NOTÆ.

Musteus.] Recens est & plenus succi: nam, inquit poeta, non amo vetulum & durum petasonem.

Vulva. LVI.

TE fortasse magis capiet de virgine porca :
Me materna gravi de sue vulva capit.

INTERPRETATIO.

Forte tu magis delectaris vulva virginis porca, ego delector materna suis gravida.

NOTÆ.

Vulva.] Vide Plinium lib. II. cap. 37. & supra epig. 44.

Colocasia. LVII.

NILIACUM ridebis olus, lanasque sequaces,
Improba cum morsu fila, manuque trahes.

INTERPRETATIO.

Deridebis caulem Ægyptium, & lanas sequaces, cum morsu, & manu duces fila mala.

NOTÆ.

Niliacum.] Plinius lib. 21. cap. 15. In Ægypto nobilissima est colocasia, quam cyamon vocant aliqui. Hanc a Nilo metunt, caule, cum coctus est, araneoso in mandendo, &c.

Fila trahes.] Epig. 33. lib. 8.

Lenta minus gracili crescunt colocasia filo.

Hinc constat colocasia esse foeminini generis & neutrius.

Jecur anseris. LVIII.

ADSPICE quam tumeat magno jecur anseris majus,
Miratus dices, hoc rogo crevit ubi?

INTERPRETATIO.

Vide quam turgeat jecur majus magno anseris: attonitus dices, Hoc, ubi crevit, quaso?

NOTÆ.

Jecur majus.] Fartum scilicet mulso, lacte, ficu & carica. Sic Farnabius. Horatius serm. 2. sat. 8.

Pinguibus & ficis pastum jecur anse-

ris albi.

Juven. sat. 5.

Anseris ante ipsum magni, jecur anseribus par.

Glires. LIX.

TOTA mihi dormitur hiems, & pinguior illo
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

INTERPRETATIO.

Dormio tota hieme, & pinguior sum illo tempore, quo nutritor solo somno.

NOTÆ.

Glires.] De quibus fusc Plinius lib. 8. cap. 52. & lib. 29. cap. ultimo.

Cuniculus. LX.

GAUDET in effossis habitare cuniculus antris:
Monstravit tacitas hostibus ille vias.

INTERPRETATIO.

Cuniculus amat habitare in speluncis effossis: ille ostendit hostibus tacitum iter.

NOTÆ.

Monstravit.] Aliud genus oppugnationis est subterraneum, atque secretum, quod cuniculum vocant: a leporibus, qui ca-

vernas sub terris fodiunt, ibique conduntur. Vegetius lib. 4. cap. 24.

Atagena. LXI.

INTER sapes fertur alitum primus
Ionicarum gustus atagenarum.

INTERPRETATIO.

Gustus Ionicarum Atagenarum dicitur primas tenere inter sapes avium.

NOTÆ.

Atagena.] Aves nempe sunt gustu xime in Ionia nascantur. Vide Plinium gratissima, Ionicæ dicuntur, quod ma-

lib. 10. cap. 49.

Gallina altilis. LXII.

PASCITUR & dulci facilis gallina farina,
Pascitur & tenebris. ingeniosa gula est.

INTERPRETATIO.

Gallina facilis alitur & dulci farina, alitur & obscuritate: gula est ingeniosa.

NOTÆ.

Gallina altilis.] Ea dicitur quæ domi faginatur farina quidem & tenebris, quod motus earum & lux pinguedini inimica. Varro lib. 3. cap. 9.

Ingeniosa gula est.] Plinius lib. 10. cap. 50. Invenit mille artes viasque deliciarum luxus, & gula.

Capo. LXIII.

NE nimis exhausto macresceret inguine gallus,
Amisit testes: nunc mihi Gallus erit.

INTERPRETATIO.

NE gallus macer fieret enervatus coitu, castratus fuit; nunc illum existimabo Gallum.

NOTÆ.

Ne nimis.] Gallus gallinaceus facilius instar sacerdotum Cybeles, qui Galli delinatur, postquam castratus est. ciebantur exsectis virilibus.

Gallus erit.] Hoc est, castratus erit,

Idem. LXIV.

SUCCUMBIT sterili frustra gallina marito :
Hanc matris Cybeles esse decebat avem.

INTERPRETATIO.

In cassum gallina subjacet marito sterili: conveniebat illam esse volucrem matris Cybeles.

NOTÆ.

Avem.] Cum maritum haberet Gallum seu castratum.

Perdix. LXV.

PONITUR Aufoniis avis hæc rarissima mensis :
Hanc in lautorum mandere sæpe soles.

INTERPRETATIO.

Hæc avis rarissima apponitur mensis Italis: frequenter consuevisti hanc comedere in mensis divitum.

NOTÆ.

Rarissima.] Hoc est pretiosissima.

Hanc in lautorum.] Perdix enim magni est pretii.

Columbini. LXVI.

NE violes teneras præduro dente columbas ;
Tradita si Cnidæ sunt tibi sacra deæ.

INTERPRETATIO.

NE violes columbas teneras præduro dente, si tu doctus es sacra deæ Cnidæ.

NOTÆ.

Columbas.] Quæ nempe sacræ sunt Veneri Cnidæ deæ: Cnidos enim insula non longe a Caria maxime coluit Venerem.

Palambus torquatus. LXVII.

INGUINA torquati tardant, hebetantque palumbi :
Non edat hanc volucrem, qui cupit esse salax.

INTERPRETATIO.

Palumbi torquati morantur, & retundunt Venerem: qui vult esse libidinosus, non manducet hanc avem.

NOTÆ.

Torquati.] Sic dicti a signo torquis, quod collo gestant.

Galbula. LXVIII.

GALBULA decipitur calamis, & retibus ales ;
Turget adhuc viridi cum rudis uva mero.

INTERPRETATIO.

Galbula avis circumvenitur calamis, & laqueis, cum uva rudis adhuc tumet viridi mero.

NOTÆ.

Galbula.] Quam alio nomine vocat Plinius lib. 30. cap. 11. *Avis icterus vocatur a colore, flavo scilicet, qua si spectetur, sanari id malum tradunt, & avem mori. Hanc puto Latine vocari Galgulum.* Alii tamen affirmant sanari eos qui comedunt hanc avem, non qui vident. *Calamis.*] Viscatis nimirum. *Viridi mero.*] Hoc est, cum uvæ sunt adhuc immaturæ.

Catta. LXIX.

PANNONICAS nobis nunquam dedit Umbria cattas :
Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

INTERPRETATIO.

Nunquam Umbria nobis donavit Pannonicas cattas: Pudens mavult mittere domino hæc munera.

NOTÆ.

Catta.] Avis quoddam genus est, ut diximus epig. 96. lib. 7. Romam misit putant interpretes. Alii mustelas sylvestres esse opinantur. *Cattas e Pannonia missas Pudenti habitanti in Umbria, ut*

diximus epig. 96. lib. 7. Romam misit domino, quem alii Domitianum, alii divitem quendam patronum intelligunt.

Pavo. LXX.

MIRARIS quoties gemmantes explicat alas,
Et potes hunc sævo tradere dure coco?

INTERPRETATIO.

Stupes quoties aperit gemmantes alas, & potes, o inhumane, tradere hunc coco crudeli?

NOTÆ.

Et potes.] Sensus est: Cum tam pulchra spectacula edat pavo explicatis alis, sed gula nec elegantie nec venustati par coco sævo tradi non deberet laniandus: cit.

Phœnicopterus. LXXI.

DAT mihi penna rubens nomen, sed lingua gulosis
Nostra sapit, quid si garrula lingua foret?

INTERPRETATIO.

Nomen mihi imponitur a penna rubra: sed nostra lingua sapit belluonibus: quid si lingua esset loquax?

NOTÆ.

Dat mihi.] De Phœnicoptero egimus epig. 57. lib. 3. cujus lingua optimi est saporis. *Quid si garrula.]* Cum tacita tam grata sit. Forte alludit poëta ad patinam Clodii Æsopi tragici histriionis refertam linguis avium canorarum. Plinius lib. 10. cap. 51.

Phasianus. LXXII.

ARGIVA primum sum transportata carina,
Ante mihi notum nil, nisi Phasis, erat.

INTERPRETATIO.

Primum sum translata nave Argiva: antea nihil cognoscebam nisi Phasim.

NOTÆ.

Argiva carina.] Qua nempe vesti sunt Argonautæ, de quibus jam dictum. *Phasis.]* Colchorum fluvius, unde dicti & allati sunt phasiani. Vide epig. 57. l. 3.

Numidicæ. LXXIII.

ANSERE Romano quamvis satur Hannibal esset,
Ipse suus nunquam barbarus edit aves.

INTERPRETATIO.

Lices Hannibal esset expletus anser Romano, nunquam ipse barbarus comedit suas aves.

NOTÆ.

Satur Hannibal.] Dum bellum gessit in Italia pastus est anseribus, & abstinuit se gallinis Numidicis, licet delicatioribus, quia tunc illæ nondum mensis apponebantur, ut aiunt interpretes. De Numidicis dictum epig. 57. lib. 3. Vel potius intellige Numidicas displicuisse Hannibali.

Anser. LXXIV.

HÆc servavit avis Tarpeii templa tonantis,
Miraris? nondum fecerat illa deus.

INTERPRETATIO.

HÆc avis custodivit ades Jovis Tarpeii: mirarisne? nondum extructa fuerant a Numine.

NOTÆ.

Templa.] Quæ a Gallis obsidentibus expugnata fuissent, nisi anseris clangoribus excitati fuissent vigiles. Livius non indiget. *Nondum fecerat illa.]* Domitianus qui incensum Capitolium restituit, quod jam alio custode quam Domitiani numine non indiget.

Grues.

Grues. LXXV.

TURBABIS versus, nec litera tota volabit,
Unam perdidideris si Palamedis avem.

INTERPRETATIO.

Turbabis ordines, nec litera integra volabit, si amiseris unam avem Palamedis.

NOTÆ.

Nec litera tota.] Alii intelligunt Υ , alii vero Δ : quæ sententia videtur melior. Cicero 2. de natura deorum sic ait: illud vero ab Aristotele animadvertum, a quo pleraque quis potest non mirari Grues, cum loca calidiora petentes, maria transmittant, trianguli formam efficere. Ejus a summo angulo aer ab iis adversus pellitur: deinde sensim ab utroque latere, tanquam remis, ita pennis cursus avium levatur. Basis autem trianguli, quam grues efficiunt, ea tanquam a puppi ventis adjuvatur, &c. His verbis Δ Græcum plane exprimitur. Grues vero Palamedis aves esse dicuntur: ex earum enim volatu quædam literas didicerat, atque illas homines docuerat Palamedes. Lege Plinium lib. 7. cap. 56. Vide etiam epig. 14. lib. 9.

Rusticula. LXXVI.

RUSTICA sum perdix. quid refert, si sapor idem est?
Carior est perdix: sic sapit illa magis.

INTERPRETATIO.

Sum perdix rustica: quid interest, si est idem sapor? Perdix carior est: idcirco illa magis sapit.

NOTÆ.

Rustica sum.] Rusticam autem dictam putem ad contentionem alterius perdicis, quæ elegantior est. Raderus. Legunt alii, *Rustica sum, an perdix.* *Sic sapit illa magis.]* Hoc est, nimis sapiunt quæ plures emuntur. Sic Petronius, *Quicquid quaritis optimum videtur.* & Horatius sat. 2. lib. 2. *Sic, alii nec.*

Cycnus. LXXVII.

DULCIA defecta modulatur carmina lingua
Cantator cycnus funeris ipse sui.

INTERPRETATIO.

Cycnus ipse cantator sua mortis canit suaves versus lingua moriente.

NOTÆ.

Defecta lingua.] Hoc est, fere destituta vitali motu. *Cantator.]* Assirnant multi cycnum morti vicinum canere: quod negat Plinius lib. 10. cap. 22. *Olorum morte narratur flebilis cantus falso, ut arbitror, aliquot experimentis.*

Porphyrones. LXXVIII.

NOMEN habet magni volucris tam parva gigantis;
Et nomen Prafini Porphyronis habet.

INTERPRETATIO.

TAm exigua avis habet nomen magni gigantis, & habet nomen Prafini Porphyronis.

NOTÆ.

Porphyrones.] Aves scilicet quibus rostra & prælonga crura rubent, Plinius cap. 46. lib. 10.

Magni gigantis.] Qui dictus est Porphyron. Horatius lib. 3. ode 4.

*Sed quid Typhæus & validus Mimas
Aut quid minaci Porphyron statu?
&c.*

Prafini Porphyronis.] Alii *purpureonis*, quod idem est, qui nempe fuit auriga Neronis factionis Prafinæ seu viridis. Vide epig. 48. lib. 10. Sensus est: hanc avem licet exiguam habere nomen commune cum magno gigante, & licet rubram habere nomen aurigæ factionis viridis.

Mullus. LXXIX.

SPIRAT in advecto, sed jam piger æquore mullus
Languescit: vivum da mare, fortis erit.

INTERPRETATIO.

Mullus spirat in unda importata, sed jam iners flaccescit: da mare vivum, erit fortis.

NOTÆ.

Spirat in advecto.] De mullo sæpius jam dictum, qui captus languescit, licet in aqua marina feratur.

Muræna. LXXX.

QUÆ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere Sole cutem.

INTERPRETATIO.

Muræna grandis qua natat in mari Siculo, nequit mergere cutem exustam Sole.

NOTÆ.

Non valet.] Summa enim aqua innatans Sole exurit, nec amplius potest curvare se nec immergere.

Rhombus. LXXXI.

QUAMVIS læta gerat patella rhombum,
Rhombus latior est tamen patella.

INTERPRETATIO.

Licet patella læta gestet rhombum, nihilominus rhombus latior est patella.

NOTÆ.

Rhombus.] Piscis scilicet de quo fuse agit Juven. sat. 4. Ravennæ optimum inveniri dicit Plinius cap. 54. lib. 9.

Ostrea. LXXXII.

EBRIA Baiano veni modo concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

INTERPRETATIO.

PAulo ante concha ebria veni ex Lucrino Baiano: nunc luxuriosa sitio garum nobile.

NOTÆ.

Ebria.] Hoc est, saturata & pasta in lacu Lucrino prope Baias. Macrobius lib. 3. cap. 15. *Sergius Orata primus optimum saporem ostreis Lucrinis adjudicavit.* *Nobile garum.*] Quo nempe liquamine capta conditur ostrea. De garo infra epig. 102.

Squilla. LXXXIII.

CÆRULEUS nos Liris amat, quem silva Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

INTERPRETATIO.

Diligimur a Liri carulo qui defenditur silva Marica: hinc squilla sumus maxima turba.

NOTÆ.

Caruleus Liris.] Fluvius scilicet Campaniæ qui Minturnas alluit. Horatius lib. 1. ode 31.

Non rura qua Liris quieta

Mordet aqua, taciturnus amnis.

Ad illum fluvium est silva sacra Maricæ nymphæ, illius fluvii accolæ, quæ regi Fauno nupit. Vide Horatium lib. 3. ode 17.

Hinc squilla.] Ex Liri fluvio pisciculi nimirum qui gregatim natant, unde maxima turba dicitur. Vide Plinium lib. 9. cap. 42. *Alias scilla*, sive *squilla*, herba bulbo insigni prædita.

Scarus. LXXXIV.

HIC Scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis,
Visceribus bonus est: cetera vile sapit.

INTERPRETATIO.

Hic scarus qui pinguis allatus est ab aquis maritimis habet intestina sapida; cetera vero insipida.

NOTÆ.

Æquoreis.] In piscinis servatus ingrati est saporis. Plinius cap. 17. lib. 9. *Nunc scaro datur principatus, qui solus piscium dicitur ruminare.* *Cetera.*] Subaudi Græcorum more.

Coracinus. LXXXV.

PRINCEPS Niliacis raperis, Coracine, macellis:
Pellæ prior est gloria nulla gulæ.

INTERPRETATIO.

O Coracine princeps Niliaci macelli raperis, nullus honos potior est gula Pellæ.

NOTÆ.

Niliaci macelli.] Alii Niliacis macellis: Hoc est, nullus piscis delicatior habetur Alexandriæ, quæ est urbs Ægypti Pellæ dicta ab Alexandro conditore, qui ipse Pellæus nominatur a Pella urbe Macedonia ubi natus est. Plinius lib. 32.

Coracini pisces Nilo quidem peculiari sunt: sed nos hac omnibus terris demonstramus.

Nulla gloria.] Hoc est, nullius piscis laus tanta est ut gratior sit Alexandrinis.

Echinus. LXXXVI.

ISTE licet digitos testudine pungat acuta,
Cortice deposito mollis echinus erit.

INTERPRETATIO.

Quamvis iste Echinus pungat digitos acuta testa, mollis erit deposito cortice.

NOTÆ.

Cortice deposito.] Hoc est, testa spinosa deposita.

Mollis.] Hoc est, cibus erit gratus.

Murices. LXXXVII.

SANGUINE de nostro tinctas, ingrate, lacernas
Induis, &, non est hoc satis, eica fumus.

INTERPRETATIO.

O Immemor, induis lacernas imbutas nostro sanguine, & hoc non sufficit: nos tamen comedis.

NOTÆ.

Sanguine de nostro.] De murice dictum epig. 24. lib. 5.

Non nisi vel cocco madida vel murice tincta

Veste nitet, Esca sumus.] Hoc est, inter alia conchyliam mensæ apponimus.

Gobius. LXXXVIII.

IN Venetis sint lauta licet convivia terris,
Principium cœnæ gobius esse solet.

INTERPRETATIO.

Quamvis sint convivia opipara in terris Venetis, mos est incipere cœnam a gobio.

NOTÆ.

In Venetis.] Veneti sunt populi ad mare Adriaticum: in Britannia minore alii sunt populi dicti Veneti, hodie Venes.

Gobius.] Pisciculus, qui in Venetorum lacunis frequens est ori gratissimus, de quo Galenus lib. 3. de alimentorum facultatibus.

Lupus. LXXXIX.

LANEUS Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cum sale pastus aquas.

INTERPRETATIO.

Laneus lupus excipit ora Timavi Euganei nutritus aquis dulcibus cum æquoreo sale.

NOTÆ.

Lupus.] Piscis scilicet de quo sic Plinius lib. 9. cap. 17. *Luporum laudatissimi, qui appellantur lanati a candore mollitiaque carnis.*

Euganei Timavi.] Fontis nempe de quo dictum epig. 25. lib. 4. qui in mare Adriaticum illabitur, ad ejus ostia sunt lupi pisces. De quibus Macrobius lib. 3. cap. 16.

Æquoreo.] Salsa enim & dulci aqua nutriti lupi erant gratissimi saporis.

Aurata. XC.

NON omnis laudem, pretiumque aurata meretur:
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

INTERPRETATIO.

Non qualibet aurata digna est laude, & pretio, sed qua pascetur sola concha Lucrina.

NOTÆ.

Aurata.] Macrobius lib. 3. cap. 15. *Sergius Orata cognominatus est, quod ei pisces, qui aurata vocantur, carissimi fuerint.* Plinius cap. 5. lib. 32. *Venenatum mel diximus ubi nasceretur: auxilio est piscis aurata in cibo.* Conchas Lucrinæ optimi esse saporis diximus epig. 82. supra, quibus pastas auratas suavissimas affirmat poeta. Dicitur aurata Græce χρυσόφρε quod auri colorem referat ejus caput.

Acipensis. XCI.

AD Pallatinas acipensem mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

INTERPRETATIO.

Mittite acipensem ad mensas Palatii, dona infrequentia instruant epulas divinas.

NOTÆ.

Ad Pallatinas.] Hoc est, ad Cæsarum mensas.

Acipensem.] De quo Macrobius lib. 3. cap. 16. *Nec acipenser, quem maria pro digis nutriunt, illius seculi delicias evasit, &c.* Dicitur acipenser, & acipensis, quem aliqui eundem esse cum helope, quod his verbis negat Plinius lib. 32. cap. 11. *Helopem quoque dicit esse nostris incognitum undis: ex quo apparet falli eos qui*

eundem acipenserem existimaverunt, &c. Ambrosias.] Hoc est, divinas dapes Cæsarum quasi deorum.

Munera rara.] Plinius lib. 9. cap. 17. *Apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser, unus omnium squamis ad os versis, contra aquam nando meat: nullo tunc in honore est: quod quidem miror, cum sit rarus inventu.*

Lepus. XCII.

Inter aves turdus, si quis me iudice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

INTERPRETATIO.

Turdus inter volucres tenet principatum, lepus vero inter quadrupedes, si quis contendat me arbitro.

NOTÆ.

Si quis.] Alii, — *Si quid me iudice certum est.*
Gloria.] Alii *mattyra*, quæ vox significat cupedia, epig. 59. lib. 10.

— *sed te mattya sola juvat.*
De turdis jam sæpius dictum: de lepore vero lib. 5. epig. 30.

Aper. XCIII.

Qui Diomedæis metuendus fetiger agris
Ætola cecidit cuspide, talis erat.

INTERPRETATIO.

Similis erat, qui fetiger timendus agris Diomedæis interfectus est telo Meleagri Ætoli.

NOTÆ.

Diomedæis.] Hoc est, Ætolix arvis quorum incola fuit Diomedes, de quo Homerus Iliad. ζ.

Ætola cuspide.] Meleagri de quo epig. 15. lib. Spect.

Dama. XCIV.

Dente timetur aper; defendunt cornua cervum:
Imbelles damæ quid nisi præda sumus?

INTERPRETATIO.

Aper metuitur propter dentem, cornua tuentur cervum: ignava dama, quid sumus præter prædam?

NOTÆ.

Cornua cervum.] Alii *taurum.*

Imbelles dama.] Quæ sola pedum velocitate se a canibus defendere possunt.

████

Oryx. XCV.

Matutinarum non ultima præda ferarum
Sævus oryx, constat qui mihi morte canum.

INTERPRETATIO.

Canum morte emo ferum orygem, non ultimam prædam ferarum matutinarum.

NOTÆ.

Matutinarum.] Seneca epist. 7. lib. 1. *Mane leonibus & ursis homines, meridie spectantibus suis objiciebantur.* Diximus jam epig. 25. lib. 10. homines mane pugnasse cum feris.
Sævus oryx.] Plinius lib. 2. cap. 40. *Orygem appellat Ægyptus feram, quam in exortu ejus (cuniculæ) contra stare, & contueri tradit, ac velut adorare cum sternuerit.* Cap. 46. lib. 11. *Vnicorne bifidum oryx.* Vide Ælian. lib. 7. cap. 8. *Constat qui.*] Alii *constat quot &c?* Hæc lectio non displicet. Sensus est: In venatione matutina quæ nempe dabatur in amphitheatro, oryx captus vel interfectus multos canes prius interfecit.

Cervus. XCVI.

Hic erat ille tuo domitus, Cyparisse, capistro.
An magis iste tuus, Silvia, cervus erat?

INTERPRETATIO.

O Cyparisse, hic erat ille domitus tuo franco: An potius, o Silvia, iste cervus erat tuus?

NOTÆ.

Cervus.] Similis illi quem domuerat Cyparissus de quo Ovidius lib. 10. Met. *Sed tamen ante alios Cæa pulcherrime gentis*
Gratus erat, Cyparisse, tibi: tu pa-

bula cervum
Ad nova, tu liquidi ducebas fontis ad undas, &c.
Vel similior illi quem caussam belli fuisse dicit Virgilius 7. Æneid.

Lalisfo. XCVII.

Cum tener est onager, solaque lalisfo matre
Pascitur: hoc infans, sed breve nomen habet.

INTERPRETATIO.

Cum onager tener est, & lalisfo nutritur solo lacte matris, sic infans vocatur sed brevi tempore.

NOTÆ.

Onager.] Silvestris asinus de quo Plinius lib. 8. cap. 44. *Onagro & asina genitus omnes antecellit. Onagri in Phrygia & Lycaonia præcipui. Pullis eorum ceu-*

præstantibus sapore Africa gloriatur, quos lalisfones appellant.
Sed breve nomen.] Statim atque Lalisfo a lacte depellitur, vocatur onager.

Oleum Venafranum. XCVIII.

HOc tibi Campani sudavit bacca Venafri:
Unguentum, quoties sumis, & istud olet.

INTERPRETATIO.

HOc tibi expressum est ex bacca Venafri Campani: quoties accipis, & istud fragrat unguentum.

NOTÆ.

Hoc tibi.] De Venafro Campaniæ agro, ubi præstantissima sunt oliuæ, egimus | **jam epig. 64. lib. II. Baccæ, h. oliuæ.** Sumis.] ad unguendum corpus.

Dorcæ. XCIX.

DELICIUM parvo donabis dorcada nato:
Jactatis solet hanc mittere turba togis.

INTERPRETATIO.

DAbis dorcada delectamentum parvo filio, populus consuevit hanc mittere jactatis togis.

NOTÆ.

Delicium.] A pueris enim tractari se patiuntur dorcades. **finu, ut & ab Ouidio lib. 3. Amorum elegia 2. scribitur:**
Jactatis.] Turnebus lib. 25. cap. 28. sic **Facimus ignavo: sed eum revocato Quiritis:**
explicat: Suspicio hujus distichi sententiam esse, dorcada in arenam mitti, dato a Quiritibus signo vestis jactatæ Et dato jactatis unguat signa togis.

Caprea. C.

PENDENTEM summa capream de rupe videbis,
Casuram speres: decipit illa canes.

INTERPRETATIO.

Sperabis capream suspensam ex cacumine saxi: speres casuram, illa fallit canes.

NOTÆ.

Decipit illa canes.] Qui illam casuram sperant. Alii aspiciunt.

Onager. CI.

PULCHER adest onager: mitti venatio debet
Dentis Erythraei: jam remove te sinus.

INTERPRETATIO.

Formosus onager adest: relinquenda est venatio elephanti Erythraei: jam aufert te resia.

NOTÆ.

NOTÆ.

Onager.] De quo supra epig. 97. **Dentis Erythraei.]** Hoc est elephanti-
Mitti.] Quia scilicet pulchrius est onagrorum pugnantium quam elephantorum spectaculum. Alii sic intelligunt immit-
tendos in arenam elephantos cum onagris pugnatorios. Videat lector. **rum, qui sunt ad mare Erythraeum seu rubrum. Legunt alii gentis Erythrae: quod in eundem sensum recidit. Remove te sinus.]** Hoc est retia quibus non erat opus ad venationem onagrorum.

Garum scombrom. CII.

EXSPIRANTIS adhuc scombri de sanguine primo,
Accipe facosum munera cara garum.

INTERPRETATIO.

Accipe facosum garum dona pretiosa ex primo sanguine scombri palpitantis adhuc.

NOTÆ.

Garum scombrom.] Plinius lib. 31. cap. 7. & 8. Aliud etiamnum liquoris exquisiti genus, quod garon vocaverunt, intestinis piscium, ceterisque quæ abjicienda essent sale maceratis, ut sit illa putrescentium sanies. Hoc olim conficiebatur ex pisce, quem Graeci garon vocabant. Nunc e scombrom pisce laudatissimum in Carthagini spartariæ ceterariis: facosum id appellatur. Singulis millibus
nummum permutantibus congios pene binos, &c. Alii legunt garum sociorum, & forte melius secundum Plinii verba, Hispanorum scilicet: nova enim Carthago est in Hispania Tarraconensi: & supra epig. 40.
Hesperius scombri temperet ova liquor. Facosum.] Legunt alii fastosum, quia scilicet munus erat, & quidem divitibus dignum. Videat lector.

Muria. CIII.

ANTIPOLITANI, fateor, sum filia thynni:
Essem si scombri non tibi missa forem.

INTERPRETATIO.

Fateor, sum filia thynni Antipolitani: si essem scombri, ad te non mitterer.

NOTÆ.

Muria.] Liguaminis genus quod ex thynnis piscibus conficiebatur. Antipolis hodie Antibe urbs est Galliae Narbonensis unde thynni offerebantur. **Essem si.]** Hoc est, si essem garum, de quo supra, non ad te pauperem, sed ad divitem mitterer.

Mel Atticum. CIV.

HOc tibi Thefei populatrix misit Hymetti:
Pallados a silvis nobile nectar apis.

INTERPRETATIO.

Apis populatrix Hymetti Thefei ad te mittit hoc præstans nectar ex silvis Pallados.

NOTÆ.

Thefei Hymetti.] Montis in Attica sic det Pallas.
dicti a Thefeo Atheniensi. *Nobile nectar.*] Hoc est, mel Atticum
Pallados a silvis.] Atticæ enim præst- omnium præstantissimum.

Favi Siculi. CV.

CUM dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet esse favos.

INTERPRETATIO.

CUM donaveris favos Siculos e mediis collibus Hyblæ, licet cognominare Atticos.

NOTÆ.

Hyblæ.] Montis in Sicilia, cujus melli *Cecropios.*] Atticos: Cecrops enim dat secundas, imo & æque nobile ac mel Athenis regnavit.
Atticum, dicit poeta.

Passum. CVI.

CNOSSIA Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulsam pauperis esse solet.

INTERPRETATIO.

CNOSSIA vindemia Creta Minoæ produxit hoc tibi, quod solet esse mulsam in-
pis.

NOTÆ.

Passum.] Plinius lib. 14. cap. 9. *Passum* *tius in vite sole uvæ adustis, aut fervente oleo, &c.*
a Cretico Cilicium probatur & Africum, & in Italia provinciisque finitimis. Fieri *Cnossia.*] Hoc est Cretensis: Cnothus vel Cnothus urbs est Cretæ. De mulsam in-
certum est ex uva, quam Græci Sticam *fra* epig. 108.
vocant, nos Apianam. Item scirpula, diu-

Picatum vinum. CVII.

HÆc de vitifera venisse picata Vienna
Ne dubites: misit Romulus ipse mihi.

INTERPRETATIO.

NE ambigas hac picata allata esse Vienna vitifera: Romulus ipse misit mihi.

NOTÆ.

Picatum vinum.] Plinius lib. 14. cap. 1. *Vienna.*] urbs est in Delphinatu ad
jam inventa vitis per se in vino picem Rhodanum, hodie Viennæ.
respiens, Viennensem agrum nobilitans, Arverno, Sequanoque & Helvetico generibus non pridem illustrata. Atque hæc *Misit Romulus.*] Si Vienna Allobrogum ex Narbonensi provincia sunt allata hæc picata, ut ex Plinio doctum, quomodo Romulus ipse misit? An idem in Italia postea natum, farum vel illatum?

Nam Romulus pro Italico ponitur haud dubie. Raderus. Picatum hoc vinum in ipsa urbe Roma factum arte ex picis fluxu ita picis gratiam olet, ut dubites an nativum sit picatum a Vienna Allobrogum. Farnabius. Forte melius intelles mercatorem Viennensem dictum Romulum & quidem celebrem.

Mulsam. CVIII.

ATICA nectareum turbatis mella Falernum:
Misceri decet hoc a Ganymede merum.

INTERPRETATIO.

O Mella Attica, turbatis Falernum nectareum: par est hoc merum porrigi a Ganymede.

NOTÆ.

Falernum.] Vinum generosissimum: *Misceri.*] Hoc est subministrari, Jovi nempe. Epig. 78. lib. 6.
ex vetere vino utilissimum, facillimeque, cum melle concorporatur, quod in dulci *Misceri sibi protinus deunces, Sed crebros jubet, &c.*
nunquam evenit. Vide etiam epig. 6. lib. 8.

Albanum. CIX.

HOC de Cæsareis mitis vindemia cellis
Misit, Iuleo quæ sibi monte placet.

INTERPRETATIO.

DULCIS vindemia misit hoc ex Cæsareis cellis, qua gloriatur monte Iuleo.

NOTÆ.

Albanum.] Plinius cap. 6. lib. 14. *Albana,* vina, urbi vicina pradulcia ac rara in austero. Juven. sat. 13. v. 210.
— Albani veteris pretiosa senectus *De Cæsareis cellis.*] Hoc est, de monte Albano, in quem secedere solebat Cæsar Domitianus, ut jam sæpius dictum. Dicitur Iuleus ab Iulo Æneæ filio, Albæ conditore.

Surrentinum. CX.

SURRENTINA bibis, nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

INTERPRETATIO.

POTAS Surrentina, nec accipe murrhina picta, nec aurum: hæc vina suppeditabunt tibi sua pocula.

NOTÆ.

Surrentina.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Nec murrhina.*] Hoc est, pocula Surrentina, fictilia nempe, idonea sunt ad bibendum vinum Surrentinum, nec opus est murrhinis nec aureis calicibus, de quibus epig. 113. lib. 14. Surrentum vero urbs est Picentinorum, non longe ab urbe Neapoli.
Item Surrentina in vineis tantum nascuntia, convalescentibus maxime probata, propter tenuitatem salubritatemque. Tiberius Cæsar dicebat consensisse medicos, ut nobilitatem Surrentino darent, alioquin esse generosum acetum. C. Cæsar, qui successit illi, nobilem vappam.

Falernum. CXI.

DE Sinuessanis venerunt massica praelis. Condita quo quaris consule? nullus erat.

INTERPRETATIO.

Massica allata sunt ex praelis Sinuessanis. Rogas quo consule fuerint condita? Nullus erat.

NOTÆ.

De Sinuessanis.] Plinius lib. 3. cap. 5. Falernis distinguit: His junguntur Falerni, Caleni. Dein consurgunt Massici, Oppidum Sinuessa extremum in adjecto Latio, quam quidam Sinopen dixere vocitatum. Idem Plinius lib. 14. cap. 6. Falernus ager a ponte Campano lava pendentibus urbanam coloniam Syllanam nuper Capua contributam incipit. Idem Plinius lib. 3. cap. 5. Massicos montes a

larni, Caleni. Dein consurgunt Massici, Gaurani, Surrentinique montes. Poeta tamen vinum Falernum a Massico non distinguit, quod sane esset aque generosum. Nullus erat.] Sic hyperbolicus innuit poeta vetustissima esse hæc vina Massica.

Setinum. CXII.

PENDULA Pontinos quæ spectat Setia campos, Exigua vetulos misit ab urbe cados.

INTERPRETATIO.

Pendula Setia, qua aspicit agros Pontinos, misit ab urbe parva cados seniores.

NOTÆ.

Pendula Setia.] Epig. 74. lib. 10. Nec qua paludes delicata Pontinas Ex arce cliivi spectat uva Setini. Alii Pomptinos. Plinius lib. 14. cap. 6. Divus Augustus Setinum pratulis cunctis nascitur supra forum Appii.

Fundanum. CXIII.

HÆc Fundana tulit felix autumnus Opimi: Expressit mulsum consul, & ipse bibit.

INTERPRETATIO.

Beatus autumnus Opimii produxit hæc Fundana, Consul expressit mulsum, & ipse hausit.

NOTÆ.

Fundana.] Vina scilicet a Fundis oppido Campaniæ sic dicta. Plinius lib. 14. cap. 6. In vineis arbusculisque nascuntur Fundana. Felix autumnus.] Plinius cap. 14. lib. 14. Apothecas fuisse & diffundi solita vina anno 633. urbis apparet, indubitato Opimiani vini argumento, jam intelligente suum bonum Italia. Vide epig. 27. lib. 1. Testa sed antiqui felix siccatur Opimi. Expressit mulsum.] Hoc est, vinum tam dulce, ut mulso non esset inferius. Legunt alii mustum, hoc est vinum decoctum & diffusum, vel vinum recens intellige. Ipse bibit.] Laus vini est, quod eo anno quo expressum, esset jam mulsum: hoc est, mulsum videretur. Domitius.

Trifolinum. CXIV.

NON sum de primo fateor trifolina Lyæo, Inter vina tamen septima vitis ero.

INTERPRETATIO.

Ego trifolina non exprimo vinum præstantius: nihilominus ero vitis septima inter vina.

NOTÆ.

Trifolina.] Plinius lib. 14. cap. 6. Campana nuper excitavit novis nominibus auctoritatem, sive cura, sive casu ad quartum a Neapoli lapidem Trebellicis, juxta Capuam Caulinis, & in suo agro Trebulanis alioqui semper plebeia, & Trifolinis gloriosa. Lyæus.] Est Bacchus qui pro vino sumitur. Septima.] Supra sex vini species enumeravit poeta: jam Trifolino dat septimum locum.

Cæcubum. CXV.

CÆCUBA Fundanis generosa coquuntur Amyclis: Vitis & in media nata palude viret:

INTERPRETATIO.

Cæcuba præstantia coquuntur Fundanis Amyclis, & vitis nata in media palude viret.

NOTÆ.

Cæcuba.] Quorum mentionem facit Horatius lib. 1. ode 37. lib. 2. ode 14. & pluribus aliis locis. Plinius lib. 14. cap. 6. Antea Cæcubo erat generositas celeberrima in palustribus populetis, sinu Amyclano, &c. Terracinam inter & Cajetam. Aliæ sunt Amyclæ in Laconia, de quibus epig. 74. lib. 9. De Amyclis Italiæ Plinius lib. 8. cap. 29. In Italia Amyclæ a serpentibus deletæ.

Signinum. CXVI.

POTABIS liquidum Signina morantia ventrem: Ne nimium sistant, sit tibi parca sitis.

INTERPRETATIO.

Ibes Signina sistentia alvum solutam: ne nimium morentur, habeas sitim moderatam.

NOTÆ.

Signina.] Plinius lib. 14. cap. 6. Nam quod Signia nascitur, austeritate nimia continenda utile alvo, inter medicamina numeratur. Signia autem urbs Latii hodie Segna, seu Segni.

Mamertinum. CXVII.

AMPHORA Nestorea tibi Mamertina senecta
Si detur, quodvis nomen habere potest.

INTERPRETATIO.

SI amphora Mamertina Nestorea senectute tibi donetur, potest habere nomen quodlibet.

NOTÆ.

Mamertinum.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Nestorea senecta.*] Hoc est, Mamertina quartum curriculum publicis epulis obtinere a divo Julio (is enim primus auctoritatem his tribuit, ut in epistolis eius apparet) Mamertina, circa Messanam in Sicilia genita. *Senecta.*] Hoc est, vetustissima. *Quodvis nomen.*] Hoc est, vel Falernum, vel Setinum, vel Cæcubum, &c. nominari potest, his enim vini speciebus æquiparari potest. Vide epig. 106. lib. 1.

Tarraconense. CXVIII.

TARRACO, Campano tantum cessura Lyæo,
Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis.

INTERPRETATIO.

Tarraco produxit hæc vina æmula vino Tusco, primas datura duntaxat vino Campano.

NOTÆ.

Tarraco] Civitas Hispaniæ nobilis, de quibus supra, cum aliis Italiæ vinis hodie *Tarragona*, ubi vinum erat tam egregium, ut præter Campaniæ vina, comparari posset. Vide Plinium lib. 14. cap. 6.

Nomentanum. CXIX.

NOMENTANA meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quinctus amat, commodiora bibes.

INTERPRETATIO.

Nomentana vindemia offert tibi meum vinum: Si es amicus Quincti, potabis meliora.

NOTÆ.

Nomentana.] De vitibus Nomentanis agit Plinius lib. 14. cap. 2. De agro suo Nomentano egit poeta epig. 106. lib. 1. epig. 92. lib. 7. Ex quo constat, juxta *Nomentanum* Martialis agrum, Quinctum villam habuisse, ubi vinum præstantius erat, quod diligentius agrum coleret Quinctus.

Spoletinum. CXX.

DE Spoletinis quæ sunt cariola lagenis
Malueris, quam si musta Falerna bibas.

INTERPRETATIO.

RV gosa lagena vini Spoletini plus tibi placuerint, quam si potes musta Falerna.

NOTÆ.

Spoletinum.] In Umbria populi sunt Spoletini, hodie *Spoleto*, unde vinum alatum a vetustate commendat poeta: nec minus esse dulce, ait, quam Falernum, recens expressum vel decoctum. Plinius lib. 14. cap. 19. *Decoquitur (mustum) ut dulcescat portione virium, nec durare ultra annum spatium tale proditur. Aliis quibus in locis decoquunt ad sapa musta, infusi que his ferociam frangunt.*

Pelignum. CXXI.

MARSICA Peligni mittunt turbata coloni:
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

INTERPRETATIO.

Peligni coloni mittunt Marsica turbata. Non tu, sed libertus tuus potet illa.

NOTÆ.

Marsica.] Marfi Pelignis sunt vicini, partem faciunt regionis illius quæ dicitur *Abruzze ulteriore*. Legunt alii *Massica*, male; longe enim a Pelignis distant *Massici montes*. Vide epig. 111. supra. *Non tu.*] Nimis enim austera sunt vina *Massica*.

Acetum. CXXII.

AMPHORA Niliaci non sit tibi vilis aceti:
Esset cum vinum, vilior illa fuit.

INTERPRETATIO.

NE contemnas amphoram aceti Niliaci: illa fuit magis contemnenda, cum esset vinum.

NOTÆ.

Amphora Niliaci.] Acetum ex vino Ægyptio confectum carius est quam vinum ex quo fit. Juvenalis sat. 15. *Pharioque madentis aceto.*

Massilianum. CXXIII.

CUM tua centenos expugnet sportula cives,
Fumca Massiliæ ponere vina potes.

INTERPRETATIO.

CUM tua sportula tibi conciliet centum cives, potes apponere vina infumata Massilia.

NOTÆ.

Cum tua.] Hoc est, cum sis tam dives ut centum clientes alere possis, cur conatus apponis vinum Massilianum vile & infumatum? Vide epig. 36. lib. 10. Sic interpretantur qui legunt cum interrogantione. Sed potes ita explicare: Cum habeas centum clientes, quos alis, appone ipsis vinum ingratum vilis pretii.

Cæretanum. CXXIV.

CÆRETANA Nepos ponat, Setina putabis.
Non ponit turbæ, cum tribus illa bibit.

INTERPRETATIO.

Nepos apponat Caretana, existimabis Setina: non apponit illa turba, potat cum tribus amicis.

NOTÆ.

Caretanum.] Care urbs est Tusciæ de qua epig. 54. supra, cujus vinum laudat, & cum Setino comparat, de quo epig. 112. supra. Nepotis sui amici jam mentionem fecit poeta epig. 48. lib. 10. *Care*, hodie *Cervetere*, in regione patrimonii D. Petri. Vide epist. 54. supra. *Non ponit turba.*] Sed nobile illud vinum bibit cum intimis suis amicis.

Tarentinum vinum. CXXV.

Nobilis & lanis, & felix vitibus Aulon
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

INTERPRETATIO.

Aulon & celebris lanis, & beatus vitibus, donet tibi pretiosa vellera, mihi vina.

NOTÆ.

Tarentinum.] Plinius lib. 14. cap. 6. *Verum & longinquiora Italia ab Ausonio mari non carent gloria, Tarentina, & Servitiana, &c.* Et eodem lib. cap. 3. *Necnon Tarentinum genus aliqui fecere, prædulci uva.* Lib. vero 8. cap. 48. agit de lanis Tarentinis. *Aulon.*] Urbs est in ora occidentali

Macedoniæ, teste Ferrario referente hunc versum Martialis. *Aulon* tamen seu *Caulon* ab eodem dicitur oppidum magnæ Græciæ, hodie *Castelvetere*, in ora Calabriae ulteriori, juxta promontorium *Cocynthum*. De hoc oppido loqui videtur poeta.

Unguentum. CXXVI.

Unguentum heredi numquam, nec vina relinquant,
Ille habeat nummos: hæc tibi tota dato.

INTERPRETATIO.

Nunquam relinquant heredi unguentum, nec vina. Ille consequatur nummos, tu consume hæc tota.

NOTÆ.

Nec vina relinquant.] Idem dixit epig. 27. lib. 6. Vide etiam epig. 77. lib. 8.

Corona rosea. CXXVII.

Dat festinatas Cæsar tibi bruma coronas.
Quondam veris erant, nunc tua facta rosa est.

INTERPRETATIO.

Cæsar bruma tibi producit coronas præmaturas. Olim rosa nascebatur vere, nunc nascitur tuo jussu.

NOTÆ.

Bruma.] Solstitium hibernum intelligitur hiernis quas in gratiam Domitiani ge. Vide epig. 80. lib. 6. ubi de rosis hieme nasci affentatorie dicit poeta.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER XIV.

CVI APOPHORETA INDITVM NOMEN.

Ad lectorem de celebratione Saturnaliorum. I.

SYNTHESIS dum gaudet eques, dominusque senatus,
Dumque decent nostrum pilea sumpta Jovem:
Nec timet ædilem moto spectare fritillo,
Cum videat gelidos jam prope verna lacus:
Divitis alternas, & pauperis accipe fortes:
Præmia convivæ det sua quisque suo.
Sunt apinæ, tricæque, & si quid vilius istis.
Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?
Sed quid agam porius madidis, Saturne, diebus,
Quos tibi pro cælo filius ipse dedit?
Vis scribam Thebas, Trojamque, malasque Mycenæ?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces:
Quoviscumque loco potes hunc finire libellum,
Versibus explicitum est omne duobus opus.

INTERPRETATIO.

Dum syntheses placent equiti, & domino senatus, & dum noster Jupiter decore gestat pileum. Nec verna metuit aspiciere adilem agitato fritillo, cum jam prope spectet frigidus lacus: disce sortes alternas locupletis, atque egeni: quisque largiatur suo convivæ sua munera. Sunt nuge, & ineptia, & si quid vilius istis. Quis ignorat, vel quis inficiatur rem tam evidentem? At, o Saturne, quid melius faciam temulentis diebus, quos tibi concessit filius ipse pro cælo? Placere scribam casus Thebarum, & Troja, & improbarum Mycenarum? Lude nucibus, ais: nolo amittere nuces: Quocumque loco potes absolvere hunc libellum, omne hoc opus absolutum est duobus carminibus.

ZZZZ

NOTÆ.

Apophoreta.] Quæ sic explicat Turnebus cap. 23. lib. 9. Ego, inquit, eo nomine existimo significari munera, quæ convivis dantur, ut ea domum referant, unde & nomen adepta sunt, scilicet ab ἀποφώρα. Epig. 1. poeta videtur sic accipere apophoreta:

Premia conviva det sua quisque suo. Suetonius in Vespasiano cap. 19. *Sicut Saturnalibus dabat viris apophoreta, ita & Kal. Mart. &c.*

Synthesibus.] Baysius de re vestiaria cap. 10. Saturnalibus, inquit, per quinque dies S. P. Q. R. togas reponebant, & synthesibus utebantur, & erant viliores vestes. Infra epig. 14.

Dum toga per quinque gaudet requiescere lucas,

Hos poteris cultus sumere jure tuo. Erat synthesis vestis cœnatoria, epig. 46. lib. 2. & epig. 80. lib. 5.

Vndecies una surrexti, Zoile, cœna;

Et mutata tibi est synthesis undecies. Si fuisset vilior vestis, ut ait Baysius, quid illam ostentasset Zoilus? Verum Saturnaliorum tempore synthesi utebantur Equites & Senatores, quod tunc continua convivia agerent. Alii, dominisque *Senatus*, servis scilicet quibus tunc serviebant Senatores, & alii domini.

Dumque decent nostrum.] Hoc est Do-

mitianum, quem sæpius Jovem appellavit. Vide epig. 4. lib. 13. Saturnalibus vero pileati incedebant Romani, epig. 7. lib. 11.

Permittis puto pileata Roma.

Nec timet adilem.] Vide epig. 85. lib. 5. Præteritis enim Saturnalibus ab adilibus castigabantur aleatores. De fritillo dictum epig. 14. lib. 4.

Cum videat gelidos.] Hoc est, cum sentiat adesse frigus, quo lacus gelu constringuntur.

Divitis alternas.] Hunc versum sic explicat Turnebus lib. 9. cap. 23. quod nempe in hoc libro missa pauperum & divitum munera vicissim contineantur, quod si interdum, inquit, plura lemmata unius fortis continuentur: subjiciuntur tamen diversa, alternanturque divitum & pauperum fortes.

Sunt apina.] Sic respondet lector. De apinis vero epig. 114. lib. 1.

Quis nescit.] Hoc lectori subjicit poeta. *Pro cælo.*] E cælo nempe Saturnus a Jove filii ejectus fuit. Hæc fabula satis nota.

Vis scribam Thebas.] Bellum Thebanum, Trojanum, aut raptam Helenam, expeditionemque Agamemnonis qui rex Mycenarum fuit, quas vocat malas propter scelera illic a Pelopidis commissa.

Apophoreta. II.

LEMMATA si quæris cur sint adscripta, docebo:
Ut si malueris, lemmata sola legas.

INTERPRETATIO.

SI rogas cur tituli sint adscripti, dicam: ut legas solos titulos, si libuerit.

NOTÆ.

Apophoreta.] Vide supra. Hinc constat menta esse ipsius Martialis. Hoc distichum aliqui non separant a primo epig. 13. & 14. saltem libri lemmata seu argu-

Pugillares citrei. III.

SECTA nisi in tenues essemus ligna tabellas,
Essemus Libyci nobile dentis onus.

INTERPRETATIO.

*NI*si essemus ligna divisa in tenues laminas, essemus onus præstans dentis eburni.

NOTÆ.

Pugillares.] Gallice *tablettes a écrire.* mus fultæ eburneis pedibus, epig. 493. Vide epig. 52. lib. 7. lib. 2. *Essemus.*] Hoc est, mensæ citreæ esse- *Tu Libycos Indis suspendis dentibus*

Quincuplices. IV.

CÆDE juvenorum domini calet area felix,
Quincuplici cera cum datur altus honor.

INTERPRETATIO.

*BE*ata altaria domini calent tauris immolatis, cum summus honor defertur quincuplici cera.

NOTÆ.

Domini.] Domitiani scilicet, ut epig. 15. lib. 8. & 8. lib. 5. esset decretus. Vide epig. 15. lib. 8. & epig. 4.

Edictum domini, deque nostri, *Quincuplici cera.*] Id est, denunciatur in cujus honorem immolabantur hostiæ, honor hoc genere pugillarum: quincuplex vero dicuntur a quinque foliis.

Pugillares eburnei. V.

LANGUIDA ne tristes obscurent lumina ceræ,
Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

INTERPRETATIO.

NE cera mæsta officiant oculis debilitatis, ebur candidum pingatur litera atra:

NOTÆ.

Nigra tibi.] Literæ quippe nigre in albo inscriptæ facilius leguntur.

Triplices. VI.

TUNC triplices nostros non vilia dona putabis,
Cum se venturam scribet amica tibi.

INTERPRETATIO.

*CV*m amica ad te scribet se adfuturam, tunc non existimabis triplices nostros munera contemnenda.

NOTÆ.

Triplices.] Qui a tribus foliis sic dicti rebus amatoris & levioribus scribendis inferviebant: dona vero pauperum erant.

Pugillares membranei. VII.

ESSE puta ceras, licet hæc membrana vocetur:
Delebis, quoties scripta novare voles.

INTERPRETATIO.

CRede esse ceras, quamvis hæc membrana appelletur: oblitterabis quoties placebit scribere res novas.

NOTÆ.

Esse puta.] Alii putes. Membranas veterem in pugillaribus membranis scriptæ Pergami reperitas fuisse ex Varrone ut in cereis facile delebantur, refert Plinius cap. 11. lib. 13. Literæ au-

Vitelliani. VIII.

NONDUM legerit hos licet puella,
Novit quid cupiant Vitelliani.

INTERPRETATIO.

Quamvis puella nondum legerit hos, scit quid velint Vitelliani.

NOTÆ.

Vitelliani.] De quibus epig. 6. lib. 2. Pugillares nempe in quibus res amatoriz scribebantur, atque ad puellam mittebantur.

Idem Vitelliani. IX.

QUOD nummos cernis, mitti nos credis amicæ:
Falleris, & nummos ista tabella rogat.

INTERPRETATIO.

Quod nummos vides, putas nos mitti ad amicam: allucinaris, & hæc tabella petit nummos.

NOTÆ.

Quod nummos.] Alii *quod minimos.* ex corio confectos, quos sic explico: Sic loquuntur Vitelliani, nempe non mitti se ad amicam ad noctem petendam, vel rogandum aliquid ejusmodi: sed mitti se ad aliquem sceneratorum aut divitem ad petendam pecuniam. Videat lector. Vulgatam lectionem retinet Domitius, & dicit Vitellianos fuisse loculos

Cum in illis Vitellianis essent nummi, ad amicam illos mitti credere potuisset aliquis; at mutuo erant accepti & forte ab ipsa amica. Alii sic interpretantur: Nummos, quorum mentio in his pugillaribus, non mitto amicæ, sed posco ab illa.

Chartæ majores. X.

NON sunt munera quæ putas puella,
Cum donat vacuas postea chartas.

INTERPRETATIO.

Non sunt dona quæ credis, o puella, cum vates donat inanes chartas.

NOTÆ.

Non sunt.] Legunt alii, *Non est munera quod putes pusilla.* *Quæ putas.*] Alii *petis:* cum in iis nec sunt nummi nec carmina.

Cum donat vacuas.] Chartæ majores sunt loculi chartei, grandiores, quæ puellæ mittuntur inanes, ut supra sunt Vitelliani. Domitius.

Chartæ epistolares. XI.

Seu leviter noto, seu caro missa fodali,
Omnes ista solet charta vocare suos.

INTERPRETATIO.

Ista charta seu missa ad hominem mediocriter cognitum, seu ad socium dilectum, consuevit omnes appellare suos.

NOTÆ.

Seu leviter noto.] Nam seu ad hominem parum notum, seu ad amicum scriberent antiqui, epistolæ semper hæc præfigebatur inscriptio, suo vel suis: v.g. M. T. Cicero Attico suo, &c.

Loculi eburnei. XII.

Hos nisi de fulva loculos implere moneta
Non decet, argentum vilia ligna ferant.

INTERPRETATIO.

Non convenit implere hos loculos nisi moneta flava. Ligna contemnenda gestent argentum.

NOTÆ.

Loculos.] Capsulam ex ebore intellige, quam auro tantum implendam dicit poeta.

Ligna vilia.] Hoc est, loculi lignei viles.

Loculi lignei. XIII.

SI quid adhuc superest in nostri face locelli,
Munus erit: nihil est, ipse locellus erit.

INTERPRETATIO.

Si quid adhuc reliqui est in face nostri locelli, donabo: nihil est, donabo ipsam crumenam.

NOTÆ.

Si quid.] Hoc est, si quid aris supererit in fundo mex capsulæ, donabo: sin minus, dabo ipsam crumenam.

Tali eborei. XIV.

CUM steterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dedisse tibi.

INTERPRETATIO.

Cum nullus talus tibi steterit eadem figura, inquis te a me affectum fuisse magnis donis.

NOTÆ.

Cum feterit.] De talis jam diximus epig. 14. lib. 4. & epig. 2. lib. 13. Calcagninus de talis: Sex sunt, inquit, tali latera, ceteri quatuor tantum in usu ludentium sunt; nam duo sunt ita incurva, ut illis talus vix possit consistere. Has *vicinas*, id est antennas, videtur Aristoteles appellasse. Proinde scitum est in talo Binarium & Quinarium, qui duo numeri sunt in tessera oppositi, desiderari. Ex reliquis quatuor tali partibus una supina, altera prona dicitur: quæ duæ ternarii & quaternarii vices obeunt. Unitas autem & senio duabus reliquis partibus tribuuntur: senionem vero Coum, unitatem Chium vocabant. *Et paulo infra:* Sed omnes casus talorum ex consuetudine ludentium annumerati erant quinque & triginta, quorum quidam a diis, alii ab heroibus, alii a claris hominibus aut a meretricibus nomen accipiebant: non-

nulli vero ab eventibus qui cum laude aut probro acciderant, denominabantur. Senio autem a Venere nuncupatum separatur apud Suetonium cap. 71. in Epistola Augusti ad Tiberium: Lufimus, mi Tiberi, *περὶ τῶν ἡμετέρων* heri & hodie. Talis iactatus ut quisque canem aut senionem miserat, in singulos talos singulos denarios conferebat, quos tollebat universos qui Venerem jecerat. *Idem Calcagninus:* Sed quoties tali ita excidebant, ut diversa esset omnibus facies, qui iactus inter eos, quos quinque & triginta Eustathius dixit, ultimus numerabatur: tum felix ille casus, qui Veneris nomine celebrabatur, affulgebat, cum nempe unus talus canem, alter ternarium, tertius quaternarium, quartus senionem. Hinc clara est hujus distichi sententia. *Martia.*] Vincebat enim qui Venerem jecerat.

Tessera. XV.

NON sum talorum numero par tessera, dum sit Major, quam talis, alea sæpe mihi.

INTERPRETATIO.

EGO tessera vincat numero talorum, dum sæpe mihi sit major tessera, quam talis.

NOTÆ.

Tessera.] Vitruvius lib. 5. *Cubus est corpus ex sex lateribus æquali latitudine planitudinem quadratum. Is cum est iactus, quam in partem incidit, cum est innatus, immotam habet stationem: nisi sunt etiam tessera, quæ in alio ludente iaciunt.* Macrobius lib. 2. cap. 2. *Tessera Graeco nomine talos appellatur.*

Non sum numero par.] Duabus enim tribusve tessera, quatuor autem ad minimum talis, contemebatur in acie lusoria. Calcagninus de tessera. Vide epig. 1. lib. 13. *Majus alea.*] Hoc est, dum major pecunie meo ludo, quam tali committatur.

Turricula. XVI.

QUÆRIT compositos manus improba mittere talos: Si per me misit, nil nisi vota facit.

INTERPRETATIO.

MANUS dolosa querit mittere talos compositos: si per me misit, nihil facit nisi vota.

NOTÆ.

Turricula.] Quæ nempe inventa est ad vitandas in ludo talorum fraudes veteratorum. Vide epig. 14. lib. 4. *Compositos.*] Aleatores enim ita in manu talos componunt, ut optata puncta

appareant.

Si per me.] Si per me turriculam nempe ex qua seu pyrgo cum emittuntur tali, nullus dolo sed fortunæ tantum locus est.

Tabula lusoria. XVII.

HIC mihi bis senio numeratur tessera puncto: Calculus hic gemino discolor hoste perit.

INTERPRETATIO.

HIC numero tesseram duodecim punctis: hic discolor calculus vincitur a gemino hoste.

NOTÆ.

Hic mihi.] In tabula scilicet lusoria, quæ tesserarum & calculorum ludo serviebat.

Bis senio.] Duabus tessera sæpe ludebatur, & cum in altera atque altera forent

sex puncta, punctorum duodecim summa reddebatur. Sic Calcagninus de tessera. *Calculus.*] Qui a duobus aliis discoloribus circumdatus peribat. Vide epig. 71. lib. 7. & epig. 20. infra.

Nuces. XVIII.

ALEA parva nucs, & non damnosa videtur: Sæpe tamen pueris abstulit illa nates.

INTERPRETATIO.

ALEA levis nec damnosa videtur in nucibus: nihilominus sæpe illa nudavit nates puerorum.

NOTÆ.

Nucs.] De quibus jam epig. 85. lib. 5. Hic ludus ultra Saturnalia non permittebatur pueris; unde si præteritis Saturna-

libus luderent nucibus, cædebantur virgis, licet ille ludus parum quæstuosus aut damnosus esset.

Theca calamaria. XIX.

SORTITUS thecam calamis armare memento: Cætera nos dedimus, tu leviora para.

INTERPRETATIO.

NATUS thecam recordare ornare illam calamis: nos donavimus reliqua, tu instrue leviora.

NOTÆ.

Cætera nos dedimus.] Thecam nempe calamis reponendis idoneam. *Tu leviora para.*] Calamos, scilicet stilum, &c.

Calculi. XX.

INSIDIOSORUM si ludis bella latronum,
Gemmæus iste tibi miles, & hostis erit.

INTERPRETATIO.

SI ludis pugnam latronum fraudulentorum, tu habebis istum gemmæum militem,
& hostem.

NOTÆ.

Insidiosorum.] De calculis fuscæ egimus | lores. Gemmæum vocat poëta utriusque
epig. 71. lib. 7. Hinc in alveo erant | partis calculum, quod vitreus uterque
graffiatores, illinc insidiatores diversico- | esset, inquit Raderus.

Graphiarium. XXI.

HÆc tibi erunt armata suo graphiaria ferro:
Si puero dones, non leve munus erit.

INTERPRETATIO.

TV habebis graphiaria munita suo ferro: si des puero, non erit parvum do-
num.

NOTÆ.

Graphiarium.] Theca est graphiorum: | *Armata suo ferro.*] Hec est, suo stilo
graphium autem stilus est scriptorius, | ferreo.
seu librarius stilus.

Dentiscalpium. XXII.

LENTISCUM melius: sed si tibi frondea cuspis
Defuerit, dentes penna levare potest.

INTERPRETATIO.

Lentiscum melius expurgat: at si careas frondea cuspidē, penna potest expurgari
dentes.

NOTÆ.

Dentiscalpium.] Vile quidem munus | bat lentiscum instrumentum, ut ait Do-
quo nempe circumpurgabantur dentes. | mitius.
Vide epig. 74. lib. 6. | *Frondea cusps.*] Lentisci scilicet.
Foditque ronsis ora laxa lentiscis. | *Penna.*] Alii pinna. Vide epig. 81.
Plinius lib. 14. *Optimam tenuissimamque* | lib. 3.
picem fundunt lentisci, quam & masticen | ——— suggeritque ructanti
vocant. Lentiscus arbor est ex qua sic- | *Pinnas rubentes, cuspidisque lentisci.*

Auriscalpium. XXIII.

SI tibi morosa prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

INTER-

INTERPRETATIO.

SI auris tua vexatur molesto pruritu, porrigimus arma convenientia tantis titilla-
tionibus.

NOTÆ.

Verminat.] Hoc est, torquetur vermi- | riscalpio opus esset ad curandum hunc
bus: quo sensu non sumitur hic, sed pro | morbum.
titillatur: alio quippe remedio quam au-

Acus aurica. XXIV.

TÆNIA ne madidos violet bombycina crines,
Figat acus tortas, sustineatque comas.

INTERPRETATIO.

NE tania serica conturbet capillos madidos, acus figat, & fulciat capillos tor-
tos.

NOTÆ.

Violet.] Sic Turnebus legendum docet | delibutos, acu sustinere illos oportet.
lib. 9. cap. 23. dicitur enim *tania, tania.* | Juvenalis sat. 6. de capillis mulieris com-
Virgilius 7. *Æneid.* | positis:

— fit longa tania vitta.
Male ergo legunt alii *violent.* Alii,
Splendida ne madidos. —

Alii *tenuia* cum synalephe, & *æ bomby-*
cyna nomen esset substantivum: pluralis
numeri. Turnebi lectio mihi videtur me-
lior. Hoc est, ne velum seu tania con-
fundat capillos compositos, & unguento

Tot premit ordinibus, tot adhuc com-
pagibus altum
Ædificat caput.

Fortē a contrario hunc versum intelligit
Martialis, ut sit sensus: *Acu figendi sunt*
capilli, ne madidi bombycinam seu se-
ricam taniam inquinent.

Pecten ad calvum. XXV.

QUID faciet nullos hic inventura capillos,
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

INTERPRETATIO.

Quid aget buxus multifido-dente, quæ tibi donatur nullos hic repertura crines?

NOTÆ.

Quid faciet.] Pectine buxæ calvum quendam donat, quo non ipsi opus erat, at-
que ita illum irridet poëta.

Crines sapo. XXVI.

CAUSTICA Teutonicos accendit spuma capillos:
Captivis poteris cultior esse comis.

INTERPRETATIO.

Capilli Germanorum rufantur ignea spuma: poteris esse elegantior comis captivo-
rum Germanorum.

NOTÆ.

Sapo.] Plinius lib. 28. cap. 12. Prodest *jore in usu viris quam feminis.*
 & *sapo*: Gallorum hoc inventum rutilan- *Caprivis comis.*] Germanorum scilicet
 dis capillis, ex sevo & cinere. Optimus quos subegerat Domitianus: hoc est, si
 fagino & caprino, duobus modis, spissus *sapone utaris*, Germanorum elegantiam
 ac liquidus: uterque apud Germanos ma- in rufandis comis superare poteris.

Mattiaca pila. XXVII.

SI mutare paras longævus cana capillos,
 Accipe Mattiacas, quo tibi calva? pilas.

INTERPRETATIO.

SI tu vetula intendis tingere comas seniles, accipe Mattiacas pilas, cui bono, & calva?

NOTÆ.

Accipe Mattiacas.] Turnebus lib. 9. *tiaco oppido Germaniæ, Baden.* Sic Far-
 cap. 23. Mattiacas pilas interpretatur fa- *nabius.* Ortelius vero congruere ait cum
 pōnis quoddam vile genus, quo tincti *Marpurg.*
 capilli cani nigrescunt. Mattiaca a Mat-

Umbella. XXVIII.

ACCIPE quæ nimios vincant umbracula Soles,
 Sit licet & ventus, te tua vela regent.

INTERPRETATIO.

ACCIPE umbracula quæ retundant soles vehementiores: quamvis & ventus fiet, tua vela regent te.

NOTÆ.

Umbella.] Gallice *parasol.* *tiori agitata Solem ad mittebant, ad quod*
Sit licet.] Alii *si licet.* *arcendum incommodum umbella erat*
Te tua vela regent.] Vela quibus cir- *utilissima. Te tua vela, hoc est tua um-*
 cumdabatur theatrum, dum exhiberentur *bella.*
 spectacula, aliquando vento vehemen-

Gausapa. XXIX.

IN Pompeiano tectus spectabo theatro:
 Nam ventus populo vela negare solet.

INTERPRETATIO.

TECTUS spectabo in theatro Pompeiano: nam ventus solet removere vela a populo.

NOTÆ.

Gausapa.] Alii *Causa.* Lipsius cap. 18. *aliquis fecerit. Usi & Gausapis, an Cau-*
 de amphitheatro sic explicat. Duplex iis *sa loco illius pillei? Nam varia hæc in*
 etiam tegmen, sive pillei, sive umbellæ. *Martiale lectio: (& citat hoc distichum)*
 Pillei quidem Thessalici, ut supra ex *significat diserte, usurum se tegmine cau-*
 Dione retuli, quem eundem cum Petafo *sæ contra Solem, si ventus invidisset vela.*

Venabula. XXX.

EXCIPIENT apros expectabuntque leones:
 Intrabunt urfos, sit modo firma manus.

INTERPRETATIO.

HÆC sustinebunt apros, & expectabunt leones: vulnerabunt urfos, dummodo manus sit vegeta.

NOTÆ.

Excipient.] Venabula scilicet quæ sunt *clinarent urfi & leones, & venatorem*
 venaticæ hastæ, tela vel spicula. *ipsum invaderent.*
Sit modo firma.] Secus enim ictum de-

Culter venatorius. XXXI.

SI dejecta gemes longo venabula rostro,
 Hic brevis in grandem coninus ibit aprum.

INTERPRETATIO.

SI dolebis depulsa esse venabula longo rostro apri, hic brevis culter propius petet ingentem aprum.

NOTÆ.

Si dejecta gemes.] Alii *geres.* *conficiendum: aliter vitæ periculum sub-*
Hic brevis.] Cum venabuli ictum elu- *isisset venator.*
 ferat aper, opus erat cultro ad illum

Parazonium. XXXII.

MILITIÆ decus hoc, & grati nomen honoris:
 Arma tribunicium cingere digna latus.

INTERPRETATIO.

HOC ornamentum militia, & nomen decoris jucundi, arma sunt quæ merentur cingere latus Tribuni.

NOTÆ.

Parazonium.] *ἄσπερον* cingulum cum *accingendus erat, porrexit: ὁ ἕψος δ'*
 ense. Alii dicunt gladii genus esse quod *ἄσπερον δὲ αὐτὸν ἐχρῆν ἀπέχει, Dio in*
 ad zonam accingebatur. Honoris causa *vita Trajani. Parazonii quoque mentio-*
 ab Imperatoribus tribuni donabantur hoc *nem fecit Athenæus lib. 4.*
 gladio. Sic Trajanus Suræ gladium quo

Pugio. XXXIII.

PUGIO, quem curvis signat brevis orbita venis,
 Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

INTERPRETATIO.

PUGIO, in quo vena curva imprimuntur brevi orbita, crepitans tinctus est aquis frigidis Salonis.

NOTÆ.

Brevis orbita.] Circulos venarum curvarum appellat orbitam: venæ autem apparent in ferro polito, & temperato. Sic Raderus.
Stridentem.] Dum enim ferrum candens aqua temperatur, strepitum edit. *Salo.*] De quo epig. 50. lib. 1. *Quibus remissam corpus adstringas brevi*
Salone, qui ferrum gelat.

Falx ex ense. XXXIV.

PAx me certa ducis placidos curvavit in usus:
 Agricolaë nunc sum, militis ante fui.

INTERPRETATIO.

*R*Ata pax Imperatoris curvavit me in usus tranquillos: nunc sum agricultoris, antea fui militis.

NOTÆ.

Certa ducis.] Domitiani scilicet. Vide epig. 2. *Nulla ducum feritas, nulla est insania ferri:*
Pace frui certa, latitiaque licet. *Ducis placidos.* Alii *domus dociles.* *Militis.*] Nempe cum essem telum militare. Virgilius 1. Georg. *Et curva rigidum falces conflantur in ensem.*

Securicula. XXXV.

CUM fieret tristis solvendis auctio nummis,
 Hæc quadringentis millibus empta fuit.

INTERPRETATIO.

*C*UM auctio mæsta fieret ad solvendos nummos, hæc fuit comparata quadringentis millibus.

NOTÆ.

Securicula.] Est parva securis. *Cum fieret.*] Cum bellorum civilium tempore civium proscriptorum bona sub hasta venderentur, hæc securicula summo pretio vendita fuit, quod tunc fer- rum rebus aliis omnibus carius esset, cum omnes ad arma concurrerent. An forte pretiosa fuit ab artificis opere? Videtur lector.

Ferramenta tonsoria. XXXVI.

TONDENTIS hæc arma tibi sunt apta capillis:
 Unguis hæc longis, utilis illa genis.

INTERPRETATIO.

*H*æc arma tibi inservient tondendis comis: hæc idonea unguibus longis resecandis, illa genis radendis.

NOTÆ.

Unguis hæc.] Forfex, cujus etiam aliud genus capillis tondendis inserviat. *Utilis illa.*] Novacula scilicet.

Scrinium. XXXVII.

CONSTRICTOS nisi des mihi libellos,
 Admittam tineas, trucesque blattas.

INTERPRETATIO.

*N*isi præbeas colligatos libros, locus erit sinas, asque atrocibus blattis.

NOTÆ.

Constrictos.] Alii *construictos.* Prior lectio videtur melior: in arcuula quippe coarctandi sunt libri, ne soluti corrumpantur vermibus. *Tinea & blatta parum differunt.*

Fasces calamorum. XXXVIII.

DAT chartis habiles calamos Memphitica tellus:
 Texantur reliqua tecta palude tibi.

INTERPRETATIO.

*T*erra Memphitica producit calamos accommodatos chartis, Tu operias tecta calamis aliarum paludum.

NOTÆ.

Dat chartis habiles.] Memphis Ægypti urbs nobilissima. Vide epig. 1. lib. Spect. Plinius lib. 16. cap. 36. *Chartis que serviunt calami Ægyptii maxime congnatione quadam papyri.* *Probatiores tamen Gnidii, & qui in Asia circa Anaticum lacum nascuntur.* Ægyptios tamen calamos præ aliis omnibus laudat poeta; & alios lectis munferendis inservire debere censet.

Lucerna cubicularia. XXXIX.

DULCIS conscia lectuli lucerna,
 Quidquid vis facias licet, tacebo.

INTERPRETATIO.

*E*Go lucerna testis jucundi lectuli, fas est agas quidquid placet; silebo.

Candela. XL.

ANCILLAM tibi fors dedit lucernæ,
 Tutas quæ vigil exigit tenebras.

INTERPRETATIO.

*C*asus tibi donavit candelam ancillam lucernæ, quæ ardens expellit tenebras innoxias.

NOTÆ.

Ancillam.] Lucerna utebantur divites, candela vero pauperes, quam ancillam sit candela, tamen idem tibi officium præstat: lucente enim candela nihil offendit. *Tutas,* alii *rotas.*

Lucerna polymyxos. XLI.

ILLOSTREM cum tota meis convivia flammis,
Totque geram myxos, una lucerna vocor.

INTERPRETATIO.

Cum meis flammis illuminem totas epulas, & habeam tot ellychnia, appellor una lucerna.

NOTÆ.

Tota convivia.] Triclinium intellige, ex naribus profluens: item μύξα nates: ubi celebrantur convivia. unde lucerna δίαξος, & πλάμωξος ab *Totque geram myxos.*] μύξα humor est ellychniorum numero dicta est.

Cereus. XLII.

Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes:
Subducta est puero namque lucerna tuo.

INTERPRETATIO.

Hic cereus tibi exhibebit nocturnas flammæ: etenim lucerna subrepta est tuo seruo.

NOTÆ.

Cereus.] Saturnalibus cereos donari solitos jam diximus epig. 18. lib. 5. *Subducta.*] Vide epig. 59. lib. 8. *Nec dormitantem vernam fraudare lucerna*
Erubuit fallax, ardeat illa licet.

Candelabrum Corinthium. XLIII.

NOMINA candelæ nobis antiqua dederunt.
Non norat parcos unctæ lucerna patres.

INTERPRETATIO.

Candela nobis imposuerunt nomina vetera, unctæ lucerna non erat nota frugalibus majoribus.

NOTÆ.

Nomina candelæ.] Candelabra Corinthia ex ære summo erant in pretio, de quibus Plinius cap. 3. lib. 34. & cap. 2. ejusdem libri: Ex illa autem antiqua gloria Corinthium maxime laudatur: hoc casus miscuit. Corinthio, cum caperetur, autem pauperis. *Ratio fuit, &c.* A candelis vero que imponebantur candelabris, & quibus utebantur veteres nondum inventa lucerna, dicta sunt candelabra. Candelabrum Corinthium divitis erat munus, ligneum autem pauperis.

Candelabrum ligneum. XLIV.

ESSE vides lignum: serves nisi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

INTERPRETATIO.

Cernis esse lignum: nisi custodias lumina, magna lucerna tibi efficietur ex candelabro.

NOTÆ.

Serves nisi lumina.] Incendent nempe candelabrum ligneum.

Pila paganica. XLV.

HÆC quæ difficilis turget paganica pluma,
Folle minus laxa est, & minus arcta pila.

INTERPRETATIO.

Hæc operosa paganica quæ facta est pluma, laxior est folle, remissior vero pila.

NOTÆ.

Pila paganica.] Sic dicta a pagis, ubi genus pilæ aliis pilarum generibus diffimum inventa ad voluptatem rusticorum. Difficilem vocat, quod forte hoc cilius esset. Vide epig. 19. lib. 4. & epigram. 31. lib. 7.

Pila trigonalis. XLVI.

SI me nobilibus scis expulsare sinistris,
Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

INTERPRETATIO.

Si manibus industriis novisti expellere me, sum tua: si non novisti, o rustice, restitue pilam.

NOTÆ.

Si me nobilibus.] Industria quippe opus erat ad hunc ludum. Vide epig. 19. lib. 4. & epig. 31. & 71. lib. 7. *Unde Scriverius hinc legit aliter: Si me scis Polybi levius expulsare sinistris.* *Judicet lector. Vel forte legendum: Si me mobilibus, &c.*
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter corona,
Nec laudet Polybi magis sinistras.

Follis. XLVII.

ITE procul juvenes: mitis mihi convenit ætas,
Folle decet pueros ludere, folle senes.

INTERPRETATIO.

O Adolescentes, longe recedite: imbellis ætas mihi convenit: decet pueros & senes ludere folle.

NOTÆ.

Mitis.] Etenim non opus est magna vi, unde robustiores adolescentes alio ludi genere exercere se debent. *Follis.*] Pila scilicet vento inflata, qua pueri & senes se exercebant. Vide epig. 19. lib. 4.

Harpasta. XLVIII.

HÆc rapit Antæi velox in pulvere draucus;
Grandia qui vano colla labore facit.

INTERPRETATIO.

Draucus celer Antæi qui inutili labore extendit collam, rapit hæc harpasta in pulvere.

NOTÆ.

Harpasta.] Pila nempe erant ex corio factæ, epig. 19. lib. 4.

Sive harpasta manu palæstræ vespis.

Antæi draucus.] Id est palæstræ studiosus, & quasi Antæi discipulus, inquit Raderus. De Antæo diximus epig. 104. lib. 9.

Grandia qui.] Palæstræ enim ut for-

iores essent, collam producere solebant, Juven. sat. 3.

Et lingua instillat collam, venaque aquas.

Herculis Antæum puerum a colla tenentis.

Vano labore.] Quo nempe otiosi homines exercentur. Hoc distichum dicit explicat Turnebus lib. 9. cap. 23.

Halteres. XLIX.

QUID pereunt stulto fortes haltere læceri;
Exercet melius vinea fossa viros.

INTERPRETATIO.

Quid rebusta brachia defatigantur vano haltere? Fieri melius exercantur in fossa.

NOTÆ.

Halteres.] Dicitur sunt ab *halitus* *salinis*. Erant autem massæ lapideæ, vel metallicæ, ansæ vel manubrio addito, quo commode levari possent ab athletis. De halteribus agit Galenus lib. 1. de sanitate

tuenda, Juven. sat. 6.

Et lassæ manû occiderunt brachia massæ.

quod de halteribus accipiendum.

Galericalam. L.

NE luter immundam nitidos ceroma capillos,
Hac poteris madidas condere pelle comas.

INTERPRETATIO.

NE turpe ceroma contaminet comas nitidas, poteris hæc palla regere crinis nitidos.

NOTÆ.

Ceroma.] De quo vide epig. 4. lib. 4. Galericalam intervicat & ad regendam calvitiam, ut supra epig. 45. lib. 12. & defendendos capillos a ceromate quo

immergebantur palæstræ.

Hæc palla.] Ex qua scilicet factus est parvus galerus.

Strigiles. LI.

PERGAMUS has misit curvo distringere ferro,
Non tam sæpe teret lintea fullo tibi.

INTERPRETATIO.

Hæc allata sunt Pergamo, rade corpus ferro curvo, fullo non tam crebro eludat tua lintea.

NOTÆ.

Pergamus.] Urbs Asiæ minoris, in qua fabricabantur strigiles, instrumenta scilicet quibus antequam balnea ingrederentur antiqui, cutem radebant. Persius sat. 5.

I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer.

Distringere.] Imperativus est vocis passivæ.

Non tam.] Hoc est, si corpus strigilibus bene distinxeris, in balneo minus inquinabis lintea quibus te absterges, atque ita non tam sæpe fullonis opera indigebis, qui purget vestes contaminatas.

Guttus cornuus. LII.

GESTAVIT modo fronte me juvenis,
Verum rhinoceros me putabis.

INTERPRETATIO.

Paulo ante taurus me portavit fronte: existimabis me verum rhinoceros.

NOTÆ.

Guttus.] Vas scilicet ex cornu tauri factum, in quo oleum præsertim servabatur. Vide Gellium lib. 17. cap. 8. Eo etiam antiqui urebantur in sacrificiis, Plinius lib. 16. cap. 38. **Marcus Curius juravit se ex prada nihil attigisse præter**

guttum faginum quo sacrificaret.

Verum.] Alii adverbialiter sumunt. Hoc est, tantus est guttus, ut ex rhinoceros cornu factus videatur. De rhinoceros agitur Plinius lib. 8. cap. 20.

Rhinoceros. LIII.

NUPER in Aufonia domini spectatus arena,
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

INTERPRETATIO.

Tu habebis hunc nuper visum in arena Romana domini, qui in altum jaciebat taurum ut pilam.

NOTÆ.

Rhinoceros.] Hoc est, guttus ex cornu rhinocerotis: quo sensu rhinoceros sumitur apud Juven. sat. 7.

Tongilli magno cum rhinoceros lavari Domini.] Imperatoris Domitiani.

Cui pila.] Idem dixit de rhinoceros epig. 9. & 19. lib. Spect.

exitus hic est

Crepitaculum. LIV.

SI quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenera garrula sinistra manu.

INTERPRETATIO.

SI quis vernula flens suspensus est ex tuo collo, manu tenera pulset canora hæc sinistra.

NOTÆ.

Vernula.] Infans nempe servulus domi natus.
Sistra.] Instrumenta canora ex metallo, quæ quatiabantur in sacris Iſidis, epig. 29. lib. 12. Percusso autem crepitaculo, lacrymas tenent pueri.

Flagellum. LV.

PROFICIES nihil hoc, cædas licet usque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

INTERPRETATIO.

Nihil tibi proderit, quamvis semper verberes his virgîs, si habes currentem equum ex purpureo grege.

NOTÆ.

Si tibi purpureo.] Hoc est, equi factionis purpureæ tam segnes sunt, ut illos licet assidue verberes, velocius tamen non current. Hoc dixit de factione Veneta epig. 46. lib. 6.

Vapulat assiduo Veneti quadriga flagello,
Nec currit, magnam rem, Catiane, facit.
De factionibus aurigarum egimus supra.

Dentifricium. LVI.

QUID mecum est tibi? me puella sumat,
Emtos non soleo polire dentes.

INTERPRETATIO.

Quid habes agendum mecum? Puella accipiat me, non soleo polire dentes emptos.

NOTÆ.

Quid mecum.] Dentifricium alloquitur anum aliquam, quæ habebat dentes emptitios, quibus poliendis non intervire se, sed puellarum dentibus usui esse dicit: ex caninorum vero dentium cinere cum melle fit dentifricium, Plinius lib. 30. cap. 3. Capite autem 20. lib. 36. Arabus lapis ebori similis, dentifriciis accommodatur crematus.

Myrobalanum. LVII.

QUOD nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento constat, & ex balano.

INTERPRETATIO.

Qvod nec Virgilius, nec Homerus expressit versu, hoc componitur ex unguento & balano.

NOTÆ.

Myrobalanum.] Hujus vocis plures syllabæ breves carmini non conveniunt, unde nec ab Homero nec a Virgilio fuit usurpata. Myrobalanum, teste Plinio lib. 12. cap. 21. Troglodytis & Thebaidi & Arabia quæ fudsam ab Ægypto disterminat, commune est, nascens unguento, ut ipso nomine apparet. Quo item indicatur & glandem esse arboris heliotropio, quam dicemus inter herbas, simili folio: Fructus magnitudine avellana nucis.

Aphronitrum. LVIII.

RUSTICUS es, nescis quid Græco nomine dicar.
Spuma vocor nitri, dicor & aphronitrum.

INTERPRETATIO.

Indoctus es, ignoras quid vocer Græco nomine, spuma nitri nominor, & aphronitrum appellor.

NOTÆ.

Aphronitrum.] ἄφρονος spuma, ἠφρονος atas medicorum aphronitrum tradit in Asia nitrum. Plinius lib. 31. cap. 10. Proxima colligi in speluncis molibus distillans.

Opobalsama. LIX.

BALSAMA me capiunt, hæc sunt unguenta virorum,
Delicias Hini vos redolete nurus.

INTERPRETATIO.

Balsama continent me, hæc unguenta conveniunt viris: o nurus, vos spirate voluptates Hini.

NOTÆ.

Balsama me capiunt.] Balsamum est arbor; opobalsamum vero succus est defluens ex balsamo, cujus suavitatem commendat Plinius lib. 12. cap. 25. Hæc sunt unguenta.] Juvenalis tamen sat. 2. affirmat mollibus tantum hominibus hæc convenire:

Delicias Hini.] Raderus legit Nini: hoc est, inquit, Vos, scæminæ, Assyrios quærite liquores, amomum, nardum, aliaque id genus pigmenta, ut unguenta delicata. Ninus rex fuit Assyriorum. De Assyrio unguento vide epig. 77. lib. 8.

sed tamen unde
Hæc emis, hirsuto spirant opobalsama
collo
Quæ tibi?

Si sapias, Assyrio semper tibi crinis amomo
splendeat.
Alii Cosmi unguentarii scilicet, de quorum jam sæpius supra.

Lomentum. LX.

GRATUM munus erit, scisso nec inutile ventri,
Si clara Stephani balnea luce petes.

INTERPRETATIO.

DOnum erit iucundum, nec inutile alvo rugosa, si clara luce adibis balnea Stephani.

NOTÆ.

Lomentum.] Quod nempe rugis uteri condendis inferviebat. Vide epig. 42. lib. 3. *Polla, &c.* De balneis Stephani jam dictum est epig. 53. lib. II. *Lomento rugas uteri quid condere tentas,* *Petas.*] Alii petas.

Laterna cornea. LXI.

Dux laterna viæ clausis feror aurea flammis,
Et tuta est gremio parva lucerna meo.

INTERPRETATIO.

Avrea laterna dux via portor flammis clausis, & exigua lucerna secuta est meo gremio.

NOTÆ.

Clausis flammis.] In laterna quippe lumen occultatur, quæ cum esset cornea, dum pellucebat, aurea videbatur. *Lucerna.*] Sumitur pro candela & ipso lumine.

Laterna ex vesica. LXII.

CORNEA si non sum, numquid sum fuscior? aut me
Vesicam contra qui venit esse putat?

INTERPRETATIO.

Si non sum cornea, an sum minus lucida? aut me credit vesicam, qui mihi obviam fit?

NOTÆ.

Cornea si non sum.] Tamen, inquit, æque pellucida videor, nec quisquam occurrens me discernat a cornea.

Fistula. LXIII.

QUID me compactam ceris, & arundine rides?
Quæ primum exstructa est fistula, talis erat.

INTERPRETATIO.

Cur ego compacta ceris & arundine tibi sum ludibrio? Prima fistula que facta est, erat talis.

NOTÆ.

Quid me compactam.] Pan primus compegit fistulam. Ovidius 1. Met. *Atque ita disparibus calamis compactine cera* *Pan primus calamos cera conjungere plures* *Instituit.* *Et paulo infra:* *Est mihi disparibus septem compacta* *Fistula.* *Vide Theocr. Idyl. 8.* *[ciculis]*

Tibia. LXIV.

EBRIA nos madidis rumpit tibia buccis:
Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet.

INTERPRETATIO.

Temulenta tibia buccis ebriis inflat nos: sæpe habet duas pares, sæpe monaulon.

NOTÆ.

Tibia.] De variis tibiæ generibus scribit Solinus cap. 11. Forma, non materia, differunt a fistulis. De his etiam fufe agit Beroaldus ad hæc Apulei verba Afini aurei lib. 10. *7m tibia multiformes cantus Lydios dulciter consonant.* *Ebria tibia.*] Mulier nempe quæ tibia canens convivio aderat. *Rumpit,* id est inflat, ut mihi videtur. *Sæpe duas.*] hoc est, sæpe habet tibiæ geminam, & sæpe monaulon, hoc est simplicem.

Solea lanata. LXV.

DE FUERIT si forte puer, soleasque libebit
Sumere: pro puero proderis ipse tibi.

INTERPRETATIO.

Si forte carueris servo, & placebit accipere soleas; ipse tibi puer eris.

NOTÆ.

Soleas.] Gellius lib. 13. cap. 20. *Omnia enim ferme id genus quibus plantarum calces tantum infime teguntur, cætera prope nuda, & teretibus habenis juncta sunt, soleas dixerunt: nonnunquam voce Græca crepidulas.* *— pro puero pes erit ipse tibi.* *Hoc est, tu eris tibi servus a pedibus.* *Veteres codices habent, pro puero proderit ipse tibi.* *Salmasius legit, pes erit ipse tibi: hoc est, pes in soleis lanatis vicem pueri supplebit.* *Proderis ipse tibi.*] Alii,

Mamillare. LXVI.

TAURINO poteras pectus constringere tergo:
Nam pellis mammas non capit ista tuas.

INTERPRETATIO.

Poteris devincire pectus tergo taurino; ista enim pellis non continet tuas mammas.

NOTÆ.

Mamillare.] Scilicet quod mammis *Non capit.*] Sic notat & deridet ingentis mammas cujusdam mulieris.

Muscaria pavonina. LXVII.

LAMBÈRE quæ turpes prohibet tua prandia muscas,
Alitis eximie cauda superba fuit.

BBBbb iij

INTERPRETATIO.

Symus cauda superba egregia avis; qua vetat muscas lingere tua prandia.

NOTÆ.

Lambere] Muscarium flabellum erat muscis abigendis idoneum.
Alitis eximia.] Pavonis scilicet.

Copta Rhodia. LXXVIII.

Peccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

INTERPRETATIO.

Ne pugno cade dentes servi errantis: ille manducet coptam, qua tibi allata est Rhodo nobili.

NOTÆ.

Clara Rhodos.] Turnebus lib. 10. cap. 10. sic explicat coptam: Hoc, inquit, genus panificii fuisse videtur, cui quædam quæ tonderentur, ut ipsum vocabulum confiteretur, miscerentur, ut nuclei pinei, amygdalæ: sed omnino durissima adferebatur Rhodo, ut e Martialis joco intelleximus: copta vero fit a *κόπτο* in-cido, pulso, quam manducans servus effringit suos dentes.

Priapus filigineus. LXIX.

Si vis esse satur, nostrum potes esse Priapum:
Ipse licet rodas inguina, purus eris.

INTERPRETATIO.

Si cupis saturari, licet comedere nostrum Priapum: quamvis tu corrodas inguina, castus eris.

NOTÆ.

Purus.] Os non fœdabis, cum Priapus sit filigineus.

Porcus. LXX.

Iste tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes ilice pastus apros.

INTERPRETATIO.

Celebrabis bona Saturnalia isto porco saginato glandibus inter apros spumantes.

NOTÆ.

Bona Saturnalia.] Vide epig. 2. lib. 11.
Illice.] Arborem dicit pro fructibus.

Muscarium babulum. LXXI.

Sordida si flavo fuerit tibi pulvere vestis;
Colligat hunc tenui verberare cauda levis.

INTERPRETATIO.

Si habueris vestem inquinatam flavo pulvere, cauda levis excutiat hunc levi pulsatione.

NOTÆ.

Colligat.] Hoc est, cauda bovis excute hunc pulverem. *Cauda levis.* Alii, *cauda bovis.*

Botulus. LXXII.

Qui venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

INTERPRETATIO.

Botulus qui mittitur ad te medio tempore brumæ, ad me missus fuerat ante septem dies Saturni.

NOTÆ.

Botulus.] Genus farciminis de quo epig. 79. lib. 5. *Medio tibi.*] Hoc est, mediis Saturnalibus. *Saturni septem.*] Hoc est, ante Saturnalia ad me missus erat. *Quinque tan-* tum erant legitimi dies Saturni, ut diximus epig. 89. lib. 4. quibus duo lætitiæ non festi adjungebantur. Macrobius lib. 1. cap. 11. *Apud veteres opinio fuit, septem diebus peragi Saturnalia.*

P sittacus. LXXIII.

Psittacus a vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere, Cæsar, ave.

INTERPRETATIO.

Psittacus docebor a vobis nomina aliorum: a me doctus fui hoc dicere, Cæsar, ave.

NOTÆ.

P sittacus.] Avis satis nota.
Per me.] Hoc est, sine magistro.

Corvus. LXXIV.

Corve salutator, quare fellator habetis?
In caput intravit mentula nulla tuum.

INTERPRETATIO.

O Corve salutator, cur existimaris fellator? Caput tuum nulla mentula fuit praecisum.

NOTÆ.

Fellator.] *Corvos ore coire, & concipere credit vulgus, fœmina rostro maris inserto, Plinius lib. 10. cap. 12.* Sed Aristoteles negat, & deridet hoc ab Anaxagora pro-ditum lib. de Animal. Quod ore coirent corvi, pervulgatum hoc probat hic versus. *culus.* Nec enim simplicem merumque osculi coitum & *μὲν ἔστιν ἰνὸν* in corvis, ut in columbis fieri existimabant: sed semen etiam ex coitu per os immitti in fœminam, quo gravidaretur. Inde fellator corvus vulgo habitus. Salmasius.

Luscinia. LXXV.

FLET Philomela nefas incesti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

INTERPRETATIO.

Philomela deplorat scelus incesti Tereos, & puella qua fuit muta, volucris loquax dicitur.

NOTÆ.

Incesti Tereos.] Cuius mentionem jam fecimus epig. 49. lib. 4. Satis nota est Philomelæ fabula, quæ compressa a Tereo marito fororis suæ Prognæ, in lusciniam mutata fuit. *Muta puella.*] Cui scilicet linguam absciderat Tereus, ne incestum palam faceret. Vide Ovid. 6. Met.

Pica. LXXVI.

PICA loquax certa dominum te voce saluto:
Si me non videas, esse negabis avem.

INTERPRETATIO.

Pica garrula te dominum saluto voce non dubia: si non aspicias me, dicas me non esse volucrem.

NOTÆ.

Pica loquax.] Vide epig. 55. lib. 9. *Inde salutat pica respondet avator.*] tim loquitur, ut vox ejus pro humana voce sumi possit. *Esse negabis.*] Pica enim tam articula-

Cavea. LXXVII.

SI tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hic habitare potest.

INTERPRETATIO.

SI habebis talem passerem qualem desolebat Lesbia amata a Catullo, hic potest habere domicilium.

NOTÆ.

Cavea.] Elegans sane in qua potuerit habitare passer tam formosus. De Lesbia epig. 8. lib. 1. De ejus passere didum epig. 73. lib. 9.

Narthecium. LXXVIII.

ARTIS ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Paccius esse sua.

INTERPRETATIO.

Vides te habere narthecia eburnea dona artis medica, quibus affici vellet Paccius.

NOTÆ.

NOTÆ.

Narthecia.] Erant capsulæ in quibus medicamenta recondebantur medici, unde dicit poeta illa esse artis medicæ propria. *Paccius.*] Dives forte medicus: cujusdam Paccii orbi meminit Juvenalis satyra 12.

Flagra. LXXIX.

LUDITE lascivi sed tantum ludite servi:
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

INTERPRETATIO.

Servi petulantes ludite, sed tantum ludite: ego includam hæc flagra quinque diebus.

NOTÆ.

Sed tantum ludite.] Monet servos ut tantum ludant nec aliud tentent, alioquin præteritis quinque Saturnaliorum diebus, quibus domini ipsi serviebant, flagris illos excipiendos intelligit.

Ferula. LXXX.

INVISÆ nimium pueris, gratæque magistris,
Clara Prometheo munere ligna sumus.

INTERPRETATIO.

Nimis odiosa pueris, & jucunda præceptoribus, sumus ligna nobilia Promethei gratia.

NOTÆ.

Invisa pueris.] Quibus nempe illi cæperis subduxit, & in terras detulit: hoc vero Promethei furto nobilitatem. *Clara Prometheo.*] Prometheus enim acceperunt ferulæ. Vide epig. 46. lib. 9. *ferula ad currum-Solis admota ignem sustulit.*] *Ecce Promethea rupes, &c.*

Pera. LXXXI.

NE mendica ferat barbati prandia nudæ,
Dormiat & tetrico cum cane pera rogat.

INTERPRETATIO.

Pera orat, ne portet rogata prandia barbati nudi, nec dormiat cum fœdæ cane.

NOTÆ.

Ne mendica.] Ad opsonia recondenda pera utebantur philosophi eynici, quos barbatos nudos, & tetricos canes vocat poeta. Vide epig. 53. lib. 4.

Scopa. LXXXII.

IN pretio scopas testatur palma fuisse.
Sed pretium scopis nunc analecta dabunt.

INTERPRETATIO.

Palma manifestat scopos fuisse astimatus: at nunc scopi astimabuntur propter analecta.

NOTÆ.

In pretio.] E palma enim factæ scopæ quibus pavementum verrebatur, caræ erant. Horatius:

Ten' lapides varios lusculentæ radere palma?

Nunc analecta.] Hoc est, reliquæ cœnæ, epig. 19. lib. 7.

Colligere longa turpe nec putat dextra Analecta, quicquid & canes reliquerunt.

Hoc est, scoparum pretium augebitur, utpote quibus colligentur analecta. Petronius in cœnivio Trimalcionis: *Infectus est lecticarius, argentumque inter reliqua purgamenta scopis cœpit vertere.* Legunt alii: *Otia sed scopis nunc analecta dabunt.* Hoc sensu analecta dabunt scopis otia, cum ea in pavimento et parvis testulis efficta, talia forent, ut scopis everri nullo modo valeant, & ideo otia

scopis dare necesse sit. Ita Alexander ab Alexandro lib. 4. Genialium dierum cap. 21. hoc pavementi genus a Græcis dicitur ἀσπίτων, quod scopis verri non debeat ab a privativo, & Cœpæ verro. Plinius lib. 36. cap. 25. *Sofus purgamenta cœna in pavimento, quaque everri solent veluti relicta fecerat parvis et testulis tintisque in varios colores.* Hunc sensum & hanc lectionem sic refutat Calderinus: Si scopæ jam cessant, nec ullum præstant usum, cur mittuntur ab amico? Prior itaque lectio melior videtur. Legit Scriverius,

Otia sed scopis nunc analecta dabit. Servi quidam analectæ dicti sunt qui reliquias e mensa cadentes colligebant, & pavimenta spongiis mundabant. Judicet lector.

Sculptorium. LXXXIII.

DE FENDET manus hæc scapulas mordente molesto Pulice, vel si quid pulice fordidius.

INTERPRETATIO.

Hæc manus tuebitur scapulas mordente importuno pulice, vel si quid est turpini pulice.

NOTÆ.

Sculptorium.] Ut hinc colligitur, erant instrumentum manus instar quo pruriennes scapulæ scalpebantur, & arcebantur pulices & pediculi.

Manuale. LXXXIV.

NE toga barbatus faciat vel pænula libros, Hæc abies chartis tempora longa dabit.

INTERPRETATIO.

NE toga aut pænula efficiat libros villosos, hæc abies diu servabit chartas.

NOTÆ.

Manuale.] Hoc est, ex abietis tabulis quibus tegebatur liber, ne manibus aut sinu gestatus tritusque inhorreret duro mento, ut dixit poeta epig. 67. lib. 1.

Lectus pavoninus. LXXXV.

NOMINA dat spondæ pictis pulcherrima pennis Nunc Junonis avis: sed prius Argus erat.

INTERPRETATIO.

Sponda denominantur a formosissima nunc ave Junonis: sed antea Argus erat.

NOTÆ.

Nomina dat sponda.] Lecti quippe pavonini dicuntur, non quod, ut inquit Raderus, tegerentur pennis aut oculis pavonum, sed citreis tabulis quæ plumas gemmasque pavonum amularentur. Plinius lib. 13. cap. 13. de mensis citreis:

Sunt & undatim crispæ, majore gratia, sed pavonum cauda oculos imitentur.

Sed prius Argus.] Qui nempe in pavonem Junoni sacrum fuit conversus. Hujus fabula vel pueris nota.

Ephippium. LXXXVI.

STRAGULA succincti venator sume veredi: Nam solet a nudo surgere ficus equo.

INTERPRETATIO.

O venator, accipe stragula veredi succincti: nam ficus solet effici ab equo nudo.

NOTÆ.

Stragula.] Intellige ephippium, quod nisi sternatur equus lædit equitem, cui nascitur ficus ulceris genus, de quo epig. 66. lib. 1. De veredo seu equo velocissimo dictum epig. 14. lib. 12.

Parcius niris moneo rapiente veredo.

Forte intelligit equo succincto seu ephippiato imponendum esse stragulum, Gallice *une housse*. Sed cum dicat a nudo equo, stragula simpliciter interpretor ephippium.

Stibadia. LXXXVII.

ACcipe lunata scriptum testudine sigma: Octo capit: veniat quisquis amicus erit.

INTERPRETATIO.

Accipe sigma pictum testudine lunata: octo continet: accedat quisquis erit amicus.

NOTÆ.

Sigma.] Lectum intellige Lunæ, & sigma literæ majusculæ instar factum, cui octo convivæ accumbere poterant. Septem dixit epig. 48. lib. 10.

Septem sigma capit, sex sumus, addo lupum.

Ita nempe & commode. Alii legunt, *scriptum testudine signum.*

Gustatorium. LXXXVIII.

FŌEMINEAM nobis cherſon ſi credis ineſſe;
Deciperis: pelagi maſcula præda ſumus.

INTERPRETATIO.

SI putas nobis ineſſe cherſon fœmineam, falleris: ſumus præda maſcula maris.

NOTÆ.

Gustatorium.] Genus eſt menſæ quæ teſtudinum putaminibus exornabatur. *Petronius ait: Cum ſubito ſignum ſym- phonia datur, & guſtatoria pariter a choro rapiuntur.*
Plinius lib. 9. cap. 11. Teſtudinum putamina ſecare in laminas, lectoſque & re- poſitaria his veſtire Corbilius Pollio inſti- tuit, prodigi, & ſagacis ad luxuria in- ſtrumenta ingenii. Alii cenſent guſtato- rium eſſe idem quod reſpoſitorium, de quo

Menſa citrea. LXXXIX.

ACcipe felices Atlantica munera ſilvas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

INTERPRETATIO.

Accipe pretioſa ligna dona Atlantica: qui affecerit muneribus aureis, afficiet minoribus.

NOTÆ.

Accipe felices.] Menſam citream inter- pretare ex Atlante Mauritaniz monte. *ecce Afris eruta terris Citrea menſa.*
Vide epig. 43. lib. 2. Petronius ſat.

Menſa acerna. XC.

NON ſum criſpa quidem, nec ſilvæ filia Mauræ:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes.

INTERPRETATIO.

Quidem non ſum criſpata, nec nata in ſilva Maura: ſed & epule præſtantes co- gnita ſunt meis lignis.

NOTÆ.

Non ſum criſpa.] Hoc eſt, licet non tamen ex acere arbore conſecta proxime ſim citrea nec criſpis venis pretioſa, at- accedo ad citream.

Dentes ebori. XCI.

GRANDIA taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas poſſint ſuſtinuiſſe trabes?

INTERPRETATIO.

Rogus an valeant ſulcire trabes Libycas, qui ſerunt ingentia corpora taurorum!

NOTÆ.

Grandia taurorum.] Elephas enim in cile menſam citream fulcient. Vide epig. arena exhibitus tauros dentibus jaſtabat, 43. lib. 2. & epig. 19. lib. Spect. atque ita elephantum dentes eburnei fa-

Quincupedal. XCII.

PUNCTA notis ilex, & acuta cuſpice clauſa,
Sæpe redemptoris prodere furta ſolet.

INTERPRETATIO.

Ilex diſtincta ſignis, & munita cuſpide acuta, ſæpe conſuevit manifeſtare latroci- nia conductoris.

NOTÆ.

Quincupedal.] ceu quincupeda pertica bant redemptores, ne ſcil. dolose agerent. ſcilicet quinque pedum qua moris erat *Ilex.]* Hoc eſt, pertica ex ilice diſtin- metiri ædificia quæ extruenda conduce- cta pedibus & digitis.

Pocula archetypa. XCIII.

NON eſt iſta recens, nec noſtri gloria cæli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

INTERPRETATIO.

Stud decus non eſt novum, nec noſtri cæli. Mentor primus potavit, dum elabo- ravit illa.

NOTÆ.

Cæli.] Quod eſt inſtrumentum cœla- noſtræ ætatis. De Mentore nobiliſſimo torum: hoc eſt, hæc pocula non ſunt cœlatores diximus epig. 41. lib. 3.

Calices. XCIV.

NOS ſumus audacis plebeia toreumata vitri:
Noſtra nec ardenti gemma feritur aqua.

INTERPRETATIO.

Nos plebeia toreumata conſcimus ex vitro audaci: nec noſtra gemma frangitur aqua ferventi.

NOTÆ.

Calices.] Addunt alii *audaces.* notam Salmaſii hinc. Raderus exiſtimat non agi de audacibus calicibus, ſed ficti- libus ex argilla, & ligno, quales erant *fraxinei, buxeive.*
Nos ſumus.] Calices ex quodam vitri genere *audaces* appellantur, quod ſe cum cryſtallinis conferre audeant, Plinius lib. 36. cap. 26. vel quod facile non frange- rentur. Junius legit,
Non ſumus audacis plebeia toreumata vini.
Noſtra nec ardenti.] Epig. 75. lib. 12. *Nullum ſolicitant hæc, Flacce, toreu- mata ſurem, Et nimium calidis non vitiantur aquis.*
Alii *vitri.* Hoc eſt, non ſumus ex eo vitro unde audaces calices ſunt. Vide

Phiala aurea calata. XCV.

QUAMVIS Callaico rubeam generosa metallo;
Glorior arte magis: nam Myos iste labor.

INTERPRETATIO.

Licet nobilis rubeam metallo Callaico, plus ostenso me ab arte: istud enim est opus Myos.

NOTÆ.

Quamvis.] Licet enim, inquit phiala, propter artificium Myos nobilissimi artificis, de quo epig. 51. lib. 8. Nam Myos.] Alii nam meum.

Calices Vatini. XCVI.

VIOLA futoris calicem monumenta Vatini
Accipe: sed nasus longior ille fuit.

INTERPRETATIO.

Accipe calicem operæ futilia Vatini futoris: sed ille nasus longior fuit.

NOTÆ.

Calicem.] Alii calices qui habebant quatuor anfas seu nasos. Juven. sat. 5. Tu Beneventani futoris nomen habentem Siccabis calicem nasorum quatuor, &c. De his dictum epig. 3. lib. 10. Vatiniorum proxima fractorum. Tacitus lib. 15. Vatiniis inser fœdissima
ejus aula, supple Neronis, fuit sutrina tabernæ alumnus, corpore detorto, faciem scurrilibus, &c. Calices Vatini dicti sunt, quod nasuti essent ut ille Vatinius. Sed nasus.] Vatini scilicet, quem ut acrem & sagacem calumniatorem fone notat, vel deider tantum.

Lances chrysendetæ. CXVII.

GRANDIA ne viola parvo chrysendeta mullo;
Ut minimum, libras debet habere duas.

INTERPRETATIO.

NE exiguo mullo contamines ingentia chrysendeta, saltem sit bilibris.

NOTÆ.

Chrysendeta.] Lances erant aureis cruciatu exornatæ, de quibus lib. 2. epig. 43. Immodici tibi sava tegunt chrysendeta
In pretiosis lancibus non nisi ingentes pisces reponendi sunt.

Vasa Aretina. XCVIII.

ARETINA nimis ne spernas vasa monemus:
Laurus erat Tuscis Porfena fictilibus.

INTERPRETATIO.

Hortamur ne nimium contempnas vasa Aretina: Porfena splendidus erat fictilibus Tuscis.

NOTÆ.

Aretina.] Fictilia scilicet. Vide epig. 54. lib. 1. Sic Aretina violant crystallina testæ. Aretium, alii Arrhetium, hodie Arezzo | urbs Tusciæ ubi conficiebantur hæc vasa quibus utebatur Porfena, qui in illa regione regnavit.

Bascauda. XCIX.

BARBARA de pictis veni bascauda Britannis:
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

INTERPRETATIO.

Bascauda peregrina veni ex Britannis pictis: sed jam placet Roma nominare me suam.

NOTÆ.

Bascauda.] Vas quoddam escarium quod in Britannia conficiebatur. Juvenalis sat. 12. De Britannis pictis jam diximus epig. 54. lib. II. Sed me jam.] Romæ enim tunc fiebant bascaudæ. Adde & bascaudas, & mille escaria.

Panaca. C.

SI non ignota est docti tibi terra Catulli,
Potasti testa Rætica vina mea.

INTERPRETATIO.

SI non ignoras terram eruditi Catulli, bibisti Rætica vina mea testa.

NOTÆ.

Panaca.] Panacos populos Ræticiæ affirmit Raderus, de quibus nihil reperi, unde Panaca testa. Terra Catulli.] Veronam usque patriam Catulli pertinebat Rætia, hodie les Grisons, ubi vinum generosum. Suetonius in Augusto cap. 77. & maxime delectatus est Rætico, supple vino. Et Virgilius 2. Geörg. — & quo te carmine dicam Rætica? nec cellis ideo contende Faleriis.

Boletaria. CI.

CUM mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis, pudet heu, servio coliculis.

INTERPRETATIO.

Cum boleti mihi imposuerint nomen tam præstans, eheu erubescio, servio coliculis primo succisis.

NOTÆ.

Cum mihi.] Nempe a boletis dicitur & qui primi succiduntur, epig. 48. lib. 10. Porro conqueritur boletarium, quod ponebantur. De boletis vide epig. 48. lib. 13. etiam inferviat ad ferendos coliculos boletis. longe inferiores.

Protatomis.] Hoc est caulibus teneris,

Calices Surrentini. CII.

ACCIPE non vili calices de pulvere natos:
Sed Surrentinæ leve toreuma rotæ.

INTERPRETATIO.

Accipe pocula non facta ex vili pulvere, sed politum toreuma rota Surrentina.

NOTÆ.

Sed Surrentina.] Surrentum, alii Surrentum, Picentinarum urbs juxta Thyrrenum mare, hodie Surrento, ubi terra est poculis conficiendis optima. De toreumate dictum epig. 39. lib. 4.

Colum nivarium. CIII.

SETINOS moneo nostra nive frange trientes:
Pauperiore mero tingere lina potes.

INTERPRETATIO.

Moneo debiles trientes Setinos. nostra nive: licet transmittere vinum villius per lina.

NOTÆ.

Colum nivarium.] Vas erat in quod injiciebantur nives, deinde vinum infundebatur, cujus vis sic frangebatur. *Pauperiore mero.*] Id est lino, seu facis linteis, non colo, refrigerandum. Est vinum villius Setino. Vide epigramma de quo lib. 13. suo lemme dixi sequens.

Saccus nivarius. CIV.

ATENUARE nives norunt & linteæ nostræ,
Frigidior colo non salit unda tuo.

INTERPRETATIO.

Possunt & nostra linteæ eliquare nives, aqua non exit frigidior ex tua colo.

NOTÆ.

Attenuare.] Saccus linteus inferior erat solo nivario, quod vas erat vino refrigerando idoneum: attamen aqua sacco transmissa non minus quam colo refrigerabatur. Vide epig. 61. lib. 12. & epig. 40. lib. 2.

Urceoli

Urceoli ministratorii. CV.

FRIGIDA non desit, non deerit calda petenti:
Sed tu morosa ludere parce siti.

INTERPRETATIO.

Frigida non deficiat, calida non deficiet rogantem: at tu cessa joculari siti difficili.

NOTÆ.

Urceoli.] Baysius de vasculis sic ait: epig. 116. 117. & 118. Urceus cujus diminutivum urceoli vas aquarium, ut tamen urceus esset vas ad frigidam, urceoli ad caldam: inde urceoli ministratorii apud Martialem. Vide *Sed tu morosa*] Hoc est, Tu ne nimis delicatus & difficilis sis in commixione: aquæ frigidæ & calidæ cum vino.

Urceus fictilis. CVI.

HIC tibi donatur panda ruber urceus ansa:
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

INTERPRETATIO.

Hic urceus ruber tibi datur ansa incurva: Stoicus Fronto hoc urceo poscebat aquam frigidam.

NOTÆ.

Ruber.] A terra scilicet vel igne. *Frontones* fuerunt. *Stoicus Fronto.*] Forte ille est cujus meminit poeta lib. 1. epig. 56. Plures enim *Petebat.*] Alii bibebat.

Calathi. CVII.

NOS Satyrus, nos Bacchus amat, nos ebria tigris,
Perfusos domini lambere docta pedes.

INTERPRETATIO.

Nos Satyrus, nos Bacchus, nos remulenta tigris diligit insbitusa lambere madidos pedes domini.

NOTÆ.

Nos Satyrus.] Calathorum usus fuit in sacris Bacchi & Satyrorum. Vide eelog. 5. Virgillii. *Perfusos domini.*] Vino enim cicurata tigris magistræ pedes lambit, epig. 18. Spect. *Lambere securi dextram consueta magistræ* *Tigris ab Hircano gloria rara jugo.*

Calices Saguntini. CVIII.

QUÆ non sollicitus teneat, severque minister,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

INTERPRETATIO.

Accipe calices fictos ex terra Saguntina, quos non gesserit & custodiat servus anxius.

DDDDd

NOTÆ.

Qua non.] Saguntum urbs est in Hispania Tarraconensi, hodie *Morvedre*. De dixerimus lib. 4. epig. 46. Erant vilioris pretii, atque ita servus illa frangere non metuit.

Calices gemmati. CIX.

GEMMATUM Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adspice quot digitos exuit iste calix.

INTERPRETATIO.

UT aurum gemmatum splendeat Scythicis flammis, vide quot digitos spoliavit hoc poculum.

NOTÆ.

Scythicis ignibus.] Hoc est smaragdus. Sic locutus est poeta epig. 15. lib. 12. *detrahebantur*, ut poculis infererentur. *Juven. sat. 5.*
Vide epig. 28. lib. 4. *Nam virro, ut multi, gemmam ad pocula transfert.*
Indos sardonychas, Scythas smaragdus. *A digitis.*
Quot exuit.] Digitis enim gemmæ

Ampulla potoria. CX.

HAc licet in gemma, quæ servat nomina Cosmi,
Luxuriose bibas, si foliata sitis.

INTERPRETATIO.

O Intemperans, si sitis foliata, potes potare in hac gemma, qua habet nomina Cosmi.

NOTÆ.

Qua servat.] Nimirum Cosmiana dicta uterentur Romani. Plinius lib. 3. cap. 5. *At hercule jam quidem etiam in potu addunt. Supple unguenta exotica.*
Et Cosmianis ipse fufus ampullis. *Si foliata.*] Quæ sic explicat Plinius lib. 13. cap. 1. *Nardinum sive foliatum constat omphacio, balanino, junco, casso, nardo, amomo, myrrha, balsamo.*
& lib. 11. epig. 50. *Profertur Cosmi nunc mihi secus onyx.*
Ampulla vas erat unguentarium; sed luxus eo devenerat, ut ad bibendum illa

Crystallina. CXI.

FRANGERE dum metuis, frangis crystallina: peccant
Securæ nimium, sollicitæque manus.

INTERPRETATIO.

Dum times frangere crystallina, frangis: manus nimis securæ, & nimis anxie peccant.

NOTÆ.

Crystallina.] Crystallus est glacies gelata longo tempore & denso frigore, de qua fufus Plinius lib. 37. cap. 2. *Peccant securæ.*] E manibus servi nimium solliciti, sic & negligentis excidunt crystallina, quæ valde fragilia sunt.

Nimbus vitreus. CXII.

AB Jove qui veniet miscenda ad pocula, largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina dabit.

INTERPRETATIO.

Nimbus qui mittetur a Jove fundet aquas copiosas ad temperandos calices, hic porriget tibi vina.

NOTÆ.

Fundet nimbus.] Hoc est, imber e cælo decidens. *Hic.*] Nimbus qui erat poculum vitreum sic dictum vino servando idoneum.

Myrrhina. CXIII.

SI calidum potas, ardenti myrrha Falerno
Convenit, & melior sit sapor inde mero.

INTERPRETATIO.

Si bibis calidum, myrrha congruit Falerno ardenti, atque illinc merum trahit saporem gratiorem.

NOTÆ.

Si calidum potas.] Vide epig. 75. lib. 9. epig. 10. lib. 13. & Plinius lib. 37. cap. 2. *Oriens myrrhina mittit: inveniuntur enim ibi in pluribus locis, nec insignibus maxime Parthici regni: præcipue tamen in Carmania. Humorem putant sub terra calore densari. Fufus explicat Raderus quid sint murrhina. Græce μύρρινα & μύρρινα: Græci enim sæpe u Latinum diphthongo u, vel vocali o, vel u effertunt, ut λύκωνος, πόπλιος, τύλλος. Alii legunt myrrhina propter u.*

Patella Cumana. CXIV.

Hanc tibi Cumano rubicundam pulvere testam,
Municipem misit casta Sibylla suam.

INTERPRETATIO.

Prophetica Sibylla ad te misit hanc testam suam municipem rubram Cumano pulvere.

NOTÆ.

Hanc tibi Cumano.] Plinius lib. 35. cap. 12. *Nobiliantur istis, fistilibus nempe oppida quoque ut Rhegium & Cuma.* *Municipem.*] Hoc est factam Cumis, hodie *Cuma*: ubi erat Sibylla de qua dixerimus epig. 30. lib. 9.

Calices vitrei. CXV.

ADSPICIS ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus.

INTERPRETATIO.

Vides solertiam Ægyptiorum, quibus adjungere plura dum vult: arti fufus, ah, quoties fregit opus.

NOTÆ.

Aspicias ingenium Nili.] In Ægypto enim calices vitrei fiebant mixto artificio. Vide Turnebum lib. 10. cap. 23.

Lagena nivaria. CXVI.

SPOLETINA bibis, vel Marfis condita cellis;
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

INTERPRETATIO.

Potas Spoletina vina vel reposita in cellis Marfis, quorsum pretiosum frigus aquæ decoctæ?

NOTÆ.

Spoletina.] De Spoletino & Marfico vino dictum epig. 120. & 121. lib. 13. *Quo tibi.*] In quem usum erit tibi aqua decoctæ, & quæ deinde refrigerata pretiosa habebatur, & præstantissimo tantum vino conveniebat? Viliora autem erant Spoletina & Marfica.

Nives. CXVII.

NON potare nivem, sed aquam potare rigentem
De nive, commenta est ingeniosa sitis.

INTERPRETATIO.

Sitis industria excogitavit non bibere nivem, sed rigentem aquam ex nive.

NOTÆ.

Non potare nivem.] Sed aquam decoctam ex nivibus, & refrigeratam. Plinius lib. 31. cap. 3. *Neronis principis inventum* est, decoquere aquam, vitroque demissam in nives refrigerare.

Idem. CXVIII.

MASSILIÆ fumos miscere nivalibus undis
Parce puer, constet ne tibi pluris aqua.

INTERPRETATIO.

Oserve, noli infundere aquas nivales vino fumoso Massilia, ne pluris eris aquam.

NOTÆ.

Massilia fumos.] De vino Massiliæ fumo diximus lib. 10. epig. 36. & lib. 13. epig. 123. *Constet ne.*] Aqua enim decocta erat carior hujusmodi vino.

Matella fistilis. CXIX.

DUM poscor crepitu digitorum, & verna moratur
O quoties pellex culcita facta mea est!

INTERPRETATIO.

Dum poscor crepitu digitorum, & servus cunctatur, o quoties culcita perfusa est.

NOTÆ.

Poscor crepitu.] Epig. 81. lib. 3. *Pellex culcita.*] Quia loco matellæ urina perfundebatur ipsa culcita.

Ligula argentea. CXX.

QUAMVIS me ligulam dicant equitesque, patresque;
Dicor ab indoctis ligula grammaticis.

INTERPRETATIO.

Liger ligula denominer ab equitibus & patribus, appello ligula ab imperitis grammaticis.

NOTÆ.

Ligula.] A lingua deducitur: tamen usus invaluerat ut *ligula*, non *lingula*, diceretur, quam Gellius lib. 10. cap. 25. definit *gladiolum in speciem lingue factum*. Sic poeta carpit grammaticos, qui usu neglecto, nominis etymologiæ pertinaciter adherent. Ligula est etiam mensuræ genus. Vide epig. 20. lib. 5.

Cochlearia. CXXI.

SUM cochleis habilis, sed nec minus utilis ovis:
Numquid scis potius cur cochleare vocer?

INTERPRETATIO.

Sum idonea cochleis, sed nec minus utilis ovis: novissime cur potius dicar cochleare?

NOTÆ.

Cochlearia.] Supple *ligula*, inquit Farnabius. Ad quid enim referretur *habilis & utilis*? Mihi vero videtur poeta *Cochlearia*: aut mendum est in lemma. *Cur cochleare.*] Gallice *culliere* sorbendis ovis non minus quam cochleis inser-

vit. Sed quia, inquit Raderus, ad usum cochlearum primulum inventum reor, nomen inde retinuit potius, quam ab ovis accepit. Aut, ut ait Domitius, *cochlearia appellata sunt a specie cochlearum, non ab alicujus cibi usu.*

Anuli. CXXII.

ANTE frequens, sed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes est non alienus eques.

INTERPRETATIO.

Antea multi, at nunc pauci amici nos dant: beatus qui habet comitem equitem non alienum.

NOTÆ.

Ante frequens.] Hoc distichum sic explicat Turnebus lib. 9. cap. 24. Ante dicit solitos esse divites multis censum equestrem supplere, annulosque aureos dare, qui equitum erant gestamina, quod ætate sua rarum queritur: verumtamen felicem dicit qui comitem habet equitem non alienum, sed suum quem ipse sua liberalitate equestri censu donato equitem fecerit. Vide epig. 19. lib. 5. *Aut quem prosequitur non alienus eques?*

Dactyliotheca. CXXIII.

SÆPE gravis digitis elabitur anulus unctis :
Tuta mea fiet sed tua gemma fide.

INTERPRETATIO.

Sæpe anulus ponderosus excidit digitis unctis : at tua gemma tuto committetur mea custodia.

NOTÆ.

Sæpe gravis.] Juv. sat. i. in Crispinum :
gemma.
cum verna Canopi | De *dactyliotheca* seu *dactyliotheca* dixi-
Ventilet æstivum digitis sudantibus | mus epig. 60. lib. ii. Antiqui, teste
aurum, | Festo, scribebant *anulus* : recentiores ge-
Nec sufferrè queat majoris pondera | minant n.

Toga. CXXIV.

ROMANOS rerum dominos, gentemque togatam.
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

INTERPRETATIO.

Ille constituit Romanos dominos rerum, & gentem togatam, qui cælo donavit magum genitorem.

NOTÆ.

Romanos.] Versus est Virgillii i. *Æneid.* | nores tribuit, & Flaviae genti templum
gentemque togatam. | condidit, de quo epig. 2. lib. 9. Alii
Populum Romanum intellige, qui toga | intelligunt Augustum, qui Julium Cæsa-
utabatur, de qua sæpius supra. | rem patrem suum adoptivum publice in-
Qui dedit.] Domitianum intellige, qui | numerum deorum retulit. Sed malim
Vespasiano suo patri mortuo divinos ho- | Domitianum interpretari.

Idem. CXXV.

SI matutinos facile est tibi rumpere somnos ;
Attrita veniet sportula sæpe toga.

INTERPRETATIO.

Si potes libenter vigilare mane, sæpe accipies sportulam toga attrita.

NOTÆ.

Si matutinos.] Hoc est, si salutationes | dem sportulam, sed togam atteres. Vide
matutinas obire potueris, accipies qui- | epig. 26. lib. 14.

Endromis. CXXVI.

PAUPERIS est munus, sed non est pauperis usus :
Hanc tibi pro togula mittimus endromida.

INTERPRETATIO.

Est donum egeni, sed non est usus egeni : ad te mittimus hanc endromida pro togula.

NOTÆ.

Sed non est.] Endromide enim in gym- | lib. 4. Erat vestis villosa.
nasii utebantur divites. Vide epig. 19. | *Pro togula.*] Alii pro *lena.*

Canusinae fusca. CXXVII.

HÆC tibi turbato Canusina simillima mulso
Munus erit. gaude : non cito fiet anus.

INTERPRETATIO.

Hæc Canusina simillima mulso turbido donum tibi dabitur : latere, diu dura- bit.

NOTÆ.

Canusina.] Lanæ mulsi turbidi colo- | unde lanæ Canusinae.
rem referebant. Canusium vero Apulo- | *Non cito fiet anus.*] Hoc est, vestis ex
rum Dauniorum oppidum, hodie Canola | hac lana confecta non cito deteretur.

Bardocucullus. CXXVIII.

GALLIA Santonico vestit te bardocucullo,
Cercopithecorum pænula nuper erat.

INTERPRETATIO.

Gallia te induit bardocucullo Santonico, nuper erat pænula Cercopithecorum.

NOTÆ.

Gallia Santonico.] Bardocucullus ve- | tur Romani cum plueret. Erat autem
stis erat vilior, de qua epig. 54. lib. 1. | bardocucullus vestis brevior, epig. 93.
Fiebat apud Santos Gallia Aquitanica | lib. 1.
populos, hodie Saintonge. | *Dimidiasque nates Gallica palta regit.*
Cercopithecorum.] Qui simix sunt cau- | Unde confert illam tunicæ, qua amiciun-
data, epig. 202. infra. Pænula uteban- | tur simix.

Canusinae rusca. CXXIX.

ROMA magis fuscis vestitur, Gallia rufis :
Et placet hic pueris, militibusque color.

INTERPRETATIO.

Roma magis induitur fuscis vestibus, Gallia rufis : & pueri & milites amant hunc colorem.

NOTÆ.

Canusina.] Viri Romani utuntur ve- | cebat, ne per vulngra effluens sanguis in
stibus fusci coloris; Galli rufis e lana Ca- | vestibus algerius coloris incuteret suis
nusina; & tamen pueri nostri gaudent | terrorem, hostibus adderet animum, &c.
rufo hoc colore, ut & milites ex instituto | Farnabius.
Laconum, quibus hic color in bello pla-

Panula scortea. CXXX.

INGREDIARE viam cœlo licet usque sereno;
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

INTERPRETATIO.

Quamvis semper suscipias iter cœlo sereno, nullo in loco scortea desit ad imbres repentinos.

NOTÆ.

Panula.] Vestis scilicet ad arcendam pluviam scortea dicitur: hoc est, facta ex pelle. *Omnia namque ex pellibus facta* | *scortea appellantur.* Festus. *Nusquam.*] Alii nunquam.

Lacerna coccinea. CXXXI.

SI Veneto, Prasinove faves, qui coccina fumis
Ne fias ista transfuga forte, vide.

INTERPRETATIO.

Si studes factionibus Veneti, aut Prasini, cur induis coccina? Cave ne transfuga fias ista optione.

NOTÆ.

Si Veneto.] De his factionibus dictum epig. 48. lib. 10. Color Prasinus est viridis, Venetus vero cœruleus: qui ergo vestem coccineam induebat, neutri factioni favere videbatur: sic una vinsen- | te, alteri acclamare atque adeo transfuga fieri poterat. *Ista forte.*] Hoc est, electa hac lacerna coccinea, qua utebantur veteres ad arcendum frigus & pluviam.

Pileus. CXXXII.

SI possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantum capiti munera mitto tuo.

INTERPRETATIO.

Si possem, optarem mittere totas lacernas: nunc misso duntaxat dona tuo capiti.

NOTÆ.

Si possem.] Paupertatem excusat egenus quod non mittat lacernas, quibus totum corpus tegi posset. | *Capiti munera.*] Pileum nempe de quo diximus lib. 11. epig. 7.

Lacerna Batice. CXXXIII.

Non est lana mihi mendax, nec mutor aëno:
Sic placeant Tyriæ, me mea tinxit ovis.

INTERPRETATIO.

Non habeo lanam sucofactam, nec tingor aëno: hoc modo grata sint Tyriæ, colorata sum a mea ovis.

NOTÆ.

NOTÆ.

Non est lana.] De lana Batice epig. 97. lib. 1. & epig. 28. lib. 8. quæ nativo suo colore erat nobilis. | *Sic placeant.*] Hoc est, esto placeat lana Tyria infecta purpura. Alii s.

Fascia pectoralis. CXXXIV.

FASCIA crescentes dominæ compeſce papillas,
Ut sit quod capiat nostra, tegatque manus.

INTERPRETATIO.

Ofascia cohibe mammas extuberantes, ut sit quod contineat nostra manus, atque abscondat.

NOTÆ.

Ut sit quod.] Intra modum extumescences papillæ gratiores sunt: nec enim mammosæ puellæ placent.

Cœnatoria. CXXXV.

Nec fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:
Hic opus est pictis accubuisse toris,

INTERPRETATIO.

Nec cognoscimus fora, nec vadimonia: munus est hic accumbere lectis pictis.

NOTÆ.

Cœnatoria.] Neutro genere ponuntur, ut epig. 87. lib. 10. | *monium est sponsio quædam sistendi se- judicio ad diem præstitutam.* *Cœnatoria mittat advoco.* | *Hic opus est.*] Hoc est, Intervimus tantum convivis, qui lectis pictis accubomi tantum utebantur Romani. Vadi- | bunt. Legunt alii, *hoc opus est.*

Lana. CXXXVI.

TEMPORE brumali non multum levia profunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

INTERPRETATIO.

Glabra non valde utilia sunt hiberno tempore: pallia vestra calefiunt meis pilis.

NOTÆ.

Lana.] Vestis nempe, quæ palliis superinduebatur hieme, de qua lib. 12. epig. 36. | *linea.* Farnabius. Legunt alii *linea.* *Calfaciunt villi.*] Hoc est, calorem fovent. Baysius: Nec hoc loco omiserim Gallos olim solitos sagis villosis uti, quas lanas appellabant.

Levia.] qualia sunt serica, bombycina,

AMPHITHEATRALS nos commendamur ad usus;
Cum tegit algentes nostra lacerna togas.

INTERPRETATIO.

NOS laudamur ad usus spectaculorum, cum toga frigida operiuntur nostra lacerna.

NOTÆ.

Amphitheatrales.] Vide epig. 2. lib. 4. | Togis vero superinduebantur lacernæ ad
Speſtabat modo ſolus inter omnes | arcenda frigora.
Nigris munus Horatius lacernis, &c.

Gausapa villoſa vel mantile. CXXXVIII.

NOBILIUS villoſa tegant tibi lintea citrum:
Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

INTERPRETATIO.

LINTEA villoſa tibi operiant citrum præſtantius: poteſt eſſe circulus in menſis noſtris.

NOTÆ.

Nobilis.] Hoc diſtichum ſic explicat Turnebus lib. 9. cap. 24. Mantilibus, inquit, tibi villoſis & gauſapa opus eſt, ut nobilis tua citrea menſa vindicetur ab inquinamento maculæ: mea vilis menſa, quæ maculam non reformidat, & in qua poteſt eſſe circulus, rotundaque labes, quam reſitoria, & paropſides ſape faciunt, nihil indiget vindice mantili. Alii dicunt gauſape gauſapis, neutrius alii gauſapum gauſapi; alii gauſapa gauſapa. Videat lector. Gauſape magis placet. Vide lemma epig. 152. infra.

Cuculli Liburnici. CXXXIX.

JUNGERE neſciſti nobis, o ſtulte, lacernas,
Indueras albas, exue callaicas.

INTERPRETATIO.

ODEMENS, non noviſti nobis jungere lacernas convenientes, indueras candidas: exue callaicas.

NOTÆ.

Cuculli Liburnici.] Liburnia, Illyriæ regio Lazijs Crabaten & Krayn, Pinctus Contado di Zara indigitat. Huic ſuffragatur Vegetius qui dicit Liburniam Dalmatiæ partem eſſe. Ortelius. Porro ex lana Liburniæ pallia cucullata fiebant ruſa, unde poëta dicit lacernas albas male jungi cucullis Liburnicis, utpote quæ eorum colore ruſo inſiciantur. Exue callaicas.] Hoc eſt ruſas. Similes nempe auro callaico, de quo dictum epig. 95. ſupra. Alii legendum putant callainas ex veteri codice, id eſt caruleas, qui color Venetus dicebatur, a Calai gemma quæ ſapphirum imitatur.

Vdones Cilicii. CXL.

NON hos lana dedit, ſed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere ſinu.

INTERPRETATIO.

HI non facti ſunt ex lana, ſed ex barba olidi mariti: pes poterit abſcondi Cinyphio ſinu.

NOTÆ.

Vdones.] Genus eſt calceamenti quo Nam hirci Cinyphii ſunt dicti a Cinypho nempe utebantur Cilices. Africa ſtudio, ad quem ſunt magna copia. Domitius. Vide epig. 94. lib. 7.
Olentis mariti.] Hoc eſt hirci. Virgilius: — vir gregis ipſe caper. Tonsor cinyphio cilix marito.
Cinyphio ſinu.] Hoc eſt pilis hircinis. Ubi egimus de illo ſtudio.

Syntheſis. CXLI.

DUM toga per quinas gaudet requieſcere lucas,
Hos poteris cultus ſumere jure tuo.

INTERPRETATIO.

DUM toga gaudet requieſcere per quinque dies, poteris jura tuo accipere hac ornamenta.

NOTÆ.

Syntheſis.] Veſtis qua licebat uti per quinque legitimos Saturnaliorum dies. Vide epig. 1. ſupra.

Focale. CXLII.

SI recitaturus dedero tibi forte libellum,
Hoc focale tuas afferat auriculas.

INTERPRETATIO.

SI ego recitaturus tibi forte donavero libellum, hoc focale vendicet tuas auriculas.

NOTÆ.

Hoc focale tuas.] Fascia nempe ex lana qua obſtrueret aures, ne mala carmina audiret. Vide epig. 41. lib. 4.

Tunica Patavina. CXLIII.

VELLERA cum ſumant Patavina multa trilices,
Et pingues tunicas ſerra ſecare potes.

INTERPRETATIO.

CUM trilices Patavina ſint contextæ ex multa lana, & cræſſa tunica poſſunt ſecari ſerra.

NOTÆ.

Patavina.] Ex triplici nempe licio contextæ tam denſæ, ut non forſice, ſed ſerra veluti afferes ſecarentur.

Spongia. CXLIV.

HÆc tibi forte datur tergendis spongia mensis,
Utilis, expresso cum levis imbre tumet.

INTERPRETATIO.

HÆc spongia forte tibi donatur idonea emaculandis mensis, cum levis turget aqua expressa.

NOTÆ.

Sorte datur.] Per sortem datum fuisse hoc munus videtur. Vide epig. 170. infra. Cum levis.] Vide epig. 47. lib. 13. Ut levis accepta spongia turgat aqua.
Hac illi sine sorte datur —

Pænula gausapina. CXLV.

IS mihi candor inest, villorum gratia tanta est,
Ut me vel media fumere melle velis.

INTERPRETATIO.

Habeo eum nitorem, & tantam pulchritudinem villorum, ut cupias me induere vel media æstate.

NOTÆ.

Ut me vel media.] Hieme Romani utebantur gausapinis, epig. 59. lib. 6. Propter sexcentas Baccara gausapinas.
Et dolet, & queritur, sibi non contingere frigus At hæc pænula gausapina tam nitida erat, ut vel æstate potuerit esse usui.

Cervical. CXLVI.

TINGE caput nardi folio, cervical olebit,
Perdidit unguentum cum coma, pluma tenet.

INTERPRETATIO.

Imbue caput folio nardi, pulvinus fragrabit: cum capilli amiserunt unguentum, pluma servat.

NOTÆ.

Nardi folio.] De hoc unguento dictum epig. 110. supra. Legunt alii *Cosmi folio*: Unguentarii, cujus mentionem sapius fecimus: Unguento autem madidi capilli imbuunt quoque pulvinum.

Cubicularia gausapina. CXLVII.

STRAGULA purpureis lucent villosa tapetis,
Quid prodest, si te congelat uxor anus?

INTERPRETATIO.

Stragula villosa splendent tapetis purpureis: quid proficit, si conjux vetula glacie adstringit te?

NOTÆ.

Cubicularia gausapina.] Villosa nempe cubiculi stragula vel calidissima non possunt vincere frigus vetulæ uxoris.

Lodices. CXLVIII.

NUDO stragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus sorores.

INTERPRETATIO.

NE stragula viderentur lecto non aperto, nos sorores junctæ ad te accedimus.

NOTÆ.

Nudo.] Lodicebus totus lecti apparatus opertorium coeuntes. Hunc usum ex se contegebatur. Erant autem gemmæ in docent. Domitius.

Amictorium. CXLIX.

MAMMOSAS metuo: teneræ me trade puellæ,
Ut possint niveo pectore lina frui.

INTERPRETATIO.

Reformido mammosas: dona me puella blanda, ut lina queant potiri pectoris nivei.

NOTÆ.

Lina.] Ex quibus confectum erat amictorium pectoris indumentum.

Cubicularia polymita. CL.

HÆc tibi Memphitis tellus dat munera: victa est
Pectine Niliaco jam Babylonis opus.

INTERPRETATIO.

Terra Memphitica tibi largitur hac dona: acus Babylonis superata est pectine Ægyptio.

NOTÆ.

Cubicularia polymita.] Vestem intellege multis filis contextam: *μῆρας* enim tanto artificio contextæ sunt, ut vestes filum significat. De urbe Memphi dictum Babylonias acu pictas superent. epig. 1. lib. Spect.

Zona. CLI.

LONGA satis nunc sum: dulci sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

INTERPRETATIO.

Nunc sum satis longa: at si uterus turgeat suavi pondere, tunc ero tibi zona brevis.

NOTÆ.

Longa sativ.] Cingulum puellæ datum sic loquitur. | Si vero zonam virilem intelligas, dulce pondus erit referendum ad gulæ & ventris farcinas. Placet prior interpretatio.

Dulci sed.] Si gravida fiat puella, zona brevior fiet. *Dulci pondere*, hoc est foetu.

Gausape quadratum. CLII.

LODICES mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Helicaonia de regione sumus.

INTERPRETATIO.

Patria eruditi Catulli mittet ad te stragulas: nos sumus de regione Helicaonia.

NOTÆ.

Terra Catulli.] Verona. | *Vide epig. 93. lib. 10.* Gausape vero stragulum erat militare crassioris filii.

Nos Helicaonia.] Hoc est Patavina.

Semicinctium. CLIII.

DET tunicam dives: ego te præcingere possum.
Essem si locuples, munus utrumque darem.

INTERPRETATIO.

Pecuniosus donet tunicam: ego possum præcingere te. Si essem opulentus, largier utrumque donum.

NOTÆ.

Semicinctium.] Gallice *tablier*. | *cipe pro ea quæ carni proximior, quam*
Essem si locuples.] Inquit poeta, darem | *ut mihi videtur, tunicam lineam, vel*
tunicam & semicinctium. Tunicam ac- | *imam dicere possumus. Baysius.*

Lana amethystina. CLIV.

EBRIA Sidoniæ cum sim de sanguine conchæ,
Non video quare sobria lana vocer.

INTERPRETATIO.

Cum sim remulenta de sanguine conchæ Sidoniæ, non mihi liquet cur appellor lana sobria.

NOTÆ.

Ebria Sidonia.] Ludit in etymologia amethystinæ lanæ: *ἀμύδωτος* sobrius dicitur: est etiam gemma quæ purpureum colorem refert: lanæ autem purpura tinctæ dicuntur ebrizæ murice: hoc est, cum bibam sanguinem muricis, cur vocor sobria? Sidon autem Palæstinæ urbs maritima hodie *Said*, ubi magna concharum copia, quartum sanguine color purpureus efficiebatur.

Lana albæ. CLV.

VELLERIBUS primis Apulia, Parma secundis
Nobilis: Altinum tertia laudat ovis.

INTERPRETATIO.

Apulia habet primas lanas, Parma secundas: tertia ovis commendat Altinum.

NOTÆ.

Velleribus.] Lanæ albæ primas tenet nectiæ mediterranea urbs, quam Villano-
Apulia; secundas Parma, urbs nota ad vanus *Torcello* dici ait, nomen *Altino*
Padum; tertias Altinum, quod est Ve- | *retinere putarim. Ortelius.*

Lana Tyriæ. CLVI.

NOS Lacedæmoniæ pastor donavit amicæ:
Deterior Ledæ purpura matris erat.

INTERPRETATIO.

Pastor nos dedit amica Lacedæmonia, purpura Leda genitricis erat inferior.

NOTÆ.

Nos Lacedæmonia.] Hoc est, Pastor | *Deterior Leda.*] Quæ nempe purpura
Paris Helenæ dedit purpuram Tyriam, | *Laconica erat induræ, qua nobilior est*
quæ Lacedæmonia pretiosior erat. | *Tyria. Leda autem fuit mater Helenæ, &c.*

Lana Polentina. CLVII.

NON tantum pullo lugentes vellere lanas,
Sed solet & calices hæc dare terra suos.

INTERPRETATIO.

Hæc terra non solet tantum donare lanas tristes nigro vellere, sed & sua pocula.

NOTÆ.

Lana Polentina.] Alii *Pollentina*. Ligu- | *Polenzo.* Et Silius:
ria urbs Polentia apud Tanarum fluvium, | *Vercella, fuscique ferax Polentia villi.*

Idem. CLVIII.

LANA quidem tristis, sed tonsis apta ministris,
Quales non primo de grege mensa vocat.

INTERPRETATIO.

Lana quidem mæsta, sed conveniens tonsis servis, quales requiruntur ad officium mensa non de primo grege.

NOTÆ.

Tristis.] Hoc est fusca. Vide epigram- | *tibus, qualis erat Cestus de quo epig. 51.*
ma præcedens. | *lib: 8.*
Sed tonsis.] Hoc est servis vilioribus, | *Ceste decus mensa.*

Tomentum Lingonicum. CLIX.

OPPRESSÆ nimium vicina est fascia plumæ?
Vellera Lingonicis accipe rafa sagis.

INTERPRETATIO.

AN plumæ oppressa nimis accedit ad fasciam? Accipe lanam detonsam ex sagis Lingonicis.

NOTÆ.

Oppressa.] De fascia lecti diximus epig. 63. lib. 5. ad quam lana nimium oppressa facile cedit, ita ut jacenti incommodum ferat.

Vellera Lingonicis.] Alii *Leuconicis*, epig. 22. lib. II.

Leuconicis agedum tumeat tibi culcita lanis.

Leuconium vero Æolidis oppidum vide-

tur apud Thucydidem. Sensus est: Accipe tomentum quod lana pannis vestibusque abrafâ dicitur. Sed malim retinere Lingonicum, quam Leuconicum, quod Gallicanæ vestes, ut supra vidimus, in urbem sunt importatæ. Raderus, epig. 54. lib. II.

Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus.

Tomentum Circense. CLX.

TOMENTUM concisa palus Circense vocatur:
Hæc pro Lingonico stramina pauper emit.

INTERPRETATIO.

Tomentum Circense appellatur ex concisis arundinibus paludis: inops emit hæc stramina pro Lingonico.

NOTÆ.

Concisa palus.] Intelligit arundinis paniculas, quas pauperes pro tomento culcitrarum emebant. Circense autem tomentum hoc vocabatur, quod fortasse initio circensibus spectaculis sibi subster-

nere solerent. De quo Strabo lib. 5. Turnebus lib. 9. cap. 24.

Pro Lingonico.] Alii *Leuconico*. Vide epigramma præcedens.

Pluma. CLXI.

LASSUS Amyclæa poteris requiescere pluma,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

INTERPRETATIO.

Defatigatus poteris requiescere pluma Amyclæa, quam tibi suppeditavit interior lana cycni.

NOTÆ.

Lassus Amyclæa.] Hoc est cygnea. Amyclæi enim cygni dicti sunt, seu Lacones ob Ledam Lacænam quam sub cygni forma compressit Jupiter, Amy-

clæ Laconix urbs. Vide epig. 28. lib. 8. *Interior lana.*] Teneram plumam intellige.

Fenum. CLXII.

FRAUDATA tumeat facilis tibi culcita pluma.
Non venit ad duros pallida cura toros.

INTERPRETATIO.

Impleas feno culcitam fatilem pluma exclusa, pallida anxietas non accedit ad lectos duros.

NOTÆ.

Facilis culcita dicitur quæ levi sumptu & nullo negotio impleri potest feno. Alii, *Fraudata tumeat fragilis tibi culcita*

mula.
Non venit ad duros.] Nam sine cura secure dormiunt pauperes.

Tintinnabulum. CLXIII.

REDDE pilam: sonat æs thermarum: ludere pergis?
Virgine vis sola lotus abire domum.

INTERPRETATIO.

Redde pilam: campana balnearum pulsatur: an continuas ludere? Cupis redire domum lotus sola aqua virgine.

NOTÆ.

Redde pilam.] Post ludum lavare solent Romani.

Ludere pergis.] Sic thermæ erunt clau-

sæ, atque ita aqua frigida seu aqua virgine lavare cogis. Vide epig. 42. lib. 6. *Cruda virgine Martiaque mergi.*

Discus. CLXIV.

SPLENDIDA cum volitent Spartani pondera disci,
Este procul pueri: sit semel ille nocens.

INTERPRETATIO.

Cum fulgentia pondera disci Spartani volitent, o pueri, longe recedite: ille nocens semel.

NOTÆ.

Splendida.] Discus enim ex ære vel ferro fiebat, quo maxime se exercebant Lacedæmonii.

Sit semel ille.] Discus nempe quo a Phœbo occisus est puer Hyacinthus. Vide infra epig. 173.

Cithara. CLXV.

REDDIDIT Eurydicen vati: sed perdidit ipse,
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

INTERPRETATIO.

Hæc restituit poeta Eurydicen: sed ipse amisit, dum sibi diffidit, nec placide amat.

B E F F F

NOTÆ.

Vati.] Orpheo nempe qui cithara ludens exoraverat Plutonem, & Eurydicen suam uxorem ab inferis reducebat, sed ea lege, ne illam respiceret nisi cum in apertas lucis auras evasisset.

Nec patienter.] Dum enim illam perditte amat.

Flexit amans oculos, & protinus illa relapsa est.

Ovidius.

Idem. CLXVI.

DE Pompeiano sæpe est ejecta theatro,
Quæ duxit silvas, detinuitque feras.

INTERPRETATIO.

Crebro expulsa est ex theatro Pompeiano, qua traxit silvas, & cohibuit feras.

NOTÆ.

Ejecta.] Quæ lectio melior videtur: Porro in theatro Pompeii exhibitus est nam citharædi subinde lapidibus exciebantur, si non placuissent. Alii *electa.*] Orpheus, qui cithara ludens feras & silvas trahebat. Vide epig. 21. lib. Speçt.

Plectra. CLXVII.

FERVIDA ne trito tibi pollice pustula surgat:
Exornent docilem garrula plectra lyram.

INTERPRETATIO.

NE ardens pustula tibi eveniat attrito pollice, canora plectra adornent lyram docilem.

NOTÆ.

Fervida ne trito.] Qui enim nudis digitis, & absque plectro citharam pulsant, sæpe numero digitum oblaedit, qui & pustula surgente, quæ & pustula dicitur, intumescit & dolet. Turnebus lib. 9. cap. 24.

Exornent.] Alii *exerent.*

Trochus. CLXVIII.

INDUCENDA rota est: das nobis utile munus.
Iste trochus pueris, at mihi cantus erit.

INTERPRETATIO.

Impellenda est rota: nobis largiris donum utile. Pueri delectabuntur eo trocho, ego vero cantu.

NOTÆ.

Trochus.] Sic a Turnebo explicatur lib. 27. cap. 33. Erat autem genus ludi Græcanici, ut nomine ipso indicatur: rota enim erat ansam habens, ut facilius mitteretur, axiculis compacta transversis jaciebatur: quorum clavicularum & commissuræ adunca, dum versabatur missa rota, vel missus orbis, tinniebant & crepabant. Mittere autem scienter, artis erat non vulgaris.

At mihi cantus.] Nempe tinnitus ille trochi missi. Alii *cantus*, ferrum nempe quo circum rota munitur.

Idem. CLXIX.

GARRULUS in laxo cur anulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba trochis?

INTERPRETATIO.

Quare anulus tinniens vagatur in orbe laxo, ut turba obvia recedat a trochis canoris.

NOTÆ.

Cedat ut argutis.] Tinnitu enim, de quo locuti sumus in superiore epigrammate, monebantur transeuntes, ut sibi caverent.

Signum victoriae. CLXX.

HÆc illi sine sorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit: decies adde Falerna puer.

INTERPRETATIO.

Hæc illi donatur sine sorte, cui verum nomen impositum est a Rheno devictor: serve, decies infunde Falernum.

NOTÆ.

Hæc.] Victoria scilicet. Alii *hoc*, signum nempe victoriae, ut ex antiquis nummis intelligo, erat alatae feminae statua dextra laurum tenentis, sinistra palmam. Raderus.

Sine sorte.] Etenim casu & sorte non datur signum victoriae Domitiano, qui toties vicisset hostem. Vide epig. 1. ubi de alternis munerum sortibus.

Decies adde.] Tot enim cyathi sunt hauriendi, quot *Germanicus* habet literas, nimirum decem. De illo more bibendi diximus epig. 72. lib. 1.

Βρῦτος πῶλον. Bruti Pusio. CLXXI.

GLORIA tam parvi non est obscura sigilli:
Istius pueri Brutus amator erat.

INTERPRETATIO.

Non est ignobile decus tam exigui sigilli: Brutus amabat hunc puerum.

NOTÆ.

Istius pueri.] De quo jam diximus epig. 51. lib. 9. Plinius lib. 34. cap. 8. amando Brutus Philippensis cognominæ suo illustravit. Item fecit Apollodorus puerum, quem

Σαυροτόνος Κορινθίους. CLXXII.

AD te reptanti puer insidiosè lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

FFFF ij

INTERPRETATIO.

O Puer insidioso, ignosce lacerta repenti ad te: illa optat occidi tuis digitis.

NOTÆ.

Sauroctonos.] A xtilva occido, & Causo: *lacerta*: hoc est, lacertam occidens. Nimirum intellige sigillum ex ære Corinthio factum. Plinius lib. 34. cap. 8. *Fecit* (Praxiteles) & puberem subrepenti *lacerta cominus sagitta insidiantem, quem Sauroctonon vocant.* *Cupit*] Ut nobili fato pereat.

Hyacinthus in tabula pictus. CLXXIII.

FLECTIT ab inviso morientia lumina disco
OEbalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

INTERPRETATIO.

PVER OEbalius crimen Phœbi & mœror avertit oculos morientes a disco odio.

NOTÆ.

Flectit ab.] Hyacinthi meminit Plinius lib. 35. cap. 11. *Hyacinthus* (opus Niceæ Atheniensis) quem Cæsar Augustus, delectatus eo secum deportavit Alexandria capta, & ob id Tiberius Cæsar in templo ejus dicavit hanc tabulam. Ovidius 10. Met. *Laberis OEbalide prima fraudare juvenita*
Phœbus ait, videoque tuum mea crimina vulnus.
OEbalius.] Amyclas fuit pater Hyacinthi, conditor Amyclarum, quæ urbs fuit Laconiz; ubi pueri tumulus sub Apollinis signo. Ex Cynorta fratre Hyacinthi natus OEbalius, qui regnavit Amyclis; a quo forte regio, aut urbs OEbalia dicta, unde & Hyacinthus OEbalius. Vide Pausan. in Laconicis initio lib. 3.

Hermaphroditus marmoreus. CLXXIV.

MASCULUS intravit fontes: emerfit utrumque,
Pars est una patris: cetera matris habet.

INTERPRETATIO.

MAS ingressus est fontes: exiit utriusque sexus: habet unam partem genitoris: reliquas vero genitricis.

NOTÆ.

Fontes.] Salmacidis nempe. Ovidius 4. Met. fusc hanc fabulam describit. *Patris.*] Mercurii nempe. *Matris,* scilicet Veneris.

Danaë picta. CLXXV.

CUR a te pretium Danaë regnator Olympi
Accepit, gratis si tibi Leda dedit?

INTERPRETATIO.

O Rex decorum, quare Danaë sumpsit a te mercedem, si Leda tibi obsecuta est gratis.

NOTÆ.

Cur a te.] Jupiter in aurum conversus corrupit Danaën, &c. Leda vero factus cygnus, &c.

Persona Germanica. CLXXVI.

SUM figuli lusus Rufi persona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

INTERPRETATIO.

Svm jocus figuli persona Rufi Batavi: puer metuit hæc ora quæ tu derides.

NOTÆ.

Rufi.] Batavi ut alii Germani capillos Rufi. *Hæc timet ora puer.*] Larvati Batavi rufabant, ut supra epig. 26. unde alii *Rufi.*] terrori sunt pueris. Alii *ora pater.*

Hercules Corinthius. CLXXVII.

ELIDIT geminos infans, nec respicit angues.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

INTERPRETATIO.

Infans conficit duos angues, nec respicit. *Iam hydra poterat reformidare teneras manus.*

NOTÆ.

Hercules Corinthius.] Hoc est, Herculis statua ex ære Corinthio facta. De Hercule picto Plinius lib. 35. cap. 9. *Magnificus est Jupiter ejus in throno astantibus diis: & Hercules infans dracones strangulans, Alcmena matre coram parente & Amphitryone.* Vide Theocritum Idyll. 25.

Hercules fictilis. CLXXVIII.

SUM fragilis: sed tu moneo ne sperne sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

INTERPRETATIO.

Svm fragilis: at moneo, tu ne contemne signum: Alcides non erubescit habere meum nomen.

NOTÆ.

Hercules fictilis.] Plinius lib. 35. cap. 12. *materia nomen in urbe retinet.* Dicebatur enim Hercules fictilis. *Ab hoc eodem,* Turiano nempe, factum *Herculem,* fictilem supple, qui hodieque

Minerva argentea. CLXXIX.

DIC mihi virgo ferox, cum sit tibi cassis & hasta,
Quare non habeas ægida? Cæsar habet.

FFFFF iij

INTERPRETATIO.

O Virgo sava, dic mihi, cum habeas galeam & hastam, cur non habeas agidam? Casar habet.

NOTÆ.

Casar habet.] Domitianus nempe. Responsio est Minervæ. Vide epig. i. lib. 7. Pectore cum sacro sederit, agis erit.

Europa picta. CLXXX.

MUTARI melius tauro pater optime divum
Tunc poteras, Iô cum tibi vacca fuit.

INTERPRETATIO.

O Genitor optime deorum, poteras melius transfigurari in taurum, cum Iô tibi fuis vacca.

NOTÆ.

Tauro.] Sub cuius forma Jupiter transmutata, Ovidius i. Met. Sic enim Argo puit Europam, cujus historia satis nota. non advertente illam comprimere potuit Iô cum tibi.] De qua in vacca transmutasset Jupiter.

Leander marmoreus. CLXXXI.

CLAMABAT tumidis audax Leander in undis,
Mergite me fluctus, cum rediturus ero.

INTERPRETATIO.

Audax Leander exclamabat in undis cœmotis: O fluctus, immergite me cum rediturus ero.

NOTÆ.

Audax Leander.] Quippe se mari commoto commiserat, aditurus puellam quam deperibat. Vide epist. Ovid. Mittit Abydenus, quam mallet ferre salutem, tibi. Si cadat ira maris, Sesta Puella.

Sigillum Giberii fictile. CLXXXII.

EBRIUS hæc fecit terris puto monstra Prometheus:
Saturnalicio ludit & ipse luto.

INTERPRETATIO.

O Pinor, remulentus Prometheus finxit hac portenta terris: & ipse ludit luto Saturnalicio.

NOTÆ.

Prometheus.] Qui hominem ex luto primus finxisset dicitur. Horatius lib. i. ode 16. Ex Plinio lib. 34. cap. 3. Clefippus fullo fuit Gibbere & alio fœdus aspectu, cui nupsit Gegania mulier prædives: ille vero Clefippus naturæ portentum est effigiatum, inquit Raderus, in quam effigiem est hoc epigramma.

Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Defectam.

Ebrius autem hæc portentum seu hominem gibbosum fecit, cuius sigillum erat

Homeri Batrachomyomachia. CLXXXIII.

PERLEGE Mæonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis solvere disce meis.

INTERPRETATIO.

Evolve ranas cantatas versibus Homeri, & disce exhilarare frontem meis ineptiis.

NOTÆ.

Batrachomyomachia.] Hæc vox significat pugnam ranarum & murium. Alii autem Asiæ regio, in qua natus esse Homerus dicitur. Vide epig. 10. lib. 5. Et frontem.] Sic exemplo Homeri suas ineptias excusat poeta. Mæonio.] Hoc est Homericum. Mæonia

Homerus in membranis. CLXXXIV.

ILIAS & Priami regnis inimicus Ulysses
Multiplici pariter condita pelle latent.

INTERPRETATIO.

Ilias, & Ulysses adversarius regnis Priami condita multiplici pelle simul occultantur.

NOTÆ.

Inimicus Ulysses.] Hoc est, Odyssea. Multiplici pelle.] Hoc est, multis membranis involvuntur. Condita.] Refer ad Iliadem & Odysseam.

Virgilii culicis. CLXXXV.

ACCIPE facundi culicem, studiose, Maronis;
Ne nugis positis arma, virumque canas.

INTERPRETATIO.

O studiose, accipe culicem Maronis deserti, ne derelictis jocis legas arma virumque.

NOTÆ.

Culicem.] Hoc est Virgilii poema, quo culicis fatum deserit. Arma virumque, hoc est Canas.] Alii legas. Hoc est, ne Saturnaliorum tempore gravioribus studiis operam des. Aeneida.

Virgilius in membrana. CLXXXVI.

QUAM brevis immensum cepit membrana Maronem!
Ipsius vultus prima tabella gerit.

INTERPRETATIO.

Quam brevis membrana includit immensum Maronem! Illius effigies expressa est in prima tabella.

NOTÆ.

Immensum Maronem.] Virgillii opera intellige immensa quidem tum propter versuum numerum, tum propter argumenti dignitatem. Membrana erat instar pepli larga & extensa, sed sane hoc loco poëta intelligit pugillares membraneos plurium foliorum, in quorum primo expressa erat imago Virgillii. Vide epig. 7. supra.

Menandri Thais. CLXXXVII.

HÆc primum juvenum lascivos lussit amores,
Nec Glycere, vere Thais amica fuit.

INTERPRETATIO.

*H*Æc primum decepit lascivos amores adolescentum, nec Glycere, sed Thais fuit vere amica.

NOTÆ.

Nec Glycere.] Turnebus lib. 9. cap. 24. Glycere, inquit, erat Menandri poëtae amica, quod ex Glycere Græcis ad eum epistolis, quæ hodieque extant, cognoscimus. Thais tamen ab eo sic in comædiis introducta frequenter, & celebris reddita est, ut ipsa videatur, non Glycere, Menandri amica fuisse. Alii aliter.

Cicero in membranæ. CLXXXVIII.

Si comes ista tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

INTERPRETATIO.

*S*i comitem habueris hanc membranam, crede te suscipere longum iter cum Cicerone.

NOTÆ.

Si comes.] Vide epig. 2. lib. 1.

*Qui tecum cupis esse meos ubicumque libellos:
Et comites longa quaris habere via.*

Propertius. CLXXXIX.

CYNTHIA facundi carmen juvenile Properti
Accipit famam, nec minus ipsa dedit.

INTERPRETATIO.

*C*ynthia carmen juvenile disertæ Propertii accepit famam, nec minus ipsa dedit.

NOTÆ.

Propertius.] Alii Cynthia Propertii. Alii, Propertii monobiblos.

Cynthia.] Puella amica Propertii, quam multis ille versibus celebrat.

Nec minus ipsa dedit.] His enim carminibus claruit Propertius, quorum argumentum præbuerat Cynthia pulcherrima puella.

Liviu

Livius in membranæ. CXC.

PELLIBUS exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

INTERPRETATIO.

*P*ellibus exiguis continetur immensus Livius, quem non includit totum mea bibliotheca.

NOTÆ.

Ingens Livius.] Et a stili majestate, & centum quadraginta librorum multitudine, quorum centum & amplius perierunt.

Sallustius. CXCI.

Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Crispus in historia.

INTERPRETATIO.

*H*ic Crispus erit primus in historia Romana, secundum judicium virorum eruditiorum.

NOTÆ.

Corda virorum.] Quintiliani 2. lib. cap. 6. & 4. lib. cap. 2. Seneca lib. 3. Declam. & Controvers. 25. lib. 5. Cor-

nelii Taciti lib. 3. Hist. Crispus.] Sallustius.

Ovidii Metamorphosis in membranæ. CXCII.

HÆc tibi multiplici quæ structa est massa tabella,
Carmina Nasonis quinque, decemque gerit.

INTERPRETATIO.

*H*oc volumen quod tibi compactum est multis paginis, includit quindecim libros Nasonis.

NOTÆ.

Massa.] Plurium foliorum pugillares cim Metamorphoseon libri: hos enim intellige, in quibus erant inclusi quindecim loco carmina significant libros.

Tibullus. CXCIII.

US SIT amatorem Nemesis lasciva Tibullum:
In tota juvat quem nihil esse domo.

INTERPRETATIO.

*N*emesis lascivam arsit amator Tibullus, cui gratum fuit nihil esse in tota domo.

NOTÆ.

Nemesis.] Deliam tamen vocat ipse Tibullus, cui idem tribuit eleg. 5. lib. 1. quod Nemesis tribuit Martialis hoc loco:

Et juret in tota me nihil esse domo. Juvat quem.] Totum quippe domus imperium penes Deliam erat.

Illa regat cunctos, illi sint omnia cura,

GGGG

Lucanus. CXCIV.

SUNT quidam, qui me dicunt non esse poetam:
Sed qui me vendit bibliopola putat.

INTERPRETATIO.

Sunt quidam qui negant me esse poetam: sed existimat bibliopola qui me vendit.

NOTÆ.

Sunt quidam.] De Lucano dictum magis eum quam poetam existimarunt. lib. 7. epig. 20. 21. & 22. quem com-
Putat.] Me esse poetam: cum ex meis mendavit poeta. Alii tamen historicum versibus rem faciat.

Catullus. CXCIV.

TANTUM magna suo debet Verona Catullo,
Quantum parva suo Mantua Virgilio.

INTERPRETATIO.

Mpla Verona tantum obstringitur suo Catullo, quantum exigua Mantua suo Virgilio.

NOTÆ.

Tantum.] Hoc est, claram suam patriam non minus Catullus, quam suam obscuram illustravit Virgilius. Vide lib. 1. epig. 62.

Calda & frigida aqua. CXCVI.

HÆC tibi quæ fuerint caldarum nomina dicunt:
Ipsa suas melius charta natabit aquas.

INTERPRETATIO.

Hic liber qui refert tibi quæ fuerint nomina caldarum, ipse melius immergetur in suas aquas.

NOTÆ.

Hæc tibi.] Mittit versus de variis aquæ caldæ nominibus. Legunt alii, *Ipsa suas.]* Vide epig. 6. lib. 1. *Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.*
Hæc tibi quæ fontes & aquarum nomina dicit. Sic suos versus extenuat poeta. De aqua calda sæpius jam dictum. *Natabit.* Alii, *Dicunt nempe hæc carmina. Alii dicit.* *Visa suis melius charta notabit aquas.*

Mula Pomilicæ. CXCVII.

HIS tibi de mulis non est metuenda ruina:
Altius in terra pene sedere soles.

INTERPRETATIO.

Non timere debos decidere ex his mulis: soles sedere in terra fere altius.

NOTÆ.

Altius in terra.] Quam sedcas in mula tam brevis statura.

Catella gallicana. CXCVIII.

DELICIAS parvæ si vis audire catellæ,
Narranti brevis est pagina tota mihi.

INTERPRETATIO.

Si placet audire festivitates exigua catella, pagina tota non sufficit huic narrationi.

NOTÆ.

Brevis est.] Alii prima est, ut indicet primum librum, quo epig. 110. Iſtam catellam Publii descripsit.

Asturco. CXCIX.

HIC brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues,
Venit ab auriferis gentibus Astur equus.

INTERPRETATIO.

Hic Astur equus brevis, qui ad numerum glomerat celeres gressus, missus est ab auriferis gentibus.

NOTÆ.

Rapidus qui.] Gallice qui va l'amble. *rifodina. Epig. 16. lib. 10.*
Ab auriferis gentibus.] Hoc est, ex *Accipe Callaicis quidquid fudit Astur*
Asturia Hispaniæ provincia, ubi sunt au- *in arvis.*

Canis vertagus. CC.

NON sibi, sed domino venatur vertagus acer,
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

INTERPRETATIO.

Vertagus acer non venatur sibi sed hero, qui dente portabit ad te leporem intactum.

NOTÆ.

Vertagus.] Vox peregrina videtur, de *de literis. Vertagus pro Vertrahus, a fera*
qua Turnebus lib. 18. cap. 1. quasi Fer- *trahenda.*
trahus, hoc est feram trahens. Passeratius

Palæstrita. CCI.

NON amo, qui vincit, sed qui succumbere non vult,
Et dicit melius *τὸ ἀακλονοῦν.*

INTERPRETATIO.

Non mihi placet, qui superat, sed qui scit succumbere, & convenientius dicit res flexionem palæstra.

NOTÆ.

Non amo.] Non probo luctatorem qui viribus vincit, sed qui se reclinat, atque ex reflexione palæstræ adversarium dejicit. Farnabius. Legit vero & distinguit Salmastius:

Hunc amo qui vincit, sed qui succumbere novit,

Et melius didicit πῶς ἀνακλινοπάλη. Contrario, inquit, sensu, & quem poëta **amo** non recipit, hodie legitur: *Non amo qui vincit.* Cur enim palæstritam amare se diceret non vincentem? Dicit amare se quidem hunc palæstritam qui vincit, sed qui etiam novit succumbere: hoc est qui succumbendo vincit, qui ἀνακλινοπάλην, ut inquit Pindarus, ἐδιδον πάλαν. Magis commendari innuit palæstritam qui arte vincit, quam qui viribus: qui πῶς ὑπὸ πλάσσει novit, καὶ τὰς χαίμας προπίει, quæ Theocritus Συφορῆ παλαίσματα πύχνα, nimirum πρὸς εἰς

καὶ τὰς προπέων. Tum ἀνακλινοπάλη Martialis, *pancratium* dicebatur, quod ἐν τῷ ἀνακλινοπάλῃ ἢ ὑπὸ πλάσσει plerumque exerceretur, ad distinctionem τῶν ὁρίων πάλαν, quæ a stantibus & erectis pugnatur, in qua vicisse erat adversarium solo decessisse. Secus omnia in pancratio, in quo & succubuisse erat artis: nam & humiliter volutantes nexus suos expediebant impediebantque, viribusque superiores adversarios sæpenumero sic vincebant. Non aliter quippe victus quispiam putabatur in pancratii lucta, nisi animum responderet ac victum se fateretur. *Novit.]* Alii *non vult.*

ἀνακλινοπάλη.] Vox est ficta quæ alibi non reperitur. *Clinopale* legitur apud Suetonium in Domitiano cap. 22. Unde aliqui turpem sensum eliciunt ex hoc disticho. ἀνακλίω reclino, πάλαν palæstra.

Simius. CCII.

CALLIDUS emissas eludere simius hastas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

INTERPRETATIO.

Simius doctus declinare hastas vibratas, si haberem caudam, eram cercopithecus.

NOTÆ.

Cercopithecus.] Simiarum vel simiorum Græcis πῆθνοι: quæ caudam habent, κερκοπίθηκοι: κέρκος enim significat caudam. Vide epig. 128. supra.

CCIII.

Cymbala. CCIV.

ÆRA Celænæos lugentia matris amores,
Æsuriens Gallus vendere sæpe solet.

INTERPRETATIO.

Gallus famelicus sæpe solet vendere æra defientia amores Celænæos matris.

NOTÆ.

Æra.] Hoc est, cymbala seu instrumenta sonora ex ære, quæ pulsabant Galli Cybeles sacerdotes defientes Aryn | puerum ab ea redamatum, cujus patria fuit Celænæ urbs Phrygiæ: unde vocat Aryn Celænæos amores.

CCV.

Ceston. CCVI.

COLLO necte puer meros amores,
Ceston de Veneris sinu calentem.

INTERPRETATIO.

O puer, collo injice meros amores, Ceston calentem de sinu Veneris.

NOTÆ.

Ceston.] De quo fuse diximus epig. 13. lib. 6. Veneris nempe fuit balteus, quo qui percutiebatur, percussoris amore incendebatur: idcirco poëta vocat ceston meros amores.

Idem. CCVII.

SUMME Cytheriaco medicatum nectare ceston:
Ussit amatorem balteus iste Jovem.

INTERPRETATIO.

Accipe ceston imbutum nectare venereo: balteus iste incendit Jovem amatorem.

NOTÆ.

Ussit amatorem.] Juno nempe hoc balteus allicit, & ab aliis amoribus cohibet, teste Homero. Vide epig. 13. lib. 6.

Notarius. CCVIII.

CURRANT verba licet, manus est velocior illis:
Nondum lingua suum, dextra peregit opus.

INTERPRETATIO.

Quamvis verba velociter proferantur, manus est celerior illis: lingua nondum perfecit suum opus, dextra perfecit.

NOTÆ.

Notarius.] Qui nempe dictantis verba excipiebat, & per notas ita expedite scribebat, ut linguam dicentis anteverteret. *Efflime excipientem: Tu sensa nostri pectoris Vix dicta jam coris tenet, &c.* Vide Aufon. epig. 138. ad notarum velocitatem.

Concha. CCIX.

LEVIS ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat: inoffensa curret arundo via.

INTERPRETATIO.

Concha maritima leviget corticem Marcoticam: calamus curret via expedite.

NOTÆ.

Cortex Maveotica.] Hoc est, charta papyraceæ, in quibus scribebant antiqui, leves fiant, ut scribendo calamus non hæreat. Plinius lib. 13. cap. 12. de generibus chartarum sic ait: Scabritia levigatur dente, conchave, &c. Marcotis vero Egypti pars est, ubi frequentes sunt papyri.

Morio. CCX.

NON mendax stupor est, nec fingitur arte dolosa:
Quisquis plus justo non sapit, ille sapit.

INTERPRETATIO.

Non est mendax stupiditas, nec fingitur artificio callido: quisquis non sapit nimium, ille sapit.

NOTÆ.

Non mendax.] Id est, morio non fictus sed a natura fatuus est. De morione dictum epig. 39. lib. 6. 13. lib. 8. 95. lib. 12.

Caput arietinum. CCXI.

MOLLIA Phryxei secuisti colla mariti:
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpe dedit?

INTERPRETATIO.

Secuisti colla tenera mariti Phryxei. An hoc meruit est, qui sæpe tibi donavit tunicam?

NOTÆ.

Phryxei colla.] Hoc est caput arietis, qualis ille quo uestus Phryxus mare trajecit. Vide epig. 51. lib. 10. *Tunicam qui.*] Nimirum ex vellere ponso.

Pumilio. CCXII.

SI solum spectes hominis caput, Hæctora credes:
Si stantem videas, Astyanacta putes.

INTERPRETATIO.

Si tantum aspicias caput hominis, existimes Hæctora: si intuearis stantem, credas Astyanacta.

NOTÆ.

Si solum.] Sedens nempe & capite tenuis extans prope gigas; stans vero puer videbatur. Hæctoris & Astyanactis ejus filii historia fatis nota.

Parma. CCXIII.

HÆc quæ sæpe solet vinci, quæ vincere raro,
Parma tibi, scutum pumilionis erat.

INTERPRETATIO.

Hæc, quæ solet sæpe superari, quæ raro superare, parma tibi erit, scutum veto pumilionis.

NOTÆ.

Hæc.] Parma nempe quæ breve erat scutum, quo qui armati erant in arena, quod ejus brevitate non satis essent tecti, sæpe vincebantur. Sic Turnebus lib. 5. cap. 10. citans hoc epigramma. Thraces autem parmam gerebant, quorum factionem oderat Domitianus: unde ipsi adlatur poëta, cum dicat parmam sæpe vinci. *Scutum.*] Quod totum corpus contagebat. Sensus est, homo procerus non bene parma munitur, sed nanus optime munitur. *Tibi, procero nempe.*

Pueri comædi. CCXIV.

NON erit in turba, quisquam *μωυίδιος* ista:
Sed poterit quisvis esse *δυνατόδος*.

INTERPRETATIO.

Non erit quisquam odio dignus in hac turba: sed quilibet poterit esse jucundissimus.

NOTÆ.

Non erit in.] Hoc est, inquit Turnebus lib. 9. cap. 24. tam formosi & amabiles sunt pueri isti comædi; ut si *μωυίδιος*, id est persona ejus qui invisus sit, agenda sit, ut usu evenire solet in comædiis, non sit in turba quisquam qui eam agere possit: sed qui eam personam *δυνατόδος* possit: hoc est, maxime optandi seu carissimi.

CCXV.

Accipiter. CCXVI.

PRÆDO fuit volucrum, famulus nunc aucupis, idem
Decipit, & captas non sibi mœret aves.

INTERPRETATIO.

Prædo fuit avium, nunc servus aucupis: idem fallit, & dolet volucres non sibi captas.

NOTÆ.

Prædo fuit.] Hoc est, priusquam manueheret accipiter, sibi capiebat aves, nunc aucupi capit. *Non sibi.*] Sed aucupi suo domino.

Opsonator. CCXVII.

Dic quotus es, quanti cupias cœnare, nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi est.

INTERPRETATIO.

Profer quotus es, quo pretio cœnare velis, nec subjeceris unum verbum: cœna instructa est tibi.

NOTÆ.

Opsonator.] Is nempe est qui cibis & opsoniis comparandis præest. *Dic quotus es.*] Nam pro numero convivarum, & pro ratione impensæ splen-

didum aut frugale convivium appatabatur. Legunt alii, *Dic quotus, & quanti, &c.*

Calami aucupatorii. CCXVIII.

NON tantum calamis, sed cantu fallitur ales,
Callida dum tacita crescit arundo manu.

INTERPRETATIO.

Avi non tantum circumvenitur calamis, sed cantu etiam, dum arundo dolosa subicitur manu tacita.

NOTÆ.

Callida dum tacita.] Auceps sub arbore latitans invitabat cantu aves, quibus jam arbori infidentibus, infra paulatim assurgens viscatas virgas subiciebat, capiebatque: & hoc est quod poeta dicit crescere arundinem seu vir-

gam, dum paulatim ab aucupe in digitos pedum surgente tollitur, aviumque pedibus subicitur, ut crescere sensim videatur. Raderus. Alii *pallida*, viscoforte. Videat lector. Vide epig. 55. lib. 9.

Corculum. CCXIX.

PAUPER caussidicus nullos referentia nummos
Carmina cum scribas: accipe cor, quod habes.

INTERPRETATIO.

Tu caussidicus inops cum facias versus ex quibus nullam accipis pecuniam, sume cor quod habes.

NOTÆ.

Accipe cor.] Hoc est, bovis cor stupidum & stolidum, quale tu ipse habes cum versus scribas, ex quibus nullam proorsus utilitatem percipis. Vide epig. 77. lib. 1. Retinet pro lemmate Lipsius *Corculum*; & in ultimo versu, *accipe cor quod abest.*

*Demens enim seu non cordatus videbatur ille caussidicus, qui relicto foro carmina scriberet nullos nummos referentia. Videat lector. Pro lemmate cum Turnebo & aliis melius forte legas *corbubulam.**

Cocus. CCXX.

NON satis est ars sola coco, servire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.

INTERPRETATIO.

Sola ars coquinaria non sufficit coco: cocus debet studere palato heri, & scire ejus gulam.

NOTE.

NOTÆ.

Non satis.] Non satis est ars sola coco: servire palato
Atque cocus domini debet habere gulam.

Sic interpunxit Turnebus lib. 9. cap. 24. Hoc est, non sufficit ut cocus sit artis suæ peritus; sed debet scire quibus opsoniis oblectetur dominus, cujus palato servire oportet.

Craticula cum veru. CCXXI.

PARVA tibi curva craticula sudet ofella:
Spumeus in longa cuspe funet aper.

INTERPRETATIO.

Exigua ofella tibi sudet in curva craticula: spumeus vero aper funet in longa veru.

NOTÆ.

Ofella.] Ofellas intellige carnes conditas, & globi forma concisas, epig. 48. lib. 10. quas super craticulam torreri jubet: at grandiores feras veluti apros veru assandos docet.

Pistor dulciarius. CCXXII.

MILLE tibi dulces operum manus ista figuras
Exstruit: huic uni parca laborat apis.

INTERPRETATIO.

Ista manus tibi format mille dulces figuras operum: parca apis laborat huic uni.

NOTÆ.

*Mille tibi.] Quales figuræ nunc sunt ex melle, faccaro, & farina. Legunt alii *Huic uni.] Ars pistoris dulciarii adeo laudatur a poeta, ut propter hunc unum mello tibi. ab apibus mel confici dicat.**

Jentacula. CCXXIII.

SURGITE, jam vendit pueris jentacula pistor,
Cristatæque sonant undique lucis aves.

INTERPRETATIO.

Surgite, jam pistor vendit jentacula pueris, & cristata aves diei cantant undique.

NOTÆ.

Jentacula.] Turnebus lib. 9. cap. 24. sic ait: Repertio in veteribus libris adipata, quibus fortasse ut unctis & ganeatis cibis utebantur olim in jentaculo. Plutarchus lib. 8 Symeol. dicit in jentaculo panem & nihil aliud datum fuisse: Apuleius lib. 1. Met. panem cum caseo.

Cristataque.] Hoc est, galli auroræ prænuncii. Quasi igitur noctem Saturnalitiam egisset poeta, evagatus per munera singulis distichis monet diem adventare impositurus ultimam manum. Sic Domitius.

FINIS.

HHHhh.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATA O B S C Æ N A.

AD LECTOREM.

Quæ suis locis desunt epigrammata numero tantum notato, hic omnia reperies. Turpitudinum tam multarum plena sunt, ut non solum Augusto Principi, cui opus nostrum consecratum est, sed cuilibet etiam verecundo lectori inuisa videantur. Attamen quo partibus omnibus absolutus esset Martialis, nec quicquam desideraretur a morosis quibusdam hominibus; obscæna epigrammata notis ut plurimum alienis declarata separatim edita sunt, ut rejicerentur ad lectoris arbitrium, vel assumerentur.

EX LIBRO PRIMO.

Ad Cottam
mollem. XXIV.

INVITAS nullum, nisi cum quo Cotta lavaris,
Et dant convivam balnea sola tibi.
Mirabar quare nunquam me Cotta vocasses,
Jam scio me nudum displicuisse tibi.

NOTÆ.

Invitas nullum.] Sub persona Cottæ carpit effœminatos, & molles homines, qui in balneis bene mutoniatos subnotabant, quos inde ad convivia, a conviviis vero ad lectum deducerent. *Jam scio.*] Quippe mutonis mensura tibi non placuit. Epig. 51. lib. 3. & 73. & lib. 7. epig. 54.

Ad Ædilem
cinædum. XLVII.

CUM dicis propero, fac, si facis, Ædile: languet
Protinus, & cessat debilitata Venus.
Expectare jube: velocius ibo retentus.
Ædile, si properas, dic mihi, ne properem.

NOTÆ.

Cum dicis propero, &c.] Omnino autem Hedyle, Hedylam fecerunt haud dubie, qui flagitium imminuere voluerunt. Sic (quod in aurem tibi dictum sit) in Cod. Thuan. ubicumque Martialis scripserat *cannus*, pudicus librarius fecerat *monstrum*. Nec explanatione opus: hoc enim tantum dicit, ista non imperari, nec venire ad interdictum. Mei si arbitrii res sit, in talibus epigrammatis, quorum res vel materia non potest tangi, nisi violetur pudor, tantum notari velim quæ ad Latinitatem & eruditionem pertinent. Veluti hic. *Fac si facis.*] Formula

elegans, & vox impatientiae adversus lentos in opere quocumque. Seneca lib. 2. de beneficiis cap. 5. *Inde illa voces, quas ingenuus dolor exprimit. Fac si quid facis: & Nihil est tanti: Male mihi jam neget: ubi in radium adductus animus incipit beneficium odisse, dum exspectat.* Gron. *Hedyle.*] Ita scribendum benedocuerunt Gruterus & Scriverius. Est enim ἡδύλος, quo nomine poeta epigrammatum scriptor bis laudatur ab Athenæo. Apud Martialem est mollis ac Pathici nomen fictum, ut hic & lib. 9. epig. 57. *Idem. Hedyle languet Protinus, &c. Hedyle, vel Ædile, legendum vult P. S. non esse se stupidum, qui ad Veneris metam blandis verbis instigetur; verum*

equum satis sua sponte currentem, nisi intempestive interpellatur. Gruterus, hic Metamorphosin quandam se gloriatur effecisse, non consulto Mercurio aut Venere, & ex foemina virum exhibuisse nobis, sed cinædum: nam *Ædilus* pro cinædo taxatur lib. 4. epig. 52.

Velocius ibo retentus.] Ovidius 3. Met. *Sic ego torrentem, qua nil obstabat eunti,*

Lenius & modico strepitu decurrere vidi:

At quacumque trabes obstructaque saxa tenebant,

Spumeus & fervens & ab obice savior ibat.

Gronov.

De pueri pretio. LIX.

MILLIA pro puero centum me mango poposcit:
Risi ego: sed Phœbus protinus illa dedit.
Hoc dolet, & queritur de me mea mentula mecum,
Laudaturque meam Phœbus in invidiam,
Sed sestertiolūm donavit mentula Phœbo
Bis decies, hoc da tu mihi, pluris emam.

NOTÆ.

Mango.] Puerorum scilicet negotiator, quos in Venerem frangebat.

Sed sestertiolūm.] Quippe Phœbus draucus rem fecerat mentula, juxta sententiam Juven. Sat. I. v. 40.

Vnciolam Procleius habet, sed Gilla deuncem:

Partes quisque suas ad mensuram inguinis hares

Accipiat.

Ad Bassam tribadem. XCI.

QUOD nunquam maribus junctam te, Bassa, videbam,
Quodque tibi mœchum fabula nulla dabat:
Omne sed officium circa te semper obibat
Turba tui sexus, non adeunte viro:
Esse videbaris, fateor, Lucretia nobis:
At tu, prò facinus, Bassa, fututor eras.
Inter se geminos audet committere cunnos,
Mentiturque virum prodigiosa Venus.
Commenta es dignum Thebano ænigmate monstrum:
Hic, ubi vir non est, ut sit adulterium.

NOTÆ.

Quod nunquam, &c.] Bassam tribadem facere carpit confessione erroris sui, quod existimasset castissimam esse foeminam, quia nunquam ad eam vir adiret

sed semper cum foeminis esset: postea vero compertum est, tribadem esse.

Junctam.] Alii *cinctam.*
Fabula.] Proprie fabula. Seneca contra. VII. lib. II. *Duxi uxorem mature; semper dilexi; ad omnem me tutum fabulam prestiti.*

Omne sed officium.] Quod Gruterus ait in plerisque remanere exemplaribus, *omnis & officium*, constabat & in Aronelliano. Et forte spernendum non est, *Turba omnis tui sexus* est mera mulieris. Gronovius.

Lucretia nobis.] Casta, ut Lucretia

absente viro.

Fututor eras.] *Τελευ, ἰλιου* opera usa. *Fututor.*] Est auxesis in nomine *fututor* adjuncto foeminae, quam fututricem par erat appellare; sed data hoc opera factum, ut rursitudinem ejus magis notaret. Estque hoc tribadibus peculiariter tributum a Martiale, ut de iis *futuere* dici possit.

Dignum, &c.] *Ænigma dignum Thebano monstro, id est Sphinge. Vel, Ænigma, cui solvendo opus est, Oedipo Thebano.*

Ad Mamurianum pauperem & libidinosum. XCIII.

SAPE mihi queritur non siccis Cestus ocellis,
Tangi se digito, Mamuriane, tuo.
Non opus est digito: totum tibi Ceston habeto,
Si deest nil aliud, Mamuriane, tibi.
Sed si nec focus est, nudi nec sponda grabati,
Nec curtus Chiones, Antiopeve calix:
Cerea si pendet lumbis, & trita lacerna,
Dimidiasque nates Gallica palla tegit;
Pascaris & nigrae solo nidore culinae,
Et bibis immundam cum cane pronus aquam:
Non culum digito; neque enim est, qui non cacat olim,
Culus; sed fodiam, qui superest, oculum.
Nec me zelotypum, nec dixeris esse malignum.
Denique pœdica, Mamuriane, sature.

NOTÆ.

Cestus ocellis.] Acerbe invehitur in Mamurianum pauperem, qui puerum Cestum de stupro appellabat subinde. *Cestus.*] Puer poeta.

Digito tuo.] Digito obseceno per obscœna ipsum ad stuprum pellicente, & se paratum pœdiconem ostentante.

Totum ceston.] Id est, non solum concedo, quod digito sollicitas; sed totum & integrum puerum.

Sed si nec focus est.] Est parascœve ad epiphonema contentum ultimo versu epigrammatis, & describit summam Mamuriani egestatem, Tum *focus* signum erat locupletis domus, ut epig. 47. lib. 10. inter beatæ vitæ adjuncta focum

perennem enumerat.

Nec curtus, &c.] Si nec ad bibendum tibi sit ruptus calix, vel quali utuntur Chione, Antiope, ceteraque meretrices: etiam ad obscœnas lotiones, lib. 2. epig. 50.

Cerea, &c.] Decolor, non candida, a tritura flavescens: vel, sebo & sudore quasi incerata. *Trita lacerna.*] Gruter. *scripta lacerna.* J. Rutgers. *scruta lacerna.* Prosius MS. Bodlejan. *strita lacerna.* Sed retineamus quæ edita est, probam & nostro familiarem.

Dimidiasque, &c.] Οἱ δὲ Κίλτω ἀνδρωπιων οἰσὺς χιεδωτὺς φιερωτὺ μὲν καὶ ἀδολαὶ ἔ γλυφῆ. Strabo.

Neque, &c.] Supra vers. 2. huic le-
stioni consentiunt MS. Bodlejanus, &
P. Scriverii editio.

Sed, &c.] Consueti res olim, in ira,
in rixa, digito oculum eruere. *Qui su-
perest, &c.*] Lusum innuit Mamurianum
ma 2900041. Vide lib. 3. epig. 92. quæ

minandi formula, *Oculos tibi effodiam,*
Plauto solennis.

Denique, &c.] Non ægre ferrem, *At-
qui si id faceres satur tantum,* Catull.
epig. 21. unde desumptum videtur hoc
epigramma.

Ad Æglen fellatricem. XCV.

CANTASTI male, dum futura es, Ægle.
Jam cantas bene, basianda non es.

NOTÆ.

Cantasti male.] Quæ olim male can-
tasti, dum, &c. jam diceris bene cantare
ab iis qui te sub vocis specie ad fellandum
vocant. Quia impuri oris *μυλγεις.*

EX LIBRO II.

*In Sextillum
effœminatum. XXVIII.*

RIDETO multum, qui te, Sextille, cinædum
Dixerit, & digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu Sextille fututor.
Calda verustinæ nec tibi bucca placet.
Ex istis nihil es, fateor, Sextille. quid ergo es?
Nescio: sed tu scis, res superesse duas.

NOTÆ.

Et digitum] Erat contumelia indicium
digitus medius porrectus, quod Priapum
repræsentaret, atque in molles extende-
retur.

Calda verustina.] Id est vulva, quia
non es cunnilingus. Sic Domitius. Alii

de fellatione hunc versum intelligunt.
Duas res.] Fellandi, & lingendi turpi-
tudinem interpretatur Ramiresius. Alii
masturbatorem, vel irrumatorem argui
Sextillum sentiunt.

Ad Marianam. XXXI.

SUPER ego Christinam futui. det quam bene, quæris?
Supra quod fieri nil, Mariane, potest.

NOTÆ.

Supra quod.] Intellige tam libidinose
& nequiter dare Christinam, ut qui eam
faciat, a coitu nequeat abstinere, quin
defatigatus sit effœto prorsus, & enervato
corpore. Ramiresius aliter explicat

his verbis: Significavit, nempe poëta,
ex ambiguo ita male dare Christinam, ut
supra, id est, iterum facere non possis. Ita
ut si semel eam facias, non possis iterum.
Verbum *sape* repugnat huic sententiæ.

*In Gallum
cinædum. XLVII.*

SUBDOLA famosæ, moneo, fuge retia mœchæ,
Levior ô conchis Galle Cytheriacis.
Confidis natibus? non est pædico maritus.
Quæ faciat duo sunt: irrumat, aut futuit.

NOTÆ.

Moneo.] Nam si te deprehenderit ma-
ritus, non pædicabit; nec enim gaudet
natibus, quibus confidis ei te soluturum;
te enim irrumabit.

Conchis Cytheriacis.] Id est marinis,
vel venercis, quod concha vesta est ad
litus Venus orta mari.

*De Thelesina
mœcha. XLIX.*

UXOREM nolo Thelesinam ducere. quare?
Mœcha est. sed pueris dat Thelesina, volo.

NOTÆ.

Dat Thelesina.] Sui copiam.
Volo.] Ut mihi pueri deprehensi pœ-

nas talionis dent, epig. 47. supra, &
epig. 40. lib. 10.

*In Lesbiam
fellatricem. L.*

QUOD fellas, & aquam potas, nil, Lesbiam, peccas.
Qua tibi parte opus est, Lesbiam, sumis aquam.

NOTÆ.

Nil peccas.] Hoc est, non erras; cum
enim fellatione ora pollueris: ideo recte
facis, si aquam potas, & ex more alia-

rum fœminarum, quæ a coitu lavant
ora *αἰδία.*

*In Hylum
cinædum pauperem. LI.*

UNUS sæpe tibi tota denarius arca,
Cum sit, & hic culo tritior, Hyle, tuo:
Non tamen hunc pistor, non auferet hunc tibi caupo;
Sed si quis nimio pene superbus erit.
Infelix venter spectat convivia culi,
Et semper miser hic esurit, ille vorat.

NOTÆ.

Vnus saepe.] Hylum pathicum infecta-
tur, quod pauperrimus cum esset, bene-
valatos quærebat, & iis si quam pecunio-
lam habebat, largiebatur, & ipse fame

peribat. Ramiresius.
Tritior.] Trita moneta vilior erat, ideo
laudata aspera, quod nova, nec manuum
tritura levior. Idem.

In *Linum*
pathicum. LIV.

QUID de te, Line, suspicetur uxor,
Et qua parte velit pudiciorem,
Certis indiciis satis probavit;
Custodem tibi quæ dedit spadonem.
Nil nasutius hac, maligniusque est.

NOTÆ.

Quid de te.] Lepide carpit cinædum, cui custodem spadonem dedit uxor, ne ab eo pædicaretur. Epig. 69. lib. 10.

In *Hylum*
adulterum. LX.

UXOREM armati futuis, puer Hyle, tribuni,
Supplicium tantum dum puerile times.
Væ tibi, dum ludis: castrabere. jam mihi dices,
Non licet hoc. quid, tu quod facis, Hyle, licet?

NOTÆ.

Uxorem armati.] Monet Hylum ut discedat ab uxore tribuni militaris, a quo deprehensus non pædicaretur, sed castraretur. Nam quamvis castrari mares ve-

tuisset Domitianus, adulteria quoque prohibuerat. Suet. cap. 7. in Domit. *Supplicium.*] Dum confidis natibus, epig. 47. supra.

In *maledicum.* LXI.

CUM tibi vernarent dubiâ lanuginè malæ,
Lambabat medios improba lingua viros.
Postquam triste caput fastidia vespillonum,
Et miseri meruit tædia carnificis:
Uteris ore aliter, nimiaque ærugine captus,
Ad'atras nomen; quod tibi cumque datur.
Hæreat inguinibus potius tam noxia lingua.
Nam cum fellaret, purior illa fuit.

NOTÆ.

Cum tibi.] Acerbe invehitur in maledicum quemdam, qui antea fellator erat. *Dubiâ lanuginè.*] Id est, antequam ex ephebis excessisses. *Lambabat.*] Fellabat. Lib. 3. epig. 81. *Postquam.*] Tadio fuisti vel vilissimis hominibus, quos medios lambebas.

Purior illa fuit.] Nam lingua ejus cum fellaret, non tam impura & mala erat, quamvis impurissima. Impura lingua dicitur maledici, & fellatoris quoque. Ex hac ambiguitate lepidus est jocus. Lib. 3. epig. 80.

In *Labienum*
levem. LXII.

QUOD pectus, quod crura tibi, quod brachia vellis,
Quod cincta est brevibus mentula tonsa pilis:
Hoc præstas, Labiene, tuæ, quis nescit, amicæ.
Cui præstas culum, quem, Labiene, pilas?

NOTÆ.

Quod pectus.] Labienum pathicum urbane perstringit, ea occasione, quod crura, pectus, brachia, & pondus velle-ret. Videri hoc poterat amicæ causa fa-

cere: sed interrogat cujus causa culum depilet, quod facere non poterat, nisi pædiconum causa. Ramiresius.

In *Cotilum*
impurum. LXX.

NON vis in folio prius lavari
Quemquam, Cotile. causa quæ, nisi hæc, est?
Undis ne fovearis irrumatis.
Te primus licet abluas, necesse est,
Ante hîc mentula, quam caput, lavetur.

NOTÆ.

Non vis.] Cotilum fellatorem alios fastidientem, & qui nolebat quemquam prius in folio lavari notat, & docet spurciorem eum esse, quam quemvis alium. Ramiresius. Vide epig. 42. supra. *Te primus.*] Cotilus formidabat aquas

irrumatas: (in quibus scilicet alii lavissent mentulas) ne igitur irrumatæ sint, lavet ipse primus: sed hac lege, ut potius obscenas partes, quam caput in folio abluat: quod fellantes os habent spurcum. Epig. 96. lib. 11.

In *Postumum*
impurum. LXXII.

HESTERNA factum narratur, Postume, cœna,
Hæc quod nollem: quis enim talia facta probet?
Os tibi præcisum, quanto non ipse Latinus
Vilia Panniculi percutit ora sono.
Quodque magis mirum est, auctorem criminis hujus
Cæcilium tota rumor in orbe sonat.
Esse negas factum. vis hoc me credere, credo.
Quid? quod habet testes, Postume, Cæcilium.

NOTÆ.

Hæsterna, &c.] Præ se fert dolorem, audito quam indigne exceptus sit Postumus a Cæciliano, qui colaphum illi in os impeggerit, cum interim verbis alienis

exprobret illi turpe crimen fellationis, & deflectat ad improbum sensum hæc verba *percisum*. Vide epig. 48. lib. 4. & epig. 35. lib. 12. *Rumor* pro irrum. Ut

lib. 3. epig. 72. 79. & 86. *Factum*, supra epig. 31. & *testes* sensu etiam obsceniori.

Os tibi percisum.] Percidere enim est batuere, tundere. Turnebus lib. 7. cap. 12. Sunt tamen qui legant *percisum*. *Quanto, &c.*] Majore sono quam ubi Latinus ille mimus alapis cædit mini strum suum,

— *qua sorbeat æra fanna.*
Juven. 6. *Latinus Vilia Panniculi.*] De Latino diximus epig. 5. lib. 1. cui Panniculus minister erat ad risum conciliandum, sinebatque se alapis percuti a Latino, lib. 5. epig. 61.

O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini:

Te successurum credo ego Panniculo.

In Lyrim

ebriam & fellatricem. LXXIII.

QUID faciat vult scire Lyris? quod sobria fellat.

NOTÆ.

Quid faciat, &c.] Alii, *Quid faciat, vis scire Lyris? quid? &c.* Sic hunc versum legit Musambertius:

Quid faciat vis scire Lyris quoque sobria? fellat.

Ut si diceret, illa se videri vult ebriam tantum hoc facinus facere, ut Aristoph.

vespis: sed idem opus etiam sobriæ. Vis scire quid faciat Lyris nunc ebria? Non aliud certe quam solet sobria, scilicet. MS. Bodlejanus subjicit, *Gaudeo: quid facies ebria facta Lyris? dignum sane patella operculum.*

In Sertorium

cunnilingum. LXXXIV.

MOLLIS erat, facilisque viris, Pæantius heros:
Vulnera sic Paradis dicitur ultra Venus.
Cur lingat cunnum Siculus Sertorius. hoc est,
Ex hoc occisus, Rufe, videtur Eryx.

NOTÆ.

Mollis.] Pathicus. *Mollis, &c.* Fingunt poëtæ Venærem solere turpibus amoribus vindicare injurias sibi ac suis illatas. Quare, si (ut refert interpres Thucydidis ad librum 1.) Philbæterem, quod interfecerit Paridem, ultra fuit Venus hæc pœna, ut pathicus esset: credo ego (*jo- satius poëta*) Sertorium Siculum interfe-

cisse conterraneum suum Erycem, Venæris filium: namque illum non leviori turpitudinis pœna male multavit Venus, &c. *Pæantius heros.*] Philoctetes, filius Pæantis.
Ex hoc.] Ab hoc. *Eryx.*] Filius Venæris & Bætz.

EX LIBRO III.

In Nævolum
pathicum. LXXI.

MENTULA cum doleat puero, tibi, Nævole, culus:
Non sum divinus, sed scio quid facias.

NOTÆ.

Cum doleat.] Nævolum pathicum infectatur, qui pædicabatur a servo. *Ramir.*
Quid facias.] Imo quid patiaris.

Ad Laufellam

fatuam. LXXII.

VIS futui, nec vis mecum, Laufella, lavari.
Nescio quod magnum suspicor esse nefas.
Aut tibi pannosæ pendent a pectore mammæ:
Aut sulcos uteri prodere nuda times:
Aut infinito lacerum patet inguen hiatu:
Aut aliquid cunni prominet ore tui.
Sed nihil est horum. credo, pulcherrima nuda es!
Si verum est, vitium pejus habes, fatua es.

NOTÆ.

Nec vis mecum.] Communia fuisse viris cum foeminis balnea constat etiam ex epig. 51. supra.

epig. 42. supra.

Fatua es.] Infulsa nullo lepore meretricio instructa, epig. 61. lib. 11.

Nescio quod magnum.] Alii *majus*, ut

In Phæbum

impurum. LXXIII.

DORMIS cum pueris mutoniatis,
Et non stat tibi, Phæbe, quod stat illis.
Quid vis me rogo, Phæbe, suspicari?
Mollem credere te virum volebam:
Sed rumor negat esse te cinædum.

NOTÆ.

Mollem.] Id est cinædum.

Sed rumor.] Fellatorem carpit, qui cum foeminis nequiret, pueris mutonia-

tis morem gerebat, spurcissimo ore Pathicum forte intelligit.

In Lupercum
enervem. LXXV.

STARE, Luperce, tibi jampridem mentula desit:
Luctaris demens tu tamen arrigere.
Sed nihil erucæ faciunt, bulbique salaces;
Improba nec profunt jam satureia tibi.
Cœpisti puras opibus corrumpere buccas:
Sic quoque non vivit folicitata Venus,
Mirari satis hoc quisquam, vel credere possit,
Quæ non stat, magno stare, Luperce, tibi?

NOTÆ.

Stare.] Irrisio est in Lupercum quen-
dam jam enervem, qui *ἀστυα* labora-
bat: ipse tamen omnem movebat lapi-
dem ut posset. Ramiresius.

Desit.] Desiit.

Erucæ, &c.] Erucam, bulbos & Satu-
reiam, Venerem excitare notissimum est
ex Medicis: *Erucam* enim alibi appellat
salacem herbam, lib. 10. epig. 8.

Improba nec, &c.] Salax, Venerem im-
probam irritans. Βολβός ἔστι χαλίκος ἔστι
ἔστι τὸ ὄνομα ἀνατ' ἀστυατος ἔστι πικρὰ,
ἔστι δὲ ἡσυχία ἔστι τὸ ἀστυατος φέρει, ἔ-
στι ἀστυατος δὲ ἀστυατος, &c. Athenæus lib. 2.
cap. 23.

Puras buccas.] Magno dicit constare
Lupercum, quod opibus corruerat buccas

puras puerorum, qui nisi oblato summo
pretio, non possent ad tantam allici tur-
pitudinem. *Opibus corrumpere.*] ἔστι Opibus
hujus ævi scriptoribus idem esse quod
pecunia, jactura, largitione, monimus
in pecunia vetere. Gronovius. *Opibus,*
&c.] Lipsius epist. 6. lib. 1. quæst. epist.
legit *Opicus*, quasi sit fellator. Præfacer
vulgata lectio, quam astruit in ultimo
versu, *magno stare.*

Sic quoque non vivit.] Bene vivit, quod
mortua membra communiter dicat ja-
centia. Ramiref.

Quæ, &c.] Jocum quærit ab ambiguo
τὸ *stare*: prius obscœnum significat, po-
sterius *constare*. Pro *quæ*, Palat. quod.

In Bassum
amatorem vetularum. LXXVI.

ARRIGIS ad vetulas, fastidis, Bassè, puellas:
Nec formosa tibi, sed moritura placet.
Hic, rogo, non furor est, non est hæc mentula demens?
Cum possis Hecubam, non potes Andromachen.

NOTÆ.

Notat Bassi in vetulas furorem, qui
puellas fastidiebat, nec in vetulis forma,
sed senectus hominem delectabat. Ra-
miræsius.

Moritura placet.] Capularis anicula &
morti vicina.
Possit.] Supra epist. 31. *Hecubam.*
Vetulam. Andromachen.] Juniorem.

Ad Sertorium
præcipitem. LXXIX.

REM peragit nullam Sertorius, inchoat omnes;
Hunc ego cum futuit, non puto perficere.

NOTÆ.

Perficere.] Festive Sertorium irridet, qui cum omnia inchoaret, nihil tamen
perficiebat, &c. Epig. 47. lib. 1.

Ad Apicium
impurum. LXXX.

DE nullo quereris, nulli maledicis Apici:
Rumor ait, linguæ te tamen esse malæ.

NOTÆ.

Maledicis.] Epig. 61. lib. 2.
Rumor ait, &c.] Epig. 72. lib. 2. v. 1.
Lingua malæ.] Ad quod alludit Minutius
Felix in Oct. *Apud quos tota impudic-*

*tia vocatur urbanitas: qui medios viros
lambunt, &c. homines mala lingua,
etiamsi tacerent. Sic κακὴ γλῶσσα Græcis,
maledica. Heraldus.*

In Baticum
cunnilingum. LXXXI.

QUID cum femineo tibi, Bætice Galle, barathro?
Hæc debet medios lambere lingua viros.
Abicissa est quare Samia tibi mentula testa,
Si tibi tam gratus, Bætice, cunnus erat?
Castrandum caput est: nam sis licet inguine Gallus,
Sacra tamen Cybeles decipis ore, vir es.

NOTÆ.

Quid.] Insectatur Baticum, de quo
epig. 77. supra.
Galle.] Qui sacerdos es Cybeles evira-
tus. *Barathro.*] *Ἄβυσσος.*
Medios, &c.] Epigram. 61. lib. 2.
vers. 2.

Abicissa, &c.] Epig. 45. lib. 2. Pli-
nius lib. 35. cap. 12.
Castrandum, &c.] Esenim impuri oris
& malæ linguæ.
Cybeles decipis, &c.] Sic lib. 11. epig. 72.
mæchus ore Mannelius.

In Coclitem
impurum. LXXXIII.

UT faciam breviora mones epigrammata, Cocles,
Fac mihi quod Chione. non potui brevius.

NOTÆ.

Fac mihi, &c.] Vide quam te utar
brevitatis magistro? nec potui pauciori-
bus verbis notare te vitii fellandi; non
melius, non tectius, quam conferendo
te cum Chione, infra epig. 87. & 97.

In Tongilionem
impurum. LXXXIV.

QUIB narrat tua mœcha? non puellam
Dixi, Tongilion. quid ergo? linguam.

NOTÆ.

Linguam.] Quæ λέχουσι ἢ μύζουσι. fuisse loquacem, ut *lingua* dici mereatur: aut linguam instar canis Appulæ, & II. mœchus ore Manneius verbum etiam narrat, linguæ impuritatem innuit. Vel per *linguam* innuit puellam istam adeo

In Chionem
fellatricem. LXXXVII.

NARRAT te rumor, Chione, numquam esse fututam;
Atque nihil cunno purius esse tuo.
Tecta tamen non hac, qua debes, parte lavaris,
Si pudor est, transfer subligar in faciem.

NOTÆ.

Narrat te.] Fellatricem Chionem reprehendit, quod tecta pudenda parte corporis lavaretur; cum tamen illa non peccasset, monetque ut velamen transferat ad os, quo peccaverat. Ramiresius. Modo epig. 83. *Rumor, &c.*] Epig. 72. lib. 2. *Tecta tamen non hac, &c.*] Si subligari tegas inferiora præ pudore, cur non potius os tegis? namque hac parte rumor est te peccare μύζουσι. *In voce rumor latet, ulcus Parvino-masticon.* *Transfer in faciem.*] Ut contegat os impurum.

In fratres fellatores. LXXXVIII.

SUNT gemini fratres, diversa sed inguina lingunt.
Dicite, dissimiles sint magis, an similes?

NOTÆ.

Diversa sed, &c.] Οἱ ἰσὸν τὰ πῖς γυναικὸς λέχῃ, ὁ δὲ τὴν τῷ ἀνδρὸς μύζῃ.

Ad Gallum. XCII.

UT patiar mœchum, rogat uxor, Galle: sed unum.
Huic ergo, non oculos eruo, Galle, duos.

NOTÆ.

Vt patiar, &c.] De more seculi. Seneca lib. 3. de Beneficiis cap. 16. *Infrumita & antiqua est, qua nesciat matrimonium vocari unius adulterium.* Heraldus. *Mœchum, unum.*] Epig. 90. lib. 6. *Oculos duos.*] Epig. 93. lib. 1. *Ludit autem in auxilii ab uno ad duos.*

In Gargilium
cunnilingum. XCVI.

LINGIS, non futuis meam puellam.
Et garris quasi mœchus, & fututor.
Si te prendero, Gargili, tacebis.

NOTÆ.

Lingis.] Gargilius quidam cunnilingus apud Catullum in quemdam Gellium, jactabat se tanquam mœchus, & corruptor puellæ Martialis. Interminatur ei, si prehensus fuerit, ore ut irrumetur, quod vocem perdet, & tacebit. Similis jocus

Ad Rufum. XCVII.

NE legat hunc Chione, mando tibi, Rufe, libellum.
Carmine læsa meo est, lædere & illa potest.

NOTÆ.

Carmine.] Supra epig. 34. 83. 87. *Lædere.*] Epig. 81. supra versu ultimo.

In Sabellum
macrum. XCVIII.

SIT culus tibi quam macer, requiris?
Pædicare potes, Sabelle, culo.

NOTÆ.

Pædicare potes.] Præ macie in tantum prominere ἐξέρχεται. Modo epig. 93. vers. 12.

EX LIBRO IV.

Ad Hylum
inconstantem. VII.

CUR, here, quod dederas, hodie, puer Hyle, negasti?
Durus tam subito, qui modo mitis eras?
Sed jam cauffaris barbamque, annosque, pilosque:
O nox, quam longa es, quæ facis una senem?
Quid nos derides? here qui puer Hyle fuisti,
Dic nobis, hodie qua ratione vir es?

NOTÆ.

Accusat Hylum puerum inconstantia, qui quod uno die dederat, sequenti negavit; cauffabatur annos barbamque quæ emeritum jam facere debebant eum. Hoc factum esse una nocte ridet poeta. Ramiresius. *Here.*] Heri epig. 44. lib. 1. vers. 1. *Quod dederas, &c.*] Tui copiam. *Barbamque, annosque, pilosque.*] Quæ te emeritum reddiderint. *Puer, &c.*] Patiendo. *Vir est.*] Faciendo, ut epig. 41. infra.

Ad Flaccum,
quem velit puerum. XLII.

SI quis forte mihi possit præstare locanti,
Audi, quem puerum, Flacce, locare velim.
Niliacis primum puer his nascatur in oris:
Nequitias tellus, scit dare nulla magis.
Sit nive candidior: namque in Mareotide fusca
Pulchrior est, quanto rarior iste color.
Lumina fideribus certent, mollesque flagellent
Colla comæ: tortas non amo, Flacce, comas.
Fons brevis, atque modus breviter sit naribus uncis:
Præstans rubeant æmula labra rosis.
Sæpeque nolentem cogat, nolitque volentem.
Liberior domino sæpe sit ille suo.
Et timeat pueros, excludat sæpe puellas.
Vir reliquis, uni sit puer ille mihi.
Jam scio, nec fallis: nam me quoque iudice verum est.
Talis erat, dices, noster Amazonicus.

N O T Æ.

Laudat Flacci puerum Amazonicum artificiose: describit enim quem puerum optaret, & post longam descriptionem talem fuisse Amazonicum affirmat. Ramiresius.

Roganti.] Pretio prostitutum, epig. 7. & 9. lib. 9. Alii legunt *locanti*: utraque lectio probari potest. Commodato enim petere, per verbum *rogandi* exprimitur. Sequenti etiam versu leg. *locare*.

Niliacis primum, &c.] In Ægypto. Mareotis autem est lacus Ægypti.

Nequitias tellus, &c.] Lasciviam & improbitatem Veneream Juvenal. sat. 15. vers. 45. Vide epig. 62. lib. 3. vers. 4.

Namque, &c.] Namque inter Ægyptios, qui omnes fere fusci sunt, majori in pretio est, quo quis sit candidior.

Flagellent.] Dimissæ & diffusæ suant per colla, non corbylis, annulis aut cirris calamistratæ.

Frons brevis, &c.] Frons tenuis veteribus in laude. Sic Horatius lib. 1. carm. ode 33. ad Tibullum:

Insignem ænisi fronte Lycorida Cyri

Torret amor.

Modus breviter, &c.] Sit modus naribus breviter, id est modice uncis. Sic Petronius loquitur, *nares paululum inflexa*. Et Sidonius epist. 2. lib. 1. de Theodorico rege: *nasus*, inquit, *venustissime incurvus*.

Præstans rubeant, &c.] In Præsto Lucanæ oppido bis in anno proveniebant rosæ.

Sæpeque nolentem, &c.] Grata petulantia & protervitate. Ut sæpe excitentur & quasi cogantur nolentes; sæpeque volentes, quo magis incendantur, ad tempus frustrentur: ut videre est lib. 5. epig. 47. & 84. & supra 38. Alii vero ex Palarina & vet. editionibus legunt: *Sæpe & nolentem*. Recte.

Et timeat, &c.] Zelotypia testetur amorem.

Vir reliquis, &c.] Aliis neget, mihi soli det.

Jam scio, &c.] Respondet voto suo poëta ex persona Flacci, cujus puerum Amazonicum talem fuisse dicit.

In Coracinum
impurum. XLIII.

NON dixi, Coracine, te cinædum:
Non sum tam temerarius, nec audax:
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te cinædum,
Iratam mihi Ponticæ lagenam,
Iratum calicem mihi Metelli.
Juro per Syrios tibi tumores,
Juro per Berecynthios furores,
Quod dixi tamen hoc leve, & pusillum est:
Quod notum est, quod & ipse non negabis.
Dixi te, Coracine, cunnilingum.

N O T Æ.

Est faceta quædam in Coracinum illu-
sio expressa per suspensionem, quæ desi-
nit in paradoxon. Negat enim quod
minus est probrum, & fatetur quod est
majus. Ramiresius.

Temerarium.] Vides distingui temera-
rium ab audaci. Distinxerunt & alii.
Titus Livius lib. 25. *Martius ad consi-
lium prima specie temerarium magis quam
audax, animum adiecit, ut ultro castra
hostium oppugnaret.*

Iratam mihi.] Supple *precor, habeam
aut experiar*. Imprecationis formula.

Pontia.] Veneticæ, epig. 34. lib. 2.

Lagenam, calicem mihi.] Vas quo mis-
cetur venenum, epig. 69. infra vers. 4.
& lib. 12. epig. 93.

Metelli.] Venefici: vel etiam putidi,
cui fœtebat anima.

Syrios tumores, Berecynthios, &c.] Cl.

J. Seldenus cap. 3. *Syntagm.* 2. de Diis
Syris. Beroaldus annot. cap. 25. intelli-
git tumores & vibices a cultris & flagris
quibus sacerdotes Cybeles (quam Deam
Syriam esse volunt) se lauciabant. Ego
autem censeo magis dici tumores illos,
ulcera & morbos quibus credebatur irata
Isis inflare pejerantes, ex mente Persii
sat. 5. vers. 187. ut & Furores quibus in-
citati Berecynthiæ matris Cybeles sacer-
dotes, cultris sibi lacertos, pectus & hu-
meros fecant.

Quod dixi, &c.] Alii, *Quid dixi ta-
men? hoc leve, &c.*

Dixi te, &c.] Negabat levius, fatetur
Sarcastice quod gravius est. Sic Junius
Bassus, referente Quintiliano, lib. 6.
cap. 4. non dixi (inquit) te calceos ve-
teres vendere; sed emere solere dixi.

In Papilum
pathicum. XLVIII.

PRÆCID I gaudes, præcisus, Papile, ploras,
Cur quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet obscænæ pruriginis? an magis illud
Fles: quod præcidi, Papile, desieris.

N O T Æ.

Præcidi, &c.] Alii *percidi*. Vide epig.
72. lib. 2.

Cur, &c.] Si enim pœniteat facti, cur

ultra pateris? immo a desiderio lacry-
mæ tuæ.

In Thaidem
fellatricem. L.

QUID me, Thai, senem subinde dicis?
Nemo est, Thai, senex ad irrumandum.

NOTÆ.

Nemo est, &c.] Namque hic non Suetonius cap. 44. & Juvenalis sat. 10. tanta vi opus est, & ad hoc genus libidinis pronior est senectus, ut de Tiberio vers. 208. & ipsam Thaidem arguit magis gaudere vitio fellationis.

In Thaidem
fellatricem. LXXXV.

NON est in populo, nec urbe tota,
NA se Thaida qui probet futuram,
Cum multi cupiant, rogentque multi,
Tam casta est, rogo, Thais? immo fellat.

NOTÆ.

Fellat.] Supra epig. 50.

EX LIBRO VI.

Ad Priapum. XVI.

TU qui pene viros terres, & falce cinados,
Jugera sepositi pauca tuere loci:
Sed tua non intrent vetuli pomaria fures,
Sed puer, aut longis pulchra puella comis.

NOTÆ.

Viros terres, &c.] Fortes, nec falcem quam manu geris, timentes; sed te custodem ad agros averfatos. Epig. 36. lib. 1. vers. 15. *Cinados.*] Molles, sed falcem tuam veritos. Gronovius hic legendum cenfer: *puer, puella comis.*] Qui talione luant pœnas, si intrarint hortum.

In Lesbiam
deformem & libidinosam. XXIII.

STARE jubes nostrum semper tibi, Lesbia, penem:
Crede mihi, non est mentulâ, quod digitus.
Tu licet & manibus blandis, & vocibus infes:
Contra te facies imperiosa tua est?

NOTÆ.

NOTÆ.

Contra te facies.] Tanta erat Lesbix poetam nequiret. Vide Juven. sat. 6. deformitas, ut vocibus blandis excitare | vers. 195. ubi eadem est sententia.

De Sotade
impuro. XXVI.

PERICLITATUR capite Sotades noster,
Reum putatis esse Soraden, non est,
Arrigere desit posse Sotades: lingit.

NOTÆ.

Sotades.] Qui crimen admiserunt rei capite periclitari. De Sotade poeta quodam dictum epig. 86. lib. 2. geraretur Sotades, festive ait poeta, eum

In Charidemum
lenonem suæ uxoris. XXXI.

UXOREM, Charideme, tuam scis ipse, finisque
A medico futui, vis sine febre mori.

NOTÆ.

Vis sine.] Id est expilari: nam omnia hoc munere. Domitius. Vel intellige dabuntur medico: pauperes enim mortuos Martialis sæpe appellat. Vel, *vis* Charidemum metuisse, ne uxor amore medici capta agrotaret, atque idcirco *mori sine febre:* id est, nunquam vis permisisset ut ab eo subagretetur. agrotare, propterea conduxisti medicum

In Sabellum
pædiconem. XXXIII.

NIL miserabilius, Matho, pædicone Sabello
Vidisti, quo nil lætius ante fuit:
Furta, fugæ, mortes servorum, incendia, luctus
Affligunt hominem. tam miser, & futuit.

NOTÆ.

Sabello.] De quo epig. 98. lib. 3. Vide & epig. 51. lib. 2. Misere deperibat pueros Sabellus, sed disapidato patrimonio referri ad bonorum jacturam, quam coactus est amare mulieres: qua de causa nil Sabello miserabilius esse dicit poeta: cum & verbum miserabilium videatur referri ad bonorum jacturam, quam passus erat miser Sabellus.

Ad Papillum. XXXVI.

MENTULA tam magna est, tantus tibi, Papile, nasus,
Ut possis, quoties arrigis, olfacere.

NOTÆ.

Tantus tibi.] Irridet nasum, atque ingentem Papili mutonem.

In Charinum
cinædum. XXXVII.

SECTI podicis usque ad umbilicum,
Nullas reliquias habet Charinus,
Et prurit tamen usque ad umbilicum:
O quanta scabie miser laborat!
Culum non habet, est tamen cinædus.

NOTÆ.

Et prurit.] Catamito tamen diffisso, & rigo turpitudinis. De Charino jam di-
inutili favit circa jecur ulcerosum prur- | etum epig. 78. lib. 1.

In Lectoria
mœcham. XLV.

LUSISTIS, satis est: lascivi nubite cunni.
Permissa est vobis non nisi casta Venus.
Hæc est casta Venus? nubit Lectoria Lygdo:
Turpior uxor erit, quam modo mœcha fuit.

NOTÆ.

Lusistis.] Legem Juliam, qua adulteria | *timendas.*
prohibebantur, revocaverat Domitianus, | Ergo mœcha Lectoria coacta est nubere
epig. 7. supra. Juven. sat. 2. vers. 30. | concubino Lygdo. Epig. 39. supra:
— qui tunc leges revocarat | *Ex concubino natus est tibi Lygdo.*
amaras | *Turpior.*] Nupta enim concubino adul-
Omnibus, atque ipsis Veneri, Martique | terium fateri videbatur. Epig. 22. supra.

De Priapo. XLIX.

NON sum de fragili dolatus ulmo;
Nec quæ stat rigida supina vena,
De ligno mihi quolibet columna est.
Sed viva generata de cupresso,
Quæ nec secula centies peracta,
Nec longæ cariem timet senectæ.
Hanc, tu quisquis es ô malus, timeto:
Nam si vel minimos manu rapaci
Hoc de palmitè læseris racemos:
Nascetur, licet hoc velis negare,
Inserta tibi ficus a cupresso.

NOTÆ.

Non sum.] De Priapo hortorum cu- | nem addit duobus versibus sequentibus.
stode actum epig. 36. lib. 1. lib. 3. epig. 58. | Vide epig. 73. infra.
epig. 16. supra. | *Nascetur.*] Tibi ficoso inseretur vena
Sed viva.] Vitalitatis cupressi ratio- | mea cupressica. Epig. 16. supra.

De Sextiliano
impuro. LIV.

TANTOS, & tantas si dicere Sextilianum,
Aule, vetes; junget vix tria verba miser.
Quid sibi vult? inquis. dicam, quid suspicer esse:
Tantos, & tantas Sextilianus amat.

NOTÆ.

Tantos, &c.] Prægrandes draucos, eorumque caudas.

In Charidemum
mollem. LVI.

QUOD tibi crura rigent fetis, & pectora villis;
Verba putas famæ te, Charideme, dare,
Extirpa, mihi crede, pilos de corpore toto;
Teque pilare tuas testificare nates,
Quæ ratio est? inquit. scis multos dicere multa,
Fac, pædicari te, Charideme, putent.

NOTÆ.

Quod tibi crura, &c.] Crura & pectus | *Dicere multa.*] Loqui varia de tua
hispida fetosaque præ se ferendo, putas | turpitudine. *Πολλά & παρρησία* dicunt Græ-
te contra iturum & decepturum famam | ci eleganter.
quæ de tua mollitie increbuit. | *Fac, &c.*] Hanc quasi levioris crimi-
Extirpa, &c.] Epig. 29. lib. 2. vers. | nis suspicionem oppone illi graviori,
6. | quod te suspicantur *Φοιμίτις*.

In Charidemum
mollem. LXXXI.

IRATUS tanquam populo, Charideme, lavis:
Inguina sic toto subluis in folio:
Nec caput hic vellem, sic te, Charideme, lavare:
Et caput ecce lavas: inguina malo laves.

NOTÆ.

Iratus tanquam populo.] Tanquam | *Nec caput hic, &c.*] Vide epig. 42.
volens eos polluere & conspurcare, qui | lib. 2. argumenti æque puri, & epig. 56.
post te in eodem folio loturi sunt. | supra.

In Zoilum
impurum. XCI.

SANCTA ducis summi prohibet censura, vetatque
Mœchari: gaude, Zoile, non furuis.

NOTÆ.

Sancta ducis.] Vide epig. 2. 4. & 7. | *versus adulteros dicit, quoniam ipse non*
supra. Zoilum non debere graviter ferre | *sectabatur mulieres, sed fellabat.* Epig.
 2 Domitiano promulgatam legem ad- | *81. lib. 3. Non futuis.*] Alii *non futues.*

EX LIBRO VII.

In Gallam
 formosam, sed fatuam. XVII.

CUM tibi sit facies, de qua nec fœmina possit
 Dicere, cum corpus nullâ litura notet:
 Cum te tam rarus cupiat, repetatque fututor,
 Miraris: vitium est non leve, Galla, tibi.
 Accessi quoties ad opus, mistisque movemur
 Inguinibus: cunnus non tacet, ipsa races.
 Dî facerent ut tu loquereris, & ipse taceret:
 Offendor cunni garrulitate tui.
 Pedere te mallet: namque hoc nec inutile dicit
 Symmachus, & risum res movet ista simul,
 Quis ridere potest fatui popysmata cunni:
 Cum sonat hic, cui non mentula, mensque cadit?
 Dic aliquid saltem, clamosoque obstrepe cunno:
 Et si adeo muta es, disce vel inde loqui.

NOTÆ.

De qua nec.] Id est, nec ulla fœmina | *Popysmata.*] Vox fictitia a sono quo
 potest deformitatem notare in tuo cor- | equis necdum domitis blandimur. Poli-
 pore. | tianus Miscell. cap. 32. demulso atre-
Nulla litura.] Nec opus est ut lo- | statio blanda, ut quæ sit ad cicurandum
 mento rugas uteri condas, quæ nulla | equum. Vide epig. 72. lib. 3.

In Cœliam
 scortum. XXIX.

DAS Cattis, das Germanis, das, Cœlia, Dacis:
 Nec Cilicum spernis, Cappadocumque toros:
 Et tibi de Pharia Memphiticus urbe fututor,
 Navigat a rubris & niger Indus aquis:
 Nec recutitorum fugis inguina Judæorum,
 Nec te Sarmatico transit Alanus equo.
 Qua ratione facis, cum sis Romana puella,
 Quod Romana tibi mentula nulla placet?

NOTÆ.

Das Cattis.] Tui copiam. Alii, *Parthis.* | undas esse credebant. Hebr. *DS*, id est
Pharia urbe fututor.] Memphi. Epig. | papyrosum.
 1. lib. Spect. vers. 1. | *Recutitorum, &c.*] Quibus circumcisis
Rubrus & niger, &c.] A mari Ery- | succrescit cutis.
 thræo, quod cum *ἐρυθραίων* diceretur | *Sarmatico, &c.*] Namque Alanos Scy-
 Græcis, ab Erythra filio Persei & Andro- | thiaë populos in Sarmatia Europæa po-
 medæ, qui ibi regnavit, Latini *Rubrum* | nunt Plinius & Ptolomæus.
 veterunt, cujus coloris vel arenas vel

In Matronam
 caute impudicam. XXXIV.

INGUINA succinctus nigra tibi servus aluta
 Stat, quoties calidis tota foveris aquis.
 Sed meus, ut de me taceam, Lecania, servus
 Judæum nulla sub cute pondus habet.
 Sed nudi tecum juvenesque senesque lavamur.
 An sola est servi mentula vera tui?
 Ecquid fœmineos sequeris matrona recessus?
 Secretusque tua cunne lavaris aqua?

NOTÆ.

In Matronam.] Alii *in Lecaniam.* | ergo non præ pudore ita agebat Lecania.
Succinctus.] Cum in balnea veniret | Vide epig. 76. lib. 11. & epig. 54. infra,
 Lecania, jubebat sibi astare servum obli- | ubi de tributo quod pendebant Judæi
 gatis pudendis, hac forte de causa, ut | circumfecti: qui tegebant inguina, ne
 suspicatur poeta, ne in aliis mulieribus | verpi viderentur.
 latus defatigaret. Siquidem alii promif- | *Secretusque tua.*] Nempe in secreto
 sue cum fœminis omnes nudi lavabant: | recessu rem habebat cum servo.

In Chrestum
 impurum. LIV.

NULLI munera, Chreste, si remittis,
 Nec nobis dederis, remisericque,
 Credam te fatis esse liberalem.
 Sed si reddis Apicio, Lupoque,
 Et Gallo, Ticioque, Gellioque,
 Lingas non mihi (nam proba & pusilla est)
 Sed quæ de Solymis venit perustis
 Damnatam modo mentulam tributis.

NOTÆ.

Apicio, Lupoque, &c.] Turpitudinis | *Lingas.*] Scriptus codex Turnebi, ut &
 tuæ ministris. | Palat. *Linges.* Non mihi, &c.] Non
Gellioque.] Palat. & membranæ Angli- | meam, quæ castior est, sed servi mei Ju-
 canæ *Casioque.* Sunt & qui legunt *Ce- | dæi damnati ad tributum; vel nomine*
 lioque. | tributi in servitutem damnati. Turnebus

legit *tributi*, lib. 24. cap. 28. Grave autem tributum pendebant, cum Judæi, tum qui Judaicæ sectæ initiabantur circumsecti. Suetonius in Domit. cap. 12. *Et pusilla est.*] Palat. aperte puella est. Et cur non admittam, cum eandem alibi nominet *anum*, mentionemque faciat *charta virginis*? Gruterus.

Ad Gallam

volentem nubere viro vero. LVII.

JAM sex aut septem nupsisti, Galla, cinædis:
Dum coma te nimium, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque simillima loro
Inguina, nec lassâ stare coacta manu,
Deseris imbelles thalamos, mollemque maritum:
Rurfus & in similes decidis usque toros.
Quære aliquem Curios semper Fabiosque loquentem,
Hirsutum, & dura rusticitate trucem.
Invenies: sed habet tristis quoque turba cinædos:
Difficile est, vero nubere, Galla, viro.

NOTÆ.

Cinædis.] Dum ex cultu & elegantia eos judicabas strenuos ad *κλιμακίω*. *Similes toros.*] Mollium & imbellium cinædorum.
Quære aliquem, &c.] Ne ulterius te decipiant pexi isti & comati; quære aliquem ex iis qui sermone & cultus neglectu gravitatem & virilitatem profitentur, epig. 25. lib. 1. *Sed habet, &c.*] Sed & hi sunt Socratici cinædi.
Difficile est, &c.] Juven. sat. 2. *Fronti nulla fides: quis enim non vicus abundat tristibus obscænis?*

In Amillum

impurum. LXI.

RECLUSIS foribus grandes præcidis, Amille:
Et te depreudi, cum facis ista, cupis,
Ne quid liberti narrent, servique paterni,
Et notet obliqua garrulitate cliens,
Non pædicari se qui testatur, Amille,
Illud sæpe facit, quod sine teste facit.

NOTÆ.

Præcidis.] Alii *percidis*. Epig. 72. lib. 2. *Narrent, &c.*] Te gravius aliquid pati. *Et notet.*] Gruterus ex Palat. & Anglic. legit: *Et niger*: ut *niger* ille, designet garrulum quem, Horatianæ picturæ non dissimilem. *Testatur, teste facit.*] Ludit in *testatur* & *teste*, necnon in ambiguitate *te teste*. Hic autem *ερχε* intelligit, id est *λεχ* & *φουμ*.

In Philanem
tribadem. LXVI.

PÆDICAT pueros tribas Philanis,
Et tentigine sævior mariti,
Udenas vorat in die puellas.
Harpasto quoque subligata ludit,
Et flavescit haphe, gravesque draucos,
Alterno facili rotat lacerto,
Et putri lutulenta de palæstra
Uncti verberere vapulat magistri,
Nec cœnat prius, aut recumbit ante,
Quam septem vomuit meros deunces:
Ad quos fas sibi tunc putat reverti,
Cum coliphia sexdecim comedit.
Post hæc omnia cum libidinatur,
Non fellat: putat hoc parum virile:
Sed plane medias vorat puellas:
Dî mentem tibi dent tuam Philæni,
Cunnum lingere, quæ putas virile.

NOTÆ.

Pædicat pueros.] *ἡ δὲ ὀλιβιστῶν*. Tribas Philanis.] Lacerata carmine Polycratis, cum mulierum omnium esset castissima, si verum quod de ea scribit Æschryon apud Athenæum lib. 8. Sed Æschryonis apologia nihil eam juvit apud posteros. *Her. Tribas.*] Fricatrix.
Tentigine, &c.] Libidinis prurigine magis inflammata quam maritus.
Vorat in die puellas] *λεσείδωσα*, *κοιμῶσα* & *πείθωσα*. Gruter. legit *dolat*.
Harpasto quoque.] Epig. 19. lib. 4. *Subligata ludii.*] Veste subducta, *vel*, *subligari usa*.
Flavescit haphe.] In palæstra flavescit aspergine arena: ita Achelous cum Hercule luctans *fulva tactus flavescit arena*. Ovid. Metam. 9. *ἀφ' ἧς αὐτὴν tactus* est. Epictet. cap. 26. Enchirid. *ἐστὶ γ' ὅτε χαίρει βαλῆν*, *ἄφρονος ἐπέτασας*, *πολλὸν ἀφ' ἧς ταπῆν*. *Gravesque, &c.*] Et pondera illa plumbea seu ferrea corpori exercendo in Gymnasis & Balneis adhibita, vel ipsis grandibus draucis gravia, agili versat manu. Vide epig. 48. & 49. lib. 14. & Juven. sat. 6. vers. 22. quæ huic epigrammati consonat.
Putri.] Male olenti ab oleo. *Lutulenta, &c.*] Ceromate e luto uncta.
Uncti magistri.] Aliptræ manus crepitu interungendum. Vide Juvenalem sat. 6. vers. 423. *Verberere vapulat.*] Nam & hi Magistri, quos *ἑνσάπυ* Græci dicunt, jus virgæ habebant.
Nec cœnat, &c.] *Jextarius alter*
Ducitur ante cibum ravidam facturus orexim, &c.
Juven. sat. 6. vers. 429. Vide epig. 71. lib. 5. Alii *redire*.
Cum coliphia.] Luctatorum panes, qui vires palæstritarum membris addunt, a *χρόλον* & *ἴφι*, ut vult Dom. Calderinus, quam etymologiam asserere laborat Corn. Vitellius contra Merulam Annotat. cap. 12. Certo enim ciborum genere ad palæstras, & cæteras ejusmodi exercitationum formas præparabantur. Juvenal. sat. 2.
Luctantur pauca, comedunt coliphia pauca.
Medias, &c.] Supra vers. 3. *Mentem tuam Philani, &c.*] Mentem sanam, vel quæ foemineam appetat libi-

dinem. Locum istum nonnulli exagitant: at Grutero elegans videtur; ut videlicet usurus voto aut imprecatione, id præter omnem omnium expectationem optet, quod jam habebat. Eodem fere modo hoc lib. epig. 23.

Hoc facias, quod puto lingua facis.
Nec admodum dissimiliter Turnus apud Virgilium lib. 11. *Æneid.* vers. 408.

Nunquam animam talem dextra has (abfiste moveri) Amittes: habitat tecum, & sit pectore in isto.

Sic apud Senecam in sui nominis *Medea*, vers. 968. *Mihi me relinque*: Et Symmachus lib. 4. epist. 48. *Dii illos mentibus suis puniant.*

In Philenim. LXIX.

IPSARUM tribadum tribas Phileni
Recte quam futuis, vocas amicam.

NOTÆ.

Male sonat dicta viro *amica*; mulieri, bene. quam vero Philenis amicam vocat, male audit, cum ipsa Philenis sit tribas. *Καλῶσι γοῦν καὶ αἱ ἐλευτέραι γυναῖκες καὶ αἱ παρθέναι τὰς ἑταίρας, &c. καλῶσι γὰρ τὰς ἀδελφύνας, ἐταίρας.* Athenæus lib. 14. cap. 4.

In anum deformem. LXXIV.

VIS futui gratis, cum sis deformis, anusque.
Res perridicula est: vis dare, nec dare vis.

NOTÆ.

Vis gratis.] Vide epig. 90. lib. 3.

Vis dare.] Tui copiam. *Nec dare.*] Pecuniam.

De Menophilo
verpo. LXXXI.

MENOPHILI penem tam grandis fibula vestit,
Ut sit comædis omnibus una satis.
Hunc ego credideram (nam sæpe lavamur in uno)
Solicitum voci parcere, Flacce, suæ:
Dum ludit media populo spectante palæstra,
Delapsa est misero fibula, verpus erat.

NOTÆ.

Menophili penem tam grandis, &c.] Quo loco notant Interpretes duo fibularum genera fuisse: Indumentum quo comprimebantur simul & tegebantur verenda, tum filum æneum argenteumque præputio trajectum. Utrumque falsum. Nam neque filum fuisse Celsus indicat, qui a filo fibulam distinguit, & filo exempto fibulam inditam docet: neque vestimentum fuit. Annulus enim fuit si tam facile removebatur, & sponte cadebat?

cadebat? Sed honestatis causa adhibebatur, præcipue a Judæis ad celandam præcisionem, qui tamen non infibulati, nec enim poterant, cum pellicula carerent, quæ trajiciebatur; quod Josepho Scaligero negotium faceflebat: sed quia ferme, qui infibulati erant, etiam thecam hujusmodi, & alutam gestabant; sive ut laterent; sive ne nimio motu atque incussu annulus cutem læderet: sive aliam ob causam, propterea improprie eam Martialis fibulam appellavit, quæ fibula non erat, sed potius fibula ipsius tutamen. Cum præterea Celsus fibulam meliorem dixerit quo levior: at hæc quæ ad celandum inventa, adeo gravis, ut

Judaum pondus Martialis appellaverit, quo recutorum inguina trahebantur. Ferrarius. *Menophili, &c.*] Comædi, citharædi, adolescentulique alii, vilius fibula coercere solebant, quo a Venere abstinere, vocis seu valetudinis conservandæ causa. Celsus lib. 7. cap. 25. & Juven. sat. 6. vers. 73. & 380. Duo autem harum fibularum erant genera. Vel indumentum quo comprimebantur; simul & tegebantur inguina: vel filum æneum argenteumve præputio trajectum.

Verpus erat.] Judæus, vel recutitus, utebatur autem fibula (illa priore modo dicta) ad velandam *ære pulo*.

Ad Juvenalem. XC.

DE nostro facunde tibi Juvenalis agello
Saturnalicias mittimus ecce nuces.
Cætera lascivis donavit poma puellis
Mentula custodis luxuriosa dei.

NOTÆ.

Saturnalicias, &c.] Quibus luditur in Saturnalibus, epig. 31. lib. 5.

Mentula, &c.] Ipse Priapus, epig. 36. lib. 1. & epig. 49. & 73. lib. 6.

EX LIBRO VIII.

Ad Cestum puerum. XLVI.

QUANTA tua est probitas, quanta est præstantia formæ;
Ceste puer, puero castior Hippolyto!
Te secum Diana velit, doceatque natare:
Te Cybele secum vellet habere Phryga.
Tu Ganymedeo poteris succedere lecto,
Securus domino basia sola dares.
Felix quæ tenerum vexabit sponsa maritum,
Et quæ te faciet prima puella virum.

NOTÆ.

Quanta tua est, &c.] Iegerim, *Tanta tua est probitas, quanta est*, ut epig. 6. lib. 11. *Præstantia forma.*] J. Gruterus, *infantia forma.*

Castior Hippolyto.] Vide argumentum Hippolyti Senec. trag.

Diana velit.] Ipsa castitatis dea. Do-

ceatque.] P. Scriverius, *Dorisque nature Natate.*] Inter nymphas suas, neque oculos tuos ulciscetur, ut quondam Actæonis.

Te Cybele.] Brodeus legendum censet.

Te Cybele secum mallet habere Phryga.

Hoc est, Te secum habere mallet, quam

Atyn Phrygium. Sed Gruteri lectio præ-

fertur, legentis totum, & Phryga. Totum, &c.] Non castratum ut Aryn quondam puerum suum Phrygium.

Ganymedeo, &c.] Epig. 56. lib. 5.

Securus, &c.] Non suspectus Junoni, nec zelotypam deam urens. Gruterus, Sed durus domino: vix basia a te intraret Jupiter, nedum quid ulterius.

De Aula

puerorum amatore. LXIII.

THESTYLO^N Aulus amat, sed nec minus ardet Alexin:
Forfitan & nostrum sic Hiacynthon amat.
I nunc, & dubita, vates an diligat ipfos,
Delicias vatun cum meus Aulus amet.

NOTÆ.

Delicias.] Hoc est pueros delicatos, qui sunt deliciz poetarum.

EX LIBRO IX.

In Lupum

mœchum. III.

PAUPER amicitiz cum sis, Lupe, non es amicæ,
Et queritur de te mentula læzia nihil.
Illa siligineis pinguefcit adultera cunnis:
Convivam pascit nigra farina tuum.
Incensura nives dominæ Setina liquantur,
Nos bibimus torti pulla venena cadi.
Emta tibi nox est fundis non tota paternis:
Haud sua desertus rura sodalis arat.
Splendet Erythræis perlucida mœcha lapillis:
Ducitur addictus te futuente cliens.
Octo Syris suffulta datur lectica puellæ:
Nondum sandapilæ pondus amicus erit.
I nunc, & miseros Cybele præcide cinædos.
Hæc erit, hæc cultris mentula digna tuis.

NOTÆ.

Pauper, &c.] Vide Juvenalem sat. 7. vers. 73. ab eadem mente & ingenio.

Illa siligineis.] Lupus amicus pascebat pane siligineo. Vide epig. 69. lib. 14.

Incensura, &c.] Amicæ tuæ colantur vina optima e Setia, quæ calore suo nives, quibus diluuntur, incendiant. Epig. 69. lib. 4. vers. 1.

Corst pulla.] Villotis notæ vini e Cor-

sica, cuius mella, thyma & cœlum gravia. Legitur & torti; quod exponunt, Supremum torculari expressi. Venena cadi.] Vina non meliora Vaticanis, quæ dixerat toxica. Epig. 19. lib. 1. & epig. 92. lib. 6.

Nox non tota.] Pars noctis.

Haud sua.] Conducta.

Erythræis, &c.] Epig. 38. lib. 5.

Addictus, &c.] In carcerem vel ædes creditoris, cui a Prætoris addicitur are obritus.

Syris.] Servis e Syria octophorum gestantibus.

Nondum.] Alii nudum.

Sandapila, &c.] Epig. 81. lib. 2.

Nunc, &c.] Castra miseros cinædos, ut tibi sint sacerdotes. Ironice. Imo Lupum potius lautum cinædum, qui amicos inguini posthabet.

In Æschylum

irrumatorem. V.

AUREOLIS futuri cum possit Galla duobus,
Et plus quam futuri, si totidem addideris:
Aureolos a te cur accipit, Æschyle, denos?
Non fellat tanti Galla. quid ergo? tacet.

NOTÆ.

Aureolis.] id est nummis aureis. Alii areolis.

Et plus.] Epig. 52. lib. 2. & epig. 33. inf. Tacet.] Ore morigeratur.

In Chrestum

impurum. XXVIII.

CUM depilatos, Chreste, coleos portes,
Et vulturino mentulam parem collo,
Et prostitutis levius caput culis,
Nec vivat ullus in tuo pilus crure,
Purgentque sævæ cana labra volfellæ,
Curios, Camillos, Quinctios, Numas, Ancos,
Et quidquid usquam legimus pilosorum,
Loqueris, sonasque grandibus minax verbis,
Et cum theatro, seculoque rixaris.
Occurrit aliquis inter ista draucus, &
Jam pædagogus liberatus, & cuius
Refibulavit turgidum faber penem:
Nutu vocatum ducis, & pudet fari
Catoniana, Chreste, quod facis lingua.

NOTÆ.

Chreste.] De quo jam epig. 54. lib. 7. Prostitutis, &c.] Cinædorum.

Purgentque.] Epig. 29. lib. 2. Alii, pingantque.

Curios, &c.] Et habes usque in ore veterum incultam gravitatem & continentiam. Sic epig. 25. lib. 1.

Et cum theatris, &c.] Et exclamas: O tempora! indignatus theatra & secula hæc quasi ludicra & lasciva nimis.

Jam pædagogo, &c.] Qui ex ephebis excefferit.

Refibulavit turgidum.] Fibulam solvit & sustulit, epig. 81. lib. 7. Faber penem.] Erat enim fibula ex ære, dicto epig. 81. lib. 7.

Pudet fari.] Juber me pudor tacere quid agat lingua tua, qua te profiteris tertium moribus Catonem.

Facis lingua.] Epig. 72. lib. 2.

Qualem velit amicam. XXXIII.

HANC volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur:
 Hanc volo, quæ puero jam dedit ante meo:
 Hanc volo, quam redimit totam denarius alter:
 Hanc volo, quæ pariter sufficit una tribus,
 Poscentem nummos, & grandia verba sonantem,
 Possideat crassi mentula Burdigali.

N O T Æ.

Qua palliolata vagatur.] Nam pallio-
 lum & pallium veteres non tantum quo
 humeros tegebant, sed etiam quo capita
 velarent, appellarunt. Cinædi porro &
 molles capita semper pileolis aut pallio-
 lis tecta gerebant. Palliola quoque mu-
 lierum, & præcipue meretricum, quibus
 caput etiam tegebant. Sic Ovidius lib. 1.
 artis amatorix:

*Ægrum tu facito ut similes, nec turpe
 putaris,*

Palliolam nitidis imposuisse comis.

Ita enim vetustissimæ membranæ scri-
 ptum exhibent, cum vulgata omnes edi-
 tiones habeant *pileolum*, &c. Salmastius.
Palliolata.] Non togata, non stolata, sed
 ancillari habitu vestita.

Dedit ante meo.] Epig. 49. lib. 2.

Totam denarius.] Omnibus modis lar-
 gam, ut epig. 66. lib. 12. quæ

Deglubit, fellat, molitur per utramque

cavernam.

Auson. epig. 70. Vide lib. 2. epig. 52.
Alter.] Duo denarii. Viliiores istæ me-
 retrices *Diobolares* a Plauto eleganter
 appellantur.

Possideat crassi mentula Burdigali.] Gruterus notat MSS. omnes & olim cu-
 sos habere *Burdigala*: & eam scripturam
 esse revocandam. Sed in MS. qui quon-
 dam Pircheimeri, postea Comitæ Aron-
 delix fuit, inveni *Burdigalem*. Hoc igitur
 nomen meretricis est, quam dicit
*Poscentem nummos, & grandia verba
 sonantem.*

At præterea *Crassi* scribendum, id est
 hominis divitis & opulenti, propter Lici-
 nium Crassum ditissimum Romanorum.
 Gronovius. *Crassi Burdigali.*] Divitis,
 fatui, insulti, an simpliciter, *crassi*. MSS.
 omnes *Burdigala*.

Ad Flaccum. XXXIV.

AUDIENS in quo, Flacce, balneo plausum,
 Morionis illic esse mentulam scito.

N O T Æ.

Morionis, &c.] Bene vasati. Alii legunt *Mutronis*, id est mutoniati. Alii *Ma-
 thonis. Maronis* Palatin.

In Gallam

vetulam libidinofam. XXXVIII.

CUM sis ipsa domi, mediaque ornere Subura,
 Fiant absentes & tibi, Galla, comæ:
 Nec dentes aliter, quam Serica nocte reponas,
 Et lateas centum condita pyxidibus:
 Nec tecum facies tua dormiat, innuis illo,
 Quod tibi prolatum est mane, supercilio.
 Et te nulla movet cani reverentia cunni,
 Quem potes inter avos jam numerare tuos.
 Promittis sexcenta tamen: sed mentula furda est,
 Et sit lusca licet, te tamen illa videt.

N O T Æ.

Mediaque ornere Subura.] Medicami-
 nibus & fucis quæ petuntur empta ex
 media Subura, vico Rom. celebri.

Absentes & tibi, &c.] Fictitix, accer-
 sitæ, caliendra.

Nec dentes aliter, &c.] Et ex osse vel
 ebore fictitios dentes reponas noctu, ut
 vestes sericas reponere solent. *Quam
 serica.*] Sericæ vestes matronis placere,
 & præcipue matronis e Veneris grege.
 Clare Seneca de Beneficiis cap. 9. *Video
 sericas vestes, si vestes vocanda sunt; in
 quibus nihil est, quo defendi aut corpus,
 aut denique pudor possit, &c.* Vestibus
 perlucidis usas fuisse Veneras illas ma-
 tronas, testatur etiam Lucianus in Amo-
 ribus.

Et jaceas, &c.] Et mundus tuus, fuci

medicamina, &c. recondantur innume-
 ris pyxidibus. *Jaceas.*] Antea legebatur
lateas.

Nec tecum, &c.] Adscitium faciei
 nitorem singulis noctibus reponas, cra-
 stino die novum sumptura.

Quod tibi prolatum.] Prolatum, aut ex
 pyxidibus depromptum aut productum.
 Nam supercilia fuligine sibi produce-
 bant: jacturam enim superciliorum sic
 arte reparabant. Heraldus. Juven. sat. 2.
 vers. 93.

Promittis, &c.] Epig. 23. lib. 6.

Lusca licet, &c.] Quid miri, si videat,
 quæ lusca est? Gruterus ex Palat. *caca*
 legit: sed & alteri scripturæ suæ venustas.
 Lib. 2. epig. 33. Scriverius *furda*.

De voto Philænis. XLI.

TARPEIAS Diodorus ad coronas
 Romam cum peteret Pharo relicta,
 Vovit pro reditu viri Philænis,
 Illam lingeret ut puella simplex,
 Quam castæ quoque diligunt Sabinæ:
 Dispersa rate tristibus procellis
 Mersus fluctibus, obrutusque Ponto
 Ad votum Diodorus enatavit.
 O tardus nimis, & piger maritus!
 Hoc a litore si puella votum
 Fecisset mea, protinus redissem.

NOTÆ.

Tarpeias.] Vide epig. 54. lib. 4.
Pharo.] Pharos hodie *Favos* colonia
 & oppidum Ægypti apud Alexandriam
 in insula continenti pene juncta, &c.

Ferrarius.
Si puella.] Ostendit puellam suam im-
 munda femora habere, & indigere pur-
 gante lingua. Domitius.

In Ponticum
 masturbatorem. XLII.

PONTICE, quod nunquam futuis, sed pellice læva
 Uteris, & Veneri servit amica manus:
 Hoc nihil esse putas? Scelus est, mihi crede, sed ingens,
 Quantum vix animo concipis ipse tuo.
 Nempe semel futuit, generaret Horatius ut tres:
 Mars semel, ut geminos Ilia casta daret.
 Omnia perdiderat, si masturbatus uterque
 Mandasset manibus gaudia fœda suis.
 Ipsam crede tibi naturam dicere rerum.
 Istud quod digitis, Pontice, perdis, homo est.

NOTÆ.

Pellice læva.] Diogeniana uteris Vene-
 re, qui τῆς δ' ὑδροῦν Ἡδὲν πλάμῃ Λαίδης
 ὕπερβαν. Agathius lib. 7. Anthologie.
 Quod idem refert Galenus lib. 6. *Ἐπιτῆ*
πυπιδίτων ἰπῶν. Innuitque ipse Diogenes
 Luciani, *ἢ βίαν ἰπῶν.*
Nempe semel fuit, &c.] Ex uno con-
 gressu geniti sunt trigemini illi Horatii,
 qui tres Curiatios singulari de re Rom.

certamine commissos devicerunt: ex uno
 geniti Romulus & Remus, Romæ con-
 ditores.
Masturbatus uterque.] Ut tu.
Fœda.] Alii *læva.*
Quod digitis, &c.] Nimirum illi Fra-
 tres dicebantur, qui nefario concubitu
 turpe perdendi hominis præstabant offi-
 cium. Rigaltius.

In Phœbum
 draucum. LXIV.

AD cœnam invitant omnes te, Phœbe, cinædi:
 Mentula quem pascit, non puto purus homo est.

NOTÆ.

Phœbe.] Ludit forte in nomine; *φῶβος* enim *purum* sonat, quasi dicat, nomine
 purus, te impurus.

In Æschylum
 impurum. LXIX.

LASCIVAM tota possedi nocte puellam,
 Cujus nequitas vincere nemo potest.
 Fessus mille modis illud puerile poposci:
 Ante preces totas, primaque verba dedit.
 Improbius quiddam ridensque rubensque rogavi;
 Pollicita est nulla luxuriosa mora.
 Sed mihi pura fuit, tibi non erit, Æschyle: si vis,
 Accipe & hoc munus conditione mala.

NOTÆ.

Illud puerile poposci.] Δύσφορον ἐκείνη,
 ἢ κακοῦσιον οἱ παῖδες. Sic sæpe hoc pro-
 nomen ponitur relato subintellecto. Ca-
 tullus:
 Et quærendum unde, unde forte ner-
 vosius illud.
 Sic Res illas dixit Arnobius ὁ ἑνδραῖν.
 Dicebant aliquando *Multa illa*, id est,
 lascivas illas & obscænas voluptates. Ca-
 tullus:
 Vbi illa multa tam jocosa fiebant.
 Græci *ῥῶτα* vel *ἐκείνη* eodem modo. He-
 raldus.
Improbius, &c.] Ore morigerari.
Sed mihi, &c.] Nec tamen feci: pre-
 tio deterritus, seu rei turpitudine.
Conditione mala.] Magno pretio, caro
 emptum.

In Polycarum. LXXI.

CUM futuis, Polycarme, soles in fine cacare.
 Cum pædicaris, quid, Polycarme, facis?

De Gellio. LXXXII.

DUXERAT esuriens locupletem pauper, anumque,
 Uxorem: pascit Gellius, & futuit.

NOTÆ.

Pascit Gellius, &c.] Πασκνῶν, ut *lavare*, *tondere*, &c. *Futuit.*] Uxoremne, an
 alias? Vide Aufonium epig. 134.

De Athenagora
 cunnilingo. XCVII.

ALPHICUS ante fuit, cœpit nunc Olficus esse,
 Uxorem postquam duxit Athenagoras.
 Nomen Athenagoræ credis, Callistrate, verum?
 Si scio, dispeream, quis sit Athenagoras.
 Sed puto me verum, Callistrate, dicere nomen:
 Non ego, sed vester peccat Athenagoras.

NOTÆ.

Alphicus.] De Athenagora jam dictum est *olficus*, hoc est, olfacit cunnum. epig. 41. lib. 8. *Alphicus*, id est medicus curans vitiliginem, quæ Græcis ἀλφός dicitur. Porro ducta uxore cœpit lingere cunnum, inquit Domitius; unde factus

Non ego.] Pecco, quia aperte eum nomino, quem alphicum & olficum novis nominibus dixi: sed ipse peccat Athenagoras, qui argumentum suppeditavit.

EX LIBRO X.

Ad Flaccum, de Polla. XL.

SEMPER cum mihi diceretur esse
Secreto mea Polla cum cinædo,
Irrupi, Lupe. non erat cinædus.

NOTÆ.

Non erat cinædus.] Scelus videtur innuere, de quo epig. 47. lib. 2.

In Marullam
impudicam. LV.

ARRECTUM quoties Marulla penem
Pensavit digitis, diuque mensa est:
Libras, scrupula, sextulasque dicit.
Idem post opus, & suas palæstras,
Loro cum similis jacet remissus:
Quanto sit levior Marulla dicit.
Non ergo est manus ista, sed statera.

NOTÆ.

Sextulas.] Sextula est sexta pars uncie. Marullæ manum, quæ tam accurate pensaret, & metiretur, &c.

In Læliam
lascivam. LXVIII.

CUM tibi non Ephesos, nec sit Rhodos, aut Mitylene,
Sed domus in vico Lælia patricio,
Deque coloratis numquam lita mater Etruscis,
Durus Aricina de regione pater,
Zoi & Læli lascivum congeris usque,
Prô pudor Herfilie civis, & Egeriæ:
Lectulus has voces, nec lectulus audiat omnis:
Sed quem lascivo stravit amica viro.
Scire cupis quo casta modo matrona loquaris:
Numquid cum crissas, blandior esse potes?
Tu licet ediscas totam, referasque Corinthon,
Non tamen omnino Lælia Thais eris.

NOTÆ.

NOTÆ.

Cum tibi, &c.] Cum non sis ex aliqua insula vel parte Græciæ oriunda, sed media nata Roma. Videt sat. 6. Juvenalis a versu 186. unde huic lux & fortassis ingenium.

Deque coloratis, &c.] Et mater tua ex Etruria, nunquam fucata, imo solè offuscata. *Nunquam lita.*] Lini autem moris erat istos delicatos, vel ad candorem nitoremque cutis conciliandum, vel ne cito barbati essent. *Coloratos* vero Etruscos vocat ἡλιακούς, & mulierem nunquam litam, quæ faciem medicamentis nunquam induxerit, ad candorem ferendum & solem cuti defendendum, ne coloraretur. Hujusmodi autem medicamina, quæ præstabant, ne sole facies læderetur, δεινὰ περιλαμπρὰ πρῶπαν vocabant, eaque omnia erant ἐπιχρῆσα. Salmastius.

Aricina, &c.] Aricia oppidum Latii, ad cujus clivum sedebant mendici.

Zoi & Læli, &c.] Vide vers. 195. sat. 6. Juven. & qua nos ad illum. Gronovius valde extollit Thuanæi codicis præstan-

tiam, & scriptorem ejus fidelem asserit, ut quæ non assequutus fuerit, imitatione tamen characterum expresserit; & cum cætera minutis literis exarata sint, hunc unum versum majusculis expresserit:

KURIE MU MELI MU PSICI MU
CONGERIS USQUE.

Hinc colligit Martialem scripsisse,

Κούρι μου, μέλι μου, ψικί μου,
congeris usque.

Agnoscis enim amatoria vocabula Græcis & Latinis satis familiaria.

Herfilia civis, &c.] Tu Romana. Herfilia autem Romulo cessit conjux e Sabinis raptis una. De Egeria supra epig. 35. vers. 13.

Crissas, &c.] Κρισαίης, quod in mari-bus cœvere dicitur.

Corinthon.] Linguam græcam: vel magis proprie blanditias & sermones nequam Corinthi, unde Laïs.

Non tamen omnino, &c.] Nunquam tamen ex deformi & blanda Lælia fiet pulchra & elegans Laïs. Hinc pro Thais. Gruterus legendum censet, Thais, recte.

De Galla

deformi facta. LXXV.

MILLIA viginti quondam me Galla poposcit;
Et, fateor, magni non erat illa nimis.
Annus abit: bis quina dabis festertia, dixit.
Poscere plus visa est, quam prius, illa mihi.
Jam duo poscenti post sextum millia mensëm,
Mille dabam nummos: noluit accipere.
Transferant hinc forsân, trinave Kalendæ,
Aureolos ultro quatuor ipsa petit.
Non dedimus, centum jussit me mittere nummos:
Sed visa est nobis hæc quoque summa gravis.
Sportula nos junxit quadrantibus arida centum:
Hanc voluit: puero diximus esse datam.
Inferius nunquid potuit descendere? fecit.
Dat. gratis, ultro dat mihi Galla: nego.

NOTÆ.

Millia viginti, &c.] Quingenti Philippi: dena festertia, dimidium, 250. duo millia, quinquaginta: mille nummi.

nummi, decem Philippi: Centam nummi, Philippi duo & dimidiatus. Gronov. Magni non, &c.] Nitebat enim tum flore juventæ.

Bis quina.] Dena sestertiorum millia. *in vicem.*
Poscere, &c.] Minus quippe formosa *Nos junxit, &c.*] Habuit nos in officio, id est, officio meritis fueram spoutulam tenuem. Hanc voluit.
Aureolos ultro, &c.] Desflorete jam *Dat gratis, &c.*] Epig. 56. lib. 2.
 in dies forma & ipsa vilescit, contempta

De Phyllide
 meretricis. LXXXI.

CUM duo venissent ad Phyllida mane fututum,
 Et nudam cuperet sumere uterque prior:
 Promisit pariter se Phyllis utrique daturam,
 Et dedit. ille pedem sustulit, hic tunicam.

NOTÆ.

Daturam.] Epig. 56. lib. 2.
Et dedit, &c.] Et utrique se præstitit
Donna Phyllis seu Jana gemina, *dua*
ἑώρα & ἰπίσω λεύεσσα. Ego potius
 intelligo, inquit Domitius, jocum esse in
 verbo *sustulit*, quod significat *in altum*
tulit: sustulit item surripuit. Alter igitur
 surripuit tunicam, alter potius est coi-
 tu, & ita utrique dedit, alteri coitum, &
 alteri tunicam.

In Ligellam
 vetulam. XC.

QUID vellis vetulum, Ligella, cunnum:
 Quid busti cineres tui laceffis?
 Tales munditiæ decent puellas.
 Nam tu jam nec anus potes videri.
 Istud, crede mihi, Ligella, belle
 Non mater facit Hæctoris, sed uxor.
 Erras, si tibi cunus hic videtur;
 Ad quem mentula pertinere desit.
 Quare si pudor est, Ligella, noli
 Barbam vellere mortuo leoni.

NOTÆ.

Ligellam.] Palat. legit *Ligeia*, ut for-
 san eadem sit cum illa, cujus meminit
 lib. 12. epig. 7.
Vellis vetulum, &c.] Expilas, ut tene-
 rior juniorque videare.
Quid busti, &c.] Quid suscitās cine-
 res & sopitos ignes demortuæ & sepultæ
 libidinis tuæ?
Non mater, &c.] Non anus ut Hecuba,
 sed firmæ ætatis mulier, ut Andromache.
Barbam vellere, &c.] Estimulare ad
 libidinem foetidum os mortuum. Allu-
 dit ad proverbium, *tondere leonem*, &
vellere barbam leoni. Hoc est, irritare ad
 iras. Quod periculose plenum opus est
 alex. Vide epig. lib. 6. & Annot. prior.
 Jo. Bapt. Pii cap. 15. ubi ad explicationem
 hujus epigrammatis nimis multa. *Mor-
 tuo leoni.*] Frustra scilicet. vetulam vulvam
 ad libidinem stimulas; est enim mortua.

De Almone
 imbelli. XCI.

OMNES eunuchos habet Almo, nec arrigit ipse,
 Et queritur, pariat quod sua Polla nihil.

NOTÆ.

Omnes eunuchos.] Vide epig. 67. lib. 1.
 6. Juven. sat. 6. vers. 367.
*Sunt quas eunuchi imbelles, ac mol-
 lia semper
 oscula delectent, & desperatio barba
 Et quod abortivo non est opus.*

Ad Gallam
 fellatricem. XCV.

INFANTEM tibi vir, tibi, Galla, remisit adulter:
 Hi puto non dubie se futuisse negant.

NOTÆ.

Neuter agnoscit suam esse prolem, ut qui tecum rem habuerint. *Quid ergo? Vide*
 epig. 5. lib. 9. tacet scilicet. Galla, epig. 96. lib. 3.

De Phileo
 elumbi. CII.

QUA factus ratione sit requiris,
 Qui numquam futuit, pater Philenus.
 Gaditanus Avite dicat istud:
 Qui scribit nihil, & tamen poëta est.

NOTÆ.

Qua.] Jocus est in Phileum & Ga-
 ditanum, quorum alter adulterio uxoris
 habebat filios, alter alieno carmine sibi
 vindicato volebat videri poëta.

EX LIBRO XI.

De basiis sui pueri. IX.

LASSA quod externi spirant opobalsama drauci;
 Ultima Corycio quæ cadit aura croco,
 Poma quod hiberna maturefcentia capsâ,
 Arbore quod verna luxuriosus ager,
 De Pallatinis dominæ quod serica prælis,
 Succina virginea quod relegata manu,
 Amphora quod nigri, sed longe fracta, Falerni,
 Quod qui Sicanias detinet hortus apes,
 Quod Cosmî redolent alabastra, focique deorum,
 Quod modo divitibus lapsa corona comis:
 Singula quid dicam? non sunt satis: omnia misce:
 Hoc fragrant pueri basiis mane mei.
 Scire cupis nomen: nil præter basiis dicam.
 Juro tibi, nimum scire, Sabine, cupis.

NOTÆ.

Lassa quod, &c.] Nihil potest magis fatuum hac scriptura dari. *Draucus* non est puer delicatus, sed bene & nimum vir. Quid autem suavius habent odores in aliquo Asiatico, Græco, Ægyptio, quam Italico? Ergo sufficiunt *hesterni*. Nihil melius: aut enim evanuit ille odor aut sudore & spurco opere corruptus est. Præclare vero codex scriptus Pircheimeri vel Arondellianus:

Lapsa quod externis spirant opobalsama truncis.

Quod nihil est quam, illa peregrina & exotica opobalsama quod spirant. Sic Seneca: *Dives Sabais colligit truncis Arabs.* Vide Diatriben. Gronov. *Lassa quod.*] Quod olent tria opobalsama delicati pueri ex Asia, Græcia, vel Ægypto. *Exsterni.*] Alii *hesterni*, id est, ejus qui nocte præterita *enouacis*. Recte.

Corycio.] Recte Gruterus, *quod curvo.* & sic etiam Pircheimerianus. Sed male explicant de referente nescio quos curvos arcus, dum cadit in theatro. Immo *curvo* est marcescente & ultimas emittente vires. Ovidius:

Marcida demittant subito caput illa gravatum.

Gronov. *Corycio, &c.*] Epig. 65. lib. 3. & epig. 39. lib. 9. Gruterus ex optimo codice, *quod curvo*. Recte. Videtur enim loqui de croco theatriali fistulati expresso, & referente utcumque arcus curvos dum cadit.

Poma quod, &c.] Epig. 65. lib. 3. *Capsa.*] Qua poma hyeme servantur. *Dominæ.*] Augustæ nempe vestimenta serica seu synthefes. Palatinis recondita prælis, epig. 46. lib. 2.

Relegata.] Alii *regelata manu*, ut epig. 93. lib. 3. hoc est, attritu calefacta, epig. 38. lib. 5.

Sed longe, &c.] Odora enim per aërem diffusa gratiora sunt: propius autem admota obstruunt sensorium.

Sicanias, &c.] Siculas apes, mellificia Hyblæa.

Cosmî redolent, &c.] Myropolæ, epig. 88. lib. 1. *Alabastra.*] Pyxides unguentariæ ex alabastro. *Focique deorum.*] Thure ardentis.

Divitibus, &c.] Proinde nardo & unguento delibutis.

Nil præter basiis dicam.] Alii, *Si præter basiis dicam. Furasti nimum scilicet.* Sensus est, Si nomen solummodo

scire cupis basiorum causa, dicam: id ipsum confirmas juramento; O Sabine, alius aliquid, juramentum istud premit: scilicet, hoc est, amore ejus deperis; itaque absit dicam nomen. *Nimum scire, &c.*] Aliquid ultra basiis cupis, qui de pueri nomine quæris,

In Gallam eruditam. XX.

QUÆRIS cur nolim te ducere, Galla? diserta es: Sæpe solœcisnum mentula nostra facit.

NOTÆ.

Pete hujus epigrammatis ingenium & expositionem a Juven. sat. 6. vers. 448. & 457. Ad Lucilii item epig. cap. 46. lib. 2. Anthologiæ, *ἢ χριεi Κολονιζου.* Martialis, inquit Brodæus, Lanuvii ad portas non arrigens dicit, *Sæpe solœcisnum, &c.*

Ad lectorem gravem. XXI.

CÆSARIS Augusti lascivos livide versus
 Sex lege, qui tristis verba Latina legis.
 Quod futuit Glaphyran Antonius, hanc mihi pœnam
 Fulvia constituit, se quoque uti futuam.
 Fulviam ego ut futuam: quid si me Manius oret?
 Pædicem, faciam? non puto si sapiam.
 Aut futue, aut pugnemus, ait: quid quod mihi vita
 Carior est ipsa mentula? signa canant.
 Absolvit lepidos nimirum, Auguste, libellos,
 Qui scis Romana simplicitate loqui.

NOTÆ.

Caesaris, &c.] Duo primi versus sunt Martialis, ut & duo ultimi: hexastichon intermedium Augusti erat: quod citat poëta ad excusandam carminis sui lasciviam.

Quod futuit, &c.] Fulvia uxor Marci Antonii (inquit Octavius) incitante Manio, quo ulciscatur mariti sui petu-

lantiam in Glaphyra, sese offert mihi corrupendam, imo petit. nego, horreoque non minus quam si me Manius oret ut, &c. Interminata deinde mihi bellum civile ni faciam, posthabeo ipsam vitam pudicitiae.

Absolvit, &c.] Apostrophe Poëtæ ad Augustum, supra.

In Lydiam
laxam. XXII.

LYDIA tam laxa est, equitis quam culus aëni,
Quam celer arguto qui sonat ære trochus,
Quam rota transmissa tories impacta petauro,
Quam vetus a crassa calceus udus aqua,
Quam quæ rara vagos expectant retia turdos,
Quam Pompeiano vela negata Noto,
Quam quæ Delphitico lapsa est armilla cinædo,
Culcita Leuconico quam viduata suo,
Quam veteres brachæ Britonis pauperis, & quam
Turpe Ravennatis guttur onocrotali.
Hanc in piscina dicor futuisse marina.
Nescio: piscinam me futuisse puto.

NOTÆ.

Equitis, &c.] *Equitis* pro equi positum censet cum alijs Brodæus Miscell. lib. 10. cap. 33.

Trochus.] *Epig.* 168. lib. 14.

Rota petauro.] Turnebus *petaurum* putat esse lignum per rotam a petaurista trajectum, lib. 8. cap. 4. Cornelius Vitellius contra Georgium Merulam cap. 13. contendit petaurum, ipsum esse petauristam qui se transmittit per rotam quasi in aëre volentem, unde nomen. Vide Mercur. lib. 3. de arte gymnastica cap. 8.

Crassa.] Cœnosa.

Quam Pompeiano, &c.] *Quam* vela theatri Pompeiani (vide *epig.* 39. lib. 9.) quæ jacent laxa, ubi non tument sublata ventis.

Delphitico.] Quas Delphi mittunt, in-

quit Domitius. P. Scriverius reponit de *phthisco*, &c. tabe diutina ac phthisi consumptis armilla laxa excidit.

Leuconico, &c.] Lanæ genere, quo culcitæ farciebantur. Pulmannus legit, *Culcita, quam pluma quæ viduata sua est.* Vide *epig.* 159. lib. 14.

Brachæ, &c.] Femoralia quæ Britannis Gallis in usu. De quibus vide quæ Jos. Scalig. ad lib. 4. Propertii, & Il. Casaub. ad Sueton. August.

Ravennatis guttur.] In Ravennæ paludibus degentis. *Onocrotali.*] Avis quæ Æliano lib. 16. hist. Animalium cap. 4. Cela esse videtur. Gillius ibidem onocrotalum esse autumat, dictum a radice asini, ex *ἄσιν* & *κρότων*, & Plinius lib. 10. cap. 47.

In pediconem masturbantem. XXIII.

MOLLIA quod nivei duro teris ore Galefi
Basia, quod nudo cum Ganymede jaces,
Quis negat hoc nimium? sed sit satis: inguina saltem
Parce fututrici sollicitare manu.
Levibus in pueris plus hæc, quam mentula, peccat;
Et faciunt digiti, præcipitantque virum.
Inde tragus, celeresque pili, mirandaque matri
Barba, nec in clara balnea luce placent.
Divisit natura mares; pars una puellis,
Una viris genita est. utere parte tua.

NOTÆ.

Duro teris ore.] Barbato. *Galefi.*] Pueri. *Præcipitantque virum.*] Ante tempus accelerant ætatem, faciem, & opus vile.

Tragus, &c.] Hircus, foetor alarum. *Virus autem hirci redolent illi qui rem*

agunt veneream, quique ea ætate sunt quæ Veneri sufficit, spiritu non coquente humorem, ut in pueris. *Arist. Problem.* & ab eadem causa, pili, maxime in locis humidis. *Lud. Cælius lib. 10. cap. 54.* *Nec in, &c.*] *Nec* appareant pilosi.

In Silam
deformem. XXIV.

NUBERE Sila mihi nulla non lege parata est:
Sed Silam nulla ducere lege volo.
Cum tamen instaret, decies mihi dotis in auro.
Sponsa dabis dixi: quid minus esse potest?
Nec futuam quamvis prima te nocte maritus:
Communis tecum nec mihi lectus erit.
Complectarque meam, nec tu prohibebis, amicam:
Ancillam mittes, sed mihi iussa tuam.
Te spectante dabit nobis lasciva minister
Basia, sive meus, sive erit ille tuus.
Ad cœnam venies: sed sic divisa recumbes,
Ut non tangantur pallia nostra tuis.
Oscula rara dabis nobis, & non dabis ultro:
Nec quasi nupta dabis, sed quasi mater anus.
Si potes ista pati, si nil perferre recusas:
Invenies qui te ducere, Sila, velit.

NOTÆ.

Nulla non.] Hoc est, qualibet conditione.

Decies.] Centena millia sestertiûm,

epig. 105. Infra describit mores, quibus uxorem præditam velit.

In Linum
impurum. XXVI.

ILIA salax nimium, nec paucis nota puellis
Stare Lino desit mentula: lingua cave.

NOTÆ.

Lingua cave.] *Epig.* 78. lib. 1. & 62. infra.

M. VAL. MARTIALIS

Ad Telesphorum
puerum mollem. XXVII.

O Mihi grata quies! ô blanda, Telesphore, cura;
Qualis in amplexu non fuit ante meo!
Bafia da nobis vetulo puer uda Falerno,
Pocula da labris facta minora tuis.
Addideris super hæc Veneris si gaudia vera,
Esse negem melius cum Ganymede Jovi.

NOTÆ.

Blanda cura.] amor, delicia.
Facta minora.] Trita, degustata labris
tuis. *Et qua tu biberis, hac ego parte bibam.*
Ovid. eleg. 4. lib. 1.

Ad Flaccam
de amica. XXVIII.

FERREUS es, si stare potest tibi mentula, Flacce,
Cum te sex cyathos orat amica dare.
Vel duo frustra rogat cybii, tenuemve lacertum,
Nec dignam toto se botryone putat:
Cui portat gaudens ancilla paropside rubra
Alecem, sed quam protinus illa voret:
Aut cum perfricuit frontem, posuitque pudorem,
Succida palliolo vellera quinque perit.
At mea me libram foliati poscat amica,
Aut virides gemmas, sardonychasve pares:
Nec nisi prima velit de Tusco serica vico,
Aut centum aureolos, sic velut æra roget.
Nunc tu velle putas hæc me dare dona puellæ?
Nolo: sed his ut sit digna puella volo.

NOTÆ.

Stare potest, &c.] In amica, quæ parvo pretio licet, ut quæ poscat sex vini cyathos, &c.
Orat amica dare.] Gruterus ex Palat. legit *amica gari*, quod & commentaria Calderini agnoscunt: *Garum* est liquamen ex pisce.
Cybii.] Piscis e palamidum genere. Vide epig. 79. lib. 5.
Botryone putat.] Ovis sepiarum, non racemo, ut vult Domitius.
Paropside rubra.] Lance fictili. Gruterus legit *parapside*.
Aut cum, &c.] Quod si majore cum fiducia velit magnum quiddam rogare, poscit illotam lanam in pallium.
Foliati poscat amica.] Unguenti ex foliis nardi aliisque foliis odoratis. Vide Plinium & Pancirolum.
Pares.] Geminas.
Prima.] Optima. *Tusco serica vico.*] Textura sericarum & bombycinarum vestium exercebatur in Tusco vico Romæ.
Nunc tu, &c.] MS. Bodlejan. *Nunc tu.* & pro *dare dona* legit Palat. *donare*.

EPIGRAMMATA OBSCÆNA:

De phrenetico medico. XXIX.

INVASIT medicus sica phreneticus Eucli,
Et præcidit Hylan. hic, puto, sanus erat.

NOTÆ.

Sica.] Interpretare mentulam. Jocatur in verbo *præcidit*, quod significat *vulnerare, & pædicare*.

Ad Phyllidem
vetulam. XXX.

LANGUIDA cum vetula tractare virilia dextra
Cæpisti, jugulor pollice, Phylli, tuo.
Nam cum me vitam, cum me tua lumina dicis:
Horis me refici vix puto posse decem.
Blanditias nescis: dabo dic tibi millia centum,
Et dabo Setini jugera culta soli.
Accipe vina, domum, pueros, chrysendeta, mensas:
Nil opus est digitis: sic mihi, Phylli, frica.

NOTÆ.

Jugulor pollice, &c.] *Mentula mensque* de Animalibus.
cadit, epig. 17. lib. 7. *Blanditias nescis, &c.*] *Quæ mihi placant: neque enim excitator palpantis vetulæ blanditiis; sed pretio, sed muneribus.*
Vitam, &c.] Epig. 68. lib. 10. *Murem* legit Angelus Politianus cap. 96. Miscel. quasi dicat salacissimum: ita enim esse mures scribit probatque Ælianus lib. 12. *Chrysendeta, mensas.*] Epig. 43. lib. 2.

In Zoilum
fellatorem. XXXI.

OS male caussidicis, & dicis olère poetis:
Sed fellatori, Zoile, pejus olet.

NOTÆ.

Os male.] Propter maledicta hæc? An studio diutino impedita concoctione, *Fellatori.*] Tibi nempe. De Zoilo vide epig. 82. lib. 3.
epig. 4. lib. 4.

De Lupercos
irrumatore. XLI.

FORMOSAM Glyceren amat Lupercus,
Et solus tenet, imperatque solus:
Quam toro sibi mensè non fututam
Cum tristis quereretur, & roganti
Causam reddere vellet Æliano:
Respondit, Glyceræ dolere dentes.

NOTÆ.

Cum tristis.] Cum caussatus est dolorem dentium in causa fuisse, cur non potiretur amica, aperte fatebatur se capiti Glyceræ illudere.

*In uxorem
zelotypam. XLIV.*

DEPRENSUM in puero tetricis me vocibus uxor
Corripis, & culum te quoque habere refers.
Dixit idem quoties lascivo Juno tonanti?
Ille tamen gracili cum Ganymede jacet.
Incurvabat Hylam posito Tirynthius arcu.
Tu Megaram credis non habuisse nates?
Torquebat Phœbum Daphne fugitiva: sed illas
OEBalius flammæ iussit abire puer.
Bryseis multum quamvis averfa jaceret,
Æacidæ propior levis amicus erat.
Parce tuis igitur dare mascula nomina rebus,
Teque puta cunnos uxor habere duos.

NOTÆ.

Gracili.] Alii legunt *grandi*.
Incurvabat, &c.] Ad turpe ministerium, quod Juven. *inclinabat*, sat. 9. vers. 26. & sat. 10. vers. 224. *Tirynthius arcu.*] Hercules, a Tyrinthio oppido, ubi nutritus est cultusque.
Megaram, &c.] Uxorem Herculis.
OEBalius, &c.] Hyacinthus, ex Amyclis Laconia civitate. Vide epig. 173. lib. 14.
Bryseis multum, &c.] Brysei filia Hipodamia, Achillis amica.
Levis amicus erat.] Patroclus imberbis.
Parce tuis igitur, &c.] Ne putes illam partem in fœminis æque gratam esse atque in maribus, epig. 98. lib. 12.

*In Cantharum
impurum. XLVI.*

INTRASTI quoties inscriptæ limina cellæ,
Seu puer arrisit, sive puella tibi:
Contentus non es foribus, veloque, seraque,
Secretumque jubes grandius esse tibi.
Oblinitur minimæ si qua est suspicio rimæ,
Punctaque lasciva quæ terebrantur acu.
Nemo est tam teneri, tam sollicitique pudoris,
Qui vel pædicat, Canthare, vel futuit.

NOTÆ.

Inscripta limina.] Titulum professa & habentis nomen inscriptum lupæ, quæ ibi merebatur. Juven. sat. 6. vers. 124. *Cella.*] Gloss. *Cella, ditinua.* Servulorum proptie receptacula, & partes ædium abstrusiores, ubi servi habitant, *Cella* dicitur. Sed *cella* sæpe cubilia meretricum, *Φαλαξ*; *ἐπιπύρον*. Erant vero *cella* non ipsa lupanaria, sed receptacula in lupanariibus, in quibus erant plures cellæ, tan-

quam cubicula, ubi scorta prostabant. Quæ & præfixos habebant titulos, ubi nomina meretricum, quæ ibi merebantur, inscripta erant; ita ut qua quæque cella staret, ex inscriptione nosse posses. Juven. sat. 6. de Messalina:
Et nigrum flavo crinem, &c.
Cæterum nudæ stabant meretrices, ut eas inspicere possent amatores, ne qua occulta labe fallerentur.
Veloque, seraque.] Epig. 35. lib. 1. vers. 5. & Juven. sat. 8. vers. 168.
Secretumque, &c.] Grandius scelus cogitas, grandius secretum postulas.
Laserva acu.] Calamistio. *Acu lascivore comam sibi inserunt.* Tertullianus de virgine velanda cap. 12.

*In Mævium
effœtum. XLVII.*

JAM, nisi per somnum, non arrigis, & tibi, Mævii,
Incipit & medios meiere vera pedes:
Truditur & digitis pannucea mentula lassis,
Nec levat extinctum sollicitata caput.
Quid miseros frustra cunnos, culosque laceffis?
Summa petas: illic mentula vivit anus.

NOTÆ.

Et medios meiere.] Alii in *medios*. *Me-* cap. 15. & Macrobius lib. 3. cap. 19.
lius. Verpa.] Penis.
Pannucea, &c.] Debilis, laxa, rugosa: *Summa petas.*] Os. *Illic mentula, vivit.*] Epig. 50. lib. 4. *Anus.*] Vide epig. 40. & epig. 106. lib. 1.

*In Blataram
cunnilingum. XLVIII.*

OMNIA femineis quare dilecta catervis
Balnea devitat Blatara? ne futuat.
Cur nec Pompeia lentus spatatur in umbra,
Nec petit Inachidos limina? ne futuat.
Cur Lacedæmonio luteum ceromate corpus
Perfundit gelida virgine? ne futuat.
Cum sic fœminei generis contagia vitet,
Cur lingit cunnum Blatara? ne futuat.

NOTÆ.

Pompeia, &c.] Porticu Pompeii, epig. 14. lib. 2.
Inachidos limina, &c.] Ifidis porticum seu templum, ubi conventus & colloquia de adulteriis.
Multos illa facit, quod fuit ipsa fœvi. Ovidius 2. de Arte.
Isaca sacraria lena. Juven. sat. 6. vers. 490.
Lacedæmonio luteum.] Palæstram inveniebant exercebantque Lacedæmonii.
Ceromate corpus.] Epig. 58. lib. 3.
Virgine, &c.] Aqua, epig. 21. lib. 5.

De Titio
bene nutoniato. LII.

TANTA est quæ Titio columna pendet,
Quantam Lampfaciæ colunt puellæ.
Hic nullo comitante, nec molesto,
Thermis grandibus, & suis lavatur:
Anguste Titius tamen lavatur.

NOTÆ.

Columna pendet.] Priapus, ἀϊδίων.
Lampfaciæ, &c.] Epig. 17. lib. 11. & | Anguste Titius, &c.] Ipse ingens &
lib. 3. epig. 68. | ἀνδ' ἑσώδης. an quia sub aquis masturb.

In Telesphorum
mollem. LIX.

CUM me velle vides tecumque, Telesphore, sentis:
Magna rogas, puto me velle negare licet?
Et nisi juratus dixi, dabo, subtrahis illas,
Permittunt in me quæ tibi multa, nates.
Quid si me tonfor, cum stricta novacula supra est,
Tunc libertatem, divitiisque roget?
Promittam: nec enim rogat illo tempore tonfor,
Latro rogat: res est imperiosa timor.
Sed fuerit curva cum tuta novacula theca,
Frangam tonfori crura, manusque simul.
At tibi nil faciam: sed lota mentula lana
ἀνεχέει cupidæ dicet avaritiæ.

NOTÆ.

Tecumque.] Alii *tentumque*, epig. 74. | peracto opere absterfa fuerit mentula:
infra. | Domitius:
Licet.] Alii *nihil*. Sic legunt quidam: | ———— sed lota mentula lava
Magna rogas: puto me velle negare | Αἰαχέει cupida dicet avaritia.
nihil. | Hoc est, sed lota sinistra masturbabor,
Permittunt.] Nam sunt in causa, cur | & jubebo te avarum plorare. Sic Douza
me multa imperiosus petas. | securus conjecturam Scaligeri. Vide epig.
Sed lota mentula lana.] Id est, cum | 42. lib. 9. & 74. infra.

De Chione & Phlogide. LXI.

SIT Phlogis, an Chione Veneri magis apta requiris?
Pulchrior est Chione, sed Phlogis ulcus habet.
Ulcus habet, Priami quod tendere possit alutam,
Quodque senem Pylum non sinat esse senem.
Ulcus habet, quod habere suam vult quisque puellam,
Quod sanare Criton, non quod Hygea potest.
At Chione non sentit opus, nec vocibus ullis
Adjuvat: absentem, marmoreamque putes.
Exorare dei si vos tam magna liceret,
Et bona velletis tam pretiosa dare:
Hoc quod habet Chione corpus, faceretis haberet
Ut Phlogis, & Chione quod Phlogis ulcus habet.

NOTÆ.

Ulcus habet.] Veneris sensum, urticas, | plex. Juven. sat. 6. vers. 328. cui medicus
pruriginem, lasciviam. Priami quod, &c.] | non medica opem ferre potest. Sic infra
— quo incendi jam frigidus avo | epig. 72. Hygeia autem filia Æsculapii.
Laomedontiades & Nestoris hernia | Pausanias in Atticis, & Plinius lib. 35.
possit. | cap. 2. hoc est *sanitas*.
Juven. sat. 6. vers. 326. Alutam.] Ner- | Non sentit opus.] *Fatua est*, ut de Lau-
vum languentem & laxum instar alutæ. | fella dixit epig. 72. lib. 3.
Quodque senem.] | Infelix cui torpet hebes locus ille, &c.
— quo Pylus juvenescere posset, | Ovidius 3. de Arte. Nec vocibus ullis.]
Tithonusque annis fortior esse suis. | καὶ οὐ μὴδ' ἀπαλὸς, ὅδ' ἐπὶ ἰσχυρὸς ἔχεται.
Ovid. eleg. 6. lib. 3. Amor. Pylum.] | Antholog. lib. 7. epig. Philodemi, & in-
Alii Peliam. | fra epig. 105.
Quod sanare, &c.] Nam *fœmina sim-* | Velleis.] Palat. *possetis*, recte.

De Manneio
impuro. LXII.

LINGUA maritus, mœchus ore Manneius
Summœnians inquinatior buccis:
Quem cum fenestra vidit a Suburana
Obscæna nudum lena, fornicem clausit,
Mediumque mavult basiare, quam summum:
Modo qui per omnes viscerum tubos ibat,
Et voce certa, consciaque dicebat,
Puer, an puella matris esset in ventre,
(Gaudete cunni, vestra namque res acta est.)
Arrigere linguam non potest fututricem.
Nam, dum tumentis merfus hæret in vulva,
Et vagientes intus audit infantes,
Partem gulosam solvit indecens morbus,
Nec purus esse nunc potest, nec impurus.

NOTÆ.

Mæchus, &c.] *Λαίμας, Φοινικίων, Σόων.*
Summanianis, &c.] Iphis prostibulis
 Suburanis, epig. 35. lib. 1.

Quorum artificis valet halitus oris, &c.
 Juven. sat. 238. vers. 10.

Nudum.] In lupanaribus nudæ prosta-
 bant meretrices. Petronius, Juvenalis 6.
 Xiph. in Heliogab. *Lena, &c.*] Alii,
Lada, recte, ut epig. 4. lib. 4.

Mediumque, &c.] *Τὸ ἐδγ' ἢ μὲν*
τῶ εἰμωρῶς.

Partem gulosam, &c.] Linguam red-
 didit paralyticam, sideravit, ut infra
 epig. 86. *Morbis.*] Paralyticæ ἀπὸ τῆς
 ἀφ᾽ ἐδγ' ἢ μὲν ἐμωρῶς, quorum malef-
 co humore marcescunt segetes, apes im-
 moriuntur, &c. Plinius cap. 15. lib. 7.
 an sideratio? ut epig. 86. infra.

Nec purus, &c.] Morbo illo conta-
 minatus. *Nec impurus.*] Lingua ut prius
 mæchus.

De Lesbia
 meretrice. LXIII.

LESBIA se jurat, gratis numquam esse fututam.
 Verum est: cum futui vult, numerare solet.

NOTÆ.

Gratis numquam, &c.] Sine pretio. Voluit illa significare *accepto*, intelligit
 poeta dato.

In Philomusum
 cinædum. LXIV.

SPECTAS nos, Philomuse, cum lavamur,
 Et quare mihi tam mutoniati
 Sint leves pueri subinde quæris.
 Dicam simpliciter tibi roganti:
 Pædicant, Philomuse, curiosos.

NOTÆ.

Curiosos, &c.] Similes tui cinædos, qui
 curiosis oculis & devorantibus, spectas
 quærisque per balnea mutoniatos. Vide
 epig. 97. lib. 1. & lib. 9. epig. 60.

In Faustum
 impurum. LXV.

NESCIO tam multis quid scribas, Fauste, puellis:
 Hoc scio, quod scribit nulla puella tibi.

NOTÆ.

Hoc scio quod scribit.] Interpretantur,
 quasi velit Martialis: Scio nullam puellam
 tibi scribere: & ejus sensus causas divi-
 nant. At ego credo Fr. Sanctio, *Scio quod*,
 bene Latine non dici, quicquid contra
 molitur Scioppius, cui alio tempore res-
 pondebimus. Nec tamen optimus Sanctius
 hic feliciter, quum explicat: Tu multa
 scribis puellis, quum sis pædico, ut vide-
 licet te ostendas puellarum amatorem;
 sed ego scio quid sis, propter quod nulla

tibi rescribit, quia pueros amas. Non hæc
 mens Martialis, sed ista: Haud scio rem
 quam tu scribis tam multis puellis: unam
 rem scio quam præ pudore nulla tibi au-
 det scribere puella: nempe te esse aut fel-
 latorem, aut irummatorem, aut lingonem.
 Gronovius. *Nulla puella tibi.*] An ita-
 que pueri? An hinc voluit se videri in
 gratia esse apud puellas? epig. 63. lib. 3.
 quarum tamen nulla illi rescripsit.

In Tuccam

mangonem. LXXI.

VENDERE, Tucca, potes centenis millibus emtos?
 Plorantes dominos vendere, Tucca, potes:
 Nec te blanditiæ, nec verba, rudēsque querelæ,
 Nec te dente tuo faucia colla movent?
 Ah facinus, tunica patet inguen utrumque levata,
 Inspiciturque tua mentula facta manu.
 Si te delectat numerata pecunia, vende
 Argentum, mensas, myrrhina, fura, domum.
 Vende senes servos, agros & vende paternos:
 Ne pueros vendas, omnia vende miser.
 Luxuria est emere hos; (quis enim dubitave, negatve?)
 Sed multo major vendere luxuria est.

NOTÆ.

Potes.] Sustines.
Plorantes dominos, &c.] Pueros ama-
 sios, ut amicæ dictæ sunt *domine*. Vel
 pueros plorantes orantesque te ne venaant
 dominis aliis.
Rudēsque querelæ.] pueriles, non factæ.
Dente tuo faucia, &c.] Dum amore
 furens impressisti eorum cervicibus me-
 morem dente notam.
Myrrhina, &c.] Epig. 113. lib. 14.
Sed multo, &c.] Sic epig. 63. lib. 2.
 ——— hac mage luxuria est.

De Leda
 libidinosa. LXXII.

HICTERICAM vetulo se dixerat esse marito,
 Et queritur futui Leda necesse sibi,
 Sed flens, atque gemens tanti negat esse salutem,
 Seque refert potius proposuisse mori.
 Vir rogat ut vivat, virides nec deferat annos,
 Et fieri, quod jam non facit ipse, finit.
 Protinus accedunt medici, medicæque recedunt,
 Tollunturque pedes: o medicina gravis.

NOTÆ.

Hætericam.] Vide epig. 8. supra, ubi
 scripsimus *hætericam* sine aspiratione. Alii
hystericam, &c. uteri strangulatione labo-
 rantem, cui morbo præscribunt reme-
 dium medici validam congressus succu-
 fationem.
Sed flens, &c.] Sed tamen lacrymans
 dissimulat mori se malle quam hujusmo-
 di convalescere remedio.
Virides, &c.] Nec ætatis flore velit
 mori.
Medici, &c.] Supra epig. 61.
Tollunturque, &c.] In Venerem, epig.
 81. lib. 10. *Gravis.*] Sæoptice.

De Nata
 cinædo. LXXIII.

DRAUCI Nata sui vocat pipinam,
 Collatus cui gallus est Priapus.

NOTÆ.

Pipinam.] Turnebus lib. 8. cap. 4. legit *bipennam*. Janus Parrhasius in var. Annot. & Cælius Rhod. lib. 4. cap. 6. legunt *vepenem*, exponuntque: Nata vastum subactoris sui virile, diminutivo nomine appellat *vepenem*, id est, parvulum *penem*, cui tamen si conferas Priapum ipsum (epig. 36. lib. 1. vers. 8.) videatur præ hoc Gallus eviratus. *Pipinam* legit Janus Rutgersius, ut Labeo apud veterem Scholiasten Persii, *Crudum manduces Priamum, Priamique pisinos*, id est pueros, filios. Vide Gasp. Barthii advers. lib. 1. cap. 6.

In Lygdum
mollem. LXXIV.

VENTURUM juras semper mihi, Lygde, roganti,
Constituisque horam, constituisque locum.
Cum frustra jacui longa prurigne tentus,
Succurrit pro te sæpe sinistra mihi.
Quid, precor, o fallax, meritis, & moribus istis,
Umbellam luscæ, Lygde, feras dominæ.

NOTÆ.

Sinistra] Epig. 42. lib. 9. & epig. 59 supra.
Umbellam.] De qua lib. 14. epig. 28. *Lusca domina.*] In servias deformi dominæ, quoniam non vis amari a domino. Aliter explicat Domitius.

De Bacchara
inepto. LXXV.

CURANDUM penem commisit Bacchara Græcus:
Rivali medico: Bacchara Gallus erit.

NOTÆ.

Curandum medico.] Qui ejusdem puellæ vel pueri amore captus erat. *Gallus.*] Jocus est in Gallo, qui significat castratum Cybeles sacerdotem, & Græco.

In Caliam
affectantem pudicitiam. LXXVI.

THËCA rectus acnea lavatur
Tecum, Cælia, servus. ut quid, oro,
Non sit cum citharædus, aut choraulæ?
Non vis, ut puto, mentulam videre.
Quare cum populo lavaris ergo?
Omnes an tibi nos sumus spadonés?
Ergo ne videaris invidere,
Servo, Cælia, fibulam remitte.

NOTE.

NOTÆ.

Theca testus.] Fibula ære circumligata. Vide epig. 34. & 81. lib. 7. *Ne videaris invidere.*] Ne videaris ejus conspectum nobis invidere, tibi reservare, testibula servum tuum.
Omnes an tibi.] Sic epig. 34. lib. 7. *An sola est, &c.*

Ad Victorem
sponsum. LXXIX.

UTERE fœmineis complexibus, utere Victor,
Ignotumque sibi mentula discat opus.
Flammea texuntur sponsæ, jam virgo parata est:
Tondebit pueros jam nova nupta tuos.
Pædicare semel cupido dabit illa marito,
Dum metuit teli vulnera prima novi.
Sæpius hoc fieri nutrix, materque vetabunt,
Et dicent, uxor, non puer, ista tibi est.
Heu quantos æstus, quantos patiere labores,
Si fuerit cunus res peregrina tibi!
Ergo Suburanæ tironem trade magistræ.
Illa virum faciet: non bene virgo docet.

NOTÆ.

Flammea texuntur, &c.] Flammeum mitos tuos tanquam emeritos & exoletos, postquam uxorem duxeris, epig. 18. lib. 12.
Ergo Suburana, &c.] Trade te instituendum meretrici cuiquam Suburanæ, quæ melius docebit te officium viri, quam nova nupta & rudis.

De spadone, & sene. LXXXII.

CUM sene communem vexat spado Dindymus Æglen,
Et jacet in medio sicca puella toro:
Viribus hic operi non est, hic utilis annis.
Ergo sine effectu prurit uterque prior.
Supplex illa rogat pro se, miserisque duobus,
Hunc juvenem facias. hunc, Cytherea, virum.

NOTÆ.

Sicca puella.] Unde illud apud Ovidium: *Hic operi non est.*] Eunuchus, epig. 39. lib. 6. Juven. sat. 6. vers. 367.
Dedecus hoc sumpta dissimulavit aqua. *Hic utilis.*] Alii, *hic inutilis.* *Cytherea.*] Venus, thalami præses.

In Zoilum
impurum. LXXXVI.

SIDERE percussa est subito tibi, Zoile, lingua,
Dum lingis cunnum, Zoile, nunc futues.

NOTÆ.

Sidere percussa.] Epig. 91. lib. 7. & supra epig. 26. & 31.

Ad Charidemum
jam mœchum. LXXXVIII.

DIVES eras quondam: sed tunc pædico fuisti,
Et tibi nulla diu fœmina nota fuit.
Nunc sêctaris anus. o quantum cogit egestas!
Illa fututorem te, Charideme, facit.

NOTÆ.

sêctaris anus.] Ut inde rem facias. Vide Juven. sat. 1. vers. 38.

De Charifiano
cinædo. LXXXIX.

MULTIS jam, Lupe, posse se diebus
Pædicare negat Charifianus.
Causam cum modo quærent sodales,
Ventre dixit habere se solutum.

NOTÆ.

Ventrem dixit.] Qua imprudenti excusatione usus fatebatur se pati solitum, non agere.

In verpum æmulum. XCV.

QUOD nimium lives, nostris & ubique libellis
Detrahis, ignosco: verpe poëta, fapis.
Hoc quoque non curo, quod tu mea carmina carpas,
Corripias, & sic, verpe poëta, fapis.
Illud me cruciat Solymis quod natus in ipsis,
Pædicas puerum, verpe poëta, meum.
Ecce negas juraque mihi per templa tonantis.
Non credo: jura, verpe, per Anchialum.

NOTÆ.

Verpe poëta.] Judæum intellige, nempe circumcisum. | *tem quem colis, &c.* Hic locus mirum in modum vexatus est à viris doctis Seldeno, Vossio, Petito, & aliis, quos vide si lubet.

Ad Flaccum,
de basiis impuris. XCVI.

INCIDERIS quoties in basiis fellatorum,
In folio puto te mergere, Flacce, caput.

NOTÆ.

solio.] Epig. 42. lib. 2. Alii in *solum*.

In Thelesillam
deformem. XCVIII.

UNA nocte quater possum: sed quatuor annis.
Si possum, peream: te, Thelesilla, semel.

NOTÆ.

Quatuor annis.] Oppositis dictionibus acumen est semel, & quater; quatuor annis, & una nocte. Domitius.

In Lesbiam
ficosam. C.

DE cathedra quoties surgis, jam sæpe notavi,
Pædicant miseram, Lesbia, te tunicæ.
Quas cum conata es dextra, conata sinistra
Vellere, cum lacrymis eximis, & gemitu.
Si constringantur gemina symplegade culi,
Et Minyas intrant, Cyaneasque nates.
Emendare cupis vitium deforme? docebo,
Lesbia, nec surgas censeo, nec sedeas.

NOTÆ.

Pædicant.] Adhærent tuis natibus. | quem illac Minyæ, id est Argonautæ, tenuerunt. Domitius. Valerius Flaccus lib. 5. Argon.
Si constringantur.] Alii sic constringuntur. | *Æquore, Cyaneas Minya timuere relictas.*
Gemina symplegade.] Symplegades scopuli sunt, de quibus epig. 18 lib. 7. | *Nec sedeas.*] Sed jaceas natibus supinis.

Ad Flaccum,
qualem amicam velit. CI.

HABERE amicam nolo, Flacce, subtilem,
Cujus lacertos anuli mei cingant,
Quæ clune nudo radat, & genu pungat.
Cui ferra lumbis, cuspis eminet culo.
Sed idem amicam nolo mille librarum.
Carnarius sum, pinguiarius non sum.

NOTÆ.

Subtilem.] Gracilem, exilem, junceam. | *Uropygium epig. 93. lib. 3.*
Quæ clune.] Quæ depygis, macilenta, | *Carnarius sum, pinguiarius non sum.*
& quasi nudis ossibus. | *Puellam volo corporis solidi & carnosam, non pinguedine humidam gravemque.*
Cui ferra lumbis.] Cujus dorsi spina erram præ se ferat. *Cuspis eminet culo.*

In uxorem

nimis pudicam. CV.

UXOR vade foras, aut moribus utere nostris:
 Non sum ego nec Curius, nec Numa, nec Tadius.
 Me jucunda juvant tractæ per pocula noctes:
 Tu properas pota surgere tristis aqua.
 Tu tenebris gaudes: me ludere teste lucerna,
 Et juvat admittâ rumpere luce latus.
 Fascia te, tunicæque tegunt, obscuraque palla:
 At mihi nuda satis nulla puella patet.
 Basia me capiunt blandas imitata columbas:
 Tu mihi das, aviæ qualia mane soles.
 Nec motu dignaris opus, nec voce juvare,
 Nec digitis: tanquam thura, merumque pares.
 Masturbabantur Phrygii post ostia servi,
 Hectoreo quoties federat uxor equo.
 Et quamvis Ithaco stertente, pudica solebat
 Illic Penelope semper habere manum.
 Pædicare negas: dabat Cornelia Gracco,
 Julia Pompeio, Portia, Brute, tibi.
 Dulcia Dardanio nondum miscente ministro
 Pocula, Juno fuit pro Ganymede Jovi.
 Si te delectat gravitas, Lucretia toto
 Sis licet usque die: Thaida nocte volo.

NOTÆ.

Aut moribus, &c.] Quasi divortii causa sit inæqualitas morum, vel in uxore magis probatorum quam in viro.

Non ego, &c.] Non sum continens, castus, pudicus, quales Curius, Numa & Tadius. Alii,

Non ego sum Curius, non Numa, non Tadius.

Rumpere latus.] *Ἐν τῷ τῆ πολυχρόστου ἀφ᾽ ἑδῆς ἐργῶ.*

Obscuraque.] Alii,

obscuraque pallia celant.

Patet.] Alii *jacet.* Sed *patet* antitheton celandi probatur magis. Quasi dicat, nunquam tam nuda est, quin magis nudam esse optem.

Imitata columbas.] Lasciva, qualia sibi ingeminant columbæ & passerculi falaces.

Aviæ qualia mane soles.] Casta, qualia sibi invicem libant *οἱ ἀνδρῶν ἀσπί- ζουτες & φλοῦδες.*

Nec motu, &c.] Supra epig. 61.

Tanquam thura, &c.] Tanquam pura, & rem divinam thure meroque factura.

— sic surgit mane puella, Protinus ut sanctos possit adire deos. Ovid.

Hectoreo, &c.] Quoties Andromache & ipsa pudica per lascivum ludum Hectori insedit. *Hisp. cavalgava a Hect.* vel allusum ad verbum Ovid. 3. de Arte:

Thebais Hectoreo nupta resedit equo.

Et quamvis, &c.] Et Ulyssæ dormiente, illa castæ famæ Penelope erat *ἁλοῦσι κέλευσιν.*

Dabat, &c.] Verecundissimæ matronæ Romanæ non negabant illud maritis suis viris gravissimis, epig. 69. lib. 9.

Dardanio ministro.] Ganymede.

Juno Lucretia, &c.] Et ipsa castissima conjugii præses: tamen gravis & casta, ut Lucretia.

Thaida nocte volo.] Alii *Laida*, Facilem, & lascivam ut Laida,

EX LIBRO XII.

In Labienum

pædiconem. XVI.

ADDIXTI, Labiene, tres agellos:
 Emisti, Labiene, tres cinados:
 Pædicas, Labiene, treis agellos.

NOTÆ.

Addixti.] Eodem fere sensu, epig. 31. lib. 10. invehitur in eum qui servum vendiderat, ut laute cœnaret.

In Seniam

fellatricem. XXVII.

A Latronibus esse te fututam
 Dicis, Senia: sed negant latrones.

NOTÆ.

Te fututam.] Negant te impulsam ab istius quippiam passam esse, ut Callist. iis. *Vel negant hoc, aiuntque te inhonestius quippiam passam esse, ut Callist. epig. 35. infra.*

De Labieno

pædicone. XXXIII.

UT pueros emeret Labienus, vendidit hortos:
 Nil nisi ficetum nunc Labienus habet.

NOTÆ.

Nil nisi ficetum, &c.] Vide epig. 16. *ficis constitum agrum.* Intelligit pueros supra. Jocus est in ambiguitate *ficus*: ex nequitia ficosos, ut epig. 52. lib. 4. cum dicat, Labieno ex hortis superesse & epig. 70. lib. 7. & epig. 66. lib. 1.

Ad Callistratum

fellatorem. XXXV.

TANQUAM simpliciter mecum, Callistrate, vivas:
 Dicere præcisum te mihi sæpe soles.
 Non es tam simplex quam vis, Callistrate, credi.
 Nam quisquis narrat talia, plura tacet.

NOTÆ.

Tanquam.] Vis videri ingenue mecum communicare secreta tua, proinde fateri etiam viria; sed hoc non facis ingenue; namque minus de te fateris, ut majus taceas.

epig. 72. lib. 2.

Præcisum.] Palat. legit *percisum.* Vide

Narrat, tacet.] In vocibus *narrat* & *tacet*, latet majus illud quod Callistrate non fatetur vitium. Vide epig. 83. lib. 3: & epig. 95. lib. 3.

Baticarum pondus.] Epig. 133. lib. 14.
Octo lanarum.] Sic Scriverius. Alii *acre*.
 Alii *are*. *Pondus octo lanarum.*] Si to-
 leramus lanam, accipiendum est pro certi
 ponderis glomere lanæ: ut cum Seneca
 dicit *multa millia frumenti*. ubi intelli-
 gimus, modiorum. Sed Pircheimeri co-
 dex, ut Anglic. & Palat. Gruteri *acre*:
 alluduntque eodem, in quibus est *are*.
 Et videtur eleganter dici posse pro exa-
 cto, cui nihil deficit. ut & *acerbum acci-*

pere solent. Itaque huc inclino. Sequenti
 versu *Flavos* dici pro Flaviis contra mo-
 rem Romanum est. *Flavi* sine dubio di-
 cuntur aurei ob colorem. Gronovius.
Flavos, &c.] Flavios ex moneta Do-
 mitiani. Scriverius legit *flavos*.
Basioque tam longo.] Sic epig. 105.
 lib. 11. *Basia blandas imitata columbas*.
Rogare cepit, &c.] Vinosa mulier.
Digna est concubitus quoslibet illa pati.
 inquit Ovidius.

Ad Lygdum

impurum. LXXII.

NIL non, Lygde, mihi negas roganti:
 At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

NOTÆ.

Negas roganti.] Epig. 74. lib. 11. *Nil negabas.*] Epig. 12. lib. 4.

De pueris

mollibus. LXXVI.

FESTINAT Polytimus ad puellas:
 Invitus puerum fatetur Hymnus,
 Pastas glande nates habet Secundus.
 Mollis Dindymus est, sed esse non vult.
 Amphion potuit puella nasci.
 Horum delicias, superbiamque,
 Et fastus querulos amice malo,
 Quam dotis mihi quinques duæna.

NOTÆ.

Festinat, &c.] Polytimus grandior est
 & exoletus.
Invitus puerum, &c.] Recusat, negans
 sibi esse voluptati.
Pastas glande, &c.] Βαλλωκόρη. quod
 dixit Diogenes de cinædo quodam. Hic
 autem *glans* seu Β'λανν est ὁ τῆς αὐτοῦ
 ἀκροῦ. Ubi non pinguitudo pueri signi-
 ficatur; sed pathici effeminatique im-
 pudicitia. Acumen enim sensus est in
 dictione *glande*, qua significatur pars
 obscæna genitalium virorum. Salsæ ergo

dicit, cum habere nates glande pastas:
 tanquam subactione illa præpostera con-
 cubini, veluti cibo nates pascerentur.
 Beroaldus.
Mollis Dindymus, &c.] Lascivus est &
 nequam: sed dissimulat & rogari vult.
Potuit puella nasci.] Formæ est adeo
 ambigua, & ipsæ facilis.
Quam dotis, &c.] Quam uxorem cum
 maximæ dotis modo, decies scilicet cen-
 tenis millibus sestertiûm.

Ad Atticillam

importunam. LXXXI.

DONAVI tibi multa quæ rogasti:
 Donavi tibi plura quam rogasti:
 Non cessas tamen usque me rogare.
 Quisquis nil negat, Atticilla, fellat.

NOTÆ.

Quisquis nil.] Lepide jocatur in Atti-
 cillam semper aliquid petentem; adeo
 turpe est, inquit, nihil negare, ut idem
 etiam fellare significet. Vide epig. 12.
 lib. 4.

In Fabullum

cunnilingum. LXXXVII.

PÆDICONIBUS os olere dicis.
 Hoc si sic, ut ais, Fabulle, verum est,
 Quid tu credis olere cunnilingis?

NOTÆ.

Quid tu.] Notat Fabullum turpi vitio. Vide epig. 31. lib. 11.

In non arrigentem. LXXXVIII.

TRIGINTA tibi sunt pueri, totidemque puellæ:
 Una est, nec surgit mentula. quid facies?

NOTÆ.

Quid facies.] Quasi dicat, linges. Epig. 26. lib. 11.

In Magullam

de marito venefico. XCIII.

COMMUNIS tibi cum viro, Magulla,
 Cum sit lectulus, & sit exoletus,
 Quare, dic mihi, non sit & minister?
 Suspiras: ratio est, times lagenam.

NOTÆ.

Quare.] Cur non & communi uteris
 pocillatore. *Times lagenam.*] Times nempe ven-
 natum poculum. Vide epig. 43. lib. 4.
 & epig. 69. lib. 4.

Ad Rufum
de libellis libidinosis. XCVII.

MUSA I pathicissimos libellos,
Qui certant Sybariticis libellis,
Et tinctas sale pruriente chartas
Instanti lege, Rufe: sed puella
Sit tecum tua, ne Thalassionem
Indicas manibus libidinosis,
Et fias sine fœmina maritus.

N O T Æ.

Pathicissimos libellos.] Mollissimos & nefandi argumenti, cujusmodi fuere Elephantidos, epig. 43. supra vers. 4.
Sybariticis libellis.] Libris abominandæ nequitiz, quos scripsit Hemitheon Sybarita, ut testatur Lucianus, *ἡμεῖς ἀπαίδευτοι.* Horum meminit & Ovidius lib. 2. Trist. epist. ad Augustum:
Nec qui composuit nuper Sybaritida fugit.
Instanti lege Rufe.] Ad hunc eundem epig. 67. lib. 7. & lib. 8: epig. 51.
Thalassionem.] Conjugale illud. De Thalassione vide epig. 36. lib. 1.
Indicas manibus libidinosis.] Alii *Inducas.* Recte.
Et fias, &c.] Ut epig. 42. lib. 9.

In Zelotypam. XCVIII.

CUM tibi nota tui sit vita, fidesque mariti,
Nec premat ulla tuos, sollicitetque toros:
Quid quasi pellicibus torqueris inepta ministris,
In quibus & brevis est, & fugitiva Venus?
Plus tibi quam domino pueros præstare probabo:
Hi faciunt, ut sis femina sola viro.
Hi dant, quod non vis uxor dare. do tamen, inquis,
Ne vagus a thalamis conjugis erret amor.
Non eadem res est: Chiam volo, nolo mariscam.
Ne dubites quæ sit Chia, marisca tua est.
Scire sitos fines matrona, & fœmina debet,
Cede sua pueris: utere parte tua.

N O T Æ.

Ministris.] Pueris.
Sola viro.] Ut non utatur alia fœmina quam te.
Do tamen, inquis.] Vide epig. 44. lib. 11.
Non eadem est.] Dicitur epig. 44. lib. 11.
11. De Chia & marisca dictum epig. 24. lib. 7. Hic autem Chiam quæ novit pungere, de pueris dicit: *mariscam* vero fatuam de fœminis.
Uttere parte tua.] *Qua fœmina es.*

In Bassum
pædiconem. XCIX.

UXOR cum tibi sit puella, qualem
Votis vix petat improbus maritus,
Dives, nobilis, erudita, casta:
Rumpis, Basse, latus, sed in comatis,
Uxoribus tibi dote quos parasti.
Et sic ad dominam reversa languet
Multis mentula millibus redempta:
Sed nec vocibus excitata blandis,
Molli pollice nec rogata surgit.
Sit tandem pudor, aut eamus in jus.
Non est hæc tua, Basse: vendidisti.

N O T Æ.

Improbis.] Alii *improbis.* Hoc est maritus qui suis votis non ponat modum.
Comatis.] Pueris, epig. 57. lib. 2. & epig. 58. lib. 3.
Rumpis latus.] Venereo scilicet opere. *Vendidisti.*] Uxori nomine dotis.

EX LIBRO XIV.

Puella Gaditana. CCIII.

TAM tremulum crissat, tam blandum prurit, ut ipsum
Masturbatorem fecerit Hippolytum.

N O T Æ.

Epig. 42. lib. 1. Vide & Juven. sat. 11. castissimi propositi virum, incitaretque ad
vers. 162. & sat. 6. vers. 326. libidinem nefandam, epig. 42. lib. 9. &
Masturbatorem, &c.] Ut incenderet vel epig. 97. lib. 12. Alii leg. *mastupratorem.*

Puer cinædus. CCV.

SIT nobis ætate puer, non pumice levis:
Propter quem placeat nulla puella mihi.

N O T Æ.

Non pumice.] Impubes non pumice aut dropace levigatus. epig. 29. lib. 2.

Fibula. CCXV.

DIC mihi simpliciter, comedis & citharædis
Fibula quid præstat: carius ut futuant.

N O T Æ.

Comedis.] Epig. 81. lib. 7. vers. 73.
Fibula quid præstat.] Juven. sat. 6. *Solvitur his magno comædi fibulæ.*

INDEX VOCABULORUM
omnium, quæ in M. VALERII MARTIALIS
libris leguntur.

NUMERUS PRIOR HOC
carattere j. ij. v. x. librum: posterior isto I. 2. 3. 4.
&c. libri Epigramma denotat. NUMERO etiam,
cum signo † præposito, libri Spectaculorum Epi-
gramma designatur.

- A a**
- A**, j. 27. 32. 35. 44. 49.
52. 71. 77. 88. ij. 16.
75. iij. 14. 46. 69. 72.
95. iiij. 30. 46. 49. 63.
73. 85. 89. v. 3. 36. 61.
71. 85. vj. 8. 13. 31. 42.
70. vij. 29. 50. 55. 85.
viii. 16. 17. 32. 55. 59. 75.
ix. 5. 29. 41. x. 3. 6. 7.
29. xj. 4. 22. 36. 40. xij.
17. 26. 29.
- Ab**
- Ab** † 3. 4. 8. 18. 21. 24.
j. 4. 13. 49. 67. 72. iij. 1.
58. iv. 3. 16. 57. vj. 47.
93. vij. 7. 11. 36. 79. iix.
31. 45. 51. 55. ix. 9. 13. 18.
52. x. 20. 36. 37. 48. 101.
xj. 6. xii. 3. 11. 63. xiiij.
48. 112. xiv. 112. 120.
173.
- Abderitanæ plebis pectora**,
x. 25.
- abdices**, v. 57.
- abducere**, vij. 92. iix. 21.
- abductas**, iix. 56.
- abeat**, v. 85. xij. 17.
- abesse**, vj. 19. vij. 6. iix.
abest, vij. 5. 24.
- abies**, xiv. 84.
- abigas**, x. 33.
- abigatque**, x. 5.
- abiget**, xj. 99.
- abigit**, j. 35.
- abire**, j. 22. v. 21. iix. 32.
56. xj. 17. 44. xii. 71.
xiv. 163.
- abires**, iv. 61.
- abiret**, iij. 24.
- abisti**, j. 100.
- abit**, † 16. j. 63. iix. 59. x.
75. xj. 8. xij. 103.
- abite**, xj. 7.
- ablatis lacernis**, xij. 26.
- abluas**, ij. 70.
- abnegat**, ij. 32.
- abnunt**, † 28.
- abolla**, iix. 48. *Cereæ*, iv.
53.
- abollam Tyriam**, iix. 48.
- abortivo ovo**, vj. 93.
- abrupere**, xii. 26.
- abrupta reſte**, v. 63.
- abſcidit**, iij. 66.
- abſcindere**, iij. 85.
- abſciſſa**, iij. 81.
- abſciſſa lingua**, ij. 82.
- abſcondunt**, j. 35.
- abſens**, iix. 78. *Sacerdos*,
x. 92.
- abſentem**, xj. 61. *rogum*,
ix. 78.
- abſentes comæ**, ix. 38.
- abſentis**, vj. 85. vij. 50.
- amicitiæ**, ix. 102.
- abſim**, iij. 4.
- abſit**, x. 87.
- abſolvi**, iv. 16.
- abſolvis**, xi. 21.
- abſolvit**, xij. 52.
- abſoluta**, j. 83. xij. 64.
- abſtinet**, ix. 87. xj. 40.
- abſtulerat**, † 2. vij. 60.
- abſtulit**, iij. 52. vj. 88. ix.
104. x. 51. xj. 70. 92.
94. xiv. 18.
- abutere**, vij. 92.
- Ac**
- Ac**, iv. 90. ix. 23. xij. 50.
- acapna ligna**, xiiij. 15.
- accedas**, vij. 25.
- accedent**, x. 48.
- accedit**, xij. 26.
- accedunt**, xj. 72.
- accendit**, xiv. 26.
- acceptit**, † 5. j. 106. v. 38.
xij. 18. xiv. 175. 189.
- accepta aqua**, xiiij. 47.
- acceſſi**, vij. 17.
- acceſſit**, vij. 52. x. 103.
- accidat**, vj. 82.

accidisset, ij. 67.
 accidit, vij. 13.
 accipe, j. 89. ii. 27. vj.
 25. 80. 85. vij. i. iix. 9.
 56. ix. 69. x. 16. xj. 30.
 xij. 79. xiii. 9. 11. 45.
 102. xiv. i. 27. 28. 87.
 89. 96. 102. 159. 185.
 219.
 accipere, ij. 56. ix. 70. x.
 75.
 acciperes, xij. 45.
 accipiam, xij. 40.
 accipiat, ix. 96.
 accipienda, ix. 50.
 accipient, xij. 52.
 accipies, v. i. xj. 58
 accipis, ix. 70. x. 69. 88.
 accipit, iix. 75. ix. 5. x.
 36.
 accipiter, xiv. 216.
 Accius, xj. 91.
 accola, v. 3. proximus,
 v. 23.
 accubamus, iiii. 82.
 accubare, v. 71.
 accubat, x. 27.
 accubuisse, xiv. 135.
 accubuit, iix. 50.
 accumbat, x. 84.
 accumbimus, ij. 37.
 accusas, iiii. 13.
 acer vertagus, xiv. 200.
 acerba, xij. 34.
 acerbum, ii. 26.
 acerbus, xij. 47.
 acerna mensa, xiv. 90.
 acerra, j. 29. plena, iv.
 45.
 acerram, j. 29. septimam,
 x. 24.
 acervos, vii. 53.
 acervum ingentem, vii.
 26.
 aceti, vii. 24. xiii. 122.
 rubentis, xi. 57. Niliaci,
 xiii. 122.
 aceto, x. 45.
 acetum, xij. 48. xiii. 122.
 Achillam, vii. 56.
 Achilles, iij. 91.
 Achilleas, comas, xij. 84.
 Achilleos pedes, ij. 14.
 Achilles, v. 49.

acida creta, vj. 93.
 Acidalia arundine, ix. 14.
 Acidalio nodo, vi. 13.
 acipenssem, xij. 91.
 acipensis, xij. 91.
 Acoride, iij. 93.
 acos tenues, x. 37.
 acre ulcus, xj. 99.
 acri equo, xii. 14.
 acris curis, iij. 20.
 acrior chius, v. 62.
 acris equi, vi. 38.
 acrius, iix. 81.
 acrius cor, vj. 64.
 acta, † 6. iij. 20. vj. 70.
 xi. 62.
 actas quindicies Olympi-
 das, x. 23.
 Actiaci freti, iv. 11.
 actis tantis, ix. 104.
 actitare, j. 18.
 aculeolos, iix. 71.
 acus, xiv. 150. aurea, xiv.
 24.
 acuta testa, v. 18.
 acuta arundine, x. 15.
 testudine, xij. 86. cul-
 pide, xiv. 92.
 acuto capite, vj. 39.
 acu, iix. 28. ix. 14. incerta
 ii. 66. Semiramia, iix.
 28. lasciva, xj. 46.
 Ad
 Ad, † 16. j. 37. 49. 52.
 102. 118. ij. 6. 14. 57.
 69. 74. iij. 20. 24. 44.
 50. iv. 5. 8. 25. 30. 50.
 60. v. 5. 9. 68. vj. 37.
 45. 58. vij. 5. 9. 19. 26.
 66. iix. 3. 4. 15. 22. 38.
 ix. 14. 24. 30. 32. 41. 93.
 x. 13. 18. 19. 20. xi. 4.
 8. 11. 24. 34. xij. 3. 17.
 26. 29. 30. xij. 3. 15. 91.
 xiv. 112. 130. 137. 162.
 172. 199.
 adamantas, vj. 99.
 adamantas, v. 11.
 addas, iix. 2. ix. 46.
 addat, x. 98.
 adde, iij. 35. x. 48. xij. 5.
 xiv. 170.
 addere, iix. 3. ix. 95. x. 26.
 xiv. 115.

addetur, x. 48.
 addictus cliens, ix. 3.
 addideris, ix. 5. xi. 27.
 xiv. 217.
 addidit, ix. 18. 104.
 addimus, x. 24.
 addisti, x. 31.
 addita, i. 102. ix. 4. xij. 3.
 addite, x. 24.
 addixi, xij. 16.
 adeas, iij. 5.
 adeo, iv. 11. vj. 17. iix.
 10. xi. 35.
 adeone, j. 11. 90.
 adeoque, vj. 6.
 ades, † 24.
 adesse, iv. 54. x. 30.
 adest, j. 7. 34. iix. 30. x.
 37. xij. 101.
 adeunda, vj. 92. ix. 46.
 atria, j. 71.
 adeunte, j. 91.
 adharere, v. 62.
 adulter, j. 35. x. 95.
 adultera, vi. 7. ix. 3.
 adulterium, j. 91.
 advocato, x. 87.
 advolans, v. 25.
 Ae
 Aeci severi, x. 5.
 Aecidæ, xj. 44.
 Aecides, iix. 4.
 aede prima, vj. 50.
 aedemque, iix. 44.
 aedes, vj. 96. xi. 35. xij.
 32.
 aedibus mediis, ix. 62.
 aedificat, ix. 47.
 aedificem, ix. 23.
 aedificet, ix. 47.
 aedifico, ix. 47.
 Aedile, iv. 52.
 adilem, v. 85. xiv. 1.
 adilis, xi. 103.
 aedila, j. 47.
 Aegæi maris, vj. 34.
 Aeger, iv. 81. vj. 47. xij.
 92. Tityrus, viij. 56.
 ægida, xiv. 179.
 Aegis, vj. 1. ix. 21.
 Aegle, j. 91. xij. 55. den-
 tata, j. 73.
 Aeglen communem, xj.
 82.
 ægram amicam, xj. 8.

admoventur, iv. 64.
 adoptes, iv. 31.
 adoptivis ramis, xij. 46.
 adorant, iv. 49.
 adorantes, xij. 29.
 adorat, † 17.
 Adriaticus culex, iij. 93.
 adscripta, xiv. 2.
 adfit, xij. 25.
 adspeximus, ix. 26.
 adspice, v. 32. ix. 83. xij.
 58. xiv. 109.
 adspicimus, ix. 26.
 adspicis, iij. 35. iix. 30. 59.
 ix. 24. xiv. 115.
 adstabat, iix. 56.
 adstricta fronte, xj. 40.
 advecto æquore, xij. 79.
 advena, xij. 3.
 adventum, iv. 15.
 adversis frontibus, iv. 35.
 advertere, vj. 64.
 adulter, j. 35. x. 95.
 adultera, vi. 7. ix. 3.
 adulterium, j. 91.
 advocato, x. 87.
 advolans, v. 25.
 Ae
 Aeci severi, x. 5.
 Aecidæ, xj. 44.
 Aecides, iix. 4.
 aede prima, vj. 50.
 aedemque, iix. 44.
 aedes, vj. 96. xi. 35. xij.
 32.
 aedibus mediis, ix. 62.
 aedificat, ix. 47.
 aedificem, ix. 23.
 aedificet, ix. 47.
 aedifico, ix. 47.
 Aedile, iv. 52.
 adilem, v. 85. xiv. 1.
 adilis, xi. 103.
 aedila, j. 47.
 Aegæi maris, vj. 34.
 Aeger, iv. 81. vj. 47. xij.
 92. Tityrus, viij. 56.
 ægida, xiv. 179.
 Aegis, vj. 1. ix. 21.
 Aegle, j. 91. xij. 55. den-
 tata, j. 73.
 Aeglen communem, xj.
 82.
 ægram amicam, xj. 8.
 ægro, j. 102. ix. 98.
 ægrotas, xij. 56.
 ægrotat, ij. 16.
 ægrum, v. 25. dentem, x.
 56.
 Aelia, j. 20.
 Aeliano, xj. 41.
 Aelius, v. 25.
 Aemilia, vj. 85.
 Aemilia via, iij. 4.
 Aemilia gentes, x. 12.
 Aemiliane, j. 51. v. 82.
 Aemilius, xij. 19.
 Aemula, carmina, xij. 96.
 dona, iix. 28. labra,
 iv. 42. littora, iv. 25.
 vina Tulfis cadis, xij.
 118.
 æmulatur, ii. 20.
 Aenea theca, xj. 76.
 Aeneæ, v. 1.
 Aeni æquitis, xj. 22.
 ænigmatæ, j. 91.
 Aeno, xiv. 133. Agenoreo,
 x. 16.
 Aeli, x. 30.
 Aeliamque, ij. 14.
 Aelio Noto, v. 72.
 vellere, viij. 51.
 Aelium decus, viij. 28.
 æqua Venus, iv. 13.
 æquales libros, vj. 89.
 æqualis, vj. 89.
 æquandas, viij. 52.
 æquare, viij. 60.
 æquarum legum sanctif-
 sime cultor, x. 37.
 æqui, xj. 6. 50.
 æquitate, v. 29.
 æquor, x. 30.
 æquora, † 24. viij. 43.
 fraterna, † 16.
 æquore advecto, xij. 79.
 æquore, j. 26.
 æquorea concha, xiv. 209.
 Ravenna, xij. 21.
 æquorei Anxuris, x. 58.
 æquoreis aquis, x. 51.
 undis, xij. 84.
 æquoreo pulvere, † 28.
 Sale, xij. 89. tridente,
 v. 25.
 æquorum, x. 87.
 æquum, j. 115. x. 76.

æra, j. 27. 77. vij. 15. ix.
 60. 70. xj. 17. 28. xij.
 57. lugentia, xiii. 204.
 fordica, ix. 9.
 ærariorum, xij. 57.
 ære, vj. 27. xij. 66. argu-
 to, xj. 22. exiguo, ix.
 44. quaterno, xij. 77.
 vario, v. 61.
 æripedem cervum, ix. 104.
 ærugine nimia, ij. 61.
 viridi tinctos versus, x. 33.
 æra tacitum, viij. 32.
 ære vacuo, † j. 11.
 ærias cyparissos, xij. 50.
 æs, j. 77. iij. 72. therma-
 rum, xiii. 163.
 Æschyle, ix. 569.
 Æsonides, ij. 14.
 æstas trigesima, x. 103.
 æstate, x. 62. 96.
 æstatem, x. 30.
 æstates, ix. 2. decem, iv.
 66.
 æstatis, ij. 85.
 æstimarit, x. 35.
 æstimas, xi. 1.
 æstimare, iv. 64.
 æstiva hora, xii. 1.
 æstivas nives, v. 65.
 umbras, j. 13.
 æstivo imbre, iij. 65.
 menſe, ix. 13. tempo-
 re, ij. 78.
 æstivum rus, viij. 61.
 æstuantem, xi. 99.
 æstuentes Bajas, iij. 20.
 æstuantia, iij. 82.
 æstuet, ix. 23.
 æstus, xi. 79. Serenos, j.
 50. siccos, vi. 42.
 atas, ij. 64. vi. 85. vj.
 95. viij. 56. x. 86. bre-
 vis, vj. 29. 85. inutilis,
 xi. 70. mitis, xiii. 47.
 tota, x. 38.
 atate, xiii. 205.
 atatem, x. 36. longam,
 vj. 70.
 atatis, x. 21.
 aterna in rosa vivere, iix.
 77.
 aternas habenas, vj. 3.
 aeterno auro, xj. 5. car-
 a ij

- mine, x. 26. honore.
j. 117. Virgilio, xj. 53.
æternum, v. 67.
æthera, † 16. iix. 36.
æthere, iv. 3.
ætheria aula, xij. 4.
ætherias auras, j. 4. 7.
ætheris nectare, iv. 8.
Olympo, ix. 4.
ætherios ortus, iij. 6.
ætherius pater, ix. 36. 37.
æthiope trifti, vij. 86.
æthiopes, † 3.
Æthon, iij. 67. iix. 21.
misellus, xij. 78.
ætnæque regna, vij. 63.
ætnæis oris, iix. 45.
Ætola Calydone, ix. 49.
cuspide, xij. 93.
ætola cuspidis, vij. 1. feræ, vij. 26.
Ætolo sue, xij. 41.
ævo medio, iix. 77. placido, x. 23. Pyllo, iv. 1.
A f
Afer, iv. 37. 79. ix. 8. 26. x. 84.
affatus, † 25. v. 3.
affecit, xij. 78.
affectas, xj. 33.
afferat, x. 74.
affers, ix. 89.
affertur, iij. 50.
affirmas, vj. 14.
affirmat, iv. 21.
affligunt, vj. 33.
affuit, † 21.
Afra, j. 101. Nomas, ix. 77.
Africa, ij. 2.
Africanis magnis, iv. 14.
Africanus, xij. 10.
Afro rigido, xij. 42.
A g
Agam, iij. 38. iv. 90. xiv. 1.
agas, j. 80. ij. 27. 67. vj. 9. agasque, v. 6.
agat, j. 20. iij. 20.
Agathine velox, ix. 39.
agedum, xj. 57.
age, ij. 64. iix. 67. x. 87.
agelli, vij. 30. 92. latentis,

- xij. 73. parvuli, x. 92.
agello, vij. 90. Arpino, xj. 51.
agellos tres, xij. 16
agellum, j. 117. meum, ij. 32.
agellus, xij. 25.
Agenorio aëno, x. 16.
Agenorida Cadmi, ij. 43.
Agenoris, xj. 1.
agentibus, j. 96.
ager, † 2 j. 86. iv. 60. v. 72. vij. 70. 101. ix. 55. x. 43. 51. 96. Amiteranus, xij. 20. ingratus. x. 47. luxuriosus, xj. 9.
Nomentanus, ij. 38.
Regius, x. 94. suburbanus, xij. 12. superbus, † 2. Tuscus, ix. 23.
agere, iix. 7.
ageres, iij. 66.
ageret, iix. 26
ages, iix. 3. x. 37. xj. 8.
agger, xij. 14.
aggesta humo, iix. 57.
agi, iix. 33.
agili arte, iij. 82.
agimus, xij. 9.
agis, j. 80. ij. 7. 67. iix. 16. 76
agit, j. 69. v. 62. ix. 4.
agitur, j. 27.
agna frequens, vij. 53.
mollior, v. 38. rudis, ix. 73.
agni, x. 92. Phyxæi, x. 51.
agnoscat, iix. 3.
agnoscende, ix. 67.
agnus mollis, iij. 58.
agresti rudique viro, iij. 24.
agricola, xij. 73. crudus & ebrius, xij. 77.
agricolæ, xiv. 34.
agricolam, vij. 35.
agri Caretani, vj. 73. municipes, x. 103. suburbanani, x. 58.
Agrippæ, iij. 20. 36. x. 87.
agris, iv. 66. Diomedæis, xij. 93. Nomentanis,

- j. 106.
agro, vj. 94. x. 43. 79. Elysiis, x. 101.
agros, j. 85. ix. 62. pater-nos. xj. 71.
agrum, ix. 22.
agunt, ix. 7.
A h
Ah, xiv. 115. facinus, xj. 71. 92. miser & demens. vij. 64. pudet, iv. 67. scelus xj. 92.
A i
Ais, j. 118. ij. 69. xij. 67. 87.
ait, j. 43. 86. iij. 80. iv. 67. vj. 82. vij. 65. ix. 37. 45. 88. x. 2. xj. 21.
αἴμα, x. 4.
A l
Ala, xj. 89.
alabastra, xj. 9.
alanus, vij. 29.
alapis, v. 62.
alas gemmantes, xij. 70. liquidas, iv. 49.
alat, xij. 49.
alauda, xij. 58. 61.
alba brachia, xj. 85. facies, iv. 79.
alba cerula, x. 22. gemma, xj. 37. penna, x. 3.
albæ lacernæ, xiv. 139.
lanæ, xiv. 155. lucas, x. 62. Palladiæ, v. 1.
Albana commissatio, xij. 48.
Albana arce, ix. 104.
Albanæ olivæ, ix. 24.
Albano auro, iv. 1.
Albanos Tusculosque colles, iv. 64.
Albanum, xj. 8.
albas, xiv. 139.
albescere, vij. 12.
albet, iix. 28.
albi Galei, xij. 64.
Albi Maxime, xj. 107.
Albinus, iv. 37.
albis amicis, x. 12. lacernis, iv. 2.
albo otio, iij. 58.
Albula, xij. 100. Cana, j. 13.

- albularum crudarum, iv. 4.
albus, j. 56. iix. 26.
Alcestim, iv. 75.
Alcidæ, x. 66. vj. 68. prioris, ix. 104.
Alcide, ix. 67.
Alciden, † 16. ix. 4. 45. xiv. 178. majorem, ix. 66.
Alcides, vij. 49. ix. 26. 35. minor, ix. 104. sacra-tus, vij. 49.
Alcime, j. 89.
Alcine, v. 65.
Alcinoi, iv. 64. x. 94.
Alcinoos, vij. 41. xij. 31.
Alcon mitior, xj. 85.
Alconti, vj. 70.
alea, xij. 1. xiv. 15. parva, xiv. 18. sola, iv. 66.
alea blanda, iv. 14.
aleator udus, v. 85.
alecem, xj. 28.
ales, xij. 68. xiv. 218. plutima, ix. 56.
Alexis, v. 16. vj. 68. iix. 75.
Alexim, vij. 28
Alexin, iix. 56. 63.
alga Erythraæ, x. 16.
algentem, xj. 99. hortum, v. 79.
algentemque togam, xij. 36.
algentes, iv. 5. togas, xiv. 137. vetulas, iv. 5.
alget, v. 72. iix. 67. x. 76. xij. 31.
algidosve secessus, x. 30.
alia, † 21. causâ, iij. 50.
alia via, xj. 92.
alias, ij. 18.
alica, ij. 37. xij. 6. 9.
alicam, xij. 83. xij. 6.
alicui, v. 53.
aliculam, xij. 83.
aliena, j. 67. iij. 70. xij. 52.
alienus, xiv. 122. eques, x. 19. odor, ij. 12.
aliis, ij. 21.
alio, vj. 93. ix. 106. mit-tente, x. 73.
alioque, xij. 32.
alios, iij. 5. 27. iv. 89. vij. 31. 99. xij. 48.
aliorum, xiv. 73.
aliqua pars, vij. 25.
aliqua in charta, v. 27.
aliqua aure, iij. 63. parte, v. 5.
aliquando, iv. 61. v. 51. x. 46. xij. 49.
aliquem vij. 57.
aliquid, j. 98. 108. ij. 24. iij. 11. 72. 75. iv. 37. vij. 17.
aliquod, iv. 31.
aliquis, j. 117. v. 61. vj. 11. ix. 28. 96. x. 66.
alis geminis, iix. 51.
alit, xij. 59.
aliter, † 3. j. 17. 30. 89. ij. 41. 61. iij. 100. iv. 81. vj. 77. iix. 12. ix. 38.
alitis, ix. 32. eximia, xiv. 67. superba, vj. 55. ix. 12.
alitur, xij. 61.
aliud, j. 93. vj. 94. x. 11. 14. xij. 34.
alium, iv. 40. ix. 105. xi. 49.
alius, j. 50. iij. 58. iv. 27.
allatres, v. 61.
alligas, xij. 91.
alligat, iix. 51.
alligati lactis, iix. 64.
alludens, iij. 19.
alma dies, iv. 1
alma parens Memnonis, iix. 21.
almo, iij. 47. x. 91.
alpha, ij. 57. v. 27.
Alphæi, vi. 85.
Alphicus, ix. 97.
alta, 1. 61. ij. 74. v. 23. vij. 41.
altaque, iix. 3.
alta atria, x. 3. domus, xii. 3. marmora, iix. 3.
porticus, xi. 50. quies, vij. 41. semita, v. 23.
templa, ij. 74. vulne-12, j. 61.
altaque saxa, xj. 91.
alta ripa, x. 85. turre, iij. 58. valle, iij. 58.
altam Bilbilim, j. 50. x.

104.
alte, iix. 75. ix. 60. x. 30. xii. 29.
alter, iij. 50. iix. 73. ix. 33. 37. 66. x. 20. 92.
altera, iv. 8. 20. 83. vij. 82. iix. 65. xi. 8. 53.
alterave, xi. 32.
altera barba, vij. 82.
altera charta, iv. 83.
altera cœna, xi. 32.
altere stulto, xiv. 49.
alteres, xiv. 49.
alterius, ij. 18. vij. 37. Jovis, ix. 37.
alternas, xiv. 1.
alternis, v. 39.
alterno lacerto, vij. 66.
alternum castora, x. 51.
alternus, ix. 52.
altero, v. 14. oculo, iv. 65.
alteroque, vi. 78.
alterove, j. 118.
alterum pedem, x. 100.
alterumque, iv. 37.
alti Tiburis, vii. 12.
altis gallina, xij. 62.
altini, iv. 25.
altinum, xiv. 155.
altis, j. 118. Sylvis, † 18.
altius, † 16. vj. 42. 64. xiv. 197.
alto, x. 58. Tribunali, xj. 99.
altos ramos, iix. 61.
alticem terram, xij. 50.
altum decus, ix. 2. fomen-num, j. 50. tramitem, x. 19.
altus, vij. 68. honor, xiv. 4.
aluit, iij. 38.
alumna, xij. 21.
alumnâ pinguem, iv. 19.
alumne, j. 77. xij. 60.
alumnium pafum mero lacte, xij. 41.
aluta coccina, i. 29.
aluta nigra, vij. 34. rupta, xij. 26.
alutam, xj. 61.
A m
Ama, vj. 11. x. 71.
amabit, xj. 64.
a iij

amabit, xi. 6.
 amabo, ij. 55. iix. 76.
 amamur, ix. 99.
 amant, ix. 9.
 amantem, iix. 51.
 amantis, iij. 11. iv. 82. x. 38.
 amantque, j. 105.
 amare, ij. 55. iij. 58. vj. 63.
 vij. 25. ix. 40. x. 20. 73.
 89. xij. 44.
 amares, ij. 63.
 amaret, x. 35. 89.
 amari, j. 55.
 amari fellis, vij. 24.
 amaris, vij. 75. xi. 34.
 amaris litibus, xij. 69.
 amaro munere, ix. 96.
 amas, iv. 9. vj. 29. ix. 1.
 xij. 44.
 amasque, vij. 10.
 amat, j. 50. 56. 62. 71. 86.
 iij. 8. 15. 39. iv. 13. 83.
 v. 10. 56. vj. 6. 54. 60.
 61. vij. 7. 31. 67. 86. iix.
 30. 49. 54. 63. 81. ix.
 15. 22. 30. 62. 101. x. 58.
 xj. 41. xij. 11. 52. 100.
 xij. 83. 119. xiv. 107.
 165.
 amatque, ix. 50.
 amator, j. 97. xiv. 171.
 frequens, vij. 96.
 amatorem lovem, xiv.
 207. Tibullum, xiv. 195.
 amatrices aquas, vij. 14.
 x. 4.
 amatrix, vij. 68.
 amaavit, iv. 44. viij. 11.
 amazona peltatam, ix.
 104.
 amazonicus, iv. 42.
 amazonide, iv. 29.
 ambit, iv. 55.
 ambitione nova, xij. 96.
 ambitiosa, ix. 63. atria,
 xij. 69. casa, xij. 67.
 tellus, vj. 80.
 ambitiose lepus, j. 52.
 ambrosia, xj. 58.
 ambrosias dapes, iv. 8.
 viij. 39. 50. xij. 91.
 ambulante coena, vij. 47.
 ambulat, iv. 55. vj. 24.
 ambulatior ferus, ij. 11.

transtiberinus, j. 42.
 ambulatve, iij. 20.
 ambules, iij. 2.
 amem, vj. 11. viij. 73.
 amentque, ix. 43.
 amere, vj. 28. xij. 63.
 ameris, vj. 11.
 ames, v. 47. viij. 56.
 amet, j. 56. iij. 11. 63.
 v. 7. 32. vj. 88. 98. viij.
 63. xj. 16.
 amethystinae lanae, xiv.
 154.
 amethystinas vestes, j. 97.
 amethystinatus, ij. 57.
 amethystinos trientes, x.
 49.
 Amiane, ij. 4. 17. vj. 92.
 Amiano, iv. 70.
 Amianus, iv. 70.
 amica, iij. 69. v. 72. vij.
 13. ix. 42. x. 68. xj. 28.
 40. xiv. 6. 187. dives
 xj. 50. fallax, v. 43.
 omnis, j. 72.
 amica nova inflammatus,
 x. 86.
 amica quies, viij. 101.
 amicae, ij. 82. viij. 3. xiv.
 9. Lacedaemoniae, xiv.
 156.
 amicam, vij. 69. xj. 24.
 xij. 30. agram, xj. 8.
 mille librarum, xj.
 101. perpetuam, ij. 34.
 spoliaticem, iv. 29.
 subtilem, xj. 101.
 amicas, viij. 79.
 amice, iv. 25. 81. v. 54.
 vj. 85. xij. 76. dissimu-
 lator, v. 26. lector, v.
 16.
 amici, j. 55. 100. ij. 11.
 iv. 15. vj. 39. vij. 79. xj.
 56. cari, iv. 5. facundi,
 viij. 28. x. 73. felices,
 iij. 37. moesti, vj. 85.
 pares, x. 47. succincti,
 ij. 46. veteris, viij. 18.
 amicis, v. 43. viij. 6. ix.
 99. x. 14. albis, x. 12.
 caris, iv. 73. miseris,
 x. 36.
 amicitia cara, iv. 67.

amicitia praetextata, x. 20.
 amicitiae, iij. 36. ix. 3. 86.
 absentis, ix. 102. fidae
 pectus ix. 15.
 amicitias, x. 44. ingratas,
 v. 19.
 amico, x. 11. xij. 36. caro,
 iv. 10. x. 44. xij. 92.
 diviti, v. 18. oranti
 nummos, viij. 47. ser-
 vo, ij. 32.
 amicorum, iij. 7. iix. 77.
 amicis, ij. 74.
 amicos, vij. 85. xij. 56.
 70. caros, xij. 55. flen-
 tes, j. 79. inhumanos,
 v. 23. pueros, vj. 50.
 raros, j. 40. reluctant-
 es, x. 70.
 amicorum, xiv. 149.
 amictu, vij. 32.
 amicum, iv. 61. ix. 15. 53.
 x. 14. xj. 99. sterilem,
 x. 18. veterem, viij. 14.
 ix. 86.
 amicus, j. 79. 95. ij. 14.
 v. 26. vij. 85. iix. 72. ix.
 3. 15. x. 96. xij. 48. xiv.
 87. Caesar, v. 20. cer-
 tus, iv. 5. frequens, viij.
 18. jucundus, probus,
 innocens, x. 76. levis,
 xj. 44. magnus, iij. 40.
 novus, iij. 36. potens,
 vij. 44. 71. rarus, xiv.
 121. vetus patriusque,
 vj. 25.
 Amille, vj. 61.
 amittit, vj. 62. vij. 13. xij.
 63.
 amissum maritum, iv. 58.
 patrem, j. 34.
 amiterius ager, xij. 20.
 amne Aonio, xij. 11. ge-
 lido, vij. 79. Tulco,
 ix. 104.
 amnis candidus, vij. 92.
 animumque, x. 7.
 Amoenae, xij. 67.
 amoeni nemoris, ix. 52.
 amomo, v. 65. xij. 17.
 Affyrio, viij. 77.
 amo, j. 33. ij. 63. iv. 42.
 ix. 53. xiv. 201.
 amor, j. 32. iv. 38. 75. v.

16. 49. vj. 13. 68. vij. 23.
 aureus, viij. 51. xij. 52.
 tantus, ix. 81. vagus,
 xij. 98.
 amorque recti, x. 78.
 amore, ij. 87. vj. 93. vij.
 25. 86. ix. 57. x. 86. xij.
 52. blando, viij. 77.
 sancto. vj. 29. sidonio,
 vij. 31. vero, x. 20.
 amores, v. 38. castos &
 pios, x. 35. Celænaos,
 xiv. 204. dulces, † 25.
 Iliacos, xij. 52. lasciv-
 vos, xiv. 187. meros,
 xiv. 206. notos, vij. 49.
 amoribus, vij. 13.
 Amphion, xij. 76.
 amphitheatrales magi-
 stros, xj. 70. usus, xiv.
 137.
 amphitheatri conspicui,
 † 2.
 amphitheatro, † 28. Ca-
 sareo, † 1. magno, ix.
 70.
 amphora, xij. 77. xij. 122.
 cariola, xij. 50. longefra-
 cta, xj. 9. Mamertina,
 xij. 117. nova, vj. 27. pre-
 tiola, j. 19. vitata, vj.
 93. turbida, viij. 45.
 amphora ferentis focum,
 xij. 32.
 amphoram, xij. 66.
 amphoras centum aquae
 fecit, ix. 100.
 ampla, j. 61. ora, j. 61.
 amplectitur, viij. 81.
 amplexa, ix. 62. xij. 66.
 amplexu, vj. 68. xj. 27.
 amplexus, iv. 22.
 ampliat, x. 23.
 ampliavit, iix. 66.
 ampulla potoria, xiv. 110.
 ampullis Cosmianis, iij.
 82. vitreis, vj. 35.
 amyclea corona, ix. 74.
 pluma, xiv. 161.
 Amyclæo veneno, viij. 28.
 Amyclis fundanis, xij.
 115. Therapnaeis, ix.
 106.
 Amyntas, xi. 42.

An.

An, j. 3. 55. ij. 65. iij. 5.
 20. 58. 88. iv. 11. 15. 48.
 68. v. 42. 83. vj. 68. vij.
 6. 34. viij. 3. 28. 33. 38.
 41. 51. 55. 63. ix. 60.
 102. x. 37. 65. xj. 61. 62.
 76. xij. 66. 75. xij. 96.
 xiv. 91.
 anaglypta, iv. 39.
 ἀνακλιπάλω, xiv. 201.
 Analecta, vij. 19. xiv. 82.
 anastota, xij. 52.
 anatis macrae, iij. 93.
 Anchialum, xj. 95.
 anchora, † 26.
 ancilla, iij. 33. xj. 33. fal-
 lax, xj. 50. gaudens,
 xj. 28.
 ancillam, vj. 71. xj. 24.
 xiv. 40.
 ancillariolum, xij. 58.
 ancillas, i. 85.
 ancipiti jugo, vij. 92.
 Ancos, ix. 28.
 Andragoras, vj. 53.
 Andromone Caballo no-
 tior, x. 9.
 Andromachen, iij. 76.
 Andromache, v. 54.
 Andromeden, † 27.
 anguem gelidum, xj.
 29.
 angues geminos, xiv. 177.
 anguilla domestica, xij. 31.
 angulo omni, iij. 58.
 angusta, iij. 93.
 angusta avena, iix. 3.
 Sandapila, viij. 75.
 anguste, xj. 52.
 angustis rebus, xj. 57.
 anhelat, vj. 42.
 anhelitus, iv. 4.
 anima deteriore, iij. 19.
 animæ, j. 88.
 animalibus cunctis, xj. 85.
 animam, j. 79. j. 80.
 animi, ij. 64. xj. 104. xij.
 6. tristes mortuus, xij.
 34.
 animi leves, iv. 35.
 animis, vj. 6.
 animo, iv. 75. 90. magno,
 iij. 62. tuo, ix. 42.

animos truces, ix. 11.
 animosa pericula, xij. 14.
 animosque, iv. 46. viij. 73.
 animus, vij. 53. xj. 57.
 animumque, x. 32.
 animus pusillus, iij. 62.
 Annæ pomiferum nemus
 Perannæ, iv. 64.
 Annæ fereni, viij. 81.
 anne, viij. 81.
 anni, vj. 70. ix. 12. 50.
 teneri, ix. 14.
 Annibalis, iv. 14.
 annis, j. 126. ij. 90. vij.
 18. 64. 83. ix. 2. xi. 82. 98.
 bis denis, ix. 78. cref-
 centibus, j. 89. decem,
 iv. 46. festinatis, vij.
 39. mediis, x. 32. pri-
 mis, x. 71. puerilibus,
 vj. 52. simplicibus, x. 20.
 velocibus, viij. 8.
 Annius, vij. 47.
 anno, j. 100. ij. 64. v. 40.
 viij. 64. sexto, viij. 71.
 toto, iv. 26. ix. 84. x.
 70. uno, xij. 56.
 annorum, x. 28.
 annos, j. 109. v. 59. vij.
 8. 13. 85. iix. 71. xj.
 57. xij. 7. emeritos, vij.
 62. futuros, xij. 8. gra-
 ves, vij. 63. jugales
 quindecim, x. 38. quin-
 decim, xij. 59. supre-
 mos, j. 89. terdenos,
 xij. 18. ter novenos, x.
 24. totos, x. 23. viri-
 des, j. 102. xj. 72.
 annosa senecta, j. 106.
 annosa Falerno, vj. 27.
 annosque, iv. 7.
 annua justa, x. 61. millia
 fena, ix. 10.
 annuatque, ix. 43.
 annuerit, ij. 24.
 annum, x. 10. ingentem,
 vij. 62. unum, vj. 28.
 annumerare, ij. 8. xj. 42.
 annumeres, † 4.
 annuos faeces, viij. 72.
 annuosque, viij. 72.
 annus, ij. 40. x. 30. 75.
 decimus, iix. 71. prior,

xij. 100.
 ansa fracta, xj. 57. panda,
 xiv. 106.
 ansæ veterum Corinthio-
 rum, ix. 58.
 anser, xij. 74. argutus,
 iij. 58. lætus, ix. 32.
 anser magno, xij. 58.
 Romano, xij. 73.
 anseris secur, xij. 58.
 anserum, iij. 82.
 Antæi, xiv. 48.
 ante, † 22. j. 26. 56. iij. 1.
 18. 22. iij. 47. 59. 60.
 v. 22. 24. vj. 17. 21. 33.
 vij. 50. 62. 66. iix. 61.
 74. ix. 7. 81. 97. x. 28.
 104. xj. 27. xij. 78. 79.
 xij. 72. xiv. 34. 72. 122.
 antecambulo, ij. 18.
 antecambulonis lassî, iij. 7.
 antecambulones, x. 74.
 antecedis, xij. 24.
 antenorei laris, j. 77.
 antenoreo Fauno, iv. 25.
 antequam, ij. 44.
 Antiochi, xj. 85.
 Antiochum, xj. 85.
 Antiopes, j. 93.
 Antipolitani thynni, iv.
 89. xij. 103.
 antiqua nomina, xiv. 43.
 theatra, iv. 55.
 antiquæ cœnæ, v. 45. fa-
 mæ, † 7.
 antiquas pelles, ix. 75.
 antiqui, j. 27. dentis, vij.
 12. poli, xij. 63.
 antiquis Sabinis, j. 63.
 antiquos, v. 10. ritus, iij.
 24.
 antiquum Jovem, v. 23.
 antiquus honor, xj. 12.
 antistes, vi. 73.
 Antistius, ix. 31.
 Antiumve, x. 30.
 antlia, ix. 19.
 Antoni, ij. 89. iij. 66.
 v. 70.
 Antonius iij. 66. iv. 11.
 ix. 101. xj. 21. felix, x.
 23. Marcus, x. 32.
 antra, iv. 57. v. 66. vici-
 na, vij. 49.

antris effossis, xij. 60.
 antro, vj. 47. Pimplæo,
 xii. 11. subudo, x. 35.
 Antulla, j. 117.
 Antullæ, j. 115. 117.
 anuli, xi. 101. xiv. 122.
 anulos, iij. 29. iix. 5. prio-
 res, iij. 29. senos, xj. 60.
 anulum, ij. 57.
 anulus, ix. 89. xj. 38. fixus,
 ij. 66. garrulus, xiv.
 169. gravis, xiv. 123.
 levis, v. 62.
 anumque, ix. 82.
 anus, ij. 32. iv. 13. 20. vj.
 27. ix. 50. x. 8. 90. xj.
 24. 88. xiv. 127. char-
 ta, xij. 4. lusca, xij. 71.
 mentula, xj. 47. testa,
 j. 106. uxor, xiv. 147.
 anulque, vij. 74.
 anxius, vj. 1. vij. 19. iix. 38.
 anxur, vj. 12. candidus,
 v. 1. splendidus, x. 51.
 superbus, vj. 42.
 anxuris æquorei, x. 58.
 A o
 Aoniæ Comæ, vij. 62.
 Aonidum, vij. 21.
 Aonio amne, xij. 11.
 A p
 Ἀπαιεὶς ἰσχυρὸς, j. 46.
 Apelleum opus, vij. 83.
 Apellea arte, xj. 10.
 aper, j. 105. v. 66. vij. 26.
 x. 15. xj. 35. xij. 30. 71.
 xij. 93. 94. fufus, † 15.
 gratus, iij. 77. male
 pectus, ix. 90. nudus,
 1. 44. pectus, ix. 92.
 spumeus, xiv. 221.
 aperi, iij. 3.
 aperta janua, iv. 29. ora,
 j. 15.
 aperte, iij. 68.
 apertis, j. 35.
 aperto ore, v. 56.
 apes, vj. 34. vij. 87. ix.
 14. Sicaniæ, ij. 46.
 apes scianas, xj. 9.
 apex serenus, iix. 36.
 aphronitrum, xiv. 58.
 api cecropiæ, xj. 43.
 Apiane, vj. 62.

apibus hyblæis, ix. 27.
 Apici, ij. 89. iij. 22. 80.
 Apicio, vij. 54.
 Apicius, ij. 69. x. 73.
 Apinæ, xiv. 1.
 Apinalque, j. 114.
 apis clausa, iv. 32. parca,
 xiv. 212. popularix
 Hymetti, xij. 104.
 Apollinarem, vij. 25.
 Apollinari docto, iv. 87.
 Apollinaris, vij. 88. x. 30.
 xi. 16.
 Apolline, x. 21. nullo, ij.
 89.
 Apollineas, x. 12.
 Apollinei vatis, vij. 21.
 Apollineo ore, vj. 29.
 Apollinis, x. 35.
 Apollo, iix. 6. dives, ix.
 43. 88.
 Apollodoro, j. 62.
 Apollonius, v. 22.
 Apona telius, j. 62.
 Aponi, vj. 42.
 apparatus, j. 100.
 appellat, vij. 91.
 appetitur, ix. 27.
 Appia, ix. 104. x. 17.
 applicabat, vj. 28.
 appone, iv. 78.
 apponunt, iv. 78.
 approbare, vj. 66. vij. 38.
 Appula terra, ij. 46.
 apri, vij. 19. ferocis, ix.
 88. innumeri, vij. 1.
 Laurentis, x. 45. spu-
 mantis, xj. 70.
 aprica littora, j. 50.
 aprilem, vij. 94.
 apriles, ix. 53.
 apris, xij. 14.
 apro, j. 44. vij. 58. ix. 49.
 xij. 71. Arcadio, ix.
 104. non invento, xj.
 1. patri, iij. 13.
 apros, j. 50. xiv. 30. spu-
 mantis, xiv. 70. ver-
 nos, j. 50.
 aprum, j. 44. iij. 50. iv.
 66. vij. 77. iix. 21. ix.
 15. xij. 17. 48. grandem,
 xiv. 31. laurentem, ix.
 49. micenaliuim, † 27.
 apta.

apta, xj. 61. xij. 10. xiv.
 58. arma, xiv. 23. 36.
 aptantem Dædalon, iv. 49.
 aptasti, xij. 96.
 aptat, ix. 47. 70.
 aptetur, ix. 95.
 aptissima, v. 54.
 aptius, xij. 26.
 aptus, xj. 38. xij. 69.
 apud, v. 59. ix. 36. xj. 53.
 84. xij. 17.
 Apula herba, iix. 28.
 Apulia, xiv. 155.
 Apulos campos, x. 74.
 Apyrina, xij. 42. lecta,
 xij. 43.
 A q
 Aqua, ij. 87. v. 4. vij. 34.
 xiv. 118. calda & frigi-
 da, xiv. 196.
 aqua, j. 27. xij. 33. acce-
 pta, xij. 47. ardenti,
 xiv. 94. crassa, xj. 22.
 gustata, vij. 46. Hel-
 peria, viij. 28. nitida,
 vij. 68. nitrata, xij. 17.
 pota, xj. 105. stygia, ix.
 104. subita, ix. 19.
 aquæ, iv. 18. 22. ix. 100.
 Castaliæ, vij. 21. crassa,
 xij. 26. decoctæ, x. 116.
 Hianteæ, xj. 3.
 jussa, iv. 63. offenlæ,
 viij. 33. pereuntis, xj. 50.
 rigua, xj. 31.
 aquana, j. 107. ij. 50. iij.
 35. 56. vj. 69. caldani,
 iix. 67. calidam, vj. 86.
 furtivam, vj. 47. geli-
 dam, xiv. 106. immun-
 dam, j. 93. niveam,
 xij. 17. rigentem, xiv.
 117. repentem, vj. 35.
 aquarum, xij. 100. tacita-
 rum, iv. 3.
 aquas, j. 77. iij. 3. iv. 13.
 ix. 59. xj. 83. xiv. 196.
 arantes, x. 23. amatri-
 ces, vij. 14. x. 4. Baja-
 nas, ix. 59. calutas,
 17. 29. concretas, iv. 3.
 dulces, xij. 89. faciles,
 † 26. infernas, j. 102.
 ix. 30. laboratas, ix. 19.

largas, xiv. 112. lauda-
 tas, iv. 60. nimias, x.
 85. septenas, ix. 25. sty-
 gias, iv. 73. subitas,
 xiv. 130.
 aquila, j. 7.
 aquilæ, x. 19. 65.
 Aquileja-felix, iv. 25.
 aquilisque, x. 100.
 Aquilone, v. 9. rauco, j.
 50.
 Aquilonis iniqui striden-
 tes flatus, x. 82.
 aquinus junctus fido Fa-
 bricio, j. 94.
 aquis, v. 3. iix. 28. æquo-
 reis, x. 51. arctois, iv.
 11. Bajanis, j. 63. Cala-
 bris, iix. 28. calidis,
 vij. 34. xij. 75. dilectis,
 x. 85. gelidis, xiv. 33.
 hibernis, vij. 35. liqui-
 dis, † 28. rapidis, x.
 103. rubris, vij. 29. fa-
 lutiferis, v. 1. siccis, iv.
 3. sulphureis, j. 13. vj.
 43. totis, iv. 22. tumi-
 dis, † 25.
 aquosa Peloris, vj. 11.
 A r
 Ara, j. 94. duplex, ibid.
 frequens, † 1.
 Arabs, † 3. mellor, iij.
 arande, iv. 87.
 aranea vaga, viij. 33. 65.
 araneorum, iij. 93.
 aranti, vj. 64.
 aras, iij. 24. ix. 32. x. 92.
 candidas, ix. 92. La-
 tias, iix. 4. Libycas, ix.
 44. rusticas, ix. 43. vi-
 rides, iij. 24.
 arat, ix. 3. ix. 22.
 arator, j. 56. vij. 70. xj.
 19. Salutaris, ix. 55.
 aratoris Fabricii, xij. 2.
 arbiter favor, ij. 71. in-
 vitus, vj. 35.
 arbor, ix. 62. x. 6. nigra,
 j. 77.
 arbore, j. 66. ix. 62. No-
 mentana, x. 94. Ver-
 na, xj. 9.
 arboribus Nomentanis,

xij. 42.
 arboribus, xij. 27.
 arboris, iix. 14.
 arborum, j. 50.
 arbos, x. 51.
 arca, j. 77. ij. 30. 44. 51.
 v. 13. ix. 4. gravis, iij.
 40. x. 14. superba, iix.
 44.
 arca effracta, v. 43. mu-
 nificæ, iix. 38.
 Arcadio apro, ix. 104.
 Arcæ dominæ, iij. 31.
 ingrata, iv. 67.
 arcana popina, v. 85.
 arcana catastæ, ix. 60.
 arcano, vj. 21. iix. 36. au-
 ro, † 7. garo, vij. 26.
 loro, vj. 21. lumine,
 iix. 36. ore, j. 90.
 Arcas, † 27. v. 66. ix. 35.
 arce, † 15. Albana, ix.
 104. clivi Setini, x. 701.
 arces cecropiæ, 1. 26.
 arces gelidas, j. 13. His-
 panæ Tarraconis, x.
 104.
 archetypa pocula, xiv. 93.
 archetypas nugas, vij.
 10.
 archetypis, iix. 6.
 archetypus, xij. 70.
 archetypum argentum,
 iix. 34.
 architectum, v. 57.
 arcta, xiv. 45.
 arctat, j. 2. ij. 90.
 arctatur, xiv. 190.
 arctatus labor, xij. 5.
 Arctoa gente, v. 69.
 Arctoi be li, iix. 65.
 Arctoi poli, † 15.
 Arctois aquis, iv. 11.
 armis, ix. 32. solibus sico-
 ribusque, x. 6.
 Arctos hiberna, vij. 6.
 nefcia nostri nominis,
 ix. 86.
 arcu, xj. 44.
 arcula, ij. 46.
 arcus sacer, iix. 65.
 ardea, iv. 60.
 ardeat, iix. 59.
 ardentis favillas, j. 45.

attulerat, xij. 29.
attulerit, iij. 13.
attulit, x. 48. xij. 29.
Atys, x. 4.
A u
Avara, v. 38. xij. 55. lex,
v. 39. mater, iv. 66.
menſa, iij. 58.
avaræ cataſtæ, vj. 29.
avare fur, j. 67.
avari fullonis, vj. 93.
avari mangonis, ix. 7.
avaritiæ cupidæ, xj. 59.
immodicæ, ij. 56.
avarum, vj. 63.
avarus, v. 18.
aucte, vj. 51. ix. 22. xij.
13.
auctio grandis, ix. 4. triftis
ſolvendis nummis, xiv.
35.
auctor, iix. 51. ix. 86. ix.
102. xiv. 115. certus,
vj. 5. ſummus, j. 7.
auctorem, ij. 72. ix. 62.
auctoris, v. 53. vj. 16.
ix. 50.
auctum, vj. 50.
auctoria calami, xiv.
218.
auctoris, † 2. xiv. 216.
audaces, xij. 75.
audaci, v. 49.
audacis vini, xiv. 94.
audax, iv. 43. x. 2.
audax Leandrus, † 25.
Leander, xiv. 181.
audebis, vj. 23.
audebit, vj. 1.
audemus, xij. 96.
audent, vj. 41.
audes, j. 91. vj. 64. vj. 94.
audet, vj. 98. ix. 27.
audi, iv. 42. iix. 76. ix.
104.
audiam, ij. 44. iix. 76.
audiant, x. 62.
audiat, j. 97. vj. 38. x. 68.
xj. 103. xij. 43.
audiente, j. 8.
audierint, xij. 21.
audieris, j. 4. iij. 38. ix. 34.
audierit, x. 101.
audieſve, v. 79.

audiet, vj. 43.
audio, iij. 63.
audire, j. 64. 87. iv. 37.
vj. 7. xiv. 198.
audis, vj. 42. vj. 91. iix.
76.
audiſſet, j. 43.
audit, j. 100. v. 24. vj. 12.
iix. 11. ix. 55. xj. 62. xii. 52.
audita, vj. 100.
auditas, iij. 64.
auditor, ix. 83.
auditoris, vj. 51.
auditum patrem, vj. 38.
auditur, iix. 55. x. 70.
ave, j. 69. iij. 95. iv. 67.
v. 52. vj. 38. ix. 8. xiv. 73.
ave dicere, ix. 8.
ave matutinum, j. 56.
avem, ix. 32. xij. 64. 75.
xiv. 76. aſſiduam, † 7.
carnificem, xj. 85.
avemque, x. 19.
avena anguſta, viij. 3.
Aventinæ Dianæ, vj. 64.
Aventinum, x. 56.
avere, j. 109. iij. 5. ix. 8.
averni taciti, vj. 46.
averno, j. 63.
averſa, xj. 44.
averſa charta, iix. 62.
averſo Deo, iix. 62. fon-
te, iv. 31.
avertam, ix. 26.
avertit, x. 85.
aves, iij. 77. vj. 30. 53.
xj. 53. xij. 45. 73. 92.
aves criſtata, xiv. 223.
aves captas, xiv. 216. im-
plicitas, ix. 55. noxias,
x. 5. ſimiles, xii. 31.
aufer, iv. 78. iix. 44.
auferatque, xij. 53.
auferet, ij. 51. v. 43.
aufert, xij. 64.
Aufidiæ, iij. 70.
Aufidius, v. 62.
auguſta Bilbilis, x. 103.
auguſta aula, vj. 39.
Auguſte, iv. 27. v. 15. 66.
iix. 36. 80. 82. ix. 4. 19.
81. xj. 21.
Auguſti, † 28. iix. 44. xj.
21.

Auguſti poli, ix. 55.
Auguſtis idibus, xij. 68.
Auguſto, vj. 59. iix. 66.
Auguſtum, iij. 93.
Auguſtus, ix. 2.
Auguſtus, ix. 2.
avia Mallyla, ix. 55.
avia, xj. 105.
aviam, iij. 93. x. 67.
avida cute, x. 12.
avidam ſtim, j. 50.
avidi porci, iij. 58.
avidis piſcibus, iv. 56.
turdis, iij. 58.
avido ore, j. 43.
avidum ſcarum, v. 18.
avidus leo, j. 15.
avis, v. 7. 68. iix. 78. xij.
74. xiv. 85. garrula, xiv.
75. multa, † 21. nuntia,
iix. 32. rariffima, xij.
65. unica, x. 16.
Avite, j. 17. vj. 84. ix. 1.
x. 96. 102.
Avitus, xij. 24.
aula, ix. 17. 37. Parthafia,
xij. 15.
aula ætheria, xij. 4. Ar-
facia, ix. 36. auguſta,
vj. 39. Parthafia; vj.
98. ix. 12.
aulæ, vj. 59. Aufoniæ,
xij. 6. deficientis, † 2.
Parthafia, iix. 36. po-
tentis, ix. 81. ſanctoris,
v. 6. Tarpeia, vj. 59.
varia, ix. 44.
Aule, v. 29. vj. 54. 58.
78. vj. 13. ix. 83. xj. 39.
xij. 51.
Auli, vj. 96.
Aulon felix lanis & vii-
bus, xij. 125.
Aulus, iix. 63.
avorum, vj. 71.
avorum, iix. 56. xij. 14.
ſanctorum, iix. 80. ve-
terum, x. 87.
avos, j. 40. ix. 38. graves,
vj. 46. veteres, iij.
62.
aura, iij. 65. vj. 12. xij.
32. fortior, iix. 14. le-
vis, vj. 59. x. 42. me-
lior, x. 104. tenuis,

v. 80. aura, vetus, iv.
4. ultima, x. 9. adju-
vante, x. 30.
auras ætherias, j. 4. 7.
tenues, ix. 39. Tiburti-
nas, iv. 60.
aurata, xij. 90.
aure, vj. 11. xj. 50. xij. 2.
aliqua, iij. 63. certa,
vj. 27. diligenti, vj. 1.
fracta, vj. 31. nivea,
ix. 60. ſacra, vj. 98.
ſupina, vj. 42. tetrica,
iv. 83.
aurea, iij. 26. xij. 49. xiv.
61. 89. Carruca, iij. 61.
Caryota, xij. 27. fila,
vj. 3. lamna, ix. 23. lu-
pata, j. 105. menſa, iij.
31. poma, ix. 104. Ro-
ma, ix. 60. velleræ,
xij. 100. virga, vj.
73. unda, iix. 55. x.
16.
aureamque nitellam, v.
38.
aureis cornibus juvenum,
ix. 43.
aureis tribus vitæ peractis,
x. 24.
aurem, j. 90. 97. iij. 44.
v. 62. vj. 21. xj. 25. ſe-
veram, vj. 82. teneram,
v. 61. tertiam, xij. 24.
totam, vj. 64.
aureo murice, iij. 82.
Tago, j. 50.
aureolis duobus, ix. 5.
aureolos, v. 20. centum,
xj. 28. denos, ix. 5.
manu crepantes, xij.
36. quatuor, x. 75.
aures, vj. 11. 25. 51. 68.
ix. 27. 85. xij. 91.
aureum litus, xj. 81.
aureus, iix. 51. 65. x. 7.
amor, iix. 51. naſus, v.
26. turtur, iij. 60.
auri ferventis ſaccos gra-
ves quindecim, x. 74.
virentis, xij. 15.
auribus, x. 19. Atticis,
iv. 87. longis, vj. 39.
aut, † 26. j. 19. 44. 67.
79. 104. 110. ij. 6. 47.

ij. 86. vacuis, xj. 4.
auribusque, iij. 83.
auriculam, iij. 28. v. 78.
gelidam, xij. 26.
auriculas, xiv. 142.
auriferæ terræ, x. 78.
auriferas oras, x. 20.
auriferi Tagi, xij. 3.
auriferis gentibus, xiv.
199.
auriferumque Tagum, x.
96.
auris, xiv. 23.
auriſcalpium, xiv. 23.
aurita lagopode, vj. 86.
auro, iv. 61. 78. iix. 24.
ix. 21. x. 49. xj. 24. xij.
18. æterno, xj. 5. Al-
bano, iv. j. arcano, †
7. Athamanteo, iix.
28. Gallaico, iv. 39.
Hiſpano, vj. 87. in-
fando, v. 70. miſero,
j. 38. picto, ix. 60.
turbato, iix. 78. Vir-
gineo, ix. 24.
aurum, iix. 18. xj. 6. xij.
67. xij. 48. 110. gem-
matum, xiv. 109.
auſa, † 18. j. 13. iij. 19.
ix. 88.
auſis talibus, vj. 23.
Aufonia arena, iix. 55.
xiv. 53.
Aufonia manu, ix. 74.
urbe, † 4.
Aufoniæ aula, xij. 6.
Togæ, x. 73. viæ, ix.
104.
Aufonias vias, vj. 5.
Aufoniis menſis, xij. 65.
Aufonio Macello, xij.
63.
Aufonio ore potens, ix.
88.
Aufonio Quirino, x. 26.
Aufonium Imperium, vj.
60. ducem, iix. 21. mi-
niſtrum, ix. 37.
Aufonius pater, ix. 9.
auſus, † 10. iv. 14. v. 45.
vj. 43. xij. 6.
aut, † 26. j. 19. 44. 67.
79. 104. 110. ij. 6. 47.

71. iij. 3. 38. 53. 72. iv.
15. 18. 49. 55. 61. 64.
78. v. 12. 18. 19. 24. 31.
39. 40. 57. 59. 63. vj.
7. 16. 29. 42. 70. 82.
93. vj. 30. 31. 44. 53.
57. 60. 66. 71. iix. 38.
53. 64. 67. 71. 79. ix.
8. 19. 55. x. 4. 11. 36. 56.
66. 68. 80. xj. 1. 19.
21. 28. 33. 70. 76. 105.
xij. 18. 26. 32. 36. 55.
56. 99. 103. xij. 1. 37.
xiv. 62.

autem, vj. 32.
Autolyti, iix. 59.
autumni, x. 94.
autumnis, x. 96. ſenibus,
iij. 57.
autumnos, ix. 2.
autumnum, iix. 68.
autumnus, ix. 13. felix,
xij. 113. major, xij. 57.
avus, ix. 55. ſenior, vj. 73.
auxilium, x. 85.
axibus ungentis, ij. 77.

B

Ba

Babylona, † 1. lon-
gam, ix. 77.
Babylonica texta, iix. 28.
Babylonis, xiv. 150.
bacca, xij. 98.
Baccara, vj. 59.
Bacchara, vj. 91. xj. 75.
Bacche, iij. 24.
Bacchi, v. 73. iix. 68. x.
35.
Bacchica ferta, vj. 62.
Baccho ſeni, xij. 23. vi-
ridi, xij. 39.
Bacchum, xij. 119. Sa-
tum, † 12.
Bacchus, iv. 44. v. 79.
iix. 26. xiv. 107. me-
dius, iv. 83.
baculo, iv. 53.
Bætica cruſmata, vj. 71.
Bæticarum lanarū, xii. 66.
Bæticator, j. 97.
Bætice, iij. 77. 81.
b ij

- Bæfici, v. 38.
 Batin placidum, ix. 62.
 Bætis, vij. 21. iix. 28. xij. 100.
 Bajana sportula, j. 60.
 villa, iij. 57.
 Bajanæ aquas, ix. 59.
 undas, vj. 68.
 Bajani soles, vj. 43.
 Bajanis aquis, j. 63. testis, x. 37. villis, iv. 25.
 Bajano lacu, iv. 30. Lucrino, xij. 82.
 Bajanos lacus, iv. 30.
 Bajas, iv. 57. 63. x. 13. 58. xj. 81. æstuantis, iij. 20.
 Bajæ, vj. 42. xj. 81. felices, vj. 43.
 balano, xiv. 57.
 Balbo, ij. 32.
 Balbum, ij. 32.
 balnea, j. 24. 60. ij. 14. v. 71. vj. 93. ix. 20. x. 70. xj. 23. 53. xij. 50. 84. xiv. 60. communia, iij. 51. dilecta fœmineis catervis, xj. 48. tenebrosa, j. 60.
 balneator, iij. 93. elixus, iij. 7.
 balneis, vij. 33.
 balneo, iij. 20. ix. 34. 77.
 balneum, ix. 77. fervens, iij. 25.
 balneumque, ij. 48.
 balsama, iij. 63. xiv. 59.
 balteus, xiv. 207.
 barathro extremo, j. 88.
 fœmineo, iij. 81.
 baradonis, iv. 55.
 barba, ij. 36. vij. 94. ix. 78. xiv. 104. altera, vij. 82. cana, iv. 36. minor, ix. 48. miranda matri, xj. 23. pexa, vij. 57. fordida, iv. 53. tarda, v. 49.
 barba tonsa, xj. 40.
 barbæ, iix. 52.
 barbam, iv. 36. x. 90.
 barbamque, iv. 7.
 Barbara, iv. 19. bascauda, xiv. 99. gens, † 3.
 Memphis, † 1. † iix. 36.
 tota, x. 7. tela, xj. 85.
 85. verba, j. 66.
 barbæ, xj. 97.
 barbari furoris, iv. 14. luci, x. 92.
 barbarissimus, vj. 17.
 barbaroque, iij. 57.
 barbarus, vij. 4. xij. 73.
 barbati, xiv. 81.
 barbatos libros, xiv. 84.
 barbatus, x. 42. xj. 85.
 Callistratus, xij. 42.
 tonfor, iix. 52.
 bardocucullo Santonico, xiv. 128.
 bardocucullus, xiv. 128.
 Lingonicus, j. 54.
 Bascauda Barbara, xiv. 99.
 basia, j. 44. 77. ij. 10. 12. 21. 22. iij. 65. iv. 22. v. 47. xj. 9. 96. 105. bis quina, ix. 95. Catulliana, xj. 7. imitata blandas columbas, xj. 105.
 lasciva, xj. 24. maligna, xj. 55. mille, xj. 26. mollia, xj. 23. multa, xj. 55. pressa, vj. 34. pura, vj. 50. quinque impressi, x. 42. sola, j. 77. iix. 46. uda vetulo Falerno, xj. 27.
 basiaabit, iix. 44. xj. 99.
 basiaanda, j. 95.
 basiant, xj. 99.
 basiare, vij. 94. x. 22. xj. 62. 99. xij. 55.
 basiaaret, xij. 95.
 basiat, ij. 33. xij. 95.
 basiaata pelle, xij. 59.
 basiare, x. 72. xij. 55.
 basiationes, ij. 23. hybernas, vij. 94.
 basiator, xj. 99.
 basiatorem, xj. 99.
 basiatores, x. 99.
 basiaavit, vj. 66.
 basiet, vij. 94.
 basio, ij. 33.
 basioque longo, xij. 66.
 basiorum, xij. 59.
 basio inscripta, ix. 45.
 basium, xij. 55. nuptiale, xj. 99.
 Basia, j. 38. 91. iv. 4. 88. v. 46. vj. 69.
 Bassam, iv. 61.
 Basse, iij. 58. 76. v. 24. 54. ix. 103. xj. 99. xij. 99.
 Bassi, vj. 69. vij. 95.
 Baitus, iij. 47. iix. 10.
 Batava spuma, iix. 33.
 Batavi, xiv. 176.
 batrachomyomachia, xiv. 183.
 baulis, iv. 63.
 Be
 Beata, v. 6.
 beatæ Veneris, xj. 81.
 beatam noctem, j. 107.
 beatas thermas, ix. 77.
 beate, j. 104. ij. 27.
 beati, xij. 15. palmitis, iix. 40. ruris, j. 56. iij. 47.
 beator uno quadrante, x. 82.
 beatiore jugera, iv. 64.
 beatiorem, iv. 46. vitam, x. 47.
 beatiore, x. 87.
 beato neftare, ix. 12.
 beatos, iix. 42. x. 5.
 beatum, j. 87. iv. 21. x. 96. xj. 1.
 bella, j. 65. vj. 25. vij. 22. iix. 56. xiv. 20. aspera, iix. 3. impia, iv. 11. prima, ix. 104.
 bella carnina, ij. 7. fera, x. 64.
 bellas historias, ij. 7.
 puellas, ij. 87.
 belle, ij. 7. v. 16. 53. 78. vj. 44. vij. 84. 96. iix. 31. x. 46. 90. xj. 35. 53. xij. 17.
 belle Sabelle, xij. 39.
 belli Arctoi, iix. 65. Castrolini, v. 5. civilis, vj. 32. Pannonici, iix. 15.
 belliger Mars, † 6.
 belligera hasta, v. 25.
 belligeræ Minervæ, vij. 2.
 Bellonæ, xij. 57.

- bellua, j. 105. v. 66. nigra, vj. 77.
 bellum, xij. 39. Mithridaticum, vj. 19.
 bellum convivam, vj. 58.
 bellus, iij. 63. xij. 39. es arte lyræ, bellus es arte pilæ, ij. 7. Astrologus, ij. 7. grammaticus, ij. 7. homo, j. 10. iij. 63.
 bene, j. 16. 60. 78. 95. 113. 116. ij. 3. 7. 12. 23. 32. 66. iij. 12. 39. 55. 63. 68. iv. 13. 68. v. 29. 64. vj. 55. 70. 93. vij. 33. 68. 77. iix. 10. 35. 81. ix. 15. 20. x. 13. 31. 35. 46. xj. 79. xij. 24. 40. 50. 55.
 benigniusque, iv. 87.
 benigno vultu, iv. 89.
 berecyntios furorés, iv. 43.
 bessalem scutulam, iix. 71.
 bessemque, xj. 37.
 beta, v. 27.
 betæ fatuæ, xij. 13.
 betas inutiles, iij. 47.
 beticæ lacernæ, xiv. 133.
 betici gregis, v. 38.
 Bi
 Bibam, vj. 86. iix. 51.
 bibamus, xj. 37. xij. 28.
 bibas, j. 107. vj. 78. x. 36. 45. xij. 8. 120. xiv. 110.
 bibat, iij. 81. xij. 121.
 bibatur, j. 72. ix. 102.
 bibe, vij. 50. xij. 12.
 bibebat, vj. 11.
 bibendo, v. 79.
 bibenti, xj. 7.
 bibentis domini, iij. 82.
 biberat, vj. 89.
 bibere, iij. 48.
 biberet, xij. 71.
 biberis, vj. 78.
 bibes, iix. 6. xij. 119.
 bibimus, iv. 86. ix. 3.
 bibis, j. 12. 27. 38. 93. 107. iij. 62. 77. vj. 92. ix. 98. xj. 40. xij. 100. xiv. 116.
 bibisse, xij. 3.
 bibisset, xj. 83.
 bibisti, xij. 12.
 bibit, † 3. j. 29. 43. 78. v. 4. vj. 47. 78. iix. 6. 28. xij. 11. xij. 52. 113. 124. xiv. 93.
 bibitur, j. 104.
 bibliopola, xij. 3. xiv. 194. Tryphon, iv. 72.
 bibliotheca, vij. 16. xiv. 190.
 bibo, xij. 40.
 bibula palude, xj. 33.
 bibunt, vij. 87. x. 7.
 bicolorque, xij. 34.
 bifero Pæsto cellura, rosaria, xij. 31.
 bijugis equis, j. 13.
 Bilbilin altam, x. 104.
 optimam, iv. 55.
 Bilbilim altam, j. 50.
 nobilem, j. 50.
 Bilbilis, j. 62. augusta, x. 103. auro & ferro superba, xij. 18.
 bilem, v. 27.
 bilis, vj. 64.
 bilibrem, iij. 45. nullum, xj. 50.
 bina pensione, xij. 32.
 bina millia menstrua, iij. 10.
 bina funera, x. 71.
 binæ trinæve Kalendæ, x. 75.
 binos, xij. 55. orbes, ix. 32.
 bipes mensa, xij. 32.
 bis, † 27. j. 12. 16. 44. 45. 59. iij. 6. iv. 4. 26. 37. 45. 51. 57. 76. 82. v. 14. 28. vj. 27. 64. 66. 73. vij. 13. 62. 64. 91. ix. 40. 43. x. 23. 48. 63. xij. 63. 89. centena, xj. 77.
 bis denis annis, ix. 78.
 libris, ix. 51.
 bis juncta trieteride, ix. 86.
 bis millia dena, x. 41.
 bis quina basia, ix. 95.
 sestertia, x. 75.
 bis quinquagenis millibus, xij. 67.
 bis rapti viro, ix. 31.
 bis senis, vj. 28.
 bis senio puncto, xiv. 17.
 bis senos falces, iix. 66. ix. 43.
 bis septenis jugeribus, vj. 73.
 bis sex lustra, x. 71.
 bis terque reverso, ix. 8.
 bis tricenties, iij. 22.
 bison, † 23.
 bifontes turpes, j. 105.
 ifontis, ix. 58.
 bis senis falcibus, vij. 62.
 Bithynice, ij. 26. vj. 50. ix. 10. xij. 80.
 Bitontis, ij. 48.
 B
 Bæsi sepulti, iix. 38.
 bæsiianum, iix. 38.
 bæso ore, v. 36.
 bæsum os, x. 65.
 bæsus, ix. 89.
 blanda, xj. 70. Circe, x. 30. columba, iix. 32. Corinna, xij. 44. cura, xj. 27. dona, xj. 81. mater, ij. 4. ora, vij. 86. pagina, x. 45. stagna, iv. 57.
 blanda alea, iv. 14.
 blandæ linguæ, vij. 87. vocis, xj. 92.
 blandas columbas, xj. 105. mortes, iij. 64.
 blandeque, j. 82.
 blandientur, vj. 42.
 blandior, vj. 29. x. 68. Iffa, j. 110.
 blandiris, xj. 33.
 blandis, vj. 23. labellis, vij. 94. manibus, vj. 23. vocibus, vj. 23. xij. 99.
 blandita, xii. 66.
 blanditiæ, x. 72. xj. 71.
 blanditias, xj. 30.
 blanditur, ij. 26.
 blanditus, j. 103.
 blandius, x. 10.
 blando amore, iix. 77. dente, j. 15. fritillo, v. 85. pede, j. 110. somno, iv. 64. talo, iv. 66.
 b iij

blandum, xiv. 203. levamen, vj. 68.
 blandus, ij. 4. 75.
 blatta fordida, xij. 1.
 Blatara, xj. 48.
 blattasque, vj. 60.
 blattas truces, xiv. 37.
 Bo
 Boletaria, xiv. 101.
 boleti, iij. 59. xij. 48. xiv. 101.
 boletis, xij. 50.
 boletos, j. 21. iij. 45. vij. 77. xj. 32. xij. 17. 48. xij. 48.
 boletum, j. 21.
 boletus, xj. 19. debilis, vij. 19.
 bombycina furtiva, xj. 50. tania, xiv. 24.
 bombyx pendulus, iij. 33.
 bona, j. 17. ij. 1. iv. 69. vij. 27. 40. 80. iij. 38. causa, iij. 45. fata, ix. 57. musta, vij. 27. Saturnalia, xiv. 70.
 bona, mala Cosmica, vij. 40.
 bona pretiosa, xj. 61.
 bonarum famarum, vj. 66.
 bonas horas, j. 114. laceranas, vj. 82. menfas, x. 54.
 boni, j. 19. parentis, vj. 25.
 bonitate, x. 33.
 Bononia culta, iij. 59.
 orbata, vj. 85.
 bonorum, xj. 6.
 bonosque soles, v. 21.
 bonum, v. 79. unguentum, iij. 12.
 Bonus, j. 40. iij. 38. iij. 38. xj. 6. 36. 54. 82. xij. 84. Caesar, iv. 8. ix. 45. genitor, iij. 50. homo, xj. 51. liber, vij. 80. poeta, xij. 64. puer, iij. 3. vir, iv. 5. x. 23.
 bonusque, iij. 3.
 Bootae Hyperborei, iv. 3.
 placidi, iij. 21.
 Bores, vij. 35.
 Boreas, iij. 14.

bos grandis, x. 79.
 botellos, xj. 32.
 botellus, v. 79.
 Bothrodi delicati, j. 50.
 Bothrodium, xij. 18.
 Botryone toto, xj. 28.
 botulus, xiv. 72.
 bove toto, v. 32.
 bovem, iij. 81.
 boves Hesperias, ix. 104.
 rectas, v. 66.
 bovillas currere, ij. 6.
 Br
 Brachae veteres, xj. 22.
 brachia, ij. 62. alba, xj. 85. trita, ij. 29. vara, vij. 31. volsa, iij. 63.
 bractea, iij. 33. viva, ix. 62.
 brassica viridis, xij. 17.
 breve, ix. 14. Carmen, vj. 85. ix. 1. nomen, xij. 97. opus, iv. 83. xj. 5. rus, j. 115. x. 79. ver, ij. 46. Vimen, iv. 89. vividumque carmen, xij. 62.
 brevem, x. 1. Colonum, xj. 15. puerum, ij. 77. titulum, x. 71.
 brevemque, v. 6. xj. 11.
 lanam, xj. 36.
 breves, x. 55. census, xij. 6.
 breves delicarum, vj. 28. mapparum, vij. 71. x. 87.
 brevesque colos, ix. 18. mcnas, xj. 32. Rubras, iv. 64.
 breves rosas, j. 44. tenebras, x. 47.
 brevi, j. 50. libello, xii. 1. valle, ix. 19. vitro, ix. 60.
 brevibus capillis, v. 49.
 libellis, j. 46. pilis, j. 62. tabellis, j. 2.
 brevior, ij. 1. vij. 60. charta, ij. 1. ossa, vij. 36.
 breviora, j. 111. vj. 65. x. 59. Epigrammata, iij. 83.
 breviora coma, ix. 18.
 fumina, xij. 67. titulo,

j. 94.
 brevis, xij. 98. xiv. 31. 199. atas, vj. 29. 85. concha, x. 37. frons, iv. 42. labor, x. 19. membrana, xiv. 186. occasio, vij. 9. orbita, xiv. 33. pagina, xiv. 158. toga, x. 14. xj. 37. Zona, xiv. 111.
 brevis pede, xij. 54.
 brevisque, x. 50.
 brevitatis, vij. 29.
 brevitatis, vij. 29. ix. 51. xj. 92. tanta, ij. 1.
 breviter, j. 56. iij. 4. iv. 42. vj. 10. xii. 22.
 brevis, iij. 83.
 Britanni, xj. 8.
 Britannia, xj. 4.
 Britannis carulis, xj. 54. pictis, xiv. 99.
 Britannos, iv. 55. Calcedonios, x. 44.
 Britonis pauperis, xj. 22.
 Bromio, iv. 45.
 Bromius, xj. 100.
 Bruma, iij. 93. vij. 94. x. 5. xij. 127. ebria, xij. 1. impotens, j. 50. invicta, vij. 18.
 bruma gelida, iv. 57. imminente, iij. 58. sexta, xj. 63.
 brumae, v. 35. vij. 41. 71. xiv. 72. decimae, vij. 64. gelidae, x. 14. horrida sidera, ix. 13. Romanarum, vj. 80.
 brumae diebus, xj. 83.
 brumali frigore, xij. 16. tempore, xiv. 136.
 brumam, vij. 14.
 brumas ante triginta quatuor, x. 104.
 brumas denas, iv. 40.
 Brute, xj. 17. 105.
 Brutus, j. 4. ij. 77. vij. 30. ix. 51.
 Brutianus, iv. 13.
 Bruto, x. 39. xj. 17. 45.
 Brutoque, v. 52.
 Brutus, xj. 6. xiv. 171. Bryseis,

Bryseis, xj. 44.
 Bu
 Bubalus atrox, j. 23.
 bubulci contumeliosi, x. 7.
 bubulum muscarium, xiv. 71.
 bucca calda, ij. 28. loquax, j. 42.
 buccam, xij. 24.
 buccas caninas, x. 5. puras, iij. 75.
 buccellas, vj. 75.
 buccis, iij. 1. madidis, xiv. 64. Summanianis, xj. 62.
 bucco, xj. 77.
 bulbi, xij. 34.
 bulbique salaces, iij. 75.
 bulbis, iv. 46. xij. 34.
 bulla crassior, ix. 33.
 Burdigali crassi, ix. 33.
 burrus, iv. 45. v. 6.
 busta, xj. 73.
 busti, x. 90. Idæi, ix. 35.
 busto recenti, v. 38.
 bustuaris moechas, iij. 93.
 buxique, ij. 41.
 buxeta, ij. 14.
 buxeto tonsili, iij. 58.
 buxo recenti, xj. 32.
 buxos fragiles, j. 89. tepentes, iij. 20.
 Buxus, xiv. 25.
 By
 Byblida, x. 35.
 Bytiae, vij. 6.
 C
 Ca
 Caballi Libyci, xj. 24.
 Caballo, v. 26. Andromone notior, x. 9.
 caballum, j. 42.
 caballus, j. 42.
 cacantes, xj. 62.
 cacanti, iij. 44. xj. 99.
 cacantis, iij. 89.
 cacare, ix. 71.
 cacas, j. 38.
 cacat, j. 23.
 cacaturit, xj. 78.
 Cacus, v. 66.
 cadat, ix. 39. xij. 25.
 cadaver, iij. 93. vj. 62. vile, vij. 75.
 cadente matre, j. 14.
 cadente moro, j. 73.
 caderet, xij. 92.
 cadi torti, ix. 3. Vaticanis, xij. 48.
 Cadis Picenis, j. 44. Tuscis, xij. 118. Vaticanis, j. 19.
 cadit, iv. 53. v. 25. vij. 17. 53. vij. 78. xi. 9. 50.
 Cadmea Tyros, vj. 11.
 Cadmi, x. 87. Agenoridarum, ij. 43.
 cado rubro, j. 56. feniore, ix. 95.
 cados nigros, j. 27. pleunos, vj. 27. vetulos, xij. 112.
 caduco moro, vij. 64.
 cadunt, v. 66. vij. 33. xj. 91. xii. 14.
 cadus, x. 36. xj. 40. rubens, iv. 66.
 caeca Dea, iv. 51. novacula, vij. 60. Philanis, xj. 22.
 Caecili, j. 42.
 Caeciliane, j. 21. 66. 74. 119. ij. 37. 71. 78. iv. 15. 51. vj. 5. 35. 88. vij. 67. ix. 72. x. 32. 84. xj. 43.
 Caecilianus, vij. 58. 68.
 Caecilio, vij. 83.
 Caecilium, ij. 72.
 Caecilium, ij. 72. xj. 32.
 caeco ore, iij. 19.
 caecuba, ij. 40. iij. 26. vj. 27. xj. 57. xij. 17. generosa, xij. 115. turbida, xj. 61.
 caecubum, x. 98. xij. 115.
 caecus, iij. 15. iv. 30. vij. 9. 49. xj. 64.
 caedas, xiv. 55.
 caede, vj. 19. 21. xiv. 4. eivili, ix. 72.
 caedo, vij. 23.
 caelata, x. 19.
 caelatus serpens, vj. 92.

caelebs, iv. 69. xij. 64.
 caelestia carmina, v. 5.
 caeli, ix. 44. xiv. 93. Phidiaci, iv. 39. x. 87.
 caelique, vij. 73.
 Caelia, vij. 29. xj. 76.
 Caelianque, iv. 61.
 Caelius, vij. 38. major, xij. 18.
 caelo, vij. 36. ix. 104. x. 51. xij. 16. xiv. 1. crasfo, iv. 46. Phidiaco, vj. 13. Sereniore, iv. 64. fereno, xiv. 130. toto, iv. 2.
 caloque, ix. 4.
 calum, iij. 100. v. 66. ix. 2. inane, iv. 21.
 cemento structili, ix. 77.
 Carelia, iv. 20. 63.
 Caretana, xiii. 54. 124.
 Caretani agri, vi. 73.
 Caretanum, xij. 124.
 caeruleis Britannis, xj. 54.
 caeruleus Liris, xij. 83.
 caesa victima, ix. 32. quacumque manu, x. 73.
 Caesar, j. 2. 3. 5. 6. 9. 17. 20. 21. 27. j. 5. 15. 79. ij. 2. 91. iij. 95. iv. 8. 11. 27. 74. v. 1. 64. 66. vi. 2. 64. 80. 83. 87. vii. 1. 4. 6. 7. viij. 11. 21. 24. 26. 50. 54. 66. 78. 80. ix. 4. 9. 19. 21. 37. 43. 85. 95. xi. 6. 8. xii. 5. xiii. 127. xiv. 73. 179. amicus, v. 20. bonus iv. 8. ix. 43. dignatus descendere in vultus magni Herculis, ix. 65. formosus pulvere bellii Arctoi, viij. 65. invictus, vij. 5. venerandus, ix. 104. uterque, ix. 99.
 Caesar maxime, v. 19.
 mitissime, xii. 9. perfide, iv. 11.
 Caesare, v. 6. vj. 32. vij. 59. viij. 21. x. 6. 60. 101. domino, ix. 86. privato, xj. 6. salvo, v. 6.
 Caesarea unda, j. 28.

Caesareæ arenæ, viij. 30.
 Dianæ, †. 12.
 Caesareis cellis, xij. 109.
 donis, x. 28.
 Caesarem, j. 90. vij. 59.
 xij. 8.
 Caesareo amphitheatro,
 † 1. munere, iij. 95.
 Caesareos leones, j. 7.
 Caesareum tholum, ij. 59.
 Caesariana Pallas, viij. 1.
 platanus, ix. 62.
 Caesarianus, ix. 81. xj. 6.
 eques, x. 73.
 Caesaribus, j. 102.
 Caesaris, † 16. 25. 28. j. 7.
 23. 118. ij. 32. iv. 13. vj.
 1. ix. 14. 32. 35. 93. vij.
 98. xj. 21. xij. 66. Deci,
 ix. 67. magni, ix. 62.
 fubiti, vj. 34.
 Caesium, vi. 96.
 Caesonia, ix. 40.
 Caesonius, maximus, vij.
 43.
 caesum nemus, vij. 27.
 caesus Lacon, vij. 79.
 Cai, ij. 30. ix. 94. x. 16.
 Cajeta Dardanis, x. 30.
 Cajetano, viij. 37.
 Cajus, ix. 94. xj. 37.
 Cajumque, v. 14.
 Caystri, j. 54.
 Calabra lyra, v. 31.
 Calabri Flacci, viij. 18.
 Calabris aquis, viij. 28.
 Calami aucupatorii, xiv.
 218.
 Calamis, xij. 68. xiv. 19.
 218.
 calamo, vij. 10. 16. x. 78.
 tremente, iv. 30.
 Calamos habiles, xiv. 38.
 leves, ix. 75.
 Calathi, xiv. 107.
 Calathos veteres, ix. 60.
 Calatiffæ, ix. 95.
 calcantem, xij. 61.
 calcantum, x. 7.
 calcatufque onyx, xij. 50.
 calceus, j. 104. ix. 95.
 candidior, vij. 32. udus,
 xj. 22.
 calciatum caput, xij. 45.

calculator, x. 62.
 calculi, xiv. 20.
 calculosque, ij. 48.
 calculus, viij. 68. ix. 92.
 difcolor, xiv. 17. diver-
 sus bicolor, xij. 34.
 omnis, xij. 34.
 calda, j. 12. xij. 61. xiv.
 105. bucca, ij. 28.
 caldam aquam, viij. 67.
 caldarum, xiv. 196.
 caleat, viij. 77.
 caleant, xij. 29.
 Caledonio urfo, † 7.
 Caledonios Britannos, x.
 44.
 Calene, j. 100. x. 38.
 Caleno erepto, x. 35.
 calens Ister, vij. 6.
 calent, iv. 57. vj. 42. x. 62.
 calentem Ceston, xiv.
 206.
 calentis lectuli, vj. 70.
 calere, iv. 57. vii. 1. viij.
 45.
 cales, vij. 73.
 calet, v. 56. vij. 31. ix. 44.
 x. 48. xiv. 4.
 calfaciunt, xiv. 136.
 calicem, ij. 15. xiv. 96.
 iratum, iv. 43.
 calices, ix. 89. xj. 12. xij.
 71. xij. 110. xiv. 94.
 102. 157. duos, ix. 60.
 calices gemmati, xiv. 109.
 Saguntini, xiv. 108.
 Surrentini, xiv. 102.
 vitrei, xiv. 115.
 calda & frigida aqua, xiv.
 196.
 calidam aquam, vj. 86.
 calidis aquis, vij. 34. xij.
 75.
 calido vulnere, iv. 18.
 calidum, xiv. 113.
 caligantemque Thyesten,
 x. 4.
 caligine, viij. 51.
 Califfæ, viij. 67.
 calix, j. 93. vij. 52. xi. 33.
 xij. 75. xiv. 109. cur-
 tus, j. 93. perspicuus,
 iv. 86. positus, ij. 1.
 Callaicas, xiv. 137.

Callaicus, arvis, x. 16.
 Callaico metallo, xiv. 95.
 Callaicum Oceanum, x.
 37.
 callida esca, iv. 56. Ro-
 ma, ix. 49.
 calliditate tanta, xj. 50.
 callidum leporem, j. 50.
 callidus, fur, v. 43.
 caupo, iij. 57. simius, xiv.
 202.
 Callimachi, x. 4.
 Callimachus, iv. 23.
 Calliodore, v. 39. vj. 44.
 x. 11. 31.
 Calliodorus, v. 39. ix. 22.
 Calliope pia, iv. 31.
 Calliopen, ix. 88.
 Calliste, v. 65.
 Callistrate, v. 13. ix. 97.
 xij. 35.
 Callistratus, xij. 82. bar-
 batus, xij. 42.
 calore, iij. 17. nimio, ix.
 92.
 Calpetiano, vj. 94.
 Calpurnium, v. 55.
 calva, ij. 33. vj. 57. fordi-
 da, vj. 57. xiv. 27.
 calvæ, v. 50. nitidæ cam-
 pum, x. 83. nudæ, xij.
 45.
 calvæque restes, xij. 32.
 calvam miseram, iij. 74.
 Tripblem, vj. 74.
 caluere, iv. 35.
 calvj linigeri, xij. 29.
 Calvinus, vj. 89.
 caluisse, v. 51.
 caluit, x. 86.
 calumniator, xj. 67.
 calvo comato, x. 83.
 Melanthione, x. 67.
 calvus, j. 73.
 Calydon, j. 105. xj. 70.
 Calydone Ætola, ix. 49.
 Calydonius sus, xj. 19.
 Camenæ, viij. 66.
 Camenatum, vj. 47.
 Camenas, ij. 6. vij. 67.
 Camenis, iv. 14. vj. 85.
 doctis, xij. 96. noctur-
 nis, iv. 90.
 Camillos, ix. 28. Asserto-

res, j. 25.
 Camillus invictus, xj. 6.
 cammare, ij. 43.
 Camoni, ix. 76. 78.
 Campani ruris, ix. 61.
 venafri, xij. 98.
 Campano Lyæo, xij.
 118. mero, j. 19.
 campi diffusi, iij. 31. lati,
 iij. 58.
 campis murinis, ix. 43.
 campo Elyfio, xij. 52.
 campos Apulos, x. 74.
 campos Pontinos, xij.
 112. steriles, j. 108.
 campum latum calvæ, x.
 83.
 campus, iv. 66. v. 21. x. 6.
 xij. 14. facer, iij. 47.
 cana, ix. 27. xiv. 27. bar-
 ba, iv. 36. labra, ix.
 28. ligustra, ix. 27. ma-
 ter, xij. 32. mella, iij.
 58. Nympha, vj. 43.
 pelle, iij. 77. putrisque
 coma, iv. 53. secula,
 viij. 80. vinea, iij. 65.
 Canace tumulata, xj. 2.
 canæ vestæ, j. 71.
 canam, x. 67.
 canant, xj. 21.
 canaque, j. 13. 16. vi. 43.
 albulæ, j. 13. jura, j. 16.
 canas, xiv. 185.
 cancri viridis, v. 72.
 cancro fervente, x. 58.
 candela, xiv. 40.
 candelabro, xiv. 44.
 candelabrum Corinthium,
 xiv. 43. ligneum, xiv.
 44.
 candelæ, xiv. 43.
 candida, iv. 62. vj. 42.
 concordia, iv. 13. Cry-
 stalla, viij. 77. x. 13.
 Lygdos, vj. 13. nox,
 viij. 45. Roma, viij. 65.
 turba, xij. 34. turris,
 xij. 31. unda, xij. 40.
 candidas aras, ix. 92.
 comas, vij. 88.
 candidæ, ij. 24. 38. 43. iij.
 26. 46.
 candidior, iv. 42. calceus,

vij. 32. puella, j. 116.
 candidiora, vij. 24. viij.
 28. nive lintea, xij. 84.
 candidiore forte, x. 71.
 candidus, iv. 87.
 candido vultu, vj. 39.
 candidus, ij. 71. iv. 2. xij.
 2. amnis, vij. 92. An-
 xur, v. 1. lector, vij.
 98.
 candor, xiv. 145.
 cane, j. 81. 93. xij. 1. te-
 trico, xiv. 81.
 canebat, † 6.
 canem, iij. 55. v. 45. xj.
 70. tartareum, ix. 67.
 canenti, vij. 22.
 caneret, x. 64.
 canes, iv. 35. 74. vij. 19.
 ix. 30. xij. 100. tuos,
 x. 37.
 cani, vj. 93. vij. 68.
 cani cunni, ix. 38.
 cani Dulichio, xj. 70.
 caninam pellem, v. 61.
 caninas buccas, x. 5.
 caninis naribus, vij. 94.
 canio, j. 62.
 canis, iv. 53. xj. 33. xij.
 48. Gallici, iij. 47. tar-
 tarei, v. 36.
 canis vertagus, xiv. 200.
 canis prunis, vij. 52.
 canit, † 5.
 canium, j. 70. fabulan-
 tem, iij. 64.
 canius, iij. 20. vij. 86.
 cannas, vj. 19.
 cano, iv. 5. 90.
 cano cunno, ij. 34.
 cantaberis, vij. 16.
 cantante Pollione, iv. 81.
 cantare, viij. 3. xj. 4.
 cantaret, vij. 28.
 cantas, j. 90. 95. ij. 7. v.
 16. xij. 40.
 cantasti, j. 95.
 cantat, vj. 61.
 cantata, vij. 13. ix. 50.
 cantatas ranas, xiv. 184.
 cantator Cygnus, xij. 77.
 cantatque, vij. 50.
 cantent, vij. 87.
 cantet, iij. 97. iv. 55.

Canthare, ix. 11. xj. 46.
 cantica, iij. 63.
 canto, xij. 40.
 cantor, viij. 61.
 cantu, xiv. 218.
 cantus, xiv. 168.
 cantusque chorosque Pie-
 rios, j. 77.
 canum, j. 23. 49. 50. iij.
 43. x. 5. xij. 95.
 canum olus, vij. 30.
 canunt, x. 28. xij. 53.
 canus, x. 3. December,
 j. 50.
 canusina simillima turba-
 to mulso, xiv. 127.
 canusina fuscæ, xiv. 127.
 rufæ, xiv. 129.
 canusinatus Syrus, ix. 23.
 capax cistula, iv. 46.
 cape, ij. 59.
 capella, iv. 4.
 capellæ querulæ, vij. 30.
 capellarum, iij. 93.
 capelliana, xj. 32.
 capellis, vj. 19.
 capena, porta, iij. 47.
 caper, iij. 24. culrus
 Æolio, vellere The-
 bani Phryxi, viij. 51.
 caperet, viij. 39. x. 14.
 capiant, xij. 48.
 capiat, xiv. 134.
 capiet, vij. 50. xij. 56.
 capillare, iij. 82.
 capillati, x. 62. lascivi,
 iij. 58.
 capillatus, ij. 57.
 capilli, iij. 93. v. 50. x. 19.
 xij. 91.
 capillis, vij. 28. brevis
 bus, v. 49. detonsis,
 viij. 52. Hispanis con-
 tumax, x. 65. incom-
 ptis, j. 25. longis, ix.
 37. siccis rustica veri-
 tas, x. 72. tinctis, iij.
 43. tondendis, xiv.
 36.
 capillos, ij. 36. v. 49. vj.
 12. xj. 40. xij. 7. 86.
 dulces, ix. 17. exiguos,
 xij. 84. fictos, vj. 57.
 intortos, viij. 33. lau-
 c ij

datos, ix. 18. longæ-
vos, xiv. 27. longos,
xij. 18. nitidos, xiv. 50.
nullos, xiv. 25. raros,
x. 83. reliquos, x. 83.
Teutonicos, xiv. 26.
tristes, ij. 66. vagos,
vj. 52.
capistris purpureis, j. 105.
capistro, xij. 96.
capit, j. 2. vij. 26. viij. 48.
ix. 37. x. 48. 74. xiii.
56. xiv. 66. 87. 190.
capitati porri, xij. 19.
capite, vj. 26. acuto, vj.
39. indevorato, vij. 19.
capiti, iij. 43. vj. 57. ix.
36. xiv. 132.
capitibus, vj. 39.
Capitolinas vias, vj. 10.
Capitolinæ Pontificumque
dapes, xij. 48.
Capitolini belli, v. 5. col-
lis, xii. 21.
Capitolini Tonantis, x.
51.
Capitolinis templis, ix. 4.
Capitolium, x. 101.
Capitolinus Juppiter, v.
64.
Capitolio summo, xii. 78.
Capitolium, xii. 78.
capitque, j. 110. vij. 71.
capitur, vj. 13.
capiunt, xj. 105. xiv. 59.
capo, xij. 63.
capones coactos, iij. 58.
capparin, iij. 77.
Cappadocæ viles, v. 79.
Cappadocis catastis, x. 76.
Cappadocum, vj. 77. 85.
sævis oris, ix. 31.
Cappadocumque, vij. 29.
Cappadocumve, xii. 26.
caprea, xij. 100.
capream pendentem, xiii.
100.
caprificus, iv. 52. x. 2.
capris junctis, iv. 52.
capta hiberna, xj. 9.
capta, ix. 106.
capta marte superbus ve-
nator, x. 37.
captabit, xij. 84.

capta prædæ, j. 15.
captandi, xj. 56.
captare, † 11.
captares, ix. 90.
captari, vj. 63.
captas, j. 4. ij. 18.
captas aves, xiv. 216.
captat, vj. 63. xii. 10.
captavit, vij. 19.
captet, viij. 38.
captivam sitim, xj. 97.
captivis comis, xiv. 26.
captivo Istro, vij. 79.
captivos Indos, viij. 26.
captivum nullum, x.
37.
capto, ij. 18. ix. 90.
captos, j. 105.
captum, ix. 90. piscem,
iij. 57. iv. 30.
captus, ij. 61. v. 45.
caput, ij. 42. 70. iij. 8. 66.
v. 14. 50. vj. 81. viij. 47.
59. 77. ix. 28. 49. xj.
96. xij. 91. xiv. 74. 146.
212. arietinum, xiv.
211. calciatum, xij. 45.
extinctum, xj. 47. in-
sanum, ij. 66. in-
victum, ix. 24. invi-
sum, ix. 70. miserum,
xiii. 25. nudum, v. 50.
tectum, xj. 99. triste,
ij. 61.
caputque, x. 31.
caputque nudum, x. 83.
cara, xiii. 46. amicitia,
iv. 67. cognatio, ix. 55.
munera, xiii. 102. Sc-
tia, x. 36.
caram puellam, ij. 48.
caras umbras, x. 71.
carbasa, xij. 29.
carbone rudi, xj. 62.
Carchesia libata, viij. 56.
carduarum, iv. 55.
care, iv. 29. vj. 1. ix. 24. 25.
Martialis, v. 21. Pu-
dens, iv. 29. puer, j. 89.
careat, viij. 81.
carere, iij. 52. xj. 57.
cares, † 1.
caret, iv. 79.
casi amici, iv. 5. marii,

ix. 31. patroni, vj. 28.
carie, xij. 29.
cariem, vj. 49.
carina mersa, x. 85. pri-
ma, vj. 18.
carina, iij. 66. argiva,
xiii. 72. currente, iij. 78.
carinæ lapæ, iv. 64. pri-
mæ, xj. 1. Tiberinæ
nauta, x. 85. tutæ, iij. 67.
Carinus, viij. 61.
caris, xij. 9. fama, viij.
18. Iffa, j. 110. perdix,
xiii. 76. vita, xj. 21.
cariola, xiii. 120. am-
phora, xj. 50.
caris amici, iv. 73. la-
pillis, x. 38.
Carisiano, vj. 24.
carissime Juli, ix. 99.
carius, j. 38. xiv. 215.
carmen, ix. 1. breve, vi.
85. ix. 1. vividumque,
xii. 62. facetum, vii. 25.
juvenile, xiv. 189.
Carmenion, x. 65.
carmina, j. 5. 30. 54. 92.
ij. 20. 86. 89. 91. iii. 9.
38. 100. iv. 33. 72. v.
16. 31. 34. vi. 61. vii.
68. 71. 79. 87. 89. 98.
viii. 3. 18. 82. ix. 27. 51.
59. x. 10. 21. 33. 35. xi.
11. 58. 95. xii. 2. 11. 44.
46. æmula, xii. 96. bel-
la, ij. 7. cœlestia, v. 5.
digna latia toga, vii.
62. docta, vi. 60. dul-
cia, xiii. 77. lasciva,
vii. 50. leviora, vii. 7.
mala, vii. 41. xii. 40.
rondum vulgata, pur-
purea sed modo luta
toga, x. 93. nota habe-
re, viii. 70. nulla, xj.
91. parva, viii. 82.
pauca, vii. 28. referen-
tia nullos nummos, xiv.
219. sanctiora, vii. 16.
secreta, j. 67. tristia,
x. 17. victura, viij. 73.
carmine, iij. 97. 99. iv.
55. v. 11. 15. vii. 45. 83.
xiv. 57. æterno, x. 26.

Mæonio, xiv. 183.
parvo, x. 1. supino,
j. 86.
carminebus, j. 36. iij. 69.
vij. 41. 96. jocosis, j.
36.
carnarius, xj. 101.
earne, xij. 2. 31.
carnem, vj. 64. formosam,
xj. 103.
carnificem avem, xj. 85.
carnificesque pedes, xii. 48.
carnificis miseri, ij. 61.
carnis immundæ, iij. 24.
caro, vij. 44. 73. x. 77.
caro amico, iv. 10. x.
44. xij. 92. conjugæ,
vij. 73. sodali, vij. 83.
xiv. 11.
caros amicos, xij. 55.
carpas, xj. 95.
carpat, ij. 14.
carpe, vij. 46.
carpere, j. 92. iij. 13. v.
34. vj. 64. xiv. 180.
carpi, vj. 39.
carpis, j. 92.
carpit, iij. 20. ix. 73. xi. 25.
Carpophori, † 15. teneri,
† 23.
Carpophorum, † 27.
carpsit, iv. 22. v. 47.
carpsit, iij. 65.
carruca, xj. 24. aurea,
iij. 62.
carrucam, iij. 47.
carus, xij. 25.
Caryota, iix. 33. aurea,
xij. 27.
Caryotarum Spathalion,
xij. 27.
Caryotidas notas theatris,
xj. 32.
Carystos, ix. 77.
casa, viij. 80. ambitiosa,
xii. 67. nigra vetulque,
xj. 35. onerosa, vj.
43.
casæ compactæ, xij. 73.
primæ, ix. 60. saturæ,
x. 96.
casas Scythicas, x. 20.
casei Trebulani, xij. 33.
Tolosatis, xij. 32.

castellus, x. 56.
casteoque, iv. 46.
castus Lunensis, xij. 30.
signatus, imagine lu-
næ, xij. 30. Velabren-
sis, xij. 32.
castum, iij. 58.
castiam, x. 97.
castaque, vj. 55.
castas, xi. 55.
castibus, vij. 83. subitis, †
14.
Castellus, vij. 8.
Castiane, iij. 64.
castibus, iij. 58. 93.
castide, ix. 57. languida,
v. 25.
castis, xiv. 179.
casta, j. 14. iij. 86. iv. 71.
xii. 99. Arria, j. 14.
Ilia, ix. 42. Lavina,
j. 63. matrona, x. 68.
puella, vii. 87. Sibylla,
x. v. 114. Thais, iv.
85. Venus, ij. 34. vj.
45. x. 33.
castæ, iv. 71. catellæ, j.
110. Sabinæ, ix. 41.
sororis, x. 92.
Castaliæ aquæ, vii. 21.
Castaliam domum, viij.
66.
Castalidum sororum, iv.
14. gregem, vij. 11.
Castalis imber, ix. 19.
Castalius fons, xii. 3.
castaneæ tostæ lento va-
pore, v. 79.
castaneas centum sevit, x.
79.
castigat, x. 104.
castigatum ceroma, v.
66.
castior, iv. 6. vii. 68. viij.
46.
castis verbis, iij. 69.
castissima puella, ix. 92.
Castor, v. 39. vii. 97. viij.
21. ix. 106.
Castora, j. 71. vii. 56. ix.
52. alternum, x. 51.
castos & pios amores, x.
35.
castra, v. 14. vj. 76.

castrabere, ij. 60.
castrandum, iij. 81.
castrare, j. 36.
Castrice, vj. 43. 68. vii. 3.
36. 41.
castus, vj. 28.
castum, xij. 75. gravem,
ij. 65.
caluram, xij. 100.
caluras aquas, xii. 29.
casurum, ix. 43.
casus, viij. 32. 75. frequens,
iij. 52.
casu, j. 83. iij. 38. vj. 88.
viij. 81.
catastæ, ix. 30. arcanæ,
ix. 60. avaræ, vj. 29.
catastis Cappadocis, x. 76.
catastus Niliacus, xij. 75.
catella, j. 110. gallicana,
xiv. 198.
catellæ castæ, j. 110.
exiguæ, vij. 86. parvæ,
xiv. 198.
catellas lambentes, iij. 82.
catellus, j. 84.
catena, xij. 43.
catenas, iij. 29.
catenatique labores, j.
16.
catenatis lagenis, vij. 60.
catenis lemniacis, v. 7.
caterva cirtata, ix. 30.
catervis foemineis, xj. 48.
Catiane, vi. 46.
Catilina, v. 70. ix. 72.
cathedra, iv. 79. xj. 100.
cathedra rupta, xj. 18.
cathedralicios ministros,
x. 13.
cathedras foemineas, iij.
63. steriles, j. 77.
cathedris, ij. 14. foemi-
neis, xj. 38.
Cato, vj. 32. xj. 6. hilaris,
xij. 6.
Cato severus, j. 3.
Catonem, ix. 29. xi. 40.
Catonis rigidi, x. 19.
Catonis, v. 52.
Catoniana lingua, ix. 28.
Catonis, ij. 89. xj. 16.
consummati, j. 9. du-
ri, xj. 2. magni, j. 79.
c iij

Cattæ, xij. 69.
 Cattas Pannonicas, xij. 69.
 Cattis, vij. 29. ix. 36.
 catuli, v. 10.
 catulis raptis, iij. 44.
 Catulla, viij. 53.
 Catulle, vj. 69. xij. 74.
 nocte, viij. 73.
 Catulliana basia, xj. 7.
 Catulli, j. 8. 110. ij. 71.
 v. 31. xj. 7. docti, xiv.
 100. 152. facundi, v. 31.
 teneri, vij. 13. duo,
 xi. 85.
 Catullo, j. 8. x. 103. xij.
 59. xiv. 77. 195. arguto,
 vj. 34. docto, vij. 98.
 tenero, xij. 44. uno
 minor, x. 78.
 Catullus, iv. 14. v. 5. xiv.
 195.
 cavasque lances, xj. 32.
 cauda, vij. 77. xiv. 202.
 levis, xiv. 71. superba,
 xiv. 67.
 caudam, xj. 32.
 caudave, ix. 49.
 cave, xj. 26.
 cavea, iij. 60. xiv. 77.
 cavea, ix. 58. 73. 90.
 caveæ, j. 49.
 cavere, xij. 34.
 caverit, xij. 78.
 caveto, vj. 78. 79. x. 72.
 xj. 103.
 caveatque, ij. 44.
 cavimus, j. 102.
 cavisti, v. 75.
 caules pallentes, xij. 17.
 caupo, j. 57. iij. 59. vij.
 60. segnis, iij. 58.
 caupone, j. 27.
 cauponi, xij. 11.
 caussa, ij. 11. 70. iij. 38.
 65. iv. 36. 77. 88. v. 16.
 74. 76. vj. 68. x. 36.
 41. xj. 60. xij. 53. 69.
 alia, iij. 50. bona, viij.
 45. levis, ij. 65. viij.
 23. magna, v. 74. pro-
 dita, viij. 17.
 caussa, v. 60.
 caussa, j. 80.

caussam, vj. 53. vii. 85.
 92. iix. 17. 76. xj. 41.
 89.
 caussaris, iv. 7.
 caussas, j. 18. 80. ij. 7.
 30. iij. 38. viij. 7. 16.
 ix. 48.
 caussatus, iv. 15.
 caussidice, v. 34.
 caussidici, vj. 8.
 caussidicis, xj. 31.
 caussidico, x. 70.
 caussidicos, iv. 46. rau-
 cos, iv. 8.
 caussidicum, ij. 64. v. 16.
 ix. 70.
 caussidicumque, j. 98.
 caussidicus, ij. 64. v. 34.
 xj. 25. xij. 69. pauper,
 xiv. 219.
 caussis, ij. 5. iij. 46.
 caustica spuma, xiv. 26.
 cauta potestas, xij. 6.
 cauta virtus, vj. 25.
 cauta fronte, v. 4.
 cautus, ij. 1. viij. 59. ho-
 mo, vii. 99.
 C e
 Cecidere, iv. 35.
 cecidi, vj. 21.
 cecidit, vj. 42.
 cecidit, ij. 66. iv. 2. v. 36.
 vj. 28. ix. 32. xij. 93.
 Cecropia puella, v. 2. vo-
 ce, vij. 68.
 Cecropiæ apes, ix. 14.
 api, xj. 43.
 Cecropiæ arces, j. 26.
 Cecropiæ Latiaque Mi-
 nervæ, j. 40. Miner-
 væ, vij. 31.
 Cecropias querelas, j. 54.
 Cecropio lepore, iv. 23.
 cauponi, xij. 11.
 melle, xij. 24. mon-
 te, vj. 34.
 Cecropios faves, xij. 105.
 Cecropium senem, x. 33.
 cedat, † i. vij. 27. viij. 56.
 xiv. 169.
 cede, xii. 98.
 cedens, j. 63.
 cedentes oneri ramos, xj.
 42.
 cedentia, xij. 44.

cedere, vj. 80. viij. 18.
 x. 14.
 cedit, viij. 21. 28.
 cedit, v. 64. viij. 50.
 cedite, iv. 57.
 Ceditiane, viij. 51.
 cedo, v. 47.
 cedro, iij. 2. viij. 61. de-
 corata pagina, v. 6.
 cedunt, viij. 21.
 celabis, ix. 1.
 Celæneo concubino, v.
 42.
 Celæneos amores, xiv.
 204.
 Celæneus Marfyas, x. 62.
 celantur, x. 42.
 celas, iij. 3.
 celeberrime Licini, vij.
 46.
 celebranda, iij. 6.
 celebrant, viij. 50.
 celebrare, x. 38.
 celebras, xij. 68.
 celebrat, vij. 62. xj. 49.
 celebrata, ix. 16. vox,
 xij. 52.
 celebrate, vi. 73.
 celebrator, viij. 78.
 celebrem, vij. 99.
 celer, j. 64.
 celer trochus, xj. 22.
 celerem, vij. 51.
 celeres Noti, ix. 39. pilli,
 xj. 23.
 celeresque, xj. 23.
 celeri, vii. 51. fuga, viij.
 56.
 celcuma, iij. 68. nauti-
 cum, iv. 64.
 cella, j. 27. clausa, viij. 14.
 mallica, j. 27.
 cella, xi. 40. obserata,
 vij. 19.
 cellæ fuscæ, iij. 30. inscri-
 ptæ, xj. 46.
 cellam, iij. 48.
 cellarius, xj. 32.
 cellis, x. 36. Cæsareis,
 xij. 109. Marfis, xiv.
 116.
 celsa pegmata, † 2. lide-
 ra, ix. 02.
 celsæ villæ, iv. 64.

celsi poli, ix. 73.
 Celtas, vii. 51. x. 78.
 Celtiber Salo, x. 20.
 Celtiberis gentibus, j. 50.
 tertis, ij. 18.
 Celtis, iv. 55. x. 65.
 cena, j. 48. ij. 19. 27. iij.
 60. v. 45. 80. vj. 11.
 viij. 6. ix. 15. x. 37. xij.
 26. 29. diserta, vi. 48.
 dives & ex omni ma-
 cello instructa, x. 59.
 lauta, xij. 48. parata,
 xiv. 217. parvula, iv.
 78.
 cena ambulante, vij. 47.
 hesternæ, ij. 72. prima
 alterave, xj. 32. rara,
 xj. 53. tertia, xj. 32.
 rota, xj. 61. unctiore,
 v. 45.
 cenabis, iij. 50. ix. 36. xj.
 53.
 cenabit belle, xj. 35.
 cenacula, j. 109.
 cenæ, ij. 27. v. 45. ix. 53.
 x. 32. xij. 88.
 cenam, ij. 14. 18. 37. iij.
 44. 49. 50. 59. iv. 49.
 78. v. 45. viij. 23. ix.
 36. 64. 93. x. 18. xj. 24.
 50. 58. xii. 29. 89.
 rectam, ij. 69. vij. 19.
 cenamque, iij. 45.
 cenando, v. 77.
 cenandum, ij. 14.
 cenant, xj. 66.
 cenantibus, xii. 50.
 cenantis bene Pontici, ix.
 20.
 cenare, ij. 53. 69. iv. 20.
 x. 37. xj. 25. xij. 19.
 xiv. 217.
 cenares, j. 28. x. 31.
 cenaret, ij. 57. 69.
 cenarum, xij. 48.
 cenas, j. 104. iv. 68. vij.
 77. xij. 14.
 cenasse, v. 43.
 cenasti, x. 31.
 cenat, j. 69. iij. 12. v. 43.
 vi. 94. vij. 9. 58. 66.
 x. 80. xii. 17.
 cenatio parva, ij. 59.

cenatoria, x. 87. xiv. 135.
 cenaturit, xj. 78.
 cenavit, vj. 53.
 cenem, j. 60. iij. 60. ix.
 15.
 cenes, ix. 11. xij. 26.
 cenet, iij. 82.
 cenis, xij. 7.
 cenisque, x. 48.
 ceno, ij. 79. iij. 60. iv.
 90. v. 51. 80. xj. 36.
 cenula, v. 79. x. 48. par-
 va, v. 79. vij. 50.
 censeo, ij. 13. v. 50. xj.
 100. xii. 62.
 censentur, viij. 6.
 censetur, j. 62. ix. 17.
 censor maxime, vj. 4.
 censor tetricus, xij. 71.
 censoria lima, v. 81.
 censorius placidi, v. 24.
 censum equestrem, v.
 39.
 censura, j. 5. dura, j. 35.
 sancta, vj. 91.
 censura, viij. 52.
 census breves, xj. 6. pa-
 trios, ij. 90.
 censulque, v. 42.
 Centauros, x. 4.
 centena, ij. 65. xj. 77.
 centenis, iij. 19. 61. vii. 9.
 columnis, iij. 19. v. 13.
 xii. 50. millibus em-
 ptos, xj. 71.
 centeno consule, viii. 45.
 ligone, iv. 64.
 centenos cives, xiii. 123.
 centries, j. 100. iij. 32. v.
 71. viij. 42. peracta fe-
 cula, vj. 49.
 centum, j. 59. 60. 104.
 ij. 14. 63. iij. 7. iv. 28.
 37. 61. v. 9. vj. 5. 20.
 88. vij. 62. 94. viii. 37.
 44. ix. 23. 105. x. 19.
 26. 41. 74. 75. xj. 30.
 amphoras aquæ fecit,
 ix. 100. aureolos, xi.
 28. castaneas levit, x.
 79. columnis, ij. 14.
 epigrammata, j. 119.
 numeros, iv. 28. num-
 mos, x. 75. sestertia, ij.

63. iv. 67. vj. 20.
 centumque peruntur qua-
 drantes, x. 70.
 centumque viri, vj. 38.
 centurionis, j. 32.
 centurione rigido, xj. 4.
 cepas natantes, iij. 77.
 Cephalum, xi. 70.
 cepisque, xii. 32.
 cepisti, vij. 55. ix. 90.
 cepit, † 4. xiv. 186.
 cera vivida, vii. 43.
 cera, xi. 103. quincuplici,
 xiv. 4.
 ceræ tristes, xiv. 5.
 cerarum Atticarum, v. 38.
 ceras, x. 88. xiv. 7.
 cercopithecon similem,
 vij. 86.
 cercopithecorum, xiv. 128.
 cercopithecus, xiv. 202.
 cerdo, iij. 16. 59. 99.
 cerea, j. 93. abolla, iv. 53.
 ficedula, xiii. 5. poma,
 x. 94.
 cerealis, x. 48. xj. 53.
 cereique, v. 18.
 Cereri, x. 103.
 Ceres farta, iij. 58. Picen-
 tina, xiii. 47.
 cereus, x. 87. xiv. 42.
 turtur, iij. 58.
 ceris, iij. 58. iv. 70. xiv.
 63. ultimis, iv. 70.
 cerne, xij. 19.
 cernere, v. 3. vj. 58.
 cernimus, ij. 65.
 cernis, ij. 59. 74. vj. 73.
 viij. 6. xij. 63. xiv. 9.
 78.
 cernite, ix. 35.
 cernitis, ix. 78.
 cernunt, j. 52.
 ceroma castigatum, v. 66.
 immundum, xiv. 50.
 lentum, iv. 19.
 ceromata, iv. 4.
 ceromate, vij. 31. Lace-
 dæmonio, xi. 48.
 ceroto pingui, xj. 99.
 certa, iv. 45. dextera, †
 13. pax, xiv. 34. præ-
 mia, xij. 73. salus, ij.
 91. vota, viij. 7.
 c iij

certa aure , vij 27. conſ
ſciaque voce , xj. 62. ſi-
gura , j. 54. manu , vj.
32 pace frui , ix. 72.
certa virginitate , iv. 45.
voce , xiv. 76.
certabit , xij. 21
certa ſurcionis , j. 107.
certam ſalutem , xij. 92.
certamina , vi 64.
certant , j. 44. vj. 42. xij.
97.
certare , ij. 43.
certe , iij. 74. iv 75. v. 85.
vj. 7. viij. 41. xi. 8.
certent , iv. 42. x. 87.
certet , xiii. 92.
certior eques , v. 24.
fides , vij. 51. vultus ,
vij. 83.
certiora , v. 8.
certis indicis , ij. 54.
certo ictu , † 23. ore , vj.
73.
certos Silaos , iv. 55.
certum eſt , iij. 38. v. 61.
certus , v. 62. amicus , iv.
5. auctor , vij. 5.
cervam , iij. 91.
cervi , j. 105.
cervical , xiv. 146.
cervice , xiii. 52. domita ,
vi. 76. facili , † 23.
cervicibus magnis , j. 23.
cervine , iij. 70.
cervinus halitus , xij. 20.
cervix , j. 52. xij. 32.
cervo , iij. 91.
ceruſſa alba , x. 22.
ceruſſata Lyeoris , j. 73.
Sabella , ij. 41.
ceruſſata cute , vij. 24.
cervum , xij. 94. aripe-
dem , ix. 104.
cervus , xij. 96.
ceſpes rigidus , v. 35.
ceſpite levi , j. 89.
ceſſant , x. 13. xij. 1.
ceſſas , vj. 62. ix. 95. xj.
87. xij. 81.
ceſſat , j. 47. viij. 78. xij.
57.
ceſſatis , iij. 67.
ceſſavit , ix. 100.

ceſſent , † 11. x. 62.
ceſſerit , vij. 18.
ceſſerunt , ix. 67.
ceſſi , xii. 96.
ceſſile , xj. 34.
ceſſit , † 23. v. 49. viij.
18.
ceſſura , x. 63. xij. 118.
roſaria biſero Paxto ,
xij. 31.
Ceſte , viij. 46. 51.
Ceſton , j. 93. vj. 13. ca-
lentem de Veneris ſinu ,
xiv. 206. medicatum ,
xiv. 207.
Ceſtos , xiv. 206.
Ceſtus , j. 93.
cetera , v. 28. vij. 90. 98.
xj. 53. xij. 52. 84. xiv.
19. xiv. 174. poma , vij.
90. turba , iij. 38.
ceves , ij. 95.
C h
Xαη ε , v. 52.
Chæreſtrate , v. 26.
chalcea , ix. 96.
chalybaſque , iv. 55.
Charideme , vj. 31. 56.
xj. 40. 88.
Charidemus , j. 44.
Charine , iv. 39. v. 40.
xij. 91.
Charinus , j. 78. vj. 37. vij.
33. xj. 60.
Charifianus , xj. 89.
Charopine , v. 51.
charta , j. 45. xij. 1. xiv.
11. 196. altera , iv. 83.
anus , xij. 4. brevior ,
ij. 1. edita , j. 46. im-
proba , viij. 24. ſaluta-
trix , ix. 101. ſordida ,
x. 93.
charta , v. 27. averſa , viij.
62. inverſa , iv. 87.
chartam timidam , v. 6.
chartas miſeras , vj. 64.
tinctas , xij. 97. va-
cuas , xiv. 10. victu-
ras , xj. 4.
chartæ , j. 26. vij. 5. xj. 16.
epiſtolares , xiv. 11,
maiores , xiv. 10. mi-
ſeræ , x. 4. raucæ , viij.

67. victrices , vij. 5.
chartæ virginis , j. 67.
chartæque , v. 18.
chartis , ij. 8. iv. 31. v. 26.
54. vj. 60. vii. 43. 50.
79. ix. 78. x. 2. xiv. 38.
84. arpinis , x. 19. vi-
cturis , iij. 20.
Χεμαερος , ix. 13.
Cheræmon Stoice , xj. 57.
cheragra , j. 99.
cheragraque , ix. 94.
Cherſon , xiv. 88.
Chia , vij. 24. xij. 98.
ficus , xij. 23. ſimilis ,
xij. 23.
Chiam , xij. 98.
Chias flavas , vij. 30.
Chimæra tota , † 27.
Chione , j. 35. iij. 34. 81.
86. 96. xj. 61.
Chiones , j. 93. iij. 30.
chirurgus , j. 31.
chiuſ acrior , v. 62.
Chloë , iij. 53. iv. 28. ix.
16.
Chœrile , j. 68.
choraulæ , vj. 39.
choraules , v. 57. ix. 79.
xi. 76.
choreæ , x. 70.
choreas molles , j. 105.
choro Ganymedæo , vij.
49. Picrio , vij. 68.
xii. 3.
choros , iv. 44. Pierios ,
j. 77. chorosque , iv. 55.
chorus , x. 62. docilis , †
26. levis , v. 52.
Chreſte , vij. 54. ix. 28.
Chreſtille , xj. 91.
Chriſtilla , viij. 43.
Chriſtinam , ij. 31.
chryſea , ix. 96.
chryſendeta , ij. 53. vj. 94.
xj. 30. flava , ij. 43.
grandia , xiv. 97.
C i
Cibus ſimplicibus , iv.
30.
cibos , iv. 53.
cibus fraudatus , vij. 24.
ſolus , xiii. 90.
cicada , j. 116.

cicadae

cicadae , iij. 93. arguta ,
xj. 19. inhumanæ , x.
58.
cicer fervens , v. 79. ma-
didum , j. 42. tepidum ,
j. 104.
Cicero , xj. 49. in mem-
branis , xiv. 188.
Cicerone , iij. 38. v. 70.
xiv. 188.
Ciceronis , ij. 89. v. 57.
facundi , xj. 49. ma-
gni , vij. 62.
Cidæ , x. 83.
cilices , † 3. v. 13. xij. 52.
Cilicij udones , xiv. 140.
Cilicum , vij. 29. viij. 14.
Cilix , vj. 72. vij. 94.
cimex , xj. 57.
cimice , xj. 33.
cinæda fronte , vj. 39.
cinædi vij. 33. ix. 64. ve-
tuli , j. 42.
cinædis , vij. 57.
cinædo Delphitico , xj.
22. Idæo , x. 98. Ili-
co , ij. 43. cum ſecre-
to , x. 40.
cinædos , vj. 16. vij. 57.
miſeros , ix. 3. obſcœ-
nos , vj. 50. tres , xij.
16.
cinædum , ij. 28. 86. iij.
73. iv. 43.
cinædus , vj. 37. x. 40.
puer , xiv. 205.
cincta , ij. 62.
cinctum , j. 50. ij. 74.
iv. 61.
cineres , j. 1. 89. 115. vj.
85. viij. 38. x. 90. deſer-
tos , xj. 51.
cineri , j. 26. 89. vij. 43.
cineribus , iij. 93.
cinerum , j. 117.
cingant , viij. 77. x. 13.
xj. 101.
cinge , viij. 88.
cingere , iv. 54. xiv. 32.
cingit , ij. 29. x. 103.
cingunt , iij. 58. x. 83.
cinguntur , x. 28.
cinxerit , ix. 24.
cinxit , ix. 77.

cinis , xii. 52. emtus , j. 56.
ferus , ix. 1.
Cinyphio , vij. 94. ſinu.
xiv. 140.
Cinyphius , viij. 51.
Cinna , j. 90. iij. 9. 61. v.
58. 77. vi. 17. 39. vij.
32. 42. viij. 7. ix. 84.
x. 21. xii. 23. 65. im-
probe , iij. 61. pauper ,
viij. 19.
Cinnæ miſeri , ij. 53.
cinnama , iij. 63. xj. 55.
fula , iij. 55. rara , iv. 13.
Cinnamon , vj. 17. vij. 63.
cinnamoque , vj. 55.
cinnamus , vj. 64. ix. 94.
cio , iv. 90.
Cipere , viij. 16.
circa , j. 91. iij. 44. iv. 5.
v. 71. xii. 84.
Circe , viij. 36. blanda , x.
30.
circeios , xj. 8.
Circenſe tomentum , xiv.
160.
Circi clamofi , x. 53. ma-
gni , vj. 64. vii. 6.
circo , † 28. Flaminio ,
xii. 75. ſacro , viij.
11.
circuit , vij. 82. 92. viij. 59.
circuitus , xj. 16.
circulatricis linguæ foeda
probra , x. 3.
circulis , ij. 86.
circulo majore , x. 62.
circulus , xiv. 138.
circum , j. 77.
circumdæ , iv. 41.
circumfert , j. 42.
circumſuit , xij. 40.
circumſuſa , xij. 17.
circumſcripta ſcribita , iij. 17.
Cirini , viij. 18.
cirrata caterva , ix. 30.
Cirrha , j. 77.
Cirroſ grandibus , x. 83.
cirros , lividos , vij. 19.
ciſterna , iij. 56.
ciſtifero , v. 17.
ciſtula capax , iv. 46.
citare , iv. 5.
citat , x. 30.

citata Tigris , iij. 44.
citatus , iv. 30. x. 104.
cithara , xiv. 165.
citharœcis , xiv. 215.
citharœdes , v. 57. xj. 76.
cito , j. 32. 117. 118. ij. 6.
27. iij. 2. iv. 24. v. 6. 45.
66. vij. 1. 33. 42. ix. 30.
43. 44. 84. x. 12. 50.
xj. 70. xij. 21. xiv. 127.
citrea mala , xij. 37. men-
ſa , xiv. 89.
citra Mauruſiaci , xij. 67.
citrum , x. 98. nobilius , x.
80. xiv. 138.
cive , x. 92. miniſtro , ſub-
moto , xj. 97.
cives , iij. 95. centenos ,
xiii. 123.
civica , viij. 82.
civilis cæde , ix. 72.
civilis belli , vi. 32.
civis , iij. 38. x. 65. 68. 76.
rarus , xij. 53.
C l
clamabat , xij. 71. xiv. 181.
clamabunt , xj. 3.
clamant , j. 98. xi. 2.
clamas , j. 90. 96. ij. 67. ix.
11.
clamat , v. 36. vi. 48. vii. 5.
clamator verna , xii. 26.
clamatus conviva , j. 50.
clames , vii. 71. ix. 70.
clamet , x. 5.
clamitarius , j. 53.
clamiterque , x. 5.
clamor , iv. 64. vj. 38. viii.
11. mitior , ix. 70.
clamoſa ſubura , xii. 18.
clamoſi circi , x. 53. licto-
ris , xj. 99.
clamoſo cunno , vii. 17.
magiſtro , v. 85.
clamoſus , x. 37.
clancularius poëta , x. 3.
elara munera , ix. 85. li-
gna , xiv. 80.
elara Rhodoſ , xiv. 68.
clara luce , xj. 23. xiv. 60.
claram Rhodon , iv. 55.
claranus , x. 21.
clareque , vii. 91.
clari penates , j. 71.

clarior Lyra, xij. 11.
 clarissime Juli, j. 108.
 claros penates, x. 33.
 clarum, j. 56. torcum,
 iij. 35.
 clarus, xij. 3. eques, vj. 58.
 fronde Jovis, xj. 10.
 locus, iv. 44.
 classes, † 28.
 classice, ij. 69. xii. 46.
 claudere, xiii. 14.
 Claudia peregrina, iv. 13.
 porticus, † 2.
 Claudia Rufina, xj. 54.
 Claudiam, v. 79.
 Claudianorum tempo-
 rum, iij. 20.
 Claudii, ij. 57.
 Claudius, j. 21.
 clavis, v. 36. xj. 33. ma-
 gna, v. 36. nequior, v. 36.
 clavo lato, iv. 46. v. 17.
 clausa, xiv. 92. apis, iv.
 32. cella, viij. 14. cu-
 lina, viij. 67. custodia,
 ij. 85. oscula, xiii. 18.
 prandia texto vimine,
 ix. 74. sella, xi. 99.
 clausæ rosæ, xj. 19.
 clausurunt, x. 63.
 clausis flammis, xiv. 61.
 clausit, vij. 19. xj. 62.
 clausos, vij. 71.
 clausura ferrea, x. 28.
 clausus cursus, xii. 57.
 claususque formix, x. 5.
 clemens, x. 93.
 clementia, j. 105. hilaris,
 xij. 6.
 Cleonzo leone, v. 72.
 fidere, iv. 60.
 Cleopatra, iv. 22. 59.
 clepsydra, vi. 35.
 clepsydras, vi. 35. viij. 7.
 cliens, vii. 61. 62. addi-
 ctus, ix. 3. querulus, j.
 50. sordidus, viij. 33.
 cliens martine, xij. 69.
 cliente, iv. 46. 89. cul-
 to, ix. 23. querulo, iv.
 89.
 clientem, xij. 78. totum,
 x. 34.
 clieni, x. 10. lasso, x. 74.

clientis, viij. 76. aridi, x.
 87.
 Clinici, iv. 9.
 Clinicus, j. 31. Herodes,
 ix. 98.
 Clitum, iv. 9.
 clivi Setini arce, x. 74.
 suburbanii, v. 23.
 clivo, j. 71. Aricino, ij.
 19.
 clivo Sacro, j. 71. iv. 79.
 clivos, x. 5.
 clivum Aricinum, xij. 32.
 cludere, xj. 92.
 clune, ix. 39. molli, ix.
 48. nudo, xj. 101.
 clunibus immodicis, iij.
 60.
 clunibusque, iij. 53.
 clusinis pulibus, xiii. 8.
 clusis labellis, xii. 55.
 lymphis, xii. 31.
 clusit, x. 71.
 clypeumque, ix. 57.
 Clyte, viii. 64.
 C n & Co
 Cnidia Deæ, xij. 66.
 Cnosia monumenta, ix.
 35. vindemia, xij. 106.
 coacta, j. 110. vij. 57.
 coactos capones, iij. 58.
 coccina, ij. 16. 39. 43.
 xiv. 131. aluta, ij. 29.
 coccinalque, iv. 28.
 coccinatos viros, j. 97.
 coccinæ lacernæ, xiv.
 131.
 cocco, iij. 2. x. 76. ma-
 dida veste, v. 24.
 coccinatus Euclides, v.
 36.
 cochleam, viii. 33. xj. 19.
 cochleare, viii. 33. 71. xiv.
 121.
 cochlearia, xij. 121.
 cochleas, xij. 53.
 cochleis, xiv. 121.
 cochleisque, iv. 46.
 coci foli, vj. 60.
 cocis, ix. 83.
 cocles, iij. 83.
 coco, x. 66. xj. 32. xiii.
 10. 52. xiv. 220. szvo,
 xiiij. 70.

cocta musta, iij. 82.
 coctana, xij. 28. parva,
 iv. 89. vii. 52.
 cocta latera, ij. 85.
 cocto latere, ix. 77.
 coctum leporem, iij. 94.
 cocum, viii. 23. x. 66.
 xij. 65.
 cocus, j. 51. viij. 23. xiii.
 13. xiv. 220. rucus,
 j. 42.
 codicillis, v. 52.
 Codre, v. 27.
 Codrus, ij. 57.
 coegerit, vi. 64.
 cœno sordidior toga, vii.
 32.
 cœpere, x. 29.
 cœperis, viii. 44.
 cœperunt, xii. 92.
 cœpi, xii. 96.
 cœpisti, iij. 74. xj. 30.
 xii. 56.
 cœpisse, vi. 89.
 cœpit, j. 31. ij. 22. vi. 50.
 vii. 3. 38. ix. 62. 97. xi.
 103. xii. 66. 85. 89.
 cogant, v. 52.
 coganturque, ix. 4.
 cogar, ij. 69.
 cogat, iv. 42.
 cogaris, j. 107.
 cogis, iv. 14. vii. 10. ix.
 91. xi. 77. xii. 26.
 Cogitantæ, vi. 39.
 cogit, j. 18. v. 49. x. 16.
 xi. 88.
 cogitabis, j. 116.
 cogitandi, xii. 57.
 cogitarem, xii. 66.
 cogitatione sine morosa,
 xi. 7.
 cogitatis, iij. 7.
 cogitur, ij. 69. vii. 60.
 cognatio cara, ix. 55.
 cognato sanguine jun-
 ctum nomen, xii. 44.
 cognita, † 18.
 cognitum, v. 45.
 cognitus furor, † 22.
 cognoscendus, x. 12.
 cognoscere, j. 56. v. 5. ix.
 104. x. 4.
 cogunt, x. 36.

cohibet, viij. 70.
 cohors, x. 48.
 coiere, vii. 73.
 colam, iij. 38.
 colant, ix. 43.
 colas, vii. 22. xii. 68. 69.
 colat, j. 115. iv. 1. vii. 73.
 viii. 8. ix. 59.
 Colchidas, v. 54. x. 4.
 Colchide, † 27.
 Colchidos, x. 35.
 Colcho rhombo, xii. 57.
 Colchorum impiorum,
 iij. 58.
 cole, x. 96.
 colebatis, ix. 66.
 colei omnes, xii. 85.
 colendum, viii. 38.
 coleos depilatos, ix. 28.
 colere, x. 5.
 coleret, vi. 50. xi. 51.
 coleris, ij. 55.
 colii, ij. 55. iij. 24. vii. 22.
 xii. 60.
 coliculi, xiii. 17.
 coliculis prototomis, xiv.
 101.
 coliculus virens, v. 79.
 colimus, ix. 12. x. 87. 103.
 xii. 18.
 Coline, iv. 20. 54.
 Coliphia, vii. 66.
 colis, iv. 57. v. 41. ix. 25.
 52.
 colit, j. 56. v. 19. vii. 31.
 ix. 60. 104. xii. 63.
 colitur, x. 32.
 colla, iv. 42. vi. 41. viii.
 55. equina, xi. 85.
 grandia, xiv. 48. lactea,
 j. 32. luctantia, iij. 24.
 mollia, xiv. 211. pe-
 ruista urbano jugo, x.
 12. recurita, ix. 58. fau-
 cia, xi. 71.
 collapsa, j. 13.
 collata, ij. 71.
 collatum, iij. 52.
 collatus, iv. 11. xi. 73.
 colle, vii. 72.
 collegæ, vii. 36.
 collem, xii. 18.
 colles, j. 86. iv. 44. vi. 73.
 x. 44. Albanos Tufcu-

losque, iv. 64. excul-
 tos, j. 86. Herculeos,
 iv. 57. vii. 12.
 collibus, iv. 64. v. 1. 72.
 mediis, xiii. 105. Ty-
 burtinis, vii. 12.
 colliculis, xii. 25.
 colligat, xiv. 71.
 collige, vii. 32.
 colligere, vii. 19.
 colliget, xii. 84.
 colligis, x. 83.
 colligit, † 22. xiv. 199.
 collis Capitolini, xii. 21.
 collo, j. 110. iij. 53. iv. 41.
 vi. 13. vii. 86. ix. 28.
 xiv. 54. 206. picto, j.
 105.
 collocantur, vii. 19.
 collocare, j. 114.
 collocat, iv. 88. v. 66.
 collum, xii. 66.
 colo, ij. 55. xiv. 104.
 Colocasia, xiii. 57. len-
 ta, viii. 33.
 colone, x. 78.
 coloni Argivi, iv. 57.
 duri, iv. 66. Libyci,
 xiii. 12. Peligni, xiii.
 121.
 colono, ix. 27. xi. 19. uni,
 iv. 64.
 colonorum proborum,
 iij. 58.
 colonum brevem, xi. 15.
 colonus, j. 18. ij. 11. vii.
 30. x. 87. Niliacus, x.
 14. pilosus, xii. 59.
 color, viij. 48. xiv. 129.
 rarior, iv. 42. sulfureus,
 xii. 48.
 coloratis Etruscis, x. 68.
 colore, ix. 63. vivo, xii. 64.
 colorem, x. 12.
 colores, j. 97. v. 24. suf-
 cos, j. 97. varios, ij. 46.
 coloris, viii. 10. mali, vii.
 3. optimi, viii. 10.
 colos, vii. 46. breves, ix. 18.
 Colossi miri, j. 71. pala-
 tini, viii. 60.
 Colosson, v. ij. 44.
 Colossum longum, ij. 77.
 Colosus sidereus, † 2.

colostra, xiii. 38.
 colostrum, xij. 38.
 colui, x. 58.
 colum nivarium, xiv. 103.
 columba, j. 8. x. 65.
 blanda, viij. 32. nigra,
 vij. 13. trita, viij. 6.
 columbæ 110. Paphiæ,
 viij. 28.
 columbarum, iij. 57. xij.
 66.
 columbas blandas, xj.
 105. teneras, xij. 66.
 Columbini, xij. 66.
 Columella, xj. 91.
 columna, vj. 49. xj. 52.
 columnis centenis, iij. 19.
 v. 13. xij. 50. centum,
 ij. 14. vipsanis, iv. 18.
 colunt, xj. 52.
 coluntur, xij. 15.
 coma, iv. 36. viij. 57. viij.
 3. xiv. 146. cana putris-
 que, iv. 53. nigra, iv.
 36. nigrior caduco mo-
 ro, viij. 64. pinguis,
 ij. 29. tonsa, ix. 37.
 comaque, xij. 65.
 coma brevior, ix. 18.
 flexa nitidus, x. 65.
 comæ Aoniæ, vij. 62. ab-
 sentes, ix. 38. longæ,
 iv. 45. molles, iv. 42.
 comas, ij. 11. iv. 36. v.
 69. vj. 38.
 comarum, ij. 66.
 comas, v. 49. viij. 65. ix.
 24. x. 66. 103. Achilles,
 xij. 84. candidas, vij.
 88. coronatas, x. 50.
 Ganymedeas, ix. 17.
 Latias, viij. 33. lon-
 gas, j. 32. madidas, iij.
 65. xiv. 50. meritas, iv.
 54. tortas, iv. 42. xiv.
 24. varias, j. 77. viri-
 des, xiiij. 19.
 comati quinque, xij. 71.
 comatis temporibus, x.
 83.
 comato calvo, x. 83.
 comatus, j. 75.
 combibe, x. 12.
 comedat, vij. 66. xj. 19.
 d ij

oculis, ix. 60.
 comentem, xii. 84.
 comes, ij. 18. 24. iij. 91.
 vii. 1. 7. 44. 52. x. 92.
 104. xj. 8. xij. 69. xiv.
 122. 188. assiduus, xj.
 40. improbus, xii. 38.
 invalidus, viii. 75. ma-
 gnus, vii. 43. Vebius,
 ix. 32.
 comessorator, iv. 5.
 comesse, v. 71.
 comesses, v. 40.
 comi hospitalitate, iv. 64.
 cominus, vj. 58. xiv. 31.
 comis atque dentibus
 emptis, xii. 23. capti-
 vis, xiv. 26. cultis, v.
 31. densis, ix. 62. divi-
 tibus, xj. 9. longis, vj.
 16. madidis, iv. 3. pictis,
 vj. 57. sectis, ij. 66.
 commissatio Albana, xii.
 48.
 commissatore Lyao, ix.
 62.
 commissatorque, v. 16.
 comitante, xj. 52.
 comitata dapes, lagena,
 ix. 74.
 comitate, v. 29.
 comitatur, vii. 31.
 comitatus, ij. 74. v. 9.
 comitem, x. 78. xii. 25.
 comites, j. 2. v. 3. viii. 79.
 xii. 78.
 comitetur, iv. 10.
 comiti, vj. 83.
 commenda, iv. 83.
 commendamur, xiv. 137.
 commendandum, iij. 5.
 commendare, vj. 45. 67.
 79.
 commendari, iij. 5.
 commendat, iij. 5. iv. 29.
 69. xiii. 33.
 commendat, xii. 11.
 commendando, j. 53. v. 35.
 x. 92.
 commenta, j. 91. xiv.
 117.
 commisit, viii. 6. xj. 75.
 committe, viii. 43.
 committere, † 28. j. 91.

vii. 23.
 commoda, ix. 94. otia,
 iv. 14.
 commodabit, ix. 2.
 commodat, v. 52.
 commodavi, viii. 52.
 commodes, vii. 71.
 commoder, ix. 104.
 commodiora, xiii. 119.
 commodius, v. 8. 31. vij.
 52.
 commune hospitium, v.
 63.
 communem Æglen, xj.
 82. Attagenam, ij.
 37.
 communemque, ij. 37.
 communia balnea, iij.
 51.
 communis, iv. 40. le-
 ctulus, xii. 93. lectus,
 iv. 40. xj. 24.
 comœdi, vi. 6. pueri, xiv.
 214.
 comœdis, vii. 81. xiv.
 215.
 compacta casa, xii. 73.
 compactum, xiv. 63.
 compage pinea, ix. 77.
 comparabit, iv. 23.
 comparare, x. 19.
 comparasti, iv. 39.
 comparata, iij. 93.
 comparatus, v. 38.
 compare, vj. 77.
 comparet, vj. 44.
 compede decenni crus lu-
 bricum, ix. 58. ge-
 mina, iij. 29. innume-
 ra, ix. 23.
 compeſce, xiv. 134.
 compilare, vj. 72.
 compita, vj. 64. vij. 96.
 complectarque, xj. 24.
 complexibus foemineis,
 xj. 79.
 complexuque, j. 16.
 componis, ij. 7.
 compositos libellos, iv. 6.
 talos, xiv. 16.
 compressa, iv. 66.
 compressis natibus, xij.
 78.
 computatur, x. 38.

computaret, xij. 8.
 computentur, vj. 70.
 computet, ix. 7.
 conata, xj. 100.
 concederet, xij. 31.
 concepit, viii. 56.
 concepti, vj. 39.
 concessa, xj. 58.
 concessorum, j. 27.
 concha, v. 38. brevis, x.
 37. ebria, xiii. 82. Lu-
 crina, xiii. 90.
 concha æquorea, xiv. 209.
 conchæ Sidoniæ, xiv.
 154.
 concham, v. 40.
 conchas sparsas, vj. 34.
 conchis Cytheriacis, ij. 47.
 conchis faba, xiii. 7.
 conchis inuncta, vij. 77.
 pallida, xiii. 7.
 conchyliam, xj. 53.
 conciliavit, xii. 52.
 concipis, ix. 42.
 concisa, xiv. 160.
 conclamata, ix. 46.
 conclavibus, v. 45. om-
 nibus, xj. 78.
 concolor, ij. 43.
 concoquit, j. 78.
 concordem feram, ix. 73.
 concordia candida, iv.
 13.
 concretas aquas, iv. 3.
 concreto gelu, iv. 59.
 concrepat, xj. 17.
 concubina supina, iij. 82.
 concubinas, xij. 49.
 concubino, iij. 82. vj. 22.
 39. viij. 44. Celæneo,
 v. 42.
 concupiscam, x. 74.
 concupiscat, x. 3.
 concupiscit, ij. 68.
 concupiscunt, ij. 68.
 concurrere, iv. 35. 74.
 concurreret, ix. 72.
 concussas opes, xj. 42.
 condantur, ij. 40.
 condat, xj. 32.
 condere, j. 108. iij. 42.
 xiv. 50.
 condidit, † 15. j. 115. 11.
 2. x. 71.

condimus, xj. 19.
 condis, viij. 80.
 condiscipula, x. 35.
 condit, vij. 19.
 condita, ij. 37. iv. 79. ix.
 32. 38. xj. 14. xii. 28.
 111. xiv. 116. 184. gutta,
 iv. 32. lilia, iv. 22. mu-
 sta, j. 19. vina, iij. 62.
 vindemia, viij. 68.
 conditio melior, xj. 53.
 proxima, iij. 33. sordi-
 da, v. 17.
 conditione mala, ix. 69.
 conditum, vij. 78. Sa-
 binum, v. 49.
 conditur, j. 49. x. 43.
 conditus, vij. 95. viij.
 36
 conductis mulis, viij. 61.
 conductos penates, viij.
 75.
 conductum larem, xj. 83.
 Condyle, ix. 94.
 Condylis parvi, v. 79.
 confer, † 16.
 confides, ij. 47.
 confinis Patrobas, ij. 32.
 confirmant, vj. 43.
 confiteor, iij. 31. ix. 51.
 confollaque vulnera ma-
 ter, † 13.
 confugas, j. 49.
 confugit, x. 92.
 Congedi tepidi, j. 50.
 congelat, xiv. 147.
 congelati nasi, xj. 99.
 congere, viij. 44.
 congeris, x. 68.
 congiarium, iij. 7.
 congregare, x. 100.
 conjuge, j. 63. iv. 75. xij.
 95. caro, vj. 73. uno,
 xj. 54.
 conjuge ducta, viij. 31.
 conjugem, iij. 93. v. 38.
 conjugibus, j. 36.
 conjugis, j. 43. vj. 39.
 xij. 98. 103. Phasiæ, iv.
 11.
 conjunx, ij. 41. iij. 5. iv.
 16. vj. 47. xii. 34. ij.
 90. lasciva, v. 7. rubi-
 cunda, vi. 64.

connubia, vj. 2.
 conscia, vij. 20. ix. 27.
 lucerna dulcis lectuli,
 xiv. 39. Ida, iv. 1. silva,
 iv. 25. terra, ix. 21.
 virgo, vj. 10.
 consciaque, xj. 62.
 conscientia, x. 5.
 conscius, xij. 24.
 consecrat, ix. 104.
 consecravit, xij. 68.
 confedit, v. 14.
 consequor, v. 47.
 confilio, xj. 56.
 consilium, ij. 30. ix. 17.
 utile, v. 20.
 conspiciendus eques, ix.
 52.
 conspiciæ domus, vij.
 48.
 conspicii Amphitheatri,
 † 2.
 constabit, xij. 3.
 constantior, iv. 54.
 constare, x. 29. xij. 3.
 constat, j. 104. iij. 62. xij.
 13. xii. 95. xiv. 57.
 constemus, j. 100.
 constet, j. 67. vj. 88. xiv.
 118
 constituisque, xj. 74.
 constituit, iij. 10. xj. 21.
 constitutos libellos, xiv.
 37.
 constringantur, xj. 100.
 constringatque, xi. 57.
 constringere, xiv. 66.
 consueta, † 18.
 consuevere, j. 5.
 Consul, j. 16. iv. 40. vij.
 78. viij. 78. x. 70. 79.
 xii. 113. tertius, viij.
 66. uterque, iv. 79.
 consulare vinum, vj. 78.
 consulatus, vj. 66. xj. 99.
 consule, vij. 78. viij. 45.
 66. x. 39. 48. xj. 45. xii.
 111. Centeno, viij. 45.
 consules trecenti, iij. 93.
 consulis, xj. 3.
 consuluit, ix. 60.
 consumat, iv. 90. ix. 23.
 consumet, vj. 26.
 consumis, viij. 16.

consumit, xj. 78.
 consumitis, ix. 50.
 consummatique Catonis,
 j. 9.
 consumpsi, vij. 53.
 consumpta pagina, x. 59.
 consumpto salicto, xi. 19.
 contagia, xj. 48.
 contaminat, j. 54.
 contegenti, xj. 45.
 contemerare, † 10.
 contemne, viij. 59.
 contemnere, xj. 57.
 contemta, vj. 15.
 contemto igne, j. 22.
 contemtor, x. 5.
 contendas, x. 33.
 contendere, viij. 41.
 contendo, iij. 82.
 contenta, vj. 47. x. 36.
 contenti, v. 16.
 contentum, viij. 59.
 contentus, ij. 53. iv. 77.
 vj. 42. viij. 26. 70. xj.
 46.
 conterat, x. 7.
 conteris, viij. 44.
 conterit, vj. 64.
 conticuere, vj. 79.
 conticuisset, vj. 31.
 contigere, viij. 52.
 contigeris, j. 5. x. 64.
 contigerit, j. 100.
 contigit, iv. 54. vj. 83.
 viij. 8. ix. 24. 40. 52.
 x. 63. xij. 6.
 continet, iv. 8.
 contingere, iv. 54. vj. 59.
 continget, viij. 45. 72.
 contingunt, xj. 1.
 continuis diebus quinque,
 ix. 8. nimbis, j. 57.
 continuo, iij. 91. ix. 49.
 contorsit, iv. 27.
 contra, j. 54. 118. ij. 32.
 v. 4. vj. 23. viij. 25. ix.
 86. xiv. 62.
 contudit, ix. 104.
 contulerant, vj. 52.
 contulit, xj. 11.
 contumacem, ij. 68.
 contumax Hispanis ca-
 pillis, x. 65.
 contumax syllaba, ix. 12.
 d iij

contumeliosi bubulci, x. 7.
 contumulavit, viij. 57.
 conturbabit, ix. 4.
 conturbator, vij. 26.
 conturbaturque, x. 96.
 convaluisse, j. 102.
 convaluit, x. 97.
 conveneris, ij. 67.
 conveni, vij. 25.
 conveniam, vij. 72.
 conveniat, vj. 65.
 convenire, viij. 35.
 convenit, iv. 10. vij. 9.
 viij. 48 xij. 32. xiv. 47.
 113.
 conveniunt, iv. 41. xj. 38.
 conventus, viij. 4.
 conversus, vij. 5.
 convicia, iij. 46. festa,
 vij. 7.
 convictas Deas, x. 29.
 convictus facilis, x. 47.
 conviva, ij. 1. 19. iij. 30.
 31. v. 16. viij. 67. ix.
 26. 44. 49. 93. x. 27.
 48. xj. 83. xij. 75. cla-
 matus, j. 50. frequens,
 ix. 99. madidus, ix. 23.
 serus, viij. 39.
 convivæ, j. 19. xiv. 1.
 ebrio, iij. 58.
 convivam, j. 24. vj. 44.
 viij. 59. ix. 3. 91. bel-
 lum, vij. 58.
 convivaris, vj. 51.
 convivas, iij. 82. xj. 57.
 xij. 48.
 convivere, j. 87.
 convivia, ij. 51. iij. 63.
 vij. 75. 96. viij. 39. 50.
 79. cuncta, ij. 6. fe-
 sta, iv. 55. lauta, xij.
 38. nequiora, ij. 41.
 sumptuosiora, j. 100.
 tota, xiv. 41.
 convivis, iij. 12. ix. 83.
 87.
 convivium optimum, ix.
 79.
 copia, vij. 73.
 copias omniscis, iij. 47.
 Copo, ij. 51. callidus, iij.
 57. non segnis, iij. 58.
 copulentur, xij. 43.

Copta Rhodia, xiv. 68.
 Coptam, xiv. 68.
 coquit, x. 62.
 coquum, iij. 13.
 coquantur, xij. 115.
 coquus, v. 51. vij. 26. 60.
 cor, iij. 26. 27. vj. 64.
 vij. 77. x. 15. xj. 85.
 xij. 49. xiv. 219. acrius,
 vj. 64.
 Coracine, iv. 43. vj. 55.
 xij. 85.
 Coracinus, iv. 37. xij. 85.
 coram, v. 2. vj. 21. vij.
 87. 91. x. 14. xj. 17. xij.
 95.
 Coranus, ix. 100.
 corculum, xiv. 219.
 corculus, vi. 39.
 Corcyrae horti, xij. 37.
 Regis, viij. 68.
 corda, xiv. 291. aspera, x.
 103. propinqua, xij. 44.
 cordis, ij. 8.
 Corduba dives, ix. 62.
 facunda, j. 62. lætior,
 xij. 64.
 Cordus, v. 24.
 Cordyla major, xj. 53.
 Cordylas, iij. 2.
 Cordylis, xij. 1.
 Corinna, v. 10. blanda,
 xij. 44.
 Corinthio suburbano, v.
 36.
 Corinthiorum, x. 65. ve-
 terum ansæ, ix. 58.
 Corinthius Hercules, xiv.
 177. Sauroctonos, xiv.
 172.
 Corinthon, x. 68.
 corio, iij. 16.
 cornea, xiv. 62. laterna,
 xiv. 61.
 Corneli, j. 36. fore, iij. 4.
 Cornelia, xj. 105.
 corneoque cratere, xij. 32.
 corneus guttus, xiv. 52.
 cornibus, † 1. x. 7. au-
 reis juvenicus, ix. 43.
 fummis, v. 32.
 cornicibus, x. 67.
 cornu gemino, † 22.
 cornu improbo, vij. 6.

indico, j. 73.
 cornua, ij. 35. 43. xi. 108.
 xij. 94. perfida, ix.
 104.
 cornuto ardore, † 19.
 corona, ix. 24. xj. 9. fa-
 cta de turdis, xij. 51.
 grata, xij. 35. lapla,
 xj. 9. olivifera, xii. 100.
 pulchrior, ix. 61. qua-
 driqua, xii. 32. rosca,
 xii. 127. sparla, iij. 64.
 turdorum, xii. 51.
 corona amyclæ, ix. 74.
 Pieria, xii. 52. pratoritua,
 viij. 33. tenui, viij. 70.
 coronabunt, x. 48.
 coronæ, vj. 38. unctæ,
 vij. 71. otioæ, j. 42.
 coronam gravem, iij.
 47. solam, ix. 25.
 coronas festinatas, xij.
 127. intactas, xj. 90.
 tarpeias, ix. 41.
 coronat, xij. 18.
 coronatas comas, x. 50.
 coronato Menandro, v.
 10.
 coronatus miles, vij. 7.
 coronetur, x. 62.
 coronide sera, x. 1.
 coronis hesternis, ix. 62.
 coronis subtilibus, ix. 92.
 corpora grandia, xiv. 91.
 immatura, ix. 9. pue-
 rilia, ij. 75.
 corpore, † 7. vj. 56. xii.
 101. formoso, iij. 3.
 toto jacuit sulus humi,
 viij. 75.
 corpus, † 7. j. 50. iij. 82.
 vij. 17. xj. 61. foemi-
 neum, viij. 68. inane,
 viij. 75. luteum, xj.
 48. remissum, j. 50.
 salubre, x. 47.
 corpusque, iv. 90.
 corrippe, † 23.
 corripas, xj. 95.
 corripis, xj. 40. 44.
 corrumpere, iij. 75. iv. 5.
 corrumpis, xij. 67.
 corrumpit, xij. 64.
 corrumpitur, v. 70.

corruperit, viij. 42.
 corrupto garo, vj. 93.
 Corsica mella, ix. 27.
 thyma, xj. 43.
 cortex levis, xiv. 209.
 Mareotica, xiv. 209.
 cortice deposito, xij. 86.
 levi, x. 37.
 cortis, vij. 53. xj. 53. xij.
 45. parvæ, ix. 55. rau-
 cæ, vij. 30. fordida,
 iij. 58.
 corve, xiv. 74.
 coruscum ducem, x. 6.
 corvus, iij. 43. xiv. 74.
 niger, j. 54.
 Corybante picto, j. 71.
 Corycio croco, iij. 65.
 xj. 9. nimbo, ix. 39.
 Corynna, viii. 73. sola,
 v. 10.
 Cosconi, ij. 77. iij. 69.
 Cosconia, xj. 56.
 Cosme, iv. 53. ix. 27.
 Cosmi, j. 88. xj. 9. 50.
 xij. 66. xiv. 110.
 Cosmiani, xj. 55.
 Cosmianis ampullis, iij.
 82.
 Cosmiano pingui, xj. 16.
 Cosmica bova mala, vij.
 40.
 Cosmicos, vij. 40.
 Cosmum, iij. 55.
 costa, ix. 49.
 costam, x. 48.
 costi, xj. 19.
 cothurnati Maronis, v. 5.
 vij. 62.
 cothurni Romani, viij. 18.
 xj. 10.
 cothurnis, iij. 20.
 cothurno Sophocleo, v.
 31.
 cothurnos Tragicos, viij.
 3. xij. 96.
 Cotile, ij. 70. iij. 63.
 Cotta, j. 10. 24. x. 49.
 64. 88. xij. 89.
 Cottæ, vj. 70.
 cotula, viij. 71.
 coturnicis, x. 3.
 covine, xij. 24.
 coxam, vij. 19.

coxit, ij. 40.
 Cr
 Cras, ij. 37. 45. v. 59. ix.
 89. xj. 66. xij. 48.
 crassa fex, j. 104.
 crassaque turba, ix. 23.
 crassa aqua, xj. 22.
 crassæ aquæ, xij. 26. la-
 cernæ, viij. 58.
 crassi Burdigali, ix. 33.
 crassior libellus, ij. 6.
 bulla, viij. 33. creta,
 viij. 33.
 crassiora nomina, xj. 18.
 crassus turdis, ij. 40.
 crasso, v. 22. cælo, iv.
 46.
 crassum volumen, v. 79.
 Crassus, xj. 6.
 crastina egestas, iij. 10.
 vita, j. 16.
 crastinas dapes, iij. 58.
 cratere, viii. 6. corneo,
 xii. 32.
 craticula cum veru, xiv.
 221. parva, xiv. 221.
 creastis, xii. 68.
 creat, x. 103.
 creatus, vj. 64.
 creavit, v. 79. vii. 99.
 crebros deunces, vi. 78.
 trientes, j. 107.
 credam, ij. 8. vii. 54. 87.
 xii. 74.
 credamus, x. 14.
 credar, ij. 91.
 credas, iij. 36. iv. 64. v.
 29. vi. 42. viii. 36. xj.
 32. 56.
 credat, v. 45. viii. 64. ix.
 49.
 crede, j. 4. 16. 42. 76. ij.
 32. iij. 3. 5. 16. iv. 49. v.
 49. 53. 54. vi. 23. 27.
 56. 60. viii. 37. ix. 42.
 102. x. 90. xii. 36.
 credere, j. 25. ij. 72. iij.
 73. 75. x. 18. 85. xi. 54.
 xii. 80.
 crederes, xii. 32.
 crederet, viii. 55.
 credes, xiv. 212.
 credet, vii. 9.
 credi, j. 73. xii. 55.

credibile, iv. 32.
 credideram, j. 43. vii. 81.
 crediderim, x. 35.
 credideris, ij. 77.
 crediderisve, vii. 9.
 credidimus, ix. 49.
 credidimusque, † 26.
 credidit, iv. 73. vii. 39. x.
 53.
 credimus, ij. 71. 91. v. 1.
 vii. 59.
 credis, † 24. ij. 19. 26. 41.
 83. iij. 62. iv. 15. v. 39.
 vj. 44. 84. vii. 30. 62.
 viii. 15. ix. 23. 53. 97. x.
 3. 37. 87. xj. 44. 45.
 xii. 25. 48. 87. xiv. 9.
 88.
 credit, j. 29. iij. 15. iv.
 62. x. 35. xij. 49. xiv.
 165.
 credita, vj. 76.
 credite, † 5. 12.
 creditis, ij. 4. 40.
 creditor, ix. 4.
 creditori, ij. 13.
 creditur, † 21. iij. 42. iv.
 31.
 credo, † 13. ij. 72. iij. 72.
 iv. 69. v. 29. 50. 62. vi.
 5. vii. 5. x. 51. xi. 95.
 108. xii. 40.
 credulitate, v. 1.
 credunt, iij. 91.
 Cremonæ miseræ, viii.
 56.
 crepando, xii. 78.
 crepant, j. 77.
 crepantes manu aureo-
 los, xii. 36. melles, ix.
 92.
 crepantis digiti, iij. 82.
 crepet, v. 20. ix. 23.
 crepitaculum, xiv. 54.
 crepitantibus armis, ix.
 21.
 crepitu, xiv. 119.
 crepuit, xii. 79.
 crescat, vii. 27.
 crescatque, j. 109.
 crescente arundine, ix. 55.
 crescentes papillas, xiv.
 134.
 crescentibus annis, j. 89.

crescere, vij. 60. viij. 71.
 ix. 62.
 crescit, viij. 44. xij. 47.
 xiv. 218.
 crescunt, † 2. viij. 33.
 Creta, ij. 2. crassior, viij.
 33.
 Creta pia, ix. 21.
 creta acida, vj. 93. putri,
 xij. 62.
 Cretæ Minoæ, xiii. 106.
 cretata Fabulla, ij. 41.
 Cretenses, ix. 21.
 creverat, ix. 78.
 creverit, viij. 56.
 crevi, xj. 40.
 crevit, v. 6. ix. 62. xiii.
 58.
 crimen grande, ij. 65.
 crimenque, xj. 94.
 crimina, † 7. xj. 77.
 crimine, † 10. iv. 63. vj.
 47. x. 61. xj. 80. fœdo,
 ij. 56. tristi nocens
 terra, ix. 31.
 criminis, ij. 72.
 crine, v. 38. ix. 37. nitens,
 xij. 38. posito, ix. 37.
 retorto, vj. 39. ruber,
 xii. 54.
 crinem, xii. 100.
 crines, iij. 63. madidos,
 xiv. 24. totes, j. 32.
 crines sapo, xiv. 26.
 crinibus, ix. 95. postis,
 xii. 86. sacratris, ix. 18.
 septem, xii. 32. tortis,
 † 3.
 crinis, viii. 77. madidus,
 v. 65.
 crinitæ turbæ, xii. 49.
 crispa, xiv. 90.
 Crispe, x. 14.
 Crispi, x. 2.
 Crispine, vii. 98.
 Crispinus, viii. 48.
 Crispo, iv. 54.
 Crispus, xii. 36.
 Crispulus, v. 62.
 Crispus, v. 33. xiv. 191.
 cristas, x. 68.
 cristat, xiv. 203.
 cristatæ aves, xiv. 213.
 cristati galli, ix. 70.
 Critice, vii. 89.
 Criton, xj. 61.
 croceos vitellos, xiii. 40.
 croci rubri, viii. 33.
 croco corycio, iij. 65. xj.
 9. effulo, v. 26.
 Crocodilus Nilivus, iij.
 93.
 Croeso, v. 40.
 Croesos, xj. 6.
 Cronus, vij. 86.
 Croti, vj. 39.
 cruce, non falsa, † 7.
 cruces ingenuas, x. 82.
 cruciat, vj. 20.
 cruda, iij. 13. puella, viij.
 64.
 ciuda virgine Martiaque,
 vj. 42.
 crudarum albularum, iv. 4.
 crude Thyesta, iv. 49.
 crudele gaudium, iij. 64.
 crudele nefas, vj. 62.
 crudelia fata, iv. 18.
 crudelis, ij. 75. iv. 61.
 viii. 14. lanus, vj. 64.
 Nero, vii. 20.
 crudeles morbi, xj. 92.
 crudum piper, xj. 19.
 Thoraca, vij. 1.
 crudus, iij. 13.
 crudus & ebrius agricola,
 xii. 77.
 cruenta flagella, ij. 17.
 cruentus Sylla, xj. 6.
 cruore, x. 92. xii. 64. vir-
 gineo, iv. 64.
 crura, ij. 35. 36. 62. iij. 51.
 vj. 56. xj. 59. violata,
 v. 62.
 crure, ix. 28. glaber, xij.
 38. ligneo, x. 100.
 cruribus, xj. 38. genisque
 hirsutis, x. 65.
 cruribusque, iij. 53.
 crus lubricum decenni
 compede, ix. 58.
 crusculumque, iij. 93.
 crumata Bætica, vj. 71.
 crystalla, ix. 75. x. 66.
 xii. 75. candida, viii.
 77. x. 13. magna, ix. 23.
 crystallina, j. 54. ix. 60.
 xiv. 111. turbata, ix. 60.

crySTALLINISQUE, iij. 82.
 C u
 Cubaret, iij. 91.
 cubat, j. 110. v. 1.
 cubicularia gaulapina, xiv.
 147.
 cubiculo, x. 30.
 cubicularia lucerna, xiv.
 39.
 cubicularia polymita, xiv.
 150.
 cubile, iv. 4. xii. 57.
 cubili, ix. 7.
 cubiti vicini, iij. 63.
 cubitis, iij. 82.
 cubito, viii. 59.
 cubito dexteriore, v. 62.
 cuculli Liburnici, xiv.
 139.
 cucullis, xj. 99.
 cucullo, v. 14. pullo, x.
 76.
 cucullus, iij. 2.
 cucumam, x. 79.
 cucumis rectus, xj. 19.
 cucurbitarum, xj. 32.
 cucurrit, † 14. 21. 23.
 cui, † 9. 24. j. 1. 44. ij.
 62. 76. iij. 5. 68. iv. 53.
 54. 79. v. 3. 15. vj. 3.
 vii. 1. 13. 17. viii. 3. 48.
 52. ix. 1. 10. 13. 24. x.
 10. xj. 19. 28. 73. xii.
 8. 49. 57. xiii. 90. xiv.
 53. 122. 170.
 cuique, iv. 53. ix. 81.
 cuicumque, j. 42.
 cujus, j. 25. ij. 29. 30. 8).
 iij. 2. 9. v. 62. vj. 82.
 vii. 13. 25. viii. 28. 55.
 ix. 28. 36. 44. x. 23. 35.
 xj. 101. xii. 3. 11.
 cujusdam, vj. 8.
 culcita, xj. 57. xiv. 119.
 facilis, xiv. 162. inanis,
 v. 63. viduata, xj. 22.
 culex, xj. 19. Adriaticus,
 iij. 93. Virgili, xiv.
 185.
 culi, ij. 51. xj. 100.
 culicem, viii. 56. xiv. 185.
 volantem, viii. 33.
 culina clausa, viii. 67.
 festa, vii. 26. major, v. 45.
 culina

culina nigra, x. 66.
 culinæ nigræ, j. 93.
 culinam, v. 51. nigram,
 iij. 2.
 culis, ix. 28.
 culmina, vij. 72. delicata,
 iv. 64. fulta, xij. 73.
 culminicus geminis, ix.
 4.
 culo, ij. 51. xj. 101.
 culosque, xj. 47.
 culpa, xj. 80. xiv. 173.
 culpavit, ix. 60.
 culta Bononia, iij. 59.
 culta fenestra latia nuru,
 x. 6.
 culta Galefus, viij. 28.
 manus, v. 11.
 culta jugera, xj. 30.
 culter, vii. 26. venatorius,
 xiv. 11.
 culti foli, j. 117.
 cultior, x. 98. xiv. 26.
 cultis comis, v. 31.
 culto cliente, ix. 23. Jove,
 viij. 80.
 cultor, v. 5. x. 92. notifi-
 catus, vj. 73. notus
 amicitia, ix. 86. Rho-
 dopeus, † 5.
 cultor sanctissime juris &
 legum, x. 37.
 cultris, ix. 3. sœvis, xj. 85.
 cultro, iij. 24. iv. 35.
 cultum, j. 118. opus, j. 26.
 cultus, j. 67. viij. 48. 51.
 72. ix. 67. x. 20. 50. xi.
 11. xii. 60. xiv. 141. fo-
 cus, xii. 18.
 cultus Tyrios, xj. 40.
 summos, ix. 78.
 culum, j. 93. ij. 62. vj. 37.
 xj. 44.
 culus, j. 93. iij. 71. xj. 22.
 macer, iij. 98. tritor,
 ix. 58.
 cum, † 3. 8. 12. 15. 23. 25.
 j. 54. 82. 98. ij. 6. 14.
 iij. 54. 66. 76. iv. 2. 6.
 33. v. 50. 57. 68. vj. 29.
 30. 77. vj. 13. 21. 61.
 viij. 3. 20. 55. ix. 3. 12.
 19. 88. x. 14. 33. 40. xj.
 6. 44. 62. xij. 15. 29.

52. 98. xiii. 1. 5. 10. xiv.
 1. 4. 6. 10. &c.
 cumque, ix. 2. 31.
 Cumano pulvere, xiv.
 114.
 cunæ, ix. 9.
 cunarum, xj. 40.
 cuncta, iv. 4. 4. v. 29. ix.
 79. xj. 40. convivia,
 ij. 6.
 cunctaris, vi. 20.
 cunctis, † 1. vj. 66. ix. 81.
 animalibus, xj. 85.
 thermis, ij. 14.
 cunctos, iij. 46.
 cuneis, j. 27.
 cuniculus, xiii. 60.
 cunne, vj. 34.
 cuuni, iij. 72. xj. 62. cani,
 ix. 38. fatui, vii. 17. la-
 civi, vj. 5.
 cunnilingis, vj. 94. xij.
 87.
 cunnilingum, iv. 43.
 cunnilingus, xij. 59.
 cunnis fuliginis, ix. 3.
 cunno, iij. 74. 87. cano,
 ij. 34. clamoso, vj.
 17.
 cunnos, xj. 44. gemi-
 nos, j. 91. miseros, xj.
 47.
 cunnum, j. 78. ij. 84.
 iij. 93. vj. 66. ix. 94.
 xj. 4. 86. vetulum, x.
 90.
 cunnos, vj. 17. x. 90. xj.
 79. gratus, iij. 81. of-
 leus, iij. 93.
 cuperem, vj. 83. xiv.
 132.
 cuperent, x. 89.
 cuperes, † 8.
 cuperet, viij. 78. x. 81.
 xiv. 78.
 cupiam, xj. 68.
 cupiant, iv. 83. vii. 11.
 xiv. 8.
 cupias, j. 57. vj. 29. xj.
 57. xii. 18. xiv. 217.
 cupiat, vj. 17. 41.
 cupidæ avaritiæ, xj. 59.
 cupidinei Labyæ, vii. 86.
 cupidinesque, ix. 12. xj. 14.

Cupidæ, ix. 57. parve, vj.
 13.
 cupido marito, xj. 79.
 cupidum Titana, viij. 21.
 cupidus, xij. 49.
 cupressio perpetua, vj. 73.
 viva, vj. 49.
 cupis, j. 2. 4. 64. 73. iij.
 25. 44. iv. 6. 31. v. 79.
 vj. 63. viij. 25. 45. 65.
 73. ix. 52. 104. x. 1. 17.
 68. xj. 9. 53. 100. xij.
 37. 41. 62. 67.
 cupisque, xii. 62.
 cupit, j. 11. 116. 117. ij. 4.
 vi. 34. 38. 66. viij. 21.
 x. 8. xiii. 67. xiv. 115.
 172.
 cupiunt, x. 35.
 cur, j. 3. 60. ij. 4. 33. 65.
 69. 84. iij. 4. 11. 34.
 60. 70. 95. 99. iv. 7.
 48. v. 53. 56. 61. 74. vi.
 67. 82. vii. 2. 41. 49.
 86. 101. viii. 67. ix. 5.
 72. 74. x. 3. 13. 22. 50.
 65. xi. 11. 20. 48. 54.
 xii. 57. xiii. 14. 49. xiv.
 2. 121. 169. 175.
 cura, j. 112. iv. 8. v. 22. 24.
 25. v. 52. vii. 38. 90.
 viii. 82. ix. 19. blanda,
 xi. 27. dulcissima, viii.
 77. festinata, x. 2. mu-
 tua nostri, x. 20. se-
 cunda, ix. 81.
 curæ, j. 26. vii. 9. mille,
 vii. 96. pallentes, xj. 7.
 curæque, j. 16.
 curam, j. 83.
 curandum, xi. 75.
 curare, vi. 50.
 curarum, j. 77. iv. 83. vj.
 68.
 curas, viii. 51. inquietas,
 x. 30. nascentes, v. 5.
 rudes, j. 67. victuras,
 j. 108.
 curet, x. 18.
 Curvatus, iv. 60.
 Curio, vj. 64. vii. 67.
 gravior, xi. 17.
 Curios, j. 25. v. 29. vii. 57.
 ix. 2. graves, ix. 29.

curiosos, xj. 64.
 curis acribus, iij. 20.
 curis soluta nox, x. 47.
 Curius, xj. 105. ix. 83.
 curo, xj. 95.
 currant, xiv. 208.
 curras, iv. 87.
 currat, vii. 6.
 curte, iv. 10. v. 26. vii. 67.
 corrente carina, iij. 78.
 currenti, iij. 44.
 currere, ij. 6. vj. 43. vij. 31. viij. 11.
 curres, x. 100.
 curreret, j. 15.
 curret, xiv. 209.
 curribus, viij. 26. x. 50.
 curris, vij. 31. viij. 44.
 currit, j. 49. ij. 14. iij. 20. 63. v. 32. 62. vj. 46. xiv. 55.
 currunt, xj. 91.
 currus ferventes, † 23.
 gemini, viij. 65.
 cursor, iij. 47. succinat-
 etus, xij. 24.
 cursorum, iij. 100.
 cursu, iv. 19. xij. 36. fa-
 cili, x. 104.
 cursurus, iij. 5.
 cursus clausus, xij. 57.
 cursus lascivos, j. 45.
 curtaque testis, iij. 82.
 curto latere, xij. 32.
 curtus calix, j. 93.
 curva ofella, xiv. 221.
 curva theca, xj. 59.
 curva unda, ix. 92.
 curvæ Matineſæ, iv. 55.
 curvas valles, iv. 64.
 curvavit, xiv. 34.
 curvis venis, xiv. 33.
 curuli, xj. 99.
 curvo ferro, xiv. 51.
 nexu, † 26.
 cuspide acuta, xiv. 92.
 Ætola, xij. 91. lauri-
 gera, vij. 5. longa,
 xiv. 221. splendenti,
 vij. 26.
 cuspidisque, iij. 82.
 cuspidis Ætolæ, vij. 1.
 cuspis, xj. 101. frondea,
 xiv. 22.

custodem, iij. 68. xij. 53.
 spadonem, ij. 54.
 custodes, x. 69.
 custodia clausa, ij. 85.
 custodis Dei, vij. 70.
 custodit, j. 67.
 custos, j. 40. 41. viij. 40.
 xj. 40.
 cute, vij. 9. 34. viij. 33.
 avisa, x. 12. ceruſſata,
 vij. 2. 1. farta, j. 104.
 cutem, j. 78. viij. 52.
 exultam, xij. 80. laxam,
 v. 80.
 cutis, ij. 36. vj. 93.

C Y

Cyaneæ ruinæ, vij. 18.
 Cyanealque, xj. 100.
 cyathis, j. 72. viij. 6. 51.
 xij. 22.
 cyathos, ix. 95. x. 66. sex,
 xj. 28. 37.
 Cybele, viij. 46. ix. 3. 40.
 Cybeles, j. 71. iij. 91. vij. 72. viii. 55. ix. 12. xiii. 25. 64.
 Cybeles sacra, iij. 81.
 cybii, xj. 28. 32.
 cybium, v. 79.
 cyclops, vij. 37.
 cyeni, xiv. 161.
 cyenis senibus, v. 38. ix. 43.
 cyeno, j. 116. ix. 106.
 cyenus, iij. 43. cantator,
 xij. 77.
 Cydonia ventura, x. 42.
 Cydonia faturata, melle,
 xij. 24.
 Cyllaron, viij. 21.
 Cyllarus, iv. 25. viij. 28.
 Cyllenes, vij. 73.
 cymbala, xiv. 204.
 cymbia ficta faguntino
 luto, viij. 6.
 cynicos inopes, xi. 85.
 cynicum, iv. 53. fenem,
 iij. 91.
 cynicus, iv. 53. vij. 63.
 Cyniphio marito, vij. 94.
 Cynthia, viij. 71. xiv. 189.
 cyparisse, xij. 86.
 cyparissos aërias, xij. 50.
 Cypron infamem, ix. 92.

Cypros Cytheræia, viij.
 45.
 Cytherea, xj. 82.
 Cytherea acu, ix. 14.
 Cytheræia Cypros, viij. 45.
 Cytheriacis conchis, ij.
 47.
 Cytheriaco neſtare, xiv.
 207.

D

D a

DA, j. 2. 59. 108. ij.
 30. 90. iv. 2. vj.
 34. 4. vii. 95. viij. 73.
 ix. 25. 105. xj. 7. 27.
 xij. 60. xij. 4. 79.
 dabam, x. 75.
 dabant, ix. 9.
 dabas, ij. 7. ix. 10.
 dabat, † 4. j. 91. vj. 66.
 vij. 7. viij. 5. ix. 86.
 xj. 7. 101.
 dabatur, vj. 11.
 dabis, iv. 77. 87. vij. 25.
 83. ix. 68. x. 75. xj. 24.
 xij. 26.
 dabit, j. 77. 118. ij. 9.
 vi. 10. ix. 27. 86. xj. 24.
 79. 29. xij. 3. xiv. 84.
 89. 112.
 dabitur, viij. 45. xj. 55.
 dabo, iv. 15. 72. x. 48. xj.
 30. 59.
 dabunt, v. 66. vj. 50. viii.
 56. xiii. 110. iv. 82.
 Daci ducis, ix. 36.
 Dacis, ij. 2. vii. 19. sup-
 plicibus, vj. 10.
 dactyliotheca, xiv. 123.
 dactyliothecam, xj. 60.
 Dacus, vj. 76.
 Dacus puer, j. 23.
 Dædale, † 8.
 Dædalon aptantem puero
 liquidas alas, iv. 49.
 Dalmata, x. 78.
 damæ imbelles, iv. 74.
 damam impeditam, iij.
 58.
 damas illigatas, j. 50.

mollis, iv. 35.
 Damascena pruna, xij.
 29.
 Damascenis senibus, v. 18.
 damis, iv. 74.
 Dammam, xii. 17.
 damna, j. 13. viij. 13. ix. 7.
 x. 58. xij. 57. xiii. 1.
 damnare, vij. 43.
 damnatæ virgæ, xii. 48.
 damnatam mentulam, viij.
 54. mœchem, x. 52.
 damnatum, ij. 24.
 damnatur, ij. 64.
 damnaverit, iv. 87.
 damnavit, vj. 32. vij. 43.
 damnavitque, xj. 42.
 damnet, j. 26.
 damnet, iv. 60. ix. 49.
 damno securo, j. 83.
 damnosa, xiv. 18.
 damnum, xj. 25. xij. j.
 tale, xij. 89.
 damus, v. 26. viij. 82. xj.
 4. 58. xiii. 16. 58. 42.
 xiv. 23.
 Danae picta, xiv. 5.
 danda, iij. 10.
 dandum, iij. 7.
 dant, j. 24. ix. 53. xj. 69.
 xii. 98.
 dante, viij. 82.
 dantem, ix. 26.
 dantur, v. 82.
 dapes, iij. 31. iv. 78. xiii.
 14. 36. ambrosias, iv.
 8. viij. 39. 50. xiii. 91.
 Capitolinæ pontificum-
 que, xii. 48.
 dapes craftinas, iij. 58.
 lautas, xiv. 90. nata-
 litias, vij. 85. socias,
 ix. 73.
 Daphne fugitiva, xj. 44.
 Daphnis, iij. 5.
 Daphnona, x. 79.
 Daplonas, xij. 50.
 dapibus, iv. 78.
 dapibusque superbis, iij.
 45.
 Dardanio Iulo, vj. 3. mi-
 nistro, xj. 105.
 Dardaniſve Cajeta, x. 30.
 Dardanius Paris, ix. 106.

dare, j. 19. 77. 105. 112.
 ij. 10. 2. 39. 56. iij.
 54. 90. iv. 27. 42. 67.
 v. 24. 26. 83. vj. 10. 21.
 56. viij. 55. 59. 74. viij.
 9. 38. 70. 73. 78. ix. 54.
 75. x. 16. xj. 28. 44. 61.
 xij. 6. 44. 55. 64. 98.
 xiv. 157.
 darem, iv. 67. ix. 93. xii.
 66. xiv. 153.
 darentur, j. 37.
 dares, iij. 65. vij. 7. 22.
 viij. 46. x. 41.
 daret, viii. 55. ix. 13. 31.
 42. 55. xj. 4.
 dari, j. 112. ix. 74. xj. 87.
 das, j. 6. ij. 10. 21. 24. 25.
 43. 71. iij. 16. 40. iv.
 67. viij. 29. viii. 22. ix.
 90. x. 16. 69. xj. 68.
 105. xii. 4. xiv. 37. 168.
 Dasioque, vj. 70.
 Dasius, ij. 52.
 dat, j. 60. 89. ij. 24. 49.
 iij. 95. iv. 45. 46. 53. 71.
 90. v. 66. viii. 15. 27.
 78. ix. 7. 65. 94. 106.
 x. 19. 75. xij. 3. 10. 59.
 xiii. 39. 71. 119. 127.
 xiv. 38. 85. 150.
 data, j. 12. 36. vj. 10. 89.
 viii. 6. 50. 71. 77. ix.
 49. xj. 92.
 datam, x. 75.
 date, xii. 55.
 datis, x. 103. muneribus,
 ix. 49.
 dato, vij. 24. 45. viii. 24.
 ix. 54. x. 61. xiii. 18.
 xiv. 12. 6.
 datum, j. 42. 44. vj. 29.
 xii. 14.
 datur, ij. 2. 61. iij. 30. v.
 15. 23. 59. viii. 14. ix. 3.
 x. 26. xii. 18. 77. xiii.
 5. 35. xiv. 4. 25. 144.
 170.
 daturam, x. 81.
 daturum, iv. 67. xj. 68.
 daturus, viii. 54.
 De
 De, † 12. j. 14. 19. 42. ij.
 54. 66. 93. iij. 58. 65.

77. iv. 29. 54. 61. v. 36.
 56. 79. vj. 19. 35. 49.
 viij. 9. 11. 30. 45. viii. 31.
 33. ix. 19. 30. 78. x. 33.
 72. 76. xj. 9. 28. 55.
 xii. 66. 84. xiii. 38. 54.
 xiv. 55. 166. 195.
 deque, x. 68.
 Dea, vj. 21. xii. 8. cæca,
 iv. 51. sollicitata, vj. 68.
 Dea luciferæ, xj. 70. Me-
 dulæ, vii. 1. tetricæ,
 vii. 95.
 Deaque Cnidia, xij. 66.
 Deam, iij. 3. x. 92.
 Deas convictas, x. 89.
 duas, ix. 106. duras,
 xj. 92. tetricas, iv. 73.
 Deasque, viii. 81.
 debeas, ij. 6.
 debeat, v. 37. vi. 4. ix. 59.
 debent, iij. 69. viii. 71.
 debentur, viij. 80.
 debeo, ij. 44. vj. 59.
 debere, ix. 85.
 deberem, vj. 30.
 debes, ij. 3. 41. 80. iij. 87.
 99. vi. 77. vii. 9. viii. 17.
 ix. 94.
 debet, j. 67. 86. ij. 3. 19.
 68. 92. iij. 58. 80. 81.
 iv. 37. v. 81. vi. 4. 60.
 83. vii. 9. ix. 40. x. 5.
 103. xi. 97. xii. 98. xiii.
 101. xiv. 97. 195. 220.
 debile opus, viii. 6.
 debilis boletus, vii. 19.
 lingua, x. 65.
 debiliſque, viii. 19.
 debilitata Venus, j. 47.
 debilitate, ij. 86.
 debita, iv. 1. vota, ix. 32.
 debitor, v. 43. numero-
 sus, iij. 31.
 debitorque, ix. 43.
 debitorus, v. 81.
 debuerat, v. 68.
 debuerant, xi. 92.
 debuerat, ix. 74.
 debuit, ij. 75. iij. 100. viij.
 20. viii. 37. x. 77.
 decebat, xiii. 64.
 decem, j. 67. 104. iv. 61.
 v. 7. 12. 20. 83. vi. 820.
 e ij

viiij. 7. 10. 71. ix. 60.
 xij. 66. astates, iv. 66.
 annis, iv. 46. horis,
 xj. 30. plus minus, ix.
 103. festertia, xj. 77.
 vetulas, ix. 103.
 decemque, xiv. 192.
 december, v. 85. vii. 72.
 atrox, vij. 36. canus,
 j. 50. gratus, vij. 71.
 horridus, vij. 35. 94.
 longus & bruma ma-
 dens, x. 5. medius,
 vij. 27. vagus, iv.
 14.
 decembres multos, xii.
 18. triginta, iij. 36.
 decembris, ij. 85. v. 18. 50.
 xii. 63. fumoso, v. 31.
 gelido, iv. 19.
 decembris gelidi, x.
 87.
 decenni compede crus lu-
 bricum, ix. 58.
 decens, iij. 2.
 decent, j. 32. x. 58. 90.
 xii. 15. xiv. 1.
 decentior, xii. 22.
 decepta dextra, j. 22.
 deceptæ dextræ, j. 22.
 deceptus, ij. 14.
 decere, v. 50.
 decernis, ij. 64.
 decet, † 10. ij. 41. viii.
 65. 82. ix. 12. 14. xi. 12.
 xii. 63. xiii. 108. xiv.
 12. 47.
 Deciane, j. 9. 25. ij. 5.
 Deciano, j. 62.
 Decianus, j. 40.
 decidat, ix. 4.
 decidis, vij. 57.
 decidit, iv. 18. xij. 14. 26.
 decies, j. 12. 27. 59. 104.
 ij. 65. 67. iij. 52. 62. iv.
 37. 51. 66. 79. ix. 84.
 95. xi. 24. xii. 56. xiv.
 170.
 deciesque, xii. 78.
 decima hora, iij. 36. iv.
 8.
 decima, iij. 36. vii. 50.
 hora, j. 109. xj. 80.
 decima brumæ, vii. 64.

decimam, x. 70.
 decimi libelli, x. 2.
 decimique libelli, xii. 5.
 decimo, v. 22. viro, vj. 7.
 decimus annus, viii. 71.
 lapis, iv. 57.
 deciperis, xiv. 88.
 decipi, v. 18. xii. 51.
 decipiat, † 24.
 decipies, iv. 89.
 decipimur, vii. 87.
 decipis, iij. 87.
 decipit, iv. 56. vii. 99.
 xij. 100. xiv. 216.
 decipitur, xiii. 68.
 decipiturque, vi. 70.
 declamas, ij. 7. iv. 81.
 decolæ aquæ, xiv. 116.
 decor vivus, vi. 13.
 decorata cedro pagina,
 v. 6.
 decore, vj. 28. vario, vj.
 42.
 decorus, viij. 61.
 decoxit, ij. 11.
 decuisse, † 15. ij. 34.
 decuit, viij. 28. 55.
 decrevere, vii. 53.
 decrevit, j. 79.
 decus, j. 1. 56. iv. 14. vj.
 25. vii. 73. 96. viij. 30.
 51. 55. x. 92. 103. xj. 14.
 54. xiv. 32. Æolium,
 viij. 28. altum, ix. 2.
 dulce, ix. 29. juvenile,
 ix. 18. Palladium, ix.
 24.
 decusque, viij. 28.
 dedecus, xij. 32.
 dederas, iij. 22. iv. 7. ix.
 96.
 dederat, † 7.
 dedere, iv. 44. ix. 13. xii. 6.
 dederim, vii. 41.
 dederint, j. 104. xiv. 101.
 dederis, v. 43. vj. 30. vij.
 9. 54. viij. 24. ix. 19.
 xij. 105.
 dederit, iij. 6. viii. 48. 66.
 ix. 37. x. 12. xiv. 89.
 dedero, xiv. 142.
 dederunt, j. 100. v. 66.
 xiv. 43.
 dedi, xij. 11.

dedicat, iij. 29.
 dedicata, vij. 16.
 dedicatus pilces, iv. 30.
 dedicatur, v. 2.
 dedidicit, ij. 75.
 dedignatur, vj. 64.
 dedimus, x. 75. xiv. 19.
 dedisse, iv. 61. vii. 41. xiv.
 14.
 dedisses, vj. 30. xj. 19.
 dedisset, x. 2.
 dedisti, j. 1. iij. 12. 40. iv.
 27. v. 85. viij. 50. ix.
 4. x. 14. xj. 19. xii. 5.
 dedistis, ix. 35.
 dedit, † 13. j. 59. ij. 2. 43.
 52. 54. 66. 76. 92. iij.
 59. 95. iv. 11. 23. 31. 66.
 v. 13. 33. 60. 66. 68.
 vj. 8. 10. 34. 35. vii. 20.
 86. 95. ix. 10. 25. 37. 59.
 67. 69. 96. 104. x. 6.
 63. 81. xii. 31. 59. xij.
 49. 69. xiv. 1. 40. 124.
 140. 161. 170. 175. 189.
 211.
 dedite, iv. 64.
 dedolat, xj. 85.
 deducere, ix. 30.
 deerant, vii. 95. xii. 44.
 deerat, xii. 32.
 deerit, viij. 21. xii. 29.
 deerunt, v. 61. 79. viij.
 56. xj. 53. xij. 14. deesse,
 iv. 67.
 deest, j. 93. vii. 33. x. 18.
 48.
 defecerit, viij. 4.
 defeci, v. 40.
 defecisset, j. 12.
 defecta lingua, xij. 77.
 defendat, iv. 16.
 defendere, v. 16.
 defendet, xiv. 83.
 defendunt, xiii. 94.
 deficiens, j. 102.
 deficiens aulæ, † 2.
 deficiis, ij. 6.
 deficitque, iv. 91.
 defioculus, xii. 59.
 deflere, v. 38.
 defluat, iv. 3. viii. 45.
 deforme vitium, xj. 100.
 deformis, vij. 74.

deformis, ix. 79.
 defruvi nigri, iv. 46.
 defuerit, xiv. 22. 95.
 defuerunt, xij. 42.
 defuncti, viij. 57. patro-
 ni, ix. 75.
 defunctus, iv. 73.
 Degis, v. 3.
 Dei, v. 5. vij. 1. 59. viij.
 4. 26. ix. 4. xj. 61. Cæ-
 sariis, ix. 67. custodis,
 vij. 90. Palatini, v. 19.
 fiderei, xij. 60.
 Dei faciles, j. 104. xij. 6.
 Deique, v. 8. vii. 33.
 dejecta venabula, xiv. 31.
 dejecto, vij. 32.
 dejectus, v. 14.
 deinde, ij. 1. 19. vij. 42.
 57. ix. 103. xij. 67.
 deiphobi, iij. 85.
 Deis, j. 104. ix. 62. 104.
 Deisque, xij. 15.
 delapsa, vij. 81. viij. 32.
 deligstra, viij. 28.
 delasset, x. 5.
 delator, xj. 67. profugus,
 † 4.
 debilis, vij. 8.
 debilis, xiv. 7.
 debeat, vj. 64.
 delecta, ix. 62.
 delecta fera, j. 61.
 delectant, v. 2.
 delectantia, v. 16.
 delectaris, x. 45.
 delectat, vj. 75.
 delectat, j. 35. iij. 77. viij.
 86. x. 93. xj. 71. 105.
 delectatur, ix. 63.
 delet, x. 56.
 deliberet, ix. 36.
 delibuta labra, xj. 99.
 delicata culmina, iv. 64.
 iuga, j. 105.
 delicata murena, x. 30.
 purpura, iij. 2. uva, x. 74.
 delicatæ Europæ, iij. 20.
 Floræ, x. 92. menæ,
 x. 62. urinæ, iij. 82.
 delicate lector, iv. 55.
 delicati Borrodi, j. 50.
 ruris, vij. 16.
 delicatior, v. 38.

delicatum nomen, ix. 12.
 delicatus, xii. 57. Eunu-
 chus, iij. 58.
 delicatæ, † 2. j. 110. xj. 14.
 breves, vj. 28. x. 53. lu-
 piniores, ij. 6.
 delicatæque, viij. 82. ix. 29.
 delicias, j. 15. 60. vij. 87.
 viij. 26. 63. x. 35. xij. 15.
 76. xiv. 59. 193.
 deliciasque, iv. 88. v. 35.
 vij. 13.
 deliciis, viii. 48.
 delicium, j. 8. xiii. 99.
 deliciumque, vii. 49.
 Delphica, xii. 67.
 Delphin, viii. 51.
 Delphis, ix. 43.
 Delphitico cinædo, xj.
 22.
 demas, ij. 10.
 demens, † 7. ij. 45. iij.
 75. 76. 93. v. 70. viij.
 24. 64.
 demere, ij. 77.
 demeruisse, ix. 56.
 Demetrius, j. 102.
 demisso vultu, j. 69.
 Democritos, ix. 48.
 demus, x. 2. 45.
 dena, x. 41.
 denariis, j. 118. tribus,
 ix. 103.
 denarius, ij. 51. ix. 33.
 denas, † 27. brumas, iv.
 40.
 denique, † 7. j. 93. 110.
 iij. 50. iv. 45. vj. 65.
 vii. 50. viii. 33. 81. xij.
 39. xiii. 2.
 delet, ix. 51.
 denos, vij. 13. aureolos,
 ix. 5.
 dens senior, ix. 58.
 densa turba, vii. 60.
 densaque turba, x. 10.
 densique trientes, vj. 86.
 densis, viij. 44. comis,
 ix. 62.
 denso triente, ix. 89.
 densum vellus, iv. 3.
 densumque vulgus, vj. 38.
 dent, vj. 87. vij. 27. 66.
 x. 34.

dentata Ægle, j. 73.
 dente, † 26. iij. 19. 47.
 xj. 71. xiii. 2. 94. xiv.
 200. blando, i. 15. ful-
 mineo, xj. 70. furiali,
 ij. 75. multifido, xiv.
 25. præduro, xiii. 66.
 rabido, † 18. secto,
 xij. 84. vacuo, j. 61.
 dentem, xiii. 2. ægrum,
 x. 56. politum, v. 38.
 fordidum, x. 3.
 dentes, j. 20. 52. 88. iij.
 93. v. 44. vj. 64. 74.
 viij. 57. ix. 38. xi. 41.
 xiv. 22. 68. eborei, xiv.
 91. piceique buxeique,
 ij. 41.
 dentes emtos, xiv. 56.
 Indicos, x. 98. ni-
 gros, v. 44. niveos,
 ibidem, timidos, j.
 105.
 dentibus, ix. 75. atque
 comis emtis, xii. 23.
 Indis, ij. 43. Libycis,
 ix. 23. rubiginosis, v.
 29.
 dentificium, xiv. 56.
 dentis antiqui, vii. 12.
 Erythræi, xiii. 101. Li-
 byci, xiv. 3.
 dentiscalpia, vii. 52.
 dentiscalpium, xiv. 22.
 Dento, v. 45. viii. 31.
 Deo, ij. 14. iij. 24. iv. 1.
 vii. 98. xij. 39. averso,
 viii. 62. Pergameo, ix.
 ix. 17.
 Deoque, viii. 2. ix. 68.
 Deorum, j. 77. 83. 105.
 112. viii. 50. ix. 95. xj.
 9. 58. 81. 94.
 Deos, j. 13. 40. 77. iv.
 21. 77. 90. v. 65. vi. 4.
 viii. 24. 50. 81. ix. 26.
 58. x. 58. magnos, ij.
 91. furdos, vj. 58.
 deosculatur, viii. 81.
 dependet, vii. 94.
 depilatos coleos, ix. 28.
 deponas, ix. 11.
 deponi, j. 110.
 deposita, j. 36. iv. 14.
 e iij

veste, vj. 93.
 deposito cortice, xij. 186.
 pusore, iij. 68.
 deposui, iij. 50.
 depouit, v. 49.
 deprendat, † 11.
 deprendere, v. 68.
 depreudi, j. 35. vij. 81.
 deprensaque, furta, j. 88.
 depreudi Nili, † 3.
 deprensium, xi. 44.
 deprensus, v. 49. ix. 98.
 depugnat, xiii. 1.
 deque, j. 104.
 derasa, viii. 33.
 deridere, xiii. 2.
 derides, iv. 7. v. 30. xii. 32. xiv. 176.
 deridet, xi. 25.
 derisit, vi. 80.
 derisor Fabianus, xii. 85.
 derisoremque, j. 5.
 des, vi. 5. 63. viii. 8. 56. xii. 26.
 descendere, j. 52. x. 75. ix. 65. xj. 85.
 descenderet, j. 102.
 descendet, j. 50.
 deserat, xi. 72.
 deserebat, iij. 64.
 deseris, vii. 57. x. 41. xii. 73.
 deserit, xii. 103.
 deserta uxore, viij. 31.
 deserto marito, iv. 9. raptore, xii. 51.
 desertos cineres, xj. 51.
 desertus sodalis, ix. 3.
 desiderantur, x. 30.
 desiderio, j. 110. x. 78.
 desiderium, vii. 4. x. 12. mitius, xii. 21.
 desideret, iij. 63.
 desidiæ, x. 70.
 desidiosus, viii. 3. eques, xii. 26. homo, j. 108.
 desieris, iv. 48.
 desine, † 25. j. 42. iij. 66. iij. 74. v. 51. vi. 89. viii. 31. x. 65. xi. 40.
 desinere, iij. 64.
 desinis, iv. 52.
 desinit, iv. 16.
 desisti, viii. 55.

desit, j. 80. iij. 75. vi. 26. vii. 35. 73. x. 86. 90. xi. 26. xii. 61. xiii. 1. xiv. 105. 130.
 desperabantur, † 22.
 desperasse, xj. 37.
 despicias, iv. 84.
 despicit, xii. 57.
 despolies, xj. 50.
 destinet, ix. 36.
 destitisset, vii. 23.
 destituit, j. 102.
 desunt, j. 80. iv. 39. 77.
 det, iij. 24. 31. v. 51. vii. 71. viii. 51. ix. 19. 43. x. 33. xj. 33. xiii. 11. 125. xiv. 1. 153.
 deterior, iij. 34. purpura, xiv. 156.
 deteriora, iij. 71.
 deteriore anima, iij. 14.
 deterius, xii. 64.
 detineat, j. 71. v. 31.
 detinet, iij. 98. xi. 9.
 detinuere, iij. 91.
 detinuisse, vii. 92.
 detinuitque, xiv. 166.
 detonsis capillis, viii. 52.
 detracta, vi. 93.
 detrahet, iij. 43.
 detrahis, xi. 95.
 detulit, xii. 25.
 detur, xj. 13. 81. xiii. 117.
 Deucalionis, v. 54.
 devitat, xi. 48.
 devites, v. 57.
 deunces, xii. 28. crebros, vi. 78. meros, vii. 66.
 devorantibus oculis, j. 97.
 devorat, v. 4.
 devora arma, vii. 73.
 Deum, † 1. v. 3. vii. 4. 39. viii. 82. ix. 4. reducem, viij. 8.
 Deumque, x. 72.
 Deum, vi. 3.
 Deus, j. 100. iij. 24. 59. v. 56. vii. 49. ix. 25. 29. 32. 44. 95. 104. x. 38. xii. 48. magnus, ix. 44.
 victor, vii. 7.
 dextera, † 13. 23. x. 92. certa, † 13. felix, ix. 62. fortis, † 23.
 dexteriore cubito, v. 62.
 dextra, iij. 11. ix. 44. xi. 70. 100. xiv. 208. sillima, xi. 70.
 dextra, vi. 83. xii. 84. longa, vii. 19. vetula, xi. 30.
 dextrae, viii. 30. decepta, j. 22.
 dextram, † 18. iij. 21. xii. 29.
 Di, vii. 17. 66. x. 34.
 Di bene, xi. 54.
 diadema, viii. 55.
 diademata, vi. 10.
 Diadumene, iij. 65. v. 47. vi. 34.
 Diana, viii. 46. xii. 68.
 Diana, † 13. vii. 72. xi. 19. Aventinae, vi. 64. Caesareae, † 12. Dominae, xii. 18. Tiburtinae, vii. 27.
 Dianam Luciferam, x. 70.
 diapasinate, j. 88.
 diaria, xi. 109.
 diatheca, xii. 71.
 Dianus, j. 31. 48.
 dic, j. 21. 47. 98. iij. 89. iij. 11. 20. 30. 63. iv. 7. 66. v. 59. vi. 10. 19. vii. 17. 72. viii. 3. 28. 29. 76. ix. 22. 24. 48. 84. 95. x. 46. 56. xi. 30. 34. xii. 11. 64. 101. xiii. 14. xiv. 179. 215. 217.
 dicam, j. 8. 71. iij. 7. 12. 23. iij. 34. iv. 26. v. 10. vi. 30. 54. vii. 33. 99. x. 13. 41. xi. 9. 64. xii. 22.
 dicant, xiv. 120.
 dicar, xiv. 58.
 dicas, j. 53. 97. iij. 30. 95. v. 4. 27. xii. 84. xiii. 24. 105.
 dicat, j. 109. iij. 68. x. 102. xi. 56. xii. 102.
 dicatur, j. 46. x. 25.
 dicebas, xj. 70.
 dicebat, xj. 61.
 dicebatque, iv. 67.
 dicemus, j. 66.

dicent, xi. 79. xii. 21.
 dicentem, xij. 85.
 dicere, j. 16. 33. 36. 53. iij. 20. iij. 35. 50. 95. iv. 37. 89. v. 46. 73. 76. vj. 5. 54. 56. 65. vii. 5. 7. 9. 17. 27. 91. 98. viii. 7. ix. 8. 12. 42. 4. 50. 62. 97. x. 25. 33. 46. 51. 64. xi. 8. 19. xii. 31. 35. xiii. 2. xiv. 73.
 dicerent, xii. 85.
 dicereris, vj. 17.
 diceretur, x. 4.
 diceris, † 3. iij. 18. iv. 67. v. 39.
 dices, † 24. iij. 60. 63. iij. 4. 38. iv. 42. vii. 85. ix. 46. x. 92. xj. 8. xiii. 58. xiv. 14.
 dicet, j. 71. iij. 4. 93. vj. 79. x. 101. xj. 8. 40. 59. xii. 4. 57. 84.
 dicitur, j. 51.
 dici, j. 30. 66. 101. iij. 43. vj. 27. viii. 75. x. 103. xj. 33. xii. 34. 41.
 dicique, iv. 31.
 dicis, j. 47. 68. 82. 108. 118. iij. 21. 43. 67. 69. 87. iij. 51. 61. 95. v. 30. 46. 59. vj. 35. 44. 75. vii. 91. viii. 34. ix. 89. x. 14. 49. xj. 30. 31. 68. xii. 27. 74. 87. 101.
 dicit, j. 18. 68. iv. 20. 34. 91. v. 39. vi. 78. vii. 17. ix. 94. x. 55. xiv. 201.
 dicitque, j. 54.
 dicite, iij. 88. ix. 29.
 dicitur, † 21. 25. j. 15. iij. 40. 84. iij. 64. iv. 31. v. 3. 13. ix. 27. xj. 4.
 dicor, x. 65. xj. 22. xiv. 120.
 dicta, x. 3. xii. 42.
 dicta Gallia, iij. 1.
 dicta gente, xj. 70.
 dicta tauro, † 5.
 dictum Jovem, iv. 1.
 dictat, iij. 80.
 dictavit, viij. 73.
 dictaria, vj. 44.
 dictis, j. 5. à Marte Ka-

lendis, x. 29.
 dictum, ix. 8.
 dicturus, x. 72.
 dictus, vj. 17. viii. 13. ix. 13.
 dicunt, iij. 63. ix. 12. x. 45. xiv. 194. 196.
 didicere, j. 23. xj. 55.
 didici, xiv. 73.
 didicit, † 26.
 Dido pulcherrima, viii. 6.
 Didyme, v. 42.
 Didymi, xii. 43.
 Didymus, iij. 31.
 die, v. 70. vii. 19. 66. 91. ix. 63. xii. 57. tota, xj. 78. toto, x. 70. 74. xi. 105. uno, xj. 19.
 dieque, iij. 5. 43. x. 58. xi. 57.
 diebus, j. 20. v. 30. vi. 20. vii. 19. 45. 49. 83. continuis quinque, ix. 8. madi his, xiv. 1. multis, xj. 89. xii. 17. quinque, xiv. 79. securis, v. 21. totis, iij. 5. iv. 37. 54. xi. 87. triginta, xj. 25. unctis, xi. 7.
 diem, iv. 54. vii. 46. 73. viii. 14. 21. ix. 40. x. 24. natalitium, viii. 38. summum, x. 47.
 diemque, vii. 11.
 dies, iij. 90. iij. 6. 10. 67. iv. 1. 15. 89. v. 36. vii. 52. viii. 21. 36. x. 6. 12. 51. 58. xj. 57. 60. 63. xiv. 72.
 dies longa, ix. 50. xi. 70. novus, v. 66. omnis, viii. 78. quartus, iv. 61. totus, xii. 24.
 dies signandi melioribus lapillis, ix. 53. toti, x. 70.
 dies Formianos, x. 30. hibernos, vi. 59. paucos, j. 16. prateritos, x. 23. solos, x. 38. totos, x. 19.
 diesque, vi. 42. ix. 53. xii. 38. tardus, x. 9.

differ, v. 31. xiii. 55.
 differas, vj. 94.
 differat, iij. 90.
 differs, x. 44.
 differt, j. 77. x. 44.
 difficile, vii. 57. 84. xiii. 48.
 difficilem rein, iv. 66.
 difficilemque, j. 58.
 difficiles iugas, iij. 86.
 difficilis, xii. 47. xiv. 45. res, v. 12.
 diffusas umbras, † 2.
 diffusi campi, iij. 38.
 digeratur, xii. 34.
 digerit, iij. 63.
 digitu, xj. 23. crepantis, iij. 82.
 digitis, v. 11. ix. 42. x. 55. 23. 30. 38. 105. xiv. 172. lassus, xj. 47. omnibus, xj. 60. unctis, v. 79. xiv. 123.
 digito, j. 93. v. 12. ix. 99. xj. 50.
 digitoque, vj. 82.
 digitorum, xiv. 119.
 digitos, v. 62. xiii. 86. xiv. 109.
 digitosque, iij. 17. vj. 64.
 digitum, v. 63. impudicum, vj. 70. medium, iij. 28.
 digitus, vj. 23.
 digna, iij. 34. vii. 62. viii. 28. ix. 50. xii. 63. arma cingere latus tribunium, xiv. 32.
 digna imago, iij. 66.
 digna mentula, vj. 73. cultris Cybeles, ix. 3.
 digna munera tuo nomine, ix. 74.
 digna porta triumphis, viii. 65.
 digna puella, xj. 28.
 digna praemia, ix. 1. templa, vii. 55.
 dignam, xj. 28.
 dignantur, vi. 64.
 dignaris, x. 105.
 dignas poenas, † 10.
 dignatus Caesar, ix. 65.
 digne, viii. 73. xj. 81.
 dignior, j. 115.

dignitas equestris, v. 8.
 digno nectare, viii. 51.
 dignos, viii. 82. triumphos, v. 19.
 dignum, j. 21. vj. 8. monstrum, j. 91. preteritium, iv. 32. virum, j. 110.
 dignus, j. 102. v. 62. vj. 86. vii. 99. ix. 73. x. 11. 20. 34. xii. 62. amore puer, vi. 29. puer, ij. 2.
 Di, ij. 34. iv. 51. v. 66. vj. 38. 87. x. 34.
 dilecta, ix. 62. Catullo Lesbia, xiv. 77. foemineis catervis balnea, xj. 48. jugera, j. 13.
 dilectaque, j. 13.
 dilectis aquis, x. 85.
 dilectus, x. 20.
 dilexere, ix. 9.
 diligat, iv. 13. 45. viii. 63. x. 62.
 diligenter, vj. 82. vii. 30.
 diligenti aure, vj. 1.
 diligeris, viii. 54.
 diligit, vii. 96. viij. 49. ix. 67. xj. 45.
 diliga, vj. 42.
 diligunt, ix. 41.
 diluit, viii. 33.
 diluti Falerni, j. 107.
 dimidiaque nates, j. 93.
 dimidio labro, ij. 10. 22. Priapo, xj. 19.
 dimidios equos, x. 2. trientes, xj. 7.
 dimidium, j. 76. viii. 9. mullum, ij. 37. totum, ij. 10.
 dimisitque, j. 79.
 dimitte, ij. 16. ix. 70.
 dimittunt, j. 105.
 Dindyme, v. 42. 84. x. 42. xj. 7.
 Dindymenes mystica sacra, viii. 81.
 Dindymus, xj. 82. mollis, xii. 75.
 Dindymusque, vj. 39.
 Diodore, x. 27.
 Diodorus, j. 99. ix. 41.

Diomodæis agris, xiii. 93.
 diplos perusta, ij. 44.
 dipyron, iv. 47.
 diræ rapacitatis, xii. 53. rapina, xj. 42.
 dircenna rigens, j. 50.
 diri Thyestæ, x. 35.
 dirigit, † 3.
 diripiunt, vj. 75.
 diripuerit, v. 68.
 diris armis, ix. 72.
 discam, xiv. 73.
 discat, v. 57. xj. 79.
 discere, j. 35. ij. 1. 75. 77. vii. 17. viii. 1. ix. 104. xiv. 183.
 discedere, xiii. 25.
 discedentemque, v. 26.
 discederet, ix. 60.
 discere, v. 57. vii. 36.
 discerpi, v. 68.
 disci Spartani, xiv. 164.
 discindit, ix. 104.
 discipulis, v. 9.
 discipulorum trium, x. 60.
 discipulos, ix. 70.
 disco inviso, xiv. 173.
 discolor calculus, xiv. 17.
 discrimina, vj. 44. sacra, † 12.
 discrimine, v. 32.
 discunt, v. 1. x. 62.
 discurram, xii. 26.
 discurrens, iv. 79. vii. 99.
 discursat, viii. 33.
 discursus varius, vii. 33.
 discus, xiv. 164.
 diserta, xj. 20. cœna, vj. 48.
 disertam januam, x. 19.
 diserte, viij. 7. Stella, v. 60.
 diserti, vi. 60.
 disertis, ix. 12. Arpis, iv. 55.
 disertius, iij. 38.
 diserto, v. 81.
 disertos versus, vi. 14.
 disertum, xii. 43.
 disertus, j. 98. vii. 8.
 Δισκός, xiv. 214.
 dispar, x. 65.
 dispendia longa, ix. 102.

dispensat, xj. 18.
 dispensator, vj. 70. xi. 40.
 dispensatorem, v. 43.
 dispensatoris, vi. 73.
 dispercam, j. 40. ij. 69. ix. 97. x. 11. xi. 91.
 dispercas, v. 83.
 dispersa rate, ix. 41.
 displicui, ij. 91.
 displicuisse, † 3. j. 24. v. 41.
 disponere, v. 21.
 disposuisse, xii. 84.
 disposuit, x. 79.
 disputat, ix. 79.
 dissidium, x. 41.
 dissimulatio notus, iv. 89.
 dissimulare, iv. 3.
 dissimulas, v. 16. vii. 9.
 dissimulataque, xi. 109.
 dissimulat, v. 37.
 dissimulator, iv. 89. amice, v. 26.
 dissimiles, iij. 88.
 dissimulet, † 1.
 dissimulo, xii. 40.
 dissipata, j. 83.
 distociare, vii. 23.
 disticha, vi. 65. viii. 29. xiii. 3. longa, ij. 77. pauca, ij. 71. vii. 84. xi. 109.
 distichon, iij. 11.
 distinguunt, ij. 5.
 distingere, xii. 29. xiv. 51.
 distulerint, viij. 67.
 distuleris, j. 16.
 ditant, viij. 15.
 ditataque nomina, viij. 56.
 ditis, ix. 30. xi. 6. xii. 32.
 diu, † 22. iij. 17. iv. 38. 71. v. 57. vj. 30. 35. 66. viij. 16. ix. 60. 94. xii. 88.
 diu rogatam lucem, x. 38.
 diuque, ij. 48. iv. 23. viii. 31. x. 55.
 diva Baphi, ix. 92.
 diversa astra, ix. 93. inguina, iij. 88. vox, † 3.
 diversus bicolorque calculus, xii. 34.
 dives, j. 65. ij. 30. 32. 65. 65. vi. 50. ix. 2. xi. 84. 88.

88. xij. 83. 99. xij. 6. 41. xiv. 153. amica, xj. 50. Apollo, ix. 45. Corduba, ix. 62. & ex omni macello instructa cœna, x. 59. humus, xj. 63. linea, viij. 75. ornatus, iv. 78. popina, v. 45. Postumilla, xii. 49. unda, † 28.
 dividebat, iij. 7.
 dividere, iij. 82.
 divinus, iij. 71.
 divisa, xj. 24.
 divinator notus, v. 79.
 divisit, x. 10. xi. 23.
 divisum, iv. 83.
 divite nardo, xiii. 51.
 divitem Sabellum, iv. 46.
 divites, xj. 13.
 diviti amico, v. 18.
 divitiæ, v. 25. vi. 43.
 divitias, ij. 24. iv. 77. viij. 56.
 divitiæque, viij. 26. xi. 59.
 divitibus, v. 82. vj. 45. comis, xi. 9.
 divitius, x. 96. xj. 67.
 divitior, iv. 54. v. 40.
 divitius, xiv. 1. arcæ, iv. 67. Lacus, xj. 97. Midæ, vi. 86. Molochi, iv. 64. Tagi, x. 16.
 divitiusque, j. 77.
 diurna, iij. 10.
 Divum, xii. 78. xiv. 180.
 dixeramus, j. 28.
 dixerat, ij. 41. iij. 24. v. 53. vi. 82. ix. 72. 84. xj. 72.
 dixeris, j. 95. ij. 68. 77. vii. 50.
 dixerit, ij. 28. 41. vj. 71. x. 33. 35.
 dixerit, vj. 44.
 dixit, j. 66. iij. 11. 84. iv. 15. 43. v. 27. vj. 88. xj. 24. 59. xiii. 2.
 diximus, x. 75.
 dixisse, v. 73. 78.
 dixisses, vi. 20.
 dixisti, ix. 86.
 dixit, j. 43. 102. v. 78. vj. 10. 21. viij. 56. 77. ix. 37. 88. 98. x. 52. 75. xj. 7. 44. 89. 93. 103. xij. 8. 45.
 dixit, iv. 61. v. 16. vj. 30.
 Do
 Do, j. 6. iv. 64. v. 20. xij. 98.
 doceant, v. 65.
 doceatque, viij. 46.
 docebo, iv. 56. xj. 100. xiv. 2.
 docente, † 17.
 docere, x. 60.
 docet, ix. 32. x. 35. xj. 79.
 docilem lyram, xiv. 167.
 docili tremore, v. 79.
 docilis chorus, † 26.
 docta, vj. 71. xiv. 107.
 docta carmina, vj. 60.
 docta Neapolis, v. 79.
 doctæ forores, j. 71. ix. 43.
 doctæque, j. 71.
 doctam manum, iij. 82.
 doctas Pieridas, x. 58.
 docte Catulle, viij. 73. potite, x. 70. severe, xj. 53.
 docti Catulli, xiv. 100. 152. Lucensis, j. 2. Myos, viii. 51. Neronis, viii. 70. Pedonais, ij. 77. Secundi, v. 81. Senecæ, ix. 40. vatis, j. 62. vindicis, ix. 44. viri, x. 73. Votieni, viij. 72.
 doctique, ij. 77.
 doctior, vj. 68. x. 35.
 doctis Camænis, xj. 96.
 doctissima conjux, ij. 90.
 doctius, vj. 45.
 docto Apollinari, iv. 87.
 docto Catullo, vii. 98. Severo, xj. 58.
 docto pectore, j. 26. ix. 79.
 doctoque, vii. 98.
 doctorum, vj. 46. viro- rum, xiv. 191.
 doctos libellos, vj. 28.
 doctus, vj. 52. xii. 57. Hermes, v. 25. utra-

que lingua, x. 76.
 docuere, ix. 75.
 docuisse, j. 43.
 docuit, † 26.
 dodrantem, viij. 9.
 dogma, ix. 48.
 dogmata, j. 9.
 dolatus, vj. 49.
 doleat, iij. 71. iv. 27.
 dolebis, xii. 34.
 dolent, xii. 91.
 dolente, vj. 28. matre, v. 49.
 dolere, xi. 41.
 doles, iv. 48.
 dolet, j. 14. 34. 59. vj. 59. viii. 62.
 dolor, j. 43. vi. 64. vii. 95. xj. 14.
 dolorque, vi. 52. xiv. 173.
 dolore vero, vi. 63.
 dolores mali, vj. 70.
 doloris, j. 89. vii. 38. x. 41.
 dolos, iij. 19.
 dolos tacitos, iij. 91.
 dolosa arte, viij. 59. xiv. 210.
 dolosas, v. 18.
 domamur, xiii. 33.
 domantem, vii. 6.
 domantur, j. 105.
 domat, ij. 53.
 domate, iv. 64.
 domestica anguilla, xii. 31.
 domestica Nympha, vi. 47.
 domi, j. 4. 109. ij. 5. 11. 14. 69. 79. iij. 50. iv. 16. 26. v. 23. 48. 51. vi. 94. vii. 15. 101. ix. 38. xi. 25. 70. xii. 102.
 domicoenio trinoctiali, xij. 78. tristis, v. 79.
 domina, vi. 21. 27. urbe, iij. 1. ix. 65.
 domina, v. 62. vii. 13. 49. 63. viij. 51. ix. 3. x. 29. xj. 8. 9. xiv. 134. arcæ, iij. 31. Dianæ, xii. 18. Lufcæ, xi. 74. nives, vi. 86. ridenti, xii. 95. Romæ, j. 4. x. 103. superbæ, ix. 67. urbis, xii. 21.
 dominæque, vi. 86.

dominam, vj. 71. xii. 52. 99.
 dominamque, x. 92.
 dominas novem, xii.
 domini, † 2. 7. 28. ij. 4. 32. 54. 102. ij. 92. iij. 21. 91. v. 5. 8. vj. 29. 47. 52. vii. 1. 28. 33. viii. 1. 40. 51. 56. ix. 24. 25. 57. 75. 81. 94. xiv. 4. 53. 107. 220. bibentis, iij. 82. furentis, vii. 44. infantis, ix. 21.
 dominique, ij. 68.
 dominus, j. 117. vii. 86. x. 30.
 domino, j. 83. 89. 102. iij. 66. iv. 42. 67. v. 2. 49. 81. viii. 2. 36. 46. 82. ix. 29. x. 37. 83. xj. 70. xii. 98. xiii. 69. xiv. 200. Cæsare, ix. 86. ingenti, viii. 75. reverso, xii. 31. tanto, ix. 17.
 dominoque, ix. 68.
 dominorum, ix. 18.
 dominos, ij. 68. iv. 28. 64. viii. 78. ix. 94. xii. 67. xiv. 124. plorantes, xi. 71.
 dominum, j. 5. 61. 67. 82. 113. ij. 68. iv. 30. 84. v. 58. vi. 88. vj. 4. 26. viii. 31. 32. ix. 94. x. 10. 72. xii. 49. xiv. 76. priorem, vi. 71.
 dominumque, ix. 62. xj. 49.
 dominus, j. 118. ij. 32. iv. 64. v. 79. vj. 64. vj. 11. x. 72. xj. 94. xii. 59. 67. sacrata, ix. 17. selevra, x. 73. tertia, viii. 15. vilia, xiv. 6.
 donabas, x. 29.
 donabis, xiiij. 99.
 donabit, viii. 18. xj. 6.
 donabo, xj. 7.
 donanti, ij. 30. ix. 96.
 donare, j. 76. iv. 40. 56. x. 16. xj. 1. 13.
 donaret, xij. 71.

domo, iv. 6. ix. 14. Stygia, x. 72. xii. 52. tota, xiv. 193.
 domos, v. 21. vj. 7. xii. 31. Elyfias, j. 94. Stygias, vi. 18.
 donuit, ix. 104.
 domum, ij. 37. iij. 52. vii. 19. 31. x. 80. xj. 25. 30. 71. 84. xii. 26. 71. xiv. 163. Castaliam, viii. 66. ingentem, vii. 31. instructam, xii. 67. litoream, x. 58. Parthasiam, vii. 55. taci-tam, ix. 62. virginiam, j. 71.
 domumque, j. 85.
 domus, † 2. iij. 52. 58. iv. 57. 64. v. 72. vj. 29. vii. 72. viii. 68. ix. 81. x. 68. xi. 40. 94. alta, xii. 3. emta, iij. 62. xii. 67. notissima, ix. 62. numeranda, iv. 40. par-cælo, viii. 36. parva, ix. 99. x. 19. plana, xii. 57. sicca, ix. 19. Transtiberina, j. 109. vene-randa, ix. 21.
 domus conspicua, vii. 49. excelſa, j. 71.
 dona, ij. 14. 85. iij. 58. iv. 19. 27. 56. v. 18. 53. vj. 80. vii. 73. viii. 65. 78. ix. 56. 59. 74. xj. 28. xiii. 11. 69. amula, vii. 28. blanda, xi. 81. dulcia, vii. 83. majora, viii. 54. minora, ix. 106. xiv. 89. nova, vj. 80. nulla, iv. 89. parva, vj. 83. perfida, ix. 67. sacrata, ix. 17. selevra, x. 73. tertia, viii. 15. vilia, xiv. 6.
 donabas, x. 29.
 donabis, xiiij. 99.
 donabit, viii. 18. xj. 6.
 donabo, xj. 7.
 donanti, ij. 30. ix. 96.
 donare, j. 76. iv. 40. 56. x. 16. xj. 1. 13.
 donaret, xij. 71.

donas, ij. 39. iv. 9. 28. 84. viii. 5. 38. xij. 36.
 donasse, iv. 61.
 donasti, iv. 28. xi. 19.
 donat, † 5. j. 11. iij. 82. v. 18. vi. 60. ix. 59. x. 11. xiv. 10. 122.
 donatum, xii. 15.
 donatur, v. 43. xiv. 106.
 donavi, x. 11. xij. 81.
 donavit, j. 59. vj. 90. ix. 27. x. 11. xiv. 156.
 donec, xii. 84.
 donem, iv. 72. v. 74. vii. 76. ix. 23.
 dones, iij. 50. v. 53. 74. 81. viii. 28. ix. 57. xiv. 21.
 donet, x. 87.
 donis, x. 16. Cæsareis, x. 28.
 dono, vj. 30. xj. 58.
 dorcada, xiii. 99.
 Dorcas, xiii. 99. fugax, x. 65.
 Dorica venabula, † 23.
 dormi, vii. 53.
 dormiant, x. 62.
 dormiat, ix. 38. x. 13. xi. 57. xiv. 81.
 dormiendum, j. 107.
 dormieris, v. 23.
 dormies, j. 50.
 dormiet, viii. 44.
 dormio, iij. 44. xii. 102.
 dormire, x. 74. xii. 57.
 dormis, iij. 73. vj. 9.
 dormit, ix. 8. xii. 17.
 dormitantem, viii. 59.
 dormitor, x. 4.
 dormitum, x. 84.
 dormitur, xiii. 59.
 dos, xj. 42.
 dotata uxori, x. 15.
 dote, xij. 99. tota, ij. 34.
 dotem, vj. 9.
 dotes, xiii. 10.
 dotis, ij. 65. xj. 24. xii. 76.
 Dr
 Draco magnus, xii. 53.
 dracone torto, vii. 73.
 draconem gelidum, vj. 86.

draconis Maffyli, xiii. 37.
 Drauci, xj. 73. externi, xj. 9.
 Draucos, j. 97. graves, vii. 66.
 Draucus, ix. 28. velox, xiv. 48.
 dropace, iij. 74. quoti-diano, x. 65.
 Druforum, viii. 52.
 Dryadum, iv. 25.
 Dryas rustica, ix. 62.
 D u
 Duabus, ij. 6. lenis, viii. 59.
 duæ, vj. 39. viii. 71.
 duas, j. 104. ij. 28. xiv. 64. Deas, ix. 106. Kalendas, xii. 36. libras, xiv. 97.
 duasque, iv. 61.
 dubia, viii. 51. x. 42.
 dubia lanugine, ij. 61.
 dubie, x. 95.
 dubio petafone, iij. 77. schemate, iij. 68.
 dubita, viii. 63.
 dubitante, x. 89.
 dubitaret, vj. 32.
 dubitas, j. 26. ij. 64. vj. 20.
 dubitave, xj. 71.
 dubites, xii. 98. xiii. 107.
 ducam, ix. 43.
 ducat, xii. 21.
 duce, j. 2. v. 19. viii. 4. 50. 56. ix. 32. xi. 6. falvo, vii. 59. sancto, iv. 2. tanto, xii. 8.
 ducem, j. 5. vj. 1. viij. 11. 65. xj. 5. Aufonium, viij. 21. Coruscum, x. 6.
 ducena, iv. 37. quin-quies, xij. 76.
 ducenta, iv. 37. 61. v. 36. 81. viij. 16. xj. 77. xii. 67.
 ducentas mensas, vii. 47. mortes, iij. 93. scalas, vj. 19.
 ducenties, v. 38.
 ducentis, iij. 52. 62. vj. 30. x. 31.
 ducentes versus, viij. 20.
 ducere, j. 56. ij. 49. v. 66. viij. 12. ix. 6. x. 8. 37. 69. xj. 20. 24. xij. 36.
 duceret, iv. 73.
 ducesque, xij. 8.
 duci, xij. 11.
 ducis (verbum) ducis comites, viij. 79. suspiria, xi. 10. vocatum nutu, ix. 28. vultus, j. 41.
 ducis, (nomen) v. 5. 20. xiv. 34. Daci, ix. 36. summi, j. 71. vj. 76. 91.
 ducit, iv. 30. 57. x. 20. xii. 89.
 ducitur, ix. 3.
 ducta, iij. 41.
 ducta conjuge, viij. 31.
 ductile flumen, xij. 31.
 ducum, vj. 83. viii. 54. ix. 72. 81. veterum, ix. 85.
 ducunt, vj. 58.
 dulce, iij. 20. vj. 99. x. 45. xii. 21. decus, ix. 29. ingenium, † 20. latus, vj. 68. litus, x. 30. munus, ix. 96. nemus, j. 50. numen, ix. 2. rus, ix. 99. sacrum, j. 3. Tibur, x. 30. tormentum, vj. 28.
 dulces moræ, x. 6.
 dulces, viij. 3. amores, † 25. aquas, xii. 89. capillos, ix. 17. figuras, xiv. 222. placentas, xj. 87.
 dulcesque, ix. 17.
 dulci, vj. 19. farina, xiii. 62. labore, xij. 18. peccatore, ix. 79. pondere, xiv. 151.
 dulcia carmina, xiii. 77.
 dona, vj. 83. epigrammata, vi. 24. mixta amaris, xij. 34. multa, xij. 8. pocula, xj. 105.
 dulciarius pistor, xiv. 222.
 dulcibus favis, j. 44. uvis, xiiij. 49.

dulcior, vj. 94. x. 20.
 puella, v. 38. virtus, v. 20.
 dulcis fabula, xij. 52.
 gloria, viij. 82. homo, vj. 99.
 dulcis lectuli, xiv. 39.
 dulcissima cura, viij. 77.
 dulcissime puer, ix. 37.
 dulcius, iij. 93. iv. 66. nomen necitare, ix. 12.
 Dulichio cani, xi. 70.
 dum, † 11. 18. 29. 20. 22. 24. 25. j. 4. 22. 32. 50. 63. 74. 95. 105. ij. 60. 64. 88. iij. 13. 19. 24. 36. 50. iv. 10. 11. 14. 16. v. 8. 17. 21. 47. 81. vi. 15. 21. 32. 43. vii. 1. 12. 13. 27. 28. 38. viij. 3. 5. 11. 15. 31. 38. 44. ix. 2. 29. 32. 35. 36. 47. 50. x. 12. 11. 19. 37. 53. xj. 13. 25. 42. 62. xij. 1. 18. 29. 78. 89. xiiij. 53. xiv. 15. 93. 111. 115. 119.
 dumque, † 28. j. 32. ix. 2. 62.
 duo, ij. 5. 47. 75. iv. 86. v. 39. 53. 61. vj. 8. viij. 6. 17. 37. x. 75. 81. xj. 1. 28. Catulli, xij. 85. lumina, xij. 101. tresve versus, xij. 3. vina, iv. 86.
 duobus, ij. 37. 46. v. 63. vj. 11. viij. 81. x. 20. 92. xj. 82. xiiij. 3. aureolis, ix. 5. versus, xiv. 1.
 duodena, iv. 76.
 duorum, vj. 90. vj. 37. 44.
 duos, j. 20. iij. 8. 92. iv. 83. v. 39. 65. vj. 21. 38. vj. 19. 50. viij. 43. x. 60. xj. 44. calices, ix. 60.
 duosque, j. 62.
 duplex ara, j. 94. gratia, xiiij. 33. nemus, ij. 14. odor, j. 88. pagina, ij. 27.
 duplica, ix. 95.
 f ij.

equitum, v. 42.
 equo, iv. 67 v. 39. viij.
 21. acri, xij. 14. epoto, † 3. forti, j. 50.
 Hecoreo, xj. 105. Hircano, viij. 26. medio, ix. 70. nudo, xiv. 86.
 Sarmatico, vij. 29.
 equos, † 28. viij. 44. dimidios, x. 2. lassos, iij. 67. laurigeros, vij. 7. nigros, x. 50. quatermissos, viij. 11.
 equum, v. 24. Massyleum, ix. 23. sudantem, ix. 104.
 eruus, xiv. 55. Astur, xiv. 199.
 Er
 Eram, xiv. 262.
 eramus, xij. 15.
 erant, † 2. ij. 20. ix. 9. 32. xij. 39. 127.
 eras, j. 91. 100. ij. 11. iij. 43. iv. 7. 80. v. 39. 62. vij. 22. 46. ix. 61. 102. xij. 86.
 erat, † 2. 7. 9. j. 13. 48. ij. 69. 84. iij. 81. iv. 33. 44. v. 38. vj. 68. vij. 28. viij. 26. ix. 50. x. 75. xj. 29. xij. 43. xij. 53. 72. xiv. 98.
 erepra virilitatis, ix. 7.
 erepto caleno, x. 35.
 ergo, i. 15. 88. ij. 9. 17. iij. 84. iv. 88. 89. v. 33. 23. ix. 55. x. 44. xj. 7. xij. 36.
 erigitur, † 2.
 Erigones, xj. 70.
 eripuerē, j. 49.
 eripuisse, j. 108.
 eris, j. 2. 73. ij. 24. 30. 53. iij. 78. iv. 19. v. 60. vij. 63. ix. 5. x. 2. xj. 66. xiv. 69.
 erit, j. 40. iij. 4. iv. 8. v. 5. vj. 2. vij. 1. viii. 18. ix. 3. 15. x. 2. 6. xj. 24. xij. 52. 84. xij. 21. xiv. 53.
 eritis, iv. 25.
 ero, iij. 13. viij. 14. x. 1.

xij. 114. xiv. 181.
 Eros, x. 80.
 Erotion, v. 35. 38. x. 61.
 errabat, vj. 50.
 errans febris, iv. 81.
 erras, j. 67. ij. 26. 83. viij. 30. x. 90. xij. 18.
 errasset, j. 22.
 errasti, xj. 19.
 errat, j. 54. 86.
 erres, j. 2.
 erret, x. 5. xii. 98.
 error, ij. 8. v. 50. vii. 99.
 erubescat, xi. 16.
 erubescit, iij. 82. vij. 19.
 erubui, viij. 17.
 erubuit, viii. 59. x. 64. xj. 17.
 erucæ, iij. 75.
 erucam unam, xj. 19.
 erudita, xii. 99.
 eruditus, v. 25.
 eruditusque, iv. 87.
 æruginē, ij. 61.
 erunt, viii. 3. xiv. 21. 79.
 eruo, iij. 92.
 eruta gemma, viij. 28.
 Erymanthe, xj. 70.
 Erythræa alga, x. 16.
 Erythræi dentis, xii. 101.
 Erythræis lapillis, ix. 3. facta litera, ix. 14.
 Erythræis vadis, viij. 28.
 Erythræos lapillos, v. 38. triumphos, viii. 26.
 Eryx, ij. 84. gravis, v. 66.
 Es
 Es, j. 42. ij. 4. iij. 30. iv. 7. v. 13. vj. 39. vii. 37. viii. 40. ix. 3. x. 34. xi. 17. xii. 35. xiv. 58.
 esca, xiii. 87. callida, iv. 56.
 ἐσκαπολόκεν, ij. 6.
 Esculane, vj. 74.
 esculenta præda, vij. 19.
 esquilis, vij. 72.
 esse, † 3. 10. 12. j. 5. 13. 4. iij. 73. iv. 31. v. 3. vj. 12. vii. 68. viii. 39. ix. 14. x. 33. xj. 46. xii. 82. xiii. 44. 62. xiv. 7. 69.
 esseda, j. 105.
 essedo, xii. 57. quinto, x. 104. tacente, iv. 64.
 essedoque, xii. 24.
 essēm, vij. 85. ix. 13. xij. 103. xiv. 153.
 essimus, xiv. 3.
 essent, iv. 51. v. 21. ix. 93. xiii. 45.
 esset, vj. 17. x. 35.
 esset, j. 13. 36. ij. 10. iv. 73. v. 32. vi. 21. vij. 3. ix. 55. x. 8. xj. 62. xii. 22. xiii. 73.
 est, † 2. 3. j. 10. ij. 32. iij. 30. iv. 36. v. 54. vj. 15. vii. 34. viij. 6. ix. 4. x. 14. xj. 92. xii. 99. xiii. 76. xiv. 174.
 esuriens gallus, xiv. 204.
 esurit, ij. 51.
 esuritionem, j. 100.
 esuritor, iij. 14.
 Et
 Et, † 2. 3. 4. 6. j. 2. ij. 13. iij. 34. iv. 19. v. 21. vj. 38. vij. 28. viij. 64. ix. 88. x. 97. xj. 29. xiii. 100. xij. 52. xiv. 182.
 etiam, vj. 64. 94. vij. 28. viii. 11. 82. ix. 27. xij. 42. 96.
 Etrusce, vij. 39.
 Etrusci, vj. 42.
 Etruscis coloratis, x. 68.
 Etrusco, vj. 83.
 Etruscus, vj. 83.
 Eu
 Evadne, iv. 75.
 Euboicæ Sibyllæ, ix. 30.
 Eucli, xj. 29.
 Euclides coccinatus, v. 36.
 Eucti vetuli, viii. 6.
 Euganeæ Timavi, xiii.
 Euganeos lacus, iv. 25. 89.
 Euganeas oras, x. 93.
 euge, ij. 27.
 eviranor, v. 42.
 Bulogo, vj. 8.
 eum, v. 48.
 euntem, iij. 44.
 eunuchos, vj. 67. x. 95.
 evientes, viii. 44.

eunuchus, iij. 82. dedicatus, iij. 58.
 evocati, iv. 4.
 evolvere, vj. 85.
 Eupheme, iv. 8.
 Europa, v. 75. picta, xiv. 180.
 Europæ delicatæ, iij. 20.
 Europe, ij. 14.
 Europen, † 16. ij. 14.
 Europes tepidæ, ij. 14.
 Eurotas, ix. 77.
 Eurydicen, xiv. 165.
 Eurythea, ix. 67.
 Eutyclus, vj. 68.
 Ex
 Ex, † 3. j. 77. ij. 2. 28. iij. 14. iv. 17. vj. 7. vii. 87. viii. 23. ix. 22. x. 38. xi. 16. xiv. 57.
 exactus, iv. 87.
 exactos, ix. 83.
 exagitata, iv. 66.
 exarist, † 9.
 exaristque, iij. 67.
 exalceatus, xij. 89.
 excavatæ vulvæ, vij. 19.
 excedere, ij. 24.
 excelsæ domus, j. 71.
 exceptas pilas, xii. 84.
 exciderat ne, iv. 11.
 excidit, j. 97. vii. 56.
 exciduntque, iij. 91.
 excipe, vii. 27. ix. 59. x. 64.
 excipere, xii. 61.
 excipiam, x. 82.
 excipiatque, vij. 11.
 excipient, xiv. 30.
 excipiet, iij. 5.
 excipis, j. 38.
 excipit, xii. 18. xiii. 89.
 excipitis, x. 103.
 exciso jugo, vii. 26.
 excitat, xii. 87.
 excitata, xii. 99.
 excitatus, viii. 14.
 excitatur, ix. 92.
 exciter, viii. 64.
 exclamare, ij. 75. x. 31.
 exclamas, xi. 40.
 exclamat, v. 53.
 excludat, iv. 42.
 excludere, iv. 60.
 exclusis omnibus molestis, ix. 92.
 excogitavit, xii. 89.
 excolat, vii. 27.
 excolit, iv. 55.
 excoluisse, vj. 52.
 excrucias, vii. 45.
 excruciat, vj. 71.
 exculta fila, xii. 96.
 excultos colles, j. 86.
 excusaris, iij. 18.
 excusatum, ij. 79.
 excuses, j. 71.
 excussa togula, iv. 66.
 excussa manu, † 11.
 excussi, v. 40.
 excusso sago, j. 4. vitro, iij. 55.
 excussus, xii. 14.
 exeat, x. 70.
 exeuuisse, vi. 2.
 exemplo periculoso, j. 28.
 exercet, iij. 58. iv. 8. xiv. 49.
 exeuntem, x. 78.
 exheredavit, iij. 10.
 exhausto inguine, xiii. 63.
 exhibitus, † 9.
 exhibuit, † 21.
 exhilarant, viii. 50.
 exhortor, jv. 87.
 exterat, iij. 4.
 exigasque, viii. 64.
 exigat, iv. 83.
 exige, v. 72.
 exigenti, v. 74.
 exigis, iij. 46. 93. iv. 72. vj. 20. vii. 76.
 exigisque, v. 81.
 exigit, xiv. 40.
 exigua urbe, xiii. 112.
 exiguæ catellæ, vii. 86. lucernæ, viii. 33.
 exiguam ranam, x. 79.
 exigui nemoris, j. 56.
 exiguis manibus, x. 61.
 pellibus, xiv. 190.
 exiguo ære, ix. 44.
 exiguos capillos, xii. 84.
 exiguos penates, x. 28.
 exiliit, † 12.
 exilium, † 4.
 eximæ alitis, xiv. 67.
 eximis, xi. 100.

eximit, x. 56.
 exites, j. 3.
 exit, j. 49. 88. xi. 32. xii. 11. 26.
 exitiose, vj. 21.
 exitum, vi. 78.
 exitus, v. 23. viij. 43. 52. 66. xii. 45.
 exoleti, xij. 43.
 exoletus, iij. 82. xii. 93.
 exolvit, vj. 47.
 exonerare, ix. 88.
 exoneraturas ventem, malvas, x. 43.
 exoneratus, v. 60.
 exorare, iv. 54. xi. 61.
 exoras, ix. 18.
 exorat, j. 7. vij. 53.
 exornata Lesbia, vi. 34.
 exornant, iij. 19.
 exornent, xiv. 167.
 expectant, j. 16.
 expectare, j. 47.
 expectas, iij. 95. xi. 37. xii. 42.
 expectato rogo, iij. 95.
 expecto, iv. 46.
 expedit, xi. 24.
 expendit, ix. 60.
 experitur, xj. 32.
 experta, † 13. vii. 57.
 expertum, vj. 70.
 expiet, xj. 50.
 explicat, † 2. j. 83. 104. iv. 54. xiii. 70.
 explicentur, viii. 44.
 explices, j. 100.
 explicitum, xiv. 1. librum usque ad sua cornua, xi. 108.
 explicuisse, j. 56.
 exploratores focos, viii. 51.
 expositumque, ix. 60.
 expressit, xiii. 113.
 expresso imbri, xiv. 144.
 exprimere, v. 52.
 exprimeret, vii. 36.
 exprimit, j. 110.
 expugnet, xiii. 123.
 expuit, j. 20.
 expulit, viii. 75.
 expulsare, xiv. 46.
 expungitque, vii. 82. viii. 52.

exquiliæ, v. 23.
 exsili, xii. 25.
 expectabuntque, xi. 30.
 expectant, xi. 22.
 expectat, iij. 58.
 expectent, x. 87.
 expectes, ix. 4.
 expirantis scombri, xiii. 102.
 exspuit, viii. 57.
 exsta, iij. 82. xi. 58.
 extinctam lucernam, xii. 43.
 extinctum caput, xi. 47.
 extis, ix. 32.
 extructas, xiv. 63.
 extructas, v. 43.
 extructos toros, iv. 82.
 extruit, ix. 77. xiv. 222.
 extruxit, iij. 48. x. 79.
 exsul, x. 5. 34.
 exsulat, † 4.
 exsuli, vii. 44.
 exsulis, iij. 24. vii. 43. viii. 32.
 extemporalis, v. 55.
 extendat, xi. 5.
 extendere, xii. 6.
 extendit, iv. 8.
 externi drauci, xi. 9.
 extincta, iij. 93.
 extirpa, vi. 56.
 extra, v. 43.
 extrema lingua, iij. 29.
 extremas horas, iv. 73.
 extremo barathro, j. 88.
 loco, iij. 33. subscilio, v. 14.
 extremos rogos, x. 63.
 extremumque, iv. 54.
 extructas rates, v. 43.
 extuli, ij. 65. v. 38.
 extulit, † 22.
 exue, xiv. 139.
 exuimur, iij. 68.
 exuit, j. 106. ix. 60. x. 30. xiv. 109.
 exurit, iv. 81.
 exustam cutem, xiii. 80.
 exuta, v. 7.
 exutusve puer pennis labentibus, x. 4.

F
 Fabae, x. 48. xiii. 9.
 pallens, v. 79.
 faba pingui, vi. 93. victa, iij. 47.
 fabæ, vii. 52. x. 14.
 fabæque fresæ, iv. 46.
 fabamque, xi. 32. xii. 73.
 faber, ix. 28. 70.
 Fabiane, iij. 36. iv. 5.
 Fabianus derisor, xii. 85.
 Fabiorum, vi. 64.
 Fabioque, vii. 57.
 Fabius, viii. 43. ix. 10.
 Fabricii aratomis, xi. 2.
 Fabricio fido, j. 94.
 Fabricioque, vii. 67. gravior, xi. 17.
 Fabricios graves, ix. 29.
 Fabriciosque, ix. 29.
 Fabricius, x. 73. xi. 6.
 fabrili manu, xi. 85.
 fabrorum, x. 48. xiii. 13.
 fabula, j. 91. iij. 14. ix. 46. dulcis, xii. 52. prisca, † 5.
 fabulæ, v. 21.
 fabulæque lassæ, xi. 1.
 fabularum, iv. 61.
 fabulantem canium, iij. 64.
 fabulas, x. 5.
 Fabulla, j. 65. ij. 41. iv. 9. 82. vi. 12. viii. 79. xii. 95. cretata, ij. 41.
 Fabullæ vetulæ, viii. 33.
 Fabulle, iij. 12. iv. 88. v. 36. vi. 72. ix. 68. xi. 36. xii. 20. 22. 87.
 Fabullum, xii. 51.
 fac, j. 32. 47. iij. 83. iv. 45. v. 3. 40. 57. vj. 56.
 face perpetua, x. 33.
 facem funeream, viij. 43.
 facere, iv. 17. vii. 94. x. 100. xij. 89.
 faceres, iij. 16.
 facerent, vii. 17.
 faceret, j. 86. viii. 75. 81. ix. 9. xii. 64.

faceretis, xi. 61.
 faces, xii. 42. savas, † 7.
 facetum, vii. 26. carmen, vii. 25.
 facetus præco, j. 86.
 facetias, x. 35.
 faciam, ij. 93. iij. 38. 85. iv. 72. vi. 61. vii. 76. ix. 51. x. 10. xi. 21. 50. xii. 62.
 faciamus, xii. 26.
 faciant, ij. 34. iv. 79. ix. 23. x. 104.
 facias, ij. 7. iij. 44. 70. iv. 23. 40. v. 57. vii. 23. viii. 20. xi. 56. 82. 99. xii. 34. 44. xiv. 39.
 faciat, ij. 47. 73. v. 64. vii. 9. ix. 57. x. 47. xiv. 84.
 facie, viii. 33. ingenua, iij. 33.
 facieque, xii. 65.
 faciem, ij. 87. iij. 51. 87. 88. ix. 106. x. 66. xi. 103. formosam, iij. 3.
 faciemque calvam, iij. 74.
 facient, ij. 16. x. 48.
 facies, j. 14. v. 16. 47. 79. vi. 51. vii. 17. ix. 18. 25. 58. 78. x. 17. xii. 23. 88. alba, iv. 79. grata, vii. 24. imperiosa, vi. 23.
 faciet, iij. 46. viii. 46. x. 10. xj. 79. xiii. 3. xiv. 25. 70.
 facile, j. 19. vii. 84. xi. 57. xiii. 48.
 facilem, † 19. difficilemque puellam, j. 58.
 faciles aquas, † 26. Dei, j. 104. xii. 6.
 facileque, vj. 43. puellæ, iij. 69.
 facili, vii. 66. eervice, † 23. cursu, x. 104. pretio, x. 36. sanguine, j. 9.
 facilis, ix. 33. xii. 47. convictus, x. 47. culcita, xiv. 162. gallina, xiii. 62. hortus, iij. 58. taurus, v. 32.
 facilisque, ij. 84. xii. 63. facimus,

facimus, j. 45. v. 60. ix. 51.
 facinus, j. 91. ij. 66. iij. 19. 66. x. 50. xj. 71. 92. magnum, xi. 94.
 facis, j. 9. 47. 96. iii. ij. 7. 8. 15. 60. 77. iij. 28. 30. iv. 7. 40. +7. v. 39. vj. 22. 65. viij. 7. 29. 61. 84. 99. viij. 16. 38. 74. ix. 51. 71. x. 10. 14. 20. 25. 33. 64. xj. 88. xii. 4. 21. 40.
 facisque, xj. 25.
 facit, † 17. j. 18. 49. 52. 60. ij. 17. 19. iij. 37. iv. 71. v. 57. 66. 80. vi. 46. viij. 16. 23. viij. 24. 62. ix. 47. 66. x. 45. 90. xi. 19. 20. 32. xij. 55. 89. xiiij. 1. 3. xiv. 16. 48. 93. 124.
 facitque, viij. 52.
 faciunt, ij. 16. iij. 75. v. 53. vj. 40. viij. 4. ix. 72. x. 47. 80. xj. 23. xij. 98.
 facta, † 14. 21. j. 44. ij. 26. 27. 72. iv. 48. vj. 15. viij. 60. viij. 45. 77. ix. 104. x. 1. 57. xj. 27. 71. xiiij. 127. xiv. 119.
 facta corona de turdis, xiiij. 51.
 facta litera Erythræis lapillis, ix. 14.
 factam, j. 28. vi. 60.
 facti, iij. 95. iv. 64.
 facto opere, iij. 58.
 factum, ij. 72. iij. 11. 22. iv. 21. v. 45. viij. 85. viij. 34. x. 77. xj. 56.
 factus, j. 104. 109. iij. 24. 36. iv. 51. 69. v. 55. vj. 39. viij. 63. x. 96. 102. xij. 83.
 facunda Corduba, j. 62.
 pagina, ix. 79.
 facundæ gentis, vj. 31.
 facunde Juvenalis, vii. 90.
 minister, vj. 73. Sexte, v. 5.
 facundi, vj. 44. amici, viij. 28. x. 73. Catulli,

v. 31. Ciceronis, xj. 49.
 Heiani, xij. 24. Maronis, xiv. 185. Proptii, xiv. 189. Reftituti, x. 87. Senecæ, vj. 44.
 facundia, viij. 70.
 facundo, iv. 23. ix. 27. ore, vj. 64. Plinio, x. 19.
 facundos versus, xij. 43.
 facundus stella, xij. 3.
 face, iv. 4. viij. 14. x. 48. xj. 57. xij. 84.
 facofum garum, xiiij. 102.
 fenius, j. 115. 117.
 fax, j. 27. 104.
 fagina menfa, ij. 43.
 faice, vj. 16. xj. 19. inducta, vj. 73. peracuta, iij. 24.
 falciferi fenis, xj. 7. tonantis, v. 16.
 Falerna, iij. 77. viij. 56. ix. 23. xiv. 170. fusca, ij. 40. mista, vj. 26. mixta, x. 66. musta, xiiij. 120. nigra, viij. 56.
 Falerni, v. 65. x. 36. diluti, j. 107. nigri, xj. 9. 50.
 Falerno, xij. 17. annofo, vj. 27. ardenti, ix. 75. xiv. 113. infuso, j. 72. monte, xj. 57. vetulo, j. 29. viij. 77. xj. 27.
 Falernum, j. 19. xij. 71. xiiij. 111. immortale, ix. 95. xj. 37. neftareum, xiiij. 108.
 falifico ventre, iv. 46.
 fallat, v. 4.
 fallax, j. 104. viij. 59. xj. 74. amica, v. 43. ancilla, xj. 50. hamus, iv. 56. Lichas, ix. 67. virus, vj. 93. Vlyffus, iij. 64.
 fallax Nile, x. 26.
 fallere, v. 32. vj. 2. viij. 48. xij. 14.
 falleris, iij. 62. xiv. 9.

falli, ix. 39.
 fallis, ij. 25. iij. 43. iv. 42. fallit viij. 51.
 fallitur, j. 29. xiv. 218.
 falliturque, vj. 70.
 falla mors, vj. 46. urfa, iij. 19.
 falla cruce, † 7. imagine, iv. 53.
 fallus fcriptor, iij. 20.
 falx ex enfe, xiv. 34.
 fama, † 1. 5. 6. j. 22. 30. 50. 79. iij. 95. 95. v. 10. 26. vj. 64. vii. 5. 11. viij. 3. 28. 73. ix. 29. 44. 73. xj. 10. xij. 96. carior, viij. 18. loquax, xj. 4. maxima, ix. 104. minor, iv. 75. nigra, x. 3. par, j. 112. fecunda, vj. 26. vera, vj. 87. victura, v. 15.
 fama que, j. 40. 94. x. 103.
 fama, xj. 42. fcientie, viij. 38.
 famæ, v. 57. vj. 56. 60. 66. vii. 11. 50. viii. 70. antiquæ, † 7. bonæ, vj. 66. potentis, vii. 11.
 famæque, v. 26.
 famam, j. 9. 26. 67. v. 61. xiv. 189.
 fame, j. 100. ij. 34. iij. 38. v. 77. xii. 32. lenta, j. 79.
 famem, iij. 22. xii. 26. xiiij. 53. inopem, xiii. 1. mundam, iij. 58.
 fames, j. 60. iij. 7. pretiofa, x. 96.
 familiar, j. 85.
 famofæ mœchæ, ij. 39. 47.
 famuli Rheni, ix. 2. peccantis, xiv. 68.
 famulis, v. 3.
 famulos, iij. 95. iv. 90. ix. 81.
 famulum, ix. 29. 67. nemus, vj. 76.
 famulus, j. 102. vii. 79. xiv. 216. notatus, iij. 21.
 Fannius, ij. 80. x. 56.

fanum, iij. 47.
 far, xiii. 8.
 fari, ix. 28.
 farina nigra, ix. 3.
 farina dulci, xiii. 62.
 farinam, viii. 16.
 farre, iij. 58.
 fartis, iv. 46.
 farrisque, x. 14.
 fartacères, iij. 58.
 fartus rorus, viii. 44.
 fas, iv. 71. 79. vj. 65. vii. 1. 7. 43. 66. viii. 32. xii. 6.
 fascēs annuōs, viii. 72 bis
 senos, viii. 66. ix. 43.
 fascēs calamorum, xiv. 38. favi, xi. 99.
 fascia, xi. 105. xiv. 159.
 pectoralis, xiv. 134. putris, v. 63.
 fasciato trunco, xii. 57.
 fascibus bis senis, vii. 62.
 laurigeris, x. 10.
 fastidia, j. 4. ij. 61. xiii. 17.
 fastidierit, v. 45.
 fastidire, iij. 31.
 fastidis, iij. 76.
 fastis purpureis, xi. 5. xii. 26.
 fastorum, viii. 2.
 fastosæ mœchæ, x. 13.
 fastus, j. 71. iij. 82. iv. 29. 46. vii. 38. personati, xi. 2.
 fastus perfidos, iv. 14. querulos, xii. 75.
 fata, j. 37. ij. 11. iv. 60. v. 10. vj. 63. vii. 43. ix. 84. xi. 34. 68. 92. bona, ix. 87. crudelia, iv. 18. festinata, ix. 88. qualia, xi. 70. tristia, j. 79.
 fatebatur xii. 32.
 fatemur, ij. 3.
 fatentur, ix. 85.
 fatēor, j. 91. ij. 28. iij. 12. v. 13. 28. ix. 102. x. 75. xii. 48. xiii. 103. 114.
 fatere, iij. 4.
 fatēti, vj. 76. x. 583. xii. 15.

fateris, j. 82. vi. 22. viii. 31.
 fateretur, vj. 39. xij. 76.
 fati, ij. 65. iv. 35. x. 61. xii. 14. ingentis, j. 52.
 fatigant, xii. 18.
 fatigas, j. 61.
 fatigat, j. 105.
 fatiges, vi. 84.
 fatiget, vii. 59.
 fatis, j. 79. vii. 46. duris, ix. 88. sœvis, xi. 83.
 fato nobiliore mori, xi. 70.
 fatorum, vii. 46. pessimorum, v. 38.
 fatua, iij. 72.
 fatuæ betæ, xiii. 13.
 fatuas placentas, xi. 32.
 fatuasque mariscas, vii. 24.
 fatue, iv. 72.
 fatui cuani, vii. 17.
 fatuo, vi. 8.
 fatuos, xii. 53.
 fatum, j. 43. iv. 11.
 fatuam Pelorida, x. 37.
 fauce madida, vii. 36.
 fauces, iij. 18. vi. 41. xi. 87. indignas, j. 79.
 faucibus, vii. 48. primis, ij. 17.
 fave, x. 2.
 favente invidia, v. 6.
 Faventinus, ij. 74.
 faventis undæ, x. 104.
 favere, vii. 50.
 faves, xiv. 131.
 favet, ix. 67. 70.
 favete, vii. 21. linguis & votis, x. 87.
 favi Siculi, xiii. 105.
 favilla tenui, xi. 53. tristi, iv. 44.
 favillas ardentis, j. 43.
 favis, iv. 13. dulcibus, j. 44.
 Fauni madidi, ix. 62.
 Faunis, viii. 50.
 Fauno Antenoreo, iv. 25.
 Faunorum, x. 92.
 favor, x. 50. arbiter, vii. 71.
 favore noto, vij. 25.

favos Cecropios, xiii. 105.
 Siculos, xiii. 105.
 Faulte, xj. 65.
 Fausti, ij. 14.
 Faustine, j. 26. iij. 25. 39. 47. iv. 10. 57. v. 33. 37. 72. vi. 7. 53. 60. vii. 11. 79. viii. 41. x. 51.
 Faultini, iij. 2. noltri, iij. 58.
 fax, iij. 93.
 Fe
 Febre, iv. 81. vi. 31. x. 77.
 febrem, ij. 16. 40. v. 9.
 febres terricæ, vi. 70.
 febricitantem, xi. 99.
 febris, xii. 17. errans, iv. 81. quartana, x. 77.
 fecerat, j. 22. 48. 108. xi. 40. xiii. 74.
 fecere, j. 19. vi. 59.
 feceris, ix. 39.
 fecerit, vii. 33. viii. 30. xiv. 203.
 fecerunt, j. 19. iv. 46.
 feci, j. 14.
 fecimus, iv. 61.
 fecisse, j. 9. v. 51. vii. 89. ix. 16. 29.
 fecisset, ix. 41.
 fecisti, iv. 66. viii. 74.
 fecit, ij. 14. vi. 8. 73. 93. vij. 56. viii. 41. 73. 78. ix. 60. 77. 100. x. 75. 77. 79. xj. 85. xij. 18. 65. 92. xiv. 182. centum amphoras aquæ, ix. 99.
 fecerit, xiv. 203.
 fecunda, xi. 54.
 fecundam hydram, ix. 104.
 fefellit, j. 110. v. 50.
 felicem, ij. 19.
 felices, x. 5. 6. 30. amici, iij. 37. Baicæ, vi. 43.
 felices nugas, vi. 64. silvas, xiv. 89.
 felicibus hortis, xiii. 20.
 felicitium, j. 50.
 felix, j. 27. 62. 102. iv. 75. v. 6. vi. 28. 79. vii. 1. 7. vii. 46. ix. 18. 21. 43. 57. x. 78. 101. xiii. 25.

xiv. 122. Antonius, x. 23. Aquileia, iv. 25. area, viii. 65. autumnus, xiii. 113. dextera, ix. 62. gloria, viii. 55. x. 89. lectulus, x. 38. litera, vii. 44. lux, ix. 53. opus laborque, ix. 45. Pomona, j. 50. purpura, viii. 8. 69. pustula, viii. 51. Rosa, vii. 88. tellus, ix. 17. tutela, v. 1. vetusque sodalis, ij. 30.
 fellaret, ij. 61.
 fellas, ij. 50. 89.
 fellat, ij. 33. 73. iij. 82. iv. 85. vii. 9. 66. ix. 5. xii. 81.
 fellator, xi. 67. xiv. 74.
 fellatorque, xii. 59.
 fellatori, xi. 31.
 fellatorum, xi. 96.
 felle, x. 48.
 fellis amari, vii. 24.
 femina, vi. 40. vii. 17. viii. 12. xi. 88. sola, xii. 98.
 femina, xii. 97.
 feminas Rhodias, iij. 58.
 feminea manu, j. 6.
 femineam cherson, xiv. 88.
 femineas cathedras, iij. 63.
 femineis generis, xi. 48.
 femineis cathedris, xii. 38.
 catervis, xi. 48. complexibus, xi. 79.
 femineo barathro, iij. 81.
 femineos recessus, vii. 34.
 femineum, vii. 68. corpus, vii. 68. corpus, viii. 68. Hermaphroditum, vi. 68.
 femur, vi. 75. femurque pulli, ij. 37.
 fenerat, j. 86.
 fenestra culta latia nuru, x. 6. suburana, xi. 62.
 fenestra, viii. 14. xi. 19.
 fenestras, ix. 47.
 fenestris, j. 87.
 feno, iij. 47.
 fenum, xiv. 162.

fer, viii. 82.
 fera, j. 12. 13. iij. 19.
 fera bella, x. 64. monstra, vii. 37. ix. 67. prælia, j. 28. sus, j. 14.
 fera d. l. cta, j. 61.
 feræ Atolæ, vii. 26. f. cta, iij. 19. magnæ, j. 22.
 feræque, ix. 73.
 feram, a fero, iv. 76. x. 82.
 feram, viii. 55. concordem, ix. 73. obstantem, iv. 59. tenucm, vi. 15.
 ferant, j. 1. viii. 75. xiv. 12.
 ferarum matutinarum, xiii. 95. pecudum, j. 21.
 feras, j. 11. 23. 28. j. 23. 50. x. 19. xiv. 166. floralitias, viii. 67. spectatas, viii. 78. stultas, iv. 56.
 feræque, v. 81.
 feras, a fero, iv. 79. xi. 74. xiii. 15.
 ferat, iij. 44. iv. 75. vi. 25. xii. 71. 79. viii. 43. x. 87. xi. 25. 85. xiv. 81.
 feratque, x. 80.
 feracula, ix. 83. prima, iij. 50.
 ferculus, xi. 32.
 fere, vii. 47.
 ferebas, ij. 6.
 ferebat, vi. 80.
 ferenda, ij. 37.
 ferentis focum amphoræ, xii. 32.
 feret, iij. 46. viii. 3. xj. 32. xii. 84. xiv. 200.
 feretur, x. 78.
 feri regis, j. 2.
 ferias, v. 81.
 feriat, iij. 47.
 ferisique Saturni, xii. 83.
 ferire, v. 25.
 feris, j. 10. Niljacis, v. 66. timidis, iv. 74.
 ferit, j. 3.
 feritas, ix. 72. inamota, v. 32.
 feritate reversa, ij. 75.

feritatis, j. 18.
 feritur, xiv. 94.
 ferocis apri, ix. 58.
 feror, ix. 29. xiv. 61.
 ferox Lucina, j. 12. Rhætus, viii. 6. visgo, xiv. 179.
 ferramenta tonforia, xiv. 36.
 ferre, j. 5. 26. 108. ij. 1. 75. iii. 4. v. 20. v. 78. vi. 58. vii. 11. 52. viii. 68. 75. ix. 21. 46. 102. x. 10. xi. 40. xii. 26. 100. xiii. 2.
 ferrea claustra, x. 28.
 ferrem, xii. 64.
 ferres, iij. 22. ix. 74.
 ferret, j. 15. ij. 1. viii. 6. xii. 71.
 ferreus, xi. 28.
 ferri, vi. 77. ix. 72.
 ferro, ij. 45. iij. 24. iv. 55. vi. 52. ix. 32. 104. x. 84. xii. 18. xiv. 21. curvo, xiv. 51. librato, j. 13. stricto, v. 51. recto, j. 11.
 ferrum, j. 43. 50. 47. iij. 90. ix. 62. xj. 85.
 ferr, iij. 58. viii. 33. x. 30.
 fertur, j. 105. x. 34. vii. 87. x. 56. xiii. 61. xiv. 75.
 fervens, xii. 92. balneum, iij. 25. cicer, v. 79. Julius, x. 62.
 fervent, ij. 64. iv. 57.
 fervente cancro, x. 58.
 ferventes currus, j. 28.
 ferventis auri saccos graves quindecim, x. 74.
 fervet, j. 54. iij. 47. iv. 60.
 fervida pustula, xiv. 167.
 fervidique fluctus, vi. 42.
 ferulæ, xiv. 80.
 ferulæque tristes, x. 62.
 ferulis, xi. 40.
 ferum leonem, j. 18. Martem, vi. 25.
 ferunt, iij. 58. v. 79. vii. 30. xii. 3.
 feruntur, vi. 60. x. 55. g. ij.

Fescenia gravis, j. 88.
 fessis, xij. 57.
 festus, † 25. ix. 69. x. 30.
 festa, iv. 47. convicia,
 vij. 7. convivia, iv. 55.
 culina, vij. 26.
 festæ mensæ, xi. 66.
 festina, iij. 2.
 festinant, xij. 29.
 festinat, xii. 76.
 festinata cura, x. 2. fata,
 ix. 88. umbra, x. 61.
 festinatas coronas, xij.
 127.
 festinate, v. 10.
 festinatis annis, vij. 39.
 libellis, ij. 91. pensis,
 ix. 78.
 festinaverat, † 3.
 festinavit, † 3.
 festive, v. 44. xii. 45.
 festos lares, iij. 58.
 festosque lusus, j. 3.
 festus, j. 79.
 feum, vij. 30. vagientem,
 iij. 58.
 fax crassa, j. 104. Laletana,
 j. 27.
 F i
 Fiam, xij. 94. xiv. 151.
 fiant, ix. 38.
 fias, vij. 91. x. 81. xij. 94.
 97. xiv. 131.
 fiat, ij. 42. 66. iv. 65. vj.
 27. viij. 82. ix. 4. 54.
 95. x. 59. xj. 37. xii. 48.
 xiii. 17.
 fibris, iij. 24.
 fibula, xiv. 215. grandis,
 vij. 81.
 fibulam, xj. 76.
 fibulasque, v. 42.
 ficedula, xij. 49. cerea,
 xij. 5.
 ficelias veteres, vi. 27.
 ficetum, xij. 33.
 fici Libycæ, vij. 52.
 ficos, j. 66. vij. 70.
 ficosa filia, vij. 70. uxor,
 vij. 70.
 ficosi juvenesque, senesque,
 vij. 70.
 ficosus maritus, vij.
 70.

ficta, viij. 6. luto Pro-
 metheo, x. 39.
 ficta pocula, xiv. 108.
 fictæ læræ, iij. 19.
 fictilibus, v. 60. Tuscis,
 xiv. 98.
 fictilis Hercules, xiv. 178.
 matella, xiv. 119.
 fictos capillos, vi. 57.
 fictum, v. 79.
 ficus, j. 66. iv. 52. xij. 28.
 49. xiv. 86. Chia, xij.
 23. gelata, iv. 46. in-
 ferta, vj. 49. lippa,
 vij. 19.
 fida, vij. 1. manus, j.
 102.
 fida amicitia pectus, ix.
 15.
 fide, j. 49. 73. xiv. 123.
 perpetua, xij. 49. sum-
 ma, vj. 89.
 fidem, † 5.
 Fidenas veteres, iv. 64.
 Fidentine, j. 30. 39. 54.
 73.
 fides, j. 14. v. 19. certior,
 vij. 51. longa, j. 16.
 prisca, † 6. j. 40. rara,
 x. 78. recta, xij. 6.
 sancta, ix. 86. x. 44.
 fidesque, xij. 98.
 ficulæ, v. 52.
 fidissima dextera, xi. 70.
 fido Fabricio, j. 94.
 fidoque, ij. 43. v. 19.
 fiducia, iij. 38. major, vij.
 5.
 fidus, vij. 73. homo, iv. 5.
 fieres, viij. 60.
 fieret, xiv. 35.
 fieri, j. 55. 67. ij. 16. 19. 31.
 53. iij. 2. 74. iv. 62. 70.
 vj. 50. 65. vij. 33. viij.
 53. 72. ix. 59. x. 66. xj.
 43. 50. 56. xij. 48.
 fies, xij. 36.
 fiet, iv. 83. v. 16. vij. 37.
 97. viij. 45. ix. 89. x. 70.
 xj. 56. xii. 54. xiv. 44.
 123. 127.
 figat, xiv. 24.
 figendas, j. 50.
 figet, j. 61.
 figis, ix. 57.
 figuris, iij. 67.
 figuli, xiv. 176. Sagunti,
 iv. 46.
 figura certa, j. 54. prima
 infantis, ix. 76.
 figuræ, xij. 43.
 figuras dulces, xiv. 222.
 fila, vj. 3. xij. 18.
 fila aurea, vj. 3. excul-
 ta, xii. 96. improba,
 xiii. 57. reflecta, xi. 33.
 rupta, xi. 37.
 filia, iv. 9. v. 1. vi. 69. x.
 65. 67. 98. xi. 2. xiii.
 103. xiv. 90. ficosa, vij.
 70. grandis, viij. 9. ru-
 dis, vii. 94. tota, xi. 5.
 filia Picenæ venio Luca-
 nica porcæ, xiii. 35.
 filios, j. 85. xi. 32. horri-
 dulos, rudes, pufillos,
 x. 98.
 filium, v. 57. vi. 39.
 filius, vi. 39. 64. xj. 52.
 xiv. 1. tristis, viij. 44.
 filo gracili, viij. 33.
 findit, x. 2.
 fine, ij. 14. iij. 46. v. 79.
 ix. 71.
 fines, xi. 19. xii. 98.
 fingente, vii. 23.
 fingentem, vii. 68.
 fingere, v. 52. vii. 38. xii.
 96.
 fings, v. 79.
 fingis, ij. 64. 82. ix. 36.
 fingit, viij. 24.
 fingitur, xiv. 210.
 finantur, x. 5.
 finiat, v. 6.
 finieram, viij. 3.
 finire, † 20. xiv. 1.
 finis, iv. 8. viij. 3.
 finit, xiii. 36.
 finitur, x. 1.
 finitus, viij. 77.
 finxerat, ix. 46.
 fio, x. 42.
 firma manus, xiv. 30.
 ficina rustica, j. 44.
 fistula, xiv. 63. Sera, ix.
 62
 fit, j. 17. vi. 11. xii. 17.

fiunt, ij. 5. v. 8.
 fixerunt, vj. 64.
 fixisset, † 12.
 fixit, x. 15.
 fixus, ix. 57. anulus, ij. 66.
 F l
 Flabello prasino, iij.
 81.
 Flacce, j. 58. 60. 77. 99.
 iv. 42. 49. vii. 81. viij.
 45. 56. ix. 34. 56. 92.
 x. 48. xi. 28. 81. 96.
 101. 102. xii. 75.
 Flacci Calabri, viij. 18.
 Flacilla, v. 35.
 Flacco, j. 61. 108. xii. 4.
 Flaccus, vii. 86.
 flagella, iij. 94. cruenta,
 ij. 17.
 flagellat, ij. 30. v. 13.
 flagellent, iv. 42.
 flagello, j. 105. xiv. 55.
 affiduo, vi. 46.
 flagellum, xiv. 55.
 flagitium, xii. 78.
 flagras, xiv. 79.
 flagrat, vii. 86. xii. 52.
 flagravit, x. 86.
 flagret, vii. 25. 26.
 flagrorum, viij. 23.
 Flaminia via, x. 6.
 Flaminiaque, viij. 75.
 Flaminia, iv. 64. vj.
 28.
 Flaminiam, ix. 58. xj. 14.
 flamma, xj. 94. impia,
 v. 43.
 flamma levi, xij. 33. te-
 nui, vj. 42.
 flammæ, viij. 30. xj. 44.
 Scythicas, xij. 15.
 flammata togæ, v. 20.
 flamma, xj. 79. xij. 42.
 flammeo leone, x. 62.
 flammis, † 19. j. 22. 108.
 iv. 44. 75. xiv. 41. clau-
 sis, xiv. 61. iniquis, x.
 50.
 flare, xj. 4.
 flatus stridentes iniqui
 Aquilonis, x. 82.
 flava, v. 69. chrysendeta,
 ij. 43. mella, j. 56. vel-
 lera, ix. 62.
 flavaque, j. 56.
 flavas Chias, vij. 30.
 flavescere, ix. 24.
 flavescit, vij. 66.
 Flavia templa, ix. 4. 35.
 Flavie gentis, ix. 2.
 flavo, x. 104. metallo,
 viij. 51. pulvere, xiv. 71.
 flavorum Uspiorum, vj.
 60.
 flavos, xij. 66.
 flavum, x. 104.
 fleas, vj. 28.
 flebat, vij. 46. viij. 56.
 flebilis, x. 61. uxor, x. 97.
 flecte, j. 71.
 flectere, viij. 32. xi. 92.
 flectit, xiv. 173.
 flens, xj. 72.
 flentem, ij. 99.
 flentes amicos, j. 79. Eu-
 nuchos, viij. 44.
 flentibus ramis, iij. 61.
 flere, xj. 92.
 fleret, vj. 36.
 fles, iv. 48. vj. 28.
 flet, j. 34. 69. xiv. 75.
 flete, vj. 68.
 fletibus, x. 26. 71.
 fletu, vj. 85.
 fleverat, viij. 56.
 flevi, ix. 88.
 flevit, vij. 13.
 flevitque, v. 49.
 flexa coma nitidus, x. 65.
 flexo ordine, iij. 63.
 Flora rustica, v. 23.
 Floralia, j. 36.
 Floralias feras, viij. 67.
 Floræ, vj. 27. delicatæ, x.
 92. jocosæ, j. 3. odoræ,
 vj. 8.
 flore, ix. 61. perpetuo, iv.
 45.
 florea certa, viij. 77.
 florentes genas, iij. 6.
 vultus, ix. 76.
 floreo gramine, ix. 92.
 flores atticos, ix. 12.
 floret, iij. 65.
 florida Hybla, ij. 46.
 floruit, viij. 28. x. 86.
 fluctibus, iv. 61. ix. 41.
 fluctus, vj. 34. xij. 50. xiv.

181. fervidi, vj. 42.
 fluctu tenui, iv. 55.
 fluent, j. 16.
 fluentem sylvam, xj. 42.
 fluere, iij. 55.
 fluit, iv. 66. ix. 102.
 flumen ductile, xii. 31.
 flumina pigra Lethes, x. 2.
 ptima, † 3.
 flumineo gurgite, iv. 66.
 flumineolque lacus, x. 58.
 fluminis, x. 51.
 fluxit, iv. 58. viij. 32.
 fluxo spadone, v. 42.
 F o
 Focale, xiv. 142.
 foci inculti, iv. 66.
 focique, xj. 9.
 focus, vj. 73. vij. 26. viij.
 40. x. 24. 25. sacris, j.
 22. sanctis, ix. 32.
 foco nudo, viij. 67. Ve-
 labrensi, xj. 53.
 focos exploratores, viij.
 51. laxos, viij. 30. sa-
 crilegos, ix. 62.
 focum, j. 50. 56. v. 51.
 xi. 32. xii. 32. sere-
 num, iij. 58.
 focus, j. 93. ij. 9. x. 96.
 xij. 33. cultus, xij. 18.
 perennis, x. 47. tristis,
 xj. 57.
 foculque, x. 44.
 foderat, † 7.
 fodiam, j. 93.
 fodiat, vj. 101.
 fodit, vj. 32. x. 16.
 foditque, vj. 74.
 foeda gaudia, ix. 42. pro-
 ba, x. 3.
 foedandos mares, ix. 9.
 foedasti, ij. 83.
 foedere sacro, j. 94.
 foediores, viij. 79.
 foedique lucri, viij. 48.
 foedius, j. 11.
 foedo crimine, ij. 56.
 foenerat, j. 77.
 foenerator, ij. 44.
 foenore, iv. 90.
 foetere, j. 29. v. 4.
 foetum, † 14. rudem, vij.
 30.

folia, v. 4.
 foliata, xiv. 110.
 foliati, xi. 28.
 folio, xiv. 146.
 folium, viii. 33. xi. 19. 32.
 folle, xiv. 45. 47.
 follem laplum, xii. 48.
 follis, iv. 19. vii. 31. xiv.
 47. laxi, iv. 19.
 fons Castalius, xii. 3.
 vivus, ij. 90.
 fonte, vi. 47. ix. 102. aver-
 so, iv. 31. puro, vi. 47.
 vicino, ix. 19.
 fontes, ix. 59. x. 51. xii.
 31. xiv. 174. rudes, vi.
 42. sacri, iv. 57.
 fontibus pumiceis, iv. 57.
 fontis, vi. 47.
 fora, ij. 64. vij. 27. x. 28.
 xiv. 135. quater juncta,
 x. 51.
 foras, xi. 2. 105.
 forcipibus supinis, vii. 94.
 forem, v. 40. xiii. 103.
 forent, x. 99. xiii. 28.
 fores, j. 26. geminas, vii.
 27.
 foret, † 27. j. 100. 109.
 vi. 39. viii. 30. ix. 9. xi.
 32. xiii. 71. xiv. 202.
 fori, vii. 63.
 forique, vi. 64.
 foribus, vij. 61. ix. 47.
 xj. 46.
 foris, ij. 53. 69. vi. 94.
 vij. 49. 64. ix. 11. xii. 19.
 forma, ix. 106. priana,
 ix. 78.
 forma, iij. 91. vii. 99.
 formæ, viij. 46. ix. 17.
 xj. 54.
 formaque, vj. 29.
 formatam, vi. 13.
 formatur, vij. 83.
 Formiæ temperatæ, x. 30.
 Formianos dies, x. 30.
 formica, j. 116. vj. 15. xj.
 15.
 formicæ, iij. 93.
 formosa, iij. 76. viij. 78.
 Nemesis, viij. 73.
 Phyllis, xij. 66. uxor,
 ix. 68.

formosam, v. 46. viij. 49.
 53. carnem, xi. 103. fa-
 ciem, iij. 3. Glyceren,
 xi. 41.
 formosior lux, x. 24.
 formosissima, viij. 53.
 formoso corpore, iij. 3.
 formosos, xij. 49.
 formosus, v. 30. vij. 28.
 x. 12. Caesar pulvere
 Arctoi belli, viij. 65.
 fornice, j. 35.
 fornicem, xj. 62.
 fornicis nigri, xij. 62.
 fornix clausus, x. 5.
 foro, vj. 77. vij. 62. Cor-
 neli, iij. 4. medio, vj.
 77. triplici, iij. 38. viij.
 44.
 foroque, viij. 44.
 forsan, iv. 14. v. 29. 61.
 vij. 67. x. 75. xij. 5.
 forsitan, v. 20. vj. 32.
 vij. 50. viij. 32. 38. 63. x.
 104. xj. 8. xij. 18.
 fortasse, j. 19. iij. 1. 42. v.
 18. ix. 23. xiii. 51. 56.
 forte, j. 5. 54. ij. 1. 30.
 44. iij. 24. 100. iv. 42.
 78. v. 27. 31. 50. 79. vj.
 10. vij. 7. viij. 24. x. 33.
 101. xij. 11. xij. 5. xiv.
 65. 142.
 fortem, xij. 8.
 fortes lacerti, xiv. 49.
 forti equo, j. 50.
 fortia prælia, iv. 74. ver-
 ba, iij. 46.
 fortibus juvenicis, iv. 55.
 fortior aura, viij. 14. ve-
 fica, viij. 33. vultus, ix.
 78.
 fortis, vi. 77. viij. 30. xij.
 79. dextera, † 23.
 fortiter, xi. 57.
 fortius, v. 38. viij. 18. x.
 42. 65.
 fortuna, j. 13. ij. 91. iv.
 40. vi. 76. 79. 83. x. 76.
 xij. 10. iniqua, ij. 24.
 læva, iv. 18.
 fortunæ reducis, viij. 65.
 fortunam, v. 43.
 fortunati, ij. 14.

fortunatum, xii. 48.
 forum, j. 2. 118. vij. 96.
 Latium, x. 37. Roma-
 num, j. 77. triste, v.
 21.
 forumque, v. 21.
 fossa, xij. 14.
 fossa vinea, xiv. 49.
 fossor, xj. 19. rigidus, viij.
 70.
 fovearis, ij. 70.
 foveri, ix. 19.
 foveris, vij. 34.
 foveretur, j. 63.
 fovimus, ix. 49.
 Fr
 Fracta, vi. 59. amphora,
 xi. 9.
 fractaque ossa, xi. 85.
 fracta ossa, xi. 57. aure,
 vij. 31.
 fracti, viij. 57.
 fracti oris, viij. 57.
 fractis vitreis, j. 42.
 fractorum vatiniorum, x.
 3.
 fractos, v. 63.
 fractulque Rhenus, vij. 6.
 fragiles buxos, j. 89.
 fragili ulmo, vj. 49.
 fragilis, xiv. 178.
 fragmenta novissima, viij.
 57.
 fragmentum vile, vij. 18.
 fragrant, iij. 65. xj. 9.
 fragras, vj. 55.
 fragrat, iij. 58.
 fragravit, v. 38.
 fragres, j. 88.
 frangam, xi. 59.
 frangant, x. 50.
 frange, ij. 59. ix. 75. xiv.
 103.
 frangendos, xij. 71.
 frangendus, xij. 75.
 frangere, j. 23. 52. iv. 8.
 vij. 18. xiv. 3.
 franges, j. 50.
 frangis, xj. 12. xiv. 3.
 frater, j. 37. ij. 2. viij. 55.
 ix. 55. x. 65. 89. xj. 11.
 fraterna æquora, † 16.
 fratre, j. 36. v. 39. viij. 32.
 invito, ix. 52.

fratrem, ij. 4. v. 39. x. 65.
 xi. 8. pium, ij. 41.
 fratres, gemini, iij. 88.
 v. 29. viij. 8. xii. 3. Si-
 culos, viij. 23.
 fratri, ix. 88. foli, xij. 44.
 fratris, ij. 11. v. 3. xii. 44.
 fraudare, ij. 46. viij. 59.
 x. 17.
 fraudata viridi juvena,
 vij. 39.
 fraudata pluma, xiv. 162.
 fraudator, xj. 67.
 fraudatus, x. 50. cibus,
 vij. 24.
 fraude, vj. 2. tacita, v. 66.
 fraudes, vj. 93. xj. 8. no-
 tas, j. 88.
 fremuit, viij. 55.
 frena, viij. 21. temeraria,
 xij. 14.
 frenis, j. 105.
 frequens, v. 13. ix. 23. xiv.
 122. agna, vij. 53. ama-
 tor, vii. 96. amicus,
 viij. 18. ara, † 1. ca-
 sus, iij. 52. conviva, ix.
 99. opus, iv. 29. phœ-
 nix, v. 38.
 frequentat, ij. 14. x. 58.
 frequenter, viij. 65.
 frequentes, x. 62. consu-
 latus, viij. 66.
 frequenti pagina, vij. 44.
 frequentiores, xi. 7.
 frella fabæ, iv. 46.
 freta, † 28. ij. 24. x. 36.
 xij. 100. languida, viij.
 51.
 freti, v. 1. Actiaci, iv.
 11. infani, iv. 63. Scy-
 thici, vij. 18. suburbani,
 v. 1.
 fretis, † 24.
 frica, xj. 30.
 frico, iv. 90.
 frigentia ora, x. 26.
 frigida, iij. 34. viij. 67.
 xiv. 105. & calda aqua,
 xiv. 196.
 frigidior unda, xiv. 104.
 frigidiora gelu marmora,
 xij. 61.
 frigora, vij. 64. impletu-

ra, v. 36. picta, j. 56.
 tuta, ij. 46.
 frigore, vij. 36. 94. xii.
 32. brumali, xiii. 16.
 pigro, iv. 3.
 frigoribus, vij. 30. Tibur-
 tinis, iv. 57.
 frigus, iv. 64. vj. 59. ge-
 lidum, viij. 68. ma-
 gnum, v. 80. nobile,
 xiv. 116. penetrabile,
 iv. 19. Picenum, xj. 53.
 salubre, x. 30. tenue,
 iij. 81. triste, x. 5.
 fringillarum, ix. 55.
 fritillis incertis, iv. 14.
 fritillo blando, v. 85. mo-
 to, xiv. 1.
 fritillus, xj. 7. xiii. 1.
 fronde, v. 4. ix. 62. Jovis
 clarus, xi. 10. prima,
 iv. 54.
 frondea cuspis, xiv. 22.
 frondibus, xi. 53. xiii. 37.
 sacris, vii. 73.
 frondis, ix. 4. 62. Tarpeia,
 honos, ix. 4.
 frondosa Nemeæ, † 27.
 frons, xii. 62. brevis, iv.
 42. severa, xi. 2.
 fronte, j. 5. 71. iij. 21.
 vij. 11. xiv. 52. adstri-
 cta, xi. 40. attrita, viij.
 59. cauta, v. 4. cinæ-
 da, vi. 39. inermi, iij.
 37. lunata, viii. 33. ma-
 tutina, xiii. 2. molli,
 vi. 38. nubila, ij. 11.
 pertinaci, v. 12. picta,
 xi. 85. pumicata, j. 67.
 rafa, iv. 10. serena,
 vij. 11. terrica, x. 64.
 torva, iv. 14. tota, vii.
 25. virenti, ix. 77.
 frontem, ix. 74. 92. xi.
 28. xii. 101. pieriam,
 viii. 70. rugosorem,
 iij. 93. solve, xiv. 183.
 stellantem, ij. 29.
 fronti, j. 25.
 frontibus adversis, iv. 35.
 parvis, iv. 74.
 Frontine, x. 58.
 Frontino, x. 48.

frontis, iij. 2. xii. 84. te-
 nera, iv. 6.
 Fronto, j. 56. v. 35. Stoi-
 cus, xiv. 106.
 fruar, v. 1.
 fruare, ix. 43.
 fruatur, j. 32. viii. 30.
 fructuosiora Saturnalia,
 iv. 46.
 fructus, j. 86.
 fruere, j. 50.
 fruere, v. 5. vij. 46. x. 7.
 frugi jentacula, xiii. 31.
 Jovem, vi. 21. sacra,
 xii. 63.
 frugiferai, xi. 91.
 frui, j. 87. v. 21. vii. 92.
 98. ix. 72. x. 23. 30. xii.
 6. xiv. 149.
 fruitur, iij. 20. 58. vii. 4.
 86. xiv. 9.
 frumentum, xii. 73. tri-
 ticeum, xiii. 12.
 fruor, xij. 18.
 frustra, xi. 28.
 frustra, j. 61. v. 26. x. 17.
 26. 35. 72. 100. xi. 47.
 74. xii. 62. xiii. 64.
 frutice, iij. 47.
 Fu
 Fucinus, † 28.
 fudit, iv. 66.
 fueramus, xiii. 46.
 fuerant, † 2. j. 20. ij. 63.
 83. viij. 3. 6. xi. 92.
 fueras, iij. 24. v. 24. vii.
 63. viii. 16. 74. xi. 40.
 xii. 60.
 fuerat, † 7. j. 31. 83. 115.
 ij. 64. iij. 52. 70. vi. 15.
 vii. 56. viii. 33. ix. 7.
 xi. 6.
 fuere, iv. 66. 89. vi. 76.
 viii. 53. 80. xi. 7. xii. 34.
 fuerint, ij. 91. iv. 25. viii.
 21. xj. 1. 7. xiv. 156.
 fueris, j. 73. v. 36. viii. 6.
 ix. 59.
 fuerit, vii. 16. 91. viii. 9.
 24. ix. 18. 57.
 fuerunt, j. 55. v. 16. ix. 60.
 fuga, iij. 44.
 fuga celeri, viij. 56. per-
 missa abire, viij. 32.

fulgæ, vi. 33.
 fugam, † 11.
 fugas, iij. 44.
 fugax dorcas, x. 65.
 fugatque, iij. 82.
 fugax lepus, j. 49. ungula,
 xij. 50.
 fuge, j. 4. ij. 47. iv. 30. v.
 26.
 fugeres, vii. 63.
 fugeret, † 23. l. 80.
 fugerit, iij. 45.
 fugiat, ix. 90. xj. 85.
 fugies, x. 2.
 fugiet, xj. 85.
 fugimus, iij. 45.
 fugio, iij. 44. v. 84.
 fugis, j. 23. 52. iij. 2. 77.
 iv. 61. v. 45. 84. vii. 29.
 fugit, iv. 22. vij. 28. viij.
 26. ix. 62. x. 30. 51.
 fugitiva Daphne, xi. 44.
 gaudia, j. 16. vij. 46.
 quies, vij. 63. Venus,
 xij. 98.
 fugitivus, iij. 91. xj. 55.
 fugiunt, xij. 29.
 ful, v. 13. xiv. 34.
 fuimus, j. 44.
 fuisse, † 13. 21. x. 50. 61.
 vj. 85. vij. 43. 52. viij.
 51. 64. x. 35. xij. 4.
 fuissent, v. 40.
 fuissent, ix. 67. x. 99.
 fuisset, † 27. ix. 106. x.
 73. 77.
 fuisti, iij. 70. iv. 7. ix. 96.
 xj. 88. xij. 53.
 fuit, † 12. 13. 15. 26. j. 16.
 74. 81. 83. ij. 61. iij. 17.
 iv. 16. 78. 89. v. 19.
 23. vj. 29. 32. vij. 51.
 60. viij. 30. 50. ix. 18.
 21. x. 23. 31. xj. 66. xij.
 29. 59. xij. 122. xiv. 35.
 67.
 fuitque, x. 63.
 fulcitur, ij. 43.
 fulcro, viij. 33.
 fulgebat, ix. 50.
 fulgent, xii. 67.
 fulgentes vultus marmo-
 re, ix. 24.
 fulgentia templa, viii. 65.

fulgere, † 26.
 fulget, j. 71. v. 6. vj. 13.
 x. 76.
 fullo, ij. 59. xii. 59. xiv.
 51.
 fullonis avari, vj. 93.
 fulmen, ix. 21. regale,
 xii. 63.
 fulmina, v. 56. missa,
 vj. 83.
 fulmine, vi. 83. xii. 63.
 fulmineo dente, xi. 70.
 fulva culmina, xij. 73.
 fulva moneta, xiv. 12.
 fulvi leonis, ix. 92.
 Fulvia, xi. 21.
 Fulviam, xi. 21.
 fumantem nasum, vi. 64.
 fumaatia tomacla, j. 42.
 fumararia improba, x. 36.
 fumat, j. 13.
 funea vina, xiii. 123.
 fumet, xiv. 221.
 funis Massilianis, iij. 82.
 fumos, xiv. 118. nigros,
 ij. 90. vanos, iv. 5.
 fumosæ lagenæ, xii. 84.
 fumoso decembri, v. 31.
 fumum omnem, xij. 32.
 functus, j. 94.
 Fundana, xij. 113.
 Fundanis amyclis, xij.
 115.
 Fundanum, xij. 113.
 funde, v. 65. vi. 85. xi. 37.
 fundens, viii. 56. 65.
 fundere, ix. 95.
 fundet, xiv. 112.
 fundi, iij. 62. viii. 6.
 fundis, v. 36. paternis, ix.
 3. patruelibus, v. 36.
 fundisque, iv. 37.
 fune multo, v. 23.
 funera, ix. 80. xi. 55. bina,
 x. 71.
 funere materno, † 12.
 funereamque facem, viij.
 43.
 funeribus, vj. 15.
 funeris, xiii. 77.
 fungos suillos, iij. 60.
 funus nobile, viii. 30.
 fur, j. 54. vi. 17. 72. calli-
 dus, v. 43. tantus, xii.

29.
 fur avare, j. 67.
 furaces manus, viij. 40.
 furacius, viij. 59.
 furem, x. 94. xi. 55. nul-
 lum, xii. 75.
 furemque, iij. 58.
 furentem, xi. 50.
 furentis domini, vij. 44.
 fures vetuli, vi. 16.
 Furia, x. 5.
 Furiati dente, ij. 75.
 Furiis & cornua tauri, ij.
 43.
 Furiis emerfas nocte di-
 tis, xii. 32.
 furibunda, vi. 21.
 furiosa stemmata, viij. 6.
 furiose, vi. 63.
 furis, j. 69. vi. 84.
 furit, viij. 55. 59. 61. ix.
 70. x. 19. xi. 85.
 Furius vi. 17.
 furor, j. 21. ij. 80. iij. 76.
 cognitus, † 22.
 furore tanto, iv. 35.
 furorem, x. 55.
 furores Berecyntios, ix.
 43. sacrilegos, ix. 86.
 furori misero, xii. 49.
 furoris, vi. 19. barbari,
 iv. 14.
 furta, j. 35. vi. 33. x. 2. xij.
 29. xiv. 92. deprensâ,
 i. 88. materna, vi.
 39.
 furti lascivi, vij. 73.
 furtis, vij. 19.
 furtina bombycina, xi.
 50.
 furtivam aquam, vi. 47.
 furto, vi. 19. manifesto,
 j. 54.
 furrum, v. 51.
 fusa cinnama, iij. 55.
 fusa jubæ, j. 32.
 fusca, vii. 28. viij. 51. Ly-
 coris, vij. 12. nubila,
 vi. 58. Falerna, ij. 40.
 fusca Syene, ix. 36. Ma-
 reotide, iv. 42.
 fusca Canusina, xiv. 127.
 cellæ, iij. 30.
 Fusce, j. 55. vii. 27.

Fuscicu-

G

Ga

Fusciculus, ij. 74.
 fuscina dente minax, †
 26.
 fuscis, xiv. 129.
 fuscior, xiv. 62.
 fuscus colores, j. 97.
 fuscus, vj. 76.
 fuso mero, viii. 83.
 fusosque, iv. 54.
 fuste nitenti, xii. 57.
 fusus, iij. 82. v. 66. viii.
 75. aper, † 15. largo
 nectare, ix. 35.
 futuam, xi. 21. 24.
 futuat, xi. 48.
 futue, xi. 21.
 futuente, ix. 3.
 futues, vi. 91. xi. 86.
 futui, j. 35. ij. 31. iij. 72.
 vi. 11. 67. vii. 74. ix. 5.
 xi. 63. 72.
 futuis, ij. 60. iij. 96. vii.
 96. ix. 42. 71. x. 29.
 futuisse, x. 95. xi. 22.
 futuit, j. 85. ij. 47. iij. 79.
 vi. 33. vii. 9. ix. 42.
 82. x. 102. xi. 46. 21.
 xii. 38.
 futuris populis, vi. 2.
 futuros annos, xii. 8.
 mores, xii. 92.
 futurus, xii. 94.
 fututa, j. 95.
 fututam, iij. 87. iv. 85.
 xi. 41. xii. 27.
 fututionis certæ, j. 107.
 fututor, j. 91. ij. 28. iij.
 96. Memphiticus, vii.
 29. perditus, xii. 43. ta-
 rus, vii. 17.
 futurorem, xi. 83.
 fututorum, j. 74.
 fututricem linguam, xi.
 92.
 fututrici manu, xi. 23.
 fututum, x. 81. xi. 8.

vii. 94.
 gallus, ij. 45. iij. 24. 81.
 viii. 75. xi. 73. 75. xii.
 46. xiii. 63. efuriens,
 xiv. 204.
 Gangeticus raptor, viii. 26
 Ganymede, v. 56. vii.
 73. ix. 23. 26. 75. x. 66.
 xi. 23. 27. xiii. 108. ge-
 mino, ix. 105. gracili,
 xi. 44.
 Ganymedæa manu, viij. 39.
 Ganymedæas comas, ix. 17.
 Ganymedæo choro, vij.
 49. lecto, viii. 46.
 Gargilæ, iij. 96.
 Gargiliane, iij. 30. 74. iv.
 56. vii. 64. viii. 13.
 Galbam, j. 42.
 Garo arcano, vij. 26. cor-
 rupto, vi. 93.
 garriant, iij. 93.
 garriat, v. 36.
 Garrice, xi. 106.
 garrienti, xi. 25.
 garris, j. 90. iij. 28. 96.
 garrit, v. 62.
 garrula avis, xiv. 75. lin-
 gua, xiii. 71. plectra,
 xiv. 167. saga, xi. 50.
 sinistra, xiv. 54.
 garrule, ix. 70.
 garruli senis, (*αἰφραστ*
 Tantalii) x. 5.
 garrulitate, v. 53. vii. 17.
 obliqua, vii. 61.
 garrulus, viii. 6. anulus,
 xiv. 169.
 garum, vii. 93. fœcolum,
 xiii. 102. nobile, xiii. 82.
 scombrorum, xiii. 102.
 gaude, vi. 91. xiv. 127.
 gaudeat, iv. 45. xi. 54.
 gaudebat, ij. 69.
 gaudebatque, ix. 78.
 gaudebis, xii. 34.
 gaudebit, xi. 6.
 gaudens, iv. 90. v. 49.
 ancilla, xi. 18.
 gaudent, j. 62. 105. ix. 73.
 xi. 4. 37.
 gaudentem, iv. 75.
 gaudenti, viii. 66.
 gaudentia frigore rapa,
 xiii. 16.

gaudeo, xi. 108.
 gaudes, ij. 89. iij. 93. iv. 11. 48. xi. 105.
 gaudet, j. 23. 69. 71. 94. iv. 64. v. 15. vj. 38. vij. 49. 86. ix. 14. 44. xj. 42. xij. 60. xiv. 1. 141.
 gaudete, xj. 62.
 gaudia, iv. 38. vii. 7. viij. 4. 21. 50. 51. 55. x. 44. foeda, ix. 42. fugitiva, j. 16. vii. 46. grata, j. 35. longa, viij. 11. nota, ix. 37. publica, vij. 5. fecura, vj. 47. sollemnja, xij. 63. vera, vij. 4. xj. 27.
 gaudio udo, x. 78. vero, j. 50.
 gaudiorum, xj. 81.
 gaudiumque, j. 110. v. 38. crudele, iij. 64.
 gaviſus, viij. 51.
 Gaure, ij. 89. v. 83. viij. 27. ix. 51.
 Gaurus pauper, iv. 67.
 gauſapa, xiv. 29. villoſa vel mantile, xiv. 138.
 gauſape quadratum, xiv. 152.
 gauſapina cubicularia, xiv. 147. pænula, xiv. 145.
 gauſapinas ſexcentas, vj. 59.
 gazæ, xii. 53.
 Ge
 Gelat, j. 50.
 gelata ficus, iv. 46. manus, v. 9.
 Gelafinus, vij. 24.
 gelida bruma, iv. 57.
 rogula, vi. 50. virgine, xj. 48.
 gelidæ brumæ, x. 14.
 gelidam aquam, xiv. 106. auriculam, xii. 26.
 gelidas arces, j. 13. lacernas, vii. 91. valles, v. 72.
 gelidi Decembris, x. 87.
 gelidis aquis, xiv. 33. pruinis, vij. 30. lacernis, iij. 38.
 gelido amne, vij. 79. ore,

vj. 58. Decembri, iv. 19.
 gelidos lacus, xiv. 1.
 gelidum anguem, xij. 29.
 draconem, vii. 86. frigus, viii. 68. Tibur, iv. 64.
 Gellia, j. 34. iij. 55. iv. 20. v. 17. 30. vi. 11. 67. 90. viii. 81.
 Gellianus, vi. 66.
 Gellius, ix. 47. 81.
 Gellioque, vi. 54.
 gelu, xii. 61. concreto, iv. 59. hiberno, iv. 18.
 gemellas, x. 92.
 gemellos, xii. 49.
 gemellus, j. 11.
 gemens, xi. 72.
 gemeret, ix. 88.
 gemes, xiv. 31.
 gemina compede, iij. 29. forte, ix. 40. ſymplegade, xi. 100. tigride, viij. 26.
 geminas fores, vij. 27. manus, x. 10.
 gemini, iij. 88. currus, viij. 65.
 geminis alis, viii. 51. culminibus, ix. 4.
 gemino aſſe, ij. 53. cornu, † 22. Ganymede, ix. 105. honore, iij. 2. hoſte, xiv. 17.
 geminos, ix. 42. angues, xiv. 177. cunos, j. 91. juvencos, † 23.
 gemis, j. 94. 107. xii. 17.
 gemit, iij. 58.
 gemitu, xi. 100.
 gemitus, x. 80. 82.
 gemma, iv. 22. x. 20. xj. 50. xiv. 94. 123. eruta, viii. 28. lactea, viii. 45. ſuccina, iv. 59. trita pollice Heliadum, ix. 14.
 gemma, xii. 40. xiv. 110. alba, xi. 33. perſpicua, viij. 68. potare, xi. 12.
 gemmam, xi. 38.
 gemmantes alas, xiii. 70. lecti, xii. 67.
 gemmanibus rivis, ix. 92.
 gemmas, xii. 49. 103. plures, v. 11. ſimiles, iv. 61. virides, ix. 60. xj. 28.
 gemmati calices, xiv. 109.
 Gemmatum aurum, xiv. 109.
 gemmea teſta, vj. 47.
 gemmeique pavones, iij. 58.
 gemmeus miles, xiv. 20. rumor, x. 3.
 gemmis, xii. 75.
 genæ antiquæ, v. 45.
 genas, vij. 82. ix. 78. x. 12. florentes, iij. 6. hirsutas, vi. 52. rubras, viii. 56.
 gener, vii. 70. ix. 72.
 generaret, ix. 42.
 generata, vi. 49.
 generatus, iv. 55.
 generis foeminei, xi. 48.
 genero, viii. 66.
 generos, xj. 54.
 generoſa, xiv. 95. Cœcuba, xiii. 115.
 geniſta lenta, j. 44.
 genis cruribusque hirsutis, x. 65. ficcis, j. 79. xii. 3.
 genita, ix. 40. 61. xi. 23.
 genitam, xii. 21.
 genitor, viii. 2. 11. 91. bonus, viii. 50. divum, xii. 78.
 genitore viſo, vi. 38. vivo, iv. 16.
 genitos, iv. 55.
 genitrix, v. 35.
 genitum, † 12. j. 82.
 genitus, x. 65. xii. 60.
 genium, vi. 60. vii. 11. 77.
 gens barbara, † 3.
 gente, xii. 3. Arctoa, v. 69. Argolica, iv. 66. Dictæa, xi. 70. rigida, vj. 64.
 gentem togatam, xiv. 124.

gentes, vii. 51. viii. 61. x. 12. 96. xii. 26. Sarmaticas, viij. 11.
 gentefque, xij. 6.
 gentibus, ij. 56. x. 9. xi. 99. xii. 4. auriferis, xiv. 199. Celtiberis, j. 50. edomitis, viii. 65. Libycis, ix. 8. perdomitis, vii. 83.
 gentis facundæ, vii. 31. Flaviæ, xi. 2. perfidæ, vii. 6. ſacræ, ix. 95.
 gentiumque, xii. 8.
 genu, v. 14. xi. 101.
 genuit, ix. 101. 106. xiii. 33. 106. 118.
 genus, v. 39. vij. 23. 95. xij. 13. humanum, ix. 46. immiſtum, † 21. leti triſtius, xi. 92. leve, vj. 60. omne, iv. 39.
 genuſque, v. 28.
 geram, v. 73. xiv. 41.
 geras, iij. 93.
 gerat, xii. 81.
 gerebat, vii. 93.
 geres, xiv. 31.
 geris, ix. 67. x. 28. xii. 44.
 gerit, j. 45. 118. iv. 89. v. 52. 62. xi. 60. xii. 7. 31. xiv. 186. 192.
 geritis, x. 105.
 Germane, xi. 97.
 Germania, ij. 2.
 Germanicarum Kalendarum, ix. 2.
 Germanice, v. 20. vii. 60. viii. 4. 26. 39. 55. 56. accola, v. 3.
 Germanicus, v. 2. ſerus, xiii. 4.
 Germanis, vii. 29.
 germinat, x. 94.
 gerres, iij. 77. xii. 32.
 Geryonem, v. 50. 66.
 geſſerit, ix. 22. 104.
 geſſit, ix. 104.
 geſtari, iv. 52. vii. 75.
 geſtat, v. 12. 56.
 geſtatio, v. 21.
 geſtator, iv. 64.
 geſtatur, xii. 17.
 geſtatus, j. 83.
 geſtavit, xiv. 52.
 geſtus, xii. 101. laſcivos, vi. 71.
 Getæ, xii. 8.
 Getæque, viii. 11.
 Getica nive, ix. 104.
 Geticæ juvencæ, vii. 79.
 Geticam Peucen, vii. 83.
 Getici poli, ix. 46.
 Geticis pruinis, xi. 4.
 Getico tergo, vii. 1.
 Gi
 Giberii ſigillum fictile, xiv. 182.
 giganta luteum, ix. 51.
 gigantas, xi. 53.
 gigantei triumphii, viij. 50.
 gigantis magni, xiii. 78.
 Gl
 Glaber crure, xii. 38.
 glabraria, iv. 28.
 glaciem, ix. 92.
 glacies livida, vii. 94.
 Glacilla, vii. 86.
 gladiator, v. 25.
 gladiatores, iij. 16.
 gladium, j. 14.
 glande, xii. 76.
 glandis Tuſcæ, vij. 26.
 glandulas, iij. 82. vii. 19.
 Glaniana vera, iv. 39.
 Glaphyran, xi. 21.
 Glaphyro, iv. 5.
 Glauce, ix. 96.
 Glaucia, vj. 29.
 Glaucias humatus, vi. 28.
 Glaucina, ix. 27.
 gleba, iij. 65. ix. 23. magna, v. 13. 38. Setina, ix. 23.
 glires ſomniculoſos, iij. 58.
 gloria, † 27. j. 22. 52. ij. 90. 91. iv. 55. v. 10. 25. vi. 80. vii. 49. 96. ix. 44. 61. x. 53. 64. xii. 21. xiv. 93. dulcis, viii. 82. foelix, viii. 55. x. 89. inſicienda, ix. 101. lata, x. 103. mœſta, x. 50. nova, viij.

15. nulla, xij. 36. xiiij. 85. obſcura, xiv. 171.
 prima, iv. 75. xiii. 92.
 quanta, iv. 63. rara, † 18. x. 63. ſera, j. 26. ſumma, † 15. viii. 30.
 gloriabitur, j. 62.
 gloriari, xii. 36.
 gloriatur, x. 92.
 glorior, ij. 86. xiv. 95.
 glorioſa, xij. 8.
 Glyccræ, vj. 40. xi. 41.
 Glycere, xv. 187.
 Glyceren formoſam, xi. 41.
 Glypte, ij. 45.
 Go
 Gobius, xiiij. 88.
 Gorgon, ix. 26.
 Gorgonas, x. 4.
 Gorgone poſita, vi. 10.
 Gr
 Grabati, iv. 53. nudi, j. 93. ſponda, xj. 57.
 grabatis, vj. 39.
 grabatus tripes, xij. 32.
 Gracco, xi. 103.
 graciles ligulæ, v. 18.
 graciles vias, ij. 86.
 gracili filo, viij. 33. Ga-
 nymede, xj. 44. libello, xiiij. 3.
 gracilique, viij. 84.
 Graculo, j. 116.
 gradiere, xij. 3.
 gradu laborioſo, vij. 38. primo, v. 14. ſiccō, v. 23.
 gradus, v. 42.
 gradus longos, xj. 83.
 græce, ix. 45.
 græci poëtæ, ix. 12.
 græco nomine, xiv. 58.
 græcula Echo, ij. 86.
 græcum, v. 52.
 græcus Bacchara, vj. 75.
 Graia verbera, ix. 74.
 Graiz Lernæ, v. 66.
 gramina, iij. 65.
 Gramum, iv. 55.
 gramine floreo, ix. 92.
 grammaticis, ix. 75. indoctis, xiv. 120.
 grammaticosque, v. 57. 60.
 h ij

grammaticus, vii. 63. bel-
lus, ij. 7.
grammaticusve, x. 70.
grana, vij. 19.
grande crimen, ij. 65. in-
genium, ij. 44. ju-
gum, vi. 76. meritum,
viii. 65. nomen, ix. 2.
opus, v. 5. pretium,
ix. 102. sophos, j. 4. vi.
48. & infanum sophos,
j. 50.
grandem, ij. 48. aprum,
xiv. 31.
grandemve lupum, xi. 50.
grandes, vii. 61. xii. 49.
virgines, iij. 57. Syri,
vii. 52.
grandi gutta, iij. 47. pe-
de, vi. 64.
grandia, v. 6. viii. 50.
ix. 51. chrysendeta, xiv.
97. colla, xiv. 48. cor-
pora, xiv. 91. venabula,
viii. 55. verba, ij. 69.
ix. 33.
grandibus cirris, x. 83.
thermis, xi. 52. verbis
minax, ix. 28.
grandis auctio, ix. 4. bos,
x. 79. fibula, vii. 81.
filia, vii. 9. sinus, v.
12. muræna, xiii. 80.
pluvia, ix. 100. reus,
vii. 71. sarcina, viii. 75.
virgo, viii. 3.
grandius, ix. 60. secre-
tum, xi. 46.
graphiaria armata, xiv. 21.
graphiarium, xiv. 21.
grata, ix. 59. x. 12. coro-
na, xiii. 35. facies, vii.
24. gaudia, j. 35. præ-
mia, j. 32. quies, xi.
27. victima, iij. 24.
xij. 92.
græque, xiv. 80.
grates, xii. 9.
grati honoris, xiv. 32.
gratior, iv. 44. xiii. 21.
gratis, j. 30. 74. 96. iij.
30. iv. 37. v. 16. vii.
74. x. 3. 29. 75. xi.
48. xii. 32. 55. 64. xiv.

i. 75.
gratissima res, iv. 31.
gratissimus, ix. 17.
gratius, vi. 73.
gratia, vi. 80. ix. 27. xi.
14. duplex, xiii. 33.
major, iv. 29. xii. 63.
tanta, xiv. 145.
gratias, ix. 7.
grato ore, vii. 62. versu,
iv. 55.
gratulor, x. 70.
gratulor lasso, x. 74.
gratum, iv. 23. vii. 51.
Jovem, v. 1. munus,
viii. 28. xii. 24. xiv.
60. nomen, iv. 31.
pignus, x. 73. fidus,
† 26.
gratus, ix. 29. x. 25. aper,
iij. 77. cunnus, iij. 81.
December, vii. 71.
eques, viii. 15. homo,
iv. 84.
gravatus, iij. 22.
grave, v. 6. 79. ix. 70.
56. munus, ij. 30. pre-
tium, xi. 39.
gravem casum, ij. 65.
coronam, iij. 47. ur-
sum, † 22. vultum,
v. 52.
graves, vii. 46. viii. 3.
ix. 29. annos, vii. 63.
avos, vii. 46. curios,
ix. 29. lusus, xii. 15.
saccos quindecim, x.
74.
graveſque, viii. 79.
graveſque draucos, vij.
66.
gravi, j. 53. servitio, j.
52. sue, xiii. 56. telo, †
13.
gravidam suam, † 12.
gravior, † 14. Curio Fa-
bricioque, xi. 17.
graviora pondera, v.
66.
gravis, iv. 11. v. 66. xi. 17.
anulus, xiv. 123. arca,
iij. 40. x. 14. Fescenia,
j. 88. hasta, vii. 62.
hemitritæos, xii. 92.

ira, iv. 11. iris, iv. 19.
languor, vi. 70. me-
dicina, xi. 72. silva,
iv. 66. summa, x. 75.
terra, v. 36. xi. 15.
testa, vii. 52. turba, †
4. Vestinus, iv. 75.
uxor, xi. 85.
graviſque, x. 23.
gravitas, xi. 105.
graviter, ij. 27. iij. 28.
xiii. 18.
gravius, j. 88. v. 23.
graviuſque, vii. 94.
grege, ij. 43. iij. 91. vi.
57. viij. 51. x. 98. Pie-
rio, ix. 88. xii. 11. pri-
mo, xiv. 158. purpu-
reo, xiv. 55. Strymo-
nio, ix. 30. Vestino,
xiii. 31. uno, ij. 46.
gregem, viii. 55. Castali-
dum, vii. 11.
greges, ij. 74. vii. 55. in-
numeros, v. 13.
gregis, viii. 28. Bæti-
ci, v. 38.
gremio, xiv. 61.
gregibus tinctis, xii. 64.
gressibus vagis, ij. 57.
gressu licenti, iv. 8.
gressumque, vi. 80.
gressus, v. 32.
grex, ij. 43. plenus, vi.
39. togatus & capilla-
tus, ij. 57.
grues, ix. 14.
grylli, j. 66. ij. 14.
Gu
Gubernat, ix. 23.
gula, ij. 40. iij. 17. v. 71.
xi. 87. ingeniola, xiiij.
62. ingenua, vi. 11.
gula, v. 51.
gulaque, j. 21.
gulæ, iv. 78. vii. 19. 48.
Pellææ, xiii. 85.
gulam, xiv. 220.
gulosam partem, xi. 62.
gulosis, xiii. 71.
guloso nimium lectore,
x. 59.
gulosius, iij. 22. vii. 19.
gulosus, vii. 19. viii. 23.

ix. 11. xii. 41. homo,
xii. 65.
gurgite flumineo, iv. 66.
sulfureo, vii. 92.
gustata aqua, vij. 46.
gustatorium, xiv. 88.
gultu, xi. 53.
gustus primus, xiii. 61.
gutta, j. 110. vii. 24. xi.
99. condita, iv. 32.
gutta grandi, iij. 47.
guttatæ Numidicæ, iij.
58.
guttur turpe, xi. 22.
guttus corneus, xiv. 52.
G y
Gymnasium, iij. 98.
Gythæ, vi. 39.
H
Ha
Hæbe, ij. 10. 48. viii.
37. x. 51. xiii. 29.
53.
habeas, ij. 79. iij. 93. iv.
33. 39. x. 100. xj. 67.
xiv. 179.
habeat, j. 79. ij. 18. iij. 93.
vi. 67. viii. 61. xi. 42.
xii. 20. xiii. 126.
habebas, j. 100. xi. 45.
habebis, v. 43. xiii. 3.
habebunt, ix. 7.
habemus, viii. 61. x. 2.
habenas æternas, vi. 3.
luleas, ix. 104.
habendam, j. 85.
habenis, v. 49.
habent, j. 2. 4. 37. ix. 4.
x. 16. xii. 13.
habeo, iv. 15. 72. v. 9.
xii. 25.
habere, j. 2. 42. ij. 8. 26.
68. 86. iv. 10. 34. vi.
21. 60. vii. 10. 47. viii. 2.
5. 33. 34. 36. 65. ix. 17.
x. 41. 54. 98. xi. 33.
44. 61. 70. 89. 103.
xii. 6. 18. 101. xiii. 117.
xiv. 78. 178. 220.
haberet, v. 24. xi. 61.
haberi, iv. 5.
haberis, xiv. 74.
habes, ij. 87. iii. 72. iv. 31.
v. 28. vii. 77. viii. 78.
ix. 88. x. 25. xi. 58. xii.
25. xiv. 219.
habet, † 4. 18. j. 49. 101.
ij. 93. iij. 8. iv. 19. 72.
v. 23. 39. vi. 61. 74. vii.
101. viii. 78. ix. 4. x. 18.
xi. 16. 60. xij. 10. 14.
xiii. 78. xiv. 174. 179.
habeto, j. 93.
habetur, viii. 73. xi. 91.
habiles calamos, xiv.
38.
habilis, xiii. 22. xiv. 171.
habitabas, x. 28.
habitabit, xi. 35.
habitare, j. 4. viii. 14.
ix. 44. xi. 19. xii. 32.
xii. 60. xiv. 77.
habitas, xii. 50.
habitatur, vii. 52. xi. 84.
xii. 3.
habitor, ix. 52.
habito, j. 118.
habituſque, ix. 67.
habui, v. 9.
habuisse, † 8. xi. 44.
habuit, iij. 31. iv. 46. viii.
57. ix. 44.
hac, j. 71. 73. 98. 109. ij.
53. 77. iij. 85. iv. 47. 69.
v. 16. 51. 61. vi. 47. 64.
viii. 6. 33. ix. 24. 30. 36.
50. 62. x. 35. 71. 72. xii.
42. xiv. 50. 110.
hæ, iv. 30.
hæc, † 6. 27. 28. j. 27. 99.
ij. 54. 70. iij. 33. 76.
hædi, x. 92. xiii. 33.
hædina pelle, xii. 45.
hædis stantibus, xiii. 38.
hædum, x. 87.
hædus raptus ab ore lupi,
x. 48.
Hæmo Orpheo, † 3.
hæreat, ij. 61.
hærebat, iij. 91.
hærebit, vi. 64. xi. 8.
hærebo, ij. 24.
hærenti, x. 30.
hærere, ix. 103.

hæret, j. 86. xi. 62. xii.
38.
hæſi, ix. 49.
hæſiſti, vii. 44.
hæſit, j. 7. vii. 44.
halat, x. 48.
halece putri, iij. 77.
halitus, x. 42. cervinus,
xii. 29.
Halmyroten, x. 83.
hamo, vi. 63.
hamos, v. 18. sacrilegos,
iv. 30.
hamus, ij. 40. fallax, iv.
56.
hanc, † 13. 28. j. 56. 110.
ij. 16. iij. 5. 24. iv. 19.
v. 4. vi. 40. 41. vii. 68.
viii. 45. ix. 32. x. 24. xi.
21. xiii. 67. xiv. 114.
126.
Hannibal, ix. 44. xiii. 73.
Haphe, vii. 66.
Harpasta, xiv. 48. pulve-
rulenta, iv. 19. vii. 31.
harpasto, vii. 66.
Harpyiasque, x. 4.
haruspex, iij. 24.
has, ij. 23. iij. 29. iv. 3. vi.
19. 75. vii. 47. viii. 79.
ix. 47.
hasta, † 12. v. 66. xiv.
179. belligera, v. 25.
gravis, vii. 62. levis, †
12. ix. 57.
hasta, v. 25.
hastas emiſſas, xiv. 202.
haud, ix. 3.
haurire, viii. 39.
haurit, iv. 25.
hausiſti, ix. 84.
He
Hebe, ix. 67.
Hebes ictus, vii. 31.
heberantque, xiii. 67.
Hectora, xiv. 212.
Hectoreo equo, xi. 105.
Hectoreos rogos, vi. 71.
Hectoris, x. 90.
Hecubaque, vi. 71.
Hecubam, iij. 32. 76.
Hedyli, ix. 58.
hei, ij. 1.
Helciariorum, iv. 64.
h iij

- Helena, vii. 99.
 Helene j. 63. ix. 106.
 Heli, j. 96.
 Heliadum, iv. 59. pollice gemma trita, ix. 14.
 Heliani facundi, xii. 24.
 Helicen, iv. 7.
 Helicon, j. 77.
 Helicone toto, xii. 6.
 Heliconis, x. 64. 93.
 Helide, j. 35.
 Helles, ix. 73.
 Helycaonia regione, xiv. 152.
 Hemitritæ, ij. 40.
 Hemitritæos gravis & fervens, xij. 92.
 Hemitritæus, iv. 81.
 herba, xi. 19. Apula, viij. 28. rubens, ix. 62. rudis, ij. 90. falax, x. 48.
 herbarium, v. 24.
 herbis mitibus, ix. 18. 73.
 Hercule simili, x. 104.
 Herculeæ laudis, † 27.
 Herculeas manus, † 15.
 Herculei Tiburis, j. 13.
 Herculeo astro, viii. 55. nomine, iv. 44.
 Herculeos colles, iv. 57. vii. 12.
 Herculeum, † 6. nummen, ix. 104. Tibur, iv. 62.
 Hercules, v. 5. Corinthius, xiv. 177. fictilis, viv. 178.
 Herculis magni, ix. 65. pufilli, ij. 47.
 Here, j. 44. ij. 12. iv. 7. 61. x. 31.
 heredem, ij. 10. vi. 63. vii. 65. ix. 49. x. 97. xi. 49. xii. 74.
 heredes, iv. 33. xj. 15.
 heredi, xiii. 126.
 hereditatis, vi. 61.
 heres, vi. 86. viij. 44. 75. ix. 48. xi. 5. xii. 48.
 heri, j. 25.
 Hermaphroditum fœmineum, vi. 68.
 Hermaphroditus, x. 4.
 marmoreus, xiv. 174.
 Herme, ij. 15.
 Hermes doctus, v. 25. minax, v. 25. superbus, v. 25. timendus, v. 25.
 Hermione, ij. 11.
 Hermocratem, vi. 53.
 Hermogenes, xij. 29.
 Hermumque, vi. 86.
 Hermus sordidus turbato auro, viii. 78.
 hernia ingens, ij. 24.
 herniarum, xii. 85.
 Herodes clinicus, ix. 98.
 herois, ij. 20.
 heros, x. 56. Paantius, ij. 84.
 Herfilia, x. 68.
 Hesionen, † 27.
 Hesperia aqua, viij. 28.
 Hesperias boves, ix. 104.
 Hesperidum, iv. 64. nemus, † 21.
 Hesperio orbe, viij. 78.
 Hesperium pecus, ix. 62.
 Hesperius liquor, xiii. 40.
 hesternæ cœna, ij. 72. luce, j. 69. nocte, j. 28. iv. 15.
 hesternis coronis, ix. 62.
 hesterno mero, j. 29. vino, j. 88.
 Hetrusco sollicito, vi. 83.
 heu, j. 4. 13. ij. 18. v. 21. vi. 62. 85. vii. 20. 46. ix. 30. x. 13. 18. 50. xi. 79. xiv. 101.
 hexaclinon testudineum, ix. 60.
 hexametris, vi. 65.
 hexaphoris, ij. 81.
 hexaphoro, vi. 67. ingenti, iv. 51.
 Hi
 Hi, j. 36. v. 10. 20. 21. viii. 6. x. 95. xii. 31. 75. 98.
 Hiantæ aquæ, xii. 3.
 Hiantida perpetuam, vi. 21.
 hiantis, vii. 13. 49.
 hiare, xi. 19.
 hiatus infinito, ij. 72.
 hiatus patulos, ij. 19. vastos, j. 23.
 hiberna Arctos, vii. 6.
 hiberna capsa, xi. 9.
 hibernæ rosæ, iv. 29.
 hibernas bastationes, vii. 94. rosas, vi. 80.
 hibernis, viii. 14. aquis, vii. 35.
 hiberno, iv. 18. lacu, x. 85.
 hibernos, vi. 59. recessus, v. 68.
 hibernum Tibur, v. 72.
 hic, † 2. 24. j. 34. 44. 115. ij. 33. ij. 76. iv. 1. v. 32. vi. 1. vii. 17. viii. 65. ix. 53. x. 96. xi. 85. xii. 48. xiii. 84. xiv. 42.
 hic, j. 115. ij. 85. vi. 81. viii. 65. xi. 97. xii. 69. xiv. 77.
 hiccine, vi. 63.
 histericam, xi. 8. 72.
 hieme, v. 38.
 hiemen, ij. 46.
 hiemes, ix. 2.
 hiems, viii. 68. tota, xiii. 59.
 Hiero, ix. 106.
 Higinæ, x. 56.
 hilarem pœnam, ij. 64.
 hilares Musæ, vii. 7. umbellas, ij. 58.
 hilaris, vi. 53. Cato, xii. 6.
 Hilarus, vi. 73.
 hinc, j. 55. 118. ij. 10. 14. ij. 58. iv. 64. v. 52. vii. 94. ix. 55. x. 83. xi. 32. xii. 57. xiii. 25.
 Hini, xiv. 59.
 Hippocrates, ix. 96.
 Hippodamus, iv. 31. viii. 56.
 Hippodromon pulverum, xii. 50.
 Hippolyto, viii. 48.
 Hippolytum, xiv. 203.
 hircosi subulci, x. 98.
 hircosus, ix. 48.
 hircosus osculo, xii. 59.

- hircum, ij. 24.
 hircus moriturus, ij. 24.
 piger, iv. 4. recens, vi. 93. unus, xi. 85.
 Hirpini, ij. 63.
 hirsuta ilice, vi. 64.
 hirsutas genas, vi. 52.
 hirsutis cruribus genisque, x. 65. imaginibus, ix. 48.
 hirsutum, vii. 57.
 hirundinino nido, xi. 19.
 his, j. 49. iv. 42. v. 52. vj. 75. ix. 36. x. 24. 71. xi. 28. xiv. 197.
 Hispanæ paludis, xii. 57.
 rotæ, iv. 46. Tarracolis arces, x. 104.
 Hispanas, iv. 23. metretas, v. 16.
 Hispania, ij. 14.
 Hispaniæ, j. 50.
 Hispanis capillis contumax, x. 65.
 Hispano auro, vij. 87.
 Hirsutæ matris, ij. 58.
 historia Romana, xiv. 191.
 historias bellas, ij. 7.
 hiltia testa, xii. 64.
 hiltio satur, xii. 78.
 Ho
 Hoc, † 12. 16. j. 53. ij. 66. ij. 63. iv. 44. v. 62. vj. 40. vij. 20. viij. 44. ix. 18. x. 26. xj. 14. xiii. 98. xiv. 55. 141.
 hodie, j. 16. 28. iv. 7. v. 59. ix. 36. xj. 66. xii. 48.
 Homeri batrachomyomachia, xiv. 183.
 Homerus, xiv. 57. in membranis, xiv. 184.
 hominem, v. 29. vj. 33. x. 4. 31. malignum, v. 29.
 hominis, ij. 40. ix. 96. xiv. 212.
 hominum, † 10. vij. 46. viij. 4.
 homo, iv. 84. v. 83. vij. 8. ix. 42. x. 31. asper, v. 62. bellus, j. 10. ij. 63. bonus, xij. 51. cautus, vij. 99. desidiofus, j. 108. dulcis, vij. 99. fidus, iv. 5. gratus, iv. 84. gulofus, xij. 65. imperiofus, ix. 54. ingeniofus, j. 74. liber, j. 68. magnus, ij. 32. vij. 99. ix. 51. xi. 57. nullus, vii. 99. officiofus, x. 88. pulcher, vij. 99. purus, ix. 64. pusillus, j. 10. v. 81. sagax & astutus, xij. 89. vitiofus, xj. 93.
 honesti, j. 40.
 honor, j. 89. x. 50. altus, xiv. 4. antiquus, xj. 12.
 honorato, iv. 27. v. 15.
 honore, viij. 78. ix. 4. æterno, j. 117. gemino, ij. 2. tanto, x. 79. vano, xi. 33.
 honorem, viij. 55.
 honores, ix. 66. molles, † 1. mutuos, xij. 64. perpetuos, ix. 62. sacros, viij. 66.
 honorificum, x. 45.
 honoris grati, xiv. 32.
 honorum, iv. 40.
 honos, viij. 80. nullus, iv. 31. omnis, viij. 8. quantus, xii. 63. tantus, vi. 80.
 Hoplomachus, viij. 74.
 hora, x. 19. 38. xi. 50. 107. æstiva, xij. 1. decima, iv. 8. meridiana, ij. 67. omnis, x. 44. prima, iv. 8. prior, x. 48. tertia, xij. 18. una, x. 74.
 hora, ij. 67. decima, j. 109. ij. 36. xi. 80. sexta, ij. 100. una, ij. 1. undecima, ix. 60.
 horæ supremæ, x. 5.
 horam, v. 81. viii. 81. xi. 74.
 horas, viij. 67. xj. 78. bonas, j. 114. extremas, iv. 73.
 Horatiorum, ij. 47.
 Horatius, ix. 42. solus, iv. 2.
 horis, viij. 7. decem, xj. 30. omnibus, j. 87.
 horrefcat, v. 36.
 horret, xj. 40.
 horribiles Sabinæ, xi. 16.
 horrida, vj. 25. xj. 92. pectora, ij. 36. iv. 57. sidera brumæ, id est, hyemis, iv. 13.
 horridique silvani, x. 92.
 horridis loris, x. 62.
 horridulos filios, x. 98.
 horridus, ij. 20. 36. 58. December, vij. 35. 94. Liburnus, j. 50.
 hortatur, xj. 56.
 hortatus, j. 79.
 horti, viij. 40. Corcyra, xij. 37. suburbani, vij. 48.
 hortis, iv. 64. v. 63. vij. 68. felicibus, xij. 20. stitientibus, ix. 19.
 horto ingenti, vi. 72. medio, ij. 68. Prenestino, ix. 61.
 hortos, v. 63. xij. 33. patrios. xij. 31. Phatrios, vj. 80. vicinos, j. 115. xj. 35.
 hortum, vj. 72. argentem, v. 79.
 hortus, x. 48. xj. 9. 19. facilis, ij. 58. securus, x. 94.
 horum, ij. 72. xij. 76.
 hos, † 26. j. 2. ij. 74. ij. 5. iv. 83. vj. 73. vij. 16. viij. 15. x. 71. xj. 71. xij. 63. xij. 20. xiv. 8. 12.
 hospes, ij. 5. iv. 80. v. 63. x. 20. xj. 25. xij. 3. plurimus, viij. 3. tutior, viij. 14.
 hospita umbra, x. 26.
 hospitalitati comi, iv. 64.
 hospitem, x. 92.
 hospitibus, v. 63. xij. 3.
 hospitis invicti, ix. 62.
 hospitium commune, v. 63.
 hoste, j. 49. 52. gemino,

xiv. 17.
 hostem, ij. 80.
 hostia, vij. 4.
 hostia, ix. 43. parva, ix. 32.
 hostibus, xiii. 60.
 hostiles minas, vj. 76.
 hostis genumeus, xiv. 20.
 pius, j. 22.
 Hu
 Huc, iij. 68. xij. 34.
 huic, † 27. iij. 91. v. 53.
 vj. 78. vij. 72. viij. 77.
 xij. 53. xiv. 222.
 hujus, j. 79. ij. 72. iij. 19.
 iv. 11. x. 71.
 humane, ij. 15. xij. 55.
 humanus, vi. 59.
 humanum genus, ix. 46.
 humarus Glaucias, vi. 28.
 humeris, viij. 48.
 humi, viij. 75.
 humida lina, x. 37. prata,
 j. 89. Trebula, v. 72.
 humiles, j. 105.
 humilescque, x. 72.
 humili pectore, vii. 39.
 humo aggesta, viii. 57.
 humorem, xii. 84.
 humum sanguineam, ij. 75.
 humus, x. 51. dives, xij. 63. Labicana, j. 89.
 mœsta, ix. 72.
 hunc, † 23. j. 9. 109. ij. 51.
 93. iij. 1. 5. iv. 53. vj. 39.
 Hy
 Hyacinthon, viii. 63.
 hyacinthus in tabula pi-
 ctus, xiv. 173.
 hyberno gelu, iv. 18.
 hybernus Notis, viii. 14.
 hybernos dies, vj. 59.
 Hybla, vij. 7. 7. 4. flo-
 rida, ij. 46.
 Hyblæ, xiii. 105.
 Hyblæa mella, xj. 43.
 Hyblæis apibus, ix. 27.
 thymis, v. 40.
 Hyblam, ix. 12.
 Hybrida, viij. 22.
 Hybridarum, vi. 39.
 hydra, xiv. 177. impro-
 ba, v. 66.
 hydræ, † 27.

hydram fecundam, ix. 104.
 hydrocelas tumidas, xii. 85.
 hyems, x. 51. septima, xi. 92. sexta, x. 61. sterilis,
 viii. 68.
 Hygea, xi. 61.
 Hylæ, vii. 49.
 Hylam, vi. 68. ix. 26. 67.
 xi. 44.
 Hylan, xi. 29.
 Hylas, v. 49. viii. 9. pul-
 cher, iij. 19. raptus, x. 4.
 Hyle, ij. 51. 60. iv. 7.
 Hylum, ix. 26.
 Hymenæe, iv. 13.
 Hymetti Thefei, xiii. 104.
 Hymettia mella, xi. 43.
 Hymettos, vii. 87.
 hymnus, xij. 76.
 hyperborei Bootæ, iv. 3.
 triumphii, viij. 78.
 hyperboreis oris, vij. 5.
 hyperboreo orbe, ix. 104.
 hyperboreos triones, ix. 46.
 Hypne piger, xi. 37.
 Hircano equo, viii. 26.
 jugo, † 18.
 hyltericam, xj. 7. 72.

I

I, † 23. j. 4. 43. ij. 6. iv.
 10. v. 83. vi. 1. 83. 88.
 viij. 63. iv. 3. 102. x. 19.
 89. 96. 104.
 Ia
 Jaceam, ix. 89.
 jacebat, iij. 91.
 jacebunt, viii. 3.
 jacent, iv. 44. x. 71.
 jacente, viii. 44.
 jacentem, iij. 44.
 jacere, j. 69. iv. 35. v. 75.
 xi. 19.
 jaceret, xi. 44.
 jaces, vii. 26. x. 13. 26. xi.
 23.
 jacer, j. 83. iij. 82. iv. 59.
 64. v. 63. vi. 28. 52. vii.
 39. ix. 44. 94. x. 55. xi.
 44. 82. 92.

jacis, vij. 99.
 jacta, v. 43.
 jactamur, x. 58.
 jactas, xii. 53.
 jactat, † 22. v. 8. 14. vii.
 89.
 jactatam, x. 30.
 jactatis togis, xiii. 99.
 jactes, ix. 105. x. 65.
 jactet, † 1.
 jactis, iv. 30.
 jacturam, v. 81.
 jacui, xi. 74.
 jacuit, † 14. 21. viii. 75.
 jaculo, ix. 21. 57. levi,
 iv. 55.
 jam, † 27. j. 24. ij. 64. iij.
 50. 60. iv. 33. v. 28. vi.
 76. vii. 19. viii. 62. ix.
 50. x. 23. xj. 47. xii. 6. xiii.
 79. xiv. 177.
 jamdudum, v. 20. vi. 42.
 jamque, vi. 39. vii. 46. x.
 48.
 Jane, viii. 2. 8. x. 28. xi.
 5.
 Jani, viii. 33. x. 41. Ka-
 lendis, xiii. 27. menle,
 xii. 31.
 Janiculi, iv. 64.
 janitor, v. 23.
 Jano, vii. 7.
 Janthina, ij. 39.
 janua aperta, iv. 29. nulla,
 j. 71. surda, x. 13.
 januam disertam, x. 19.
 Janus, viii. 2. ix. 2. paci-
 ficus, viii. 66.
 jaspidibus magnis, ix. 60.
 jaspidas, v. 11.
 Ib
 Ibam, ix. 50.
 ibat, iij. 47. xi. 62. xii. 32.
 ibatis, xii. 2.
 Iberi, v. 66. stabuli, viii.
 28.
 Iberis, iv. 55. x. 20. 65.
 terris, vi. 18.
 Iberos, vii. 51. xii. 9. tru-
 ces, x. 78.
 ibi, j. 50. ij. 14. iv. 63.
 vi. 2. vii. 87. 96. xii. 3.
 ibis, j. 4. ij. 3. x. 19. 78.
 ibit, vii. 7. x. 78. xi. 8.
 xiv. 31.

xiv. 31.
 ibo, j. 47. ij. 24.
 Ic
 Ichneumon perniciosus,
 vii. 86.
 icta, † 13. viii. 33. Plecu-
 sa, ij. 66.
 ictu certo, † 23.
 icturnas, ij. 52.
 icturnus, vii. 1. hebes, vii.
 31.
 Id
 Id, iij. 1. 16. vi. 68. vii. 30.
 Ida, j. 72. x. 89. conscia,
 iv. 1.
 Idæi busti, ix. 35.
 Idæo cinædo, x. 98.
 idem, j. 10. 45. iij. 10.
 46. 60. vi. 11. 51. ix. 9.
 77. x. 55. xi. 44. 101.
 xij. 25. 26. 28. 47. 96.
 xiii. 76. xiv. 116.
 Ideo, j. 3. vi. 5.
 idibus, iv. 66. Augustis,
 xii. 68.
 Idumæas palmas, x. 50.
 Idumæos triumphos, ij.
 2.
 idus, v. 42. Maïas, iij. 6.
 maternæ, vii. 73. Octo-
 bres, xii. 68. Octobris,
 x. 62.
 Ie
 Jecur anferis, majus, xiii.
 58.
 jejunia, iv. 4.
 jentacula, j. 88. xiv. 223.
 frugi, xiii. 31.
 Ig
 Igitur, j. 86. ij. 11. iij. 69.
 iv. 71. v. 53. vii. 41. 46.
 x. 94. xi. 8. 44.
 igne, iv. 57. v. 56. x. 36.
 attonito, viii. 30. con-
 tempro, j. 22. lento,
 viii. 21. maligno, x. 96.
 nullo, xi. 57.
 ignes nocturnos, xiv. 42.
 ignibus, vi. 83. Scythicis,
 xiv. 109.
 ignipedes tauros, † 27.
 ignis, iv. 66. vii. 26. pal-
 lidus, iij. 65.
 ignoras, ij. 29. 77.

ignorat, j. 110. 112. vi.
 39. xij. 100.
 ignores, j. 2.
 ignoro, iij. 45.
 ignofcas, viii. 69.
 ignofcat, v. 7.
 ignofces, iv. 26.
 ignofco, ij. 89. iij. 27.
 xi. 95.
 ignota, xiv. 100. toga,
 xii. 18.
 ignota mole, † 15.
 ignotas, † 28.
 ignoti maris, vii. 18.
 ignotos, xi. 36.
 ignotumque opus, xi. 79.
 ignotus, v. 61.
 Il
 Ilex, xiv. 92.
 Iliæ, x. 45. casta, ix. 42.
 Iliaco cinædo, ij. 43.
 magistro, iij. 39.
 Iliacos amores, xii. 52.
 Ilias, xiv. 164.
 ilice, xiv. 70. hirsuta, vi.
 64. multa, vii. 26.
 ilicetique, x. 92.
 iliceti vicini, xii. 18.
 ilicetum sanctum, iv. 55.
 illa, † 12. 20. j. 59. ij. 16.
 iij. 10. iv. 10. v. 36. vi.
 39. vii. 24. viii. 33. ix.
 50. x. 50. xi. 54. xii. 5.
 xiii. 9. xiv. 36. 172.
 illa, j. 5. 13. ix. 62.
 illafa, vii. 1.
 illæsum, j. 7. juvenem, ix.
 92. leporem, xiv. 200.
 illam, iij. 67. iv. 20. 30.
 ix. 30. 41. x. 42. xi. 16.
 illas, v. 8. 47. xi. 32. 44.
 59. xii. 68.
 ille, † 7. 23. j. 42. 61. ij.
 44. 82. iij. 57. 58. iv.
 11. 42. v. 3. 73. vi. 10.
 28. vii. 44. 79. viii. 11.
 24. ix. 46. 86. x. 6. 17.
 xi. 5. 40. xii. 18. 25. xiii.
 60. 96. xiv. 210. 53.
 illi, † 23. j. 87. 119. ij.
 74. iij. 5. 14. iv. 23.
 44. v. 36. 57. vii. 68.
 96. viii. 78. ix. 40. 66.
 xi. 15. 35. xii. 63. xiv. 170.

illic, j. 50. 77. iij. 47. iv.
 64. vi. 42. vii. 6. 19.
 ix. 34. x. 19. 37. 51.
 78. xi. 1. 47. 105. xii. 36.
 43. 57.
 illigatas damas, j. 50.
 illinc, j. 118. ij. 14. iij. 63.
 v. 14. 50. vii. 72. ix. 94.
 x. 104. xi. 99.
 illis, j. 83. ij. 8. iij. 73. v.
 64. vii. 16. 24. x. 5. 38.
 xii. 14. xiv. 208.
 illo, iij. 2. v. 12. vi. 29. viii.
 59. ix. 38. xi. 59. xiii. 59.
 illos, iij. 74. ix. 30. xii.
 49. 61. xiii. 2.
 illotos ministros, viii. 67.
 illotus, vi. 42.
 illuc, xii. 34.
 illud, j. 58. 90. ij. 71. iij.
 64. 93. iv. 48. v. 23. 40.
 vi. 21. 59. vii. 8. 61. ix.
 47. 95. xi. 95. xii. 53.
 illum, j. 25. ij. 8. 29.
 illumve, iij. 5.
 illustrem, xiv. 41.
 Im
 Imagine, vi. 27. ix. 1. 25.
 76. xiii. 30. falsa, iv.
 53. tacita, vi. 13.
 imagines superbas, v. 21.
 imaginibus hirsutis, ix. 48.
 immodicis, ij. 90.
 imago, vi. 39. vii. 83. xi.
 103. digna, ij. 66. ma-
 jor, ix. 78. plurima, j.
 71.
 imbelles damæ, iv. 74.
 xiii. 94. thalamos, vii.
 57.
 imber Castalis, ix. 19. fu-
 bitus, xii. 26.
 imbre, xi. 97. æstivo, iij.
 65. assiduo, iv. 18. ex-
 presso, xiv. 144.
 imbres, v. 19.
 imbribus immodicis, iij.
 100.
 imbricemque, ij. 37.
 imbrifer Nilus, j. 62.
 imbuant, vii. 25.
 imbue, xiii. 8.
 imbuat, viii. 51.
 imitantur, v. 18.

- imitare, v. 39.
 imitata, j. 44. basia blandas columbas, xi. 105.
 imitator, j. 46.
 imitatur, xi. 32.
 imitatus, ix. 25. xi. 83.
 imiter, xi. 91.
 immatura corpora, ix. 9.
 immemor, iv. 83.
 immensis jugis, viij. 65.
 querelis, ix. 46.
 immensum Maronem, xiv. 186.
 immeritas opes, vii. 31.
 immeritos mares, vj. 2.
 imminent, iv. 64.
 imminente bruma, iij. 58.
 immistum genus, † 21.
 immo, j. 11. 86. iij. 40. 47. iv. 85. v. 64. vi. 94. viii. 10. xii. 48.
 immodicæ avaritiæ, ij. 56.
 immodici lacus, vii. 27.
 nulli, ij. 43.
 immodicis, vi. 29. clunibus, iij. 60. imaginibus, ij. 90. imbribus, iij. 100. laudibus, † 1.
 immodico Nerone, x. 48.
 immortale Falernum, ix. 95. xi. 37.
 immota feritas, v. 32.
 immundæ carnis, iij. 24.
 immundam aquam, j. 93.
 immundum ceroma, xiv. 50.
 imo de pectore, x. 80.
 imo nido, vii. 16. sinu, j. 16.
 impediens, x. 37.
 impeditam damam, iij. 58.
 impensis, † 4.
 imperat, iv. 8. xi. 7.
 imperatque, xi. 41.
 imperator, v. 50. x. 72.
 imperet, xiiij. 4.
 imperia, j. 50.
 imperiosa facies, vi. 23.
 res est timor, xi. 59.
 imperiosus homo, ix. 54.
 impetium, xi. 6. Aulo-
- nium, vi. 60.
 impacta rota transmisso petauro, xi. 22.
 impia bella, iv. 11. flamma, v. 43. tellus, vi. 85.
 impio versu, x. 5.
 impiorum Colchorum, iij. 58.
 impius, v. 70. Libys, iv. 30.
 impleat, iv. 45. viii. 78.
 implere, xiv. 12.
 implet, j. 23. 85. iij. 60. iv. 29. xi. 19. 32.
 impletura frigora, v. 36.
 implevit, vii. 62. x. 85.
 implicuit, vi. 15.
 implicitam, † 11.
 implicitas aves, ix. 55.
 enterocelas, xi. 85.
 implicitum, j. 102.
 impones, j. 53.
 impositas pilas, † 22.
 impositum nomen, iv. 31.
 imposui, iv. 80.
 imposuit, iij. 57. iv. 40. v. 37. x. 25.
 impotens bruma, j. 50.
 impreabor, vii. 23.
 impressi, x. 42.
 improba charta, viij. 24.
 fila, xij. 57. fumaria, x. 36. hydra, v. 68. lingua, ij. 61. manus, xiv. 16. pica, j. 54. saturcia, iij. 75. Tyros, x. 16. vota, iv. 1.
 improbæque tigres, j. 105.
 improbe, x. 31. Cinna, iij. 61. lepus, j. 49. zoile, xi. 55.
 improbi, iii. 20. v. 81. xi. 81. Malchionis, iij. 82. panis caninas buccas, x. 5. Phædri, iij. 20.
 improbior, iv. 6.
 improbiora, iij. 86.
 improbis Gadibus, v. 79.
 gannitibus, v. 61.
 improbissimusque, xii. 55.
 improbius, v. 51. ix. 69. x. 71.
 improbo cornu, vii. 6.
- sonno, xii. 18.
 improbus comes, xii. 38.
 magister, j. 42. magistrus, xii. 99. scorpium, iij. 44.
 impudenter, j. 50.
 impudici Tigillini, iij. 20.
 impudicum digitum, vi. 70.
 impudicus odor, xii. 32.
 impune, x. 70.
 impurus, xi. 62.
 imputantur, v. 21.
 imputat, iij. 6. x. 30.
 imputes, v. 81.
 imputet, iv. 83. xii. 48. 84.
 imus, vi. 74. xij. 57.
 In
 In, † 1. 28. j. 90. 94. ij. 40. 44. 72. iij. 2. 15. iv. 18. 59. v. 40. 50. vi. 64. 92. vii. 13. 39. 79. viii. 51. 71. ix. 28. 104. x. 32. 68. xi. 78. 96. xii. 9. 60. xiii. 3. 65. xiv. 34. 169.
 in rosa æterna vivere, viii. 77.
 inque, † 7. j. 79. ij. 26. iij. 6. 69. iv. 3. vii. 60. ix. 104.
 Inachidos, xi. 48.
 inæqualem libellum, vii. 89.
 inæquales mensas, j. 56.
 inamabilis sciurus, v. 38.
 inane, j. 77. cælum, iv. 21. corpus, viii. 75.
 inani sporta, x. 37.
 inanis culcita, v. 63. saluator, iij. 58.
 inausum, ij. 14.
 incaluit, iv. 66.
 incedit, vi. 39. xii. 38.
 inceditque, vii. 38.
 incendia, v. 7. vi. 33.
 incendisse, iij. 52.
 incensura, ix. 3.
 incerta acu, ij. 66.
 incertis fritillis, iv. 14.
 incesti Tereos, xiv. 75.
 inchoat, iij. 79. xiii. 14. 36.

- incideris, iij. 46. xj. 96.
 incidisti, viij. 75.
 incidit, ix. 78.
 incipe, ij. 64.
 incipient, j. 26.
 incipiat, ij. 1.
 incipient, v. 70.
 incipio, v. 73.
 incipit, j. 39. xi. 47.
 incilo ore, iij. 60.
 Incitato, xi. 1.
 Incitatus, x. 76.
 inclinatus, j. 77.
 incolis, vj. 27.
 incomptis capillis, j. 25.
 incubasque, xij. 53.
 incudibus percussis, ix. 70.
 inculti foci, iv. 66.
 incultis asparagis, xiii. 21.
 incumbunt, v. 13.
 incurris, j. 9.
 incurvabat, xi. 44.
 incustoditis & apertis liminibus, j. 35.
 inde, j. 44. 71. 86. 118. ij. 14. 37. iij. 38. 58. 82. iv. 90. v. 1. 11. 52. vi. 52. vii. 17. 41. 72. 101. ix. 55. 60. 92. 93. x. 51. 83. xi. 23. xii. 59. xiv. 113.
 indecens, v. 14. morbus, xj. 62. natus, ij. 11. pavo, v. 38. pellis, vii. 19.
 indecenter, xii. 22.
 indevorato capite, vii. 19.
 index superbus, iij. 2.
 Indica pampa, viij. 78.
 Indicæ pecudis, v. 38.
 indicas, xii. 97.
 indicatque, ix. 45.
 indice, j. 51.
 Indici litoris, x. 38.
 indicis certis, ij. 54.
 indicis lapillis, j. 110.
 indico labores, iv. 90.
 Indico cornu, j. 73.
 Indicosque dentes, x. 98.
 indignantia tecla, ij. 90.
 indignaque, iij. 34.
 indignas fauces, j. 79.
 indignor, ix. 75.
 Indis dentibus, ij. 43.
 indixit, xi. 50. xij. 79.
 indocta falce, vj. 73.
 indoctis grammaticis, xiv. 120.
 Indos sardonychas, iv. 28.
 inducenda, xiv. 168.
 inque, ij. 41.
 indueras, xiv. 139.
 induis, xij. 87.
 induiturque, viij. 48.
 indulgent, j. 105. vj. 43.
 indulgentia tanta, ij. 34.
 indulget, iv. 3. 56. xj. 42.
 indulsit, x. 38.
 Indus niger, vii. 29. x. 16.
 indutus, v. 24.
 inemptum leporem, iv. 66.
 inenarrabile munus, ij. 10.
 inepta, xij. 98.
 inepte, viij. 32. x. 100.
 vir, j. 69.
 ineptiarum, xi. 1.
 ineptus, j. 86.
 inermi fronte, iij. 58.
 inest, j. 110. viij. 18. xij. 75. xiv. 145.
 inexplicitosque Platonas, ix. 48.
 infacetum, v. 79.
 infamata puella, x. 87.
 infamem Cypron, ix. 92.
 infandas poenas, ix. 9.
 infando auro, v. 70.
 infandum scelus, viij. 13.
 infans, iv. 177. viij. 95. xj. 33. xiiij. 97.
 infantaria, iv. 88.
 infante sordido, j. 50.
 infantem, iv. 88. x. 95.
 infantes, vj. 70. ix. 9. vagentes, xj. 62.
 infanti, vj. 38. viij. 24.
 prostituto, ix. 7.
 infantis, xij. 84. domini, ix. 21. prima figura, ix. 76.
 infelix, ij. 46. 75. viij. 63.
 sj. 8. rogos, viij. 75.
 spongia, xij. 48. venter, ij. 51.
 inferiora, viij. 71.
 inferiore nube, viij. 36.
 inferius descendere, x. 75.
 infernas aquas, j. 102. ix. 30. umbras, j. 37. xj. 70.
 infernis umbris, iv. 16. xj. 6.
 infestos oculos pilos, x. 56.
 infinito hiatu, iij. 72.
 inficianda gloria, ix. 101.
 inficiande Varro, v. 31.
 inficiator, j. 104.
 inficiatus, ix. 86.
 inflammas, j. 63.
 inflammatus, x. 86.
 infunde, v. 65.
 infuso Falerno, j. 72.
 infusum, v. 71.
 ingemuit, ix. 60.
 ingenii duri, v. 57.
 ingenio, j. 112. v. 64. vi. 28. viij. 18. propiore, v. 5.
 ingeniosa, xj. 8. gula, xiiij. 62. scripta, vj. 60. fitis, xiv. 117.
 ingeniosus, j. 74.
 ingeniosus, vij. 8. homo, j. 74.
 ingenium, † 14. iij. 26. v. 28. viii. 56. 73. xij. 4. xiv. 115. dulce, † 20. grande, ij. 44. mitius, † 10. vetus, xj. 8.
 ingeniumque, viij. 70.
 ingens, iij. 50. ix. 42. hernia, iij. 24. Livius, xiv. 190. onerosaque turba, ix. 56. solitudo, iij. 44. turba, j. 74.
 ingenti, viij. 7. domino, viij. 75. hexaphoro, iv. 51. horto, vj. 72. improboque sonno, xij. 18. lustro, iv. 1. manu, iv. 8. ore, j. 7. iv. 14. sorore, xij. 32. voce, iij. 46. viij. 7. viij. 7.
 ingentia, v. 53. munera, iv. 56. nomina, xj. 6. pectora, xj. 11.
 ingentis fati, j. 52.
 i ij

ingenua gula, vi. 11.
 ingenuâ facie, iij. 33.
 ingenuâ pigritiâ, xii. 4.
 vires, x. 47.
 ingenuam, iij. 33.
 ingenuasque cruces, x. 82.
 ingenuumque, iij. 46.
 ingrata lux gravisque, x.
 23.
 ingrata spatia, iij. 58.
 ingrata arcæ, iv. 67.
 Lethes flumina, x. 2.
 ingratas amicitias, v. 19.
 ingratae, viii. 3. xiii. 87.
 ingrati Pompei, v. 10.
 ingrato, † 10. urlo, † 21.
 ingratum, vi. 79.
 ingratus, vi. 86. ager, x.
 47.
 ingrediare, xiv. 103.
 inguen, xi. 71. lacerum,
 iij. 72.
 inguina, vi. 81. vii. 29.
 34. xi. 23. xiii. 67. xiv.
 69. diversa, iij. 88. si-
 millima loro madido,
 vii. 57.
 inguine, iij. 81. exhausto,
 xiii. 63.
 inguinibus, ij. 61. vii. 17.
 inhereret, v. 80.
 inhorruit, j. 67.
 inhumana invidia, vii. 11.
 inhumanæ cicadæ, x. 58.
 inhumani lupi, x. 48.
 inhumanos amicos, v.
 23.
 inhumanus, v. 18.
 iniecit, j. 22.
 injecta, iv. 75.
 injecto, vii. 31.
 inimica, † 4.
 inimicus, xiv. 184.
 inimicitia ingentes, v. 51.
 iniqua fortuna, ij. 24.
 iniquas preces, v. 6.
 iniqui Aquilonis striden-
 tes flatus, x. 82.
 iniquis flammis, x. 50.
 injuria parva, ix. 9.
 innocens, iij. 44. iv. 30.
 x. 76. ruina, j. 83.
 innocuos sales, iij. 99. lu-
 sus, j. 5.

innocuis verbis, vii. 11.
 innuis, ix. 38.
 innuit, j. 69.
 innumera compede, ix.
 23.
 innumeras olympiadas,
 iv. 45.
 innumeris synthefibus, ii.
 46.
 innumeri apri, vii. 1.
 innumero leone, viii. 55.
 innumeros greges, v. 13.
 inobservata, viii. 32.
 inoffensa via, xiv. 209.
 inopem famem, xiii. 1.
 inopes Cynicos, xi. 85.
 inopes Cynicos, xi. 85.
 sturnos, ix. 55.
 inopi, xii. 89.
 implicitas, ix. 55.
 inquam, ij. 17. vi. 64.
 inquieta marmora, v.
 81.
 inquietas curas, x. 30.
 inquieti Sisyphi, x. 5.
 inquieto, iv. 55.
 inquietus, xii. 18.
 inquilinus, j. 87.
 inquinamus, v. 8.
 inquinatior Mannejus, xi.
 62.
 inquinatum vellus, iv. 4.
 inquiris, vi. 20.
 inquis, ij. 65. 93. iij. 27.
 38. 46. iv. 33. 72. v.
 16. 62. 64. vi. 34. 51.
 54. 56. viii. 10. 17. 37.
 x. 11. xii. 25. 40. 98.
 xiv. 1.
 inquit, j. 14. 69. ij. 30. v.
 38. vi. 78. 82. ix. 35. 94.
 xii. 26.
 infani freti, iv. 93.
 infania, viii. 48. ix. 72.
 infanis, iij. 38.
 infano Syrmate, iv. 49.
 infanum, j. 50. caput, ij.
 66.
 inscripsit, ix. 16.
 inscripta basis, ix. 45.
 inscriptæ cellæ, xi. 46.
 inscripti, viii. 75.
 insequeris, v. 84.
 insequor, v. 84.
 inferas, vii. 16.

inferta ficus, vi. 49.
 infertam manum, ij. 75.
 infersisse, iv. 31.
 insidias, iv. 56. xii. 14.
 insidiemur, xii. 14.
 insidiosè puer, xiv. 172.
 insidiosorum latronum,
 xiv. 20.
 insignis puer, iij. 91.
 inslui, iv. 22.
 inspectum, vi. 82.
 inspexit, ix. 60.
 inspice, j. 55.
 intrare, x. 80.
 inspiciturque, xi. 71.
 instant, xi. 99.
 instantes undas, † 25.
 Instanti, viii. 73.
 Instanti focero, vii. 67.
 Instantis Rufi, viii. 51.
 Instantius, xii. 100.
 instar, vii. 11.
 instaret, xi. 24.
 instar, j. 16. xii. 59.
 instent, vij. 96.
 instes, vi. 23.
 institor lippus, xii. 57.
 temerarius, vii. 60.
 instructa, iij. 45. x. 59.
 instructana domum, xi.
 67.
 instructus, iv. 10.
 instrue, v. 63.
 insulis, iv. 37.
 insulse, vii. 84.
 insulsissimus, xii. 55.
 insultet, v. 32.
 intactas coronas, xi. 90.
 integer, vi. 28.
 intelligat, x. 21.
 intentatum, ij. 14.
 inter, † 12. 18. j. 60. 91.
 iij. 63. 93. iv. 46. 75.
 v. 14. 36. vi. 68. vii.
 16. 87. ix. 35. 38. x. 5.
 83. xi. 66. 70. xii. 29.
 61. xiii. 61. 92. xiv.
 70.
 interdum, xii. 36.
 interior lana cyni, xiv.
 161.
 interiora, xij. 68.
 interire, viii. 38.
 interjungit, iij. 67.

interius, ix. 29.
 interponis, j. 107.
 interpositus, j. 54.
 intortos capillos, viii. 33.
 intata, j. 100. v. 6. xii.
 57.
 intrabit, xi. 99.
 intrabunt, xiv. 30.
 intrant, xi. 100.
 intrare, iij. 93. vi. 7.
 intras, x. 10.
 intrasti, xi. 46.
 intrat, viii. 36.
 intrature, viii. 1.
 intravit, vi. 80. vii. 26.
 xiv. 74. 174.
 intrent, vi. 16.
 intres, ij. 61.
 intret, iv. 19. xii. 100.
 intus, x. 80. xi. 62.
 invadat, ix. 57.
 invalidum ingenuumque
 latus, iij. 46.
 invalidus comes, viii. 75.
 invasit, 29. viii. 59.
 inveni, vi. 51.
 invenias, v. 11.
 invenies, vii. 57. viii. 31.
 xi. 18. 24. x. 4.
 inveniet, xii. 29.
 invenimus, j. 110.
 invenis, ix. 27.
 invenit, † 26. j. 85. ix. 77.
 x. 16.
 invenitur, xi. 19.
 inventa, vii. 39.
 invento apro, xii. 1.
 inventura, xiv. 25.
 inventus, vi. 53.
 inverfa charta, iv. 87.
 invia lorica, vii. 1.
 invicta, ix. 2.
 invicti hospitis, ix. 62.
 principis, † 20.
 invictis armis, † 6.
 invictum caput, ix. 24.
 invictus Cæsar, vii. 5.
 Camillus, xi. 6.
 invida bruna, viii. 68.
 Lachesis, x. 53.
 invide Procille, j. 116.
 invideam, iv. 68.
 invideas, j. 41.
 invideat, j. 87.

invidebit, j. 114.
 invidere, ij. 74. iij. 58.
 xi. 76.
 invidet, vii. 4. ix. 91. 52.
 invidetis, ix. 10.
 invidia, iij. 21. vii. 12. in-
 humana, vii. 11.
 invidia, iij. 65. ix. 88. fa-
 vente, v. 6. levioere fati
 cadunt, xii. 14. rum-
 pitur, ix. 99.
 invidiâ, j. 13. v. 10.
 invidiam, j. 59. vii. 46.
 invidiosa attria, † 2. lecti-
 ca, vi. 77. præda, vii.
 26.
 invidiosus locus, xi. 66.
 invidiosus, ix. 78.
 invidus, iv. 27.
 invisæ, xiv. 80.
 invisior, vii. 20.
 invisio disco, xiv. 173.
 naso, vii. 36.
 invisum caput, ix. 70.
 invitant, ix. 64.
 invitas, j. 34. ij. 79. iij.
 27. iv. 68. 84. viii. 22.
 invitator, ix. 93.
 invites, ix. 26.
 invitet, xii. 48.
 invito fratre, ix. 52.
 invitor, iv. 68.
 invitum, ij. 69. 86.
 invitus, ij. 69. ix. 103.
 xii. 76. arbiter, vj. 35.
 inuncta conchis, vij. 77.
 inusserit, vi. 64.
 inutile, vii. 17. xiv. 60.
 lignum, vii. 18.
 inutiles betas, iij. 47.
 manas, xii. 32.
 inutilis, ij. 90. atas, xi.
 70. uva Lyao, xiii. 22.
 Io
 Io, v. 26. vii. 5. viii. 4. xi.
 2. 37. xiv. 180.
 jocantes, x. 101.
 jocare, v. 27.
 joculari, vi. 44.
 jocetur, v. 2.
 joci sine felle, x. 48.
 jocis, v. 29. vii. 79. lasci-
 vis, iv. 14.
 jocorum, v. 15.

jocos, iij. 20. iv. 8. 10. vi.
 85. vii. 7. x. 35. 64. 87.
 solenneis, x. 17.
 jocosque, j. 15. iv. 49. vi.
 82.
 jocosa Musa, ij. 22.
 jocosa Floræ, j. 3. Gades,
 j. 62.
 jocosam litem, † 20.
 jocosis carminibus, j. 36.
 jocumque, ij. 4.
 Iolas vicinus, xi. 42.
 Ionicarum atagenarum,
 xiii. 61.
 Ionia, ij. 93.
 Jove, ix. 104. xii. 15. xiv. 112.
 culto, viii. 80. Phario,
 ix. 36.
 Jovem, v. 56. vi. 10. viii.
 24. 50. 56. ix. 21. 40.
 xii. 78. xiv. 1. ama-
 torem, xiv. 207. an-
 tiquum, v. 23. Di-
 ctæum, iv. 1. frugi, vi.
 21. gratum, v. 1. madi-
 dum, vii. 35. matu-
 tinum, iv. 8. novum,
 vii. 72. reducem, viii.
 15. veterem, vii. 72.
 urrumque, ix. 88.
 Jovi, iv. 3. vi. 10. vii.
 73. ix. 104. xi. 27. 58.
 105. xiii. 4. magno,
 xii. 92. Phidiaco, vii.
 55.
 Jovis, j. 7. v. 6. vi. 83. ix.
 4. 19. 29. 39. xii. 79.
 alterius, ix. 37. fronde
 clarus, xi. 10. sereni
 ora, ix. 25.
 Ip
 ipsa, † 6. 24. j. 63. 110.
 iij. 97. iv. 13. v. 7. 81.
 vi. 3. 68. vii. 17. viii.
 11. ix. 37. 38. x. 69. 75.
 xii. 52. 58. xiii. 23. xiv.
 196.
 ipsa, x. 104. xi. 21.
 ipsam, iij. 3. iv. 32. ix.
 42.
 ipsarum, vii. 69.
 ipse, v. 14.
 ipse, j. 71. 109. ij. 59. iij.
 24. iv. 16. v. 67. vi.
 i. iij.

64. vii. 73. viij. 6. ix.
32. x. 91. xj. 42. xij. 84.
xiiij. 73. xiv. 69.
ipſi, vij. 98. viij. 4. 55.
ipſis, xj. 95.
ipſius, xiv. 186.
ipſo, iij. 38. iv. 54. v. 62.
vij. 78. x. 73. xj. 32.
ipſos, j. 79. v. 65. viij. 32.
63.
ipſum, j. 42. 50. v. 75.
vj. 72. viij. 56. xiiij. 12.
xiv. 203.
I r
Ira, † 22. iv. 74. v. 47.
vj. 64. vij. i. vj. 10. xj.
40. gravis, iv. 11. juſta,
vj. 64.
iracundis unguibus, xi.
85.
iram, xij. 13.
iras, vij. 44. terribiles,
† 9.
iraſcar, vj. 51.
iraſci, iij. 37. 99.
irata, iv. 17.
iratam lagenam, iv. 43.
iratis ſacris, iij. 24.
iratum calicem, iv. 43.
iratus, vj. 81.
ire, † 28. j. 71. ij. 5. 32.
69. iv. 8. 91. vij. 5. 43.
60. viij. 30. ix. 52. 103.
x. 10. 56. xj. 8. 12. 61.
89.
Iris, xij. 29. gravis, iv.
19.
Iro, v. 40.
irrequietus, iv. 79.
irrevolutus, xj. 1.
irrumandum, iv. 50.
irrumare, ij. 83. iv. 19.
irrumat, ij. 47.
irrumatis undis, ij. 70.
irrupi, x. 40.
Irus, xij. 42. miſerabi-
lis, vj. 77.
I s
Is, † 22. ij. 30. 76. iij. 25.
xiv. 145.
Iſmarium Iſtyn, x. 51.
Iſta blandior, carior, ne-
quior, purior, j. 110.
Iſtam ſimilem, j. 110.

iſſe, j. 115. ij. 18.
iſſet, j. 37.
iſta, j. 27. 60. ij. 17. 24.
iij. 38. iv. 37. v. 6. vj.
17. vij. 17. viij. 3. ix. 75.
x. 17. xj. 17. xij. 57.
xiv. 93.
iſta, vij. 49. xiv. 214.
iſtas, vij. 68.
iſte, † 16. j. 117. ij. 1. 93.
iij. 100. iv. 42. v. 62.
vj. 76. vij. 98. viij. 1.
ix. 66. x. 66. xj. 3. xij.
6. xiiij. 96. xiv. 168.
Iſter calers, vij. 6.
iſti, j. 23. ix. 67.
iſti (verbum) xij. 43.
iſtic, j. 20.
iſtis, j. 77. 100. ij. 8. 28.
iv. 64. vij. 13. ix. 22.
23. x. 30. xj. 74. xij. 75.
xiv. 1.
iſtius, xiv. 171.
Iſtri, v. 3. viij. 2. Sarma-
tici, ix. 104.
Iſtro captivo, vij. 79.
Iſtrumque, vij. 11. tacen-
tem, vij. 83.
iſtud, j. 85. iv. 12. 65. v.
52. vj. 61. ix. 42. x. 90.
102. xiiij. 98.
iſtum, iij. 93.
I t
Ita, † 21. vij. 75. xj.
103.
itque, j. 49. vj. 10.
Ithaco, xj. 105.
Itala regna, x. 103.
Italiam, viij. 56.
Italides matres, xj. 54.
ite, x. 72. xj. 2. xij. 2.
xiv. 47.
iter, j. 21. ij. 6. iij. 91.
xj. 92. xij. 100. me-
dium, x. 28. omne,
vj. 80. ſerum, ij. 14.
triſte, † 12.
iterum, iij. 78. iv. 27. vij.
63.
iterumque, ij. 14.
itur, j. 13.
iturus, j. 102. iv. 73.
Iſtym, v. 68.
Iſtyn Iſmarium, x. 51.

I u
Juba, ix. 92.
juba pulverea, xj. 85.
jubæ fuſæ, j. 32. lunatæ,
viij. 55.
jubar purpureum, viij.
65.
jube, j. 47. ij. 6.
jubeas, j. 36. iij. 87. xij.
63.
jubeat, ij. 24. xij. 61.
jubemus, ix. 54.
jubent, v. 65.
jubente, iij. 76. vij. 79.
nocte, xj. 83. vento,
x. 83.
jubeo, ix. 95.
juberis, j. 71.
jubes, j. 66. ij. 55. iij. 36.
iv. 17. vj. 2. 17. 23. 34.
viij. 14. 33. ix. 103. x. 41.
56. xj. 43. 46. xij. 21.
80.
jubet, † 10. ij. 59. iij. 5.
vj. 78. viij. 66. 72. xj.
87. xij. 55.
jubetur, viij. 68.
jucunda plura, xij. 34.
pocula, xj. 105. ſolitu-
do, xij. 24.
jucundæ vitæ, iij. 6.
jucundiſſime Martialis, x.
47.
jucundos mihi nec labo-
riofos ſecceſſus, x. 104.
jucundus, ix. 99. x. 76.
xij. 47.
Judæorum recutorum,
vij. 29.
Judæum pondus, vij. 34.
Judæus, xij. 57.
judex, ij. 13. vj. 19.
judicas, j. 90.
judice, iv. 42. 64. ix. 18.
x. 21. 89. xiiij. 92.
judicis, vij. 51.
judicium, ij. 41. ix. 27.
judiciumque, x. 73.
juga, j. 108. iv. 44. de-
licata, j. 105. lata, vj.
73.
jugales annos quindecim,
x. 38.
jugera, iij. 31. vj. 16. xj.

49. beatiora, iv. 64.
buſta, xij. 73. culta, xj.
30. dilecta, j. 13. dura,
x. 58. pauca, j. 117.
iv. 64. vi. 15. pulchra,
j. 86. vicina, viij.
56.
jugeribus, vj. 43. bis ſe-
ptenis, vj. 73.
jugi Maſſyli, ix. 73.
jugis, vij. 55. immen-
ſis, viij. 65. Libycis, ij.
75. pampineis, x. 93.
Tuſcis, j. 27.
jugo accipiti, vij. 92. ex-
ciſo, vj. 26. Hyrcano,
† 18. longo, iv. 64.
pari, iv. 13. parrhaſio,
vj. 25. placido, xij. 9.
urbano peruſta colla,
x. 12.
jugulare, j. 19. iij. 98.
jugulas, iij. 24.
jugulatis, iv. 18.
jugulem, viij. 51.
jugules, j. 102.
juguli, vj. 36.
jugulor, ix. 30.
jugulum, † 7. iv. 18.
jugum grande, vj. 76.
Juleæ olive, ix. 36.
Juleas habenas, ix. 104.
Juleo monte, xiiij. 109.
Jul, j. 16. vij. 16. xj. 53.
xii. 34. cariffime, ix.
99. clariffime, j. 108.
Julia, vj. 3. 13. xj. 105.
lex, vj. 7. 22. teſta, vj.
38. templa, v. 10.
Julianus, iij. 25.
Juliarum Kalendarum,
xii. 32.
Julium dulce numen,
ix. 2.
Julius, iij. 5. x. 99. xj. 37.
fervens, x. 62.
Julo Dardanio, vj. 3.
juncta, xj. 53. teſta via,
xij. 48.
juncta bis trieteride, ix.
86.
junctaque, xij. 48.
junctæ ſorores, xiv. 148.
junctam, † 5. j. 91.

junctis capris, iv. 52.
juncto ſepulchro, vi. 28.
fodale, j. 87.
junctum nomen cognato
ſanguine, xii. 44.
junctus, j. 94.
jungere, ij. 6. xiv. 139.
junget, vi. 54.
jungis, ix. 1. x. 50.
jungit, vi. 21.
junguntur, iv. 13.
Juno, vi. 13. 21. ix. 37.
67. x. 63. 89. xi. 44.
105.
Junonem, x. 89.
Junonis, xiv. 85.
Junxeris, vii. 37.
Junxit, iij. 90. x. 75.
Juppiter, vii. 59. viii. 39.
ix. 35. 93. x. 66. xi. 5.
58. xii. 15. 79. Capito-
linus, v. 64.
jura, v. 24. vii. 63. viii.
55. ix. 68. x. 34. xi. 95.
99. cana, j. 16. paterna,
iij. 95. viii. 31. trium
diſcipulorum, x. 60.
jurabit, viij. 44.
jurare, xii. 80.
jures, ix. 49.
juras, x. 39. xi. 74.
juraſque, xi. 95.
juraſti, iv. 61.
jurat, v. 48. vi. 12. viii. 81.
93.
juratus, xi. 59.
juraverat, ix. 44.
jure, ij. 20. v. 63. vii. 50.
68. viii. 58. ix. 50. x. 4.
xii. 3. xiv. 141.
juris, iv. 25. & legum
ſanctiffime cultor, x.
37.
juro, iv. 43. vii. 11. x. 58.
xj. 9.
jus, j. 104. ij. 92. xii. 99.
natorum, ix. 99. om-
ne, j. 102. ſeptem na-
torum, xi. 13.
juſſa, j. 105. vi. 7. xi. 24.
toga, ij. 29.
juſſa lacrymæ, j. 34. aquæ,
iv. 63.
juſſerat, vii. 36. ix. 44.

juſſere, ij. 40.
juſſerit, x. 5.
juſſi, iij. 82. iv. 82. ix. 89.
x. 30.
juſſiſſe, vii. 60.
juſſiſſes, ix. 90.
juſſit, j. 22. v. 24. viij. 6.
56. x. 66. 75. xi. 8. 44.
juſſus, † 17. vi. 80. viij.
52. eques, iv. 67.
juſta annua, x. 61. ira, vi.
64.
juſte, vii. 11.
Juſtina, j. 72.
Juſtine, xi. 66.
juſtiſſimus omnium ſe-
nator, x. 72.
juſtius, x. 70.
juſto, xiv. 210. mero, viii.
45.
juſtos labores, iv. 90.
juſtus, probus, innocens
vir, iij. 44.
juvabit, xiii. 2.
juvant, j. 13. ij. 90. iij.
77. iv. 29. v. 15. vi. 43.
x. 4. 59. xi. 105. xii. 14.
69.
juvare, j. 36. xi. 105.
juvaret, xii. 44.
juvat, j. 19. 108. ij. 4. 86.
iij. 37. iv. 75. vi. 21. 58.
77. vii. 24. 51. 57. 71.
viii. 3. 48. ix. 54. x. 21.
93. 103. xi. 37. 38. 105.
xii. 18. 86.
Juvenale, vii. 23.
Juvenalis, xii. 18. ſacun-
de, vii. 90.
juvenca mœſta, ij. 14.
juvenca Geticæ, vii. 79.
Niliacæ, viii. 31. Pha-
riæ, x. 48.
juvencum aureis corni-
bus, ix. 43.
juvence, xii. 24.
juvenci, j. 108.
juvencis fortibus, iv. 55.
placidis, v. 32. ſtratis,
j. 105.
juvencorum, j. 61. xiv. 4.
juvencos geminos, † 23.
juvencus, xiv. 52.
juvenem, iij. 43. iv. 29.

x. 32. xi. 82. illæsum;
ix. 92.
juvenemque, j. 63. xii. 8.
juvenes, iv. 79. v. 75. vii.
31. ix. 57. xiv. 47. ne-
quam, iij. 69.
juvenesque, j. 4. ix. 9.
nudi, vii. 34. senesque
ficosi, vii. 70.
juvenile carmen, xiv. 189.
decus, ix. 18.
juvenis, j. 114. vi. 77.
xi. 45.
juventa prima, x. 50. vi-
ridi, vii. 39.
juventæ, ij. 90.
juventus, † 16.
juvenum, xiv. 187.
juvit, xiv. 193.

K

Ka

KAl, x. 68.
Kalendæ, ix. 53. 92.
Martia, x. 23. binæ tri-
næve, x. 75.
Kalendarum, viii. 44. x.
92. Germanicarum, ix.
2. Juliarum, xii. 32.
Kalendas, j. 100. vi. 30.
duas, xii. 36. Martias,
v. 85. ix. 53. natalitias,
viii. 64. Octobres, x.
87.
Kalendis, viii. 33. x. 24.
xii. 60. Jani, xiii. 27.
à Marte dictis, x. 29.
xaris, iv. 66.

K

Koiuæ, ij. 43.
Ko pèi **κοροπει**, vi. 6.

L

La

L Abantur, x. 70.
labella, ij. 41. tota,
xi. 92.
labellis attritis, x. 72.
blandis, vii. 24. clulis,

xii. 55.
labentibus pennis exutus
puer, x. 4.
Laberi, vi. 14.
laberis, vi. 47.
Labicana humus, j. 89.
Labienc, ij. 62. v. 50. xii.
16.
Labiendum, vii. 65.
Labiensus, vii. 65. xii. 33.
labor, j. 108. viii. 51. x.
89. xiv. 95. arctatus, xii.
5. assiduus, † x. brevis,
x. 19. magnus, viii. 56.
Mareoticus, viii. 36.
omnis, † i. stultus, ij.
86. vanus, j. 89. ullus,
xii. 63. uterque, xi.
82.
laborque, v. 22. 25. ix.
45.
laboras, v. 79. ix. 87. xii.
62. 96.
laborat, j. 99. vi. 37. xiv.
222.
laboratas aquas, ix. 19.
laboratis libris, iv. 33.
labore, vii. 52. x. 47.
dulci, xii. 18. sterili, x.
58. vano, xiv. 48.
laborem, iij. 53. iv. 32.
x. 3.
labores, v. 21. xi. 79. ca-
tenati, j. 16. justos, iv.
90. Mentoreos, iv. 39.
mille, v. 23. tantos, iij.
44. vanos, x. 82. va-
rios, iv. 8.
laborioso gradu, vii. 38.
versu, xi. 7.
laboriosos, x. 104.
laboriosus, xi. 107.
laboro, ij. 22.
laborum tantorum, iv. 32.
labra, j. 84. iij. 42. æ-
mula, iv. 42. cana, ix.
28. delibuta, xi. 99.
sana, x. 22.
labris, vi. 39. x. 42. xj. 12.
27. 40. otiosis, j. 97.
rosis, viii. 56. turgi-
dis, vi. 39.
labro dimidio, ij. 10. 22.
utroque, ij. 22.

Labulle, xi. 25. xii. 36.
Labyca cupidinei, vii.
86.
Lacæna nupta, ix. 106.
Lacedæmone, iv. 44.
Lacedæmoniæ amicæ, xiv.
156.
Lacedæmonio ceromate,
xi. 48. Galeo, ij. 43.
Lacedæmonis libidinosa,
iv. 55.
Lacedæmonium nomen,
iv. 19.
lacerantur, xi. 85.
lacerat, xi. 32.
laceratur, viii. 78.
laceratus, † 21.
laceravit, v. 68. † 18.
lacereris, † 8.
laceri artus, † 7.
lacerum inguen, iij. 72.
lacerna trita, j. 93. viii. 28.
lacernæ, ij. 29. v. 24. vi.
59. albæ, xiv. 137. be-
ticæ, xiv. 133. coccinæ,
xiv. 131. crassæ, viii.
58. rudes, vii. 85.
lacernam minimam, viii.
75.
lacernarum tristium, j.
97.
lacernas, ij. 43. x. 87. 98.
xiv. 139. arrogantes, v.
8. bonas, vi. 82. em-
ptas, iv. 61. gelidas,
viii. 91. malas, vi. 82.
tinctas, xiii. 86. totas,
xiv. 132. tritas, vii. 91.
Tyrias, viii. 10. ix. 23.
lacernis, ij. 57. ix. 58.
ablatis, xii. 26. albis,
nigris, iv. 2. gelidis, iij.
38. suppositis, ij. 46.
lacerta, ij. 41.
lacertæ reptanti, xiv. 172.
lacerti fortes, xiv. 49.
Saxetani, vii. 77.
lacertis, v. 12.
lacerto alterno, vii. 66.
tenui, xi. 53.
lacertos, xi. 101. rutatos,
x. 48.
lacertum, xii. 19. tenuem,
xi. 28.

laccas,

laccas, v. 61.
laccas, x. 9. xi. 47.
laccio, iv. 90.
Lachesis, j. 89. iv. 54. ix.
88. invicta, x. 53.
Lacon cæsus, vii. 79.
Laconas pios, ix. 4.
Lacones Ledæi, j. 37.
Laconum, † 26. vi. 42.
lacrymæ iussæ, j. 34.
lacrymas, vi. 85. vii. 39.
95. x. 80.
lacrymis, j. 89. vii. 46.
x. 13. xi. 100.
lactantes metas, i. 44.
lacte, vii. 79. mero, xiii.
41. primo, xiii. 38. vivo,
xiii. 44.
lactea colla, j. 32. gemma,
viii. 45.
lactei vernæ, iii. 58.
lactens porcellus, xiii.
41.
lactem porcum, iii. 47.
lactis, iii. 58. alligati, viii.
64.
lactiter, vii. 101.
lactuca, xiii. 14. 53. sedens,
x. 48. utilis ventri mo-
vendo, xi. 53.
lactucas, iii. 50. xii. 19.
seffiles, iii. 47.
lactucis, iii. 89.
lacu Baiano, iv. 30. hiber-
no, x. 85. pigro, ix.
102. Sinuessano, xi. 8.
lacuna lippa, iij. 59.
lacunæ ficcæ, iv. 4.
lacus, iv. 55. ix. 59. madi-
dos, iv. 44.
lacus divitis, xi. 97. im-
modici, vii. 27. sacri, ix.
59. turgentis, iv. 55.
lacus Baianos, iv. 30. Eu-
ganeos, iv. 25. flumi-
neos, x. 58. gelidos,
xiv. 1. molles, j. 50. ni-
tidos, iv. 22. Stygios,
j. 79. v. 26.
Ladæ, x. 100.
Ladam, ii. 86.
Ladon senior, x. 85.
lædere, iii. 97.

læderet, v. 80.
lædis, iii. 3.
lædit, vii. 11.
Læli, i. 92.
Lælia, v. 76. x. 68. xii.
23.
Læna, xiv. 126.
Lænam brevem, xii. 36.
Lærtes senex, x. 67.
læsa, iii. 97. 99. men-
tula, ix. 3.
læserat, † 10.
læseris, vj. 49.
læsit, vj. 21. ix. 88. x. 5.
læso Myrino, xii. 29.
læsum leporem, iij. 47.
pedem, ij. 29.
læsus, v. 15. lumine, xii.
54.
læsusve, ix. 57.
læta, iij. 66. fata, x. 71.
gloria, x. 103. juga, vi.
73. loca, xii. 52. Norbo-
na, vii. 73. vela, † 26.
Venus, vi. 21.
lætatur, ix. 40.
læti, xii. 9.
lætor Corduba, xii. 64.
umbra, ix. 62.
lætis omnibus, xii. 100.
lætitiâque, ix. 72.
lætitiæ novæ, iij. 11. Sar-
maticæ, vj. 5.
lætius, vi. 33.
læto nidore, vii. 26.
Lætorius, xii. 26.
lætus, iv. 45. 61. 77. v. 3.
xii. 63. anfer, ix. 32. vi-
cinus, iii. 58.
lava, ix. 42. 44.
lævâ, i. 7.
lævâque, xii. 84.
lavam pergravem, v.
52.
Lævina casta, i. 63.
lævo numine, vi. 85.
Lævæ litoris, x. 26.
lagenæ, vi. 89. x. 45. co-
mitata dapes, ix. 74.
nigra, vii. 52. niva-
ria, xiv. 116. Syra, iv.
46.
lagenâ, iv. 69. Nomen-

tana, x. 48.
lagenæ funosæ, xii. 84.
lagenam, vi. 89. vii. 19.
ix. 89. xii. 93. iratam,
iv. 43.
lagenis catenatis, vii. 60.
Spolctinis, xiii. 120.
Lagona vivum, ix. 51.
Lagopode auritâ, vii.
86.
Laide, iii. 11.
Lalage, ii. 66.
Lalerana fex, i. 27.
Lalctanæ sapæ, vii. 52.
Lalctaniam, i. 50.
Lalifio, xiii. 57.
lambat, vi. 64.
lambebat, ii. 61.
lambentes catellas, iii.
82.
lambere, † 18. iii. 81. xiv.
67. 107.
lambunt, iv. 30.
lamna aurea, ix. 23.
lampada roseam, xii.
60.
lampade totâ, iij. 51.
Lampfaciæ puellæ, xi.
52.
Lampfacio versu, xi. 17.
lana, iij. 28. xiv. 140. in-
terior, xiv. 161. lota,
xi. 59. mendax, xiv. 133.
fobria, xiv. 154. tristis,
xiv. 158.
lanâ, vi. 41. ix. 18. xii. 91.
niudâ, ix. 50. simili, x.
42.
lanæ albæ, xiv. 155. am-
thyftinæ, xiv. 154. Po-
lentina, xiv. 157. Tyria,
xiv. 156.
lanarum Bæticarum, xii.
66.
lanas lugentes, xiv. 157.
lanasque sequaces, xii.
57.
lanatæ soleæ, xiv. 65.
lanæ, ii. 43.
lanæ torta, † 11.
lancem, iv. 15. x. 25.
lances, vii. 47. 71. xi. 32.
Chrysendæ, xiv. 97.

laneus lupus, xij. 89.
 languēbam, v. 9.
 languescit, xiii. 79.
 languet, j. 47. x. 30. xii. 99.
 languida freta, viii. 51.
 lumina, xiv. 5. virilia, xi. 30.
 languida casside, v. 25.
 languidior Paullus, ix. 87.
 languor gravis, vi. 70.
 languore subito fictoque, ix. 87.
 lanificæ sorores, vi. 58.
 lanificas puellas, iv. 54.
 lanigeri pecoris maritus, ix. 73.
 lanis, xiii. 125. Lingonicis, xi. 57.
 lanista, vi. 82. xi. 67.
 laniumque, ij. 48.
 lanus, vii. 60. crudelis, vi. 64.
 lanugine, j. 32. dubia, ij. 61.
 lanugo dubia, mollis, x. 42. prima, ix. 37.
 Laomedontæ menſæ, viii. 6.
 Laomedontis, xi. 5.
 lapidem primum, xi. 80. quartum, x. 79.
 lapilli, ix. 58.
 lapillis caris, x. 38. Erythræis, ix. 3. Erythræis facta litera, ix. 14. Indicis, j. 120. melioribus dies signandi, ix. 53. tritis, viii. 64.
 lapillos Erythræos, v. 38.
 lapis, j. 13. iij. 32. vi. 76. x. 61. xi. 50. decimus, iv. 57. lubricus, iv. 18. sextus, ix. 104.
 Laphthis, viij. 6.
 lapsa, viii. 59. armilla, xi. 22. corona, xi. 9.
 lapsæ carinæ, iv. 64.
 lapsum follem, xii. 84.
 lardo rubente, v. 79.
 lare perpetuo, x. 61.
 larem conductum, xi. 83.
 lareneque sordidum, xii. 57.
 lates, iij. 5. ix. 62. x. 58. festos, iij. 58. nitidos, j. 71. parvi, ix. 19. patros, v. 43. privatos, ix. 44. urbani, iij. 31.
 lareſque, xi. 5.
 larga sylva, iij. 58. tessera, viii. 78.
 largæque menſæ, xii. 63.
 largam, xii. 66.
 largas aquas, xiv. 112. opes, iv. 73.
 large, j. 104.
 largiri, iv. 56. xii. 6.
 largiris, xii. 53.
 largitur, v. 19. x. 27.
 largius, viii. 6. xii. 11.
 largo neſtare fuſus, ix. 35. ore, viii. 70. sanguine, ix. 66. ubere, xiii. 44.
 largus, iv. 44.
 laris Antenorei, j. 77.
 larisque, xi. 49.
 Laronia, ij. 32.
 lasciva, v. 36. basia, xi. 24. carmina, vii. 50. numismata, viij. 78.
 lasciva conjunx, v. 7. Nemesis, xiv. 193. Nympha, vi. 68. pagina, j. 5.
 lasciva acu, xi. 46.
 lascivæ Thaliæ, vii. 16.
 lascivam puellam, ix. 69.
 lascive Properti, viii. 73. vector, ij. 14.
 lascivi capillati, iij. 58. cunni, vi. 45. libelli, iij. 86. Lucrini, iv. 57. servi, xiv. 79.
 lascivi furti, vii. 73.
 lascivis jocis, iv. 14.
 lascivis puellis, vii. 90.
 lascivit, iv. 3. xi. 17.
 lascivius, vi. 24.
 lascivo tonanti, xi. 44. versu, x. 64. viro, x. 68.
 lascivos, v. 79. amores, xiv. 187. curſus, j. 45. gestus, vi. 71. libellos, v. 2. vii. 67. lumbos, v. 79. verſus, xi. 21.
 lascivum, xi. 68. Martem, vi. 21.
 lascivum opus, ix. 27. pecus, xiii. 39.
 lascivus, iij. 20.
 laſſa, iij. 68. lumina, vi. 58. opobalsama, xi. 9.
 laſſa manu, vii. 57.
 laſſæ fabulæ, xi. 1.
 laſſare, iv. 3. viii. 31.
 laſſat, j. 108. iv. 29. viii. 67.
 laſſenturque, v. 65.
 laſſi antecambulonis, iij. 7.
 laſſi, iv. 4. Sisyphi, v. 81.
 laſſis, iv. 8. digitis, xi. 47.
 laſſo, v. 23. x. 70. 82. gratulatori, x. 74.
 laſſos, iij. 67.
 laſſum, x. 51.
 laſſus, iij. 36. 44. ix. 60. xii. 26. xiv. 161. viator, ij. 6.
 lata patella, xiii. 81.
 lataque, † 26.
 lateas, ix. 38.
 latebat, iij. 19.
 latebit, v. 79.
 late, iv. 51. v. 26. viii. 65.
 latent, j. 35. xiv. 184.
 latentem, iv. 22.
 latentis agelli, xii. 73.
 latere, iv. 22. xiv. 104.
 latere cocto, ix. 77. curto, xij. 32.
 lateri, ix. 103.
 lateris, ij. 46. sacri, vi. 76.
 laterna cornea, xiv. 61. ex vesica, xiv. 62.
 latet, iv. 32. v. 59. vi. 93. viii. 59. 68. ix. 37. xii. 67.
 lati campi, iij. 58. recessus, iv. 64.
 Latia nuru, x. 6. toga, vii. 62. urbe, ix. 18. x. 96. xii. 60. 63.
 Latia arenæ, viii. 80.
 lyra, vii. 22. plebis, xi. 54. togæ, vii. 4.

viz. ix. 65. urbi, viii. 8.
 Laticæque, j. 40.
 Laticas, x. 26. aras, viii. 4. comas, viii. 33. nurus, iv. 75. tribus, viii. 15. urbes, vi. 58.
 Latina, ij. 8. verba, xi. 21.
 Latini, v. 62.
 Latinum, j. 5. iij. 86. v. 52. xiii. 2.
 Latinus, ij. 72. ix. 29.
 Latio marmore, ix. 25. polo, ix. 4.
 Latio tonanti, ix. 67.
 latio rhombus, xii. 81.
 Laticum forum, x. 37.
 lato, v. 15. clavo, iv. 46. v. 17.
 Latonæ, ix. 18.
 latrat, iv. 53.
 latratores molossi, xii. 1.
 latratos, iv. 53.
 latro, xi. 59.
 latrone nudo, xij. 64. vitreo, vii. 71.
 latrones, xii. 27.
 latronibus, xii. 27.
 latronum infidiosorum, xiv. 20.
 latuit, ix. 62.
 latum campum calyæ, x. 83. pectus, viii. 55.
 latus, ij. 37. vii. 57. xi. 105. xii. 99. dulce, vi. 68. invalidum ingeniumque, iij. 46. nallum caveâ, ix. 58. tribunitium, xiv. 32.
 latus pectore, xii. 38.
 lava, iij. 3.
 lavabimur, xi. 53.
 lavamur, j. 79. vii. 34. 81. xi. 64.
 lavare, vi. 82.
 lavari, ij. 40. 70. iij. 72. vii. 75. ix. 20.
 lavaris, j. 24. iij. 87. vi. 42. 81. vii. 34. xi. 76.
 lavas, iij. 74. vi. 81.
 lavat, iij. 47.
 lavatur, ij. 14. iij. 20. xi. 52. 60. 76. xii. 17.
 laudabimur, v. 16.
 laudabit, xii. 84.
 laudabo, xi. 81.
 laudant, iv. 49. v. 10.
 laudantem, ij. 27.
 laudare, iv. 27.
 laudari, j. 9. 34. ij. 89.
 laudas, j. 65. iij. 1. v. 26. viii. 69. ix. 20. xi. 57.
 laudat, ij. 14. v. 8. vj. 61. 86. 64. xi. 25. vii. 89. xii. 82. xiv. 155.
 laudatæ vitæ, j. 94.
 laudatas aquas, iv. 60. undas, vi. 43.
 laudato, iij. 95.
 laudatos capillos, ix. 18.
 laudatur, j. 50.
 laudaturque, j. 59.
 laudatus, v. 37.
 laudavit, vii. 68.
 laude, v. 16. viii. 18. ix. 1. laudem, xi. 81. xiii. 90.
 laudent, vii. 27.
 laudentur, † 1. x. 21.
 laudes, † 28. j. 90. patrias, vi. 38.
 laudet, j. 79. vi. 38. vii. 71. xii. 82.
 laudibus immodicis, † 1. tantis, iv. 51.
 laudis, † 15. Hercules, † 27.
 laudo, ij. 10. iij. 51. 69. vii. 84. xi. 25. xii. 30. 40.
 laver, iij. 36.
 lavere, ij. 35.
 laveris, viii. 42.
 laves, vi. 81.
 lavet, iij. 25.
 Lauselia, iij. 72.
 lavit, viii. 28. ix. 77. 104.
 lavo, iv. 90.
 lavor, j. 60.
 laurea, viij. 82. minor, viij. 15. multa, vii. 4. tota, ij. 2.
 Laurentem aprum, ix. 49.
 Laurentis apri, x. 45.
 Laurentino in litore, x. 37.
 Laureolus, † 7.
 laureum nemus, x. 92.
 lauri, v. 4.
 laurigeræ cuspidæ, vii. 5.
 laurigeri Phœbi, ix. 29.
 laurigeris fascibus, x. 10.

laurigeros, iij. 66. equos, vii. 7. penates, viii. 12. xii. 3.
 lauro, viii. 65.
 laurum, v. 4. victricem, ix. 36.
 laurus, viii. 50. 78. x. 86. meras, iij. 58.
 laurus Viplanas, j. 109.
 laurus, vij. 5.
 laus, j. 50.
 Lause, vii. 80. 87.
 lauta, iij. 45. cœna, xii. 48.
 lauta convivia, xii. 88.
 lautas dapes, xiv. 90.
 lauti, vii. 47. xiii. 54.
 lautior, iv. 54.
 lautissima, xii. 48.
 lautorem, xiii. 7. 65.
 lautum, xi. 32.
 lautus, ix. 77. Porſenæ, xiv. 98.
 laxa, xiv. 45. Lydia, xi. 22. ora, vi. 74.
 laxam cutem, v. 80.
 laxas opes, ij. 30.
 laxat, ij. 41.
 laxatur, iv. 8.
 laxavit, x. 104.
 laxant, † 24.
 laxi follis, iv. 19.
 laxior lectica, ij. 81.
 laxis panticibus, vi. 64.
 laxo orbe, xiv. 169.
 laxos, j. 105. focos, viii. 30.
 laxum, iij. 22.
 Le
 Leander audax, mammo-reus, xiv. 181.
 Leandre, † 25.
 Leandrus audax, † 25.
 Lecania v. 44. vij. 34.
 lecta, ij. 91. apyrina, xii. 43.
 lecti, viij. 67. gemman-tes, xii. 67.
 lectica invidiosa, vi. 77.
 laxior, ij. 81. suffulta octo Syris, ix. 3. tuta, xi. 99.
 lecticam, iij. 46. x. 101.
 lecticariola, xii. 58.
 k ij

lecticula vilis, ix. 94.
 Lectio, v. 36.
 Lectioque, v. 14.
 lectis, iv. 16. paginis, ij. 6.
 Lectus, v. 26.
 lecto, x. 97. Ganymedao, viij. 46. medio, vj. 64. occupato, iij. 82. perpetuo, iv. 13. Stygio, xj. 55.
 lectore, j. 114. iv. 91. vj. 2. 16. 50. ix. 1. 50. 83. 86. x. 2. xj. 17. 109. amice, v. 16. candidus, vj. 98. delicate, iv. 55. multus, v. 15. rarus, v. 10. studiose, j. 1.
 lectore, x. 21. nimium gulofo, x. 59.
 lectorem, vj. 85.
 lectoremque, iv. 29.
 lectores teretrici, xj. 3.
 Lectoria, vj. 45.
 lectos, v. 63. medios, xij. 29.
 lectuli calentis, vj. 70. dulcis, xiv. 30.
 lectuloque, x. 30.
 lectulus, x. 68. communis, xij. 93. felix, x. 38. spectator non unius undæ, x. 51.
 lectus, j. 118.
 lectus, iij. 93. v. 10. communis, iv. 40. xj. 24. pavoninus, xiv. 85. tritus cimice, xi. 33.
 Leda, xi. 72. xiv. 175. novava, ix. 106. redempta, ij. 63.
 Leda, v. 36.
 Ledæ, v. 39. vii. 23. xiv. 156. spurcæ, iv. 4.
 Ledæas palæstras, iv. 55.
 Ledæi Lacones, j. 37. Phalanti, viij. 28.
 Ledæo astro, viij. 21. ovo, viij. 33. Timavo, iv. 25.
 Ledæos olores, j. 54.
 legam, vj. 67.
 legant, x. 19. 35. xj. 16. xij. 5.
 legantur, xii. 3.
 legar, x. 78.
 legaris, v. 61.
 legas, j. 5. ij. 27. 71. vj. 65. x. 4. xj. 18. xiv. 2.
 legat, iij. 69. 97. iv. 83. v. 2. vij. 11.
 legatque, viij. 3.
 legatur, ij. 6.
 legavit, ix. 10.
 lege, iij. 86. v. 2. 31. vj. 7. ix. 36. 67. x. 4. xj. 21. 107. xij. 5. 42. 97.
 lege nimis dura, ix. 91.
 legenda, iij. 20.
 legendum, xij. 3.
 legent, viij. 3.
 legentur, vj. 98.
 legerat, ij. 9. vj. 10.
 legere, vj. 76.
 legeres, iij. 86.
 legeris, ij. 1. v. 81. vj. 96.
 legerit, xiv. 8.
 legero, xij. 74.
 leges, ij. 29. iij. 68. x. 2. 63. xj. 17. xij. 5.
 leges (nomen) viij. 72.
 leget, v. 79. vj. 50. 96. viij. 57. x. 17. xj. 17.
 legetur, vj. 60. 64.
 legi, j. 115. iv. 33. vii. 24. viij. 18. xij. 62.
 legique, iv. 31.
 legimus, ix. 28.
 legis, j. 1. 17. 41. 94. 115. ij. 71. iij. 1. 44. v. 16. 26. 76. 81. vj. 27. 51. 95. x. 4. xj. 21. 95.
 legiffe, j. 119. iv. 83. v. 1.
 legiffet, iv. 82.
 legiffi, xj. 108. xij. 43.
 legit, j. 69. iij. 93. vj. 87. ix. 61. 65. 99. xj. 1. 25. xij. 11.
 legitimam uxorem, v. 76.
 legitimos toros, vj. 21.
 legitur, x. 33.
 lego, ij. 86. iv. 90. vj. 21. ix. 54.
 legor, v. 13. viij. 61.
 legum æquarum sanctiflime cultor, x. 37.
 legunt, iv. 49. xij. 62.
 leguntur, j. 71.
 λεγέω, xj. 59.
 lemmata mortua, xj. 43. sola, xiv. 2.
 lemmate uno, x. 59.
 Lemniacis catenis, v. 7.
 lena, ix. 30. obfoena, xj. 62.
 lenamque, xij. 48.
 lena, j. 50. vj. 17. x. 45.
 leniat, xj. 87.
 leni, x. 30.
 lenis, ix. 93. duabus, viij. 59.
 leniter, iv. 64.
 leno, iv. 5. ix. 7.
 lenonis, ix. 9.
 lens, xij. 9.
 lenta, iv. 23. colocasia, viij. 33.
 lenta fame, j. 79. genista, j. 44. mora, vj. 92.
 lentæ pigritiæ, xj. 80.
 lentas moras, † 23.
 lentem Niliacam, xij. 9. positam, xj. 32.
 lenuna, iij. 43.
 Lentine, xij. 17.
 lentifci, iij. 82.
 lentifcis tonfis, vj. 74.
 lentifcum, xiv. 22.
 lento igne, viij. 21. limo, viij. 45. vapore, v. 79.
 lentos remos, iij. 67.
 lentum, ij. 57. ceroma, iv. 19.
 lentus, ij. 46. iij. 20. xi. 48.
 leo, † 23. j. 61. ij. 75. ix. 73. xij. 94. avidus, j. 15. perfidus, † 10.
 Leone Cleonæo, v. 72. flammeo, x. 62. innumero, viij. 55. porrecto, ix. 44.
 leonem, † 27. ferum, † 18. prostratum, † 6. spectandum, † 15.
 leones, j. 105. viij. 55. xiv. 30. Cæfareos, j. 7. Libyci, xij. 62. sævos, j. 52.
 leoni mortuo, x. 90. fignido, x. 65.
 leonibus, x. 100.
 leonis, j. 49. vj. 95. ix.

104. fulvi, ix. 92. placidi, j. 23. torvi, j. 16.
 leonum, j. 13. 45. 105.
 lepida procacitate, ij. 41.
 lepidos libellos, viij. 3. xi. 21.
 lepore, iv. 23. Attico, iij. 20.
 leporem, j. 45. iij. 13. v. 30. vj. 77. x. 87. xij. 14. callidum, j. 50. coctum, iij. 94. illæsum, xiv. 200. incensurum, iv. 66. læsum, iij. 47.
 leporis, vj. 75. vj. 19.
 lepores, x. 37. xij. 14.
 leporum, j. 45. 105.
 leporumque, xij. 48.
 lepus, j. 15. 23. 61. iij. 77. xij. 92. ambitiofe, j. 52. fugax, j. 49. improbe, j. 49. tutus, j. 7.
 Lerna graiæ, v. 66.
 Lesbia, j. 35. ij. 50. v. 69. vj. 23. viij. 73. x. 39. xj. 63. 100. xij. 44. 59. dilecta Catullo, xiv. 77. exorata, vj. 34. orba, vj. 13.
 Lethæas undas, vj. 95.
 Lethalem notam, vj. 36.
 Lethes, vj. 49. ingratae flumina, x. 2. propioris, x. 23.
 leti genus tristius, xj. 92.
 leto, xj. 92.
 letum, j. 118. ij. 17.
 levamen, vi. 68.
 levare, xj. 97. xiv. 22.
 levari, j. 110.
 levas, iij. 74.
 levat, v. 12. xj. 47.
 levata utrinque tunica, xj. 71.
 Leucano urfo, † 8.
 Leuconico, xj. 22.
 Leucophæatus, j. 97.
 leve, iv. 43. v. 19. ix. 70. genus, vj. 60. munus, iv. 10. xiv. 21. opus, viij. 33. toreuma, xiv. 102. vitium, vj. 17.
 levem, ij. 48. pro glabro politoque scribe per e simplex a λεγος, ubi scriptum per æ mendum est.
 levem Atham, iv. 19.
 levemque Passerinum, xij. 36.
 leves animi, iv. 35. calamos, ix. 75. elegos, xij. 96. pueri, xj. 64. scutulas, xj. 32. felibræ, vj. 71.
 levefque Pœnos, iv. 14.
 levi cespice, j. 89. cortice, x. 37. flamma, xij. 33. jaculo, iv. 55. rapinâ, xij. 55. vimine, ij. 85.
 levique nutu, vj. 82. ix. 45.
 levia, xiv. 136.
 levibus pueris, xj. 23.
 Levina, j. 63.
 Levine, vj. 9.
 levior, vj. 52. viij. 64. x. 55.
 levior Galle, ii. 47. vultus, iix. 64.
 leviora, xiv. 19.
 levioraque carmina, vj. 7.
 levioze invidia fati cadunt, xij. 14.
 levis, v. 52.
 levis, x. 65. xiv. 144. 205. amicus, xj. 44. anulus, v. 62. aura, vj. 59. x. 42. caufa, ij. 65. viij. 23. chorus, v. 52. cortex, xiv. 209. dominus, xj. 1. hasta, † 12. ix. 57. Libitina, x. 97. Marius, iv. 29. fpongia, xij. 47. terra, ix. 30. toga, vj. 85. villicus, xij. 18.
 levifque, vj. 52.
 leviter, iij. 65. viij. 33. noto fodali, xiv. 11.
 levius, v. 70. ix. 28. xj. 69.
 lex, j. 36. v. 38. avara, v. 39. Julia, vj. 7. 22.
 Li
 Liba, iij. 77. quinquagesima, x. 24. rustica, x. 103.
 libabit, x. 12.
 libar, iij. 6.
 libata carcheffa, viij. 56. purpura, ix. 78.
 libebat, vj. 43.
 libebit, xiv. 65.
 libelle, iij. 2. iv. 87. 91. vj. 96. viij. 72. x. 104.
 libelli, j. 36. v. 10. 21. viij. 3. x. 33. 45. xj. 17. decimi, x. 2. xij. 5. lascivi, iij. 86. molles, xij. 43. fuccincti, ij. 1.
 libellis, j. 54. iv. 31. v. 52. 61. 64. ix. 50. x. 3. xi. 95. argutis, j. 1. brevibus, j. 46. festinatistis, ij. 51. longis, x. 17. nobilibus, vj. 96. noftris, iv. 29. 49. omnibus nequior, xi. 16. supplicibus, viij. 31. Sybariticis, xij. 97.
 libello, ij. 23. iij. 99. v. 37. brevi, xij. 1. gracili, xij. 3. longo, xj. 109. timido, gracili-que, viij. 24.
 libellorum, iv. 8. x. 74.
 libellos, j. 2. 5. 26. 30. 36. ij. 6. 28. iv. 72. 83. v. 74. vj. 61. 64. vii. 2. 10. 16. 50. 51. 76. 87. viij. 75. ix. 75. 83. x. 64. xj. 1. xii. 64. compositos, iv. 6. constrictos, xiv. 37. doctos, vii. 28. lascivos, v. 2. vj. 67. lepidos, viij. 3. xi. 21. madidos, iv. 14. manumiflos, j. 53. pauciffimos, xii. 97. querulos, viij. 82. sollicitos, ix. 59. vernulas, v. 18.
 libellum, j. 118. iij. 97. vj. 19. vii. 79. xiv. 1. 142. nec doctum fatistis, & parum severum, x. 19. non nimis
 x iij

rusticulum, x. 19. inæ-
qualem, vii. 89. lon-
gum, iij. 68. purpu-
reum, v. 6. timidum-
que brevemque, xij.
11.
libellus, j. 39. iij. 68. v. 16.
81. vi. 1. viii. 1. 72. x. 1.
crassior, ij. 6. macer,
ij. 6. novus, iv. 10. to-
tus, xi. 16.
libens, iv. 90.
libenter, j. 41. iij. 44. iv.
43. viii. 76. ix. 11. 48.
49. x. 12. xi. 36.
liber homo, j. 68.
liber, j. 17. 68. 102. 109.
ij. 1. 32. 53. 93. iij. 1. 4.
20. 50. 100. iv. 84. 90.
v. 2. 15. vi. 85. vii. 11.
50. 83. viij. 1. 3. 29. 77.
ix. 11. 57. 74. 102. x. 1.
xi. 3. 4. æqualis, vii.
89. bonus, vii. 80. no-
tus, j. 67. otiose, xi. 1.
parve, j. 4. iij. 5. pe-
regrine, xii. 3. victurus,
v. 60. unus, x. 70.
liberale, vii. 78.
liberalem, vii. 54.
liberalis, j. 100. iv. 64.
v. 18.
liberalitas, viii. 38.
liberatus, viii. 28.
liberior, ij. 53. iv. 42.
libertas, v. 19. vi. 88.
mane timenda, x. 48.
libertate, xi. 6.
libertatem, xi. 59.
liberti, vii. 61.
libertina, iij. 33.
libertinas opes, v. 13.
libertis, x. 34.
libertum, j. 2. ij. 32. iij.
46. xi. 40.
libertus, iij. 46. vi. 28. 29.
xiii. 121.
liberum, x. 89.
liber, j. 84. ij. 75. vii. 50.
x. 20. 31. xi. 17.
libetur, ix. 92.
libidinatus, vii. 66.
libidinibus tantis, xiv. 23.
libidinosæ Lacedæmonis,

iv. 55.
libidinosis, xii. 43. ma-
nibus, xii. 97.
libido fava, ix. 9.
Libitina, viii. 43. levis, x.
97.
libra, iij. 62. vii. 85. sep-
ticiana, viii. 71.
librâ totâ, xi. 38.
libram, x. 57. xi. 28. 106.
xii. 55. 66.
librarius, ij. 1. 8. iv. 91.
librarum mille amicam,
xi. 101. quatuor nullus,
x. 31.
libras, ij. 44. 76. viii. 71.
x. 55. duas, xiv. 97. qua-
tuor, xii. 36.
librato ferro, † 13.
libri, xi. 18.
libris, j. 54. v. 57. ix. 59.
x. 21. laboratis, iv. 33.
bis denis, ix. 51. tribus
minor, x. 37.
libro, j. 6. vii. 8. litigan-
te, x. 100. uno, iv. 29.
librorum, j. 67. xi. 25.
libros, xi. 108. æquales,
vii. 89. basbatos, xiv.
84.
librum, j. 67. 112. iv. 10.
vii. 84. xi. 17. explici-
tum usque ad sua cor-
nua, xi. 108. priorem,
iij. 1. quintum, iij. 50.
libuit, xii. 57.
Liburnici cuculli, xiv. 139.
Liburnus, j. 50.
Libyæ palestræ, v. 66.
Libycâ testâ, iv. 46.
Libycæ fici, vii. 52. volu-
cres, xiii. 45.
Libycas aras, ix. 44.
messes, vi. 86. trabes,
xiv. 91. urbes, ix.
57.
Libyci caballi, xii. 24.
coloni, xiii. 12. dentis,
xiv. 3. leones, xii. 62.
ursi, j. 105.
Libycis, ij. 56. xiii. 43.
dentibus, ix. 23. genti-
bus, ix. 8. jugis, ij. 75.
ranis, xiii. 42.

Libyco litore, ix. 36.
Libycos orbis, ij. 43.
Libye, iij. 46. ix. 57. viii.
55.
Libys, v. 75.
Libyn, ix. 104. fimilem
vi. 77.
Libys, vi. 42. eques, x. 13.
impius, iv. 30.
librâ totâ, xi. 38.
libram, x. 57. xi. 28. 106.
xii. 55. 66.
librarius, ij. 1. 8. iv. 91.
librarum mille amicam,
xi. 101. quatuor nullus,
x. 31.
libras, ij. 44. 76. viii. 71.
x. 55. duas, xiv. 97. qua-
tuor, xii. 36.
librato ferro, † 13.
libri, xi. 18.
libris, j. 54. v. 57. ix. 59.
x. 21. laboratis, iv. 33.
bis denis, ix. 51. tribus
minor, x. 37.
libro, j. 6. vii. 8. litigan-
te, x. 100. uno, iv. 29.
librorum, j. 67. xi. 25.
libros, xi. 108. æquales,
vii. 89. basbatos, xiv.
84.
librum, j. 67. 112. iv. 10.
vii. 84. xi. 17. explici-
tum usque ad sua cor-
nua, xi. 108. priorem,
iij. 1. quintum, iij. 50.
libuit, xii. 57.
Liburnici cuculli, xiv. 139.
Liburnus, j. 50.
Libyæ palestræ, v. 66.
Libycâ testâ, iv. 46.
Libycæ fici, vii. 52. volu-
cres, xiii. 45.
Libycas aras, ix. 44.
messes, vi. 86. trabes,
xiv. 91. urbes, ix.
57.
Libyci caballi, xii. 24.
coloni, xiii. 12. dentis,
xiv. 3. leones, xii. 62.
ursi, j. 105.
Libycis, ij. 56. xiii. 43.
dentibus, ix. 23. genti-
bus, ix. 8. jugis, ij. 75.
ranis, xiii. 42.

ligo politus Tuscâ vinea,
ix. 58.
ligone centeno, iv. 64.
ligones, ix. 23.
ligula argentea, xiv. 120.
extrema, ij. 29.
ligulæ graciles, v. 18.
ligulam, v. 20. viii. 33.
71.
Ligulæque, vii. 59.
Ligurine, iij. 44. 45. 49.
ligurra, xii. 62.
ligurumque, vii. 81.
ligustra cana, ix. 27. de-
lapsa, viii. 18.
ligustro, j. 116.
lilia, viii. 28. condita, iv.
21. plena, viii. 33.
lilio, j. 116.
liliumque, v. 38.
lima centoria, v. 81.
lima recenti rasa, x. 2.
limante Minerva, vi. 64.
limatis, vii. 58.
limen, vii. 60. xii. 57.
omne, viii. 44.
limenque superbum, j.
71.
limo lento, viii. 45.
limina, j. 2. iv. 53. v. 6.
vii. 60. ix. 47. x. 10.
28. 58. xi. 46. 48. xiii.
18. 102. nocturna, x.
13. prima, vi. 80. sexa-
ginta, xii. 26. vene-
randa, xii. 3.
limine, iij. 5. vi. 60.
liminibus incustoditis, &
apertis, j. 35.
limite molli, xi. 91.
lina, xiv. 103. 149. hu-
mida, x. 37.
linat, ix. 23.
line, ij. 38. 54. iv. 66. vii.
44. pædagoge, xii. 49.
linea dives, viii. 78.
lineâ tremulâ, iij. 58.
lineam, x. 30.
lineisque, iv. 61.
lingam, iij. 84.
lingat, ij. 84.
lingere, vii. 66. xii. 55.
lingeret, ix. 41.
lingis, iij. 95. 96. xi. 86.

lingit, j. 78. 84. vi. 26. xi.
48.
Lingonicis lanis, xi. 57.
lagis, xiv. 159.
Lingonico, xiv. 160.
Lingonicum tomentum,
xiv. 159.
Lingonicus bardocucullus,
j. 54.
Lingonus, viii. 75.
lingua, iij. 81. iv. 61. ix.
30. xi. 26. 62. 103. xiv.
208. debilis, x. 65.
garrula, xiii. 71. im-
proba, noxia, ij. 61.
perculsa sidere, xi. 86.
perfida, vii. 23. prisca,
vii. 46.
lingua, ij. 82. viii. 2. ab-
scissa, ij. 82. Caronia-
na, ix. 28. defecta,
xiii. 77. utraque doctus,
x. 76.
linguaque, iv. 5.
linguæ blandæ, vii. 87.
circulatricis, foeda pro-
bra, x. 3. malæ, iij. 80.
sacræ, v. 70.
linguam futuristicam, x.
62.
linguas, vii. 54. xi. 92.
linguis, vii. 44. x. 87. xii.
57.
lingula, ij. 29. xiv. 102.
lingunt, iij. 88.
ligneris calvi, xii. 29.
linis, iij. 42.
linit, vii. 19. 38. ix. 62.
linitur, ij. 33.
lino, j. 76. xi. 26.
Linon, ix. 88.
linunt, j. 88. ij. 29.
linuntur, iv. 39.
Linus, vii. 9. grandis, v.
12.
linquit, ij. 14.
linteræ, xii. 71. xiv. 51.
104. nive candidiora,
xii. 84. villosa, xiv.
108.
linterisque, ij. 57.
lippa ficus, vii. 19. lacuna,
viii. 59.
lippum, vi. 39.

lippus, vi. 78. viii. 9. xii.
59. institor, xii. 57.
linquantur, ix. 3.
liquiditas alas, iv. 49.
liquiditas aquis, † 28. undis,
x. 7.
liquidum merum, xij. 61.
ventrem, xii. 116.
liquor, vi. 13. Hesperius,
xii. 40.
Liris caruleus, xii. 83.
lis, ij. 32. iij. 46. vj. 19.
vij. 64. x. 47. 68.
litat, viij. 15. 32. x. 33. 92.
lite, ij. 90.
litem, x. 5. jocofam, † 20.
lites, x. 87. tetricas, v. 21.
urbanas, xij. 73.
litibus, ij. 64. amaris,
xij. 69.
litigante libro, x. 100.
litigatque, xj. 36.
litigat, j. 99. vij. 64.
litora, iv. 13. 57. vi. 34.
amula, iv. 25. aprica,
j. 50. sacra, iv. 57.
litore, ix. 41. Lauren-
tino, x. 37. Libyco, ix.
36.
litoreas Salonas, x. 78.
litoreos Pyrgos, xii. 2.
litoreamque domum, x.
58.
litoribus, ix. 58.
litoris aridi, viij. 64. In-
dici, x. 38. Lagzi, x.
26.
litera, vij. 50. viij. 51. x.
73. facta Erythræis la-
pillis, ix. 14. felix, vij.
44. nigra, xiv. 5. tota,
xii. 75.
litera, xj. 19.
literulas, ix. 75.
litura, iv. 10. viij. 16. 17.
lituræ multæ, iv. 10.
lituras, j. 14.
litus, xij. 44. aureum,
xi. 81. dulce, x. 30. so-
lidum madentis arenæ,
x. 51.
livi, viij. 61.
livi, x. 37.
livere, ix. 24.

lives, xi. 95.
 livescit, viij. 51.
 livet, viij. 61.
 livida glacies, vij. 94.
 livida, j. 41. xj. 21.
 lividos cirros, vij. 10.
 lividus, iv. 27.
 Livio, j. 62.
 livor edax, xj. 34. malus, x. 33.
 Livius in membranis, xiv. 190.
 L o
 Loca, v. 21. vij. 83. xij. 9.
 læta, xij. 52.
 locanti, iv. 42.
 locariorum, v. 25.
 locat, xj. 84.
 locelli, xiv. 13.
 locellos, x. 88.
 locellus, xiv. 13.
 loci, vj. 16. vij. 49. viij. 65. sepositi, vj. 15. theatrialis, v. 24.
 locis, j. 36. x. 30. xii. 21.
 loco, ij. 67. v. 75. vi. 42. 63. x. 20. extremo, iij. 33. nullo, iv. 60. quoviscumque, xiv. 1.
 loculi eburnei, xiv. 13.
 loculos, xiv. 12.
 loculosque, v. 40.
 locum, j. 46. 55. xj. 33. 74.
 locuples, v. 26. vj. 27. xj. 45. xij. 94. xiv. 153.
 locupletem, v. 38. uxorem, viij. 12. ix. 82.
 locupleti, v. 36. viii. 27.
 locus, v. 5. vii. 16. viij. 39. 72. x. 72. xj. 19. xij. 50. 57.
 locus clarus, iv. 44. invidiosus, xj. 66.
 locuto, ix. 1.
 locutus, viij. 2.
 lodices, xiv. 148. 152.
 lomento uteri, iij. 42.
 lomentum, xiv. 60.
 longa, iv. 1. viij. 8. xiv. 151. atriæ, xij. 50. dies, ix. 50. xj. 70. dispendia, ix. 102. disticha, ij. 77. epigrammata, j. 111. ij. 77. vi. 65. fides, j.

16. gaudia, viij. 11.
 nox, iv. 7. secula, viij. 8. tempora, j. 106. ix. 30. xiv. 84.
 longa, ix. 18. area, v. 50. cuspide, xiv. 221. dextra, vii. 19. prurigine, xj. 74.
 longæ comæ, iv. 45. fenestæ, vi. 49. viæ. j. 2.
 longæva vetustas, † 5.
 longævo Nestore, viij. 6.
 longævus capillos, xiv. 27.
 longam ætatem, vi. 70.
 Babylona, ix. 77. epaphræsesim, iij. 52.
 longas, ix. 31. comas, j. 32. mandras, v. 23. messes, v. 72. oscitationes, ij. 6. ruinas, j. 83. vias, vj. 43. ix. 31. x. 36. xiv. 188.
 longe, j. 87. iij. 58. v. 3. 59. viij. 31. 33. fracta amphora, xj. 9.
 longi metus, xij. 6.
 longinquis oris, iij. 1.
 longior, xij. 5. lux, vj. 42. nasus, xiv. 96. vita, viij. 77.
 longis auribus, vj. 39. capillis, ix. 37. comis, vj. 16. libellis, x. 17. oris, † 24. unguibus, xiv. 36.
 longius, j. 87. 88. 109. v. 23. ix. 93. xj. 8.
 longo basio, xij. 66. jugo, iv. 64. libello, xj. 109. mari, x. 30. pulvere, x. 13. rostro, xiv. 31. tempore, x. 36. vulnere, † 15.
 longos capillos, xii. 18. gradus, xj. 83.
 longum, j. 82. 118. vj. 65. viij. 38. ix. 19. colofsum, ij. 77. libellum, iij. 68. mare, x. 104. fyрма, xij. 96.
 longumque, v. 36.
 longus, ij. 1. x. 1. & bruma madens December, x. 5.
 longusque à Cæsare pulvis, x. 6.
 loquamur, xi. 7.
 loquar, iv. 43. v. 53. viij. 50. ix. 4. x. 96. xij. 36.
 loquaris, x. 68. 72. xj. 24. loquatur, † 1. v. 29. vj. 33. ix. 78. x. 3. 48. xj. 16.
 loquax bucca, j. 42. fama, xij. 4. naufragus, xij. 57. pica, xiv. 76.
 loquebaris, iv. 61.
 loquendum, v. 26.
 loquentem, viij. 57.
 loqueris, j. 98. v. 42. 53. ix. 28. 48. x. 11. xj. 25. 103.
 loquereris, iij. 66. vij. 17.
 loquetur, x. 65. xij. 84.
 loqui, j. 110. ij. 82. v. 70. vj. 41. vij. 17. 23. 45. viij. 1. 18. xj. 21. 103.
 loquimur, viij. 33.
 loquitur, j. 25. 62. 69. viij. 62.
 loquor, v. 56. x. 37.
 lorica in via, viij. 1.
 loricam, xj. 57.
 loris, x. 5. horridis, x. 62.
 lorisque, ij. 57.
 loro, x. 55. vj. 21. madido, viij. 57.
 lota, x. 30. toga, ij. 43.
 lotalana, xj. 59.
 lotam, iv. 28. x. 11. togam, iv. 28.
 lotos Palladius, viij. 51.
 loturus, ij. 52.
 lotus, ij. 14. vi. 53. xij. 84. xiv. 163. eques, xij. 71.
 L u
 Lubrica pulpita, ix. 39.
 lubricum, ix. 58. x. 79. crus decenni compe-
 de, ix. 58.
 lubricus, iv. 18. palæstræ, iij. 58. unguis, viij. 1. vultus, ix. 57.
 Lucane, j. 37. vij. 21. viij. 75. ix. 52.
 Lucani, iij. 20.
 Lucanica, iv. 46. filia xij. 35.

xij. 35.
 Lucanica, xiii. 35.
 Lucano, † 8.
 Lucanum, j. 62. vii. 20.
 Lucanus, xiv. 194.
 luce, iv. 1. 64. 73. 90. viii. 22. ix. 50. xi. 57. xii. 60. admilla, ij. 105. clara, xi. 23. xiv. 60. hesterna, j. 69. prima, ix. 94. xii. 26. Romana, ix. 2. tanta, vii. 22. tota, iij. 63.
 lucebat, iv. 22.
 lucebit, x. 6.
 luceat, vii. 49. xiv. 109.
 lucem, j. 29. vii. 9. viii. 45. xi. 37. xiv. 147. diu rogatam, x. 38.
 Lucensis docti, j. 2.
 lucentes pustulæ, xi. 99.
 lucerna, iij. 93. viii. 3. xiv. 42. conscia dulcis lectuli, xiv. 39. cucularia, xiv. 39. ebria nimbis Nicerotianis, x. 38. magna, xiv. 44. moriens, iv. 4. parva, xiv. 61. poly-myxos, xiv. 41. una, xiv. 41. uncta, xiv. 43.
 lucerna, viii. 59. xii. 32. teste, xi. 105.
 lucenæ, xiv. 40. exiguæ, viii. 33.
 lucernam extinctam, xii. 43.
 lucet, ij. 26. iij. 58. iv. 32. vi. 42. viii. 68. x. 96. xii. 50. xiii. 5.
 Luci, iv. 55. clarissime Juli, j. 108.
 luci nitida, viij. 21.
 luci barbari, x. 92. Scythici, xii. 53.
 lucida signa, ix. 73.
 lucifera Dæ, xi. 70.
 luciferam Dianam, x. 70.
 Lucili, xi. 91.
 Lucilius, xii. 96.
 Lucina ferox, † 12.
 Lucinæ, † 13.
 lucis, xi. 66. xiv. 223.
 Luciumque, v. 14.
 lucos, x. 24.
 Lucretia, j. 91. xi. 105.
 lucrifecit, viii. 10.
 lucris, viii. 9. 48. xi. 50. xii. 13. fœdi, viii. 48.
 Lucrina, vi. 11. concha, xiii. 90. quinque, xii. 48.
 Lucrina vena, x. 30.
 Lucrini lascivi, iv. 57. stagni, v. 3.
 Lucrino, j. 63. vi. 68. Bajano, xiii. 82. flagno, iij. 20. 60.
 Lucrum mollis, vi. 43.
 lucrum, x. 41. xiii. 1. 3.
 luctantia, iv. 22. v. 47. colla, iij. 24.
 luctaris, iij. 75.
 luctus, vi. 33. 68.
 lucubrata nox, iv. 90.
 luculentus Athis, ij. 86.
 lucus facer, j. 54.
 ludas, ix. 39.
 ludat, v. 36. xi. 16.
 lude, xiv. 1.
 ludebam, ix. 86.
 ludere, iij. 16. 99. vi. 71. vii. 31. viii. 3. ix. 26. x. 15. 86. xi. 7. 40. 105. xii. 40. xiv. 47. 105. 163.
 ludeat, vii. 7.
 ludi, v. 28.
 ludiarum, v. 25.
 ludibria vana, x. 4.
 ludimagister, x. 62.
 ludimagistri, xii. 57.
 ludimus, vii. 11.
 ludis, ij. 60. viii. 64. xii. 96. xiv. 20.
 ludit, j. 7. 42. iv. 3. 14. 49. vi. 13. vii. 66. 79. 81. x. 15.
 ludite, vii. 7. xiv. 79.
 luditis, iij. 67.
 ludive, vii. 63.
 ludo, iv. 90. xii. 96.
 ludorum, ix. 29.
 ludos, v. 14. viii. 78.
 lues, xi. 92. atra, j. 79. scelerata, j. 102.
 lugentes lanas, xiv. 157.
 lugentique, ij. 41.
 lugentia æra, xiv. 204.
 lugere, vi. 18.
 luges, iv. 58.
 luget, ij. 11.
 lugubre, ij. 11.
 luanbis, j. 93. xi. 101.
 lumbo patulo, xiii. 5.
 lumbos lascivos, v. 79.
 lumbum, vii. 19.
 lumina, iv. 42. vi. 58. x. 63. xi. 30. xiv. 44. duo, xii. 101. languida, xiv. 5. lassa, vi. 58. morientia, xiv. 173.
 lumine, viii. 59. arcanos, viij. 36. ingeni, x. 96. latus, xii. 54. sicco, x. 80. turbidior, ix. 26. uno, vi. 78.
 luminibus raptis, iv. 30.
 luna, viii. 21. ix. 32. niter rota lampade, viii. 51. plurima, viii. 51. secta, xii. 57.
 lunæ, ij. 35. Etruscæ, xiii. 30.
 lunam, ix. 30.
 lunata pellis, j. 50.
 lunata fronte, viii. 33. planta, ij. 29. testudine, xiv. 87.
 lunatæ jubæ, viii. 55.
 lunensis caseus, xiii. 30.
 lupa, ij. 75.
 lupanari, ix. 7.
 lupas spurcas, j. 35.
 lupata aurea, j. 105.
 lupe, v. 57. vi. 79. ix. 3. x. 40. xi. 19. 89.
 Luperce, j. 118. iij. 75. vi. 6. 51. ix. 81.
 Luperce, vii. 82.
 Luperco tenero, iv. 28.
 Luperceus, iv. 28. xi. 41. xii. 46.
 lupi, j. 60. ij. 14. inha-
 mani, x. 48.

lupinus repens, v. 79.
 lupus, vii. 9. posito, ix. 27.
 lupoque, vii. 54.
 lupos, x. 30.
 lupum, ii. 40. x. 48. grandem, xi. 50. torum, ii. 37.
 lupus, j. 49. vii. 9. xi. 109.
 lanceus, xiii. 89. pallidior fiet, xi. 56.
 lusca, ii. 33. iii. 11. iv. 65. ix. 38. anus, xii. 71. Lycoris, iii. 39. Philænis, xii. 22.
 lusca dominæ, xi. 74.
 luscam Thaida, iii. 8.
 lusciniæ, vii. 86.
 lusciniæ, xiv. 75.
 luscus, vi. 78. viii. 9. 59.
 luserat, viii. 32.
 luserit, iv. 23.
 luserunt, ix. 62.
 lusi, j. 114.
 lusi, j. 36.
 lusi, iii. 16.
 lusi, vi. 45.
 lusi, † 26. ix. 27. 182.
 lusor primus, x. 86.
 lustrabis sex, x. 71. seprima, xii. 31.
 lustras, vii. 99.
 lustris, j. 102. tribus, x. 38.
 lustro ingenti, iv. 1. novo, iv. 45.
 lusum, ii. 4.
 lusus, † 26. j. 4. iv. 49. 88. v. 38. vi. 2. 85. vii. 7. 13. viii. 30. x. 35. xi. 14. 17. xiv. 176. festos, j. 3. graves, xii. 15. innocuos, j. 5.
 lususque, j. 15. 45.
 lutet, xiv. 50.
 luteum corpus, xi. 48. gigantea, ix. 51. torcum, iv. 46.
 luto medio, vii. 60. Prometheo ficta, x. 39. putre vetusque solum, ix. 75.
 Saguntino, viii. 6. xiv. 108. Saturnalio, xiv. 182. Veneto, iii. 74.
 lutulenta mula, ix. 23. pa-

læstra, vii. 66.
 lutum matutinum, xii. 26.
 medium, iii. 36. x. 10.
 lux, j. 63. v. 38. vii. 13. felix, ix. 53. formosior, x. 24. ingrata gravisque, x. 23. longior, vi. 42.
 magna, ix. 2. memorabilis, vii. 21. prima, †. 24. ix. 40. suprema, j. 110. tertia, iii. 6. tricissima, vi. 7.
 luxuria, ii. 63. v. 20. major, xi. 71.
 luxuriâ, iii. 68.
 luxuriaque, xi. 42.
 luxuriæ, viii. 45.
 luxuriam, iii. 10.
 luxuriantur, x. 96.
 luxuriantur, ii. 89.
 luxuriantur, iii. 2.
 luxurietur, xii. 63.
 luxuriosa, j. 88. ix. 69. xiii. 82. mentula, vii. 90.
 luxuriose, xiv. 110.
 luxuriosus, ix. 84. ager, xi. 91.
 Ly
 Lyæ, iix. 51. 78.
 Lyæi madidi, j. 71.
 Lyæus, x. 19.
 Lyæo, xiii. 22. Campano, xiii. 118. commissatore, ix. 62. primo, xiii. 114.
 Lycambeo sanguine, vii. 11.
 Lycas, j. 72.
 Lychnus parvus, iv. 90.
 Lyciscam, iv. 17.
 Lycori, j. 103. vi. 40.
 Lycoris ceruflata, j. 73.
 fusca, vij. 12. lusca, iii. 39. nigra, iv. 62. pulchra, viii. 73.
 Lyde, j. 72.
 Lydia, xi. 70. 103. laxa, xi. 22.
 Lydia pensa, ix. 67.
 Lygde, xi. 42. 74. xii. 72.
 Lygdo, vi. 39. 45.
 Lygdon vacuum, vi. 42.
 Lygdos candida, vi. 13.

lymphis clusis, xii. 31.
 lyra Calabra, v. 31. clarior, xii. 11.
 lirâ, viii. 6.
 lyræ, ii. 7. xii. 96. Latæ, vii. 22.
 lyram docilem, xiv. 167.
 lyrasque, j. 77.
 lyris, ii. 73. x. 30.
 Lyssippi, ix. 44.
 Λυσίππου, ix. 45.

M

M A

Macellis Nilfacis, xiii. 85.
 macello, x. 59. Aufonio, xii. 63. urbano, x. 37.
 macellus, x. 96.
 macer, iii. 68. viii. 5. x. 17.
 78. culus, iii. 97. libellus, ii. 6. servulus, viii. 75.
 Machaonas omnes, ii. 16.
 macræ anatis, iii. 93.
 macresceret, xiii. 63.
 macro, xii. 100.
 macrum, x. 17. 78.
 maetabis, j. 50.
 maetare, iii. 24.
 maete esto, iv. 13. animi, xii. 6.
 maculoæ myrrhæ, x. 80.
 madeas, x. 49.
 madeat, ix. 36. xi. 16.
 madens, vii. 50. x. 5.
 madent, vii. 11. 68. x. 19.
 madente mappa, ii. 37.
 madentem, xii. 95.
 madentis arenæ solidum litus, x. 51. togulæ, v. 23.
 maderet, ix. 72.
 mader, j. 57. iv. 18. x. 13.
 madida cocco, v. 24.
 madida fauce, vii. 36. papyro, iii. 2. veste, v. 80.
 madidas comas, iii. 65.
 xiv. 50. placentas, v. 40.
 madidi, i. 71. Fauni, ix. 62. Lyæi, j. 71. penates, vii. 26.

madidis buccis, xiv. 64.
 comis, iv. 3. diebus, xiv. 1.
 madido loro, vii. 57.
 madidos artus, iv. 19.
 crines, xiv. 24. lacus, iv. 44. libellos, iv. 14.
 madidum, iii. 99. cicer, j. 42. lumen, x. 48.
 madidumque Jovem, vii. 35.
 madidus, j. 40. ix. 75.
 conviva, ix. 23. criminis, v. 65. Panaretus, vi. 89.
 maduere, † 3.
 Mæcenas, 108. xii. 4.
 Cæsaribus eques, x. 73.
 Mæcenatem, xi. 4.
 Mæcenates, viii. 56.
 Mæcenati, vii. 28.
 Mæcenatis, viii. 56.
 Mænadæ, xi. 85.
 Mænalios suos, v. 66.
 Mænalium aprum, † 27.
 Mænas, xii. 32.
 Mæoniden, v. 10.
 Mæonio carmine, xiv. 183.
 Mæonioque, vii. 45.
 mæret, xiv. 216.
 mæsta gloria, x. 50.
 mæsta matri, ii. 41.
 mæstorum, iv. 4.
 Mavi, xi. 47.
 Mavius, x. 76.
 magis, j. 40. 71. 86. ii. 41. 71. 72. iii. 17. 61. 84. iv. 27. 41. 42. 48. 49. 88. v. 19. 32. 69. vi. 18. 77. 90. vii. 1. 9. 71. viii. 33. 34. 53. 55. x. 8. 20. xi. 19. 61. xij. 21. 24. 32. 75. xiii. 56. 76. xiv. 95. 129.
 magister, j. 36. v. 25. vii. 63. xii. 48. improbus, j. 42. ludi scelerate, ix. 10.
 tumidus, viii. 3. x. 104. vici, x. 79.
 magistrâ, x. 25.
 magistræ suburbanæ, xi. 79.
 magistrâ, † 18. 22. j. 49. 49. 30. matutini, ix.

30. pavidus, † 22. securi, † 18. ii. 75. uncti, vii. 66.
 magistris, xiv. 8.
 magistro, † 17. v. 57. clamoroso, v. 85. iliaco, iii. 39. nigro, j. 105.
 magistris amphitheatralibus, xi. 70.
 magistrum, † 10. x. 30.
 magna, iv. 1. v. 36. 60. vi. 36. vii. 99. viii. 33. 54. xi. 59. 61. 69. atria, iii. 38. causa, v. 74. clavis, v. 36. crystalla, ix. 23. gleba, v. 13. lucerna, xiv. 44. lux, ix. 2. munera, iii. 6. vi. 63. xiv. 14. nomina, v. 17. ora, xii. 60. pericula, xi. 83. res, j. 18. iv. 81. Roma, xii. 69. suppellex, v. 63. taberna, vii. 60. Verona, xiv. 195.
 magnâ morte, viii. 55. voce, vi. 19. 35.
 magnæ, j. 13. feræ, † 21. mentis, j. 40.
 magnanimo talo, xiii. 1.
 magnam, vi. 46. rem, xii. 54.
 magnas manus, vi. 1. opes, ix. 66.
 magne, ii. 63. puer, vi. 3. rex, xii. 63.
 magni, j. 56. vi. 64. x. 75. xi. 69. Catonis, j. 79. Cæsaribus, ix. 62. Ciceronis, vii. 62. Circi, vi. 7. 64. Gigantis, xiii. 78. Herculis, ix. 65. Maronis, xi. 49. xii. 68. numinis, vii. 11. partus, vii. 20. senis, vii. 68. Thræse, j. 9.
 magniloquus, ii. 43.
 magnis, j. 2. Africanis, iv. 14. cervicibus, j. 23. jaspidibus, ix. 60. tauris, j. 52.
 magno, iii. 75. amphitheatro, ix. 70. animo, iii. 62. anseris, xiii. 58. Jovi, xii. 92. Maroni,

iv. 14. ortu, vii. 21. patris, xiv. 124. pulvere, vi. 38.
 magnos, xi. 61. Deos, iij. 91. triumphos, vii. 1. 5.
 magnum, j. 108. facinus, xi. 94. frigus, v. 80. & inane sophos, j. 77. nefas, nomen, ii. 2. iii. 72. vitium, x. 76.
 Magnus (Pompeius), xi. 6.
 magnus, j. 10. ix. 51. amicus, iii. 40. ardelio, ii. 7. comes, vii. 43. Deus, ix. 44. draco, xii. 53. homo, ii. 32. vii. 99. ix. 51. xi. 57. labor, viii. 56. Tullius, iv. 16.
 Magulla, xii. 93.
 Maia, xii. 68.
 Maias Idus, iii. 6.
 major, j. 8. 22. ii. 41. v. 19. 45. 71. vi. 32. ix. 30. 104. x. 2. 21. xii. 95. xiv. 15. autumnus, xii. 57. Cælius, xii. 18. Cordyla, xi. 53. culina, v. 45. fiducia, vii. 5. gratia, iv. 29. xii. 63. imago, ix. 78. luxuria, xi. 71. numerus, xi. 25. nurus, ij. 41. pars, x. 80. reverentia, vii. 51. Roma, viii. 56. sportula, viii. 42.
 majora, viii. 50. ix. 1. xiii. 28. dona, viii. 54. prælia, v. 66.
 majore circulo, x. 62.
 majorem Alciden, ix. 66.
 majores, j. 4. ix. 1.
 majus, ii. 2. 10. 93. iv. 30. viii. 23. x. 2. xj. 91. jecur, xiii. 58. malum, ii. 42. nefas, ii. 75. nomen, vii. 23. rus, xi. 19.
 mala, j. 17. ii. 8. vii. 40. 80. 95. ix. 94. carmina, vii. 41. xii. 40. citrea, xiii. 37. pensa, vii. 95. plumbea, x. 94. punica, j. 44.
 mala conditione, ix. 69.
 i ij

malæ, ij. 61. linguæ, iij. 80. Parcæ, vi. 62.
malæque, vi. 62.
malas artes, v. 18. lacer-
nas, vi. 82.
malasque Mycenæ, xiv. 1.
Malchionis improbi, iij. 82.
male, j. 39. 95. 114. ij. 40. iv. 67. v. 13. 14. 77. 85. vj. 93. viii. 25. x. 13. 46. xi. 19. xij. 49. 73. olere, xi. 51. patus aper, ix. 90.
maledicis, iij. 80. ix. 11.
mali, j. 19. 119. iij. 44. iv. 61. vi. 59. xi. 99. coloris, vii. 3. dolores, vi. 70.
maligna basia, xii. 55.
malignam paupertatem, viii. 56.
malignorum, iv. 87.
malignis, vii. 33.
malignisque, ij. 54.
maligno igne, x. 96.
malignos, vij. 25.
malignum, j. 93. homi-
nem, v. 29.
malignus, vii. 71.
malim, vi. 16. ix. 93.
malis regnis, ix. 104. temporibus, xii. 6.
malit, ix. 59. 93.
malleator, xii. 57.
mallem, vii. 17. xi. 19.
malles, iv. 4. x. 38.
mallet, viii. 51. ix. 12. 17. 94. xi. 49. 70.
malo, ij. 21. 71. iij. 33. 56. iv. 55. vi. 55. 81. vii. 94. xi. 81. 90. viii. 6. xii. 26. 31. 39. 76. 80.
malo poëta, xij. 64.
malorum, xii. 36. puni-
corum, vii. 19.
malos, ix. 91.
malvas exoneraturas ven-
trem, x. 48.
maluerim, vii. 87.
malueris, xii. 3. xiii. 120. xiv. 2.
malvis mollibus, iij. 89,

maluit, viii. 70. xi. 5.
malum, iij. 65. majus, iij. 42.
malus, ij. 1. iv. 17. vi. 49. vii. 8. xii. 82. livor, x. 33. poëta, ij. 86. vi. 82.
Mamerce, ij. 88.
Mamercus, v. 29.
Mamertina amphora, xiii. 117.
Mamertinum, xiii. 117.
mamillare, xiv. 66.
mamma maxima, j. 101.
mammarum, j. 101.
mammas, j. 101. ij. 37. xiv. 66. pares, iij. 93.
mammas, iij. 53.
mammosam spatulen, ij. 52.
mammosas, xiv. 149.
Mammuriane, j. 93.
Mamura, ix. 60. x. 4.
Mancine, j. 44. iv. 61.
Mancinus, iv. 37.
mandantur, vj. 43.
mandas, x. 37.
mandallet, ix. 42.
mandata verba, ix. 36.
mandem, x. 104.
mandere, xiii. 65.
mando, j. 89. iij. 97. vii. 98.
mandras longas, v. 23.
mandris, vii. 72.
mane, j. 50. 109. ij. 18. iij. 36. 93. iv. 26. 61. 79. v. 23. 66. vi. 53. 88. vii. 53. 79. viii. 44. 67. ix. 94. 103. x. 10. 48. 81. 82. xi. 8. 9. 18. 105. xii. 12. 26. 57. 66. vagum, vii. 38.
maneas, v. 63.
manebit, viij. 38. 43. ix. 2.
manent, ix. 57.
manente vita, vi. 15.
manere, viii. 14.
maneret, viii. 32.
manes, viii. 38. xii. 63. patrios, xii. 3.
manet, ix. 76. x. 66.
Mango, j. 59.
Mangonis avari, ix. 7.

Mitylenæi, vii. 79.
Mani, x. 20.
manibus, ix. 42. 67.
blandis, vi. 23. ela-
psum opus, x. 2. exi-
guis, x. 61. libidinosis,
xii. 97.
manibusque, iij. 5. 53.
manifesta, ij. 8. xiv. 1.
manifesto furto, j. 54.
Manlius, iv. 55.
Manneia, j. 84.
Manneius, v. 14. inqui-
nator, xi. 62.
Mannuli, xii. 24.
mansilles, xi. 106.
mansura templa, ix. 59.
mansure, x. 44.
mantile, xii. 29. xiv. 138.
Mantua, j. 62. viii. 7j. parva, xiv. 195.
manu, j. 6. 11. 20. j. 16. iij. 24. 41. iv. 19. v. 38. 56. vi. 52. 66. ix. 62. x. 66. 73. xi. 71. xii. 36. arguta, vii. 83. Aufonia, ix. 74. certa, vi. 2. ex-
cussa, j. 11. fabrilis, xi. 85. feminea, j. 6. fu-
tutrici, xi. 23. Ganymede-
dæ, viii. 9. ingenti,
iv. 8. lassâ, vii. 57. mar-
morea, viii. 56. men-
torea nobilitata pocu-
la, ix. 60. missos libel-
los, j. 53. opposita, iij. 68. phidiaca, vi. 73. punicata, v. 42. rapa-
ci, vi. 49. sæva, x. 50. secura, xi. 12. semido-
cta, x. 92. simpliciore,
viii. 80. tacita, xiv. 218. Tartessica, xi. 17. tenera, ix. 57. vacua,
vi. 72. virginica, xi. 9.
utraq, j. 20.
manuque, vi. 19. vii. 10. viii. 65. xiii. 57.
manuale, xiv. 84.
manum, j. 13. j. 22. ij. 21. viii. 30. 52. x. 25. xi. 40. 105. insertam, ij. 75. Rhenanam Sarmati-
camque, ix. 36. tene-

ram, iij. 19.
manumque, ij. 41. do-
ctam, iij. 82.
manus, j. 10. 15. 27. j. 2. ij. 43. iv. 1. 9. vi. 61. vii. 36. 55. viii. 30. 51. 81. ix. 1. 21. x. 55. 63. xii. 57. xiv. 83. 134. 208. 222. amica, ix. 42. ar-
mata, j. 27. aspera, vi. 13. culta, v. 11. felix do-
mino, j. 102. fida, j. 102. firma, xiv. 30. fu-
races, viii. 40. gelata, v. 9. geminas, x. 10. Herculeas, j. 15. impro-
ba, xiv. 16. magnas, vi. 1. minores, xi. 1. nota Casaribus, j. 102. notas, j. 10. parca, xii. 61. Phidiacæ, x. 8. piceata, viii. 59. Pom-
peianæ, ix. 62. proter-
væ, xi. 55. rara, vi. 83. reptantes, ix. 21. Ro-
mana invicta, ix. 2. sæ-
va, iij. 17. sardonicha-
ta, ij. 29. scelerata, xi. 85. sollicitæ, xiv. 111. teneras, xiv. 177. tre-
mulæ, xii. 75. velocior,
xiv. 208.
manusque, iij. 51. vi. 34. 64. xi. 59.
mapalia Gætula, x. 20. plena, viii. 55.
mappa, iv. 89. vii. 19. 52.
madente, i. 37. plurima,
viii. 59. variata, iv. 46.
mappæ, v. 18. breves, vii. 71. x. 87.
mappam, xii. 29. sordi-
dam, vii. 19.
mapparum, xii. 29.
mappas quatuor, xii. 29.
Marathon, j. 27.
Marce, j. 6. v. 30. 64. vi. 11. viii. 76. x. 73.
Marceliano toto, ij. 29.
Marcella, xii. 21. 31.
Marcelli, x. 51.
Matcelline, iij. 6. vj. 25. ix. 46.
Marcellino, vii. 79.
marcentes uvæ, v. 79.
Marci, j. 56.
Marcia, v. 25. arena, ij. 75.
Marcos, v. 26.
Marculi, xii. 57.
Marcum, v. 22.
Marcus, iij. 5. vi. 47. ix. 101. Antonius, x. 32.
mare, v. 37. longum, x. 104. vivum, xiii. 79.
Mareotica cortex, xiv. 209.
Mareoticus labor, viii. 36.
Mareotide fusca, iv. 42.
mares, xi. 23. fœdan-
dos, ix. 9. immeri-
tos, vi. 2. sidereos, ix. 37.
mari longo, x. 30.
maribus, j. 91.
Mariane, ij. 31. v. 62. vi. 63.
Marica, x. 30.
Maricæ, xii. 83.
matina piscina, xi. 22.
marinæ piscinæ, iv. 4. xii. 32.
Marinæ, x. 83.
Mario, j. 86. iij. 28.
Mariosque, vj. 19.
maris, iv. 61. x. 51. Æ-
gæi, vi. 34. ignoti, vii. 18.
Marisca, xii. 98.
Mariscæ, xi. 19.
Mariscam, xii. 98.
Mariscas fatuas, vii. 24.
marite, ij. 83. iij. 85.
mariti, j. 36. iv. 75. vj. 66. x. 35. 38. xii. 98. cari, ix. 31. olentis, xiv. 140. phryxæ, xiv. 211.
marito, iv. 13. 22. 75. viii. 12. cupido, xi. 79. Cyniphio, vii. 94. deserto, iv. 9. sancto, xj. 54. sterili, xii. 64. stupido, xi. 7. vetulo, xi. 72.
maritorum, v. 42.
maritos, viii. 43.
maritum, vi. 71. 22. vii.

22. 86. amissum, iv. 58.
mollem, vj. 57. te-
nerum, viii. 46. ve-
terem, x. 41.
maritus, ij. 47. vii. 70. ix. 40. xi. 24. 62. xii. 97. 95. improbus, xii. 99. ficosus, vii. 70. lanigeri pecoris, ix. 73. pessimus, viii. 35. tardus nimis & piger, ix. 41.
Marium, vii. 86.
Marius, ij. 79. x. 18. xi. 21.
marmor nobile, xi. 14.
octavum, ix. 65.
marmora, v. 23. x. 2. al-
ta, viii. 3. frigidiora-
gelu, xii. 61. inaque-
ta, v. 81. parva, x. 63.
marmore, vi. 28. viii. 24. 55. ix. 21. 77. devario, x. 79. fulgentis vultus, ix. 24. Latio, ix. 25. tertio, vii. 30.
marmorea manu, viii. 65.
marmoreamque, xi. 61.
marmoreumque Priapum, vi. 72.
marmoreus Hermaphro-
ditus, xiv. 174. Leander, xiv. 181.
marmoris, x. 71.
Maro, vii. 28. viii. 18. xi. 49. 68. xii. 62. 92. ni-
tidus, xi. 35.
Marone, j. 62. x. 21. fal-
vo, v. 10.
Maronem immensum, xiv. 186.
Marones, viii. 56.
Maroni magno, iv. 14. summo, xii. 4.
Maronillæ, j. 11. iv. 70.
Maronis, v. 57. xi. 51. co-
thurnati, v. 5. vii. 62. sacundi, xiv. 185. ma-
gni, xi. 49. xii. 68. fa-
cri, viii. 56.
Mars, ix. 42. belliger, j. 6.
Marsi, ij. 71. 77. vii. 28.
Marsia, ij. 64.
Marsis cellis, xiv. 116.

- Marfo, vii. 98.
 Marfoſque, viii. 56.
 Marſus, v. 5. viii. 56. le-
 vis, iv. 29.
 Marſyas Celænæus, x. 62.
 Marte, x. 29.
 Marte capta ſuperbus ve-
 nator, x. 37.
 Martem, † 24. lafcivum,
 vj. 21. ſaturum, vj.
 32.
 Martemque ferum, vj.
 25.
 Marti, ix. 32. 35.
 Martia, ij. 75. ix. 19. xj.
 97. pila, vii. 5. Roma,
 v. 19. ſigna, xi. 4. tur-
 ba, j. 4. voluptas, v. 25.
 Martiaque, vj. 42.
 Martiæ kalendæ, x. 23.
 Martialem, j. 118. xj. 81.
 Martialis, j. i. iv. 64. vi.
 1. 82. vii. 16. 71. x. 47.
 92. xi. 81. care, v. 21.
 jucundiffime, x. 47.
 notus gentibus, x.
 9.
 Martiane, vi. 70.
 Martias kalendas, v. 85.
 ix. 53.
 Martis, v. 7. 25. vi. 13. vii.
 1. viij. 44. 65. ix. 92.
 xii. 60. promiſſi, † 22.
 ſeveri, x. 30. togati, vi.
 76. ultoris, vii. 50.
 univerſi, v. 25.
 Martiſque, vi. 76.
 Martiumque, xii. 8.
 Marulla, vi. 39. x. 55.
 Marulle, v. 78.
 Maſclion ſuperbus, v.
 12.
 macula nomina, xi. 44.
 præda, xiv. 88.
 maſculus, xiv. 174.
 Maſſiane, iv. 6.
 maſſa, xii. 29. xiii. 31. 54.
 xiv. 192. nubila, viii. 51.
 recocta, xi. 53.
 maſſa Neroniana, xii.
 57.
 maſſam, viii. 64.
 Maſſica, iij. 26. 49. iv. 69.
 xiii. 111. cella, j. 27.

- turbata, xij. 121. vina,
 iv. 13.
 Maſſiliæ, x. 36. xij. 123.
 xiv. 118.
 Maſſilianis fumis, iij.
 81.
 Maſſilianum, xij. 123.
 Maſſyla avia, viij. 55.
 Maſſyleam equum, ix.
 23.
 Maſſyli draconis, xij. 37.
 jugi, ix. 73.
 Maſſylus ſerpens, x. 94.
 maſturbabantur, xi. 105.
 maſturbatorem, xiv. 103.
 maſturbatus, ix. 42.
 matella ſictilis, xiv. 119.
 rupta, xij. 32.
 matellam, x. 11. ſeram,
 vj. 89.
 mater, † 13. ij. 34. iv. 63.
 x. 68. 90. xi. 24. ava-
 ra, iv. 66. blanda, ij.
 4. cana, xij. 32. con-
 ſolla, † 13. dura, iv.
 31. miſera, ix. 7. no-
 xia, v. 68.
 materque, xi. 79.
 materia, v. 54.
 materiæ, viij. 51.
 materiam, j. 5.
 materna ſurta, vj. 39. vul-
 va, xij. 56.
 maternæ pudicitia, vi. 27.
 maternaque idus, vii. 73.
 Materne, ij. 74. x. 37.
 materno, j. 97.
 materno ſumere, † 12.
 maternoſque ſinus, vi. 38.
 Matho, iv. 80. vi. 33. vii.
 9. 89. viij. 42. x. 46. xi.
 69.
 Mathon, iv. 81.
 Matineſæ curvæ, iv. 55.
 matre, † 14. xii. 57. do-
 lente, v. 49. ſola, xij.
 97.
 matrem, ij. 4. v. 73. x. 92.
 xi. 23. 85.
 matremque, xi. 8. plenam,
 iij. 58.
 matres Italides, xj. 54.
 matri, ij. 4. vi. 38. ix. 40.
 xi. 23. moeſtæ, ij. 41.

- Matrinia, iij. 32.
 matris, † 12. xi. 61. xii.
 32. 101. xiii. 64. xiv.
 156. 174. 204. Enthez,
 v. 42. huſpidæ, iij. 58.
 miſeræ, † 12. Phry-
 giæ, iij. 47. pigræ,
 xiii. 41.
 matrifque togatæ, vj. 64.
 matrona, iij. 68. vii. 34.
 viij. 12. ix. 2. 4. xii. 98.
 caſta, x. 68.
 matronæ, v. 2.
 matrum, iij. 58. vii. 30.
 xiii. 38.
 Matræ, xii. 102.
 Mattiacæ pilæ, xiv. 27.
 Mattiacas pilas, xiv. 27.
 Mattya, x. 59.
 matureſcentia poma, xi. 9.
 maturi ventris, † 14.
 matutina arena, x. 25.
 fronte, xiii. 2.
 matutinarum ferarum, xiii.
 95.
 matutine cliens, xii. 69.
 matutini magiſtri, ix. 30.
 matutinos ſomnos, xiv.
 125.
 matutinum ave, j. 56.
 Jovem, iv. 8. lutum,
 xii. 26.
 mavis, j. 4. 107. ij. 21. iij.
 94. viii. 8. ix. 94. x. 45.
 xi. 8.
 Mauri, ix. 23. picti Nilo-
 tide, tunica, x. 6.
 Mauricos, v. 29.
 Mauræ ſilvæ, xiv. 90.
 Maurus, vi. 39.
 Mauruſiaci citri, xii. 67.
 Maufolea, v. 65. penden-
 tia, † 1.
 Mauſoli, v. 63.
 mavult, j. 76. vi. 86. vii.
 50. viii. 66. xi. 62. xiii.
 69. xiv. 99.
 maxillarum, viii. 42.
 maxima fama, ix. 104.
 mamma, j. 101. Ro-
 ma, vj. 95. x. 58. tur-
 ba, xiii. 83. virtus, viij.
 15.
 maxime, j. 8. 70. ij. 18.

- x. 77. Caſar, v. 19.
 cenſor, vj. 4. rector,
 ix. 37.
 maximus, vii. 44. viii. 56.
 Caſonius, vii. 43.
 maximuſque, iv. 2.
 Maximina, ij. 41.
 M e
 Me, j. 2. 118. ij. 6. 23. iij.
 73. 95. iv. 23. 64. v. 27.
 38. vi. 11. 34. vii. 53. 94.
 viij. 3. 25. ix. 43. 57.
 90. x. 14. 19. xj. 30. 59.
 xii. 18. 74. xiii. 22. 49.
 xiv. 14. 52.
 meque, j. 101. v. 51. vj.
 20. 61. x. 103.
 mea, j. 30. 109. ij. 58. 71.
 iij. 69. iv. 33. v. 34. 63.
 vi. 6. 63. vii. 13. 87. viii.
 18. 24. ix. 23. 59. x. 51.
 70. xi. 17. 95. xii. 18.
 48. xiii. 1. xiv. 190.
 mea, xiv. 123.
 meaque, iij. 36.
 meæ, v. 62. vii. 50. viij.
 12. 45. x. 63.
 meam, j. 59. iij. 96. v. 40.
 xi. 24.
 mearum, j. 77. vii. 57. x. 92.
 xi. 40. muſarum, ij. 92.
 meas, iv. 10. 83. v. 35. vii.
 51. 67. 87. x. 17. 103.
 xiii. 12.
 mecum, j. 28. 59. ij. 24.
 iij. 72. v. 79. viij. 18. x.
 92. xii. 24. 25. xiv. 56.
 media, † 2. ſepta, ij. 57.
 media arena, † 16. meſſe,
 xiv. 145. nocte, vi.
 89. viii. 3. x. 82. palæ-
 ſtra, vii. 81. palude,
 xiii. 115. Subura, vi. 66.
 ix. 38. x. 94. xii. 21. via, †
 2. vi. 93.
 medias puellas, vii. 66.
 medicæ artis, xiv. 78.
 medicæque, xi. 72.
 medicata pocula, ix. 96.
 medicatum Ceſton, xiv.
 207.
 medici, ij. 40. xi. 72.
 medicina gravis, xi. 72.
 medicis, ij. 16.
 medico, vi. 31. 86. x. 77.
 xi. 75.
 medicum, vi. 53.
 medicus, j. 48. Phrene-
 ticus, vj. 29.
 mediis ædibus, ix. 62.
 annis, x. 32. collibus,
 xiii. 105.
 medio, v. 50. vii. 30. viii.
 41. avo, viii. 77. equo,
 ix. 70. foro, vi. 77.
 horto, iij. 68. luto,
 vj. 60. menſe, viij. 41.
 rogo, xi. 55. ſole, iij.
 44. tempore brumæ,
 xiv. 72. Tibure, iv. 60.
 toro, xi. 82.
 mediocria, xi. 12.
 medios enſes, vi. 25. le-
 ctos, xii. 29. pedes, xi.
 47. ſomnos, xii. 26.
 viros, ij. 61. iij. 81.
 medium, j. 58. vi. 51. di-
 gitum, ij. 28. iter, x.
 28. lutum, iij. 36.
 mediumque, xj. 62.
 medius Bacchus, iv. 83.
 December, vii. 27.
 Meduſæ Deæ, vii. 1.
 Megalenſis purpura, x.
 41.
 Megaram, xi. 41.
 mei, j. 8. ij. 44. iv. 89.
 vi. 47. vii. 16. 96. ix.
 78. x. 45. 94. xi. 2. 9.
 101. xii. 3. xiv. 136.
 mejebat, xii. 32.
 mejere, iij. 78. xi. 47.
 meis, j. 89. 114. ij. 1. iv.
 10. 31. 90. v. 61. viii.
 45. ix. 23. 50. 59. 78. x.
 3. 16. 29. xi. 40. xii. 25.
 44. xiv. 41. 183.
 mel Atticum, xiii. 104.
 Melanis, vii. 28.
 Melandria, iij. 77.
 Melanthione calvo, x. 67.
 Meleagre, † 15.
 melimela, j. 44. vj. 24.
 xij. 24.
 MELIOR, viii. 38.
 melior, ij. 69. iij. 95. v. 3.
 vj. 11. 18. viij. 38. xii.
 52. conditio, xi. 53. cu-

- ri, x. 104. panis, vj. 11.
 ſapor, xiv. 113. um-
 bra, vi. 18.
 meliora, ij. 6. 8. iij. 1. viii.
 32. x. 59.
 meliore, x. 2. 13. vita, vi.
 70. vultu, iv. 1.
 melioribus lapillis dies ſi-
 gnandi, ix. 53.
 Melioris, † 20. iv. 13. 37.
 melius, † 20. iv. 13. 37.
 75. 84. v. 26. vi. 57.
 viii. 3. 48. vii. 33. ix. 22.
 89. x. 66. xi. 8. 27.
 xiv. 22. 49. 180. 201.
 meliuſque, iij. 92.
 mella, v. 38. xi. 87. Atti-
 ca, xiii. 108. cana, iij.
 58. Corſica, ix. 27.
 flava, j. 56. Hyblaæ,
 xi. 43.
 melle Cecropio, xij. 24.
 Melpomene, iv. 31.
 membra, v. 63. x. 25.
 mortua, xiii. 34.
 membrana, j. 2. 67. xiv. 7.
 188. brevis, xiv. 186.
 membranei pugillares,
 xiv. 7.
 membris omnibus, iij. 81.
 ſtillantibus, † 7.
 memento, iij. 16. vii. 88.
 viij. 59. xi. 16. xiv. 94.
 meminî, j. 20. 35. ix. 10.
 xj. 66. xij. 34.
 meminiffe, ij. 59. iv. 89.
 x. 23.
 meminit, vi. 70.
 Memmioſque, xii. 36.
 Memnonis, viii. 21.
 MEMOR (prop.) xi. 10.
 memorabile munus, ix.
 50.
 memorabilis lux, vii. 21.
 memorabit, viii. 15.
 memorande, j. 16. x. 26.
 memoras, xii. 53.
 memoratur, iv. 29. viij.
 50.
 memori, vi. 25. viij. 38.
 pectore, vi. 25. 85.
 MEMORIS, xi. 11.
 Memphis, vj. 98. barba-
 ra, † 1. viii. 56.

- Memphitica tellus, xiv. 38.
 templa, ii. 14.
 Memphiticus furutor, vii.
 29. navita, vi. 80.
 Memphitis tellus, xiv. 150.
 Menandri Thais, xiv.
 87.
 Menandro coronato, v.
 10.
 Menapis, xiii. 54.
 mendacia, iv. 43. ix. 35.
 mera, ii. 56.
 mendax, xii. 64. lana, xiv.
 133. stupor, xiv. 210.
 mendica prandia, xiv. 81.
 Menelaus, xii. 62.
 Menogenen, xii. 84.
 Menophili, vii. 81.
 mens, v. 84. viii. 63. x. 20.
 quieta, x. 47. vulsa, ii.
 36.
 mensque, vii. 17.
 mensa, j. 104. ii. 43. iii.
 23. iv. 78. iix. 50. ix. 15.
 44. x. 30. 96. xiv. 158.
 xii. 29. acerna, xiv. 90.
 avara, iii. 58. aurea, iii.
 bipes, xii. 32. citrea, xiv.
 89. fagina, ii. 43. secun-
 da, iii. 50.
 mensa, xi. 60. sine arte, x.
 47. summa, x. 37. una,
 x. 48.
 mensa (est particip. a me-
 tior) x. 55.
 mensa, viii. 51. xii. 48.
 delicata, x. 62. festæ,
 xi. 66. Laomedontæ,
 viii. 6. largæ, xii. 63. pal-
 latina, viii. 39. secundæ,
 v. 79.
 mensam, ii. 57. fordidam,
 xii. 57.
 mensarumque, xii. 29.
 mensas, i. 56. ii. 4. 5. vi.
 50. vii. 4. 7. ix. 35. 60.
 x. 30. 71. xii. 61. bonas,
 x. 54. ducentas, vij. 47.
 inæquales, j. 56. opertas,
 x. 54. pallatas, xiii.
 91.
 mensis, ij. 85. v. 18. vj. 59.
 viii. 8. festivo, ix. 13. Ja-
 ni, xii. 31. medio, viii.
 41. novo, x. 41. sexto,
 iij. 68. toto, xj. 41.
 mensem, iij. 93. vii. 94.
 sextum, x. 75.
 menses, vii. 95.
 mensibus, v. 72. ix. 30.
 mensis, vij. 47. viii. 45.
 56. xj. 12. Aufoniis, xiii.
 67. paternis, iv. 39. se-
 cundis, iii. 17. tergen-
 dis, xiv. 144.
 mensuram, x. 17.
 menstrua millia, iij. 10.
 mensus, ix. 6.
 menta Stoica, xj. 85.
 mente, vij. 1. 55. viii. 55.
 placidâ, x. 103.
 mentem, vij. 66. xii. 53.
 mentes, vii. 6. iv. 29.
 mentes placidæ, ix. 81.
 mentha ructatrix, x. 48.
 mentha torta, xiii. 28.
 menti pediculosi, xii. 59.
 mentiar, xi. 53.
 mentiamur, ix. 43.
 mentiris, ii. 53. 69. iii. 34.
 vi. 57. x. 39. xi. 33. xii.
 40. 101.
 mentis, ii. 53. vi. 64. ma-
 gnæ, i. 40.
 mentitur, iii. 91. v. 40. vi.
 74. ix. 84. xi. 93.
 mentiturque, i. 91.
 mentitus, xi. 103.
 mento, ix. 48. x. 93. xi.
 85. duro, i. 67. splenia-
 to, x. 22.
 Mentor, xiv. 93.
 Mentora, xi. 12.
 Mentoreâ manu nobilita-
 ta pocula, ix. 60.
 Mentoreos labores, iv. 39.
 Mentoris, iii. 41. viii. 51.
 mentum triste, xi. 99.
 mentula, i. 59. ii. 45. 61.
 70. iii. 69. 71. 75. 76.
 81. 91. vi. 23. 36. vii. 17.
 ix. 33. 64. x. 63. 90. xi.
 20. 21. 23. 26. 28. 59. 71.
 79. 91. xii. 88. 99. xiv.
 74. anus, xi. 47. digna
 cultris Cybeles, ix. 3. lu-
 xuriosa, vii. 90. pannu-
 cea, xi. 47. Romana, 2

v. 66.
 y. 66.

- v. 66. vii. 23. x. 74. xii.
 63.
 merito, iv. 46. iix. 75. ix.
 46
 meritum grande, viii. 65.
 merizo, v. 39.
 mero, j. 107. iv. 66. viii.
 33. ix. 44. Campano, i.
 19. effuso, ix. 62. fulo,
 viii. 33. hesterno, i. 29.
 iusto, viii. 41. lacte,
 xiii. 41. pauperiore, xiv.
 103. viridi, xiii. 68.
 meroque, ix. 92.
 meros, iv. 79.
 meros amores, xiv. 206.
 deunces, vii. 66.
 metâ, iv. 44. 63. 66. cari-
 na, x. 85.
 merferat, iv. 22.
 merfit, iii. 19.
 merfus, ix. 41. xi. 62.
 merfulque, iv. 22.
 meruere, i. 19. iv. 29. v.
 19.
 merui, iii. 36. v. 23. vi.
 87.
 meruisse, iii. 36. vii. 55. x.
 89.
 meruisti, iv. 75.
 meruit, i. 19. ii. 61. iv. 10.
 vii. 21. ix. 14. 73. xiv.
 211.
 merum, i. 12. 57. 106. iii.
 57. vi. 89. viii. 6. xiii.
 23. 108. liquidum, xii.
 61.
 merumque, v. 4. xi. 58.
 105.
 merx utilior, xii. 103.
 Mesalæ, viii. 3. x. 2.
 messe, x. 12. xiii. 12. xiv.
 88. mediâ, xiv. 145.
 messem tostam, x. 62.
 messes, vi. 8. crepantes,
 ix. 92. Libycas, vi. 86.
 longas, v. 72. triginta
 quatuorque, xii. 34.
 mergi, vi. 42.
 mergite, † 25. xiv. 181.
 meridiana hora, iii. 67.
 meridiem, iii. 20. iv. 61.
 meritas comas, iv. 54.
 meriti pili, j. 32.
 meritis, i. 100. iix. iv. 51.
 y. 66.
 meta, x. 50.
 metalla, vi. 42.
 metallo Callaico, xiv. 95.
 flavo, viii. 51. nativo,
 ix. 62. sævo, iv. 55.
 metamque, iii. 57.
 metas lactantes, i. 44.
 metat, x. 83.
 Metelli, iv. 43.
 Metellus, ii. 2.
 Methymnæo Arione, viii.
 51.
 metit, vii. 94.
 metit, x. 93. xii. 100
 metretas Hispanas, v. 16.
 metro, iv. 6.
 Metrophanes, xi. 91.
 metu, xii. 62.
 metuas, i. 71. v. 6. ix. 62.
 x. 42.
 metuat, ix. 27. xiii. 1.
 metuenda ruina, xiv. 197.
 metuendus, † 17. setiger,
 xiii. 93.
 metues, ii. 46. iv. 87.
 metuis, ix. 84. 94. xii. 62.
 xiv. 111.
 metuit, x. 23. xi. 78.
 metum, i. 83. vii. 46.
 metuo, xiv. 149.
 metus longi, xii. 6.
 metum, i. 108. ij. 32. 44.
 iii. 46. 55. v. 36. 58. vi.
 88. vii. 53. 92. ix. 49. 88.
 x. 4. 73. xi. 17. 95. xii. 3.
 49. xiii. 119. xiv. 178.
 61.
 meumque, ix. 56.
 meus, i. 39. 87. ii. 8. 32.
 iii. 20. iv. 95. v. 24. 51.
 vi. 21. vii. 71. 86. viii. 72.
 ix. 50. 89. x. 48. 58. xi.
 4. 16. xii. 48.
 Mi
 Mica, ij. 59. nulla, vii.
 24.
 micat, ij. 46. vj. 12.
 mices, iv. 45.
 micet, v. 26.
 Midæ divitis, vi. 86.
 migrandum, i. 87. 109.
 migrare, iij. 55. xij. 32.
 migravit, iv. 62.
 mihi, † 17. j. 87. 79. ii.

22. 41. 85. iii. 13. 38. iv.
 40. 87. v. 16. 59. vi. 47.
 68. vij. 71. 96. viii. 14.
 45. ix. 55. 89. x. 20. 58.
 xi. 4. 95. xij. 21. 76. xiii.
 14. 15. xiv. 47.
 miles, v. 7. vi. 25. vii. 7.
 ix. 46. coronatus, vij.
 7. gemmeus, xiv. 20.
 Miletus, viii. 28.
 Miliche, ij. 63.
 militem, xij. 8.
 militia, j. 56. xiv. 32.
 militibusque, xiv. 129.
 militis, xiv. 34.
 milium, xij. 73.
 mille, iv. 15. 71. v. 23. vj.
 93. vij. 19. 96. viii. 17.
 75. ix. 30. 37. 69. x. 10.
 31. xiv. 222. bassa, xii.
 26. curæ, vii. 96. ducen-
 tis nummis, x. 31. libra-
 rum amicam, xi. 101.
 nummos, x. 75. partes,
 xi. 32. prandia, xiii. 30.
 tædia, xii. 84. verbera,
 ix. 94. veribus, xi. 81.
 millia, i. 59. 104. ij. 5. 44.
 iv. 15. 51. 67. v. 83. vi.
 10. viii. 17. 37. ix. 10. x.
 11. 41. 75. xi. 30. quin-
 que libra, iii. 62. men-
 strua, iii. 10. pauca, vi.
 10. sena, ix. 10.
 millibus, iv. 61. vij. 9. viii.
 10. 13. x. 41. xj. 71. bis
 quinquagenis, xij. 67.
 multis, xij. 99. quadrin-
 gentis, xiv. 35. viginti,
 xj. 39.
 millies, j. 100. xij. 10.
 Milo, vij. 101. xii. 103.
 Milone, vii. 101.
 milvus rapax, ix. 55.
 mimis, iii. 86.
 mimos, ij. 7. 41.
 minaris, ix. 11.
 minas hostiles, vi. 76.
 minax, † 26. fulcina,
 † 26. grandibus ver-
 bis, ix. 28. Hennes,
 v. 25.
 Minerva argentea, xiv.
 179.

Minervâ limante, vj. 64.
 Minervæ, i. 77. 103. iv. 23. v. 5. vij. i. belligera, vii. i. Cecropiæ, vii. i. 40. Cecropiæ, i. 40. Cecropiæ, vij. 31. Creta, xiii. 106. tetricæ, x. 19.
 Minervam, v. 41.
 minima rimæ, xi. 46.
 minimam lacernam, viii. 71.
 minimi papilionis, viii. 33.
 minimos racemos, vi. 49.
 minimum, vi. 50. ix. 19. xiv. 97. munus, v. 16. rus, ix. 19.
 minimus, i. 44.
 minister, x. 98. xi. 24. xii. 93. facunde, vii. 73. satur, iii. 58. sollicitus, xiv. 108. tener, iv. 66.
 ministrat, vij. 73.
 ministratorij urceoli, xiv. 105.
 ministrentur, iij. 82.
 ministri, iv. 78. astuti, viii. 83. solliciti, viii. 59.
 ministris niveis, vii. 49. pellicibus, xii. 98. tonfis, xiv. 158.
 ministro, ix. 23. cive submoto, xi. 97. Dardanio, xj. 105. securo, xij. 75. tonso, xi. 12.
 ministros, i. 12. vij. 47. viij. 67. ix. 26. 37. x. 98. cathedralicios, x. 13. illotos, viii. 67. rofeos, xij. 65. fidereos, x. 66. similes, ix. 37. 106. teneros, ix. 26.
 ministrum Aufonium, ix. 37.
 ministrum mollem, ix. 26. Phrygium, xii. 15.
 minor, vij. 98. viij. 36. 45. ix. 52. 66. x. 79. xi. 28. 44. barba, ix. 48. fama, iv. 75. laurea, viij. 35. ordo, iv. 2. pietas,

i. 112. tribus libris, x. 37. uno Catullo, x. 78.
 minorque, i. 45.
 minora, j. 105. v. 85. donna, ix. 106. xiv. 89. pocula, xi. 27. vota, ix. 66.
 minore pennâ, x. 19.
 minorem, viij. 71. turbam, ix. 81.
 minores, iij. 31. manus, xj. i.
 minoris, xij. 67.
 minus, j. 62. iv. 7. v. 31. 36. 63. vi. i. 7. 11. viij. 37. 68. 94. 98. viij. 33. 51. 53. 63. x. 103. xi. 24. 37. 51. 56. 85. xij. 34. 52. 64. 96. xiv. 45. 121. 189.
 minulve, viii. 71.
 minutal varium, xi. 32.
 minxisti, iii. 8.
 Mínyas, xi. 100.
 mira, vij. 70.
 mirâ arte, vii. 55.
 mirabar, j. 24.
 mirabitur, xii. 84.
 miracula, † i. 7. viij. 80. ix. 85. regia, viii. 36. sæva, i. 22.
 miramur, † 2.
 miranda matri barba, xj. 23. silva, 21.
 miranteisque, x. 19.
 mirantur, iv. 49. xij. 2.
 mirarer, iij. 64.
 mirari, † 25. iij. 57. vi. 89. viij. 37.
 miraris, iij. 28. v. 41. 74. vj. 11. 89. vij. 17. viij. 56. 69. ix. i. x. 84. 96. xj. 36. 39. 58. xij. 51. xij. 70. 74.
 mirator senex, x. 87.
 miratur, j. 112. iv. 59. vii. 62. x. 30. xii. 15.
 miracus, viij. 6. viij. 58.
 mirentur, vij. 27.
 mirer, viij. 28. xi. 57. 104.
 micere, x. 70.

miteris, iv. 88.
 miretur, † 5. vij. 44.
 miri Colossi, j. 71.
 miror, j. 84. iij. 51. 64. iv. 39. vi. 69. viii. 35. ix. 6. xi. 55. 67.
 mirum, j. 40. iij. 72. ix. 27. 73.
 misce, viij. 51. xj. 7. 9.
 miscat, ix. 37.
 miscella, iv. 29.
 miscenda, xiv. 112.
 miscente, xi. 105.
 miscetur, iv. 13.
 miscere, j. 19. iv. 75. xiv. 118.
 misceri, vj. 78. viij. 6. xiii. 10.
 miscet, iij. 49. x. 100.
 miscet, v. 4. xj. 57.
 miscuit, vij. 39.
 miscella, viij. 81.
 miscelli quadrantes, iij. 7.
 miscellus Æthon, xij. 78.
 miser, † 25. j. 100. iij. 24. 51. iv. 5. 11. v. 14. 61. vj. 33. 57. 54. vij. 64. viij. 4. x. 80. 100. xi. 57. 71. xij. 85.
 misera mater, ix. 7.
 miserabiles, x. 72.
 miserabilis, vj. 77.
 miserabilus, vi. 33.
 miseræ chartæ, x. 4. Cœmonæ, viij. 56. matris, † 12.
 miseram, xj. 100. calvam, iij. 74.
 miseræ chartas, vj. 64. opes, † 4.
 miserat, vj. 80.
 miserere, j. 50. iv. 61. v. 40. vj. 64.
 miseri, iij. 61. iv. 18. catinificis, ii. 62. Cinnæ, iij. 53.
 miseris, † 2. vij. 68. amicis, x. 6.
 miserisque, xj. 82.
 miserius, vij. 19.
 misero, vii. 36. 81. xij. 75. auro, j. 38. furori, xij. 49.
 miseros, viij. 3. cinzdos,

ix. 5. cunnos, xi. 47.
 miserum, iij. 83. v. 29. x. 38. caput, xij. 25. mœchum, iij. 83. pectus, x. 13. Prometheus, xi. 85. Sardonicha, xi. 38.
 missi, iij. 85. v. 69.
 missum, vii. 16. ix. 49.
 missile, v. 20. vi. 75. xiv. 132.
 missi, iv. 76. v. 85. vii. 52. viij. 17. 71. x. 29. xj. 80. xii. 9.
 missi, j. 44. iij. 43. 74. iv. 66. v. 50. vi. 47. 93. viii. 41. 55. 71. ix. 18. xii. 32. xiii. 23. 104. 107. 109. 112. xiv. 16. 51. 68. 114.
 Missus, iij. 91.
 missus, j. 28.
 missus, xiv. 21. 4.
 missa, iv. 89. vii. 30. ix. 49. x. 73. xiii. 103. xiv. 11. argenti selibra, x. 14. brevis toga, x. 14. fulmina, vi. 83. tegula, vj. 35.
 missas, iij. 63.
 missio, xij. 29.
 missos, j. 53. viii. 11.
 missurum, x. 87.
 missus, j. 4. iv. 60. 66. xii. 92.
 mista Falerna, vij. 26.
 mistisque, vii. 17.
 misto quincunce, iij. 1. vino, vii. 19.
 mistum virus, j. 88.
 mistus, j. 117.
 Mistyllus, j. 51.
 mite, x. 92.
 Mithridates, v. 77.
 Mithri laticum bellum, vi. 19.
 mitia poma, x. 48.
 mitibus herbis, ix. 18. 73.
 mitigat, ix. 44.
 mitior Alcon, xj. 85. clamor, ix. 70.
 mitis, iv. 7. artas, xiv. 47. & ultima nox, x. 71.

tellus, vi. 68. vindemia, xiii. 109. unda, vi. 68.
 mitissime Cæsar, xii. 9.
 mitissimus, xii. 6.
 mitius cæsiderum, xii. 21. ingenium, † 10.
 mitrarum, iij. 36.
 mittam, j. 30. 118. vi. 75.
 mittas, vi. 82. vii. 2. ix. 74. xiii. 3.
 mittasque, vi. 51.
 mittat, viii. 71. x. 87.
 mitte, iij. 39. 85. iv. 74. vi. 80. ix. 90. x. 50.
 mittebas, ix. 90. x. 26. 57. xi. 106.
 mittebat, xii. 83.
 mittente alio, x. 73.
 mittere, iv. 14. vi. 62.
 mitteris, vii. 96.
 mittes, iij. 24.
 mittet, v. 16. xiv. 152.
 mittetur, vii. 79.
 mitti, iij. 100. xii. 3.
 mittimus, iv. 19. v. 1. vii. 9. 48. ix. 55. x. 94. xiv. 126.
 mittis, iv. 56. v. 30. 56.
 mittit, iij. 26. iij. 1. 77. ix. 77. x. 18. 87. xii. 83. xij. 19. 91.
 mittitur, iij. 40. vi. 1. ix. 56.
 mitto, iij. 46. vii. 2. 58. xiv. 132.
 mittunt, vii. 30. x. 24. xii. 75. xiii. 121.
 mittuntur, v. 31. xiii. 43.
 Mitylenæi mangonis, vii. 79.
 Mitylene, x. 68.
 mixta, xii. 34. Falerna, x. 66. pocula, viii. 39.
 mixtum, iij. 57.
 mixtum, vii. 21.
 M n
 Μήμωρα, j. 28.
 M o
 Mobilitate, j. 49.
 modo, † 17. 24. j. 31. 105. iij. 57. 64. iij. 24. iv. 7. 52. v. 36. 85. vi. 82. 85. vii. 33. 54. viii. 56.

64. ix. 37. 47. x. 5. 68. xi. 39. 57. xii. 8. 59. xiii. 82. xiv. 30. 52.
 moderator summe, iij. 90.
 moæstus, x. 21.
 modice, vi. 82.
 modici vatis, ix. 27.
 modicis, iv. 77.
 modico sole, xii. 29. tumore, iv. 64.
 modicum, iv. 90.
 modios tercentum, xiii. 12.
 modis Gaditanis, vi. 71.
 omnibus, xii. 66. paribus, viii. 3.
 modium, x. 14.
 modius, xii. 77.
 modos Phrygios, xi. 85. Pindaricos, viii. 18. Sigerios, iv. 79. varios, iij. 63.
 modulatur, xiii. 77.
 modum, x. 33.
 modus, iv. 42. viij. 64.
 Mœcenas, x. 73.
 mœcha, iij. 49. iij. 84. vi. 45. vii. 9. xi. 8. perlucida, ix. 3. simpliciore, vi. 7.
 mœchæ, iij. 47. xj. 12. famosæ, iij. 39. 47. fastosæ, x. 13. pauperis, iij. 81.
 mœcham damnatam, x. 52.
 mœchari, vi. 91.
 mœchas bustuarias, iij. 93.
 mœcho, iij. 85.
 mœchum, j. 91. iij. 83. iij. 92. vi. 22. 90. xi. 8. xii. 95. miserum, iij. 83.
 mœchus, j. 75. iij. 70. 96. vi. 2. xi. 62. xii. 95.
 mœnia pulcherrima, x. 103.
 Mœonio carmine, xi. 91. xiv. 183.
 mœoret, ix. 7.
 mœroris, iij. 11.
 mœsta humus, ix. 72. juvenca, iij. 14.
 mœstæ matri, iij. 41. m ij.

- mæsti amici , vj. 85.
mæstorum reorum , iv.
4.
mæstis rogis , x. 26.
mæstus , ix. 88.
molas falsas , vii. 53.
mole , j. 13. ignota , † 15.
parca , vii. 73.
moles , † 2. j. 71. venerabilis , † 2.
molestia , v. 6. x. 25. rota ,
iv. 64. turba , j. 43.
molestas tunicas , iv. 87.
molesti , xii. 62.
molestis omnibus exclusis , ix. 92.
molesto , xi. 52. Polluce ,
v. 39. pulice , xiv. 83.
molestum , j. 97. v. 6.
molestus , xii. 25.
molle nomen , ix. 12.
mollem , j. 79. Galliam-
bon , ij. 86. ministrum ,
ix. 26. rapinam , j. 105.
virum , j. 97. iij. 73.
mollemque maritum , vii.
57.
molles , † 1. x. 38. cho-
reas , j. 105. comæ , iv.
42. damas , iv. 35. hono-
res , † 1. lacus , j. 50.
libelli , xii. 43. pueros ,
ix. 60. ventres , xiii.
26.
mollesque , j. 50. iv. 42.
puellas , ix. 57.
molli , vi. 38. clune , ix.
48. fronte , vi. 38. li-
mite , xi. 91. pollice ,
xii. 99.
mollique arena , ix. 30.
palæstra , iv. 90.
mollia basia , xi. 23. colla ,
xiv. 211. ossa , v. 35.
mollibus malvis , iij. 89.
plagis , j. 50. fertis , vii.
88.
mollior , v. 42. agna , v.
38.
mollis agnus , iij. 58. Din-
dymus , xii. 75. echi-
nus , xiii. 86. Otho , vi.
32. Sinuessæ , vi. 42.
lorus , viii. 77.
mollisque Lucrinus , vi. 43.
mollitie tremente , viii.
64.
Molorchi divitis , iv. 64.
placidi , ix. 44.
Molossi larratores , xii.
1.
momorderit , v. 81.
Monaulon , xiv. 64.
monemus , iv. 30. ix. 11.
xiv. 98.
moneo , j. 117. ij. 47. v.
57. vi. 73. viii. 40. 44.
xii. 14. xiii. 15. xiv. 103.
178.
moneoque , iv. 87.
mones , iij. 83. ix. 52.
monet , j. 110. ix. 59.
moneta , xii. 66.
monetâ fulvâ , xiv. 12.
novâ , xii. 55.
monetæ nigre , j. 100.
novæ , iv. 28.
Monici , iij. 85.
monimenta , j. 35.
monitis , ix. 54.
monstra , iv. 63. vii. 86.
x. 4. xiv. 182. fera ,
vii. 37. ix. 67. talia ,
ix. 9.
monstras , v. 42.
monstramur , ix. 99.
monstratur , vi. 77.
monstravit , xiii. 60.
monstri Nemeæi , iv. 57.
monstro Nemeæo , v.
66.
monstrum dignum , j. 91.
montana Umbria , ix.
59.
montanæ Umbriæ , vii.
96.
monte , iv. 44. vi. 34.
viii. 36. x. 5. 103. Ce-
cropio , vi. 34. Faler-
no , xii. 57. Iuleo , xiii.
109. Tiburtino , viii.
28.
montes septem , iv. 64.
septenos , viii. 36. sum-
mos , xii. 57.
montibus effractis , j. 50.
montis , ix. 46.
monumenta , j. 89. xi. 49.

- Cnoffia , ix. 35. sola , x.
2.
mora nulla , ix. 69. parva ,
† 24.
mora , iv. 73. vii. 92. len-
tâ , vii. 92. parvâ , iv.
73.
moræ dulces , x. 6.
moras , † 23. ij. 64. x. 78.
104. lentas , † 23.
morans , iv. 90.
morantia liquidum ven-
trem Signina , xiii. 116.
morantur , ii. 50. xi. 99.
moraris , viii. 81. ix. 43.
moratur , v. 21. x. 104.
xiv. 119.
moratus , vi. 8. 30.
morbi crudeles , xi. 92.
morbis , j. 96. indecens ,
xi. 62.
mordeat , viii. 14.
mordebit , x. 37.
mordent , j. 105.
mordente , iij. 65. xiv.
83.
mordere , ix. 75.
more , j. 85. solito , v.
6.
morere , viii. 27. xi. 56.
xii. 40.
mores , † 10. j. 79. 106. ij.
40. v. 10. vi. 2. 83. viii.
3. ix. 72. 81. 104. x. 4.
32. 98. xi. 6. 16. xii. 9.
futuros , xii. 92. Gal-
banos , j. 97.
morefque , v. 28.
moretur , viii. 67.
mori , † 12. j. 19. 36. 52. ij.
8. iv. 32. 73. vi. 31. viii.
80. ix. 52. x. 2. xi. 70.
72.
moriare , ij. 80.
moriatur , xiii. 12.
moribus , v. 29. vi. 28. 29.
ix. 29. xi. 5. 74. 105.
moriens , † 13. iij. 30. iv.
70. lucerna , iv. 4.
morientia lumina , xiv.
173.
moriens , vi. 42.
moriatur , vii. 83. ix.
57.

- moniferum signum , vii.
36.
motio , viii. 13. xii. 95.
xiv. 210.
mortionem parvum , xii.
95.
mortionibus , iij. 82.
mortionis , vi. 39. ix. 34.
moritur , iij. 26. vi. 32. xi.
19.
moritura , iij. 76. vi. 73.
volumina , vii. 62.
moriturus hircus , iij. 24.
moro cadente , j. 73. ca-
duco , viii. 64.
morosa sine cogitatione ,
xi. 7. prurigine , xiv.
23. siti , xiv. 105.
mors , † 27. iv. 18. xi. 92.
falla , vii. 46.
morfu , vii. 24. xiii. 57.
aspero , viii. 72.
morlus , j. 49. tristes ani-
mi , xii. 34.
more , j. 9. 79. iv. 75.
x. 5. xiii. 95. magna ,
viii. 55. Romana , j.
79.
mortam , j. 43. 79. ij.
46. iv. 74. v. 38. xi. 41.
57.
mortes , j. 100. iij. 93. vi.
33. blandas , iij. 64. du-
centas , iij. 93.
mortibus , ix. 104.
mortis , ij. 59. subitæ , vi.
53.
mortua , iij. 33. lemnata ,
xi. 43. membra , xiii.
34. pica , iij. 60. Secun-
dilla , ij. 65.
mortue , viii. 75.
mortui tribulis , ix. 58.
mortuo leoni , x. 90.
mortuos , viii. 69.
mortuum patrem , iv. 70.
mortuus , iij. 12. vi. 53. 77.
xii. 40.
morum , xi. 2.
morumque , xii. 6.
moltis , iij. 67.
mota , xi. 105.
moti , x. 83.
moto frutulo , xiv. 1. pan-
no , x. 5. vertice , iv. 3.
motor , xi. 40.
moveant , vii. 53. xiii. 17.
movebit , v. 79. viii. 28.
movemur , vii. 17.
movendo , xi. 53.
movent , vii. 13. xi. 71.
moventur , vi. 39.
moveo , ix. 92.
movere , vii. 99.
moveret , viii. 75.
moverit , vii. 46.
moverunt , iv. 73.
mover , iij. 63. vii. 17.
ix. 38.
movi , ij. 96.
movimus , j. 95.
movisti , iv. 11.
movit , v. 27.
mox , xi. 53.
M u
Mucida vina , viii. 6.
M v c i u s , x. 25.
mucro tener , iv. 18.
mugiet , j. 50. iij. 46.
mugilem notum , x. 30.
mugiant , iij. 58.
mula , j. 16. iij. 62.
mula lutulenta , ix. 23.
mula pomiliæ , xiv. 197.
ruptæ , ix. 58.
mulas , j. 80. viii. 61. xi.
80.
mulierum , j. 97.
mulio , x. 2. 76. xi. 39. xii.
24. xiii. 11.
mulsionis , ix. 58. pigri , ix.
58.
mulis , xiv. 197. condu-
ctis , viii. 61. taciturnis ,
xiii. 11.
nulli immodici , ij. 43.
nulli senes , x. 30.
mullorum , xii. 48.
mullos , vii. 77.
mullum , ij. 40. iij. 13. bi-
librem , xi. 50. ca-
ptivum , x. 37. dimi-
dium , ij. 37.
mullumve , iij. 45.
mullus , iij. 36. emptus ,
x. 31. piger , xiii. 79.
quatuor librarum , x.
31.
mulo , vi. 77.
mulorum , v. 23.
mulos , ix. 15.
mulso parvo , xiv. 97. tur-
baro , xiv. 127.
mullum , ix. 96. xiii. 6.
106. 108. 113.
multa , iij. 4. vi. 35. 56.
ix. 79. xi. 59. xii. 81.
avis , † 21. basia , xii. 55.
laurea , vii. 4. prædia ,
iij. 31. rapina , viii. 78.
testa , iij. 58. vellera ,
xiv. 143.
multâ illice , vii. 26. ollâ ,
xii. 18. purpurâ , x. 30.
multæ lituræ , iv. 10.
multas , v. 11.
muiti , iv. 85. vi. 60. vii.
49. x. 80.
multifido dente , xiv. 25.
multifidum Timavum , viii.
28.
multiplices tabellas , xi.
32.
multiplici pelle , xiv. 184.
tabella , xiv. 192.
multis , ij. 1. iij. 5. vii. 45.
viii. 75. ix. 56. x. 70.
xii. 10. diebus , xi. 89.
xiii. 17. millibus , xii.
99. nummis , vi. 5. of-
culis , xii. 95. preci-
bus , xii. 78. puellis , xi.
65.
multifona Athide , j. 54.
multo , j. 104. iij. 46. 54.
56. 95. v. 81. vi. 64. viii.
71. x. 9.
multo major , xi. 71.
multo fune , v. 23. ore ,
iij. 94. pilo , iv. 79.
pulvere , j. 83. sale , vi.
44. sanguine , vi. 32.
septunce , iij. 82. vino ,
v. 4.
multoque , vi. 77.
multos , v. 15. j. 109. vi.
56. vii. 99. viii. 3. 64. x.
78. Decembres , xii.
18.
multum , j. 109. ij. 24.
28. vi. 70. viii. 6. ix. 50.
85. 102. ix. 60. x. 11. xi.
m iij

- xi. 44. xiv. 136.
 multus, ij. 17. v. 15. futor,
 ij. 17.
 mulvius, iv. 64.
 mundam famem, iij. 59.
 mundi, v. 3. vii. 6. vii. 4.
 32. ix. 25. nitidi, x. 28.
 mundique prioris, xii.
 67.
 munditiæ, x. 90.
 muuera, † 6. j. 94. 112.
 ij. 39. iv. 45. v. 20. 79.
 vi. 29. 62. vii. 15. 54.
 85. vii. 27. 41. 48. 56.
 68. 71. ix. 90. xi. 18. 50.
 xii. 4. 31. xiv. 10. 78.
 I 2. 150. Atlantica, xiv.
 89. clara, ix. 85. di-
 gna tuo nomine, ix.
 74. ingentia, iv. 56.
 magna, iij. 6. vi. 63.
 xiv. 14. parca, x. 41.
 parva, ix. 54. Pelusia,
 xiii. 9. pexa, vij. 45.
 rara, xiii. 91. talia,
 xii. 75. triginta, vii. 52.
 velocia, † 2.
 munere, j. 102. iv. 19.
 v. 15. 49. vi. 86. vii. 46.
 63. x. 28. 73. xi. 81.
 xiii. 3. amaro, ix. 69.
 Cæfareo, iij. 95. parvo,
 iv. 89. vii. 16. pio, ix.
 59. Prometheo, xiv.
 80. tali, ix. 17. tanto,
 xij. 9. vano, ix. 105.
 muneribus, j. 32. iv. 10.
 vii. 33. 35. 41. x. 29. 87.
 datis, ix. 49.
 muneribulque, x. 16.
 muncris, vi. 83. viii. 51.
 ix. 102. facti, † 24.
 munerum, v. 18.
 municipem, vii. 96. x. 65.
 xij. 21. xiv. 114.
 municipalem vitam, iv.
 66.
 muncipes, x. 87. agri, x.
 103.
 municipi, x. 37.
 munifica arca, viii. 38.
 munificum, iv. 56.
 Munna, x. 36.
 munus, ij. 85. 92. iij. 2.
59. iv. 2. 61. vi. 7. vij.
 45. viij. 64. x. 73. xij.
 60. xiii. 27. xiv. 13. 126.
 127. 153. dulce, ix. 96.
 egregium, viij. 51. gra-
 tum, viij. 28. xii. 24.
 xiv. 60. grave, ij. 30.
 inenarrabile, ij. 10.
 leve, iv. 10. xiv. 21.
 memorabile, ix. 50.
 minimum, v. 16. nobi-
 le, ix. 44. solenne, ix.
 55. utile, xiv. 168.
 muuacula, ix. 55. parva,
 v. 85. vij. 48. 79.
 Muræna delicata, x. 30.
 grandis, xij. 80.
 Murænaque, ij. 37.
 muria, xiii. 103.
 murice, j. 50. iv. 4. v. 24.
 viij. 48. 72. ix. 63. xij.
 94. aureo, iij. 82.
 murices, xij. 87.
 murmur, viij. 55.
 murmure, vii. 87. sævo,
 ix. 70.
 muros, viij. 6.
 murrhina picta, xij. 110.
 murum, v. 75.
 mus, xi. 19.
 Musa, iij. 20. viij. 3. x.
 17. xij. 11. jocosa, ij. 22.
 nostra, iv. 49.
 Musæ, v. 6. xij. 1. hila-
 res, vij. 7. parvæ, ix.
 27.
 Musæi, xij. 97.
 Musamque, iv. 90.
 Musarum, x. 58. mea-
 rum, ij. 92.
 Musas, vij. 45. ix. 101.
 severiores, ix. 12.
 musca vorata, v. 18.
 muscaria pavonina, xiv.
 67.
 muticarium bubulum, xiv.
 71.
 muscas, iij. 82. turpes,
 xiv. 67.
 Musis, j. 13. ij. 89. iv. 31.
 vij. 62. ix. 59. xi. 1. 94.
 tragicis, i. 41.
 Musisque, viij. 82.
 musta, xij. 8. bona, vii.
27. cocta, iij. 82. con-
 dita, j. 19. dulcia, xij.
 8. Falerna, xij. 124.
 musteus, xij. 55.
 mustum, iij. 58. vj. 27.
 xi. 19.
 muta, vij. 17. xj. 103. ora,
 ix. 76. puella, xiv. 75.
 mutare, xiv. 27.
 mutari, xiv. 180.
 mutat, viij. 33. 49. ix. 47.
 mutata, v. 8.
 mutavere, x. 103.
 mutemus, iij. 11.
 mutet, x. 50.
 Mutinæ, iij. 59.
 Mutiosque, vi. 19.
 Mutius, j. 22.
 mutoniati, xi. 64.
 mutoniatis pueris, iij. 73.
 mutor, xiv. 133.
 mutua, ij. 30. iij. 40. vi.
 5. 20. ix. 105. x. 12.
 cura mihi, x. 20. le-
 fertia, ij. 30.
 mutuaris, viij. 16.
 mutuos honores, xij. 64.
 mutus, j. 69. vij. 9.
- Myconis, vi. 92.
 Mycenæ, iv. 55. malas,
 xiv. 1.
 Myos, viij. 43. docti, viij.
 51.
 Myrinis campis, ix. 43.
 Myrino læso, xij. 29.
 Myrinum, † 20.
 myrobalanum, xiv. 57.
 Myronis, iv. 39. viij. 51.
 myrrha, iv. 86. xiv. 113.
 myrrhæ maculosa, x. 80.
 myrrham, ij. 12. x. 97.
 olentem funera, xi. 55.
 myrrhina, iij. 26. ix. 60.
 xj. 71. xiv. 113.
 myrrhinisque, iij. 82.
 Myrtale, v. 4.
 myrtae, iij. 82.
 myrretris otiosis, iij. 58.
 myrtilus, iij. 60.
 myrtus, iij. 64. iv. 13.
 mystica sacra Dindy me-
 nes, viij. 81.
 myxos, xiv. 41.

N

NA

- Nævia, j. 69. 72. 107.
 ij. 9. 26. iij. 13.
 Nævole, j. 98. ij. 46. iij.
 71. 95. iv. 84.
 Nævones, vj. 68.
 nam, † 6. j. 13. 55. ij. 75.
 161. iij. 74. iv. 16. 89.
 v. 16. vj. 83. vij. 76.
 81. viij. 67. ix. 4. 84.
 x. 25. 90. xi. 15. 17. xij.
 11. 56. xij. 55. xiv. 29.
 66.
 namque, iij. 91. iv. 42. v.
 18. vi. 39. vij. 17. x. 39.
 xi. 62. xiv. 120.
 Napi, xij. 0.
 Narbo pulcherrima, viij.
 72.
 Nardi, xiv. 146.
 Nardo, ij. 59. iij. 65. iv.
 13. divite, xij. 51.
 nare summa, vi. 39.
 nares, iij. 85. ix. 60.
 naribus, ij. 83. caninis,
 vii. 94. uncis, iv. 42.
 Narnia, vij. 92.
 narra, iv. 61.
 narrabat, ix. 86.
 narrat x. 39.
 narranti, xiv. 198.
 narrantur, ij. 36.
 narrare, xij. 94.
 narratis, xij. 52.
 narras, iij. 63. iv. 37. v. 30.
 vij. 53.
 narrasti, viij. 17.
 narrat, iij. 20. 84. 87.
 viij. 6. xij. 35.
 narratur, ij. 72. iij. 9. v.
 78. viij. 15.
 narraveris, iij. 46.
 narrat, vij. 61.
 narres, ix. 36.
 Narthecia, xiv. 78.
 Narthecium, xiv. 78.
 nascantur, ix. 36.
 nascatur, iv. 42.
 nascentes curas, v. 5.
 nascencia templa, vj. 4.
- nascens patris, viij.
 36.
 nascere, vj. 3.
 nasceris, viij. 64.
 nascetur, vj. 49.
 nasci, j. 66. v. 2. viij. 64.
 xi. 25. 41. xij. 76.
 nascitur, xj. 16.
 nascitur, j. 27. 106. vij.
 30.
 nasi congelati, xj. 99.
 Nastica, ij. 79.
 Nasticiane, vij. 53.
 nasticque, vj. 64.
 naso invisio, vij. 36. ta-
 cito, v. 20.
 Nafone, j. 62.
 Nafonem, v. 10. xij. 44.
 Nafones, iij. 38.
 Nafonis, xiv. 192.
 nasum, j. 4. 42. xij. 90.
 101. fumantem, vj. 64.
 rorantem, vij. 36.
 nasus, xij. 2. aureus, v.
 26. inaccens, ij. 11.
 longior, xiv. 96. tan-
 tus, vj. 36.
 nasutus, ij. 54.
 nasutus, xij. 37. xij. 2.
 nantique, xj. 99.
 nata, † 12. v. 27. ix. 43.
 x. 39. 94. xi. 73. xij.
 21. vitis in media pa-
 lude, xij. 115.
 natabis, j. 50.
 natabit, xiv. 96.
 natabunt, iij. 35.
 natæ, j. 115. x. 33.
 natalem, x. 87.
 natales, viij. 64. ix. 53. x.
 24.
 natali, ix. 54. x. 27. xij.
 61.
 natalitias dapes, vij. 85.
 kalendas, viij. 64.
 natalitium diem, viij. 38.
 natam, x. 39.
 natantes capas, iij. 76.
 natantis, ij. 87.
 natantur, iv. 30.
 natate, j. 6. iij. 44. viij.
 46.
 nataret, vij. 35.
 natat, x. 30. xij. 31. xij. 80.
- natatur, vj. 43.
 nates, iij. 82. vj. 56. xj.
 44. 95. 100. xiv. 18. di-
 midias, j. 93. pastas,
 xij. 75.
 natibus, ij. 47. compres-
 sis, xij. 78.
 natis, † 12. viij. 81. tri-
 bus, xi. 54.
 nativa, j. 97.
 nativo metallo, ix. 61.
 nato, iv. 45. viij. 66. par-
 vo, xij. 99.
 natorum, ij. 92. vj. 39.
 jus, ix. 99. septem jus,
 xj. 13. trium, ij. 91. 92.
 iij. 95. ix. 68.
 natorumque, iij. 94.
 natos, viij. 31. xiv. 102.
 tres, ij. 34.
 natum, vj. 38. viij. 64. x.
 27. nomen cum rosis
 violisque, ix. 12.
 natura, vj. 83. vij. 99.
 viij. 68. ix. 91. xj. 23.
 naturæ superbæ, xj. 81.
 naturam, ix. 42.
 natus, ij. 11. iij. 1. vj. 93.
 viij. 40. xi. 45. 66. 95.
 uterque, ij. 11.
 navali tuba, † 28.
 navalis Enyo, † 24.
 navem, x. 104.
 naufragus loquax, xij. 57.
 naviculatur, iij. 20.
 navigantes, iij. 67.
 navigantium, iij. 64.
 navigare, ix. 77.
 navigat, vij. 29.
 navigerum iter, xij. 100.
 Naumachiam, † 18.
 nauſcam quotidianam, iv.
 37.
 Nauficæ, xj. 31.
 navita Memphiticus, vj.
 80.
 nauta, x. 85. plurimus,
 v. 16.
 nautæ trepidi, xii. 29.
 nautas, iij. 67.
 nautis, † 26.
 nauticum celeuma, iv. 62.
 Ne
 Ne, † 24. j. 30. 88. ij. 58.

70. iij. 53. 97. iv. 31. 59. v. 74. 80. vi. 22. 82. vij. 59. 91. viij. 51. 68. ix. 62. 90. x. 19. 36. xi. 77. 103. xii. 82. 92. xiii. 17. 63. xiv. 131. 178.

Neapolis docta, v. 79.

nebit, vj. 3.

nebula, viii. 33. regente, iv. 64.

nebulæ, iv. 4.

nec, † i. j. 58. iij. 28. iiij. 45. 72. iv. 5. 31. 39. v. 25. 49. 50. vi. 46. 64. vii. 19. 74. viii. 11. 69. ix. 30. 58. x. 51. xi. 71. 99. xij. 17. 57. xiii. 1. 75. xiv. 165. 177.

necari, j. 44.

necat, iv. 54.

necessæ, ij. 23. 70. v. 61. ix. 4. xi. 72.

necessum, vj. 57.

necis paternæ, † 7.

nectar, ix. 37. xii. 48. xiii. 22. 104. opimianum, iij. 82. sacrum, viii. 39.

nectare, iv. 32. viii. 51. xi. 58. ætherio, iv. 8. beato, ix. 12. Cytheriaco, xiv. 207. digno, viij. 51. largo sulcus, ix. 35. niveo, xij. 47.

nectareum Falernum, xiii. 108.

necte, xiv. 206.

nectere, vii. 88.

nefas, v. 68. 70. vi. 18. 39. 68. vii. 23. ix. 88. x. 77. xiv. 75. crudele, vi. 62. magnum, iij. 72. majus, ij. 75. novum, j. 13. sacrilegum, ix. 72.

nega, j. 43. ij. 25. 69. iv. 38. vi. 20. xii. 46. 72.

negabis, iv. 43. xiv. 76.

negabit, j. 107. v. 43. ix. 58.

neganus, ij. 8.

negant, x. 95. xii. 27. 57.

negante, x. 65.

negantem, vi. 66. vij. 42.

negare, j. 65. 75. ij. 44. iij. 26. 54. iv. 12. 38. 71. 82. v. 6. 45. 79. vi. 49. viii. 76. x. 26. 70. xi. 59. xiii. 7. xiv. 29.

negaret, vii. 35. 38.

negari, j. 16. 43.

negaris, ij. 5.

negas, ij. 72. iij. 94. iv. 12. v. 17. vii. 42. xi. 101. xii. 72.

negasti, iv. 7. x. 14.

negat, † 12. j. 69. 105. iij. 73. iv. 21. 27. 69. 71. v. 23. vi. 10. 41. ix. 37. 83. x. 11. xi. 23. 72. 89. xii. 19. 55. 81. 102. xiv. 2.

negatve, xi. 71.

negata, vi. 10. vela, ix. 39. xi. 22.

negatum, ix. 12.

negatur, v. 10.

negavi, iv. 15. vi. 92.

negavit, vi. 66.

negem, xi. 27.

neges, vii. 42. xii. 61.

neget, j. 83. iv. 71. vi. 39. xii. 55.

negetur, iij. 33.

neglecta, ix. 39.

neglexit, iv. 81.

negligenter, vi. 42. xii. 49.

negligentem vernam, xii. 89.

negligit, vi. 68.

nego, j. 109. 111. 61. xi. 50.

negotiator, xi. 67. tumidus, x. 87.

negotiat, vii. 85.

negotiosus rebus, x. 30.

Nemea, j. 50.

Nemeæ, v. 66.

Nemeæi monstri, iv. 57.

Nemeæo ministro, v. 66.

Nemeæ frondosa, † 27.

Nemees, † 6. ix. 73.

Nemesis, viii. 73. formosa, viii. 73. lasciva, xiv. 233.

nemo, j. 41. 98. ij. 90. iij. 15. 38. 44. 64. iv. 50. v. 15. 29. 48. vi. 44. vii. 9. 28. viii. 11. ix. 62. 69. 81. 94. x. 27. 70. 86. xi. 13. 46. 84. xii. 29. 36. 82.

nemoralis Aricia, xiiij. 19.

nemoris amœni, ix. 52.

exigui, j. 56. rari, viii. 40.

nemorum, j. 61. ix. 73. 77.

nemorosa regna Trivia, ix. 65.

nempe, j. 118. ix. 42.

nemus, x. 51. 58. xi. 19. xii. 31. cælum, vii. 27. dulce, j. 50. duplex, ij. 14. Elysiûm, vij. 39. xi. 6. famulum, vi. 76. Hesperidum, † 21. lauricum, x. 92. pœniferum, iv. 64. sacrum, j. 13. tenebrum, viii. 14. triste, xi. 42.

nemurique j. 13. iij. 14.

NEPOS, vi. 27. x. 48. xiii. 124. venerande, ix. 18.

nequam juvenes, iij. 69.

neque, j. 65. 93. iv. 31. vi. 19. viii. 40. xii. 24.

nequid, ij. 44. vi. 21.

nequior, v. 36. xi. 16. clavis, v. 36. Illa, j. 110.

nequiora convivia, ij. 48. nomina, ij. 4.

nequiore talo, iv. 14.

nequiter, ij. 27.

nequitiaque, iij. 91.

nequitiaque procaciores, vi. 2.

nequitias, iv. 42. vi. 82. ix. 69. xi. 17. sobrias, j. 107.

nequitius, vii. 13.

nequius, vi. 21. x. 77.

Neræidum, † 26.

Neræidumque, iv. 57.

Nereus, † 28. x. 30.

Nero, vii. 43. ix. 27. xi. 34. crudelis, vii. 20.

Nerone,

Nerone, vii. 33. immodico, x. 48.

Neronem, vii. 43.

Neroni, iij. 20. iv. 63. xj. 7. 34.

Neroniana massa, xii. 57.

Neronianus, ij. 48. vii. 33. therinas, ij. 48. iij. 25.

Neronianis thermis, vii. 33. xii. 85.

Neronis, † 2. vii. 44. viii. 52. xi. 34. docti, viii. 70. pigri, † 28.

Nerva, xi. 2. xii. 6.

Nerva principe, xi. 8.

Nervæ, viii. 70. ix. 27. xi. 5.

Nervas, v. 29.

nescia arctos nostri nominis, ix. 86.

nesciat, vii. 6.

nescio, ij. 28. iij. 72. 77. v. 34. 63. vj. 60. viii. 31. ix. 89. xi. 22. 65.

nescis, j. 14. ij. 6. 82. iv. 49. 56. 81. v. 16. vii. 91. ix. 45. 94. xi. 30. xii. 57. 102. xiv. 46. 58.

nescisti, xiv. 139.

nescit, ij. 62. iij. 68. v. 18. 39. viii. 48. 59. xi. 4. xii. 71. xiv. 1.

Nessi, ix. 67.

Nestor, iij. 28. xi. 33.

Nestore, vii. 95. longævus, viii. 6.

Nestorea senectæ, xiii. 117.

Nestoræ senectæ, ix. 30.

Nestoris, ij. 64. v. 59. vi. 70. xi. 57.

Nestorivæ, viii. 64.

neve, j. 4. iv. 19.

neuter, v. 21.

neutri, iij. 38.

neutro, vii. 100.

neutrum, x. 46.

nexu curvo, † 26.

Ni

Ni, v. 36. vi. 28. 64.

Niceroniana plumbea, vi. 55.

Nicerotianis nimbis ebria lucerna, x. 38.

Nicerotis, xii. 66.

nidis, v. 68. x. 16.

nido, j. 118. vi. 55. hirculium, xi. 19. imo, vii. 16.

nidore lato, vii. 26. folo, j. 93.

nidos, ix. 12. Affyrios, v. 7.

niger, j. 54. vi. 55. corvus, j. 54. Indus, vii. 29. x. 16. Niliaco ore, x. 12. ore, xii. 54. vector, xii. 24. unguento, xii. 38.

nigra, iij. 34. vi. 39. vii. 12. xii. 17. arbor, j. 77. bellua, vi. 77. columba, vii. 13. coma, iv. 36. Falerna, viii. 56. fama, x. 3. farina, ix. 3. lagenæ, vii. 52. litera, xiv. 5. Lycoris, iv. 62. popina, vii. 60. vetusque casa, xi. 35.

nigra aluta, vii. 34. culinæ, x. 66. patella, v. 79.

nigra culinæ, j. 93. monetæ, j. 100.

nigram culinam, iij. 2.

nigras nives, ix. 23.

nigras umbras, v. 36.

nigrescant, viii. 77.

nigrescunt, xi. 40.

nigri defruti, ix. 49. Falerni, xi. 9. 50. fornacis, xii. 62. pulci, xii. 32.

Nigrina, iv. 75. ix. 31.

nigrior, j. 73. coma caduceo moro, viii. 64.

nigriorem, j. 116. xii. 34.

nigris lacernis, iv. 2. rogis, xi. 92. umbilicis, v. 6.

nigro magistro, j. 105. Opimiano, x. 49. panc. xi. 57. triente, ix. 92. velamine, iij. 3.

nigros, ij. 9. cados, j. 25. dentes, v. 44. equos, x. 50. fumos, ij. 90. ungues, iv. 27.

nihil, † 18. j. 40. 44. ij. 28. 77. iij. 75. 87. iv. 56. 84. v. 51. 57. vi. 72. 63. vii. 9. 19. viii. 3. 59. ix. 3. 39. x. 83. xi. 33. 57. xii. 8. 75. xiii. 2. xiv. 193.

nihilque, iij. 66. x. 47.

nil, j. 20. 77. 119. ij. 9. 54. iij. 22. 61. iv. 40. 54. v. 6. 70. vj. 28. 50. vii. 30. 59. viii. 9. 76. ix. 10. 36. x. 11. 14. xi. 24. 53. xii. 72. 87. xiii. 59. 72. xiv. 16.

Nile fallax, x. 26.

Nili, iij. 63. xj. 14. xiv. 115. deprensus, † 3. tepidi, xj. 12.

Niliacæ juvencæ, viii. 81. Syenes, v. 13.

Nili cam lentem, xiii. 9. Syenen, j. 87.

Niliaci aceti, xiii. 122.

Niliacis feris, v. 66. macellis, xiii. 85. oris, iv. 42.

Niliaco ore niger, x. 12. pectine, xiv. 150.

Niliacum olus, xij. 57.

Niliacum catastus, xij. 75. colonus, x. 14. crocodilus, iij. 93.

Nilo, xi. 16.

Nilotica tellus, vi. 80.

Nilotide tunica picti Mauri, x. 6.

Nilum, vij. 87.

Nilus, iv. 11. imbrifer, j. 62. spicifer, x. 74.

Niobe, v. 54. x. 67.

Nioben, iij. 31.

nimbis, † 3. continuis, j. 57. Nicerotianis lucerna ebria, x. 38. subitis, viij. 78.

nimbo corycio, ix. 39. rubro, v. 26.

nimbos, x. 82. subitos, vij. 35.

nimbus, ij. 41.

nimbus vitreus, x. 112.

nimia ærugine, ij. 61. pinger senectæ, x. 24.

nimias aquas, x. 85.

nimio, ij. 51. v. 65. calore, ix. 92. dolore, iij. 17. pectore, † 7. sole, vii. 33.

nimios soles, xiv. 28. vapores, x. 48.
 nimirum, i. 13. v. 19. x. 21. 34.
 nimis, j. 16. 58. 88. ij. 44. iv. 23. 83. v. 6. vi. 29. vii. 38. viii. 21. 33. ix. 41. x. 19. 75. xii. 34. 10. 38. xiiij. 63. xiv. 98. durâ lege, ix. 91.
 nimum, j. 4. 28. 35. 45. ij. 36. 48. iij. 52. iv. 38. v. 2. 16. vj. 27. 72. vij. 68. 75. 98. viij. 3. 51. ix. 83. x. 59. 96. xj. 23. 42. 57. 107. xij. 3. 37. 43. xiiij. 2. 3. 20. 116. xiv. 11. 111. 159. virtum, ij. 36.
 nimumque, viij. 3. 23.
 nimius, x. 1.
 nisi, j. 24. 36. 52. 69. 86. ij. 16. 70. iij. 19. iv. 38. 52. v. 23. 31. 82. vj. 42. 90. vij. 30. 95. viij. 30. 32. 38. 48. 69. ix. 23. x. 4. 12. 73. 89. xj. 28. 47. 53. 59. 84. xij. 17. 33. 36. 57. 74. xiiij. 72. 94. xiv. 12. 16.
 nite, iv. 1.
 niteant, ix. 73.
 nitebas, xij. 68.
 nitebat, xij. 15.
 nitellam auream, v. 38.
 nitens crine, xij. 38.
 nitenti fuste, xij. 57.
 nitent, x. 42. 51. viij. 57. ix. 58.
 nitere, vj. 42.
 nites, v. 24.
 niter, iv. 64. vj. 93. viij. 6. 51. ix. 106. x. 89.
 nitidâ, viij. 68. lanâ, ix. 50.
 nitidâ, viij. 21. calvæ campum, x. 83. luci, viij. 21.
 nitidas thermas vario de marmore, x. 79.
 nitidique mundi, x. 28.
 nitidis, iv. 8. ix. 52. aquis, xij. 100. astris, viij. 36. ix. 52. palæstris, iv. 8. undis, vj. 14.
 nitido Mchore, iv. 54.

nitidos capillos, xiv. 50.
 lacus, iv. 22. lares, j. 71.
 nitidum orbem, ix. 18. ferenum, vj. 42.
 nitidum flexâ comâ, x. 65.
 Maro, xj. 35.
 nitratâ aquâ, xiiij. 17.
 nitri, xiv. 58.
 nivali osculo, vj. 94.
 nivalibus undis, xiv. 118.
 nivarum lagena, xiv. 116.
 nivarium colum, xiv. 103.
 nivarium faccus, xiv. 104.
 nive, j. 116. iv. 42. vj. 32. xiv. 103. 117. Getica, ix. 104. prima, vj. 32.
 nivea, viij. 73. aure, ix. 60. simplicitate, viij. 73.
 niveæ coctæ, ij. 85.
 niveam, v. 79. ix. 50. aquam, xij. 17. pulkem, v. 79. togam, iv. 34.
 niveas undas, vj. 31.
 nivei Galeæ, xj. 23.
 niveis ministris, vj. 49. pultribus, xiiij. 35.
 nivem, xiv. 117.
 niveo nectare, xij. 47. pectore, xiv. 149. pollice, vj. 3. stipite, xiiij. 19.
 niveos, xij. 49. dentes, v. 44.
 nives, ij. 29. iv. 3. v. 38. 65. vj. 86. ix. 3. x. 82. xiv. 104. 117. activas, v. 65. dominæ, vj. 86.
 nigras, ix. 23. tactas, ij. 29.
 niveisque, vj. 59.
 niveum ebur, xiv. 5.
 nivibus effractis, j. 50. primis, viij. 28.
 nix, iv. 2.
 nixa, j. 110.

No

Nobile, vj. 73. xiiij. 104. frigus, xiv. 116. funus, viij. 30. garum, xiiij. 82. & Herculeum opus, † 6. marmor, xj. 14. munus, ix. 44. nomen, ix. 12. xiv. 101. onus, xiv. 3. opus, vj. 73. ix. 95.
 nobilem, v. 38. Bilbi-

lim, j. 50.
 nobiles olivæ, v. 79.
 nobili, v. 36. frutice, iij. 47. virgâ, viij. 66.
 nobilisque, viij. 66.
 nobilibus libellis, vj. 96.
 sinistris, xiv. 46.
 nobiliore fato mori, xj. 70. rogo, i. 79. tumulo, iv. 59.
 nobilis, j. 36. x. 26. xij. 99. xiiij. 125. parma, xiv. 155. potor, vj. 78. rixa, j. 37. uva, iv. 44.
 nobilium citrum, xiv. 138. nomen, ij. 2.
 nobiliusve citrum, x. 80.
 nobilitata pocula Mentorea manu, ix. 60.
 nobis, j. 44. 60. ij. 2. 91. iij. 33. 38. 82. iv. 7. 31. 83. v. 21. 63. 79. vj. 10. 34. 61. vij. 7. 92. 98. viij. 3. 41. 51. ix. 19. 35. 103. x. 14. 33. 65. 73. xj. 19. 40. xij. 5. 56. 96. xiiij. 45. 69. xiv. 43. 139. 205.
 nobiscum, vj. 53. ix. 70.
 noceam, vj. 51.
 noceant, xj. 77.
 nocens, † 7. iij. 24. iv. 30. v. 70. ix. 31. x. 77. xiv. 164. terra tristi crimine, ix. 31.
 nocent, x. 2. 82.
 nocentes, † 4.
 nocere, v. 77.
 nocet, ij. 22. ix. 39. xj. 103. xij. 56.
 nocte, i. 116. ij. 43. vj. 9. viij. 21. ix. 38. x. 58. xj. 57. 60. 105. xiiij. 32. 57. hesternâ, j. 28. iv. 15. jubente xj. 83. mediâ, vj. 89. viij. 3. x. 82. omni, ix. 63. primâ, viij. 44. xj. 24. serâ, viij. 75. superemâ, j. 81. totâ, ix. 69. 70. xij. 12. 66. unâ, xj. 98.
 noctem, ij. 89. beatam, j. 107.
 noctes, vj. 53. tractæ per jucunda pocula, xj. 105.

noctesque, xij. 38.
 noctibus, xij. 49. totis, ij. 5.
 noctibusque, vj. 19.
 noctis ebriæ, x. 87.
 noctua, xj. 35.
 noctuæ iij. 3.
 noctuas, x. 100.
 nocturna limina, x. 13. pagina, xj. 18. unda, † 25.
 nocturnis Camenis, iv. 90.
 nocturnos ignes, xiv. 42.
 nocturnum Pana, ix. 62.
 nocturnus, x. 70.
 nocuit, ij. 8. iv. 66. xij. 39.
 nodo Acidalio, vj. 13. Scythico, ix. 104.
 nodos, v. 38.
 nocum, † 3.
 nolente, v. 49.
 nolentem, iv. 42.
 nolenti, viij. 30.
 noli, j. 92. iij. 31. iv. 38. v. 58. ix. 10. x. 90. xj. 14. xj. 20.
 nolim, i. 58. ij. 36. viij. 12. xj. 20.
 nolis, ij. 53. vj. 50. viii. 44. xj. 99. xij. 96.
 nolit, x. 3.
 nolitque, iv. 42.
 nolite, xj. 55.
 nolito, j. 25. ij. 74. vj. 75.
 nolle, v. 84.
 nollem, ij. 65. 72.
 nollet, iv. 70. viii. 31.
 nolo, j. 9. 58. ij. 8. 36. 49. iij. 45. 55. v. 47. 84. vj. 42. viij. 12. x. 8. 22. xj. 28. 101. xij. 37. 60. 98. xiiij. 53. xiv. 1.
 nolueram, xij. 86.
 nolueras, vj. 43.
 noluerit, ij. 43. xiiij. 2. 6.
 noluit, x. 75.
 nolunt, j. 108.
 Nomas Afra, ix. 77. picta, viij. 55.
 nomen, j. 97. 108. 118. ij. 61. iij. 11. 58. iv. 30. 37. v. 36. 79. vj. 60. viij. 95. viij. 33. 38. 51. ix.

i. 14. 45. 95. 104. x. 71. 103. xj. 9. xiiij. 49. 71. 78. 117. xiv. 32. 178. assiduum, iij. 5. breve, xiiij. 97. delicatum, ix. 12. dulcius nectare, ix. 12. granæ, ix. 2. gratum, iv. 31. impositum, iv. 31. junctum cognato sanguine, xii. 44. Lacedæmonium, iv. 19. magnum, ij. 2. maius, vj. 23. molle, ix. 12. natum cum rosis & violis, ix. 12.
 nobile, ix. 12. xiv. 101.
 nobilius, ij. 2. notum, iij. 95. promissum, vj. 3. verum, ix. 97. victurum, x. 26.
 nomenclator, x. 30.
 nomenque, j. 106. 115.
 Nomentana arbore, x. 94. lagena, x. 48.
 Nomentana otia, x. 44. vj. vindemia, xiiij. 119.
 Nomentani, vi. 63. vj. 92. ruris, vj. 43.
 Nomentanis agnis, i. 106. arboribus, xiiij. 42.
 Nomentano, ix. 61.
 Nomentanum vinum, xiiij. 119.
 Nomentanus ager, ij. 38.
 Nomentum fisci, xij. 57.
 Nomento, xiiij. 15.
 nomina, viij. 3. 43. viij. 66. xiiij. 3. xiv. 73. 110. 196. antiqua, xiv. 43. crassiora, xij. 18. ditata, viij. 56. duriora, iv. 55. ingentia, xj. 6. magna, v. 17. macula, xj. 44. nequiora, ij. 4. nova, xij. 26. pulcherrima, xiv. 83. rustica, iv. 55. tertia, xj. 5. vera, xiv. 170. victura, vii. 43.
 nominabit, x. 78.
 nominat, iij. 68.
 nomine, ij. 2. 68. iij. 1. 34. v. 15. 22. vj. 11. ix. 17. 50. x. 73. Graco, xiv. 58. Herculeo, iv. 44. tuo digna munera, i. 74.

vano, iv. 11. vero, vj. 88.
 nonamini relicto, viii. 8.
 nominis, iv. 11. vj. 96. ix. 86.
 nominata, xij. 63.
 non, † 3. 17. j. 53. 69. ij. 26. 5. iij. 8. 44. iv. 71. v. 26. 49. 75. vj. 23. 44. vij. 63. viij. 24. 26. ix. 1. 84. 86. x. 14. 0. xj. 64. 82. 97. 102. xiiij. 17. xij. 39. 121. xiv. 18. 43. 140. male notus eques, v. 13. nimis rusticulum libellum, x. 19.
 nona, iv. 8. viij. 3.
 nona triteride, x. 53.
 nonam, iv. 8.
 nondum, j. 43. 67. 104. iij. 32. vi. 10. 29. ix. 3. 30. x. 24. 93. xj. 85. xij. 42. xiiij. 38. 44. 74. xiv. 8.
 nondumque, iij. 47.
 non nihil est, xij. 75.
 non nisi, vj. 45.
 nonnulla, ix. 27.
 non vult, iij. 38. 90.
 norat, v. 10. xiv. 43.
 Norbane, ix. 86.
 Norbona lata, vj. 73.
 Noricofque, iv. 55.
 norunt, † 28.
 norunt, i. 105. iv. 30. x. 2. xiv. 90. 104.
 nos, † 18. iij. 45. 82. iv. 55. 57. v. 21. 61. vj. 55. vij. 41. viij. 82. ix. 26. 51. x. 75. xj. 58. 64. xiiij. 57. xiiij. 6. 33. xiv. 122. 152.
 nosse, v. 5. vj. 50. viij. 15. 30. xj. 53.
 nossem, i. 113.
 nossemus, v. 21.
 nosses, j. 3.
 nofter, iv. 42. v. 17. vj. 26. vij. 26. 58. viij. 3. ix. 15. 37. 87. x. 92. xj. 40.
 nosti, v. 6. vj. 36. 50. 96. ix. 48.
 nostis, ij. 44. iij. 37.
 nostra, j. 5. 62. ij. 43. 77. iij. 100. v. 2. 16. vj. 11. n ij

85. viii. 50. 82. ix. 23.
26. x. 78. 82. xi. 20. 24.
xii. 9. 96. xiii. 25. 71.
xiv. 94. 103. 104. Mula,
iv. 49. otia, iv. 25. Thalia,
ix. 27.
nostrâ, ij. 43. 53. 75.
nostræ, iv. 25. v. 3. vi. 43.
64. viii. 73. ix. 83. x. 2.
Pallados, iv. 53. terræ,
iv. 55.
nostræque, j. 50.
nostram, v. 51.
nostras, j. 13. 100. v. 81.
vi. 10. vii. 50. ix. 53. 55.
101. x. 10. xiii. 14. oras,
xii. 100.
nostrî, † 28. j. 26. 89. iv.
80. v. 8. 10. vi. 10. 68.
70. vii. 1. 30. 33. 37.
88. viii. 70. ix. 9. 44. 72.
81. 86. x. 20. 33. 61. 64.
xi. 17. 18. xiv. 13. 93.
Faustini, iij. 58.
nostris, j. 54. 73. 87. ij.
71. iij. 3. 67. iv. 11. 14.
31. v. 5. 60. 63. 64. vii.
6. 26. 96. viii. 55. ix. 19.
23. x. 14. xi. 95. 105. xii.
15. xiv. 138. auribus, iv.
41. libellis, iv. 29. 49.
nostrô, j. 97. iij. 99. v. 37.
38. vii. 11. 30. 45. 51. 55.
83. 90. viii. 42. 66. ix.
23. 29. 49. 61. 68. x.
104. xii. 49. xiii. 87.
nostrôque, xii. 11.
nostrorum, v. 15.
nostrôs, j. 5. 30. 53. iv. 10.
72. v. 38. vi. 61. 85. vii.
50. 51. 76. ix. 83. x. 64.
82. xi. 4. 40. xii. 9. xiv. 6.
nostrum, ij. 41. iv. 82. v.
57. vi. 23. viii. 56. ix.
86. x. 104. xii. 51. xiii.
1. xiv. 1. 69. servum, ij.
32. Tagum, iv. 55.
nota, vij. 16. 28. 68. x. 2.
xi. 26. 88. xii. 98. xiv.
135. carmina, vii. 70.
gaudia, ix. 37.
notaque, j. 102.
notæ rapacitatis, vi. 72.
notanda, xii. 62.

notam, v. 38. lethalem,
vii. 36.
notare, vi. 22.
Notariorum, v. 52.
Notarius, xiv. 208. velox,
x. 62.
notas, ix. 26. caryotidas
theatris, xi. 32. fraudes,
j. 88. manus, †
10.
notata, x. 38. 78.
notatos, vii. 16.
notatum rus, vii. 30.
notatur, ij. 56. v. 50.
notatus famulus, iij. 21.
notavi, ij. 71. xi. 100.
notet, j. 4. ij. 66. vii. 17.
61. viii. 45. ix. 14.
noti celeres, ix. 39.
notior, vij. 28. Andre-
mone caballo, x. 9.
umbra, xii. 52.
notis, xiv. 92. hibernis,
viii. 14.
notissima domus, ix. 62.
notissimus, vii. 63. cul-
tor, vi. 73.
noto, xiv. 11. Æolio, v.
52. favore, vii. 25. Pom-
pejano, xi. 22.
notos amores, vii. 49.
notum, iv. 43. xiii. 72.
mugilem, x. 30.
notumque nomen, iij. 95.
notus, j. 1. iv. 67. v. 13.
vi. 28. vii. 39. xii. 38.
cultor amicitiae, ix. 86.
dissimulator, iv. 89. li-
ber, j. 67.
nova, vi. 8. viii. 80. ix.
50. x. 93. amphora, vi.
27. dona, vi. 79. glo-
ria, viii. 15. Leda, ix.
106. nomina, xii. 26.
nupta, xi. 79. pars, x.
2. res, † 18. Roma,
v. 7. templa, ix. 65.
nova ambitione, xii. 96.
amicâ inflammatus, x.
86. monetâ, xii. 55.
novacula cæca, vii. 60.
sæva, ij. 66. stricta, xi.
59. tuta, xi. 59.
novæ, xii. 43. latitiæ, viii.

ii. monetæ, iv. 28. nu-
ptæ, iij. 93.
novare, xiv. 7.
novas tigres, viii. 26.
novem, v. 6. vi. 30. viii.
7. dominas, xii. 3.
novemque sorores, ij. 22.
novembres, iij. 58.
novenos, x. 24.
noverca, iv. 16. v. 66. x.
67.
novercæ, iv. 16.
novere, x. 35. 58.
noverit, vi. 64.
novi, j. 113. 114. 116. ij. 40.
iij. 68. iv. 77. v. 6. ix. 36.
templi, iv. 53. xii. 3.
novimus, xiii. 2.
Novio, j. 87.
novis, v. 10.
novissima fragmenta, viii.
57.
novit, j. 40. 67. 94. ij.
52. iij. 63. 81. vi. 39.
64. 82. vii. 24. x. 15.
xiv. 8. 201.
Novium, j. 87.
Noviumque, vii. 71.
Novius, j. 87.
novo lustro, iv. 45. mense,
x. 41.
novos sales, xiii. 1.
novum Jovem, vii. 72.
nefas, j. 13. theta, vii.
36.
novus, j. 55. iij. 36. iv. 10.
v. 66. viii. 71. xi. 45.
amicus, iij. 36. dies, v.
66. libellus, iv. 10. so-
dalis, j. 55.
nox, ij. 90. vi. 58. viii. 50.
x. 38. non ebria, x. 47.
emta, ix. 3. longa, iv.
7. lucubrata, iv. 90.
mitis & ultima, x. 71.
soluta curis, x. 47.
noxia lingua, ij. 61. ma-
ter, v. 68. turba, iij.
91.
noxias aves, x. 5.
noxius, j. 86.
Nube, ix. 25. inferiore,
viii. 36.

nubere, v. 17. vii. 57. viii.
12. ix. 6. x. 8. xi. 24. xii.
42.
nubilâ fronte, ij. 11.
nubila massa, viii. 51.
nubilus, vi. 10.
nubis, vi. 22.
nubit, iv. 13. vi. 7. 47.
nuce picatâ, xi. 19.
nucis, xiii. 1. xiv. 18. par-
cæ, iv. 66. pineæ, xiiij.
25. faturnalitias, v. 31.
vii. 90.
nucibus, xiv. 1. relictis,
v. 85.
nuciperfica, xiii. 46.
nucleosque, xj. 87.
nuda, † 7. iij. 51. 71. vi. 32.
pectora, vi. 32. x. 50.
puella, xi. 105. Venus,
viii. 1.
nudæ calvæ, xii. 45.
nudam, iv. 28. x. 81.
nudet, ij. 66. xi. 85.
nudi, vii. 31. 34. xiv. 81.
grabati, j. 93. graba-
ti sponda, xi. 57. ju-
venes, vii. 34. sales, v.
2. stiptitis, vii. 31.
nudo clune, xi. 101.
equo, xiv. 86. foco, viii.
67. Ganymede, xi. 23.
latrone, xii. 64. pec-
tore, j. 9. xi. 85. solo,
v. 63. toro, xiv. 148.
trigone, vii. 71.
nudorum, xii. 71.
nudos viros, iij. 68.
nudum, j. 24. iv. 53. v. 5.
vi. 68. xi. 62. caput, v.
50. x. 83.
nudus, vi. 77. ix. 57. aper,
j. 44.
nugarum, vii. 25. ix. 1.
nugas, iv. 10. 83. v. 81.
vi. 64. vii. 10. 50. viii. 3.
x. 17. xi. 95. xiii. 2. ar-
chetypas, vii. 10. dif-
ficiles, ij. 86. dulces,
viii. 3. felices, vi. 64.
nugis, j. 114. ij. 4. iv. 72.
vii. 13. xiv. 183. peregrin-
is, iij. 55. positus, xiv. 185.
nulla, j. 72. 91. 110. ij. 66.

ij. 69. iv. 71. 89. v. 19.
20. 56. 63. vi. 10. 40.
vii. 17. 29. viii. 20. 51. ix.
72. 74. x. 23. 32. xj. 65.
105. xii. 21. xiv. 74. car-
mina, xi. 91. gloria,
xii. 36. xiii. 85. janua, j.
71. mora, ix. 69. puella,
xiv. 205. sportula, iij.
30. tellus, iv. 42.
nullaque, vii. 20. mica,
vii. 24.
nulla, j. 32. vi. 21. ix. 76.
non lege, xi. 24. ratio-
ne, iij. 30.
nullæ, v. 24. vi. 42.
nullam, iij. 79. iv. 82. x. 35.
nullamque partem, xij. 101.
nullas, v. 62. vi. 37. 42.
nulli, ij. 15. 80. iv. 12. 54.
79. v. 82. vii. 54. x. 14. 43.
71. xi. 103. xii. 10. 34. 49.
nullis, v. 29. vii. 44. 83. xii.
57.
nullo, iij. 80. v. 62. vi. 42.
vii. 11. 52. x. 65. xi. 52.
xii. 64. Apolline, ij. 89.
igne, xi. 57. loco, iv.
60. rore foveri, ix. 19.
umbilico, ij. 6.
nulloque, † 17.
nullos, j. 16. iv. 84. viii.
81. capillos, xiv. 25. num-
mos, xiv. 219.
nullum, † 27. j. 24. iij. 27.
vii. 41. 46. 60. viii. 11.
furem, xii. 75.
nullus, j. 44. 74. ij. 44.
iv. 21. vi. 64. xiii. 11.
xiv. 14. homo, vii. 99.
honos, iv. 31.
num, ij. 80. iv. 58.
Numa, x. 52. 97. xi. 105.
xii. 6. pauper, xi. 6.
Sanctus, xi. 16.
Numa, iij. 62. x. 39.
Numæ, vi. 47. x. 10. 35.
44. xi. 6. pacifici, xii. 63.
Numæque, x. 76.
Numam, xi. 6.
Numas, ix. 28.
Numati Galle, x. 33.
numen, † 12. 13. 17. j. 69.
viii. 80. ix. 44. x. 92.

dulce, ix. 2. Herculeum,
ix. 104.
numerabas, ix. 30.
numeranda domus, iv. 40.
numerandus, j. 40.
numerant, viii. 65.
numerantem, vii. 13. 64.
numerantur, iv. 22.
numerare, ij. 52. vi. 34.
viii. 26. 56. 66. ix. 38.
xi. 63. xii. 57. xiii. 10.
numeras, ix. 36. x. 28. 38.
xi. 40.
numerafti, xi. 85.
numerat, j. 16. x. 23. 55.
numerata pecunia, xi. 71.
numeratur, iij. 6. viii. 68.
xiv. 17.
numeravi, iv. 40.
numeravit, viii. 28. ix. 60.
numerem, viii. 78.
numeres, iv. 37.
numeret, vii. 8.
numeretur, † 27. v. 66.
numero, xiv. 15.
numeros, x. 44.
numerosâ splenia, ij. 29.
numerosior, iv. 1.
numerosus debitor, iij. 31.
numorum, viii. 51. xiv. 199.
numerus, v. 50. major,
xj. 25.
Numidicæ, xiii. 73. gut-
tatæ, iij. 58.
Numidum gentes, xij. 26.
numaina obnoxia, ix. 88.
pia, xi. 4. priſca, iij.
24.
numine lævo, vi. 85.
numinis magni, vii. 11.
numismata, j. 12. lasciva,
viii. 78. octo, ix. 32.
nummi, iv. 51. xii. 53. tre-
centi, xii. 71.
nummis, j. 67. ij. 43. 57.
iv. 37. denſis, viii. 44.
mille ducentis, x. 31.
multis, vi. 5. quatuor,
xiii. 3. solvendis, xiv.
35. tribus, ij. 43. vi-
ginti, xii. 26.
nummorum, vii. 52. xii. 29.
nummos, j. 77. iij. 26.
iv. 15. v. 43. viii. 13. 17.
n iij

ix. 33. 47. x. 14. xi. 67.
 xij. 25. xij. 126. xiv. 9.
 centum, x. 75. mille, x.
 75. nullos, xiv. 219. tri-
 cenos, x. 27. vicenos,
 iv. 26.
 nummularius otiosus, xij.
 57.
 nunciatus, xij. 3.
 nunc, † 10. 16. j. 13. 48.
 ij. 1. 6. iij. 59. 91. iv. 30.
 64. v. 8. 16. vi. 6. 15. vij.
 60. 63. viij. 21. 63. 78.
 ix. 44. 67. x. 2. 70. xj.
 7. 62. xij. 15. 73. 83. xij.
 45. 46. xiv. 85. 151.
 nuncupat, ix. 14.
 nuncupatur, ix. 12.
 nuncia avis, viij. 32.
 nunciat, viij. 67. x. 48.
 nunciatus, vij. 5.
 nunquam, j. 24. 91. ij. 6.
 12. 25. 74. iij. 6. 13. 16.
 2. iv. 5. 16. v. 6. 23. vi.
 73. vij. 62. viij. 24. 48. 42.
 96. x. 47. xj. 63. xij. 69.
 73. 126.
 nunquid, j. 35. 75. 107. iij.
 51. v. 59. 81. vi. 12. 32.
 68. vij. 15. 49. viij. 21.
 55. ix. 45. x. 26. 68. 75.
 xj. 1. xij. 42. xiv. 62.
 221.
 nuper, j. 48. iij. 36. 57. 91.
 iv. 44. 61. 78. v. 27. 71.
 vj. 10. vij. 60. viij. 9. 33.
 65. ix. 32. x. 25. xij. 3.
 15. 29. 71. xiv. 53. 128.
 nupisti, v. 17. vij. 57.
 nupsit, j. 25. iv. 25. v. 76.
 xij. 42.
 nupta, xi. 24. Lacæna, ix.
 106. nova, xj. 79. villi-
 ca, iv. 66.
 nuptæ novæ, iii. 93. uni-
 placere, x. 35.
 nuptiæ, xij. 66.
 nuptiale basium, xj. 99.
 nuptias, i. 11. vi. 8.
 nupturite, iij. 93.
 Nurusinas pilas, xiii. 20.
 nuru Latia, xj. 6.
 nurum Romanam, xii. 21.
 nurus, xi. 54. xiv. 59. La-

tias, iv. 75.
 nurusque, ii. 41.
 nusquam, † 7. i. 4. 50. 56.
 iv. 16. 66. vi. 42. vii. 72.
 xii. 24. xiv. 138.
 nutantia pondera, i. 89. v.
 12.
 nutibus, iii. 82.
 nutritat, vi. 27.
 nutricem, x. 67.
 nutrita, xi. 70.
 nutritor Tarteffiacus, viii.
 28.
 nutritrix, v. 1. xi. 79.
 nutu, ix. 28. levi, vi. 82.
 ix. 45.
 Nympha, ix. 59. 67. cana,
 vi. 43. domestica, vi. 47.
 lasciva, vi. 68.
 Nymphæ, xj. 83.
 Nympharum, j. 50. iv.
 57. ix. 59. x. 7.
 Nyx, iv. 44.

O

Bene quod, vij. 14.
 conscia virgo, vi. 10.
 cui Tarpeias licuit contin-
 gere quercus, iv. 54. cui
 virgineo flavescere conti-
 git auro, ix. 24. demens,
 vij. 24. dilecta Deis, ð
 magni Cæsaris arbor, ix.
 62. dulce ingenium, † 20.
 dulce litus, x. 30. facinus,
 iij. 19. fallax atque inficia-
 tor, j. 104. fallax, xj. 74.
 fames amicorum, iij. 7.
 felix animo, felix Nigrina
 marito, iv. 75. felix, ix.
 57. Fidentine, j. 39. frustra
 locuples, ð dissimulator,
 v. 26. Galle conchis levior,
 ij. 47. grande ingenium,
 ii. 44. grande fati crimen,
 ii. 65. Hymenææ, iv. 13. ju-
 cunda solitudo, xij. 24.
 Juliarum dedecus Kalendarum,
 xij. 32. Lucina fe-
 rox, † 12. magum facinus,
 xi. 94. malus tu quisquis
 es, vi. 49. mater, ij. 34.
 medicina gravis, xj. 72.

mihî post nullos Juli me-
 morande sodales, j. 16.
 mihî curarum pretium,
 j. 77. mihî grata quies, ð
 blanda Thelephore cura,
 xj. 27. molles annos quin-
 decim, x. 38. mores, vj. 2.
 mores, ð tempora, ix. 72.
 nemus, ð fontes, x. 51.
 nostri ne festinate libelli, v.
 10. nox quam longa es, iv.
 7. nox omnis & hora, x.
 38. nullis Ovidii tacende
 linguis, vii. 44. Paille,
 malus es, iv. 17. Phœbe
 novemque sorores, ij. 22.
 pudor, ð pietas, viii. 78.
 puella ride, ij. 41. puer
 dulcissime, ix. 37. quo-
 niam prælia, quas utrinque
 pugnas, x. 8. quàm blan-
 dus es, ij. 4. quam certa
 fuit, † 13. quam dignus
 eras alapis, v. 62. quam
 magnus homo es, quam
 tu cupias, xj. 57. quam me
 nimium probas, vij. 10.
 quam pene, vj. 58. quam,
 Regule, diligenter erras,
 vij. 30. quam sæpe peter
 vina, xij. 13. quam te fieri
 Catulla vellem, viij. 52.
 quam terribiles exarsit in
 iras, † 9. quanta est gula,
 v. 71. quanta scabie miser
 laborat, vj. 37. quantos ri-
 sus movebit, viij. 28. quan-
 tum Cinna tacere potes,
 viij. 7. quantum cogit ege-
 stas, xj. 88. quantum est
 ingenium, † 14. quantum
 mihî nominis paratur, ð
 quæ gloria, vij. 96. quan-
 tum per colla decus, viij.
 55. Quintiane, v. 18. quo-
 ties pullabis, xj. 17. quo-
 ties, ix. 86. rerum felix tu-
 tela, v. 1. scelus, xj. 94. se-
 vere, viij. 61. soles, x. 51.
 stulte, xiv. 139. stulti, ij.
 40. tardus nimis & piger
 maritus, ix. 41. tristis crimi-
 ne terra nocens, ix. 31. tu-
 nicata quies, x. 51. vacerra,

xij. 32. vinitores, villici-
 que felices, x. 30.

Ob

Ob, ix. 23.
 obesus scarus, xij. 84.
 obibat, j. 91.
 obiecta specularia, viij. 14.
 obiecture, v. 70.
 obit, xj. 83.
 obligatque, vij. 38.
 oblitur, xj. 46.
 obliquâ garrulitate, vij. 61.
 oblita, vij. 93.
 oblitus, v. 7.
 obnoxia numina, ix. 88.
 obruet, v. 43.
 obruit, iv. 11.
 obruteque, ix. 41.
 obœanalena, xj. 62.
 obœanæ pruriginis, iv. 48.
 obœanos cinædos, vj. 50.
 obœura, ij. 8. gloria, xiv.
 171.
 obœuraque palla, xj. 105.
 obœuras lucas, vj. 59.
 obœurent, xiv. 5.
 obœuro veneno, j. 79.
 obœurus, j. 50. v. 13.
 obœerata, vij. 19.
 obœervant, iv. 54.
 obœervare, v. 51. ix. 103.
 obœervas, xj. 40.
 obœervat, vij. 49.
 obœerves, ix. 92. xij. 29.
 obœidet, ii. 17.
 obœonator, xiv. 217.
 obœonia, iii. 23.
 obœstante, v. 66.
 obœstantem feram, iv. 54.
 obœtas, xi. 97.
 obœtat, i. 88. iv. 29.
 obœtrepe, vii. 17.
 obœtrepis, i. 96.
 obœtuisse, x. 17.
 obœvia turba, iv. 53. xiv.
 169.
 obœvios, vii. 94.
 obœvium, xi. 7.
 Occ
 Occasio brevis, viij. 9.
 occidis, x. 50.
 occidit, i. 81. iv. 11. 63. vi.
 68. 85. vii. 39. ix. 31.
 occisus, ii. 84.
 occubuit, † 19.
 occupare, v. 14.
 occupat, iii. 24. vii. 60.
 occupato, vii. 96. lecto,
 iii. 82.
 occupatus, xi. 107.
 occurrere, vii. 94.
 occurris, i. 118. ii. 67.
 occurrit, iii. 14. 44. ix. 28.
 occurrunt, xi. 99.
 Occani, vi. 64.
 Oceano visô, v. 28.
 Oceanum, v. 24. Callai-
 cum, x. 37.
 Oceanumque, x. 44.
 Oceanus, iii. 95. vi. 9.
 ocellis ficcis, i. 93.
 ocella, iv. 25.
 ocellosa, ii. 37.
 ocellosis, i. 97.
 ocellolum tempus, v. 21.
 ocellum, iii. 36.
 octaphoro, vj. 84.
 octava, iv. 8.
 octavam, x. 48. xi. 53.
 octavum marmor, ix. 65.
 octavus, viij. 71.
 octies, viij. 64.
 octo, ij. 57. v. 12. vij. 52.
 ix. 3. xiv. 87. numismata,
 ix. 32.
 octobres Idus, xij. 68. Ka-
 lendas, x. 87.
 octobris Idus, x. 62.
 oculi, ix. 85.
 oculis, iv. 78. vij. 6. ix. 46.
 x. 59. xij. 15. devoranti-
 bus, j. 97.
 oculisque comedit, ix. 60.
 oculo, vj. 78. viij. 59. xij.
 23. altero, iv. 65. utro-
 que, viij. 59.
 oculoque, v. 14.
 oculos, ij. 91. iij. 92. iv.
 78. viij. 2. ix. 16.
 oculosque, vj. 80.
 oculum, j. 93. iij. 8.
 oculus, vj. 78.
 Od
 Oderat, ix. 81.
 oderit, viij. 3.
 odi, v. 18. vij. 42. xij. 39.
 odit, vi. 59. 61. vij. 11. viii.
 51. x. 4.

odiosus, ii. 1. viii. 6.
 odisse, xij. 13.
 odisset, vij. 23.
 odor, j. 88. ii. 12. iij. 24.
 alienus, ij. 12. duplex, j.
 88. impudicus, xii. 32.
 teter, iii. 24.
 odoræ Floræ, vi. 80.
 odore, vi. 93. ix. 63.
 Odryfio orbe, vii. 7.
 Odryfios triones, vii. 79.

Oe

Oebalius puer, xi. 44. xiv.
 173.
 Oedipodas, ix. 26.
 Oedipoden, x. 4.
 œnophori, vi. 89.
 Octæi rogi, ix. 67.

Of

Ofella curya, xiv. 221.
 ofellæ, x. 48.
 ofellas subitas, xii. 48.
 offendere, ii. 23. 32. ix. 56.
 offendimur, vii. 47.
 offendor, vi. 7. vii. 17.
 offendunt, viij. 24.
 offensa, xii. 57.
 offensa aquæ, viij. 33.
 offenso pollice, viii. 75.
 offensus, ix. 44. xii. 78.
 offeras, v. 6.
 officii, j. 56.
 officio, iv. 79.
 officiose, j. 71.
 officiosus, v. 23. homo, x.
 88.
 officium, j. 91. viii. 57. x.
 73. xj. 66.

Oh

Ohe, iv. 91.

Ol

Ole, ii. 68. iv. 36. x. 54.
 oleas, iii. 93.
 olebit, xiv. 146.
 olei, xii. 71.
 olent, ij. 12.
 olentem, funera myrrham,
 xi. 55.
 olentes, vj. 85.
 olenti sindone, ii. 16.
 olentis mariti, xiv. 146.
 oleo, iv. 90.
 olere, iii. 12. 28. 55. iv. 4.
 vi. 55. xi. 31. xii. 87.

olerent, ix. 60.
oles, ii. 12. iv. 4.
olet, i. 88. ij. 12. 29. iij. 63.
65. vi. 93. ix. 12. xj. 31.
xiii. 98.
oleum, iii. 58. v. 78. Ven-
nairanum, xij. 98.
olfacere, iij. 49. vi. 36.
olfecit, vii. 93.
olidæque vestes, j. 50.
olidam vulpam, x. 37.
olim, j. 93. 108. v. 61.
vii. 88. ix. 72. x. 79. xii.
52.
oliva, j. 44. xij. 36. vilis,
ix. 27.
oliva picena, ix. 55.
olivæ, j. 104. xj. 53. xiii.
36. Albanæ, ix. 24. Iu-
leæ, ix. 36. nobiles, v.
79. parca, iv. 46.
olivas pares, vij. 30.
olivi, iv. 90.
olivifera corona, xij. 100.
olivis, xiii. 1.
Ollus, iij. 48.
olla plena, xii. 32.
olla multa, xii. 18.
ollares uvæ, vii. 19.
ollas plebeias, xij. 8.
olor Spartanus, viii. 28.
olores Ledæqs, j. 54.
Olphicus, ix. 97.
cluere, ix. 62.
olus, iii. 38. xii. 31. ca-
num, vii. 30. Niliacum,
xiii. 57.
Olympi, xiv. 175.
Olympiadas, vii. 39. in-
numeras, iv. 45. quinde-
cies actas, x. 13.
Olympo atherio, ix. 4.
Om-
Ominibus lætis, xii. 100.
omne, † 21. j. 91. ix. 86.
x. 92. argentum, iv. 39.
genus, iv. 39. iter,
vi. 80. ius, j. 102. li-
men, viii. 44. opus,
xiv.
omneis, ii. 16. iii. 43. iv. 2.
copias, iii. 47.
omnem fumum, xiii. 32.
omnes, j. 44. 55. 86. 98.

100. 118. ii. 40. iii. 10.
38. 58. 79. iv. 49. 84. v.
24. 57. 62. vi. 44. vii.
94. viij. 44. 57. 61. 79.
ix. 64. x. 5. 16. 35. 58.
63. 88. 91. xi. 5. 14. 76.
xii. 3. 15. 70. 82. xiv. 11.
colei, xii. 85. Machao-
nas, ii. 16. rimas, xi. 99.
tubos, xi. 62.
omni, † 7. viii. 2. ix.
60. 77. x. 59. angulo,
iij. 58. arte, xii. 84. in
turba, ix. 99. nocte, ix.
63.
omnia, j. 86. ii. 4. 7. 14.
64. iij. 13. 26. 69. iv. 62.
64. v. 25. 79. vi. 93. vii.
52. 66. 99. viij. 78. ix.
39. 42. x. 46. xj. 9. 58.
71. 108. xii. 12. 84. 96.
obsonia, iii. 23.
omnibus, † 12. j. 41. 90.
110. ii. 41. iii. 82. v. 12.
25. 45. vj. 44. vij. 81. 96.
viiij. 50. x. 24. 30. 67.
87. conclavibus, xi. 78.
digitis, xi. 60. horis, j.
87. lactis, xij. 100. libel-
lis nequior, xj. 16. mo-
dis, xij. 66. molestis ex-
clusis, ix. 92.
omnino, ij. 56. iij. 45. iv.
29. 66. x. 68. xii. 40.
omnis, vj. 6. vij. 31. viij.
15. 50. x. 6. 37. 38. 68.
xi. 18. xij. 90. ami-
ca, j. 72. calculus, xii.
34. dies, viij. 78. honos,
viiij. 8. hora, x. 44. la-
bor, † 1. senior, vij.
turba, iij. 58. xij. 3.
vesica, iv. 49. vox,
vii. 5.
omnium, vii. 6. 33. x. 72.
xi. 16.
On
Onager pulcher, xij. 101.
tener, xij. 97.
onerat, j. 56.
oneratur, iv. 78.
onera, xi. 42.
onerosa casa, vi. 43. in-
gensque turba, ix. 56.

onocrotali Ravennatis,
xj. 22.

onus, j. 7. 38. vi. 77. viij.
75. xij. 100. xiiij. 29. no-
bile, xiv. 3. par, † 16.
tacitum, viii. 51.

onyx calcatus, xii. 50. par-
va, vii. 93. parvus, x.
48. pinguis, vi. 42. fic-
cus, xi. 50.

Op

Opacas umbras, j. 89.
Opelicus unctor, xii. 71.
opemque, viij. 75.
opeta, vij. 36.
operam, xiiij. 2. togatam,
iij. 46.
opere facta, iii. 58.
operi, v. 53. xj. 82.
operta, x. 96.
opertas mentas, x. 54.
opertos orbes, ix. 60.
operum, xiv. 222.
operumque, iv. 83.

opes, iv. 78. v. 19. 43. 82. viii.
18. 26. ix. 23. 60. x. 2.
xj. 6. xij. 63. arsuras, xj.
5. concussas, xj. 42. im-
meritas, vii. 31. largas,
iv. 73. v. 26. laxas, ii. 30.
Libertinas, v. 13. ma-
gnas, ix. 66. miseræ, †
4. patrias, ix. 84. stultas.
ij. 16. tantæ, xii. 53. te-
nues, x. 96. varias, x.
48.

Ophitæ, vj. 42.
ophthalmicus, viij. 74.
opibus, iij. 75. v. 70. xi.
6. tantis, ij. 43. iij. 40.
opium, j. 27. ij. 40. iij. 26.
xiii. 113.

Opimiani, ix. 89.
Opimiano nigro, x. 49.
Opimianum nectar, iij.
82.
opobalsama, xiv. 59. lassa,
xj. 9.

opocrotis, ix. 13.
oportet, iv. 39.
Oppiane, vi. 42. viii. 25.
Oppianus, vii. 3.
oppida, iii. 95.
oppidum, x. 30.

oppigne-

oppigneravit, ij. 57.
opposita manu, iii. 68.
oppositaque, x. 85.
oppressa plumæ, xiv. 159.
opsonia omnia, iii. 23.
optabat, ix. 52.
optabis, vii. 95.
optabilisque, x. 78.
optare, xi. 81.
optarent, j. 100.
optarit, x. 92.
optas, x. 71.
optasset, ix. 40.
optat, ii. 90. vj. 59. xi.
56.

optavitque, viii. 2.
optem, iv. 91.
optemus, j. 100.
optes, x. 47.
optet, vj. 25. viii. 86.
optima, j. 19. iv. 55. pars
anni, id est, ver, ix. 12.
vina, j. 19.

optimam Bilbilin, iv. 51.
optime pater, xij. 63. pa-
ter Divum, xiv. 180.
optimicoloris, viii. 10.
optimum convivium, ix.
79.

optimus, j. 42.
opto, j. 56. viij. 61. xij. 49.
opum, iv. 40.
opus, † 1. 16. 27. j. 54.
93. ii. 50. 77. iii. 38. v. 31.
41. vi. 13. vii. 62. 68. 91.
viiij. 51. ix. 32. 39. 86. x.
21. 55. 59. xi. 30. 61. 105.
xii. 2. xiv. 115. 135. 208.

Opellæum, vii. 81. bre-
ve, iv. 83. xii. 5. cultum,
j. 26. debile, viij. 6. clap-
sum manibus, x. 2.
Eoum, viij. 36. frequens,
iv. 29. grande, v. 5. igno-
tum, xj. 79. laborque fe-
lix, ix. 45. lascivum, ix.
27. leve, viij. 33. nobile
& Herculeum, † 6. no-
bile, vi. 73. ix. 95. om-
ne, xiv. 1. Rhodium, j.
71.

opusque, ix. 44.
Or
Ora, j. 49. 61. ii. 75. iii.

19. 93. vj. 34. 93. viij.
82. viij. 3. 36. ix. 78. 104.
x. 10. 28. xij. 89. xiv.
126. ampla, j. 60. aper-
ta, j. 15. blanda, vij. 86.
frigentia, x. 26. Jovis se-
reni, ix. 25. laxa, vi.
74. magna, xii. 60. mu-
ta, ix. 76. pia, j. 79.
prodigiola, v. 36. pul-
chra, ix. 67. Romana,
v. 70. x. 99. saxa, j. 23.
vilis, ii. 72.

oraque, v. 36. ix. 26.
orabat, iv. 67. 73.
oranti, v. 74. nummos
amico, ix. 47.
oras, viij. 76. auriferas, x.
20. Euganeas, x. 93. no-
stras, xii. 100.
orat, xi. 28.
oratione, v. 29.
orba, ij. 32. vj. 60. Lestria,
vij. 13.
orbata Bononia, vj. 85.
orbe, † 27. iv. 30. vj. 64.
viij. 16. 28. 51. viij. 36.
asserto, vij. 62. Hesper-
io, viij. 78. Hyperbo-
reo, ix. 104. laxo, xiv.
169. odrysiō, vii. 7.
othrysiō, ix. 95. perdo-
mito, ix. 44. toto, j.
1. ii. 66. v. 13. 75. viij.
61.

orbem, v. 61. vi. 3. viij. 51.
nitidum, ix. 18.
orbes, ix. 23. 60. binos,
ix. 32. Libycos, ij. 43.
opertos, ix. 60.
orbi, ix. 21.
orbis, vii. 6. ix. 7.
orbita brevis, xiv. 33.
orbos solos, vi. 27.
orbis, xj. 45. 84.
Orciniana sponda, x. 5.
ordeum, xiiij. 11.
ordinata, iij. 58.
ordine flexo, iij. 63.
ordine vario, † 26.
ordines puros, v. 8.
ordo minor, iv. 2.
ore, j. 105. ij. 61. iij. 5.
72. 81. iv. 87. v. 36. 38.

vii. 87. viij. 65. ix. 81. x.
32. 48. xj. 62. aperto, v.
56. Apollineo, vj. 29.
arcano, j. 40. astrifero,
viiij. 28. avido, j. 43.
Aufonio potens, ix. 88.
blælo, v. 36. cæco, iii.
19. certo, vi. 73. duro,
xj. 23. facundo, vj. 64.
gelido, vj. 58. grato,
vij. 62. inciso, iij. 60.
ingenti, j. 7. iv. 14. in-
grato, † 10. largo, viij.
70. Mæonio, vii. 25.
multo, iii. 94. niger,
xij. 54. Niliaco niger,
x. 12. pio, xj. 5. pla-
cido, vj. 10. 13. 64. ran-
cidulo, vij. 33. rosco,
xj. 57. rubenti, v. 2.
rudi, viij. 56. sereno,
ij. 24. superbo, iv. 61.
tanto, x. 89. tener, xii.
38. tenero, viij. 51. xj.
92. tragico, viij. 18.
tumido, v. 8. veracun-
do, viij. 1. veridico,
x. 37. utroque, ix.
106.

Orestem, vi. 11.
Orestes, vj. 11. vj. 23. x.
11.
Orestis, vi. 11.
oret, x. 5. xi. 21.
oris fracti, viij. 57.
oris Æthnæis, viij. 45.
Hyperboreis, vij. 5. lon-
ginquis, iij. 1. longis,
† 24. Niliacis, iv. 42.
sævis Cappadocum, ix.
31. Sardois, viij. 32. Vin-
delicis, ix. 86.

osisque, xi. 104.
ornare, ii. 66.
ornatus dives, iv. 78.
ornent, xii. 91.
ornentur, vij. 73.
ornere, ix. 38.
ornetur, vii. 94.
oro, iv. 90. viij. 39. xj.
76. 77.
Oros, vii. 9.
Orphea, x. 19.

osisque, xi. 104.
ornare, ii. 66.
ornatus dives, iv. 78.
ornent, xii. 91.
ornentur, vij. 73.
ornere, ix. 38.
ornetur, vii. 94.
oro, iv. 90. viij. 39. xj.
76. 77.
Oros, vii. 9.
Orphea, x. 19.

osisque, xi. 104.
ornare, ii. 66.
ornatus dives, iv. 78.
ornent, xii. 91.
ornentur, vij. 73.
ornere, ix. 38.
ornetur, vii. 94.
oro, iv. 90. viij. 39. xj.
76. 77.
Oros, vii. 9.
Orphea, x. 19.

osisque, xi. 104.
ornare, ii. 66.
ornatus dives, iv. 78.
ornent, xii. 91.
ornentur, vij. 73.
ornere, ix. 38.
ornetur, vii. 94.
oro, iv. 90. viij. 39. xj.
76. 77.
Oros, vii. 9.
Orphea, x. 19.

osisque, xi. 104.
ornare, ii. 66.
ornatus dives, iv. 78.
ornent, xii. 91.
ornentur, vij. 73.
ornere, ix. 38.
ornetur, vii. 94.
oro, iv. 90. viij. 39. xj.
76. 77.
Oros, vii. 9.
Orphea, x. 19.

osisque, xi. 104.
ornare, ii. 66.
ornatus dives, iv. 78.
ornent, xii. 91.
ornentur, vij. 73.
ornere, ix. 38.
ornetur, vii. 94.
oro, iv. 90. viij. 39. xj.
76. 77.
Oros, vii. 9.
Orphea, x. 19.

osisque, xi. 104.
ornare, ii. 66.
ornatus dives, iv. 78.
ornent, xii. 91.
ornentur, vij. 73.
ornere, ix. 38.
ornetur, vii. 94.
oro, iv. 90. viij. 39. xj.
76. 77.
Oros, vii. 9.
Orphea, x. 19.

Orpheo, † 3. 22. Hæmo, † 3.
 Orpheus, xi. 85.
 orta, ix. 40.
 ortu magno, vij. 21.
 ortus athereos, iij. 6.
 eques Regibus atavis, xij. 4.
 Oryx sævus, xij. 95.
 O s
 Os, j. 84. ix. 96. xi. 31. xij. 87. 101. blæsum, x. 65. præcium, ij. 72.
 oscitanti, xi. 99.
 oscitat, vi. 61.
 oscitationes longas, ij. 6.
 oscula, v. 35. xi. 92. clausula, xij. 18. rara, xi. 24.
 osculis, viii. 44. multis, xii. 95.
 osculo, j. 110. vi. 66. hircoso, xii. 59. nivali, vii. 94.
 ossa, j. 115. v. 45. vi. 85. viii. 57. ix. 30. 31. fracta, xi. 85. mollia, v. 36.
 Ossa brevior, viij. 36.
 osseus cunus, iij. 93.
 ossibus, j. 73.
 ostendere, j. 70. xii. 8.
 ostendit, ij. 16. vi. 70.
 ostenditur, iij. 19.
 ostia, xi. 105.
 ostrea, iij. 45. vij. 77. ix. 15. xij. 17. xij. 82. non liventia Bajanis testis, x. 37. faturata, iij. 59.
 ostreorum, vij. 19.
 ostro, iij. 82. perlucidus, xij. 38.
 O t
 Otacilium, x. 79.
 Otacilius, x. 79.
 Ortho mollis, vi. 32.
 Orthone, vi. 32.
 Othrysiæ pruinæ, x. 7.
 Othrysiæ orbe, ix. 95.
 otia, j. 108. vi. 43. ix. 104. xij. 1. 69. commoda, iv. 14. Nomentana, x. 44. nostra, iv. 25. parva, iv. 83. vii. 27. fordidæ, j. 56. tuta, xij. 5.

urbana, xi. 4.
 otio, j. 114. albo, iij. 58.
 otiosa turba, ij. 37.
 otiosæ coronæ, j. 42.
 otiosæ liber, xi. 1.
 otiosorem turbam, xi. 1.
 otiosis labris, j. 97. myrtetis, iij. 58.
 otiosus, iij. 20. 58. nummularius, xii. 57.

O u

Ova, vij. 30. 48. 53. xi. 53. xii. 19. xij. 40. lecta, x. 48. tuta, iij. 47.
 ovans, viij. 65.
 ovem totam, vi. 3.
 oves, viij. 56. xii. 64. Siculas, iv. 49. Tiburtinas, vij. 79.
 Ovidi, j. 106. vii. 43. 44. ix. 53. 100.
 Ovidii Metamorphosis in membranis, xiv. 192.
 ovis, iij. 65. xiv. 121. 133. 155. utilis, xiv. 121.
 ovis divisus, v. 79.
 ovo abortivo, vi. 93. Ledæo, viij. 33.
 oxigarumque, iij. 50.

P

P A

Pacata quies, ix. 81.
 pace certâ frui, x. 72.
 pacem, ij. 75.
 paci, † 4.
 pacifici Numæ, xij. 63.
 pacificus Janus, viij. 66.
 pacis, j. 2. viij. 15.
 Pacorus, ix. 36.
 Pactius, xiv. 78.
 pactus, viij. 17.
 Pacuviusque, xi. 91.
 Padi Phaëthontei, x. 12.
 pæantius Heros, ij. 84.
 pædagoge, xij. 49.
 pædagogo, iij. 58. viii. 44. ix. 28.
 pædagogorum, x. 62.
 pædica, j. 93.
 pædicant, xi. 64. 100.

pædicare, iij. 68. xi. 79. 89. 105.
 pædicari, vi. 56. vii. 61.
 pædicaris, iij. 95. ix. 71.
 pædicas, xi. 95. xij. 16.
 pædicat, vii. 66. xi. 46.
 pædicem, xj. 21.
 pædico, ij. 47. xi. 88.
 pædicone, vi. 33.
 pædiconibus, xii. 87.
 pænam, iij. 64.
 pæne, j. 13. 16. ij. 11. 51. v. 14. vi. 58. vij. 46. xi. 83. xiv. 197.
 pænula, xij. 1. xiv. 84. 128. gausapina, xiv. 145.
 peior, j. 104. scortea, xiv. 130.
 Pæstanaque rura, iv. 60.
 Pæstani ruris, vi. 80.
 Pæstani arvis, ix. 61. rosis, iv. 42.
 Pæstano, ix. 27.
 Pæsti rosarium, v. 38.
 Pæsto bifero celsura rosaria, xii. 31.
 Pæte, j. 14. vi. 30. xi. 77. 80.
 Pæto, j. 14. v. 38.
 Pærus, vii. 38.
 Paganica, vij. 31. pila, xiv. 45.
 pagina, j. 54. iij. 69. v. 2. 16. vij. 11. x. 1. 4. 78. xi. 17. blanda, x. 45. brevis, xiv. 198. consumpta, x. 59. duplex, ij. 77. facunda, ix. 79. lasciva, j. 5. nocturna, xj. 18. sicca, iv. 10. una, xi. 25.
 paginâ frequenti, vij. 44. primâ, iv. 91.
 paginæ, viij. 44.
 paginis lectis, ij. 6.
 παιδιον Βαβυλῶν, xiv. 171.
 Palæmon, ij. 86.
 palæstra, vij. 66.
 palæstrâ mediâ, vij. 81. molli, iv. 90.
 palæstræ, v. 66. Libyæ, v. 66.
 palæstras, x. 55. Ledæas, iv. 25.

palæstris nitidis, iv. 8.
 palæstrita, xiv. 201. lubricus, iij. 58.
 palæstritæ, vi. 63.
 palæstris apri, iij. 82.
 Palamedis, xiii. 75.
 palamque, vii. 91.
 Palatinâ toga, viij. 28.
 Palatinæ, v. 5.
 Palatini colossi, viij. 60. Dei, v. 19.
 Palatino tonanti, ix. 40.
 Palatinus Parthenius, iv. 45.
 palato, xiv. 120.
 Palinurus, iij. 77.
 palla Gallica, j. 93. obfcura, xj. 105.
 Pallada, ix. 4.
 Palladiæ albæ, v. 1. artitis, vi. 13. Tholofæ, ix. 201.
 Palladis, j. 77.
 Palladium decus, ix. 24.
 Palladiumque, j. 2.
 Palladius lotos, viij. 51.
 Pallados, xij. 104. nostræ, iv. 53.
 Pallas, vi. 10. vii. 27. ix. 25. xij. 100. Cæsariana, viij. 1.
 pallacia, iv. 5. 79. vij. 27. ix. 43. 93. xii. 21. postfella, ix. 104. venerantia, j. 71.
 Pallatinæ mensæ, viij. 39.
 Pallatinas mensas, xij. 91.
 Pallatinis prælis, xj. 9.
 Pallatinos vultus, ix. 25.
 Pallatinum supercilium, ix. 82.
 Pallatinumque Tarpejum tonantem, ix. 88.
 pallear, viij. 44. x. 13.
 pallens, ix. 58. faba, v. 79. toga, ix. 58.
 pallent, ix. 62.
 pallentes caules, xij. 17. curæ, xi. 7.
 pallentia sulfurata, j. 42.
 pallere, xij. 61.
 palleret, ix. 55.
 pallet, j. 78. iij. 38. 58. vj. 61.
 pallia, j. 110. iij. 63. viij. 59. ix. 27. xi. 17. 24. xij. 103. xiv. 136.
 pallia arundo, xiv. 218.
 cura, xiv. 162. Erotation, v. 36. pomaria, viij. 14. turba, x. 12. unda, viij. 33.
 pallior fiet lupus, xj. 56.
 palliorque, ij. 24.
 pallidus, v. 28. xij. 32. ignis, iij. 65. pastor, viij. 55. reus, j. 50.
 palliolata, ix. 33.
 palliolo, xi. 28.
 palma, xij. 9. xiv. 82. plurima, vii. 27.
 palmæ, v. 32. viij. 78.
 palmam, vij. 71. xi. 34.
 palmas, x. 53. Idumæas, x. 50.
 palmatæque togæ, vij. 1.
 palmitæ, vj. 49.
 palmitis, iv. 89. beati, viij. 40. supini, xij. 32.
 palude bibulâ, xj. 33. mediâ, xij. 115. reliquâ, xiv. 38.
 paludes Pontinas, x. 74.
 paludis, xi. 53. Hispanæ, xij. 57.
 palumbi torquati, xij. 67.
 palumbum stilantem, ij. 37.
 palumbus, iij. 58. torquatus, xij. 67.
 palus, iv. 4. xiv. 160.
 Pamphile, iv. 69.
 pampineis jugis, x. 93. umbris, iv. 44.
 pana, j. 70. nocturnum, ix. 62.
 Panaca, xiv. 100.
 Panaretus madidus, vi. 89.
 panariolis, v. 50.
 pandia anfa, xiv. 106.
 Pandionis, j. 26.
 pandit, v. 26. xij. 100.
 pane, x. 59. nigro, xj. 57.
 panem, viij. 16.
 panes Ricentini, xiii. 47.
 pangentur, iij. 38.
 pangere, xi. 4.
 panis improbi caninas

buccas, x. 5. melior vj. 11.
 Pannice, ij. 36. vj. 67. ix. 48. xij. 73.
 Pannici, vj. 39.
 panniculi, ij. 72.
 panniculo, v. 62.
 panniculum, iij. 86.
 pannis, ij. 46.
 panno moto, x. 5.
 Pannonicas, xij. 69.
 Pannonici belli, viij. 15.
 pannosæ mammæ, iij. 72.
 pannucea mentula, xj. 47. παύρα, ij. 43.
 Pantagathus, vj. 52.
 panticibus laxis, v. 64.
 Paphiæ columbæ, viij. 28.
 Paphien, vii. 73.
 Papile, iv. 48. vj. 36. viij. 77.
 papilionis minimi, viij. 35.
 papilionibus, xij. 62.
 papilla, xij. 44.
 papillas, viij. 64. crescentes, xiv. 13.
 Papilus, vij. 93.
 Papiriane, viij. 82.
 papyro, viij. 44. arsurâ, x. 97. madida, iij. 2.
 par, † 16. 24. j. 13. iij. 38. 66. vj. 11. viij. 36. xij. 8. xiv. 35. cælo domus, viij. 36. fama, j. 112. onus, † 16.
 para, ix. 57. xiv. 19.
 parabat, viii. 30.
 parabit, xj. 32.
 parantur, x. 30.
 parapsidasque, xj. 32.
 parare, iij. 2. 62.
 paras, xj. 8. xiv. 27.
 parasitum, ix. 29.
 parasti, xij. 99.
 parat, † 28. vij. 5. xj. 79.
 parata, xj. 24. cœna, xiv. 217.
 parati, vij. 41.
 parato pollinctore, x. 97.
 paratur, j. 55. 67. 105. iij. 62. vij. 96.
 paravit, vij. 55. ix. 15. x. 85.
 parazonium, xiv. 32.
 parca, iv. 8. apis, xiv. 8
 o ij

222. manus, xij. 63.
munera, x. 41. pocula,
iv. 8. sitis, xij. 116.
parca mole, vij. 73.
parca malæ, vj. 62. nu-
ces, iv. 66. oliuæ, iv. 46.
parcum, ix. 18.
parcas, j. 36.
parce, j. 78. iij. 68. v. 7.
vj. 27. vij. 67. 92. x. 62.
74. 82. xj. 21. 44. xiv.
105. 118. 172.
parcere, j. 15. ij. 75. iv.
74. vij. 81. x. 33.
parcis, j. 107. iij. 13.
parcite, † 25. v. 73.
parcius, vij. 38. xij. 14.
xij. 20.
parco vitro, ij. 40.
parcos patres, xiv. 43.
pardum volucrum, † 15.
pardus, j. 105.
parem, ix. 28. x. 11.
parendum, ij. 55. ix. 54.
parens, † 13. j. 117. vij.
6. ix. 7. alma, viij. 21.
parensque, viij. 2.
parentem, v. 6. x. 104.
xj. 16.
parentes stulti, ix. 75.
parenti, iij. 6.
parentibus, x. 71.
parentis, vi. 83. vij. 44.
boni, vj. 25.
parere, iij. 58. vj. 67. ix. 7.
pares, ij. 18. viij. 12. xj.
105. xij. 49. amici, x.
47. manimas, iij. 93.
olivas, vij. 30. far-
donychas, xj. 28.
paret, j. 105.
Parethonjas urbes, x. 26.
pari, iv. 13. 35. jugo, iv.
13. forte, iv. 35.
pariat, x. 91. xii. 42.
paribus modis, viij. 3.
votis, viij. 71.
Paridis, ij. 84.
pariente, xj. 56.
Parim Phrygium, xij. 52.
Paris, xi. 14. Dardanius,
ix. 106.
parit, vij. 101.
pariter, † 13. 20. 17. iij.

partitur, iij. 82.
partitus, iv. 3.
partus, † 12. 14. magni,
vii. 20. peregrini, xii. 21.
parva, † 24. iv. 64. ix. 1.
xi. 69. alea, xiv. 18.
carmina, viij. 82. co-
ctana, iv. 89. vii. 52.
coenatio, ij. 59. coenu-
la, v. 79. vii. 50. do-
mus, ix. 99. x. 19. do-
na, vii. 83. hostia, ix.
32. injuria, ix. 9. lu-
cerna, xiv. 61. Mantua,
xiv. 195. marmora, x.
63. mora, † 24. mu-
nera, ix. 54. munuscu-
la, v. 85. vii. 48. 79.
onix, vii. 93. otia, iv.
83. regna, xii. 31. res,
x. 96. rura, xii. 57. ta-
bella, vii. 18. volucris,
xiii. 78.
parvâ morâ, iv. 73.
parvæ, iv. 55. ix. 27. 55.
xi. 92. catellæ, xiv. 198.
cortis, ix. 55. mufæ, ix.
27. Vetoniæ, iv. 55.
parvas, j. 23.
parve, j. 4. iij. 5. vj. 13.
cupido, vi. 13. liber, j.
4. iij. 5.
parvi, v. 79. ix. 19. con-
dyli, v. 79. lares, ix.
19. sigilli, xiv. 171.
parvis frontibus, iv. 74.
rebus, j. 56.
paruit, xii. 29.
parvo, iv. 89. vi. 66. vii.
12. 16. 33. affe, viii. 33.
carmine, x. 1. mullo,
xiv. 97. munere, iv. 89.
vii. 26. nato, xiii. 99.
pretio, vi. 66. tempore,
vii. 12.
parum, j. 36. ij. 8. 36. vii. 66.
viii. 78. x. 19.
parvula coena, iv. 78.
parvuli agelli, x. 92.
parvum morionem, xii. 95.
parvus lychnus, iv. 90.
onyx, x. 48. Regulus,
vi. 38.
pascar, xiii. 49.

pascat, vii. 87. xi. 28. 85.
pascentem, iv. 49.
pascere, v. 78. viij. 79. x. 11.
pasci, viij. 51.
pascinus, x. 58.
pascis, iij. 58.
pascit, vi. 11. ix. 3. 64. 82.
x. 30. 96. xi. 19.
pascitur, j. 61. viij. 30. x.
96. xiii. 62. 97.
pascunt, vi. 90.
Pasiphaen, † 5.
pasta, ij. 43. primos to-
ros Cleopatra, iv. 22.
passere, j. 8. 110. arguto,
ix. 55.
passerum, j. 8. iv. 14. xi. 7.
passerinum levem, xii. 36.
passerinus, vii. 6.
passeris, j. 93. vi. 42. vii. 13.
passum, ij. 5. xiii. 106.
passus, vii. 39. xj. 83.
pastas nates, xii. 75.
pastillos, j. 88.
pastor, ix. 23. xi. 42. xiii.
38. xiv. 156. pallidus,
viii. 55.
pastoris, v. 66.
pastum mero lacte alum-
num, xiii. 41.
pastus, ix. 90. xiii. 89.
xiv. 70. aper Sarmata,
† 3.
Patavina, xi. 17.
Patavinæ tunicæ, xiv. 143.
pateat, iij. 42.
patella cumana, xiv. 114.
lata, xiii. 81.
patellâ, xij. 81. nigrâ,
v. 79.
patent, xii. 50.
pater, † 3. j. 67. iij. 10. iv.
16. 70. v. 7. 35. 49. vi. 3.
39. 62. viii. 2. 55. ix. 4. 21.
x. 7. 102. xi. 40. 42. xii.
53. xiv. 176. ætherius, ix.
36. 37. Aufonius, ix.
9. durus, x. 68. familia-
verus, j. 85. optime,
xii. 63. optime Divum,
xiv. 180. pius, ix. 76.
sanctæ, x. 28. verus, † 3.
paterâ, vi. 92. viii. 6.
paterent, xiv. 148.

pateret, † 12.
pateris, ij. 34. viii. 80.
paterna jura, iij. 95. viii. 31.
paternæ necis, † 7.
PATERNE (pro-
prium,) xii. 53.
paterni servi, vii. 61.
paternis fundis, ix. 3.
mensis, iv. 39.
paternos agros, xj. 71.
paternus servulus, ix. 89.
patet, j. 35. 71. iij. 72. iv. 64.
viii. 59. ix. 21. xi. 71. 105.
pati, iv. 37. ix. 94. xi.
24. favæ regna, ix. 67.
patique, vij. 38. xii. 26. 61.
panar, iij. 92. x. 82.
patiare, j. 4.
patiaris, v. 81.
patissimos libellos, xii.
97.
patiens, x. 25.
patienter, xiv. 165.
patientiam, j. 105.
patientur, v. 7.
patiere, xi. 79.
patimur, iij. 82.
patre, ij. 2.
patrem, ix. 43. 82. 115. iv.
16. v. 73. ix. 35. x. 44.
xi. 56. 104. amissum, j.
34. auditum, vi. 38.
mortuum, iv. 70.
patremque, xi. 8.
patres, vi. 27. xi. 6. par-
cos, xiv. 43. veteres, xi. 6.
patresque, viii. 50. ix. 49.
xiv. 120.
patri, j. 69. iij. 6. vi. 85. ix.
78. apro, iij. 13. magno,
xiv. 124. Tarpeio, ix.
104.
patrique, vi. 38.
patria, viij. 72.
patriâ terrâ, ij. 24.
patriæ, † 3. vi. 25. x. 20.
xii. 6. Ravennæ, iij. 91.
patriam, viii. 31.
patrias laudes, vi. 38. opes,
ix. 84. sedes, viii. 3.
patribusque, xij. 1.
patricio vico, x. 68.
patricius vicus, vii. 72.
patriusque, vi. 25.

patrii vultus, vi. 27.
patrios census, ij. 90.
hortos, xij. 31. lares,
v. 43. manes, xij. 3.
sensus, iv. 75.
patris, iv. 16. 45. xii. 101.
xiv. 174. nascens, viii.
36. summi, ix. 2. 67.
xi. 5. tonfi, vi. 64.
patriumque Salonem, x. 96.
Patrobas confinis, ij. 32.
Patroclianas fellas, xii. 78.
patrona, xii. 49.
patronam vocem, vii. 71.
patroni, vi. 29. cari, vi.
28. defuncti, ix. 75.
patrono, j. 99. v. 71. spo-
liato, x. 33.
patronos veteres, v. 36.
patronum, j. 98. 102.
patronus, ij. 13. 27.
patruelibus, v. 36. fun-
dis, v. 37.
patrum, iv. 55. xi. 12.
patrumque, vij. 4.
patulo lumbo, xiii. 5. ro-
stro, ix. 32.
patulos hiatus, iij. 19.
pauca, iv. 78. 90. vi. 16.
34. vii. 19. x. 1. carmi-
na, vii. 28. disticha, ij.
71. vii. 84. xi. 109. juge-
ra, j. 117. iv. 64. vi. 15.
millia, vi. 10. vasa, iv.
15. verba, j. 97.
paucaque, iv. 15.
paucis, v. 13. puellis, xi. 26.
paucos, ij. 48. dies, j. 16.
pavet, xi. 40.
pavidi magistri, † 22.
pavit, † 7.
Pauline, ij. 14. iij. 78.
paulisper, vii. 28.
Paula, j. 75. vi. 6. ix. 6.
x. 8. xi. 8.
Paullam, x. 8.
Paulle, iv. 17. v. 4. 23. vi.
12. vii. 71. viii. 33. ix.
87. x. 10. xii. 70.
Paullos, v. 29.
paullum, iv. 14. 83. v. 23.
Paullus, ij. 20. langu-
dior, ix. 87.
pavo, v. 38. xiii. 70.
o iij

pavones gemmei, iii. 58.
 Pavonia muscatica, xiv. 67.
 pavonius lectus, xiv. 85.
 pauper, ii. 90. iii. 15. iv.
 40. v. 13. 18. 19. 82. vi.
 77. vii. 9. ix. 3. 82. x. 10.
 xi. 33. 45. 51. xii. 71. xiv.
 160. caudifidus, xiv. 219.
 Cinna, viii. 19. Gaurus,
 iv. 67. Numa, xi. 6.
 Thelesinus, vi. 50. vir,
 iv. 5. umber, xii. 83.
 pauperes, v. 42. xii. 15.
 pauperi, xii. 57.
 pauperibus, vii. 45.
 pauperior, v. 40. x. 78.
 pauperiore mero, xiv. 103.
 pauperis, iii. 48. xiii. 27.
 106. xiv. 1. 126. Brito-
 nis, xi. 22. mœchæ, iii.
 81.
 paupertas, iv. 77. xi. 33.
 paupertatemque malignâ,
 viii. 56.
 pax certa, xiv. 34. peregrina,
 xii. 9. Romana, vii.
 79.
 Pe
 Peccant, xiv. 3.
 peccantis famuli, xiv. 68.
 peccare, ix. 39. xi. 55.
 peccas, i. 35. ii. 50.
 peccasse, ii. 80.
 peccat, iij. 5. ix. 97. xi. 23.
 peccatum, iii. 85.
 peccaverat, ii. 66.
 peccos, vi. 21.
 peccore, iv. 37.
 peccori, xi. 42.
 peccoris, viii. 51. lanigeri
 maritus, ix. 73.
 peccen ad calamum, xiv.
 25.
 peccere, ii. 36.
 peccine Niliaco, xiii. 150.
 peccora, † 7. vi. 21. 56.
 vii. 68. xi. 54. horrida,
 ii. 36. iv. 57. ingentia,
 xi. 11. nuda, vi. 32. x.
 50. plebis Abderitanæ,
 x. 25. secreta, v. 5.
 pectoralis fascia, xiv. 134.
 peccore, † 7. iii. 72. iv. 5.
 87. viii. 73. xii. 44. xiii.

52. de imo, x. docto, i.
 26. dulci, sublimi, do-
 cto, ix. 79. humili, vii.
 39. lato, xii. 38. memo-
 ri, vi. 25. 85. nimio, †
 7. niveo, xiv. 149. nudo,
 i. 9. xi. 85. sacro, vii. 1.
 sublimi, ix. 1.
 peccoris, vii. 16.
 peccus, ii. 11. 62. iii. 93.
 iv. 53. v. 38. vi. 64. vii.
 13. xiv. 66. fidæ amici-
 tiæ, ix. 15. latum, viii.
 55. miserum, x. 13. sa-
 crum, vii. 1.
 pecudesque, ix. 73.
 pecudis Indicæ, v. 38.
 pecudum ferarum, † 21.
 peculiari luce, iv. 64.
 pecunia numerata, xi. 71.
 pecuniosas artes, v. 57.
 pecus, i. 86. xi. 42. Hef-
 perium, ix. 62. lascivum,
 xiii. 39. sine mente, viii.
 55. sollicitum, v. 32.
 pede, ix. 39. xii. 50. blan-
 do, i. 110. brevis, xii.
 54. Grandi, vi. 64.
 pedem, x. 81. alterum, x.
 100. læsum, ii. 29.
 pedere, iv. 88. vii. 17. x.
 14.
 pedes, ii. 35. iv. 51. vii. 19.
 32. ix. 87. xi. 72. xii. 29.
 89. Achilleos, ii. 14.
 carnifices, xii. 48. me-
 dios, xi. 47. perfusos,
 xiv. 107.
 pedester, † 28.
 pedibus, iii. 23. x. 9. xi. 55.
 xii. 30. 40. 78.
 pedico, ii. 28.
 pediculosi menti, xii. 59.
 pedo, v. 5.
 pedonis, x. 19. docti, ii.
 77.
 pedum, iii. 82.
 Pegasis unda, ix. 59.
 pegma, viii. 13.
 pegmata celsa, † 2.
 peierare, vii. 19.
 peierat, vi. 12.
 peior, iii. 66.
 pejus, iv. 84. vii. 33. oler,

xi. 31. vitium, iii. 72.
 pelagi, xiv. 88.
 pelago, iv. 66.
 Peleos, ii. 64.
 Pelian tremulum, vi. 71.
 Peligni, i. 62. coloni, xiii.
 121.
 Pelignis prælis, i. 27.
 Pelignum, xiii. 121.
 Pelignus, ii. 41. viii. 73.
 Pelion Theffalicum, viii.
 36.
 Pellæ gulæ, xiii. 85.
 Pellæ Tyranni, ix. 44.
 pelle, xi. 99. xiv. 50. ba-
 siatâ, xiii. 59. canâ, iii.
 77. hœdina, xii. 45.
 multiplici, xiv. 184. va-
 cua, vi. 64.
 pellem caninam, v. 61.
 pelles antiquas, ix. 75.
 pellex, xiv. 119. Antica,
 x. 51.
 pelibus exiguis, xiv. 190.
 pellice, ix. 42.
 pellicibus ministris, xii.
 98.
 pelliculâ, iii. 16.
 pellis, xiv. 66. indecens,
 vii. 19. lunata, i. 50. Scy-
 thæ, x. 62.
 Pelops tonse, xii. 86.
 Pelorida fatuam, x. 37.
 Peloris aquosa, vi. 11.
 peltatam Amazona, ix.
 104.
 Pelusia munera, xiii. 9.
 penates clari, i. 71. madidi,
 vii. 26.
 penates claros, x. 33. con-
 ductos, viii. 75. exiguos,
 x. 28. laurigeros, viii. 1.
 xii. 3. pierios, xi. 94. pios,
 iv. 64. totos, ix. 62.
 penatibus, ix. 19.
 pendeat, viii. 61. xii. 63.
 pendebat, vii. 36.
 pendens, † 7.
 pendent, i. 44. ii. 17. iii.
 71.
 pendentem capream, xiii.
 100. zoilum, iv. 77.
 pendentia Mausolea, † 1.
 tecta, ii. 14.

pendere, ix. 32.
 pendet, j. 93. v. 32. xj. 52.
 xiv. 54.
 pendula Seria, xiiij. 112. te-
 cta, x. 20.
 pendulamque Sætiæ, iv.
 64.
 pendulus bombyx, viii.
 33.
 Penelope, i. 63. xi. 8. pudica,
 xi. 105.
 penem, vi. 23. vii. 81. xi.
 75. arrectum, x. 55. e-
 brium, iii. 82. turgidum,
 ix. 28.
 penetrabile frigus, iv. 19.
 penetrale summum, x. 51.
 penetralia, iv. 53.
 penitus, v. 96.
 penna, xiv. 22. rubens,
 xiii. 71.
 penna, viij. 33. alba, x. 3.
 minore, x. 19. scriben-
 te, ix. 14.
 pennas, † 8.
 penne, vi. 16.
 pennis labentibus exutus
 puer, x. 4. pictis, xiv.
 85.
 pensâ, ix. 18. Lydia, ix.
 67. mala, vii. 95. ulti-
 ma, iv. 73.
 pensavit, x. 55.
 pensio, iii. 30. vii. 91. tota,
 iii. 38.
 pensione bimâ, xii. 32.
 pensis festinatis, ix. 78.
 pensio, iv. 54.
 Pentheus, xj. 85.
 penula, i. 104.
 penulatorum, v. 27.
 pepedit, xij. 78.
 pepedit, † 21.
 pepercerit, † 25.
 peperisse, † 12. ix. 40.
 peperit, vj. 64. xj. 54.
 per, † 16. 19. j. 4. 15. ij.
 6. 24. iij. 36. 63. iv. 43.
 73. v. 61. 62. vii. 19. 43.
 viij. 32. 61. ix. 49. 62. x.
 72. 104. xi. 95. 105. xii.
 18. 26. xiii. 3. 73. xiv. 73.
 141.
 perque, ij. 14. iv. 1.

pera, xiv. 81.
 peraque, iv. 53.
 peracta, vi. 49. xi. 25. mes-
 sis, xj. 19. res, iv. 91.
 peracta, x. 19.
 peractis, vj. 28. tribus au-
 reis vitæ, x. 24.
 peractos, j. 28.
 peractus, vii. 46.
 peracuta falce, iij. 24.
 peragit, ii. 1. iii. 79.
 perambulat, ix. 39.
 Perannæ Annæ, iv. 64.
 percoqua vilia, xiiij. 46.
 percurrit, iij. 81.
 percussa, † 27. lidere lia-
 gua, xi. 86.
 percussis incudibus, ix. 70.
 percussit, vi. 21.
 percussus, vij. 94.
 percute, xiv. 68.
 percutit, iij. 72.
 perdas, xiiij. 2.
 perde, xj. 77.
 perdere, i. 76. 86. iv. 40.
 v. 31. 64. 81. x. 38. 57. 77.
 xii. 64. xiiij. 53. xiv. 1.
 perdet, x. 98.
 perdiderat, viij. 56. ix. 42.
 xj. 77.
 perdiderim, iv. 26.
 perdideris, xiiij. 75.
 perdiderit, vii. 46.
 perdidisse, xii. 89.
 perdidisti, vj. 30.
 perdidit, † 11. 13. j. 86.
 iij. 85. vii. 13. x. 63. xiv.
 146. 165.
 perdis, ii. 42. vii. 92. ix.
 42. xj. 103.
 perdit, iij. 58.
 perdite, xiii. 1.
 perditus, iii. 82. v. 85. xi.
 64. fututor, xii. 43.
 perdix, xiii. 65. carior, xiii.
 76. picta, iii. 58. rusti-
 ca, xiii. 76.
 perdomitis gentibus, vij.
 83.
 perdomito orbe, ix. 44.
 perdomuisse, † 27.
 perdunt, viii. 59.
 peream, xi. 98.
 percas, v. 61.

pereat, i. 46. vii. 50.
 peregerat, ix. 32.
 peregisset, iv. 18.
 peregit, i. 79. v. 38. 71. x.
 38. xiv. 208.
 peregre, vii. 101.
 peregrina, iv. 66. Clau-
 dia, iv. 13. pax, xii. 9.
 res, xi. 79. vina, iv. 66.
 peregrinæ senectæ, xiii. 29.
 peregrinam Endromida,
 iv. 19.
 peregrine liber, xii. 3.
 peregrini partus, xii. 21.
 peregrinis nugis, iii. 55.
 peregrinus, x. 12.
 peremit, ij. 75. x. 61.
 perempta, † 13. xj. 70.
 perennis focus, x. 47.
 pereunt, v. 21. 53. xiv. 49.
 pereuntis aquæ, xii. 50.
 perfatuæ togæ, x. 18. 96.
 perfectius, v. 64.
 perfectum, xj. 108.
 perfer, iv. 10. x. 19. 93.
 perferre, vij. 35. 38. xj. 24.
 xii. 61.
 perficere, iij. 79.
 perfida cornua, ix. 104.
 dona, ix. 67. lingua, vii.
 23. vappa, xij. 48.
 perfida gentis, vii. 6.
 perfide, ij. 75. Cæsar, iv.
 11.
 perfidosque fastus, † 10.
 perfidus leo, † 10.
 perficuit frontem, xi. 28.
 perfrixisse, iii. 18.
 perfruitur, iv. 64.
 profundas, ix. 92.
 perfundis, vii. 32.
 perfundit, xi. 48.
 perfusos pedes, xiv. 107.
 pergameo deo, ix. 17.
 pe gamus, xiv. 51.
 pergis, xiv. 163.
 pergravem lavam, v. 52.
 perhibent, xiv. 191.
 peribis, j. 100.
 periclitatur, vii. 26.
 pericula, i. 13. animosa,
 xii. 14. magna, xi. 83.
 summa, ix. 39.
 periculoso exemplo, i. 28.

- periculosum vitium, iii. 44.
 perierunt, ii. 64.
 perire, i. 19. ii. 4. ii. 34. 92.
 v. 56. 77. viii. 69. ix. 84.
 xii. 18. xiv. 172.
 peristi, v. 50.
 perit, ii. 1. iij. 19. iv. 63. v.
 26. vii. 32. x. 58. 77. xi.
 25. xii. 178. xiv. 17.
 Perithoi, x. 11.
 Perithoumque, x. 11.
 peritura, j. 22.
 perituum, ix. 84.
 perjuria, iv. 14. vi. 19.
 perlegas, i. 118.
 perlegat, i. 36. viii. 3.
 perlege, xiv. 183.
 perlegeretque, ii. 1.
 perleget, xij. 3.
 perlegi, xi. 108.
 perlegitur, iii. 50.
 perlucet, ii. 46.
 perlucida oestra, ix. 3.
 perlucidus oestro, xii. 38.
 permaduisse, v. 26. vj. 44.
 permenfa secula, ix. 30.
 Permessidos, i. 77.
 permittit, v. 49. ix. 37.
 permiffa, vi. 45.
 permiffaque fuga, viij. 32.
 permittite, ii. 91. iii. 99.
 viij. 24. ix. 3.
 permittere, i. 5.
 permittis, vj. 64. x. 30.
 xj. 7. 40.
 permittit, i. 36. 63.
 permitto, x. 12.
 permittunt, xj. 59.
 permutat, i. 42.
 permutatum, ix. 23.
 permutatur, viij. 75.
 permutet, vj. 93.
 perna, xij. 54. superstes
 tribus cenis, x. 48.
 pernegare, iv. 82. v. 61.
 perneverit, i. 89.
 perniciosus ichneumon,
 vii. 86.
 pernumrentur, xij. 63.
 perofus, iv. 30.
 perpeffus, xii. 84.
 perpetua cupreffo, vj. 73.
 face, x. 31. fide, xii. 49.
 fera, x. 28.
 perpetuam amicam, ii. 34.
 Hiantida, vj. 21.
 perpetui Sili, vj. 64. vj.
 62.
 perpetuo, i. 117. x. 34. flo-
 re, iv. 45. Late, x. 61.
 lecto, iv. 13. ponte, vj.
 92. tempore, i. 89.
 perpetuos honores, ix. 62.
 perridiculares, vii. 74.
 persequente, x. 92.
 persequeris, x. 88.
 persequi, iij. 53.
 persequuntur, xi. 19.
 perseveret, viij. 58.
 persica cara, xij. 46.
 Persius, iv. 29.
 persolvit, † 10.
 persona Germanica, xiv.
 176.
 personam, iii. 43.
 personati fastus, xj. 2.
 personis, x. 33.
 perspicua gemma, viij. 68.
 perspicua, iv. 22.
 perspicuo sinu, † 26. risu,
 ii. 41.
 perspicuus calix, iv. 86.
 persuasit, iij. 85.
 pertimuisse, vj. 43.
 pertinaci fronte, v. 12. pie-
 tate, viij. 38.
 pertinere, x. 90.
 pertinet, vii. 9.
 pertulit, x. 19. 73.
 pervenimus, iv. 91.
 pervenisse, viij. 11.
 pervenit, xi. 34.
 pervigil, ix. 94.
 pervigilare, ix. 70.
 perviosque rictus, j. 105.
 pervius, x. 28.
 perunctum, viij. 33.
 perunctus, iii. 2.
 perurunt, xij. 49.
 perusta colla urbano jugo,
 x. 12. diffas, iij. 44.
 perustis Solymis, vii. 54.
 pes vagus, xii. 26.
 pessima vina, j. 19. uxor,
 viij. 35.
 pessimorum fatorum, v.
 38.
 pessimus maritus, viii. 35.
 pessimus vir, vii. 33.
 pestilentia, iii. 93.
 pestis tabida, j. 79.
 petam, ii. 44. iv. 76. viii.
 24. x. 24. xii. 57.
 petantur, iv. 60.
 petas, j. 118. xj. 47. xii. 26.
 petaso, xij. 55.
 petasone, xij. 54. dubio,
 iii. 77. vetulo, xij. 55.
 petat, vi. 13. vj. 55. 68.
 xii. 99.
 petatur, j. 27.
 petauri, ii. 86.
 petauro transmissio, xj. 22.
 Pete, j. 71. 118. ii. 59. x.
 104. xi. 1. xii. 3.
 petebant, vi. 8.
 petebat, iii. 14. 47. xiv.
 106.
 petemus, x. 78.
 petendum, v. 59. viij. 71.
 petenti, iv. 76. vj. 35. viij.
 59. xii. 18. xiv. 105.
 petentem, x. 14.
 petere paribus votis, viij.
 72.
 peterent, v. 68.
 peteret, † 20. 25. j. 22. iii.
 90. vj. 89. ix. 41.
 peteretur, xii. 29.
 Peteron rubentem rosis,
 iv. 55.
 petes, j. 71. 114. xiv. 60.
 petet, v. 6. xiii. 13.
 petiit, x. 60.
 perilianis regnis, xii. 57.
 petimus, iv. 1. viij. 69.
 petis, j. 27. 77. iii. 38. 61.
 iv. 5. v. 51. 61. viij. 31. 73.
 76. ix. 68. x. 12. xi. 109.
 petisti, vj. 63. viij. 7.
 petit, j. 11. 50. 56. ii. 13. 14.
 iv. 28. 63. vj. 93. ix. 57.
 62. 65. x. 17. 75. xj. 48.
 xii. 55.
 petita, j. 81.
 petitor, xii. 3.
 petitur, j. 11. vii. 9x. xii.
 26. 96.
 petitus † 19.
 peto, ij. 30. iij. 44.
 petricosa, iij. 63.
 petuntur, ij. 14. iij. 91. x. 70.
 petusaque,

- petusaque, iv. 55.
 Peuce rudis, vj. 6.
 Peucen Gericam, vii. 83.
 pexa barba, vii. 57. mune-
 ra, vj. 45.
 pexaque, vii. 57.
 pexatus, ij. 58.
 Ph
 Phædri improbi, iij. 20.
 Phæton, v. 54. Eucau-
 stus, iv. 43.
 Phæthonta, iv. 47.
 Phæthontæa umbra, vi.
 15.
 Phæthonte, v. 49. pro-
 no, iij. 67.
 Phæthontei Padi, x. 12.
 rogi, iv. 25.
 Phæthontide, iv. 32.
 Phalanini Galefi, v. 38.
 Phalanti Ledæi, viij. 28.
 Phaon durus, x. 35.
 Pharia urbe, vii. 29.
 Phariæ conjugis, iv. 11.
 Phariæ juvenæ, x. 48.
 Phariis armis, iij. 66.
 Phario, j. 89. Jove, ix. 36.
 Photino, v. 70. saxo,
 j. 89.
 Pharios hortos, vi. 80.
 Pharo, ix. 41.
 Phælon pictam, x. 30.
 Phasiana, iij. 58.
 Phasianus, xij. 72.
 Phasides, xij. 45.
 Phasis, v. 8. xij. 72. ru-
 ber, v. 8.
 Phiala aurea castata, xiv.
 95.
 phiala, viij. 33. 51.
 phialæ, iij. 41. viij. 33.
 Phidiaca manu, vi. 73.
 Phidiacæ artis, iij. 35. ma-
 nus, x. 89.
 Phidiaci cæli, iv. 39. x. 87.
 Phidiaco cælo, vi. 13.
 Jovi, vj. 55.
 Phidiacum ebur, ix. 25.
 Phidæ, ix. 45.
 Philæni, ij. 33. vi. j. 66. 69.
 ix. 30. x. 22.
 Philænis, iv. 65. vj. 66.
 ix. 41. 63. cæca, xij.
 22. lufca, xij. 22.
 Philenus, x. 102.
 Phileros, ij. 34. x. 43.
 Philerotis, ij. 34.
 Phileto, ij. 44.
 Philippi, v. 50.
 Philippus lanus, vj. 84.
 Philitionis ridiculi, ij. 41.
 Philo, v. 48.
 Philomela, xiv. 75.
 Philomule, iij. 10. vj. 75.
 ix. 36. xj. 64.
 Philon, ij. 43.
 Philostratus, x. 83.
 Phineas, ix. 26.
 Phlegraæ victoria, viij. 78.
 Phlogis, xj. 61.
 Phœbe, j. 32. ij. 22. 35. 87.
 iij. 73. 89. iv. 45. vj. 20.
 57. vj. 22. viij. 50. ix. 43.
 64. 105. xj. 94. xij. 45.
 Phœbi, vj. 42. viij. 11. viij.
 36. 82. xiv. 173. laurige-
 ri, ix. 29.
 Phœbique, ix. 35.
 Phœbo, j. 59. 77. ij. 44.
 i. 31. vj. 62.
 Phœboque, ix. 88.
 Phœbum, ix. 35. xj. 44.
 Phœbumque, iv. 90. ix.
 4.
 Phœbus, j. 59. 71. iij. 45.
 ix. 94. xij. 11.
 Phœnicopterus, xij. 71.
 Phœnix frequens, v. 38.
 Phosphore, viij. 21.
 Photini, iij. 66.
 Photino phario, v. 70.
 phrenesim, iv. 81.
 phreneticus medicus, xj.
 29.
 Phryga, viij. 46. raptum,
 x. 19.
 Phryges, ix. 21.
 Phrygia, ix. 77.
 Phrygiæ matris, iij. 47.
 Phrygiam urbem, ix. 106.
 Phrygii servi, xj. 105.
 Phrygio viro, viij. 6.
 Phrygios modos, xj. 85.
 Phrygium ministrum, xij.
 15. Parim, xij. 52.
 Phrygum, xi. 5.
 Phryx, vj. 42. 78. puer,
 ix. 37.
 Phryxe, viij. 28.
 Phryxei agni, x. 51.
 Phryxei mariti, xiv. 211.
 Phryxi, vi. 3. Thebani,
 viii. 51.
 Phylli, xi. 30. 50.
 Phyllis, x. 81. formosa,
 xii. 66.
 Phyllia, x. 81.
 Phyllyrides, ij. 14.
 Pi
 Pia, vi. 27. Calliope, vi.
 31. creata, ix. 21. nu-
 mina, xi. 4. ora, j. 79.
 quercus, ix. 24. Roma,
 x. 87. xij. 6. thura, viij.
 8. 66. xij. 4. turba, vj.
 31. vota, iv. 73.
 piæ, forori, viij. 32. tur-
 bæ, viij. 38.
 pica improba, j. 54. lo-
 quax, xiv. 76. mortua,
 iij. 60. salutatrix, vj.
 86.
 picata, xij. 107.
 picata nuce, xj. 19.
 picatum vinum, xij. 107.
 picæ, ix. 55.
 pice, j. 116.
 piceata manus, viij. 59.
 piceique buxeique dentes,
 ij. 41.
 Picena oliva, ix. 55.
 Picenæ porcæ, xij. 35.
 Picenarum, vii. 52. rugosa-
 rum, iv. 89.
 Piceni, v. 79. rami, v. 79.
 Picenis cadis, j. 44. tra-
 petis, xij. 36.
 Piceno, iv. 46.
 Picens, viii. 57. 62.
 Picentina ceres, xij. 47.
 Picentine, ix. 80.
 Picentini panes, xij. 47.
 Picenum frigus, xij.
 47.
 picta, iij. 58. viij. 28. 55.
 arva, x. 93. frigora,
 j. 56. murrhina, xij.
 110. Nomas, viii. 55.
 perdix, iij. 58. tabella,
 vj. 85.
 picta fronte, xj. 85. tabel-
 la, j. 110.
 P

pictam, j. 110. x. 30.
 pictamque villam, iij. 58.
 picti mauri Nilotide tunica, x. 6.
 pictis Britannis, xiv. 99.
 comis, vi. 57. pennis, xiv. 85. toris, xiv. 135. umbilicis, iij. 2.
 picto, j. 71. auro, ix. 60. collo, j. 105. corybantē, j. 71.
 pictor, j. 103.
 pictorum regum, x. 72.
 pictura, x. 32. sola, ix. 78.
 pictus, iv. 47. x. 22.
 Pieriam frontem, viii. 70.
 Pieria corona, xii. 52. tuba, x. 64. xi. 4. umbra, ix. 86.
 Pieridas doctas, x. 58.
 Pieridumque, xii. 69.
 Pierio choro, xii. 3. grege, ix. 88. xii. 11.
 Pierios cantus chorosque, i. 77. penates, xi. 94. recessus, vii. 62.
 pietas, vi. 85. vii. 39. viii. 78. minor, j. 112.
 pietate, v. 29. xi. 44. pertinaci, viii. 38. sancta, viii. 15.
 pietatis, † 16. j. 36.
 pigebit, xii. 60.
 piger, iij. 20. iv. 4. vii. 26. xii. 69. hircus, iv. 4. Hypne, xi. 37. mulus, xiii. 79. nimia senecta, x. 24. nimis & tardus maritus, ix. 41. viator, iv. 55. vultus, ij. 11.
 piger, j. 26. 97. ij. 5. vij. 50. viii. 30.
 pignora, † 14. vii. 85.
 pignore, iv. 75. xii. 25.
 pignus, vii. 16. ix. 102. gratum, x. 73.
 pigra flumina Lethes, x. 2. paustra, viii. 21. quies, xii. 63. sidera, ix. 46.
 pigra matris, xiii. 41.
 pigri, xii. 18. mulionis, ix. 58. Neronis, † 28.

fomni, xii. 57.
 pigriores, iij. 67.
 pigritia, vii. 31.
 pigritia ingenuar, xii. 4. lentar, xi. 80.
 pigro, vi. 43. frigore, iv. 3. lacu, ix. 102. ventri, iij. 47.
 pigrum, x. 104.
 pila, † 9. ij. 43. vij. 31. x. 86. xiv. 53. Martia, vii. 5. Paganica, xiv. 45. præcincta, vii. 60. trigonalis, xiv. 46.
 pila, ij. 7. x. 86. Mattiacar, xiv. 27. Tiburtinar, v. 23.
 pilam, xiv. 46. 163.
 pilantur, xii. 32.
 pilare, vi. 56.
 pilas, † 19. 22. ij. 62. exceptas, xii. 84. impostitas, † 22. Mattiacas, xiv. 27. Nursinas, xiii. 20. raptas, † 19.
 pilata, x. 48.
 pilea, ij. 63. sumpta, xiv. 1. pileata Roma, xi. 7.
 pileatos Parthos, x. 72.
 pileus, xiv. 132.
 pili, j. 32. vi. 58. celeres, xi. 23. meriti, j. 32. primi, j. 94.
 pilis, ij. 36. brevibus, ij. 62.
 pilo, v. 62. multo, iv. 79. vulso, ij. 29.
 pilos, v. 56. viii. 52. infectos oculis, x. 56.
 pilosque, iv. 7.
 pilosis, ix. 48.
 pilosorum, ix. 28.
 pilosus colonus, xii. 59.
 pilus, v. 50. ix. 28.
 Pimplæo antro, xii. 11.
 Pimpleide, xi. 4.
 Pindaricos modos, viii. 18.
 pineâ compage, ix. 77.
 pinear nuces, xiii. 25.
 pingat, xiv. 5.
 pingere, ix. 78.
 pingi, ix. 14.
 pingitur, ij. 46.

pingue, x. 45. ebur, ix. 60. solum j. 108.
 pinguem alumnam, iv. 19.
 pingues sues, xi. 42. tunicas, xiv. 14.
 pinguescat, v. 65.
 pinguescant, vij. 26.
 pinguescit, ix. 3.
 pingui, iv. 59. ceroto, xi. 99. Cosimiano, xi. 16. faba, vi. 93. rore, iv. 59.
 pinguis tura, x. 26.
 pinguiarius, xi. 101.
 pinguibus turdis, iij. 47.
 pinguior, xiii. 59.
 pinguis, ix. 55. coma, ij. 29. Galatea, viii. 56. Gallia, vi. 11. onyx, vi. 42. turtur, xiii. 53. villica, j. 56. virga, ix. 55.
 pinnas rubentes, iij. 82.
 pinus, x. 92.
 pinxisti, v. 41.
 pinxit, † 26. j. 103.
 pio munere, ix. 59. ore, xi. 5.
 piorum, xii. 52.
 pios & castos amores, x. 35. laconas, ix. 4. penates, iv. 64.
 piper, x. 57. xii. 103. xiii. 5.
 piperque, xiii. 13.
 piperve crudum, xi. 19.
 piperis, vii. 26. x. 57.
 piperisque, iij. 2. iv. 46.
 pipinam, xi. 73.
 Pirithoi, vii. 23.
 Pifa, vii. 55.
 piscator, x. 37. 87.
 piscatorem, vi. 63.
 piscem, ij. 78. captum, iij. 58. iv. 30. salientem, j. 56.
 pisces, iij. 35. xi. 53. delictos, iv. 30.
 piscibus avidis, iv. 56. sacris, iv. 30.
 piscina, x. 30.
 piscina marina, xi. 22.
 piscinar marinar, iv. 4. xii. 32.

piscinam, iij. 44. xi. 22.
 piscis, vi. 63. x. 30. 31. raptus, iv. 66.
 piscosi Tagi, x. 78.
 piscoso profundo, x. 37.
 Pisones, xii. 36.
 Pisonum, iv. 40.
 pistor, ij. 51. viii. 16. xi. 31. culciarius, xiv. 222.
 pistore, viii. 16.
 pistores, xii. 57.
 pistori, xiii. 10.
 pistoris, vi. 39.
 pium fratrem, ij. 41.
 piumque, ij. 41.
 pius & supplex elephas, † 17. ix. 35. hectis, j. 22. pater, ix. 76.
 Placabis, x. 92.
 placabit, j. 50. ix. 2.
 placanda, iv. 22.
 placata tellus, vi. 52.
 placeam, iij. 51. viii. 59.
 placeant, ij. 71. vi. 42. x. 21. xiv. 133.
 placeas, iij. 55. iv. 59. 87.
 placrat, ij. 34. iij. 1. vii. 28. ix. 72. xi. 54. xiv. 205.
 placebo, iij. 51.
 placent, vi. 38. 61. ix. 51. x. 59. xi. 23.
 placenta, vii. 19.
 placenta, ix. 92.
 placentar, vi. 75. lectar, iij. 77.
 placentas dulces, xi. 87.
 fatuas, xi. 32. madidas, v. 40.
 placere, j. 36. ij. 86. v. 58. vi. 44. vii. 75. 86. viii. 29. 82. x. 35.
 places, vii. 100.
 placet, † 11. j. 11. 73. ij. 28. iij. 45. 70. 76. iv. 40. v. 1. 16. 29. 47. 54. vii. 11. 29. 41. 45. 86. x. 96. xi. 8. xii. 48. xiii. 51. 109. xiv. 129.
 placidâ mente, x. 103.
 placidar mentes, ix. 81.
 placidarque quieti, † 4.
 Placidas undas, iij. 67.
 Placide, ix. 59.

placidi, viii. 70.
 placidi Bootar, viii. 21. leonnis, j. 23. Molorchi, ix. 44.
 placidis juvenicis, v. 32.
 placido ævo, x. 23. jugo, xii. 9. ore, vi. 10. 15.
 placidos recessus, x. 58. ufus, xiv. 34.
 placidum, vii. 98. Boetium, ix. 62. tonantem, vii. 98.
 placidus, v. 26. 79. vi. 64.
 placui, ij. 91.
 placuisse, vi. 29. vii. 62. ix. 83.
 plaga, vi. 21.
 plagæ Elj fixæ, vi. 58.
 plagas, j. 56. ix. 55. plenas, j. 56.
 plagiaro, j. 53.
 plagis mollibus, j. 50.
 plana, v. 32. xii. 14. domus, xii. 57. unda, v. 1.
 planctus, vi. 85.
 plane, ij. 41. vii. 66. viii. 49.
 plange, x. 50.
 planta, xiv. 140. lunata, ij. 29.
 plantas sanas, vii. 38.
 planus vertex, iv. 64.
 platano viduâ, iij. 58.
 Platanona, iij. 19.
 platanos, xii. 50.
 platanus Cæsariana, ix. 62.
 plateam sonantem, iv. 55.
 plateamque, xij. 18.
 Platonas inexplicitos, ix. 48.
 plaudere, iv. 5. 67.
 placidi censoris, v. 24.
 plaudit, j. 62. xii. 50.
 plausere, v. 10.
 plausibus, iij. 58.
 plaustra pigra, viii. 21.
 plausum, ix. 34.
 plausumque, vii. 63.
 plausus, ix. 29. x. 53.
 plebe, vi. 29. x. 101.
 plebeia torcumata, xiv. 94. Venus, ij. 53.
 plebeias ollas, xiii. 8.
 plebis, v. 28. Abderitanæ

pectora, x. 25. Latiar, xi. 54.
 plebs, iv. 2.
 pleetra, xii. 96. xiv. 167. garrula, xiv. 167. secunua, vii. 22.
 pleculâ icta, ij. 66.
 plena, iv. 33. lilia, viii. 35. mapalia, viii. 55. olla, xii. 32. pondera, vi. 89. rhæda, iij. 47. scrinia, iv. 33.
 plenâ, iij. 47. acerra, iv. 45. trieteride, vi. 38.
 plenam matrem, iij. 58.
 plenas plagas, i. 56.
 pleno theatro, vi. 34.
 plenos cados, vi. 27.
 plenum, j. 100. v. 51.
 plenus, iv. 40. grex, vi. 39.
 plicetur, iv. 83.
 Plinio facundo, x. 19.
 plora, ij. 41.
 plorabat, xiv. 77.
 plorantes dominos, xi. 71.
 plorare, iv. 58.
 ploras, j. 90. iv. 48.
 plorat, iv. 65. viii. 61. x. 51. 80. xi. 50.
 plorator, xiv. 54.
 ploravit, vii. 13.
 ploret, vi. 63.
 Plonia, x. 67.
 pluit, iij. 47. iv. 18.
 pluma, xii. 17. xiv. 45. 146.
 pluma, ix. 94. Amyclæar, xiv. 161. fraudata, xiv. 162. nec meliore, x. 13.
 plumæ oppressæ, xiv. 159.
 plumas viii. 64.
 plumbea mala, x. 94. Ni. eroticiana, vi. 55. viana, x. 49.
 plumbea selibra, j. 100.
 plumbeos, x. 74.
 plumea pondera, iv. 19.
 plura, j. 17. v. 36. vii. 36. x. 11. xii. 5. 75. 81. xiii. 2. xiv. 115. jucunda, xii. 34. pramia, xi. 34.
 plures, j. 104. v. 11. viii. 11. 71. ix. 56. xii. 45. gemmas, v. 11.
 p ij

pluresve, x. 96.
 pluribus, † 12.
 plurima, j. 71. iv. 78. vii.
 35. ix. 16. x. 11. ales, ix.
 56. imago, j. 71. Luna,
 viii. 51. mappa, viii. 59.
 palma, vii. 27. quadra
 defecta placenta, ix. 92.
 quercus, iv. 1. Roma,
 x. 28.
 plurimus, v. 16. vi. 58.
 cliens, vii. 62. hospes,
 viii. 3. nauta, v. 16.
 pluris, j. 59. iij. 56. 62. iv.
 26. 29. xi. 84. xiv. 118.
 plus, † 18. 27. j. 27. 35.
 94. ij. 93. iij. 1. 6. 13. 15.
 31. 46. iv. 11. 13. 22. 44.
 v. 19. 47. 63. 81. vi. 4.
 7. 21. 60. 64. vii. 25. 65.
 viii. 3. 11. 17. 49. 71. ix.
 5. 10. 35. 53. 85. x. 25.
 43. 73. 75. 103. xi. 23.
 53. 103. xii. 11. 98. xiv.
 210. minus decens, ix.
 104.
 pluteo vindice, iij. 91.
 pluteum, viii. 44.
 pluvia grandis, ix. 100.
 pluvias, vij. 35.
 P o
 Pocula, iij. 49. viii. 6. 59.
 ix. 12. 26. 35. x. 48. 80.
 xi. 12. xii. 15. 75. xiv.
 112. archetypa, xiv. 93.
 dulcia, xi. 105. ficta,
 xiv. 108. jucunda, xi.
 105. medicata, ix. 96.
 minora, xj. 27. mixta,
 viij. 39. nobilitata Men-
 torca manu, ix. 60.
 parca, iv. 8.
 podagra, j. 99.
 podagra chiragraque se-
 catur Caius, ix. 94.
 podagram, vij. 38.
 Podalirius Hermes, x. 56.
 podice, ij. 42.
 podicis secti, vj. 37.
 poemata scelerata, iij. 50.
 poena, 7. ix. 67. rapta,
 vij. 39.
 poena, x. 5.
 poenam, xi. 21. xij. 79.

hilarem, iij. 64.
 poenas, v. 68. xij. 39. di-
 gnas, † 10. infandas,
 ix. 9. leves, iv. 14.
 Poeni ficci, x. 20.
 poenitet, iv. 48.
 Pœnos, iv. 14.
 poeta, j. 53. 73. ij. 4. 88.
 iij. 4. 44. ix. 45. 83. 86.
 x. 70. 76. 102. xi. 25.
 95. xiv. 10. bonus, xij.
 64. clancularius, x. 3.
 malus, ij. 86. vi. 82.
 urbicus, j. 42.
 poeta malo, xij. 64.
 poetæ, vi. 8. 82. xij. 53.
 64. atonito, viij. 56.
 Græci, ix. 12. quin-
 decim, xi. 7. rati, j. 2.
 poetam, j. 67. 73. v. 57.
 x. 87. xiv. 194. erium,
 xii. 62.
 poetarum, iij. 20. iv. 61.
 x. 5.
 poetas, j. 118. viij. 69. xi.
 91. sanos, xii. 46. ve-
 teres, x. 78.
 poetis, xi. 31.
 polentinæ lanæ, xiv. 157.
 poli antiqui, xii. 63. ar-
 ctoi, † 15. Augusti,
 ix. 15. celsi, ix. 73. Geti-
 ci, ix. 46. Scythici, vi. 58.
 polita septenaria, iv. 46.
 polite, xiv. 56.
 politum dentem, v. 38.
 politus, viii. 72. ligo, ix.
 58.
 Polla, iij. 42. vii. 20. 22.
 x. 40. 64. 69. xi. 90.
 pollice, ix. 42. xi. 30. ar-
 guto, vi. 89. molli,
 xij. 99. niveo, vi. 3. of-
 fenso, viii. 75. primo, x.
 93. pylio, viii. 6. trito,
 xiv. 167. virgineo, x. 42.
 polliceor, xi. 83.
 pollicita, j. 107. ix. 69.
 pollicitis, viii. 50.
 pollinctore parato, x. 97.
 Pollio, j. 114.
 Pollione cantante, iv. 60.
 Pollionis, iij. 20.
 Polluce, vii. 56. ix. 52.

molesto, v. 39.
 polluit, j. 79. x. 66.
 Pollux, v. 39. ix. 106.
 polo astrifero, ix. 21. la-
 tio, ix. 4.
 polumque, v. 66. vii. 65.
 Polybi, vij. 71.
 Polycarme, viij. 37. ix. 71.
 xii. 56.
 Polyclete, viii. 51. ix. 6. x.
 89.
 Polyhymnia, iv. 31.
 Polymita cubicularia, xiv.
 150.
 polymyxos lucerna, xiv.
 41.
 Polypheme, vii. 37.
 Polyphemon, iv. 49.
 polyposum, xii. 37.
 Polytime, xii. 86.
 Polytimus xij. 76.
 poma, iij. 58. vii. 41. 48.
 x. 48. xiii. 25. 26. 37.
 aurea, ix. 104. cate-
 ra, viii. 90. cerea, x.
 94. maturescencia, xi.
 9. mitia, x. 48. se-
 cunda, xiii. 50.
 pomaria, vi. 16. viii. 68.
 x. 94. pallida, viii. 14.
 pomiferum nemus, iv.
 64.
 pomiliæ mulæ, xiv. 197.
 pomis primis, iv. 29.
 pompa, x. 31. xij. 32. fe-
 lix, j. 50. Indica, viii.
 78. similis, xii. 63.
 Pompei, ij. 14. grati, v.
 10.
 Pompeiâ umbra, xi. 48.
 Pompeianæ manus, ix.
 62.
 Pompeiano Noto, xi. 22.
 theatro, vi. 9. xiv. 29.
 166.
 Pompeianumque, x. 2.
 Pompeii, v. 10.
 Pompeio, viii. 66. xi. 105.
 Pompeios, v. 75.
 Pompeium, vii. 50.
 Pompeius, xi. 1.
 Pompillæ, iv. 61.
 Pompilli, vi. 60.
 Pomponi, vi. 48.

ponaris, j. 44.
 ponas, iij. 45.
 ponat, xiii. 41. 124.
 ponatur, j. 24. vii. 77.
 xij. 52.
 pondera, iv. 19. v. 12.
 32. 66. vi. 69. vii. 52. ix.
 48. xi. 38. xii. 100. gra-
 viora, v. 66. nutantia,
 j. 89. v. 12. plena, vi.
 89. rara, xii. 67. splen-
 dida, xiv. 164.
 pondere, j. 77. 83. vi. 64.
 vii. 52. dulci, xiv. 151.
 ponderis rari, ix. 49.
 pondoro, iv. 90.
 pondus, ix. 3. xii. 66. Ju-
 dzum, vii. 34.
 pone, j. 5. 45. 110. v. 5.
 ponebat, iij. 68. vii. 78.
 ponere, j. 44. v. 63. ix.
 44. xi. 32. 53. xii. 18.
 xiii. 113.
 ponetur, v. 79. x. 48. xiii.
 24.
 ponis, iij. 50. iv. 69. viii.
 21. x. 54. xi. 43. xii. 48.
 ponit, ix. 45. xi. 60. xiii.
 124.
 ponitur, ij. 37. iij. 23. 60.
 xiii. 65.
 ponte, iij. 14. vii. 92. mul-
 vio, iij. 14. perpetuo,
 vii. 92.
 pontes, x. 5.
 ponti, x. 30. xii. 32.
 Pontia, ij. 34. vi. 75.
 pontiæ, iv. 43.
 Ponticæ, ij. 32. 82. iij. 60.
 iv. 86. v. 64. vii. 99. ix.
 42. xii. 29.
 Pontici bene cenantis, ix.
 20.
 pontificumque, xii. 48.
 Pontiliane, v. 67. vii. 2.
 xii. 40.
 Pontinas paludes, x. 74.
 Pontinos campos, xiii.
 112.
 ponto, ix. 41.
 pontus, † 24.
 ponuntur, vi. 94.
 popina dives, v. 45. ni-
 gra, vii. 60.
 popina arcana, v. 85.
 popinis, v. 71. tepidis, j.
 42.
 popofci, ix. 69.
 popofcit, j. 59. ij. 52. ix.
 60. x. 75.
 populantur, ij. 46. ix. 14.
 populare, vii. 68. sacrum,
 x. 41.
 populator, vii. 26.
 populatrix, xiii. 104.
 populatur, xi. 19.
 Populi, † 2. vii. 7. viii.
 11. x. 6. xii. 6.
 populique, vii. 4.
 populus, v. 7. vii. 20. ix.
 104. x. 7. 9. xii. 4. 100.
 populisque, v. 26. vi. 2.
 futuris, vi. 2.
 populo, j. 26. 30. iij. 26.
 iv. 85. v. 13. vi. 81. viii.
 21. 54. ix. 9. xi. 33. 76.
 xii. 3. xiv. 29.
 populorum, † 3.
 populos, ix. 7. xii. 3.
 populum, ij. 82. viii. 78.
 ix. 49.
 populus, vi. 64. viii. 15.
 50. 53. ix. 60.
 popysmata, vii. 17.
 porca, vi. 47.
 porca virgine, xiii. 56.
 porcæ picenæ, xiii. 35.
 porcellus lactens, xiii. 41.
 porci avidi, iij. 58.
 porcos, xi. 11.
 porcum, viii. 22. lacteum,
 iij. 47.
 porcus, vii. 53. xiv. 70.
 Porphyriionis prasni, xiii.
 78.
 porrecto leone, ix. 44.
 porrexeris, viii. 6.
 porrexit, † 15. ix. 87.
 porri, v. 79. capitali, xiii.
 19. sectivi, xiii. 18. Ta-
 rentini, xiii. 18.
 porrigat, ix. 26.
 porrigentur, v. 79.
 porrigit, j. 58. 99.
 porrigito, ij. 28.
 porrigitur, xiii. 27.
 porris, xi. 53.
 porros præcipuos, xiii. 19.

porrum scitile, x. 48.
 utrumque, iij. 47.
 Porfena, j. 22. lautus,
 xiv. 98.
 porta, iij. 47. Capena, iij.
 47. digna triumphis,
 viii. 65. vicina, iv. 18.
 portabant, viii. 75.
 portabat, iij. 47. xii. 32.
 portant, xiv. 91.
 portante, j. 7.
 portantes, j. 12.
 portas, iij. 76. v. 56.
 portallet, ix. 67.
 portat, j. 56. v. 11. vi. 64.
 viii. 51. xi. 28. xii. 67.
 xiiij. 23.
 portatur, v. 63. vi. 84.
 portentum, xi. 103.
 portes, ix. 28.
 porter, v. 12. x. 13. xii. 75.
 Portia, j. 43. xi. 105.
 porticum, ij. 11. iij. 20. v.
 50. vicini Quirini, xj. 1.
 porticus, j. 13. 83. v. 21.
 vij. 75. 96. viij. 79. al-
 ta, xij. 50. Claudia, †
 2. rudis, j. 13. •
 portio, † 15.
 portitor, ix. 73.
 portum, x. 104. xij. 29.
 portus, iv. 25.
 poscas, viij. 64. xj. 43.
 poscat, vij. 59.
 poscebat, ix. 32.
 poscentem, ix. 33.
 poscenti, x. 75.
 poscentibus votis, vii. 4.
 poscere, iij. 24. viij. 50.
 x. 75.
 posceret, ix. 9.
 poscis, iij. 54. 94. vij. 85.
 viii. 67. ix. 37. xij. 3. 56.
 poscit, j. 69. v. 6. vi. 9.
 19. ix. 96. x. 17.
 poscor, xiv. 119.
 poscunt, xj. 37. 109.
 posita, x. 59.
 posita Gorgone, vj. 10.
 positam lentem, xj. 32.
 positus, j. 74. vij. 28. cri-
 nibus, xij. 86. nugis,
 xiv. 185.
 posito, ix. 27. 37. xj. 44.
 p iij

crine, ix. 37. lupo, ix. 27.
positum, j. 44.
positurus, xj. 6.
positus calix, ij. 1.
posse, i. 16. 43. 67. iij. 55. v. 17. 39. i. 65. vj. 4. 26. 41. 44. viij. 82. x. 23. xj. 30. 89. xij. 4. 94.
Possedi, ix. 69.
Posseni, x. 73. xij. 31. 64. xiv. 132.
Possent, j. 77. v. 32. 77. ix. 73.
posses, j. 42. iv. 89. v. 77. vij. 99. viij. 33.
possessa pallata, ix. 104.
posset, † 27. iv. 42. 67. vj. 29. 32. 71. vij. 35. viii. 18. 70. 75. x. 85. xj. 92. xij. 44. 89.
posside, viij. 44.
possideat, vj. 86. ix. 33.
possides, iij. 58.
possidet, vj. 76. vij. 39. xj. 35.
possim, iij. 54. 56. iv. 37. v. 16. viii. 58. x. 3.
possint, v. 50. ix. 30. x. 19. xij. 36. xiv. 91. 149.
possis, ii. 20. 77. iii. 76. iv. 20. 60. v. 29. vj. 36. 64. vij. 91. 94. viij. 18. 48. 83. ix. 50. 88. x. 4. 34. 70. xi. 109. xii. 32. xij. 2.
possit, j. 55. 85. iii. 75. 95. iv. 31. v. 59. 66. vi. 12. 64. vii. 17. 33. 37. 79. ix. 5. 47. 77. x. 32. 96. xj. 19. 61. xii. 6.
possium, i. 33. 53. iii. 32. 90. iv. 37. vii. 25. ix. 56. 105. x. 54. xi. 7. 40. 98. xii. 8. 47. 48. xiv. 153.
possumus, iij. 82.
possunt, i. 36. ii. 23. 46. v. 10. v. 19. vj. 27. x. 50. 54.
post, † 6. i. 2. 104. ii. 74. iij. 20. 93. iv. 61. 90. v. 23. 78. vi. 3. 30. vij. 85. viij. 38. 71. ix. 84. 89. x. 24. 55. xj. 68. 105. xii. 44. 78.
poste toto, i. 71.
postera solennia, xj. 66.
posteri, x. 19.
posteritate, vii. 46.
postero, vii. 19.
posthac, iv. 73.
posthac, vij. 63.
postibus scriptis, i. 118.
postquam, † 18. i. 83. ii. 61. iii. 24. iv. 51. vi. 21. 50. vij. 62. 93. ix. 67. 90. 97. x. 86. xii. 71.
postulat, vi. 19. xiii. 1.
postulati argenti, vij. 85.
Postume, ii. 10. 12. 67. 72. iv. 26. 40. v. 53. 59. vi. 19. xii. 12.
Postumiane, xij. 71.
Postumilla dives, xii. 49.
Postumus, ii. 22. 23.
posuere, ix. 62. 73.
posuit, ix. 17. 62. 95. xj. 17. 28.
pota aqua tristis, xj. 105.
potabis, xij. 116.
potanti, xij. 22.
potare, xiv. 117. xi. 12.
potares, i. 12.
potas, ii. 50. iii. 49. vi. 35. xii. 28. xiv. 113.
potasti, xiv. 100.
potat, vj. 69. ix. 96. xii. 17. 75.
potavi, vii. 78.
pote, ix. 16.
poteas, xii. 94. amicus, vij. 44. 71. Ausonio ore, ix. 88. terra, xii. 3.
potentiores, vii. 75.
potentiorum, xii. 18.
potentis aulæ, ix. 81. famæ, vii. 11.
potentum, v. 21.
poteram, iii. 53. vii. 9. ix. 29. x. 20. 73.
poteramus, xj. 4.
poterant, i. 13. viii. 56. ix. 21. 25.
poteras, i. 4. 75. ii. 35. v. 83. vii. 7. 23. viii. 21. 46. 80. xiv. 66. 180.
poteram, † 15. j. 31. ij. 43. 92. iij. 4. iv. 16. 27. v. 75. vij. 50. x. 89. xiv. 177.
poteris, vij. 45. 71. 79. xj. 53. xij. 1. xiiij. 10. 20. xiv. 26. 50. 141. 161.
poterit, iij. 46. vij. 1. xiiij. 3. 6. xiv. 140. 214.
potes, i. 20. 27. ij. 53. 93. iij. 54. 70. iv. 5. 16. v. 13. 39. 79. vj. 25. 40. vii. 6. 27. 63. viij. 7. 40. ix. 38. 102. x. 49. 90. xj. 19. 71. xij. 3. xiiij. 7. 34. xiv. 2. 103.
poteft, i. 5. 9. 15. ii. 3. 31. 34. v. iii. 82. 93. 96. iv. 10. 66. v. 29. 22. 73. vj. 14. 40. 57. vii. 17. 38. viij. 3. 33. ix. 24. 75. x. 71. xi. 24. 43. xii. 57. 94. xiiij. 117. xiv. 22. 143.
potestas, ii. 53. vii. 59. x. 78. cauta, xij. 6.
potet, vj. 27. 86. xii. 61.
potione summa, iij. 22.
potior, x. 44.
potize doctæ, x. 70.
potius, i. 46. ij. 61. iv. 64. vi. 27. vii. 71. viij. 28. 67. ix. 105. x. 66. 98. xi. 72. 83. xii. 17. xiii. 49. xiv. 1. 121.
potiusque, v. 31.
poto, iv. 90. xii. 28. veneno, v. 77.
potor nobilis, vi. 78.
potoria ampulla, xiv. 110.
potuere, vii. 18.
potui, iii. 83. vj. 21. ix. 29. xj. 70.
potuisse, iv. 70. xi. 102. 104.
potuit, † 15. 20. i. 22. 71. iii. 17. iv. 30. v. 73. vi. 40. vii. 52. viii. 26. ix. 46. 62. x. 75. xii. 76.
P
Præbuit, † 7.
præda, viii. 48.
præcedere, ix. 103.
præces, † ix. 23. xj. 83.
præcede, vi. 39. ix. 3.
præcidi, iv. 48. ix. 48.
præcidis, vii. 62.
præcidit, xi. 29.
præcincta pila, vii. 60.
præcingere, xi. 38. xiv. 153.
præcipitantque, xii. 23.
præcipiti v. latu, xi. 92.
præciso, † 15.
præciuos porros, xiii. 19.
præcisa, vii. 45.
præcisum, xii. 35. os, ij. 72.
præcisus, iv. 48.
præco, vj. 66. facetus, i. 86.
præconem, v. 57.
præconi, vj. 8.
præcoqua, xiii. 46.
præda, j. 7. 23. 49. ix. 55. xiii. 94. Esculentia, vii. 19. invidiosa, vii. 26. mascula, xiv. 88. securior, i. 105. fordida, x. 37. tenuis, i. 52. ultima, xij. 95.
prædæ, xii. 14. captæ, i. 15.
prædam, † 11. iv. 30. 35. x. 30.
prædia, iii. 26. 48. vi. 50. xii. 73. multa, iij. 31. rustica, vi. 5.
prædicatque, iv. 46.
prædicatur, vii. 9.
prædicor, x. 64.
prædium, xi. 9.
prædixi, iij. 86.
prædo, ij. 75. xiv. 216.
præduro dente, xiiij. 66.
præfatio, iii. 18.
præferantur, iv. 64.
præferas, v. 38. x. 78.
præferat, iii. 93. v. 10. 62. vii. 68. viii. 68. xij. 49.
præfero, vii. 33.
præferre, i. 79.
præferri, v. 19. vi. 40.
præfers, vii. 33.
præfert, x. 30.
prægnantem, xi. 56.
prægravis unda, iv. 18.
prælia, † 9. 22. 28. ii. 46. iv. 83. v. 66. vj. 35.
v. 18. vi. 72. xi. 9. xii. 90.
præterea, vi. 64.
prætercantque, i. 26.
præterceas, xiii. 3.
præterceo, ix. 4.
præterite, xj. 14. xij. 36.
præteritofque dies, x. 23.
præteritus, vii. 85.
prætextata amicitia, x. 20.
prætor, iv. 67. vii. 60. x. 43. 70. xii. 29.
prætozem, iv. 67.
prætores, vi. 8.
prætori, xii. 29.
prætorica, x. 79.
prætorica corona, viii. 33.
prætorum, x. 88.
prætulim, viij. 28.
prætulimus, iv. 40.
pragmaticus, xii. 73.
prandia, iv. 49. v. 50. vi. 64. x. 35. xiiij. 13. xiv. 67. 74. mendica, xiv. 81. mille, xiii. 30.
prandium, xj. 19.
Prasina, x. 29.
Prasini Porphyronis, xiii. 78.
Prasino, x. 48. stabello, iii. 81.
Prasinoze, xiv. 131.
Prasinos, xi. 34.
prata humida, i. 89. uda, i. 115.
prataque, xii. 31.
prave, x. 3.
Praxitelis, iv. 39.
precabor, i. 21.
precamur, viij. 48.
precatur, xij. 6.
precatur, i. 11. viij. 75.
prececur, j. 100.
precer, vii. 22. xj. 67.
preces, iv. 82. vj. 10. ini-
quas, v. 6. totas, ix. 69.
precesque, i. 100. viij. 24. x. 28.
precibus, xij. 86. multis, xii. 78.
precor, j. 5. 109. ii. 11. 74.

vij. 6. ix. 51. 57. x. 38. fera, † 28. fortia, iv. 74. flare tuba pieria, xi. 4. majora, v. 66.
prælis pallatinis, xi. 9. Pe-
lignis, i. 27. Sinuessanis,
xiiij. 111.
præluxere, xii. 42.
præmia, † 15. i. 26. 102. iii. 95. vj. 85. viii. 54. xiv. 1. certa, xii. 73. di-
gna, ix. 1. grata, j. 32. plura, x. 34. terdena, viii. 78.
præmium, x. 74.
Prænestæ, iv. 64.
præparat, i. 56. vii. 31.
præpendet, ix. 48.
præfens, vij. 43.
præfente, x. 25.
præfentem, x. 92.
præfide, † 2. v. 3. vi. 2. viii. 80. ix. 19. xj. 2. tali, xij. 8.
præfidis, v. 7.
præfita, ii. 43. x. 98.
præftabat, i. 13.
præftabis, iij. 46.
præftabit, i. 50. xiii. 30. xiv. 4.
præstantem, vii. 42.
præstantia, viij. 48.
præstare, iij. 82. 87. iv. 42. x. 11. 96. xii. 6. 98.
præstas, ii. 62. vii. 42. viii. 38. xij. 12. 40. 54. xiv. 215.
præstat, i. 15. ii. 74. iij. 36. vj. 27. 98. viij. 38. x. 96. xij. 89.
præstatur, ii. 34.
præstem, vj. 11.
præstent, xii. 14. 43.
præstes, i. 53. vii. 42.
præstet, ij. 14. vj. 11.
præstiteratis, iv. 63.
præstiteris, v. 53. x. 44.
præstitisset, viii. 66.
præstitit, † 9. 28. iij. 6. 10. 66. viii. 57. ix. 21.
præsto, i. 109. xj. 25.
præstunt, x. 2.
præter, i. 44. 77. iv. 70.

- iv. i. 23. v. 7. 51. vj. 10.
38. 68. vij. 67. ix. 19. x.
12. 24. 82. xj. 5. 74. xii.
49.
precorque, ix. 92.
Prenantique, vij. 96.
premat, iv. 19. xii. 89.
premat, vij. 73.
premens, v. 79.
premeret, iij. 10.
premeretur, † 25.
premimur, v. 8.
premis, iv. 14.
premit, ii. 80. iii. 24. 40.
v. 52. viii. 51. xij. 59.
premitur, iii. 58.
premunt, iii. 58.
prendenti, i. 56.
prendero, iii. 96.
Prenefte, xj. 30.
Preneftina rura, ix. 75.
Preneftino horto, ix. 61.
prenfus, i. 15.
preffa bafia, vj. 34.
preffa capella, iv. 4.
prefferat, iv. 44.
preffus, x. 5.
pretio, iii. 62. xiv. 82. fa-
cili, v. 36. parvo, vj. 66.
pretiofa, v. 70. vi. 15. Am-
phora, i. 19. bona, xi.
61. fames, x. 96. res,
iii. 63. fientia, v. 70.
velleri, xij. 125.
pretiofus, v. 92.
pretium, i. 86. ii. 92. iv.
29. 32. vii. 16. 36. ix. 60.
xii. 63. xiii. 90. xiv. 82.
175. dignum, iv. 32.
grande, ix. 102. grave,
xi. 39. vile, i. 77.
Priami, ii. 41. 64. v. 59. viii.
6. ix. 51. xi. 61. xiv. 184.
Priamique, vi. 70.
Priamive, viii. 64.
Priamus, x. 67.
Priape, viij. 40.
Priapo, i. 36. iii. 58. x. 92. di-
midio, xi. 19. timente,
iii. 58.
Priapum, xiv. 69. marmo-
reum, vi. 72. fanctum,
vi. 73.
Priapus, xj. 73. filigineus,
xiv. 69.
pridem, iii. 75.
prima, † 3. 24. i. 52. ii. 43.
iii. 6. v. 38. viii. 46. x.
48. 70. 86. xi. 53. 66. bella,
ix. 104. carina, vii.
18. fercula, iii. 50. figu-
ra infantis, ix. 76. flu-
mina, † 3. forma, ix.
78. fronde, iv. 54. gloria,
iv. 75. xiii. 92. hora, iv.
8. lanugo, ix. 37. limina,
vi. 80. lux, † 24. ix. 40.
puella, viii. 46. quin-
quennia, iv. 45. falus,
viii. 66. ferica, xi. 28.
fubfclia, ii. 29. tabella,
xiv. 186. verba, ix. 69.
vox, ii. 67.
prima, iv. 54. 91. vii. 95.
alterave cœna, xj. 32.
æde, v. 50. gloria, iv.
75. xij. 92. juvena, x.
50. luce, ix. 94. xii. 26.
nive, vii. 32. nocte, viii.
44. xi. 24. pagina, iv.
91. fabura, xii. 3. tefu-
dine, xii. 67. trieteride,
vii. 95.
primæ carinæ, xi. i. cafa,
ix. 60.
primas, v. 38.
primi pili, i. 94. tecti, iii.
5.
primique, iii. 5.
primis, ii. 70. vi. i. annis,
x. 71. faucibus, ii. 17.
nivibus, viii. 28. pomis,
iv. 29. racemis, iii. 65.
toris, vii. 73. velleribus,
xiv. 155.
primo, i. 118. 36. gradu,
v. 14. grege, xiv. 158.
laete, xiii. 38. Lyæo,
xiii. 114. pollice, x. 93.
fanguine, xiii. 102.
primos, i. 102. toros, iv. 22.
primum, ii. 1. 93. iv. 42.
83. vii. 42. viii. 8. ix. 52.
56. x. 28. xj. 5. xii. 90.
xij. 72. xiv. 63. 187. la-
pidem, xj. 80.
primus, † 15. ii. 93. iii. 65.
iv. 10. 23. vii. 7. x. 23. 32.

- xiv. 93. 191. guftus, xiii.
61. lulor, x. 86.
princeps, vj. 4. x. 34. xij.
85. puaiice, ix. 7. Tro-
jane, x. 33.
principe, † 10. v. 19. x.
72. duro, xii. 6. Ner-
vâ, xi. 8.
principem, x. 92.
principesque, vi. 42.
principis, viij. 15. xi. 5. in-
victi, † 20.
principum, viij. 8. xiii. 88.
principumque, vj. 4.
prior, i. 36. 94. iii. 95. v.
67. vii. 39. 44. 53. viii.
18. 73. 82. ix. 24. 52. 55.
x. 2. 10. 81. 93. xii. 44.
xij. 85. annus xii. 100.
hora, x. 48.
priora, viij. 80.
priorè vitâ frui, x. 23.
priorè, iii. 5. dominum,
5. 79. vi. 71. librum, iii. 1.
priors, x. 78. xii. 32. 36.
anulos, iii. 29.
prioribus verbis, x. 72.
prioris Alcidiæ, ix. 104.
mundi, xii. 63.
prifca, † 6. 27. Atina, x.
92. fabula, † 5. fides, †
6. i. 40. lingua, vii. 46.
numina, iii. 24. fecula,
27. toreumata, viii. 6.
prifce, vj. 18. vii. 45. viii.
12. x. 3. xi. 1. 14. 94. Te-
renti, xii. 4.
prifci, ix. 6. xii. 63.
prifcis Sabinis, x. 33. tem-
plis, viii. 80.
prifco, ix. 6.
prifcos, xii. 101.
P r i s c u s, i. 113. ii. 47.
ix. 6. Terentius, xii. 45.
privato cum Cæfare, xj. 6.
privatos lares, ix. 44.
privignum, iv. 16.
prius, ii. 68. 70. 83. vj. 2.
vii. 66. 73. viii. 28. 36.
ix. 9. x. 75. xiv. 85.
pro, † 1. j. 59. 71. 109. ii.
43. 52. iij. 11. 95. iv. 1.
72. 89. v. 22. 66. vj. 30.
36. vii. 59. 62. viii. 4. 66.
ix. 86.

- ix. 86. 104. x. 28. 68.
xj. 6. 82. xij. 9. 32. 92.
xij. 3. xiv. 65. 160.
proavos, v. 17.
proba, v. 54. virgo, iij.
67. vita, i. 5.
probabo, iij. 46. xij. 98.
probamur, ix. 99.
probamus, i. 58.
probandum, iv. 75.
probare, i. 13.
probari, iv. 16. 87. vj. 19.
probas, vj. 95. ix. 51. xj.
91.
probat, ix. 85.
probatque, iv. 11.
probatum, xij. 49.
probavit, iij. 54.
probet, iij. 72. iv. 85.
probitas, viij. 46. xj. 104.
probitate, v. 29.
proborum colonorum, iii.
58.
probra foeda, x. 3.
probum, iij. 2.
probus, iij. 44. x. 76.
procaciores nequitia, v. 2.
procacitate lepida, iij. 41.
stolida, j. 42.
procedere, iv. 91.
procellas, x. 30.
procellis triftribus, ix. 41.
proceres, vj. 64. xij. 8.
procerum, xij. 6.
Procille, i. 28. 116. invide,
j. 116.
procul, j. 80. 56. iv. 30.
49. ix. 92. x. 3. 72. xj.
7. xij. 25. xiv. 47. 164.
proculque, j. 87.
Proculeja, x. 41.
Proculi, i. 71.
Proculina, vj. 22.
Proculus, xj. 37.
procumbet, j. 61.
procuratorem, v. 62.
prodat, iv. 86.
prodeam, x. 22.
prodente, x. 5.
prodere, iij. 72. xiv. 92.
proderit, x. 4. xj. 99. xiv.
65.
prodest, iij. 6. vj. 11. viij.
29. xj. 4. xiv. 147.
- prodeunt, x. 30.
prodidit, iv. 42.
prodigiofa ora, v. 36. Ve-
nus, j. 91.
prodire, j. 100.
prodire, iv. 79.
prodita caufa, viij. 17.
producere, iij. 89. ix. 75.
produnt, vj. 39.
profecerit, vi. 66.
profecit, v. 77.
profecto, vii. 101.
profectus, iii. 14. 20.
profer, i. 26.
profertur, xi. 50.
proficies, xiv. 55.
profuit, ix. 100.
profugam, v. 68.
profugi, vii. 43.
profugus delator, † 4.
profuit, v. 50. vii. 95.
profundo, iv. 30. xii. 57.
pifcofo, x. 37. Siculo, xiii.
80.
profufus, viii. 38.
Prognès volantis, xi. 19.
proh, ii. 46.
prohibebis, xi. 24.
prohibente, v. 49. vi. 86.
x. 37.
prohibes, vi. 2. ix. 54. xi.
97.
prohibet, iv. 22. vi. 91. xi.
8. xiv. 67.
prolatis, v. 52.
prolatum, ix. 38.
promas, viii. 18.
promere, i. 56.
Promethea miferum, xi.
85.
Prometheæ rupes, ix. 46.
Prometheo luto ficta, x.
39.
Prometheo munere, xiv.
80.
Prometheus ebrius, xiv.
182. religatus, † 7.
prominentibus venis, v.
4.
prominet, iii. 72.
promifit, † 9. 20. iv. 11.
viii. 2. x. 81.
promiffa, viii. 50. 51. ix.
26. Theophila, vii. 68.
- promiffi Martis, † 22.
promiffis, † 22.
promiffum nomen, vi. 3.
promit, x. 80.
promittam, xi. 59.
promitte, iv. 82.
promittebas, v. 83.
promittere, x. 16.
promittis, iij. 25. ix. 38. xij.
12.
prono Phaëthonte, iij. 67.
pronus, † 9. j. 93. iij. 24.
prope, j. 50. 87. iv. 64. v.
3. vj. 66. vii. 31. 39. ix.
46. 55. x. 50. xj. 25. 51.
xij. 73. xiv. 1.
propera, v. 49. xij. 55.
Properas, j. 47. viij. 39.
72. xj. 92. 105.
properat, iij. 8. 90.
properata, x. 50.
properavit, ix. 32. xj. 92.
properem, j. 47.
properet, vj. 27.
propero, † 25. j. 47. iij. 90.
iij. 44. v. 10.
Properti facundi, xiv. 189.
lascive, viij. 73.
Propertius, xiv. 189.
propinabis, xij. 75.
propinabit, vj. 44.
propinamur, iij. 82.
propinas, iij. 15. x. 49.
propinat, j. 69. iij. 82.
propinavit, viij. 6.
propinqua, v. 79.
propinqua corda, xij. 44.
propinquorum, ix. 56.
propinquus, ix. 55.
propior, i. 71. xi. 44.
propiore ingenio, v. 5.
propioris Lethes, x. 23.
propius, † 2. i. 77. i. 118.
vi. 64. vii. 4. ix. 93. x.
58.
propofuiffe, xi. 72.
proprio, xii. 79.
propter, j. 83. vj. 59. viij.
92. viij. 23. 54. ix. 23. xj.
25. xij. 48. xiv. 205.
propterea, vj. 9.
profcipitum, iij. 21.
profcipitur, v. 19.
profcipor, xj. 25.

Proserpina, iij. 43. xij. 52.
 profiliunt, j. 34.
 proficit, iij. 60.
προφικτις, vj. 6.
 prospicis, ij. 59. iij. 58. v.
 i. vij. 72.
 profpicit, v. 14.
 profternet, v. 43.
 prostituere, ix. 60.
 prostituiffe, ix. 9.
 prostitutis, ix. 28.
 prostituto infanti, ix. 7.
 prostratum leonem, † 6.
 profunt, iij. 75. v. 15. 70.
 x. 82. xiv. 136.
 protegit, xij. 83.
 protervæ manus, xj. 55.
 protervo fale, x. 9.
 protexit, ix. 21.
 protinus, j. 51. 71. 118. ij.
 44. 67. iij. 5. 17. 50. iv.
 87. v. 9. 51. 53. vj. 78.
 vij. 33. 87. viij. 56. ix.
 41. x. 19. 104. xj. 28. 32.
 72. xij. 36. 48. 95.
 prototomi rudes, x. 48.
 prototomis colliculis, xiv.
 101.
 proventus, ix. 100.
 provincia, xij. 26.
 proxima, vj. 27. ix. 88. x.
 85. conditio, iij. 33. ru-
 ra, xj. 53. templa suo
 cælo, x. 51. velitis, xij.
 18. urfa, iij. 19.
 proximum, vij. 96.
 proximus, vij. 44. acco-
 la, v. 23.
 proxineta, x. 3.
 prudens simplicitas, x. 47.
 pruinas Othrystas, x. 7.
 pruinis gelidis, xij. 30.
 Gericis, xj. 4.
 pruna Damascena, xij.
 29. rugosa, xij. 29.
 prunis canis, vii. 52.
 pruriat, iv. 92.
 pruriant, j. 36.
 pruriente fale, xij. 97.
 prurientes puellæ, v. 79.
 prurigne longa, xj. 74.
 morosa, xiv. 23.
 pruriginis obscæne, iv.
 48.

prurire, iij. 93.
 pruris, ix. 75.
 prurit, iij. 58. vi. 37. x. 67.
 xj. 82. xiv. 203.
 P
 Pfilothro, iij. 74. vj. 93.
 psittacus, x. 3. xiv. 73.
ψιττακ, x. 68.
 P
 Prifanamque, xij. 73.
 P
 Publi, j. 110. x. 98.
 publica gaudia, vij. 5. vo-
 ta, x. 28.
 publicumque, vij. 71.
 Publius, j. 110. ij. 57. vii.
 86.
 pudeat, iv. 12. 55. vj. 10.
 xi. 69.
 pudens, j. 32. v. 49. vj.
 58. xij. 10. xij. 69. ca-
 re, iv. 29.
 pudenti, iv. 13.
 pudentis, vij. 96.
 pudet, j. 5. 38. 105. ij. 18.
 iv. 11. 12. 58. 67. v. 38.
 vij. 19. ix. 28. xij. 15. 23.
 xiv. 101. 178.
 pudica, ix. 68. x. 35. xj.
 105. Penelope, xj. 105.
 Roma, vj. 4.
 pudica virgine, iv. 6.
 pudicam, viij. 52.
 pudice princeps, ix. 7.
 pudiciorem, ij. 54.
 pudicitia, vj. 7.
 pudicitia x. 63. maternæ,
 vj. 27.
 pudicus torus, x. 47.
 pudor, ij. 37. iij. 27. 46.
 73. 86. viij. 3. 64. 70.
 78. ix. 7. x. 68. 90. 98.
 xj. 50. xij. 56. 64. 96.
 99. tantus, j. 110. ix.
 81.
 pudorque, vij. 94.
 pudore, vj. 28. deposito,
 iij. 68.
 pudorem, j. 35. 53. x. 78.
 xj. 28. durum, j. 107.
 stolatium, j. 36.
 pudoris, ij. 93. teneri
 follicitique, xj. 46.
 puella, j. 65. 77. ij. 41. 66.

ij. 11. iv. 71. vj. 28.
 viij. 79. ix. 40. 41. 68.
 x. 35. 67. xj. 1. 46. 54.
 62. 65. xij. 76. 97. 99.
 xiv. 8. 10. 56. candidior,
 j. 116. casta, vj. 87.
 castissima, ix. 92.
 cecropia, v. 2. cru-
 da, viii. 64. digna,
 xj. 28. dulcior, v. 38.
 Gaditana, xiv. 203. in-
 famata, x. 87. xiv. 75.
 nuda, xj. 105. nulla,
 xiv. 205. prima, viij.
 46. pulchra, vj. 16.
 puncta labris meis, xi.
 40. Romana, vj. 29.
 sicca, xj. 82. sola, iv.
 25. tenera, iij. 64. uda,
 xi. 17.
 puella tenera, j. 110.
 puellæ, vij. 13. ix. 3. x. 29.
 35. xj. 28. xij. 43. 55.
 Elyfiæ, x. 24. felices,
 iij. 69. Lamplaciæ, xj.
 52. non amantis, x. 30.
 prurientes, v. 79. ten-
 neræ, xiv. 149. toti-
 dem, xij. 88.
 puellam, ij. 4. iij. 84.
 96. v. 35. 46. vj. 81.
 66. xj. 61. caram, ij.
 48. facilem difficilem-
 que, j. 58. lascivam,
 ix. 69.
 puellarum, iv. 82.
 puellas, iij. 76. iv. 42. v.
 12. x. 63. 90. xj. 16. xij.
 76. bellas, ij. 87. lanifi-
 cas, iv. 54. medias, vij.
 66. molles, ix. 57.
 puellis, j. 110. ij. 41. vi.
 42. viij. 5. xj. 23. lascivi-
 vis, vij. 90. multas, xj.
 65. paucis, xj. 26.
 puer, j. 114. ij. 60. iij. 19.
 iv. 7. 42. v. 75. 85. vj.
 16. 28. vij. 52. 79. viij.
 40. ix. 9. xj. 33. 87. xii.
 206. bonus, viij. 3. ca-
 re, j. 89. cinædus, ix.
 92. xiv. 205. Dacus, j.
 23. dignus, ij. 2. dignus
 amore, vi. 29. dulcis-

fime, ix. 37. exutus la-
 bentibus pennis, x. 4.
 Hannibal, ix. 114. in-
 signis, iij. 91. infidio-
 se, xiv. 172. magne,
 vj. 3. Oebalius, xj. 44.
 xiv. 173. phryx, ix. 37.
 raptus, vj. 68. sæve,
 iij. 65. securus, v. 32.
 sectus arte mangonis,
 ix. 7. tristis, v. 85.
 pueri, j. 4. iij. 67. iv. 3. 18.
 v. 56. ix. 9. 39. 76. 78.
 x. 37. 62. xj. 9. 40. xij.
 62. xiv. 64. 171. Co-
 mædi, xiv. 214. le-
 ves, xj. 64. triginta,
 xij. 88. viles, j. 42.
 puerile supplicium, ij. 60.
 puerilia corpora, vj. 75.
 puerilibus annis, ij. 52.
 puerique, v. 2. xi. 109.
 puerque, j. 32. vij. 87.
 pueris, ij. 49. 75. iij. 23.
 69. iv. 47. ix. 70. xi. 16.
 xij. 18. 98. xij. 30. xiv.
 18. 80. 129. 168. 223.
 leyibus, xj. 23. muto-
 niatis, iij. 73.
 puero, j. 59. ij. 37. 48.
 iij. 71. iv. 49. viij. 46. ix.
 22. 33. 57. x. 75. xi. 44.
 xiiij. 26. xiv. 21. 42. 65.
 pueros, iij. 62. iv. 42. v.
 12. vij. 66. x. 63. 80. xi.
 30. 71. 79. xij. 33. 49.
 98. xiv. 47. amicos, xi.
 50. molles, ix. 60. tru-
 ces, xi. 87.
 puerum, j. 7. 118. ij. 44.
 48. iv. 42. v. 50. vij.
 13. viij. 49. ix. 22. 51.
 78. xj. 95. 97. xii. 76.
 brevem, ij. 77. smi-
 lem, iij. 39. tonforem,
 viij. 52.
 pugio, xiv. 33.
 pugillares citrei, xiv. 3.
 eburnei, xiv. 5. mem-
 branei, xiv. 7.
 pugna, v. 66.
 pugna, viii. 6.
 pugnam, iij. 58.
 pugnant, iv. 35.
 pugnans, x. 10. 38.
 pugnemus, x. 21.
 pugnet, viij. 80.
 pugno, xiv. 68.
 pugnorum, x. 87.
 pulcher, iij. 19. homo,
 vii. 99. onager, xij. 101.
 pulcherrima, iij. 72. iv. 25.
 Dido, viij. 6. incœnia,
 x. 103. Narbo, viij. 72.
 nomina, xiv. 85.
 pulcherrime, x. 28.
 pulcherrimus, viij. 56.
 pulchra, j. 11. 86. 109. ju-
 gera, j. 86. Lycoris,
 viii. 73. ora, ix. 67.
 puella, vi. 16. stemma,
 v. 37. Vienna, vij. 87.
 pulchre, j. 78. ij. 58. iij. 95.
 xii. 17.
 pulchrior, iv. 42. v. 19. vi.
 29. ix. 18. x. 32. xi. 61.
 corona, ix. 61.
 pilei nigri, xij. 32.
 pulice molesto, xiv. 83.
 pulla stamina, iv. 73. vi.
 58. venena, ix. 3.
 pulli, ij. 37. gallinacii,
 xij. 45.
 pullo cucullo, x. 76. vel-
 lere, xiv. 157.
 pullos, iij. 58
 pullus, vi. 93. viii. 33. x. 48.
 pulmone rubro, vi. 64.
 pulpam, iij. 77.
 pulpita, j. 77. v. 26. lu-
 brica, ix. 39.
 pulfabis, xi. 17.
 pulfans, v. 38.
 pulfas, xij. 102.
 pulfat, ij. 11. viij. 36.
 pulfes, x. 19.
 pulfibus, vij. 6.
 pultem niveam, v. 79.
 pultribus clufinis, xij. 8.
 niveis, xij. 35.
 pulvere, † 28. j. 83. v. 66.
 vi. 38. viij. 65. xii. 84.
 xiv. 48. Cumano, xiv.
 11. flavo, xiv. 71. len-
 go, x. 13. magno,
 vi. 38. multo, j. 83.
 Siculo, v. 66. villi,
 xiv. 102.
 pulvereæ juba, xi. 85.
 pulvereumque hippodro-
 mon, xii. 50.
 pulverulenta, vi. 31. Har-
 pasta, iv. 19. vii. 31. via,
 xii. 2.
 pulverulentus, iij. 5.
 pulvinis sericis, iij. 82.
 pulvis, viii. 3. longus à
 Cæfare, x. 6.
 pumicata fronte, j. 67.
 manu, v. 42.
 pumice, j. 118. iv. 10.
 xiv. 205.
 pumiceis fontibus, iv. 57.
 pumicis aridi, viii. 72.
 pumilio, xiv. 212.
 pumilione armato, j. 44.
 pumilionis, xiv. 213.
 puncta, xiv. 92. puella la-
 bris meis, xi. 40.
 punctaque, xi. 46.
 puncto bis leno, xiv. 17.
 pungat, xi. 102. xij. 86.
 pungere, vii. 24.
 Punica mala, j. 44. iv.
 10.
 Punici, vi. 19.
 Punicosum malorum, vij.
 19.
 puppa, iv. 20.
 puppam, iv. 20.
 puppes, x. 51.
 puppim emeritam, x. 85.
 puppis, ix. 36.
 pura, ix. 69. xi. 12. basia,
 vi. 50. vada, iv. 55.
 puram, vi. 66.
 puras buccas, iij. 75.
 purgentque, ix. 28.
 purior, ij. 16. Iffa, j. 110.
 puris astris, iv. 64.
 purius, iij. 87.
 puriusque, iij. 82.
 puro fonte, vi. 47. vitro,
 iv. 22.
 puros ordines, v. 8. so-
 les, viii. 14.
 purpura, x. 10. delicata,
 iii. 2. deterior, xiv. 196.
 felix, viii. 8. 66. libata,
 ix. 78. Magalensis, x.
 41. texta, xi. 57.
 purpura multa, x. 30.
 q. ij.

purpuraque, v. 6. vi. 118.
 purpurave, x. 5.
 purpurea toga, x. 93.
 purpureas & arrogantes
 lacernas, v. 8.
 purpureis capistris, j. 105.
 fastis, xi. 5. xii. 26. la-
 cernis, v. 8. tapetis,
 xiv. 147.
 purpureo grege, xiv. 55.
 purpureoque toro, xii. 17.
 purpureos racemos, viii.
 68.
 purpureum, vi. 11. jubar,
 viii. 65. libellum, v. 6.
 purum, iv. 39.
 purus, xi. 62. xiv. 69. ho-
 mo, ix. 64.
 pusilla, vii. 54.
 pusilli Herculis, iij. 47.
 pusillos filios, x. 98.
 pusillum, iv. 43. ix. 51.
 vitium, iij. 42.
 pusillus, v. 83. animus, iij.
 62. homo, j. 10. v. 81.
 pustula felix, viii. 51.
 pustulæ lucentes, xi. 99.
 pustula fervida, xiv. 167.
 puta, iv. 29. vi. 85. xi. 44.
 xiv. 7.
 putabis, j. 110. ij. 8. iv. 64.
 x. 83. xiii. 124. xiv. 6. 52.
 putabo, v. 1. vi. 14. viii. 64.
 putamus, iij. 55.
 putas, j. 7. 67. 73. 98. ij.
 77. iij. 1. 11. iv. 49. 53.
 v. 24. 52. vi. 10. 44. 56.
 vii. 18. 41. 66. viii. 37.
 ix. 15. 42. x. 11. 45. xi.
 28. xii. 48. 94. xiv. 10.
 putasti, j. 28.
 putat, † 19. j. 61. 85. 86.
 97. iij. 5. iv. 46. vi. 70.
 vii. 66. viii. 78. ix. 56.
 x. 27. xi. 28. 32. xiv. 62.
 194.
 putate, x. 92.
 putatis, vi. 26.
 putato, xiv. 188.
 putator horridus, iij. 58.
 putavi, v. 50. ix. 45. xii.
 32.
 putavit, † 28. vi. 93. viii. 2.
 putent, vi. 56.

putes, iv. 54. ix. 49. xi. 61.
 xiii. 44. xiv. 212.
 putet, j. 14. 70. 105. vi. 13.
 viii. 47. ix. 61. xi. 56. xii.
 21.
 putetque, j. 87.
 putida res, xii. 39.
 putidula, iv. 20.
 putidus, iij. 50.
 puto, j. 6. 28. 81. 100. 103.
 ii. 9. 41. 44. 67. iii. 26.
 55. 67. 79. 95. iv. 26. 58.
 69. v. 11. 16. 81. vi. 30.
 70. vii. 23. 51. 52. 87. viii.
 4. 29. 64. ix. 1. 64. x. 29.
 36. 79. xi. 7. 21. 22. xii.
 29. xiv. 182.

putre vetusque solum luto,
 ix. 75.
 putrescit, vi. 93.
 putri, vii. 66. halece, iij.
 77.
 putrique creta, xii. 62.
 putris fascia, v. 3.
 putrisque, iv. 53. ix. 103.

P y

Pyladem, vi. 11. vii. 23.
 44.
 Pylades, vi. 11.
 Pyladi, x. 11.
 Pylam senectam, viii. 2.
 Pylio pollice, viii. 6.
 Pylioque ævo, iv. 1.
 pyra, v. 79. religata, j. 44.
 pyramidum, † 1.
 pyramidumque, x. 63.
 Pyrgos litoreos, xii. 2.
 Pyrrhæ, x. 67.
 pyrum, j. 118.
 Pythagoræ, ix. 48.
 Pythagathos, vii. 56.
 pyxidibus, ix. 38.

Q

Qua, j. 5. ii. 17. iv. 18.
 v. 23. vi. 18. vii. 11.
 73. viii. 50. ix. 56. 60.
 xi. 16. 46. xii. 32. 95.
 quacunque, iii. 44. 54. vi.
 80. x. 73. xi. 99.
 quadra, iij. 77. ix. 92. xii.
 32. plurima secta de pla-

centa, ix. 92.
 quadramve, vi. 75.
 quadrans, ij. 44. iij. 30.
 quadrante, ix. 49. uno
 beator, x. 82.
 quadrantem, v. 33. vij. 9.
 ix. 95. xi. 106.
 quadrantes, j. 60. vi. 88.
 x. 70. miselli, iij. 7.
 quadrantibus, iv. 68. x. 75.
 quadratum gausape, xiv.
 152.
 quadriga, vi. 46.
 quadrima cofona, xii. 32.
 quadringenta, ij. 6. v. 39.
 quadringentis millibus,
 xiv. 35.
 quadringentorum, v. 24.
 ix. 105.
 quadrupedes, xii. 92.
 quæ, † 2. 4. j. 17. 73. ij.
 4. 44. iij. 20. 65. iv. 1.
 48. v. 6. 47. vi. 42. 71.
 vii. 7. 60. viii. 36. 80.
 ix. 33. 85. x. 51. xi. 46.
 53. xii. 2. 98. xiii. 28.
 38. xiv. 10. 28.
 quæcunque, j. 114. iv.
 29. vi. 68. 87. x. 78. xi.
 85.
 quædam, j. 17. 116. v. 55.
 vii. 84. x. 11. xii. 34.
 quæque, j. 89. ij. 29. 40.
 iv. 25. v. 23. vi. 64.
 77. viii. 80. ix. 44. x.
 51. xii. 31.
 quæras, vi. 64. vii. 50. xii.
 62.
 quære, j. 2. 67. vii. 57. ix.
 105. xii. 48.
 quærere, iv. 40. v. 45.
 quærerent, xi. 89.
 quæreret, j. 43.
 quæreret, iij. 4.
 quærimus, v. 10.
 quæris, j. 2. 49. 58. 71.
 97. 118. ij. 63. 38. 78. iij.
 93. iv. 19. 23. 91. v. 57. vi.
 67. vii. 41. 78. 79. viii.
 16. 31. x. 22. 74. 100. 104.
 xi. 20. 33. 64. xii. 17. 20.
 25. 32. 53. 57. xiv. 2. 91.
 quærit, j. 34. 67. viii. 38. 61.
 x. 30. 71. xi. 85. xiv. 16.

quærite, ix. 93.
 quæritis, iv. 65. viii. 12. ix.
 79. xi. 60.
 quæritur, ix. 19.
 quæro, iv. 71.
 quærent, iij. 91.
 quæsitivus, ix. 60.
 quæstoris, vii. 36.
 quæstus, ix. 64.
 quale, † 21. xi. 54.
 qualem, j. 21. 58. vi. 64.
 vii. 94. x. 51. xii. 32. 99.
 xiv. 77.
 quales, j. 40. v. 50. vi.
 66. vii. 13. xi. 7. xii.
 43. xiv. 158.
 qualia, j. 37. 108. iv. 11.
 viii. 75. ix. 21. 55. x. 99.
 xi. 85. 105. fata, xi. 70.
 qualiacunque, j. 71.
 qualis, vi. 85. vii. 79. viii.
 52. xi. 17. xii. 94.
 qualiscunque, v. 61.
 qualisque, j. 44.
 qualiter, † 7. j. 104. v. 7.
 quam, ij. 43. iij. 8. 68.
 iv. 37. 74. v. 32. 81.
 vi. 89. vii. 13. 92. viii. 18.
 77. ix. 46. 61. x. 29. 89.
 xi. 4. 22. xii. 35. 63. xiii.
 1. 26. xiv. 68. 186.
 quam, j. 87. 104. ij. 1. 70.
 iv. 29. 44. v. 3. 26. vi.
 45. 85. vii. 66. 87. viii. 36.
 49. ix. 38. x. 14. 80. xi.
 22. 57. xii. 21. 66. xiv. 15.
 quam primum, j. 32. viii. 9.
 quamque, j. 104.
 quamvis, j. 63. ij. 41. v. 15.
 53. 66. vii. 6. 18. 68. ix.
 39. 52. x. 11. xi. 24. 44.
 70. 105. 109. xii. 29. 78.
 xiii. 73. 81. xiv. 95. 120.
 quandam, j. 116.
 quandiu, x. 74.
 quando, ij. 71. iij. 4. iv.
 33. v. 19. 59. vi. 68. vii.
 7. 8. viii. 45. ix. 87. x. 6.
 14. 30. 58. 70.
 quanta, ij. 75. iv. 63. v. 71.
 viii. 46. 50. 70. xi. 6.
 gloria, iv. 63. ira, iv. 74.
 quantaque, viii. 50. 55. xi. 4.
 quanta scabie, vi. 37.

quantam, xi. 52.
 quantas, vii. 46. xii. 53.
 quanti, j. 67. v. 16. 59. vi.
 88. xiv. 217.
 quanto, j. 8. 83. ij. 44.
 72. iv. 42. v. 69. 71. vi.
 59. vii. 25. 46. 52. viii.
 50. x. 10. 55. 70. 86.
 89. xi. 8. xii. 95.
 quantos, viii. 28. xi. 79.
 quantulacunque, xi. 15.
 quantum, j. 27. 105. iij.
 44. 46. 93. iv. 26. v. 22.
 vi. 70. 83. 89. vii. 38. 71.
 96. viii. 7. 55. ix. 4. 42.
 70. xi. 88. xii. 55. 59.
 71. 85. xiii. 2. xiv. 195.
 quantus, † 9. viii. 4. xi. 70.
 xii. 29. honos, xii. 63.
 quare, j. 33. 36. ij. 41. 49.
 iii. 82. iv. 33. 39. v. 56.
 80. vii. 94. viii. 12. x.
 36. 90. xi. 36. 76. xii.
 20. 93. xiv. 74. 179.
 quarta messis, j. 102.
 quartæ partis, ix. 49.
 quartana febris, x. 77.
 quartum, iij. 20. 50. ix.
 84. lapidem, x. 79.
 quartus, j. 13. vi. 39. viii.
 71. dies, iv. 61.
 quarum, viii. 34.
 quas, j. 35. 66. iii. 40. 64.
 v. 43. 79. vi. 56. 64. vii.
 88. viii. 61. ix. 19. 89. x.
 38. 48. xi. 16. 35. xii. 32.
 quasi, j. 100. iij. 96. v. 37.
 vi. 42. ix. 36. 48. x. 24.
 32. xii. 98.
 quassa rota, iv. 58.
 quassat, viii. 43. xiii. 1.
 quatenus, v. 20. vii. 79.
 quater, iv. 69. v. 45. vii.
 19. viii. 2. 11. ix. 32. x.
 38. 56. xi. 98. xii. 55.
 juncta fora, x. 51.
 quaterque, j. 53. 104. iij.
 17. vi. 66. 93. x. 1. 11.
 quaterno arte, xii. 77.
 quatiat, xiv. 54.
 quatis, ix. 74.
 quatit, xii. 57.
 quatuor, j. 72. 100. ij. 5.
 44. iij. 38. v. 2. 71. vi. 6.

8. viii. 7. 31. 71. 75. xi.
 98. 107. aureolas, x.
 75. & tantum verbis;
 xii. 11. libras, xii. 36.
 librarum nullus, x. 31.
 mappas, xii. 29. mes-
 sibus, x. 103. num-
 mis, xiii. 3. togæ, x.
 96.
 quatuorque, iij. 93. x. 104.
 xiv. 34.
 quatuorve, ij. 44. v. 61.
 viii. 64.

Que

Que, x. 5. 6. 9. 12. 17. xi.
 2. 4. 12.
 quem, † 3. j. 14. 14. 118.
 ij. 34. 57. 68. iij. 24.
 69. 100. iv. 53. 54. v. 2.
 19. 81. vi. 13. 25. 82. vii. 26.
 59. 95. viii. 28. 72. ix. 15.
 38. 104. x. 53. 72. xi. 62.
 99. xii. 6. 49. 100. xiii.
 83. xiv. 33. 190. 193.
 quemcunque, iv. 29. xiii. 32.
 quemquam, ij. 70. iv. 46.
 viii. 56. x. 33. 48. xii. 94.
 quercus, viii. 82. pia, ix.
 24. plurima, iv. 1. Tar-
 peias, iv. 54.
 querebar, ix. 88.
 querebatur, j. 83. v. 7. rudes,
 xi. 71.
 querebas, j. 13. vii. 46.
 ix. 55. Cecropias, j. 54.
 querebas immensus, ix. 26.
 quereretur, j. 41.
 queresis, j. 36. 90. 111.
 ij. 85. iij. 32. 80. vi. 9.
 xi. 40. xii. 28.
 queresisque, xi. 36.
 queri, ix. 10. xi. 92.
 queritur, j. 59. 93. 110. v.
 15. 59. vi. 59. ix. 3. x. 17.
 91. xi. 40. 72.
 queriturque, iv. 91.
 queror, iv. 82. vi. 19. xi.
 70.
 querulæ capellæ, vij. 30.
 querulo cliente, iv. 89.
 querulos fastus, xii. 75.
 libellos, viii. 82.
 querulus cliens, j. 50.
 q iij

Qui
 Qui, † 10. 15. j. 37. 93. ii.
 32. 57. iii. 5. 63. iv. 55.
 85. v. 20. 26. vi. 28. vii.
 19. 92. viii. 24. 29. ix.
 7. 12. x. 35. 56. xi. 22. 51.
 xii. 55. 75. xiii. 2. 93. xiv.
 11. 72.
 quia, j. 71. 72. 115. vi. 82.
 xii. 39.
 quibus, j. 50. ii. 77. iii. 4.
 iv. 17. 64. vii. 31. ix. 12.
 31. 35. 57. 75. x. 6. 68. xi.
 7. xii. 5. 53. 98. 103. xiv.
 115.
 quicumque, iii. 38. vi. 39.
 viii. 48. x. 7. xii. 48.
 quid, j. 77. 100. ii. 16. 64.
 iii. 20. 68. iv. 5. 30. v.
 39. 70. vi. 40. 59. vii. 33.
 95. viii. 56. 78. ix. 26.
 59. x. 11. 39. xi. 43. 81.
 xii. 36. 75. xiii. 3. 94. xiv.
 63. 215.
 quidam, vi. 61. vii. 11. 82.
 ix. 99. xiv. 194.
 quiddam, ii. 11. vi. 44.
 ix. 59.
 quidem, j. 199. ii. 1. 58.
 iii. 17. 45. iv. 1. 69. vi.
 10. viii. 71. ix. 87. x. 63.
 xii. 52.
 quilibet, iii. 46. ix. 47.
 quidquid, † 5. 21. 28. j. 69.
 106. ii. 37. 41. 88. iii. 1.
 46. 61. iv. 28. v. 43. vi.
 29. 68. vii. 19. 30. x. 36.
 56. xi. 2. 7. 76. xii. 15.
 18. 24. xiv. 39.
 quies, iv. 8. viii. 70. ix.
 101. alta, vii. 41. amica,
 ix. 101. fugitiva, vii. 63.
 grata, xj. 27. nullis lin-
 guis offensa, xii. 57. pa-
 cata, ix. 81. pigra, xii.
 63. secreta, vii. 31. tu-
 nicata, xj. 51. viva, x.
 30.
 quiescendi, xii. 57.
 quiesca, xii. 1.
 quiesco, iv. 90.
 quicta mens, x. 47.
 quicta vitæ, x. 92.
 quicte, v. 29.

quieti placida, † 4.
 quilibet, v. 13.
 quina, j. 12. x. 75.
 quinas lucas, xiv. 147.
 quinta, viii. 67. x. 70.
 quinctasque, viii. 44.
 Quincte, iii. 11. 62. iv. 72.
 v. 76. viii. 9. ix. 53. 54.
 Ovidi, x. 44.
 Quinctios, ix. 28.
 quincto, j. 114. vii. 92. viii.
 71. effedo, x. 104.
 quinctum, vii. 92. librum,
 iii. 50.
 Quinctus, xiii. 119.
 quincunce misto, ii. 1.
 quincunces, j. 28. xj. 37.
 quincupeda, xiv. 92.
 quincuplici, xiv. 4.
 quindicies, vii. 9. actas
 olympiadas, x. 23.
 quindecim annos, xii. 59.
 graves saccos ferventis
 auri, x. 74. jugales an-
 nos, x. 38. poetæ, xj. 7.
 quinquagenis millibus bis,
 xii. 67.
 quinquagesima liba, x. 24.
 quinquaginta, iii. 40.
 quinque, j. 27. 72. 118. ii.
 76. iii. 62. iv. 15. 89. vj. 85.
 vii. 52. viii. 67. ix. 8. x.
 11. 42. 63. 108. xii. 43.
 xiv. 192. balia, x. 42.
 comati, xii. 71. diebus,
 xiv. 79. Lucrina, xii.
 48. festertia, x. 14.
 quinquennia prima, iv.
 45.
 quinquies ducena, xii. 76.
 quintam, iv. 8.
 Quintiane, j. 53. v. 18.
 Quintiliane, ii. 90.
 quantum, v. 22.
 quintus, iii. 8. 11. v. 2. 15.
 quippe, ii. 30.
 quique, vi. 64. xii. 44.
 Quirinalis, j. 85.
 Quirine sancte, x. 58.
 Quirini vicini porticum,
 xi. 1.
 Quirino, x. 51. Ausonio,
 x. 26.
 quis, † 12. 26. j. 36. 40. ii.
 1. 29. 72. iii. 44. 63. iv.
 70. v. 19. vi. 13. 39. vii.
 16. 44. viii. 55. 64. 73.
 ix. 13. 97. x. 44. 56. 66.
 xi. 23. xii. 11. 21. 82. 96.
 xiii. 92. xiv. 1. 54.
 quisquam, i. 56. 67. 87.
 iii. 75. iv. 84. v. 21.
 vj. 2. 39. viii. 64. 71.
 x. 49. 62. xj. 25. xiv.
 214.
 quisque, iv. 30. vii. 59. ix.
 56. x. 87.
 quisquis, j. 34. 105. iv.
 34. v. 59. 60. vi. 49. 60.
 vii. 39. viii. 48. ix. 57.
 79. 99. x. 5. 36. 61. 71.
 xi. 14. xii. 35. 81. xiv. 87.
 210.
 quivæ, iv. 25.
 quivis, xiv. 214.
Quo
 quo † 7. j. 85. ij. 64. 91.
 iv. 65. 82. v. 1. 19. vi. 10.
 33. vii. 5. 49. viii. 48. ix.
 12. 34. x. 6. 92. xi. 14. 19.
 xii. 60. 63. xiii. 59. 111.
 xiv. 116.
 quocunqve, ii. 67. vi. 43.
 viii. 75. x. 20.
 quod, † 17. 25. j. 42.
 94. ii. 62. 73. iii. 42. 55.
 iv. 4. 55. 66. v. 6. 79. vi.
 48. viii. 61. 73. ix. 12. x.
 70. xj. 23. xii. 4. 100.
 xiii. 11. 106. xiv. 57. 219.
 quod, j. 96. iii. 44. 62.
 v. 10. 16. 18. 27. vi. 47.
 55. vii. 51. 84. viii. 30.
 ix. 27. 94. x. 80. xi. 21.
 56. 80. xii. 25. 26. 28. 38.
 41. 48. 60. 75.
 quodam, vj. 8.
 quodcunqve, iv. 64. vii.
 68.
 quodque, j. 91. ij. 72.
 iii. 16. v. 13. vii. 9. ix.
 99. x. 61. xii. 31.
 quodvis, xiii. 117.
 quolibet, vj. 49.
 quomodo, ij. 15. x. 16.
 quondam, j. 102. 114. ij.
 64. 91. iv. 13. 30. v. 6.
 43. vii. 1. viii. 52. ix. 7.

50. x. 75. xj. 88. xii. 72.
 xij. 127.
 quoniam, xj. 77.
 quoque, j. 16. ij. 1. iii. 75.
 iv. 13. 83. v. 77. vi. 27.
 65. vii. 57. 99. viii. 11.
 82. ix. 9. 90. x. 19. 39.
 xj. 17. 69. xii. 75. 96.
 quorum, ij. 67.
 quos, j. 36. 49. ij. 5. 7.
 vj. 64. vij. 27. 66. viii.
 5. 78. ix. 60. x. 5. 51.
 xj. 5. 66. xii. 67. 99. xiv.
 1.
 quot, ij. 95. v. 66. vj. 34.
 viii. 17. 26. x. 28. 30. xj.
 54. xii. 7. 87. xiv. 90.
 quotque, xj. 54.
 quota, † 15. 28. v. 66. ix.
 36.
 quotidiana findone, xj. 1.
 quotidianam nauseam, iv.
 37.
 quotidiano dropace, x. 65.
 quoties, j. 106. 118. ij. 14.
 iv. 66. v. 4. 18. vj. 36.
 39. vij. 17. 34. viii. 55.
 76. ix. 26. 86. x. 55. 80.
 xj. 8. 100. xij. 29. 86. xiii.
 18. 98. xiv. 115. 119. 217.
 quoviscunqve loco, xiv. 1.
R
R A
 Rabido dente, † 18.
 ore, vj. 64.
 Rabiri, vij. 55.
 Rabirius, x. 71.
 racemis primis, ij. 65.
 racemos minimos, vj. 49.
 purpureos, viii. 68.
 radat, xj. 101.
 radere, vj. 57.
 radiabant, † 2.
 radiant, viii. 51.
 radiata, j. 71.
 radios, vii. 11.
 radit, ij. 17.
 ramento sulfurato, x. 3.
 rami Piceni, v. 79.
 ramis, iv. 59. ix. 62. xiii.
 62. adoptivis, xiii. 46.

flentibus, iv. 59. Liby-
 cis, xij. 42. maternis,
 xij. 46. suburbanis, xij.
 43.
 ramos altos, viii. 61. ce-
 dentes oneri, xij. 42.
 ranæ Ravennates, ij. 93.
 ranam exiguam, x. 79.
 ranas cantatas, xiv. 183.
 turpes, x. 37.
 rancidulo ore, vij. 33.
 rapa gaudentia frigore,
 xij. 16.
 rapaci manu, vj. 49.
 rapacitatis diræ, xij. 53. no-
 tæ, vj. 72.
 rapax milvus, ix. 55.
 rape, viii. 44.
 rapere, vij. 19. xj. 5.
 raperis, xij. 85.
 rapiat, j. 110.
 rapiant, ix. 39.
 rapiantur, vij. 49.
 rapidis aquis, x. 103.
 rapidos ungues, xiv. 199.
 rapiente veredo, xij. 14.
 rapiet, x. 12.
 rapina, xij. 52. multa, viii.
 78.
 rapina levi, xij. 55.
 rapinæ diræ, xj. 42. subitæ,
 vj. 68.
 rapinam mollem, j. 105.
 rapinas, x. 87.
 rapinis, viii. 64.
 rapis, iv. 19. viii. 31. xj.
 50. xij. 96.
 rapit, ij. 16. 62. 91. vij. 31.
 x. 70. xj. 29. 95. xiv. 48.
 rapta, j. 117. ij. 6. v. 38.
 xj. 70. pœna, viii. 30.
 raptas, vij. 46. xij. 52. pi-
 las, † 19.
 raptis catulis, ij. 44. lu-
 mimibus, iv. 30.
 rapto, vij. 46. ix. 31.
 raptor Gangeticus, viii.
 26.
 raptore deserto, xij. 52.
 raptos, x. 71.
 raptum, j. 22. 89. 100.
 vij. 39. ix. 86. x. 53.
 Phryga, x. 19.
 raptus, † 16. ij. 2. v. 49.
 85. vj. 52. 88. ix. 9. xij.
 52. hæcudus ab ore lupi, x.
 48. Hylas, x. 4. piscis,
 iv. 66. puer, vj. 68.
 rapuisti, xj. 55.
 rapuit, v. 45. vj. 13.
 rara, iv. 29. vii. 31. cin-
 nama, iv. 13. fides, x.
 78. gloria, † 18. x. 63.
 manus, vj. 83. munera,
 xij. 91. oscula, xj. 24.
 pondera, xij. 67. retia,
 xj. 22. senectus, vj. 29.
 theatra, v. 10. toga, x.
 47.
 raraqve rima, j. 35.
 rara cœna, x. 53.
 raram, j. 107.
 rari memoris, viii. 40.
 poetæ, j. 1. ponderis,
 ix. 49.
 rarior calor, iv. 42.
 raris auribus, ij. 86. Kalca-
 dis, iv. 66.
 rarissima avis, xij. 65.
 rarius, v. 40.
 rato, j. 94. xiv. 213.
 raros amicos, j. 40. capil-
 los, x. 73.
 rarum, xij. 21.
 rarus, viii. 18. xij. 6. xiii.
 3. amicus, xiv. 121. ci-
 vis, xij. 53. eques, x. 16.
 fututor, vij. 17. lector, v.
 10.
 rafa, viii. 47. recenti limâ,
 x. 2. felibra, viii. 71. vel-
 lera, xiv. 159.
 rafa fronte, iv. 10.
 rafam togam, ij. 85.
 rafit, xij. 5.
 raftris, ij. 75.
 rafum, j. 118. latus cavêa,
 ix. 58.
 rata, x. 34. vota, iv. 45.
 rate dispersa, ix. 41. falva,
 vij. 18.
 ratem, † 26.
 rates extructas, v. 43.
 ratibus, † 24. sævis, † 28.
 ratio, j. 86. iv. 81. v. 44.
 vj. 56. xij. 61. 93.
 ratione, j. 73. 98. ij. 53.
 77. iv. 7. vj. 17. 51. vij.

29. viij. 75. x. 102. xij.
29. 95. nulla, iij. 30. sola, ix. 56. summa, iij. 30.
rationis, vj. 25.
ratis, iv. 66.
ratus, iij. 24.
rauca voce, viij. 3.
rauca chartæ, viij. 67. cortis, vij. 30.
rauco Aquilone, j. 50.
raucos caudicos, iv. 8. rogatores, x. 5.
raucus cocus, j. 42.
Ravenna æquorea, xiiij. 21.
Ravennæ, iij. 56. 57. patriæ, iij. 91.
Ravennam, x. 51.
Ravennates ranæ, iij. 93.
Ravennatis onocrotali, xj. 22.
Re
Reatum tristem, ij. 24.
rebus, x. 82. xj. 44. xiiij. 3. angustis, xj. 57. negotiosis, x. 30. parvis, j. 56.
recantat, ij. 86.
recedas, iv. 30.
recede, iij. 68. iv. 30. 77. viij. 1. xj. 17.
recedis, viij. 16.
recedit, vj. 42.
recedunt, xj. 72.
recens, viij. 75. xiv. 93. cunnilingus, xij. 59. fama, ix. 44. hircus, vj. 93. fella, ij. 57.
recentem gallum, vij. 94.
recenti busto, v. 38. buxo, xij. 32. lima rasa, x. 2.
recepit, v. 8. vj. 36.
receptis, x. 7.
recepto, iij. 19.
receptum, vij. 25.
receptus, v. 14.
recesseratque, j. 83.
recesserunt, iij. 7.
recessit, iij. 20. iv. 73.
recessus felices, vj. 43. fœmineos; vij. 54. hibernos, v. 68. lati, iv. 64. pierios, vii. 62. placidos, x. 48.
recide, j. 32.
recipis, iij. 40. ix. 55.
recipit, iij. 68.
recitabo, xj. 53.
recitante, iij. 45.
recitanti, x. 10.
recitare, j. 30. 64. ix. 85.
recitas, j. 39. ij. 71. 88. iij. 18. 49. viij. 20. 76. xij. 40.
recitat, j. 53. 67. ij. 20. iv. 6. vj. 41.
recitaturus, iv. 41. xiv. 142.
recitem, j. 64.
recites, ij. 71. 88. iij. 40.
recitet, xii. 64.
reclivis, ix. 92.
reclusis, vij. 61.
recocta massa, xj. 53.
recordanti, x. 23.
recta, viij. 50. fides, xij. 6.
recta, viij. 75.
rectam cœnam, ij. 69. vij. 19.
rectas boves, v. 66.
recte, vij. 69.
recti, j. 40. vii. 69. xj. 6. amor, x. 78.
Rector, xij. 100. maxime, ix. 37. summe, vij. 6. venerande, vij. 59.
Rectorem, x. 78.
rectus, ij. 53. cucumis, xj. 19.
recumbam, x. 98.
recumbas, xj. 103.
recumbere, ij. 19.
recumbes, v. 79. xj. 24.
recumbis, iij. 30.
recumbit, v. 74. vij. 66. x. 98. xij. 17.
recumbunt, iv. 64.
recurrat, ij. 14. vij. 19.
recusatus, xj. 24.
recusat, xij. 55.
recusato, ix. 104.
recuses, j. 55.
recuso, x. 10.
recutus colla, ix. 58.
recusitorum Judæorum, vij. 29.
reddam, v. 85.
reddant, iv. 51.

reddas, xj. 91.
reddat, ii. 38.
reddatur, vj. 66. xj. 6.
redde, j. 60. 104. vii. 1. 4. viij. 13. 21. 48. ix. 94. x. 51. xj. 55. xij. 36. xiiij. 52. xiv. 46. 163.
reddere, x. 44. xj. 41. xij. 48.
redderet, x. 38.
redderit, vij. 46.
reddes, v. 6.
reddet, v. 43. viij. 45.
reddiderint, xj. 4.
reddidit, vj. 89. vij. 46. xiv. 165.
reddis, iij. 95. vij. 54. viij. 37. 80. ix. 105. xj. 66. xij. 63.
reddit, ij. 38. x. 43.
reddita, † 2. v. 8. templâ, xij. 3.
redditur, vij. 7. viij. 45.
redditus, i. 37. xj. 10.
reddunturque, x. 83.
redeant, xj. 6.
redeas, vij. 26. ix. 57. x. 12. xj. 1.
redeat, ix. 52. x. 101.
redemi, ij. 68.
redempta, xij. 99. Leda, ij. 63.
redemptoris, xiv. 92.
redemptus, ij. 34.
redeo, † 25. xij. 69.
redeunt, iv. 37. x. 85. xii. 6.
redeuntia secula, iv. 1.
redi, viij. 31. 71.
redii, † 22. iij. 14.
redimire, viij. 70. xij. 52.
redimit, j. 9. vj. 71. ix. 33.
redimita, viij. 65.
redimitur, ix. 74. xij. 100.
redimunt, vj. 60.
redire, v. 36. vj. 72. vij. 27. viij. 66. 72. ix. 1. x. 103. xij. 59. 61. 63.
rediret, j. 15.
redissent, ix. 41.
redisset, ix. 106.
redisti, v. 50. xij. 52.
redit, vij. 12. 21. x. 37. 48. xii.

xii. 68. 78.
reditque, i. 49. vi. 10.
reditu, iv. 41.
rediturus, ii. 5. xii. 14. xiv. 181.
redolent, iii. 65. xi. 9.
redolentia, xii. 18.
redolet, iv. 4.
redolete, xiv. 59.
reducem, x. 103. xii. 63. Deum, viii. 8. Jovem, viii. 15.
reducesque, x. 70.
reduci, ii. 74. vi. 83. ix. 8.
reducis fortunæ, viii. 65.
reducit, v. 26.
reduco, xi. 25.
reducta, x. 72.
reducuntur, xii. 29.
reduxit, vii. 46.
refer, iii. 38.
referam, xii. 26.
referas, iii. 4. xii. 101.
referasque, x. 68.
referat, x. 32.
referenda, ix. 93.
referentia nullos mimos carmina, xiv. 219.
referes, vi. 58.
referet, xii. 84.
referre, iv. 55. v. 53.
refers, v. 17. ix. 36. xi. 5. 44. 108.
refert, i. 30. 49. iii. 58. v. 8. viii. 38. ix. 1. 79. 101. 102. x. 35. xi. 34. 72. xii. 76.
refbulavit, ix. 28.
refice, iv. 37.
refici, xi. 30.
reficit, x. 56.
reficitque, ix. 47.
refrigerat, iii. 25.
refugit, iii. 63.
regale fulmen, xii. 63.
regali sepulchro, iv. 59.
regas, vi. 3.
rege, ii. 53. iii. 62. x. 39.
regem, i. 22. ii. 68. iv. 40.
regemque, i. 61. 113. iv. 84. x. 10.
regente, viii. 52.
reges, ii. 68. vii. 99. x. 96. tumidi, v. 20.
regia miracula, viii. 36.
regibus atavis ortus eques, xii. 4.
regina, v. 56. vii. 49. ix. 59. x. 64.
regione, i. 109. iii. 4. x. 68. Helicaonia, xiv. 152.
regis, v. 20. x. 20. xii. 15. Corcyra, viii. 68. feri, † 2. superbi, iii. 7. tumidi, ii. 18.
regit, i. 87. iii. 82. xii. 9.
regius ager, x. 94.
regna, vii. 6. ix. 44. Æthiæ, vii. 63. Itala, 103. nemorosa Trivia, ix. 65. parva, xii. 31. fœva pati, ix. 67. superba, xii. 48.
regnat, x. 19.
regnator, vii. 46. x. 61. xi. 7. Olympi, xiv. 1. 75.
regnet, viii. 30.
regnis, xiv. 184. malis, ix. 104. Petilianis, xii. 57. tantis, iv. 40.
regnum, iv. 57. x. 30.
regula, xi. 2.
regulæ, vii. 15. 30.
regule, i. 83. 112. ii. 93. iii. 16. v. 10. 22.
regulos, v. 29.
regulus, i. 13. 82. ii. 74. iv. 16. v. 64. parvus, vi. 38.
regum pictorum, x. 72.
regunt, ii. 43.
reis attonitis, xij. 52. sollicitis, v. 16.
relegas, xi. 53.
relegata succina, xj. 9.
relegente, ii. 6.
releges, iv. 29.
releves, x. 12.
relicta, ix. 41.
res non parva labore, x. 47.
relictae urbis, xii. 69.
relictis nucibus, v. 85.
relicto, j. 63. nomini, viii. 38. speculo, xi. 50.
relictum, i. 100. v. 45.
religata pyra, i. 44.
religatus Pronethæus, † 7.

relinquas, ix. 84. xiiij. 126.
relinquat, v. 57. vi. 38.
relinque, vi. 27. xii. 96.
relinquendum, viii. 44.
relinquere, viii. 3.
relinques, i. 50. x. 44.
relinquis, x. 10.
reliqua pallude, xiv. 38.
reliquerunt, vii. 19.
reliquis, iv. 42.
reliquisse, iii. 64. viii. 44.
reliquisset, iii. 64.
reliquit, ii. 76. iii. 10. iv. 66. 70. v. 79. vi. 18. vii. 65.
reliquos capillos, x. 83.
reliquum, j. 50.
reliquias, vi. 37.
relictatur, v. 36.
rem, i. 28. ii. 26. iii. 79. vj. 46. 60. vii. 33. ix. 22. diffeilem; iv. 66. magnam; xii. 54.
remanfit, v. 68.
remeant, j. 16.
remedium, xj. 99.
remensus, vi. 89.
remi, x. 70. xii. 3.
remiseritque, vii. 54.
remissimus, j. 102. iii. 99.
remissisti, iv. 89.
remisit, vi. 68. x. 95.
remissa, iv. 14.
remissum corpus, j. 50.
remissus, vij. 46. x. 55. 101.
remittam, j. 118.
remittas, x. 7.
remitte, ix. 92. x. 82. xj. 76.
remittere, x. 37.
remittes, x. 78.
remittet, ix. 67.
remitti, v. 60.
remittis, vii. 54.
remittit, xii. 95.
remitto, ix. 51.
remos lentos, iij. 67.
remotas, x. 96.
removete, xij. 101.
remum, † 26.
renasci, v. 24. viii. 40.
renata, vj. 4. 7.
renovabat, ij. 75.

renovant, v. 7.
renovas, vii. 31.
renovatur, viii. 80.
renuente, ij. 14.
reo, ij. 24.
reor, ij. 100. viii. 33.
reorum, ij. 36. mœstorum, iv. 4.
reos pavidos, iv. 5.
reparari, ix. 104.
repellas, viii. 40.
repellet, ii. 46.
repente, j. 83. iv. 2. 30. 59.
v. 36. 45. vii. 85. xii. 94.
repetam, x. 96.
repetas, ix. 4.
reperatque, vii. 17.
repetens, xi. 83.
repetes, j. 50.
repetis, iv. 79.
reperit, v. 36. vi. 64. viii. 52. 75.
repetita, xii. 18. 52.
rebetunt, x. 105.
replet, vii. 19.
repletum, xii. 95.
reponas, ix. 38.
repone, ij. 37.
reponet, xi. 32.
repono, xii. 18.
repositat, viii. 38.
reppulit, viii. 56.
repperunt, † 21.
reptantes manus, ix. 21.
reptanti lacertæ, xiv. 172.
repugnas, ix. 12.
requiescere, xiv. 141. 161.
requiescit, j. 94. vi. 18.
x. 61.
requiesque, iv. 25.
requiram, vii. 72.
requirer, iij. 4.
requiris, j. I. iij. 67. vi. 53.
66. 77. 78. 88. vii. 33.
36. x. 102. xi. 61.
requirit, xi. 25.
requirunt, ij. 83.
rerum, ij. 91. v. I. vi. 64.
vii. 2. 66. ix. 42. xii. 49.
xiv. 124.
res, † 21. j. 80. ij. 28. iij. 38. 60. v. 62. 63. vii. 17.

70. viii. 49. ix. 4. 37.
58. x. 41. xi. 62. ardua,
vii. 27. xi. 6. difficilis,
v. 12. eadem, xii. 98.
est imperiosa timor,
xi. 59. gratissima, iv.
31. magna, j. 18. iv. 1.
non parva labore, sed
relicta, x. 47. nova, †
18. parva, x. 96. pera-
cta, iv. 91. peregrina,
xi. 79. perridicula, vii.
74. pretiosa, iij. 63.
putida, xii. 39. falsa, iij.
12. tertia, ij. 1. una,
xii. 40.
resalutantes, x. 70.
resalutas, iv. 84.
resalutat, v. 22.
resaluto, v. 28.
rescripsit, ij. 9.
refecare, iij. 74. vi. 52.
refecat, iij. 24.
refecta fila, xi. 53.
reservantem, xi. 99.
reserves, viii. 40.
reside, iv. 13.
resignas, ix. 36.
resina, iij. 74.
resina turpi, xii. 32.
resinata vina, iij. 77.
resolutior, x. 98.
resonet, vi. 85.
respectus, viij. 18. xi. 56.
respexitque, ix. 88.
respiciat, x. 10.
respiciens, ix. 35.
respicis, v. 45. 56. viii. 4.
respicit, x. 23. 51. xiv. 177.
responde, iij. 4.
respondent, ix. 12.
respondeo, iv. 90.
respondes, ij. 32. v. 62. vi.
5. x. 41.
respondet, vi. 13.
respondit, vi. 82. viii. 3.
ix. 55. xi. 41.
responsa, v. 1. ix. 93.
reste abrupta, v. 63.
restes calvæ, xii. 32.
restituatur, xi. 12.
restituis, x. 34.
restitute, x. 87.
restituti facundi, x. 87.

resultant, ix. 70.
resupino vultu, ix. 44.
resupinus, xii. 78.
rete subdolum, iij. 58.
retentas, xii. 32.
retentus, j. 47. sudor, v. 80.
retia, ij. 27. x. 37. xii. 1.
rara, xi. 22. subdola, ij.
40. 47.
retibus, xiii. 68.
retices, j. 107.
retimere, x. 33.
retineret, ix. 104.
retinet, ij. 32. x. 44.
retorto crine, vi. 39.
retro, ij. 86. iij. 23.
retro flexus, iij. 82.
rettulit, ix. 31. 78. xii. 29.
reveheris, vi. 58.
reverentia, ix. 38. ma-
jor, vii. 51. tanta, ix.
81. xi. 6.
reversa, ix. 39. xii. 99.
feritate, ij. 75. vita,
vii. 46.
reversa, v. 68.
reverso, xii. 59. Domi-
no, xii. 31. bis terque,
ix. 8.
reverso, viii. 32.
reversus, viii. 52.
reverti, vii. 66.
revinctus, vii. 41.
reviso, iv. 90.
reum, vi. 26. x. 48. xii.
25. tonsum, ij. 74.
revoca, viii. 67.
revocas, iij. 27. viii. 80.
revocasti, vi. 83.
revocat, v. 26. viii. 55.
revocatur, v. 85.
revocatus, xi. 6.
revocavit, x. 2.
revoces, viii. 8.
revocetur, vi. 13.
revolvant, xi. 1.
revolvere, vi. 64.
reus, x. 70. 87. grandis,
vii. 71. pallidus, j. 50.
rex, ij. 18. v. 23. xii. 61.
magne, xii. 63.
rexerat, vii. 62.
rexit, vii. 51.

R h
Rhetica vina, xiv. 100.
rheda, x. 13.
rheda plena, iij. 47.
Rhenanam Sarmaticam-
que manum, ix. 36.
Rhene pater Nympha-
rum amniumque, x.
7.
Rheni summe domitor,
ix. 7.
Rheni famuli, ix. 2.
Rhenique, v. 38.
Rhenom domito, ij. 2.
Rhenus, iv. 11. viii. 11.
xi. 97. xiv. 170. fractus,
vii. 6.
rhetor, v. 22. 55. vii. 63.
x. 70.
rhetora, ij. 64.
rhetorasque, v. 57.
rhetorem, iij. 25.
rhetores, ij. 64.
rhetoribusque, ix. 75.
rhinoceros, † 9. xiv. 53.
rhinocerotia, † 22. xiv. 52.
rhinocerotis, j. 4.
Rhodia capta, xiv. 68.
Rhodias foeminas, iij. 58.
Rhodium opus, j. 71.
Rhodon clarum, iv. 55.
Rhodope, † 21.
Rhodopeus cultor, † 3.
Rhodos, ix. 21. x. 68. cla-
ra, xiv. 68.
Rhetus ferox, viii. 6.
rhopo, iij. 60. Colcho,
xii. 57. Thessaliaco, ix.
30.
rhombum, x. 30. xiii. 81.
rhombus latior, xiii. 81.
Rhytio, ij. 35.
R i
Rictus pervios, j. 105.
ride, ij. 41.
rideas, iv. 55.
rideat, xi. 16.
ridebis, iv. 19. xiii. 57.
ridebit, xii. 21.
ridens, vi. 78. x. 30.
ridenti dominæ, xii. 95.
ridere, ij. 53. vii. 17. xi. 19.
ridet, j. 69. iij. 20. iv. 3.
ix. 37. x. 2. 51. 80. xii.
52.
rideto, ij. 28.
ridetur, j. 54.
ridicula, iv. 20.
ridiculi Philistionis, ij. 41.
ridiculum, v. 54.
rigas, iv. 55.
rigeat, vi. 73.
rigens Dircenna, j. 50.
rigent, vi. 56.
rigentem aquam, xiv.
117.
rigit, v. 32. vii. 94.
rigitque, vii. 94.
rigida gente, vi. 64. ve-
na, vi. 49. xi. 17. vo-
ce, vii. 91.
rigidi Catones, x. 19.
Salonis, xii. 21.
rigido Afro, xij. 42. cen-
turione, xj. 4. leoni,
x. 65.
rigidum, ix. 48.
rigidus, v. 36. vii. 70.
cespes, v. 35. fossor, vij. 70.
riguæ aquæ, xii. 31.
rigit, iv. 59.
rima, j. 35.
rimæ minimæ, xi. 46.
rimas omnes, xj. 99.
ripa, vii. 49. ix. 30.
ripa alta, x. 85. utraque,
x. 7.
ripæ, v. 3.
ripis, j. 54.
riserunt, j. 104. v. 10.
xii. 78.
risc, j. 59.
risti, xi. 7.
rist, viii. 56. ix. 35. 45.
risu, vii. 50. perspicuo,
ij. 41.
risum, ij. 41. vii. 17.
risus, viii. 28. xii. 87.
rite, x. 26.
ritus, vi. 42. antiquos, iij.
24. veteres, viii. 80.
rivali, xi. 75.
rivalis, iij. 70.
rivos gemmantibus, ix. 92.
s ij

rixa nobilis, j. 37.
Rixamarum, iv. 55.
rixaris, ix. 28.
R o
Robore, j. 40. ix. 44.
rodas, xiv. 69.
rodere, v. 61. vi. 64. x.
45. xiii. 2.
rodit, v. 29.
roga, ix. 83. xi. 69. xii. 11.
rogabam, ij. 30. ix. 45.
rogabatur, ij. 30.
rogabis, vii. 25.
rogabit, j. 79. iij. 4.
rogabo, vii. 42. x. 24.
rogamus, j. 36. 55. 97. v.
81. vi. 35. viii. 2. ix. 70.
rogandum, vii. 91.
rogante, ix. 43.
roganti, ij. 25. 92. iv. 15.
x. 24. xi. 64. 74. xii. 72.
rogare, vii. 59. ix. 23. xii.
57. 66. 81. 94.
rogarem, vi. 10.
rogari, viii. 24.
rogaris, ij. 44.
rogas, j. 64. iij. 68. iv. 15.
v. 64. x. 32. xi. 59. 69.
rogasque, viii. 76.
rogasse, vi. 10.
rogasti, ix. 52. xii. 81.
rogat, j. 110. ij. 69. iij.
92. viii. 21. 24. 48. ix.
23. 66. 96. x. 7. xi. 28.
56. 59. 72. 82. xii. 18.
28. xiv. 9. 81.
rogata, iv. 82. xii. 99.
rogatam diu lucem, x. 38.
rogate, v. 6.
rogator, iv. 30.
rogatores raucos, x. 5.
rogatus, iv. 90. vii. 52.
xiii. 2.
rogavi, iv. 77. vi. 20. ix.
69.
rogem, v. 47.
rogent, viii. 8. x. 70.
rogentque, iv. 85.
rogeris, ij. 44.
roges, j. 118.
rogesque, vi. 51.
roget, j. 40. xi. 28. 59.
rogeris, ij. 23.
rogi Oetæi, ix. 67.
s ij

rogi Phaethontei, iv. 25.
 rogis, xi. 42. mœstis, x.
 26. nigris, xi. 92.
 rogo, j. 79. ij. 14. 25. 79.
 80. iij. 25. 44. 52. 73. 76.
 55. iv. 85. v. 26. 45. 83. vi.
 5. 17. 20. vii. 85. 94. ix.
 26. x. 14. 21. 41. 66. xii.
 25. 64. xiii. 58. expectato,
 iij. 94. medio, xi. 55. nobiliore,
 j. 79. uno, x. 71.
 rogos exteros, x. 63. Hectoreos,
 vi. 71.
 rogum absentem, ix. 78.
 rogus infelix, viij. 75.
 Roma, † 2. 7. iij. 66. 95.
 iv. 8. v. 10. vi. 61. vii.
 4. 5. 60. 98. viii. 11. 15.
 21. 26. 50. 61. 65. ix. 29.
 57. 99. 81. x. 2. 12. 18.
 20. 30. 51. 53. 72. 74. xii.
 4. 11. 25. 42. 57. 59. xiv.
 99. 129. aurea, ix. 60. callida,
 ix. 49. candida, viii. 65. magna,
 xii. 69. major, viii. 56. Martia,
 v. 19. maxima, vii. 95. x. 58. nova,
 v. 7. pia, x. 87. xii. 6. pileata,
 xi. 7. plurima, x. 28. pudica, vi.
 4. terrarum, gentiumque Dea,
 xii. 8. tota videnda, x. 6.
 Roma, v. 16. vi. 28.
 Romæ, iij. 30. 38. dominae,
 j. 4. x. 103.
 Romam, iij. 4. 14. 38. 47. vii.
 94. ix. 41. x. 36. xii. 3. 21.
 totam, iv. 64.
 Romana, vii. 79. manus invicta,
 ix. 2. mentula, vii. 29. ora,
 v. 70. x. 99. pax, vii. 79. puella,
 vii. 29.
 Romana historia, xiv. 191. luce,
 ix. 2. morte, j. 79. simplicitate,
 xi. 21.
 Romanæ, iv. 23. brumæ, iv. 8. togæ,
 ij. 90. iij. 1.
 Romanam, xi. 54. nungum,
 xii. 21.

Romani cothurni, viii. 8. xi. 10. t. eatri,
 xi. 14. Romano anseri, xiii. 73. fale,
 viii. 3. Terento, x. 63.
 Romanos, xiv. 124. Romanum forum,
 j. 77. Romanus, x. 7. vinitor, xii. 57.
 Romuleus Terentus, iv. 1. Romulus,
 xiii. 16. 107. ronchi, j. 4.
 ronchis, iij. 82. ronchos, iv. 87.
 rorantem nasum, vij. 36. rore nullo foveri,
 ix. 19. pingui, iv. 59. rosa, iij. 24.
 rosa, vii. 88. x. 19. 93. xiii. 127.
 felix, vii. 88. sultilis, ix. 95.
 rosa æterna, viii. 77. rosæ clausæ,
 xi. 19. hibernæ, iv. 29. rosaria
 cœsura bifero pæsto, xii. 31.
 rosarium, v. 38. rosas, ij. 59.
 iv. 22. ix. 62. breves, j. 44.
 hibernas, vi. 80. vexatas, xi. 90.
 rosasque, iij. 68. rosida templa,
 iv. 18. rosæ vite, iij. 24.
 rosæ lampada, xii. 60. rosæis labris,
 viii. 56. roseo ore, xi. 57.
 roseos ministros, xii. 65. roseus
 ephebus, vii. 79. rosis, xii. 17.
 xiii. 51. pæstans, iv. 42. stutibus,
 v. 65. textis, iv. 55.
 rosisque, ix. 12. x. 32. rosos
 spondylos, vii. 19. rostro longo,
 iv. 31. patulo, ix. 32. rota, iv. 14.
 v. 104. xiv. 168. barbara,
 x. 7. impacta transmissio
 pætauro, xi. 22. molesta, iv. 64.
 quassæ, ix. 58. rota Sarmatica,
 vii. 79. rotæ Hispanæ,
 iv. 46.

Surrentinæ, xiv. 102. rotat, † 21. vii. 66.
 Ru
 Rubeam, xiv. 95. rubeant,
 iv. 42. rubeat, iij. 2. iv. 17. vi. 80.
 rubelli Veietani, j. 104. rubens,
 ix. 69. cadus, iv. 66. herba,
 ix. 62. penna, xiii. 71.
 rubente lardo, v. 79. rubentem,
 v. 4. Peteron, iv. 55.
 rubentes pennas, iij. 82. rubenti
 ore, v. 2. rubentibus pennis,
 iij. 58. rubentis aceti, xi. 57. ruber,
 v. 8. ix. 92. crine, xii. 54.
 phasis, v. 8. urceus, xiv. 106.
 rubes, ij. 43. rubet, iv. 86.
 vi. 61. rubicunda conjunx,
 vi. 64. rubicundam testam,
 xiv. 114. rubiginosis
 dentibus, v. 29. rubore, vii. 11.
 rubra paropside, xi. 28. testa,
 xiii. 7. rubras breves,
 iv. 64. 88. nas, viii. 56.
 rubri croci, viii. 33. rubris aquis,
 vii. 20. rubro cado, j. 56.
 nimbos, v. 26. pulmone,
 vi. 64. rubuit, ix. 61. ructanti,
 iij. 82. ructat, ix. 49.
 ructatrix menta, x. 48. ructus,
 j. 88. rudem, iij. 36. foetum,
 vii. 30. sodalem, ij. 48.
 rudisque, xii. 53. curas, j. 67.
 filios, x. 98. fontes, vi. 42.
 lacernæ, vii. 85. prototomi, x. 48.
 querelæ, xi. 71. rudi, iij. 24.
 carbone, viii. 62. ore, viii. 56.
 versu, ix. 12. rudis, ix. 104.
 agna, ix. 73. colonus, vi. 73.
 filia, vii. 94. herba,

ij. 90. peuce, v. 7. vii. 6. porticus,
 j. 13. villa, vii. 35. uva, xiii. 68. rucbat,
 iij. 99. ruct, j. 61. rufa, ij. 33.
 vi. 39. crinibus uxot, xii. 32. rufæ
 canusinae, xiv. 32. Rufe, j. 107.
 ij. 11. 29. 48. 84. iij. 70. 82. 94. 100.
 iv. 13. 71. 83. v. 52. 73. vi. 82. 85. 89. vii. 67. viii. 51.
 ix. 90. xii. 97. Rufi, v. 51. xiv. 176.
 instantis, viii. 51. Santonici, ix. 40.
 Rufina, xi. 54. Rufine, iij. 31.
 rufis, xiv. 129. rufo, j. 69.
 viii. 52. 85. rufus, j. 69. iij. 20.
 x. 99. xii. 52. rugas, iij. 42.
 rugosa pruna, xiii. 29. rugosarum
 Picenarum, iv. 89. rugosiorum
 frontem, iij. 93. ruina, v. 75.
 xiii. 25. innocens, ij. 83.
 metuenda, xiv. 197. ruinae
 Cyanæ, vii. 18. ruinas longas,
 j. 83. ruit, j. 13. 73. xi. 83.
 ruitura, j. 89. rumor, ij. 72.
 iij. 73. 79. 86. iv. 16. 69.
 gemmeus, x. 3. rumpant, x. 13.
 rumpatur, ix. 99. rumpe, ij. 64.
 rumpere, iv. 64. xi. 105. xii. 14.
 xiv. 125. rumperet, x. 85. rumpes,
 j. 50. rumpet, j. 50. x. 79.
 rumpimus, xiii. 50. rumpis, ix. 75.
 xii. 99. rumpisque, iij. 13. rumpit,
 xii. 18. xiv. 64. rumpitur,
 vii. 19. viii. 33. 61. invidia,
 ix. 99. rupe Scythica, † 7. xi. 85.
 summa, xiii. 100.

ruperat, x. 79. ruperi, ix. 70.
 ruperunt, vi. 51. vii. 95. rupes
 Prometheæ, ix. 46. rupta fila,
 xi. 37. matella, xii. 32. saxa,
 viii. 3. rupta aluta, xii. 26.
 cathedra, xii. 18. ruptæ mulæ,
 ix. 58. ruptos, x. 56. rura,
 j. 13. iv. 60. v. 72. viii. 18.
 56. ix. 3. x. 14. 85. xi. 71.
 parva, xii. 57. Prætana, iv. 60.
 Prætora, x. 79. proxima,
 xi. 53. fordida, x. 96.
 vicina Nomento, xiii. 15. rure,
 iij. 20. 58. iv. 90. vii. 30.
 xii. 60. vero baroque, iij. 58.
 ruris, j. 56. iij. 47. vi. 43. x. 96.
 beati, j. 56. iij. 47. Campani,
 ix. 61. delicati, vii. 16. Nomentani,
 vi. 43. Prætani, vi. 80. rursus,
 vii. 5. 57. rus, j. 115. iij. 47.
 58. iv. 64. 80. viii. 61. 68. ix. 19.
 xii. 57. æstivum, viii. 61.
 breve, j. 115. x. 79. dulce,
 ix. 99. majus, xi. 19. minimum,
 ix. 19. notatum, vii. 30. Rufones,
 v. 29. rustica, j. 44. Flora,
 v. 23. Dryas, ix. 62. liba,
 x. 103. nomina, iv. 55. rustica
 perdix, xiii. 76. prædia,
 vi. 5. turba, iv. 66. veritas
 fæccis capillis, x. 72. rusticas
 aras, ix. 43. rustice, viii. 23.
 xiii. 15. xiv. 46. Galba,
 x. 101. rusticitate dura,
 vii. 57. rusticula, xiii. 76.
 rusticulum non nimis
 bellum, x. 19. rusticumque,
 xii. 18. rusticus, iij. 24.
 ix. 31. xiv. 58.

ruta, xi. 19. 32. 53. rutatos
 lacertos, x. 48. Rutilium,
 v. 573. ruunt, xii. 62.
 S
 S
 S Abæi, † 3. Sabbatariorum,
 iv. 4. Sabella ceruffata, ij. 41.
 Sabelle, iij. 68. vii. 84. ix. 20.
 xii. 39. 43. belle, xii. 39.
 Sabello, iv. 46. vi. 33. xii. 61.
 Sabellum, xii. 39. divitem,
 iv. 46. Sabellus, iv. 46. xii. 39.
 Sabidi, j. 33. iij. 17. Sabina
 filva, ix. 55. Sabina, iv. 4.
 Sabinæ Aetlinæ, x. 93. castæ,
 ix. 41. horribiles, xi. 16. Sabine,
 xi. 9. 18. Sabineum, iij. 25.
 Sabinis, x. 44. antiquis, j. 63.
 priscis, x. 33. Sabino, ix. 61.
 Sabinum, vii. 96. conditum,
 x. 49. Sabinus, iv. 37. ix. 59.
 Sabura prima, xii. 3. faccentur,
 ij. 40. sacco sollicito, xii. 61.
 fæccos graves quindecim
 ferventis auri, x. 74. facculumque,
 v. 40. facculus, xi. 4. faccus
 nivanus, xiv. 104. facer, vii. 62.
 arcus, viii. 85. campus, iij. 47.
 lucus, j. 54. sacerdos absens,
 x. 92. sacra, iv. 1. vii. 62.
 viii. 4. ix. 49. xi. 5. xiii. 66.
 Cybeles, iij. 81. frugi, xii. 63.
 litora, iv. 57. Mystica
 Dindymenes, viii. 81. veneranda
 r iij

- sacra aure, vij. 98. via, ii. 63. xii. 2.
 sacre gentis, ix. 95. linguæ, v. 70. redæ, vj. 2.
 sacraria, vij. 72.
 sacrata dona, ix. 17.
 sacrator, iv. 1.
 sacratis crinibus, ix. 18.
 sacratus Alqide, vii. 49.
 sacrauit, i. 117.
 sacri fontes, iv. 57. lacus, ix. 59. lateris, vj. 76.
 Maronis, viij. 56. muneris, † 24.
 sacrilegos focos, ix. 62. furrores, ix. 86. hamos, iv. 30.
 sacrilegum nefas, ix. 72.
 sacrilis, iij. 6. 24. vij. 21. viij. 30. xii. 63. focus, j. 22. frondibus, vij. 73. iratis, iij. 24. piscibus, iv. 30.
 sacro circo, viij. 11. clivio, j. 71. iv. 79. foedere, j. 94. pectore, vij. 1.
 sacrorum, iij. 24.
 sacros honores, viij. 66. vultus, iij. 66. viij. 24.
 sacrum, vij. 1. dulce, j. 3. nectar, viij. 39. nemus, j. 13. Parmessida, viij. 70. pectus, vij. 1. Tiberim, iv. 64.
 sacrum populare, x. 41.
 sacrumque, iv. 64.
 sacula, † 27. 28. j. 108. v. 7. 10. 19. 25. vj. 3. 60. vij. 18. x. 2. 19. 39. cana, viij. 80. centies peracta, vj. 49. longa, viij. 8. permensa, ix. 30. prifca, † 27. redeuntia, iv. 1.
 saepe, j. 63. 93. ij. 5. 77. iij. 27. 95. iv. 42. 53. v. 47. 58. vi. 21. 51. vii. 81. viij. 25. 59. ix. 1. 104. x. 23. 85. xj. 20. 74. xij. 18. 35. xij. 7. 13. xiv. 51. 204.
 sapius, iv. 29. vj. 82. x. 10. xj. 34. 79. 99. xij. 14. 26. 89.
- Satiā pendulam, iv. 64.
 sava, † 18. vj. 59. discrimina, † 12. febris, x. 77. fortuna, iv. 18. libido, ix. 9. manus, iij. 17. miracula, j. 22. novacula, ij. 66. ora, j. 23. regna pati, ix. 67. suspēdia, j. 116. tela, vi. 25. toxica, j. 19. v. 77. x. 36.
 sava manu, x. 50.
 savaque, vj. 25.
 savæ voltellæ, ix. 28.
 savas faces, † 7.
 sava puer, iij. 65.
 savi, iv. 49. falces, xj. 99.
 savius, ix. 92.
 savior, vij. 66. viij. 30.
 savis cultris, xj. 85. fatis, xj. 83. oris Cappadocum, ix. 31. ratibus, † 28.
 savit, † 6.
 saviusque, vij. 94.
 sava coco, xij. 70.
 sava metallo, iv. 55. murmure, ix. 70.
 savos leones, j. 52.
 savus, ij. 75. viij. 23. Oryx, xij. 95.
 saga, vij. 53. garrula, xj. 50.
 sagatum, viij. 58.
 sagatus, vj. 11.
 sagax & astutus homo, xii. 87.
 sagis lingonicis, xiv. 159.
 sagitta, ix. 57.
 sagittis Sarmaticis, vij. 1.
 sago excusso, j. 4.
 Saguntini figuli, iv. 46.
 Saguntini calices, xiv. 108.
 Saguntino luto, viij. 6. xiv. 108.
 salaces bulbi, iij. 75.
 salamandra, ij. 66.
 salariæque, iv. 64.
 salariorum, j. 42. iv. 87.
 salarium, iij. 7.
 salax, xj. 26. xij. 67. herba, x. 48.
 sale, iv. 23. x. 48. æquo-
- reo, xij. 89. multo; vi. 44. multo, nec tamen protervo, x. 9. pruriente, xii. 97. Romano, viij. 3.
 salebræ, ix. 58.
 salebras, xj. 91.
 salebrosum Sanctram, xj. 3.
 salem, xij. 23.
 sales innocuos, iij. 99. nudi, v. 2. novos, xij. 1. tinctos Attico lepore, iij. 20.
 salesque, v. 2. xj. 14.
 Saletane, ij. 65.
 Saletanum tristiolem, ii. 65.
 salibus, j. 42.
 salicto consumpto, xj. 19.
 salientem piscem, j. 56.
 salis, vij. 24.
 salit, xi. 97. xiv. 104.
 Sallustius, xiv. 191.
 salmactis, x. 30.
 Salo, iv. 55. x. 103. xiv. 33. Ceiber, x. 20.
 Salonas litoreas, x. 78.
 Salone, j. 50.
 Salonem, x. 104. patrium, x. 96.
 Saloni, vj. 18.
 Salonis rigidj, xii. 21. tetrici, xii. 3.
 falsa res, iii. 12.
 falsas nolas, vii. 53.
 faltas, ii. 7.
 saltem, j. 35. iv. 12. vii. 17. 20. x. 77. xi. 23. 106.
 saltus, iv. 66.
 salva mentula, iij. 85. uxor, ij. 11.
 salva rate, vij. 18.
 salubre corpus, x. 47. frigus, x. 30.
 salubri spatio, x. 104.
 salvo Casare, v. 6. duce, vii. 59. Marone, v. 10.
 salus certa, ii. 91. prima, viii. 66.
 salusque, v. 1.
 salutabat, v. 22.
 salutabo, j. 109.
 salutantes, iv. 8.

- salutas, iv. 84. v. 67.
 salutat, vii. 44. ix. 94. xii. 78.
 saluator, j. 71. viij. 44. x. 10. 74. xiv. 74. inanis, iij. 58.
 saluatix charta, ix. 101. pica, vii. 86.
 salutatū, i. 71. ii. 18.
 salutarus, v. 67. arator, ix. 55.
 salutavi, xi. 68.
 salutavit, v. 55. viii. 65.
 salutem, i. 87. 69. 109. iii. 36. xi. 72. xii. 11. certam, xii. 92.
 salutemus, v. 52.
 salutent, viii. 8.
 salutes, x. 104.
 salutiferis aquis, v. 1.
 saluto, ii. 68. xiv. 76.
 Samia testa, iii. 81.
 sana, vi. 47. labra, x. 22.
 sanare, xi. 61.
 sanas plantas, vii. 38.
 sancta, vi. 18. fides, ix. 86. x. 44. nomina, xi. 51.
 sancta pietate, viii. 15.
 sanctaque, iii. 69.
 sanctæ uxoris, x. 30.
 sanctam vitam, i. 79. urnam, ix. 31.
 sancte, xii. 63. pater, x. 28. Quirine, x. 58.
 sancti templi, x. 92.
 sanctior, vii. 18.
 sanctiora carmina, vii. 16.
 sanctiorem, x. 35.
 sanctioris aula, v. 6.
 sanctis, ix. 32. focus, ix. 32. umbris, viij. 39.
 sanctissime cultor juris & legum, x. 37.
 sanctius, iii. 69. viii. 1.
 sancto amore, vi. 29. duce, iv. 2. marito, xi. 54.
 sanctorum avorum, viii. 80.
 Sanctra, vii. 19.
 Sanctram salebrosum, xi. 3.
 sanctum ilicetum, iv. 55.
 Priapum, vi. 73.
 sanctus Numa, xi. 16.
 sandapila, ii. 81.
 sandapila angusta, viii. 75.
 sandapila, ix. 3.
 sane, iii. 1. iv. 79. v. 15. 62. 85. vi. 32. x. 21.
 sanet, x. 56.
 sanguine, iv. 29. ix. 32. xiii. 87. xiv. 154. cognato junctum nomen, xii. 44. facili, i. 9. largo, ix. 66. Lycambeo, vii. 11. multo, vi. 32. primo, xiii. 102. tenui, i. 23.
 sanguinea arena, † 11.
 sanguineam humum, ii. 75.
 sanguis, x. 92.
 sano, viii. 11.
 sanos poetas, xii. 46.
 Santonica virga, ix. 96.
 Santonici Rusi, ix. 40.
 Santonico bardocucullo, xiv. 128.
 sanum, vi. 84.
 sanus, ii. 16. iv. 72. 81. xi. 29. Philippus, vi. 84.
 sapæ Laletanæ, vii. 52.
 sapiam, xi. 21.
 sapiant, xiii. 13.
 sapiat, xi. 91. xii. 69.
 sapientis, i. 16.
 sapient, x. 66.
 sapi, j. 67.
 sapis, i. 118. ii. 41. iv. 54. viii. 20. 27. 77. x. 72. xi. 95. xii. 21. xiii. 5.
 sapisti, iii. 2. ix. 6. xi. 107.
 sapit, i. 4. 77. v. 59. vi. 64. vii. 24. 68. viii. 13. ix. 6. 12. x. 4. xi. 55. xiii. 32. 52. 71. 76. 84. xiv. 210.
 sapor, xiii. 76. melior, xiv. 113.
 sapore vario, xi. 32.
 saporis, xiii. 61.
 Sappho, vii. 68. x. 35.
 Sappho, iii. 77.
 sarcina grandis, viii. 75.
 sarcinæque, ii. 11.
 sarcinarum, xii. 32.
 sarcinas, xii. 32.
 sarcinis totis, ii. 68.
 Sardanapale, xi. 12.
- Sardinia, iv. 60.
 Sardois oris, viii. 32.
 sardonicha miserum, xii. 38.
 sardonichas, iv. 61. v. 11.
 Indos, iv. 28 pares, xi. 28. veros, ix. 60. x. 87.
 sardonichata manus, ii. 29.
 Sarmata pastus, † 3.
 Sarmatica rota, vii. 79.
 Sarmaticæ lætitiæ, vii. 5.
 Sarmaticam Renanamque manum, ix. 36.
 Sarmaticas gentes, viii. 11.
 Sarmatici Istri, ix. 104.
 Sarmaticis sagittis, vii. 1.
 Sarmatico equo, vii. 29.
 sarrire, iii. 93.
 sarsina, ix. 59.
 sarta teges, xi. 33.
 sarta cute, i. 104.
 Saffinate, iii. 58.
 sat, ii. 18. viii. 64.
 satellite, i. 22.
 satiat, i. 58. ix. 73.
 satiatur, iv. 38.
 satiatus, vii. 79.
 saties, vi. 35.
 satietur, viii. 36.
 satis, † 6. i. 43. 50. ii. 54. 90. iii. 5. iv. 57. 91. v. 16. vi. 45. 60. vii. 50. 98. viii. 3. 30. ix. 8. 60. x. 19. 62. xi. 9. 12. xii. 10. 41. xiii. 87. xiv. 151. 220.
 facere, xii. 8. fecit, xii. 14.
 satisque, j. 53.
 satius, x. 37.
 sator pulcherrime annorum nitidique mundi, (Jani Satoris,) x. 28.
 satum Bacchum, † 12.
 satur, j. 93. iv. 23. ix. 60. x. 59. xj. 68. 109. xij. 2. 8. 34. 73. xiv. 69. histrio, xii. 78. minister, iij. 58. verna, ii. 90.
 saturæ casæ, x. 96.
 saturas, xj. 53.
 saturat, viij. 28.
 saturata melle Cydonia, xij. 24. ostrea, iii. 59.

saturatas vestes, viij. 48.
 Satureia improba, iii. 75.
 Sauris, x. 48.
 Saturnalia, v. 85. xi. 2. bona,
 xiv. 70. fructuosiora, iv.
 46.
 Saturnalibus, vi. 24. vii.
 52.
 Saturnalitiæ felibræ, v.
 20.
 Saturnalitiæ nuce, v. 31.
 vii. 90.
 Saturnalitiis luto, xiv. 182.
 tributo, x. 17.
 Saturnalitiis versus, xj.
 16.
 Saturne, iii. 29. xii. 63.
 xiv. 1.
 Saturni, ii. 85. iv. 89. x.
 29. xiv. 72. feriis, xii. 83.
 Saturninum, iv. 11.
 satura Martem, vi. 32.
 Satyras, xi. 11. xii. 96.
 Satyri, iv. 44.
 Satyris, x. 99.
 Satyrus, xiv. 107.
 saucia, † 12. iii. 68. colla,
 xj. 71. Ferspichore, iij.
 67. vena, iv. 66.
 Saufellum, ij. 74.
 Sauroctonos Corinthius,
 xiv. 172.
 Sauromata, xii. 8.
 saxa, iii. 82. vj. 42. ix. 46.
 x. 37. xii. 14. alta, xj.
 91. dura, ix. 44. rupra,
 viij. 3. sordida, v. 23. Tar-
 peja, ix. 2.
 Saxerani lacerti, vii. 77.
 saxi spartani, j. 56.
 saxis, x. 63. 85.
 saxo phario, j. 89.
 saxorum, x. 56.
 saxum, iii. 93. viij. 44. tri-
 tum, xii. 57.
 Sca
 Scabie, v. 61. vi. 37.
 scabies, xi. 8.
 Scævola, j. 104.
 scelas ducentas, vii. 104.
 scalis, j. 118.
 scalpi, iij. 93.
 scalptorium, xiv. 83.
 scannis, v. 42.

scaphium, xj. 12.
 scapulas, xiv. 83.
 scapulis, vj. 59.
 scarum avidum, v. 18.
 scarus, xiiij. 84.
 scazon, j. 97. vij. 25.
 Sce
 Scelerata lues, j. 102. ma-
 nus, xj. 85. poemata,
 iij. 50. vipera, iii. 19.
 scelerate magister ludi, ix.
 70.
 sceleratus, † 7.
 scelus, j. 19. ii. 46. iij. 66.
 vii. 13. ix. 7. 26. 42. xj.
 92. 94. infandum, vii. 13.
 scena, v. 31.
 scenæ, ix. 29.
 scenicus, ix. 29.
 sceptræ, x. 62.
 Sch.
 Scheda summa, iv. 91.
 schemate dubio, iij. 68.
 schola, ii. 64.
 schola, j. 36. iij. 20. iv. 61.
 Sci
 Sciat, v. 21. 61. vj. 79. ix.
 29. xii. 48.
 scidisti, iij. 12.
 sciente fama, viii. 38.
 scierit, iv. 79.
 sciero, v. 34.
 sciet, j. 67. ix. 30.
 scilicet, j. 52.
 scimus, j. 66. viij. 82.
 scinde, ix. 75.
 scindere, iij. 94.
 scio, j. 24. iii. 71. iv. 42.
 vj. 65. vii. 85. ix. 97. xj.
 65. 108. xii. 90.
 Scipio victor, ij. 2.
 scire, ij. 73. iii. 20. 44. vii.
 27. viij. 30. x. 4. 68. xii.
 9. xii. 57. 98.
 scires, v. 69.
 scis, j. 82. 88. ij. 28. 79.
 iij. 55. iv. 67. v. 51. 85. vi.
 31. 56. 63. vii. 25. 46. 91.
 ix. 36. 74. x. 104. xi. 21.
 53. 68. 91. xii. 14. xiv.
 46. 111.
 sciscitator, iij. 82.
 scissa humus ad manes, xii.
 63.

scisso ventri, xiv. 69.
 scit, iii. 43. 63. iv. 42. viii.
 11. 70.
 scitis, j. 43.
 scito, ix. 34.
 sciunt, xii. 43.
 sciurus inamabilis, v. 38.
 Sco
 Scombri, xiii. 40. exspirant-
 tis, xii. 102.
 scombris, iii. 50. iv. 87.
 scombrosum, xiii. 102.
 scopæ, xiv. 82.
 scopæque, iv. 39.
 scopas, xiv. 82.
 scopuli, † 21.
 scopolos, ii. 24.
 Scorpe, x. 50.
 Scorpi, ix. 26.
 scorpium improbus, iii.
 44.
 Scorpo, iv. 67. xi. 1.
 Scopus, x. 53. 74.
 scortea panula, xiv. 130.
 Scr
 Scribam, xiv. 1.
 scribant, viii. 3.
 scribarum, viii. 38.
 scribas, vii. 24. xi. 65. xiv.
 219.
 scribat, ii. 86. vi. 14.
 scribe, i. 108.
 scribebamus, xii. 96.
 scribente penna, ix. 14.
 scribere, i. 36. 71. iii. 9.
 iv. 14. 64. 65. v. 16. vii.
 3. 84. ix. 14. 91. x. 21.
 33. xii. 96.
 scriberet, i. 69.
 scribet, xiv. 6.
 scribi, xii. 43.
 scribis, i. 111. ii. 89. iii. 69.
 x. 32. 95. xj. 82. 89. xii.
 85. 102. xij. 2. xiv. 6.
 51.
 scribit, iii. 9. iv. 49. vii.
 89. viii. 20. 62. x. 102.
 xi. 65. xii. 62.
 scribitque, iii. 63.
 scribitur, x. 44.
 scriblita circumlata, iii.
 17.
 scrinia, i. 2. 4. iv. 87. vi.
 64. plena, iv. 33.
 scrinioque, i. 67.

scrinium;

scrinium, xiv. 37.
 scripsi, ij. 9. x. 5. xii. 80.
 scriptimus, xj. 17.
 scripsisse, vii. 50.
 scripsit, v. 22. 55. vii. 71. x.
 97.
 scripta, ij. 71. iij. 68. xiv.
 7. ingeniosa, vj. 60.
 scriptor falsus, iij. 30.
 scriptum signum, xiv. 87.
 scriptura, j. 67.
 scriptus, iij. 68. xi. 5.
 serobe, x. 97.
 serupula, x. 55. sex, iv.
 89. tota, v. 20.
 Scu
 Scutica, x. 62.
 scutulam bethalem, viij. 71.
 scutulas leves, xj. 32.
 scutum, xiv. 213.
 Scy
 Scylla, viij. 37.
 Scyllæ, vii. 43.
 Scyllam, x. 35.
 scyphos, vij. 71.
 scyphosque, xii. 70.
 scyphus, viij. 6.
 Scythæ pellis, x. 62.
 Scythas smaragdus, iv. 28.
 Scythica rupe, † 7. xj. 85.
 Scythicas casas, x. 20.
 flammæ, xii. 15.
 Scythici freti, vij. 18. luci,
 xij. 53. poli, vj. 8.
 Scythicus ignibus, xiv. 109.
 Scythico nodo, ix. 104.
 Se
 Se, † 5. j. 63. 91. ii. 23.
 68. 83. iv. 23. 59. v. 14.
 48. vi. 41. 70. vij. 65.
 68. viij. 75. 81. ix. 19. 65.
 x. 32. 95. xj. 82. 89. xii.
 85. 102. xij. 2. xiv. 6.
 seque, † 22. iv. 73. xj. 72.
 secant, ix. 58.
 secare, xiv. 143.
 secaret, iij. 24.
 secat, iij. 24. v. 39. x. 59.
 xj. 85.
 secatque, xj. 32.
 secatur, ix. 94.
 secessus algidos, x. 30.
 mibi jucundos nec la-
 boriosos, x. 104. Tuf-
 culanos, x. 30.
 secreta carmina, j. 67. pe-
 ctora, v. 5. quies, vij.
 31.
 secreta filua, xii. 18.
 secretius vitium, iij. 77.
 secreto cum cinædo, x. 40.
 secretos triumphos, viij. 15.
 secretum grandius, xi. 46.
 secretusque, vii. 34.
 secta ligna, xiv. 3. luna,
 xii. 57. ova, x. 48.
 secta placenta, ix. 92.
 sectæ placentæ, iij. 77.
 sectaris, xj. 88.
 sectarum, ix. 48.
 secti podicis, vj. 37.
 sectile porrum, x. 48.
 sectis comis, ij. 66.
 sectivi porri, xiii. 18.
 secto dente, xii. 84.
 sectus, x. 5. gallus, v. 42.
 puer arte mangonis, ix.
 7.
 secuisi, xiv. 211.
 secuit, v. 49.
 secum, ii. 44. iv. 88. vii.
 53. viij. 3. 46. x. 78. xij.
 26. xij. 23.
 secunda, vj. 70. cura, ix.
 81. fama, vii. 26. mensa,
 iii. 50. plectræ, vii. 22.
 poma, xij. 50.
 secundæ, vii. 26. mensæ,
 v. 79.
 secundi docti, v. 81.
 Secundilla mortua, ii. 65.
 secundis mensis, iij. 17.
 secundo, ii. 44. v. 81. vii.
 83.
 secundum, j. 2. iv. 23. xii.
 8.
 secundus, ii. 93. iv. 23. ix.
 1. xii. 76. xiv. 155. tristis,
 vii. 91.
 secura, j. 20. gaudia, vj.
 47. tristitia, vii. 46.
 secura manu, xj. 12.
 securaque, vii. 46.
 securæ, xiv. 3.
 securam, vij. 1.
 securi magistræ, † 18. ij.
 75.

securicula, xiv. 36.
 securior præda, j. 105.
 securis diebus v. 21.
 securius, xii. 64.
 securo, iv. 84. damno, j.
 83. ministro, xii. 75.
 securos artus, ix. 39. sinus,
 viij. 78. somnos, ix.
 94.
 securus, iij. 58. 70. iv. 84.
 v. 81. viij. 46. ix. 66. 67.
 hortus, x. 94. puer, v.
 32.
 secuta, j. 63. ii. 41.
 secutus, vij. 44. xj. 42.
 70.
 sed, † 16. 21. j. 39. iij. ii.
 51. iij. 26. 37. 45. iv. 12.
 14. v. 25. 49. vj. 29. 63.
 vii. 83. viij. 18. 70. ix. 1.
 26. x. 54. 76. xj. 19. 24.
 xii. 25. 67. xiii. 32. 42.
 xiv. 22. 85.
 sede, v. 93.
 sede (verbum) viii. 67.
 fedas, v. 28. xi. 99. 100.
 sedens, ix. 44. lactuca, x.
 48.
 sedent, vi. 66. viij. 33. xj.
 85.
 sedentem, iij. 44. v. 50.
 sedenti, iij. 44.
 sedentis, viij. 32.
 sedeo, iij. 95.
 federat, xi. 105.
 federe, v. 8. 14. 39. 42. xj.
 8. xiv. 197.
 federet, iv. 2. xii. 71.
 federit, vii. 1.
 fedes, iv. 44. patrias, viii. 3.
 feder, ii. 17. 29. iv. 30. vii.
 30. viij. 57. ix. 39. xj. 78.
 fedetis, v. 39.
 fedit, j. 96. xj. 92.
 feget, xj. 19. sterilis, v. 43.
 segmentatus, vj. 74.
 fegnus caupo, vj. 8.
 felibra, x. 57. argenti mis-
 sa, x. 14. rafa, viii. 71.
 felibra plumbea, j. 100.
 felibræ leves, vii. 71. Sa-
 turnalitiæ, v. 20. tres,
 iv. 46.
 Selium, ii. 11. 14. 17.

Selius, ij. 14. 60. iv. 21.
 sella, iij. 36. ix. 23. clausa,
 ij. 99. recens, ij. 57.
 sella, xii. 17.
 sellam, iv. 51. v. 62. ix.
 103.
 sellamque, x. 10.
 sellariolis, v. 71.
 sellas, v. 14. Patroclianas,
 xii. 78.
 semel, † 27. j. 100. iij.
 78. iv. 82. v. 40. 51. viii.
 25. 52. 64. ix. 42. 78.
 x. 31. xi. 79. 98. xii. 21.
 56. xiv. 164.
 Semelen, v. 73.
 semelque, iv. 64.
 semicinctium, xiv. 153.
 semicremata tura, xi. 55.
 semidocta manu, x. 92.
 semifultus, v. 14.
 semina, v. 43.
 Semirania acu, viii. 28.
 Semiramis, ix. 77.
 semissem, xi. 106.
 semisupinus, vi. 35.
 semita, vii. 60. alta, v. 23.
 semiviri, ix. 21.
 semiviro, iij. 91.
 semodius, iv. 46.
 semodiusque, vii. 52.
 semper, † 4. j. 80. 91. ij.
 25. 51. iij. 36. 95. iv. 80.
 88. v. 43. 72. vi. 55. 94.
 vii. 73. 98. viii. 44. 78.
 ix. 36. 47. x. 40. 78. xi.
 54. 74. xii. 6. 53.
 semperque, v. 53.
 Semproni, vii. 40.
 Sempronia, xii. 52.
 senna, iv. 76. millia an-
 nua, ix. 10.
 senator, xi. 25. xii. 26.
 omnium iustissimus, x.
 72.
 senatum, xi. 5.
 senatus, viii. 15. 66. x. 27.
 Dominus, xiv. 1.
 sene, vi. 8. xi. 82. xii. 71.
 92. ardelione, ix. 79.
 Seneca, ix. 43. docti, iv.
 40. sacundi, vii. 44.
 Senecas, j. 62.
 Senecasque, xii. 36.

senecta annosa, j. 106.
 senecta Nestorea, xiii. 117.
 nimia piger, x. 24.
 senecta, iv. 25. longa,
 vi. 49. Nestorea, ix.
 30. peregrina, xiii. 29.
 senectam pyliam, viii. 2.
 x. 38. veterem, v. 7.
 senectus rara, vi. 29. se-
 rior, v. 6.
 senem, iij. 91. iv. 7. 13.
 50. 53. 73. x. 44. 53. 83.
 cadum, xi. 37. Cecro-
 pium, x. 33. Cynicum,
 iij. 93. Pylum, xi. 61.
 senemque, iij. 93.
 senes, j. 26. v. 10. vi. 70.
 x. 71. xiv. 47. juvenes-
 que ficosi, vii. 70. mul-
 li, x. 30. servos, xi.
 71.
 senesque, j. 4. vii. 34. 70.
 ix. 9.
 senex, j. 109. iv. 50. vi. 3.
 vii. 39. viii. 44. 64. x.
 32. 96. Laertes, x. 67.
 nitor, x. 87.
 seni Baccho, xiii. 23.
 senia, xii. 27.
 senibus, iv. 56. v. 38. au-
 tumnis, iij. 58. cynis,
 v. 38. ix. 43. damasce-
 nis, v. 18.
 senio, xiii. 1.
 senior, iij. 69. xi. 33. xii.
 69. anus, vij. 73. dens,
 ix. 58. Ladon, x. 85.
 omnis, vii. 87.
 seniore, vi. 3. Cado, ix.
 95.
 senique, viii. 27.
 senis, vi. 28. vij. 62. ix.
 46. xiv. 36. caruli, v.
 10. falciferi, xi. 7. gar-
 ruli, x. 5. magni, vii.
 68.
 senos vii. 52. ix. 43. anu-
 los, xi. 60.
 sensere, iij. 91.
 senserunt, xi. 53.
 sensit, j. 102. iij. 19. 92.
 viii. 11.
 sensuro, viij. 38. caballo,
 v. 26.

sensus, vii. 94. patrios,
 iv. 75.
 sentiantur, j. 100.
 sentiat, v. 6. vi. 38. 68. vij.
 22. x. 5. 87.
 sentiatque, v. 29.
 sentienti, j. 1.
 sentire, vi. 29. viii. 33.
 ix. 62.
 sentis, v. 64. viij. 27.
 sentit, † 17. j. 110. v. 21.
 x. 30. xi. 61.
 separentur, vi. 70.
 sepelire, xi. 15.
 sepone, vii. 28.
 seposita, † 3.
 sepositi, vi. 16. loci, vi.
 15.
 seposito, ij. 43.
 sepositique, ix. 60.
 septa, ij. 14. media, iij.
 57. tota, x. 80.
 septem, j. 72. 100. ij. 44.
 iv. 15. v. 12. 28. 30. vi.
 8. 30. 5. 39. vij. 16. 52.
 57. 66. ix. 16. 80. 89.
 x. 48. xiv. 72. crinibus,
 xij. 32. montes, iv. 64.
 natorum jus, xi. 13.
 septemque, viii. 3.
 septenaria polita, iv. 46.
 septenas aquas, iv. 25.
 septenis, vi. 73.
 septenos montes, viij. 36.
 septiciano libra, viij. 71.
 Septiciane, iv. 89. xi. 108.
 septima, iv. 8. x. 43.
 hycms, xi. 92. lustra,
 xii. 31. vitis, xiii. 114.
 septimanque acerram, x.
 24.
 septimas, j. 100.
 septingenta, vii. 9.
 septis, ix. 60.
 septucentis, viii. 51. multo,
 iij. 82.
 sepulchro, j. 117. x. 67.
 xi. 14. 92. juncto, vi. 28.
 regali, iv. 59.
 sepulti Blæsi, viij. 38.
 sequaces lanas, xiii. 57.
 sequacis textricis, iv.
 19.
 sequar, iij. 36. x. 10.

sequeris, j. 9. iv. 9. v. 79.
 vii. 34. 99.
 sequeris, x. 78.
 sequi, vij. 43. viij. 72. ix.
 80. xii. 44. 52.
 sequitur, ij. 57. ix. 39.
 xii. 18.
 sequuntur, iij. 58.
 sera, j. 16. x. 71. xi. 33.
 fistula, ix. 62. gloria,
 j. 26.
 sera coronide, x. 1. no-
 cte, viij. 75. perpetua,
 x. 28.
 seraque, j. 35. xi. 46.
 seram matellam, vj. 89.
 Serapin, ix. 30.
 seras, ix. 47. Epidipnidas,
 xj. 32. lucernas, x. 19.
 uvas, iij. 58.
 serena, vj. 42.
 serena fronte, viij. 11.
 Sereni Annæi, viii. 81.
 Jovis, v. 6. Jovis ora,
 ix. 25.
 sereniore cælo, iv. 64.
 sereno, vij. 44. cælo, xiv.
 130. ore, ij. 24.
 serenos æstus, j. 50.
 serenum focum, iij. 58.
 nitidum, vj. 42.
 serenus apex, viij. 36.
 seria, v. 16. vij. 67.
 serica, ix. 38. xj. 9. prima,
 xj. 28.
 sericis pulvinis, iij. 82.
 serior, vij. 95. senectus,
 v. 6.
 serius, j. 109. iij. 36.
 sero, j. 32. v. 66. 68. viij.
 67.
 serpens, xj. 19. cælatus,
 vj. 42. Massylus, x. 94.
 serperet, j. 79.
 serpit, iv. 59.
 serra, xj. 101. xiv. 143.
 Serranus, iv. 37.
 ferta, j. 77. viij. 82. ix. 36.
 104. bacchica, vii. 62.
 florea, viij. 77.
 feris mollibus, vij. 88.
 textilibus, vj. 80.
 Sertorius, ij. 84. iij. 79. vij. 9.
 serva, ij. 78. ix. 18.
 servabor, viij. 51.
 servant, vij. 60. ix. 60. 76.
 servantur, j. 23. 44. 104.
 servare, x. 33. 34. xi. 53.
 servari, x. 77.
 servat, iij. 58. viij. 33. 64.
 ix. 76. x. 16. 94.
 servare, v. 38. xi. 5.
 servatur, viij. 80.
 servavit, iij. 21. xiii. 74.
 serves, ij. 78. xii. 49. xiv.
 44.
 servetque, xiv. 108.
 servi, vij. 34. ix. 94. la-
 civi, xiv. 79. paterni,
 vij. 61. Phrygii, xj.
 105.
 servique, ij. 11. vii. 61.
 serviant, j. 105. ix. 43. 92.
 serviet, j. 117. ij. 1.
 servio, xiv. 101.
 servire, ix. 67. x. 56. xii.
 60. xiv. 220.
 servit, iij. 31. v. 13. vij. 31.
 ix. 42. x. 94.
 servitio, j. 53. gravi, j. 52.
 servitur, ij. 32.
 serviunt, x. 39.
 servum, ij. 64. iv. 40. v. 59.
 viij. 44. ix. 48. iter, ij.
 14. xij. 8.
 servo, j. 42. xi. 76. amico,
 ij. 32.
 servorum, vj. 33.
 servos, j. 86. senes, xj. 71.
 servus, viij. 31. ambula-
 tor, ij. 11. civis, ix. 1.
 conviva, viij. 39. Ger-
 manicus, xij. 4. spe-
 ctator, † 24.
 servulus macer, viij. 75.
 paternus, ix. 89.
 servum, ij. 18. 68. 82. v.
 58. ix. 94. x. 31. xij. 30.
 nostrum, ij. 32.
 servus, xii. 26. succin-
 ctus, vii. 34. tectus, xj.
 76.
 sesquipedalis mentula, vij.
 13.
 sesquipede, viij. 60.

sessiles lactucas, iij. 47.
 sestertia, vi. 20. 30. bis
 quina, x. 75. centum,
 ij. 63. iv. 67. vi. 20. de-
 cem, xj. 77. mutua, ij.
 30. quinque, x. 14. sex,
 vi. 30.
 sestertium, j. 59.
 seta, x. 30. tremula, j. 56.
 setia, xij. 23. cara, x. 36.
 pendula, xij. 112.
 fetiger metuendus, xij. 93.
 Setina, iv. 69. viij. 51. ix.
 3. xij. 124. gleba, ix. 23.
 Setini clivi arce, x. 74.
 trientes, x. 13.
 Setino, xii. 17.
 Setinos trientes, xiv. 103.
 Setinum, vi. 86. xij. 112.
 setis, ij. 36. vi. 56.
 seu, ij. 44. iij. 5. iv. 19.
 64. v. 1. vi. 94. vii. 71.
 73. ix. 61. x. 92. xj. 46.
 xiv. 11.
 severa dona, x. 73. frons,
 xj. 2.
 severam aurem, vi. 82.
 severe Cato, j. 3.
 Severe, ij. 6. v. 11. 81.
 6. 8. vii. 33. 48. 78. viii.
 61. docte, xi. 58.
 severi, vii. 37. viii. 3. ix.
 88. Æaci, x. 5. Martis,
 x. 30.
 severiores Musas, ix. 12.
 severitate, j. 36. iv. 14.
 severo, v. 81. docto, xi. 58.
 severos versus, j. 36. vul-
 tus, ij. 41.
 severum, x. 19.
 severus, iij. 20.
 sevit, x. 79.
 sex, j. 67. 72. iv. 15. 51. 76.
 vi. 77. vii. 57. 95. viii. 3.
 ix. 95. x. 48. 71. xi. 21.
 cyathos, xi. 28. 37. scru-
 pula, iv. 89. sestertia,
 vi. 30.
 sexagesima messis, iv. 79.
 vi. 70.
 sexaginta, vii. 8. limina,
 xii. 26.
 sexcenta, ix. 38.
 sexcentas gaufapinas, vi. 59.
 f ij.

sexcenti, xi. 66.
 sexcentis, xi. 66.
 sexcentos, vi. 66.
 sexdecim, vii. 66.
 sexta, iv. 8. v. 38. x. 48.
 hyems, x. 61.
 sexta bruma, xii. 63. hora,
 iij. 100.
 Sexta, v. 36.
 sextante, viij. 71.
 sextantes, v. 65. xii. 28.
 Sexte, ij. 3. 44. 55. iij. 58.
 iv. 68. v. 39. vij. 85. viii.
 17. x. 21. 57. facunde,
 v. 3.
 Sextile, ij. 28.
 Sextiliane, j. 12. 27. x. 29.
 Sextilianus, vi. 54.
 Sextilianus, vi. 54.
 Sextium, j. 42.
 Sextius, j. 43.
 sexto anno, viii. 71.
 mense, iij. 68.
 sextulasque, x. 55.
 sextum mensē, x. 75.
 sextus, ij. 44. iij. 11. vi. 1.
 85. lapis, ix. 104.
 sexus, j. 91. ix. 9.
 Si, † 27. j. 100. 118. ij. 55.
 63. iij. 64. 74. iv. 23.
 25. v. 21. 50. vi. 59. vii. 55.
 71. viii. 9. 77. ix. 41. 52. x.
 30. 90. xi. 100. xii. 7. 62.
 xiii. 66. 119. xiv. 113. 125.
 sibi, † 2. j. 43. 73. iij. 66.
 90. iv. 73. v. 36. 60. vi.
 19. 54. vii. 59. 66. viii.
 2. 57. ix. 31. 32. x. 23.
 35. xi. 41. 72. xii. 78.
 xiii. 109. xiv. 165. 200.
 Sibipfi, v. 25.
 Sibylla casta, xiv. 114.
 Sibyllæ Euboicæ, ix. 30.
 sic, † 8. 12. j. 54. ij. 15.
 46. iij. 13. 75. iv. 14. 22.
 v. 7. 24. vi. 60. 81. vij.
 27. 71. viii. 51. 76. ix. 43.
 92. x. 61. 86. xi. 25. 32.
 xii. 17. 87. xiii. 44. 47.
 xiv. 133.
 Sica, iij. 16.
 Sica, xi. 29.
 Sicambri, † 5.

Sicania apes, ij. 46.
 Sicanias apes, xi. 9. ur-
 bes, vii. 63.
 sicca domus, ix. 19. pa-
 gina, iv. 10. puella, xi.
 82.
 sicca lacunæ, iv. 4.
 siccare, viii. 70.
 siccatur, j. 27.
 siccaverat, vi. 89.
 sicuti Nomenti, xii. 57.
 pœni, x. 20.
 siccis aquis, iv. 3. genis,
 j. 79. xii. 3. ocellis, j.
 93. rustica veritas ca-
 pillis, x. 72.
 sicco gradu, v. 23. lumine,
 x. 80.
 siccus æstus, vi. 42.
 siccus, x. 5. xii. 30. 32.
 onyx, xi. 50.
 Siculas oves, iv. 49. un-
 das, vii. 44.
 Siculi favi, xiiij. 105.
 Siculis, vii. 63.
 Siculo, v. 66. profundo,
 xiii. 80. pulvere, v. 66.
 Siculus favos, xii. 105.
 fratres, vii. 23.
 Siculus, ij. 84.
 sicut, x. 30.
 sidera, vi. 58. viii. 36. ix.
 23. 26. 44. 73. 104. x.
 51. celsa, ix. 62. horrida
 brumæ, (id est
 hyemis) ix. 13. pigra,
 ix. 46. tarda, viii. 21.
 sidere, vij. 91. Cleonæo,
 iv. 60. percussa lingua,
 xi. 86.
 siderei Dei, xii. 60.
 sidereos mares, ix. 37.
 ministros, x. 66.
 sidereus Colossus, † 2.
 sideribus, iv. 42. folibus-
 que Arctois, x. 6.
 Sidoniæ conchæ, xiv. 154.
 Sidonio amore, vij. 31.
 sidus, iij. 4. gratum, † 26.
 Sigerios modos, iv. 79.
 sigilli parvi, xiv. 171.
 sigillum, xiv. 178. Gibe-
 rii fictile, xiv. 182.
 Sigma, x. 48.

signa, iij. 82. v. 40. ix. 89.
 xi. 21. lucida, ix. 73. Mar-
 tia, xj. 4.
 signandi, ix. 53.
 signanti, v. 40.
 signat, j. 13. iv. 45. ix. 89.
 x. 70. xi. 37. xiv. 33.
 signata, j. 54. xiv. 79.
 signatas, j. 67.
 signatur, vi. 27.
 signatus caesus, xiii. 10.
 signavit, ix. 60. 76.
 signet, ix. 17.
 Signina morantia liqui-
 dum ventrem, xiii. 116.
 Signinum, xiiij. 115.
 signum moriferum, vij.
 36. scriptum, xiv. 87.
 victoriæ, xiv. 170.
 Sila, xi. 24.
 Silam, xi. 24.
 Silanus, vi. 62.
 Silaos certos, iv. 55.
 file, iv. 61.
 fileant, j. 26.
 fileat, † 1.
 filenta, ix. 70. pretiosa,
 v. 70.
 silentio, x. 3.
 silentium, j. 67. iij. 82.
 ix. 30. xi. 103.
 Sili, iv. 14. perpetui, vj.
 64. vij. 62.
 filice duro, ix. 77.
 filigineis cunnis, ix. 3.
 filigineus Priapus, xiv. 69.
 Silio, viij. 66.
 Silius, vij. 66. ix. 88. xj.
 49. 51.
 silva, j. 49. 50. 51. vii. 27.
 viij. 55. ix. 55. xii. 1. xiiij.
 83. conficia, iv. 25. gra-
 vis, iv. 66. larga, iij.
 58. miranda, † 21. Sa-
 bina, ix. 55. vicina, j. 50.
 silva, iij. 58. vij. 49. fe-
 creta, xii. 18.
 silvæ Mauræ, xiv. 90.
 silvam, viii. 40.
 silvamque fluentem, xi. 42.
 silvani horridi, x. 92.
 silvarumque, v. 66.
 silvas, xiv. 166. felices,
 xiv. 89.

siluere, v. 24.
 Silvia, xiii. 96.
 silvis, viii. 55. ix. 104. xi.
 70. xiiij. 104. altis, † 18.
 sim, j. 2. ij. 59. iij. 36. x.
 78. xij. 94. xiv. 15. 154.
 simque, xii. 94.
 sima nare, vi. 39.
 simila ex tritico, xiiij. 10.
 simila, xij. 10.
 simile, iij. 11. vj. 75.
 similem Cercopithecon,
 vij. 86. Iflam, j. 110.
 Libyn, vi. 77. puerum,
 iij. 39.
 similes, iij. 88. viij. 35. x.
 65. 100. aves, xij. 31.
 gemmas, iv. 61. mini-
 stros, ix. 37. 106. 10-
 ros, vij. 57.
 simili Hercule, ix. 104.
 lana, x. 42.
 similis, j. 110. v. 52. x. 55.
 Chia, xiiij. 23. poma, xiiij. 63
 simillima, xiv. 127. loro
 madido inguina, vii. 57.
 simius calidus, xiv. 202.
 simplex, ix. 41. xij. 35. 67.
 simplici turbæ, x. 62.
 simplicibus anni, x. 20.
 cibus, iv. 30.
 simplicior, x. 33.
 simpliciore manu, viij.
 80. mœcha, vj. 7.
 simplicitas prudens, x. 47.
 simplicitate nivea, viij. 73.
 Romana, xj. 21. vera,
 j. 40.
 simpliciter, j. 88. iij. 42.
 xj. 64. xij. 35. xiv. 215.
 simplicius, iij. 54. vj. 59.
 ix. 16. x. 83.
 simul, vij. 17. xj. 59.
 simulque, x. 35.
 simulabis, xj. 8.
 simulent, 2. 35.
 simus, iii. 4.
 sinat, xj. 61.
 sincera soboles, vj. 25.
 sincerior, viij. 73.
 sindone olenti, ij. 16. quo-
 tidiana, xj. 1. Tyria, iv.
 29.
 siac, † 27. j. 34. 36. ij. 14.

90. iij. 5. 65. iv. 19. 79.
 v. 51. 79. vj. 31. 51. vij. 61.
 99. viij. 34. 55. ix. 25. 52.
 x. 47. 103. xj. 19. 82. xii.
 40. 97. xiiij. 31. xiv. 170.
 singula, ij. 6. iij. 53. xj. 9.
 finis, iv. 55. vij. 31. viij. 38.
 finisque, vj. 31.
 sinistra, viij. 30. xj. 74. 100.
 sinistram, xii. 29.
 sinistras, vij. 71.
 sinistris nobilibus, xiv. 46.
 sint, j. 12. 30. iij. 88. 93. iv.
 45. 49. v. 23. 70. viij. 28.
 58. ix. 39. xj. 53. 72. 87. xij.
 14. 55. xiiij. 34. 88. xiv. 2.
 sintesis, xiv. 141.
 sinu, † 26. j. 16. ij. 6. v. 36.
 viij. 57. ix. 31. xii. 49. 84.
 xiv. 206. Cinyphio, xiv.
 140. imo, j. 16. tepenti,
 vij. 19. tepido, viij. 59.
 turpi, xj. 55. vacuo, x. 78.
 Sinuella mollius, vj. 42.
 Sinuellanis prælis, xiiij.
 111. undis, xj. 83.
 Sinuellano lacu, xj. 8.
 sinum, iij. 2. 58.
 sinumque, iv. 51.
 sinus, ij. 26. iv. 3. vj. 61. viii.
 32. xiiij. 101. maternos,
 vi. 38. securos, viii. 78.
 sordidus, v. 16.
 siqua, i. 35. ii. 6. 8. 14. v. 19.
 si quando, v. 30.
 siquid, i. 16. 55. ii. 14. 64.
 x. 37.
 siquis, † 24. i. 34. 36. 40. 87.
 ii. 3. 14. 51. iv. 42.
 Sirenas, iii. 64.
 Sirius, iv. 66.
 sis, ii. 1. 5. 7. 64. iii. 2. 34.
 81. iv. 6. v. 6. 42. vj. 64.
 vii. 29. 74. viii. 38. ix. 3.
 38. x. 47. xi. 17. 105. xii.
 98. xiii. 2.
 sistrant, xiii. 116.
 sistrataque turba, xii. 29.
 Sisyphi inquieti, x. 5.
 lassu, v. 81.
 sit, † 3. i. 69. 91. ii. 6.
 90. iii. 56. 93. iv. 17. v. 63.
 79. vi. 11. 68. vii. 5. 81.

viii. 41. 64. ix. 27. 38. x. 3.
 53. xi. 16. 40. xii. 6. 99.
 xiii. 10. 55. xiv. 30. 179.
 sitque, i. 109.
 sita, x. 67.
 siti morosa, xiv. 105.
 sitiam, x. 96.
 sitiebat, xii. 71.
 sitientibus hortis, ix. 19.
 sitim, ii. 53. iii. 22. vi. 35.
 avidam, i. 50. captivam,
 xi. 96. verecundam, viii.
 70.
 sitio, iv. 69. xiii. 82.
 sitire, viii. 51.
 sitis, i. 23. v. 93. vi. 47. viii.
 35. xiv. 100. ingeniosa,
 xiv. 117. parca, xiii. 116.
 sitit, ii. 40.
 situ, viii. 3.
 situs, vi. 76. xi. 91. xii. 52.
 five, ii. 8. 27. iii. 5. iv. 19.
 v. 1. vi. 47. 75. 94. vii. 73.
 ix. 77. x. 92. xi. 24. 46.
 xiii. 33.
 Sm
 Smaragdus, v. 11. Scy-
 thas, iv. 28.
 So
 Sobolem, vi. 39.
 soboles, vi. 38. sincera, vi.
 25. vera, vi. 3.
 sobria, ii. 73. lana, xiv. 154.
 verba, i. 28.
 sobrias nequitias, i. 107.
 sobrius, iii. 16. 82. xi. 7.
 xii. 30. 71.
 foccum, viii. 3.
 focer, viii. 70. ix. 72.
 foceri, x. 33.
 focero, vii. 67.
 focias dapes, ix. 73.
 socio, iv. 75.
 socius, vi. 68.
 Socratis, x. 99.
 focrum, x. 67.
 sodale, i. 107. juncto, i. 87.
 sodalem, ii. 44. xii. 34.
 rudem, ii. 48.
 sodales, i. 16. iv. 61. xi. 89.
 paucos & veteres, x. 104.
 veteres, i. 100.
 sodali, v. 19. caro, vii.
 83. xiv. 11. leviter noto,
 f iii

xiv. 11. veteri, x. 37. xii. 25. veteri fidoque, ii. 43. v. 19.
folialis, ii. 44. defertus, ix. 3. felix verusque, ii. 30. novus, i. 55. vetus, i. 55. vii. 85.
folia, j. 24. 34. ij. 63. iij. 93. iv. 67. vi. 65. vij. 34. viii. 82. x. 59. 72. xii. 21. alea, iv. 66. basia, i. 77. viij. 46. Corynna, v. 10. femina, xii. 98. lem-mata, xiv. 2. monumenta, x. 2. pictura, ix. 78. puella, iv. 25.
folaque, x. 2.
folia, j. 49. ix. 14. 29. ma-tre, xiii. 97. ratione, ix. 56. virgine, xiv. 163. vo-ce, iv. 27.
folani coronam, ix. 25.
folas, v. 43. viij. 64.
folaria, ii. 91.
foldum, iv. 37.
foleæ lanatæ, xiv. 65.
foleas, iij. 50. viii. 59. xii. 89.
foleasque, xiv. 65.
foleatas, xii. 84.
folebam, xi. 66.
folebas, ij. 6. v. 45. 85. xii. 3. 73. 89.
folebat, i. 7. ii. 22. v. 66. xi. 105. xiii. 14.
fole, i. 78. iii. 20. ix. 2. xiii. 80. medio, iii. 4. modico, xii. 29. nimio, viij. 33.
folem, ii. 41. ix. 26.
fo lenne munus, ix. 55.
fo lenneisque jocos, x. 17.
fo lennia gaudia, xii. 63. postera, xi. 66.
fo lennibus viii. 38.
foleat, vi. 39. vii. 98. ix. 85. xii. 14. xiii. 29.
folco, xiv. 56.
foles, i. 118. iii. 51. iv. 27. v. 21. 46. 79. vii. 5. ix. 71. x. 14. 42. 51. xi. 105. xii. 35. 94. 103. xiii. 65. xiv. 197. Baiani, vi. 43.
fo mios, xiv. 28. puros,

viii. 14. totos, x. 12.
folet, j. 44. ij. 56. 74. iii. 73. 95. iv. 88. v. 4. 6. 79. vi. 10. 65. vii. 11. viii. 41. 42. 78. x. 45. xi. 53. 63. xii. 42. xiii. 16. 27. 88. 99. 106. xiv. 11. 29. 86. 157. 204. 213.
foli, i. 42. vi. 89. coci, vi. 60. culti, i. 117. fratri, xii. 44. Serini culta ju-gera, xi. 30. suburbani, j. 86.
folibus fideribusque, Ar-ctois, x. 6.
folicitæque manus, xiv. 111.
folio, ij. 70. vi. 81. xi. 96.
folis, v. 1.
folito more, v. 68.
folitudo ingens, iii. 44. jucunda, xii. 24.
folitus, ii. 75. iv. 3. v. 14. vi. 85. ix. 75. xii. 52.
folium, ii. 42.
follicitabat, † 4.
follicitant, † 22. xii. 75.
follicitare, † 28. vi. 71. viii. 56. xj. 23.
follicitata, xi. 47. dea, vi. 68. Venus, iii. 75.
follicitentque, vii. 53.
follicites, vii. 50.
follicitetque, xii. 98.
folliciti ministri, viii. 59.
follicitique, xi. 46.
follicitis, v. 57. reis, v. 16.
follicito, iv. 84. Etrusco, vi. 83. sacco, xii. 61.
follicitos libellos, ix. 59.
follicitum, vii. 81. pecus, v. 32.
follicitus, iv. 84. v. 64. minister, xiv. 108.
solo nidore, i. 93.
solo nudo, v. 63.
solocicissimum, v. 39. xj. 20.
solos, viij. 69. ix. 62. dies, x. 38. orbos, vj. 27.
solstitio, iv. 60.
solvas, i. 13.
solvat, ix. 4. xii. 92.
solve, xj. 106. 109.
solvendis nummis, xiv. 35.

solvere, † 27. ij. 3. viij. 9. ix. 4. 29. 105. xj. 77. xiii. 29. xiv. 183.
solvet, viij. 9.
solvit, viij. 4. 10. xj. 62.
solum, j. 16. iv. 29. 40. v. 50. vj. 44. xj. 99. xiv. 212. pingue, j. 108. pu-tre verusque luro, ix. 75.
solus, † 27. j. 12. 21. 27. 97. ii. 24. 92. iii. 26. 50. 93. iv. 2. 17. 39. 64. v. 25. vj. 50. ix. 104. x. 58. 61. xj. 36. 41. xii. 50. 89. ci-bus, xiiij. 90.
soluta, † 13. curis nox, xj. 47.
solutum ventrem, xj. 89.
Solyinis, xj. 95. perustis, viij. 54.
somme, j. 72.
somni, iij. 91. pigri, xij. 57.
somnia mera, vij. 53.
somniculosos glires, iij. 58.
somnis, vj. 53.
somno, ij. 90. xij. 50. blan-do, iv. 64. ingenti im-proboque, xij. 18.
somnos, j. 110. xj. 50. ma-turinos, xiv. 125. me-dios, xij. 26. securos, ix. 94.
somnum, ix. 70. xj. 47. altum, j. 50. xij. 57. xiiij. 59. qui faciat breves te-nebras, x. 47.
somnusque, xij. 69.
sonabit, v. 79. viij. 50. 96.
sonant, j. 62. 77. vj. 34. xiv. 223.
sonantque, iij. 58.
sonantem, ix. 33. plateam, iv. 55.
sonantes elegos, vij. 45.
sonare, viij. 56. 66. ix. 12.
sonas, ij. 43. iij. 44. iv. 79. vj. 19. vii. 5. xii. 67.
sonasque, ix. 28.
sonat, † 3. ii. 72. iij. 63. iv. 14. vii. 17. 35. 99. viij. 51. 78. ix. 30. 60. x. 45. xj. 22. xij. 50. xiv. 163.

sonent, ix. 1. xi. 85.
sones, ix. 12.
sonet, ix. 19. 23.
sono, ij. 72.
sonuit, ix. 21.
sophiæ, j. 112. viij. 73.
Sophocleis cothurnis, iii. 20.
Sophocleo cothurno, v. 31.
sophos, j. 67. vii. 31. gran-de, i. 4. vi. 48. grande & insanum, i. 50. ma-gnum & inane, j. 77. ter-geminum, iii. 46.
Sophroni, iv. 71. xj. 104.
sopor, vij. 41.
sorba durantia molles ven-tres, xiiij. 26.
sorbet, xij. 29.
sordent, j. 32. ix. 72.
sordibus, j. 100. iv. 56. v. 16.
sordida, ij. 36. iv. 19. 34. ara, ix. 9. barba, iv. 53. blatta, xiiij. 1. calva, vi. 57. charta, x. 93. conditio, v. 7. otia, j. 56. prada, x. 37. rura, x. 96. saxa, v. 23. ves-tis, viij. 3. xiv. 71.
sordidaque, i. 56.
sordidaque villa, x. 98.
sordidæ cortis, iij. 58.
sordidam mappam, vij. 19. mensam, xij. 57.
sordidive lichenēs, xj. 99.
sordidior toga, i. 104. vii. 32.
sordidiora, xii. 84.
sordido infante, j. 50.
sordidum dentem, x. 3. la-rem, xij. 57.
sordidus, vi. 50. viij. 78. xj. 16. xiv. 83. cliens, viij. 33. sinus, v. 16. unctor, vii. 31.
soror, ij. 4. iv. 45. viij. 51. ix. 78. 106. x. 98. xj. 5.
sorore ingenti, xij. 32.
sororem, ij. 4. ix. 35. x. 65. xij. 20.
sorores, vj. 39. viii. 81. doctæ, j. 71. ix. 43. jun-

ctæ, xiv. 148. lanificæ, vj. 58. novem, ij. 22. ve-ridicæ, v. 1. volventes, iv. 73.
forori piæ, viij. 32.
fororis castæ, x. 92.
fororum, j. 77. iv. 31. 54. v. 6. viij. 3. xj. 37. Casta-lidum, iv. 14.
fors, v. 3. xiv. 40.
forte, vii. 1. xiv. 131. 144. 170. candidiore, x. 71. gemina, ix. 40. pari, iv. 35.
fortemque, v. 43.
fortes, xiv. 1.
fortitur, viij. 38.
fortitus, xiv. 19.
Sosibiane, j. 82. iv. 38. xi. 84.
sospes, vi. 58.
sospite, ii. 91. v. 1. vi. 58. x. 61.
Sotade, ij. 86.
Sotadem, vi. 26.
Sotades, vj. 26.
Sotæ, iv. 9.
soteria, xij. 56.

S P

Spado, vi. 2. 36. Dindy-mus, xj. 82.
spadone fluxo, v. 42.
spadonem, x. 52. custo-dem, ii. 54.
spadones, xj. 76.
Spanius, ij. 41.
spargere, v. 26. x. 26.
sparget, vj. 60.
spargit, iij. 82. viij. 55. x. 3.
spargitur, iij. 65. v. 75.
spargor, viij. 61.
sparsa corona, iii. 65.
sparsas conchas, vj. 34.
sparsæ, xii. 57.
sparsferat, ix. 78.
Spartani disci, xiv. 64.
saxi, i. 56.
Spartanus olor, viij. 28.
spatulo, iii. 60.
spatalen mammosam, ij. 52.
spathalion caryotarum, xiiij. 27.
spatia, iij. 20. ingrata, iij. 58.

spatiatur, xj. 48.
spatiere, vj. 77.
spatio salubri, x. 104.
spatium, x. 23. xij. 57.
species, vii. 95.
speciosa supellex, iij. 62.
spectabat, iv. 2.
spectabimus, ij. 64.
spectabo, xiv. 29.
spectacula, j. 105. vj. 4. xij. 29. tanta, xij. 14.
spectandum leonem † 15.
spectant, j. 109. x. 85.
spectante, j. 21. viij. 81. xi. 24.
spectantur, viij. 30.
spectare, j. 22. v. 19. ix. 26. x. 6. xiv. 1.
spectas, j. 5. ii. 6. 64. iij. 86. xj. 64.
spectasse, † 21.
spectat, j. 97. ij. 51. iij. 68. iv. 2. v. 14. ix. 94. x. 74. xiiij. 112.
spectata, viij. 28. x. 63.
spectatas feras, viij. 78.
spectator, † 3. j. 35. viii. 30. non unius undæ le-ctulus, x. 51. serus, † 24.
spectatorem, viij. 78. ix. 29.
spectatur, † 28. v. 66.
spectatus, x. 25. 30. xiv. 53.
spectavere, iv. 35.
spectavimus, j. 44.
spectem, x. 98.
spectes, † 24. xiv. 212.
specter, ix. 26.
specularia objecta, viij. 14.
speculi, ij. 41.
speculo, ii. 66. relicto, xj. 50.
speculum, vj. 64. ix. 17.
spem, ix. 49.
speranti, viij. 71.
sperare, viij. 32. ix. 62. xii. 11.

II.

speras, iij. 38.
sperat, vj. 85. xj. 54.
sperem, ix. 49.
speres, xiii. 100.
speret, i. 117.

- spernas, iv. 98.
 sperne, xiv. 178.
 spernet, viij. 73.
 spernis, vii. 29.
 spernit, ii. 14.
 spes, i. 77.
 spicifer Nilus, x. 74.
 spina mollis, xij. 21.
 spirant, xj. 9.
 spirat, ij. 26. iij. 65. vii. 83. xj. 10. xij. 79.
 splendeat, iv. 79. viij. 77.
 splendent, ii. 29.
 splendenti cuspide, vii. 26.
 splendescat, viij. 45.
 splendet, ix. 3.
 splendida, ij. 36. ix. 50. pondera, xiv. 164. venabula, † ii.
 splendidus Anxur, x. 51.
 Splendophorum, x. 83.
 Splendophorus armiger, ix. 57.
 splenia, viij. 33. numerosa, ij. 29.
 spleniato mento, x. 22.
 Spoleina, vi. 89. xiv. 116.
 Spoleinensis lagenis, xij. 120.
 Spoleinum, xiii. 120.
 spoliabat, v. 43.
 spoliata, x. 42.
 spoliato patrone, x. 33.
 spoliatricem amicam, iv. 29.
 spoliaverat, † 7.
 sponda, j. 93. nudi grabati, xj. 57.
 sponda Orciniana, x. 5.
 spondæ, iij. 91. xiv. 85.
 spondere, xij. 92.
 sponder, x. 18. xij. 25.
 spondylos rofos, vij. 19.
 spongia, iv. 10. vj. 57. vij. 52. infelix, xii. 48. levis, xij. 47. utilis, xiv. 144.
 sponsa, vj. 64. viij. 46. xj. 24. xii. 86.
 sponsæ, xj. 79.
 sponsam, vj. 64.
 sponsio, xj. 1.
 sponte tua, xii. 61.
 sporta inani, x. 37.
 sportula, j. 81. iij. 60. viij. 85. viij. 50. ix. 87. x. 27. 75. xij. 123. xiv. 125. Bajana, j. 60. major, viij. 42. nulla, iij. 30.
 sportula, iij. 7.
 sportularum, iij. 14.
 sprevisi, vij. 44.
 spuma, xiv. 58. Batava, viij. 3. caustica, xiv. 26.
 spumantes apros, xiv. 70.
 spumantis apri, xj. 70.
 spumet, xij. 7.
 spumeus aper, xiv. 22.
 spurcæ Ledæ, iv. 4.
 spurcas lupas, j. 35.
 spurcius, iv. 56.
 sputa, ii. 26.
 sputo, viij. 33.
 S q
 Squaler, ix. 48.
 squalidus, ij. 24.
 squilla, xij. 83.
 S r
 Sta, v. 26.
 stabant, iv. 40.
 stabat, † 2. ij. 45. iij. 24. ix. 88. x. 85.
 stabulantur, ix. 73.
 stabuli Iberi, viij. 28.
 stabulo, vj. 94.
 stabunt, ix. 2.
 stadium, iij. 68.
 stagna, † 2. 28. blanda, iv. 57.
 stagni Lucrini v. 38.
 stagno Lucrino, iij. 20. 60.
 stamina, ix. 78. x. 44. pul-
 la, iv. 73. vj. 58.
 stans, xii. 78.
 stant, xij. 67.
 stantem, j. 26. xiv. 212.
 stanti, iij. 44.
 stantia tecta, j. 13.
 stantibus hædis, xij. 38.
 stare, iij. 75. v. 14. vj. 25. vii. 57. viii. 71. x. 3. 83. xj. 26. 28.
 starent, xij. 96.
 staret, ix. 86.
 stas, x. 10.
 stat, j. 54. 71. iij. 73. 75. 82. iv. 53. vj. 49. vij. 34.
 viij. 33. 51. 65. ix. 62. xij. 50.
 statera, x. 55.
 statim, j. 28. vj. 30. xii. 95.
 statuam, xij. 79.
 statuas, ix. 60.
 statuere, iv. 54.
 statuet, iv. 28.
 statuit, iij. 68.
 staturum, vj. 32.
 Stella, j. 8. 45. viij. 35. viij. 78. ix. 91. x. 48. xj. 53. dilerte, v. 60. facundus, xij. 3.
 Stellaque, j. 62.
 Stellæ, j. 8. iv. 6. vj. 47. 21. vii. 13. ix. 43. 56.
 stellantem frontem ij. 29.
 stemma, † 16. v. 36.
 stemmata furiosa, viij. 6.
 stemmate, viij. 6. toto, iv. 40.
 stent, ix. 23.
 Stephani, xj. 53. xiv. 60.
 sterilem, j. 50. amicam, x. 18.
 sterilem campos, j. 108. cathedras, j. 77. viii. 111. 91. viros, ix. 9.
 sterili labore, x. 58. mari-
 to, xij. 4.
 sterilis, vii. 101. hyems, viii. 68. leges, v. 43.
 sternantur, viij. 67.
 sternatur, iij. 93.
 stertente, xj. 105.
 stertere, vii. 9.
 stertit, ij. 82.
 stes, v. 16. xj. 19.
 steterat, ix. 21.
 steterit, xiv. 14.
 stetit, iv. 66. viij. 55. 65. xii. 29.
 stibadia, xiv. 87.
 stigmata, vj. 64. xii. 85. tristia, x. 56.
 stigmatæ, xij. 62.
 stillam, xii. 71.
 stillantem palumbum, ii. 37. uvam, x. 56.
 stillantibus membris, † 7.
 stimulatulus taurus, † 19.
 stipataque, viij. 75.
 stipem, ix. 7.
 stipite

- stipite niveo, xiii. 19.
 stipitis nudi, vii. 31.
 stipula, xi. 57.
 Stiria turpis, vii. 36.
 Stoica menta, xj. 85. tur-
 ba, vii. 68.
 Stoice, xj. 57.
 Stoicus, vii. 63. Fronto, xiv. 106.
 stola, iii. 93.
 stola, x. 5.
 stolatium pudorem, j. 36.
 stolidia procacitate, j. 42.
 stomachi, iij. 77.
 stratis juvenicis, j. 105.
 stringis, v. 70.
 stringitur, x. 50.
 stringo, iv. 90.
 stropa, xi. 8.
 stropharum, iij. 7.
 structa, xiv. 192.
 structas, x. 91.
 structili cemento, ix. 77.
 structoris, x. 48.
 strue superba, xii. 18.
 strueret, ix. 72.
 struis, viii. 55.
 struit, xj. 52.
 struitur, x. 97.
 struxit, viii. 6.
 Strymonio grege, ix. 30.
 studet, x. 19.
 studiis, xij. 44.
 studiorum, j. 102.
 studiosa, iii. 68.
 studiose, xiv. 185. lector, j. 1.
 studiumque, v. 28.
 stultas feras, iv. 56. opes, ii. 16.
 stulte, iii. 85. vj. 10. 63. ix. 98. x. 100. xiv. 139.
 stulti, ii. 40. parentes, ix. 75.
 stulto haltere, xiv. 49.
 stultum, iv. 15.
 stultus, iv. 15. xj. 68. la-
 bor, ij. 86.
 stupeo, v. 64.
 stupet, vi. 61. ix. 102. xii. 15. 52.
 stupido marito, xi. 7.
 stupidus, ix. 96.
 stupor mendax, xiv. 210.
 stupuitque, iv. 55.
 Sturnos inopes, ix. 55.
 Stygia, iv. 60. ix. 67.
 Stygia aqua, ix. 104. do-
 mo, x. 72. xii. 52.
 Stygiæ aquas, iv. 73. do-
 mos, vj. 18. umbras, j. 102. 115. undas, vj. 58. ix. 52. xj. 85. xii. 92.
 Stygios lacus, j. 79. v. 26.
 Stymphalidas, ix. 104.
 S u
 Sua, j. 7. 56. 102. ii. 20. 37. iv. 29. 83. v. 10. vi. 38. 89. vii. 9. 60. viij. 32. 78. ix. 36. 49. 70. x. 48. 87. xj. 102. 108. xii. 98. 100. xiii. 3. xiv. j. 78.
 sua, ix. 14.
 suade, iij. 38.
 suæ, v. 57. 68. vii. 81. viii. 70. ix. 40. xi. 8.
 suam, ij. 43. vii. 68. ix. 88. x. 89. xj. 54. 61. xii. 21. xiv. 99. 114.
 suarum, xii. 49.
 suas, vj. 38. vii. 13. 87. viii. 26. 59. ix. 32. 60. 62. 78. x. 41. 55. xi. 35. xii. 61. xij. 73. xiv. 196.
 sub, † 10. j. 33. 52. 71. 115. ii. 87. iii. 58. 61. iv. 11. 75. v. 19. vi. 20. 64. vii. 11. 34. viii. 26. 44. 80. ix. 62. 99. x. 35. 72. xj. 2. 19. xii. 6. 59.
 subdiderat, † 7.
 subdola retia, ij. 40. 47.
 subdolum rete, iij. 58.
 subducere, viii. 59.
 subductus, xiii. 36. xiv. 42.
 subduxerat, ix. 98.
 subduxit, xii. 29.
 subibat, iv. 18.
 subijce, ix. 77.
 subinde, j. 107. 118. ii. 26. iv. 50. v. 40. x. 104. xi. 64.
 subire, j. 118. ii. 53. 86.
 subis, vj. 47.
 subit, vii. 82. x. 48.
 subita aqua, iv. 19.
 subitæ mortis, vi. 53. rapi-
 na, vj. 68.
 subitas aquas, xiv. 130.
 ofellas, xii. 48.
 subiti, x. 41. Cæsaris, vi. 34. novique voti, iv. 77.
 subitis casibus, † 14. nim-
 bis, viij. 78.
 subito, j. 13. ii. 75. iii. 43. iv. 7. 61. vii. 91. xi. 86. xii. 85.
 subito fictoque languore, ix. 87.
 subitos nimbos, vii. 35.
 subitus imber, xii. 26.
 sublata, xj. 19.
 subligar, iii. 87.
 subligata, vii. 66.
 sublimi pectore, ix. 1. 79.
 sublimis, vj. 81.
 subluto, ii. 42.
 submissa voce, viij. 75.
 submoto cive ministro, xi. 97.
 subnixus, j. 40.
 subnotasset, vi. 82.
 subnotasti, i. 28.
 subrisi, vi. 82.
 subsellia, i. 27. v. 28. 85. prima, ii. 29.
 subsellio extremo, v. 14.
 subsequor, iii. 46.
 substringere, xii. 29.
 subtilem amicam, xi. 101.
 subtracta arma, j. 43.
 subtrahis, xi. 59.
 subula, iii. 16.
 subulci hircosi, x. 98.
 Subura (alii, 7 lit. dupli-
 cant) vii. 30. ix. 38. cla-
 mofa, xii. 18. media, vi. 66. ix. 38. x. 94. xii. 25.
 Suburæ, ii. 17. x. 19.
 Suburana a fenestra, xi. 62.
 Suburanæ magistræ, xi. 79.
 suburbani agri, x. 58. fre-
 ti, v. 1. horti, vii. 48. foli, i. 86.
 suburbanis ramis, xiii. 43.
 suburbano Corintho, v. 36.
 suburbanum, viii. 61.
 suburbanus ager, xiii. 12.
 suburbani, v. 23.
 succedere, viii. 46. xii. 100.
 succensueris, vii. 59.
 t

successor, ix. 48.
 successurum, v. 62.
 succida, xj. 28.
 succina, iij. 70. gemma,
 iv. 59. gutta, vi. 15. re-
 legata, xj. 9. trita, iii. 65.
 succincti amici, ij. 46 li-
 belli, ii. x. veredi, xiv.
 86.
 succinctus, vii. 34. cursor,
 xij. 24. servus, vii. 34.
 succinorum, v. 38.
 succumbere, xiv. 201.
 succumbit, xij. 64.
 succurras, xii. 49.
 succurrent, v. 79. xj. 7.
 succurris, vj. 2.
 succurrit, ij. 43. viij. 75.
 ix. 9. 56. xj. 51. 74.
 sudantem equum, ix. 104.
 sudare, iv. 81.
 sudaria, xj. 40.
 sudas, viij. 44.
 sudat, iij. 67.
 sudatrix toga, xii. 18.
 sudavit, xii. 98.
 sudet, ix. 23. x. 13. xiv. 221.
 sudo, v. 80.
 sudor retentus, v. 80.
 sue Aetolo, xii. 41. gravi,
 xiii. 56.
 suem gravidam, † 12.
 sues Mœnaliôs, v. 66.
 pingues, xj. 42.
 sufficit, iv. 8. v. 53. vii. 19.
 viij. 65. ix. 1. 33. 104.
 sufflavit, iij. 17.
 suffulta lectica octo Syris,
 ix. 3.
 suggeritque, iij. 82.
 fugitur, ij. 60.
 sui, j. 56. iij. 85. iv. 25. 30.
 v. 7. 53. vj. 52. 89. vii. 13.
 36. viij. 6. 30. ix. 29. 50.
 x. 96. xi. 49. 73.
 sullos fungos, iij. 60.
 suis, † 3. j. 14. 117. iij. 5.
 17. 58. iv. 67. 117. vj. 15.
 39. 43. vii. 86. ix. 42. 87.
 x. 7. 34. 36. xj. 1. 5. 52.
 53. xii. 95.
 sulcos, iij. 72.
 sulfurata pallentia, j. 42.
 sulfuratæ mercis, xii. 57.

sulfurato ramento, x. 3.
 sulfureis aquis, j. 13. vj.
 43.
 sulfureo gurgite, vii. 92.
 sulfureulque color, xij. 48.
 Sullas, vj. 19.
 Sulpitia, x. 38.
 Sulpitiam, x. 35.
 sum, j. 55. 109. ij. 86. iij.
 71. iv. 43. v. 13. 23. vi. 5.
 49. vii. 85. 95. viij. 22.
 ix. 29. 99. x. 9. 53. xj.
 70. 101. xij. 60. 69. xiiij.
 76. 103. 114. xiv. 62. 90.
 121.
 fumant, xiv. 143.
 fumas, xij. 84.
 fumat, xiv. 56.
 fume, ij. 16. vj. 30. viij.
 48. xiiij. 12. 29. 110. xiv.
 86. 108. 207.
 fumen, vj. 77. ix. 15. xj. 53.
 xii. 17. xiiij. 44. madi-
 dum, x. 48.
 fumere, x. 81. xiiij. 31. xiv.
 65. 141. 145.
 fuminis, ii. 37. xii. 48.
 fumis, ii. 50. iii. 60. xiii.
 98. xiv. 131.
 fumit, xii. 19.
 summa, viii. 60. ix. 55. xi.
 47. gloria, † 15. viii.
 30. gravis, x. 75. peri-
 cula, ix. 39. scheda, iv.
 91. Thetis, x. 30.
 summa brevior, xii. 67.
 fide, vi. 89. mensa, x.
 37. potione, iii. 22. ra-
 tione, iii. 30. rupe, xii.
 100.
 summe, vi. 83. vii. 46. do-
 mitor Rheni, ix. 7. mo-
 derator, ii. 90. rector,
 vii. 6.
 summi ducis, i. 71. vi. 76.
 91. patris, ix. 2. 67. xi. 5.
 summi Tonantis, vi. 13.
 summis cornibus, v. 32.
 summittit, v. 52.
 summo Capitolio, xii. 78.
 Maroni, xii. 4. Tonan-
 ti, vj. 83.
 Summœniansæ uxores, xii.
 32.

Summœniansæ uxores, iij.
 82.
 Summœniansis buccis, xj.
 62.
 summos cultus, ix. 78.
 montes, xii. 57.
 summum, xj. 62. diem, x.
 47. penetrare, x. 51.
 trientem, iv. 83.
 summus auctor, j. 7.
 fumo, iii. 60.
 sumsi, xj. 40.
 sumsit, v. 7. ix. 29.
 sumta pilea, xiv. 1.
 sumtuosiora convivia, j.
 100.
 sumus, ii. 18. v. 7. 13. 81.
 vi. 70. vii. 6. 41. 87.
 viii. 82. x. 10. 48. 103.
 xj. 2. 76. xii. 15. xiii. 25.
 26. 46. 50. 83. 87. 94.
 xiv. 80. 88. 94. 152.
 sunt, † 2. j. 17. 35. ii. 1. 36.
 58. iii. 1. 31. iv. 1. 41. v.
 24. 26. vj. 39. 43. vii. 15.
 40. viij. 53. 80. ix. 46.
 x. 51. 94. xi. 1. 14. xii. 15.
 88. xiiij. 37. 66. 77. xiv.
 36. 135.
 suo, j. 14. 62. 108. iv. 35.
 42. 57. v. 31. vii. 43. 60.
 62. viij. 28. 56. ix. 60.
 104. x. 51. 77. 101. xj.
 22. 61. xiv. 1. 195. vati,
 ii. 22.
 suoque, v. 6.
 suorum, iv. 83.
 suos, ii. 26. v. 3. 44. vi.
 12. viij. 3. 15. 78. ix. 81. xii.
 98. xiii. 110. xiv. 11. 152.
 supellex magna, v. 63. spe-
 ciofa, iii. 62.
 super, iii. 24. v. 65. xj. 27.
 superantur, viij. 78.
 superare, viij. 18.
 superas, x. 33. xii. 64.
 superasset, x. 89.
 superba, ix. 63. xii. 18. at-
 ca, viii. 44. cauda, xiv.
 67. regna, xii. 48. Ve-
 nus, iij. 68. virga, xj. 99.
 superbat alitis, vj. 55. ix.
 12. dominæ, ix. 67. na-
 turæ, xj. 81.

superbam, v. 38.
 superbas imagines, v. 21.
 superbi, ii. 15. viii. 28.
 superbi galli, iii. 58. regis,
 iii. 7.
 superbiamque, xii. 76.
 superbis dapibus, iii. 45.
 superbit, xii. 3.
 superbo, iv. 61. v. 36. vii.
 59. nobili, locupleti equi-
 ti, v. 36. ore, iv. 61.
 superbum limen, j. 71.
 superbus, j. 50. ii. 51. v. 8.
 viij. 44. ix. 7. x. 66. xii.
 15. ager, † 2. Ansur,
 vj. 42. Hermes, v. 25.
 index, iij. 2. Masclion,
 v. 12. venator, iv. 35.
 venator capta Marte, x.
 73.
 supercilio, ix. 38.
 supercilium, j. 5. Palla-
 tinum, ix. 81. tritice, j. 35.
 xj. 2.
 supererat, iij. 22.
 superesse, ii. 28. iv. 35. vii.
 43. 95. xj. 42.
 superest, j. 55. 93. vii. 15.
 63. viii. 66. xiv. 13.
 superi, j. 104. iv. 1. 44.
 superis, viii. 50. ix. 4. xj. 54.
 superos, ix. 23. 52. 93.
 superstes, x. 2. 67. perna
 tribus cenis, x. 48.
 supersunt, vii. 53.
 superum, ix. 21.
 supina, vj. 49. concubina,
 iii. 82.
 supina aure, vj. 42.
 supini palmitis, xii. 31.
 supiniores deliciae, ii. 6.
 supinis forcipibus, vii. 94.
 supino carmine, ii. 86.
 su inus, v. 8.
 supplex, † 17. ix. 2. 68.
 xj. 82.
 supplexque, x. 72.
 supplicibus, v. 6. Dacis,
 vj. 10. libellis, viij. 31.
 supplicis, x. 5.
 supplicium, † 7. puerile,
 ii. 60.
 supposita, iij. 91. testera,
 iv. 66.

suppositam, iij. 61.
 suppositis lacernis, ii. 46.
 suppositius, v. 25.
 supra, † 21. ii. 21. xj. 56.
 xii. 71.
 supraque, viij. 44.
 suprema lux, j. 110.
 suprema nocte, i. 81.
 suprema horæ, x. 5. Te-
 thyos, † 3.
 suprema tabulas, v. 40.
 supremis tabulis, v. 33. vi. 63.
 supremos annos, j. 89.
 sura, j. 50. vj. 64.
 surda janua, x. 13. men-
 tula, ix. 38.
 surdos Deos, vj. 58.
 surdus, xj. 39.
 surgas, xj. 100.
 surgat, xiv. 197.
 surge, v. 26. 39.
 surgentem, xii. 18.
 surgere, v. 8. xj. 105. xii.
 61. xiv. 86.
 surgis, xj. 100. xii. 56.
 surgit, xii. 88. 99.
 surgite, xiv. 223.
 Surrentina, xiiij. 110.
 Surrentinæ rotæ, xiv. 102.
 Surrentini calices, xiv.
 102.
 Surrentinum, xiii. 110.
 surrexti, v. 80.
 surripit, viij. 59. xii. 29.
 surripuit, vj. 72. xiiij. 38.
 sursum, j. 97.
 sus, † 13. Calydonius,
 xj. 19. fera, † 14.
 suscipit, viij. 4.
 suscitanti, v. 36.
 suscitas, iij. 44.
 suscitatur, j. 110. iij. 100. vi. 9.
 suspectum, ii. 12.
 suspectus, x. 98.
 suspendia læva, j. 116.
 suspendis, ii. 43.
 suspensa, viii. 33.
 suspicari, iii. 73.
 suspicer, j. 79. vj. 54.
 suspiceris, vj. 42.
 suspicetur, ii. 54.
 suspiciamque, xi. 57.
 suspiciende, v. 31.
 suspicio, xj. 46.

Sy
 Sybariticis libellis, xii. 97.
 Syene fusca, ix. 36.
 Syenen Niliacam, j. 87.
 Syenes Niliacæ, v. 13.
 Sylla cruentus, xi. 6.
 Syllaba contumax, ix. 12.
 Syllabas, j. 62.
 Syllabis, x. 9.
 Syllam truncem, ix. 44.
 Syllas, x. 4.
 Symmache, v. 9.
 Symmachoque, vi. 70.
 Symmachus, vii. 17.
 symplegade gemina, xj.
 100.
 symplegmate, xii. 43.
 Synthesis, j. 28.
 synthefibus, xiv. 1. innu-
 meris, ii. 46.
 synthefis, iv. 46. v. 80. xi.
 29. una, iv. 66.
 Syra lagena, iv. 46.
 Syri grandes, vii. 52.
 Syriæ, x. 76.
 Syriæ tumores, iv. 43.
 syrma longum, xii. 96.
 syrmate insano, iv. 49.

Syris, ix. 3.
 Syriacus, v. 71.
 Syrorum, v. 79.
 Syrus canuſinatus, ix. 23.
 Cūca, v. 39.

T

TA

TAbella, vii. 18. x. 32.
 xiv. 9. multiplici,
 xiv. 192. parva, vii. 18.
 picta, vii. 83. prima, xiv.
 186.
 tabellā pictā, i. 110.
 tabellas, iii. 63. viii. 37.
 ix. 89. 105. multiplices,
 xi. 32. tenues, xiv. 3.
 tabellis breuibus, j. 2.
 taberna, j. 118. magna,
 vii. 60.
 tabernæ, j. 118. vii. 96.
 tabernas Argiletanas, i. 4.
 tabescas, xij. 39.
 tabida peſtis, j. 79.
 tabuit, iv. 18. ix. 84.
 tabula, v. 70. luſoria, xiv.
 17.
 tabulā, iv. 47. xi. 103.
 tabulamque, ii. 48.
 tabulas, xii. 70. ſupremas,
 v. 40.
 tabulata, ix. 60.
 tabulis ſupremis, v. 33. vi.
 63.
 tace, ii. 27. iii. 45. v. 53.
 x. 101.
 taceam, vii. 34.
 taceant, xii. 43.
 taceantur, † 28.
 taceas, j. 96. ix. 70. xi.
 103.
 taceat, † 6.
 tacebis, j. 62. iij. 96.
 tacebo, iii. 46. xiv. 39.
 tacebunt, xii. 24.
 tacende, j. 50. vii. 44.
 tacent, j. 98.
 tacente eſſedo, iv. 64.
 tacentem Iſtrum, vii. 83.
 taceo, v. 53. xii. 40.
 tacere, iv. 61. 81. vi. 4.
 xii. 85.

taceret, vii. 17.
 taces, j. 96. vij. 17. xj. 109.
 tacet, j. 69. ij. 11. 82. v. 70.
 vii. 17. ix. 5. xii. 35.
 tacete, x. 87.
 tacita fraude, v. 6. imagi-
 ne, vj. 13. manu, xiv.
 218.
 tacitam domum, ix. 62.
 tacitarum aquarum, iv. 3.
 tacitas vias, xij. 60.
 taciti averni, vij. 46.
 tacito naſo, v. 20.
 tacitos dolos, iij. 91.
 tacitum, vj. 5. aëra, viii. 32.
 onus, viij. 51.
 tacitus, vj. 64.
 tacituris mulis, xij. 11.
 tacta, vii. 100.
 tactas nives, ij. 29.
 tactum, v. 38.
 tacuiſſe, x. 48.
 tædia, ij. 61. iij. 4. vj. 70.
 mille, xij. 84.
 tædio, xij. 57.
 tænia bombycina, xiv. 24.
 Tagi, x. 65. auriferi, xij.
 3. divitis, x. 16. piſcoſi,
 x. 78.
 Tago aureo, j. 50.
 Tagum auriferum, x. 96.
 noſtrum, iv. 55.
 Tagumque, vj. 86.
 Tagus, vii. 87. qui ſonat
 Hesperio orbe, viii. 78.
 tale, † 18. viij. 30. dam-
 num, xii. 89.
 talem, v. 50. viij. 52.
 tales, j. 67. x. 35. 90.
 tali eborei, xiv. 14.
 tali, † 10. munere, ix. 17.
 præſide, xij. 8.
 talia, j. 44. ij. 72. v. 8.
 vj. 28. vij. 13. viij. 33. ix.
 46. x. 33. 58. xij. 35. mon-
 ſtra, ix. 9. munera, xij.
 75. vota, xj. 37.
 talibus, iij. 24. auſis, vij. 23.
 talione, xij. 64.
 talis, j. 9. iv. 42. v. 16. 49.
 vj. 10. vij. 37. viij. 64.
 x. 32. xj. 8. xij. 6. 86.
 xiiij. 93. xiv. 15. 63. 77.
 taliter, v. 7.

talo, iv. 66. blando, iv. 66.
 magnanimo, xiii. i. ne-
 quiore, iv. 14.
 talorum, xiv. 15.
 talos compoſitos, xiv. 16.
 talpa, xj. 19.
 talum viciatum, viij. 75.
 talus, xiv. 14.
 tam, † 3. j. 110. ij. 6. iij.
 67. iv. 7. 64. v. 3. 77.
 vj. 48. 77. vij. 81. 92.
 viij. 48. 55. 58. ix. 15. 96.
 x. 36. 50. xj. 22. xij. 21.
 66. xiiij. 78. xiv. 101. 201.
 tamen, † 3. 21. j. 53. 78.
 ij. 81. 93. iij. 11. 80. iv.
 39. 81. v. 38. 49. vi. 37.
 63. vij. 94. 96. viij. 3. 8.
 ix. 12. 27. x. 11. 18. xj.
 44. xij. 81. 98. xiiij. 81.
 114. xiv. 18.
 tanquam, j. 36. ij. 71. iij.
 13. iv. 71. 91. v. 6. vj.
 81. ix. 9. 26. xj. 19. 40.
 105. xij. 35. 48. 70.
 tandem, iv. 13.
 tandem, † 19. i. 26. iv. 61.
 v. 81. vj. 35. viii. 64. x.
 44. 67. 83. xi. 50. 51. xii.
 99.
 tangantur, xj. 24.
 tangat, ii. 66.
 tangente, vi. 52.
 tangere, j. 74. iij. 17. vij. 1.
 rangi, j. 87. 93. iv. 10.
 tangit, ij. 11.
 tangunt, ii. 4.
 tanta, j. 23. ij. 53. v. 19.
 75. vj. 88. 89. viij. 70.
 ix. 85. xj. 52. gratia, xiv.
 145. indulgentia, ij. 34.
 reverentia, ix. 81. xj. 6.
 ſpectacula, xii. 14.
 tantaque, vi. 80.
 tanta brevitare, ii. i. calli-
 ditate, xi. 50. luce, vii.
 22. tuba, viii. 56.
 tantæ, ij. 83. opes, xii. 53.
 tantam eſurionem, j. 100.
 tantas, † 26. iv. i. vj. 54.
 tanti, j. 13. 67. 109. 118.
 ii. 63. v. 23. 28. vii. 51.
 viii. 51. 69. ix. 5. x. 12. 57.
 xj. 72. xii. 43. 59.

tantis, v. 66. 70. ix. 21.
 actis, ix. 104. laudibus,
 iv. 51. libidinibus, xiv.
 23. opibus, ii. 43. iii. 40.
 regnis, iv. 40. vagitibus,
 ix. 21.
 tanto, j. 21. 88. iv. i. 27.
 v. 49. vi. 64. 86. viii. 17.
 78. x. 28. 89. domino,
 ix. 17. duce, xii. 8. fu-
 rere, iv. 35. honore,
 x. 79. munere, xii. 9.
 ore, x. 89.
 tantorum laborum, iv. 32.
 tantos, vi. 54. labores, iii.
 44.
 tantum, j. 3. 19. 27. 33. 44.
 ii. i. 41. 60. iii. 37. iv.
 49. 61. 67. v. i. 16. vi.
 67. 83. vii. 15. 24. 31. 62.
 viii. 4. 25. ix. 29. 76.
 x. 34. xi. 4. 56. 85. 107.
 xii. 11. 59. xiii. 52. 118.
 xiv. 79. 157. 195. 218.
 tantus, vii. 37. viii. 18. 55.
 amor, ix. 81. fur map-
 parum, xii. 29. honos,
 vi. 80. naſus, vi. 36. pu-
 dor, j. 110. ix. 81.
 tapetis purpureis, xiv. 147.
 Taratalla, j. 51.
 tarda barba, v. 49. ſidera,
 viii. 21. vada, iii. 67.
 tardant, xiii. 67.
 tarda que, v. 49.
 tardis vitibus, j. 44.
 tardius, vi. 42.
 tardus dies, x. 5. nimis &
 piger maritus, ix. 41.
 Tarentini porri, xiii. 18.
 Tarentinum vinum, xiii.
 125.
 Tarpeia ſaxa, ix. 2.
 Tarpeia aulæ, vii. 59.
 frondis honos, ix. 4.
 Tarpeias coronas, ix. 41.
 quercus, iv. 54.
 Tarpeii Tonantis, xiii. 74.
 Tarpeio patri, ix. 104.
 Tarpeium pallatinumque
 tonantem, ix. 88.
 Tarraco, xiii. 118.
 Tarraconenſe, xiii. 118.
 Tarraconis, j. 50. Hiſpa-

ne arces, x. 104.
 tartarei canis, v. 36.
 tartareum canem, ix. 67.
 Tartefiacca manu, xi. 17.
 Tartefiacis terris, ix. 62.
 trapetis, vii. 27.
 Tartefiacus nutritor, viii.
 28.
 tatarum, j. 101.
 tatas, j. 101.
 Tatius, xj. 105.
 taure, ii. 14. 64.
 tauri furias, ii. 43. truces,
 iii. 58.
 taurino tergo, xiv. 66.
 tauris magnis, j. 52.
 tauro, † 17. xiv. 180. Di-
 ctæo, † 5.
 taurorum, xiv. 91.
 tauros, j. 49. xii. 62. atto-
 nitos, viii. 55. ignipedes,
 † 27.
 taurum, † 27.
 taurus, † 16. 22. vii. 31.
 xiv. 53. facilis, v. 32. ſti-
 mulatus, † 19. Tyrius,
 x. 51.
 Taygeti, vi. 42.
 Te
 Te, † 17. 24. j. 19. 26.
 ii. 26. 33. iii. 45. 95. iv.
 19. 28. v. 23. 47. vi. 5.
 85. vii. 25. 29. viii. 80. 82.
 ix. 57. 64. x. 12. 65. xi.
 69. 103. xii. 40. 44. xiii.
 107. 119.
 teque, j. 26. iij. 77. vj. 20.
 56. vij. 45. xj. 44.
 tecta, † 2. j. 71. ii. 53. iii.
 86. v. 13. gemmea, vi.
 47. indignantia, ii. 90.
 Julia, vi. 38. pendentia,
 ii. 14. ſtantia, j. 13.
 tecti primi, iii. 5.
 tectis, j. 83. iv. 66.
 tecto ferro, † xi.
 tectum caput, xi. 99.
 tectus, iv. 19. v. 14. viii. 59.
 xiv. 24. ſervus, xi. 76.
 tecum, j. 2. ii. 5. iii. 60.
 iv. 40. v. 21. 63. 80. vii.
 34. 41. 75. viii. 50. 79.
 ix. 4. 38. 103. x. 20. 35.
 58. xi. 8. 24. 59. 76. xii.

17. 34. 47. 97.
 tedæ ſacræ, vi. 2.
 tedas, iii. 93.
 tedis, iv. 13.
 tegam, ix. 26. xi. 53. xiv.
 138.
 tегaris, ix. 30.
 tegas, iii. 2.
 tegat, v. 35. xiv. 134.
 tegent, xiv. 28.
 tegente nebula, iv. 64.
 tegetetur, iv. 22.
 teges, xi. 57. ſarta, xi. 33.
 tegetibusque, vi. 39.
 tegis, j. 35. x. 83.
 tegit, j. 93. iv. 53. v. 63. 75.
 vi. 25. x. 37. 96. xi. 19.
 xiv. 137.
 tegitur, j. 117. iii. 42. vi. 52.
 93. viii. 68.
 tegiturque, ix. 21.
 tegula miſſa, vii. 35.
 tegunt, xi. 105.
 tela, † 10. 23. vii. 11. ix. 57.
 barbarā, xj. 85. ſæva,
 vj. 25.
 tela tenui, viii. 33.
 Teleſphore, xj. 27. 59.
 Teleſphorumque, x. 83.
 Teleſphorus, j. 115.
 Telethufa, viij. 51.
 teli novi, xi. 79.
 telis, † 12.
 tellure, x. 71.
 tellus, vi. 68. x. 96. ambi-
 tioſa, vj. 68. Apona;
 j. 62. impia, vj. 85.
 Nilotica, vj. 80. nulla,
 iv. 42. Memphitica, xiv.
 38. Memphitis, xiv. 150.
 placata, vj. 52. Tuſcula,
 ix. 61.
 telo gravi, † 13.
 temeraria frena, xii. 14.
 temerarius, iv. 43. ardor;
 vi. 25. iſtitor, vii. 60.
 temerata, v. 72.
 temperari, iii. 25.
 temperat, iv. 8. vii. 79.
 ix. 12. x. 48.
 temperatæ Formiæ, x. 30.
 temperator, iv. 55.
 temperet, xiii. 40.
 templa, † 7. ii. 74. v. 16.
 t iij

vi. 10. ix. 26. 104. xi. 95.
xiii. 74. digna, vii. 55.
Flavia, ix. 4. 35. ful-
gentia, viii. 65. Julia,
v. 10. mansura, ix. 59.
Memphitica, ii. 14.
nascencia, vi. 4. nova,
ix. 65. proxima suo
oculo, x. 52. red. ita, xii.
3. roscida, iv. 18.
templi, iii. 20. novi, iv. 53.
xii. 3. sancti, x. 92.
templis, ix. 59. Capitolinis,
ix. 4. priscis, viii. 80.
templo, † 1.
tempora, v. 6. 10. 65. vi.
40. ix. 14. 72. x. 24.
xii. 45. 52. longa, j. 106.
ix. 30. xiv. 84. verna,
v. 68. ix. 13. 17.
tempore, i. 37. ii. 85. vi. 11.
viii. 71. x. 14. 19. 29. xi.
19. 59. xiii. 59. æstivo,
ii. 78. brumali, xiv. 136.
longo, x. 36. medio, xiv.
72. parvo, vii. 12. per-
petuo, i. 89.
temporibus, † 18. v. 19.
viii. 30. 56. comatis, x.
83. malis, xii. 6.
temporis, viii. 70.
temporum, iv. 55. xii. 32.
Claudianorum, iii. 20.
tempus, iv. 33. ociosum,
v. 21.
tendere, vi. 71. xi. 61.
tenderet, ix. 55.
tendis, vii. 31. x. 10. xi. 1.
tendit, ii. 27. iii. 58.
tenduntur, ii. 40.
tene, vi. 25.
teneantur, xii. 43.
teneas, ix. 90.
teneasque, xii. 29.
teneat, vii. 6. viii. 30. xiv.
108.
tenebit, iv. 8. x. 66.
tenebo, v. 55.
tenebras, ii. 14. breves, x.
47. tutas, xiv. 40.
tenebris, iv. 58. xi. 2. 105.
xiii. 61.
tenebrosa balnea, j. 60.
tenemus, v. 61.

tenendus, v. 79.
teneo, iv. 47.
tener, xii. 39. aufus, iv. 14.
minister, iv. 66. mucro,
iv. 18. onager, xii. 97.
ore, xij. 38.
tenera manu, ix. 57. xiv.
54. puella, j. 110. iij. 64.
turba, ij. 75.
teneræ frontis, iv. 6. puel-
læ, xiv. 149.
teneram autem, v. 62.
manum, iii. 19.
teneras, iv. 22. columbas,
xii. 66. manus, xiv. 177.
tenere, j. 105. iij. 16. vj. 85.
vij. 94. xj. 90.
teneret, j. 115. iij. 31. iv. 57.
ix. 55.
teneri, iv. 59. 91. anni, ix.
14. Carpophori, † 23.
Catulli, vij. 13. solliciti-
que pudoris, xj. 46. viri,
vj. 68. vultus, j. 32.
teneris ephebis, ix. 9. vi-
ribus, iv. xij.
tenero Catullo, xij. 44.
Lupercio, iv. 28. ore,
vij. 51. xj. 92. vertice,
xii. 50.
teneros ministros, ix. 26.
tenerum maritum, viij.
46. nemus, viij. 14.
tenes, iij. 44. vij. 6. viij. 21.
ix. 75.
tenet, iij. 5. iv. 8. 29. vj.
73. vij. 43. 49. 50. 83.
vij. 61. 93. x. 70. xj. 25.
41. xiv. 146.
teneto, v. 6.
tentas, iij. 42. v. 57. vij. 23.
xj. 1.
tentat, iij. 19.
tentaveris, vj. 64.
tentavit, viij. 18.
tentem, j. 108.
tentent, iv. 74.
tentigine, vij. 66.
tento, ix. 102.
tentus, xj. 74.
tenue frigus, iii. 82.
tenuem feram, vj. 15. la-
certum, xj. 28. Thaida,
xj. 102.

tenuere, vij. 36.

tenuis, vij. 41. acos, x. 37.
Athenæ, vj. 64. auras,
ix. 39. opes, x. 96. ta-
bellas, xiv. 3. vicos, vii.
60.

tenui corona, viii. 70. fa-
villa, xj. 53. flamma, vj.
42. fluctu, iv. 55. lacer-
to, xj. 53. sanguine, j.
23. tela, viij. 33. verbere,
xiv. 71.

tenuis aura, v. 80. ptæda,
j. 52. Verona, x. 103.

tenuit, j. 13. iij. 5.

tepens lupinus, v. 79.

tepentem aquam, vj. 35.

tepentis buxos, iij. 20.

tepentis sinu, vij. 19.

tepet, v. 38. x. 96. xj. 57.

tepidæ Europes, ij. 14.

tepidique Nili, xj. 12.

tepidis popinis, j. 42.

tepidus Galeo, iv. 28. sinu,
viii. 59.

tepidum cicer, j. 104. tri-
gonum, iv. 19. trigonem,
xij. 84. vadum, j. 50.

tepuere, vj. 59.

tepuisse, ij. 1.

tepuit, iij. 17.

ter, iij. 40. iv. 26. 37. 40.
61. v. 25. vii. 6. 19. viij.
66. ix. 94. 104. xj. 57.
noventos annos, x. 24.
quater ire, x. 56. senas,
vi. 39.

terque, j. 53. 104. iij. 17.
iv. 82. v. 14. vj. 64. 66.
93. vij. 91. ix. 8. x. 1.

terantur, ix. 23.

teras, x. 10. xii. 26.

terat, x. 42.

tercenta, iv. 37.

tercentena epigrammata,
ij. 1.

tercentum modios, xii. 12.

terdena præmia, viij. 78.

terdenos annos, xii. 18.

terebat, x. 28.

terebrantur, xj. 46.

terentem, ij. 29.

terenti, xii. 4.

Terentianus, j. 87.

Terentius priscus, viij. 45.

Terento Romano, x. 63.

Terentos, j. 70.

Terentus Romuleus, iv. 1.

Tereos, iv. 49. incesti,
xiv. 75.

teret, ix. 92. xiv. 51.

terga, viij. 51. ix. 104. xij.
6.

terginum sophos, iij.
46.

tergendis mensis, xiv. 144.

tergo, ix. 39. taurino, xiv.
66.

tergore Getico, vii. 1.

tergum, j. 61.

teris, iv. 19. xj. 4. 14. 23.
xij. 18.

terit, ij. 11. iij. 20. x. 58.

teritur, viij. 3. xj. 4.

Terpsichore faucia, iii. 67.

terra, † 24. ij. 43. v. 75.
xiv. 100. 152. 157. 197.
Appula, ij. 46. conscia,
ix. 21. gravis, v. 36. xj.
15. levis, ix. 30. nocens
tristi crimine, ix. 31. po-
tens, xij. 3.

terrâ, x. 61. patriâ, ij. 24.

terra auriferæ, x. 78. no-
stra, iv. 55.

terrai, xj. 91.

terram, ii. 11. altricem,
xiii. 50.

terrarum, i. 5. ii. 91. vii. 4.
viii. 2. xii. 8.

terres, vj. 16.

terris, iii. 4. iv. 1. vii. 21.
x. 20. 32. xiii. 4. xiv.
182. Celtiberis, xii. 18.

Iberis, vi. 18. Tartessia-
cis, ix. 62. Venetis, xiii.
88.

terror, v. 66. viii. 55. ix. 73.

terroribus tumidis, ix. 44.

terruit, viii. 11. ix. 62.

terseris, vi. 1.

tertia, i. 20. xiv. 155. dona,
viij. 15. hora, xij. 18.
lux, iij. 6. nomina, xj. 5.
res, ij. 1.

tertiâ cœnâ, xj. 32.

tertiâ aurem, xii. 24.

tertiaque, viii. 44.

tertio marmore, vij. 30.

tertium, v. 39.

tertius, iij. 50. v. 14. viij. 71.
ix. 104. consul, viij. 6.

teruntur, x. 96.

testera, xii. 1. xiv. 15. 17.
larga, viij. 78. supposita,
iv. 66.

testa, i. 27. iv. 89. x. 36.
xiv. 38. 100. acuta, v. 18.
anus, j. 106. curta, iij.
82. gravis, vij. 52. jun-
cta via, xj. 48. multa,
iij. 58. pendula, x. 20.
vetus, vj. 93.

testâ, ii. 43. Histria, xij. 64.

Libyca, iv. 46. rubra,
xii. 7. Samiâ, iii. 82.

testæ, vj. 89. Aretinæ, j.
54.

testam rubicundam, xiv.
114.

testantur, vij. 5. viij. 65.

testatur, j. 94. vij. 61. xiv.
82.

teste, j. 34. 90. vij. 61. 99.
lucernâ, xj. 105.

testem, i. 35.

testes, ij. 72. xii. 63.

testiculos, iij. 24.

testificate, vj. 56.

testile, vij. 28.

testis, vj. 27. Baianis, x. 37.

testor, ix. 23.

testudine acutâ, xiii. 86.
lunatâ, xiv. 87. primâ,
xij. 67.

testudineum hexaclinon,
ix. 60.

teter odot, iij. 24.

Tethyos supremæ, † 3.

tetigere, v. 9.

tetraſticha, vij. 84.

tetrica aure, iv. 83. fronte,
x. 64.

tetricæ Dæ, vij. 95. febres,
vj. 70. Minervæ, x. 19.
tubæ, vii. 79.

tetricas deas, iv. 73. lites,
v. 21.

tetrici lectores, xj. 3.

tetricique Salonis, xij. 3.

tetricis vocibus, xj. 44.

tetrico cane, xiv. 81. viſo,

j. 63. vij. 87.

tetricus, vj. 10. cenſor,
xii. 71.

Teutonicos capillos, xiv.
26.

texantur, xiv. 38.

texere, ix. 21.

textâ, xiii. 51. Babylonica,
viii. 28. purpura, xj. 57.

textilibus fertis, vj. 80.

textilis umbra, xii. 31.

textis roſis, iv. 55.

texto vimineo, iij. 58. vi-
mine, ix. 74.

textor, xij. 59.

tetricis Sequanicæ, iv.
19.

texuit, vij. 1.

texuntur, xj. 79.

Th

Thai, iv. 12. 50.

Thaida, iij. 8. ix. 85.
vj. 93. xj. 105. luſcam,
iij. 8. tenuem, xj. 102.

Thais, iij. 8. 11. v. 44. vj.
93. x. 68. caſta, iv. 85.
Menandri, xiv. 187.

thalami, x. 63.

thalamis, vij. 98.

thalamos imbelles, vii. 57.

thalamus, viij. 52.

Thalaffe, xii. 42.

Thalaffionem, j. 36. iij. 93.
xij. 87.

Thalaffionis, j. 36.

Thalia, iv. 8. 23. vij. 45.
ix. 75. x. 19. xij. 96.
conſcia modici vatis,
ix. 27.

Thaliæ, viij. 73. laſcivæ,
vij. 16.

Thalioque, iv. 67.

theatra, ii. 6. v. 42. vii. 75.
viii. 79. antiqua, iv. 55.
rara, v. 10.

theatralis loci, v. 24.

theatri, x. 19. Romani, xi.
14.

theatris, v. 45. vii. 63. xi.
32.

theatro, † 21. iv. 61. v. 8.
ix. 28. 29. Orpheo, † 21.
pleno, vi. 34. Pompeia-
no, vi. 9. xiv. 29. 166.

theatrum, j. 3.
Thebani Phryxi, viij. 51.
Thebano ænigmatæ, i. 91.
Thebas, iv. 55. xiv. 1.
theca calamaria, xiv. 19.
theca ænea, xj. 76. curva, xj. 59.
thecam, xiv. 19
Thelesilla, xi. 98.
Thelesina, ii. 49. vi. 7. vii. 86.
Thelesinam, ii. 49.
Thelesine, iij. 40. xii. 25.
Thelesinus pauper, vi. 50.
Thelin, x. 52.
Themison, xii. 20.
Theodore, v. 74.
Theodori vasis, xj. 94.
Theophila promissa, vii. 68.
Theopompe, x. 66.
Therapnais Amyclis, ix. 106.
Thermas, ix. 13.
therma, v. 21.
thermæ, iij. 68. triplices, x. 51.
thermarum, xiv. 163.
thermas, † 2. iii. 36. 44. vii. 33. x. 48. beatas, ix. 77. Neronianas, ii. 48. iii. 25. nitidas vario de marmore, x. 79.
thermis, ii. 78. iii. 20. v. 45. vij. 31. ix. 77. xii. 19. 71. 84. cunctis, ij. 14. grandibus, xi. 52. Neronianis, vii. 33. xii. 85.
thermulis, vj. 41.
Theſea, vii. 23. x. 11.
Theſei Hymetti, xiii. 104.
Theſeis, iv. 13.
Theſſalico rhombo, ix. 30.
Theſſalicum Pelion, viii. 36.
Theſtilis rubras meſſibus uſta genas, viii. 56.
Theſtylon, viii. 63.
Theta novum, vii. 36.
Thetin triviam, v. 1. viti- dem, x. 44.
Thetis, † 26. 28. vj. 68. x.

13. ſumma, x. 30.
Tholum Cæſareum, ii. 59.
Tholus, j. 71.
thoraca crudum, vii. 1.
Thraces, xii. 8.
Thraſea, iv. 54.
Thraſeæ magni, j. 9.
Thybris, x. 85. dominus, x. 7.
Thyeſta crude, iv. 49.
Thyeſtæ, iij. 45. xi. 32. di- ri, x. 35.
Thyeſten, v. 54. caligan- tem, x. 4.
Thyeſtes, x. 67.
thyma Corſica, xj. 43.
Thymelen, i. 5.
thymis, v. 40. Hyblæis, v. 40.
thynni, x. 48. Antipolita- ni, iv. 89. xiii. 103.
Ti
Tiberim ſacrum, iv. 64.
Tiberinæ carinæ nauta, x. 85.
tibi, † 7. 21. j. 107. 118. ii. 48. 51. iii. 68. 84. iv. 5. 59. v. 35. 40. vi. 39. 85. vii. 27. 30. 34. viii. 69. 72. ix. 10. 55. x. 51. 95. xj. 40. 50. xii. 81. 84. xij. 6. 31. xiv. 36. 44.
tibiæ, v. 79. xiv. 64.
tubicina ebria, xiv. 64.
Tibulli, iv. 6. arguti, viii. 73.
Tibullum, viii. 70. ama- torem, xiv. 193.
Tibullus, xiv. 193.
Tibur dulce, x. 30. geli- dum, iv. 64. Hercu- leum, iv. 62. hiber- num, v. 72.
Tibure medio, iv. 60.
Tiburis, ix. 61. alti, vii. 12. Herculei, i. 13.
Tiburinæ Dianæ, vii. 27. pilæ, v. 23.
Tiburtinas, vij. 79. auras, iv. 60. oves, vii. 79.
Tiburtinis, vii. 12. colli- bus, vii. 12. frigoribus, iv. 57.

Tiburtino monte, viij. 28.
Ticioque, vii. 54.
Tigillini impudici, iij. 20.
tigres improbæ, j. 105.
novas, viij. 26.
tigride geminâ, viii. 26.
tigrum, xii. 36.
tigris, † 18. iii. 44. vij. 64. citata, iii. 44. ebria, xiv. 107.
Timavi Euganei, xiii. 83.
Timavo Ledæo, iv. 25.
Timavum multifidum, viij. 28.
timeant, viij. 14.
timeas, v. 47. xii. 38.
timeat, j. 23. iv. 42.
timebant, xii. 85.
timebat, j. 83.
timenda, x. 48.
timendum, vi. 64.
timendus Hermes, v. 25.
timent, x. 94.
timeante Priapo, iii. 58.
timeo, vii. 94.
timere, ii. 41. xiv. 177.
timerem, xii. 24.
timeris, iii. 44.
times, j. 25. ij. 32. 46. 60. iii. 50. 72. 73. xii. 62. 93.
timet, ij. 41. 44. iv. 8. 10. v. 25. vi. 49. vii. 1. ix. 76. xii. 29. xiv. 1. 176.
timeto, iij. 2. vj. 49.
timetur, iii. 41. 44. xj. 19. xij. 94.
timidam chartam, v. 6.
timidis feris, iv. 74. un- guibus, j. 7.
timido gracilique libello, viij. 24.
timidos dentes, j. 105.
timidumque brevemque li- bellum, xii. 11.
timor, vii. 37. eſt impe- rioſa res, ix. 59. velox, j. 105.
timuere, xi. 37. xii. 75.
timuiſſet, † 27.
timuit, viii. 26.
tincla veſte, v. 24.
tinclas chartas, xii. 97. la- cernas, xiii. 86.
tinclis capillis, iii. 43. gre- gibus,

gibus, xii. 64. veſtibus, ix. 63.
tincltos ſales Attico lepore, iii. 20. verſus viridi aru- gine, x. 33.
tincltus torus, ij. 16.
tineas, ij. 46. vj. 60. xj. 1. xiv. 37.
tinge, viii. 3. xiv. 146.
tingere, ii. 59. iv. 36. xiv. 103.
tingis, iii. 74. xii. 100.
tingit, j. 78.
tinnabulum, xiv. 163.
tinxit, x. 92. xiv. 33. 133.
tiro, xii. 51.
tironem, xi. 79.
Tyrintius, xi. 44.
Titana cupidum, viii. 21.
Tite, i. 18. vſt. 58.
Titi, iij. 36.
Titine, iij. 20.
Titio, xi. 52.
Titius, iv. 37. xi. 52.
Tito, vii. 9.
Titulle, viij. 44.
titulo, ij. 93. brevior, j. 94.
titulum, xij. 3. brevem, x. 71.
Titus, j. 18.
Tityrus ager, viij. 56.
To
Toga, j. 50. viij. 28. ix. 50. x. 29. xj. 33. xij. 1. xiv. 84. 124. 147. bre- vis, x. 14. xj. 57. igno- ra, xij. 18. juſſa, ij. 29. levis, vij. 85. lota, ij. 47. pallens, ix. 58. Par- theniana, ix. 50. rara, x. 47. fordidiſſima, j. 104. vij. 32. ſudatrix, xij. 18.
toga, ij. 53. iij. 36. x. 52. attrita, xiv. 115. latia, vij. 62. Palatina, viij. 28. purpurea, x. 93. trita, iij. 36.
togæ, vj. 50. Auſonia, x. 73. ſiam nata, v. 20. Latia, vj. 4. palma- ta, vij. 1. perſatæ, x. 18. quatuor, x. 96. Ro-

manæ, ij. 90. iij. 1. tri- ta, xij. 73. vana, iij. 4. urbanæ, xi. 17.
togæque, j. 56.
togam, ij. 39. vij. 32. viij. 48. ix. 50. argentem, xij. 36. lotam, iv. 28. nivcam iv. 34. pexam, ij. 44. rafam, ij. 85. terque quaterque lotam, x. 11.
togamque, xij. 48.
togas, x. 10. argentes, xiv. 137.
togata turba, vi. 48.
togata, vi. 64.
togatam gentem, xiv. 124. operam, iij. 46.
rogati Martis, vj. 46.
rogatis, ij. 74.
rogatorum, ij. 74. v. 27.
rogatorum, xj. 25.
rogatulos, x. 74.
rogatum, j. 109. ix. 103.
rogatus, vj. 24. x. 82. & ca. villatus grex, ij. 57.
rogis jaclatis, xij. 99.
rogula, iij. 30. vij. 9. ex- cuſſa, iv. 66. trita. vi- ſique putriſque, ix. 103.
rogula, xiv. 126. gelida, vi. 50.
rogulæ madentis, v. 23.
rogulam, iv. 26. xj. 71.
tolerabis, vj. 63.
tollant, ix. 14.
tollas, j. 88.
tolle, ij. 29. vj. 30. ix. 36. xj. 12.
tollere, ii. 93. vi. 59.
tollit, x. 104.
tollit, † 19.
tollit, ix. 19. x. 56.
tollitur, viij. 75.
tollunturque, xi. 72.
Toloſæ Palladiæ, ix. 101.
Toloſatis caſei, xj. 32.
Tomacla fumantia, j. 42.
tomentum Circenſe, xiv. 160. Lingonicum, xiv. 159.
tomus vilis, j. 67.
τὸ δ' ἀπαμειβόμενος, j. 46.
tonante, vj. 55.

tonantem, v. 53. 56. vij. 59. xij. 15. placidum, viij. 98. arpeium palla- tinumque, ix. 88.
tonanti, x. 19. laſcivo, xi. 44. latio, ix. 67. Pa- latino, ix. 40. ſummo, vj. 83.
tonantis, vi. 10. viii. 39. ix. 4. 93. x. 35. 92. xi. 95. Capitolini, x. 51. falciſeri, v. 16. ſummi, vi. 13. Tarpeij, xij. 74.
tonare, viii. 3.
tonas, ix. 7.
tonat, ix. 25.
tondeat, xi. 85.
tondebit, xi. 79.
tondendis capillis, xiv. 36.
tondet, ij. 17. v. 13.
tonet, viii. 36.
Tongiliane, iii. 52.
Tongilianus, xii. 90.
Tongilion, iii. 84.
Tongilium, ii. 40.
Tongilius, ii. 40.
tonſa, viii. 47. coma, ix. 37. mentula, ii. 62.
tonſa barba, xi. 40.
tonſe Pelos, xii. 86.
tonſi patris, vi. 64.
tonſi buxeto, iii. 58.
tonſis lentis, vi. 74.
tonſiſtris, xiv. 158.
tonſo miniſtro, xi. 12.
tonſor, vii. 60. 63. 82. 94. viii. 51. x. 83. xi. 59. bar- batus, viii. 52.
tonſorem, ii. 48. iij. 74. vj. 57. xj. 85. puerum. viii. 52.
tonſori, xj. 59.
tonſos, x. 98.
tonſtrix, ii. 17.
tonſum, i. 32. reum. iij. 74.
toreuma, iv. 39. 46. x. 87. clarum, iii. 35. leve, xiv. 102.
toreumata, xj. 12. xii. 75. xiv. 94. priſca, viii. 6.
tori, x. 71.
toris, viij. 83. ix. 23. pi- ctis, xiv. 131. priimis, vii. 73.

tormentum dulce, vii. 28.
toro, i. 110. medio, xj. 82.
 nudo, xiv. 148. purpureo, xii. 17.
toros, ii. 59. iv. 8. vii. 29. ix. 30. xi. 57. xii. 98. du-ros, xiv. 162. extractos, iv. 8. legitimos, vj. 21. primos, iv. 22. similes, vii. 57.
torquati palumbi, xiii. 67.
Torquatus, x. 79.
torquebat, xj. 44.
torquent, iij. 69. iv. 38.
torqueris, xii. 98.
torquet, iij. 69.
torrente vitreo, xij. 3.
torrentibus undis, x. 85.
torfit, j. 79.
torta lancea, † 11.
tortâ mentâ, xiii. 28.
tortas comas, iv. 42. xiv. 24.
torti cadî, ix. 3.
tortis crinibus, † 3.
torto dracone, vij. 73.
tortorem, ix. 94.
tortorum, ij. 17.
torva fronte, iv. 14.
torvi leonis, j. 61.
torus fartus, viij. 44. mol-lis, viii. 77. pudicus, x. 47. tinctus, ii. 16. tristis, x. 47.
toftæ castaneæ lento va-pore, v. 79.
toftamque mellefem, x. 62.
tot, vj. 4. vij. 19. 49. 85. viii. 2. 26. ix. 94. x. 28. xj. 6. 7. 32. xii. 3. 7. 8. xiv. 41.
tota, iii. 65. v. 85. vi. 19. vij. 9. 34. 52. 63. 100. ix. 3. 18. 21. 32. xii. 1. xiii. 126. xiv. 198. atas, x. 38. anas, xij. 52. chi-mæra, † 27. convivia, xiv. 41. filia, xj. 5. hÿems, xiii. 59. laurea, ii. 2. li-tera, xiii. 75. pensio, iii. 38. Roma videnda, x. 6. scrupula, v. 20. septa, x. 80. tabella, xi.

92. vicinia, xii. 59. un-cia, ix. 4.
totâ, † 2. 9. j. 2. 74. 87. ii. 51. 72. iii. 53. iv. 79. 85. v. 16. 38. vi. 28. 85. vii. 30. viii. 14. cena, xii. 61. die, xj. 78. do-mo, xiv. 193. dote, ii. 34. fronte, vii. 25. lam-pade, viij. 51. libra, xj. 38. luce, iii. 63. nocte, ix. 69. 70. xij. 12. 66. urbe, iij. 15. xii. 38.
totam, † 19. i. 110. v. 81. vij. 60. 94. ix. 33. x. 68. aurum, vi. 64. ovem, vi. 3. Romam, iv. 64. urbem, iv. 71.
totas, xi. 6. lacernas, xiv. 132. preces, ix. 69. vias, vii. 60.
totidem, iij. 95. v. 36. vii. 80. ix. 5. x. 63. puellæ, xii. 88.
toties, j. 4. 15. 27. ii. 29. 91. iij. 50. v. 4. 74. vi. 7. 64. viij. 54. xj. 22. xiiij. 10.
totis, j. 20. 118. viii. 30. x. 56. aquis, iv. 22. diebus, ij. 5. iv. 37. 54. noctibus, ii. 5. sarcinis, ii. 68.
toto, † 26. j. 16. 00. 116. iv. 29. vi. 56. 60. 68. 81. 83. vii. 16. 28. 80. viii. 75. xii. 57. anno, iv. 26. ix. 84. x. 70. botryone, xj. 28. bove, v. 32. cœ-lo, iv. 2. die, x. 70. 74. xi. 105. Helicone, xii. 6. Marceliano, ii. 29. menſe, xj. 42. ogbe, i. 1. ii. 66. v. 13. 75. viij. 61. poſte, i. 71. ſtemmate, iv. 40. vertice, xii. 7.
totos, iv. 13. viii. 51. annos, x. 23. crines, i. 32. dies, x. 19. penates, ix. 62. ſoles, x. 12.
totum, j. 50. 76. 93. iii. 68. xii. 18. xiv. 190. clientem, x. 34. dimidium, ii. 20. ebur, xii. 86. lupum, ii. 37.
totus, ii. 6. v. 26. dies, xii. 24. libellus, xj. 16.
toxica ſæva, i. 19. v. 77. x. 36.
 Tr
Trabeſque, v. 42.
trabes Lybicas, xiv. 91.
tractæ per jucunda pocu-la noctes, xj. 105.
tractare, xj. 30.
tractatrix, iii. 82.
tradas, i. 118. iii. 23. v. 57.
tradar, vj. 3. x. 87. xii. 11.
traeæ, xj. 79. xiv. 149.
trudere, xj. 6. xiiij. 70.
traderet, i. 14. ix. 35.
trader, xi. 6.
tradidit, vii. 62. ix. 104.
tradit, iij. 20.
tradita, xiiij. 66.
traducere, iij. 74.
traduceriſ, vi. 77.
traducit, j. 54.
traducta, † 4.
traduntur, ij. 37.
tragicis Muſis, ii. 41.
tragico ore, viij. 18.
tragicos cothurnos, xii. 56.
tragus, xj. 23.
trahar, viii. 51.
trahat, iij. 36. xij. 29.
trahens, iij. 47.
traheret, iv. 73.
traheretur, ix. 55.
trahes, xiiij. 57.
trahet, vj. 3. x. 78.
trahi, v. 23.
trahis, ij. 6.
trahifque, viii. 79.
trahit, iij. 38. 58. x. 30.
trahunt, j. 105.
Trajane, x. 34. princeps, x. 33.
Trajani, xij. 8.
Trajanum, x. 7.
tramitem altum, x. 19.
tranſcurrunt, vij. 47.
tranſeuntis turbæ, xij. 57.
tranſfer, iij. 87.
transferre, viij. 3.
tranſfigere, v. 51.
tranſfuga, xiv. 131.
tranſibis, j. 71.

tranſierant, x. 75.
tranſiſſere, v. 85.
tranſire, vj. 65.
tranſis, x. 59. xi. 107.
tranſit, j. 105. ij. 64. v. 14. vij. 29.
tranſmiſſo petauro, xj. 22.
tranſmittere, xij. 61.
tranſportata, xiiij. 72.
tranſtiberina, vj. 93. do-mus, j. 109.
tranſtiberinus ambulator, j. 42.
tranſtulit, v. 14. xij. 96.
trapetis Picens, xiiij. 36.
Tarteſſiacis, vij. 27.
traxerat, j. 14.
traxiſſes, ix. 67.
Trebula humida, v. 72.
Trebulani caſci, xiiij. 33.
trecenta, iv. 61.
trecenti contules, iij. 93. nummi, xij. 71.
trecents, iv. 67. verſibus, ix. 20.
trecentos, xj. 36.
treis, iii. 38. v. 50. viij. 57. agellos, xij. 16.
tremebundus, ix. 94.
tremenſque, vj. 1.
tremente calamo, iv. 30.
mollitie, viij. 64.
tremere, viij. 55.
tremor, v. 66.
tremorque, v. 25.
tremore docili, v. 79.
tremulâ lineâ, iij. 58. ſetâ, j. 56.
tremulæ manus, xij. 75.
tremulave, iij. 58.
tremulo tribuli, ix. 50.
tremulum, xiv. 203. Pelian, vi. 71.
trepidant, v. 32.
trepidi nautæ, xij. 29.
tres, ii. 41. 44. 64. iii. 93. iv. 54. vj. 6. viii. 31. ix. 42. cinædos, xii. 16. na-tos, ij. 34. ſelibræ, iv. 46.
treſve, v. 61. viij. 64. xj. 1. xii. 3.
tria, vj. 54.
tribadum, vii. 69.
tribas, vii. 66. 69.
tribuas, viii. 54.
tribuente, xj. 6.
tribuere, j. 104. x. 34. xii. 6.
tribuiſſe, viij. 37. xij. 86.
tribuit, ii. 2. iii. 10. 95. iv. 51. vj. 10. ix. 35. 99.
tribuli tremulo, ix. 50.
tribulis mortui, ix. 58.
tribunali alto, xj. 99.
tribunatus, xj. 99.
tribuni, vj. 8. armati, ij. 60.
tribunitium latus, xiv. 32.
tribuno, ix. 29.
tribunum, iij. 100.
tribum, ii. 46.
tribus Latias, viii. 15.
tribus, j. 72. 102. 118. ii. 52. iv. 54. v. 50. vii. 64. ix. 30. 33. 78. xiii. 24. au-reis vitæ peractis, x. 24. capellis, vj. 19. denariis, ix. 103. libris minor, x. 37. luſtris, x. 38. na-tis, xj. 54. nummis, ii. 43.
tributus, viij. 54.
tributo, x. 17.
tricaque, xiv. 1.
triceni, j. 44.
tricenos, vj. 26. nummos, x. 27.
tricenties, iii. 22.
triceſima lux, vj. 7.
tricies, iv. 37. v. 40.
trichnia ſtrata, x. 13.
triclino, iii. 93.
tridente æquoreo, v. 25.
triduo, ii. 6.
triente, viij. 61. denſo, ix. 89. nigro, ix. 92.
trientem ſummum, iv. 83.
trientes, xj. 40. Amethy-ſtinos, ix. 49. crebros, j. 107. denſi, vj. 86. dimidios, xj. 7. Setini, x. 13. Setinos, xiv. 103. trienteride bis junctâ, ix. 86. nonâ, x. 53. plenâ, vj. 38. primâ, vii. 25.

trifolium, xiiij. 114.
trigeſima æſtas, x. 103.
trigeſimus, j. 16.
triginta Decembres, iii. 36. diebus, xi. 25. Epigram-mata, vii. 80. munera, vii. 52. pueri, xii. 88. qua-tuorque ante brumas, x. 104. quatuorque meſ-ſes, xii. 34.
trigona tepidum, iv. 19.
trigone nudo, vii. 71.
trigonom tepidum, xii. 84.
trilices Patavinæ, xiv. 143.
trima, xii. 7.
trinæve, x. 75.
trinoctiali domcenio, xii. 78.
triones Hyperboreos, ix. 46. Odryſios, vij. 79. Parrhaſios, vj. 58.
tripes grabatus, xii. 32.
triphilem calvam, vj. 74.
triplex, v. 66.
triplices, vij. 92. xiv. 6. thermæ, x. 51. vani, vii. 71. x. 87.
triplici foro, iij. 38. viij. 44.
trifte, xj. 2. caput, ij. 61. forum, v. 21. frigus, x. 5. iter, † 12. mentum, xj. 99. nemus, xj. 42. ſuper-cilium, j. 25. xj. 2.
tristem, iij. 38. viij. 41. reatum, ij. 24.
tristes capillos, ij. 66. ce-ræ, xiv. 5. ſerulæ, x. 62. morſus animi, xij. 34.
trifti, iv. 44. 79. vij. 86. Æthiope, vii. 86. crimi-ne nocens terra, ix. 31. domcenio, v. 79. fa-villâ, vj. 44. voce, iv. 5.
triftia carmina, x. 17. fata, j. 79. jura, vij. 63. ſtig-mata, x. 56.
triftibus procellis, ix. 42.
triftior, j. 63. ij. 69. unda, vij. 18.
triftiorem Saletanum, ij. 65.
triftis, vj. 79. viij. 64. xj. 21. 41. 105. arundo, j. 4. Athenagoras, viij. 43.
 u ij

auctio solvendis num-
mis, xiv. 35. filius, viij.
44. focus, xj. 57. lana,
xiv. 158. puer, v. 85.
secundus, vij. 91. totus,
x. 47. turba, vij. 57. vi-
ctoria, x. 50.
tristitia secura, vij. 46.
tristitiarumque, j. 110.
tristitium lacernarum, j. 97.
tristius genus leti, xi. 92.
trita, i. 67. ii. 58. ix. 14.
xi. 12. brachia, ii. 29.
columba, viij. 6. gem-
ma pollice Heliodum,
ix. 14. lacerna, i. 93.
viii. 28. succina, iii. 65.
toga, iii. 36. togula, ix.
103.
triticaque, iii. 36.
tritæ togæ, xii. 73.
tritas lacernas, vii. 91.
triticeum frumentum, xiii.
12.
tritor, ii. 51. cultus, ix. 58.
tritis lapillis, viii. 64.
tritus, ix. 58.
trito pollice, xiv. 167.
Triton, † 28.
Tritonida, iv. 1.
tritum saxum, xii. 57.
tritus lectus cimice, xi. 33.
triviar, † i. vj. 47. nena-
rofa regna, ix. 65.
triviam Thetin, v. 1.
trium, ii. 91. discipulo-
rum, x. 60. natorum, ij.
91. 92. iii. 95. ix. 68.
triumphi, j. 5. gigantei,
viii. 50. hyperborei, viii.
78.
triumphis, viii. 65.
triumphos, vi. 4. dignos,
v. 19. Erythraeos, viii.
26. Idumæos, ij. 2. lau-
rigeros, iii. 66. ma-
gnos, vii. 1. 5. Parthos,
ix. 104. secretos, vii. 115.
triumphum, † 20.
triumphus, vij. 7.
trochis argutis, xiv. 169.
trochus celer, xj. 22.
Troicæ, xj. 5.
Troiamque, xiv. 1.

tropin, xii. 84.
trucem Syllam, ix. 44.
truces animos, ix. 11. blat-
tas, xiv. 37. Iberos, x.
78. pueros, xj. 87. tau-
ri, iiij. 58.
trudit, iii. 82.
truditur, xj. 47.
trullam, ix. 98.
trunci, ii. 83.
trunco fasciato, xii. 57.
truncum turturem, vii. 19.
trux, ix. 26.
Tryphon, iv. 72. xiii. 3.
T u
Tu, j. 14. 50. ij. 18. 85. iij.
44. 58. iv. 25. 27. v. 13.
79. vj. 35. 40. vii. 17. 22.
viii. 8. 39. ix. 94. 102. x.
11. 90. xj. 8. 17. xii. 21.
57. xiii. 2. 121. xiv. 19.
105.
tuque, v. 13.
tua, † 6. j. 35. 54. ii. 46.
53. iij. 70. 99. iv. 8. 56.
v. 13. 66. vi. 48. 83. vii.
15. 55. viij. 51. 78. ix. 37.
103. x. 14. 36. xj. 30. 56.
xii. 90. 97. xiii. 127. xiv.
28. 113.
tuâ, † 3. ij. 19. v. 60. vii.
1. 46. viij. 51. x. 38. 61.
xj. 40. xij. 98. xiii. 123.
sponte, xij. 61.
tuæ, † 15. j. 26. ii. 62. iii.
36. iv. 16. v. 50. 62. vj.
80. vii. 9. viii. 15. 68. ix.
29. 53. x. 29. 50. xj. 12.
xij. 6. 101.
tuam, j. 74. 103. ij. 18. 53.
iii. 45. 52. iv. 49. 64. vj.
31. vij. 66. viij. 11. 17. x.
89. xj. 24. 45.
tuamque, j. 50.
tuas, † 8. iij. 18. 31. v. 62.
vj. 56. 75. 80. vij. 11.
39. 53. viij. 50. ix. 4. 27.
x. 44. 98. xj. 80. xij.
32. xiv. 66. 142.
tuba navali, † 28. Pieriâ,
x. 64. xj. 4. tanta, viij.
56.
tubæ tetricæ, vij. 79.
tubas, viij. 3.

tubera, xiii. 50.
tuberes, xiii. 52. vernæ,
xiii. 43.
tubos omnes, xi. 62.
Tucca, j. 19. vj. 65. vii.
40. 76. ix. 77. x. 13. xj.
71. xii. 96.
Tuccam, vj. 65.
Tucius esuritor, iij. 14.
tuere, vj. 16. vii. 16. x. 28.
tui, j. 56. 91. ii. 87. iii. 72.
vi. 64. 83. vij. 17. 34.
79. viij. 11. 54. ix. 72.
102. x. 90. xii. 52. 98.
tuus, j. 32. 42. ij. 14. 78.
iii. 6. 93. iv. 13. v. 19.
54. vij. 35. 48. 98. viij.
55. 65. ix. 67. x. 42. xj.
24. 27. xij. 60. 63. xiii.
30. xiv. 172. cultris, ix. 3.
tuisque, x. 104.
tuleramque, iv. 55.
tulerat, † 10.
tunc, vj. 82. viij. 3.
tunica, x. 25.
tunica Nilotide picti Mau-
ri, x. 6. urrinque leva-
ta, xj. 71.
tunicæ, x. 100. Patavinæ,
xiv. 143.
tunicæque, xj. 105.
tunicam, x. 81. xiv. 153. 211.
tunicas molestas, iv. 87.
pingues, iij. 143.
tunicata, xj. 3. quies, x. 51.
tuo, j. 37. ii. 66. 68. iii. 16.
87. iv. 79. v. 63. vj. 13.
63. vii. 28. viij. 8. 33. ix.
74. x. 19. 27. xj. 30.
71. xii. 36. xiii. 96. xiv.
42. 141. animo, ix. 42.
tuoque, vii. 4. viij. 44.
tuorum, ij. 24. iv. 55. viij.
15. 77. ix. 81. xj. 25. xij.
6. 32.
tuos, j. 30. 66. ii. 91. iii.
50. v. 74. vii. 2. viii. 76.
78. ix. 38. 56. x. 14. 100.
xj. 53. 108. xii. 9. 86. ca-
nes, x. 37.
tuosque, ii. 14. xj. 91.
tura, j. 112. vj. 85. viij.
24. xj. 58. 105. xij. 103.

tumidi regis, ii. 18.
tumidis aquis, † 25. ter-
roribus, ix. 44. undis,
xiv. 181.
tumido ore, v. 8.
tumidus, v. 1. magister,
viij. 3. x. 104. negotia-
tor, x. 87.
tumor, viij. 64.
tumore modico, iv. 64.
tumores Syrios, iv. 43.
tumulata Canace, xj. 92.
tumulique, xj. 49.
tumulis, ix. 31.
tumulo, vj. 52. vii. 95. ix.
16. nobiliore, iv. 59.
tumulum, vii. 86. viij. 57.
tumulumque, viij. 38.
tunc, ij. 8. 79. iv. 8. 78. v.
14. 50. vj. 66. viij. 59.
ix. 43. 67. x. 19. xj. 59.
88. xii. 71. 102. xiv. 6.
151.
tunc, vj. 82. viij. 3.
tunica, x. 25.
tunica Nilotide picti Mau-
ri, x. 6. urrinque leva-
ta, xj. 71.
tunicæ, x. 100. Patavinæ,
xiv. 143.
tunicæque, xj. 105.
tunicam, x. 81. xiv. 153. 211.
tunicas molestas, iv. 87.
pingues, iij. 143.
tunicata, xj. 3. quies, x. 51.
tuo, j. 37. ii. 66. 68. iii. 16.
87. iv. 79. v. 63. vj. 13.
63. vii. 28. viij. 8. 33. ix.
74. x. 19. 27. xj. 30.
71. xii. 36. xiii. 96. xiv.
42. 141. animo, ix. 42.
tuoque, vii. 4. viij. 44.
tuorum, ij. 24. iv. 55. viij.
15. 77. ix. 81. xj. 25. xij.
6. 32.
tuos, j. 30. 66. ii. 91. iii.
50. v. 74. vii. 2. viii. 76.
78. ix. 38. 56. x. 14. 100.
xj. 53. 108. xii. 9. 86. ca-
nes, x. 37.
tuosque, ii. 14. xj. 91.
tura, j. 112. vj. 85. viij.
24. xj. 58. 105. xij. 103.

gos, xi. 22.
turdumve, vi. 75.
turdus, iii. 77. ix. 55. xiii.
92.
turdusque, vi. 11.
ture, vii. 73. ix. 2. 92. x.
92. Eoo, iii. 65.
turgentis lacus, iv. 55.
turgēt, xiii. 47. 68. xiv. 48.
turgidis labris, vi. 39.
turgidum penem, ix. 28.
turus, iii. 2. iv. 46. vii. 53. 71.
Turni, vii. 96.
Turnus, xi. 11.
turpe, ii. 86. iv. 71. vi. 90.
vii. 19. ix. 48. guttur, xi.
22.
turpes, viii. 79. x. 71. bi-
fontes, i. 105. muscas,
xiv. 67. ranas, x. 37.
turpi resina, xii. 32. sinu,
xi. 55. ulcere, vii. 70.
turpior uxor, vi. 45.
turpis stiria, vii. 36.
turpius, i. 36. v. 83. x. 83.
turte alta, iii. 58.
turres, iii. 58.
turricula, xiv. 16.
turris candida, xii. 31.
turtur aureus, iii. 60. ce-
reus, iii. 76. pinguis,
xiii. 53.
turturem truncum, vii. 19.
turturum, iii. 82.
tus, xiii. 4.
Tusca vinca politus ligo,
ix. 58.
tusca glandis, vii. 26.
tusci, viij. 30.
tusci cadis, xiii. 118. ficti-
libus, xiv. 98. jugis, i. 27.
tusco amne, ix. 104. vico,
xi. 28.
Tuscula tellus, ix. 61.
Tusculanos fecellus, x. 30.
Tusculive, vii. 30.
Tusculoque, iv. 64.
Tuscus, iii. 24. ager, ix. 23.
equus, viii. 56.
tussire, i. 20. xi. 87.
tussis, i. 20. v. 40. aspera,
x. 87.
tussit, i. 11. ii. 26.
u iij

tuta, x. 50. xj. 19. xiv. 61.
123. frigora, ii. 46. lecti-
ca, xj. 99. novacula, xj.
59. otia, xii. 5. ova, iij.
47.
tuta carinae, iij. 67.
tutam, vj. 93.
tutas tenebras, xiv. 40.
tuta felix, v. 1.
tutior, j. 14. 49. v. 32. x.
19. xii. 14. hospes, viii.
14.
tutum, ix. 56.
tutus, iij. 91. iv. 19. ix. 86.
e 75. lepus, j. 7.
tutum, † 17. j. 16. ii. 15.
20. iij. 93. iv. 80. v. 41.
84. vj. 68. vij. 45. ix. 27.
49. x. 45. 56. xj. 57.
tuus, j. 39. 50. ij. 18. 74. iii.
2. 70. iv. 28. vj. 39. vii.
43. viij. 1. ix. 18. 37. 94.
x. 64. 89. xj. 24. 70. xii.
52. xiiij. 96. 121.
Ty
Tyndaris, ix. 106. xii. 52.
tyranni Pellai, ix. 44.
tyranno Argolico, ix. 67.
Tyria fundone, iv. 19.
Tyriae, xiv. 133.
Tyriam abollam, viij. 48.
Tyriantina urbica, j. 54.
Tyriás lacernas, viij. 10.
ix. 23.
Tyriaque, iv. 28.
Tyrios cultas, xj. 40.
Tyrius taurus, x. 51.
Tyron, ii. 29.
Tyros Cadmea, vi. 11. im-
proba, x. 16.

V

V A

V Acabat, x. 58.
vacatis, v. 81.
vacabit, vii. 25. 50. 96. xj.
107. xii. 11.
vacant, vii. 10.
vacare, ii. 41. v. 21. viij.
82.
vacaret, xi. 1.
vacas, j. 5. ij. 5.

vacat, iij. 69. vii. 1. 79. ix.
8. x. 17. xj. 1.
vacca, xiv. 180.
vacent, j. 4.
Vacerra, viij. 69. xj. 67.
78. xii. 32.
vacua manu, vj. 72. pelle,
vj. 64.
vacuam Lygdon, vj. 42.
vacuare, xj. 6.
vacuas chartas, xiv. 10.
vacui, xii. 5.
vacuis, xiiij. 8. auribus, xj.
4.
vacuo, † 11. aere, † 1. 11.
dente, j. 61. sinu, x. 78.
vacuus, xii. 71.
vada, j. 50. iii. 67. iv. 55.
vj. 42. pura, iv. 55. tar-
da, iij. 67.
vadas, xj. 1.
vade, j. 71. iii. 4. xj. 105.
vadimonia, viij. 67. xiv.
135.
vadis, ij. 69. iv. 22. viij.
28. ix. 55. Erythraeis,
viij. 28.
vadum lene, j. 50.
vae, ij. 60. iv. 28. v. 34.
vafer, xj. 32.
vastra arte, vj. 64. xii. 67.
vaga aranea, viij. 33.
vaga juventae, ii. 90.
vagantur, vi. 34.
vagaris, x. 65.
vagatur, iii. 57.
vagatus, ix. 60.
vagi, iij. 67.
vagiens fetum, iii. 58.
vagiens infantes, xj.
62.
vagus gressibus, ij. 57.
vagitibus tantis, ix. 21.
vagita, ix. 9.
vagos capillos, vj. 52.
turdos, xj. 22.
vaguamque, xi. 18. ma-
ne, vii. 38.
vagus, j. 2. iv. 79. v. 32.
71. vj. 21. 80. vij. 31. x.
85. amor, xii. 98. e-
cember, iv. 14. lepus,
j. 15. pes, xj. 26.
valde, iii. 44.

vale, v. 67. ix. 8. 104. xj.
109. xij. 48.
valeam, ii. 5. iv. 31. vj.
60. 64.
valebis, ij. 92. vj. 78. xiii.
35.
valent, i. 16. viii. 32. x. 62.
xii. 71.
valere, vi. 70.
vales, ii. 64.
valet, iv. 64. vii. 12. xiii.
80.
valere, iii. 7. iv. 57.
valle alta, iii. 58. brevi,
ix. 19. vasta, † 6.
valles, v. 72. curvas, iv.
64. gelias, v. 72.
vana ludibria, x. 4.
vanæ, ix. 44. toga, iii. 4.
vani operis, v. 23. tripli-
ces, vii. 71. x. 87.
vano labore, xiv. 48. no-
mine, iv. 11. munere,
ix. 105.
vanoque honore, xi. 33.
vanos fumos, iv. 5. labo-
res, x. 82.
vanus labor, i. 89.
vapore, vii. 30. viii. 33. ari-
do, vi. 42. lento, v. 79.
vapores nimios, x. 48.
vappa perfida, xii. 48.
vapulat, vi. 46. vii. 66.
xii. 57.
vapulavit, x. 62.
vapulet, vii. 85. viii. 23.
Vare, iv. 78. viii. 20. x. 26.
variae aulae, ix. 44.
variantur, viii. 28.
varias arteis, vii. 31. comas,
i. 77. opes, x. 48.
variata mappa, iv. 46.
Vario, viii. 18.
vario are, v. 16. decore,
vj. 42. de marmore, x.
79. ordine, † 26. lapore,
xi. 32.
varioque, xii. 4. usu, vii.
50.
varios, vii. 31. colores, ii.
46. discursus, vii. 38. la-
bores, iv. 8. modos, iii.
63.
varium minutal, xj. 32.

varro inficiande, v. 31.
Varus, iv. 78.
vasa Aretina, xiv. 98. pau-
ca, iv. 15.
vasta valle, † 6.
vastos hiatus, j. 23.
vatem, † 12. viii. 73. x.
58. xi. 51.
vaterno, iii. 67.
vates, viii. 63. 82. ix. 1. x.
64.
vati, v. 16. vi. 21. vii. 28.
62. xiv. 165. suo, ii. 22.
Vaticana, vi. 92. x. 45.
Vaticani caui, xii. 48.
Vaticanis cadis, i. 19.
Vatini calicis, xiv. 96. su-
toris, xiv. 96.
Vatimiorum fractoruna, x.
3.
vatis, vi. 68. viii. 66. ix.
50. x. 103. apolline,
vii. 21. docti, i. 62. mo-
dici, ix. 27. Theodori,
xi. 94.
vatium, viii. 56. 63.
Ub
Ubere, ix. 9. largo, xiii.
44.
ubi, † 2. i. 2. 54. 61. 86.
ii. 69. 78. 93. iii. 59.
iv. 18. 25. 66. v. 59. vii. 21.
viii. 65. ix. 24. 60. 62.
xii. 13. xiii. 58.
ubicunque, i. 2. x. 92.
ubique, v. 26. vii. 72. viii. 3.
ix. 100. xi. 95. xii. 50.
Ud
Uda basta verulo Falerno,
xi. 27. puella, xi. 17.
udaque prata, i. 115.
udi, x. 19.
udo antro, x. 35. gaudio,
x. 78.
udones Cilicii, xiv. 140.
udus, viii. 44. alcator, v. 25.
calceus, xi. 22.
Ve
Ve, i. 58. 93. iv. 23. vi. 39.
x. 5. 22. 30. 70. 96.
Vebius comes, ix. 32.
vecta, viii. 51.
vectus, v. 8.
vector lascive, ii. 14. ni-

ger, xii. 24.
vectus, iv. 51.
vehimurque, viii. 61.
vehit, x. 3.
vehunt, viii. 21.
Veientana, iii. 49. uva, ii.
53.
Veientani rubelli, j. 104.
vel, † 7. i. 87. 109. ii.
48. 66. iii. 1. 82. iv. 64.
69. v. 12. 24. vi. 49. 70.
vii. 1. 79. viii. 53. ix. 39.
x. 20. 82. xi. 28. 46. xii.
21. 67. xiii. 51. 54. xiv.
116. 145.
vela, viii. 70. xii. 29. 44.
xiv. 28. 29. lata, † 26.
negata, ix. 39. xi. 22.
Velabrensem, xiii. 32.
Velabrensi loco, xi. 53.
Velabrensis caseus, xiii.
32.
velamine nigro, iii. 3.
velarunt, xii. 42.
velat, j. 89. ii. 43.
vellet, iii. 2.
velim, j. 9. 58. ii. 5. iv. 42.
v. 16. ix. 23. x. 74.
velimus, iv. 61.
velint, j. 52. v. 61. vi. 25.
viii. 75. x. 34.
velis, j. 9. 36. ii. 64. vi.
49. viii. 28. 38. 39. 51.
ix. 4. 39. x. 47. 48. xii.
34. 84. xiii. 2. xiv. 145.
velit, j. 118. ii. 54. iii. 90.
92. vi. 63. 77. vii. 68.
viii. 11. 14. 18. 46. x. 23.
103. xi. 24. 28. 56.
velle, iii. 26. v. 84. xi. 8.
28. 56. 59. xii. 96.
vellem, vi. 81. iix. 53. 72.
x. 8.
vellens comam, v. 37.
vellent, iv. 44.
vellera, ii. 46. iv. 41. xi.
28. aurea, xii. 100. fla-
va, ix. 62. multa, xiv.
143. pretiosa, xiii. 125.
rasa, xiv. 159.
vellere, iix. 28. x. 90. xi.
100. Aelio, viii. 51.
pullo, xiv. 157.
velleribus primis, xiv. 155.

velles, iii. 16.
vellet, j. 36. 74. 86. iii.
24. vi. 21. vii. 50. viii.
46. x. 73. xi. 35. 41. xii.
29.
velleris, xi. 61.
vellis, ii. 62. x. 90.
vellit, ii. 11.
vellus, v. 38. densum, iv.
3. inquinatum, iv. 4.
velocia munera, † 2.
velocibus annis, viii. 8.
velocior manus, xiv. 208.
velocius, j. 47. 49.
veloque, i. 35. xi. 46. 99.
Velox, i. 111.
velox, vi. 28. Agathine,
ix. 39. draucus, xiv. 48.
notarius, x. 62. timor, j.
105.
velut, vi. 82. vii. 46. 59.
veluti, xi. 28. 37.
vena Lucrina, x. 30. sau-
cia, iv. 66.
venâ rigidâ, vi. 49. xi. 17.
venabula, † 15. xiv. 30.
dejecta, xv. 31. Dorica,
† 23. grandia, viii. 55.
splendida, † 11.
venafranum oleum, xiii.
98.
venasri Campani, xiii.
98.
venastro uncto, xii. 64.
venalis, i. 2. iii. 60.
venatio, xiii. 101.
venator, † 11. i. 50. x. 87.
xii. 14. 18. xiv. 86. su-
perbus, iv. 35. superbus
captâ marte, x. 37.
venatrix, xi. 70.
venatur, xiv. 200.
venatus humiles leonum,
i. 105.
vendamus, vii. 15.
vendas, vii. 97. xi. 71.
vendat, xii. 55.
vende, xi. 71.
vendebat, vi. 66.
vendentem, xii. 103.
vendere, i. 57. 86. iii. 56.
iv. 5. v. 16. vii. 63. 76. ix.
4. 30. xi. 71. xii. 67. 73.
103. xiv. 204.

venderet, i. 86.
 vendes, ii. 43.
 vendicabit, xj. 99.
 vendicare, iii. 82.
 vendidisti, xii. 99.
 vendidit, iii. 48. 57. vj. 71.
 ix. 22. xij. 33.
 vendis, xij. 67.
 vendit, i. 19. 42. xii. 55.
 xiv. 19. 4. 23.
 vendita, xii. 103.
 vendo, iv. 80.
 vendunt, xii. 46.
 venena pulla, ix. 3.
 veneno, vj. 19. Amyclæo,
 viii. 28. atro, vii. 71.
 obscuro, j. 79. potō,
 v. 77.
 venenum, iij. 22. vj. 40.
 78.
 venerabilis moles, † 2.
 veneranda domus, ix. 21.
 limina, xij. 3. pallatia,
 j. 71. sacra Musarum,
 x. 88.
 venerandaque sanctaque
 verba, iii. 69.
 venerande nepos, ix. 18.
 rector, vij. 59.
 venerandus Cæsar, ix. 104.
 venerantia, v. 15.
 venerantur, viij. 11.
 venerare, iv. 30.
 veneras, j. 3.
 venerat, viii. 55. xiv. 72.
 Venerat, † 3. xii. 71.
 Venerem, j. 103. 110. v. 41.
 Veneres, ix. 12. xj. 14.
 Veneri, ix. 42. xj. 61.
 venerint, j. 105. x. 5.
 Veneris, iij. 4. iv. 44. v. 7.
 xj. 27. xij. 43. xiv. 206.
 beata, xj. 81.
 venerit, xj. 7. xij. 24.
 venerunt, vij. 52. viii. 71.
 xiiij. 28. 111.
 Veneti, vj. 46.
 Venetis terris, xiiij. 88.
 Veneto, x. 48. xiv. 137.
 luto, iii. 74.
 veni, j. 72. iv. 1. 78. v. 46.
 vii. 5. 22. viii. 1. 21. 39. 67.
 xj. 53. xii. 63. 84. xiiij. 82.
 xiv. 99.

veniam, ii. 90. iv. 77. vj. 51.
 ix. 56. xj. 36. xij. 60.
 veniant, vii. 71.
 venias, j. 53. iij. 27. x. 36.
 xj. 53.
 veniar, vii. 4. xiv. 87.
 veniente, viii. 21.
 venies, v. 45. x. 12. xj. 24.
 veniet, j. 50. iij. 4. 38. xiv.
 112. 125.
 venimus, x. 103. xj. 80.
 xiv. 48.
 venio, ij. 18. iij. 44. xiiij. 35.
 venire, j. 118. v. 4. 85.
 vj. 1. xj. 8. xij. 78.
 venis, iij. 44. 54. vj. 47.
 viij. 21. 67. xiiij. 2.
 venis curvis, xiv. 33. pro-
 minentibus, v. 4.
 venisse, iv. 61. xiii. 107.
 venissent, x. 81.
 venisti, j. 3. v. 9.
 venit, † 3. j. 26. 63. 72. 88.
 iii. 50. 58. 65. iv. 30.
 46. 66. v. 3. 10. 59. vii.
 7. 12. 35. 53. 85. viii. 32.
 51. 67. ix. 24. 49. 52.
 104. x. 6. 36. 73. xi. 70.
 92. xii. 26. 29. xiii. 31.
 36. 84. xiv. 62. 72. 162.
 199.
 venit, (à veneo) xi. 39.
 venite, xii. 8.
 venitis, x. 48. 72.
 veniunt, viii. 78.
 venter, xiv. 151. infelix,
 ii. 51.
 ventilat, iii. 82. v. 32.
 xii. 18.
 ventis, x. 104.
 vento jubente, x. 83. leni,
 x. 30.
 ventos, iv. 19.
 ventosque, vj. 59.
 ventre, j. 21. xi. 62. fa-
 lisco, iv. 46.
 ventrem, iii. 42. iv. 78. x.
 48. liquidum, xiii. 116.
 solutum, xi. 89.
 ventres molles, xiii. 26.
 ventri, iij. 22. xi. 53. pi-
 gro iij. 47. scisso, xiv. 60.
 ventris, j. 38. 110. duri,
 xiii. 29. maturi, † 14.

ventum, ii. 41.
 ventura, xj. 92. Cydonia,
 x. 42. turba, vij. 43.
 venturam, xiv. 6.
 venturo, viij. 21.
 venturum, xj. 74.
 ventus, ix. 39. xiv. 28. 29.
 Venuleio, iv. 83.
 Venus, † 6. j. 104. ii. 84.
 vi. 13. vii. 88. viii. 41. x.
 13. æqua, iv. 13. casta,
 ii. 34. vi. 45. x. 33. de-
 bilitata, j. 47. fugitiva,
 xii. 98. læta, vi. 21. nu-
 da, viii. 1. plebeia, ii.
 53. prodigiosa, j. 91.
 follicitata, iii. 75. sa-
 perba, iii. 68.
 venustum, xi. 32.
 ver, ix. 14. breve, ii. 46.
 vera, ix. 101. x. 34. ele-
 ctra, viii. 51. fama, vii.
 87. gaudia, vij. 4. xj. 27.
 Glaniana, iv. 39. men-
 tula, vij. 34. nomina,
 xiv. 170. soboles, vj. 3.
 vera simplicitate, j. 40.
 vera, xj. 45. vitæ, v. 21.
 veram, j. 110. viij. 38.
 veras amicitias, xj. 45.
 verba, ii. 76. v. 16. 24.
 51. vj. 54. 56. viij. 7. 22.
 xj. 47. 71. xij. 42. xiv.
 208. barbara, j. 66. fortia,
 iij. 46. grandia, ij. 69.
 ix. 33. Latina, xj. 21.
 mandata, ix. 36. pauca,
 j. 97. prima, ix. 69. so-
 bria, j. 28. veneranda-
 que sanctaque, iij. 69.
 verbera, † 10. ij. 75. Graia,
 ix. 74. mille, xj. 54.
 verberat, xij. 75.
 verberatus, vij. 94.
 verbere, vij. 66. tenui,
 xiv. 71.
 verberent, xij. 57.
 verberibusque, ix. 70.
 verbis, j. 36. iij. 3. iv. 89.
 vj. 11. viij. 6. xj. 11.
 castis, iij. 69. grandis-
 bus minax, ix. 28. inno-
 cuis, vij. 11. prioribus,
 x. 72.

verbum,

verbum, ix. 47. unum,
 xiv. 217.
 Vercellas, x. 12.
 vere, j. 34. iij. 12. vj. 44.
 xiv. 187.
 verecundam sitim, viij. 70.
 verecundo ore, viij. 1.
 veredi succincti, xiv. 86.
 veredo rapiente, xij. 14.
 veri, v. 19. xj. 50.
 veridicae sorores, v. 1.
 veridico ore, x. 37.
 veriora, vj. 30.
 veris, vj. 30. 80. xiiij. 127.
 veritas rutilica succis ca-
 pillis, x. 72.
 veritus, ix. 27.
 verius, viij. 76.
 verminat, xiv. 23.
 verna, j. 42. iij. 1. vj. 29.
 xiv. 1. 119. clamator,
 xij. 26. Numæ, x. 76.
 satur, ij. 90.
 verna tempora, v. 68. ix.
 13. 17.
 verna arbore, xj. 9.
 vernæ lactei, iij. 58. tu-
 beres, xiiij. 43.
 vernam dormitantem, viij.
 59. negligentem, xij. 89.
 vernarent, ij. 61.
 vernas, v. 30.
 vernat, ix. 55.
 vernis equitibus, j. 85.
 vernos apros, i. 50.
 vernula, xij. 71. xiv. 54.
 vernulæ, v. 38.
 vernulas libellos, v. 18.
 vero, vj. 39. viij. 76. amo-
 re, x. 20. barbaroque
 rure, iij. 58. dolore, vj.
 63. gaudio, j. 50. nomi-
 ne, vj. 88. viro, vij. 57.
 Verona, j. 62. magna,
 xiv. 195. tenuis, x. 103.
 Verona, i. 8.
 Veronem sacrum, i. 50.
 veros sardonychas, ix. 60.
 x. 87.
 Verpe poeta, xj. 95.
 Verpus, vij. 81.
 Verris, ij. 37.
 versata, xj. 53.
 versibus, x. 100. duobus,
 xiv. 1. mille, xj. 81. tre-

centis, ix. 20.
 verficulus, iij. 9. 50. vi. 64.
 versu grato, iv. 55. im-
 pio, x. 5. non laborio-
 so, xj. 7. Lampfacio,
 xj. 17. lascivo, x. 64.
 rudi, ix. 12.
 versus, ii. 8. iv. 17. v. 27.
 57. vii. 3. ix. 91. xi. 2. 4.
 25. xii. 62. xiii. 75. diser-
 tos, vi. 14. ducentos,
 viii. 90. duo tresve,
 xiii. 3. facundos, xii.
 43. lascivos, xi. 21. Sa-
 turnalios, xi. 16. seve-
 ros, i. 36. viridi aru-
 gine tinctos, x. 33.
 Vertagus acer, xiv. 200.
 vertex planus, ix. 64.
 vertice, i. 32. viii. 36. x.
 19. moto, iv. 3. tenero,
 xiii. 50. toto, xii. 7.
 verticemque, xii. 45.
 verum, j. 65. 109. ij. 69.
 iii. 72. iv. 34. 42. v. 30.
 vii. 5. 27. 89. 99. viii. 76.
 x. 5. 14. xi. 8. 25. 63. 108.
 xii. 36. 87. xiv. 52. no-
 men, ix. 97.
 verus, iv. 5. pater, † 3. pa-
 ter familiæ, j. 85.
 vernas, v. 30.
 vescitur, viii. 50.
 vescuntur, iii. 58.
 vesica fortior, viii. 33. om-
 nis, iv. 49.
 vesicam, xiv. 62.
 vespillo, j. 31. 48.
 vespillonum, ij. 61.
 Vestæ, vii. 72. canæ, 17. 1.
 veste, v. 24. deposita, vj.
 93. madida, v. 80. tin-
 ctâ, v. 24.
 vestem aridam, iv. 70.
 vester, ix. 97.
 vestes, xij. 103. amethysti-
 nas, j. 97. olidæ, j. 50.
 saturatas, viij. 48.
 vesti, j. 5.
 vestibus tinctis, ix. 63.
 Vestino grege, xiiij. 31.
 Vestinus calcus, xiiij. 31.
 gravis, iv. 73.
 vestis proxima, xij. 18.
 fordida, viij. 3. xiv. 71.
 vestit, j. 36. vj. 11. vij. 81.

xiv. 128.
 vestire, ij. 46.
 vestitur, viij. 33. x. 51. xiv.
 129.
 vestra, v. 85. viij. 28. x. 10.
 10. xj. 62. xiv. 136.
 vestras, ix. 1. xi. 83.
 vestri, x. 103.
 vestris, x. 24.
 vestro, xij. 64.
 vestrum, v. 6. vj. 68.
 Vesuvius viridis, iv. 44.
 vetabunt, xj. 79.
 vetamur, xj. 7.
 vetar, ij. 91. v. 38. vj. 91.
 veterem amicum, viij. 14.
 ix. 86. Gaurum, iv. 55.
 Jovem, vij. 72. mari-
 tum, x. 41. senectam,
 v. 7. sodalem, ij. 44.
 umbram, v. 10.
 veteres, v. 16. xj. 91. ar-
 tes, iv. 39. avos, iij. 63.
 brachæ, xj. 22. cala-
 thos, ix. 60. & paucos
 sodales, x. 104. Fice-
 lias, vj. 27. Fidenas, iv.
 64. omnes, j. 55. patres,
 xj. 6. patronos, v. 36.
 poetas, x. 78. ritus, viij.
 80. sodales, j. 100. so-
 los, viij. 69.
 veteres, v. 54.
 veteri fido que sodali, ij. 41.
 v. 19. sodali, x. 37. xij. 25.
 veteris amici, viij. 18.
 veterum avorum, x. 87.
 Corinthiorum ansæ, ix.
 58. ducum, ix. 85.
 veto, j. 35.
 Vetonillæ parvæ, iv. 55.
 vetuisti, iv. 22.
 vetuit, iij. 46. ix. 104. xj. 42.
 vetula, iij. 32.
 vetulâ dextrâ, xj. 30.
 vetulæ Fabulæ, viii. 33.
 vetulam, iij. 32. iv. 20.
 vetulas, iij. 76. viii. 79.
 algentes, iv. 5. decem
 ix. 103.
 vetuli cinædi, j. 42. Eucii,
 viij. 6. fures, vj. 16.
 vetulisque, viij. 79.
 vetulo Falerno, j. 19. viij.
 77. xj. 27. marito, xj. 72.

petasone, xij. 55.
 vetulos cados, xij. 112.
 vetuum cunnum, x. 90.
 vetus, vj. 67. vii. 78. x. 98.
 101. xj. 22. 35. 53. aura,
 iv. 4. ingenium, xj. 8.
 patriusque amicus, vj.
 25. putreque solum luto,
 ix. 75. sodalis, j. 55. vii.
 85. testa, vj. 93.
 vetusque, ii. 30. xj. 35.
 vetustas, vii. 44. longæ-
 va, † 5.
 vetustina, iij. 93.
 vetustina, ij. 28.
 vexabit, viij. 46.
 vexat, ij. 32. ix. 60. xj. 82. 87.
 vexata vindemia, j. 57.
 vexatas rosas, xj. 90.
 vexatio, x. 82.
 vexerat, † 16.
 vexes, j. 118.
 vexit, viij. 51.
 Vi
 Vi, vj. 19.
 via, vii. 60. x. 12. media,
 † 2. pulverulenta, xii. 2.
 via, x. 104. alia, xj. 92.
 Flaminia, x. 6. inoffen-
 sa, xiv. 209. media, vi.
 93. sacra, ij. 63. xij. 2.
 via, xij. 28. xiv. 61. Æmi-
 lia, iij. 4. Aufonia, ix.
 104. Latia, ix. 65. longæ,
 j. 2.
 viam, v. 14. xiv. 130.
 viarum, ix. 102.
 vias, j. 71. Aufonias, vj.
 5. Capitolinas, vj. 10.
 graciles, ii. 86. longas,
 vj. 43. ix. 31. x. 36. xiv.
 188. tacitas, xij. 60. to-
 tas, vj. 60.
 viator, vj. 28. ix. 65. x. 63.
 xj. 14. 92. xij. 25. las-
 fus, ij. 6. piger, iv. 55.
 vibrabunt, v. 79.
 vicarius, ij. 18.
 vicem, viij. 38.
 vicenos nummos, iv. 26.
 vicerat, † 7.
 vicere, ix. 106.
 vicetis, xj. 6.
 vicerunt, vii. 18.
 vici fuit ille magister, x. 79.

vicies, j. 100.
 viciesque, xii. 78.
 vicina, v. 65. vj. 43. xiv.
 159. antra, vj. 49. juge-
 ra, viij. 56. numismata,
 j. 27. porta, iv. 18. No-
 mento rura, xij. 15. sil-
 va, j. 50.
 vicina urbe, j. 13.
 vicinam urbem, vj. 16.
 vicine, vj. 27.
 vicini, vj. 19. 39. 73. ix. 70.
 cubiti, iij. 63. iliceti,
 xij. 18. Quirini porti-
 cum, xj. 1.
 vicina tota, xij. 59.
 vicino fonte, ix. 19.
 vicinos hortos, j. 115. xj.
 35. lares, x. 58.
 vicinum, j. 21. vj. 92.
 vicinus, j. 87. vj. 64. Io-
 las, xj. 42. latus, iij. 58.
 vicit, j. 8. viij. 26. x. 87.
 xj. 34. 42.
 vico patricio, x. 68. Tuf-
 co, xj. 28.
 vicos tenues, vii. 60.
 victa, j. 83. xiv. 150. fa-
 ba, iij. 47.
 victima grata, iij. 24. xij.
 92. caesa, ix. 32. caesa
 quacunq; manu, x. 73.
 victimaque, ix. 92.
 victimalque, viij. 66.
 victor, viij. 54. ix. 44.
 104. x. 74. xj. 34. 79.
 Deus, vj. 7. Scipio, ij. 2.
 victorem, viij. 2.
 victores, viij. 43.
 victori, vii. 28.
 victoria Phlegrea, viij. 78.
 tristis, x. 50.
 victoria signum, xiv. 170.
 victoris, vj. 28. viij. 26.
 victricem laurum, ix. 36.
 victrices chartæ, vj. 5.
 victrix umbra, vi. 76. un-
 da, xj. 97.
 victura carmina, viij. 73.
 fama, v. 15. nomina,
 vj. 43.
 victura, j. 26.
 victuram, viij. 81.
 victuras chartas, xj. 4.
 curas, j. 108.

victuris chartis, iij. 20.
 victurum, v. 59. nomen,
 x. 26.
 victurus liber, vj. 60.
 vicus, vii. 72. patricius,
 vii. 72.
 vide, vj. 21. xiv. 131.
 videam, ij. 5.
 videar, v. 18. vj. 73.
 videare, vj. 100. ix. 61.
 videaris, viij. 3. x. 83. xj.
 56. 76.
 videas, j. 16. iij. 93. vj.
 98. ix. 73. 88. xiv. 76.
 112.
 videat, ix. 67. xj. 103. xiv. 1.
 videatur, iv. 32.
 videbam, j. 91.
 videbaris, j. 91.
 videbis, j. 56. 110. vj. 78.
 x. 19. 104. xij. 100.
 videbit, v. 81.
 videbo, v. 47. viij. 25. 41.
 videbuntur, ij. 8.
 videmur, vj. 70. x. 65.
 xij. 4.
 videnda, x. 6.
 vident, iii. 93.
 video, ii. 38. x. 14. 70. xiv.
 154.
 videor, viii. 23. x. 1. xii. 26.
 videat, ii. 66. vi. 53. 85.
 ix. 37. x. 52.
 videre, i. 87. iii. 44. 67.
 iv. 30. 64. 77. v. 25. viii.
 8. 21. ix. 76. xi. 1. 76.
 102. xii. 49.
 videres, iii. 47.
 videret, viii. 2. xii. 86.
 videri, i. 10. 42. ii. 88. 91.
 iii. 52. iv. 6. vii. 11. 50.
 viii. 19. 38. x. 90. xi. 43.
 56. xii. 37. 41. 62.
 videris, i. 42. ii. 1. iii. 5.
 40. v. 4. vii. 25. 40. viii.
 64. x. 93.
 viderit, v. 50.
 vides, ii. 11. 29. iii. 38. iv.
 53. v. 23. ix. 32. 36. 44.
 x. 84. 92. xi. 59. xiv. 44.
 videt, † 2. i. 97. 105. ii. 14.
 iii. 39. iv. 21. v. 23. vi. 18.
 34. 39. 64. vii. 4. 16. 86.
 viii. 3. 36. 49. 59. ix. 35.
 38. 60. x. 32. 51. xii. 52.

videtis, ii. 57.
 videto, x. 19.
 videtur, i. 35. 45. 73. ii.
 84. iii. 12. v. 12. 31. 57.
 viii. 23. 51. 75. ix. 62. x.
 25. 76. 9. xi. 25. xii. 42.
 xiv. 18.
 vidi, viii. 30. xi. 58. xii. 32.
 vidimus, † 5. 6. i. 13. iv.
 26. 35. xii. 60.
 vidissem, v. 50.
 vidissent, ix. 67.
 vidisses, ix. 67.
 vidisti, vi. 33. viii. 25.
 vidit, † 28. ii. 75. iii. 95.
 vi. 68. vii. 39. viii. 26.
 68. ix. 21. x. 38. 67. xj.
 62. xii. 85.
 vidua, ij. 32.
 viduaque platano, iij. 58.
 viduar, vii. 72.
 viduarum, i. 50.
 viduata, ix. 31. culcita, xi. 22.
 viduisque, iv. 56.
 Vienna pulchra, vii. 87.
 Vienna vitifera, xii. 107.
 vigessis, xii. 77.
 vigil, xiv. 40.
 vigila, vii. 53.
 vigilare, ix. 20.
 vigilat, viij. 21.
 vigilatur, xij. 69.
 vigilayeram, xii. 18.
 viginti, ii. 30. vii. 64. viii.
 13. x. 75. millibus, xj. 39.
 nummis, xii. 26.
 vile cadaver, viij. 75. frag-
 mentum, vii. 18. pre-
 tium, i. 77. sapit, xiii. 84.
 viles Cappadocæ, v. 79.
 pueri, i. 42.
 vili, xii. 67. pulvere, xiv.
 102.
 villa, xii. 48. dona, xiv.
 6. ligna, xiv. 12. monu-
 menta, xiv. 96. ora, ij.
 72. percoqua, xij. 46.
 vilior, x. 73. xii. 9. 122.
 vilis, ix. 102. xiii. 122. le-
 cticula, ix. 94. oliva,
 ix. 27. tomus, j. 67.
 vilisque, ix. 103.
 vilissima, viii. 83.
 vilius, vii. 26. xii. 13. xiv. 1.
 villa Baiana, iii. 58. rudis,

vii. 35.
 villa fordida, x. 98.
 villa, xii. 57. celsæ, iv. 64.
 villam, vii. 35. xii. 57. xiii.
 15. pictam, iii. 58.
 villi, xiv. 136.
 villica, ix. 61. x. 48. xii.
 18. nupta, iv. 66. pin-
 guis, i. 56.
 villicæ, iii. 58.
 villici, x. 92.
 villicique, vi. 39. x. 30.
 villicio, i. 50. iii. 58.
 villicosque, xii. 32.
 villicus, iii. 68. vii. 30. 70.
 xi. 40. levis, xii. 18.
 villicusque, ii. 11.
 villis, vi. 56. Baianis, iv. 25.
 villorum, xiv. 145.
 villosa gauſapa, xiv. 138.
 lintea, xiv. 138. stragu-
 la, xiv. 147.
 vimine brevis, iv. 89.
 vimine, vii. 52. levi, ii. 85.
 texto clausa prandia,
 ix. 74.
 vimineo texto, iii. 58.
 vina, ii. 59. iii. 68. 90.
 iv. 69. vj. 89. viii. 50.
 ix. 26. x. 36. xi. 30. xii.
 49. xiii. 13. 110. 114. 125.
 126. xiv. 112. annula
 Tuscis cadis, xiii. 118.
 duo, iv. 86. condita, iii.
 62. massica, iv. 13. mu-
 cida, viii. 6. optima,
 i. 19. peregrina, iv. 66.
 pessima, i. 19. plumbea,
 x. 49. refinata, iii. 77.
 Rhatica, xiv. 100.
 vincam, x. 16.
 vincant, xiv. 28.
 vincas, v. 29. vii. 71. viii. 64.
 vincat, iii. 93. viii. 3.
 vince, xii. 36.
 vincebant, ix. 30.
 vincenla, v. 23.
 vincentem, xii. 65.
 vincenti, ix. 70.
 vincere, † 27. i. 71. 42.
 ii. 29. 90. iii. 1. iv. 19.
 v. 23. 25. 66. vi. 32. ix. 69.
 x. 19. xiv. 213.
 vinceret, vi. 77.
 vincet, iii. 53.

vinci, vii. 64. xiv. 213.
 vincique, vii. 41.
 vincis, iii. 95. viii. 28.
 vincit, i. 50. ii. 57. iv. 55.
 v. 38. viii. 51. ix. 85. xii.
 34. xiv. 201.
 vincite, iv. 57.
 vincitur, ii. 53.
 vincor, xii. 40.
 vincta, iv. 59.
 Vindelicis oris, ix. 86.
 vindemia, i. 27. vi. 27.
 viii. 53. condita, viii. 68.
 Gnoſſia, xiii. 106. mi-
 tis, xiii. 109. Nomen-
 tana, xiii. 119. vexata,
 i. 57.
 vindemiarum, ix. 100.
 vindicare, ii. 23.
 vindicatum, ii. 83.
 vindice, i. 54. iii. 2. Pluteo;
 iii. 91.
 vindicem, iii. 2.
 vindicis docti, ix. 44.
 vinea cana, iii. 65. fossa,
 xiv. 49.
 vinea Tufca ligo politus,
 ix. 58.
 vini, xii. 66. audacis, xiv. 94.
 vinitorque Romanus, xii.
 57.
 vinitorem, iii. 57.
 vinitores, x. 30.
 vino, xj. 16. hesterno, j.
 88. misto, vii. 19. mul-
 to, v. 4. nimio, ii. 89.
 vinum, v. 79. vi. 78. x.
 48. xij. 122. consulare,
 vii. 78. picatum, xij.
 170. Tarentinum, xij.
 125.
 viola, xiv. 97.
 violæ, xj. 19.
 violant, j. 54.
 violare, x. 66. xii. 86.
 violas, ix. 27.
 violat, viij. 33.
 violata crura, v. 62.
 violaverit, viij. 51.
 violent, xiv. 24.
 violentus, xij. 14.
 violes, xij. 66.
 violis, ix. 12. x. 33.
 vipera, iv. 59. scelerata,
 iij. 19.

viperæ, iv. 4.
 viperarum, j. 42.
 viperum virus, vii. 11.
 Vipifanas laurus, j. 109.
 Vipifanis columnis, iv. 18.
 vit, j. 50. 69. 75. 91. ii. 69. ii. 30. 44. 69. iv. 7. 42. x. 95. xj. 8. 72. bonus, iv. 5. x. 23. inepte, j. 69. justus. probus, innocens, iij. 44. pauper, iv. 5. pedimus, vii. 33.
 virque, vii. 12.
 vifens coliculus, v. 79.
 virent, j. 89. vj. 42. vij. 5.
 virenti fonte, ix. 77.
 virentis auri, xij. 15.
 vires, viij. 70. 73. ingenuæ, x. 47.
 viret, iij. 47. viij. 73. ix. 62. xii. 31. xiiij. 115.
 virga, ix. 23. 62. aurea, vij. 73. myrtea, iij. 82. pinguis, ix. 55. superba, xj. 99.
 virga nobili, viij. 66. Santonica, ix. 96.
 virgæ damnatæ, xii. 48.
 Virgili culex, xiv. 186.
 Virgilio, xiv. 108. 195. aeterno proxima rura, xj. 53.
 Virgiliolque, iii. 38.
 Virgillumque, viii. 56.
 Virgilius, viii. 56. xiv. 75. in membrana, xiv. 186.
 virgine, iij. 91. vj. 47. cruda Martiaque, vj. 42. gelida, xj. 48. porca, xiii. 56. pudica, iv. 6. sola, xiv. 163.
 virginea manu, xj. 9.
 virgineamque domum, j. 71.
 virginem, x. 92.
 virgineo auro, ix. 24. cruore, iv. 64. pollice, x. 42.
 virginesque, v. 2. grandes, iij. 58.
 virginibusque, iij. 69. ix. 70.
 virginis, vij. 31. chartæ, j. 67.

virginitate certa, iv. 45.
 virgo, xj. 79. xii. 42. conciscia, vj. 10. ferox, xiv. 179. grandis, viij. 3. proba, iij. 67.
 viri, iij. 93. iv. 35. ix. 41. docti, x. 73. steriles, iij. 91. teneri, vj. 68.
 viribus, xj. 82.
 viridem Thetin, x. 44.
 virides annos, j. 102. xj. 72. aras, iij. 24. xii. 60. caules, iij. 47. comas, iij. 19. gemmas, ix. 60. xj. 28.
 viridi ærugine tinctos verlus, x. 33. Baccho, xij. 39. juventa, vij. 39. mero, xiiij. 68.
 viridis brassica, xij. 17. cancri, vii. 72. Vesuvius, iv. 44.
 virile, vij. 66.
 viriles vultus, ix. 37.
 vitilia languida, xj. 30.
 virilitatis ereptæ, ix. 7.
 viris, ij. 8. x. 26. xj. 23. obscuris, ix. 1.
 viro, j. 63. 91. viij. 6. 64. x. 69. xii. 42. 93. 98. agresti rudique, iii. 24. bis raptio, ix. 31. decimo, vj. 7. lascivo, x. 68. participi, iv. 75. Phrygio, viij. 6. retrico, j. 63. vii. 87. vero, vii. 57. uni placere, x. 35.
 virorum, vii. 46. 62. ix. 16. 80. x. 19. xiv. 59. doctorum, xiv. 191.
 viros, vj. 16. ix. 80. xiv. 49. coccinatos, i. 97. medios, ii. 61. iii. 81. nudos, iii. 68. steriles, ix. 9.
 virtus, viij. 80. xii. 14. cauta, vj. 25. dulcior, v. 20. maxima, viii. 15.
 virtutem, xj. 57.
 virum, j. 9. 22. 79. 91. ij. 41. iv. 58. vj. 14. viij. 46. ix. 37. 57. x. 69. 87. xj. 23. 40. 79. 82. xij. 52. dignum, j. 110. mollem, j. 97. iij. 73. nimium,

ij. 36.
 virumque, iij. 93. viij. 56. xiv. 18.
 virus, xiiij. 2. fallax, vj. 93. mistum, i. 88. viperum, vii. 11.
 vis, j. 30. 118. ii. 53. 88. iii. 53. iv. 26. 47. v. 20. 53. vj. 14. 50. vij. 24. 99. viij. 73. ix. 26. 70. x. 13. 83. xj. 40. 57. xij. 17. 22. xiv. 1. 69. 163.
 vis, iij. 72. 78.
 visa, iij. 17. vj. 85. ix. 31. x. 75.
 visam, x. 35.
 viscera, iv. 81.
 visceribus, j. 14. xiiij. 84.
 viscerum, xj. 62.
 visco, † ii.
 visere, x. 20.
 visio, v. 3. genitore, vj. 38. oceano, v. 28.
 visure, x. 44.
 visus, x. 37. 79.
 vita, j. 50. ij. 41. iij. 21. 99. v. 13. vj. 70. viij. 3. 38. ix. 29. x. 58. 63. xii. 98. carior, xj. 21. craftina, j. 16. longior, viij. 77. proba, j. 5. reverfa, vii. 46.
 vita, viij. 35. v. 44. xj. 21. manente, vj. 15. meliore, vj. 70. priore frui, x. 23.
 vitæ, iv. 75. x. 50. xj. 92. jucundæ, iij. 6. laudatæ, j. 94. quietæ, x. 92. tribus aureis peractis, x. 24. veræ, v. 21.
 vitam, † 4. 13. j. 56. ix. 53. x. 47. xi. 30. 57. xii. 57. beatiorum, x. 45. munitipalem, iv. 66. sanctam, j. 79.
 vitare, j. 49. viii. 59. xii. 34.
 vitas, iij. 51.
 vite, viii. 51. rosea, iii. 24.
 Vitelliani, xiv. 8.
 Vitellianis, ii. 6.
 vitellos croceos, xiii. 40.
 vites, v. 50.
 vitet, xj. 48.
 vitiantur, xii. 75.
 vitiatæ amphora, vi. 93.

vitiatum talum, viii. 75.
 vitibus, xiii. 125. tardis, i. 44. teneris, iv. 13.
 viticera Vicinna, xiii. 107.
 vitis, iii. 10. x. 33.
 vitio, i. 54. xii. 53.
 vitiosum, xi. 93.
 vitiosus homo, xi. 93.
 vitis nata in media palude, xiii. 115. septima, xiii. 114.
 vitium, ii. 89. iii. 27. v. 19. xi. 93. deformis, xi. 100.
 leve, vii. 17. magnum, x. 76. pejus, iii. 72. periculolum, iii. 42. pusillum, iii. 42. secretius, iii. 77. unum, x. 76.
 vitrei calices, xiv. 115.
 vitreis ampullis, vi. 35. fractis, i. 42. undis, vi. 68.
 vitreo latrone, viii. 71. torrente, xii. 3.
 vitreus nimbus, xiv. 111.
 vitro, i. 38. iv. 86. brevi, ix. 60. excusso, iii. 55. parco, ii. 40. puro, iv. 22.
 vitulus, vi. 38.
 vitulusque, iii. 58.
 viva, vi. 49. bractea, ix. 62. quies, x. 30.
 viva cupresso, vi. 49.
 vivam, i. 16. 104. x. 12. xii. 53.
 vivat, i. 56. ii. 11. ix. 1. 28. xi. 5. 7. xii. 17.
 vive, i. 16. 37. 104. vii. 46. viii. 44.
 vivebant, † 7.
 vivebatque, iii. 19.
 viventi, i. 1.
 vivere, i. 26. ii. 53. 90. iii. 30. 38. v. 21. 29. 65. vi. 18. 27. 70. x. 23. xi. 57. xii. 18. 47. 60. 79. in æterna rota, viii. 77.
 viveret, x. 35.
 vives, iv. 5. v. 59. vj. 64. vii. 68. 83.
 vivi urfi, vj. 64.
 vivida cera, vii. 43. epigrammata, xj. 43.
 vividumque, xii. 62.
 vivis, j. 116. iii. 30. v. 10. viii. 44.
 vivit, j. 89. 115. ij. 11. iij. 41. 75. iv. 73. v. 21. 38.

vi. 18. 32. viij. 68. xi. 47. 58. 85.
 vivo colore, xii. 64. genitore, iv. 16. lacte, xiii. 44.
 vivo, v. 38.
 vivum Lagona, ix. 51. mare, xiii. 79.
 vivus, xi. 68. decor, vj. 13. fons, ij. 90.
 vix, i. 16. ii. 6. 57. iij. 25. 38. 46. v. 53. vj. 28. 52. 54. vii. 52. 92. viii. 56. 75. ix. 37. 42. 50. 56. x. 21. 37. 70. xi. 19. 25. 30. 40. xii. 6. 11. 29. 99.
 vixque, v. 23.
 vixisset, v. 36.
 vixisti, x. 38.
 vixit, † 18. v. 79.
 Ul
 Ulcere turpi, vii. 70.
 ulcus, xi. 62. acre, xi. 99.
 ulla, i. 110. iv. 66. 79. v. 75. xj. 75. xii. 98.
 ulli, ix. 43.
 ullis, † 18. vocibus, xi. 61.
 ullus, ii. 37. iv. 31. v. 50. ix. 28. labor, xii. 63.
 ultimi, iv. 13.
 ulmo fragili, iv. 49.
 ulta, ii. 66. 84.
 ulteriora, i. 27.
 ultima, xi. 92. aura, xi. 9. pars, † 2. pensa, iv. 73. præda, xiii. 95. nox, x. 71.
 ultimis ceris, iv. 70.
 ultimus, ix. 49. x. 5. xi. 66. xii. 36.
 ultoris Martis, vii. 50.
 ultro, v. 6. ix. 24. x. 75. xi. 24. ululat, v. 42.
 Ulysses, xiv. 184. fallax, iii. 64.
 Um
 Umbella, xiv. 28.
 umbellam, xi. 74.
 umbellas hilares, iii. 58.
 Umber, vii. 30. 52. 89. pauper, xii. 83.
 umbilicis, i. 67. viii. 61.
 nigris, v. 6. pictis, iii. 2.
 umbilico nullo, ii. 6.
 umbilicos, iv. 91.
 umbilicum, vi. 32. 37.

umbone, iii. 46.
 umbra, v. 21. vi. 15. vii. 20. 39. festinata, x. 61. hospita, x. 16. lænor, ix. 62. melior, vi. 18. notior, xii. 52. textilis, xii. 31. victrix, vi. 76.
 umbra Phaethontæa, vi. 15. Pieria, ix. 86. Pompeia, xi. 48.
 umbracula, xiv. 28.
 umbram veterem, v. 10.
 umbras activas, i. 13. caras, x. 71. diffusas, † 2. infernas, i. 37. xi. 70. nigras, v. 36. opacas, i. 89. Stygias, i. 102. 115.
 Umbria, xiii. 69. montana, ix. 59.
 Umbria montana, vii. 96.
 umbris, i. 50. infernis, iv. 16. xi. 6. pampineis, iv. 44. sanctis, vii. 39.
 Un
 Una, † 3. 27. i. 20. 69. iv. 75. 54. v. 70. 80. vii. 64. viii. 43. ix. 33. 58. 78. x. 63. 96. xi. 53. xii. 88. xiii. 49. hora, x. 74. litura, iv. 10. lucerna, iv. 41. pagina, xi. 25. pars, xi. 23. xiv. 174. res, xii. 40. synthetis, iv. 66.
 una, ii. 67. ix. 73. x. 12. xi. 19. hora, ii. 1. mensa, x. 48. nocte, xi. 98.
 unam, † 28. ii. 46. vii. 33. x. 38. xiii. 75. Erucam, xi. 19.
 unas, x. 13.
 uncia, ix. 49. tota, ix. 4. unciam, i. 107.
 uncis naribus, iv. 42.
 uncta lucerna, xiv. 43. unguento, x. 13.
 uncta coronæ, vii. 71.
 uncti magistri, vii. 66.
 unctiore cœna, v. 45.
 unctis diebus, xi. 7. digitis, v. 79. xiv. 123.
 uncto, i. 54. venastro, xii. 64. ungue, x. 66.
 unctor, xii. 71. sordidus, vii. 31.
 unda, † 3. 24. i. 77. iv. 22. x. iij.

v. 43. vij. 49. ix. 39. aurea, viij. 55. x. 16. candida, xij. 40. dives, † 28. frigidior, xiv. 104. mitis, vj. 68. nocturna, † 25. pallida, v. 33. Pegasus, ix. 59. plana, v. 1. pręgravis, iv. 18. tristior, vij. 18. victrix, xj. 97.
 unda curva, ix. 92.
 undę, iv. 30. vj. 42. x. 51. faventis, x. 104.
 undam, ix. 19.
 undas, iv. 30. vj. 42. x. 5. Baianas, vj. 68. instantes, † 25. laudatas, vj. 43. Lethęas, vij. 95. niveas, vii. 31. placidas, iij. 67. Siculas, vij. 44. Stygias, vi. 58. ix. 52. xj. 85. xij. 92.
 unde, j. 15. 79. ij. 57. iij. 4. 30. iv. 5. 35. v. 59. vij. 16. viij. 55. 61. xij. 3.
 undecies, v. 8.
 undecim, ii. 44.
 undecima hora, ix. 60.
 undecimi, vij. 5.
 undenas, vij. 66.
 undenis, x. 9.
 undique, xiv. 223.
 undis, † 28. æquoreis, xij. 84. irrumatis, ii. 70. liquidis, † 26. x. 7. nitidis, vij. 14. nivalibus, xiv. 118. Sinuessanis, xj. 83. torrentibus, x. 85. tumidis, xiv. 181. vitreis, vj. 68.
 ungendis axibus, ij. 77.
 ungitur, iij. 12.
 ungue, viij. 33. ix. 39. xj. 19. uncto, x. 66.
 unguenta, xj. 55. xiv. 59.
 unguento, vj. 57. 74. viij. 3. x. 13. xiv. 57. niger, xii. 38.
 unguentum, vii. 93. xij. 98. 126. xiv. 146. bonum, iij. 12.
 unguis, j. 23. iij. 74. v. 61. xi. 78. nigros, iv. 27. rapidos, xiv. 199.
 unguibus, i. 7. iracundis, xj. 85. longis, xiv. 36. tumidis, j. 7.

unguis lubricus, vij. 1.
 ungula fugax, xij. 50.
 unguularum, vij. 6.
 uni, iv. 42. vij. 96. ix. 92. xiv. 222. colonio, iv. 64. nuptę placere, x. 35. viro placere, x. 35.
 unica avis, x. 16. menfa, j. 104.
 Unice, xii. 44.
 unicum, vj. 62.
 unicumque, j. 62.
 uniones, viij. 81. xij. 49.
 universi Martis, v. 25.
 unius, x. 51. xij. 50.
 uno, iij. 69. iv. 29. 56. v. 11. 12. 14. 39. 75. vj. 70. vij. 81. viij. 59. 64. x. 78. anno decies ægrotas, aut sepius, xij. 56. conjugę, xj. 54. die, xj. 19. grege, ij. 46. lemmate, x. 59. libro, iv. 29. lumine, vj. 78. quadrante beatiore, x. 82. rogo, x. 71.
 unquam, iij. 16. 77. v. 77. x. 11. 77. xij. 29.
 unum, † 1. j. 55. 109. ij. 48. 77. 93. iij. 8. 92. v. 19. 25. vj. 28. 90. viij. 47. ix. 47. xij. 55. assem, xj. 32. verbum, xiv. 217. vitium, x. 76.
 unus, j. 67. ij. 51. 66. iij. 5. iv. 40. v. 20. 39. 53. vij. 6. 70. viij. 55. 75. x. 83. 104. xj. 51. hircus, xj. 85. liber, x. 70.
 unxi, xj. 40.
 Vo
 Voberta, j. 50.
 vobis, iv. 63. v. 2. vj. 45. vij. 47. viij. 35. ix. 55. x. 30. 72. 92. xiv. 73.
 vobiscum, ij. 22. xj. 3.
 voca, ij. 14.
 vocabam, j. 113. ij. 68.
 vocabar, vij. 85.
 vocabat, xj. 16.
 vocabit, iij. 93.
 vocabitur, j. 50. ij. 37. x. 10.
 vocandi, iij. 50.
 vocando, iv. 64.
 vocant, v. 20.
 vocanti, v. 45.
 vocare, iv. 56. vj. 64. viij. 58. x. 65. xj. 19. xiv. 111.
 vocaret, ix. 15. 93.
 vocari, iij. 58. vj. 17. vij. 1. ix. 12.
 vocas, iij. 27. vij. 69. x. 16.
 vocasses, j. 24.
 vocasti, ix. 49.
 vocat, j. 97. ij. 4. iv. 88. v. 72. vii. 73. viij. 81. ix. 37. x. 18. 104. xj. 32. 73. xij. 49. 58. xiv. 158.
 vocata turba, j. 21. 154.
 vocati, j. 44. xj. 66.
 vocator, vii. 85.
 vocatum, ij. 79. ix. 28.
 vocatur, j. 51. 106. ij. 4. iij. 58. xiv. 160.
 vocatus, iij. 27. vii. 19. xj. 36.
 vocaverit, iij. 93.
 vocavi, v. 51.
 vocavit, iv. 78. v. 48. x. 67. voce, vi. 35. vii. 68. 99. viii. 8. 65. ix. 2. 18. x. 35. xj. 105. Cecropia, vii. 68. certa consciaque, xi. 62. certa, xiv. 76. ingenti, iii. 46. vii. 7. viii. 7. magna, vi. 19. 35. rauca, viii. 3. rigida, vii. 91. submissa, viii. 75. sola, iv. 27. tristis, iv. 5.
 vocem, iv. 30. 56. vii. 63. x. 65. xi. 58. patronam, vii. 71.
 vocemque, vi. 35.
 vocer, xiv. 121. 154.
 voces, vi. 51. viii. 11. x. 68. xi. 36.
 vocalque, vi. 34.
 vocetur, xiv. 7.
 voci, vii. 81.
 vocibus blandis, vi. 23. xii. 99. tetricis, xi. 44. ullis, xi. 61.
 vocis blandę, xi. 92.
 voco, v. 58.
 voconi, vii. 28.
 vocor, ii. 59. iii. 60. xiv. 41. 58.
 volabit, xiii. 75.
 volant, i. 16.
 volantque, vii. 47.
 volantem culicem, viii. 35.

volantis Prognęs, xi. 19.
 volat, vii. 13. ix. 55.
 volatu præcipiti, xi. 92.
 volebam, ii. 55. iii. 73. ix. 12. 54.
 volebat, vi. 72. viii. 9.
 volent, iv. 64.
 volentem, iv. 42.
 volens, i. 114. v. 79. xi. 8. 57. xiii. 31. xiv. 7.
 volet, † 11. ii. 32. xi. 6.
 volitare, i. 4.
 volitent, xiv. 164.
 volo, i. 9. 58. 116. ii. 49. iii. 45. iv. 31. 77. v. 84. vi. 40. 87. ix. 33. x. 59. xi. 16. 24. 105. xii. 37. 40. 48. 60. 98.
 volva brachia, iii. 63.
 volfellę sævę, ix. 28.
 volucrem, xiii. 67. pardum, † 15.
 volucres, v. 68. libycę, xiii. 45.
 volucris parva, xiii. 78.
 volucrum, v. 56. xiv. 216.
 volventes sorores, iv. 73.
 volui, ii. 27. vi. 40. ix. 8.
 voluitque, v. 23.
 voluisse, iv. 32.
 voluisset, † 12.
 voluit, i. 106. iv. 18. v. 60. vi. 18. viii. 68. ix. 44. x. 75. xii. 52.
 volumen crassum, v. 79.
 volumina, vii. 62.
 voluat, viii. 21.
 voluptas Martia, v. 25.
 vomant, vii. 11.
 vomis, ii. 89. ix. 94.
 vomuit, vii. 66.
 vomunt, xi. 91.
 voras, i. 21. 88. iii. 77. vi. 11. x. 31.
 vorat, ii. 51. vii. 66.
 vorata musca, v. 18.
 vorent, x. 37. xiii. 54.
 vorer, xi. 28.
 vos, i. 43. ii. 4. iii. 67. iv. 25. 57. 64. v. 10. vi. 86. ix. 29. x. 24. 30. 92. 103. xi. 5. 61. xii. 55. xiv. 59.
 vota, i. 56. 100. iv. 45. vi. 25. 38. vii. 46. viii. 4. 32. ix. 49. 58. xii. 48. 92.

xiv. 16. certa, vii. 7. debita, ix. 32. improba, iv. 1. minora, ix. 66. pia, iv. 73. publica, x. 28. rata, iv. 45. talia, xi. 37.
 voti, ix. 43. subiti novique, iv. 77.
 Votieni docti, viii. 72.
 votis, vi. 47. vii. 6. 59. ix. 66. 92. x. 87. xi. 37. xi. 99. paribus petere, viii. 72. postcentibus, vii. 4.
 votorum, ix. 40. 41. 56.
 votum, xi. 81. xii. 92.
 vovet, i. 32. ix. 32. 41.
 vox, v. 70. vii. 99. viii. 45. x. 6. celebrata, xii. 52. diversa, † 3. omnis, vii. 5. prima, ii. 67.

Ur

Urat, viii. 68.
 urbana otia, xi. 4.
 urbanę togę, xi. 17.
 urbanę lites, xii. 73.
 urbani lares, iii. 31.
 urbanis officiis, i. 56.
 urbano, iii. 58. jugo perusta colla, x. 12. marello, x. 37.
 urbanus, i. 42.
 urbe, † 2. 3. 4. i. 2. 4. 87. ii. 72. iii. 15. 52. 58. iv. 64. 79. 85. v. 61. vi. 94. vii. 5. 63. viii. 31. 61. ix. 19. 99. x. 72. xi. 19. xii. 3. 57. domina, iii. 1. ix. 65. exigua, xiii. 112. Latia, ix. 18. x. 96. xii. 60. 63. Pharia, vii. 29. tota, iij. 15. xii. 38. vicina, j. 13.
 urbem, iii. 5. iv. 5. vii. 60. viij. 11. 65. xii. 26. Phrygiam, ix. 106. totam, iv. 71. vicinam, vij. 16.
 urbes, vi. 4. ix. 7. Argivas, iv. 55. Latias, vj. 58. Libycas, ix. 57. Parethornias, x. 26. Sicianas, vii. 63.
 urbi, vj. 43. x. 7. Latias, viii. 8.
 urbana Tyrianthina, j. 54.
 Urbice, vii. 50. xi. 56.
 Urbicus, vii. 95. poeta, j. 42.

urbis, vi. 80. viij. 44. x. 30. 5. 58. xi. 14. xii. 57. domina, xii. 21. relicta, xii. 69.
 urbisque, vj. 64.
 urbs Aulonia, † 4.
 urcei, xii. 32.
 urceoli ministratorij, xiv. 105.
 urceus, xj. 57. fictilis, xiv. 106. ruber, xiv. 106.
 ure, x. 25.
 urebat, iij. 17.
 urere, j. 22. x. 13.
 ureret, j. 102.
 urget, viii. 33.
 uri, ii. 40.
 urinę delicatę, iii. 82.
 uris, x. 56.
 urit, vj. 71.
 urna, ix. 78. x. 60.
 urnam sanctam, ix. 31.
 uropygium, vii. 93.
 uris horrida, vj. 25. proxima, iii. 19.
 uris Parrhasia, iv. 11.
 uris Libyci, j. 105. vivi, vj. 64.
 urso ingrato, † 21. Calidonio, † 7. Leucano, † 8. præcipiti, † 15.
 urtos, xiv. 30.
 ursum gravem, † 22.
 ursus, † 11. vj. 64.
 U
 Uspiorum flavorum, vj. 60.
 usquam, ix. 28. xii. 50.
 usque, ij. 23. 64. iij. 68. iv. 18. 91. v. 16. 64. vj. 37. 51. vii. 57. 71. viij. 16. ix. 49. xi. 83. 105. 108. xii. 17. 78. 84. 95. xiii. 2. xiv. 55. 130.
 usquequaque, xj. 99.
 ussit, xiv. 193. 207.
 usta, viij. 56.
 ustorque, iij. 93.
 usu vario, vii. 50.
 usuram, 43.
 usus, xj. 56. xiii. 10. xiv. 126. Amphitheatrales, xiv. 137. placidos, xiv. 34.
 Ut
 Ut, † 12. 16. j. 105. 118.

ij. 6. 44. iii. 60. 92. iv.
73. 76. v. 10. 61. vj. 39.
42. vij. 15. 21. viij. 18.
64. ix. 77. 81. x. 3. 44.
xj. 28. ij. 11. 61. xij. 4.
8. xiv. 191. 203. facias
xj. 56. multum, x. 11.
utaris, iv. 54. xii. 14.
utatur, x. 66.
uter, ix. 21.
utere, iij. 89. xi. 53. 79.
10. xij. 98.
uteri, iij. 72. lomento, iii. 42.
uteris, ij. 61. v. 1. ix. 42.
xii. 23.
uterque, j. 36. 94. 117. iii.
95. vj. 83. vii. 37. viij. 43.
78. ix. 42. 54. 73. x. 81.
Cæsar, ix. 99. consul,
iv. 79. ensis, iij. 66. la-
bor, xj. 82. natus, ii. 11.
utetur, vj. 83.
uti, iij. 25. x. 73. xj. 21.
utile, xiii. 39. consilium,
v. 20. munus, xiv. 168.
utilior merx, xii. 103.
utilis, ii. 77. xi. 82. xiv. 36.
ovis, xiv. 121. spongia,
xiv. 144. venæri moven-
do lactuca, xi. 53. usus,
xii. 75.
utinam, iv. 67. x. 32. xii. 39.
utitur, i. 78. ix. 63.
utque, i. 32. ix. 44. xiii. 4.
utraque, vi. 2. ix. 53.
utraque, i. 16. lingua do-
ctus, x. 76. mans, †
20. ripa, x. 7.
utramque, i. 110. iii. 33. vii. 19.
utrinque, x. 38. xi. 71.
utrique, i. 7. x. 2. 81.
utriusque, † 13. iii. 27.
utroque, vii. 41. labro, ii.
22. oculo, viii. 59. ore,
ix. 106.
utrum, ii. 21.
utrumne, iii. 20. vii. 6.
xii. 66.
utrumque, i. 58. iii. 38. v.
22. vi. 31. vii. 39. viii. 51.
ix. 54. xi. 81. xiv. 153.
374. Jovem, ix. 88. por-
cum, iii. 47.
V u

Uva, i. 27. vii. 66. 68. de-

licata, x. 74. duracina,
xiii. 22. inutilis lyæo, xiii.
22. nobilis, iv. 44. rudis,
xiii. 68. Vcientana, ii. 53.
uva, j. 44. marcentes, v.
79. oliares, vii. 19.
uvam stillantem, x. 56.
uvas. feras, iii. 58.
uvis dulcibus, xiii. 49.
Vulcane, v. 7.
vulgata, x. 93.
vulgi, i. 3.
vulgo, viii. 18.
vulgus, ix. 23. densum, vi.
38.
vulnera, ij. 84. alta, j. 61.
prima xj. 79.
vulnere, † 12. 13. 14. cali-
do, iv. 18. longo, † 15.
vulnus, j. 14. ix. 88.
vulpes, x. 100.
vulpem olidam, x. 37.
vulpis, iv. 4.
vulla, viij. 47. mens, ij. 36.
vulso pilo, ij. 29.
vult, j. 80. 85. 87. ij. 73.
iij. 11. 50. v. 26. 57. vj.
54. 67. 72. vij. 38. viij.
9. 19. 29. ix. 6. x. 3. 18.
49. xi. 25. 61. 63. xij. 78. 79.
vultu, iij. 53. iv. 1. v. 6.
62. 79. vj. 10. 79. 82.
vij. 4. viij. 8. 65. ix. 44.
x. 65. benigno, iv. 89.
candido, vi. 39. demif-
so, j. 69. eodem, xiv.
14. meliore, iv. 1. resu-
pino, ix. 44.
vultuque, iv. 89.
vultum, vij. 43. gravem,
v. 52.
vulturis, vj. 62.
vulturino, ix. 28.
vultus, j. 41. 79. ij. 83. iv.
3. v. 7. vj. 58. viij. 2. ix.
26. 65. 57. x. 32. xi. 92.
103. xij. 42. xiv. 186.
certior, vij. 83. floren-
tes, ix. 76. fortior, ix.
78. fulgentes marmore,
ix. 24. levior, viij. 64.
lubricus, ix. 57. pallati-
nos, ix. 25. patrij, vj.
27. piger, ij. 11. sacros,
iij. 66. viij. 24. severos,
F I N I S.

ij. 41. teneri, j. 32. vi-
riles, ix. 37.
vulva materna, xij. 56.
vulva tumentis, xi. 62.
vulva, vij. 19. excavata,
vij. 19.

Ux.

Uxor, ij. 54. 56. iij. 70. 85. 92.
iv. 45. 53. vi. 90. vii. 9.
94. 101. x. 35. 43. 90. 98.
xj. 16. 44. 79. 105. xij.
58. 98. 99. anus, xiv.
147. ficosa, vij. 70. fle-
bilis, x. 97. formosa,
pudica, puella, ix. 68.
gravis, xj. 85. pessima,
viij. 55. rufa crinibus,
xij. 32. salva, ij. 11. tur-
pior, vj. 45.
uxore deserta, viij. 31.
uxorem, j. 74. 85. ij. 49.
60. 65. iij. 26. 93. iv. 5.
vj. 31. ix. 97. x. 69. xij.
20. legitimam, v. 76.
locupletem, viij. 12. ix.
82.

uxores, viij. 43. Summece-
niana, xij. 32. Summece-
nianas, iij. 82.
uxori, v. 33. viij. 12. xij.
38. dorata, x. 15.
uxoris, v. 62. xij. 99. san-
cta, x. 30.

X

X A

X Anthus, viij. 21.

X e

xeniorum, xij. 3.

Z

Z e

Z Elotypum, j. 93.

Z zephyri, xij. 44.

Z o

Zo, x. 68.

Zoile, ij. 19. 42. 58. 81.

v. 80. vj. 91. xj. 31. 86.

91. xij. 54. improbe, xi. 55.

Zoili, iij. 81.

Zoilum pendentem, iv. 77.

Zoilus, ij. 16. iij. 29.

zona, xiv. 151. brevis, xiv.

151.